Anul XCI Sibiu, 3 Ianuarie 1943 Nr. 1

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIU

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. Intemeiat în 1853 de M

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

CUVÂNTAREA

I. P. S. Sale Mitropolitului nostru NICOLAE la recepția dela Anul Nou 1943

Domnule General, P. S. Voastră, Domnule Inspector Gen. și Prefect ad Interim, Domnule Rector, Domnule Primar, Domnule Vice-preș. al Cons. de Patronaj, P. C. Părinte, Prea Stimată Doamnă Președintă, P. Stimate Doamne și P. Stimați Domni,

Vă mulțumesc din toată inima pentru urările ce mi le-ați făcut cu ocazia intrării în Anul Nou, ca și pentru simțămintele pe cari le-ați manifestat atât față de mine personal, cât și față de sf. instituție a Bisericii pe care o păstoresc. Vă asigur și eu de cele mai calde și părintești simțăminte și Vă urez tuturor sănătate și spor în munca pe care o îndepliniți în folosul Țării și al neamului. Să dea bunul Dumnezeu ca anul în care am intrat să fie un an bun, un an în care poporul nostru să aibă răbdarea necesară pentru a suporta toate poverile vremurilor aspre ce le trăim, și nădejdea în împlinirea marilor și sfintelor aspirațiuni ale lui. Pentrucă noi, în pragul Noului An, mărturisim înaintea lui Dumnezeu și înaintea lumii întregi că nu renunțăm în sufletele noastre la nimic, la nici o iotă și nici o cirtă, din drepturile noastre naționale. Intrăm în Noul An cu conștiința neștirbită a dreptății noastre pentru care suntem în stare să aducem toate jertfele ce ni se vor impune.

Domnule General, Gândul nostru se îndreaptă azi în mod deosebit către scumpa noastră armată și cu simțăminte de profundă recunoștință însoțim pe eroii cari și-au dat sângele pentru libertatea și fericirea neamului. Dumnezeu să le primească jertfa și să-i odihnească în corturile dreptilor. In armată, ca putere a neamului, vedem chezășia isbânzii noastre. Urez în această zi armatei noastre să-și ducă cu încercata ei vitejie la îndeplinire misiunea ei mare de înfăptuire integrală a idealului nostru, trecând cu avânt peste toate granițele și mai ales peste acel deal peste care ușor am putea trece oricând, sfărâmând porțile despărțitoare de frați.

Mulțumesc P. S. meu frate episcop al Maramureșului și totodată Universității noastre pe care ori cu câtă dragoste am primit-o între noi, nu am vrea să o vedem statornicindu-se aici, ci să se întoarcă sub pavăza armatei, împreună cu P. S. Sa, acolo unde îi este reședința. In tot timpul petrecerii Universității în acest oraș, am văzut spiritul înalt de care e călăuzită, spirit românesc și creștinesc în acelaș timp. Cum ați spus Domnule Rector, Universitatea crește elitele neamului. Dar avem bucuria să constatăm că aceste elite sunt crescute în duhul românesc și creștinesc, potrivit cu cea mai luminoasă tradiție culturală a neamului nostru.

Mulțumesc Domnului Inspector General pentru urările ce mi le-a făcut în numele Inspectoratului administrativ și al județului Sibiu, ca și Domnului Primar, pentru cuvintele rostite în numele acestui Municipiu. Precum știți, sunt legat cu inima de județul și orașul Sibiu, în care mi-am petrecut cea mai mare parte a vieții mele. Mă bucur dacă, împreună cu slujitorii sf. Biserici, pot să ajut străduintele ce le fac conducătorii județului și Municipiului pentru buna chivernisire a nevoilor populațiunii.

Mulțumesc deasemenea reprezentantului Consiliului de Patronaj și Doamnei Președinte și le urez isbânda cât mai deplină în frumoasele misiuni cărora le slujesc.

Nu putem ști ce ne va aduce anul cel nou. Fără îndoială el va reclama și dela noi, ca dela toată lumea, mari încordări și poate să ne supună la grele încercări. In ce mă privește sunt gata să intru, cu poporul credincios al meu, dacă așa va fi predestinat din partea lui Dumnezeu, și în noaptea cea mai apăsătoare a suferinții. Am însă încrederea în Providența divină și în ordinea morală din lume că în cele din urmă dreptatea noastră va birui. Și va birui pentrucă ne găsim pe linia pe care se desfășoară sensul istoriei contemporane. Eu deslușesc din ideile și aspirațiunile mari ale epocei noastre un lucru limpede și categoric: Dacă învălmășala de azi are vre-un sens, acest sens nu e altul decât ca ea să redea tuturor națiunilor* libertatea *de care au nevoie. S'au luptat în veacurile trecute oamenii pentru libertatea individului, a cuvântului, a conștiinții, a întrunirii, a presei, pentru toate libertățile. A fost necesară această luptă pentru descătușarea individului din multele legături cari îi împedecau și sufocau viața. Azi însă s'a trezit conștiința colectivităților naționale și a trebuinții lor după libertate cu o astfel de intensitate, încât nu i se mai poate refuza nici uneia libertatea fără a se întreține o continuă stare vulcanică, pregătitoare de noui războaie. Libertatea nu este un privilegiu al unora dintre nații, al celor mai mari, ci este un apanagiu al tuturor, un dar hărăzit de Dumnezeu fiecărui neam mic sau mare și în ardoarea cu care și-l cere fiecare se simte forța dinamică a unei puteri ce-și are originea la Dumnezeu.

In virtutea acestui fapt, noi nădăjduim neclintit în izbânda dreptății noastre, fiind susținuți în nădejdea noastră de evoluția neînduplecată a istoriei. Noi mergem cu valul istoriei și suntem purtați spre idealul nostru de însuși acest val. Vai de cei ce se străduesc să vâslească împotriva valului. Nu vor înregistra decât oboseală zadarnică, dacă nu un naufragiu jalnic. Vai de reacționarii cari vreau să întoarcă cursul istoriei. Vai de cei ce cred că o asuprire trecută de câteva sute de ani, asupra unor neamuri, le dă dreptul să împedece pe acestea și mai departe de-a trăi în libertatea firească.

E un drept al fiecărei națiuni de-ași conduce suveran destinele sale. Suveranitatea aceasta aparține nu unei părți a națiunii, ca de pildă aristocrației, proletariatului, țărănimii, ci ea este un atribut al națiunii ca întreg organic ce cuprinde toate părțile ei, îmbrățișându-le și adâncindu-le într'o comunitate de suflet și destin.

Noi nu ne-am împotrivit drepturilor nimănui, ci reclamăm numai ceeace ni se cuvine.

Am văzut în anii trecuți cu câtă răbdare și cu cât echilibru sufletesc și-a purtat poporul nostru toată povara și a prestat toate sacrificiile ce i s'au cerut. Avem încredere în acest* echilibru minunat al neamului nostru, *care e rezultatul învățăturilor sănătoase în cari a fost crescut și al împrejurărilor și străduniilor de veacuri ale tuturor înaintașilor noștri. Generația mea a văzut acest neam pe culmile biruitoare ale Taborului, prăznuindu-și desrobirea așteptată veacuri dearândul. Aceeaș generație îl vede azi din nou în răscrucea suferinții. Dar el este acelaș, păstrând și într'un caz și în celalalt desăvârșitul său echilibru sufletesc. In capacitatea aceasta de-a rămânea acelaș, identic cu sine însuși, fidel ființii sale, văd chezășia perzistenții noastre prin toate furtunile și a biruinții noastre finale.

Grija noastră de căpetenie în aceste zile grele trebue să fie* conservarea neamului, *răzimându-ne în strădania aceasta a noastră pe puterea românismului de-a rămânea nesdruncinat, egal cu sine însuși, în orice împrejurări. Cred că orientarea noastră politică de azi ca popor nu între cele mai mari, dar nici între cele mai mici, trebue să urmărească pe deasupra tuturor conservarea neamului și a tuturor forțelor lui. Atât conducătorii cât și națiа trebue să urmeze această linie de conduită pentru a putea pune în cumpănă în clipa decisivă toate puterile și virtuțile noastre.

Apelez la toți Românii să se întoarcă la* temeliile de totdeauna ale existenții noastre naționale, *la temeliile spirituale ce le oferă credința și Biserica strămoșască. Să fiți convinși că această Biserică se străduește și azi să se identifice, prin slujitorii ei, cu suferințele și cu aspirațiunile neamului. In aceasta vedem noi slujitorii altarelor rostul Bisericii în aceste timpuri. Vom ruga pe Dumnezeu cu mai multă căldură ca să-și coboare darul și binecuvântarea Sa peste țară și neam. Vom turna în cererile noastre toată văpaia credinții, ca prin credința în Dumnezeu să ținem trează credința în dreptatea cauzei românești și voința poporului de-a aduce orice jertfă pentru satisfacerea ei.

Pășim pragul Noului An cu încredere în Cel de sus și în puterile neamului.

Rugăm pe bunul Dumnezeu să ne ocrotească și să binecuvinteze toate străduniile noastre. Să dea Dumnezeu curaj și înțelepciune înaltului guvern, care are în frunte pe viteazul și marele român Mareșalul Ion Antonescu. Implorăm darul lui Dumnezeu asupra Tronului și asupra tânărului nostru Rege Mihai I, sub al cărui sceptru trebue să se readune întreg neamul românesc.

Dumnezeu să-i întărească și să le deschidă înțelegerea pentru buna îndrumare a destinelor neamului, ca să ne conducă la isbândă deplină.

Domnul să fie cu noi.

(După notele luate).

Invitare la abonament

Intrăm, cu anul Domnului 1943, în al 91-lea an de existență a foii înființate de Andrei Șaguna.

Indurarea și ajutorul Celui Atotștiutor a făcut să ajungem **nouăzeci** *de ani de muncă întinsă și binecuvântată în rezultatele ei.*

In nouă decenii, atât de bogate în făptuiri epocale în istoria neamului românesc, în dureri și bucurii, organul bisericii noastre naționale n'a încetat o clipă în apărarea legii, limbii și datinelor străbune, condus de idealurile ortodoxiei române, așa cum a dorit și prevăzut providențialul arhiereu, care mărturisea: ***Bucuriile poporului meu sânt bucuriile mele, și durerile lui sânt durerile mele.*** —

Invităm, la acest prilej, cărturarii noștri din cler și mireni, să aboneze, în număr cât mai respectabil, acest vechi organ de publicitate, stăruind pentru larga lui respândire în cercurile doritoare să cunoască mai dinadins mersul activității desfășurate în așezămintele bisericești și culturale din Mitropolia Ardealului și munca depusă aici pentru obștească bună propășire a neamului și bisericii.

Abonamentele, indicate în fruntea foii, se trimit la adresa Administrației foii.

Redacția și Administrația „Telegrafului Român", Sibiu.

263.
Biblioteca Judeteana ASTRA
263P

Orizonturi noi

Am pornit războiul nostru sfânt fără gânduri de expansiune şi-l purtăm, pentru că ni-a fost impus de cei ce doreau să distrugă fiinţa noastră naţională şi credinţa noastră strămoşească. Prin vitejia fără seamăn a armatei noastre biruitoare însă, iatăne stăpâni peste ţinutul de dincolo de Nistru, legând — prin prezenţa noastră acolo — firul unei tradiţii, începute cu străvechii colonişti români, stabiliţi în provincia dintre Nistru şi Bug şi chiar mai încolo, cu ciobanii mocani care pătrundeau, în vremea păşunatului, până în Crimeea şi continuând-o cu Români de talia lui Dimitrie Cantemir, care a fructificat cugetarea poporului rus, şi cu Petru Movilă — considerat ca cel mai strălucit ierarh al bisericii ruseşti din toate timpurile — care, ajuns mitropolit al Kievului, a stăvilit expansiunea catolică, pornită din Polonia cu gândul să înghită pe pravoslavnicii ucrainieni.

Iată, din fapte istorice necontestate, desprinsă îndreptăţirea acţiunii noastre misionare acolo, unde de 25 de ani diavolul şi-a durat domnia, unde copiilor le-au rămas necunoscute noţiunile de milă, de respect a bătrâneţii, de creştinească dragoste a aproapelui şi unde, de multe ori, ca delatori ai propriilor părinţi, aceşti copii nenorociţi se încărcau cu crima de paricid.

Deşi în acţiunea de convertire sufletească a rătăciţilor scăpaţi din sclavia ţarului roşu, preoţimii i se deschid perspective de duhovnicească afirmare ca în primele veacuri creştine, prin organizarea misiunii de peste Nistru, biserica n'a rezolvat decât una din nenumăratele probleme pe care torentul evenimentelor le aduce pe planul ei de preocupare. Prezenţa bisericii este solicitată în cele mai variate compartimente ale vieţii, şi ea nu trebue decât să-şi accentueze punctul ei de vedere creştin astăzi când socialismul robust, ridicat la rangul de dogmă în statele totalitare, nu-i decât o perifrazare a comandamentelor evanghelice: să dai aproapelui din avutul tău, să slujeşti pe cei mai mici, să nu îngropi talantul, etc... Dacă va şti să stăpânească momentul, atât de prielnic unei exuberante înfloriri a credinţei, biserica va trece cel mai strălucit examen pe care i l-au impus vreodată vremuri de adâncă prefacere ca cele de acum.

Niciodată n'a apăsat mai greu pe umerii conducătorilor bisericii datoria de a organiza, în toate amănuntele, acţiunea ei de călăuză către Adevărul veşnic. Sistematic, cu metodă, cu răbdare, cu dorinţa vie de a desăvârşi ce este bun, de a reforma tot ce cere o reformă.

In această acţiune biserica are nevoe de devotamentul neprecupeţit al tuturor slujitorilor altarului.

Clerul nostru va înţelege de bună seamă, cum a înţeles întotdeauna, poruncile vremii.

In anumite momente cruciale, din istoria neamului, obştea preoţilor, dirijată spre anumite acţiuni de exponenţi geniali ce întruchipau ierarhia noastră laică sau eclesiastică, a contribuit la făurirea marilor noastre triumfuri istorice. Astfel descinderea lui Mihai Viteazul în Ardeal a fost precedată — după cum o arată cronicile austriace din acea vreme — de propaganda pe care preoţii şi călugării din Muntenia au făcut-o în rândurile poporului. Tot astfel geniul lui Şaguna a ştiut să facă din preoţi îndrumătorii politici, economici, culturali şi sociali ai satelor, reînviind o conştiinţă naţională pe punctul de a sucomba, obosită de loviturile neîncetate ale asupritorilor.

Când biserica are astăzi, în persoana Conducătorului Statului, d. Mareşal Antonescu, pe cel mai convins apărător şi cel mai mare binefăcător al său, care zi de zi, se străduieşte — prin toate mijloacele ce-i stau la dispoziţie — să i întărească prestigiul ce trebue să o nimbeze; când realizările, înregistrate la departamentul Cultelor sub oblăduirea actualului regim, trebue recunoscute ca cele mai importante din ultimele decenii, de ce atunci preoţii, prin virtuţile şi darurile lor, să nu devină, ca şi înaintaşii lor, factori importanţi în epopeea noastră naţională, îndrumătorii preoţimii, indicându-i normele de acţiune potrivite zilelor de astăzi.

Cât priveşte formarea noilor generaţii de preoţi, biserica, formulându şi scopurile către care ţinteşte potrivit vremurilor noi, trebue să vină cu o reformă a învăţământului teologic, crescând tineretul în cultul unor idei ce întruchipează aceste scopuri.

Viitorului preot nu trebue să i se dea numai o cultură profesională. Trebue să-i fie cunoscute toate problemele vieţii. Un duh creştin trebue să coordoneze însă încă din seminar, accentuându-se în facultate, toate cunoştinţele laice, sublimându-le într'o concepţie etică şi spirituală care să le pună mereu în slujba unor înalte comandamente naţionale şi creştine.

Seminarul eu mi-l închipui ca o şcoală, unde scopul formulat mai sus s'ar atinge datorită mai ales unei îngrijite educaţii ce s'ar da elevilor, corespunzătoare cu viitoarea lor menire. Şi dacă nu toţi cei care au urmat acest seminar, s'ar dedica chemării preoţeşti (şi nici să n'o poată face, fiind selecţionaţi dintre ei numai aceia care au dovedit mai multă vocaţie şi mai mult zel în dobândirea unor deprinderi care să garanteze atitudinea lor viitoare), educaţia primită n'ar putea decât să folosească viitorului inginer sau medic, făcându-l să nu mai creadă orbeşte în atotputernicia materiei, ci să poată discerne — dincolo de contingenţele palpabile — imponderabilul unei spiritualităţi, care a fost în toate timpurile motiv şi isvor de progres şi înălţare omenească.

Bineînţeles, o deosebită grijă ar trebui să se pună în alegerea profesorilor acestor seminarii. Ei trebue să fie convinşi ortodocşi, să simtă şi să trăiască această ortodoxie căreia îi datorăm atâte; neînfricaţi apostoli ai Evangheliei, militanţi întru consolidarea dreptei credinţe. Desbrăcaţi de grija cea lumească, dispreţuind materialismul lutului, îndrăgostiţi de cariera lor, să-şi închine ei întreaga lor activitate; să aibă desvoltat, până la exaltare, sentimentul naţional şi convingerea că poporului românesc şi bisericii lui naţionale îi sunt rezervate înalte îndatoriri şi misiuni dela care nu poate abdica.

Dacă apoi viaţa viitorilor clerici s'ar desfăşura în permanent contact cu educatorii a căror personalitate morală am schiţat-o, nu numai la orele de curs, dacă evenimentele la ordinea zilei, al căror ecou străbate toate porţile, oricât de hermetic închise, nu s'ar înăbuşi — după obiceiul comod dar condamnabil al internatelor — ci s'ar comenta, s'ar cerceta întrucât ele se încadrează sau se abat dela legile moralei creştine şi ale demnităţii omeneşti, viitorii părinţi duhovniceşti ar cunoaşte viaţa cu umbrele şi luminile ei, ar şti să distingă răul de bine, ar şti ce atitudine să ia în diferite situaţii şi şi-ar fixa astfel o normă solidă de conduită pe care să n'o mai poată sdruncina vâltorile vieţii.

Cunoscând slăbiciunile omeneşti, dar şi corectivul lor, vor putea deveni îndrumătorii şi sfătuitorii păstoriţilor lor în cele mai critice momente ale vieţii. Vor şti ajuta omului din zilele noastre să regăsească atâtea valori de care s'a lepădat în anii de tulbure nebunie din pragul actului război, când individualismul, ridicat pe piscul atâtor amăgitoare triumfuri nu trăia decât pentru sacrul său egoism. Singur şi copleşit de evenimente pe care alte egoisme le declanşează, omul începe să caute acum cu înfrigurare juvaerurile aruncate în noroi, să-şi caute semenii, să schţeze gestul de a şi-i apropia.

Dar, elita luptătorilor pentru Hristos, trebue s'o formeze călugării. Organizarea vieţii monahale trebue să treacă şi ea pe primul plan de preocupare a forurilor îndreptăţite. Subtili intelectuali, apologeţi înflăcăraţi ai sfintelor scripturi, înzestraţi cu o enciclopedică cultură, călugării aceştia pe care nicio legătură lumească nu-i împiedecă să înfrunte toate primejdiile unei lumi ostile, toate confruntările cu oameni învăţaţi să combată cu perfidele arme ale anticristului, ar deveni misionarii care ne trebue mai ales pentru reforma sufletească a tineretului. Intrebuinţând pe unii dintre ei ca profesori s'ar ajunge la resuscitatea şcolilor mănăstireşti, care — judicios organizate — ar putea avea rolul pe care l-au avut în Apus colegiile celebrelor ordine monahale, în creşterea mirenilor fanatici soldaţi ai credinţei.

Am indicat sumar doar câteva chestiuni de actualitate, pe care cercurile bisericeşti ar trebui să le facă obiect de studiu şi de discuţiuni, spre a se putea ajunge cât mai grabnic la cea mai bună soluţionare a lor.

Prin frământarea unor idei noi, ce ar aduce un curent proaspăt de regenerare, prin stabilirea unor puncte de contact mai intim cu diferitele compartimente ale existenţei atât de complexe a omului modern, biserica ar câştiga în supleţă şi experienţă şi — cunoscând mai bine pe acest om — va reuşi să-l desbare de restul unor nevoi mărunte cărora le acordă o exagerată importanţă, ajutându-l să se ridice din noroi şi să se apropie de azurul esenţelor pure.

Vie şi activă, biserica ortodoxă ţinând pas cu evenimentele, va spulbera acuzaţia tendenţioasă ce i se aduce adesea că ar fi trăit întotdeauna pe marginea vieţii, pasivă şi distantă, opunându-se oricăror înnoiri.

Dacă pasivitatea forţată în care s'a închistat în anumite timpuri e justificată prin poziţia ei specială în Orientul tuturor răscrucilor de furtună, lovită de păgâni şi chiar de surorile ei creştine, astăzi liberă şi privilegiată de stat biserica poate să-şi răscumpere toată pasivitatea clădind pre cuvântul Mântuitorului noi temelii vieţii, acestei vieţi care nu trebue să fie decât o dârză şi eroică trecere pe drumul dintre două nemărginiri.

Prof. AUREL POPA
secretarul general al
Ministerului Cultelor

ANUL 1942

Intrând în noul an, publicăm, şi de astă dată, o repetiţie sumară a întâmplărilor şi faptelor mai momentuoase, bisericeşti, culturale şi de binefacere, petrecute în anul de care ne despărţim.

Ministrul Cultelor la Sibiu

Noul ministru al Culturii naţionale şi al Cultelor, dl prof. *Ion Petrovici*, îndată după ocuparea postului său a ţinut să ia informaţiuni directe la faţa locului dela cei ce conduc biserica ardeleană şi viaţa universitară şi şcolară din centrul Mitropoliei Ardealului.

Bucuria ni-a fost nu puţin îndreptăţită, când ministrul, *cugetător creştin* şi înţelegător al intereselor bisericeşti ale neamului, a declarat cu prilejul acestei vizite din zilele de 7 şi 8 Februar, că prin dispoziţiile ce a luat de curând, se va crea preoţimii noastre ardelene un cadru demn de trecutul, prezentul şi viitorul ei.

Prin decretul-lege, dela 7 Februar, s'a şi făcut acestei preoţimi dreptate în tr'unul din punctele nedreptăţirilor suferite.

Ştiinţă şi credinţă

In ziua de Luni, 16 Februar, 1942, la început de Post, s'a inaugurat la Universitatea Cluj-Sibiu, într'un cadru dintre cele mai impresionante, un *ciclu de şase meditaţii* pentru studenţime, având în vedere mărturisirea şi cuminecarea ei în acest Post.

Cuvintele ţinute la acest ciclu, unele rostite de înşişi domnii profesori universitari, bărbaţi de ştiinţă, au recunoscut din nou că adevărurile descoperite de ştiinţă nu sânt contrare adevărurilor mărturisite de credinţă, ştiinţa îş are marginile sale, *dincolo* de aceste margini începe taina, care nu se desleagă prin *ştiinţa* omului, fie filosof, biolog sau altfel de cercetător, — se desleagă însă prin credinţa lui, aşa cum a susţinut creştinismul din toate vremurile.

Ce va să zică această credinţă, a ilustrat-o cuvântul către tinerime al I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae*, a cărui expunere a făcut să vibreze coardele simţământului religios sădit de acasă în inimile tinereşti. I. P. S. Sa a declarat: „Credinţa este puterea cea mai mare în lume, — nimic cu dânsa nu se poate măsura". Inaltul ierarh a spus studenţilor că studiul lor, făcut cu sârguinţă, va descoperi tot mai deplin măreţia operei lui Dumnezeu. Adevărurile cele mari trebue să le privim cu ochii credinţii; fără această armă, viaţa omului nu poate realiza nimic de seamă. Şi să nu se uite că legătura strânsă între popor şi cărturari, o formează nu numai acelaş fel de grai, ci în deosebi acelaş fel de credinţă: aceasta dă naştere unităţii neamului nostru. Un cărturar care, în ideile sale, e cu totul potrivnic concepţiei neamului său despre lume, nu poate să ne fie de folos, — păgubitor însă da.

Numerosul auditor, alcătuit din studenţi şi studente, a înţeles puterea şi adevărul cuvintelor arhiereşti. Rămâne să mediteze şi mai departe asupra lor, atunci când vor păşi în cărările activităţii lor publice.

Publicaţii din Tip. şaguniană

O instituţie dintre cele mai active ale bisericii noastre din Ardeal, Tipografia Arhidiecezană, a îngrijit de tipărirea şi, alături de Librăria Arhidiecezană, de respândirea cărţilor religioase atât pentru cărturari, cât şi pentru massa mare a poporului nostru, şi îndeosebi pentru ostaşii noştri luptători pe pământuri străine. Li s'a pus la dispoziţie tuturor acestor cetitori:

Cartea de rugăciuni, întocmită cu multă îngrijire, cărţi de îndrumare sufletească, de ştiinţă teologică, de combatere a unor curente sociale dăunătoare neamului nostru profund creştin, — cărţi datorite mai ales lucrării neobosite a profesorilor noştri dela Academia teologică „Andreiană".

Părerea presei, asupra acestor publicaţii, a fost binevoitoare şi dintre cele mai favorabile.

Astfel, între altele, „Antropologia Paulină, Seria Teologică" Nr. 20, având de

autor pe Dr. Gr. T. Marcu, s'a împărtăşit de elogioase recenzii şi în reviste bisericeşti din străinătate, — (Internationale Kirchliche Zeitschrift din Berna), — remarcând obiectiv caracterul ortodox al studiului din această serie.

E natural ca munca aceasta a Tipografiei noastre să fie împreunată şi cu o considerabilă cheltuială de bani. De aceea se impune un sprijin material, cât mai larg şi mai generos, din partea cetitorilor, în scop ca răspândirea învăţăturilor sănătoase să se poată îndeplini în măsură şi mai mare, potrivit cerinţelor vremii şi intereselor mari ale neamului.

Consiliul de Patronaj

Bunătatea inimii creştineşti a românului, de-a alina suferinţa celor năpăstuiţi, se învederează din nou în opera socială şi naţională a *Consiliului de Patronaj*, pus sub preşedinţia de onoare a M. Sale Reginei Mame Elena şi sub preşedinţia activă a dnei Maria Mareşal Antonescu.

Femeile noastre, înţelegătoare ale clipelor mari prin care trecem, s'au adunat în jurul acestei mişcări, formând filiale şi subfiliale în oraşele ţării, cu îndatorirea recunoscătoare de a vindeca, sau măcar a uşura, durerile cumplite produse de lungul război, de cutremurul şi refugiul şi de alte mizerii ale sorţii omeneşti.

In special, Consiliul de Patronaj, după apelul făcut la toate conştiinţele româneşti, de-a se alătura la opera începută, — vine în ajutorul luptătorilor în vreme de earnă de pe stepele Rusiei, — fără a uita de văduvele, invalizii şi orfanii de război, a căror purtare de grijă cade în sarcina noastră, a celor rămaşi acasă.

Pe lângă sprijinul statului, ajutoare însemnate sânt oferite de particulari, cum s'a văzut din contribuţiile făcute în bani, îmbrăcăminte călduroasă de earnă şi alte materiale sanitare.

Obolul, oferit de I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae*, din partea instituţiilor arhidiecezane de Alba Iulia şi Sibiu, a constituit unul dintre cele mai îmbelşugate daruri pe seama eroilor noştri ostaşi de pe front.

Când tăcerea noastră nu e respectată

Preşedintele ad interim al Consiliului de miniştri, dl *Mihai Antonescu*, a făcut o largă expunere, în 19 Martie, în aula facultăţii de drept din capitală, unde s'au adunat toţi fruntaşii bisericii şi ai şcoalei româneşti, ca să asculte cuvântul cuvenit în faţa ofenselor repetate din partea unei anumite prese din străinătate.

Aspiraţiile neamului, de a-şi vedea hotarele ţării pretutindeni întregite, au găsit glasuri dintre cele mai competente de-a se rosti în faţa lumii atunci, când o nouă Europă se creiază.

In numele bisericii noastre din Ardeal a cuvântat capul ei, ca unul dintre cei mai vajnici apărători ai unităţii naţionale române. I au răspuns, sincere şi puternice, aprobări şi ovaţii generale.

Vizitaţii duhovniceşti

1. In căile misiunii sale arhiereşti, I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului coborâse, încă a doua zi de Crăciun în 1941 la „*Biserica cea mare*" din fruntaşa comună Săliştə, întâmpinat de preoţime şi de — putem zice — întreg poporul sălişteən, atât de bogat înzestrat, sufleteşte şi trupeşte, cu bune şi alese însuşiri.

O liturghie arhierească, măreaţă ca totdeauna, a întrunit în sfântul locaş, mult încăpător, dar de astă dată mult prea mic, o parte din marea mulţime a cucernicilor sălişteni, cari au venit să asculte cu toţii sfătuirile, preţioase şi luminoase, ale înaltului Ierarh dela Sibiu, când li-a grăit despre mântuirea sufletului. Corul săliştean „Sf. Gheorghe", care a dat răspunsurile, a cântat la Priceasnă şi la sfârşitul sfintei Liturghii, colinde româneşti frumoase şi unice în felul lor.

2. A doua vizită arhierească a fost închinată, în luna lui Mărţişor, aşezământului pentru ocrotirea şi reeducarea *copiilor orfani*, adăpostiţi în orfelinatul din Turnu-Roşu, dela marginea comunei Boiţa, în judeţul Sibiu. I. P. S. Ss, cu acest prilej, a vizitat toate camerele orfelinatului, şi a stat, timp de o oră şi jumătate, în mijlocul orfanilor, vorbindu-le, ca părinte sufletesc, despre Iisus Mântuitorul şi marea Lui iubire faţă de cei mici. Orfanii şi-au mărturisit dragostea şi cinstea către Vlădică, executând câteva cântări religioase şi patriotice, pline de tinerească însufleţire.

3. De sfintele sărbători ale Rusaliilor, I. P. S. Mitropolit a plecat, în ziua a doua, la *Mânăstirea Brâncoveanu* dela Sâmbăta de Sus, unde a primit vizita dlui Mareşal Conducător Ion Antonescu, însoţit de dna Maria Antonescu, dl prof. Mihai Antonescu, vicepreşedintele consiliului de miniştri, şi de-o aleasă suită. Inalţii oaspeţi au admirat frumuseţile naturii din aceste locuri, precum şi realizările dela restaurata mânăstire voevodală. Mareşalul a stat de vorbă cu credincioşii, veniţi în pelerinaj la *Isvorul Tămăduirii*, interesându-se de soartea lor şi împărţind ajutoare în bani la câteva ţărance năpăstuite de soarte. A treia zi de Rusalii I. P. S. Sa, luând parte la sf. liturghie, săvârşită de monahii mânăstirii, a rostit poporului călduroase cuvinte de îndrumare şi învăţătură.

4. Câteva zile din jumătatea a doua a lui Iulie au fost închinate vizitării poporului din Munţii apuseni ai Ardealului. Inaltul chiriarh dela Sibiu a îngenunchiat la Crucea dela graniţă de pe dealul Feleacului, unde înconjurat de cler şi popor a înălţat fierbinte rugăciuni către Cel Atotputernic; a trecut apoi la Turda, Câmpeni, Abrud şi Zlatna, săvârşind slujbe şi rugăciuni la altarele sfintei noastre biserici. In toate aceste oraşe şi orăşele, precum şi în satele prin care a trecut, a fost salutat cu entuziasm de credincioşi veniţi în frunte cu preoţii şi învăţătorii lor.

5. Luna lui August a adus cu sine două descinderi arhiereşti: una, în ziua de Sf. Mărie, la sfinţirea bisericii nuoi din satul *Tălmaci*, care în 1916 a avut să îndure toate mizeriile şi amărăciunile marelui război de-atunci. Noua biserică din Tălmaci îş ia sarcina de-a se îngriji cât mai bine de luminarea poporului, „ca să poată sta mărturie pentru toate generaţiile de închinători, — cum a observat, la acest prilej, un Prea Cuvios Arhimandrit al nostru, — că adevărul Domnului rămâne în veac, şi pe peatra Adevărului clădim viaţa noastră".

Altă descindere, cea din 9 August, a dus cuvântul luminat în mijlocul *prisonierilor ruşi* dela Vlădeni (jud. Braşov), lagăr cercetat de mai multe ori din partea I. P. S. Sale, care s'a interesat mereu de starea prisonierilor şi li-a trimis, încă din toamna trecută, păstorul necesar. De astădată, în interiorul lagărului, sub cerul liber, pe o tribună adaptată pentru slujbă bisericească, I. P. S. Sa a săvârşit liturghia arhierească în limba slavă bisericească, la care răspunsurile au fost date de corul religios al prisonierilor. Peste o mie, din oropsiţii aceştia, au rămas adânc mişcaţi, şi mulţi cu ochii în lacrimi, la auzul şi vederea slujbei sfintei liturghii, la sfârşitul căreia I. P. S. Sa li-a adresat cuvânt de creştinească povaţă, care a fost îndată reprodus, în limba rusă, de către păr. arhidiacon I. Circov. Cei peste o mie de ascultători cad în genunchi, înălţând spre cer cucernicul „*oce naş*" (Tatăl nostru), după melodia slavă a rugăciunii domneşti. Au fost vizitate apoi şi alte grupuri de prisonieri cărora li s'au împărţit cruciuliţe de metal şi alte daruri.

6. Tot în luna lui August, I. P. S. Sa, a călătorit la Târgu Ocna, jud. Bacău, să viziteze pe mărinimosul ctitor *Gheorghe Sion*, cu care împreună a plecat la *Slănicul Moldovei*, pentru a vizita imobilele sfintei Episcopii a Vadului, Feleacului şi Clujului, donate de venerabilul boer moldovean *Gheorghe Sion*; a stat de vorbă cu bolnavii staţiunii din aceste băi, aducându-le mângâere şi încurajare. Deosebită mulţumire sufletească, în obştea ortodoxă locală, a produs şi vizita arhierească dela *Târgul-Ocna* în 20 August, unde, în catedrala pitorescului oraş, I. P. Sfinţia Sa arată că prin unire şi credinţă noi românii, am rămas şi rămânem deapururi stăpâni ai acestor locuri.

7. In Septemvrie a urmat actul sfinţirii bisericilor din *Crişeni*, protop. Haţegului, şi *Batiz* protop. Hunedorii. A vizitat, la această ocazie, şi vechile biserici din veacul al 14-lea dela Strei şi Strei-Sângeorz.

De remarcat că toate cheltuelile, împreunate cu clădirea frumoasei biserici dela Batiz, — la care poporul a contribuit cu munca sa, — le-a suportat prea vrednicul credincios dl *Constantin Bursan*, proclamat de ctitor al acestei biserici, având să fie pomenit, el şi soţia sa, ca ctitori, pentru totdeauna, la toate slujbele sfinte.

8. Anul acesta, de sbuciu şi refacere, a fost în deosebi bogat în vizitaţii şi inspecţii arhiereşti, nu numai în arhidieceză, ci şi în toate celelalte eparhii ale mitropoliei noastre ardelene.

Pentru românii din nordul Ardealului, pentru durerile lor negrăite sufleteşti, a purtat cuvântul mântuitor al Domnului P. S. Sa **Episcopul Nicolae Colan**, care depune toată râvna apostolească şi întreg sufletul Său în purtarea de grijă a Eparhiei sale. Arhiereul, înţelept şi cu inimă tare, a fost întâmpinat, în toate locurile, în şi afară de eparhie, cu prinosul recunoştinţii şi al dragostei creştineşti bine meritate.

Reţinem ziua de 15 Septemvrie 1942, când P. S. Episcop al Clujului a intrat în ţară prin dealul Feleacului, ca să-şi cerceteze credincioşii din eparhia despărţită în două şi să ia contact cu forurile bisericeşti superioare. La Alba-Iulia, ear în ziua de 16 Septemvrie la Sibiu, în sediul mitropoliei, a fost primit cu multă şi mare bucurie de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, de preoţi şi alţi numeroşi intelectuali, între cari o bună parte erau refugiaţi clujeni. P. S. S. Episcopul Nicolae Colan a luat parte la şedinţele ţinute de Sf. Sinod şi de Academia Română.

Sfinţire de steaguri pentru Universitate

Dacă biserica, în lupta sa de propagandă şi întărire a credinţei, are neapărată trebuinţă de ajutorul ştiinţei dobândite în Universitate, în schimb nu e mai puţin adevărat, că şi Universitatea are aceeaş trebuinţă de contribuţiile bisericii în opera de spiritualizare a omenirii.

Ce va să însemne o lume care se lapădă de vechea ei religie şi de idealurile de milă şi dragoste creştină, s'a văzut, şi se vede, în starea de imensă decadenţă a uriaşei ţări dela răsărit, ai cărei vremelnici conducători au muncit douăzeci de ani, ca supuşii lor să se libereze cu orce preţ de sub poruncile dumnezeeşti...

Duhul de colaborare, între biserică şi şcoală, nu poate decât să fie folositor pentru amândouă.

Astfel, la universitatea Ardealului, aflătoare în pribegie, a coborât din nou în mijlocul tinerilor noştri, Arhiereul binecuvântător, ca să-i lumineze şi să-i însufleţească spre realizarea ideilor mari ale neamului.

Intr'o atmosferă de profundă evlavie, I. P. S. Mitropolit *Nicolae*, — cu prilejul deschiderii noului an şcolar la 1 Nov., sfinţind steagurile universităţii Daciei Superioare, — a tălmăcit tinerimii ce simbolizează steagurile acestea, date de universitate în grija studenţilor, aducându-le aminte că: „Cei ce se adună în jurul steagului, trebue să simtă că ceeace reprezintă el, trebue să triumfe; că steagul e totul, ear fiinţa lor proprie n'are o valoare decât ca instrument de realizare a poruncilor ce emană din el".

In şedinţa inaugurală a cursurilor universitare, ţinută după seviciul din catedrală, a rostit un cuprinzător discurs dl rector *Iuliu Haţeganu*. Se învederează şi mai mult, din cuvintele sale, că universitatea noastră păşeşte tot mai sus pe linia evanghelizării.

Cămin al Invalizilor, operă de caritate creştină

Drept semn al recunoştinţei obşteşti, grăitoare de-a lungul veacurilor, iubitorul de oameni, Mareşalul Conducător *Antonescu*, a hotărât să se clădească, la Cotroceni un cămin pentru invalizii de război.

Mult sânge românesc s'a vărsat, în crâncenele lupte dela răsărit.

Mulţi, dintre cei plecaţi în războiul sfânt, purtat pentru Rege, ţară şi cruce, au pierit vitejeşte pe maluri de ape străine, — dar şi mai mulţi s'au înapoiat în patrie, purtând în corpul lor urmele cumplite ale lungului război.

Nu se va găsi poate un singur sat în care, la sfârşitul sângeroaselor loviri să nu existe unul sau mai mulţi invalizi, — unii cu oasele frânte, cu ochii strânşi, alţii lipsiţi de grai, sau mutilaţi. Toţi aceştia ne mai având putinţa de a-şi urma munca şi meseria avută, cer, cu tóată dreptatea, să fie îngrijiţi de către aceia pentru care s'au jertfit.

Restul vieţii acestor eroi are să fie cât se poate de senin, şi suferinţele lor fără margini, îndurate cu răbdare de mucenici, să fie uşurate, puterile lor înviorate şi credinţa mărită.

Aceasta se va săvârşi prin ridicarea *Palatului Invalizilor*, ai cărui ctitori au să fie toţi ceice îş dau numele de buni români şi adevăraţi creştini.

Numai dintr'o astfel de largă şi prea generoasă contribuire se va putea termina marea casă de odihnă, care are să fie înzestrată cu spitale, laboratoare, instrumente medicale, hrană, mobilier şi alte mijloace trebuitoare vieţii frânte a acestor fost glorioşi ostaşi ai ţării româneşti.

Toţi aceştia au să fie ocrotiţi în marele aşezământ, clădit de recunoştinţa neamului întreg.

Mitropoliile noastre ortodóxe, împreună cu toată preoţimea, au contribuit, şi continuă a contribui, sume însemnate spre a sprijini grabnica înălţare a Palatului Invalizilor.

Războiul

Uriaşul război, deslănţuit în Europa, Asia, Africa, Australia şi pe toate mările globului pământesc, cum nu s'a mai pomenit până azi, se poartă pentru neatârnarea şi aşezarea, mai bună şi mai dreaptă, a omenirii greu încercate.

Luptele sânt îndreptate împotriva primejdiei bolşevismului, care nu poate să viеţuească decât prin sânge şi oameni asasinaţi sau reduşi la totală mizerie. Se cere dar ca atacurile bolşevice să fie definitiv sdrobite în interesul de viaţă al tuturor popoarelor doritoare să muncească eliberate de sub stăpânirea capitalismului iudaic.

Poporul român participă, cu cele mai preţioase puteri ale sale, la realizarea viitoarei aşezări a lumii, şi contribue cu toate mijlócele sale, materiale şi morale, la jertfele mari şi sfinte ce au să ne aducă biruinţa finală, într'o Românie mai mare şi mai tare decât a fóst până acum.

Atenţiune!

Pentru a nu pierde timpul cu căutări şi corespondenţă, Onor. Oficii parohiale sunt rugate a arăta la comandele de lumînări:

1. Soiul şi cantitatea, dorite din fiecare Nr.

2. Felul plăţii, ca reţinere *din salar,* **rambursare**, *sau costul de Lei . . . . .* **asemnat** *prin* **mandat** *poştal.*

3. Adresa exactă: **Comuna, Poşta şi Judeţul.**

Comandele să se facă din vreme şi să se scrie scurt şi precis, numai strictul necesar, pe $^1/_4$ *de coală.*

ŞTIRI LOCALE

Duminecă în 3 Ianuarie 1943, **servesc: Prot. M. Neagu, prof. Zosim Oancea şi Nicodim Belea; diaconii: cons. Al. Popa, şi Simion Macarie.** *Predică: prof. Zosim Oancea.* **La Oastea Domnului, după masă la ora 4, predică:** *diacon Simion Macarie.*

Răscumpărare de felicitări. Dl Dr. Vasile Bologa a dăruit Fondului săracilor din parohia Sibiu-Cetate Lei 500, pentru răscumpărarea felicitărilor de Anul nou şi onomastică (1943).

Măsuri luate

pentru păstrarea şi îngrijirea liniilor şi instalaţiilor de telecomunicaţii şi de energie electrică şi a semnalelor respective

Monitorul Oficial, Nr. 292, din 12 Decemvrie 1942, a publicat *decretul-lege*, care în *Art. 1*, dă în sarcina *comunei* grija păstrării în bună stare, a liniilor şi instalaţiilor de telecomunicaţii şi energie electrică şi a semnalelor instalate pe drumurile de orce categorie din circumscripţia sa teritorială.

Conform *Art. 2*, orce linie, instalaţie, semnale, dispărute sau distruse, vor fi puse la loc imediat pe cheltueala comunelor.

Art. 6 dispune că ceice vor fi dovediţi că au mutat din loc, au stricat, au distrus sau şi-au însuşit cu voinţa linii, instalaţii sau semnale de telecomunicaţii şi de energie electrică sau părţi din ele, vor fi judecaţi şi pedepsiţi potrivit procedurii primite.

Dacă judecătoria pronunţă condamnarea, la orce fel de pedeapsă, şi vinovatul nu depune în aceeaş zi, la Casa comunală, cu titlu de garanţie, suma reprezentând paguba cauzată, judecătorul de pace emite contra sa mandatul de arestare executabil de îndată.

Dacă pedeapsa pronunţată depăşeşte trei luni închisoare corecţională, judecătorul va putea ordona arestarea chiar când paguba a fost acoperită.

Dacă — după *Art. 7* — distrugerea sau degradarea, în tot sau în parte, s'a comis din neglijenţă sau din altă culpă neintenţionată, faptul se pedepseşte cu închisoare corecţională dela *una până la şase* luni.

Art. 8 hotăreşte, ca furtul săvârşit în timp de răsboi asupra liniilor, instalaţiilor sau semnalelor etc. să fie pedepsit *cu moarte*, dacă acestea sânt de interes militar ori deservesc armata română sau aliată. Tăinuitorii, complicii, agenţii provocatori se pedepsesc ca şi autorii principali. Judecarea faptelor pedepsite în acest articol sânt de competinţa instanţelor *militare* şi se va face de urgenţă şi cu precădere.

109 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreţ în parohia nou înfiinţată Brădet-Acriş (Intorsura Buzăului) jud. Braşov, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest p ost:

1. Salarul dela Stat, dacă va fi bugetat.

2. Venitele din parohie, conform uzului local. Candidaţii vor prezenta oficiului parohial, pe lângă cerere următoarele acte:

a) Diploma de absolvire a Şcoalei de Cântăreţi „Dimitrie Cunţan" din Sibiu. (In caz contrar se admite şi diploma altei şcoli de cântăreţi din ţară);

b) Extras de naştere;

c) Extras de botez;

d) Certificat de moralitate.

Doritorii au a se prezenta în termen la strană spre a fi cunoscuţi de credincioşi. Vor fi preferiţi cunoscătorii de note, spre a conduce corul bisericesc.

Pentru consiliul parohial al parohiei Brădet-Acriş.

Brădet, la 25 Noemvrie 1942

Pr. I. Popica
paroh

Citiţi, sprijiniţi şi răspândiţi ziarul

Telegraful Român

INFORMAŢIUNI

De anul nou. *Urare: Anul mântuirii 1943 să ne aducă o viaţă întrată, cât mai curând, în cursul ei normal şi desfăşurată între hotarele fireşti ale ţării!*

Mulţămire. Inalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul nostru Nicolae mulţumeşte tuturor preoţilor şi credincioşilor cari i-au trimis felicitări şi i-au făcut urări de sărbătorile Naşterii Domnului şi de Anul Nou şi le împărtăşeşte tuturor arhiereştile Sale binecuvântări pentru Noul An.

De Anul Nou *s'a ţinut după St. Liturghie şi Tedeum la Reşedinţa Mitropolitană, obişnuita recepţie la care au participat mare mulţime de intelectuali sibieni, în frunte cu şefii autorităţilor militare şi civile, cari au exprimat omagiul lor I. P. S. Sale şi Bisericii strămoşeşti. Vom reveni cu amănunte în Nr. viitor. In acest număr publicăm importanta cuvântare de răspuns a I. P. S. Mitropolit Nicolae.*

Sfinţire. Din Târnăveni ni se scrie, că în ziua de Sf. Nicolae, 6 Dec. a. c., s'a făcut, în acel oraş, sfinţirea unei frumoase Troiţe şi a unei capele militare dela Spitalul Z. I. Nr. 107. In acelaş timp s'a slugit şi parastasul întru pomenirea eroilor morţi pentru ţară şi credinţă în răsboiul sfânt. Slujba religioasă au săvârşit-o păr. protopop colonel Ioan Dăncilă şi păr. protopop Gheorghe Oprean, înconjuraţi de un sobor de preoţi. Despre noua clădire ni se comunică, din partea corespondentului nostru, că întreaga capelă pare scăldată în lumină, cu o pictură în caracter oriental care, prin îmbinarea culorilor, dă impresie de înaltă religiositate; ridicarea clădirii se datoreşte ostenelelor şi jertfelor aduse de localnici, militari, civili şi persoane bisericeşti.

Târnosire de biserică. Cu ajutorul lui Dumnezeu şi din încredinţarea I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae*, P. C. Păr. protopop Emilian Stoica, al tractului Sighişoara, a târnosit provizoriu biserica noastră din Daia, jud. Târnava Mare. Sf. Liturghie a fost slujită de un sobor preoţesc în frunte cu păr. protopop, care a cuvântat poporului îndemnându-l să cerceteze biserica cea nouă şi încăpătoare ca să fie mereu plină de credincioşi. A vorbit apoi păr. pensionat I. Hârţoagă din localitate, — care mult s'a străduit pentru ridicarea noului locaş, — spunând cuvinte cu miez şi cu experienţa omului de 80 de ani. A predicat păr. D. Ciulei, parohul locului, care a dus la îndeplinire zidirea locaşului, La vecernie aflându-ne în ajunul zilei de sf. Andrei, păr. Sabin Dobre a comemorat pe marele vlădică Şaguna, spunând cuvinte calde şi despre mama lui, Anastasia, care a sădit în sufletul fiului său credinţa ce l-a întărit în misiunea de mai târziu. Ca încheere, păr. I. Popa a vorbit despre 1 Dec. 1918, ziua unirii Ardealului cu Romănia veche. *Coresp.*

Participare la slujbele religioase. *Dl ministru al afacerilor interne, cu asentimentul Patriarhiei române, a luat dispoziţii ca funcţionarii şi conducătorii administraţiilor locale să participe regulat la slujbele religioase în zilele de Dumineci şi sărbători. Când ministrul nu numai recomandă acest lucru organelor sale, ci îl practică el însuşi, măsura luată formează o contribuire de seamă la întărirea sentimentelor religioase creştine, necesare totdeauna, şi în deosebi în zile ca cele de astăzi.*

Organizarea bisericii din Transnistria a fost încredinţată I. P. S. Sa mitropolitului *Visarion Puiu* în locul I. P. C. Sale arhimandritului Iuliu Scriban, a cărui misiune, pentru organizarea bisericilor şi îndrumarea spirituală a poporului din Transnistria, încetează. Mitropolitul Visarion Puiu stă sub ordinile I. P. S. Sale Patriarhului Nicodim şi ale comandamentului suprem al armatei.

Conferinţe preoţeşti de toamnă s'au ţinut, în 21 şi 22 Nov. a. c., în parohiile Bahnea şi Bernadea din prot. Târnavei. In cea dintâi a predicat, la sfârşitul sfintei Liturghii, păr. Iuliu Moldovan din Laslăul român, despre Maica Domnului în credinţa noastră strămoşească. După masă s'a ţinut, în şcoala primară şi în asistenţa unui mare număr de credincioşi, conferinţa deschisă de păr. prot. Gh. Opreanu. A conferenţiat păr. Ion Moldovanu din Căpâlna de jos despre ortodoxie, ear păr. I. Velţan a cetit raportul despre activitatea cercurilor religioase în 19 Nov.

— In parohia Bernadea predica a rostit-o păr. Trifan Bogdan, pornind dela cuvintele: Crede şi te vei mântui. După amează a vorbit celor adunaţi păr. Traian Popa, despre ortodoxie şi românism. Lucrările preoţilor, şi sfaturile date la acest prilej, au fost urmărite cu multă luare aminte din partea poporului. **Pr. I. V.**

— Preoţimea din protopopiatul Băiţa s'a întrunit în conferinţă în 8 Decemvrie 1942, la sediul oficiului protopopesc. P. C. Sa Părintele protopop D. Secărea a deschis şedinţa printr'o cuvântare, despre datoria ce apasă conştiinţa slujitorilor sfintelor altare, de-a fi la înălţimea misiunii sfinte, îndeplinindu-şi chemarea cu mijloace de păstorire sporite.

Pr. Alexie Popa-Vălişoara a făcut o dare de seamă asupra cărţii: „Fiul lui Dumnezeu-Fiul Omului" de Prof. Sterie Diamandi, arătând lipsa de temeinicie a vederilor raţionaliste privitoare la persoana lui Iisus şi cuprinsul scrierilor N. T.

Pr. Z Eugescu-Peştera a cetit lucrarea: „In luptă pe frontul intern", conferenţiarul a expus o seamă din căile necesare de urmat în pastoraţie.

Părintele protopop a împărtăşit diferite comunicări oficiale.

Pr. L. Tebleş

Comerciant, ca bun creştin ortodox, colectează pentru biserică. Din *Brad*, protop. Zarandului, se anunţă, că dl Nicolae Hereţia, comerciant în localitate, a adunat, dela particulari şi societăţi mărinimoase, sumă de 9100 lei în favoarea ridicării bisericii ort. române „Sf. Nicolae" din Sibiu. Suma s'a depus la banca „Albina". Facă şi alţii aşa spre mulţumirea lor şi a altora.

Mulţămiri. Subsemnatul, în numele creştinilor din par. Bacea [Ilia] aduc mulţumiri bunilor mei credincioşi, concentraţi pe frontul de est, *Osoian Ion* şi *Mică Ion*, cari au donat pentru sf. Biserică din Bacea un clopot şi o icoană frumos împodobită, cumpărată dela locuitorii din regiunea Tiraspol şi Tangarov, care le aveau în casele lor după devastarea sf. Biserici de către bolşevici. Fapta creştinilor de mai sus serveaască drept exemplu de urmat.

Pr. Traian Olariu paroh

Monete metalice. Se aduce din nou la cunoştinţa publicului, că monetele *de 10 şi 20 lei*, metal galben, au putere circulatorie numai până la *31 Ianuar 1943*, ear ca plată de impozite până la 31 Martie 1943, monetele de *5 lei*, metal galben, au putere circulatorie până la *1 Martie 1943*, ear ca plată a impozitelor se primesc până la 30 April 1943. Preschimbarea se face la administraţiile financiare şi la percepţiile fiscale. Prelungire, peste aceste termine, nu se mai dă.

Nr. 507—1942 110 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III a **Stănija de jos**, din protopopiatul Zarand, jud. Hunedoara, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile:

1. Salar dela Stat.
2. Stola obişnuită în parohie.

Cererile de concurs, însoţite de toate actele necesare şi de încuviinţarea de candidare a Prea Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta Oficiului protopopesc al Zarandului-Brad în termin.

Concurenţii se vor prezenta, cu prealabila încuviinţare a oficiului protopopesc, într'o zi de Duminecă sau sărbătoare în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Brad, la 18 Decemvrie 1942.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului-Brad.

Ioan Indreiu
protopop

Nr. 283—1942 [111] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Lepindea, din prot. Târnavei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român,

Beneficiile sânt:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială cu 5 încăperi, precum şi toate dependinţele necesare gospodăriei, în stare foarte bună.
3. Sesiune parohială 32 jug. arător şi fânaţ.
4. Pădure în folosinţa preotului, 3 jugăre.
5. Folosinţa cimitirului.
6. Stola obişnuită.
7. O zi de lucru dela fiecare familie.

Cererile de concurs se vor înainta în termen oficiului protopopesc al Târnavei cu toate documentele reglementare, inclusiv autorizaţia de candidare

Concurenţii se vor prezenta în parohie cu prealabila încunoştinţare a oficiului protopopesc.

Târnăveni, la 5 Dec. 1942.

In conţelegere cu Consiliul parohial:

Gheorghe Oprean
protopop

AVIZ

La **Librăria Arhidiecezană** *din Sibiu, se află de vânzare*

TABLOUL

I. P. S. Sale Arhiepiscopului şi Mitropolitului

Dr. Nicolae Bălan

mărimea 37×30 cm. Lei 100.—

TABLOUL

Arhiepiscopului şi Mitropolitului

Andreiu Şaguna

mărimea 37×30 cm. Lei 100.—

Ambele Tablouri sunt artistic executate şi potrivite pentru birourile On. Oficii protopopeşti şi parohiale. Comandele se fac trimiţând preţul plus spesele postale Lei 60.— şi se expediază franco-recomandat. Contra ramburs nu se trimit

Nr. 13342—1942.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că văduva C. preot Alexandru Tălabă, dela parohia Ţeline, decedat la 17 Noemvrie 1942, în baza § lui 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc a ridicat dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, ajutorul preoţesc statutar, în sumă de Lei 40.000.—

Sibiu, din şedinţa secţiei economice, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 14 Decemvrie 1942

Consiliul Arhiepiscopesc

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 10 Ianuarie 1943 — Nr. 2

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de

APARE SĂPTĂMÂNAL

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Datoria permanentă de-a propovădui

Intr'un sens mai larg toată misiunea preoțească stă în propovăduirea lui Dumnezeu între oameni, în mărturisirea și lauda Lui. Propovăduire este vestirea celor ce-a făcut și face Dumnezeu prin Iisus Hristos pentru mântuirea oamenilor și îndemnul adresat continuu acestora de-a se conforma voii Lui. Dar propovăduire este și rugăciunea publică a preotului, căci și prin ea se mărturisește între oameni, își manifestă convingerea că dela Dumnezeu avem toate, că fără de El nu putem face nimic, că Lui i se cuvine toată lauda și închinarea.

Misiunea preotului stă, într'un cuvânt, în propovăduirea lui Dumnezeu. Orice șovăire în îndeplinirea acestei datorii, orice întrelăsare a ei, i se adaugă la deficitul misiunii lui. înseamnă o sporire a vinii lui ca preot. Fiecare clipă lăsată să treacă fără să fie folosită în acest scop, este o clipă deturnată din rosturile ei, o clipă furată lui Dumnezeu și vieții proprii și va avea urmări nefavorabile pentru făptaș. Sluga care, socotind că nu e observat de stăpân, lasă clipele să treacă fără să facă nimic, le fură, căci un lucru oprit dela uzul lui, e furat, iar aceste clipe nu sunt utilizate pentru ceeace au fost destinate.

Clipele vieții de aici, pe cât sunt de scurte, pe atât sunt de importante, căci de ele depinde soartea veșnică a omului. Ele sunt corelative cu veșnicia. Intr'o clipă, pe care o disprețuim pentru scurtimea ei, s'a putut pierde un suflet pentru veșnicie, pentrucă am neglijat să-i vorbim de Dumnezeu. Dacă n'ar fi atât de scurtă viața omului, n'ar fi atât de importantă. Importanța ei stă în raport direct cu scurtimea ei. Odată ce veșnicia întreagă depinde de ea, cu cât e mai scurtă viața cu atât trebue privită și utilizată cu mai multă concentrare. Viața de aici poartă în spatele ei toată veșnicia noastră. Cu cât e mai scurtă, cu atât veșnicia e mai concentrată pe această scurtime. Clipa e încărcată cu potențialitatea destinului veșnic.

Din orice clipă trecătoare
Ăst adevăr îl înțeleg,
Că sprijină vecia 'ntreagă
Și 'nvârte universu 'ntreg

(Eminescu)

Pentru noi scurtimea clipei constitue o ispită de-a o neglija. «Nu vreau să mă odihnesc decât o clipă», își zice omul. Iar după ce-a trecut adaugă: «mai stau o clipă». Dar tocmai această scurtime arată înțelepciunea orânduitorului care a așezat viața omului, în faza deciziunilor și a creșterii ei, în alvia scurtă a clipelor fulgerătoare. Natura aceasta a timpului are menirea să țină pe om treaz și să-l facă bărbat. Clipele se furișează și cine se lasă furat de ele trăește fără încordare, trăește femeește. E necesară multă atențiune și putere bărbătească pentru a nu lăsa curentul timpului să lunece neobservat și nefolosit, ci a domina fiecare clipă, imprimându-i prin faptă pecetea personalității proprii.

Timpul care a trecut va fi astfel și al nostru. Când ne va căuta Dumnezeu în el, ne va găsi.

Nu ne putem plânge deci că am fost lăsați să ducem o viață prea scurtă și că prin aceasta Dumnezeu ne-a pecetluit cu o disprețuitoare nimicnicie.

Am fost lăsați să ducem o viață extrem de importantă, potrivită să răscolească toate virtualitățile noastre de bărbăție și de eroism.

Scurtimea vieții, accentuând importanța ei, trebue să ne îndemne la o cât mai neîntreruptă împlinire a misiunii noastre preoțești, care stă în propovăduirea lui Dumnezeu.

Poate în fiecare clipă «furișată» s'a perdut un suflet și, deodată cu socoteala pentru ea, Dumnezeu ne va cere socoteală și pentru acel suflet.

Infricoșător ne obligă Sf. Scriptură în această privință:

«Dacă eu voi spune celui fără de lege: «Păcătosule vei muri» și nu vei da de veste, ca să se abată din calea lui, va muri în fărădelegea lui și sângele lui îl voi cere din mâna ta. Dar dacă tu ai dat de veste păcătosului să se abată din calea lui și să se pocăiască, și nu se va pocăi de fapta lui, va muri întru fărădelegea lui, iar tu ți ai mântuit sufletul» (Ezechil, 33, 8 – 9).

Importanța clipelor stă și în faptul că nici una din ele nu e a mea sau numai a mea. Clipa pe care vreau eu s'o las nefolosită din comoditate, poate fi decisivă pentru atâția dintre cei pe cari trebue să-i duc la mântuire. E o clipă a multora și, nefolosind-o, eu o pot face nefolositoare pentru atâția. Dumnezeu le-a dat oamenilor valorificarea fiecărei clipe în solidaritate și neglijarea ei din partea mea are efecte dezastruoase asupra tuturor.

Lăsând să treacă o clipă degeaba nu mi-o fur numai mie, ci o fur tuturor celor ce depind în privința mântuirii de propovăduirea mea, fur un moment din cursul general al timpului lăsat de Dumnezeu pentru folosul tuturor.

S'ar putea obiecta că această atențiune la fiecare clipă nu decurge din duhul răsăritean, care are mai degrabă înclinații contemplative, de uitare a timpului, de ieșire din șuvoiul lui. Dar ce altceva este rugăciunea neîntreruptă a inimii, decât valorificarea fiecărei clipe? Sau ce înseamnă stăruitoarele povețe ale Părinților de-a petrece într'o continuă trezvire a spiritului ca să nu se furișeze în noi gânduri păcătoase, dacă nu o dominare a fiecărei clipe prin atențiune? Asceza răsăriteană e bărbăție, nu uitare de sine.

Intâlnim aci paradoxul că tocmai prin suprema grije de timp se obține ieșirea din timp, prin dobândirea unei continuități neîntrerupte în preocuparea de Dumnezeu. Clipele nu mai au în acest caz între ele intervaluri, legate prin salturile noastre, ci se topesc într'o linie continuă. Timpul e dispersiune, e alăturare de bucăți fragmentare. Dar experiența intensă a timpului ca atare are loc numai când trecem dela un lucru la altul. Continuitatea ne scoate întrucâtva din timp.

Câștigându-ne însă această continuitate neîntreruptă în preocuparea de Dumnezeu, devenim prin însuși acest fapt cei mai efectivi propovăduitori ai Lui în sens larg. Ființa noastră câștigă un caracter de transparent al lui Dumnezeu. Prin privirile ațintite în lumea cerească, prin cuvintele noastre permannte, prin purtarea noastră ocazionată de indiferent ce împrejurări și obiecte, mărturisim pe Dumnezeu și stăpânirea Lui asupra noastră, ceea ce este o pledoare pentru acceptarea Lui ca stăpân și de către alții.

In alți termeni, noi nu putem deveni propovăduitori continui ai lui Dumnezeu, decât prin identificarea ființei noastre cu această misiune.

D. STĂNILOAE

Desființarea sectelor

In Monitorul Oficial No. 305 din 30 Decemvrie 1942, a apărut Legea No. 927, prin care toate sectele sunt desființate. In art. II al Legii se spune: «Asociațiile religioase (sectele) existente, de drept sau de fapt, sunt și rămân desființate». In art. III Legea dispune ca toate bunurile sectelor să treacă în patrimoniul Statului.

Este o măsură care trebuia luată de mult, dar guvernele trecute sau n'au avut curajul, sau n'au avut înțelegerea necesară pentru un asemenea act. Nu s'a apreciat decât în discursuri necesitatea unității religioase a neamului. In fond mentalitatea oamenilor de conducere era stăpânită de un total indiferentism în materie religioasă. Cu asemenea dispoziții sufletești, guvernele trecute nu erau în stare și nu voiau să opună intervențiilor unor Puteri străine sau ale unor cercuri interne, cari urmăreau sistematic destrămarea noastră sufletească, nici un fel de rezistență.

Sub pretextul libertății de conștiință, Statul nostru de până ieri se obișnuise să asiste pasiv la măcinarea celui mai scump bun al nostru, a temeliei sine qua non a existenții noastre naționale într'un Stat liber. Timorați de o fantasmă, nu luam nici o măsură de-a ne apăra ființa.

In general multe fantasme au terorizat lumea intelectuală conducătoare de ieri și au împedecat cercurile răspunzătoare dela ascultarea și validitarea instinctului de conservare etnică.

Nu e cazul să discutăm modificările pe cari experiențele timpurilor recente le-au adus ideilor și obligațiilor politice. Sigur este însă că cel puțin într'o privință aceste experiențe s'au soldat cu un câștig: politica nu mai e condusă de fantasme, ci de considerația unică a conservării colectivităților etnice. Intâi de toate activitatea Statului trebue să asigure existența neamului. Acesta e imperativul suprem al oricărei politici și el nu poate fi nici o clipă uitat de dragul nu știu căror lozinci revoluționare, ieșite din anumite capete înferbântate sau interesate. O politică ce s'ar lăsa condusă de principiul «piară națiunea, dar trăiască libertatea», ar fi mai degrabă o aventură iresponsabilă decât ch bzuită grije de destinele neamului.

Cum bine a enunțat I. P. S. Mitropolit Nicolae, prima dogmă a oricărei politici trebue să fie conservarea neamului.

De sigur din stabilirea conservării națiunii ca obligație supremă a Statului, nu rezultă nici decum o mentalitate indiferentă la normele etice. Existența e un bun care nu poate fi susținut decât prin respectul legilor morale. Intre existență și ordinea morală departe de-a fi o incompatibilitate, există o atât de strânsă solidaritate, încât orice nesocotire a eticei are ca urmare slăbirea și desfigurarea existenții. Dumnezeu, care a creat existența, i a dat și o lege cu ajutorul căreia să se mențină, iar legea înseamnă constanță, disciplină, seriozitate, înfrânare de patimi, deci moralitate. Este o părere profund greșită că din stabilirea conservării naționale ca normă supremă a politicii n'ar putea deriva decât concluzia unei comportări arbitrare și cinice.

Neamurile nu se pot susținea și nu pot crește decât cu ajutorul virtuților, cari nu-și pot avea temelia solidă decât în religie.

Realismul politic, care are ca normă supremă conservarea națiunii, trebue să fie un realism moral, fondat pe temelie religioasă.

Conservarea națiunii prin respectul legilor morale, așa trebue să sune lozinca oricărei politici.

Oare nu urmează din acest respect al legilor morale, acordarea unei depline libertăţi a conştiinţii în materie religioasă, lucru pe care l-au făcut guvernele noastre anterioare?

Fără îndoială noi nu suntem împotriva unei libertăţi a conştiinţii în materie religioasă. Numai în libertate poate fi omul în măsura deplină fiu al lui Dumnezeu, purtător de duh ceresc. Virtuţile cari nu sunt practicate din convingere internă, nu dovedesc o creştere reală a omului în duh. Libertatea este ambianţa necesară a trăirii intime a omului cu Dumnezeu.

Dar aceasta nu înseamnă că nu este necesară o anumită pază a sufletelor, cari nu sunt crescute la măsura deplină, de ispitele mieroase, de demagogiile religioase ipocrite. După ce sunt dovedite cu vârf şi îndesat tendinţele disolvante pe cari le urmăresc asemenea propagande şi efectelor stricăcioase de suflete, ar fi o greşală să le mai lăsăm să-şi facă victime printre inşii nepregătiţi să demaşte tot răul ce se ascunde în dosul acestor propoväduiri, numai de dragul unei libertăţi formale.

Acest lucru l-a înţeles cu sufletul său curat dl Mareşal Ion Antonescu, a cărui dragoste sinceră de tradiţiile religioase ale neamului s'a manifestat cu atâtea prilejuri.

Conducătorul Statului cugetă organic în rolul său de îndrumător al neamului la această răscruce hotărâtoare a istoriei. Domnia Sa şi-a dat seama lămurit că un neam care duce un războiu uriaş în numele credinţei sale creştine, ca în toată istoria sa, îşi are tocmai în această credinţă izvorul puterilor şi al existenţii sale, că această credinţă îi defineşte fiinţa şi o primejduire a ei echivalează cu o primejduire a existenţii lui. Cu îndrăzneala cu care a chemat neamul să-şi mărturisească încă odată fiinţa creştină în acest război pe viaţă şi pe moarte, a dispus înlăturarea otrăvurilor cari-i îmbolnăveau lăuntric organismul. Lupta radicală pentru apărarea credinţei strămoşilor, ca temelie a etnicului şi ca raţiune a noastră de-a fi unde suntem, împovăraţi cu o misiune precisă, trebuia pornită şi pe frontul intern.

Gândul românesc şi pătrunzator al dlui Mareşal Ion Antonescu a avut norocul să se întâlnească cu dreapta chibzuinţă a dlui ministru Ion Petrovici, filosoful cu o aderenţă atât de totală la ceeace formează specificul naţiei noastre, dar şi cu arzătoarea dragoste de Biserica strămoşească a dlui prof. Aurel Popa, neostenitul şi inimosul Secretar general al Cultelor şi Artelor.

De numele Domniilor lor se va lega de aci înainte, pe lângă atâtea măsuri binefăcătoare de reaşezare a spiritualităţii româneşti în matca ei firească, şi această faptă mare de refacere a unităţii noastre religioase, de scoatere a organismului românesc din febra unor desbinări şi dispute periculoase.

Rămâne ca preoţimea să ştie adăpa sufletele înţărcate dela izvoarele otrăvitoare, cu apa cea vie a adevărului dătător de viaţă duhovnicească sănătoasă şi veşnică.

D. STĂNILOAE

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă în 10 Ianuarie 1942, servesc: Prot. Mihail Neagu, cons. Gheorghe Secaş şi pr. Ioan Nicoară; diaconii: Ioan Circov şi Dr. Nicolae Balca. *Predică: cons. Gh. Secaş.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Prot. Mih. Neagu.*

Mila Creştină

VII. Indatorirea şi modul săvârşirii milosteniei[1]

In plină desfăşurare a celui mai cumplit războiu, actualitatea împlinirii poruncii milei creştine e mai acută în zilele noastre decât oricând. Căci niciodată mizeria umană n'a fost mai mare şi niciodată săracul Lazăr n'a fost actualizat în mii şi milioane de inşi, cari strigă în gura mare de durere, de foame şi de frig. Gândiţi-vă cât de actual este şi astăzi plasticul şi sguduitorul tablou al mizeriei umane zugrăvit de sf. Vasile cel Mare: «Foamea îl ameninţă cu moartea crudă, dar inima îl reţine şi-l sfătueşte să moară mai bine cu ei (cu copiii). Adesea ispitit (să-şi vândă un copil spre a salva pe ceialalţi) şi tot de atâtea ori reţinut, el cedează în sfârşit sub presiunea unei implacabile necesităţi... Pe care să-l vândă întâi?...» E par'că o frântură ruptă din realitatea vieţii zilelor noastre. De aceea porunca milosteniei este astăzi şi mai imperioasă şi împlinirea ei e şi mai necesară. Cine n'o urmează, nu înţelege sensul şi sarcina acestor vremi de încercare şi nu i vrednic să le răsbată până la capăt. Implinirea ei în împrejurările actuale e nu numai o datorie creştină, ci şi o îndatorire şi mândrie naţională, o menţinere pe linia de glorioase realizări ale trecutului şi o pârghie de puternică rezistenţă naţională.

Desigur, în misiunea lui de părinte al poporului preotul este cel dintâi chemat şi îndatorat la împlinirea poruncii milei, punând în slujba ei toată puterea sufletului şi a trupului său. De aceea sf. Tradiţie pune mult apăs pe această îndatorire a preotului. Aşa, de pildă, Aşezămintele apostolice (cartea IV, cap. 9) spun că preotul trebue să îndemne poporul la milă faţă de săraci, după pilda înţeleptului Solomon.

Izvorîtă din iubire şi alimentată de aceasta, milostenia trebue împlinită cu iubire, împreunată cu fiicele ei bune: stăruinţa şi răbdarea. Implinirea poruncii milei creştine nu trebue s'o considerăm ca o sarcină grea şi de înlăturat, ci ca un răspuns modest la iubirea şi mila nemărginită, cu care ne învălue mereu Dumnezeu pe noi oamenii. Dumnezeu Insuşi s'a dăruit şi jertfit cu moarte de cruce pentru noi; cum vom putea să-l mulţumim mai bine decât ajutând pe aceia, cu care El s'a identificat deplin?!...

Ce avem noi, ce să nu fi primit dela Dumnezeu? In dar am luat, în dar să dăm! Căci tocmai sărăcia noastră ne face să înţelegem durerea altuia şi să ştim ce lipseşte fiecăruia. Pentrucă toţi suntem nişte săraci dăruiţi de Dumnezeu, putem să ajutăm şi pe alţii.

Să dăruim cu bucurie şi cu dragoste, potrivit îndrumării pauline: «Fiecare să dea cum socoteşte cu inima, nu cu mâhnire sau de silă, căci Dumnezeu iubeşte pe cel care dă de bună voie» (II Corint. IX, 17); cu dorinţa de a ajuta pe semenul nostru şi cu mulţumirea şi împăcarea c'am făcut o faptă bună şi am împlinit o poruncă divină, după pilda primilor creştini: «Şi oricât de mult ne-ar costa (agapele), ne socotim plătiţi de cheltuiala făcută în numele iubirii de aproapele, dacă prin această mângâiere uşurăm întrucâtva pe cei în lipsă» (Tertulian); nu cu îngâmfarea că ţinem pe cineva, ci cu smerenia celui ce dă nu dintr'al său, ci dintr'al lui Dumnezeu: «Pentrucă Dumnezeu, în marea sa bunătate, v'a poruncit să daţi ca şi cum ar fi dintr'al vostru, să nu credeţi că este într'adevăr al vostru. Dumnezeu v'a dat un împrumut, spre a vă putea proslăvi; dar când îi daţi lui ceeace este al Lui, nu cugetaţi că daţi ceva ce este al vostru»... (Sf. Ioan Gură de Aur); nu cu părere de rău după ceea ce am dat din mână, ci cu nădejdea tare că Dumnezeu va binecuvânta gestul vostru şi va înlocui însutit ceea ce am dat, pentruca şi mai darnici să fim: «Dumnezeu binecuvintează mâna care dă şi înmulţeşte bunurile celui ce dă» (Prov. XI, 26) şi «Dumnezeu poate face să prisosească la voi tot harul, pentru ca, având pururea toată îndestularea întru toate, să prisosiţi spre tot lucrul bun» (II Corint. IX, 8); nu de dragul laudelor din partea lumii şi dorind ca fapta ta să fie publicată în ziare, ci discret şi sobru. (Cf. Mat. VI, 1—4). Trebue să facem milostenie cu conştiinţa trează că sântem solidari în lupta vieţii, în truda grea de a reteza cât mai multe din capetele mizeriei, că suntem împreună ostenitori pe drumul anevoios al mântuirii şi fericirii.

Numai astfel împlinită, milostenia şi ajunge scopul său; altfel cade sub înfierarea lui Nietzsche, care zice: «Ah, cunoscătorul de inimi ghiceşte cât de săracă, neajutorată, arogantă şi greşită este şi cea mai bună şi mai adâncă iubire, cum ea mai curând distruge decât salvează».

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

[1] Vezi Nr. 50 din 1942.

Din Pastoralele de Crăciun

P. S. Sa Episcopul Nicolae al Vadului, Feleacului şi Clujului, către clerul şi poporul eparhiei, adresează următoarele cuvinte:

Orce praznic creştinesc are darul de-a aduna pe oameni şi de-ai înfrăţi în numele aceluiaş crez. Totuşi, pare că nici un praznic nu are acest dar dumnezeesc în măsură mai mare ca strămoşescul nostru Crăciun. De aceea nu fără dreptate se spune, că Crăciunul este praznicul căminului creştinesc.

In adevăr, aşa este: Seara de Crăciun fiecare creştin se sileşte să fie acasă, spre a se îndestula, împreună cu cei scumpi ai săi, din duhovnicescul ospăţ al praznicului. Tinerii s'adună să colinde, ducând din casă în casă vestea minunată a plinirii proorociilor prin Naşterea Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos; iar bătrânii se adună, ca să asculte şi să mulţumească Bunului Părinte ceresc pentru atâta îndurare revărsată peste lume. Inimile tuturora bat la fel, pentrucă sunt învăluite în sfinţenia aceleiaşi tainice nopţi şi sunt purtate pe aripile aceluiaş cântec de slavă:

Astăzi s'a născut Hristos,
Mesia cel luminos:
Lăudaţi şi cântaţi
Şi vă bucuraţi!

Cei nevârstnici simt doar cu inima măreţia şi strălucirea praznicului pe care-l slăvesc în însufleţitele lor cântece de stea şi colinde sau în strădalnica plinire a altor obiceiuri străbune, legate de sărbătorile Crăciunului. Cei mai în vârstă însă pricep şi cu mintea obârşia şi izbăvitorul rost al acestei sărbători. Ei ştiu din cetaniile ascultate cu evlavie şi adâncă luare aminte în lăcaşul Domnului, că prin naşterea lui Iisus Hristos a răsărit lumii lumina cunoştinţei adevăratului Dumnezeu. Căci Hristos ne-a învăţat să cunoaştem bunătatea cea fără de margini a Părintelui ceresc şi covârşitoarea Lui iubire de oameni.

Profeţii Legii celei Vechi ne-au înfăţişat îndeosebi înţelepciunea şi puterea lui Dumnezeu şi dreptatea cu care plăteşte El fiecăruia după faptele sale. Fără'ndoială, spusele lor erau într'u totul adevărate. Dar omul cu mintea întunecată şi cugetul umbrit de negura păcatului, la auzul vorbelor pline de aspre înfruntări ale prorocilor mai mult s'a înfricoşat de faţa lui Dumnezeu decât a îndrăgit-o. Şi frica nu totdeauna e un bun povăţuitor. Adeseori ea împinge pe om în desnădejde şi-l îndeamnă la săvârşirea faptelor necugetate.

...Ci vă întreb, dragii mei, pe care fiu îl lasă inima să prăznuiască ziua naşterii părintelui, fratelui, prietenului sau oricărui binefăcător al său, fără să-i îmbie un dar cât de mic, fără să-i facă măcar bucuria unei bune urări? Şi darul pe care se cuvine să i-l dăm Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos în ziua naşterii Lui este iubirea noastră caldă; iubirea sfântă care ne învălue pe toţi câţi ne mângăiem şi ne îndulcim sufletele cu viersul colindelor noastre strămoşeşti.

Ştiu bine, că mulţi dintre cei dragi ai voştri nu se împărtăşesc la sărbătorile Naşterii Domnului, din căldura şi bucuriile căminului familiar. Nici lipsa lor să nu vă întristeze. Ci, dimpotrivă, să vă umple de mândrie şi de nădejdea izbăvirii, căci sunt duşi să se oştiască pentru apărarea patriei şi pentru slava Crucii lui Hristos.

Cu sufletul însă sunt încredinţat că'n noaptea Crăciunului se desprind şi ei, măcar pe-o cliză, din sgomotul primejdiilor care-i învălue şi se sălăşluesc printre ai lor, preamărind — într'un glas şi'ntr'o simţire — pe „Domnul păcii", care se naşte. Şi astfel, peste depărtările mari cari ne despart pe unii de alţii, sufletele noastre se cuprind în îmbrăţişare sfântă şi se bucură întru Hristos Iisus celce este binecuvântat în veci. Amin.

P. S. S. Episcopul Veniamin al Caransebeşului:

...Sfânta noastră Biserică, singura corabie care ne poate duce prin valurile furtunoase ale vieţii la limanul mântuirei, prin învăţăturile Evangheliei ne arată ce urmări rele are păcatul pentru sufletul omenesc, cum el întunecă mintea şi voinţa omului şi-l duce astfel pe drumul pierzării şi tot ea ne arată totodată şi calea care duce la cunoaşterea adevărului, a binelui şi virtuţii, cum şi la plinirea voii lui Dumnezeu, singura cale care duce la mântuirea sufletului.

De acest suflet avem să ne dăm seama înaintea lui Dumnezeu, de faptele ce le-am făcut în viaţă şi cari vor sta mărturie la judecata de apoi. Atunci nu vom fi întrebaţi ce-am mâncat şi beut, cu ce ne-am îmbrăcat şi câte averi am strâns, ci cum am plinit voia lui Dumnezeu şi cum am folosit averea spre binele obştesc, ajutând pe deaproapele şi pe cei lipsiţi şi în suferinţă.

La aceasta ne îndeamnă şi porunca dragostei, temelia legii creştine, dela care „atârnă toată legea şi prorocii". Din plinirea acestei legi răsar faptele bune pentru semenii noştri şi pentru binele sufletului nostru.

Mântuitorul Hristos a venit să aducă pacea şi bunăvoire între oameni, ceeace nu se va putea ajunge, numai dacă vom lăsa să pătrundă în sufletul nostru lumina Lui, dacă-l vom primi ca Stăpân al vieţii, punându-ne cu totul în slujba Lui.

Cu venirea Mântuitorului s'a născut o nouă lume, o nouă viaţă plină de lumină şi de dragoste. Hristos Domnul este doftorul trupurilor şi al sufletelor, şi numai la El putem afla alinarea tuturor necazurilor şi suferinţelor, căci El ne chiamă: Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi... Eu vă voi odihni pe voi. (Mat. 11, 28).

Sărbătoarea Bobotezii la Sibiu

Sărbătorirea Sfintei Bobotezi a decurs în cetatea Sibiului nostru cu toată solemnitatea cuvenită.

După sf. liturghie din biserica catedrală, s'a pornit o grandioasă procesiune, în frunte cu P. Sf. Sa Episcopul Vasile al Maramureşului, icoanele cu praporele, dl general comandant şi celelalte autorităţi, corul mitropolitan, unitatea de onoare şi cu muzica militară, pe străzile: Mitropoliei, Tribunei, Regina Maria, până în Piaţa Regele Ferdinand, unde a fost improvizată o tribună oficială, frumos împodobită cu tricolor şi brad, faţă în faţă cu tradiţionalele cruci de ghiaţă. Intreaga Piaţa Regele Ferdinand — care a fost ocupată des de dimineaţă de către trupele din garnizoană, cu drapele, — a fost de asemeni decorată cu colorile noastre naţionale.

Pe tribuna oficială a luat loc soborul de preoţi, în frunte cu I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae şi P. S. S. Episcopul Vasile al Maramureşului, apoi dnii: general comandant M. Manafu, general Filip Agricola, insp. general administrativ Rădulescu Dobrogea, dr. Albert Dörr, primarul municipiului, dr. Ioan Papp, primpreşedintele Curţii de Apel, prof. dr. Iuliu Haţieganu, rectorul Universităţii, M. Antonescu, procuror general, dr. S. Mitea, ajutor de primar, primpretor Pantilimon Bratu, colonelii: Teodorescu Adrian, Hrisafi, Hristea, Ionescu, Mantsch, Racoţea Gh. Austriacu, Comandantul pieţii, maior Liviu Rusu, chestor Septimiu Codreanu, câte o delegaţie de ofiţeri germani şi din grupul etnic german local etc.

I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae înconjurat de soborul de preoţi amintit a oficiat sfinţirea apei, răspunsurile religioase fiind date de corul Mitropoliei, condus de păr. prof. Gh. Şoima, în timp ce s'au tras câteva salve de tun, după care a urmat botezul populaţiei prezente.

Solemnităţile s'au încheiat cu o impresionantă defilare a detaşamentelor din unităţile locale, în frunte cu muzica militară şi cu comandanţii lor.

CĂRŢI ŞI REVISTE

Calendar Creştin pe anul 1943. Editura Mitropoliei Bucovinei, Cernăuţi. Tip. „Glasul Bucovinei". Preţul 60 Lei. — Pe lângă partea calendaristică, cuprinde bogat material de actualitate şi sfaturi practice de mare folos.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Funcţionarii vor merge la biserică

Este un adevăr prea mult dovedit prin experienţă că cel mai însemnat mijloc de îndreptare morală este pilda celui superior. Cuvântul de îndemn neurmat de pilda celui ce-l rosteşte nu are alt efect decât să întindă moda vorbelor frumoase, ca un văl mincinos peste o realitate tristă.

Cauza principală a atâtor neajunsuri dela noi este această neacoperire între vorba frumoasă şi faptă. Vorbesc toţi îngereşte despre credinţă, despre moralitate, despre muncă, dar ce prăpastie este între ceeace se vorbeşte şi ceeace se face. Precum există o generală imitaţie a vorbirii frumoase, există şi una a comportării direct opuse. E o nesinceritate pe toată linia, care face rău, care descurajează. Care om credincios din ţară n'a fost atins dureros ani dearândul de absenţa regulată a organelor administrative dela biserică, cu excepţia răstimpului precis al unui Tedeum oficial? Faptul acesta nu împedăca însă aceleaşi organe de a vorbi preoţilor la ocazii festive despre minunea lor şi de-a îndemna poporul la o viaţă de credinţă.

Iată însă că s'a găsit un ministru de interne, creştin adevărat, care dându-şi seama că aşa nu mai poate merge a adresat un ordin către toate unităţile administrative cerând funcţionarilor să meargă regulat la biserică.

„Religia creştină este temelia morală a naţiunii şi a Statului", începe acest ordin dat de *dl general D. Popescu*. „In ceasul de faţă când armata şi naţiunea întreagă luptă nu numai pentru pământul românesc, dar şi pentru credinţa strămoşească, este o datorie elementară pentru toţi creştinii adevăraţi să caute în ceasurile de răgaz, o reculegere prin apropierea de biserică".

Iar după acest preambul de categorică mărturisire creştină, cuvântul dlui gen. D. Popescu pune degetul pe o importantă misiune a administraţiei. ţării, prea mult timp neglijată: «*Iar administraţia Ţării care în afară şi mai presus de atribuţiunile sale legale, are şi o misiune morală în educaţia cetăţenilor, trebue să dea exemplul cel bun. De aceea Vă pun în vedere că este o datorie cetăţenească şi românească pentru toţi conducătorii şi funcţionarii administraţiilor locale să meargă în fiecare Duminecă şi în fiecare sărbătoare la biserica din parohia sa, corăspunzătoare confesiunii sale, ca să se închine şi să participe la Sf. Liturghie*».

Ordinul dlui ministru gen. D. Popescu este un însemnat pas spre încreştinarea reală a Statului, dela care putem aştepta nebănuite urmări de refacere morală.

Pentru o biserică ortodoxă română în Făgăraş

Printre lipsurile oraşului Făgăraş, se remarcă în primul rând lipsa unei biserici centrale ortodoxe române.

Românii ortodoxi au avut o frumoasă biserică zidită în anul 1697 de bunul Domn Constantin Brâncoveanu, dar ea ne-a fost răpită. Românii ortodoxi s'au străduit să-şi zidească un nou lăcaş de închinare. Cu ajutorul sufletesc şi material al Domnilor şi Chiriarhilor din Principate s'a zidit în anul 1783 o altă biserică ortodoxă, care pe nedrept se numeşte biserica grecească, în urma faptului că au contribuit la zidirea bisericii şi câţiva români Macedoneni stabiliţi aici, cari însă în orce împrejurare şi-au afirmat dârz demnitatea lor de Români.

Biserica este zidită în partea dinspre miazănoapte, la o margine a oraşului.

După unirea cu Patria Mamă, Românii, scăpaţi de împilarea străină şi simţindu-se la largul lor pe pământul românesc al Transilvaniei, au început să se adune din jurul pur românesc numit „Ţara Oltului„ şi din alte părţi ale Ţării, în Făgăraş.

Zidirea unei biserici ortodoxe, mai încăpătoare în acest oraş, a devenit în urma acestui fapt absolut necesară din următoarele motive:

1. Vechea biserică nu este încăpătoare nici decum pentru numărul sporit al credincioşilor din localitate.

2. Scoalele secundare care se compun dintr'un liceu de băeţi, cu 12 clase, şi un gimnaziu de fete în perspectivă de a deveni liceu, dau un număr mare de elevi, aşa că biserica abia este încăpătoare pentru tinerimea şcolară.

Chiar dacă s'ar face un paraclis la liceu, totuşi problema nu ar fi deplin soluţionată, şi aceasta din puternicul motiv că paraclisul nu poate să producă acea elevaţie spirituală ca o biserică. Paraclisul nu poate să contribue la educaţia religioasă a tineretului şcolar pentru că nu oferă atmosfera aceea înălţătoare religioasă. Afară de aceea tineretul dela gimnaziu, şcoalele primare şi cel premilitar ar fi sortit să nu poată participa nici atunci la Sft. Liturghie.

3. Zidirea unei Biserici ortodoxe este reclamată şi de muncitorii de fabrici. In Făgăraş s'au construit 2 fabrici, (Nytrometan şi Fabrica de explosive) care sunt în continuă desvoltare şi cuprind un însemnat număr de muncitori şi funcţionari. Neputând participa muncitorii la Sft. Liturghie, uşor se poate cuibări între ei sectarismul.

4. O biserică ortodoxă în Făgăraş o mai cere şi demnitatea noastră de români şi cinstea cuvenită acestui ţinut istoric. Celelalte confensiuni: rom. catolicii, luteranii, calvinii, unitarii îşi au lăcaşirile de închinare în locuri de frunte. Biserica noastră se ridică umilită într'un loc dosnic al oraşului.

Se va răspunde că deocamdată nu se poate pune problema zidirii unei biserici la Făgăraş, căci sânt timpurile grele. Dar tocmai când luptăm în contra ateismului, socotim că este timpul potrivit să se clădească un lăcaş de închinare în oraşul lui Negru Vodă.

Şi opera aceasta se va putea duce la îndeplinire cu ajutorul bunilor români şi al diferitelor autorităţi şi instituţii publice şi particulare din ţara noastră ortodoxă.

Preot Iacob Bozocea, profesor

Autorităţile comunale să vegheze!

Am publicat, nrul precedent al acestui ziar, hotărârile statorite prin Decret-lege, cu privire la păstrarea şi îngrijirea în bună stare a liniilor şi instalaţiilor de telecomunicaţii şi energie electrică, precum şi a semnalelor respective instalate pe drumuri.

In deosebi acum, în timp de răsboi, toate lucrurile acestea trebue proteguite prin aspre sancţiuni, — cu atât mai vârtos autorităţile comunale au datoria să vegheze cu toată atenţiunea la buna lor întreţinere, ferindu-le de stricăciuni din partea vrăjmaşilor sau a răuvoitorilor. Dar nu numai autorităţile, ci şi locuitorii comunelor au îndatorirea a da pe faţă făptuirile împotriva legii amintite şi pe autorii lor.

Pedepsele pentru vinovaţi sânt aspre şi drepte: închisoarea corecţională dela 6 luni la un an şi amendă dela 2000 la 6000 lei; ear furtul, făcut în timp de răsboi, e pedepsit cu moarte.

Decretul-lege nu urmăreşte alt ceva decât să asigure cetăţenilor liniştea — cel puţin relativă — în desfăşurarea unei activităţi necesare binelui comun.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

FOIŞOARA

Raportul general

despre activitatea preoţimii din cuprinsul Secţiei Sibiu a Asociaţiei »A. Şaguna« a Clerului ort. român din Mitropolia Ardealului, pe anii 1939, 1940 şi 1941, prezentat adunării generale, ţinute în Sibiu, în 12 Noemvrie 1942

(Vezi Nr. 49 din 1942)

Vor fi puţine comunele, care să nu fie venit în ajutorul răniţilor din spitalele oraşelor din apropierea lor, cu cozonaci, fructe, cărţi poştale, ţigări şi alte daruri. In cele mai multe cazuri, iniţiativa a fost a preotului şi s'a executat cu Reuniunea femeilor şi Soc. „Sf. Gheorghe" a tinerimii.

Amintim aici tot despărţământul Târnava, care ne raportează următoarele: „Preoţimea tractuală în frunte cu protopopul, prin societăţile femeilor şi soc. „Sf. Gheorghe" a tinerimii, a colectat şi dăruit ostaşilor răniţi din spitalul din Târnăveni daruri în valoare de 144.464 Lei, iar celor de pe front tricotaje în valoare de 62000 Lei, total în valoare de 266.464 Lei".

Alte date precise nu ni s'au raportat, credem însă că autoritatea noastră superioară bisericească va avea totalizate sumele colectate, precum şi valoarea donaţiunilor făcute prin preoţime, şi că aceasta sumă totală va fi destul de considerabilă, ca să fie menţionată undeva, şi să rămână urmă şi de această latură a activităţii şi străduinţelor depuse de preoţimea noastră.

Onorată adunare generală,

Am schiţat până acum parte din problemele pastorale în legătură cu războiul şi urmările lui. In cele ce urmează vom trata sumar şi celelalte părţi din activitatea preoţimii noastre:

Adunările de primăvară s'au ţinut regulat în ultimii trei ani în toate despărţămintele, cu program pe 2 zile în care s'a cuprins mărturisirea preoţilor, slujirea sfintei Liturghii înainte sfinţită şi cuminecarea preoţilor, a credincioşilor prezenţi şi în unele despărţăminte şi a membrilor din Oastea Domnului şi a cântăreţilor. Biroul central al Asociaţiei noastre s'a îngrijit, ca să publice din timp textele pentru meditaţiile înainte de mărturisire şi cuminecare. La aceste adunări s'au făcut dările de seamă asupra activităţii cercurilor religioase şi s'au făcut eventuale schimbări şi reorganizări ale lor.

Pe lângă meditaţiile precise, s'au lucrat şi alte teme referitoare la problemele şi subiectele stabilite de preşedinţii despărţămintelor, cu considerare la necesităţile generale ale Bisericii şi ţinând seamă, ca, prin lucrările făcute, să clarifice şi probleme de actualitate.

In ultimii ani s'a introdus obiceiul, ca subiectul lucrării dat de preşedinte, precum şi una din meditaţii să fie lucrate de toţi preoţii, designându-se numai în conferinţă acela care îşi ceteşte lucrarea.

In adunările de toamnă, precum şi în celelalte întruniri şi conferinţe, preoţeşti s'au prezentat o mulţime de conferinţe de ordin pastoral, s'au prezentat referate şi recenzii asupra noilor cărţi teologice apărute, s'a discutat chestiunea catehizaţiei, introducându-se şi lecţiile practice predate elevilor.

Amintim aici unele din cărţile apărute, care au fost recenzate în conferinţele preoţeşti:

Dr. D. Stăniloae: Ortodoxism şi românism.

Dr. S. Cândea: Hristos şi mântuirea sufletelor.

Dr. L. Stan: Mirenii în Biserică.

Dr. Felea: Pocăinţa.

Dr. Neaga: N'am venit să stric legea.

St. Cojocariu: Este primatul lui Petru un privilegiu de drept divin după Noul Testament?

Gr. Popa: Existenţă şi adevăr la S. Kirkegard.

Dr. Gr. Marcu: Antropologia Paulină.

Dr. Bodogae: Ajutoarele româneşti la mânăstirile din sf. munte Athos.

Mladin: Comunism şi comunitarism.

„ Mie a vieţui este Hristos.

Pr. Vonica: Preotul şi sănătatea poporului.

Sofron Vlad: Adevăruri vechi pentru zidiri nouă.

Şi altele...

Catehizaţia în şcolile primare este privită din partea preoţimii tot mai mult ca o chestie de conştiinţă, ca o datorie de onoare. Conştie de însemnătatea predării religiei, ea doreşte mereu să se instrueze şi să i se facă cunoscute cele mai noi principii pedagogice pentru a putea catehiza cât mai bine şi a putea ajunge cât mai aproape de idealul urmărit prin predarea învăţământului religios. Din punct de vedere practic, s'au ţinut în toate despărţămintele şi aproape cu toate clasele lecţii de model cu ocazia conferinţelor catihetice. La lecţii au asistat toţi preoţii prezenţi, iar în unele locuri şi membrii corpului didactic. Prelegătorilor li s'a făcut în şedinţă intimă critica, completându-se lecţia cu toate amănuntele, ca să poată fi declarată lecţie de model.

INFORMAȚIUNI

Pentru Palatul Invalizilor *s'au făcut până acum aproape 300 milioane de lei. Dăruirile, pentru măreţul plan al Mareşalului Conducător de stat, se trimit, şi prin primăriile comunale, pe adresa: Palatul Invalizilor, Bucureşti, str. Gen. Angelescu 140.*

Sprijinirea celor talentaţi. Statul german a plătit în acest an burse la 625.000 de copii. Scopul este a sprijini familiile sănătoase, cu copii numeroşi. Fiecărei familii, cu patru sau mai mulţi copii, i se plăteşte numai decât ajutorul de studii, pentru copii, dacă aceştia sunt sănătoşi şi capabili de desvoltare. Pentru copiii celor căzuţi sau răniţi în războiu, se fac favoruri speciale. Aceste ajutoare sânt pentru toate categoriile de şcoli: primare, secundare şi superioare. Paralel cu aceste măsuri, în Germania se treae şi la selectarea celor talentaţi, cari vor fi mai departe singurii îndreptăţiţi la ajutoare. In locul modului de selectare din timp de pace, care se făcea prin concurs astăzi s'au introdus în toate ţinuturile Germaniei, lagăre de selectare, unde copiii sânt examinaţi de specialişti, profesori, psihologi, medici, cari aleg pe celce în viitor vor fi elitele naţiunii.

Comferinţe preoţeşti. In toamna din 1942, preoţii protopopiatului Sighişoara convocaţi la conferinţă de către P. C. Sa păr. protopop Emilian Stoica, s'au strâns după programul mai înainte stabilit, în biserica ortodoxă română din Sighişoara.

După oficierea tedeumului de către un sobor de preoţi, asistenţa a trecut în localul şcoalei primare de fete, unde se desfăşura programul conferenţei.

S'au ţinut o oră lecţii de religie cu cl I şi II-a, urmate de observările obişnuite.

In cuvântul de deschidere P. C. Sa păr. protopop Emilian Stoica arată misiunea ce au de îndeplinit preoţii în aceste vremuri grele. S'au citit câteva lucrări din tema dată spre pregătire „Pastoraţii de războiu".

Prof. catehet G. Niţoiu a cetit lucrările: Superioritatea ortodoxiei faţă de celelalte confesiuni în lupta contra bolşevismului comunist şi dare de seamă despre literatura teologică din ultimul an şi curentele religioase mai nouă.

S'au făcut dări de seamă despre publicaţiile: păr. prof. Dr. Liviu Stan „Rasă şi Religiune", păr. prof. Dr. Grigorie T. Marcu „Mithos".

Asistent

Nr. 456—1942 Prot. 107 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Lupşa**, protopopiatul **Oltul**, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială în edificare, ridicată în roşu.
3. Pământ în folosinţa preotului, 8 jugăre fânaţ, 8201 m² grădină şi 9 jugăre pădure.
4. Câte jumătate măsură — 1 decalitru — bucate, jumătate grâu şi jumătate porumb, de fiecare familie.
5. Stola obişnuită în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta în termin Prea Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc Sibiu. Consiliul parohial renunţând la dreptul de alegere, întregirea parohiei se face prin numire de către Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc Sibiu.

Oficiul protopopesc ortodox-român al Oltului, în înţelegere cu consiliul parohial din Lupşa.

Şercaia, la 7 Decemvrie 1942.

Pr. **Chirlon Marcu**
adm. protopopesc

Nr. 283—1942 [111] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Lepindea**, din prot. Târnavei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român,

Beneficiile sânt:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială cu 5 încăperi, precum şi toate dependinţele necesare gospodăriei, în stare foarte bună.
3. Sesiune parohială 32 jug. arător şi fânaţ.
4. Pădure în folosinţa preotului, 3 jugăre.
5. Folosinţa cimitirului.
6. Stola obişnuită.
7. O zi de lucru dela fiecare familie.

Cererile de concurs se vor înainta în termen oficiului protopopesc al Târnavei cu toate documentele reglementare, inclusiv autorizaţia de candidare

Concurenţii se vor prezenta în parohie cu prealabila încunoştinţare a oficiului protopopesc.

Târnăveni, la 5 Dec. 1942.

In conţelegere cu Consiliul parohial:

Gheorghe Oprean
protopop

Nr. 596—1942 106 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Pânc** cu filia **Seliştе,** din protopopiatul Dobra, judeţul Hunedoara, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în Telegratul Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Folosirea sesiunii parohiale de 19 ugăre, teren arabil şi fânaţ.
3. Lemne de foc din pădurea comunală nelimitat.
4. Stola obişnuită în protopopiat.
5. Birul preoţesc în cucuruz nesfărâmat, 2 măsuri.

Cererile de concurs, însoţite de toate documentele necesare şi de încuviinţarea de candidare dela I. P. Sf. Mitropolit, se vor înainta Oficiului protopopesc ort. rom. al Dobrei, în termin.

Concurenţii se vor prezenta, cu încuviinţarea Oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare, în parohie la biserică, pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Dobra, la 29 Noemvrie 1942.

Oficiul protopopesc ortodox român al Dobrei, în înţelegere cu consiliul parohial din Pânc.

Pr. **Adam Lăzărescu**
adm. protopopesc

---

109 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreţ în parohia nou înfiinţată Brădet-Acriş (Intorsura Buzăului) jud. Braşov, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela Stat, dacă va fi bugetat.
2. Venitele din parohie, conform uzului local. Candidaţii vor prezenta oficiului parohial, pe lângă cerere următoarele acte:

a) Diploma de absolvire a Şcoalei de Cântăreţi „Dimitrie Cunţan" din Sibiu. (In caz contrar se admite şi diploma altei şcoli de cântăreţi din ţară);

b) Extras de naştere;

c) Extras de botez;

d) Certificat de moralitate.

Doritorii au a se prezenta în termen la strană spre a fi cunoscuţi de credincioşi. Vor fi preferiţi cunoscătorii de note, spre a conduce cor bisericesc.

Pentru consiliul parohial al parohiei Brădet-Acriş.

Brădet, la 25 Noemvrie 1942

Pr. **I. Popica**
paroh

Nr. 13.055 Şcol. 3—3

Concurs

Pe data de 1 April 1943, devine vacantă catedra de ştiinţe agricole şi postul de conducător al fermei şcolare dela şcoala normală de băeţi „A. Şaguna" din Sibiu, pentru ocuparea cărora se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în „Telegraful Român".

Candidaţii vor înainta cererile, însoţite de actele legale pentru numiri, direct Consiliului Arhiepiscopesc ort. rom. din Sibiu. Se pretinde ca ei să fie de confesiune ortodoxă.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale dela 2 Decemvrie 1942.

Consiliul Arhiepiscopesc

Citiţi, sprijiniţi şi răspândiţi ziarul

Telegraful Român

Nr. 507—1942 110 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Stănija de jos,** din protopopiatul Zarand, jud. Hunedoara, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile:

1. Salar dela Stat.
2. Stola obişnuită în parohie.

Cererile de concurs, însoţite de toate actele necesare şi de încuviinţarea de candidare a Prea Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta Oficiului protopopesc al Zarandului-Brad în termin.

Concurenţii se vor prezenta, cu prealabila încuviinţare a oficiului protopopesc, într'o zi de Duminecă sau sărbătoare în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Brad, la 18 Decemvrie 1942.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului-Brad.

Ioan Indreiu
protopop

AVIZ

La **Librăria Arhidiecezană** *din Sibiu, se află de vânzare*

TABLOUL

I. P. S. Sale Arhiepiscopului şi Mitropolitului

Dr. Nicolae Bălan

mărimea 57×30 cm. Lei 100.—

TABLOUL

Arhiepiscopului şi Mitropolitului

Andreiu Şaguna

mărimea 37×30 cm. Lei 100.—

Ambele Tablouri sunt artistic executate şi potrivite pentru birourile On. Oficii protopopeşti şi parohiale. Comandele se fac trimiţând preţul plus spesele postale Lei 60.— şi se expediază franco-recomandat. Contra ramburs nu se trimit

---

Preoţimea este adânc recunoscătoare I. P. Sf. Sale mitropolitului pentru faptul că a tipărit manualele de religie pentru elevii şcoalelor primare într'o frumoasă execuţie şi cu preţuri mici, accesibile şi pentru copii săraci. Având acum manualele de catehetică ale Păr. D. Călugăr cu leţiile model, precum şi manualele elevilor compactate într'un singur volum într'o execuţie tehnică ireproşabilă, având acum şi elevii manualele lor, predarea religiei nu mai poate întâmpina nici o greutate din acest punct de vedere.

Tot la acest capitol amintim de acei preoţi, care pe lângă catehizaţie, au înlocuit şi înlocuesc încă în unele comune, pe învăţătorul concentrat, sau mobilizat. Cei mai mulţi preoţi şi-au luat acest angajament benevol, fără să aştepte nici ordinile autorităţilor bisericeşti, nici ale inspectoratelor şcolare, ci au intrat în şcoală muncind anonim şi gratuit în învăţământul primar.

Aşezămintele culturale, asociaţiile, societăţile Bisericii noastre: Soc. „Sf. Gheorghe" a tinerimii, reuniunile de femei, casele culturale, Oastea Domnului, se găsesc în tot mai multe parohii din despărţăminte, organizate, iar în unele în curs de organizare.

Societatea „Sf. Gheorghe" a tinerimei, prin activitatea ei sistematică şi stăruitoare în mijlocul tinerimii, a produs roade frumoase la sate şi promite a deveni cu timpul unul din cele mai importante aşezăminte pentru îndreptarea morală a vieţii şi activităţii tineretului.

Ocupându-se şi Statul de organizarea tinerimii, a introdus iară o nouă inovaţie în loc de străjerie a făcut acum organizaţia extraşcolarilor a extraşcolarelor şi a premilitarilor.

La sate şedinţele cu extraşcolarii şi extraşcolarele se ţin Sâmbăta după masă, când preotul poate şi trebue să ia parte, ca să-şi ţină lecţia de educaţie morală religioasă şi să stărue, ca grupul de extraşcolari şi extraşcolare să fie conduse regulat la Biserică.

In ceea ce priveşte premilităria, nici până acum nu s'a revenit asupra programului, care se ţine Dumineca în timpul serviciului divin. Premilitarii sunt aduşi tot a doua Duminecă la Sf. Liturghie, iar în Dumineca, când nu vin la Biserică, tema religioasă e explicată de comandant, care în cele mai multe cazuri e învăţătorul, sau în unele locuri de preotul care îşi poate aranja aşa lucrurile, ca imediat după terminarea serviciului divin să-şi poată ţinea lecţia de educaţie religios-morală.

(Va urma).

Atenţiune!

Pentru a nu pierde timpul cu căutări şi corespondenţă, Onor. Oficii parohiale sunt rugate a arăta la comandele de luminări:

1. Soiul şi cantitatea, dorite din fiecare Nr.

2. Felul plăţii, ca reţinere *din salar,* **rambursare,** *sau costul de Lei . . . . .* **asemnat** *prin* **mandat** *poştal.*

3. Adresa exactă: **Comuna, Poşta şi Judeţul.**

Comandele să se facă din vreme şi să se scrie scurt şi precis, numai strictul necesar, pe ¼ de coală.

Citiţi şi răspândiţi

Revista Teologică

Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească. Apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE al Ardealului. Redacţia şi Administraţia: Sibiu, Academia teologică „Andreiană". Redactor: Prof. Dr. Grigorie T. Marcu. Abonament anual, Lei 490.

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 17 Ianuarie 1943 — Nr. 3

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8 Sibiu

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mit

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori netrancate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Timpurile viitoare

Rareori s'a frământat omul atât de insistent cu întrebările asupra viitorului, cum se frământă azi. Spre ce orânduiri politice și sociale se îndreaptă istoria? Care va fi atitudinea omenirii de mâne față de marile probleme ale existenței, față de valorile de până acum ale vieți? Războiul actual e o neîndurată ciocnire între anumite ideologii în multe privințe radical contradictorii, iar unele egal de revoluționare. Va putea fi stârpită una din ele complect și va putea supraveți în formă pură cealaltă? Sau va răsări din înfruntarea lor vreo ideologie nouă, ori vreo sinteză între cele ce se izbesc cu înverșunare?

Iată forma precizată a unora dintre întrebările cari chinue azi pe fiecare, din cauze cari privesc situația lui concretă. Sunt întrebări existențiale, nu teoretice; fiecare simte că de răspunsul ce-l vor da evenimentele la aceste întrebări ale lui, îi atârnă viața și moartea. Omului i se pare că cetește din textul pasiunilor și tensiunilor deslănțuite în acest războiu că într'un moment nu prea depărtat al viitorului s'ar putea produce o mare sdruncinătură a ordinei existente, o scufundare de teren care să despartă printr'o prăpastie ce va fi de ce-a fost. Au mai fost sfârșituri și începuturi de epocă în istorie. Dar totdeauna par'că trecerea s'a făcut ușor, pe nesimțite, în modificare și adaptare lentă a obișnuințelor în cari dormita omul ca într'un culcuș.

De astă dată însă par'că am simți că stăm în preajma unei răscruci care ar putea să fie foarte radicală.

Dar omul nu-și poate pune întrebări fără să le dea în acelaș moment și un anumit răspuns. El nu poate aștepta, cu răsuflarea oprită și cu capul gol de orice încercare de răspuns, sentința viitorului isbucnită ca un Deus ex machina. Omul e înzestrat cu judecată, iar viitorul e anunțat de anumite date ale prezentului. Judecata nu se poate opri de-a nu face legătura între aceste date prezente și viitor. Fără să pretindă că poate zugrăvi în amănunte înfățișarea ordinei viitoare sau exclude anumite surprize de date și de detalii, printr'o nepărtinitoare și generoasă privire a tuturor elementelor prezentului și printr'o dreaptă și nepătimașe desprindere a sensului lor, omul poate ghici liniile generale, de contur larg, ale orientărilor viitoare.

Și iată ce linii principale ar descoperi oricine din tabloul viitorului, făcând uz de metoda simplă și firească enunțată mai înainte.

1. Viitorul nu poate sta în nici un caz sub domnia absolută a concepției mecaniciste. Această concepție după ce-a fost depășită în fizică, unde a cunoscut cele mai frumoase succese și de unde a fost împrumutată în toate celelalte domenii ale științii și ale vieții, a fost dovedită ca lipsită de orice fundament mai cu seamă în domeniul biologic și social.

In fizică atomul a fost disolvat în energii quantice, iar învățatul Heisenberg a stabilit așa zisul principiu al «relației indeterminate» (Unbetimmtheitsrelation), în baza căruia nu poate fi cunoscut niciodată un proces sau un fenomen în obiectivitatea lui, căci privirea lui de către om introduce totdeauna o modificare după intensitatea, după natura acestei priviri. Astfel niciodată nu se poate prevedea cu preciziune desvoltarea viitoare a proceselor în ordinea microfizică. Dar modificările minime în ordinea microfizică se repercutează în proporții sporite pe planul macrofizic. Prin urmare nu există o cauzalitate rece, obiectivă, strict determinată cu anticipație nici măcar în domeniul fizicii. Factorul uman aduce un element însemnat, de modificări imprevizibile.

S'a tras din revoluționarea aceasta a fizicii concluzii la fel de revoluționare pentru toată mentalitatea umană din viitor, concluzii extrem de favorabile pentru politică, artă, etică și religie. (E interesantă în acest sens cartea profesorului de medicină H von Neergard, Die Aufgabe des 20 Jahrhunderts, Die Bedeutung der modernen Physik für die Biologie, Etik, Politik, und Religion, Zürich 1941).

Noi subliniem în această legătură marea importanță pe care o câștigă factorul om. De unde în epoca mecanicistă, când se credea că totul se desfășoară după legi constante, de fier, omul era înglobat ca o piesă în mașinăria universală implacabilă și el însuși era considerat ca o mașină, viitorul va trebui să recunoască rolul privilegiat, exempt, al omului în raport cu ordinea naturii și puterea lui de-a determina această ordine. Omul nu e cu totul sub legi, ci legile stau într'o însemnată măsură ca o țesătură elastică sub puterea lui de înfluințare.

Prin urmare o doctrină politică de felul comunismului, care absoarbe pe om în imperiul unei ordini mecaniciste și al unui plan care trebue să se realizeze cu necesitate absolută, este exclus de evidențele categorice cari sunt pe cale să pună stăpânire pe toată vizuinea științifică a omenirii.

2. Dar mecanicismul depășit în fizică va trebui limitat mai ales în biologie. Medicina și biologia în general au început deja să se scuture de domnia mecanicii. Nu se mai caută să se explice întregul din adunarea cantitativă a părților, legate între ele prin legile generale, ci fizionomia și caracterul deosebit al fiecărui întreg viu, se explică dintr'un principiu al întregului. Forma (Gestalt) individuală și caracteristică a unei unități este aceea care determină toate detaliile din cuprinsul ei, toată aplicarea specială a legilor generale.

Dar nu există numai unități individuale, ci și sociale. Acestea de asemenea nu se pot reduce una la alta și nu se pot constitui și explica prin măsurarea părților, prin metode cantitative și technice.

Ce rezultă din această lege de temelie a realității vii, în ordinea politică și socială? Timpul viitor nu va mai fi martorul doctrinelor internaționaliste, nu va mai asista la svârcolirile primejdioase ale unor sisteme politice și ideologice de-a uniformiza cu sila neamurile și de-a le face să înghită de-a gata toate ideile și formele de import.

Neamurile vor trebui să se definească dinăuntru ființii lor. Timpul viitor va fi veacul naționalismului dus în adâncime, dar manifestat și pe plan politic.

Dar cu tot atâta limpezime se desprind încă de pe acum și alte linii din configurația ideologică și politică a viitorului.

Indicații asupra lor vom încerca să dăm în alt număr.

D. STĂNILOAE

Mila Creștină

VIII. Educarea milei și organizarea milosteniei

Din felul cum avem să săvârșim milostenia, rezultă clar că mila trebue să fie educată, iar milostenia bine organizată.

Simțământul milei trebue să fie educat, luminat, normat și disciplinat de spirit, pentruca — ferit de rătăcire sau de sălbătăcire — să se manifesteze și practice demn și corect. Norma și puterea de educare și înobilare a acestui simțământ poate veni numai din sânul creștinismului. Norma moralei creștine este lumina de orientare, virtuțile creștine pârghia pe care se clădește, iar harul divin puterea de promovare și susținere a dinamismului milei. Norma morală creștină încadrează mila în ansamblul concepției creștine de viață și o plasează în inima creștinismului ca pe un mijloc ce duce la realizarea scopului ultim al omului: mântuirea și fericirea veșnică. Virtuțile creștine — în special cele teologice și cardinale — constitue bolta de orientare și susținere a milei, iar harul divin fecundează mila cu roua binecuvântării cerești ridicându-o pe culmi nebănuite și investindu-o cu puteri suprafirești. De aceea milostenia deplină o poate împlini numai creștinul adevărat, care — îngenunchiat la poalele cerului — se roagă fierbinte lui Dumnezeu să revarse din plin asupra lui harul iubirii de aproapele și al milostivirii.

Credința este lumina care menține mila mereu pe linia autentic creștină și o ridică în ochii noștri ca pe o îndatorire mereu actuală; nădejdea ține mereu încordată tensiunea omului spre ținta ultimă și încrederea nestrămutată în dobândirea mijloacelor ce duc într'acolo și — în consecință — activează și viază și simțământul milei și mijloacele lui de manifestare practică; iubirea — sâmburele vieții creștine — este nu numai condiția esențială a milosteniei, ci și flacăra care alimentează și stimulează continuu simțământul milei.

Cât privește virtuțile cardinale, înțelepciunea (maica tuturor virtuților) este aceea care ordonă milei și o îndrumează ce-i corect să facă după timp, loc și măsură; dreptatea îi ordonă să-ș împlinească mai întâiu datoria și numai după aceea ceea ce-i mai mult decât atât; cumpătarea și curajul ajută milei să nu cadă pradă excesului de tristețe, care face sufletul descurajat și amărât, nici moliciunii, care nu poate suporta nici o privelește dureroasă și ar dori să cruțe cu orice preț pe aproapele și de durerea necesară, educatoare și izbăvitoare, — nici slăbiciunii, care se lasă înșelată și exploatată, pentrucă ea nu poate zice nu, care face răul obraznic și milostivirea de râs. Tradiția creștină din veacurile primare are cuvinte severe împotriva a atare «bunătate» superficială și ușuratică, precum și nejustificată. De aceea trebue să dăm nu la întâmplare, ci rațional și controlat, în strictă conformitate cu glasul tradiției vechi creștine: «Milostenia să asude în mâinile tale, până ai cunoscut, cui trebue să i-o dai!» Pentru aceea se cade a ne deprinde cu reculegere și liniște întru săvârșirea milosteniei, pentru a nu ne risipi puterile noastre spirituale și fizice fără folos, ceea ce constitue pericolul cel mai mare pentru toți miloșii. In fine, trebue să nu deprindem cu «răsuflarea lungă», adecă cu stăruința și statornicia credincioasă, o condiție indispensabilă pentru adevăratul milostiv; pe de altă parte, mila noastră nu trebue să se reducă la o compătimire aparentă, concretizată într'un sentimentalism exprimat în potop de cuvinte bombastice și retorice; această atitudine este de fapt nu milostenie, ci purtare cu vorba și desamăgire pentru cei suferinzi și care poate să-i mâne pe aceștia până la disperare. Prin urmare, mult se cere simțământului de compătimire, până ce se purifică și coace în milă cu adevărat creștină. Educarea milei până a deveni creștină se face cu

multe sudori de trudă, dar toate sunt răsplătite de măreţia şi valoarea excepţională a milosteniei.

Trecând acum la organizarea milosteniei, observăm şi subliniem faptul că 'n problema milei creştine nu organizarea, nu sistemul sau forma constitue în primul rând secretul reuşitei depline, cum greşit socoteşte raţionalismul organizatoric modern; dovadă despre aceasta avem faptul că în unele ţări din Apus — deşi organizarea ei s'a făcut în condiţiuni optime — milostenia n'a dat roadele dorite. Pentru că mila creştină — fiind o problemă de duh şi de iubire — nu se rezolvă numai prin formă şi tehnică, ci mai ales prin spirit animat de jertfă şi abnegaţie. Cu acestea nu voim să spunem nicidecum că organizarea n'ar avea nici o importanţă; dacă am socoti aşa, atunci nu ne-am ocupa aici de ea în mod special. Modul ideal de organizare a milei creştine este menţinerea echilibrului între sistem sau formă şi între duh sau libertate şi iniţiativă spontană şi sinceră. Forma de organizare trebue, deci, să fie foarte abilă şi să tindă la crearea unui mediu adecvat duhului, care să poată respira liber şi nestânjenit. Căci numai atunci actul de milostenie are valoare deplină. Oricât s'ar părea de anevoios acest sistem, el este posibil şi cel mai ideal şi s'a realizat deplin de către creştinii primelor veacuri: «Fiecare credincios depune o mică cotizaţie la lună odată sau când voeşte şi numai cât voeşte şi numai dacă poate. Căci nimeni nu este silit, ci dă de bună voie. Aceste depuneri alcătuesc un fel de tezaur al iubirii de aproapele». (Tertulian, Apologeticus). Iată chipul ideal al organizării milosteniei concretizat în faptă. Taina înfăptuirii lui? —: Comunitarismul şi solidarismul întru desăvârşită dragoste al primilor creştini!

Pentrucă aici e vorba de organizarea milosteniei în cadre sociale largi, socotim că i necesar să arătăm mai întâiu care-i justificarea legitimă a milei publice. Mila publică se întemeiază pe următoarele împrejurări şi considerente juste: 1. Condiţiile moderne ale vieţii care — cu toată tehnica şi civilizaţia — au adus cu sine, mai ales în ţările industriale, lipsuri incomensurabile; 2. Prin însuşi sensul şi definiţia sa, mila creştină constitue o problemă de interes public prin excelenţă şi statul — prin însăşi definiţia sa şi scopul său primordial — are datoria de a promova binele comun; 3. Mila publică e o obligaţie ce rezultă din spiritul autentic al dreptăţii sociale, care se cuprinde şi în normele naturale ale dreptăţii sociale, aşa încât practicarea ei tinde la realizarea dreptăţii sociale în cel mai plin înţeles al cuvântului. Nu-i vorba aici de o dreptate socială dură sau austeră, cum este dreptatea distributivă, care impune statului obligaţia de a acorda membrilor săi participare la bunurile publice potrivit prestaţiilor şi meritelor pentru binele comun; ci-i vorba de o dreptate inspirată şi încălzită de iubire, care vrea să facă din fiecare comunitate statală un mediu cât mai prielnic pentru pregătirea omului conform ţintei sale supreme: mântuirea şi fericirea veşnică; 4. Milostenia este o necesitate socială şi ca atare împlinirea ei constitue un element ce face parte integrantă din prosperitatea publică, pe care statul e dator s'o promoveze, având totodată obligaţia de a asigura membrilor săi o existenţă omenească demnă de om; 5. In fine, cu referire specială la statul nostru adăugăm: *a)* tradiţia lui de stat creştin prin excelenţă, *b)* datoria lui de a se menţine pe linia tradiţiei părinţilor, cari au făcut din ţara lor o adevărată «cetate a milei» şi *c)* însuşirea lui de stat ortodox îi impune datoria morală de a colabora armonic cu Biserica neamului în mod efectiv prin contribuţii materiale, Biserica fiind văduvită de posibilităţi materiale ample prin secularizarea averilor ei din veacul trecut.

La toate aceste împrejurări şi considerente, se adaugă situaţia specială de cumplit război, care a intensificat în mod înspăimântător mizeria umană. Oricât mister ar învălui problema răului în lume, cât priveşte războiul ştim că acesta-i un rău necesar şi consecinţă a păcatului. Solidarismul păcatului ne duce în mod firesc la ideea că toţi purtăm vina acestui rău şi, deci, toţi trebue să-i simţim povara şi nu numai unii. Pe dealtă parte, solidarismul la bine ne impune obligaţia morală ca toţi să contribuim — într'o oarecare formă — la apărarea pământului strămoşesc şi la promovarea existenţei neamului din care facem parte. Concluzia: Toţi Românii trebue să ne jertfim pentru refacerea neamului sub toate laturile ei.

Având la cârma sa bărbaţi destoinici şi pătrunşi până în adâncul inimii lor de cugetul şi simţământul cu adevărat creştinesc şi românesc. Statul nostru face prin, «Consiliul de Patronaj» adevărate minuni de milostenie publică adaptată la împrejurările speciale de război.

(Va urma).

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

Legea de desfiinţare a sectelor

MINISTERUL CULTURII NAŢIONALE ŞI AL CULTELOR

Legea Nr. 927

„ANTONESCU
MAREŞAL AL ROMÂNIEI
şi
CONDUCĂTORUL STATULUI"

Asupra raportului dlui ministru secretar de Stat la Departamentul Culturii Naţionale şi al Cultelor cu Nr. 68.580 din 1942.

In baza dispoziţiunilor decretelor-legi Nr. 3052 din 5 Septemvrie şi Nr. 3072 din 7 Septemvrie 1940,

Am decretat şi decretăm:

DECRET-LEGE

pentru modificarea şi abrogarea unor dispoziţiuni din legea pentru regimul general al cultelor

„Art. I. Articolul 24 din legea pentru regimul general al Cultelor din 22 Aprilie 1928, cu modificarea din 3 August 1929, se modifică după cum urmează:

Art. 24. Asociaţiile religioase (sectele), pot fi autorizate să funcţioneze de Ministerul Culturii Naţionale şi al Cultelor, în condiţiunile fixate prin jurnalul Consiliului de Miniştri.

Autorizaţia acordată este revocabilă.

Retragerea autorizaţiei nu trebue motivată, aceasta considerându-se act de guvernământ".

Art. II. *Asociaţiile religioase (sectele) existente, de drept sau de fapt, sunt şi rămân desfiinţate.*

Art. III. Bunurile imobile înscrise în cartea funduară sau în registrele de transcripţiuni ale tribunalelor din Ţară, pe numele uneia din asociaţiile religioase (sectele) desfiinţate, precum şi fondurile împreună cu arhiva acestor asociaţii, trec de drept în patrimoniul Statului.

Trimiterea Statului, prin Ministerul Culturii Naţionale şi al Cultelor, în posesia bunurilor arătate în acest articol, se face pe cale de ordonanţă preşedinţială a tribunalului locului, dată conform art. 66 bis. din Codul de procedură civilă.

Art. IV. Dispoziţiile art. 53 din legea pentru regimul general al Cultelor se abrogă.

Dat în Bucureşti la 28 Decemvrie 1942,

ANTONESCU
Mareşal al României
şi
Conducătorul Statului

Ministrul culturii naţionale
şi al cultelor.
Prof. *I. Petrovici*

Nr. 3792

Raportul dlui ministru al culturii naţionale şi al cultelor către dl Mareşal Ion Antonescu, Conducătorul Statului.

Domnule Mareşal,

Problema asociaţiilor şi sectelor religioase din România începe să intereseze pe o scară mai întinsă organele de conducere ale Statului român, cu începere dela 1919, adică după alipirea provinciilor româneşti.

Ca urmare a tratatului minorităţilor impus de războiul din 1914—1918, un curent de libertate exagerată şi de anarhie spirituală şi-a putut deschide drum în toate sectoarele vieţii noastre publice, ameninţând însăşi fiinţa Neamului.

Religia constitue pentru poporul românesc un factor social şi naţional, a cărui permanenţă a fost verificată şi confirmată prin toate actele, de care se leagă indisolubil trecutul nostru istoric.

Prezenţa unor asociaţii şi secte religioase, a căror doctrină şi ritual nu se încadrează în ideologia acestui Neam, creează un pericol continuu, nu numai în raporturile cu biserica dominantă, dar chiar din punct de vedere naţional şi de Stat.

In general, aceste secte, denumite şi asociaţii religioase, interzise sau autorizate să funcţioneze în prezent *(baptiştii, adventiştii şi creştinii după evanghelie)*, sunt de origină străină, transplantate în ţara noastră prin acţiunea de prozelitism desfăşurată pe plan internaţional de aceia care ţintesc disolvarea unităţii noastre naţionale, ce are la bază integritatea credinţei strămoşeşti, identificată cu însăşi raţiunea de vieţuire a românismului.

Sectele s'au putut desvolta, graţie toleranţei religioase excesive în trecut a Statului, care socotea că simpla activitate pastorală a reprezentanţilor Bisericii ortodoxe, sprijinită pe virtuţile morale şi pe tradiţia poporului, va fi suficientă pentru paralizarea efectelor nefaste ale prozelitismului subversiv condus în chip abil de către sectanţi şi adepţii lor.

Sectele au fost încurajate în acţiunea lor de propagandă ilicită şi de ajutoarele în bani, pe care le-au primit dela centralele lor internaţionale.

Baptiştii şi adventiştii au fost susţinuţi de către guvernele Statelor Unite şi Angliei, precum şi de presa acestor ţări, care prin diferite broşuri şi reviste au comentat tratamentul inchizitorial aplicat în România membrilor acestei asociaţii religioase.

Ceea ce este mai semnificativ şi simptomatic în această chestiune, este constatarea dureroasă, că sectanţii menţionaţi, care apelează la concursul şi sprijinul unor puteri străine, fac parte din comunitatea etnică românească, cum de exemplu sunt în majoritate baptiştii şi adventiştii.

Rândurile sectanţilor s'au mărit prin dizidenţele frecvente făcute printre credincioşii ortodocşi, ceea ce fixează şi mai precis scopul real politic urmărit de aceste formaţiuni religioase eretice, care sub masca adoptării unei discipline proprii bisericeşti, încearcă să submineze coeziunea şi unitatea morală şi naţională a Statului, ce nu poate fi despărţit de Biserica strămoşească, lucru adeverit cu prisosinţă şi cu prilejul actualului război, sfânt şi desrobitor.

Din informaţiunile oficiale primite, bazate pe cercetări şi documente, rezultă că atât baptiştii cât şi adventiştii, în afară de restul sectanţilor, nu admit în principiu războiul, povăţuind pe adepţii lor să nu participe la lupta ce se dă astăzi tocmai pentru salvarea existenţei poporului românesc.

Din rapoartele organelor Jandarmeriei din Basarabia, s'a putut vedea că sub ocupaţia sovietică asociaţiunile religioase arătate, şi sectele în general, s'au bucurat de un regim de favoare, întrucât propaganda ideilor lor uşura într'o mare măsură difuzarea principiilor comuniste constituind un mediu propice pentru desvoltarea anarhiei.

Predicatorii baptişti din Basarabia au primit însărcinări importante dela sovietici, casele de rugăciuni baptiste servind în acelaş timp şi pentru cluburile bolşevice.

De asemenea administraţia sovietică a permis acţiunea sectelor, plătind chiar predicatorilor anumite retribuţiuni fixe lunare.

In împrejurările excepţionale, dictate de conjuncturа politică mondială, Statul Român este în drept a lua măsuri urgente pentru apărarea unităţii sale sufleteşti, a cărei destrămare încearcă s'o provoace diferite asociaţii religioase (baptişti şi adventişti) având adesea ca aliaţi coreligionari supuşi unor State cu care suntem în stare de război.

Asociaţiile şi sectele religioase existente în România trebuesc să dispară, ele fiind focare de răsmeriţă, paravane de desolidarizare naţională şi pe deasupra complet eterogene faţă cu noua structură a Statului Român naţional şi totalitar.

Pentru remedierea stării de lucruri semnalată mai sus, am socotit oportun să întocmesc alăturatul proiect de decret-lege, abrogând art. 53 din legea pentru regimul general al Cultelor, text ce menţinea drepturile comunităţii baptiste acordate pe baza legii maghiare din 1895. Libertatea, acordată baptismului în Transilvania, a coincis cu obiectivele guvernelor ungare, care aveau tot interesul să provoace sciziuni şi dezertări în rândurile ortodoxilor care alcătuiau piatra de rezistenţă naţională împotriva acţiunii de maghiarizare a elementului autohton românesc.

Am fost nevoit să înlocuesc prin acest proiect şi art. 24 din legea Cultelor, care reglementează funcţionarea asociaţiilor religioase, nefiind prudent a lăsa Ministerului posibilitatea ca, pe cale de apreciere, să îngăduiască perpetuarea asociaţiilor care s'au dovedit potrivnice siguranţei interne a Statului, ce trebue să rămână intactă pentru obţinerea victoriei finale.

Ţinând însă seamă că legea persoanelor juridice din 1924 admite constituiri de asociaţii cu caracter şi scop religios, am mai prevăzut în proiect facultatea Ministerului de a autoriza asociaţiuni religioase.

Am simplificat însă, pentru consideraţiuni de interes superior de Stat, procedeul legal al revocării autorizaţiilor eliberate.

Retragerile autorizaţiilor au fost caracterizate ca acte de guvernământ spre a nu fi supuse cenzurii Contenciosului administrativ, procedură care ar îngreuna libertatea de acţiune pe care Statul este dator s'o aibe în timpurile de faţă.

Ca o consecinţă firească a desfiinţării asociaţiilor şi sectelor religioase, am trecut în proiect şi principiul încorporării bunurilor acestora în patrimoniul Statului, prin intermediul justiţiei, în vederea evitării unor eventuale erori sau abuzuri în dauna terţilor proprietari care nu intră în prevederile legii.

Pentru motivele expuse mai sus, şi în conformitate cu dispoziţiunile decretelor-legi Nr. 3052 din 5 Septemvrie şi Nr. 3072 din 7 Septemvrie 1940, avem onoare a vă supune pentru aprobarea şi semnătura Domniei Voastre alăturatul proiect de decret-lege pentru modificarea şi abrogarea unor dispoziţiuni din legea pentru regimul general al Cultelor.

Primiţi, vă rugăm, Domnule Mareşal, asigurarea înaltei noastre consideraţiuni.

Ministrul culturii naţionale
şi al cultelor
Prof. *I. Petrovici*

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

† Protopop Stavrofor Ion Goron

Dela Cluj ne vine vestea dureroasă şi aproape de necrezut a morţii Părintelui protopop stavrofor Ion Goron, unul dintre colaboratorii cei mai de nădejde ai P. S. Episcop Nicolae Colan. In eforturile supraomeneşti prin cari episcopia noastră ortodoxă din Cluj se străduieşte, cu forţe împuţinate, să alimenteze viaţa duhovnicească a fraţilor trecuţi sub stăpânire străină, Păr. Ion Goron avea o parte impresionant de importantă. Deşi pornit ceva mai târziu pe drumul îndeletnicirilor cărturăreşti şi publicistice, devenise, prin munca şi prin talentul său natural, un dibaci mânuitor de condeiu şi un teolog care, în ultima vreme, surprindea tot mai mult prin vasta sa erudiţie şi prin cugetarea sa ce cobora în inima problemelor. Validîndu-se la început pe terenul predicei şi al meditaţiei prin trei volume publicate în colecţia Cărţile Vieţii dela Cluj («Tâlcuiri», «Meditaţii la Evangheliile din Duminecile şi sărbătorile de peste an», «Impărăţia lui Dumnezeu») în ultimul timp preocupările sale se concentraseră asupra problemelor de Apologetică pentru cari judecata sa dreaptă şi sobră îl indicau în chip special. P. S. Episcop Nicolae Colan, preţuindu i alesele însuşiri, îl instituise în ultimii ani profesor de Apologetică la Academia teologică, după ce mai mulţi ani funcţionase ca duhovnic al studenţilor. Cursul său de Apologetică, bătut la maşină, am avut norocul să l citesc şi eu şi mărturisesc că a fost pentru mine o fericită surpriză.

Publicarea lui ar umple un gol prea mult neumplut în teologia românească ce nu are încă un Curs de Apologetică complect, concis, de o desfăşurare logică limpede şi impecabilă şi la curent cu informaţia, cu problemele şi cu soluţiile cele mai noui ale acestei discipline, fără să epateze cu un aparat bibliografic ostentativ şi adunat cu furca, ceea ce numai îngreunează lectura studenţilor.

Unele din temele Cursului au fost publicate cu adaptările de rigoare în numerele din urmă ale revistei «Viaţa Ilustrată», al cărei redactor devenise prin încrederea P. S. Episcop Nicolae Colan.

Deodată cu îndatoririle de profesor, Păr. prot. Ion Goron împlinea şi pe acelea de consilier episcopesc, iar mai înainte fusese redactorul foii eparhiale «Renaşterea». Moare în vârstă de abia 50 de ani.

A fost unul dintre stâlpii vieţii bisericeşti şi culturale a Românilor de peste graniţa îndoliată. Deşi prin însuşirile sale ar fi putut dobândi un loc de cinste în oricare altă eparhie dacă s'ar fi refugiat, a preferat să stea la datorie, închinându şi toate darurile şi puterile sale de muncă acolo unde era mai multă lipsă. Din cununa care i se împleteşte la sfârşitul ostenelilor sale pământeşti nu poate lipsi această floare principală a recunoaşterii iubirii sale adevărate de neam şi a duhului de sacrificiu de care a dat dovadă.

Când neamul va căpăta răgazul să aşeze în galeria de onoare chipurile celor ce i-au stat într'ajutor în momentele cele mai grele, efigia Păr. Ion Goron va ocupa un loc de cinste. Dumnezeu să l odihnească în corturile dreptilor.

D. S.

Bibliografie

1. Ion Petrovici: Studii istorico filosofice, Serie nouă, Bucureşti 1943, Casa Şcoalelor, pg. 140, Lei 150.

Dl Ion Petrovici reprezintă în filosofie o efigie clasică, atât prin calităţile de formă, cât şi prin cele de fond ale scrisului Domniei Sale. In toate paginile Domniei Sale e o limpezime şi o armonie cari sugerează liniile templelor antice şi odihnitoarea lor frumuseţe. E în fraza Domniei Sale un echilibru şi un ritm molcom, o rotunjire pe care o simţi ca pe o virtualitate ce se va realiza perfect dar fără grabă, îndată ce ai început s'o cetesti.

Aceste însuşiri fac uşoară şi captivantă lectura scrisului Domniei Sale chiar când tratează probleme de înaltă şi subtilă gândire filosofică.

Volumul pe care îl anunţăm, se prezintă şi el cu aceste splendori de formă cari fac pe cetitor să nu-l mai lase din mână îndată ce a pus ochii pe prima pagină.

Filosoful român ne înfăţişează în acest volum câteva figuri de gânditori francezi şi germani, expunând aspectele principale ale sistemelor lor şi manifestând punctul Dsale de vedere asupra problemelor respective, Descartes, Schleiermacher, Herbart, Schopenhauer, Emil Boutroux, Jean-Marie Guyau, Felix Ravaisson, Spengler, Fouillé şi câteva teme filosofice nelegate de un singur nume de filosof, formează cuprinsul interesantului volum.

Calităţile de fond al acestor expuneri se îmbină desăvârşit cu cele de formă, vădind acelaş cumpăt, aceeaş măsură clasică ce procură o adevărată încântare pentru minte.

Nu întâlnim în judecata dlui Ion Petrovici asupra diferitelor filosofii şi sisteme, atitudinile unilaterale şi condamnările vehemente, pasiunea care îngroaşe anumite aspecte ale lucrurilor şi anulează altele; din lectura volumului nu ieşi înfierbântat de atitudini pro sau contra la cari te-ar fi silit să aderi solicitările arzătoare ale autorului. Domnia Sa găseşte aproape în toate punctele de vedere ale filosofilor înfăţişaţi un sâmbure de adevăr şi ştie să afle punţi subterane de conciliere chiar între concepţiile cari par că se exclud.

Desfăşurarea de judecăţi şi de idei din paginile volumului te cuprinde liniştitor şi te duce împăcat ca un val amplu, însă nesmuncit.

Dar cu tot spiritul de înţelegere şi de conciliere cu care judecă aproape fiecare sistem, concepţia spiritualistă, apropiată creştinismului se simte trecând ca un fir roşu, central, prin ţesătura de idei şi atitudini, formând propriu zis albia spre care îndrumă concilierea sistemelor filosofice. Tratând morala nirvană a lui Schopenhauer de pildă află chiar în ideile filosofului german interpretări cari o fac apropiată moralei creştine. La Guyau de asemenea ştie găsi punţi cari îl apropie de creştinism, oricât de notorie este atitudinea antireligioasă a acestui filosof francez.

Lectura acestui volum, peste toate celelalte consideraţii, e o bună introducere în cunoaşterea filosofilor trataţi, prin claritatea cu care sunt prezentate şi judecate ideile lor centrale.

Ea umple cu cinste un gol al literaturii noastre filosofice.

2. Acelaşi: Fulguraţii filosofice şi literare, Bucureşti, Socec, Biblioteca pentru toţi, pg. 352, preţul 60 Lei.

E o altă culegere de eseuri ale dlui Ion Petrovici, cuprinzând în prima parte câteva interesante probleme filosofice, iar în a doua studii literare asupra unor scriitori dispăruţi sau amintiri din cariera literară proprie sau despre scriitorii cu cari autorul a venit în contact personal.

Toate se cetesc cu o deosebită plăcere. Problemele filosofice tratate nu fac parte din rubrica solemnă a temelor obişnuite şi rigide ale filosofiei de şcoală, ci sunt subiecte de discuţie generală, mai degrabă motive cari par'că sunt date permanent spiritului nostru ca să-şi exercite şi sporească în analiza lor puterile sale.

Dilentatism şi creaţie, despre originalitate, Prejudecată şi Adevăr, Valorile desinteresate ale sufletului, Forme de vasalitate spirituală. Puterea şi limitele tradiţiei, *iată titlurile câtorva din subiectele primei părţi a cărţii, discutate cu aceeaş înţelepciune şi savoare socratică, cu aceeaş largă înţelegere ce găseşte tuturor formelor de viaţă ale spiritului o justificare.*

Va trebui să revenim odată în mod special asupra conferinţii **„Creştinism şi naţionalitate"**, *ţinută de dl Ion Petrovici la Soc. ort. a Femeilor române şi publicată în acest volum.*

Din partea literară remarcăm studiile şi conferinţele: Comemorarea lui Vasile Alexandri, Poezia filosofică la Eminescu, La centenarul lui Teodor Şerbănescu, N. Iorga orator, Liviu Rebreanu acamedician şi mai ales cele două capitole de «Amintiri dela scriitorii întâlniţi în viaţă: Th. Şerbănescu, Maiorescu, Caragiale, Iosif, Chendi, Haraiamb Lecca, O. Goga, C. Sterе, G. Ibrăileanu».

D. Ion Petrovici are darul de-a sugera prin povestirea câtorva amănunte din viaţa scriitorilor amintiţi, prin redarea câtorva fragmente de conversaţie, conturul personalităţii lor, atmostera de viaţă şi de preocupări în care trăiau.

Prin aceste studii şi amintiri dl Ion Petrovici se dovedeşte din nou un fin analist şi critic literar.

D. STĂNILOAE

*

Al. Gregorian: Ţara Demiurgului Ed. Cugetarea, Bucureşti 1942

Pentru acei privilegiaţi, care s'au împărtăşit din seva spirituală a vigurosului ziar „Sfarmă Peatră", personalitatea dlui Al. Gregorian, directorul acestui ziar de autentică luptă naţionalistă şi afirmare creştină, se desprinde distinct şi puternic conturată. Membru al generaţiei eroice dela 1922, dl Al. Gregorian a surprins întotdeauna cu scrisul D-sale vibrând de fiorii unui cald patriotism. Aristocrat al gândului, D-sa şi-a dăruit în permanenţă talentul şi entuziasmul, cu o impresionantă dezinvoltură, problemelor ce angajau destinul neamului său în lume. Spiritualitatea timpurilor noui şi-a găsit interpretul de cea mai subtilă sensibilitate în Dânsa.

Paginile cărţii recent apărute, atât de sugestiv intitulată „Ţara Demiurgului", nu-i desmint ci dimpotrivă îi potenţează prestigiul. Volumul de faţă se prezintă cu o înmănunchiere de articole, disparate ca temă şi obiect, dar perfect unitare ca stil de gândire. Sunt aceste pagini, în care palpită un suflu de largă şi profundă înţelegere pentru semnificaţia vremurilor eroice pe care le străbatem, o frescă, de o remarcabilă coeziune intrinsecă, a marelui reviriment naţional, a marei revoluţii actuale, în care neamul întreg acţionează pe liniile de permanenţă şi de autenticitate românească, sub comandamentul unic al Mareşalului Antonescu. Dl Al. Gregorian nu este un simplu comentator al evenimentelor. D-sa caută sensurile profunde ale acestor evenimente, le priveşte prin prisma largă a istoriei şi le judecă „sub specie aeternitatis". Văzute din această perspectivă fecundă, evenimentele capătă

---

* FOIŞOARA *

Raportul general

despre activitatea preoţimii din cuprinsul Secţiei Sibiu a Asociaţiei »A. Şaguna« a Clerului ort. român din Mitropolia Ardealului, pe anii 1939, 1940 şi 1941, prezentat adunării generale, ţinute în Sibiu, în 12 Noemvrie 1942

(Sfârşit)

Reuniunile de femei au activat şi activează cu pricepere, dovedindu-se excelente colaboratoare ale Bisericii pentru educaţia religios-morală a femeilor, ocrotirea mamelor, şi mai ales în timpurile de astăzi în opera de asistenţă caritativă. Cu reuniunea femeilor s'a strâns lână, cu ele s'au făcut tricotaje pentru ajutorul de iarnă, s'au făcut cozonaci, daruri pentru ostaşii răniţi, pentru cantinele şcolare... etc...

Oastea Domnului este organizată în multe parohii sub conducerea preotului. S'au ţinut adunări speciale cu ostaşii pentru adâncirea vieţii spirituale, s'au înfiinţat coruri ale Oştii, s'au organizat diferite întruniri pe centre mai mari, la care parici pă ostaşii din comunele învecinate. La cele mai multe întruniri mai mari, participă şi un delegat din centru al Oştii Domnului, conducând misiunile aranjate de ostaşi. In foarte multe parohii a rulat filmul cu viaţa Mântuitorului, tot în cadrele adunărilor Oştiii Domnului, dovedindu-se un excelent mijloc de propagandă religioasă.

Biserica noastră ortodoxă şi slujitorii ei şi-au făcut totdeauna şi îşi fac şi astăzi datoria integral faţă de interesele Statului român, servindu-le cu toată conştiinciozitatea şi devotamentul; cu toate acestea atât Biserica, cât şi slujitorii ei au avut mereu duşmani şi defăimători şi — durere — mai au şi astăzi. Chemaţi şi nechemaţi, se simt îndreptăţiţi să acuze şi să moralizeze. Nu s'a întâmplat aşa şi în 1941, când pentru starea dezastruoasă în care a ajuns neamul românesc unii învinovăţeau Biserica şi slujitorii ei?... Nu mică n'a fost bucuria şi satisfacţia, când am cetit înfierarea şi spulberarea acestor acuzaţiuni şi învinuiri nedrepte în articolul „Precizări" din organul oficios al Mitropoliei noastre: „Telegraful Român".

Preoţimea despărţământului Zarand, aflând de această întâmplare, a adresat I. P. S. Sale următoarea telegramă:

„Cu supunere fiiască Vă rugăm să primiţi cele mai simţite mulţumiri pentru înfierarea plină de demnitate creştinească şi naţională apărută în art. „Precizări" din Telegraful Român, a tuturor elementelor care au distrus sub diferite forme moralul poporului românesc, iar când efectele operii lor s'au dovedit dezastruoase pentru viaţa şi siguranţa Statului, pun vina în sarcina Bisericii şi a preoţimii, căutând un ţap ispăşitor. In loc să vadă bârna în ochii lor, văd paiul în ochii altora. In lupta ce o duceţi pentru prestigiul Bisericii şi al clerului, luptă grea dar necesară, preoţimea din Zarand este alături de I. P. Sf. Voastră şi cu devotament şi supunere va executa ordinile I. P. Sf. Voastre.

In numele clerului din Zarand

Protopop *Ioan Indreiu*

La care I. P. Sf. Sa a răspuns:

Rog împărtăşiţi clerului nostru din protopopiatul Zarand, odată cu arhiereşti binecuvântări, mulţumiri pentru sentimentele exprimate pentru apărarea prestigiului Bisericii şi a slujitorilor ei faţă de denigrările răuvoitorilor. C. preoţime va dovedi alipirea faţă de noi şi Biserică prin o cât mai vie şi zeloasă activitate pusă în slujba Bisericii şi a Neamului spre a face să trăiască vii în sufletul poporului învăţăturile Evangheliei Mântuitorului Iisus Hristos.

Sibiu, 24 Martie 1941.

Nicolae

Arhiepiscop şi Mitropolit

Onorată adunare generală.

Am ajuns la sfârşitul expunerii noastre. Munca noastră — de data aceasta — a fost mai grea, ca în trecut, pentrucă a trebuit să condensăm materialul alor trei ani de muncă şi activitate în cadrele unui singur raport.

Am tratat sumar multe din problemele de pastoraţia obişnuită pentru motivul, că ele au fost lucrate mai pe larg în rapoartele noastre din anii precedenţi. Dacă le-am amintit, o am făcut cu scopul, ca unele să se pună în discuţie şi să se complecteze cu experienţele mai noi adaptate zilelor de astăzi.

Cucernici Părinţi şi fraţi! Sântem şi astăzi încă în plin război. Nu putem prevedea nici sfârşitul, nici consecinţele lui, bune sau rele. Ori care şi ori cum ar fi ele însă, datoria noastră este să ne facem datoria integral, în limita puterilor şi posibilităţilor noastre, pentru a ne merita locul de răspundere ce-l deţinem.

Sfântul Apostol Pavel ne porunceşte prin glasul său: „Răscumpăraţi vremea, căci zilele grele sunt". Nici odată n'a fost lipsă de mai multă râvnă şi abnegaţie pentru răscumpărarea vremei; mai mult ca ori când trebue să ne punem în slujba Bisericii şi a Neamului, iar în ceea ce priveşte atitudinea, comportarea noastră faţă

reliefuri cu totul noui. Aceste gânduri ne domină atunci când dl Al. Gregorian ne prezintă fulgerătoarea ascensiune în verticala destinului românesc, care s'a împlinit prin poruncile de fulger ale Cerului, sub comanda Mareşalului Antonescu, acest investit unic al destinului, acest cuminecat cu sufletul viu al neamului, acest ctitor de destin secular. Dl Al. Gregorian a trăit intens, după propria D-sale mărturisire, toate dimensiunile dramei naţionale din ultimile două decenii, când neamul românesc, pulverizat de ideologii mărunte, pendula în echivoc şi agoniza dezonorat în subistorie. De aceea D-sa încearcă bucurii maxime atunci când proectează momentele înălţătoare ale destinului nostru actual, când neamul întreg, în plin proces de autodefinire, şi-a regăsit certitudinile de viaţă, când athosul românesc este prezent în toată plenitudinea sa pe frontul istoriei, când conştiinţele naţionale, în unanimitatea lor, se polarizează în jurul acestui nume cu dimensiuni de legendă: Mareşalul Ion Antonescu.

Un fluid cald şi dinamic străbate scrisul dlui Al. Gregorian, scris din care iradiază un optimism robust şi înviorător ce poate constitui o imensă sursă de regenerare morală şi fortificare spirituală, mai ales pentru generaţiile tinere, cărora le este dedicată această carte.

In zilele noastre, când tineretul are atâta nevoie de o sănătoasă îndrumare pe linia ethosului naţional, cartea dlui Al. Gregorian, care sperăm că va avea o amplă rezonanţă în rândul generaţiei tinere, constitue un dar de cea mai înaltă valoare.

N. Modoiu

Nr. 277—1943 Ep. **[3] 1—2**

Publicaţiune

Consiliul Arhiepiscópesc ortodox român din Sibiu, dă în întreprindere fasonarea în ntânjini şi transportarea la Sibiu, a unei cantităţi de circa 950 m. steri lemne de foc, în parchetul Nr. 3 al pădurii „Ciuha", situată în hotarul comunei Vurpăr.

Reflectanţii la această lucrare vor înainta oferte închise până la data de *1 Februarie 1943* la Consiliul Arhiepiscopesc ortodox în Sibiu, unde se pot vedea zilnic condiţiunile şi se dau informaţiuni.

Ofertele vor fi însoţite de garanţie în sumă de Lei 100.000 — unasutămii — în numerar, cunoscând că oferte fără această garanţie nu se primesc.

Consiliul Arhiepiscopesc îşi rezervă dreptul de a alege liber dintre reflectanţi.

Consiliul Arhiepiscopesc

---

de războiul şi vremurile grele de astăzi, credem potrivit a Vă propune, ca să ne însuşim întru toate legământul făcut de preoţimea despărţământului Făgăraş, prin următoarele:

„Preoţimea îşi face mărturisirea conştiinţei în faţa sfintei Treimi: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt, că se va dărui integral tuturor cerinţelor, pentru ca să biruim în acest războiu. Ne jertfim avutul, munca şi viaţa şi asigurăm de devotamentul nostru pe M. Sa Regele Mihai I, pe Conducătorul Statului, Ioan Antonescu şi în cea mai cucernică obedienţă faţă cu I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae, v'om îndeplini tot ce ni se cere, având înalta conştiinţă că ne slujim Biserica şi Naţiunea, deci pe bunul Dumnezeu. Nimeni şi nimic nu ne va putea înstreina de slujirea acestui cu adevărat sfânt ideal".

După toate acestea, rugăm onor. adunare generală, să binevoiască a lua cu aprobare la cunoştinţă prezentul raport general, a-l supune discuţiunilor, a-i semnala eventualele lipsuri şi a se pronunţa asupra lui.

Sibiu, la 12 Noemvrie 1942.

E. Cioran Preşedinte — **Prot. Ioan Bânda** Secretar

INFORMAŢIUNI

Pentru Palatul Invalizilor Asociaţiunea culturală „Astra", Sibiu, a **subscris suma de 50.000 lei. In acelaş timp Comitetul central al Asociaţiunii roagă despărţămintele judeţene, de plasă şi cercurile culturale, să contribue cu obolul lor, şi mai ales să organizeze serbări, şezători şi conferinţe, al căror venit să fie destinat Palatului Invalizilor. Sumele realizate se vor înainta pe adresa: *Palatul Invalizilor*, Bucureşti, str. General Angelescu Nr. 140. Orce contribuţie, fie cât de modestă, va fi binevenită.**

Parastas. Implinindu-se doi ani dela trecerea la cele eterne a *Amaliei Băltăreţu*, soţia cunoscutului advocat sibian, dl Nicolae Băltăreţu, familia defunctei a orânduit Duminecă, în 10 l. c., slujirea unui parastas în catedrala mitropolitană din Sibiu. La această slujbă de pomenire au asistat, afară de membrii familiei şi rudeniile, numeroşi stimători ai regretatei dispărute.

Se reîntroduc, pe data de 15 Ianuar 1943, *autorizaţiile* de călătorie pe C. F. R. In oraşele capitale de judeţ autorizaţiile vor fi eliberate de chestorii şi şefii de poliţie pentru locuitorii de pe raza oraşului. La controlul în trenuri, călătorul e obligat a prezenta: carnet de identitate (sau buletinul dela biroul populaţiei) cu fotografie, autorizaţia de călătorie şi biletul de tren.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă în 17 Ianuarie 1943, servesc: prof. Mih. Neagu, prof. Aurel Nanu şi Dr. Nicolae Neaga; diaconii: Anatolie Scurtu şi Simion Macarie. *Predică: prof. Aurel Nanu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4, *Pr. Cornel Dascăl.*

Nr. 13.147—942 **[2] 1—1**

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală, că în ziua de 19 Ianuarie 1943, la ora 10 a. m., în localul acestui Minister Dir. P. P. J. şi în localul Inspectoratului Silvic Sibiu, str. 10 Mai Nr. 51, se va vinde spre exploatare, prin licitaţie publică cu oferte închise, materialul lemnos de pe suprafaţa de 8.58 ha, conţinând 569 arbori esenţă stejar şi 1,126 carpeni, cu un volum de 728 m. c. lemn de lucru de stejar şi 588 m. steri lemne de foc din pădurea „Dealul Cârcelului proprietatea Bisericii ort. rom. din comuna Buneşti jud. Târnava mare.

Vânzarea se va face cu respectarea art. 88—110 din legea cont. publice publicată în Monit. Ofic. Nr. 167 din 31 Iulie 1929, regulamentului Oficiului Central de licitaţie, publicat în Monit. Ofic. Nr. 1 din 1 Ianuarie 1930, art. 167—168 din legea Cooperaţiei, Normelor generale de ţinerea licitaţiilor publicate în Monit. Ofic. Nr. 167 din 1931 şi 127 din 1934, condiţiunilor generale de exploatarea pădurilor Statului publicate în Monit. Ofic. Nr. 106 din 1912, completate cu condiţiunile speciale de care amatorii pot lua cunoştinţă la acest Minister, la direcţia Pădurilor Persoanelor juridice şi la Inspectoratul Silvic din Sibiu şi la Ocolul Silvic din comuna Rupea, jud. Târnava Mare.

Garanţia provizorie este de 64.000.-

Oferte telegrafice, telefonice, condiţionale, netimbrate, nesigilate sau supraoferte nu se primesc.

In caz de lipsă de concurenţi, licitaţia următoare se va ţinea la 29 Ianuarie 1943 în aceleaşi condiţiuni şi fără altă publicaţie.

Şeful insp. Silvic Sibiu:
p. Ministru:
s. s. *Indescifrabil*

Pentru conf. cu orig.:
Pr. Dumitru Bălăşcuţă

---

[1] 1—1

Edict de licitaţie Publică

Potrivit deciziunei Consiliului adunării parohiale din Târnăviţa din 20 Decemvrie 1942, în conformitate cu adresa P. V. Consiliu Arhiepiscopesc de Alba Iulia şi Sibiu Nr. 8927—941, se publică concurs de licitaţie cu oferte închise pentru vânzarea materialului lemnos din pădurea bisericii 9 jug. 350 st. p. stejar, cer, carpen, lemne de foc şi construcţie, stâlpi de telegraf evaluate în total la 1000 m. cub.

Pădurea este situată la 2½ km. dela gara de încărcare Brănişca.

Cei interesaţi îşi vor înainta ofertele sigilate la oficiul parohial din Târnăviţa până în 7 Februarie 1943, iar licitaţia se va ţinea în 14 Februarie 1943, la oficiul parohial unde se va depune un vadiu de 50.000 lei şi se vor vedea şi condiţiunile de licitaţie. Dela oficiul Parohial ortodox român.

Târnăviţa, la 7 Ianuarie 1943.

Preot Ioanichie Opreanu
paroh

Miron Păcuraru
epitrop cassier

Văzut: Oficiul protopopesc ort. român.

Iuliu Josanu
protopop

Nr. 507—1942 **110 3—3**

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Stănija de jos, din protopopiatul Zarand, jud. Hunedoara, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile:

1. Salar dela Stat.

2. Stola obişnuită în parohie.

Cererile de concurs, însoţite de toate actele necesare şi de încuviinţarea de candidare a Prea Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta Oficiului protopopesc al Zarandului Brad în termin.

Concurenţii se vor prezenta, cu prealabila incuviinţare a oficiului protopopesc, într'o zi de Duminecă sau sărbătoare în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Brad, la 18 Decemvrie 1942.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului-Brad.

Ioan Indreiu
protopop

Nr. 456—1942 Prot. **107 3—3**

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Lupşa, protopopiatul Oltul, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.

2. Casă parohială în edificare, ridicată în roşu.

3. Pământ în folosinţa preotului, 8 jugăre fânaţ, 8201 m² grădină şi 9 jugăre pădure.

4. Câte jumătate măsură — 1 decalitru — bucate, jumătate grâu şi jumătate porumb, de fiecare familie.

5. Stola obişnuită în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta în termin Prea Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc Sibiu. Consiliul parohial renunţând la dreptul de alegere, întregirea parohiei se face prin numire de către Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc Sibiu.

Oficiul protopopesc ortodox român al Oltului, în înţelegere cu consiliul parohial din Lupşa.

Şercaia, la 7 Decemvrie 1942.

Pr. Chirion Marcu
adm. protopopesc

Nr. 283—1942 **[111] 3—3**

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Lepindea, din prot. Târnavei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile sânt:

1. Salar dela Stat.

2. Casă parohială cu 5 încăperi, precum şi toate dependinţele necesare gospodăriei, în stare foarte bună.

3. Sesiune parohială 32 jug. arător şi fânaţ.

4. Pădure în folosinţa preotului, 3 jugăre.

5. Folosinţa cimitirului.

6. Stola obişnuită.

7. O zi de lucru dela fiecare familie.

Cererile de concurs se vor înainta în termen oficiului protopopesc al Târnavei cu toate documentele reglementare, inclusiv autorizaţia de candidare.

Concurenţii se vor prezenta în parohie cu prealabila încunoştinţare a oficiului protopopesc.

Târnăveni, la 5 Dec. 1942.

In conţelegere cu Consiliul parohial:

Gheorghe Oprean
protopop

AVIZ

La **Librăria Arhidiecezană** *din Sibiu, se află de vânzare*

TABLOUL

I. P. S. Sale Arhiepiscopului şi Mitropolitului

Dr. Nicolae Bălan

mărimea 57×30 cm. Lei 100.—

TABLOUL

Arhiepiscopului şi Mitropolitului

Andreiu Şaguna

mărimea 37×30 cm. Lei 100.—

Ambele Tablouri sunt artistic executate şi potrivite pentru birourile On. Oficii protopopeşti şi parohiale. Comandele se fac trimiţând preţul plus spesele postale Lei 60.— şi se expediază franco recomandat. Contra ramburs nu se trimit

---

Nr. 596—1942 **106 3—3**

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a Pânc cu filia Seliştе, din protopopiatul Dobra, judeţul Hunedoara, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în Telegratul Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.

2. Folosirea sesiunii parohiale de 19 jugăre, teren arabil şi fânaţ.

3. Lemne de foc din pădurea comunală nelimitat.

4. Stola obişnuită în protopopiat.

5. Birul preoţesc în cucuruz nesfărâmat, 2 măsuri.

Cererile de concurs, însoţite de toate documentele necesare şi de încuviinţarea de candidare dela I. P. Sf. Mitropolit, se vor înainta Oficiului protopopesc ort. rom. al Dobrei, în termin.

Concurenţii se vor prezenta, cu încuviinţarea Oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare, în parohie la biserică, pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Dobra, la 29 Noemvrie 1942.

Oficiul protopopesc ortodox român al Dobrei, în înţelegere cu consiliul parohial din Pânc.

Pr. Adam Lăzărescu
adm. protopopesc

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae **Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane**

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 24 Ianuarie 1943 — Nr. 4

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de [illegible] Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Tot despre timpurile viitoare

In articolul anterior, încercând să privim în fața viitorului încă estompată de ceața depărtării, am crezut că putem desprinde din conturul ei spiritual două linii principale: importanța omului și în acelaș timp importanța întregului etnic sau social, ca entitate ce e mai mult și mai presus decât suma inșilor. Omul se va descoperi în viitor în rolul său de modificator al Universului, de colaborator la opera de creațiune.

A mai încercat odată Renașterea să pună în lumină demnitatea omului, însă orientarea mecanicistă a științelor a transformat repede omul ei într'o mașinărie robită legilor naturale.

Timpurile viitoare vor recunoaște poziția în mare parte suverană a omului față de legile naturii. Omul va fi ridicat peste natură. I-se va recunoaște situația privelegiată în cosmos. Ridicat mai presus de natură, prin ce va fi însă explicat? Câtă vreme era un inel în lanțul naturii era explicat din ea. Această explicație nu va mai fi posibilă. Și totuși el va trebui explicat din ceva; căci îi este lui însuși prea evidentă insuficiența proprie. Inevitabil va trebui explicat din ceva mai presus de el, care însă nu mai e natură.

Dar oricât de importantă va fi considerată ființa omului, nu va fi nesocotit nici întregul social și etnic.

3. De aceea, în legătură organică cu cele două linii amintite, se poate surprinde o a treia, care constă într'o *tendință spre sinteză, într'un spirit sintetic.* Marele fizician *Nils Bohr* a stabilit în fizică așa zisul «*principiu al complimentarității*», care alăturea de principiul «*relației indeterminate*» al lui Heisenberg formează temelia nouei viziuni științifice despre lume.

In baza principiului lui Bohr realitățile adânci au două aspecte contradictorii, cari nu se exclud ci coexistă, dar nu pot fi exprimate și constatate decât pe rând, succesiv. Astfel, după ce timp îndelungat unii învățați susțineau că lumina constă din unde, iar alții din corpuscule, de Broglie a evidențiat natura dublă a luminii.

Fizicianul P. Jordan spune: «Însușirile legate de natura ondulatorie a luminii pe de o parte și cele legate de natura ei corpusculară pe de alta își sunt complimentare în sensul că niciodată nu obvin în unul și același experiment» (K. v. Neergard, Die Aufgabe des 20 Jahrbunderts, pg. 57). Iar K. v. Neergard declară: «Incercările cari arată clar aspectul ondulatoriu al luminii, împing natura ei corpusculară pe plan nedeterminabil, neobservabil și invers, prin experimentele, cari dovedesc natura corpusculară a luminii, devin neobservabile toate însușirile pe cari le manifestă natura ei ondulatorie». Iar această incapacitate de-a constata deodată amândouă laturile nu se datorește imperfecțiunii instrumentelor de observat, ci «mărginirii principiale a cunoașterii noastre».

Prin structura spiritului nostru nu putem observa odată decât o latură a realității și numai succesiv putem înregistra și latura opusă. Mai mult, îndreptându-ne atențiunea spre o latură influințăm în așa fel obiectul încât nu ne arată decât acea latură, îl forțăm să ne pună în lumină numai ceea ce stă în acel moment în centrul conștiinții noastre. «Observarea unui electron însemnează totdeauna o intervenție hotărâtoare în starea lui și el nu posede un drum obiectiv și independent de actul observării. Când se determină locul unui electron, rămâne nedeterminată iuțeala lui și invers, ceea ce înseamnă că locul și iuțeala electronului își sunt complimentare» (pg. 57).

Conștient de aspectul dublu și contradictoriu al realităților complexe, omul de mâne nu va mai putea susține cu fanatism teze unilaterale și nu va mai putea contesta părerilor opuse orice sâmbure de adevăr. Gândirea și atitudinea lui va trebui să devină mai largă, boltindu-se îngăduitor și cuprinzător peste tezele opuse.

In privința raportului individ-societate mentalitatea de mâne nu va mai putea susține nici teza pură a individualismului liberal, democrat sau de orice formă, dar nici a totalirismelor anulatoare de individ, ci va avea să le împace pe amândouă. Insul se va bucura de o valoare incontestabilă, dar nu în defavorul societății, iar binele societății nu se va înțelege ca trebuind să se realizeze cu sacrificarea insului. Desigur e o problemă foarte grea de-a împăca aceste două laturi ale problemei politice și sociale. Trebue o îndelungată operă de modificare a mentalității și de educație nu intelectuală, ci morală, a insului ca să se obișnuiască a găsi fericirea proprie în străduințele sale pentru fericirea obștească.

Omenirea se isbește aci de o problemă morală, de cea mai grea problemă morală, care nu e soluționată nici când toată orientarea intelectuală s'a schimbat în sens favorabil. De aceea nu afirmăm că timpul viitor nu va mai suporta neajunsuri și crize sociale, ci numai că cel puțin ideologic nu se vor mai putea susține teze unilaterale. Idealul rezolvării practice a raportului între individ și societate niciodată nu va fi atins. Dar e posibilă o mișcare continuă spre el.

Spiritul sintetic al timpului viitor nu va mai fi compatibil cu afirmarea unilaterală a materiei, a realității văzute, a adevărurilor științifice, ci cu recunoașterea și a aspectului opus, spiritual, nevăzut, misterios al realității.

Desigur de aci nu rezultă că omenirea de mâne nu va mai avea de pus râvnă, pasiune în nimic, ci va trebui să manifeste placiditate în toate. Problemele de întreținere ale mulțimii omenești care tot sporește vor solicita o tot mai încordată străduință intelectuală și voluntară, o tot mai arzătoare grije și o luptă necurmată. Dar această pasiune și luptă va avea să se cheltuiască pe de o parte pozitiv, pe de alta împotriva indiferenții și a concepțiilor unilaterale. Lupta viitorului va fi o luptă pentru sinteze nu numai pe teren teoretic, ci și practic, o luptă pentru împăcarea punctelor de vedere opuse și pentru concilierea, mobilizeara și concentrarea continuă a forțelor în vederea satisfacerii pozitive a greutăților sociale, cari vor fi tot altele și altele și tot mai serioase cu fiecare zi.

Omenirea viitorului va fi chemată la cea mai eroică existență și la canalizarea eforturilor ei pe o linie morală, pe culmi de sinteză și de strădanii pozitive.

Odată ce determinismul mecanicist e o minciună, iar influința omului asupra naturii din adevăr evident, răspunderea omenirii e pusă în plină lumină.

Dar probabil că mai sunt și alte linii de desprins din obrazul timpurilor viitoare, ce se precizează treptat.

D. STĂNILOAE

Mila Creștină

VIII. Educarea milei și organizarea milosteniei

[Sfârșit]

Odată rezolvită chestiunea legitimării milei publice, trecem la indicarea sumară a principiilor și normelor de organizare a milosteniei publice:

1. Colaborarea armonică, continuă și intensă dintre Stat și Biserică. Tendința de a înlătura acțiunea caritativă a Bisericii, printr'un sistem statal orânduit al binefacerii, e greșită; pentrucă nici o organizație și activitate statală nu poate înlocui efectiv indispensabilitatea binefacerii private și a caritații. Numai Biserica posedă puterea de infiltrare și dinamizare a acestora. De aici rezultă alte două principii normative: 2. Organizarea publică a milei trebue să fie inspirată și condusă de principiile doctrinei creștine și ajutată de puterile Bisericii, ca să dea rezultate depline; și 3. Mila publică nu trebue să fie prea oficializată, căci altfel se dă din obligație și nu din libertate și dragoste, omorându-se inițiativa caritații private. Fără legătura intimă și strânsă cu caritatea, toate grijile și strădaniile oficiale au soarta muncii lui Sisyphus. Insumând cele trei principii mai sus expuse, ajungem la concluzia că modul ideal de organizare a milei este acesta: Coordonarea și colaborarea armonică și neîntreruptă a milei oficiale (statale) cu cea privată și bisericească.

4. Statul e obligat să pună la dispoziție mijloacele necesare pentru grija celor ce constitue obiect de milă, în măsura în care prosperitatea și dărnicia privată nu-s suficiente; anume: să întemeieze și susțină instituții de orfani, orbi, surdo-muți, debili, bolnavi și alienați, de corecție, precum și instituții de tot felul de săraci.

5. Milostenia trebue să tindă spre înlăturarea integrală a lipsurilor: și spirituale și fizice! Principiul acesta evidențiază și reliefează și mai mult necesitatea colaborării Statului cu Biserica, căci aceasta din urmă dispune de cele mai eficace remedii pentru înlăturarea cauzei tuturor durerilor și lipsurilor: păcatul.

6. In caz de sărăcie vădită și faptică, adecă atunci când strictul absolut necesar susținerii vieții nu se poate avea fără ajutor strein, ajutorarea să nu fie condiționată de cercetarea vinovăției sau nevinovăției lipsei.

7. Felul grijei ce trebue să fie acordată are să se stabilească după fiecare caz particular în parte.

8. La ajutorare sunt obligați mai întâi cei aparținători aceleiași familii în sens mai larg, adecă neamurile.

9. Să se țină cont de cauza lipsei, pentrucă trândăvia nu trebue susținută.

10. Dacă pricina sărăciei este lipsa posibilității de câștig, atunci mijlocul de ajutorare să fie mijlocirea de lucru.

11. Se cere multă înțelepciune și destoinicie, pentru a hotărî dacă trebue să se dea susținere în bani sau să se procure mijloacele necesare în natură. Aici se încadrează minunat ajutoarele în natură în general și cantinele, în special.

12. Intrebuințarea rea a banilor se poate preveni prin supraveghere.

13. Așezămintele pentru copii trebue să tindă din răsputeri spre suplinirea lipsei educației familiare, îngrijindu-se în mod special de educația lor religios-morală. Dacă unii dintre copii sunt bine dotați de Dumnezeu, atunci să li se dea o educație și pregătire corespunzătoare.

14. In ceea ce privește măsura sprijinului acordat în general, trebue să satisfacem trebuințele care constitue strictul necesar al vieții demne de noțiunea de om, evitând toate asperitățile și asprimile.

15. Un nenorocit de războiu n'are să fie așezat pe aceeași treaptă cu unul din vină proprie, ci mai sus.

16. Ajutorul să se dea repede şi nu întârziat din pricina cercetărilor prea multe şi minuţioase: «Se cuvine deci a face bine tuturor oamenilor, nu cercetând minuţios... Căci Domnul zice: Oricărui cere dela tine, dă». (Aşezămintele apostolice, cartea III, cap. IV; vezi şi Herma, Păstorul. Porunca II a).

17. Cei cari se sperie de lucru şi fug de el, sunt mai bine tămăduiţi în colonii de muncă, unde să se urmărească totodată şi ridicarea lor morală.

18. Excluderea săracilor dela drepturile publice numai pe motivul că s susţinuţi de stat, sau în alt mod, nu-i justificată.

După expunerea principiilor generale de organizare a m lei publice, trecem la indicarea sumară a normelor de organizare a milosteniei în parohii fără pretenţia c'am fi cuprins tot întinsul problemei: 1. La sate, recomandăm sistemul practicat în com. Răşinari încă din veacul trecut (Vezi: E. C. «Fondul săracilor români din com. Răşinari. In «Tel. Rom.», Anul LXXV, 18 III 1927, Nr. 22—23, p. 4—5), cu modificarea ca fondul să fie administrat de consiliul parohial cu manipulare aparte şi elaborându-se un statut în cazul când fondul ia proporţii considerabile. Principalul este ca fondul săracilor să aibă o alimentare continuă şi ajutorarea celor lipsiţi să fie lunară şi nu numai la sărbătorile mari, adecă oarecum continuă şi fixă. Izvoare de alimentare continuă a acestui fond ar putea fi: donaţii în bani sau de pământ care să fie arendat, ruperea a o parte din veniturile stabile ale bisericii, ca venitul cimitirului, înmormântărilor, cununiilor, discului, etc. Cu greu s'ar putea indica un sistem unic şi universal valabil; esenţialul este să se asigure un ajutor oarecum continuu şi fix, iar mijloacele să se dobândească prin modalităţi adaptate la situaţia şi mediul respectiv. Unde e cazul, se pot organiza la sate şi aziluri de infirmi, bolnavi sau bătrâni, amenajând în scopul respectiv una sau două camere din clădirea şcoalei confesionale, casei parohiale, etc. Foarte bune sunt la sate şi vecinătăţile (care alimentează cu rondul pe săraci) sau repartizarea săracilor la familii. In opera organizaţiei milosteniei intră şi Reuniunile de înmormântare, care — acolo unde sunt membri suficienţi — se organizează mai bine prin contribuţii cu ocazia fiecărei înmormântări.

2. La oraşe, unde mizeria ia totdeauna proporţii mai mari şi mai acute, organizarea milosteniei se face în general după acelaşi sistem ca şi la sate, numai că totul trebue să îmbrace dimensiuni mai mari. Populaţia fiind aici foarte flotantă şi a nimănui, orăşanul scăpătat e şi mai avizat la sprijinul semenului decât săteanul. Mai, ales aici azilurile de infirmi, bolnavi sau bătrâni trebue să ia proporţii mai mari. Nu trebue să le facă numai decât parohia, ci aceasta să colaboreze cu respectivele aşezăminte de stat şi să-şi plaseze oamenii într'ânsele. «Caseta săracilor» şi colectele bine organizate trebue să aibă aici întrebuinţare mai largă; la fel şi reuniunile de femei.

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

Nr. 77—943.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că în baza §-lui 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, erezii C. preot pensionar Iosif Runcean, dela parohia Măgura, decedat la 15 Decemvrie 1942, au ridicat, dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, ajutorul preoţesc în sumă de Lei 50000.—.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 13 Ianuarie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Maica Preacurată în taina Intrupării

In cea mai strânsă legătură cu taina Intrupării Domnului Nostru Iisus Hristos stă Maica Preacurată, de aceea biserica a rânduit ca una din cele 2 zile din acest mare prazic să-i fie închinată.

Aşa după cum sf. ap. Pavel spune despre Mântuitorul nostru Iisus Hristos şi despre învierea sa [I Cor. 15, 17], tot aşa putem spune şi despre Pururea Fecioara Maria că dacă Ea nu este Născătoare de Dumnezeu, zadarnică este credinţa noastră. Dacă ea nu este decât mama unui om, atunci nici întruparea şi nici mântuirea n'au avut loc, iar noi suntem încă fiii Intunerecului, Fericitul Augustin spunea: „Dacă Maria n'ar fi mamă a lui Dumnezeu cu adevărat, dacă ea ar fi numai o amăgire, atunci amăg re ar fi trupul lui Hristos, mincinoasă ar fi moartea Sa, înşelătoare ranele suferinţelor Sale" [P. L. XXXV col. 1454].

Iată în ce mare rătăcire se află Protestantismul reformat cu multe comunităţi sectare, ce din el au răsărit şi cari sunt atât de mult răspândite printre noi, când atacă dogma despre Maica Preacurată. Pentru aceştia Domnul Iisus Hristos încă n'a venit, pentru ei încă nu s'a născut, întrucât taina întrupării, baza edificiului creştinătăţii, le este falsificată.

Câtă vreme biserica protestantă, cu toate anexele sale, a scos din câmpul credinţei creştine tocmai pământul cel negru dătător de rod bogat, eliminând pe Maica Sfântă, biserica apuseană a alterat şi ea taina întrupării trecând în altă exagerare. Imbrăcată cu deosebită graţie încă înainte de-a se naşte, Ea este o figură cerească pe care nici pata păcatului original n'a putut-o atinge; pentru apuseni Maica Domnului par'că nici n'a trăit pe pământ, ea nu s'a împodobit cu virtuţi prin strădania ei din fiecare zi, pentrucă „graţia" încă înainte de-a se naşte a îmbrăcat-o cu toate. Ea nici nu are calitatea de-a înfrânge ispita, pentrucă din capul locului de ea ispita nici nu s'a putut apropia. Cele două biserici alterând dogma despre Maica Preacurată au alterat-o şi pe aceea a Intrupării. In biserica protestantă Domnul Iisus Hristos se naşte din o femee de rând, care n'are calitatea de a fi mamă a lui Dumnezeu, şi atunci nici El nu este Dumnezeu. In cea apuseană Domnul se naşte dintr'un trup care înainte de a vedea lumina zilei s'a deosebit fundamentul de celelalte trupuri din lume.

Ortodoxia a păstrat adevărul cel din început. Domnul „întru asemănarea omenească făcându-se, chip de rob a luat" pentrucă a trecut prin pântecele unei fice a robiei şi printr'un trup ce era întru totul asemănător oamenilor şi nu deosebit. Ea nu a fost obiectul unei graţii deosebite înainte de-a se naşte, ci după naştere a atras tot harul asupra sa prin vieţuirea-i deosebită, prin traiu-i de tot curat pe care l-a dus. Ea s'a ostenit alergând spre Dumnezeu, şi nu Dumnezeu a încununat-o cu glorie încă înainte de-a fi pe pământ fără de nici o sforţare din parte-i, pentrucă mai târziu avea trebuinţă de ajutorul ei. Nu! Ea din fiică a robiei prin virtuţile alese cu care şi-a încununat treptat viaţa, ajunge mamă a lui Dumnezeu, şi aceasta e cea mai mare calitate şi de-o covârşitoare importanţă pentru toate tainele creştinismului.

Pe drept cuvânt sf. Gherman, patriarhul Constantinopolei, scria: „După cum o picătură de apă aruncată în mare nu îmbogăţeşte apa cu nimic, după cum desagii săracului nu sunt în stare să poarte comorile bogatului, astfel nimeni nu este capabil de-a egala în cuvinte şi în discursuri prea frumuseţea laudelor Mariei. Ea are lauda ei proprie, aceea că ea este mamă a lui Dumnezeu (Pg. 98—357].

Maria, Născătoare de Dumnezeu! Aici în aceste cuvinte se cuprinde toată „taina cea din veac ascunsă şi de îngeri neştiută". Aici şarpele cel de demult, zdrobire capului său află, şi blestemul Evei se ridică. Prin Maria Maica lui Dumnezeu praful tuturor rătăcirilor în vânt se spulberă. Doceţii, cei cari negau realitatea umană a Dumnezeului devenit om, Valentinienii, cei pentru care Hristos substanţa cerească a trecut prin sânul Fecioarei, fără ca să-i împrumute ceva, Apolinarienii, ce n'au vrut a-i recunoaşte suflet, Nestorienii ce în două persoane l-au împărţit, Monofiziţii cari I-au amestecat dumnezeirea cu omenirea, Monoteliţii ce i-au dat o singură voinţă, toţi deopotrivă găsesc în Maria Născătoarea de Dumnezeu dogul de care se zdrobesc şi la nimica se reduc.

Taina Intrupării, numai prin Preacurata Maică se face de oameni descoperită. Omenirea cea căzută numai prin Ea cu Dumnezeu dă mâna de împăcare, Adam cel noit numai prin Ea, înviere îşi găseşte. Fie cât de împodobit buchetul laudelor ce la picioare i se aşterne, niciodată nu-i deajuns. Adevărul stă şi străluceşte: omenirea numai prin Domnul nostru Iisus Hristos îşi ajunge mântuirea, şi e destul să spunem că acest Mântuitor este Fiu cu adevărat al Ei. Şi dacă nu este îngăduit a face o palidă comparaţie, vom spune că Ea este poarta prin care Mântuitorul a intrat în lume ca să o mântuiască. Şi precum un palat, fie el cât de mândru şi împodobit, dacă n'are poartă prin care să intri înăuntru nici o valoare nu are, — acelaş mare defect în opera de mântuire a oamenilor îl reprezintă faptul negării Maicii Preacurate.

Bucurându-se de acest covârşitor rol în taina Intrupării — care este sâmburele întregului creştinism, — Maica Preacurată în toată gama dogmelor ortodoxiei rămâne pe aceeaşi treaptă importantă.

Sub aspectul şi în lumina evlaviei sale rugătoare şi prin mijlocirea rugăciunilor Ei priveşte biserica noastră ortodoxă toate marile ei taine, sf. Treime, Incarnaţiunea, Invierea şi sf. Euhariste. Da, ea este izvorul credinţei şi al luminii bisericii.

„Credinţei şi pietăţii creştine ajunge dacă o mărturiseşte pe Ea ca Născătoare de Dumnezeu şi Fecioară întru tot sfântă", precum spunea sf. Efrem al Antiohiei. „Ea este sceptrul şi expresiunea ortodoxiei" [sf. Ciril al Alexandriei] şi „sprijinul nezdruncinat al adevăratei credinţe" [sf. Efrem Sirul].

„Fântână din care ţâşneşte dumnezeirea, din care izvorăsc fluviile înţelepciunii lui Dumnezeu, prin care curge apa foarte curată şi foarte limpede a ortodoxiei, care cufundă toate armele ereziilor", o numeşte sf. Gherman şi „poartă a luminii", sf. Ioan Damaschinul.

Preot Ion Sabău

Istorică întrevedere. *Dl Mareşal Ion Antonescu, însoţit de dl vicepreşedinte al consiliului de miniştri Mihai Antonescu şi de alţi membri ai guvernului român, a fost primit, în 10 l. c. de Fuehrerul german, dl Adolf Hitler, într'o audienţă, în care s'a stabilit deplin acord în continuarea războiului din răsărit până la înfrângerea finală a bolşevismului. S'au discutat şi problemele în legătură cu raporturile economice între cele două ţări şi s'a constatat perfectă unitate de vederi între ţara noastră şi Germania, unde s'a elogiat şi de astădată vitejia ostaşului român în războiul antibolşevic. Dl Mareşal Conducător s'a înapoiat Vineri în capitală.*

Bibliografie

Ilarion V. Felea; Duhul Adevărului, *Arad 1942, pg. 528.*

Păr. Ilarion V. Felea, profesor la Academia teologică din Arad, este unul dintre teologii cei mai fecunzi din Ardeal. Scrisul P. C. Sale este urmărit de un număr mare de cititori, căci e antrenant atât prin voiciunea şi limpezimea stilului, cât şi prin actualitatea temelor tratate şi a modului de-a le trata. In toate lucrările Păr. Il. V. Felea se împletesc calităţile de teolog cu cele de preot. Ca teolog P. C. Sa aduce informaţie, temeinicie, respect pentru idei, preotul înalţă către Dumnezeu inimă curată, iar către lume râvnă caldă şi cuceritoare de apostol. Păr. Il. V. Felea e un teolog în toată puterea cuvântului, dar un teolog luptător, fiind ajutat în această direcţie atât de talentul literar al P. C. Sale de-a actualiza problemele, cât şi de fervoarea unui suflet care trăeşte adevărurile credinţei şi prin trăire se ridică peste rigiditatea unei teologii care se mulţumeşte să reproducă extern, fără să se angajeze în circuitul de foc al învăţăturilor creştine.

Cea mai nouă carte a Păr. Il. V. Felea, care concentrează în mod intensiv aceste însuşiri, a apărut de curând sub sugestivul titlu: „Duhul Adevărului". Cartea cuprinde tezaurul învăţăturii creştine în forma a 88 de predici pentru toate Duminecile şi Sărbătorile de peste an.

Cartea se deschide cu un „Prolog" care pune curajos degetul pe un mare neajuns al predicii noastre, căreia volumul acesta caută să-i aducă un remediu.

Predica noastră e goală de învăţătură creştină, constată Păr. Il. V. Felea în «Prolog». E o vorbărie lipsită de conţinut. Din această pricină rând pe rând se sleeşte în sufletul turmei credincioase cunoaşterea credinţei creştine ortodoxe, ceea ce are ca urmare dezarmarea ei în faţa sectelor şi a ideologiilor atee şi neputinţa unei trăiri duhovniceşti, odată ce sentimentul fără un temeiu de idei nu se poate menţinea sau decade într'o afectivitate obscură şi bolnavă.

Preoţimea trebue să iasă din timiditatea ei şi să folosească predica pentru a răspândi şi întemeia adevărul creştin în faţa ideologiilor agresive.

Predicile din volumul Păr. Il. V. Felèa sunt menite să dea ajutor preoţimii în această direcţie. Cu un dar remarcabil Păr. Il. V. Felea înfăţişează toate adevărurile dogmatice, multe din cele morale şi apologetice şi liturgice, în predici limpezi, vii, convingătoare.

Desigur că pentru remedierea stării de lucruri de care se plânge Păr. Il. V. Felea se cere multă stăruinţă.

Sunt cauze adânci cari o întreţin. Noi n'avem o teologie adâncită, trăită, care să prezinte împrospătate şi actualizate adevărurile creştinismului şi din care să se alimenteze preoţii în susţinerea credinţei noastre în predici.

Desigur că această cauză e valabilă mai mult la oraş. La sat mai merge şi cu prezentarea credinţei în forme vechi, schematice şi neevidenţiate prin trăiri spirituale şi prin argumente. Dar pilda neglijării predicii de conţinut la oraşe, s'a întins şi la sate.

Păr. Il. V. Felea a făcut însă un început remarcabil, care nu se poate să nu aibă răsunet şi urmare.

Teologul arzând de râvna preoţească a ridicat o problemă şi a indicat o nouă metodă de lucru în ogorul desţelenirii sufletelor.

Preoţimea va avea un mare ajutor în acest volum, în care suflă „Duhul Adevărului".

D. STĂNILOAE

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Şase luni dela moartea teologului erou

Nicolae Lăpădat

Iarna cu fulgii ei de zăpadă, ce simbolizează, ca şi petalele de crin albe, nevinovăţia, se aşterne cu covoru-i argintiu peste bulgărul de humă, martor al atâtor sbuciumări şi frământări. Din mijlocul tinereţei noastre s'a desprins, uşor ca un gând, colegul bucuriilor şi al suferinţelor, colegul nădejdilor de mâine, teologul Nicolae Lăpădat. O putere nevăzută a strunit firul gândurilor lui. Moartea şi-a luat tributul, ridicând crucea nesfârşitelor absenţe, acolo unde eri străjuia încrederea... Şase luni şi-au ţesut zilele pe caierul amintirii. Şase luni, şi parcă-i eri, când în faţa Sevastopolului, bunul teolog, prieten şi coleg a'nfruntat moartea.

Nici beteala palidelor frunze ale toamnei nici zăpada ce acopere mormântul, nici chiar marea îndepărtare, nimic nu ne poate face să uităm pe Nicolae Lăpădat. Mai mult ca oricând ne apare chipul lui senin şi blând.

Imi spunea când a plecat, că nu se mai întoarce. Cine credea? Cât de voios a plecat el, pentruca să lupte contra cutropitorilor pământului românesc şi cât de amar şi arzător a foct picurul, care ni-a fost turnat în suflet prin vestea morţii lui. Da, Nicolae e mort, astăzi zace sub glia rece a stepei ruseşti, departe de ai casei, departe de prieteni şi de instituţia care-l pregătea pentru cea mai frumoasă şi sfântă misiune: preoţia.

Câte amintiri nu ne leagă pe toţi de el! Ele îi vor împodobi cununa de erou ca nişte pietri scumpe, ca nişte rare diamante.

O moarte eroică trage un drum de lumină pentru cei vii. Lângă troiţă va îngenunchia mama lui dragă, cu inima înegrită, cu mânile crispate de dor. Ea caută să răscolească ţărâna, care nu acopere nici un trup, iar cu buzele arse de suferinţa vieţii, sărută lemnul crucii ce nu străjueşte pe nimeni.

Tare în credinţă, Nicolae, curăţit de păcate şi prin măreţia sacrificiului suprem adus Ţării însângerate, se va întoarce din nou între noi. Fiu al Hunedoarei, a plecat cu entuziasm să isgonească cutropitorii dela Răsărit. El a înţeles mai bine decât oricine chemarea Patriei, pentru a-i apăra siguranţa internă şi integritatea pământului românesc.

Colegul meu drag, a ştiut că viaţa n'are nici un rost atâta timp cât duşmanii hrăpăreţi vor să ne răpească pământul şi sufletele nevinovate.

Iar seara când lângă troiţa lui se va aprinde candela sufletului, cel căzut pentru cruce şi dreptate se va întoarce acasă şi scrutând zarea, în nopţi senine, va căuta să identifice orizontul perdut al pământului nostru. Iar noi toţi uniţi în această năzuinţă, vom fremăta de nerăbdare în aşteptarea totală a izbăvirii naţionale.

Cei ce cunosc pe eroul teolog N. Lăpădat din comuna Uroi, nu l or uita niciodată: A murit, şi totuşi nu e mort. Numai cei uitaţi sunt morţi. Nicolae nu poate fi uitat. Nu-l vor uita părinţii, care ţineau la el ca la lumina ochilor, nu-l vor uita prietenii şi colegii. Dar mai mult nu-l va uita Ţara, pentru care şi-a dat totul: «S'a dat pe sine».

Să păşim pe drumul pe care el a păşit! Şi viaţa lui, să rămână pildă vie pentru noi, pentru toţi!

Anton I. Rudeanu
stud. teolog

Anul cultural 1942 în Ardealul de nord

Viaţa culturală a românilor din Ardealul nordic, în anul care a trecut, — scrie ziarul Tribuna Ardealului, — este strâns legată de cele *trei* organe de publicitate:

1. *Viaţa Ilustrată*, revista patronată de P. S. Sa Episcopul *Nicolae Colan*, — fiecare număr din această publicaţie culturală s'a deosebit atât prin conţinutul său, cât şi prin gustul artistic şi condiţiile tehnice în care a ţinut să-şi continue activitatea.

2. *Tribuna Ardealului*, singurul cotidian al românilor din Transilvania nordică, a căutat să satisfacă diferitele trebuinţe ivite, atât în partea politică informativă, cât şi în chestiunile bisericeşti, sociale, de cooperaţie etc.

3. *Săptămâna*, este gazeta dela Bistriţa, foaie scrisă pe înţelesul tuturor, contribue, în modestia ei, cu o mare peatră la altarul spiritualităţii româneşti.

In «*Biblioteca Tribuna Ardealului*» au apărut în continuare broşuri pentru trebuinţele gospodăreşti, povestiri şi crâmpee caracteristice din operele de seamă ale prozatorilor ardeleni.

In editura eparhiei ortodoxe române, P. S. Episcop *Nicolae Colan*, noul academician, arhiereul cărturar, omul înzestrat cu rare daruri literare, condei încercat, a scos de sub tipar în decursul anului 1942, *Noul Testament*, păr. *I. Goron*, „In Impărăţia Domnului", păr. *Dr. L. G. Munteanu* a tipărit „Monografia asupra vieţii Apostolului Pavel".

Din tipografia „Tribuna Ardealului" a mai apărut „Biserica din Deal", de Pr. Fl. Mureşanu, studiu monografic.

Alte cărţi au văzut lumina zilei în: editura gazetei „Săptămâna" dela Bistriţa, în tipografia episcopiei greco-catolice; — ear calendarele şi almanahurile, cu folositoare hrană spirituală, pentru intelectuali şi popor, sânt adevărate misionare în lumea cititorilor.

Tot în mişcarea culturală a anului 1942 se înregistrează cu laudă Expoziţia colectivă a *pictorilor* români din partea locului: — Abrudan, Cornea, Harşa şi Şorban, sprijiniţi de dl prof. Dr. Emil Hăţeganu.

Anuarul *Şcoalei normale ortodoxe române de băieţi «Andrei Şaguna» din Sibiu pe anii şcolari 1931-1932 — 1941-42. Sibiu, 1943. Tip. Arhidiecezană, Pag. 122.*

Şcoala normală de băieţi „A. Şaguna" din Sibiu a publicat recent un anuar asupra situaţiei sale pe anii şcolari 1931/2—1941/2. Lucrarea aceasta, după chipul în care este alcătuită şi mai ales după cuprinsul ei, are un caracter informativ şi pur administrativ. Anuarul cuprinde, în amănunţime, toate datele cari interesează pe profesori, elevi, şi chiar personalul de serviciu se găseşte trecut cu ceea ce ti poate fi de folos întru aranjarea, cândva, a drepturilor sale.

La prima ochire s'ar părea că anuarul acesta sufere de o lacună: nu cuprinde şi o parte literară-ştiinţifică. Dar prin el nici nu s'a urmărit o asemenea latură de activitate şcolară. In anul 1938, sub îngrijirea dlui director *I. Sandu*, s'a publicat un anuar festiv şi acela aducea din plin dovadă despre activitatea literară-ştiinţifică a dascălilor şcoalei normale din Sibiu. Şi-apoi, revista «*Gândul Nostru*», pe care o redactează harnicul subdirector *Dr. L. Bologa*, aduce de mai multe ori în an, contribuţia literară a dascălilor şi elevilor acestei şcoale. Aşa fiind, anuarul despre care facem pomenire, urmărea „un scop pur practic", după cum se arată chiar şi în *Cuvântul lămuritor* care îi înlăţişează cetitorilor mari şi mici, scop pe care şi l-a atins din destul.

Trebue să accentuăm însă că anuarul acesta reprezintă un model de sârguinţă, de scrupolozitate şi de exactitate administrativă. Numai în activitatea mediciior am mai văzut un anuar cu o ţinută atât de strict verificată prin date riguros controlate. Pentru toţi acela cari au trecut prin Şcoala normală din Sibiu ori au avut vreo legătură cu ea în ultimii zece ani, datele anuarului grăiesc limpede; aproape tot atât de limpede ca nişte socoteli aritmetice încheiate de un expert încercat.

Lângă acestea se adaugă şi o execuţie tehnică ireproşabilă.

Cuvântul lămuritor arată că osteneala cu alcătuirea acestui anuar îi revine dlui secretar *I. Răşănescu* şi într'o oarecare măsură şi dlui prof. *I. Cornea*. Iată lucruri de care nu ne îndoim câtuşi de puţin. Dar fie-ne totuşi îngăduit a sulева o lacună: dl prof. *Dr. L. Bologa* nu este arătat printre ostenitori, deşi a îngrijit lucrarea de aproape şi s'a nizuit în tot chipul la izvodirea ei. Ceea ce Dsa a trecut sub tăcere, din motive de prea vădită modestie dăscălească, trebuia să subliniem noi.

D. Călugăr

INFORMAŢIUNI

Dar preţios. Dl prof. Mihai Antonescu, preşedinte ad-interim al consiliului de miniştri, a dăruit 500 mii lei pentru sporirea pensiilor acordate *văduvelor de ziarişti* din partea Sindicatului ziariştilor din capitală. Gestul dlui prof. Mihai Antonescu merită toată recunoştinţa.

„Crucea Biruitoare". I. P. S. Sa Patriarhul Nicodim a prezentat, în ajunul Crăciunului, sf. icoana a Naşterii Domnului la Palatul regal şi a înmânat Suveranului „Crucea Biruitoare", o cruce de aur încrustată cu pietre preţioase, ca dar al bisericii noastre. A vizitat apoi pe dl Mareşal Conducător Ion Antonescu, înmânându-i de asemenea o astfel de cruce. S'a remarcat, în cuvântările, rostite la acest prilej, rolul bisericii şi al crucii în viaţa neamului românesc.

Memoriu. Un grup de intelectuali din Cernăuţi a redactat un memoriu, semnat de aproape 500 de personalităţi locale, care cer *redeschiderea universităţii cernăuţene*. Memoriul a fost înaintat dlui Mareşal Conducător Ion Antonescu, dlui prof. Mihai Antonescu, vicepreşedintele consiliului de miniştri, dlui prof. I. Petrovici, ministru culturii naţionale, şi dlui preşedinte al Academiei Române.

Pentru Palatul Invalizilor. Credincioşii parohiei ortodoxe române din *Ocna-Sibiului de jos*, la iniţiativa parohului, păr. Partenie Popa, au contribuit cu obolul lor, în sumă de 3000 de lei, la ridicarea Palatului Invalizilor. Suma a fost trimisă dlui Mareşal Conducător Ion Antonescu.

Sfinţire de steag. Şcoala de misionare, a Consiliului de patronaj, dela Braşov-Stupini, şi-a sfinţit de curând

FOIŞOARA

Ne prindem de stăvilarele cerului

Cele din urmă şi cele mai uimitoare şi mai proteice performanţe de vitejie ostăşească realizate pe câmpurile de luptă de armatele germane şi române împotriva hoardelor roşii, arată cu deplină evidenţă că războiul acesta sfânt dintre lumină şi întuneric, conflictul acesta crâncen dintre minciună şi adevăr, a intrat în faza lui finală. Soarta bolşevismului este definitiv pecetluită. Lupta împotriva negatorilor lui Dumnezeu este pe sfârşite şi perspectivele trandafirii ale păcii se întrezăresc ca un miraj din ce în ce mai ispititor, la capătul acestor gigantice strădanii omeneşti. Oricât ai fi de sceptic şi oricât ar fi de problematic darul tău de devinaţie şi de scrutare în pântecul zilelor de mâine, este imposibil să nu admiţi şi să nu anticipezi cu toată siguranţa după strălucitele victorii repurtate împotriva „colosului cu picoare de lut" de la răsărit, că pacea nu va întârzia să se sălăşluiască pe pământ. Gândul acesta sfânt al păcii se înfiripă tot mai temeinic în orbita nădejdilor noastre. După succesele extraordinare şi fără precedent în istoria omenirii înregistrate de cei cari luptă pentru o rânduială mai bună şi mai dreaptă în lume, pacea nu ne mai apare ca o mijire plăpândă, ca o expectativă chinuitoare, ci ca o certitudine nesdruncinată. Zările sunt încă tot însângerate şi văivătăile focului se ridică ca un rug imens spre tăriile Cerului. Dar pe zi ce trece, zorul fiilor luminii şi ai crucii, de a răpune fărădelegea celor fără Dumnezeu, este tot mai năvalnic şi mai impetuos, şi încordarea lor împotriva fiarelor afurisite şi comuniste dela răsărit este tot mai masivă şi mai implacabilă. Toate eforturile lor eroice şi toate elanurile lor neistovite converg spre luminişul etapei ultime a războiului. Nimic nu poate încetini iureşul acesta dinamic spre biruinţă. E o revărsare telurică de forţă cum nu s'a mai văzut în lume. Falanga aceasta de eroi, veşnic biruitoare şi invicibilă, sfărâmă toate zăgazurile ce i se pun în cale. Eroii aceştia bravi ai zilelor noastre şi-au „încins mijlocul cu adevărul şi s'au îmbrăcat în platoşa dreptăţii", înainte de a porni la bătăile împotriva fiarei apocaliptice care de atâtea ori şi-a ridicat capul trufaş împotriva popoarelor mici, iar astăzi luptă cu o pasiune feroce chiar împotriva lui Dumnezeu. Pentru dreptate şi cruce se bat fii aceştia ai luminii împotriva vrăjmaşului cutropitor şi ateu dela răsărit — Molohul acesta flămând şi scelerat —; iar dacă Dumnezeu îi ajută în străduinţa lor de afirmare a dreptăţii şi a credinţei creştine să încrie cu elanul şi vitejia lor, cele mai frumoase pagini de glorie din istoria omenirii, este pentru a se adeveri cuvintele Sfintei Scripturi că „roada luminii este în orce bunătate, dreptate şi adevăr". Acest mare potenţial de energie morală şi de vitalitate ostăşească al armatei germane şi a celei române, trebue căutat în idealul — idealul acesta care-şi deschide corola ca o floare imaculată spre inima cerului — care a jalonat întotdeauna calea biruinţelor omeneşti; dreptatea, dreptatea care nu cunoaşte nici o concesiune şi nici o pactizare cu fărădelegea şi care spintecă toate obstacolele ce i se aştern în cale. In numele sfintei dreptăţi a purces la luptă, într'o opintire fanatică şi dârză, oştirea aceasta fatnică care dusă din victorie în victorie pe drumul maiestuos al marilor împliniri istorice, nu se va opri decât în clipa în care dreptatea aceasta „puternică la Dumnezeu ca să dărâme toate întăriturile" va fi înfăptuită în toată plenitudinea ei. In sufletele acestor eroi s'a întrupat duhul dreptăţii mutilate, iar inimile incandescente şi au sincronizat bătăile sub vraja unei chemări venită de dincolo de culme. In toate zilele vieţii lor au învăţat şi cunoscut „dreptatea lui Dumnezeu". In toate faptele lor măreţe de arme sunt însufleţiţi de flacăra sfântă a dreptăţii. Au plecat la luptă cu cântecul dreptăţii pe buze. De aceea, biruinţa va fi numai a lor.

Şi va veni astfel odată ziua, marea zi de lumină şi uşurare în care Dumnezeu, în nemărginita şi adânc neajunsa sa iubire de oameni, va deschide larg stăvilarele cerului, ca să binecuvinteze truda celor care au luptat pentru cruce şi dreptate şi ca să coboare din nou pacea pe pământ şi bunăînţelegerea între oameni. In ziua aceasta va fi o destindere generală şi bucuria va face să curgă şiroaie de lacrimi din ochii multor oameni. Ca la o chemare venită din azurul cerului, vor adormi subit toate patimile omeneşti care se ciocnesc astăzi atât de ineluctabil şi de năpraznic în vârtejul acestui groaznic război. Uraganul se va potoli şi o linişte odihnitoare se va aşterne pe pământ. Vacarmul bombelor va înceta. Vuetul obuzelor nu va mai răspândi panică şi moartea se va duce dintre noi. Glontele ucigaş nu va mai străpunge piepturi tinere şi dornice de viaţă. Tunurile cari varsă foc pe câmpurile de bătaie, ca nişte uriaşe guri de cratere, vor amuţi, iar eroii, ce sunt de pe-acum preamăriţi în stihuri nepieritoare de baladă, vor părăsi metere-

steagul alb cu cruce albastră, în cadrul unei solemnităţi, la care a luat cuvântul dna directoară a şcoalei, Sanda I. Matei, expunând scopurile urmărite de institutul ce-l conduce.

Exemplu de urmat. Doamna *Maria Brediceanu*, cum se anunţă din Sălişte, s'a oferit a da masă din mijloacele proprii, timp de o lună, pentru 45–50 copii la cantina şcolară din Sălişte. Indemn pentru toţi cei cu dare de mână.

Din Ierusalim se vesteşte că numărul iidovilor, debarcaţi în Palestina, sporeşte mereu. In anul trecut, 1942, numărul celor sosiţi a trecut peste 40 de mii de fii ai lui Israil.

Act de mulţămire. Oficiul Parohial din parohia *Budila*, protopresbiteratul Braşov, aduce călduroase mulţămiri bunilor credincioşi cari au donat obolul lor, în anul 1942, pentru edificarea bisericii noastre. Aceştia sânt: Prefectura judeţului Braşov prin mărinimosul prefect Col. D. Craiu Lei 1,150.000.—, Primăria comunei Budila Lei 330.000·—, Pr. Iordan Curcubătă pe lângă cele 200.000 v. şi Gheorghe Voiculescu, Mgidia pe lângă cele 200.000, încă Lei 100.000.—, Ministerul Cultelor şi Artelor Lei 10.000.—, Ilie Curcubătă şi soţii, Vlădeni-Braşov Lei 5.560.—, Dr. D. Stăniloae, Rectorul Acad. Teol. Sibiu Lei 5000.—, Primăriile comunale din: Intorsura Buzăului Lei 5000.—, Feldioara prin Pr. Ioanovici Lei 3446.—, Purcăreni Lei 2320.—, Turcheş-Braşov Lei 2000.—, Satulung-Braşov Lei 1962.—, şi Vulcan-Braşov Lei 2000.—, Dl C. Sgaibă, picher Budila, colectă concentraţi Lei 2500.—, Nicolae Drângă, Prejmer-Braşov Lei 2000.—, dl Vasile Papuc, dir. căminul ucenici Tocile Lei 2000.—, Primăria comunei Prejmer-Braşov Lei 1330.—, dra Victoria Olteanu, şefa Of. P. T. R. Int. Buzău Lei 1000·—, dra Valeria Galtoma, Of. Telefonic Ploieşti Lei 1000.—, Ioan şi Sofia Vlad, Bucureşti Lei 1000.—, dl Irodion Creangă, fost primar Prejmer Lei 1000.—, dl Dionisie Sassu, şeful gării Budila Lei 1000.—, Primăriile comunale din: Satunou-Braşov Lei 800.—, Măieruş-Braşov Lei 650.—, Bran-Poarta Lei 601.—, Vama-Buzăului-Braşov Lei 600.—, Vlădeni-Braşov Lei 510.—, şi Holbav-Braşov Lei 500.—, Dl Hazapariu Const. dintr'o contravenţie Lei 500.—, dna Paraschiva St. Ven-Budila Lei 500.—, Ioan Pătrânjel-Mărcuş-Braşov Lei 500.-, Ioan Boltaş-picher-Purcăreni Lei 500.—, Primăria comunei Hălhiu Braşov Lei 475.—, Primăria comunei Barcani-Braşov Lei 464.—, Gheorghe Şerban Mărcuş Braşov Lei 300.—, Primăriile comunale din: Zizin, 2 stj. piatră Lei 200.—, Ghimbaş-Braşov Lei 150.—, şi Dobolii de jos-Braşov Lei 120.—, Elena Comşa Mărcuş-Braşov Lei 100.—, Elena Neagu Mărcuş-Braşov Lei 50.—. Cu totul donaţii în anul 1942 Lei 1,737.638.—.

Preot paroh **Ioan Curcubătă**

Ziua primei uniri

Ziua de 24 Ianuarie reaminteşte începutul înfăptuirii visului nostru de întregire naţională. De ea e legată isbucnirea la o nouă viaţă a unui popor viguros. E mărturie a puterii şi a tinereţii noastre, e semn care ne întăreşte nădejdile.

In aceste timpuri neguroase ea ne e un zâmbet de lumină, o clipă de adevărată sărbătoare. Gândul ni se întoarce spre anul 1859 şi spre toţi marii Români cari au ştiut ridica atunci viaţa neamului pe plan de istorie europeană. Dar acelaş gând sboară în viitor cu nădejde în puterea şi în destinul neamului românesc.

Suntem aşezaţi la o răspântie a geografiei ca să ţinem echilibrul şi rânduiala în continentul nostru. Numai noi putem împlini în acest loc un asemenea rol. Se vede că Providenţa însaşi ni l-a designat şi forţele vrăjmaşe nouă n'au de luptat numai cu noi ci cu Providenţa divină nebiruită. Vom fi şi în viitor aci cu rol european hotărâtor. Vom fi o mare forţă pe tot pământul nostru.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă în 24 Ianuarie 1943, servesc: Prot. Mihail Neagu, prof. Dr. Nicolae Terchilă şi duhovnicul Nicodim Belea, diaconii: Ioan Circov şi Alexandru Popa. *Predică: Prof. Dr. Nicolae Terchilă.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4, *duhovnicul Nicodim Belea.*

Sâmbătă în 30 Ianuarie 1943, sf. Treilerarhi, Vasile, Grigore şi Ioan, servesc: Prot. Mih. Neagu, cons. Alexe Latiş, Ioan Rujdea, Pr. Şt. Morar, dir. Dumitru Călugăr şi Iosif Ţint; diaconii: Anatolie Scurtu şi Dr. Grigore T. Marcu. *Predică pr. Iosif Ţint.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Nicolae Vonica.*

zele pe care au sângerat şi se vor întoarce acasă acoperiţi de glorie, la rosturile lor firesti. Vor lăsa armele din mână şi vor apuca iarăşi coarnele plugului, ca să are ţarinele părăginite. Hambarele nu vor mai fi goale, ci se vor umplea de rodurile pământului.

In ziua aceasta binecuvântată a păcii, căminurile pustiite vor cunoaşte fericirea marilor regăsiri, şi amarul celor cari bat pulberea drumurilor de surghiun va lua şi el sfârşit. Nu se vor mai auzi plânsetele acestea sfâşietoare pe uliţile noastre, Suspinele dureroase şi nostalgice ale mamelor se vor stinge încet şi discret, ca un ultim acord al pătimirii omeneşti, şi suferinţa lor fără de margini pentru fiii lor cari nu se vor mai întoarce niciodată acasă, se va înveli încetul cu încetul în marama unei demne şi eroice resemnări. Copiii vor avea iarăşi parte de mângăierea şi dragostea tatălui lor. Copiii vor surâde din nou — o, surâsul dulce şi suav care a pierit de pe buzele copiilor! — şi privirea lor senină ca o zi de primăvară, nu va mai fi adumbrită de această prematură melancolie. Va rămânea totuşi printre noi cântecul elegiac al copiilor orfani cari nu vor putea scoate niciodată din pronausul inimii lor neprihănite icoana adorată a părintelui care şi-a jertfit viaţa pe altarul patriei şi a rămas departe de ei sub crucea de lemn, în mormântul dintre brazde. Lujerii aceştia de crin involt, vlăstarele acestea fragede vor plânge ani dearândul la porţile noastre. Nici un balsam nu va fi destul de eficace pentru a le închide definitiv rănile din suflet şi pentru a le potoli tânguirea lor amară. Mângăierile noastre nu le vor putea domoli aleanul şi mânile noastre nu le vor putea şterge cu totul lacrimile. Căci lacrima unui copil, după cum spune Dostoiewski, acest mare cugetător mistic al Rusiei creştine şi pravoslavnice de odinioară, nu poate fi răscumpărată cu suferinţa lumii întregi. Dar orcât ar fi de crud destinul acestor copii şi orcât ar fi de impresionant vaerul lor, în ziua în care se va sfârşi războiul, lumea întreagă ştie că o viaţă nouă va începe pentru toţi, sub auspicii mai luminoase, mai fericite... Numai să vină pacea! Dumnezeu, al cărui nume mai vârtos decât tot numele îl chemăm, ne face să nădăjduim că ziua aceasta sfântă pe al cărei frontispiciu se va putea scrie cuvântul magic al păcii, nu este departe. O aşteptăm, iar aşteptarea noastră este întemeiată pe cele mai legitime speranţe. Semnele unei păci apropiate sunt evidente. Le privim cu mirare şi „le păstrăm în inimile noastre".

V. Sămărtinean

(Va urma).

Nr. 445–943 Ep. 1–2

Hotel, Restaurant, Cafenea, de închiriat

Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu dă în chirie începând din 1 Aprile 1943, pe termen de trei până la cinci ani — după înţelegere — Hotelul, Restaurantul şi Cafeneaua „Bulevard" din Sibiu.

Intreprindere de primul rang, ascensor, calorifer încălzit cu gaz metan, apă caldă şi apă rece în camere, inventar, camerele hotelului tavând şi aşternuturi de pat şi lingerie.

Condiţiunile de închiriere se vor stabili pe bază de tratative cu reflectanţii în Cancelaria Consiliului Arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, unde se primesc oferte până la **27 Februarie 1943**.

Ofertele se pot face pentru întreprinderea întreagă, sau separat numai pentru Hotel, şi separat numai pentru Restaurant şi Cafenea.

Sibiu, din şedinţa secţiunilor unite, ţinută la 19 Ianuarie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

(4) 1–1

Publicare de licitaţie

Consiliul parohial al parohiei **Brădet-Acriş** (Intorsura Buzăului), jud. Braşov, dă în întreprindere, prin licitaţie publică, cu oferte închise, pe ziua de *1 Februar 1943*, ora 13, la oficiul parohial, lucrarea iconostasului din lemn, sculptat şi pictat, al nouii biserici din loc.

Concurenţii autorizaţi pentru astfel de lucrări vor înainta ofertele cu garanţia de 5% din suma oferită, până la data de mai sus.

In caz de neprezentare, licitaţia se amână pe 10 Februar a. c., la acelaş loc şi oră.

Informaţii se dau la oficiul parohial. Spese de deplasare nu se dau.

Din şedinţa consiliului parohial, ţinută la 29 Decemvrie 1942.

Pentru cons. parohial:
Pr. I. Popica
paroh

Nr. 161—943.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că C. Preot pensionar Ioan Boiu din Sibiu, în baza §-lui 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc a ridicat dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, ajutorul de înmormântare statutar, în sumă de Lei 20.000 cuvenit după soţia sa Victoria, decedată la 7 Ianuarie 1943.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 13 Ianuarie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 265–943.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că erezii preotului pensionar Ioan Marin din Râu-Sadului, decedat la 4 Ianuarie 1943, în baza §-lui 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, au ridicat dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, ajutorul de înmormântare statutar în sumă de Lei 50 000·—.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 13 Ianuarie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Citiţi, sprijiniţi şi răspândiţi ziarul

Telegraful Român

Nr. 232–1943 (5) 1–3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Sâmbăta de sus apuseană** din protopopiatul Făgăraş, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile parohului vor fi:

1. Salarul dela Stat.
2. Stola uzitată în parohie.
3. Casă parohială, cu dependenţe şi grădină.
4. 5 jugăre eclejie fânaţ.
5. 3 stânjini de lemne de foc în pădurea bisericii.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul fixat oficiului protopopesc Făgăraş, însoţite de documentele regulamentare şi de încuviinţarea de candidare dela P. V. Consiliu Arhiep.

Concurenţii, cu prealabila înştiinţare a subsemnatului oficiu prot., se vor prezenta în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Făgăraş, la 12 Ianuar 1943.

Prot. Pavel Borzea
protopop

Nr. 277—1943 Ep. (3) 2–2

Publicaţiune

Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu, dă în întreprindere fasonarea în stânjini şi transportarea la Sibiu, a unei cantităţi de circa 950 m. steri lemne de foc, în parchetul Nr. 3 al pădurii „Ciuha", situată în hotarul comunei Vurpăr.

Reflectanţii la această lucrare vor înainta oferte închise până la data de *1 Februarie 1943* la Consiliul Arhiepiscopesc ortodox în Sibiu, unde se pot vedea zilnic condiţiunile şi se dau informaţiuni.

Ofertele vor fi însoţite de garanţie în sumă de Lei 100.000 — unasutămii — în numerar, cunoscând că oferte fără această garanţie nu se primesc.

Consiliul Arhiepiscopesc îşi rezervă dreptul de a alege liber dintre reflectanţi.

Consiliul Arhiepiscopesc

AVIZ

La **Librăria Arhidiecezană** *din Sibiu, se află de vânzare*

TABLOUL

I. P. S. Sale Arhiepiscopului şi Mitropolitului

Dr. Nicolae Bălan

mărimea 37×30 cm. Lei 100.—

TABLOUL

Arhiepiscopului şi Mitropolitului

Andreiu Şaguna

mărimea 37×30 cm. Lei 100.—

Ambele Tablouri sunt artistic executate şi potrivite pentru birourile On. Oficii protopopeşti şi parohiale. Comandele se fac trimiţând preţul plus spesele postale Lei 60.— şi se expediază franco-recomandat. Contra ramburs nu se trimit

Citiţi şi răspândiţi

Revista Teologică

Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească. Apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit **NICOLAE** al Ardealului. Redacţia şi Administraţia: **Sibiu,** Academia teologică „Andreiană". Redactor: Prof. Dr. **Grigorie T. Marcu.** Abonament anual, Lei 560.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul XCI — Sibiu, 31 Ianuarie 1943 — Nr. 5

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. Intemeiat în 1853 de Mi... Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegrafului Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Spre desăvârșita unitate politică a neamului

Ziua de 24 Ianuarie, de îndată ce a apărut în istoria noastră națională, a fost nu numai o sărbătoare comemorativă, ci și o sărbătoare a nădejdilor viguroase ale unui popor tânăr pornit pe calea înfăptuirii deplinei sale unități politice.

In primul act al unirii românești, aveam o garanție a puterii neamului de-a transforma în realitate visul unirii noastre în toată amploarea sa. Inceputul făcut cu deplină isbândă a dat o mare forță și o încredere irezistibilă avântului nostru spre desă vârșirea unității politice.

Astăzi găsim în 24 Ianuarie aceleași resurse de optimism robust, aceeaș nesdruncinată siguranță că drumul neamului nostru înaintează cu certitudine de destin spre refacerea definitivă a integrității noastre naționale într'un stat liber.

Așa cum pornirea firească a forțelor naturii nu poate fi oprită în tendința ei de realizare, chiar dacă poate fi un scurt timp opăcită, tot așa nu poate fi oprit neamul nostru din mersul implacabil spre întregirea sa desăvârșită. Neamul românesc e dus de valul uriaș al istoriei și de încordarea energiilor sale spre ținta unirii sale. Desfășurarea istoriei este indisolubil legată cu formarea treptată a conștiinței naționale la diferitele popoare și desvoltarea ei viitoare va însemna o adâncire continuă a individualităților etnice cari compun omenirea.

Acesta este sensul oricărei evoluții. Dar încă astăzi istoria este atât de avansată pe acest drum, încât nu mai e posibilă împedecarea neamurilor dela o viață politică de sine stătătoare.

Dar direcția istoriei este aceasta pentrucă în neamuri sunt energii uriașe cari tind cu forță elementară spre ținta organică a rotunjirii lor politice.

Neamul nostru vrea să fie una în ordinea politică, pentrucă e una în constituția rasei și a sufletului său.

Și va fi în curând, căci o forță trezită din starea ei latentă și pornită pe drumul înfăptuirilor, progresează accelerat.

După Unirea Principatelor, celelalte uniri au urmat la scurte intervaluri.

Evenimentele dureroase din 1940, nu sunt decât un accident, peste care neamul nostru va trece.

Ziua bucuriei celei mari nu va întârzia.

NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

(„Vremea" din 24 Ian. 1943).

Pentru limba noastră românească

O luptă dârză s'a pornit în vremea din urmă în presa din capitală pentru curățirea radicală a limbii românești de toate elementele străine. Personalități proeminente din literatura și publicistica noastră și-au spus cuvântul, unii radicali pentru eliminarea tuturor cuvintelor străine și întoarcerea la împrumuturi din limba latină, franceză și italiană, alții mai concilianți pentru menținerea limbii așa cum este și cum am moștenit-o din trecut cu mireazma «vechilor cazanii».

Curentul radical pretinde în special eliminarea tuturor elementelor slave și din lima literară și din limba bisericească. Ni se cere să nu mai scriem de exemplu: pecete, nădejde, vreme, veac, rob, duh, taină, vrăjmaș, pomenire, sobor, zugrăvire, milă, stih, primejdie, norod, zăpadă, iubire etc., ci să le înlocuim cu cuvintele latine: sigil, speranță, timp, secol, sclav, spirit, mister, inamice, amintire, adunare, pictură, îndurare, vers, pericol, popor, nea, amor etc.

Tot așa se pretinde eliminarea din biserică a cuvintelor utrenie, vecernie, duhovnic, glas, slavă, hirotonire etc., utilizând în locul lor cuvintele ruga de dimineața, ruga de seara, spiritual, vi.rs, mărire, sfințire și altele. Să ne desbărăm de cuvintele ungurești ca: îngădui, sălaș, chizeș, iz, slobod, birău, sau de cuvinte turcești ca bucluc, taifas, calabalic etc.

Lista infiltrațiunilor străine în limba noastră s'ar putea complecta cu alte multe, pentru că în limba noastră s'au strecurat multe cuvinte împrumutate dela popoarele cu cari a trăit în contact îndelungat neamul nostru românesc.

Tendința de a curăți ogorul limbii noastre de spinii și neghinele străine este pe deplin justificată și suntem convinși că este bineintenționată, pentrucă sunt încă multe elemente cari nu mai au rost de perzistență în limba noastră. Ca orice haină care trebue din când în când curățită, așa și limba reclamă anumite purificări.

Dar și ea își are rezervele ei și nu admite ca această purificare să i-se facă cu forța și imediat. Noi cari suntem în contact imediat cu limba poporului nostru dela sate credem că forțarea exagerată a problemei acesteia nu poate avea rezultate bune.

A elimina din limbă abso'ut tot ce este de exemplu slavon ar însemna să desbrăcăm pe țăranul român de cojoc, de ițari, de opinci, de curea și să-l îmbrăcăm în palton, pantaloni, pantofi, centură etc., sau dacă ar fi să ne întoarcem la limba vechilor cazanii ar însemna să dăm în mâna poporului nostru iar pe az — buche — vede și pușca cu cremene.

Sunt elemente cari trebue eliminate și limba însași le elimină pe rând, sunt altele însă cu anumite nuanțe în înțeles, cari nu pot fi înlocuite neavând nuanța sinonimă în limbile romanice.

Curentul de purificare a limbii a ajuns în Germania la apogeu pe la sfârșitul veacului trecut. S'a eliminat mult material și limba s'a naționalizat. Cu toate acestea mai trăesc și astăzi o mulțime de noțiuni latine în limba germană, pentru că au nuanțe speciale, cari nu pot fi înlocuite.

La noi, se știe, că pe vremuri încercase Aron Pumnul o purificare a limbii românești, dar «limbământul» lui a stârnit numai zîmbete și ironii.

Se pornise odată acest curent și între clericii din Blaj, încălziți de cultul excesiv al limbei latine. In discuțiile noastre, ale clericilor din Sibiu cu cei din Blaj, colegii uniți ne făcuseră propunerea să modificăm rugăciunea, pe care o spun credincioșii înainte de cuminecare, astfel:

«Mesei tale celei de misterii astăzi fiul lui Dumnezeu participante mă acceptează, că nu voi trada misterul tău inimicilor tăi, ci ca furul confitându-mă zic ție: memorează-mă întru imperiul tău».

Propunerea evident că n'a fost acceptată, ci a fost abandonată chiar și de preopinenții noștri. Cu astfel de exagerări de bună seamă că preoții români și-ar fi alungat credincioșii din fața altarului.

Este adevărat că este necesară o cât mai accentuată diferențiere a poporului român de toate neamurile încunjurătoare și o cât mai puternică afirmare a originei sale dacoromane.

Dar limba își are și ea legile ei, își are evoluția firească, potrivită cu progresul civilizației. Și această evoluție nu poate fi forțată fără ca să cauzeze anumite pagube.

Trebue să recunoască oricine că limba noastră a făcut progrese uriașe față de trecut, nu numai în literatură, ci chiar și în stratul de jos al poporului dela sate. Educația și presa i-a purificat în măsură impresionantă și limba și concepțiile de viață.

Sunt însă noțiuni cari au prins rădăcini adânci și nu mai pot fi smulse pentru că nu le poți afla corespondentul exact în limba latină.

Biserica noastră a eliminat de ex. slava, blagoslovenia, precestania și alte cuvinte slave, pentrucă avea sinonimele mărire, binecuvântare, cuminecătură etc. Nu va putea înlocui însă de ex cuvântul vreme cu timp, taina cu mister, pomenire cu amintire, rob cu sclav, pecete cu sigil, duhovnic cu spiritual, pentrucă cuvintele latine nu exprimă în toate împrejurările exact același înțeles pe care îl au celelalte. Nu va putea spune preotul în biserică «amintește Doamne pe sclavul tău N.», sau «sigilul darului spiritului sfânt», pentru că sunt nuanțe cari dau alt înțeles lui «amintește», «sclav», «sigil», decât «pomenește, rob și pecete».

Exemplele de acest fel s'ar putea multiplica. Ele dovedesc în deajuns că orice exagerare este gubitoare problemei pe care o servește. Incontestabil că lupta limbistică din presa noastră va contribui într'o măsură oarecare la accelerarea purificării limbii, eliminând balastul străin și inutil. Dar forțarea grăbită și radicală într'un senz sau în altul nu va putea fi prielnică evoluției naturale a desvoltării și îmbogățirii limbii noastre.

Dr. SEBASTIAN STANCA

Ziua Unirii Principatelor române s'a serbat, în toată țara, cu slujbe religioase, închinate tuturor eroilor neamului căzuți în războiu. In catedrala mitropolitană din *Sibiu*, serviciul religios a fost săvârșit de P. S. Sa episcopul *Vasile* al Maramureșului, înconjurat de un sobor de preoți; răspunsurile le-a dat corul catedralei condus de păr. profesor Gh. Șoima. Prezenți au fost reprezentanții autorităților civile și militare și numeroși alți credincioși, precum și studenții și elevii școalelor din localitate. La ieșire din catedrală, dl general *Manafu* a trecut în revistă compania de onoare, ear în cuvântarea rostită a tălmăcit trupei și asistenței însemnătatea zilei istorice dela 1859, și a făcut urări de sănătate pentru Suveran și pentru Mareșalul Conducător al statului. Intreg publicul s'a îndreptat apoi spre Piața Regele Ferdinand I, unde s'a desfășurat solemnitatea depunerii jurământului, făcut: de elevii dela secția de pregătire premilitară de pe lângă facultatea de medicină Cluj-Sibiu. După luarea jurământului a cuvântat I. P. C. Sa arhimandritul vicar arhiepiscópesc *Teodor*, care arătând rodul acestui act, aduce binecuvântarea I. P. S. Sale mitropolitului *Nicolae* al Ardealului. Alte cuvântări, la acest prilej, au ținut studenților, elevilor militari și ostașilor ardeleni, basarabeni și bucovineni: dl rector universitar Dr. Iuliu Hațegan, dl general *Manafu*, comandantul corpului 7 teritorial; ear în curtea secției de pregătire militară a vorbit elevilor dl colonel *Gh. Niculiu*. Jurământul, pentru cei de confesiunea ortodoxă, a fost luat de păr. cpt. *Năstase*.

Anunț. *In cursul lunii Martie a. c. va ieși de sub tipar*: **Istoria Bisericii sf. Nicolae din Șcheii-Brașovului**, *volumul I (1292—1742), cu 350 pagini și 78 ilustrații, scrisă de* Candid C. **Mușlea**, *preot profesor. Dintre capitolele acestei lucrări reținem: «Brașovul și Românii din Șchei. Originea, ocupațiile, viața și portul lor. Biserica sf. Nicolae. Dela protopopul Mihai până la prot. V. Grid (1605—1700). Dela protopopul Grid până la moartea cronicarului Radu Tempea II (1700—1742). Biblioteca veche a Bisericii, odoarele, obiectele de cult"*, etc.

Cheia Fericirii

Singurul ideal al pământului: bogăţia. Ce bine e să fii bogat... Să fii bine îmbrăcat... Să ai pâine albă... Haine moi şi călduroase... Da, aceasta e adevărata fericire... Aşa grăiesc săracii.

Singura comoară pe lume este sănătatea. Ce bine e să fii sănătos, să poţi mânca ce găseşti... Să vezi bine cu ochii,... să poţi cu mânile mişca... să ai picioare uşoare să alerge... Da, singura fericire e sănătatea... Aşa grăiesc bolnavii.

Iată ce zic şi bogaţii: «Cât ne-caz îţi dau slugile, te fură te prădează la tot pasul»... «Ce bine să nu ai slugi, să te spioneze la fiecare pas»... «Toată noaptea trebue să stau de pândă, vin hoţii regulat să mă fure»... Oh, şi câte astfel de gânduri stăpânesc şi frământă sărmana minte a omului bogat.

Şi atunci cine e fericit? Săracul nu, bogatul nu, bolnavul nu,... Unde este cheia fericirii?

Iată unde: In o friguroasă peşteră dela marginea Betleemului, fără foc şi fără pat, fără scutec şi fără vreun ajutor omenesc... nimic din ceeeace comoditatea pământului poate ca să dea, nimic... urmărit de mânia lui Irod şi neapărat de oaste lumească, în singurătatea şi tăcerea nopţii, fără pompă, fără alaiu, se naşte Regele Regilor, Impăratul Impăraţilor, Domnul Domnilor... E fericit... El însuş este fericirea... Fericire neîngrădită de cerinţele pământului, ci rezemată pe azurul cerului. Aceasta este fericirea. Ea nu poate coborî decât din cer, acolo se zămisleşte; din crepăturile pământului nu poate ieşi decât praful ce vânturile îl mănă.

Oh Doamne! Şi noi tocmai spre aceasta tindem ce din pământ ţâşneşte. Ce altceva ne ispiteşte aşa de mult în vieaţă ca bogăţia lumii? Oare nu pentru ea urcăm zi de zi treptele tribunalelor? Oare nu pentru ca la colţ de uliţă urmărim cu setea răzbunării pe aproapele nostru? Oare nu din pricina ei de atâţia ani n'am mai intrat în casa vecinului? Oare nu din pricina ei ne scăldăm azi în balta propriului nostru sânge? Averea ni-a întunecat mintea, ea ne-a astupat vederea. Numai cu ea şi prin ea am crezut că ne vom ferici, şi tocmai prin ea ne-am nefericit. Fericirea cea mai mare ce a îmbrăţişat cândva omenirea cu rasele sale, a fost în acea noapte sfântă a Betleemului. Nici o fărămitură din bogăţiile acestei lumi n'a fost prezentă la sfântul eveniment ce a despicat istoria omenirii în două, ci totul a răsărit din cea mai simplă sărăcie.

Cât a stat pe pământ pentru propovăduirea Sa mesianică, n'a avut nici măcar unde să-şi plece capul (Mat. 8,20). Fericirea pentru El constă în ascultarea Cuvântului lui Dumnezeu şi în păzirea lui (Luca 11, 28). Iată cheia fericirii! Oh, de-am înţelege, oh de-ar şti întreaga lume să pună mâna pe această cheie, cât de repede s'ar rupe baierile legăturilor ce ne ţin în această fioroasă încleştare şi încălcire a firelor vieţii noastre. Steaua păcii s'ar coborî cu razele ei limpezi peste noi şi asurzitorul huruit al roatelor de tun ar fi înlocuit cu dulcea cântare ieşită din gură de înger înfrăţită cu a tuturor făpturilor omeneşti din lume.

Da, cheia fericirii constă în împlinirea poruncilor lui Dumnezeu.

Pr. ION SABĂU

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Cărţi mai nouă

Isidor Todoran: «*Bazele axiologice ale binelui*». Sibiu, tipografia „Cartea Românească din Cluj", 1942. Pag. 134. Preţul: Lei 240.

Literatura noastră teologică s'a îmbogăţit de curând cu o monografie serioasă şi de valoare remarcabilă. Lucrarea respectivă i-a servit autorului ca teză de doctorat în filosofie şi — din punct de vedere teologic — se încadrează în domeniul Teologiei sistematice şi anume al Teologiei fundamentale. Ca atare izvorul şi metodul ei este exclusiv raţiunea.

Problema pe care o îmbrăţişează autorul spre rezolvire este foarte importantă şi captivantă şi anume: *Bazele axiologice ale binelui*. Problema binelui a preocupat şi trudit mintea omului în aceeaşi măsură ca şi problema corelată cu ea: aceea a adevărului. Ba, văzută chestiunea respectivă prin prismă pur teologică ortodoxă, binele şi adevărul se condiţionează reciproc, întrucât sunt două însuşi fundamentale ale lui Dumnezeu. Adevărul şi binele se condiţionează reciproc. Un sfânt de pildă, care întruchipează în sine suprema desăvârşire [relativă] umană, este şi bun şi drept; pentrucă bunătatea şi dreptatea sunt atribute corelate şi indispensabile ale sfinţeniei.

Din punct de vedere teologic problema binelui se prezintă astfel: Raţiunea teo-logică [mintea luminată şi completată de credinţa creştină] ne spune că Binele suprem şi deplin [Fer. Augustin de pildă îl numeşte „Summum Bonum"] este Dumnezeu ca desăvârşirea absolută. Din acest bine, Dumnezeu — mânat de iubire nemărginită faţă de făpturile Sale — împărtăşeşte tuturor creaturilor după gradul lor de fiinţă sau după gradul de participare la Fiinţa supremă. Cu alte cuvinte, făpturile — fiind relative — nu cuprind în sine decât numai o parte din Binele suprem şi anume în raport direct proporţional cu distanţa lor de Soarele ontologic central: Dumnezeu. E clar, deci, că cu cât făptura reuşeşte să cuprindă în sine mai mult din fiinţa şi bunătatea divină, cu atât e mai de valoare şi mai bună. Pe de altă parte, nu-i greu să observăm că problema binelui este în ultima instanţă însăşi problema fericirii şi a destinului nostru.

Preocupată şi teoretic de chestiunea în discuţie, omenirea a căutat să transcrie problema binelui în formule filosofice. Dar diferitele sisteme de morală filosofică — lipsite de lumina credinţei creştine — n'au putut da o definiţie corectă şi unanim acceptată a binelui. Numai Morala creştină — preocupată în gradul cel mai înalt de bine şi mai ales de înfăptuirea lui — a adus lumină şi orientare deplină: Binele [moral] este conformitatea cu norma morală suprema: Voinţa divină, Dumnezeu. Suntem, deci, buni în măsura în care acţionăm potrivit voinţei divine şi în gradul în care — prin străduania trudnică întru săvârşirea virtuţii — coborîm în potirul inimilor noastre focul sacru al bunătăţii lui Dumnezeu.

Părintele I. Todoran tratează problema binelui din punct de vedere mai restrâns şi anume nu din punct de vedere teologic complet, ci numai din punct de vedere strict şi exclusiv raţional, după rigorile metodului propriu şi specific Teologiei fundamentale. Iar problema ca atare n'o cuprinde în toate laturile şi aspectele ei, ci o limitează la bazele axiologice ale binelui.

Iată foarte succint cuprinsul cărţii: După ce în introducere discută câteva noţiuni preliminarii şi în prelabil necesare înţelegerii problemei, autorul face — în Cap. I: «*Problema valorilor*» — un scurt istoric al problemei valorilor cu specială privire asupra valorii binelui, insistând mai mult asupra teoriilor mai noui sau actuale şi asupra filosofiei româneşti. In Cap. II: «*Lumea valorilor*», autorul — după ce vorbeşte despre natură şi valori, viaţă şi valori, atitudinea valorificatoare — fixează conceptul de valoare în modul următor, fără a avea pretenţia unei definiţii propriu zise: „...valoarea este elementul prin care se exprimă ierarhia lucrurilor în experienţa umană, expresie determinată de tendinţe şi dorinţe şi obiectivată prin influenţa socială", (pg. 90]. De altfel valoarea nici nu poate fi definită integral şi după toate rigorile definiţiei (Cf. pg. 91]. După ce arată care-i relaţia dintre adevăr şi valoare, trece la critica foarte obiectivă şi temeinică a teoriilor privitoare la natura valorilor. Punctul de vedere al autorului este relativismul axiologic obiectiv; potrivit aceestuia, „Valorile apar... că reflexe ale spiritului în realitate, ca obiectivări ale lui" sau altfel spus: „Valorile sunt reflexe ale subiectului în obiect" [pg. 106]. Acest relativism axiologic obiectiv preconizat de autor „nu vrea să fie atât o doctrină particulară asupra valorii, cât mai mult un cadru determinat, în care pot să ia loc diferite concepţii axiologice particulare, cu condiţia respectării celor două teze principale: valoarea ca relaţie şi obiectivitatea valorii" [pg. 109].

In sfârşit, în Cap. III: «*Binele*», autorul determină natura valorilor morale, fixând printre acestea locul şi natura binelui ca valoare morală fundamentală şi care dă — în cel mai înalt grad — un sens vieţii omeneşti. Regretăm mult faptul că autorul — stăpânit poate prea mult de rigorile arhitectonicei şi simetriei lucrării — a conceput aşa de scurt acest capitol, care cuprinde observaţii şi precizări de o valoare şi frumuseţe remarcabilă. Cap. III cuprinde următoarele subîmpărţiri: 1. Valorile morale, 2. Binele, valoarea morală fundamentală; 3. Bine şi datorie; 4. Ideea de bine şi religia.

Incheindu-şi lucrarea autorul răspunde la întrebarea dela începutul drumului porniri: „Ce trebue să facem?", în felul următor: „să facem binele... omul să săvârşească fapte care să vorbească dela sine despre măreţia demnităţii sale morale şi să creeze opere care să poarte pecetea spiritualităţii, cu care divinitatea l-a înzestrat" [pg. 125]. Doctor în teologie şi filosofie şi ca atare bine orientat în materia respectivă; dotat dela natură cu o raţiune sprintenă şi adânc pătrunzătoare şi cu o judecată clară, autorul rezolvă cu deplin succes problema ce şi-a pus-o. Desigur, nici dânsul n'are totuşi pretenţia c'ar fi exhauriat întreg materialul respectiv şi nici c'a rezolvit complet şi definitiv toate laturile problemei puse. In unele părţi, lucrarea devine deadreptul surprinzător de solidă şi captivantă. Scrisă sobru, clar, cu o logică foarte bine închegată şi strânsă, lucrarea este de o reală valoare filozofică şi teologică. Ea nu se mărgineşte la o redare a cugetării şi aportului altora în această problemă, ci autorul ia atitudine hotărâtă faţă de opiniile filosofilor, le evidenţiază insuficienţele sistemelor lor şi — fără să aibă pretenţia c'a rezolvit complet şi definitiv problema — orientează spre soluţii fericite sau dă chiar dânsul atari soluţii în unele chestiuni.

Apreciată sub unghiul special al Teologiei fundamentale în cadrele căreia se situează, lucrarea constitue o contribuţie reală în acest domeniu.

Desigur, dacă lucrarea era scrisă cu mai multă căldură, şi anume cu căldura pe care o aprinde în suflet cugetarea, simţirea şi dorirea binelui, — atunci era şi mai captivantă şi convingătoare. Aceasta nu scade însă nimic din valoarea lucrării şi din meritul autorului; poate că prea marea căldură şi pasiune l-ar fi scos de pe linia apologetului autentic, adecă a cugetătorului sobru, corect şi obiectiv şi l-ar fi făcut să depăşească limitele şi rigorile metodului şi izvorului Teologiei fundamentale.

Inzestrată cu calităţile succint relevate, lucrarea e menită să aducă mult folos preoţilor, studenţilor teologi, ca şi tuturor semenilor noştri cu creerul frământat de probleme vitale şi înalte. Ea n'are nevoe de o recomandare stăruitoare sau insinuantă, pentrucă se recomandă dela sine — tuturora — prin valoarea ce o conţine.

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

*

N. Chiţescu: *Biserica, trupul tainic al Domnului. Bucureşti, 1942.*

Sunt cărţi ce se impun nu atât prin extensiunea lor, cât, mai ales prin calitatea scrisului şi semnificaţia înaltă a problemelor pe care le îmbrăţişează. O asemenea carte este aceea a dlui N. Chiţescu, tânărul asistent dela Facultatea de Teologie din Bucureşti. Deşi de proporţii reduse cartea dlui N. Chiţescu se relevă totuşi prin însemnătatea problemei, şi prin felul remarcabil al expunerii. Apărută recent, ea vine să umple o simţită lacună în rândul lucrărilor teologice dela noi, unde anumite aspecte şi sensuri ale problemei eclesiologice se cer încă lămurite. In această situaţie, orice contribuţie nouă de explicitare a corelatului Hristos-Biserică este binevenită.

Studiul dlui N. Chiţescu, ce reprezintă o sinteză de înaltă ţinută teologică asupra raportului viu între Hristos şi Biserică, se impune dela început prin seriositatea şi competenţa lui. Intr'o formă extrem de concentrată, el ne ofere calitate de cea mai pură esenţă. Avem de a face cu o lucrare condensată, bine argmentată, plină de sugestii pentru problema ce o tratează. Posedând o remarcabilă intuiţie a esenţialului, autorul îmbrăţişează sistematic şi cu un admirabil spirit de pătrundere această problemă, prezentându i dintru început cadrul de expunere.

In prima parte a cărţii sânt tratate o serie de chestiuni preliminarii, menite a deschide o mai bună perspectivă de înţelegere a problemei care se studiază:

1. Imposibilitatea de a se da o definiţie absolut acceptabilă Bisericii. Biserica, premisa intuitivă a oricărei dogmatizări, constituind o unitate plurală, un infinit de cuprinsuri, nu poate fi încadrată cu întreaga fiinţă a ei într'o simplă formulă.

2. Factorii care au determinat stagnarea eclesiologiei: a) Teologia scolastică; b) Protestantismul.

In teologia scolastică, nefiind cu putinţă învăţătura despre îndumnezeirea omului, harul fiind socotit ca făcând parte din sfera creaţionalului, este exclus a se vorbi despre o identificare a Bisericii cu trupul mistic al lui Hristos.

Pe de altă parte, protestantismul a provocat o adevărată anarhie în conceptele teologice ce privesc eclesiologia, prin diversitatea de opinii şi de teorii, care s'au formulat în sânul lui asupra fiinţii Bisericii.

3. Felul corect în care au înţeles Mărturisirile de credinţă ortodoxe să cuprindă învăţătura trupului tainic al Domnului.

In partea a doua a cărţii autorul arată considerentele ce pledează pentru justificarea învăţăturii despre Biserică ca trup tainic al lui Hristos. Invăţătura aceasta ce aruncă punte de aur între creaţiune şi azurul cerului, îşi extrage principiile ei de viaţă din taina sf. Euharistii. Impărtăşindu-se cu însuşi trupul şi sângele Domnului, creştinul se transfigurează, devine hristofor, purtător de Hristos iar comuniunea tuturor creştinilor purtători de Hristos devine trupul tainic al Lui.

Din acest succint expozeu asupra conţinutului cărţii dlui N. Chiţescu, se evidenţiază îndeajuns valoarea deosebita a ei. Sunt în această carte, scrisă cu bogată informaţie teologică şi cu remarcabile resurse de discernământ, idei preţioase pentru lămurirea raportului de viaţă dintre Hristos şi Biserică. Nu speculaţia înaltă dar sterilă caracterizează

cartea dlui N. Chițescu, ci împărtășirea unor adânci adevăruri dogmatice într'o formă vie, intuitivă, în care pulsează în ritm neîntrerupt viața religioasă. Pentru această atmosferă de viață religioasă ce se degajează din cetirea ei, recomandăm cartea dlui N. Chițescu tuturor celor râvnitori de înoire spirituală. Ea ne învață că în măsura în care ne integrăm mai desăvârșit în viața Bisericii, ne identificăm mai mult cu însuși Iisus Hristos ne apropiăm mai mult de statura Lui.

N. Modoiu

*

Prof. Simion Radu: Duh creștin și Duh românesc. — Îndemnuri către tineret. — Sibiu, 1942. Tiparul tipografiei Arhidiecezane. Pg. 128. Prețul 130 lei.

E un adevăr evident, ce se detașează net din complexul adevărurilor care se pot exprima despre viața contimporană și se expune cu maximum de certitudine, că veacul nostru stă sub semnul înnoirilor. In această sete de înnoire tineretul este cel dintâi chemat să-și afirme cuvântul. Tinerețea, licărire de lumină din oceanul de lumină de dincolo de veac, a stat în toate timpurile în fruntea acțiunilor de primenire spirituală ale neamurilor, ctitorindu-le destinul lor permanent în lume. Dar nici când nu s'a pus mai ardent problema generației tinere ca în aceste vremuri, când, prin jertfa de sânge a tineretului, se pecetluește locul definitiv în istorie al neamurilor încleștate în luptă. De felul cum este pregătit tineretul pentru împlinirea marilor imperative naționale, de formația sufletească care se dă generației tinere, depinde în cea mai mare măsură realizarea aspirațiunilor acestor neamuri.

Cartea Păr. profesor Simion Radu, apărută recent, stă pe linia unei opere dintre cele mai utile și pozitive pentru îndrumarea generației tinere, căreia îi este dedicată, spre împlinirea imperativelor prezentului românesc. Ea este o reușită pledoarie pentru promovarea tineretului la o viață superioară, prin faptul că indică precis mijloacele necesare atingerii acestui scop: trăirea eroică pe planul vertical al existenței și hrănirea din obârșiile originare ale lui Dumnezeu. Eroism și credință: acestea sunt postulatele existențiale ale Neamului nostru românesc de totdeauna. Creștin până în cele mai intime fibre ale ființii lui, Neamul nostru și-a avut în permanență destinul ontologic în lume legat de înălțimile de azur ale Cerului. Născut sub epitrahilul de har și de lumină al Bisericii, el și-a avut în acelaș timp sensul său superior legat de glia străbună. Naționalism profund și creștinism intens: acestea sunt componentele structurale ale spiritualității românești, coordonatele între care s'a mișcat istoria plină de sbucium a neamului nostru. Dar creștinismul nostru nu este un creștinism difuz și incolor ci unul care poartă pecetea adâncă cât veacurile a Ortodoxiei.

Despre sufletul acesta creștin ortodox al Neamului nostru, nu putea scrie cu justă înțelegere decât un creștin autentic ca Păr. Simion Radu, Spirit capabil de serioase reflexii, cu temeinică pregătire teologică și pătruns de fiorii unui cald patriotism, Păr. Simion Radu ne-a dat o carte care oglindește în sine viziunea integrală a virtuților ființiale Neamului nostru. Remarcăm în mod deosebit cadrul de lumină în care conturează permanențele sufletului românesc, cristalizate în obiceiurile și tradițiile religioase de Crăciun. Faptul că poporul român trăiește mai intens decât oricare alt popor toată gama bucuriilor care se revarsă din minunea revelației din Noaptea sfântă, vorbește elocvent despre profilul spiritual cu totul aparte a lui. De aici inaderența nativă al lui față de profesiunile de credință eterogene.

Cartea Păr. Simion Radu, în care pulsează Duhul viu al lui Hristos, este o caldă pledoarie pentru întoarceraa tineretului, ce polarizează năzuințele cele mai scumpe ale Neamului, în ambianța de largă respirație religioasă a autenticului românesc. Învăluită într'o atmosferă profund creștinească, ea sugerează atitudini eroice în fața vieții. Dând urmare îndemnurilor acestei cărți și întorcându-se sub cupola de har a Bisericii lui Hristos, tineretul va urca cu certitudine căile desăvârșirii pe linia veșniciei românești.

N. Modoiu

CĂRȚI ȘI REVISTE

„Viața Ilustrată" pe Ianuar 1943. — Cu numărul de față frumoasa revistă clujană, a P. S. Sale Episcopului *Nicolae Colan*, pășește în al zecelea an de rodnică activitate culturală, — constată *Tr. A.*

Pașii plini de taină au fost călăuziți de figura blândă a Vlădicului care a stat aproape de marile preocupări ce întotdeauna au atins adevăratele culori de lumină. In numărul de față revista P. S. Sale anunță și o antologie în care vor apărea tinerii poeți ucenici la această citadelă de continuă muncă în ogorul vrerilor noastre. Antologia va fi o demnă manifestare culturală, care v'a aureola marile înfăptuiri de până acum. Urăm revistei clujene spor la muncă sub aceeași dreaptă călăuză a P. S. Sale arhiereului de frumoase înfăptuiri pe aceste meleaguri. In numărul de față semnează † Ion Goron: Religia și Viața. L. G. Munteanu: Betleemul. Gherghinescu Vania: Drumul întoarcerii (poezie). Eugenia Mureșanu: Interior într'o casă de lut (poezie). Preot Fl. Mureșanu: Așchii dintr'o cruce. Victor Papilian: Cântec de cătană. Virgil Șotropa: Nocturnă și Peisaj de iarnă (poezie). Eugenia Mureșanu: In anul Domnului 64. Teodor Ciceu: Bunicul (poezie). I. V. Spiridon: Strofe de toamnă (poezie). P. L. Mureșanu: Cronica Economică: Cauciucul Cronica Literară: Culegere de pilde. Mitropolitul Ion Vancea. Calendarele pe 1943 sub semnăturile I. M. și D. S. Sfârșitul e creionat de scurte însemnări în ziua de sf. Nicolae, concertul de colinde din Catedrala ortodoxă, și Anul al zecelea, semnate de S. Ț. și D. P. Coperta revistei: Fuga în Egipet, de S. Chrowstoski.

Sfaturi de apărare pasivă

— Verificați în fiecare seară camuflajul locuințelor, mai ales ferestrele dela încăperile personalului de serviciu, casa scării, luminatoarele și ferestrele din curțile interioare, contrariu riscați să suportați rigorile prevăzute prin ordonanțele în vigoare.

— Respectând întocmai măsurile ordonate, vă apărați familia și avutul.

— Camuflați cu îngrijire luminile, — contrar voi singuri sânteți călăuza dușmanului.

— Controlând zilnic camuflajul locuinței voastre și al vecinilor, vă apărați de eventualele bombardamente ale aviației vrăjmașe.

— Prudența cere să evitați aglomerațiile pe străzile centrale.

— Ne salvăm viața dacă ne refugiăm în *adăposturile* din timp pregătite.

— După atacurile aeriene, ocoliți, și nu atingeți, proectile neexplodate.

— Construiți din timp ieșirile adăposturilor, pentru a cruța viața familiei voastre, de dezastrul provocat de atacurile aviației dușmane.

— Este necesar și prudent ca fiecare adăpost să fie dotat cu scaune, paturi, pentru cei suferinzi, vase cu apă, lumină și unelte necesare, pentru înlăturarea eventualelor dărămături, provocate de bombardamente.

— Să sfătuiți din timp copiii voștri, ce trebue să facă, dacă sânt surprinși pe stradă, sau în lipsa voastră de acasă, de eventualele bombardamente.

— Când auziți la Radio anunțul: „Din motive de apărare antiaeriană, posturile de emisiune se întrerup", — păstrați-vă liniștea, închideți robinetele de gaz și apă și pregătiți-vă să intrați în adăposturi la auzul semnalului de alarmă.

Programul

serviciilor religioase la Sfânta biserică Catedrală din Sibiu pe luna Februarie 1943

1. In fiecare zi dimineața la ora 6½ Utrenie și în continuare *Sfânta Liturghie*. Seara la ora 6 Vecernie. Vineri seara după Vecernie „Acatistul Maicii Domnului".
2. *In Dumineci și Sărbători* dimineața la ora 8½ Utrenia, iar la *ora 9½ Sfânta Liturghie*. La liturghie cântă „Corul catedralei", sub conducerea profesorului Gheorghe Șoima.
3. *Marți 2 Februarie 1943, „Intâmpinarea Domnului"*, servesc: Prof. Mih. Neagu, cons. Gh. Secaș, Pr. Ștefan Morariu și Ioan Muntean; diaconii: Anatolie Scurtu și Vasile Șortan. *Predică: Prot. Mihai Neagu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Ioan Muntean.*
4. *Duminecă în 7 Februarie 1943*, servesc: Prot. Mih. Neagu, Pr. Nicodim Belea și dir. Dumitru Călugăr; diaconii; Ioan Circov și Simion Macarie. *Predică: Prot. Mih. Neagu.* La Oastea Dom-Domnului, predică după masă la ora 4, *Pr. Nicodim Belea.*
5. *Duminecă în 14 Februarie 1943*, servesc: Prot. col. Iosif Serafim, prot. cons. Emilian Cioran și prot. Mih. Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu și Dr. Nicolae Balcă. *Predică: Prot. Iosif Serafim.* La Oastea Domnului, predică după masă la ora 4: *Prot. Mih. Neagu.*
6. *Duminecă în 21 Februarie 1943*, servesc: Prot. cons. Ieronim Grovu, prof. Aurel Nanu și prot. Mihail Neagu; diaconii: Simion Macarie și Ioan Circov. *Predică: prof. Aurel Nanu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *diaconul Simion Macarie.*
7. *Duminecă în 28 Februarie 1943*, servesc: Prot. Mihail Neagu, prof. Dr. Nicolae Neaga și cons. Gh. Secaș; diaconii: Anatolie Scurtu și Vasile Șortan. *Predică: cons. Gh. Secaș.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *cons. Gh. Secaș.*

Citiți, sprijiniți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

FOIȘOARA

Ne prindem de stăvilarele cerului

[Sfârșit]

Dar pacea care se va statornici la sfârșitul acestui război, cel mai mare război pe care l-a cunoscut vreodată omenirea, pentru a fi durabilă și fecundă și pentru a îndepărta pentru totdeauna duhul vrăjmaș dintre popoare și calamitățile războiului, va trebui să aibă această temelie spirituală, eternă și invulnerabilă: dreptatea. Dreptatea întreagă și nedesfigurată. Dreptatea aceasta care exercită asupra sufletului nostru o mare putere de fascinație și care a fost atât de profund ultragiată în veacul acesta de totale apostazii spirituale. Dreptatea aceasta care a fost atât de mult crucificată, pe care o căutăm cu atâta ardoare, pentru care luptăm cu o tenacitate atât de cumplită și pe care o cerem cu o sete din ce în ce mai nedomolită. Numai o pace întemeiată pe dreptate va putea să deschidă omenirii drumul spre un liman de fericire îndelungată și de eflorescență și va alunga pentru totdeauna de pe pământ spectrul sumbru al războiului, va înlătura definitiv cauzele cari în mod obișnuit au determinat deslănțuirea conflictelor armate între popoare. O dreptate care să fie în perfectă concordanță cu normele nestrămutate înscrise în pravila dreptății dumnezeești, — dreptatea Ta, Doamne, este dreptate în veac și cuvântul Tău este adevărul! —, această pravilă a dreptății dumnezeești care este depozitarea adevărurilor de căpetenie și eterne și care trebue să ne călăuzească în toate acțiunile noastre ca un înger tutelar. O dreptate pe care o decretează în mod imperativ conștiința omului luminată de harul de sus și care să fie un act de clemență, iar nu o servitute umilitoare nici chiar pentru cei învinși. O dreptate obiectivă și desbrăcată de orce resentimente. O dreptate care nu poate fi definită în natura ei intrinsecă prin formula aridă a petiției de principii, dar care se impune dela sine ca o aciomă care nu cunoaște nici o mutilare și care trebue aplicată concret și necondiționată de nimic, în raporturile dintre popoare. O dreptate care să curme pentru totdeauna pofta unor popoare de a încălca drepturile altor popoare și de a tulbura pacea lumii cu veleități și capricii de expansiune nejustificată, fiindcă numai o asemenea dreptate este în deplin acord cu voința lui Dumnezeu și indisolubil legată de conștiința omului. O dreptate care să nu fie o răbufnire de ură din partea învingătorului și să nu însemne o sancțiune nemiloasă pentru cei învinși. O dreptate care să hotărnicească fiecărui popor spațiul lui vital și care să statornicească o mai dreaptă împărțire a bunurilor lumii între popoare. O dreptate care să aducă solidaritatea și cooperarea între toate țările, atât de mult dorite, și să niveleze toate rivalitățile. O dreptate care să fie rezemată temeinic pe drepturile etnice, istorice și naturale ale popoarelor și care să le asigure libertatea deplină pentru a-și putea înfăptui menirea pe care le-a încredințat-o Dumnezeu pe pământ și care să pună capăt pentru totdeauna vrajbei și antagonismului dintre neamuri... Dreptatea aceasta va trebui să fie temelia păcii de mâine, piedestalul de cremene pe care se va zidi nouă ordine în lume. Dreptatea aceasta va fi „iarbă amară" care va tămădui odată pentru totdeauna până la rădăcini răul de care suferе omenirea și va face cu neputință o nouă încleștare între popoarele lumii. Dreptatea aceasta va fi panaceul universal al tuturor diferendelor dintre state. Pacea aceasta care va consfinți ideia de justiție în accepția ei superioară, care va consacra în mod peremptoriu dreptul la viață pentru toate popoarele, o așteaptă astăzi lumea întreagă. Până în ceasul de față nu putem face încă niciun pronostic valabil cu privire la fizionomia exactă a orânduirilor noi care se vor ridica pe ruinele lumii de astăzi ce se prăbușește sub acțiunea distructivă a războiului. Nu cunoaștem planurile de reorganizare și de redresare elaborate de cei cari vor fi chemați să înfăptuiască marea operă de reconstrucție a lumii și nu este în obiceiul nostru de a ne erija în profeți ai zilelor ce vor să vină, căci n'avem nici o intuiție profetică. Dar din examenul concret și edificator al faptelor consumate până acum, fapte cari pot fi considerate ca un preambul al păcii ce s'a preconizat, rezultă destul de limpede că această pace care se va statornici pentru secole, nu va fi o pace de expedient, un paliativ, o improvizație firavă și efemeră, ci o pace ale cărei configurații va fi întru totul hotărâtă de principiul unei dreptăți integrale, o dreptate fără umbre și fără reticență. Pacea, îmbrăcată în armura aceasta invulnerabilă a dreptății, va trebui să dăinuiască. Nu putem concepe ca masa verde a împăcării la care se vor aduna popoarele lumii să statornicească pacea de mâine, va fi așezată în alt loc decât în pretoriul unui Tribunal pe acărui cupolă strălucește soarele dreptății. Nesocotirea dreptății la așezărea păcii de mâine, dreptate care veghează vigilentă și incoruptibilă și care știe să se răzbune atât de agresiv și de praznic, va face ca această pace să fie lovită de aceeaș iremediabilă carență de care au fost lovite toate păcile încheiate în trecut.

Obârșia tuturor războaielor dintre popoare, nu numai aceea a războiului pre-

INFORMAȚIUNI

Mulțămire. *Dl Mareșal* Ion Antonescu, *a donat, pentru biserica noastră din Arpașul de jos, un ajutor de 500 000 Lei. Credincioșii parohiei mulțumesc, cu toată recunoștința, bunului și marelui creștin și Conducător al țării noastre.* — Of. parohial ort. rom. din Arpașul de jos.

Ziua Unirii s'a sărbătorit, și de astădată, la toate școalele noastre sibiene. In sala festivă a Școalei Normale de băeți „A. Șaguna" din Sibiu, s'a desfășurat, la ora 5 d. a., un reușit festival artistic, cu concursul Școalei Normale de fete. Coruri, recitări și teatru au arătat străduințele depuse de profesorime pentru înfăptuirea idealului cultural și național în tineret.

† **Dr. Artur Anderco**, tînăr și distins advocat, bine apreciat în societatea românească din Ardealul de nord, a încetat subit din viață în Oradea. A fost un călduros apărător al poporului nostru din Maramureș și a rămas, toată viața sa, povățuitorul înțelept și desinteresat al săteanului maramureșan. A organizat Asociații culturale țărănești, cooperative, servind mereu interesele obștești. Moare, în împrejurări tragice, în vârstă abea de 34 de ani. Veșnică să-i fie pomenirea!

Școalele țărănești de bărbați și femei, în comuna Rășinari, s'au deschis Duminecă în 24 l. c., prin cuvântarea ocazională rostită de Pr. *Ioan Brote*, președintele cercului cultural. Cuvântul de inaugurare l-a ținut dl insp. gen. școlar *S. Țeposu*, care a tratat despre însemnătatea zilei de 24 Ianuar 1859 și învățămintele ce ni le dă, ear dl *Iulian Dumitru* a explicat numerosului auditor rostul școalelor țărănești.

Caz de moarte. In 16 Ianuar 1943, a trecut în lumea drepților vrednica preoteasă *Galenia Suciu*, născută *Ionescu*, soția C. preot Simion Suciu dela parohia Boș, din protopopiatul Hunedoara. Moare la vârsta de 52 ani de viață și în al 35-lea an de căsătorie, lăsând în adâncă întristare pe soțul său și pe Fr. Viorel Suciu, paroh în Zlaști, singurul fiu din patru copii cu cât li-a binecuvântat Dumnezeu căsnicia. Rămășițele pământești, au fost așezate în cimitirul bisericii din Boș în 18 l. c. Odihnească cu drepții!

Interzicere. Direcția comercială a *C. F. R.* reamintește personalului că în trenuri sânt strict interzise atât cerșitoriile, cât și comerțul ambulant în vagoane. Contravenienții au să fie predați poliției locale.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă în 31 Ianuarie 1943, servesc: Cons. Ieronim Grovu, Dr. Spiridon Cândea și prot. Mih. Neagu; diaconii Dr. Nicolae Balca și Simion Macarie. *Predică: Prot. Mihal Neagu.* După masă la ora 4, la Oastea Domnului, *predică Pr. Ioan Muntean.*

Nr. 445 - 943 Ep. 2-2

Hotel, Restaurant, Cafenea, de închiriat

Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu dă în chirie începând din 1 Aprile 1943, pe termen de trei până la cinci ani — după înțelegere — Hotelul, Restaurantul și Cafeneaua „Bulevard" din Sibiu.

Intreprindere de primul rang, ascensor, calorifer încălzit cu gaz metan, apă caldă și apă rece în camere, inventar, camerele hotelului având și așternuturi de pat și lingerie.

Condițiunile de închiriere se vor stabili pe bază de tratative cu reflectanții în Cancelaria Consiliului Arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, unde se primesc oferte până la **27 Februarie 1943**.

Ofertele se pot face pentru întreprinderea întreagă, sau separat numai pentru Hotel, și separat numai pentru Restaurant și Cafenea.

Sibiu, din ședința secțiunilor unite, ținută la 19 Ianuarie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Anunțuri și reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 232-1943 (5) 2-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Sâmbăta de sus apuseană** din protopopiatul Făgăraș, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile parohului vor fi:

1. Salarul dela Stat.
2. Stola uzitată în parohie.
3. Casă parohială, cu dependențe și grădină.
4. 5 jugăre eclejie fânaț.
5. 3 stânjini de lemne de foc în pădurea bisericii.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul fixat oficiului protopopesc Făgăraș, însoțite de documentele regulamentare și de încuviințarea de candidare dela P. V. Consiliu Arhiep.

Concurenții, cu prealabila înștiințare a subsemnatului oficiu prot., se vor prezenta în parohie spre a face cunoștință cu credincioșii.

Făgăraș, la 12 Ianuar 1943.

Prot. Pavel Borzea
protopop

Atențiune!

Pentru a nu pierde timpul cu căutări și corespondență, Onor. Oficii parohiale sunt rugate a arăta la comandele de luminări:

1. Soiul și cantitatea, dorite din fiecare Nr.

2. Felul plății, ca reținere *din salar, rambursare, sau costul de Lei . . . . asemnat prin mandat postal.*

3. Adresa exactă: Comuna, Poșta și Județul.

Comandele să se facă din vreme și să se scrie scurt și precis, numai strictul necesar, pe 1/4 de coală.

Citiți, sprijiniți și respândiți ziarul

Telegraful Român

AVIZ

La **Librăria Arhidiecezană** *din Sibiu, se află de vânzare*

TABLOUL

I. P. S. Sale Arhiepiscopului și Mitropolitului

Dr. Nicolae Bălan

mărimea 37×30 cm. Lei 100.—

TABLOUL

Arhiepiscopului și Mitropolitului

Andreiu Șaguna

mărimea 37×30 cm. Lei 100.—

Ambele Tablouri sunt artistic executate și potrivite pentru birourile On. Oficii protopopești și parohiale. Comandele se tac trimițând prețul plus spesele postale Lei 60.— și se expediază franco-recomandat. Contra ramburs nu se trimit

ANUNȚ

Tuturor oficiilor protopopești și parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispozițiile testamentare ale fericitului mitropolit Șaguna precum și regulamentele pentru administrarea Librăriei și Tipografiei arhidiecezane, atragem atențiunea oficiilor parohiale și protopopești ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate și tipărituri oficiale precum și obiecte rituale și cărți bisericești, să se procure dela Tipografia și Librăria arhidiecezană.

Aceste așezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale și protopopești.

Consiliul arhiepiscopesc

zent, trebue căutată, într'o dezavuare sistematică și odioasă a dreptății. Nedreptatea este isvorul tuturor conflictelor dintre popoare. O pace așezată pe alte temelii decât temelia dreptății și determinată de alte criterii decât cele arătate mai sus, va fi o pace hibridă și artificială, o pace al cărei eșafodaj se va nărui la cea dintâi lovitură de târnăcop, o pace care va cuprinde în sine germenii unui viitor război. Și astfel tragedia sfâșierilor fratricide dintre popoare se va perpetua la infinit. Toate sforțările irosite pentru ridicarea unei lumi mai bune în războiul acesta, vor rămânea inoperante. Valurile nesfârșite de sânge care au curs și care vor mai curge, milioanele de vieți omenești jertfite pe câmpurile de bătălie pentru a crea o ordine mai bună și mai echitabilă în lume, toate vor fi fost zadarnice. Urgia războiului nu va putea fi înlăturată. Va rămâne un permanent și chinuitor coșmar pentru biata omenire, iar vadurile odihnei și fericirii pentru care luptă și sângerează astăzi cu atâta aviditate, vor rămânea mereu și pentru totdeauna inaccesibile.

Pe câmpurile de luptă tunurile germane și române bat înverșunate și fără de odihnă. Glasul lor de văpaie articulează din ce în ce mai viril principiul dreptății, care trebue să fie restaurat în toată splendoarea lui, chiar dacă ar pieri lumea întreagă. Pe flamura de luptă a oștilor Führerului Adolf Hitler și a armatei române este scrisă cu litere de foc această străveche maximă romană: „Fiat Justitia... et pereat mundus". Din afund de vecenii și până în zilele de-acum omenirea se bate cu neistovite elanuri pentru înfăptuirea dreptății. Istoria lumii întregi este o impresionantă frescă de luptă pentru dreptate. Au fost epuizate toate mijloacele pașnice de reabilitare a dreptății. A rămas ineficace un întreg arsenal de argumente destinat să afirme și să valorifice dreptatea, atât de profund încălcată. Iar dacă astăzi vorbesc tunurile pe câmpurile de luptă atât de vajnic și cu atâta furie, este pentru motivul că toate strădaniile de a obține și de a impune dreptatea, în alt chip, au rămas infructuoase. Desigur tunurile, ca instrument de realizare a dreptății, constitue argumentul cel din urmă și cel mai puțin compatibil cu demnitatea omului. Dar punerea lor în funcțiune, a fost o necesitate inexorabilă și atâta timp cât ele servesc cauza dreptății, nu pot fi detestate. Litigiul dintre beligeranți n'a putut fi soluționat pe altă cale. Astăzi, tunurile bat cu o putere neptunică și prăvălitoare pe câmpurile de luptă, ca să realizeze dreptatea, ca să impună „graiurile dreptății". Accentuez din nou: tunurile bat ca să realizeze dreptatea. Să fie într'adevăr așa? Napoleon a lansat spiritul acesta bizan: „fantazia cărmuiește lumea, dar tunurile realizează fantazia". Aforismul acesta care face apologia forței și care poartă paternitatea strălucitului împărat francez, se înfige în inima noastră ca un pumnal și ne obligă ca să stabilim dacă consacră un adevăr intangibil sau o aberație stranie, o pură platitudine. Pot să realizeze tunurile fantazia? Oricât de mult am avea cultul forței fizice, noi nu putem crede în această erezie. Și desigur că și Napoleon, după ce toate planurile sale imperialiste s'au spulberat, se va fi convins că tunurile nu pot să realizeze fantazia în lume, orcât ar bate de temerar și de vijelios. Frumosul său spirit a fost invalidat de propriile sale fapte. Reflex al visurilor mărețe de hegemonie universală de care era stăpânit genialul strateg francez, aforismul pe care l-am inserat mai sus, poate fi socotit ca un subtil și ingenios exercițiu de sofistică caducă. Dar numai atât. Căci tunurile n'au realizat și nu vor putea realiza nici odată fantazia în lume. Tunurile nu pot fi puse decât în slujba dreptății, nu pot realiza decât dreptatea. Sângele care se varsă astăzi pe câmpurile de luptă strigă după dreptate, întocmai ca sângele lui Abel. Patetica dăruire de vieți omenești se face în numele dreptății. Victoria va fi a acelora cari luptă pentru dreptate. Forța oarbă care nu cunoaște corectivul dreptății este reprimată de conștiința omului ca o monstruozitate. Desigur, nu putem contesta întru totul aportul forței în rezolvarea conflictelor dintre popoare. Cu condiția însă ca această forță să fie pusă în slujba dreptății, iar nu a fantaziei, cum spunea Napoleon, în aforismul care poartă girul unei mentalități romantice. Ceeace, fără îndoială, constituie o gravă divergență de păreri și un punct de vedere diametral opus, dela care, pentru considerentele expuse mai sus, nu vom putea abdica, nici odată.

Da, războiul acesta, în care se înfruntă demiurgic și atât de aprig două lumi, în care se ciocnesc cu atâta impetuozitate două ideologii politice antagonice, se va sfârși în curând. Și pacea va veni, ca o binecuvântare a cerului, ca să consacre triumful luminii și supremația spiritului, ca să proclame dreptatea în esența ei cea mai adâncă ca o poruncă ce vine dela Dumnezeu. Dreptatea va fi temelia păcii de mâine. Această temelie morală și etică a păcii de mâine nu o vor putea dărâma nici porțile iadului. Pacea aceasta care se va încheia mâine, când tunurile vor înceta să mai bată, va aduce prinos de recunoștință dreptății lui Dumnezeu, va fi o încununare reală, nu numai simbolică, a dreptății. Așteptăm această pace și cerem lui Dumnezeu în genunchi să-și deschisă stăvilarele cerului și să ni-o trimită cât mai în grabă.

V. Sămărtinean

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul XCI — Sibiu, 7 Februarie 1943 — Nr. 6

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

SIBIU 2

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitrop

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Limba românească cea adevărată și cea mincinoasă

Cu părere de bine am văzut că și *Telegraful Român* nu stă rece față de această întrebare care s'a pornit în ziarele noastre, adică cum să se vorbească și să scrie românește: cu vorbele pe care le găsim acum în graiul poporului, ori cu vorbele scornite de unii mânuitori ai condeiului? Intru cât sunt și eu amestecat în treburile acestea, prin articolele mele din *Timpul*, vin să adaog și gândurile mele la cele arătate prin *Telegraful Român* de Păr. Dr. Sebastian Stanca.

Trebue să ne amestecăm și noi, preoții, în asemenea limpeziri a nedumeririlor despre chipul scrisului, fiindcă avem nevoie de unealta curată a graiului în vorbirile noastre către popor. In adevăr, ce ne am face noi cu o vorbire pestriță, presărată cu vorbe din care ascultătorii n'ar putea înțelege mult? Graiul este îmbrăcămintea gândurilor. Dacă el nu este limpede, nici gândurile pe care le vestim credincioșilor n'au să răzbată ușor la mintea și inima lor.

1. Dar tocmai laturea aceasta a neînțelegerii, privitoare la felul cum să scriem, nu este scoasă la iveală cum trebue. Acesta însă este temeiul întregii nedumeriri și numai prin el putem găsi deslegarea cea dreaptă.

In adevăr, ce-mi este mie de unde am vorbele din graiul meu: dela Romani, dela Slavi sau dela alții? Știu că mai scumpe trebue să ne fie vorbele dela Romani, fiindcă sunt ale neamului nostru, dar ce să fac cu vorba dela ei, când aceasta e neînțeleasă? Mie îmi trebue cuvânt care duce lesne gândul la mintea altuia. Atunci de ce să zic eu *ferment*, când omul meu știe de *plămadă?* Apoi dacă oi pune vorbe de acest soi, are să mă înțeleagă lumea? Nu. De aceea, fie vorba slavonească, fie turcească, eu am să le folosesc pe acestea, când Românul meu pe ele le înțelege.

Or fi ele alese vorbele de *secol, secular, silvic, plantat* și altele ca acestea vorbe latinești. Dar ce? nu are un înțeles mai simțit, când eu zic *suferință de veacuri*, în loc de *seculară; gospodărie a pădurilor*, în loc de *silvică; puieți răsădiți*, în loc de *plantați; boală fără leac*, în loc de *maladie iremediabilă* sau *incurabilă?* Apoi când oi începe eu să torn vorbe de astea, oare lumea are să mă înțeleagă? Atunci ce ispravă am făcut?

Iată că unul a și pățit-o. A fost vestitul Simion Bărnuț al d-voastră.

In ajunul zilei Unirii, Păr. Dr. I. Lupaș a ținut o cuvântare la Ateneul Român din București. Eram de față și am fost bucuros când am auzit din gura sa despre pățania lui Simion Bărnuț.

Era la adunarea dela Câmpul Libertății din 1848 și a vorbit marei mulțimi strânse acolo. A rostit însă o cuvântare atât de îmbâcsită de latinisme, încât lumea *nu l-a putut înțelege.*

Ei, apoi atunci care este folosul? Eu vorbesc ca să mă înțeleg cu lumea, nu pentruca vorbele mele să fluere măreț și dulce pe la urechile oamenilor, după cum știm că e strălucita limbă latină.

Dar dacă vorbim cu astfel de vorbe, de fapt încroim o limbă scornită, care nu mai este limba cea adevărată. In această privință, e hotărâtoare și plină de tot hazul rugăciunea dela sf. Impărtășanie, pe care ne-o dă Păr. Stanca din cămara de limbă românească a Blajului. Mai este aceea rugăciune ori caraghiozlâc?

Va să zică să ne înțelegem: Temeiul de care trebue să ținem seamă, nu este acela de unde luăm vorba, ci cu care vorbă ne înțelegem mai bine? Dacă cuvântul e slavon, dar înțeles, mă slujesc de el și nu mă folosesc de cel latin, dar neînțeles. Nu m'oi lepăda eu de vorbe ca *izvor* și *brazdă* și *leac*, fiindcă sunt slave, ca să pun în loc vorbe neștiute.

De! îmi pare și mie rău că Românii nu mai zic azi *anină*, ca în Transnistria, dela latinescul *arena*, și folosesc vorba turcească de nisip (în Muntenia) și de năsâp (în Moldova). Dar ce să fac? Dacă vorbirea vie nu mai are vorba *anină*, dacă azi nu mai pot zice ca peste Nistru «pământ aninos», adică pământ nisipos, s'a isprăvit. Trebue să folosesc vorba turcească, fiindcă cu cea latinească n'o scot la capăt.

Eu aș fi prea bucuros să zicem cu toții *aprinjor*, în loc de *chibrit*, cum aud că s'ar zice prin unele părți în Transilvania, dar vorba este: cine are să mă înțeleagă?

2. Lucrurile însă nu sunt arătate în toată deplinătatea lor, când se vorbește de părăsirea cuvintelor latine de dragul celor din vecini. Incă ar mai fi cum ar mai fi, când ar fi vorba de cuvintele latinești. Dar noi ne zbatem cel mai mult nu pentru acestea, ci *pentru cele franțuzești*. Acestea pătrund și au pătruns la noi în așa măsură, că le dau afară și pe cele latinești. De câte ori nu m'am plâns eu de vorbele latinești lăsate pe de lături de dragul celor franțuzești!

Dar cum cele franțuzești nu sunt tot latinești, trecute însă prin Paris? Nu. Nu e niciun grai care să aibă numai cuvintele vechii lui tulpine. Fiecare grai mai are și vorbe de împrumut din vecini.

Așa și cu limba franceză. Ea are vorbe dela Nemți, dela Engleji, cum și din vechea moștenire galică. Noi Românii zicem *vânător* cu vorbă latinească. Francezii și Italienii însă au pentru aceasta vorbă din altă tulpină. Ei îi zic vânătorului *chasseur* pe franțuzește, și *caciatore*, pe italienește. Ei, mai sunt acestea vorbe ca *vânător?* Nu, sunt de aiurea, din rădăcinile lor sau dintr'o latinească prefăcută mult până să ajungă ce sunt azi. Deci ce am eu să mă iau după vorbele lor?

Dar vorba franceză *guerre* războiu? E din aceeaș rădăcină ca și nemțescul *Wehr*. Italienii zic și ei *guerra*. Dacă noi însă zicem cu vorbă slavă, *războiu*, ce să-i facem? Nu e pe latinește nici la ei, nici la noi.

Atunci ce zor avem noi să tot împrumutăm din franțuzește. Nu e numai decât latinește. Apoi ia să iau vorbe de acestea să văd cât au să fie de înțelese?

De atâtea ori am auzit, la ceice umblă prin teatre, despre *foyerul* teatrului? Ei, d-voastră, cei de peste munți, înțelegeți vorba aceasta de *foyer?*

Dar ce înseamnă? Ce să însemne? Este vestibulul teatrului, încăperea în care dai la intrare, până a nu intra în partea stalurilor.

Ei, dar cum să-i zicem pe românește? Apoi eu i-aș zice *tinda* teatrului, că doar asta e rostul acelei încăperi, de a sluji ca tindă.

Dar alta dela plecatul aeroplanelor? Cică *a decolat* avionul Ce e asta decolat?

Este că *s'a desprins* dela pământ, cași cum s'ar fi deslipit. Doar asta înseamnă vorba franțuzească *décoller* (a deslipi; *coller* înseamnă a lipi).

Dar la mersul vaporului se zice că a făcut *escală*. Ei, ce e asta? Vrea să spuie că are oprire la cutare loc. Dar nu putea spune că face popas acolo? că se oprește acolo?

Ei nu escală, ca să fie pe franțuzește.

Dar la alergările cailor? Cică s'a oprit *la potou*. Dar *potou* însemnă stâlp. De ce deci n'ar fi spus că s'a oprit la stâlp?

Dar asta e vorba slavonească? Ei și? Latineasca potoului e atât de departe de baștina lui!

Iată, asta nu se spune în hărțuiala care se urmează pentru treburile grairii românești. Se arată toată neînțelegerea numai ca luptă între tabăra pentru latinitate și cea pentru slavism. După adevăr însă, este mai mult lupta pentru franțuzism.

Atunci de ce să mă zbat eu pentru un grai care tot străin rămâne față de temeliile graiului meu?

Am putea zice pe franțuzește: de ce *să mă contorsionez*, în loc de ce *să mă zbat*. Ei, ce ziceți? merge?

Totuși, așa este cu multe. Noi dăm afară latineasca de dragul francezei.

Apoi atunci de ce nu se spune așa?

Pentruca acei ce se frământă cu vorbele latinești, să poată spune că ei se luptă pentru măreția latinească a limbii noastre. De fapt uite că nu e așa.

Când Dogmatica lui Comorașanu dela Cernăuți folosește cuvântul *clairvoaianță*, să mă ierte cu dragul de latinitate. E o curată franțuzomanie.

Numai abea am intrat însă în treburile acestea, iar eu mai am de scris. Dar urmăriți-mă și aiurea unde mai scriu, în *Timpul* dela București, că acolo duc eu lupta cu domnii care ne improașcă cu vorbele că suntem luptători pentru slavonism.

Arhim. SCRIBAN

Raport pentru front

Nu pentru frontul românesc, ci pentru catolicii — în special preoți și teologi — de pe frontul din Rusia. Un raport de lămurire, care mărturisește despre Ortodoxie așa cum se oglindește ea în mentalitatea oficială a catolicismului în Apus. Scris de un «specialist în problematica Bisericii orientale». Nu mai mult de patru pagini: respiră în ele atmosfera unei întâlniri. Intâlnire pe front între Catolicism și Ortodoxie. «Prin războiu, într'un fel neașteptat, mulți soldați germani au avut ocazia să se întâlnească cu Biserica orientală». Ei au găsit «cu toată pustiirea bolșevică... forme vii ale unei pietăți creștine». «Biserica Orientului, mai ales pe pământul rusesc, a suferit îngrozitor sub persecuția sângeroasă a bolșevismului. Ea a suferit *Martiriul* cu un curaj eroic vrednic de admirație. Bolșevismul cu toată puterea lui n'a putut distruge creștinismul «sfintei Rusii» Aceasta e dovada clară că Biserica orientală are o «putere lăuntrică», prin care trăește și biruește în veac: «merită să fie cunoscută și prețuită în elementele ei principale».

E adevărat: «Bisericii orientale i se impută adesea că ar fi amorțită și fără viață». Nu acesta este adevărul: rănile martiriului mărturisesc despre viață. Care este taina acestei vieți? «Realismul creștin». «Pentru creștinul oriental Dumnezeu este centrul existenții și vieții lui. Cel Inviat o strălumineză și o transfigurează. Botezul și Euharistia sânt... încorporări în trupul mistic al lui Hristos, în a cărui putere se înrădăcinează și viața morală a indivizilor, a familiei, a societății. Prima și cea mai însemnată întrebare a creștinului ortodox este și rămâne: — ce sânt eu prin Hristos și sfintele Taine? Cu

un fel de naivă copilărie, crede el — că în puterea harului sfinţitor (ontic) poate de acum să trăiască după măsura lui Hristos. Cu mândrie se numeşte creştin, adică într'un fel al doilea Hristos». A înfrânge puterea diavolului şi a patimilor este ţinta acestei asceze plină de încredere, sprijinită pe «*a fi* creştin». Harul actual, care pentru noi occidentalii e aşa de obişnuit ca ajutor în lupta morală, nu este atât de preţuit cum ni s'ar părea nouă necesar. Dar această simplă dăruire lui Dumnezeu, înnoirea acestui «*a fi* fiu al lui Dumnezeu» în baza botezului prin care noi toţi realmente sântem renăscuţi, n'ar putea să ne fie şi nouă de mare preţ?». Credinţa aceasta, ca şi aceea a transfigurării prin Inviere, nu coboară pe creştinul oriental într'o «pasivitate fatalistă, ci îi înaripează viaţa cu un entuziasm jertfelnic adesea aşa de emoţionant». (Exemplul stareţilor ruşi). «Realismul creştin, este o superioritate a multor creştini orientali. *Sute de mii de ruşi au pecetluit acest spirit originar (primar) creştin cu martiriul*». «Dacă am face abstracţie de atitudinea aceasta a martirilor de azi, ar fi un orgoliu (nejustificat) din partea noastră a creştinilor occidentali. Teologilor ştiinţifici li se va lămuri tocmai din acest complex faptic cunoştinţa roditoare, care poate să le ajute la rezolvarea întrebării încurcate: cum e posibil a se uni iarăşi într'o unitate practică Teologia şi Viaţa. Nu suferim noi tocmai în Apus din pricina distanţei dintre teologie şi viaţă? Perspectiva de viaţă a creştinismului oriental este aşezată sub punctul de vedere al pelerinului: adevărata noastră patrie e cerul. O cutremurătoare, plăsmuitoare direcţiune eshatologică! Nădejdea Parusiei se afirmă adesea în formă primar-creştină. Cât de mult, dimpotrivă vegherea apuseană care aşteaptă venirea Domnului s'a coborât la un simplu avertisment ocazional moral! Aici creştinul apusean are lucruri importante de învăţat!

Din aşteptarea Parusiei se naşte în Orient o cutremurătoare conştiinţă a căinţii. Sigur, conştiinţa aceasta e înrădăcinată şi în smerenie, dar forma ei definitivă, hotărâtoare o primeşte din aşteptarea eshatologică.

Totuşi — în certitudinea lui mereu vie — creştinul oriental anticipează, într'un anumit sens, ţintele eshatologice. El priveşte în sfintele Icoane figurile şi evenimentele cereşti. Omenescul, plasticul la sfinţi nu-l interesează; de aceea icoanele lui par occidentalului prea schematice, pe când el pune şi aici adesea prea mult omenesc. Pictorul icoanei foloseşte făptura umană numai ca expresie a transfiguratei persoane îndumnezeite, ca transparenţă a fiinţei cereşti. Şi închinătorul la icoană caută prin icoanele sfinţilor să se transpuie în această lume cerească şi chiar acum a participa la frumuseţea cea dumnezeiască. Sfânta Euharistie, ca garanţie sacramentală a îndumnezeirii, călăuzeşte mai adânc în sfera realităţii supranaturale şi anticipează aproape înfăptuirea acelei nostalgii eshatologice chiar în viaţa terestră. Aşa suferinţa apare întotdeauna mică faţă de nădejdea veşnică atât de apropiată. Poate o astfel de concepţie să ni se pară ciudată. Dar nu e totuşi real creştină? Şi nu trebue cel puţin ceva din acest aluat să ne pătrundă viaţa, dacă vrem să devenim creştini adevăraţi? N'am devenit cumva prea lumeşti? A medita la aceasta e necesar...»

Apusul trebuia să vadă sângerările martiriului rusesc ca să-şi dea seama că Ortodoxia e vie, e viaţă. Că în viaţa ei, care oglindeşte măririle cereşti ale transfigurării, e isvorul pur al realismului primar creştin, care stă la rădăcinile creştinismului. Aici e esenţa, dinamica harică a creştinismului. «Iubirea înţelegătoare — continuă raportul — va mijloci tuturor celor ce vin în o aşa de strânsă legătură cu Biserica orientală, dreapta judecată asupra adevăratei ei puteri lăuntrice». Natural prin aceasta nu se uită «covârşitoarea mărire a Bisericii catolice», nici năzuinţa de a aduce Bisericile «sub un singur păstor» (în sens catolic) deşi — se recunoaşte — astăzi această pretenţie «*e cea mai mare piedică a unirii*».

Pe noi nu aceasta ne interesează, ci faptul că Ortodoxia — în viaţa ei adevărată — e descoperită nu numai ca principiu de trăire a popoarelor ortodoxe, ci şi ca pildă de urmat în Apus. Această pătrundere a spiritualităţii ortodoxe în Occident e mult mai semnificativă decât vechile pretenţii ale autocratismului papal. Omeneştile rânduieli se pun stavilă între Apus şi Răsărit: Apusul visează şi azi să domine Răsăritul. Ni se pare însă că veacurile viitoare vor mărturisi mai curând despre cucerirea cuceritorului, căci viaţa Duhului sfânt care pătrunde fiinţa Ortodoxiei — dincolo de omeneştile ambiţii — trebue să umple marele gol spiritual din inima neamurilor. Ea este anticiparea Bisericii transfigurate de dincolo de veac, în care toate neamurile ascultă un singur Păstor: pe Iisus Hristos...

...Un raport pentru front. Pentru frontul din Rusia. Nu cumva martiriul Rusiei este sămânţa biruinţei de mâine? — Nu a biruinţei noastre — ca smeriţi —, ci a biruinţei lui Hristos, care stă în inima Ortodoxiei, în inima istoriei, în inima veşniciei...

Diacon N. MLADIN

Dintr'un interview al dlui prof. Nichifor Crainic

Reproducem mai jos câteva părţi dintr'un interview al dlui prof. Nichifor Crainic, acordat dlui Vasile Netea pentru revista săptămânală «Vremea»

Sunt precizări magistrale pe marginea unora din problemele actualităţii noastre frământate.

Robul ortodoxiei în viaţa neamului este afirmat cu aceeaş convingere categorică şi lucidă, ce caracterizează toată activitatea spirituală a acestui mare luptător pentru temeiurile necondiţionale ale existenţii noastre naţionale:

„Gândirea" în faţa zilei de mâine

Printre hârtiile de pe birou se găsesc numeroase şpalturi din «Gândirea» aduse pentru corectare. Aducându-ne aminte că n'a trecut prea multă vreme de când această revistă a împlinit două decenii de existenţă, ne hotărâm să-l întrebăm pe d. Crainic dacă «Gândirea» va adauga crezurilor şi activităţii sale coarde noi, sau va merge pe drumul cunoscut?

Răspunsul ne vine prompt şi categoric:

— Revista «Gândirea» nu este aşezată pe principiul oportunităţii. Baza ei spirituală, care este o bază creştină-ortodoxă, este de caracter permanent, valabilă, prin urmare, oricând. Ca şi în trecut, pot spune cu siguranţă că şi în viitor activitatea «Gândirei» se va desfăşura pe baza acestor principii evidenţiate ideologic sau realizate în artă cu elementele pe care timpul i le va pune la dispoziţie.

Intre „Gândirea" şi d. Lucian Blaga

— Nu toţi «gândiriştii», replicăm noi, împărtăşesc însă ideile d-voastră asupra rolului ortodoxiei în viaţa noastră intelectuală. Recent d. Lucian Blaga, una din figurile proeminente ale «Gândirii», a fost atacat de către un alt «gândirist», d. D. Stăniloae, tocmai pentru atitudinea d-sale faţă de ortodoxie.

Cum judecaţi dv. polemica dintre aceşti doi colaboratori ai «Gândirii»?

— Găsesc — ni se răspunde după o uşoară încreţire a frunţii — că între oamenii care gândesc, divergenţele de păreri sunt foarte naturale. Şi e naturală deci polemica între un filosof ca Lucian Blaga şi un teolog ca D. Stăniloae. Cel dintâi se bazează pe puterile infalibile ale raţiunii, iar cel de al doilea, mai modest, ca orice creştin, se bizue pe adevăruile revelate ale bisericii ortodoxe. In ce-l priveşte pe Lucian Blaga, pe care dela începuturile sale, l-am socotit ca pe un mare scriitor, trebue să spun că nici odată nu l-am considerat un gândirist în sensul ortodox al cuvântului. Atât în paginile revistei, cât şi în cărţile pe care le-am scris, am făcut întotdeauna rezervele mele faţă de poziţia lui în raport cu ortodoxia, dar aceasta n'a însemnat că trebue să ajungem la o separaţie totală între noi şi dânsul. In raport cu ortodoxia. Lucian Blaga, care are totuşi studii teologice la bază, a descris un zig-zag curios până la atitudinea sa actuală. Dacă el este convins că toată credinţa acestui popor, care animă în momentul de faţă armata noastră până la ultimul soldat în războiul împotriva ateismului — război care a dus cea mai înaltă glorie până astăzi neamului românesc — dacă el crede, prin urmare, că această credinţă religioasă nu mai are nimic de spus poporului nostru, rămâne să vedem cu ce alte puteri spirituale vrea să o înlocuiască marele nostru filosof. In general, orice încercări de asemenea natură, sunt fructuoase în viaţa intelectuală, prin faptul că ele provoacă şi mai mult intensificarea convingerilor vechi şi reînprospătarea lor. Din partea mea, îi doresc vechiului şi iubitului meu prieten, Lucian Blaga, un răsunător triumf în splendida aventură spirituală pe care o începe.

Despre viitorul ortodoxiei noastre

Vorbind cu cel mai reprezentativ exeget al ortodoxiei noastre intelectuale, ale cărui idei şi acţiuni sunt urmărite cu deosebit interes chiar şi de către cercurile ortodoxe streine, rugăm pe d. Crainic să ne lămurească lumina în care vede d-sa propăşirea vieţii ortodoxe intelectuale, atât în România cât şi în ţările învecinate. Mai poate reprezenta — întrebăm — ortodoxia o forţă militantă cu caracter intelectual?

— Din punctul acesta de vedere, ortodoxia, care în viaţa practică se modelează pe forma realităţilor naţionale, spre deosebire de catolicism şi protestantism, departe de a reprezenta un anacronism cum cred unii, reprezintă tocmai formula armonioasă căutată cu atâta ardoare în Germania de azi, bunăoară, pentru a împăca principiul unei credinţe metafizice cu postulatul etnic sau rasial. Se cunoaşte marea luptă deslănţuită în Germania între naţional-socialism pe de o parte şi biserica romană şi protestantismul pe de altă parte. Cheia acestei lupte stă tocmai în nepotrivirea dintre principiile rassiale şi principiul universalist pe care îl reprezintă în special catolicismul. Ortodoxia noastră este mai actuală ca oricând, văzută în lumina spiritului nou, prin faptul că armonia dintre metafizica ei şi principiul etnic, este un fapt cunoscut în toată istoria noastră. Este foarte important pentru noi că spirite de elită din Germania, frământate în căutarea unei asemenea formule, încep să vadă această eminenţă a ortodoxiei.

Să nu ne facem iluzii că spiritul acesta va triumfa dincolo de graniţele istorice ale ortodoxiei, dar în ce priveşte popoarele din aria ei, şi dacă ţinem seama şi de eliberarea poporului rus din carcera comunismului, ortodoxia va reprezenta pentru această parte de lume, adevărata ambianţă sufletească pentru desvoltarea lor culturală. Proeminenţa României pe planul acesta, este un fapt istoric incontestabil. Menţinerea acestei proeminenţe, în ceeace priveşte viitorul, atârnă de puterea noastră de iniţiativă. In ceeace priveşte producţiunea culturală de inspiraţie ortodoxă, noi Românii, abia de un deceniu două am intrat în adevăratul ritm al creaţiei ortodoxe. Vechile şcoli de cultură românească, nu sunt decât reproduceri în forma naţională a fondului bizantin. Deabia de acum în colo, gândul românesc începe să rodească aporturi originale pe planul spiritualităţii ortodoxe. Cunosc foarte bine tot ce s'a elaborat în ultimul timp în cultura românească ortodoxă şi comparând-o cu ceeace dau alte popoare, am toată încrederea într'o apropiată epocă de mare înflorire a ortodoxiei în ţara noastră.

(„Vremea" din 24 Ian. 1943).

Atitudinea faţă de istorie

Vuietul vremii noastre şi desfăşurarea apocaliptică a evenimentelor actuale ne dau nu numai senzaţia trăirii intense a clipelor ce străbatem, ci ţine mereu trează şi vie conştiinţa trăirii istorice. Căci participarea — activă sau pasivă — la aceste evenimente este decisivă pentru neamuri; de aceea rareori s'a pus aşa de acut şi insistent problema atitudinii pe care trebue s'o ia omul — şi cu el şi prin el neamurile — în faţa istoriei.

Pentrucă istoria — în adâncurile ei metafizice şi ontologice — se confundă în ultima analiză cu însăşi concepţia despre lume şi viaţă [Marele nostru filosof şi teoretician al istoriei, Xenopol, spune de pildă: „Istoria este deci un mod de concepţiune a lumii". Expunere pe scurt a principiilor fundamentale ale istoriei. In „Analele Academiei Române. Memoriile Secţiunii istorice". Seria II, t. XXI, Buc. 1900, pg. 464], e firesc ca atitudinea în faţa ei să nu fie unică şi uniformă, ci diferită. Căci diversele concepţii despre lume şi viaţă răsărite în cugetarea şi simţirea umană s'au repercutat adânc şi asupra concepţiei despre istorie, precum şi asupra atitudinii practice faţă de aceasta.

Diferitele feluri de a privi şi trăi istoria se reduc în fond la trei şi anume:

1. *Atitudinea activă în mod radical şi extremist*, pe care o întrupează aceia cari — mânaţi de o patimă instinctivă şi nebună, precum şi de o febră sufocantă — nu văd şi nu învaţă istorie, ci vreau numai să creeze istorie. Cea mai tipică reprezentare a acestei atitudini o constitue *bolşevismul*, care lucrează la clădirea unei lumi noi cu un fanatism fenomenal şi cu o cruzime infernală. [Cf. şi Schütz Anton, Gott in der Geschichte. Eine Geschichtsmetaphysik und — theologie. Salzburg-Leipzig (A. Pustet) 1936, pg. 13]. Atei declaraţi şi convinşi în ceeace priveşte concepţia lor despre lume şi viaţă, nihilişti şi inconciliaţi, radicali şi extremişti cu privire la modul şi mijloa-

cele de înfăptuire a scopului urmărit, bolşevicii sunt instrumentele oarbe ale puterilor întunecate ale istoriei, negătorii adevăratei istorii. Departe de a fi pozitivă şi constructivă, atitudinea lor faţă de istorie este negativă şi destructivă, nimicitoare de adevărată cultură şi civilizaţie. Dinamismul lor ţâşneşte din forţele diavolului, capabile de fapte uluitoare, dar sterile de sensul şi seva vieţii adevărate şi ca atare semănătoare de pustiire, negaţie şi moarte. Căci în istorie faptele — oricât ar fi de titanice în încordarea lor şi de uriaşe în dimensiunile lor — nu valorează nimic fără contactul viu al credinţei şi fără fecundarea lor de către roua harului de sus.

2. *Atitudinea pasivă sau minoră* care priveşte istoria cu indiferenţă şi o acceptă aşa cum se desfăşoară. Aici se încadrează toţi aceia care-s stăpâniţi de o concepţie foarte comodă despre viaţă şi şi-o petrec pe o linie orizontală în strictă conformare cu lozinca: „ e dolce far' niente". Adeseori această atitudine decade la forma desonorantă de fugă laşe din faţa istoriei şi de absenţă totală dela împlinirea datoriei ceasului respectiv. Partizanii acestei atitudini nu creează istoria, ci se lasă numai purtaţi de valurile ei; lor li se potrivesc minunat cuvintele unui poet al nostru: „Viaţa-i datoria grea şi laşii se 'ngrozesc de ea". [G. Coşbuc, Moartea lui Fulger].

3. *Atitudinea trează, temperat activă, entuziastă şi eroică* pe care o practică toţi acei oameni în a căror cugetare, simţire şi voire trăeşte intens conştiinţa responsabilităţii istorice a vremilor; ei îşi caută chemarea în istorie şi-s gata să-şi sacrifice însăşi viaţa lor pentru împlinirea ei. [Cf. şi Jaspers Karl, Psychologie der Weltanschauungen. 3. Anflage. Berlin (I. Springer) 1925, pg. 120]. Conştienţi de menirea omului pe pământ şi de destinul pe care li l-a hărăzit istoria, aceştia participă în mod activ şi entuziast la viaţa istorică a lumii, nu forţându-i cursul ei firesc, ci încadrându-se în mersul ei rânduit de sus şi contribuind cu trudă şi cu sânge la realizarea progresului omenirii. Aceştia vor să creeze istoria nu refuzând să primească învăţăminte din trecut, ci trăgând din lumina acestuia toate consecvenţele şi directivele. Activismul lor temperat îi fereşte nu numai de radicalism şi nihilism, ci le face posibilă cumpănirea dreaptă a vremilor prin care străbat. Atitudinea lor e pozitivă şi constructivă, creatoare de cultură şi civilizaţie.

Atitudinea mai sus conturată este condiţionată de o concepţie sănătoasă despre istorie. Pentru a indica în linii generale această concepţie, nu-i nevoe să ne pierdem în cercetările şi elaborările atât de multiple şi bogate ale filosofiei contemporane a istoriei, ci *să luăm ca normă de orientare concepţia creştină despre lume şi viaţă, singura în stare să rezolve fericit mult desbătuta problemă a istoriei.* Privită sub acest unghiu, *istoria unui popor este totalitatea sforţărilor şi trudei sale de a-şi împlini destinul hărăzit lui de Providenţă.* Sensul adevăratei istorii este trăirea în deplină conformitate cu demnitatea spirituală a omului şi cu chemarea sa sublimă, iar ţinta ei: împlinirea totală a omului prin concretizarea deplină a „asemănării" sale cu Creatorul. Toată truda istorică în spre acest unic ideal trebue să tindă, iar civilizaţia şi cultura sunt numai milloace şi condiţii spre realizarea acestui suprem ideal. Intrucât istoria-i posibilă prin creaţiune şi pronia divină, *dinamismul ei constructiv ţâşneşte din colaborarea continuă, activă şi intensă a omului cu Cerul.* [Cf. Stăniloae Dumitru, Dumnezeu în istorie. In „Ortodoxie şi Românism". Sibiu, 1939, pg. 294 şi 296]. Dar nu o colaborare cu aierul şi cu alura c'am fi pe picior de egalitate cu Dumnezeu, nu în duh de îngâmfare luciferică, ci *în duh de smerenie, de trudă şi de jertfă,* stropită cu lacrimi şi cu sânge, bineştiind că factorul primordial şi capital al desvoltării istorice este Creatorul şi abia în rândul al doilea, omul. O atare concepţie inspiră o atitudine activă şi smerită totodată, care se pleacă resemnată în faţa hotărîrilor Cerului şi acţionează conform acestora. Aceasta-i atitudinea autentic creştină în faţa istoriei.

Profund creştin prin însăş plămada sa sufletească şi apărut ca atare în zarea istoriei, neamul românesc a avut întotdeauna o atitudine cu adevărat creştină în faţa istoriei. Păzindu-şi fiinţa şi zestrea materială şi pe cea spirituală mai ales, cu multă trudă şi jertfă, neamul nostru a fost totdeauna pe linia destinului său: *apărarea, cultivarea şi crearea culturii şi civilizaţiei creştine.* Asimilând creştinismul în însuşi duhul său etnic, neamul românesc a creeat cultură creştină purtătoare a pecetei individualităţii sale spirituale, şi-a revărsat bogăţia spirituală peste graniţele sale geografice sau a apărat Europa, zămislitoare de cultură şi civilizaţie creştină, de puterile barbare cutropitoare. Toată truda şi jertfa istorică a acestui neam s'a cristalizat în jurul ideii de păstrare a fiinţei sale etnice şi de a fi mereu un „Atlet a lui Hristos". El şi-a purtat cu sudori de sânge crucea destinului său istoric şi nu s'a revoltat niciodată împotriva Cerului, dela al cărui sân a ştiut să coboare puterea de rezistenţă în faţa cutropitorilor şi a distrugătorilor de cultură şi civilizaţie.

Un popor care continuă cu neclintire să se menţină cu orice jertfă pe linia destinului său istoric, acela nu-i sortit pieirii; dimpotrivă: *are toate şansele împlinirii idealurilor sale, căci este obiectul celei mai intense pronii divine,* având pe Dumnezeu pururea alături de el cu îndrumarea şi ajutorul Său atotputernic. In actuala încleştare cumplită împotriva bolşevismului, *neamul nostru este cu totul pe linia destinului său istoric:* luptă împotriva ateismului bolşevic nimicitor de cultură şi civilizaţie creştină şi contribue — indirect sau direct — la reîncreştinarea pravoslavnicei Rusii. Şi atunci concluzia care se impune în mod firesc şi logic este aceasta: *Neamul nostru — chiar dacă sufere şi sângerează momentan — merge spre biruinţă şi spre viaţă istorică.* Pentrucă ştie ce atitudine să ia în faţa istoriei.

Rămâne deci, pentru fiecare fiu al neamului datoria morală şi naţională de a se integra — potrivite chemării şi puterilor sale — în această muncă, trudă şi jertfă creatoare de strălucită istorie românească.

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Chestiuni omiletice[1]

de Preot **Ioan Oprişa**

VII

Isvoare bisericeşti

Sf. Liturghie. — Cărţile de ritual. — Operele sf. Părinţi. — Hotărârile sinoadelor ecumenice şi particulare. — Ştiinţa teologică. — Literatura ascetică. — Haghiografia. — Literatura predicatorială a vremilor. — Mărturisirea ortodoxă

Alături de sf. Scriptură, care este isvorul principal al predicei, predicatorul se alimentează şi din alte isvoare externe, în primul rând din isvoarele bisericeşti. Aceste isvoare sunt cele mai autorizate după sf. Scriptură şi ele contribuesc în largă măsură la desăvârşita lucrare a predicei. Dintre aceste isvoare, pe primul plan trebueşte pusă dumnezeiasca slujbă a Liturghiei.

La dreptul vorbind predica este indisolubil legată de sf. Liturghie, din care face parte integrantă. Cultul este mediul cel mai firesc de desvoltare a predicei, după cum predica însăşi este încununarea cultului. De aceea, între cult şi predică trebue să fie o comunicare vie. Predica trebue să se afle în deplină armonie cu duhul liturgic, să fie ţesută din aceleaşi fire din care este ţesută şi sf. Liturghie, să crească din misterul liturgic cum creşte floarea Libanului din tulpina ei augustă.

Acest lucru este mult înlesnit de faptul că între sf. Liturghie şi sf. Scriptură sunt legături interne, sunt corespondenţe de semnificaţie şi puteri harice, care fac ca cele două isvoare să se contopească în esenţă în acelaş unic isvor al harului divin. Aceleaşi adevăruri şi aceleaşi lucrări pe care sf. Scriptură ni le prezintă epic, sf. Liturghie le traduce în limbaj simbolic, le patentează în acţiuni, le dramatizează. „Sf. Liturghie, zice scriitorul creştin Gala Galaction, este actualizarea dumnezeeştei drame a răscumpărării noastre, prin sacrificiul de pe Golgota. Sf. Liturghie este chiar acest sacrificiu de pe Golgota într'un chip covârşitor pentru simţurile noastre şi impenetrabil pentru mintea noastră... In sf. Liturghie avem însuşi sacrificiul de pe Golgota şi pe Iisus Hristos întreg, Dumnezeu şi om".

[1] Vezi Nr. 34—42 din 1942.

FOIŞOARA

(1) **NICOLAE CABASILA**

Despre viaţa în Hristos

CARTEA I

Viaţa în Hristos se dobândeşte prin sfintele Taine

Viaţa în Hristos începe şi se desvoltă în viaţa pământească însă desăvârşirea ei se atinge abia când ajungem în cea viitoare. De fapt nici viaţa de aici, nici cea de dincolo, nu pot da, una fără cealaltă, fericire deplină sufletului omenesc. Căci pe de oparte, întunerecul necunoaşterii omeneşti şi stricăciunea lumii acesteia nu ne lasă să moştenim aici pe pământ nestricăciunea — lucru pentrucare sfântul Pavel mai bucuros voia să se despartă de trup şi de viaţa aceasta spre a se uni cu Hristos, căci zicea că e mult mai bine a fi împreună cu El (Filipeni I, 23), — iar pe de alta, viaţa viitoare n'ar aduce nici o fericire pentru aceia cari, ajunşi dincolo, n'ar fi dus cu ei puterea şi simţul de a o gusta, căci ar rămânea într'o stare în care domneşte doar chinul şi moartea. Şi e firesc lucru, căci după cum, aici pe pământ, lumina şi raza soarelui se fac simţite abia pe îndelete, [pentrucă nu ochiul le produce din sine], tot aşa dincolo sufletul n'ar putea gusta buna mireasmă a Duhului atotcuprinzător, dacă n'ar fi dus de aici, din lumea aceasta puterea de a o mirosi. Căci dacă cu ajutorul sfintelor taine pot comunica cu însuş Fiul lui Dumnezeu aceia care îl iubesc şi aud dela El aceeaş învăţătură pe care I-o dăduse Lui Tatăl, apoi nu e mai puţin adevărat că, pentruca aceşti prieteni să o poată înţelege, trebue să-şi fi dobândit urechi încă deaici, de pe pământ. Doar nu vei avea de gând ca abia după ce treci în cealaltă lume să te împretineşti şi să înţelegi lucrurile duhovniceşti sau să-ţi găteşti haină de nuntă şi alte lucruri trebuitoare nunţii la care eşti chemat, ci viaţa de dincoace trebue să-ţi fie lucrătoria (atelierul) tuturor acelora. Cei cari n'au făcut acest lucru înaintea plecării din lumea aceasta, unii ca aceia n'au nici o legătură cu viaţa vecinică: mărturie sunt cele cinci fecioare nebune şi bărbatul chemat la nuntă, ca unii cari nu şi-au mai putut câştiga nici untdelemn în candele, nici haină de nuntă.

Aşa dar, omul lăuntric, omul cel nou, cel zidit după chipul lui Dumnezeu trebue prin durere să se nască în lumea aceasta, iar după ce a prins formă deplină, se naşte aşa zicând a doua oară pentru cealaltă lume, desăvârşită şi nevestejită. Căci, după cum copilul trăeşte în pântecele maicii sale la întunerec şi plutind, pregătindu-se astfel după legile firii pentru viaţa plină de lumină a menirii lui normale da aici de pe pământ, tot aşa stau lucrurile şi în cele duhovniceşti.

Intr'adevăr, acest lucru îl avea în vedere sfântul apostol Pavel când scrie Galatenilor: „Fiii mei, pentru voi rabd din nou chinurile facerii, pânăce însfârşit chipul lui Hristos se va împlini în voi". Numai cât copiii n'ajung în pântecele maicii lor nicicând măcar la simţământul şi la conştiinţa că trăesc, cătăvreme creştinul are în decursul vieţii lui pământeşti destule arătări din cea de dincolo. Explicaţia zace în faptul că adevărata viaţă şi pentru făt nu este aceea din întunerecul pântecelui mamii, ci îl aşteaptă şi pe el alta viitoare. Doar acolo în pântece încă nu s'a revărsat asupra lui nici o rază de lumină şi n'a primi nici un semn că ar mai fi şi o altă viaţă. Omul mare, creştinul, vede dimpotrivă altceva, şi anume, că viaţa viitoare s'a revărsat şi s'a amestecat întru totul prin cea prezentă, iar Soarele măririi ne-a răsărit şi nouă cu îmbelşugare; mireasma cerului s'a vărsat peste ţinuturile pline de miros greu în care trăim, iar spre mâncare ni s'a dat chiar pînea îngerilor. Iată pentruce Sfinţilor li s'a dat încă de aici de pe pământ nu numai să se gătească şi să-şi orânduiască traiul pentru viaţa cea adevărată, ci să şi trăiască după ea şi să o realizeze încă de aici. Căci scrie sf. Pavel, într'un loc, lui Timotei: „Cucereşte viaţa vecinică" (Tim. VI, 12), iar în alt loc zice despre sine: „De acuma nu mai trăesc eu, ci Hristos trăeştet întru mine" (Galateni II, 20). La fel zice şi sf. Ignatie Purtătorul de Dumnezeu: „Apă vie ţâşneşte din mine, zicându-mi: Grăbeşte-te mai iute spre Tatăl" (Ep. c. Rom. cap. V.). E plină, de altfel, întreagă sf. Scriptură de astfel de rostiri. Ce altceva trebue să înţelegem prin cuvintele, în care Dumnezeu, viaţa lumii, ne făgăduieşte Insuşi însoţirea Sa până în sfârşit: „Iată, eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârşitul veacului" (Mat. XXVIII, 20)? Căci Domnul nostru Iisus Hristos nu s'a mulţumit cu aceea să împrăştie sămânţa vieţii pe pământ (Luca VIII, 5), pentruca imediat după aceea să se retragă, lăsând oamenilor grija de a supraveghea creşterea ei, nici n'a aprins foc (Luca XII, 49), pe care să-l lase în seama oamenilor să-l sporească, şi în sfârşit nici n'a adus sabie (Matei X, 34), ca s'o predea oamenilor să taie în fărădelegi. Nu, ci însuş Dumnezeu este cu noi, după cuvântul Apostolului: „Dumnezeu este cel ce lucrează în voi, El vă face să vreţi şi să săvârşiţi un lucru" (Filipeni II, 13), aşa încât El însuş aprinde focul şi-l pune unde e lipsă, dupăcum tot El însuş este cel ce mânueşte sabia. Ca să nu mai lungim vorba doar nu se va sumeţi securea faţă de cel o ridică (Isaia X, 15). Tot aşa nici unul dintre noi nu va putea săvârşi vreun bine dacă n'ar fi ajutat de Bunătatea cea desăvârşită. Dar nu numai atât. Domnul n'a făgăduit creştinilor numai să le stea într'ajutor, ci le-a făgăduit şi mai mult: că-şi face sălaş înlăuntrul lor. Şi încă ce spun? Când vorbeşte despre unirea noastră cu Dumnezeu, sf. Pavel zice că atâta ne va covârşi dragostea Lui, încât vom deveni împreună cu El un singur Duh: „Cel ce se lipeşte de Domnul, un Duh este cu El" (I Cor. VI, 17), iar în alt loc zice: „Ca să fiţi un trup şi un Duh, precum aţi şi fost chemaţi" (Efes. IV, 4). Căci pe cât e de negrăită bunătatea lui Dumnezeu faţă de noi şi cu cât covârşeşte dragostea Lui faţă de noi, încât amuţeşte şi limba a o mai grăi —, dragostea lui Dumnezeu, care covârşeşte toată mintea" (Filip. IV, 7) — tot pe atâta este de neîntrecută şi neajunsă unirea duhovnicească a credincioşilor cu Dumnezeu, încât mintea nu poate născoci nimic ca să se poată asemăna cu ea. De aceea şi sfânta Scriptură a trebuit să caute o mulţime de icoane care să lă-

Deci predica pentru a se integra perfect în ritmul divin al sf. Liturghiei, trebue să fie o păşire transfigurată de luminile cereşti ale adevărului propoveduit, de viziunea cutremurătoare a sacrificiului pascal, de prezenţa vie, reală a supremului nostru Dascăl şi Răscumpărător. Aici stă toată măreţia, dar şi toată răspunderea şi imensa dificultate a predicei liturgice.

Sf. Liturghie nu impune numai duh şi principii generale de orientare, ci este şi isvor pozitiv al predicei. Fiecare cuvânt, fiecare simbol, fiecare gest liturgic sunt susceptibile de interpretare, de expunere sau de desvoltare în cadrul unei predici. Explicarea cultului divin şi a simboalelor sub care stau ascunse atâtea taine înţelesuri mântuitoare, de pildă, ar contribui într'un mod foarte eficace la dispariţia analfabetismului religios de care vorbeam mai înainte. Dându-şi seama că în sf. Liturghie noi avem putinţa de „a rămânea în Hristos" şi de a face ca Hristos „să rămână" în noi, în mod mistic dar absolut real, ascultătorii înfioraţi s'ar împărtăşi mai din plin din harul şi înţelepciunea pe care Etern-Biruitorul Crucificat îl revarsă şi peste buni, şi peste răi.

Un alt isvor bisericesc al predicei sunt cărţile de ritual în care sunt cuprinse diferite slujbe şi rugăciuni alcătuite de Biserică pentru folosul sufletesc al credincioşilor. In ele aflăm un minunat isvor de inspiraţie predicatorială. Intr'adevăr, ce predici minunate nu aflăm în cărţile noastre de ritual, care aşteaptă doar să fie observate, scoase la iveală şi desvoltate. Cât de mişcător răsună, pentru inima omului, cântările înmormântării, de pildă: „Cu adevărat deşertăciune sunt toate şi viaţa aceasta este umbră şi vis..." Sau la rânduiala shimei celei mici cât de adevărat şi sguduitor de sincer răsună cuvintele „Braţele părinteşti grăbeşte a le deschide mie, că curveşte am cheltuit viaţa mea. Spre bogăţia cea necheltuită a îndurărilor Tale, căutând acum, Mântuitorule, inima mea cea săracă nu o trece cu vederea. Că Tie, Domne, întru umilinţă strig: Păcătuit-am Părinte la cer şi înaintea Ta!"

Cel ce caută în acest tezaur va afla bogăţii care îi vor cuceri inima. Dar cărţile de ritual sunt şi un isvor al elocuţiunii bisericeşti. Graiul cel mai potrivit al predicei este graiul cărţilor de ritual. Astfel, predicatorul nu numai că este înţeles, dar nici nu rupe firul atmosferei liturgice, căci vorbirea lui se împleteşte cu restul slujbei şi se desvoltă în armonie cu ea. De aceea şi sfătuia Mitropolitul Partenie pe preoţii moldoveni ai secolului trecut ca „Vorbirea să fie simplă şi, pe cât se poate, împrumutată din cărţile noastre de ritual".

Un alt isvor al predicei sunt scrierile sf. Părinţi, care au trăit în cea mai înfloritoare epocă a propoveduirii creştine. Atunci au luminat ca nişte luceferi nepieritori sf. Atanasie cel Mare, sf. Vasile cel Mare, sf. Grigorie de Nisa, sf. Ambrozie de Mediolan, sf. Ciprian, Fer. Augustin, Fer. Ieronim şi mai ales neîntrecutul cuvântător al tuturor veacurilor, sf. Ioan Gură de Aur. In omiliile lor, în predicile lor, în tratatele lor exegetice, poetice, dogmatice şi chiar în epistolele lor aflăm învăţături de mare însemnătate pentru înţelegerea adevărată a adevărului creştin. Dar mai presus de toate din operele sf. Părinţi învăţăm cum să predicăm pentru a păstra nestinse duhul şi puterea harică a cuvântului lui Dumnezeu.

Hotărârile oficiale ale sinoadelor ecumenice şi particulare sunt iarăş un isvor al predicei. Ele cuprind preţioase lămuriri în chestiuni de doctrină, morală şi cult, aducând precizări în ansamblul învăţăturii creştine, de care o predică ce se vrea bine întocmită nu se poate lipsi la nevoie.

Tot un isvor al predicei îl formează ştiinţa teologică, din care face parte însăşi disciplina care se ocupă cu normele alcătuirii unei predici: omiletica. Teologia este arsenalul în care se prepară „armele" şi „muniţiile" luptei celei bune a propoveduirii. Exegeza ne înlesneşte de pildă înţelegerea mai aprofundată a textului biblic; morala ne face cunoscute virtuţile şi viţiile, datoriile şi scăderile sufletui omenesc; apologetica ne procură argumente pentru apărarea adevărurilor religioase, etc. De toate se foloseşte un predicator iscusit, fără a se lăsa însă cuprins de nici una din ele în mod exclusiv.

Alt isvor al predicei este literatura ascetică. Această literatură ne descopere diferite metode de desăvârşire creştină. Ea ajută pe predicator să indice ascultătorilor săi metodele practice în lupta cu păcatul şi cu slăbiciunile firii. Astfel, vorbind despre metoda generală a desăvârşirii morale, scriitorul ascetic Nicodim Aghioritul, în al său „Războiul nevăzut" preconizează patru căi: 1) Să nu te încrezi niciodată în tine însuţi; 2) Să te încrezi totdeauna în puterea şi ajutorul lui Dumnezeu; 3) Să lupţi totdeauna; 4) Să te rogi.

Nu de mai puţin folos ne sunt vieţile Sfinţilor. In ele aflăm exemplele cele mai vii şi mai durabile de virtute şi sacrificiu creştin. La sfinţi vom apela ca la nişte oameni care au experiat porunca desăvârşirii creştine, care au verificat-o şi au confirmat-o ca pe o normă posibilă şi perfect valabilă a existenţei omeneşti, prin viaţa şi prin sângele lor. Ei vor sta în faţa ascultătorilor noştri, ca nişte mărturii cu neputinţă de infirmat, cum că se poate trăi după cuvântul lui Dumnezeu. De aceea vorbind despre dumnezeescul Pavel, sf. Ioan Gură de Aur zice: „Ce este omul, cât de mare este noblеţa firii noastre şi de câte virtuţi mari este capabilă această făptură, omul, nimeni nu e arătat mai bine decât Apostolul Pavel. El acum stă de faţă cu glas mare, spre a răpune pe toţi pârâşii firii, spre a apăra pe Plăzmuitorul firii şi spre noi, spre a ne încuraja la fapta bună, spre a astupa gura clevetitorilor cari mincinos propoveduesc că firea omenească este cu totul incapabilă de bine. Pavel n'a primit o altă natură decât noi, nu a dobândit alt suflet, nu a locuit în altă lume, şi cu toate acestea a întrecut cu mult pe ceilalţi oameni".

Vieţile sfinţilor cuprind o mare putere tonică pentru conştinţele adormite ale creştinilor de azi. Ele au darul de a trezi şi de a entuziasma pe oameni pentru o viaţă nouă, mai vie şi mai apropiată de Căpetenia şi Desăvârşirea noastră de Iisus Hristos. De aceea credem că utilizarea lor nu poate fi decât cel mai real folos unui predicator conştient.

Literatura predicatorială a tuturor vremilor iarăş este un isvor important al predicei, atât prin materialul pe care-l pune la dispoziţie, cât şi prin preţioasele idei şi mijloace omiletice pe care ni le sugerează. Astfel, dela sf. Ioan Gură de Aur învăţam predica emoţionantă, transformatoare, dela sf. Vasile cel Mare claritate, energie, preciziune, dela Fer. Augustin predica sobră, calculata, silogistică, dela Ilie Minier sublimitatea ideilor, arta de a mişca inimile şi violciunea stilului, dela Bossuet originalitatea concepţiei şi a formei, precum şi îndemânarea de a prezenta interesant şi cele mai neînsemnate lucruri, dela Bourdaloue logica sigură şi voiciunea în acţiune, dela Mossilon agerimea descrierii viţiului şi a obiecţiunilor şi scuzelor pe care le aduce sufletul când calcă legea morală, etc. (Il. Teodorescu).

Iată-ne ajunşi la graniţa isvoarelor bisericeşti. Cel din urmă este cartea simbolică cea mai răspândită „Mărturisirea ortodoxă". Ea cuprinde pe scurt întreaga învăţătură mântuitoare a Bisericii. Cuprinde tot ce suntem datori să credem, să iubim şi să nădăjduim. Este deci isvor şi normă a vieţii creştine, de care trebue să ţină seama la fiecare pas predicatorul.

Cu acest isvor însă seria isvoarelor nu s'a terminat. Mai sunt şi altele, tot atât de bogate. Despre ele vom vorbi îndată.

INFORMAŢIUNI

Delegat. Dl secretar general al cultelor, prof. *Aurel Popa*, a fost delegat ca preşedinte al comisiunii de propuneri pentru numirile, înaintările, şi transferările personalului subsecretariatului de culte şi arte.

Pentru femei sărace. Reuniunea femeilor române din Sibiu, condusă de dna Ersilia Vătăşanu, a trimis, — în loc de cunună de flori cu prilejul trist al morţii regretatei preotese Victoria Boiu, — suma de *una mie lei* Consiliului parohial dela biserica suburbiului Iosefin, pentru a fi distribuită la câteva femei sărace din parohie.

— Ostaşii români au trimis 150.000 de ţigări camarazilor finlandezi cari luptă pentru acelaş crez şi cu acelaş eroism împotriva bolşevicilor.

Director. In ministerul de culte a fost numit director, pe data de 1 Februar 1943, P. C. Sa Econom *Constantin Moisiu*, fost consilier patriarhal.

Catedrală în Odesa. I. P. S. mitropolit *Visarion* al Transnistriei a pus în discuţie chestiunea ridicării unei catedrale ortodoxe în Odesa. Pentru înfăptuirea acestui plan, I. P. S. Sa s'a adresat guvernământului din Transnistria şi primăriei municipiului Odesa.

---

murească marea taină a acestei uniri neînţelese, deoarece într'una singură e limpede că nu se poate cuprinde un aşa mare adevăr. Aşa, a fost asemănată uneori cu un mire care intră într'o cămară, alteori cu o viţă de vie, pe a cărei tulpină se razimă mlădiţele, alteori iar cu o nuntă plină de taină şi, în sfârşit, altădată cu unirea ce există între mădulare şi între cap — dar nici una din aceste icoane nu lămuresc deplin unirea duhovnicească a omului cu Dumnezeu, căci toate se dovedesc neputincioase în a arăta adâncimea acestei taine.

De fapt, orice prietenie duce în chip silit la o unire oarecare; dar dragostea lui Dumnezeu cu ce s'ar putea asemăna? Se pare că unirea şi legătura dintre soţi pe deoparte, ca şi armonia ascultării mădulărilor de cap, pe de alta, ar lămuri deajuns această unire tainică. Totuşi, şi aceste icoane sunt slab grăitoare şi rămân departe de ceeace ar trebui să exprime. Aşa, când e vorba de căsătorie, legătura ce o fac cei doi soţi nu-i poate uni în aşa fel încât să nu mai trăiască separat şi să nu fie decât un singur suflet, cum se întâmplă cu unirea dintre Hristos şi Biserică. De aceea, când dumnezeescul Apostol al neamurilor vorbea despre căsătorie, zicând „taina aceasta mare este", a trebuit să adauge imediat: „iar eu zic despre Hristos şi Biserică" (Efes. V, 32), vrând prin aceasta să învedereze că nu atât unirea celor doi soţi este plină de taină, cât mai ales desăvârşita unire dintre Hristos şi Biserică. Şi mădulările unui trup e drept că sunt unite cu capul, (doar prin această unire şi trăesc, căci în clipa în care această legătură s'ar strica, mădulările ar pieri), cu toate acestea, mădulările credincioşilor pare că şi ele se leagă mai strâns de Domnul Hristos decât de capul lor firesc; mai mult viază prin Fiul Domnului, decât prin buna potrivire în care trăeşte capul cu trunchiul omenesc. Şi aceasta se vede foarte lămurit din pilduitoarea viaţă a fericiţilor Mucenici, cari mai curând se bucurau să li se taie capul decât să se deslipească de Hristos, ba răbdau chiar cu plăcere să li se taie şi cap şi mădulări, dar nu scoteau o singură vorbă ca să renege pe Fiul Tatălui ceresc. Iată un adevăr foarte straniu. Cum de te poţi uni cu altceva mai strâns decât cu tine însuţi? Şi totuşi e posibil, deoarece unirea tainică dintre Hristos şi Biserică e mai deplină şi decât aceea dintre cap şi mădulări, din clipa în care Sfinţii, pe lângă că dobândesc o desăvârşită înlănţuire şi mădulările lor, se leagă mai cu putere de fiinţa Mântuitorului decât de însaş viaţa lor. Sfinţilor li-e mai drag de Mântuitorul decât de ei înşişi, după cum mărturiseşte sfântul Pavel, care mai curând doreşte să fie el însuş anathema dela Hristos, numai să ştie că dobândeşte întoarcerea Iudeilor şi că s'ar preamări prin aceasta numele lui Dumnezeu (Rom. IX, 3). Dacă şi o dragoste omenească se poate ridica până la aşa înălţime, apoi cine ar fi în stare să măsoare puterea dragostei dumnezeeşti? Dacă şi omul stricat de păcate e în stare a săvârşi fapte de o aşa de mare recunoştinţă faţă de Dumnezeu, ce va trebui să zicem atunci de puterea de a face bine a însăşi Bunătăţii întrupate? Şi atunci, fiindcă dragostea dumnezeească este negrăit mai presus decât cea omenească, urmează că şi unirea dintre dragostea cea aprinsă a lui Dumnezeu, pe deoparte, şi sufletul omului, pe de alta, va întrece puterea de înţelegere a omului în aşa măsură, încât este cu neputinţă s'o tălmăceşti în cuvinte.

Dar să folosim şi altă icoană pentru a lămuri această unire dintre Dumnezeu şi sufletul omenesc.

De multe lucruri are lipsă trupul omenesc spre a se susţine în această viaţă: de aer, de lumină, de hrană, de îmbrăcăminte. Toate acestea întreţin în chip firesc trupul şi mădulările lui. Ei bine, niciodată nu avem lipsă în acelaş timp chiar de toate aceste lucruri, ci de unele ne folosim acum, de altele altădată, după cerinţele clipei şi ale împrejurărilor. Căci haina mi-e de lipsă spre îmbrăcare, iar nu spre hrană; pentru a ne stâmpăra foamea, îi dăm mâncare. In acelaş fel în care nici lumina nu ni se dă ca să o respirăm, tot astfel nici aerul nu se poate transforma într'o rază de soare. Nici de simţuri şi nici de mădulări nu se foloseşte omul în fiece clipă, căci dacă-i vorba să ascultăm ceva, doar nu vom cere ajuajutorul ochilor şi al mâinilor. Aşişderea, degetele palmei neajută să pipăim, dar nu să gustăm, să auzim ori să vedem, căci astfel de trebuinţe le împlinesc alte puteri ale sufletului.

Când avem însă în vedere viaţa sufletească a celor ce vieţuesc întru Domnul, apoi atunci aflăm că acestora Dumnezeu le vine totdeauna într'ajutor, le împlineşte orice lipsă, este pentru ei totul şi nici nu rabdă măcar să-şi întoarcă privirea sau dorul în altă parte decât spre bunătatea Lui. Căci nu există trebuinţă omenească pe care Domnul să n'o împlinească creştinului; El îi dă viaţă, îl creşte, îl hrăneşte, El este lumina şi suflarea lui, El îi deschide ochii, i-i luminează şi dă puterea să-l vadă şi pe El, Domnul. El e şi hrănitorul şi hrana sufletului nostru; El e cel ce ne dă pâinea vieţii, pâine care nu-i altceva decât însaş bunătatea Lui; viaţă este pentru cei ce trăesc, mireasmă pentru cei ce respiră, îmbrăcăminte pentru cel goi. Şi nu numai că sufletul nostru merge spre El, dar tot El ne-arată şi drumul, ca unul care ne este şi lăcaş de petrecere aici pe pământ, dar în acelaş timp şi ţintă a călătoriei noastre prin lume. Noi suntem mădulările, El ni e capul. De trebue să luptăm şi El luptă împreună cu noi; de ne luăm la întrecere, El ne stă arbitru; de câştigăm, El se face coroana noastră de lauri. Pe toţi din toate părţile ne-adună spre El şi nu rabdă să ne mai depărtăm nici cu gândul dela El, necum să mai îndrăgim pe altcineva decât pe El. Ori încotro ne-am purta dorinţele, El ne întâmpină şi ni le împlineşte; ori într'o parte, ori într'alta, ori de intrăm, ori de ieşim, tot în mâna Lui cădem. „De mă voiu sui la cer, Tu acolo eşti; de mă voiu pogorî la iad, Tu de faţă eşti; de mi-aş lua aripi şi-aş sbura pe zori până la marginile mării şi acolo mâna ta mă va povăţui şi mă va sprijini dreapta Ta" (Psalm CXXXVIII, 8—10) zice Psalmistul. Căci Domnul atrage la sine pe toţi şi uneşte cu El tot sufletul omenesc printr'o silă prea dulce şi printr'o tiranie scăldată în cea mai desăvârşită iubire de oameni. Imi închipui că o astfel de silă a fost şi aceea cu care îndemna pe sluga Sa ca să umple casa cu cei chemaţi la nuntă: „Sileşte-i să intre, ca să-mi fie plină sala de nuntă" (Luca XIV, 23).

Va să zică aşa stau lucrurile.

Traducere din greceşte
Preot T. Bodogae

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul XCI — Sibiu, 14 Februarie 1943 — Nr. 7

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIIU

2 ex. (Of.)
Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Sibiu
Str. Şaguna 8

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mi

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Şase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Mărturisire dreaptă

Cronicari ai vremilor, ne plecăm peste veac spre a desluşi în furtunile lui sensurile înnoirii. Căci, incontestabil, se aşteaptă o înnoire în duh, o refacere de orizonturi, care să pună temelii de viaţă nouă omenirii. Problema este mai acută în Apus decât în Răsărit. Orientul nu este la capăt de istorie: el trăeşte sub zările unui început. Energiile spirituale nu sânt epuizate, ci înmuguresc spre veacul rodirilor depline. Apusul face impresia — dimpotrivă — a unei lumi cu principiul vieţii deplasat sub nivelul spiritului: o lume care a pierdut simţul adâncurilor, ca să plutească la suprafaţă. O lume care aşteaptă revelaţia unui nou Eon, puterile vivificătoare ale unui duh care să deschidă iarăşi fântânile adâncurilor. Creştinismul apusean poartă şi el stigmatele acestei istorii: a fost prea activ, prea amestecat în procesul istoric spre a nu purta şi fatalităţile lui. De aceea Apusul creştin începe să privească spre Orient cu alţi ochi decât până acum: de aici, din Răsăritul ortodox, se potrevărsa în hotarele lui apele vieţii duhovniceşti, care să determine o transformare lăuntrică mai adâncă a sufletului european. Nu din duh ecumenic, nici numai din spirit prozelitar-misionar, ci mai ales dintr'o necesitate lăuntrică, dintr'o poruncă a vremilor ce vin. N'o mărturisim noi, cari am putea fi bănuiţi de subiectivism de părtinire; n'o mărturisesc numai protestanţii, cari privesc spre Ortodoxie din duh ecumenic sau din antagonism faţă de catolicism, ci o mărturiseşte chiar teologia catolică şi noile orientări ale catolicismului în Apus. E o mărturisire dreaptă, cu toate rezervele în care se învăluie. E adevărat că până de curând teologia apuseană s'a arătat foarte puţin înţelegătoare faţă de creştinismul oriental. Ortodoxia apărea o îngrămădire de superstiţii, de tradiţii moarte, o lume încremenită fără nici o putere de viaţă. Ce ar fi putut învăţa Apusul creator de istorie dela Orientul contemplativ, fatalist şi static? Şi totuşi au fost suficienţi câţiva ani ca Apusul să descopere faţa adevărată a acestui necunoscut şi adesea dispreţuit Creştinism oriental. Se admite azi — în general — că «drumul spre Creştinismul primar (spre realismul creştin) duce peste Părinţii greci şi nu peste sistemele teologice de mai târziu ale Apusului. Istoric «esenţa Creştinismului» — după care se fac atâtea cercetări atât la protestanţi cât şi la catolici — se va putea descoperi mai curând în această direcţie» (G. Wunderle, Ueber die relig öse Bedeutung der ostkirchlichen Studien. Würzburg, 1939).

Aşadar Ortodoxia este calea de descoperire a creştinismului primar şi a sâmburelui primar, originar, adânc, esenţial al duhului creştin. De aici cercetarea tot mai atentă a Părinţilor Bisericii ortodoxe, a comorilor ei de viaţă, de duh şi cult, în ceeace acestea ar putea contribui la transformarea formelor de viaţă creştină din Apus. Răsăritul poate dărui ceva Apusului, poate indica drumurile mântuirii, isvoarele vieţii, luminile duhului, puterile transfigurării. Occidentul devine atent faţă de hristocentrismul oriental, care se revarsă în comunitatea Bisericii, în liturghie, în mistică şi asceză, în teologie şi eshatologie, în adierile Duhului sfânt ce transfigurează lumea. Trăeşte par'că în Apusul creştin sentimentul unei prea mari istoricizări, unei prea accentuate laicizări a vieţii creştine: spre a sălta existenţa umană din lumesc în ceresc, din pământesc în duhovnicesc, din activism terestru în energie spirituală sânt necesare luminile de paradis ale Ortodoxiei. De aceea ceeace se scoate cu predilecţie în evidenţă de către teologii apuseni ca specific al Ortodoxiei, este tendinţa spre «supranaturala transfigurare a existenţii terestre, (spre) îndumnezeirea omului» (Idem p. 17), prin care lumina Dumnezeirii stăpâneşte peste toate: natură, istorie, om. Nu e deci de mirare când o carte de dreaptă prezentare a Ortodoxiei în liniile ei fundamentale (Iulius Tyciak, östliches Christentum) se închee cu următoarele concluzii: «E nevoie să ne schimbăm părerile despre Orient. Nu în credinţa mândră, că noi putem numai să dăm! Trebue să avem îndrăsneala de a primi din nou. A ne schimba părerea despre noi-înşine, adică *a ne regăsi la sfintele isvoare.* A ne elibera de toate încărcările straturilor istoric-periferice ale vieţii religioase«. «Cu dragoste trebuie Occidentul să asculte glasuri sfinte care pătrund până la noi din Orient. *Ele ne grăesc despre o bogăţie, o mărire, o nebănuită plinătate.* Şi noi credem, că *tocmai aceste sfinte glasuri aduc deslegarea şi clarificarea situaţiei religioase contemporane.* Nu numai Biserica apuseană are să dăruiască Orientului, ci şi Orientul are o misiune pentru noi. Numai cutremurarea mistică a omului oriental poate să ne elibereze lăuntric de *supraeticismul* şi *raţionalismul* nostru. Lumea transfigurării, comunitatea şi iubirea ce învălue Totul, ne va ajuta să înfrângem *naturalismul* şi individualismul omului modern... Atitudinea eshatologică, îndreptată spre transfigurarea finală, ne călăuzeşte mai aproape de Biserica primară cu focul ei entuziast-pneumatic. Ne lipseşte focul sfânt, care face viaţa să înseteze după lumea divină de dincolo.

«Noi încercăm să formăm iarăşi o viaţă din Taină. Orientul a păstrat necontenit această viaţă şi poate să ne arate ce însemnează atitudine liturgică şi cum toată viaţa creştină creşte din Liturghie. Liniştea, Pacea,... Iubirea Creştinismului oriental va potoli şi purifica activismul apusean. Întâlnirea cu Orientul creştin va feri — probabil — Apusul de o ultimă mare criză, de care zilnic se apropie mai mult...

«Repetăm: întrebarea poziţiei noastre faţă de Orient este întrebarea deciziunii europene prin excelenţă. *Orientul, care stă mai aproape de Biserica primară, ne va conduce la isvoarele noastre veşnice, ne va călăuzi înapoi la noi-înşine»* (p. 56—57, 59).—Ospune un teolog catolic. Criza Creştinismului apusean deschide inima Apusului pentru adevărurilede viaţă ale Ortodoxiei. Dincolo de aparenţele statice ale Ortodoxiei, Apusul descopere un dinamism supranatural, o energie spirituală care e în stare să-i regenereze trăirea. Preţuirea aceasta, care nu poate fi suspicionată nici de subiectivism, nici de interes, ţâşnită din înseşi necesităţile de existenţă ale Creştinismului apusean, este mărturisirea dreaptă care trebue să ne îndemne a ne adânci şi mai mult în comorile ortodoxiei, a le valorifica puterea dumnezeiască şi a lupta pentru zările unui veac de plenară manifestare ortodoxă. E în ea răspunsul pe care Apusul îl dă celor ce — uitând valorile autohtone — privesc mereu admirativ şi slugarnic spre Occident. Mărturisirea Apusului trebue să devie şi mărturisirea noastră: aici, în lumea de har a Ortodoxiei. mustesc energiile de lumină ale Vieţii de ieri, de azi şi de mâine, ale Vieţii veşnice...

Viena, 1943.

Diacon N. MLADIN

Prevederea în istorie

Învăluiţi în vâlvătaia războiului şi chinuiţi de întrebarea: cum se va sfârşi războiul? — mulţi inşi fac diferite prognosticuri interesante şi odată cu acestea afirmă că «istoria se repetă» sau că războiul se va sfârşi aşa sau aşa. Toate le discută şi le afirmă ca şi când mersul istoriei şi al războiul s'ar putea anticipa foarte uşor sau chiar s'ar putea prevedea rezultatul lui final. Toate aceste încercări — uneori prea copilăreşti sau timorate — angajează într'ânsele problema legalităţii faptelor istorice în general şi pe aceea a cunoaşterii şi prevederii în domeniul istoriei, în special.

Căutarea de legi istorice are la bază dorinţa de a trage — din cunoaşterea a ceeace s'a întâmplat — consecvenţe practice pentru acţiunea proprie şi de a scoate — din cunoaşterea trecutului şi a prezentului — concluzii şi principii de acţiune pentru viitor. Ea stă în strânsă legătură cu problema dacă istoria-i o ştiinţă şi cu chestiunea raportului istoriei cu ştiinţele naturale.

In strădania de a-şi împlini acea stă dorinţă, spiritul omului a înregistrat şi greşeli grave. Aşa este, de pildă, supunerea faptei istorice, legilor ştiinţelor naturale şi înscrierea ei în relaţia mecanică de cauză şi efect. Pentru a-şi înlătura orice obstacole din calea legalităţii precise şi rigide, această direcţiune a eliminat complet accidentalul — şi cu el individualul şi iniţiativa acestuia — din istorie sau i-a lăsat un foarte redus câmp de acţiune. Istoria a fost transformată înt'un simplu teatru de marionete.

Alţii — întemeiaţi pe o largă aplicare a legii cauzalităţii sau conduşi de o observare prea superficială a faptelor — au afirmat că «istoria se repetă», uitând că legea cauzalităţii nu spune nimic despre momentul şi numărul repetiţiei fenomenelor. Când şi cât de des vor avea loc împrejurările în care se desfăşoară un oarecare fenomen istoric, aceasta scapă legii cauzalităţii. Şi apoi chiar şi când împrejurările ar fi exact aceleaşi, fenomenul istoric — datorită specificităţii actului liber şi creator al omului — îmbracă altă ipostază şi altă calitate.

Oricât s'ar strădui mintea omului, realitatea ontologică nu se lasă simplificată şi redusă în legi ale raţiunii umane şi cuprinsă în formule precise şi rigide, ci cercetarea cauzelor se isprăveşte totdeauna cu un rest al necunoscutului, al misterului. Şi atunci cine nu vrea să facă loc minunii în ştiinţă şi pentrucă — deşi ţin morţiş la cauzalitate — nu-i în stare să pătrundă până la ultimele nexuri concrete, toate precedentele faptelor cărora nu le poate stabili o relaţie cauzală le însumează în categorisirea de «accidental, hazard».

Ce este hazardul în concepţia istoriei? O definiţie foarte interesantă îi dă francezul *Ournot*, care afirmă că hazardul este «independenţa mutuală de mai multe serii de cauze şi de efecte, cari concurează în mod accidental a produce cutare fenomen, a pregăti cutare întâlnire, a determina cutare eveniment, care, pentru această pricină, e calificat de întâmplător». (Considerations sur la marche des idées et des événements dans les temps modernes. Paris, 1872, pg. 1 sq). In fond, noţiunea hazardului nu provine decât din ignoranţa noastră, din slăbiciunea spiritului nostru, incapabil a surprinde adevăratele cauze ale faptelor istorice. Dacă uneori au loc evenimente, în care noi nu putem vedea decât «simple accidente», ele îşi găsesc cea mai bună explicaţie în intervenţia divină extraordinară.

Ştiinţa istoriei nu poate ajunge la formularea de legi naturale stricte în sensul fizicei, fiindcă spiritualul — care constitue baza fundamentară a fenomenelor istorice — nu-i determinat în antecedentele sale la fel cu fenomenele ştiinţelor naturale. Este

semnificativ şi concludent faptul că şi 'n cercetarea naturii (şt. naturale) cu cât se istoricizează, adecă cu cât se aşează mai mult istoria desvoltării pe primul plan al intereselor şi preocupărilor sale, trebue să acorde hazardului — şi implicit misterului — un câmp cu atât mai mare (Cf. Bauer Wilhelm Dr., Einführung in das Studium der Geschichte. 2. Aufl. Tübingen (Mohr) 1928, ps. 25 sq). Dinamismul creator de adevărată istorie este rezultatul colaborării intense a factorilor esenţiali ai istoriei (Dumnezeu şi omul), cari nu pot fi încadraţi în determinismul fizic şi cari — având modul lor specific de acţiune — exclud legalitatea rigidă. Dificultatea prevederii în istorie derivă nu numai din neconformarea spiritualului la legi rigide, ci şi din caracterul teleologic al desvoltării istorice, în care elementul primordial îl constitue Pronia divină şi apoi omul.

Teoretic se poate foarte bine cugeta că-i posibil să deduci legi istorice din întâmplări. Faptic, însă, este cu totul altfel. Abia din compararea faptului istoric cu împlinirea legilor din domeniul naturii, rezultă că pentru istorie e practic imposibil s'ajungă la legi reale pe baza experienţelor istorice de până acum. (Bauer: O. c. p. 28).

Dimensiunile cosmosului şi ale destinului său — în limitele cărora se desfăşoară istoria — şi prea mica noastră perspectivă de timp ce o putem avea la dispoziţie ne fac imposibilă elaborarea de legi istorice. Prin urmare, atât după limita temporală, cât şi după cea materială, experienţa noastră nu-i suficientă pentru a o face bază a legilor istorice.

Dacă suntem conştienţi de adevărul că fiecare fapt istoric singuratic este o complexitate de fenomene diferite, atunci ne dăm seama cât de greu este să elaborăm legi istorice. Conţinutul întâmplărilor istorice este determinat atât de înrâuri psihice cât şi fizice şi deci aici vin în considerare legalităţi psihice şi fizice, însă şi acelea care stau între acestea două, adecă cele psiho-fizice. Deci, complexitatea infinită a evenimentelor şi faptelor istorice îngreuiază cercetarea cauzelor şi face imposibilă elaborarea legilor.

Căci istoria n'are să studieze omenirea într'un moment dat, în stare statică, ci menirea ei principală este s'o studieze în starea ei dinamică, în desvoltarea ei în timp. Această desvoltare este foarte complexă şi amplă. Multiplicitatea fenomenelor ce pot avea loc în timp şi spaţiu fac posibilă acţiunea mai multor legi şi cauze şi prin aceasta fenomenele istorice se complică foarte mult. De aceea greutatea de a descoperi legi exacte este tot aşa de mare în istorie ca şi în psihologie şi provine atât din faptul că forţele care compun un fenomen istoric nu pot fi stabilite cu precizie, cât şi din faptul că aportul lor de determinare cauzală în producerea evenimentului istoric depăşeşte orice posibilitate de sesizare exactă. (Simmel Georg, Die Probleme der Geschichtsphilosophie. München u. Leipzig (Verlag Duncker u. Humblot) 1923, pg. 111).

Toate aceste fapte şi împrejurări fac imposibilă elaborarea de legi ale desvoltării istorice. Istoria nu se desfăşoară pe o pantă unică şi rectilinie. De aceea toţi filozofii şi teoreticienii istoriei care au încercat să elaboreze legi de evoluţie în istoria generală, au eşuat în întreprinderea lor. (Sée Henri, Science et philosophie de l'histoire. Paris (F. Alcan) 1928, pg. 136).

Totuşi — deşi trebue să renunţăm la formularea de legi de evoluţie — pe baza experienţei istorice se pot stabili anumite configuraţii de tendinţe (Sombart), anumite linii directive şi un anumit ritm al precedenselor schimbării, precum şi etapele succesive ale desvoltării istorice şi mijloacele prin care se realizează.

Din toate cele ce s'au stabilit până acum, rezultă clar că în domeniul istoriei previziunea este imposibilă şi, deci, exclusă. Cel mult se pot prevedea curente ce duc în anumite direcţiuni şi cu acestea o foarte aproximativă linie de orientare în spre viitor. (Sèe: O. c. p. 138). De aceea istoricului i se impune o mare prudenţă şi rezervă în afirmaţiuni. Spiritul critic şi conştiinţa mereu trează a limitării posibilităţilor sale de cunoaştere şi prevedere trebue să-l însoţească necontenit. A forţa lucrurile peste aceste limite, înseamnă a orienta viitorul pe baze netemeinice şi a-l periclita grav.

In consecinţă, adagiul atât de iubit al concepţiei pozitiviste a istoriei: «Savoir c'est prévoir» şi «prévoir c'est pouvoir» rămâne mereu un neîmplinit «pium desiderium» al omului, iar prevederea deplină în istorie o are numai cel investit de sus cu o misiune aleasă printre neamuri şi miruit cu darul profeţiei istorice. De aceea curiozitatea neastâmpărată de a cunoaşte viitorul istoric şi prognosticurile care fixează până şi detalii în mersul şi în rezultatul final al actualului războiu sunt — conştient sau inconştient — manifestări ale spiritului luciferic caracteristic omului modern, care vrea să ştie totul şi să poată totul ca şi Dumnezeu; iar expresia curentă: «istoria se repetă» este un mod foarte comod şi pueril de a explica fenomenele istorice. Acestea nu şi pot găsi justificare decât în legitima sete de cunoaştere a omului, care însă trebue să aibă de corectiv modestia şi supunerea în faţa hotărârilor tainice ale Providenţei divine.

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

Spre viaţă nouă

Abnegaţie şi jertfă

In frământările vieţii contemporane, nota ce stăruie, ca un lung ecou, e durerea şi suferinţa.

Creiat bun şi înzestrat cu libertate, omul a abuzat de bunătate şi de libertate şi singur şi-a ales calea rătăcirii.

Prin căderea din starea edenică el a primit două elemente în sine, care cu timpul s'au amalgamat în sufletul său: — păcatul şi suferinţa.

Suferinţa, ca urmare a păcatului din care isvoreşte, înseamnă ciocnirea violentă a aspiraţiilor omului cu realitatea oarbă.

Omul, purtând în sine, drept razim al existenţei sale, nădejdea, scrutează viitorul încrezător într'un mai bine. Se trudeşte, uită clipa amară şi se avânta spre viitor în care speră să afle alinare după atâta sbucium.

Idealul fiind însă intangibil, omul, desamăgit de loviturile sorţii şi de durerile acumulate în această goană, se resemnează.

Din tinereţea entuziasmată, cu nădejdi infinite, devine sceptic.

Bogat sau sărac, sănătos sau bolnav, învăţat sau simplu muncitor, el sufere... Toţi deopotrivă sorb cu nesaţ, fiecare în starea lui şi în felul lui, din aceeaş cupă a deşertăciunii şi a suferinţii, încât însaşi sf. scriptură a concretizat faptul în cuvintele: „Viaţa omului e scurtă şi plină de necazuri".

Adânc cugetătorul, fericitul *Augustin* se exprima într'o alură pesimistă, dar veridică: Neclintit este sufletul nostru, până se va odihni în Tine, ear sf. apostol Pavel zice: „tot gem şi sufăr".

Când suferinţa e atât de generală apare firească întrebarea. Se poate atenua? Poate scăpa omul de acest coşmar? Ce poate da adevărat sens vieţii?

Sânt întrebări ce frământă pe oameni de orce clasă socială.

Răspunsul însă nu poate veni decât de pe Golgota: E crucea şi jertfa.

Mai pesus de lume şi om, deasupra nestatorniciei vieţii, tronează Dumnezeu. Venind dela El, ca dela un tată bun, omul nu poate avea altă ţintă decât a se întoarce smerit în El: prin abnegaţie şi jertfă.

Jertfa e suferinţa dulce [un jug uşor], sintetizând atât de sublim scopul [Dumnezeu] şi mijloacele [calea crucii].

Lupta grea devine blândă, când e dusă pentru un „prieten drag", ea dă uşurare şi alinare totdeauna. Suferinţa lui e o ardere de tot în slujba unei împărăţii fără dureri sau înfrângeri. Ea singură înobilează pe om şi-l face capabil să-şi ducă traiul în contemplaţia viitoarei lumi ce ni se deschide odată cu părăsirea nedesăvârşirii trupeşti.

Resemnarea în faţa nimicniciei omeneşti, lepădarea sufletească de tot ce-i efemer şi privirea mereu spre cer, chiar şi în cele mai mari strâmtorări, sânt treptele jertfei bine primite. E aceasta pesimism? Nici decum. E poziţia adevăratului creştin în faţa vieţii. Prin ea apostolul neamurilor a biruit pe optimistul Nero, răzimat pe deşertăciune.

Jertfa care e, şi trebuie să fie, acceptarea cu resemnare a tot ce Dumnezeu dă omului, înalţă pe om, ea dă curaj în necazuri şi aureolă celui ce se jertfeşte. Ea e în contrast cu suferinţa fără ideal divin, care e laşă, îndeamnă la şovăială, duce la disperare şi coboară în iad. Prin jertfă biruim orce vrăjmaş, în urma ei răsar roade îmbelşugate.

Ea face din sâmburele de muştar pomul mare, după cum din jertfa crucii a crescut arborele mântuirii cu ramuri peste tot pământul.

Din jertfă răsare viaţa, prin jertfă se trăieşte, şi tot prin ea murim.

E atâta suferinţă şi atâta jertfă 'n lume!...

Vrea omenirea o cale isbăvitoare, vrea sens al vieţii? Privească la jertfa Celui ce pildă ni-a dat nouă.

Prin orce strâmtorări ai trece, isbăvirea va veni şi, odată cu ea, şi cununa biruinţii.

Pr. V. D. Ogradă

FOIŞOARA

(2) **NICOLAE CABASILA**

Despre viaţa în Hristos

Viaţa adevărată se câştigă prin Dar de sus şi prin strădania noastră

Am arătat pân'acum destul de lămurit că pentru creştini viaţa în Hristos începe şi se trăeşte nu numai în veacul ce va să fie, ci încă şi în acesta de pe pământ. De aceea vom arăta în cele următoare în ce chip am putea ajunge să trăim în amândouă vieţile sau cum zice sf. Pavel „să umblăm întru înnoirea vieţii". Va trebui prin urmare să spunem cari suflete se leagă aşa de strâns de Dumnezeu încât se unesc cu El şi ce poate fi această unire pe care nu ştiu cum s'o numesc şi cum s'o tălmăcesc.

Lucrarea porneşte dela Dumnezeu; din partea noastră s'adaogă doar bunăvoinţa; căci doar a Lui e săvârşirea, a noastră e numai dorinţa de împreunălucrare. Cu alte cuvinte, întru atâta putem noi dobândi unirea cu Dumnezeu, întrucât ne supunem harului şi întrucât nu ascundem talantul şi nu stângem Duhul ce arde în noi. Adică să nu săvârşim nimic ce strică vieţii sufletului, căci orice de felul acesta aduce moartea. Doar atât bunăstarea omului, cât şi simţul lui de a face bine cer ca omul să nu ridice sabia contra lui, nici să fugă de fericire, ori să arunce coroana biruinţii de pe capul său. Doar însuş Domnul Hristos, care veşnic este printre noi, sădeşte în sufletele noastre în chip neînţeles rădăcinile vieţii duhovniceşti. Căci într'adevăr, Domnul este totdeauna de faţă şi ajută creşterea acestor rădăcini de viaţă, care tot de mâna Lui sunt pornite. Se înţelege, El nu-i de faţă în mijlocul nostru aşa cum a fost când era pe pământ, cu acelaş fel de viaţă, discutând, convorbind şi împărtăşind aceeaş viaţă, ci într'alt chip, mai desăvârşit, unindu ne atât de strâns cu El încât devenim mădulări ale Lui şi nu mai formăm decât un singur trup cu El. Căci pe cât e de negrăită dragostea Lui de oameni, care ne-a îmbrăţişat pe noi nevrednicii şi ne-a făcut vrednici de binefaceri atât de mari, tot pe atâta e de neîntrecut desăvârşita unire a sufletului cu Dumnezeu, încât nici prin icoană, nici prin cuvânt nu se poate tâlcui. Şi tot peatâta de minunat este chipul în care Domnul este de faţă în viaţa noastră, ca şi multele binefaceri cu care ne încarcă traiul, ca unul care singur se scaldă în preamărire. Căci de fapt pe cei cari poartă în trupul lor chipul morţii — moarte pentru care şi-a dat viaţa Fiul Omului — pe aceştia îi zideşte din nou, le dă iar formă şi îi face părtaşi la însaş viaţa Lui.

Cu ajutorul sfintelor Taine — care vestesc moartea şi îngroparea Domnului — *ne naştem la viaţa duhovnicească, cu ajutorul lor creştem în ea şi ajungem să ne unim în chip strălucit cu însuş Mântuitorul nostru.* Căci *prin aceste lucrări sfinte viem, ne mişcăm şi suntem,* cum spunea sfântul Pavel. Astfel, *botezul este acela care ne dă însăş fiinţa şi trăirea noastră întru Hristos,* căci până primeşte aceasta taină omul e mort şi plin de stricăciune şi abia prin ea păşeşte la viaţă.

Ungerea cu sfântul Mir desăvârşeşte pe noul născut la viaţa Duhului, întărindu-i puterile de care are lipsă aici pe pământ, iar Dumnezeeasca Impărtăşanie susţine această viaţă, păstrând-o într'o stare înfloritoare. Pentrucă pâinea vieţii de veci este aceea care susţine puterile sufletului şi-l întremează dalungul călătoriei lui. Pe scurt, sufletul nostru trăeşte din această pâine a vieţii, dupăce şi-a primit fiinţa în baia Botezului şi întărirea prin ungerea cu sf. Mir. Şi astfel noi trăim în această lume văzută duşi cu gândul la lumea cea nevăzută, schimbând nu locul, ci felul de trăire şi vieţuire. De fapt, nu noi suntem cei ce ne-am schimbat sau ne-am ridicat viaţa mai aproape de Dumnezeu, ci Domnul însuşi este cel ce s'a scoborît şi a venit la noi. Căci nu noi am căutat pe Domnul, ci El ne-a căutat pe noi; doar nu oaia a plecat în căutarea păstorului şi nici drahma în căuterea stăpânei sale, ci însuşi Domnul a coborît pe pământ şi a găsit în om chipul Său, a cutreerat locurile pe unde rătăcise oaia pierdută şi luând-o pe umere a scăpat-o din rătăcire. Bine înţeles nu ne-a mutat în alt loc, ci lăsându-ne pe pământ ne-a făcut încă deaici locuitori ai cerului şi ne-a vărsat în suflete dorul după viaţa cerească, fără să ne ridice la cer, ci doar aplecând cerurile şi pogorându-se după cum zicea proorocul: „Domnul a plecat cerurile şi s'a coborît pe pământ" (Psalm XVII, 10). Prin lucrarea acestor sfinte Taine, Soarele Dreptăţii intră, ca printr'o mare deschizătură a firii, în această lume întunecată şi omoară tot ce-i peritor în ea împrăştiind peste tot duh de viaţă nemuritoare, căci Lumina lumii birueşte lumea, potrivit cuvintelor Lui: „Eu am biruit lumea" (Ioan XVI, 33), vrând, adică, să spună prin aceasta că trupul muritor şi stricăcios se face vrednic de o viaţă netrecătoare şi veşnică. Căci după cum când intră razele soarelui într'o cameră în care arde o luminărică, privirile tuturor sunt atrase de aceste raze a căror strălucire face să păleasscă cu totul pâlpâirile făcliei, tot astfel şi strălucirea vieţii viitoare care-şi face loc în lumea aceasta prin sfintele Taine, covârşeşte în sufletele noastre orice farmec al vieţii trupeşti şi întunecă toată frumuseţa şi strălucirea acestei lumi. Aceasta este trăirea în duh, care e în stare să nimi-

Cazania lui Varlaam

Se împlinesc exact 300 de ani, decând Mitropolitul Varlaam al Moldovei a tipărit o „Carte românească de învățătură la duminecele de peste an și la praznice împărătești și la sfinții mari", numită mai pe scurt „Cazania lui Varlaam.

De 300 de ani această carte bisericească a adus același grai românesc în toate ținuturile locuite de Români, răspândită fiind mai ales de călugări pela bisericuțele noastre ortodoxe.

Aceeași cazanie, deci același grai, se citea în toate bisericile noastre, contribuind astfel la unitatea limbii și a sufletului românesc. Dacă astăzi avem unitate în limbă, avem să mulțumim îndeosebi Bisericii noastre ortodoxe prin cărțile ei.

In anii trecuți am găsit un exemplar din această carte prețioasă și rară la biseriea din Țărățel-Zarand. Am luat-o în mâini cu multă evlavie, ca pe o comoară însemnată din trecutul nostru.

E încă destul de bine păstrată, legată în table de lemn, îmbrăcate în piele. A fost cumpărată pentru această biserică acum 186 de ani (1757) și mulți preoți și cântăreți au zăbovit pe pielea ei, dovadă picăturile de ceară dela luminări ce se găsesc în ea.

Pe prima filă a acestei Cazanii stă scris de mână cu litere vechi cirilice cine a cumpărat-o, cu cât, pe vremea cărui preot și la care an. Nu lipsește din acest scris obișnuita afurisanie cu „cei 318 părinți sfinți dela Nekia" pentru cel ce ar cuteza să „o mute sau să o vândă pe bani".

Vor mai fi poate astfel de cărți vechi pela parohiile noastre, cărți care astăzi nu se mai întrebuințează și astfel multe din ele zac acoperite de praf și de uitare. Aș propune ca frații preoți să adune aceste cărți vechi de prin strane și de pe dulapurile sau polițele din altar, să le introducă cu număr în registrul bibliotecii parohiale și să le păstreze cu mare sfințenie, căci ele sunt comori din trecutul nostru. Iar când vremea le îngădue să cerceteze cu răbdare, ce s'a scris cu mâna de bătrânii preoți sau dieci pe câte o filă sau pagină în aceste cărți, căci material prețios ar putea culege din ele pentru compunerea cronicelor noastre parohiael.

Preot **Virgil Perian** Brad

INFORMAȚIUNI

Pomenirea eroilor dela Stalingrad. După lupte sângeroase, care au durat aproape trei luni, armata a 6-a germană, împreună cu două divizii de ostași români și un regiment slovac, luptând până la ultimul cartuș, a fost nevoită a înceta rezistența. — Mareșalul-Conducător a adresat țării un apel pentru a se prăznui, în toate bisericile noastre, jertfa eroilor căzuți la Stalingrad. — Duminecă, în 7 l. c., s'a săvârșit în catedrala mitropolitană din *Sibiu*, întru cinstirea vitejilor dela Volga, slujba de pomenire, celebrată de către un mare sobor de preoți, în frunte cu P. S. Sa episcopul *Vasile* al Maramureșului și cu I. P. C. Sa arhimandritul-vicar *Teodor*. Răspunsurile le-a dat corul studenților teologi, sub conducerea păr. profesor Gh. Șoima. Au asistat, la măreața solemnitate, toți reprezentanții autorităților civile, militare și bisericești, și un mare număr de alți credincioși sibieni.

Parastas. In ziua de 3 Februar, împlinindu-se șapte ani dela săvârșirea din viață a fericitului întru Domnul, episcopul *Nicolae Ivan*, vicariatul de Alba-Iulia a făcut slujba de pomenire, în biserica centrală din Alba-Iulia, pentru sufletu neuitatului dispărut. După slujba parastasului, P. C. Vicar, prot. *Al. Baba*, a rostit cuvântul ocazional, subliniind activitatea neobosită a vrednicului organizator al eparhiei și închinându-se cu smerenie în fața memoriei lui.

Revista „Glasul Monahilor", întemeiată și redactată de Păr. ieromonah *Dionisie Lungu* (București II, strada Cahul 21), a împlinit 20 de ani de activitate întru respândirea adevărului creștin și îndrumarea duhovnicească pentru cetitori. Urăm revistei, la acest prilej, alți mulți ani de aceeaș activitate desinteresată.

Intervenirile oprite! Se reamintește din nou, că intervenirile la autorități militare, în scop de mutări, concedii și alte interese personale, sânt absolut interzise. Numele celor ce intervin, va fi publicat în ziare, aplicându-se și alte sancțiuni.

Școală de cântăreți bisericești s'a deschis, în 5 Februar 1943, în vicariatul nostru dela Alba-Iulia, dându-se astfel posibilitatea formării sufletești și tehnice a cântăreților bine pregătiți, ca elemente de colaborare în parohiile eparhiei. Deschiderea solemnă a cursurilor s'a desfășurat în prezența P. Cucernicului vicar prot. Al. Baba, președintele vicariatului, a P. C. prot. Nic. Vasiu, directorul școalei, a preoților dela centru și a tuturor elevilor școalei.

Interesul pentru carte. Pe întreg teritorul, nu prea mare, al Boemiei și Moraviei, există astăzi peste *opt mii* de biblioteci publice, cu aproape șase milioane de volume.

„Cassa de Păstrare"

Institut de credit și economii S. A. în Sălișle

Capital Lei 1.250.000
Registrul Bancar Nr. 9/1934

Convocare

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «*Cassa de Păstrare*» S. A. în Sălișle, sunt invitați a lua parte la

a LVIII-a adunare generală ordinară

care va avea loc *Sâmbătă în 6 Martie 1943*, ora 10 a. m. la sediul societății, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale;

2. Raportul Consiliului de administrație și al Consiliului de cenzori;

3. Aprobarea Bilanțului încheiat la 31 Decemvrie 1942 și descărcarea Consiliului de administrație și al Consiliului de cenzori pentru gestiunea lor;

4. Fixarea jetoanelor de prezență;

5. Eventuale propuneri, prezentate în conformitate cu dispozițiunile statutare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Cassa de Păstrare" S. A. în Săliște, sunt de asemenea invitați în conformitate cu Deciziunea Onor. Consiliu Superior Bancar Nr. 4263 din 26 Ianuarie 1943 și dispozițiunile art. 20 și 24 din statute la

adunarea generală extraordinară

care se va ține în aceeași zi și în același local, imediat după adunarea generală ordinară, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale extraordinare;

2. Sporirea capitalului social și modificarea articolelor 4, 5, 26, 30, 33, 36 din statute.

Textul vechiu:
Art. 4.

Publicațiunile societății se fac în două ziare designate de Consiliul de administrație.

Bilanțul societății se va publica în „Monitorul Oficial", precum și în ziarele menționate.

Textul nou:
Art. 4.

Convocarea adunărilor generale, precum și publicarea Bilanțului se vor face în „Monitorul Oficial", „Buletinul Oficial Bancar" și într'un ziar designat de Consiliul de administrație.

Textul vechiu:
Art. 5.

Capitalul fundamentar societar se fixează cu Lei 1.250.000·— împărțit în acții nominative de câte Lei 125 nominal, având a se plasa din acest capital cel puțin două din trei părți la cetățeni români. Această proporție de capital se va menține permanent, orice modificări s'ar aduce statutelor precum și în caz de sporiri de capital.

Acțiile se pot emite și în titlii cumulativi de 5 și 10 bucăți.

Adunarea generală poate eventual prin emitere de acțiuni de prioritate să sporească acest capital.

Textul nou:
Art. 5.

Capitalul social este de Lei 1.250.000·- împărțit în 10.000 acțiuni nominative de câte Lei 125·—.

Acțiunile vechi se contrag în 2000 acțiuni noui de câte Lei 500·— nomina

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă în 14 Februarie 1943, servesc: Prot. col. Iosif Serafim, prot. cons. Emilian Cioran și prot. Mih. Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu și Dr. Nicolae Balcă. *Predică: Prot. Iosif Serafim.* La Oastea Domnului, predică după masă la ora 4: *Prot. Mih. Neagu.*

Reuniunea română de muzică „Gh. Dima" din Sibiu își reîncepe activitatea. Probele corale, făcute sub dirijarea părintelui prof. *Gh. Șoima*, se țin *Lunea* și *Joia*, între ora 18 și 20, în sala mare a primăriei municipiului. Toți membrii coriști ai reuniunii sânt invitați a lua parte la repetiții. Asemenea sânt rugate toate persoanele de origine etnică română din Sibiu, — care au voce frumoasă și au mai cântat în coruri, — să participe la probele corale, înscriindu-se ca membri activi ai reuniunii.

C. preoți să stea în fruntea mișcării

Oastea Domnului

ceească orice poftă a cărnii după cuvântul sfântului Pavel: „Cu Duhul să umblați și să nu mai săvârșiți pofta trupului" (Galateni V, 16). Aceasta este calea pe care a rânduit-o Domnul când a venit la noi și aceasta este ușă pe care ne-a deschis-o El când a intrat în lume, iar când s'a înălțat la Tatăl n'a găsit cu cale să le închidă, ci deacolo din slava sa tot pe aceeaș cale și pe aceeaș ușă coboară între oameni. De fapt, mai curând am putea spune că însuș Domnul e veșnic de față și acum și în tot cursul vieții noastre, spre a fi credincios făgăduințelor ce ni le-a făcut. Am putea zice si noi cum zicea patriarhul Iacob (Facere XXVIII, 18) că sfintele Taine sunt casa și poarta cerului, prin care nu coboară numai îngerii — cari de fapt slujesc împreună cu noi la orice sfântă Liturghie — ci coboară chiar și Domnul îngerilor. Pentru aceea, când Domnul a binevoit să primească botezul dela Ioan, — vrând prin aceasta să arate, ca într'o oglindă, măreția Botezului pe care îl va întemeia — atunci a poruncit de s'au deschis cerurile spre a ne face să înțelegem că taina Botezului este aceea prin care ne învrednicim să vedem desfătările cerești. Așișderea și când zice că nimeni nu poate intra în viața de veci dacă n'a primit Botezul, și atunci baia Botezului e închipuită ca o trecere printr'o poartă. De aceea când striga proorocul David: „Deschideți-mi porțile dreptății" (Psalm CXXII, 19) cred că tocmai aceste porți doria să le vadă deschizându-se. Aceasta este ceeace mulți prooroci și împărați au dorit să vadă, dar care s'a putut împlini numai cu venirea pe pământ a însuși deschizătorului porților acestora. Iată pentruce, dacă i-ar fi fost dat lui David să intre pe ușa aceasta duhovnicească, n'ar fi știut cum să mulțumească lui Dumnezeu că i-a făcut această deschizătură în zid, ci ar fi exclamat: „Dacă-mi deschideți porțile dreptății, am să laud într'una pe Domnul" (Psalm CXXII, 19), deoarece odată trecut pe această poartă i-ar fi fost dat în măsură și mai mare să cunoască marea bunătate a lui Dumnezeu și negrăita Lui iubire de oameni.

Intr'adevăr, există oare vreo dovadă mai puternică de a arăta Bunătatea lui Dumnezeu și iubirea Lui de oameni, decât curățirea sufletului nostru de necurăția păcatului printr'o simplă spălare în apă, ori decât dobândirea împărăției cerești prin ungerea cu sf. mir sau, însfârșit, decât ospătarea împreună cu Cel ce și-a dat trupul și sângele pentru noi? Prin sfintele Taine oamenii ajung Dumnezei și Fii ai lui Dumnezeu, iar firea noastră omenească se învrednicește de cinstea care numai Domnului i se cuvine; omul, care altfel e praf și cenușă, se ridică la atâta mărire, încât ajunge deopotrivă cinstită și îndumnezeită chiar după fire ca și Domnul. Cu ce s'ar mai putea asemăna această minune? Puteare-ar născoci mintea omului ceva peste aceasta? Atât e de mare lucrarea tainelor lui Dumnezeu, încât întrece și desăvârșirea cerurilor, ba cred că prin strălucirea și măreția ei covârșește orice altă făptură și zidire a lui Dumnezeu. De aceea oricât ar fi de multe, de frumoase și de mărețe făpturile zidite de Dumnezeu, ele sunt departe de înțelepciunea și nesfârșita pricepere a Făcătorului lumii, care poate face lucrări și mai desăvârșite în frumusețe și măreție, mai desăvârșite chiar decât ar putea spune orice limbă omenească. Căci dacă s'ar putea ca Dumnezeu să zidească o făptură atât de plină de frumusețe și de bunătate încât înțelepciunea și puterea și priceperea acestei făpturi să fie deopotrivă cu ale lui Dumnezeu, cu alte cuvinte desăvârșirea ei să se măsoare cu însuș nesfârșitul veșniciei și să fie ca o strălucire a bunătății Lui celei nemărginite — o așa făptură cred c'ar trebui să întreacă în chip negrăit toate celelalte zidiri ale Lui. Ori dacă lucrarea lui Dumnezeu față de oameni a însemnat totdeauna trimitere de bunătăți și după această lege a săvârșit toate cele trecute și va săvârși toate cele ce vor veni — doar bine spune Dionisie Areopagitul că binele cere să fie împărtășit și împrăștiat la cât mai mulți (Dionisie Areopagitul: Despre numele divine cap. IV), adecă, dacă buna plăcere a lui Dumnezeu vrea să facă părtaș pe toți de cât mai mult bine și anume, tot binele pe care-l poate săvârși, apoi atunci e sigur că lucrarea Lui este cel mai măreț și mai frumos semn al bunătății Lui și cea mai desăvârșită icoană a dragostei Lui de oameni. Ori *această lucrare nu-i altceva decât Iconomia* (Pronia Cerească) *prin care Dumnezeu a purtat totdeauna grijă de omenire.* Căci Dumnezeu n'a făcut omenirii un bine ca oricare altul, ținându-și pentru sine partea cea mai bună, ci ne-a făcut părtași la însăș plinătatea Dumnezeirii, încărcându-ne cu toată bogăția darurilor care se revarsă din Ființa Lui. De aceea n'a greșit sf. Pavel când a spus că mai ales în Evanghelie se descopere însăși dreptatea lui Dumnezeu, căci dacă există o facere de bine și o dreptate a lui Dumnezeu, apoi aceasta se arătă tocmai în împărtășirea tuturora din belșugul bunătăților și al fericirilor dumnezeești. *Iată de ce Preasfintele Taine pot fi numite, cu drept cuvânt, porți ale dreptății,* deoarece tocmai bunătatea și dragostea lui Dumnezeu față de omenire — cari nu sunt decât strălucirea (reflexul) dreptății și a facerii Lui de bine — ne-au deschis porțile prin care noi ajungem la fericirea Cerului.

Dar în judecata și în dreptatea Sa, Domnul a ales și altă cale pentru a ne face părtași de biruința cerului, ne-a arătat adică și ușa prin care să intrăm și calea spre a ajunge la ea. Căci nu prin silă ne-a smuls din ghiarele diavolului ca pe niște robi, ci s'a dat pe Sine preț pentru noi, iar puterea celui rău o a pus în lanțuri, nu ca să-și arate tăria, ci pentrucă așa era cu dreptate,

şi anume: pentru tot câte 5 acţiuni vechi se va elibera una acţiune nouă de Lei 500·—

Capitalul social nou se stabileşte la Lei 5.000.000·— împărţit în 10.000 acţiuni de câte Lei 500·— nominal, având a se plasa din acest capital două din trei părţi la cetăţeni români, care proporţie se va menţine permanent, orice modificări s'ar aduce statutelor precum, şi în cazul de sporiri de capital.

Din cele 10.000 acţiuni, 2000 le revin acţionarilor vechi, iar restul de 8000 bucăţi se supun subscrierii publice.

Preţul acţiunilor noui puse în subscriere e a se achita integral la subscriere. Subscrierea să încheie în 30 zile dela data prospectului făcut conform dispoziţiunilor legale.

Tot în acest termin vor fi a se prezenta la ghişeul societăţii acţiunile vechi spre ştampilare şi preschimbare cu titlul provizor.

Acţiunile noui se pot emite şi în titluri de 5, 10 şi 50 bucăţi.

Textul vechiu:
Art. 26.

Consiliul de administraţie se compune din 7 membri aleşi de adunarea generală, dintre cari $^3/_4$ părţi trebue să fie cetăţeni români.

Această proporţie de membri în Consiliul de administraţie se va menţinea permanent, orice modificare s'ar aduce statutelor precum şi în caz de sporiri de capital.

Textul nou:
Art. 26.

Consiliul de administraţie se va compune din 1—3 membri, aleşi de adunare generală dintre acţionarii societăţii.

Membru al Consiliului de administraţie nu poate fi decât Român de origine etnică şi naţionalitate.

Textul vechiu:
Art. 30.

Fiecare membru al Consiliului de administraţie are a depune la cassa institutului 20 acţii proprii scrise pe numele său, eventual cedate lui, cari acţii în timpul funcţionării sale nu se pot înstrăina.

Neîmplinirea acestei dispoziţiuni în 30 zile dela alegere se consideră ca resignare.

Textul nou:
Art. 30.

Fiecare membru al Consiliului de administraţie va depune garanţia legală la cassa societăţii în acţiuni de ale societăţii cu cupoane neexpirate, libere de orice sarcini, cari acţiuni în timpul funcţionării sunt inalienabile.

Neîmplinirea acestei condiţiuni în 30 zile dela alegere se consideră ca renunţare la mandat.

Art. 33.

Alin. 1 se suprimă.

Text vechiu:
Art. 36.

Consiliul de censori (Comitetul de supraveghere) constă din 4 membri aleşi de adunarea generală pe un period de 3 ani dintre cari 3 din patru părţi, au să fie cetăţeni români. Işi alege din sânul său un preşedinte şi poate lua deciziuni valide, dacă sunt prezenţi 3 membri

Dacă numărul total al membrilor scade prin moarte ori abzicere sub 3, este a se convoca numai decât adunarea generală extraordinară pentru întregirea comitetului.

Comitetul va avea cel puţin de 4 ori în an a-şi face revizuirile prescrise.

Cercul de activitate şi agendele Consiliului de cenzori sunt normate prin legea comercială.

Text nou:
Art. 36.

Consiliul de cenzori se compune din 3 membri titulari şi 1—3 supleanţi, aleşi de adunarea generală pe timp de 3 ani, dintre acţionarii societăţii, cari toţi trebue să fie Români de origine etnică şi naţionalitate. Ei pot fi realeşi. Cel puţin un cenzor trebue să fie expertcontabil, contabil autorizat sau contabil stagiar.

Fiecare cenzor, cu excepţiunea expert contabilului, contabilului autorizat, sau contabilului stagiar, are să depună la cassa societăţii garanţia legală în acţiuni de ale societăţii, cu cupoane neexpirate, libere de orice sarcini, cari acţiuni sunt inalienabile în tot timpul funcţionării sale. Neîmplinirea acestei condiţiuni în 30 zile dela alegere să consideră ca renunţare la mandat.

Pentru a putea lua hotărâri valide se cere să fie de faţă cel puţin 3 membri. In cazul când, în urma renunţării sau încetării din viaţă, Consiliul ar scădea sub numărul necesar pentru luarea unei deciziuni valabile, se va convoca adunarea adunarea generală pentru completarea vacanţelor.

Agendele Consiliului de cenzori sunt normate prin Codul comercial şi legea pentru organizarea şi reglementarea comerţului de bancă.

Domnii acţionari cari doresc a lua parte la adunările generale ordinară şi extraordinară, în persoană sau prin plenipotenţă, vor depune acţiunile şi procurile la casieria institutului, la Banca „Albina" din Sibiu, sau la „Banca Centrală" pentru Industrie şi Comerţ, Sucursala Sibiu, cel mult până Duminecă în 28 Februarie 1943.

In cazul când la adunările generale, ordinară şi extraordinară din 6 Martie 1943, nu se vor prezenta acţionari în numărul suficient, conform art. 20 din statute, convocăm fără altă înştiinţare a doua adunare generală ordinară cu aceeaşi ordine de zi pe ziua de Sâmbătă în 13 Martie 1943, ora 10 a. m. în acelaş local şi aceeaşi ordine de zi precum şi a doua adunare generală extraordinară cu aceeaşi ordine de zi, imediat după terminarea adunării generale ordinare.

Pentru a doua adunare generală ordinară şi pentru a doua adunare generală extraordinară sunt valabil depuse acţiunile depuse până la 28 Februarie 1943 la aceleaşi locuri şi se mai pot depune altele până la data de 7 Martie a. c. Adunarea generală ordinară a doua poate aduce hotărâri valabile fără considerare la numărul acţionarilor prezenţi şi la numărul acţiilor depuse. In schimb adunarea generală extraordinară a doua poate aduce hotărâri valabile numai dacă sunt reprezentate $^1/_3$ parte a acţiilor emise şi conclusele aduse cu majoritate de cel puţin $^2/_3$ a voturilor.

Sălişte, 30 Ianuarie 1943.

Consiliul de Administraţie

Nr. 232—1943 (5) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Sâmbăta de sus apuseană din protopopiatul Făgăraş, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile parohului vor fi:

1. Salarul dela Stat.

2. Stola uzitată în parohie.

3. Casă parohială, cu dependenţe şi grădină.

4. 5 jugăre eclejie fânaţ.

5. 3 stânjini de lemne de foc în pădurea bisericii.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul fixat oficiului protopopesc Făgăraş, însoţite de documentele regulamentare şi de încuviinţarea de candidare dela P. V. Consiliu Arhiep.

Concurenţii, cu prealabila înştiinţare a subsemnatului oficiu prot., se vor prezenta în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Făgăraş, la 12 Ianuar 1943.

Prot. Pavel Borzea
protopop

Atenţiune!

Pentru a nu pierde timpul cu căutări şi corespondenţă, Onor. Oficii parohiale sunt rugate a arăta la comandele de luminări:

1. Soiul şi cantitatea, dorite din fiecare Nr.

2. Felul plăţii, ca **reţinere** *din salar,* **rambursare,** *sau costul de Lei . . . .* **asemnat** *prin* **mandat** *poştal.*

3. Adresa exactă: **Comuna, Poşta şi Judeţul.**

Comandele să se facă din vreme şi să se scrie scurt şi precis, numai strictul necesar, pe $^1/_4$ de coală.

AVIZ

La **Librăria Arhidiecezană** *din Sibiu, se află de vânzare*

TABLOUL

I. P. S. Sale Arhiepiscopului şi Mitropolitului

Dr. Nicolae Bălan

mărimea 37×30 cm. Lei 100.—

TABLOUL

Arhiepiscopului şi Mitropolitului

Andreiu Şaguna

mărimea 37×30 cm. Lei 100.—

Ambele Tablouri sunt artistic executate şi potrivite pentru birourile On. Oficii protopopeşti şi parohiale. Comandele se fac trimiţând preţul plus spesele postale Lei 60.— şi se expediază franco-recomandat. Contra ramburs nu se trimit

Citiţi, sprijiniţi şi răspândiţi ziarul

Telegraful Român

Astfel a ajuns stăpân al casei lui Iacob, dupăce nu prin silă, ci pentru dreptate — a nimicit tirănia celui rău ce apăsa asupra sufletelor oamenilor. La acest lucru se gândeşte şi Psalmistul când zice: „Dreptatea şi cu adevărul sunt temelia tronului Tău, Doamne" (Ps. 89, 15). Această dreptate nu numai că ne-a deschis nouă uşile cerului, dar însaş Dreptatea întrupată s'a pogorît la noi. Căci în vremea de demult, înainte de a se scoborî Domnul printre noi, nu exista nici o dreptate pe pământ. Aşa într'o zi, cum nu-i scapă Lui nici cea mai mică taină, s'a aplecat din înălţimea Cerurilor să vadă dacă va afla, oare, dreptate pe pământ şi n'a aflat deloc. „Căci, zice Psalmistul, toţi s'au abătut, împreună netrebnici s'au făcut, nu este nici unul care să facă binele, nici măcar unul singur" (Ps. 14, 3).

Dar când celor ce şedeau în întunerecul minciunii şi în umbra morţii le-a răsărit adevărul, atunci şi dreptatea s'a pogorît din cer şi s'a arătat oamenilor pentru prima oară în toată desăvârşirea ei. Atunci s'a făcut îndreptarea noastră, căci prin moartea pe Cruce a celui atotdrept s'a şters vina ce era asupra noastră, au căzut de pe noi cătuşele fărădelegilor şi ale nedreptăţilor, la care singuri noi ne-am condamnat, iar în urma acestei morţi răscumpărătoare a Domnului noi am ajuns şi prieteni şi aleşi ai Lui. Fiindcă prin moartea Sa, nu numai că Domnul ne-a slobozit din patimi şi ne-a făcut cetăţeni ai altei împărăţii, ci „ne-a dat şi puterea să devenim fii ai lui Dumnezeu" împreunându-ne cu El atât prin trupul pe care l-a renăscut în carne, cât şi prin cel care ni se împărtăşeşte sub forma sfintelor Taine. Aşa că în acest chip Insuş Domnul face să răsară în sufletele noastre dreptatea şi viaţa Sa, dreptatea cea adevărată pe care oamenii ajung s'o cunoască şi s'o trăiască numai prin sf. Taine.

Căci dacă şi înainte de venirea Celui ce ne-a adus îndreptarea şi împăcarea au mai fost mulţi oameni drepţi şi iubiţi de Dumnezeu — ceeace trebue să recunoaştem — apoi aceasta trebue s'o înţelegem nu atât pentru vremea lor, ci mai degrabă pentru vremile de după ei, cu alte cuvinte ei trebuiau să stea pregătiţi şi îndată ce va veni Dreptatea, să alerge spre Ea; îndată ce va veni Plătitorul răscumpărării, ei să devie slobozi; când va apare Lumina, ei să-şi deschidă ochii să vadă, iar când însuşi Adevărul se va descoperi trupeşte, atunci să nu se mai uite la închipuirea Lui, ci la El Insuş. Pe vremea aceea, cei drepţi se deosebiau de cei nedrepţi numai prin aceea că — dupăce şi unii şi alţii purtau aceleaşi lanţuri şi îi apăsa aceeaş tiranie — cei dintâiu sufereau robia şi apăsarea tremurând de frică, dorind cu toată puterea nimicirea închisorii şi zdrobirea lanţurilor lor, iar capul tiranului doriau să-l vadă căzut la picioarele lor, în acelaş timp ceilalţi nu-şi dădeau nici măcar seama de viaţa îndobitocită pe care o duceau, ci se bucurau de această robie. La fel cu aceştia din urmă au fost şi cei ce au trăit în binecuvântatele zile ale vieţii pământeşti a Mântuitorului: nici aceia n'au fost bucuroşi să răsară Soarele dreptăţii peste ei, ba au făcut tot ce-au putut ca să-L stingă sau chiar să-I oprească razele de a se împrăştia peste lume.

De aceea era şi firesc ca atunci când s'a arătat Impăratul, unii să fie sloboziţi din tirania iadului, pe când ceilalţi să rămână şi mai departe în lanţurile patimilor. Căci bolnavii cari cu orice preţ vreau să-şi refacă sănătatea şi cari bucuros şi cât mai grabnic cer să vie doctorul, unii ca aceştia arată mai mult dor după sănătate, decât cei cari nu-şi dau seama nici de boala lor şi nu cer ajutorul doctorului. Pe cei dintâiu, chiar înainte de a-i vizita, doctorul îi socoteşte aproape vindecaţi, bine înţeles dacă nu se îndoeşte de meşteşugul său doftoricesc. Ori în timpurile vechi cam în acest fel trebue să înţelegem că Domnul a socotit pe unii drepţi şi aleşi ai săi. Intr'adevăr, unii ca aceştia făceau tot ce erau în stare spre a săvârşi cât mai multă dreptate, de aceea în ziua în care a venit Mântuitorul ei au meritat să fie făcuţi slobozi din lanţurile robiei lor. Dar chiar aşa stând lucrurile, soarta lor nu era prea fericită. Căci dacă ar fi fost ei mai dinainte hotărâţi să trăiască după adevărata dreptate, atunci ar fi ajuns în clipa morţii „în pacea şi în mâna lui Dumnezeu", cum zice înţeleptul Solomon. Ori cei cari plecau din această lume se duceau cu toţii în iad. Când a venit însă în lume Stăpânul lumii, noi am primit dreptatea cea adevărată şi dragostea lui Dumnezeu, căci Domnul Hristos n'avea lipsă să le caute înafară, din clipa în care ele erau tocmai însuşirile firii Lui. Iar calea dela cer către pământ Domnul n'a aflat-o gata, ci El însuş a tătat-o. Dac'ar fi aflat-o gata ar însemna că altcineva, înaintea Lui a deschis-o, ori stă scris: „Nimeni nu s'a suit la cer, fără numai cel ce s'a pogorât din cer, Fiul Omului care este în cer".

Şi atunci, din moment ce înainte de venirea Crucii nu exista nici iertare de păcate şi nici ură de jertfă răscumpărătoare, oare despre ce dreptate putea fi vorba în acele vremuri? Căci înainte de a te fi împăcat cu pretenii nu te poţi prinde în horă cu ei, iar înainte de a-ţi fi rupt cătuşele robiei, nu poţi avea dreptul să câştigi cununa alergătorilor în circ. Sau, ca să fim mai scurţi, dacă mielul paştilor evreeşti a adus într'adevăr mântuirea, atunci de ce a mai fost de lipsă o a doua mântuire? Căci dacă icoana şi închipuirea mai dinainte a desăvârşirii ar fi adus fericirea deplină, atunci adevărul şi viaţa nu ar mai fi avut rost să vină în lume. Ce rost mai avea moartea lui Hristos ca să împrăştie duşmănia, să strice zidul de despărţire şi să sirălucească pacea şi adevărul, dacă încă înainte de jertfa Golgotei ar fi existat mulţi drepţi şi prieteni ai Domnului?

Traducere din greceşte
Preot T. Bodogae

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 21 Februarie 1943 — Nr. 8

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mi
APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

O nouă fază în viața Academiei teologice „Andreiane"

Vechea și merituoasa instituție de cultură creștină și națională de de lângă Scaunul mitropolitan al Ardealului pășește într'o nouă fază a existenței sale, menținându-și întreaga moștenire a tradițiilor ei sănătoase.

Rămânând în simbioză cu conducerea sfintei Biserici, dela care își soarbe înțelepciunea și elanul, ea va elibera de aci înainte diplome de licență deplin egale cu cele eliberate de Facultățile teologice din Țară, iar profesorii ei se vor bucura de aceleași drepturi și cinstiri ca și profesorii universitari.

Instituția aceasta a crescut, începând dela 1811, organic, potrivindu-și pasul cu ritmul fiecărei epoci, dar rămânând fidelă duhului ei de tot deauna, care e duhul Bisericii și al împrejurărilor de viață ale Românilor din Nordul Carpaților,

Pe măsură ce pastorația sufletească a pretins o pregătire mai temeinică, prin complicarea referințelor sociale, iar cultura românească s'a îmbogățit și adâncit prin apariția unei vaste pături intelectuale, instituția încredințată cu creșterea preoților noștri și cu reprezentarea demnă a concepției creștine de viață trebuia să-și adapteze și intensifice străduințele sale de educație și de instrucție.

O încremenire în formele vreuneia din etapele ei trecute, ar fi făcut-o inaptă pentru a corăspunde fiecărui timp, oricât ar fi impus sub aspectul de venerabil vestigiu al trecutului.

Ierarhii Bisericii ardelene și-au împlinit cu prisosință nu numai rolul de-a ocroti această instituție și de-a o păstra în alvia legăturilor ei cu Biserica și cu tradiția Ardealului, ci și de-a o îndruma pe linia unui progres continuu, potrivit cu cerințele fiecărui timp.

In special Mitropoliții Andreiu Șaguna și Nicolae Bălan s'au impus în istoria școalei prin această grije de continuă înălțare și adaptare a ei la condițiile schimbate ale timpului.

Mitropolitul Andreiu Șaguna a ridicat anii de studiu în această instituție superioară de învățământ la 3 și a pregătit pe seama ei cea mai distinsă pleiadă de dascăli ortodocși din istoria Ardealului dinainte de 1918, dând prin aceasta un impuls întregului învățământ de dincoace de Carpați.

Iar I. P. S. Mitropolit Nicolae a sporit îndată după înălțarea Sa în scaun anii de studiu la 4 și a reînoit metoda marelui Său înaintaș de-a trimite tineri la studii. Datorită purtării de grije atât de înțelepte a I. P. S. Sale această instituție și în general Biserica Ardealului se bucură azi de un prestigiu intelectual unanim recunoscut.

Ce s'ar fi întâmplat dacă nu ar fi fost această nobilă pasiune de progres cărturăresc a I. P. S. Sale? Unde am fi astăzi cu Academia noastră teologică și cu scaunele arhierești ale Ardealului?

Academia «Andreiană» ar vegeta neobservată într'un colț obscur, repetând clișeele unor definiții arhaice, retrasă cu timiditate din vâltoarea marilor probleme ale timpului, sau, dacă Ierarhul s'ar fi degajat de răspunderea acestei școli, ar fi fost inundată de spiritul mai nepăsător față de comorile tradiției noastre, cum se întâmplă acolo unde e stăpânitor Statul cu fluctuațiile lui de regimuri și de ideologii.

Armonia aceasta minunată între progres și spirit autohton, între avânt înoitor și răspunderea față de tradiție și de tot ce avem noi ca Biserică și neam, nu se putea realiza altfel decât prin purtarea de grijă a unui ierarh însuflețit de pasiunea luminii.

Așa a fost Academia teologică «Andreiană» și așa va rămânea în raporturile ei cu conducerea bisericească.

Dar nu e mai puțin adevărat că nivelul ei actual sporește în prestigiu, iar silințele ei primesc un nou impuls prin faptul că Statul recunoaște absolvența ce-o acordă ca egală cu licența Facultăților și pe profesorii ei ca egali cu cei universitari. Statul, formându-și asupra Academiei «Andreiane» această judecată comparativă și trăgând concluzia unei egalități de vrednicie și de nivel între ea și Facultățile de Teologie, săvârșește un act care-l onorează, dovedind înțelegerea sa obiectivă, iar acestei Academii îi procură mulțumirea recunoașterii unor merite reale și ambianța unei activități mai pline de răsunet.

Recunoștință pentru acest însemnat act de înțelegere se cuvine în primul rând dlui profesor *Ion Petrovici*, ministrul Culturii Naționale, singurul ministru de până azi care a fost în stare să treacă peste atâtea pretinse piedeci, ce stăteau în calea satisfacerii doleanțelor acestei Academii.

Când am vorbit prima dată cu Domnia Sa discutând această problemă, Domnia Sa și-a exprimat convingerea că va putea fi rezolvată această «quadratură a cercului», acordând Academiei noastre toate drepturile unei școli universitare, fără să se aducă vreo atingere situației ei de instituție sub jurisdicția bisericească. Filosoful subtil, obișnuit să mediteze asupra realităților vii, știa că aproape totdeauna acestea nu sunt nici «cercuri» simple, nici «patrate» simple, ci împreunări armonice de aspecte complicate și uneori aparent contradictorii. Deasemenea știa că intervenția omului nu trebue să destrame asemenea realități, dus de o tendință unilaterală de raționalizare, ci mai degrabă să le promoveze.

Domnia Sa a realizat întocmai ideea ce și-a propus-o, ușurând activitatea și progresul unei instituții vii, legată de tradițiile bisericești ale Ardealului, lăsând intactă armonia ei de care vorbeam mai înainte. Domnia Sa a dat prin această lege Ardealului o satisfacție, căci se cădea să aibă o școală teologică învestită cu toate drepturile.

Un însemnat titlu la recunoștința Academiei «Andreiane» și l-a câștigat prin această recunoaștere a noilor ei drepturi, dl *prof. Aurel Popa*, Secretarul general al Cultelor și Artelor. S'a scris adeseori în ziarul nostru despre prodigioasele rezultate ale activității Domniei Sale la Subsecretariatul de Stat al Cultelor. Dar actul acesta ultim, la a cărui înfăptuire a contribuit cât se poate de mult, încoronează toate celelalte realizări ale Domniei Sale.

Energia neobosită, pledoaria caldă, înțelegerea deplină a realităților bisericești ardelene, cari îl caracterizează, au cumpănit în chip hotărâtor la rezolvirea acestei dificile probleme care a fost o piatră de încercare de care s'au poticnit toate bunele voințe ale foștilor conducători ai Departamentului Cultelor. Domnia Sa s'a impus tuturor factorilor bisericești pentru promtitudinea și înțelegerea largă cu care a rezolvat toate problemele arzătoare ale Bisericii în legătură cu Ministerul Cultelor.

Nu încape îndoială că fără înțelegerea pe care o are dl *Mareșal Ion Antonescu* pentru rolul Bisericii în viața neamului nostru și fără dragostea Domniei Sale pentru Ardeal, străduința dlui ministru Ion Petrovici și a dlui prof. Aurel Popa n'ar fi ajuns la un rezultat atât de favorabil.

De aceea instituția noastră îi rămâne îndatorată și Conducătorului cu întreaga ei gratitudine.

Dumnezeu să binecuvinteze pasul ce-l face Academia «Andreiană» în noua ei formă de existență.

D. STĂNILOAE

Chemarea Cruciaților dela Stalingrad

Cetatea de pe malul inferior al râului Volga, ce poartă numele celui ce cârmuește Rusia comunistă, a ținut încordată, câteva luni în șir, atenția întregei Europe.

Fatalitatea a vrut ca vestea ce ni-a venit în o seară dela începutul acestui Februarie, să fie împotriva dorințelor noastre. Tremura vocea crainicului și tremurau undele prin care venea necruțătoarea știre.

De doi ani de zile ne-am încleștat cu toate puterile într'un războiu ce l-am numit sfânt, căci sfântă este cauza pentru care a fost deslănțuit.

Am trecut Nistrul, Niprul, Bugul, Donul și am înroșit cu sânge până și apele râului Volga, nu pentrucă ne trebuia pământ, dar ne-am dus spre Răsărit pentruca în țara, în care de un pătrar de veac clopot și toacă nu s'au mai auzit, să facem să răsune iar; ne-am dus să desgropăm icoane și cruci și să le reașezăm la locul lor de cinste; ne-am dus să sfințim prestoalele din altarele întinate de cea mai crudă urgie, deslănțuită asupra bisericii creștine; am trimis în Răsărit desrobitori de credință și lege și am dat veșniciei, prin miile de vieți jertfite pe nesfârșitele fronturi de acolo, nu numai eroi ai patriei noastre, ci am dat și sfinți de pus în Calendarul creștinismului de mâine.

Deaceea, n'am să plâng pierderile. Dig împotriva năvălirii sălbatece ce a desrădăcinat secularii copaci ai pravoslavnicei credințe, am pus pieptul tânăr al miilor de ostași. Sub scutul acestui dig ne-am prelungit viața noi, cei de acasă...

Deschid la întâmplare, Cronica țării și aflu scris, pentru 10 Ghenarie anul dela Facerea Lumii 6983 (1475), că «pe valea Bârladului era frig, ceață mare și vreme mocnită. Sultanul Mehmed, împăratul turcesc, într'armând oaste 120.000 de oameni și oaste tătărească și muntenească, a trimis-o asupra lui Ștefan Vodă»... Armata, care cucerise Țarigradul, cu mare grijă și jale a toată creștinătatea, 50 de zile bătându-l, voia să-și deschidă, prin Moldova în sus, drum înspre Miază Noapte. «O mare primejdie amenință, până ce Ștefan se aruncă el însuș în mijlocul Turcilor și cu puterea minunată a lui Dumnezeu nimici urdiile turcești, având el abia 40.000 de luptători, dintre cari partea cea mai mare erau țărani».

Oricine se aștepta acum la o veselie fără margini, cu trâmbițe, surle, alai; — dar nu s'a petrecut așa. Clopotele au sunat în Vaslui și 'n toată țara, dar nu pentru fală, ci pentru altceva: Domnul a dat poruncă pe toată oștirea și Țara Moldovei: «Post și rugăciune din hotar până 'n hotar». «Nu s'a îngâmfat Ștefan în urma acestei biruințe, — spune cronicarul polon Dlugosz, — ci a postit 40 de zile cu apă și pâne. Și a dat poruncă în țara toată să nu cuteze cineva să pună pe seama lui acea biruință ci numai pe a lui Dumnezeu».

Câte zile de post va mai fi ținut Ștefan Vodă și înainte de-a pleca la atac!...

Cu gândul la aceste vremuri sfinte în posturile rânduite de biserică obişnuesc să recomand credincioşilor: să ţinem câte o zi de post negru pentru ostaşii noştri de pe front şi pentru biruinţa armatelor creştine asupra celor păgâne. Dimineaţa ne întâlnim la sf. Liturghie, peste zi se lucrează în familiile celor concentraţi, iar seara ne adunăm iarăş la biserică.

Experienţa îmi spune că numărul celor ce fac acest mic sacrificiu pentru cei ce au sacrificat totul pentru noi, numărul lor zic era deocamdată redus. Ei se mărginea la mamele tinerilor plecaţi, sau la soţiile lor, sau la rudele lor.

Să nu pierdem însă din vedere că: frontul de acasă este tot atât de important, ca şi cel din ploaia gloanţelor şi din tranşee. Cei de pe front dau totul pentru noi; ear noi ce dăm pentru ei?

Să nu dărâmăm ceeace ei clădesc.

Peste noi au mai năvălit barbarii din Răsărit, au fost mulţi şi bine organizaţi milităreşte, — dar au pierit, în scurtă vreme, şi noi am rămas. Am rămas pentrucă pe lespedea bisericuţelor noastre genunchii ne erau mereu plecaţi şi teama de Dumnezeu era firul roşu care broda întreaga noastră viaţă.

De data aceasta nu se va petrece, decât tot aşa!

Cruciaţii dela Stalingrad ne cheamă să fim la înălţimea lor, frontul de acasă să fie tot aşa de puternic ca al lor.

Să luăm aminte!

Preot **ION SABĂU**

Cu gândul la ostaşii noştri

Pentru Duminecă, 21 Februar 1943, Consiliul de Patronaj apelează la naţiune, cerându-i obolul destinat nevoilor ostaşului nostru. Nu este vorba atât de nevoile personale ale ostaşului, pentrucă grija supremă în această privinţă o are administraţia militară. Este însă vorba de alte nevoi, de alte dureri, tot atât de mari ca şi cele personale: este gândul ce poartă pe ostaş la cei de acasă ai săi. Plecând pe front, el a lăsat familia sa de multe ori în lipsuri, şi desigur lipsurile pe care le duce o familie sunt mai mari când lipseşte braţul voinic de muncă al bărbatului. Iar gândul că familia sa ar duce lipsă, chinue pe ostaş.

Acest gând mai ales nu trebue să-l chinue. Ostaşul trebue să fie încredinţat că, la rândul ei, naţiunea întreagă înţelege să-i apere familia. Singura modalitate, deci, de a ne arăta dragostea pe care o avem faţă de ostaşul nostru, este de a veni în ajutorul familiei sale.

Acesta este scopul acţiunii întreprinse de Consiliul de Patronaj sub numele de „Ziua Ostaşului".

„Ziua Ostaşului" este ziua datoriei naţionale pe care o avem şi dela care nu ne putem eschiva nici bogat, nici sărac, de a da cu toată dărnicia, mână dela mână, de a contribui la strângerea fondurilor pentru ajutorarea familiilor mobilizaţilor nevoiaşi. Este fondul naţional pentru ostaşi, adică pentru ce-i este lui mai drag şi mai apropiat: familia sa.

Este o datorie pe care ostaşul nu ni-o impune, pentru că el nu ne cere nimic şi ne dă în schimb totul. Dar este datoria tuturor românilor de a se solidariza în acest moment istoric cu armata noastră şi această datorie a solidarităţii naţionale ostaşul ne o impune, pentrucă el răspunde la ea în cel mai înalt grad.

Citiţi, sprijiniţi şi răspândiţi ziarul

Telegraful Român

Nouile drepturi ale Academiei teologice „Andreiane"

Ministerul Culturii Naţionale şi al Cultelor. Legea Nr. 75.

„Antonescu Mareşal al României şi Conducătorul Statului", asupra raportului dlui Ministru Secretar de Stat la Departamentul Culturii Naţionale şi al Cultelor, Nr. 6149 din 1943, In baza dispoziţiunilor decretelor legi Nr. 3052 din 5 Septemvrie şi Nr. 3072 din 7 Septemvrie 1940. Am decretat şi decretăm:

Decret Lege:

Pentru organizarea şi funcţionarea Academiei teologice „Andreiane" din Sibiu.

Art. 1. Academia teologică ortodoxă română „Andreiană" din Sibiu, este şcoală superioară de grad universitar, rămânând sub jurisdicţia Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba Iulia şi Sibiu.

Art. 2. Această Academie eliberează diplome de licenţă în Teologie.

Diplomele de licenţă, eliberate de Academia „Andreiană", conferă titularilor aceleaşi drepturi ca şi diplomele de licenţă ale Facultăţilor de Teologie din Ţară.

Art. 3. Studiile pentru licenţă în Teologie, se predau în patru ani şi sunt împărţite în patru grupe:

1. Teologia Exegetică;
2. Teologia istorică;
3. Teologia sistematică;
4. Teologia practică.

Teologia exegetică şi Teologia istorică, se predau în anii I şi II, iar Teologia sistematică şi Teologia practică,

Art. 4. Catedrele şi Conferinţele Academiei teologice „Andreiane" sânt următoarele:

***A)* Catedre:**

1. Exegeza Testamentului Vechiu şi Limba ebraică;

2. Exegeza Noului Testament şi Ermineutica biblică:

3. Apologetica şi Sociologia;
4. Teologia Dogmatică;
5. Dreptul bisericesc;
6. Teologia Morală şi Mistică;
7. Istoria Bisericii Româneşti şi Artei Creştine Ortodoxe;
8. Istoria Bisericii Universale şi Patrologia.
9. Liturgica şi Teologia Pastorală.
10. Filosofia creştină şi Pedagogia.

***B)* Conferinţe:**

1. Omiletica şi Catihetica;

2. Indrumări Misionare şi Sectologia;

3. Muzica bisericească şi Ritual.

Pe lângă catedrele de Teologie dogmatică şi Apologetică funcţionează şi câte o asistenţă.

Art. 5. Membrii Corpului Didactic ai Academiei „Andreiane" se vor împărţi în aceleaşi clase ca şi membrii Corpului Didactic Universitar al Facultăţilor de Teologie.

Ei sunt egali în grad, drepturi şi salarizare cu membrii Corpului Didactic al Facultăţilor de Teologie, gradele fiind aceleaşi şi corespunzându-şi între ele.

Art. 6. Profesorii definitivi actuali, de cetăţenie română, vor fi recunoscuţi ca atare: cu gradul de titulari acei care au mai mult de trei ani de funcţionare ca definitivi, restul cu gradul de profesor agregat.

Art. 7. Regulamentul Academiei teologice „Andreiane", întocmit de Arhiepiscopia ortodoxă română şi publicată în Monitorul Oficial Nr. 25 din 30 Ianuarie 1943, conformându-se articolului 141 din Legea Nr. 386 din 1942, relativ la organizarea Invăţământului Superiór, publicată în Monitorul oficial Nr. 118 din 23 Mai 1942, desvoltă modalităţile de funcţionare şi de recrutare a Corpului Didactic, aparţinând acestei Academii teologice.

Art. 8. Orice dispoziţiuni de Lege sau Regulament contrare celor cuprinse în Legea ed faţă, sânt şi rămân abrogate.

Dat în Bucureşti, la 10 Februarie 1943.

Antonescu
Mareşal al României şi Conducătorul Statului

Ministrul Culturii Naţionale şi al Cultelor
Prof. *I. Petrovici*

Nr. 337.

Raportul dlui Ministru al culturii naţionale şi al cultelor, către dl Mareşal Ion Antonescu, Conducătorul Statului.

Domnule Mareşal,

Prin art. 141 din Legea Nr. 386 din 1942, relativ la organizarea Invăţământului Superior, publicat în Monitorul oficial Nr. 118, [partea I], din 23 Mai 1942, s'a prevăzut că, Academia teologică Ortodoxă Română „Andreiană" din Sibiu, va putea elibera diplome echivalente cu cele de licenţă în Teologie, dacă îşi va organiza studiile şi îşi va recruta Corpul Didactic după modalităţile similare celor în vigoare pentru Facultăţile de Teologie.

In acest caz, se conferă Corpului didactic al acestei Academii, aceleaşi drepturi de salarizare ca şi celui dela Facultăţile de Teologie.

Pentru încadrarea Academiei în dispoziţiunile generale ale Legii învăţământului Superior, cu respectarea drepturilor Bisericii am socotit necesar să întocmesc alăturatul Proect de Decret Lege, prin care să se fixeze caracterul acestei şcoli, reglementându-se şi situaţia membrilor Corpului Didactic Profesoral, aflaţi astăzi în funcţiune.

Consecvent principiilor înscrise în art. 141 din Legea Nr. 386 din 1942, am înţeles să legalizez situaţiunea actualilor profesori definitivi ai Academiei, asimilându-i cu colegii lor dela Universitate, pentru ca această înaltă şcoală să fie pusă pe plan de egalitate cu Facultăţile de Teologie din Ţară, fapt ce constituie un act de prestigiu pentru Biserica strămoşească a Ardealului.

Detaliile de funcţionare şi recrutare a personalului didactic, respectiv, formează obiectul Regulamentului elaborat de către reprezentanţii eparhiei ortodoxe române de Alba Iulia şi Sibiu în acord cu Ministerul Culturii Naţionale şi al Cultelor, respectându-se normele din Legea Invăţământului Superior, adaptate la structura administrativă şi canonică a Bisericii noastre dominante Regulamentul a fost publicat în Monitorul Nr. 25 din 30 Ianuarie 1943.

Pentru aceste motive şi în baza dispoziţiunilor Decretelor legi Nr. 3052 din 5 Septemvrie şi Nr. 3072 din 7 Septemvrie 1940, avem onoare a supune aprobării şi semnăturii Domniei Voastre, alăturatul Proect de Decret Lege pentru organizarea şi funcţionarea Academiei Teologice Ortodoxe Române „Andreiane" din Sibiu.

Primiţi, Vă rugăm, Domnule Mareşal, asigurarea înaltei noastre consideraţiuni.

Ministrul Culturii Naţionale şi al Cultelor,
Prof. *I. Petrovici*

Nr. 6149/1943.

Extras din Monitorul Oficial Nr. 35 din 11 Februarie 1943, pag. 1190.

Revenire...

„Rămâneţi întru mine şi eu întru voi". (Ioan 15, 4)

De câte ori mă gândesc la pilda fiului risipitor, gândul mi se opreşte la momentul când fiul cel mic a cerut tatălui său partea sa din avuţie şi a plecat din casa părintească. Şi mă întreb totdeauna oare ce gând îl păştea? Ce dor îl mâna spre meleaguri necunoscute? Ce-l făcea să fie gata să înfrunte greutăţile necunoscutului şi să se lapede de fericirea şi liniştea casei părinteşti? Nu va fi avut, în această casă părintească, toate cele de lipsă pentru a putea fi fericit şi mulţumit cu un trai frumos? Nu-i împlinise tatăl său încă din copilăria lui toate dorinţele după cum face orce părinte pentru copilul său?

De câte ori bate la poarta gândului meu această întrebare, parcă mă simt neputincios, mut, nu ştiu găsi cuvântul potrivit care ar exprima mai bine motivul plecării în lume a fiului celui mai mic. Dar atunci deschid eu singur porţile sufletului meu şi mă întreb:

Nu suntem şi noi de atâtea ori nişte fii mai mici, cari ne aventurăm aşa de primejdios din comunitatea frumoasei noastre copilării în iureşul şi în vârtejul lumii, gândindu-ne la zămislirea unui viitor în care singuri să ne conducem? Nu uităm atât de des de această moştenire, care se chiamă obiceiurile frumoase ale tinereţii noastre?

Ne vrem oameni mari şi rupem cu trecutul nostru sufletesc, în care însă îngerii şi puterea lui Dumnezeu se urcau şi pogorau continuu pe scara sufletului nostru de atunci.

Dar ceeace facem fiecare în acest sens, cu expropierea credinţelor şi cu desrădăcinarea florilor curăţeniei din sufletul nostru tineresc, noi experiem atât de des şi în viaţa noastră duhovnicească.

Puterea ce ne-o dă comuniunea altarului, o subţiem, o diluăm prin aceea că îndată ce eşim pe uşa bisericii ne împrăştiem, ne desconcentrăm, începem să plătim bir tot mai mult Cezarului patimilor şi gândurilor deşarte.

Alături de floarea ce-a încolţit în taina sufletului nostru când eram în Casa Domnului, am lăsat să crească, îndată ce am eşit în lume, şi cucuta şi bălăriile patimilor.

Din atmosfera aceea de caldă comuniune cu Dumnezeu, în care numai zefirul Duhului Sfânt adia gânduri curate în inimile noastre, în care Dumnezeu însuşi lucra prin noi ca un stăpân prin lucrătorii săi în lume, am încercat să evadăm din acest plăcut circuit, din această măreaţă împărăţie unde lucra numai puterea Duhului, am evadat, zic, în pustiurile unde vrem să ne vedem numai puterile noastre, unde vrem să domnim numai noi, unde credem că toate ni le putem împlini şi ne sunt permise. Şi pe marea aceasta unde am încercat să ne arătăm puterile noastre, deodată naufragiăm. Simţim deodată cum ni se slăbănogesc ghenunchii şi atunci alergăm din nou la Sfântul Altar şi cerem lui Hristos să ne întindă mâna.

Naufragiază zilnic şi deatâtea ori sufletul nostru pe marea acestei vieţi, slăbeşte duhul nostru atât de mult, încât pare că ne părăseşte în încordările noastre continue, greutatea sarcinilor, patimilor şi păcatelor ne gârbovesc atât de tare, şi noi tot nu înţelegem odată că numai în preajma ochiului Domnului vom putea rămânea tari.

Nu vedem câte vânturi ispititoare inundează prin ferestrele sufletului nostru la tot momentul? Nu simţim până în rinichii noştri frigul patimilor? Nu vedem că ne încovoiam sub neputinţele noastre? Focul abia mai pâlpâie în candelele entuziasmului nostru preoţesc. N'auzim în noaptea patimilor noastre continui cele mai categorice cuvinte ce ni s'au spus vreodată? Fără de mine nu puteţi face nimic. (Ioan 15, 4).

Ce ai făcut cu pânea vieţii pe care ai luat-o cu tine de pe Altarul Domnului? Tu n'ai înţeles că această pâne euharis-

tică trebue să-ţi fie solul pe care are să se înrădăcineze râvna ta preoţească, iar această apă vie îţi va fi seva ce te va hrăni continuu ca să poţi creşte în Hristos? De ce te-ai aventurat în văzduhul acestei vieţi numai cu puterile tale, uitând de merindea şi puterea pe care ţi-o dă Domnul Euharistic?

Prin acoperişul casei tale sufleteşti rânjesc patimile şi neputinţele tale. Grijeşte de repară această spărtură. Te-ai depărtat prea mult de Dumnezeu, te-ai exilat însuţi în împărăţia unde te credeai stăpân, dar unde te-au robit păcatele şi slăbiciunile. Vino-ţi în fire. Ascultă ce zice Mântuitorul: „Rămâneţi întru mine şi eu întru vo. ,căci fără de mine nu puteţi face nimic" (Ioan 15, 4).

Preot V. B.

Medicina şi Evanghelia

Medicamentul

Dacă o singură celulă ovariană are 6640 cuadrilioane atomi cuprinşi în 1760 cuadrilioane molecule, cine ar putea număra miliardele de atomi cuprinşi în cele 3 biloane celule ale corpului omenesc? Şi dacă fiecare atom este un fel de sistem solar cu un nucleu central în jurul căruia se învârte în o neîncetată mişcare mii de electroni pozitivi şi negativi, cu neîncetată mişcare, ce minuni de continuă viaţă în infinitul mic al corpului omenesc!

Goethe spunea: „Die Gottheit ist im Lebendigem wirksam". (Dumnezeirea trăeşte în organismul viu). Hipocrat regele medicinei clasice, spune acelaşi lucru cu alte cuvinte: Natura suflu dumnezeesc, este forţa, care vindecă.

Care dintre marii chirurgi a construit vreodată o singură celulă osoasă? Care dintre marii internişti ori cum s'ar numi ei?

Natura, acest suflu dumnezeesc, este cea care construeşte celula osoasă şi toate celelalte celule, cea care cu adevărat repară şi vindecă. *Lieck*, un mare chirurg german dela Dresda, numeşte „der Innere Schöpfer", Creatorul intern, pe acest minunat şi miraculos constructor şi reparator al corpului omenesc.

Câteva concluzii edificatoare putem trage din acest adevăr ştienţific.

1. Să nu credem nici un moment, că medicamentul poate vindeca. El poate da o contribuţie la vindecare, dar maşina corpului tău posedă proprietatea miraculoasă, proprietate ce n'o găsim la nici o maşină construită de mână omenească de a se vindeca singură. A căuta să-ţi păstrezi, prin o viaţă aproape de natură, sănătos mecanismul de funcţionare al corpului tău, valorează mult mai mult decât încrederea în medicamente. Din contră, dacă crezi, că medicamentul te scuteşte de legea înfrânării şi cumpătării, de sculatul şi culcatul de vreme, de mişcarea în liber în fiece zi şi că medicamentul îţi repară pagubele ce ţi le aduce beutura şi fumatul, pierderea nopţilor şi lenevia, exploziile de mânie şi răutatea, atunci medicamentul e mai de grabă periculos decât folositor.

2. Inima noastră bate de 100 de mii de ori pe zi, pompând la fiecare sistolă 100 gr sânge, cam 3 milioane litri de sânge pe an; iar retina noastră cu stratul ei de conuri şi bastonaşe vibrează de 4 milioane ori pe secundă. Cum crezi, că o astfel de minune a Creaţiei dumnezeeşti o poţi maltrata în fel şi chip, şi apoi să aştepţi dela medicament vindecarea? Cum crezi că în corpul nostru este numai materie, când din contră putem spune că orce atom este spirit, când orce materie, orce celulă estă insuflată de duh dumnezeezc? Respectă legile dumnezeeşti de sănătate, identice cu legile omeneşti de igienă şi nu vei avea nevoe de medicament. Boala este călcarea acestor legi, şi vindecarea vine mai degrabă prin evitarea greşelilor, decât prin medicament, care dă numai o ameliorare trecătoare a simptomelor de boală.

Dr. M. Suciu-Sibianu

O carte folositoare

Zilele acestea a ieşit o carte nouă: „Tâlcuirea Sfintei Liturghii" *de Preotul* Nicolae Vonica, *redactorul gazetei «Lumina Satelor»: E o carte folositoare şi trebuitoare tuturor credincioşilor. Ea vine şi în ajutorul preoţilor, căci înţea credinciosul găseşte explicarea, pe larg şi pe înţelesul tuturor, a lucrărilor, cântărilor şi rugăciunilor sfintei liturghii.*

Tipărită pe hârtie bună, cu chipuri potrivite, cartea «Tâlcuirea Sfintei Liturghii» *are 128 pagini. Preţul e 50 lei. Cine comandă dela 10 exemplare în sus, primeşte rabat. Indemnăm pe cucernicii preoţi să răspândească această carte folositoare. Comenzile se fac pe adresa: Preot* Nicolae Vonica, Sibiu str. Mitropoliei 30.

Lozinci

de „Ziua Ostaşului"

— Să ne gândim la soldaţii noştri cari luptă pentru patria şi credinţa noastră, pentru viaţa noastră, — să ne gândim la familiile lor nevoiaşe.

*

— Ori care ar fi sacrificiul tău, acesta nu-l poate egala pe al ostaşilor cari ne asigură liniştea şi siguranţa zilei de azi şi de mâine.

*

— Române, ţi-ai controlat conştiinţa? Ai dat pentru ostaşi şi pentru familiile lor nevoiaşe, aşa cum ţi-o cere solidaritatea naţională?

*

— Porunca ceasului de faţă: să dăm mână dela mână pentru ajutorarea familiilor mobilizaţilor nevoiaşi.

*

— Mântuirea noastră stă în puterea bravilor ostaşi care luptă cu duşmanul din răsărit. Daţi pentru ei, pentru familiile lor nevoiaşe!

Bibliografie

Al. Mironescu: **Microcosmosul fizic şi indeterminismul.** *Bucureşti, Editura şi Tipografia «Viaţa literară» 1942. Preţul 150 Lei.*

Devierile şi curentele ateiste şi raţionaliste deslănţuite în veacul trecut au produs o reacţiune puternică şi favorabilă creştinismului. Faza actuală a ştiinţelor este nu numai în stadiul de formulare a unei noi viziuni a cosmosului, ci atitudinea lor în faţa noilor enigme ale universului şi ale vieţii este foarte apropiată de spiritualism şi creştinism. Astfel putem afirma cu convingere şi satisfacţie că ştiinţele contimporane sunt pe drumul de reîntoarcere la Dumnezeu. Mărturie eclatantă despre acest fapt stă destul de recentul congres internaţional de filosofie dela Paris (31 Iulie — August 1937), care a proclamat, cu o convingere tare, credinţa în primatul spiritualităţii şi în existenţa Transcendentului.

Această radicală întorsătură a ştiinţelor a schimbat cu totul perspectiva multor probleme centrale ale existenţei; printre acestea se înşirue şi problema libertăţii voinţei, care se găseşte astăzi într'un stadiu cu totul nou faţă de cel din veacul trecut. Nu numai ştiinţele spiritului, ci şi acelea ale materiei sunt cu totul în favorul libertăţii voinţei. Actualitatea ştiinţifică a înregistrat o controversă vie între determinism şi indeterminism cu înclinare foarte puternică — sau chiar predominantă — spre acesta din urmă, care a avut un răsunet considerabil şi în ţara noastră, provocând chiar şi o înaltă discuţie în sânul Academiei Române, la care au făcut comunicări marii noştri savanţi: G. Marinescu, I. Petrovici şi V. Vâlcovici. La noua situaţie a problemei libertăţii voinţei au contribuit mai ales cercetările din domeniul microfizicei.

Studiul dlui prof. dela Univ. din Bucureşti, Al. Mironescu, — apărut în colecţia bucureşteană „Caiete de Filosofie" ce are de scop „să înfăţişeze cetitorului, în studii succinte, poziţiile filosofice ale gânditorilor români" — intitulat «*Microcosmul fizic şi Indeterminismul*» constitue încă o atitudine românească în problema libertăţii voinţei şi anume o poziţie faţă de curentul indeterminismului. Lucrarea cuprinde două părţi: I. *Microcosmosul fizic* şi II. *Indeterminismul.*

Pornind dela divizibilitatea corpurilor, pe care o ilustrează cu câteva date foarte interesante şi concludente, autorul constată că cercetările recente au dus la concluzia că structura şi arhitectura atomilor este mult mai complicată decât credeau vechii atomişti. De remarcat şi subliniat faptul — pentru că-i semnificativ şi concludent pentru noua orientare a ştiinţelor — că „fizica modernă prin rafinarea mijloacelor tehnice a ajuns să întâlnească nu numai problemele generale ale filosofiei, dar chiar ale metafizicei". O seamă de fapte şi mai ales efectul foto-electric (adecă expulzarea de electroni dintr'o materie oarecare sub acţiunea razelor de lumină) au provocat — în ceeace priveşte teoria atomică — o reîntoarcere la concepţia discontinuă. Efortul principal de sinteză al fizicienilor contemporani a tins spre producerea de dovezi că în fenomenul foto-electric undele sunt asociate şi corpusculelor de materie. Astfel s'a făcut dovada că electronul nu este un simplu corpuscul, ci-i în acelaş timp corpuscul şi undă. Ca rezultate interesante ale cercetărilor recente din domeniul microcosmosului reţinem următoarele: 1. Asemănarea de structură între materie şi lumină; 2. Între microcosm şi macrocosm este o deosebire structurală şi nu una de scară de observaţie; 3. In cercetarea faptelor, ne scapă ceva esenţial şi anume tocmai punctul de inflexiune, de legătură cu o realitate încă mai profundă; 4. „E posibil ca pe de o parte materia pe etape să reintre în neant, mai exact în oceanul fortelor (şi iată cum neantul nu e nimic, ci totul, rezervoriul incomensurabil al tuturor posibilităţilor), iar pe de altă parte energia să sufere un proces de condensare, dând naştere din nou materiei. După cum există un proces de dezagregare a materiei — ca şi în lumea vie — trebue admis şi unul de formaţie, de naştere a materiei. Nu putem refuza naturii o neîncetată activitate creatoare". Ce minunat se armonizează această teză cu dogma creştină despre pronia divină ca o creaţiune continuată şi neîntreruptă a lumii!

Dl Al. Mironescu trece apoi la un scurt istoric al microfizicei moderne, insistând asupra mecanicei quantelor, precum şi asupra înrâuririlor acesteia asupra cercetărilor recente din domeniul respectiv. Concluzia la care ajunge autorul în prima parte a lucrării este aceasta: „Descoperirile moderne dovedesc încă odată... că dacă nu e posibil a pune o stavilă cercetării ştiinţice, cunoaşterea ştiinţifică rămâne în ea însăşi limitată".

Trecând la partea II-a, autorul socoteşte că enunţarea principiului incertitudinii nu-i numai o consecinţă a perfecţiunilor tehnice, ci şi „rezultatul unei men-

* FOIŞOARA *

(3) NICOLAE CABASILA

Despre viaţa în Hristos

Impăcarea noastră cu Dumnezeu

Iată încă o mărturie.

Odinioară Legea era aceea care ne unea cu Dumnezeu, azi credinţa şi harul; urmează deaci că odinioară starea noastră faţă de Dumnezeu era aceea dintre rob şi stăpân, pe când azi cea de fii şi de prieteni ai Domnului; căci Legea e făcută pentru robi, câtăvreme harul, credinţa şi încrederea e pentru prietenii şi copiii familiei. Din toate cele spuse pân'aici, se învederează că Mântuitorul este „întâiul născut dintre morţi" (Colos. I, 18) şi că dacă El nu s'ar fi sculat din morţi, nici un om n'ar fi ajuns să guste din nemurire. Aşişderea El a fost începătorul sfinţirii şi îndreptării noastre, cum spune şi sfântul Pavel când scrie Evreilor: „Domnul Hristos a pătruns dincolo de catapeteasmă până în sfânta Sfintelor ca un înainte mergător al nostru". Căci când a intrat în aceste Sfinte ale Sfintelor şi s'a adus pe sine în locul nostru jertfă înaintea Tatălui ceresc, Mântuitorul a luat cu sine şi pe cei ce vreau să fie părtaşi îngropării Sale, necerându-le să moară în chip firesc ca şi El, ci să mărturisească doar moartea Domnului fie prin botez, fie prin ungerea cu sf. Mir, fie prin împărtăşirea cu Sfânta taină ce se săvârşeşte pe altarul Bisericii, unde, în chip neînţeles oamenii mănâncă Trupul celui ce a murit şi a înviat.

Aşa că, după ce i-a făcut să intre pe porţile Impărăţiei Sale, Domnul îi şi încoronează pe cei ce îl urmează. Şi aceste porţi sunt cu mult mai însemnate şi mai de folos pentru sufletul nostru decât chiar porţile raiului, căci acestea din urmă nu se deschid nimănuia dacă n'a trecut înainte prin cele dintâiu; porţile raiului stau încă închise, în timp ce celelalte sunt demult deschise; cele dintâiu lasă pe om să intre, dar îl opresc de a mai ieşi, celelalte dau omului libertatea de a mai ieşi chiar dupăce a intrat odată; unele pot fi închise şi au fost închise, celelalte s'au dat în două părţi, catapeteasma s'a rupt şi zidul de despărţire a fost dărâmat.

Deacum însă nu mai tragem linie de despărţire între porţile raiului şi ale harului şi nici catapeteasmă, nici zid despărţitor nu le va mai desface pe una de alta. Căci nu numai că s'au deschis porţile, ci, pe cum aşa de minunat zice evanghelistul Marcu, înseşi „cerurile s'au deschis" (Marcu, I, 10), arătând prin aceasta că deacum n'a mai rămas nici uşiţă de despărţire, nici catapeteasmă şi nici altceva. Căci bine a spus sf. Pavel că Cel ce a împăcat, lumea de sus cu cea de jos şi a unit-o şi a împăciuit-o, iar peretele din mijloc al vrajbei l-a surpat, Unul ca acesta nu se poate minţi pe Sine (Efeseni II, 14). Iar porţile acestea, care pentru Adam s'au fost deschis întâiaş dată, au trebuit să se închidă din clipa în care Adam nu mai era în starea în care trebuia să rămână. Dupăce însă aceleaşi porţi au fost deschise din nou de însuş Hristos, Cel care n'a săvârşit şi nici n'a putut săvârşi păcat — căci doar se spune că „dreptatea Lui rămâne în veac" (Psalm CX, 3) — urmează că deatunci aceste porţi trebue să rămână deschise pentruca oamenii să intre prin ele la viaţa cea adevărată, iar odată intraţi acolo, ei nu vor mai ieşi. Căci însuş Mântuitorul zice: „Venit-am în lume pentruca oamenii viaţă să aibă şi mai multă să aibă" (Ioan X, 10). Ori, viaţa pe care ne-a adus-o Domnul, ne-a fost dată prin sf. Taine, cu ajutorul cărora noi ne facem părtaşi cu El prin moarte şi suferim împreună cu El, căci şi moartea numai aşa o putem înlătura. Pentrucă fără a ne fi botezat cu apă şi cu Duh sfânt nu putem intra în viaţă [Ioan III, 5], iar fără a mânca trupul Fiului Omului şi a bea sângele Lui nu putem avea viaţă întru noi" (Ioan VI, 53).

Ca să ne întoarcem iar la ceeace am spus mai sus, nu putem înce e o viaţă în Dumnezeu până nu am murit păcatului, iar păcatul nu-l poate omorî decât singur Dumnezeu. Fireşte că dacă omul s'a lăsat biruit de rău de bunăvoia sa, tot aşa ar trebui singur să recâştige biruinţa; dar din clipa în care a ajuns aproape un rob al păcatului, nu mai este în stare de aşa ceva. Căci cum ne-am putea face mai buni atâta vreme cât rămânem robi? Şi apoi chiar dacă am fi într'un fel oarecare mai mari decât diavolul, nu-i mai puţin adevărat că nici o slugă nu-i mai mare decât domnul său (Mat. X, 24). Şi fiindcă omul care trebuia să se scape de datoria care-i apăsa greu pe suflet şi să câştige această biruinţă prin puterile lui, ajunsese rob al puterilor peste care el trebuia să fie stăpân, iar pe dealtă parte fiindcă Dumnezeu ca stăpân atotputernic nu era cu nimic dator faţă de nimeni, urma că nici Dum-

talităţi care caracterizează într'un fel aceste timpuri ale tuturor îndoelilor şi nesiguranţelor". După ce arată geneza lui psihologică, explică în ce constă principiul incertitudinii şi relevează consecinţele lui importante. In lumina lui, determinismul are un caracter aleatoriu. Supune apoi noul principiu unei critici obiective, arătându-i valoarea şi scăderile, dând dovadă de o amplă orientare în materie şi de un spirit cumpănit, judicios şi cu adevărat ştiinţific. Poziţia dlui Al. Mironescu faţă de principiul incertitudinii se reduce în esenţă la aceste puncte: 1. Ca şi Nic. Hartmann, susţine că în natură nu există „un determinism", ci „determinisme", adecă grade de libertaie şi trepte ale determinismului, care nu trebue confundate sau amestecate; 2. Principiul incertitudinii nu atacă legalitatea unui determinism universal; 3. Principiul incertitudinii nu pune o limită cunoaşterii omeneşti, ci indică numai gradul ei de exactitate; 4. Principiul incertitudinii ne invită la o prudenţă, la o corectitudine atrăgându-ne atenţia că anumite forme ale gândirii nu mai sunt în întregime aplicabile.

N'am rezumat propriu zis cuprinsul lucrării, ci am căutat să-i subliniem şi relevăm părţile mai interesante şi importante, spre a atrage atenţia şi interesul cetitorilor. Bine informată şi ştiinţific scrisă, cartea aceasta ne îndrumează critic într'un momeniu ştiinţific de vie şi acută actualitate, introducându-ne în unul din aspectele foarte interesante ale unei noi viziuni despre lume şi viaţă. Citindu-o ne dăm bine seama, ce poate mintea umană degajată de încrederea luciferică în puterea raţiunii pure şi inspirată de modestie şi de o perspectivă mai largă în cercetările sale. Setea de cunoaştere a sufletului uman se va putea stâmpăra în măsura apropierii sale de isvorul cunoştinţei şi al adevărului: *Dumnezeu.*

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

(7) 1—3

Anunţ de licitaţie

Consiliul Parohial al Bisericii ort. române, sf. Nicolae din Braşov-Schei, publică licitaţie pentru darea în întreprindere a uşilor dela întrarea principală a Bisericii. Uşile vor fi din lemn de stejar sculptate cu relief înalt, conform planului şi devizului, cari se pot vedea şi studia în orice zi în Biroul Consiliului Parohial, Piaţa Unirii 1.

Ofertele închise şi sigilate conţinând garanţia legală, se vor înainta Biroului parohial până în ziua de 26 Februarie 1943.

Consiliul Parohial al Bisericii sf. Nicolae din Braşov—Schei.

Dr. N. Stinghe Preşedinte — **Vasile Iordache** secr. contabil

INFORMAŢIUNI

Conferinţe în capitala ţării. Facultatea de teologie a universităţii din Bucureşti organizează un ciclu de conferinţe despre «*Creştinism şi românism*», ce se vor ţinea în sala Fundaţiei „Dalles", în lunile Februar şi Martie, în fiecare *Joi*, între ora 6 şi 7 p. m. Intrarea liberă. — Conferinţele sânt ţinute de profesorii: Arhim. Iuliu Scriban, Pr. Gala Galaction, Pr. N. M. Popescu, Toma G. Bulat, Pr. Petre Vintilescu, Lazăr Iacob, I. G. Savin, V. G. Ispir şi Nichifor Crainic, care va vorbi Joi, la 1 April 1943, despre: Transfigurarea românismului.

Locuitorii României, conform datelor statistice, publicate sub direcţia dlui *Dr. Sabin Manuilă*, au atins, în Ianuar 1942, cifra de 16.805.388, din care trei milioane şi jumătate în mediul urban, restul de peste 13 milioane în mediul rural. După *provincii*, locuitorii se împart astfel:

Muntenia	4½ milioane
Moldova, cam	3 „
Basarabia, peste	2½ „
Transilvania, cam	2 „

Oltenia 1¼ milion;
Banatul, aproape 1 milion;
Bucovina 800.000;
Crişana Maramureşului 643 mii;
Dobrogea 519 mii.

† Maria Câmpeanu născ. Simtion, văduvă de protopop în Sibiu, a încetat din viaţă în 14 l. c., în vârstă de 78 ani, înmormântarea rămăşiţelor sale pământeşti s'a făcut în 17 l. c. în cimitirul central din Sibiu, deplânsă de fica sa Cornelia, ginerele general Bârzotescu şi alte rudenii şi cunoscuţi. In veci pomenirea ei!

Pentru Palatul Invalizilor au mai subscris: preoţii din protopopiatul *Zarandului* 6600 lei; banca „Crişana" dela Brad, condusă de directorul *Ion Ghişa*, 20.000 lei; personalul primăriei din acel oraş 5450 lei; cetăţenii Bradului 72.900 lei.

Pentru ostaşii din spitale. Parohia noastră din Ghijasa de jos, protop. Agnita, şi-a făcut datoria cu multă creştinească dragoste şi sub îngrijirea preotesei Maria Cheşcu, a dăruit, pe seama bravilor ostaşi răniţi din spitalele dela Sibiu, 75 cozonaci, 20 kgr. lapte, 35 kgr. mere şi alte lucruri folositoare, care toate au făcut multă bucurie reconvalescenţilor eroi.

Act de mulţămire. Oficiul parohial ortodox-român din comuna Mag, protopopiatul Săliştei, aduce calde mulţămiri bunilor creştini, cari au donat pentru Biserica din satul lor, frumoase şi folositoare lucruri: 1. Dr. Ioan Alămoreanu, medic de circumscripţie în Curtici, jud. Arad: Un rând complet de odăjdii negre, pentru înmormântări, (valoare de 25.000 lei); 2. — Ioan Moga, soldat luptător pe frontul din Răsărit: Un prapore mare pictat, în (valoare de 8000 lei); — 3. Paraschiva Moga, Maria G. Oana şi Gheorghe Muşan, împreună cu soţia sa Safta: Lei 2180 pentru compactarea cărţilor rituale. — Pentru ceste fapte grăitoare, rugăm pe bunul Dumnezeu să le dăruiască pace, sănătate şi îndelungime de zile. **Pr. V. D.**

CĂRŢI ŞI REVISTE

Revista Teologică. Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească, întemeiat în 1907, apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit *NICOLAE* al Ardealului. Abonamentul pe un an: 560 Lei. Redacţia şi administraţia: Academia teologică, Sibiu, str. Mitropoliei 24—28. Redactor: prof. *Dr. Grigorie T. Marcu.* — Numerii 1—2 pe Ianuarie — Februarie 1943 cuprind: **Invăţătura învăţăturilor.** Diacon Dr. Grigorie T. Marcu: Invăţătura tuturor învăţăturilor. Prof. Dr. Ioan Lupaş: Mitropolitul Teodosie Veştemeanul. Prof. Valer Literat: Din trecutul bisericii româneşti din Făgăraş în veacul al XVII-lea. Preot Gheorghe Secaş: Oastea Domnului (la douăzeci de ani). † Iosif Episcopul Taganrogului: O scurtă privire asupra raporturilor dintre Biserica ortodoxă rusă şi „Biserica vie" sub jugul bolşevicilor. Prot. Dr. Spiridon Cândea: Despre eroism, eroi şi cultul eroilor. Prot. Stavr. Emilian Cioran: O predică din anul 1846. Preot Gheorghe Şoima: Arhitectura formelor cultice creştine. Preot Virgil Perian: Sfaturi pentru cântăreţii bisericeşti. Preot Dr. Isidor Todoran: Filosofia religioasă a lui Nicolae Berdiaeff. Prof. univ. Dr. I. Moisescu: Folosul citirii Sfintei Scripturi după sf. Ioan Hrisostom. Diacon Dr. Grigorie T. Marcu: Iniţiativa transilvană în tipărirea Bibliei româneşti. — Dr. Grigorie T. Marcu şi Preot Prof. Simion Radu: Atitudini: Regimul sectelor din România, (VII. Soluţionarea lui românească: sectele au fost desfiinţate). Poziţia educaţiei religioase în şcoala secundară după ultimele instrucţiuni. Am descoperit un mecenat: Dr. Ioan Papp. Spovedania Rectorului Universităţii Daciei Superioare. (Marginal la un ciclu de conferinţe religioase). Păstorul cel bun (O declaraţie a I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului). — Preot Dr. Ilarion V. Felea, Preot Prof. Ioan Bunea, Preot Dr. Teodor Bodogae, Preot Nicodim Belea, Minodora Belea, Diacon Nicolae Mladin, Preot Dr. Nicolae Terchilă, Prot. Dr. Spiridon Cândea, Prof. Septimia P. Gherman şi Dr. Grigorie T. Marcu: Mişcarea literară: Viaţa şi operile sf. Apostol Pavel. Duhul adevărului. Originea şi timpul primelor traduceri româneşti ale Sf. Scripturi. Sfânta Scriptură şi interpretarea ei în opera sfântului Ioan Hrisostom. Introducere în Epistola către Filipeni. Maica Domnului în lumina imnelor liturgice. Vitalitatea Bisericii ortodoxe. Catolicismul în Moldova până la sfârşitul veacului XIV. Biserica din Deal. Viaţa sfântului Apostol Pavel. Conflictul religios dintre Roma şi Constantinopol în timpul Patriarhului Fotie. Eros und Caritas. Kultus u. Evangelium. Der begnadete Mensch. Plus II u. der Halbmond. Hellenische Weltanschauung. Unser Werk. Jakob Böhmes Schriften. Grundfragen der mystischen Theologie nach Gregors des Grossen Moralia und Ezechielhomelien. Educaţia naţiunii. I. Fr. Herbart, ce ne spune el la aniversarea de o sută de ani dela moarte. Cântările Liturgiei pentru 2 voci egale. Gânduri şi sugestii pentru o regenerare a vieţii noastre mânăstireşti. Prezenţa divină în filosofia contemporană. Ţara Demiurgului. Dr. Grigorie T. Marcu şi Sabin Sibianu: Cronică: Al doilea an de apostolat ortodox românesc dincolo de Feleac. Comemorarea mitropolitului Şaguna de către Societatea de lectură a studenţilor Academiei teologice „Andreiane". † Protopopul Stavrofor Ion Goron. — R. T., Gr. T. M. şi Dr. Iosif Hradil: Note şi informaţii: „Mergem neînfricaţi spre ţinta noastră spirituală". Publicaţiile FOR-ului. Revista „Viaţa ilustrată" în al X-lea an de apariţie. Şcoala de misionare dela Braşov. Jubileul Bibliei finlandeze. Probleme liturgice. Mărunte.

(8) 1—1

Publicare de licitaţie

Consiliul parohial al parohiei Brădet-Acriş (Intorsura Buzăului), jud. Braşov, dă în întreprindere, prin licitaţie publică, cu oferte închise, pe ziua de 1 Martie 1943, ora 13, la oficiul parohial, lucrarea iconostasului din lemn, sculptat şi pictat, al nouii biserici din loc.

Concurenţii autorizaţi pentru astfel de lucrări vor înainta ofertele cu garanţia de 5% din suma oferită, până la data de mai sus.

In caz de neprezentare, licitaţia se amână pe 7 Martie a. c., la acelaş loc şi oră.

Informaţii se dau la oficiul parohial. Spese de deplasare nu se dau.

Din şedinţa consiliului parohial, ţinută la 29 Decemvrie 1942.

Pentru cons. parohial:
Pr. I. Popica
paroh

---

nezeu, nici omul n'au deschis lupta cu diavolul, iar fărădelegea stăpânea mai departe lumea şi viaţa cea adevărată nu putea răsări pe pământ, căci unul era cel ce datora şi altul era cel care putea plăti datoria. Din această pricină a trebuit ca Dumnezeu şi omul să lucreze împreună, iar cele două firi a trebuit să se unească în una şi aceeaş persoană şi anume în aşa fel ca una din ele să fie biruită, iar cealaltă să iasă învingătoare. Şi acum iată ce se întâmplă: însuş Dumnezeu vine şi în locul omului ia asupra Lui lupta contra fărădelegii, că e om şi El; în acelaş timp omul, curăţit de orice păcate, câştigă biruinţă asupra păcatului, căci El e şi Dumnezeu. In felul acesta firea omenească se eliberează de rele şi câştigă cununa de biruinţă asupra păcatelor în care căzuse. Aceasta însă nu însemnează că toţi oamenii luptă şi câştigă biruinţe, deoarece ei au fost făcuţi slobozi de cătuşile fărădelegilor prin mijlocirea Domnului Hristos, care a dat putere fiecăruia dintre oameni să omoare păcatul şi să devie părtaş la preamărirea Lui. Pentru a ne asigura cununa biruinţii, Mântuitorul a avut parte de răni, de cruce, de moarte şi de altele de felul lor şi „chiar când i se îmbiia bucuria, mai repede a primit crucea, neţinând seamă de ocara vrăjmaşilor" (Evrei XII, 2). Căci pe deoparte, Mântuitorul n'a săvârşit nici o nedreptate pentru care să poată fi judecat, nici n'a făcut vreo fărădelege şi nici cel mai mic rău, care să dea curaj şi celui mai nerusinat denunţător să-l părască, căci se ştie că răni şi ruşine şi moarte pot veni cuiva numai pe urma săvârşirii de păcate. Şi ce i se putea ierta Lui, Dumnezeului Celui atotmilostiv? Şi apoi nu-i de crezut că Cel atotbun s'ar putea bucura de stricăciunea şi de moartea care stăpânea în lume. Deaceea faţă de păcatele omenirii El a răspuns cu suferinţa şi cu moartea doar nu atât ca să-i pedepsească prin aceasta, cât mai curând ca să-i vindece. Se înţelege doar că Mântuitorului nu i s'a potrivit o soartă ca aceea care a primit-o de bunăvoie pentru noi şi nici n'avea măcar urmă de slăbiciune, ca să aibă lipsă de vreo doctorie; ci tăria păharului plin cu amărăciune pe care l-a băut a trecut în noi şi a nimicit păcatul de acolo, iar suferinţa Celui nevinovat ne-a scăpat de marea datorie pe care trebuia s'o plătim noi păcătoşii lui Dumnezeu.

Şi fiindcă împăcarea adusă nouă de Mântuitorul a fost mare şi minunată şi mult mai deplină decât răutăţile omeneşti, ea nu numai că a şters vrajba, dar a adaos în folosul nostru atâtea binefaceri, încât şi cei mai lăpădaţi de Dumnezeu şi mai împătimiţi ca şi cei mai robiţi şi mai necinstiţi au fost ridicaţi până în înaltul cerului şi cei de pe pământ au ajuns părtaşi ai împărăţiei lui Dumnezeu. Căci moartea Mântuitorului nu poate fi îndeajuns preţuită, chiar dacă, din bunătatea Domnului, ea a ajuns să fie cumpărată de noi, ucigaşii pe un preţ aşa de mic. Domnul a vrut şi pe această cale să se preamărească întru sărăcie şi necinste, să trăiască întru toate ca un rob şi să fie vândut pe preţ de rob, ca astfel să dobândească preţul nelegiuirii. Şi într'adevăr, El a socotit că e o dobândă a suferi astfel de înjosire pentru noi oamenii, căci pe preţul de nimica cu care a fost vândut Mântuitorul ne-a făcut să înţelegem că moartea Lui pentru lume e un dar, un dar cu totul gratuit. El a murit de bună voie fără să fi nedreptăţit cu nimic pe cineva, nici în viaţa sa particulară, nici în cea publică, făcându-se un isvor nesecat ne binefaceri pentru ucigaşii Săi, un isvor mai bogat chiar decât şi-au putut închipui şi dori aceşti ucigaşi.

Ce să mai lungim vorba? Cel care a murit a fost chiar Dumnezeu. Sângele vărsat pe Cruce a fost tot al lui Dumnezeu. Ce-ar putea fi deci mai preţios decât această moarte? Dar în acelaş timp, ce-ar putea fi mai înfricoşător? Iată, prin urmare, cât de adâncă a fost căderea omenească, încât pentru a o vindeca a fost de lipsă o doctorie atât de puternică! Şi-apoi se vede că pentru a se ispăşi fărădelegea se cerea o pedeapsă, iar pentru a dobândi iertarea de batjocurile aduse lui Dumnezeu se cerea o răscumpărare în stare să şteargă toată fărădelegea. Căci dacă odată s'a dobândit împăcarea, atunci nimeni nu mai poate băga vină. Dar între oameni nu se găsea niciunul care să nu aibă nicio vină şi să fie în stare să sufere pentru greşalele altora; ba mai mult, nici omul singur şi nici omenirea întreagă — chiar dac'ar suferi de o mie de ori moartea — n'ar fi în stare să împace pe om cu Dumnezeu. Căci prin ce suferinţă ar fi în stare un rob nevrednic să răscumpere greşala de a fi stricat în sine chipul împărătesc al Domnului şi după ce şi-a bătut joc de întreagă măreţia Aceluia? Pentru aceea Domnul cel fără de păcat, după ce sufere chinuri nenumărate, îşi dă viaţa, iar când era copleşit de răni, ca om, acelaş Domn ia asupră-şi rănile omeneşti, făcându-i astfel liberi pe aceştia de greutatea fărădelegilor lor şi slobozind la libertate pe cei legaţi, ca Unul care n'avea lipsă s'o cucerească pentru Sine, fiind Stăpân şi Dumnezeu.

Traducere din greceşte de **Preot T. Bodogae**

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul XCI — Sibiu, 28 Februarie 1943 — Nr. 9

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropo[lit] [Andr]eiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 6 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

„Biserica și protecția copilului"

Acesta a fost titlul conferinței ținută Duminecă în 21 Februarie de d. prof. univ. Dr. Gheorghe Popovici, ca prima din noul ciclu de conferințe religioase, organizat de Universitatea din Cluj-Sibiu. A fost o expunere bogată în informații referitoare la marea operă îndeplinită de Biserica creștină în tot trecutul ei pe teren sanitar general și mai cu seamă pe terenul protecției copilului.

Denunțând situația îngrijorătoare în care a ajuns poporul nostru în ultimii două zeci de ani sub raportul denatalității și al mortalității infantile, Domnia Sa a arătat sprijinul hotărâtor pe care le-ar putea da și astăzi Biserica la înlăturarea acestui neajuns.

Conferința aceasta, venind după cea a dlui prof. univ. Dr. Traian Popovici, care a vorbit în acelaș ton îngrijorător despre fenomenul atât de extins azi al «Sterilității femenine», a avut darul să definească împreună cu aceea un mare pericol național în toate proporțile lui.

Este caracteristic că medicii atrăgând azi atenția asupra acestei primejdii, adresează Bisericii chemări patetice pentru a sări în ajutor.

Ei sunt cei dintâi oameni de cercetare exactă, cari s'au convins că problema omului, a sănătății și a vitalității lui nu e numai o chestiune de legalitate fizică și chimică, posibilă de întreținut prin adausuri și extracții materiale, ci e în primul rând o problemă a spiritului care stă la baza tuturor proceselor biologice din organism. Marile somități medicale, un Carrel, Siebert, Sihle, Lick au mărturisit în lucrări răsunătoare acest adevăr, denunțând falimentul unei medicini care nu știe să ia în ajutorul ei puterile spiritului, ale personalității și ale religiei.

Din asemenea mărturisiri ca și din fenomenul de toți constatat că vitalitatea popoarelor a slăbit mai ales de când s'a renunțat la colaborarea medicinii cu Biserica, se poate trage concluzia că în mare parte cauza degenerării vitale a capitalului uman stă în orientarea mecanicistă, ateistă, amoralistă a timpurilor mai nouă, în ambianța căreia se încadra și medicina perfect.

In trecutul poporului nostru de pildă, când singură Biserica purta cârma vieții sufletești a poporului și lipseau chiar și medicii, iar greutățile existenții erau atât de mari, sănătatea poporului nostru era proverbială. De ce tocmai dela eliberarea națională încoace s'au ivit simptomele acestei slăbiri a sănătății?

Ca să ne limităm la problema copilului, medicii ne spun azi că mortalitatea infantilă indică cifre îngrijorătoare, dar în acelaș timp denatalitatea a sporit înspăimântător, încât multe județe din Ardeal nu mai arată nici un plus de populație și sunt semne că fenomenul a început să se întindă și în Vechiul Regat.

Cel puțin dacă mortalitatea urcată nu e un fenomen al timpurilor nouă, denatalitatea desigur a sporit în urma mentalității moderne care nu mai știe de frica lui Dumnezeu și care a fost promovată de toată ambianța spirituală creată de lumea noastră intelectuală. Dacă înainte mortalitatea era copleșită de natalitatea urcată, ambiamța spirituală modernă a provocat scăderea natalității fără să fie în stare să reducă în schimb mortalitatea. Acestea sunt roadele «civilizației» noastre. Nimic pozitiv, ci numai negativ. N'a fost în stare cel puțin ca deodată cu ambianța de laxitate religioasă și morală, pe care a introdus-o, să înalțe nivelul social și sanitar al Țării și să creeze toate instituțiile și mijloacele necesare pentru scăderea mortalității.

Acum se cere ajutorul Bisericii. Biserica desigur e gata să ajute. Ba ea chiar n'a încetat niciodată să se intereseze de sănătatea poporului și de protecția copilului. Dar problema trebue privită cu toată seriozitatea și în cauzele ei cele mai adânci. Se urmărește o sporire din nou a natalității? Ea nu va putea fi obținută fără o schimbare radicală a ambianței spirituale ușuratice pe care a încetățenit-o mentalitatea intelectuală dela unire încoace. Biserica luptă din toate puterile împotriva ei, dar rezultate mulțumitoare va putea obține numai dacă i se vor ralia cât mai largi cercuri din intelectualitatea noastră.

E un semn bun că medicii încep să lupte în acest sens, în spiritul Bisericii și alăturea de ea. Trebue să remarcăm de pildă că după cât știm toți profesorii Facultății de Medicină din Sibiu, sunt buni credincioși. Dar dela medici noul fel sănătos de a gândi trebue să se întindă și la celelalte cercuri intelectuale. Și mai ales e necesar ca schimbarea de mentalitate să se resimtă și în viața lor. Numai pilda are puterea să rețină de pe povârniș o viață pornită spre ușurătate.

Peste această luptă menită să aibă repercusiuni în remedierea denatalității, Biserica, de sigur, poate da un sprijin covârșitor și în combaterea mortalității. Intâi prin marea operă a combaterii păcatelor și a tuturor neînfrânărilor spirituale și trupești. Căci azi și medicii încep să vadă că boala își are cauza în păcat, în stările pătimașe ale sufletului și ale trupului.

Dar pe lângă aceasta Biserica ar putea porni și la o lucrare de întemeiere și susținere a unor «leagăne» și spitale pentru copiii orfani, săraci și bolnavi.

Opera aceasta ar putea fi inițiată și susținută cu succes mai ales în localități mari cu doi, trei și mai mulți parochi pe lângă aceeaș biserică. Unul din ei ar putea lua asupra sa grija organizării și conducerii unui astfel de «leagăn-spital». Parochii din acele localități și-ar putea repartiza munca, în loc să și aștepte săptămâna de rând la slujbe, sau să se strâmtoreze unul pe altul în aceeaș lucrare fără variație.

Inainte conduceau bănci și cooperative. Oare nu-i mai compatibilă cu misiunea preotului, mai potrivită cu caracterul «social» al timpurilor noastre și mai necesară azi o astfel de lucrare? Preotul știe să facă să se înmoaie inimile caritabile și să se dedice alăturea de el multe suflete femenine pentru o astfel de lucrare. Dacă totuși ar mai lipsi mijloace materiale, ele nu vor întârzia să vină dela autoritățile comunale și de Stat când vor vedea lucrul pus pe roate.

Chiar dacă ar veni ulterior Statul sau comuna să preia asemenea institute, Biserica va fi avut meritul să le inițieze și să impună Statului cu un ceas mai de vreme o astfel de grije.

Dar se știe că o operă ca aceasta, unde se cere mai presus de toate dragoste și nu spirit funcționăresc, nimeni nu o poate împlini atât de mulțumitor ca Biserica.

D. STĂNILOAE

Botezul din necesitate

„Amin, amin, grăesc ție, de nu se va naște cineva din apă și din duh, nu va putea intra întru împărăția lui Dumnezeu". (Ioan 3, 5).

Iubite frate,

Te îndemn să citești cu atențiune rândurile care urmează.

«In zorii zilei, când gerul era mai cumplit, aud scârțâit de zăpadă sub pașii care se apropiau de intrarea casei mele. Când omul a bătut domol în ușă, am întrebat: cine-i? Și un glas înăbușit de durere mi-a răspuns: Sunt eu, Părinte, eu Dănilă al Sandului, eu omul cel mai nenorocit din lumea întreagă.

Cunoșteam bine pe credinciosul Dănilă. Il știam om cu stare bună în sat, cu destulă credință în Dumnezeu, blând, strădalnic, chivernisitor și cuviincios. Știam și aceea că de câteva luni s'a închis și s'a tămăduit și rana lui cea veche, rană care a sângerat ani dearândul în sufletul său. Dorința fierbinte a lui Dănilă, însoțită de rugăciune continuă, aflase har înaintea lui Dumnezeu — întocmai ca a preotului Zaharia din vechiul Testament — și soția sa Elena era acum în stare binecuvântată. Cea mai mare bucurie a lui Dănilă isvora din gândul că va avea și el odrasle, va avea și el de aici înainte pentru cine să trăiască și să muncească, și viața sa va avea un rost adânc în lume. Zâmbea adeseori la gândul luminos că nu peste multă vreme brațe fragede și nevinovate vor mângâia obrazul lui de tată fericit.

Fără să bănuesc, mă întrebam: Oare ce durere dă atâta zor lui Dănilă, și-l face să vină în vremea aceasta la casa mea? O nenorocire de sigur. Mă îmbrac sumar și deschid ușa.

Ce-i Dănilă?

Rău, Părinte.

Și podidindu-l lacrimile, n'a mai putut să vorbească...

L-am învelit în privirile mele compătimitoare, i-am prins mâna în mâinile mele și am încercat să-l liniștesc, să-l mângâi, să-l întăresc...

Intr'un târziu, continuă cu multă greutate: «Părinte, am păcate grele, sunt nevrednic și Dumnezeu m'a pedepsit. Iată: Așa pe neașteptate și fără de vreme, Elena s'a îmbolnăvit greu. A născut în noaptea asta un copilaș fraged de tot. Se vede însă că l-a iubit mai mult Dumnezeu decât noi, pentrucă n'a trăit decât puține clipe.

Eu, Părinte, ce să spun? In durerea cumplită, care mă încearcă, am totuși, ca bun creștin, o mângâiere: Am reușit să închin odrasla la icoane, înainte de a adormi pentru totdeauna și în felul acesta am încreștinat copilul. Am venit acum să rânduim cele pentru îngropare»...

Iubite frate. Cunoști de sigur rândurile acestea. Ele sunt desprinse din ultima ta scrisoare. Le-am reprodus și stărui asupra lor, pentrucă fără să-ți dai seama, prin ele, mi-ai desvăluit o realitate dureroasă, o concepție greșită și o atitudine condamnabilă și anume:

In parohia ta, acolo unde păstorești de opt ani, acolo unde ai muncit și ți-ai petrecut cei mai frumoși ani ai preoției tale, *credincioșii nu sunt lămuriți încă asupra* **botezului din necesitate**. Tu, preot cu pregătire academică, cu certificate de studii excepțional de bune, cu pretenții că ești la curent cu tot ce se publică în presa și literatura noastră teologică și cu conștiința împăcată că ai parohie model, cum ai putut să nesocotești îndeplinirea datoriei, de a lămuri credincioșii asupra unei probleme atât de importante, ca aceea a botezului din necesitate? Mă întreb și nu pot să-mi explic, cum se poate acest lucru, cum se poate scuza o asemenea neglijență? Dacă în parohia ta este așa, mă întreb iarăși, cum vor fi lucrurile în alte parohii, acolo unde preoții sunt cu mai puțină pregătire, cu mai puțină știință de carte și cu mai puțin zel pastoral? Dar în parohiile acelea unde preoții sunt bătrâni și obosiți?

Pentru a fi pe deplin edificat asupra acestei probleme, iată dau în

cele ce urmează esenţialul din broşura: «Botezul din necesitate», apărută în «Biblioteca bunului păstor» dela Sibiu, în anul 1940:

«Când o persoană oarecare, nebotezată încă, se găseşte în pericol de moarte şi este botezată în grabă de cei ce se găsesc în jurul acestei persoane, s'a aplicat în astfel de împrejurări botezul din necesitate. Chiar şi în cazuri de acestea se pretinde să fie chemat preotul — dacă este posibil — şi el să săvârşească botezul din necesitate, botezul prescurtat. Numai în împrejurări grele, când starea sanitară a celui nebotezat este de aşa natură, încât nu permite niciun fel de amânare a săvârşirii botezului, când chemarea şi sosirea preotului ar fi prea târzie, este în drept şi chiar dator de a săvârşi botezul din necesitate unul dintre laicii ortodocşi care se găseşte în jurul bolnavului.

Botezul din necesitate se face prin întreita afundare în apă naturală şi prin rostirea formulei: «*Botează-se robul lui Dumnezeu (cutare) în numele Tatălui, Amin şi al Fiului, Amin şi al Sfântului Duh, Amin. Acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin*».

Chiar Aghiasmatarul (molitvelnicul) dă în această privinţă următoarea învăţătură: «Cade-se a şti iarăşi, că de va fi pruncul slab, precum mai sus s'a zis şi nu s'ar întâmpla preot, atunci să nu moară pruncul nebotezat, orice parte bărbătească, sau nefiind nimenea nici dintre bărbaţi, atunci moaşa, sau orice altă femee, luând apă să-l boteze, zicând: «Se botează robul lui Dumnezeu (cutare) în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, Amin». *Deci botezul din necesitate se face prin întreita afundare în apă naturală şi rostirea formulei prescrise.* In cazuri de extremă urgenţă se admite a se săvârşi acest botez şi prin turnarea (vărsarea) apei pe capul bolnavului. *Botezul din necesitate este valid numai dacă se respectă materia şi forma, rânduite pentru taina sfântului botez.*

In unele parohii credincioşii — din lipsă de pregătire — confundă botezul din necesitate cu închinarea noului născut la icoane. *Această închinare nu este însă în nicio împrejurare botez, pentrucă, după cum am spus, în taina sfântului botez trebuesc respectate materia, adecă apa naturală, şi formula consacrată, fără de care taina botezului nu poate fi săvârşită.* Preoţii sunt datori să explice amănunţit credincioşilor, arătându-le că închinarea copilului la icoane, închinare pe care o face moaşa, sau alte persoane care sunt prezente în casa noului născut, nu este nici de cum botez, şi prin urmare această închinare la icoane nu împărtăşeşte copilului nici unul din darurile pe care numai prin taina sfântului botez se pot dobândi. Deci botezul din necesitate să nu fie confundat cu închinarea copilului la icoane.

Dacă se întâmplă ca persoana căreia i s'a aplicat botezul din necesitate să nu moară, atunci preotul va săvârşi ulterior asupra acestei persoane întreg ceremonialul prescris în molitvelnic pentru taina sfântului botez, *cu excepţia rostirei formulei şi afundării în apă*, lucrări care s'au săvârşit atunci când a fost botnzată persoana respectivă. La fiecare botez din necesitate preotul e dator să cerceteze lucrurile amănunţit. spre a se convinge dacă s'a rostit corect formula botezului sau nu. In această privinţă Liturgica bisericii dreptcredincioase răsăritene de Dr. Vasile Mitrofanovici, ne spune la pag. 665:

«La fiecare prunc, care se aduce la botez, să întrebe preotul, ori de nu cumva pruncul este botezat cu botezul isprăvit de laic sau botezul aşa numit de formă. Dacă pruncul nu este botezat astfel, atunci îl botează preotul cu toată rânduiala prescrisă. Iară dacă pruncul este botezat cu botezul de formă, atunci se plineşte numai rânduiala, care urmează după botez. Dacă isprăvitorul laic al botezului n'a ştiut a zice forma botezului nicidecum, ci numai a udat pe prunc cu apă, sau a schimbat această formă în fiinţă, atunci se botează pruncul cu toată rânduiala prescrisă, căci nu s'a plinit sacramentul botezului. Dacă s'a botezat aşadară pruncul prin moaşă, e bine ca preotul să lase pe moaşa să repeteaască forma botezului înaintea lui şi să-i zică tot ce a plinit, ca astfel să se poată încredinţa ori de s'a şi plinit botezul de formă într'un mod valid».

In această reproducere, se găseşte pe scurt întreagă învăţătura cea adevărată despre botezul din necesitate.

Predă credincioşilor tăi această învăţătură, ca ei să ştie cum au să procedeze. atunci când împrejurările cer acest lucru. Altfel, vei răspunde tu cu sufletul tău de fiecare suflet din parohia ta, care pierde fericirea vieţii de veci, din cauză că n'a primit taina sfântului botez.

Al tău iubitor frate:
Teofil

Iată vin la nemuritorul Impărat...

Sfânta Liturghie este sărbătoarea întâlnirii supreme a credinciosului cu Nemuritorul Impărat, cu Stăpânul vieţii şi al morţii, cu Domnul şi Dumnezeul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Cine merge la sfânta Biserică pentru ca să participe la sf. Liturghie, nu merge numai să asculte un cor frumos, nici numai să rostească o rugăciune fierbinte, aşezându-se într'un colţ mai ferit al lăcaşului divin, ci merge mai înainte de toate *la Nemuritorul Impărat*, merge să se întâlnească cu „izvorul vieţii", cu Hristos, care a zis: „Venit-am în lume pentruca oamenii viaţă să aibă şi mai multă să aibă" (Ioan X, 10).

Creştinul convins, care se simte ca fiu sau mădular viu şi adevărat al Bisericii noastre în înţelesul cuvintelor pauline: Voi sunteţi trupul lui Hristos şi mădulări din parte" (I, Cor. XII, 27), creştinul care trăieşte ca mădular viu al trupului tainic al lui Hristos, adică al Bisericii, acela se duce la Biserică pentruca la sf. Liturghie să se întâlnească în mod tainic dar real cu Hristos Domnul, care în momentul suprem al acestei slujbe dumnezeeşti, moment vestit lumii prin dangătul clopotelor, se jertfeşte în mod tainic pe sf. altar.

Aşa crede adevăratul creştin şi această credinţă înălţătoare dă sufletului său aripi îngereşti, ca, împreună cu Heruvimiii aducând întreit sfântă cântare Treimii celei făcătoare de viaţă, să primească pe Impăratul tuturor.

Unde ar lipsi această credinţă minunată, acolo întreaga măreţie a slujbei sfintei Liturghii s'ar dărâma ca un castel de carton, totul s'ar reduce la un teatru jucat de artişti puţin pricepuţi sau stângaci de tot. Fără această credinţă, frumoasa, înălţătoarea, îngereasca sărbătoare, care ne ajută ca cel puţin pentru o clipă „toată grija cea lumească dela noi s'o lăpădăm", această sărbătoare ar cădea dela nivelul ei atât de înalt. Să nê închipuim numai cât de rece, cât de searbădă şi fără nici un rost ar fi o sărbătoare dată în cinstea unui înalt personaj, dacă acesta n'ar participa, scuzându-se în momentul din urmă.

Noi însă credem cu tărie că persoana supremă a celei mai sublime sărbători creştineşti, a sfintei Liturghii, se află, este prezentă în mijlocul nostru celor ce o prăznuim şi-i cântăm din tot sufletul: Pe Tine Te lăudăm, pe Tine bine Te cuvântăm, Ţie îţi mulţumim Doamne, şi ne rugăm Ţie Dumnezeului nostru.

Iar preoţii cari simt apropiata prezenţă a Domnului cer cu deosebită inzistenţă, de trei ori, ca Duhul Sfânt să-i înoiască şi să-le curăţe inima ca să fie vrednici de Hristos cel ce vine acum, rugându-se aşa: Doamne, cela ce ai trimis pe prea Sfântul Tău Duh în ceasul al treilea apostolilor Tăi, pe acela Bunule, nu-L lua dela noi, ci ne înoieşte pe noi cari ne rugăm Ţie.

Inimă curată zideşte întru mine Dumnezeule şi duh drept înoieşte întru cele dinăuntru ale mele.

Nu mă lăpăda dela faţa Ta şi Duhul Tău cel Sfânt nu-L lua dela mine.

Şi rugăciunea stăruitoare continuă: Incă aducem Ţie această slujbă cuvântătoare şi fără de sânge şi cerem şi ne rugăm şi ne cucerim: Trimite Duhul Tău cel Sfânt peste noi şi peste aceste daruri ce sunt puse înainte. Şi fă adecă pânea aceasta cinstit trupul Hristosului Tău. Iar ce este în potirul acesta, cinstit sângele Hristosului Tău. Prefăcându-le cu Duhul Tău cel Sfânt pe amândouă Sfinte. Amin.

Iată-L pe Hristos de faţă, Domnul şi Dumnezeul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos cel cu trup este prezent pe masa sfântului altar în chipul pânii şi al vinului binecuvântat. Momentul suprem al sărbătorii creştineşti e sosit, preotul liturghisitor mai vesteşte odată tuturor cu glas mare zicând: Să luăm aminte Sfintele Sfinţilor, iar corul confirmă că, da, El este: Unul Sfânt, unul Domn Iisus Hristos, întru mărirea lui Dumnezeu-Tatălui.

Şi împărtăşindu-se preotul, invită şi pe credincioşi ca toţi să se apropie de Domnul: „Cu frica lui Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste".

Ortodoxia — zice un mare gânditor de azi — este credinţa în Hristos cel întrupat care trăieşte în Biserica Sa şi toată viaţa Bisericii este o unire imediată cu El. Iar Sfânta Liturghie, cel mai înălţător act al cultului divin ortodox, cuprinde în simbolul său ceva mai mult decât singura săvârşire a tainei trupului şi sângelui lui Hristos. Ea este o nouă venire a lui Hristos pe pământ, o întâlnire cu Hristos, prezenţa Sa pe pământ, misterul prezent al întrupării.

Este dureros faptul că în zilele noastre numai foarte puţini, sau chiar nici unul din cei ce se mândresc cu numele de „creştin", adică de om al lui Hristos, nu se mai apropie de El, nu mai vine la Nemuritorul Impărat, nu mai caută să intre în comunitate cu El.

Dar şi mai tragic ar fi faptul, dăca nici chiar preotul liturghisitor — liturghisind singur — nu s'ar împărtăşi. Faţă de o asemenea greşală „Povăţuirea către preoţi şi diaconi, cum să săvârşească sf. Liturghie", spune următoarele: Dacă vreun preot, oficiind Liturghia, nu se va împărtăşi cu dumnezeeştile taine, afară de această întâmplare (boală grea, sau moarte în cursul liturghisirii) foarte greu şi de moarte va greşi şi sub canonul caterisirii va cădea" (Liturghier, Bucureşti, 1883, pg. 269). Insă ne place să credem că asemenea cazuri în bisericile noastre nu s'au ivit şi nu se ivesc. Fiecare preot îşi dă seama că liturghisind, chiamă el însuşi pe Nemuritorul Impărat, deci venind acesta, cum va putea fugi preotul din faţa Lui; căci ar fi o fugă laşă şi neiertată neîmpărtăşirea preotului liturghisitor.

Dar s'ar putea întâmpla ca — liturghisind în sobor — vreunul să cadă în marea greşală de a nu se împărtăşi, indus în eroare cumplită de părerea că în sobor unul singur ar fi sfinţind tainele, preotul liturghisitor, deci numai unul singur ar fi săvârşind Liturghia, ceilalţi ar avea doar un rol secundar de a completa decorul, asistând numai la sfânta slujbă, sau este reţinuţi de alte pricini dela Impărtăşanie.

Motivarea aceasta este inadmisibilă, după ce ştim ce înseamnă sfânta Liturghie. Asemenea greşală este combătută de canonul 8 al sfinţilor Apostoli, care zice: „Dacă vreun episcop. sau presbiter, sau diacon, sau oricine din catalogul ieratic la cuminecătură nu se va cumineca, să spună cauza de va fi binecuvântată, să aibă iertare, iar de nu, să se segregeze ca unul care s'a făcut poporului cauză vătămării şi a suspicionat pe cel ce a săvârşit cuminecătura, ca şi cum ar fi vrednic de aceea.

Interpretare.

I, Canonul acesta demandă: ca toţi cei ce se apropie de altar, va să zică liturghisesc, datori sunt a se cumineca, sau a se justifica, cum că li-a curs sânge din nas sau din gură, că rău făcându-li-se au beut apă, sau au vărsat şi asemenea, şi atunci li se iartă că nu s'au cuminecat, altcum cad sub pedeapsa segregării.

II. Acest canon este cel principal, după care în Biserica noastră toţi cei ce liturghisesc, episcopi, presbiteri şi diaconi, datori sunt a se cumineca, *(Enchiridion*, adecă, Carte de manuale de canosne ale unei, sfinte, sobornicesti şi apostolicesti Biserici. cu comentar de; *Andrei Baron de Şaguna*. Sibiu, 1871, pg. 6—7].

Preoţii, când slujesc în sobor, *liturghisesc toţi deopotrivă*, precum rezultă din textul sfintei Liturghii, conceput la plural, din care citez în acest scop numai câteva locuri: „Ale tale, dintru ale tale, Ţie aducem de toate şi pentru toate".

„Incă aducem Ţie această slujbă cuvântătoare şi cerem şi ne rugăm şi ne cucerim, trimite Duhul tău cel Sfânt peste noi şi peste aceste daruri ce sunt puse înainte".

„Ia aminte Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, din sfânt lăcaşul tău şi de pe tronul măririi împărăţiei tale şi vino ca să ne sfinţeşti pe noi, cela ce sus şezi împreună cu Tatăl şi aici împreună cu noi nevăzut petreci. Şi ne învredniceşte prin mâna Ta cea puternică a ni se da nouă prea curat trupul tău şi cinstitul sânge şi prin noi la tot popórul".

Noi credem şi mărturisim, că cu noi preoţii liturghisitori puterile cereşti împreună slujesc. Astfel cântăm la Liturghie cea mai înainte sfinţită: Acum puterile cereşti împreună cu noi nevăzut slujesc, că iată intră Impăratul măririi".

Scopul suprem al vieţii noastre preoţeşti, fericirea noastră supremă este de a veni şi a petrece cât mai mult în comunitatea „Impăratului măririi", de a „veni la Nemuritorul Impărat". Dreptaceea sunt convins că Sfânta Impărtăşanie pentru preoţii litughisitori este cea mai înaltă plăcere şi bucurie.

Prima şi cea mai grea pedeapsă o primeşte pe loc cel nevrednic de a se împărtăşi cu sfintele taine, rămânând pe dinafara comunităţii divine, ceeace este o cumplită durere pentru cel ce caută pe Domnul.

Ori care preot liturghisitor aşteaptă cu nerăbdare clipa fericită a întâlnirii înălţătoare cu Hristos, rostind cu sufletul pătruns de fiorul sacru al prezenţei Celui Preînalt: Iată, vin la Nemuritol Impărat.

In concluzie: când mai mulţi preoţi liturghisesc în sobor, **toţi** *sunt sever obligaţi să se cuminece.*

Deci să înceteze abuzul, care ici colo s'a introdus chiar cu ocazia cercurilor religioase, ca nu toţi preoţii ca liliturghisitori să se cuminece.

Preotul **N. Terchilă**

(12) 1—1

Anunţ

Cooperativa „Renaşterea" din Agnita are vacant postul de vânzător la magazinul de desfacere şi depozitul de sare.

Solicitanţii sunt rugaţi să-şi înainteze ofertele lor în 10 zile dela publicarea acestui anunţ în ziar.

Vânzătorul la întrarea în serviciu va trebui să depună o garanţie.

Programul

serviciilor religioase la Sfânta biserică Catedrală din Sibiu pe luna Februarie 1943

1. In fiecare zi dimineaţa la ora 6½ Utrenie şi în continuare *Sfânta Liturghie*. Seara la ora 6 Vecernie. Vineri seara după Vecernie „Acatistul Maicii Domnului".

2. *In Dumineci şi Sărbători* dimineaţa la ora 8½ Utrenia, iar la *ora 9½ Sfânta Liturghie*. La liturghie cântă „Corul catedralei", sub conducerea profesorului Gheorghe Şoima.

3. *Duminecă în 7 Martie 1943*, servesc: Prot. Mih. Neagu, prof. Zosim Oancea şi duhovnicul Nicodim Belea; diaconii: Ioan Circov şi Constantin Criştiu. *Predică prof. Zosim Oancea*. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4, *Pr. Dr. Ioan Chioariu*, dela parohia Sibiu Inf.

4. *Duminecă în 14 Martie 1943*, servesc: Prot. stavrofor Emilian Cioran, prof. Aurel Nanu şi prot. Mih. Neagu; diaconii Anatolie Scurtu şi Simion Macarie. *Predică: Prof. Aurel Nanu*. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Ioan Albu* dela parohia Sibiu-Iosefin.

5. *Duminecă în 21 Martie 1943*, servesc: Prot. Mihail Neagu, prof. Iosif Ţint secretar şi directorul Dumitru Călugăr; diaconii: Ioan Circov şi Vasile Şortan. *Predică: Secr. Iosif Ţint*. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Nicolae Constantin* dela parohia Sibiu-Lazaret.

6. *Joi, în 25 Martie 1943, la Bunavestire* servesc: Prot. cons. Ieronim Grovu, Prot. Mih. Neagu, şi Pr. Şt. Morar; diaconii: Anatolie Scurtu şi Constantin Criştiu. *Predică: Prot. Mihail Neagu*. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Dr. Cornel Sârbu* dela parohia Sibiu-Treistejari.

7. *Duminecă 28 Martie 1943*, servesc: Prot. Mih. Neagu, cons. Gheorghe Secaş şi prof. Dr. Nic. Terchilă; diaconii: Alexandru Popa cons. şi Simion Macarie. *Predică: cons. Gh. Secaş*. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Prot. Mih. Neagu* dela parohia Sibiu-cetate.

INFORMAŢIUNI

Pentru o biografie a fostului mare muzician Gheorghe Dima. *Dna* Ana Voileanu-Nicoară, *profesoară la conservatorul de muzică şi artă dramatică din Cluj Timişoara, şi dl* Dr. Virgil Ciobanu, *medic la Karlsbad, hotărând compunerea şi publicarea unei documentate biografii a neuitatului compozitor, dirijor de cor şi profesor Gheorghe Dima, fac călduros apel către toţi ceice au cunoscut pe ilustrul maestru, în deosebi persoanele care au activat, sub conducerea lui, în Reuniunile de muzică din Sibiu şi din Braşov, să binevoiască a pune la dispoziţia iniţiatorilor amintirile păstrate despre stălucitul muzician Gh. Dima, precum şi fotografii, programe, scrisori de-ale lui etc., ca izvoare de informaţii cât mai exacte şi mai amănunţite despre viaţa şi opera celui dispărut.*

Toate acestea se vor trimite, cât mai curând, la adresa: Dna **Ana Voileanu-Nicoara, Timişoara II, strada Pestalozzi 2.** *Foştii elevi ai Seminarului Andreian din Sibiu, precum şi ai liceului nostru din Braşov, au prilej de a-şi pune pe hârtie amintirile despre profesorul lor Gh. Dima şi a le trimite la această adresă.*

Aniversarea de 476 ani dela moartea lui *Gutenberg*, inventatorul tiparului, s'a sărbătorit, în luna Februar din anul curent, în toată Germania, prin diferite manifestaţii culturale. Gutenberg a răposat în 1468, în Eltville, în regiunea Rinului.

Din alte eparhii. In prezenţa P. S. Sale episcopului *Nicolae* al Orăzii cu sediul în Beiuş au fost convocaţi la sf. episcopie preoţii din localitate, fixându-se rânduiala sfintelor slujbe în biserica catedrală a Beiuşului, precum şi la biserica internatului de băeţi pe tot timpul marelui post al Paştilor.

„ALBINA", Institut de credit şi de economii, Sibiu

Nr. 2700/1943.

CONVOCARE

(11) 1—1

Domnii acţionari ai institutului de credit şi de economii „ALBINA" Sibiu, sunt invitaţi în virtutea art. 19 şi 25 din Statute pentru ziua de *Joi 18 Martie 1943, ora 9 a. m.*, la

a LXX-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în localul de şedinţe al institutului „ALBINA" din Sibiu, strada Visarion Roman 1.

Adunarea generală ordinară va fi legal constituită, dacă conform art. 25 al Statutelor vor fi prezenţi cel puţin 20 acţionari, cari conform Codului Comercial în vigoare să reprezinte jumătate din capital.

ORDINEA DE ZI:

1. *Deschiderea şi constituirea adunării generale ordinare.*
2. *Darea de seamă a Consiliului de administraţie, bilanţul şi contul de Profit şi Pierdere pe anul 1942 şi raportul Consiliului de censori.*
3. *Descărcarea Consiliului de administraţie şi a Consiliului de censori.*
4. *Distribuirea beneficiului net.*
5. *Stabilirea remuneraţiei pentru Consiliul de censori pe anul 1943.*
6. *Fixarea preţului marcelor de prezenţă şi a remuneraţiei administratorilor pe anul 1943.*

Domnii acţionari ai institutului de credit şi de economii „ALBINA", Sibiu, sunt deasemenea invitaţi la

Adunarea generală extraordinară

care se va ţinea în aceeaşi zi şi în acelaş local, imediat după terminarea adunării generale ordinare.

Adunarea generală extraordinară va fi legal constituită, dacă conform art. 25 al Statutelor vor fi prezenţi cel puţin 20 acţionari, cari conform art. 212 al Codului Comercial în vigoare să reprezinte ¾ (trei pătrimi) din capital.

ORDINEA DE ZI:

1. *Deschiderea şi constituirea adunării generale extraordinare.*
2. *Modificarea articolelor 6 alin. I.; art. nou după art. 31; art. 33 alin. nou (după alin. III) şi art. 52 aliniat nou după alin. II din Statutele institutului, după cum urmează:*

Textul vechiu:	Textul nou:
Capital, acţiuni şi acţionari.	
ART. 6. Capitalul social este de Lei 100 milioane împărţit în 200.000 acţiuni de câte Lei 500.— fiecare.	ART. 6. Capitalul social este de Lei 150 milioane împărţit în 300.000 acţiuni de câte Lei 500.— fiecare.
Adunarea generală:	
	ART. NOU (după art. 31). Obiectele rezervate adunării generale extraordinare sunt: 1. Prelungirea duratei societăţii; 2. Mărirea capitalului; 3. Emiterea de acţiuni privilegiate; 4. Schimbarea obiectului principal al societăţii; 5. Schimbarea felului societăţii; 6. Mutarea sediului în străinătate; 7. Fuziunea cu alte societăţi; 8. Reducerea capitalului social sau reintregirea sa prin emisiune de noui acţiuni; 9. Desfiinţarea privilegiilor acordate acţiunilor; 10. Disolvarea anticipată a societăţii; 11. Emisiunea de obligaţiuni; 12. Oricare altă modificare a actului constitutiv, ori a Statutului sau oricare altă deceziune pentru care este cerută aprobarea adunării extraordinare. Adunarea generală extraordinară poate delibera fiind prezenţi cel puţin 20 acţionari, cari împreună să reprezinte cvantumul din capitalul cerut de lege. In lipsa acestui număr se va ţinea o nouă adunare conform cu dispoziţiile Codului de Comerţ în vigoare.
Consiliul de administraţie şi comitetul de direcţie.	
	ART. 33. Alin. nou (după alin. III). Incompatibilităţile pentru calitatea de administrator sunt cele prevăzute de lege.
Consiliul de censori.	
	ART. 52. Alin. nou (după alin. II). Incompatibilităţile pentru calitatea de censor sunt cele prevăzute de lege.

Domnii acţionari cari voiesc să participe la adunările generale, ordinară şi extraordinară, în persoană sau prin plenipotenţă, în conformitate cu art. 22, 23 şi 25 din Statutele societăţii, trebue să depună acţiunile şi procurile cel mult până Vineri, 12 Martie a. c., orele 12, la casieria Centralei din Sibiu.

Depunerea acţiunilor respectiv a procurilor în scopul indicat, se poate face şi la sediile institutului din Braşov, Bucureşti, Lugoj, Mediaş, Târnăveni şi Timişoara, precum şi la băncile „Ardeleana" din Orăştie, „Furnica" din Făgăraş, „Patria" din Blaj, şi Banca Românească s. a. din Bucureşti, tot până la termenul de 12 Martie a. c., orele 12.

Membrii Consiliului de administraţie şi funcţionarii institutului nu pot fi mandatari.

Procurile trebue să fie timbrate.

In cazul când la adunările generale, ordinară şi extraordinară din 18 Martie 1943 nu se vor prezenta acţionari în numărul suficient prevăzut mai sus, în virtutea art. 214 Codul Comercial în vigoare, convocăm fără altă înştiinţare a doua adunare generală ordinară cu aceeşi ordine de zi pe ziua de Sâmbătă, 20 Martie 1943, orele 9 a. m. în acelaş local, precum şi a doua adunare generală extraordinară cu aceeaşi ordine de zi, imediat după terminarea adunării generale ordinare.

Pentru a doua adunare generală ordinară, precum şi pentru a doua adunare generală extraordinară sunt valabil depuse acţiunile depuse până la 12 Martie a. c. şi se mai pot depune altele până la data de Luni, 15 Martie a. c., orele 12, la aceleaşi locuri. Adunarea generală ordinară a doua poate aduce hotăriri valabile fără considerare la numărul acţionarilor prezenţi şi la capitalul reprezentat. In schimb adunarea generală extraordinară a doua poate aduce hotăriri valabile numai dacă vor fi prezenţi acţionari, cari să reprezinte jumătate din capital, iar deciziunile vor fi luate cu votul a unei treimi din capitalul social.

Sibiu, 20 Februarie 1943.

Consiliul de Administraţie

„ALBINA", INSTITUT DE CREDIT ŞI DE ECONOMII, SIBIU

Bilanţ încheiat la 31 Decemvrie 1942

ACTIV **PASIV**

				Lei
Cassa				
a) Numerar efectiv			85.045.194'—	
b) Disponibil la B. N. R. şi C. E. C.			101.658.416'—	186.703.610'—
Disponibil la bănci:				
a) In ţară			82.525.011'—	
b) In străinătate			758.774'—	83.283.785'—
Portofoliul de Titluri:				
I. *Titluri româneşti:*		*In Portofoliu*		
1. *Cu venit fix*	v. n.	v. r.		
a) Efecte publice	68.562.758'—	45.040.954'—		
b) Scrisuri şi Obligaţiuni	3.047.125'—	1.589.705'—	46.630.659'—	
2. *Cu venit variabil*				
c) Acţiuni cotate la bursă	22.714.050'—	34.050.615'—		
d) Acţiuni necotate la bursă	14.747.730'—	6.537.706'—	40.588.321'—	
II. *Titluri streine*				
a) Efecte	32'—			
b) Acţiuni	900'—	932'—		87.219.912'—
Plasamentul fondului de rezervă				
Efecte publice garantate de stat	v. n.	9.318.000'—		4.969.220'—
Portofoliul de scont				
I. *Plătibil în ţară*	*In Portofoliu*	*Reescontate*		
a) Cambii fără garanţie	169.149.643'—	11.142.000'—	180.291.643'—	
b) Cambii garantate cu mărfuri şi titl.	6.250.440'—	5.900.000'—	12.150.440'—	
c) Cambii garantate cu ipoteci	153.283.760'—	93.381.300'—	246.665.060'—	
d) Cambii cu diverse garanţii	53.864.697'—	95.000'—	53.864.697'—	
	382.548.540'—	110.518.300'—		493.066.840'—
Debitori				
I. *Din ţară*				
a) Debitori fără garanţii	83.778.061'—	17.060.000'—	100.838.061.—	
b) Debitori cu garanţii, efecte şi cam.	3.610.854'—	—	3.610.854'—	
c) Debitori cu garanţii de titluri	127.324.220'—	20.000.000'—	147.324.220'—	
d) Debitori cu garanţii de mărfuri	212.016.742'—	1.000.000'—	213.016.742'—	
e) Debitori cu garanţii de ipotecă	190.171.820'—	53.824.000'—	243.995.820'—	
f) Debitori cu garanţii diverse	203.334.969'—	4.600.000'—	207.934.969'—	
II. *Din străinătate*				
g) fără garanţii	2.899.740'—		2.899.740'—	919.620.406'—
	823.136.406'—	96.484.000'—		
Creanţe în conversiune conform legii din 7 IV 934				
a) In portofoliu cota redusă				101.721.228'—
Participaţiuni				
I. La alte întreprinderi				40.794.285'—
Imobile				
a) Pentru uzul propriu şi inmag. de mărfuri			58.995.620'—	
b) Pentru trebuinţele funcţionarilor			10.700.000'—	
c) Pentru alte imobile			57.985.949'—	127.681.569'—
Mobilier				
Conturi diverse debitoare				54.684.804'—
Plasamentul Fondului Patronal de pensii				30.376.833'—
				2.130.122.492'—

					Lei
Capital social					150.000.000'—
Fonduri de rezervă:					
a) Rezervă legală			24.000.000'—		
b) Alte fonduri (de ajutoare)					
1. Fond cultural		3.973.676'—			
2. Fondul P. Cosma		1.069.909'—	5.043.585'—		29.043.585'—
Fonduri de amortisment					
a) Pentru creanţe dubioase			37.679.350'—		
b) Pentru imobile			7.000.000'—		44.679,350'—
Dobânzi nerealizate la creanţe dubioase					3.661.272'—
Diferenţe de curs nerealizate la portofoliul de titluri					10.511.900'—
Fondul patronal de pensiuni al funcţionarilor					31.242.206'—
Depuneri spre fructificare					
I. *La purtătar sau nominative dar plătibile la purtător*					
	la vedere	pe termen			
a) Cu liv. de econ. la purt.	222.899.131'—	4.219.036'—	227.118.167'—		
b) Cu liv. de econ. nomin. dar plătibile la purtător	30.697.471'—	110.417'—	30.807.888'—		
II. *Nominative*					
a) Cu livret de economii	365.026.055'—	19.656.308'—	384.682.363'—		642.608.418'—
Total general	618.622.657'—	23.985.761'—			
Creditori					
I. *Din ţară.*					
a) Creditori nereduşi noui			856.774.699'—		
II. *Din străinătate*					
Noui			4.773.031'—		861.547.730'—
Angajamente de reescont					
Provenite din:					
	Efecte scont.	*Cambii de circ.*			
1. Curente la B. N. R.	110.518.300'—	96.484.000'—			207.002.300'—
Cecuri şi ordine de plată					
I. *Simple*					
De plată în străinătate			36.785'—		
Cu plata în ţară			38.319.492'—		38.356.277'—
Dividende neridicate					970.530'—
Conturi diverse creditoare					77.855.811'—
Conturi transitorii					5.626,006'—
Beneficiu net					
a) Reportat din anul trecut				1.055.078'—	
b) Din anul curent				25.962.029'—	27.017.107'—
					2.130.122.492'—

Conturi de ordine

DEBIT **CREDIT**

	Lei
Cauţiuni statutare	4.250.000'—
Debitori pentru avaluri şi scrisori de gar. date de bancă:	
a) In ţară	325.642.579'—
Efecte comerciale în gaj:	
a) In portofoliu	55.445.968'—
Cambii de circulaţiune:	
a) In portofoliu	743.319.873'—
b) Reescontate la B. N. R.	96.484.000'— 839.803.873'—
Efecte spre încasare:	
a) In portofoliu	38.364.216'—
b) La corespondenţi	6.973.400'— 45.337.616'—
Ipoteci, cesiuni, mărfuri în gaj şi garanţii diverse:	
a) In portofoliu	1.418.775.584'—
Titluri în gaj:	
a) In portofoliu	47.826.535'—
Depozite de titluri şi alte valori în păstrare	326.451.657'—
Debitori de titluri împrumutate	33.020.900'—
	3.096.554.712'—

	Lei
Deponenţi de cauţiuni statutare	4.250.000.—
Creditori pentru avaluri şi scrisori de garanţii date de bancă	
a) In Ţară	325.642.579'—
Deponenţi de efecte comerciale în gaj	55.445.968'—
Deponenţi de cambii de circulaţiune	839.803.873'—
Remitenţi de efecte spre încasare	45.337.616'—
Deponenţi de ipoteci, cesiuni, mărfuri în gaj şi garanţii diverse	1.418.775.584'—
Deponenţi de titluri în gaj	47.826.535'—
Deponenţi de titluri şi alte valori în păstrare	326.451.657'—
Creditori de titluri împrumutate	33.020.900'—
	2.347.274.567'—

Contul Profit şi Pierdere

DEBIT **CREDIT**

		Lei
Cheltueli de administraţie:		
a) Salarii şi indemnizaţii	38.263.794'—	
b) Diverse	13.645.816'—	51.909.610'—
Impozite şi taxe		5.824.636'—
Dobânzi plătite:		
a) La depuneri	10.804.337'—	
b) La reescont	6.130.834'—	
c) La alţi creditori	20.439.901'—	37.375.072'—
Comisioane plătite		4.525.633'—
Amortismente		6.000.000'—
Beneficiul net:		
a) Reportat din anul trecut	1.055.078'—	
b) Beneficiul anului curent	25.962.029'—	27.017.107'—
		132.652.058'—

		Lei
Report din beneficiul anului trecut		1.055.078.—
Dobânzi încasate.		
a) Dela portofoliul de scont	19.697.368.—	
b) Dela debitori	63.271.792'—	82.969.160'—
Comisioane încasate		31.546.975'—
Venitul portofoliului de titluri şi Participaţiuni:		
a) Cupoane exigibile		7.404.285'—
Venitul imobilelor		9.676.560'—
		132.652.058'—

Sibiu, la 31 Decemvrie 1942.

Dr. Ilie Beu,
Preşedintele Consiliului de Administraţie.

Dr. Mihai Veliciu,
Directorul General.

Pentru contabilitate: **Eugen Vancu,**
Expert-contabil.

Verificat şi găsit în conformitate cu Codul de comerţ şi legea pentru organizarea şi reglementarea comerţului de bancă.

Sibiu, la 20 Februarie 1943.

CONSILIUL DE CENSORI:

Ioan Vătăşianu, Preşedinte. **Dr. George Proca** **Matei Jiga,** Expert-contabil.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul XCI — Sibiu, 7 Martie 1943 — Nr. 10

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Asociația generală a clerului

Iar a devenit actuală problema Asociației generale a clerului. Chestiunea aceasta se frământă de douăzeci de ani, fără ca să ajungă până acum la o soluție definitivă și mulțumitoare.

Ideea a fost îmbrățișată de toți preoții din țară, cu deosebită simpatie. Dar în curând s'au ivit dificultăți, cari i-au zădărnicit înfăptuirea așa cum o doria preoțimea întreagă. Și aceste dificultăți n'au fost creiate de preoțimea din Ardeal, care a aderat chiar dela început cu toată sinceritatea la ideea organizării asociației. Noi ne-am precizat punctul de vedere dela prima întrunire cu abandonarea oricăror veleități de preocupări separatiste.

Cel dintâi statut a fost alcătuit de preoții din București în 1923 preconizând organizarea Asociației pe protopopiate. Această formă s'a dovedit însă nepotrivită și în toamna aceluiaș an s'a pus problema înscrierii individuale a preoților în Asociație. Nici forma aceasta n'a corăspuns scopului. In 1926 s'a ivit ideea unei uniuni a organizațiilor preoțești existente. Cum însă nu erau asemenea organizații în toate provinciile țării, nici ideia aceasta n'a fost fericită. Astfel că nici statutul din 1928 n'a rezolvat problema.

Un nou proiect de statut, elaborat de păr. Ciuhandu dela Arad în 1932 a trezit susceptibilități și împotriviri în unele cercuri cari își temeau dominația în Asociație. Faptul acesta a adus la tenziuni regretabile și în loc să ne apropie pe unii de alții, a zădărnicit încă odată realizarea unei dorințe a întregii preoțimi.

Intre timp preoții dela centru au făcut formele legale pentru înregistrarea Asociației generale a clerului, în care însă nu era și nu este nici astăzi cuprinsă toată preoțimea din țară. Deși poartă titlul de asociație generală, de fapt este tot o societate parțială, ca oricare alta, fără ca să reprezinte toată preoțimea.

Noi ardelenii și cu noi și alți preoți din vechiul regat n'au abandonat ideea și am stăruit și după aceasta pentru ajungerea la un modus vivendi.

Părintele Marin Preoțescu dela Argeș, unul dintre cei mai sinceri aderenți ai problemei, a pregătit acum un nou proiect de statut, în care caută să armonizeze divergențele de opinii, preconizând principiul federalizării tuturor societăților preoțești existente.

Știm că proiectul părintelui Preoțescu este isvorît din cele mai curate intenții de a ajunge la o soluție definitivă. Dar nici acest proiect nu va putea rezolva problema pentru toată preoțimea.

Deși partea organizării administrative este bine contemplată, temelia principală a asociației credem că nu poate corăspunde scopului. Proiectul prevede aderarea *benevolă* a actualelor societăți, cel puțin una pe metropolie. *Pot* fi membre ale asociației toate societățile preoțești, dar numai dacă vreau. Iar disproporția reprezentării în congresul general va da din nou prilej de nemulțumiri.

Sunt în țară societăți preoțești pe eparhii, în Ardeal pe metropolie, societăți județene, societăți separate cu scopuri culturale, ecumenice locale și sunt ținuturi în cari nu sunt societăți preoțești de nici un fel. Unele au membri pe toți preoții din sfera lor de activitate, altele au numai membri benevoli, iar alții preoți nu sunt membri la nici una. Mai sunt apoi profesorii de teologie cari nu sunt cuprinși în nici una din aceste categorii.

Cum se vor putea armoniza prin federalizare interesele tuturora astfel ca toți preoții să fie membri ai asociației generale cu drepturi și datorințe egale?

Noi vedem singura soluție fericită a organizării asociației generale după *tipicul congresului național bisericesc*, care cuprinde cel mai ideal și democratic principiu de organizare. Asociația să se întemeieze pe eparhii. Evident că actualele societăți vor funcționa și mai departe și nu vor fi stânjenite în activitatea lor cu interese locale.

Asociația generală va cuprinde însă pe toți preoții din țară. Fiecare eparhie va forma o secție a asociației generale, cu un președinte și comitet. Congresul general al Asociației se va compune din delegații fiecărei secții în număr egal pentru toate eparhiile. Consiliul central al asociației se va alcătui din reprezentanții secțiilor, tot în număr egal, trimiși în consiliul central tot de secții. Iar comitetul central va fi ales din sânul consiliului central, în majoritate cu domiciliul în București. Asemenea și președinte'e Asociației domiciliat în București fiind în permanent contact cu patriarhia și autoritățile superioare ale statului.

Toate problemele se vor desbate întâi în secții, ale căror propuneri se vor centraliza la consiliul central, care le va prezenta congresului cu referat și propuneri din partea sa. Iar executarea hotărârilor congresului va cădea în sarcina comitetului central.

In forma aceasta toți preoții din țară vor fi membri ai asociației generale cu drepturi și datorințe egale, iar hotărârile congresului vor fi obligatorii pentru toți Pentru acoperirea speselor administrative se va fixa o taxă anuală egală pentru toți, indiferent de obligațiile lor față de societățile de acasă.

Avem credința că numai în chipul acesta se va putea creia o temelie solidă a asociației generale. Și avem dorința ca să o vedem realizată cât mai curând, închegată într'un organism, care să dea și rezultate binefăcătoare pentru considerarea și respectarea intereselor întregei preoțimi.

SEB. STANCA

Conferințe religioase la Universitate

Ciclul Pascal

1. Luni, 8 Martie, ora 19, în sala I, a Facultății de Drept. Prof. Univ. Victor Papilian: Dumnezeu și biologia.

2. Marți, 9 Martie, Prof. Univ. Vladimir Ghidionescu: Sensul divin al sacrificiului.

3. Miercuri, 10 Martie, Prof. Univ. Romul Cândea: Credința creștină în istorie.

4. Joi, 11 Martie, Prof. Univ Marin Ștefănescu: Divinitatea lui Iisus Hristos.

5. Vineri, 12 Martie, Prof. Univ. Coriolan Petran: Religiune și artă.

6. Sâmbătă, 13 Martie, Prof. Univ. Eugeniu Sperantia: Dumnezeu în conștiință.

7. Duminecă, 14 Martie, ora 10 1/2 în Catedrală: Proot. A. Nanu, Duhovnic Univ.: Dumnezeu în Biserică.

FOIȘOARA

Biserica și protecția familiei, mamei și copilului[1]

de Prof. univ. **Dr. Gh. Popoviciu**

Protecția și asistența copiilor, grija de a apăra și ajuta copiii nevoiași, *începe* în țările civilizate de azi propriu zis *cu caritatea creștină.* Anticitatea desconsidera viața copilului și dădea tatălui puterea de a-și omorî sau vinde odrasla, instituind suprimarea copiilor născuți debili.

Fără îndoială găsim pe vremea imperiului roman, și înainte de era creștină acte și instituții de caritate păgână, menite să ocrotească și să ajute copilul și mama lui. *Plinius* tânărul fondează la Roma un institut pentru ajutorarea băeților și fetelor fără mijloace. Impăratul *Traian* este creatorul „tabulelor alimentare". El înființează un fel de pensionate pentru creșterea băeților și fetelor, aducându-și aminte și de copiii nelegitimi și părăsiți, pentru cari destinează aprox. a opta parte din fonduri. După *Traian*, împăratul *Antonius Pius* fondează deasemenea un institut pentru primirea băeților și fetelor mici. Se mai pot înregistra fapte rari, cari privesc mamele și doicile, calitățile lor, aminte, de *M. Fabius Quintilianus, Plutarh, Plato.* Totuș asistența publică începe să se desvolte *abia sub Constantin cel Mare*, sfântul împărat, și mai târziu (sec. 5) sub *Teodosiu al 2-lea și Valentinian al 3-lea. Constantin cel Mare* decretează să se dea hrană și îmbrăcăminte oricărui sărac care se prezintă cu un copil nounăscut, înzestrând bisericile cu alimente și pământuri, destinate pentru asigurarea infirmilor, văduvelor și a săracilor. In curând iau ființă numeroase instituții de asistență, așa zisele brefotrofii și orfanotrofii. luându-se totodată dispoziții precise cari privesc primirea copiilor părăsiți.

Nu e mai puțin adevărat, că urme de asistență și protecție (ocrotire) a mamei și copilului se pot descoperi și la alte popoare, contimporane Romanilor sau mai vechi ca ei. In Atena exista un cinosarg, un așa zis gimnaziu al copiilor nelegitimi de 7 ani, crescuți pentru serviciul Statului. Preceptele re' .oase-igienice ale vechilor Egipteni interesau și îm' .ăcămintea și hrana copiilor, reglementând inclu..v ctul generator. Legea lui *Moisi* a dat prescripții severe poporului ovreiesc, privitor la condițiile de încheiere a căsătoriei (în sensul precursor celui eugenetic de azi) și se ocupă de virginitate, viol, avort, sarcină, naștere, profilaxia bolilor contagioase. In genere se poate spune, că primele dispoziții privitor la ocrotirea sau asistența mamei și copilului la diferite popoare, începând cu timpurile cele mai vechi, sunt luate prin *religiile lor* diferite, după cum peste tot primele începuturi ale medicinei, inclusiv ale copilului, se confundă pretutindeni cu religia, fiind practicate de slujitorii credinței, preoții.

In ceeace privește rolul Creștinismului în opera de Protecție și Asistență Publică, nu toți istoricii recunosc aceeaș importanță Bisericii. Dar chiar și cei cari au atitudinea cea mai criticistă și cari nu sunt adepți entuziaști ai Bisericii, recunosc că *inițiativa* a aparținut ei. In toate țările creștine de azi opera de Ocrotire și Asistență organizată începe cu pătrunderea culturei creștine. Ocrotirea și Asistența Copilului, împreună cu *primele azile de copii părăsiți* și găsiți, o întâlnim întâi *în Orient.* Primul ospiciu pentru copii găsiți a fost creat aici, prin hotărîrea Concilului dela Niceea (325).

Modelul pentru opera de protecție (ocrotire) și asistență generală a celor nevoiași, săraci, în condiții simple, l-a dat *prima comunitate creștină din Ierusalim.* Porunca *iubirei deaproapelui* a produs aici comunitatea tuturor bunurilor, ajutorarea deaproapelui fiind realizată în forma sa cea mai directă, dela om la om. Se amintește în Faptele Apostolilor, de particulari cari săvârșiau oficiul de soră sau frate de caritate. Astfel *Tavita* sau *Căprioara* ajuta mai ales *văduvele.* Dar chiar în organizațiunea primară a Bisericei creștine îndeplinirea acestor postulate n'a fost lăsată exclusiv în sarcina inițiativei private. S'au înființat dela început, — cum reiese din anumite dispoziții ale Constituțiilor apostolice, — instituțiuni modeste, ca a *diaconilor* și *diaconiselor*, având ca atribuțiune specială îngrijirea săracilor, a *văduvelor* și a *orfanilor.* Această formă inițială, complicată din ce în ce mai mult cu timpul, a fost reînviată de Biserica Protestantă. Dar ea nu e realizabilă, decât în comunități mici și între împrejurări simple. In comunitățile mai mari în curând s'a simțit nevoia unor măsuri colective, cari exclud individualizarea prea accentuată. Față de opera de ocrotire și asistență deschisă, în mediul familiar, opera închisă, prin instituții de ocrotire și asistență, a început să câștige tot mai mult teren.

[1] Conferență ținută în Ciclul de conferențe religioase organizate de Universitate, la Sibiu în 21 II. 1943. (Va urma).

Asociația religioasă „Anastasia Șaguna“

In neostenita-i grijă de a conduce turma dreptmăritoare la *„izvorul apelor vii“*, **I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului** a dat, la începutul anului școlar 1941—1942, înalta binecuvântare și îndrumare, pentru organizarea elevelor dela *Școala normală de fete „Andrei Șaguna“* din Sibiu, într'o asociație religioasă, purtând numele uneia dintre cele mai credincioase, mai dârze, mai iubitoare și mai jertfelnice mame din trecutul nostru național și bisericesc: *„Anastasia Șaguna“*.

După aproape doi ani de încercare, de smerită, tăcută, dar stăruitoare și rodnică lucrare, cu a lui Dumnezeu vrere și a Sf. noastre Biserici hotărîre, asociația se extinde pe întreg cuprinsul Arhiepiscopiei noastre.

De aceea socotim de cuviință să dăm o scurtă lămurire în legătură cu gândurile care au dat ființă acestei asociații și lupta duhovnicească pe care o deschide.

E azi îndeobște cunoscut și tot mai mult recunoscut, chiar și de cei care până de curând vânturau alte gânduri și alte rețete, adevărul, că mai presus de politic, economic, social, etc., răul pentru care e atâta suferință în lume e de ordin sufletesc, moral. E lipsa unui ideal spiritual nesdruncinabil, căruia omul să-i supună toate celelalte cerințe și năzuințe ale făpturii sale omenești. E prea nestăvilita și nejudecata alergare numai după îndestularea părții materiale din om, ceea ce-l face pe marele pedagog creștin *Foerster* să spună cu tristețe că: *„Magaziile sunt catedralele culturii noastre“*.[1]

Lipsa unui astfel de ideal a dus pe teren educativ la situația dureroasă, de a constata, că veacul nostru, numit veacul copilului, pentrucă are cea mai frumoasă și mai înaintată metodică, să fie veacul cel mai sărac în putere educatoare.

Această rătăcire e și mai bătătoare la ochi când e vorba de educația fetelor și îndrumarea femeii în general. In acest domeniu a apărut în timpurile noastre curentul de falsă și nenorocită emancipare, cunoscut sub numele de: *feminism*, care în scurte cuvinte s'ar putea defini: *masculinizarea femeii.*

Femeia de azi vrea să fie egală cu bărbatul, în politică, în economie, în moravuri etc. văzând în aceasta *eliberarea de sub jugul bărbatului.* De fapt drumul acesta duce la înjosirea și nefericirea ei personală, precum și la sdruncinarea din temelii a societății omenești.

„Criza în care se sbat azi clasele conducătoare ale națiunilor civilizate, zice un cugetător al nostru, se datorește în primul rând dispariției concepției creștine din organizația familiară. Materialismul economic și individualismul feroce au cuprins și sufletul femeiesc și au zdruncinat organizația sănătoasă a familiei. Femeia, pierzându-și suportul religios-moral și intrând în luptă cu bărbatul în domeniul economic și politic, e nevoită, pentru a-și dobândi și păstra libertatea, să devie bărbat, să renunțe la maternitate, sau să devie prostituată, adică liberă și deslegată de orice forme morale“.

Stanley Hall aduce femeilor învinuirea: „că s'au supus orbește sistemului de educație atotstăpânitor bărbătesc, cerințelor căruia i-au jertfit toate înaltele nevoi ale naturii lor, toate înaltele țeluri ale culturii lor sufletești, câtă vreme ele aveau menirea, să smulgă și pe bărbat din îngustimea vieții sale interne, prin credința nesdruncinată față de veșnicile năzuințe ale sufletului“.

Incât, dacă pe cărările lumii curge astăzi potop de sânge și lacrimi, pe drept cuvânt se poate spune că o cauză de căpetenie e și aceasta, că a biruit și în bărbat și în femeie partea egoistă, dură, lipsită de căldură, bărbătească, isgonind, cu concursul femeii emancipate de către feminismul modern, eternul femenin, singurul aducător de pace și bunăvoire între oameni, *iubirea.*

Acest curent de falsă emancipare a femeii îl găsim la noi, negreșit nu generalizat, mai ales la oraș, la sat el luând o altă înfățișare, dar cu urmări și mai primejdioase pentru sufletul neamului.

Cu o naivitate și cu o inconștiență înspăimântătoare, fetele satelor noastre, mai ales cele care stau câtva timp pe la oraș, părăsesc portul, obiceiurile și cântecele noastre naționale, *pentru a se domni.*

Este una din cele mai mari primejdii aceasta, pentrucă în uitarea fiecărei frânturi de port, de obiceiu, de cântec, se pierd tot atâtea frânturi de suflet românesc, de suflet plămădit de strămoși, în adânc de veacuri, cu trudă și sânge.

De aceea tremură atâta durere și jale în versul lui Eminescu:

„Și cum vin cu drum de fier,
Toate cântecele pier“...

„Asociația religioasă Anastasia Șaguna“ a răsărit din frământarea acestor gânduri și din conștiința, că a merge mai departe pe acest drum de destrămare sufletească a femeii și prin aceasta a neamului întreg, ar fi o nenorocire aproape tot așa de mare ca și înfrângerea în războiu; că oricât de strălucitoare ar fi biruința, pentru care se frâng atâtea trupuri, se chinuesc atâtea suflete și se înalță atâtea rugăciuni, nu ne-ar putea aduce mai multă fericire în viață, fără înfrângerea acestor rătăciri, care sapă și rod sufletul neamului.

In școli *„Asociația religioasă Anastasia Șaguna“* deschide luptă împotriva acestui feminism, căutând să formeze viitoarelor soții și mame de intelectuali convingerea, că femeia a fost emancipată odată pentru totdeauna la Bunavestire, în peștera Betleemului, la picoarele Crucii și în dimineața Invierii, când o femeie, Maria Magdalena, a strigat pentru întâia oară: *„Hristos a înviat“*; că nu făcându-se asemenea bărbaților, ci urmând chemării date lor de Dumnezeu în lume, vor putea sluji neamului și-și vor găsi fericirea și pacea lor personală.

In fabrici și sate, ea vrea să arate muncitoarelor și țărancelor tinere, că nici în fața neamurilor streine și nici în fața lui Dumnezeu, nu ne vom putea înfățișa și mândri cu ceeace am împrumutat dela alții, ci cu darurile date nouă dela început și păstrate cu sfințenie și trudă de înaintași: *credința, limba, portul, cântecul și obiceiurile noastre străbune.*

In general asociația vrea să dea tinerei fete, fără deosebire de cultură și clasă socială, un ideal de viață statornic, pe care să nu-l poată clătina nici un uragan de ispite, de necredință și de străinism, ideal cuprins în cuvintele de legământ, care se rostesc la întrarea în ea: *„Să urmez, să apăr și să propoveduesc, în întreaga mea viață, învățătura sfintei noastre Biserici ortodoxe și poruncile Neamului, după pilda patroanei noastre, Anastasia Șaguna“.*

Deaceea chemăm la această luptă pe toți frații preoți, pe toate educatoarele și pe toți educatorii, pe umerii cărora apasă greaua răspundere a creșterii generației de mâine, pe toți și toate, care mai așteaptă, în duhul marilor și neînșelătoarelor nădejdi creștine, reînvierea neamului nostru și a omenirii întregi, la o viață mai bună, la o viață condusă nu de cele de jos ci de cele de sus, la o viață în care peste huetul patimilor și a egoismelor, se va așeza liniștitoare și mântuitoara, prealuminata și veșnica iubire a lui Hristos.

Preotul ZOSIM OANCEA

[1] Fr. W. Foerster: Erziehung und Selbsterziehung, Zürich 1918, p. 2.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă în 7 Martie 1943, servesc: Prot. Mih. Neagu, prof. Zosim Oancea și duhovnicul Nicodim Belea; diaconii: Ioan Circov și Constantin Cristiu. *Predică prof. Zosim Oancea.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4, *Pr. Dr. Ioan Chioariu*, dela parohia Sibiu Inf.

Statutul

Asociației religioase „Anastasia Șaguna“

Cap. I. Numele și scopul Asociației

ART. 1. In baza art. 26 și completat cu art. 38 din Statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române, se înființează Asociația religioasă „Anastasia Șaguna“, ca instituție religioasă auxiliară, aparținătoare Arh. ort. rom. de Alba-Iulia și Sibiu.

ART. 2. Scopul Asociației este completarea educației religioase, morale, naționale, culturale și sociale a tinerelor fete din sat, din fabrică și din școală, „Cercul tinerimii adulte sf. Gheorghe“ rămânând exclusiv pentru educația băeților.

Cap. II. Mijloacele

ART. 3. Pentru ajungerea scopului fixat, Asociația își va desfășura activitatea pe teren religios, moral, național, cultural și social, după cum urmează:

A) *Pe teren religios.*

1. Cercetarea regulată a bisericii.

2. Mărturisirea și cuminecarea, cel puțin odată pe an, în sf. Paresimi.

3. Fiecare membră va purta o cruciuliță la gât, care constitue și insigna Asociației.

4. Citirea sfintei Scripturi și a altor cărți religioase. Fiecare membră va avea Noul Testament și cartea sa de rugăciuni. Dacă e posibil și foaia „Anastasia Șaguna“.

5. In ședințele săptămânale preotul va citi din sf. Scriptură, tălmăcind cuprinsul, iar membrele vor putea face dări de seamă asupra cărților citite.

6. Fiecare membră va avea un carnet de notări zilnice, în care va consemna versetul citit și în care va ține și o evidență sinceră despre starea sufletească, dacă e în progres sau în regres. Fetele din sat și muncitoarele vor putea face această consemnare odată pe săptămână.

7. Invățarea de cântări religioase, eventual chiar formarea unui cor bisericesc, acolo unde nu există.

8. Ingrijirea bisericii și a cimitirului.

B) *Pe teren moral.*

1. Intărirea tuturor virtuților creștinești și românești.

2. Desvoltarea bunului simț și a pudoarei, caracteristice româncei de altădată.

3. Combaterea moravurilor ușoare, a luxului, a fardului, a alergării nebune după ultimile născociri ale modei.

4. Exerciții de virtute: disciplină, punctualitate, corectitudine, curajul răspunderii, purtarea față de cei mari, ca și față de cei mai mici etc. cu scopul formării caracterului moral.

C) *Pe teren național.*

1. Prăznuirea sărbătorilor naționale.

2. Desvoltarea mândriei naționale, prin lecturi și povestiri din trecutul și prezentul nostru glorios.

3. Cinstirea memoriei eroilor naționali și îngrijirea mormintelor lor.

4. Cultivarea obiceiurilor, a portului și a cântecelor noastre naționale.

5. Combaterea curentelor de falsă emancipare, care tind, prin stricarea portului, a limbii, a cântecelor etc. la desrădăcinarea sufletească a țărancei noastre.

6. Excursii pentru cunoașterea locului natal și a împrejurimilor, cu gândul că acelaș pământ, cu aceleaș fermecătoare tablouri, au fost reazimul și desfătarea moșilor și strămoșilor noștri.

D) *Pe teren cultural.*

1. Formarea unei biblioteci de cărți bune a cercului.

2. Abonarea și citirea de gazete cu cuprins instructiv și educativ.

Nu va lipsi dela nici o organizație foaia Asociației „Anastasia Șaguna“.

3. Aranjarea de șezători culturale cu declamări, cântări, teatru, conferințe.

4. Se va cultiva în mod deosebit teatrul ziditor, moral. Principiul va fi: nu acomodarea la gustul momentan al poporului, ci ridicarea acestuia, arătând că trebue să se treacă odată peste stadiul teatrului de speță inferioară.

5. Cumpărarea și instalarea unui aparat de radio la sediul cercului.

E) *Pe teren social.*

1. Organizarea operei de asistență socială.

2. Indrumări în legătură cu gospodăria: curățenia, pregătirea mâncării etc.

3. Desvoltarea industriei casnice, mândria țărancei de altă dată.

4. Organizarea unui prim ajutor medical, strângerea plantelor de leac, îndrumări în ceeace privește higiena.

5. Ingrijirea copiilor celor plecați la muncă. Inființarea leagănului de copii.

6. Apropierea între oamenii de diferite trepte sociale, prin propoveduirea și trăirea învățăturii, că în fața lui Dumnezeu suntem toți egali.

Cap. III. Membrele Asociației

ART. 4. Membrele Asociației sunt fetele de orice categorie, socială dela vârsta de 14 ani până la căsătorie, care în mod voluntar doresc să intre în această luptă duhovnicească.

ART. 5. Membrele sunt începătoare și depline. Trecerea dela gradul de membră începătoare la gradul de membră deplină se va face prin următorul legământ:

„Eu N, N., mă oblig să urmez, să apăr și să propoveduiesc, în întreaga mea viață, învățătura sfintei noastre Biserici ortodoxe și poruncile Neamului, după pilda patroanei noastre „Anastasia Șaguna“. Amin!“

Politica bisericească a Guvernului Mareşalului Antonescu

Interview cu dl Prof. Aurel Popa, secretarul general al Cultelor şi Artelor

Reproducem următorul interview acordat de dl prof. Aurel Popa, vrednicul Secretar general al Cultelor şi Artelor, ziarului «Ţara» din Sibiu. Realizările bogate şi de însemnătate epocală înscrise de guvernul dlui Mareşal Ion Antonescu pe tărâm bisericesc, se datoresc în bună parfe şi vaşnicului fiu al Arhiepiscopiei noastre. Dacă modestia l-a oprit să o spună, nu putem să nu subliniem noi acest fapt.

— Aţi putea să ne spuneţi, d le Secretar General, cum vedeţi Dvoastră atenţiunea constantă pe care Mareşalul Conducător a arătat-o Bisericii şi clerului nostru?

— In cel dintâi ceas — poate cel mai greu al istoriei noastre — când Generalul Antonescu a luat conducerea Statului, în apelul adresat ţării la 6 Septemvrie 1940, spune: „Sângele nu poate fi răscumpărat cu sânge, nici suferinţele prin noi suferinţe... Nicio violenţă... In contra nimănui..."

Astfel, supunându-se unuia dintre cele mai frumoase comandamente ale Scripturii, Generalul Antonescu opreşte prigoana împotriva celor vinovaţi de multe, dar mai ales de năruirea graniţelor, desvăluind în faţa neamului un suflet curat şi splendidul calm al omului, care, crezând cu neclintire în triumful binelui, nu vrea să întineze o victorie, lovind şi suprimând pe adversari.

La 8 Septemvrie, acelaşi an, ne chema la rugăciune pe toţi, în bisericile noastre, ca „să ne mustrăm de greşelile trecutului" şi să luăm solemna hotărârea de a făuri „o Românie curată, o Românie respectată, o Românie tare".

In toate zilele, grele de răspundere ce au urmat, adresându-se Românilor, Mareşalul Antonescu a mărturisit, în cuvinte de o biblică rezonanţă, o caldă şi vie credinţă în Dumnezeu, iar în apelul dela 28 Septemvrie 1940, adresat slujitorilor altarelor româneşti, plăsmuieşte în fraze de o clasică arhitectură, tipul ideal al preotului, aşa cum îl concepe un om, care cunoaşte adânc sufletul unui neam încercat de toate suferinţele, sufletul unui neam care a căutat pe lespedea din faţa altarelor şi'n cuvântul de răscumpărare al Evangheliei puterea să le rabde şi nădejdea să le birue.

Care este isvorul tainic ce alimentează această puternică şi neistovită credinţă a Mareşalului în Cel Atotputernic? Ne-o spune el însuşi în cuvântarea rostită din prilejul înmânării — de sfintele sărbători ale Crăciunului din anul 1942 — a „Crucii Biruitoare", cu care Biserica a ţinut să cinstească pe cel ce a purtat biruitor Crucea pe pământuri pustiite de necredinţă. Este isvorul din care-şi adapă încrederea în Dumnezeu atâţia oameni, pe cari o mamă pioasă i-a dus, din fragedă vârstă, în pragul altarului, unde sufletul lor curat, copleşit de acel inefabil mister ce se desprinde din firidele casei Domnului, a primit pentru toată viaţa pecetea credinţei şi dragostea creştină, întejite mai târziu prin „chemarea strămoşilor cari au murit pentru brazdă şi pe brazdă".

— Ce nădejdi puneţi în colaborarea armonică dintre Biserică şi Stat, pe care a uşurat-o şi adâncit-o Domnul Mareşal Antonescu?

— Dacă — după cum ne-o arată istoria — primele manifestaţiuni ale organizării de Stat au fost religioase, capul Bisericii fiind şi şeful Statului; dacă la baza constituţiilor Statelor moderne stă şi astăzi dreptul roman, întocmit de Iustinian, cu o concepţie profund creştină; dacă cea mai puternică forţă de închegare a neamului nostru a fost credinţa; dacă — însfârşit — aceiaşi indivizi care alcătuesc Statul formează şi comunitatea bisericească, o bifurcare a ţelurilor urmărite de Stat şi de Biserică nu poate fi nici măcar concepută.

Este foarte adevărat că între Stat şi Biserică au existat reticenţe şi rezerve, dar aceasta pe vremea când o parte din Români erau înglobaţi imperiului austriac, ostil şi tiranic, străin de fiinţa neamului şi de credinţa lui. Era normal atunci, ca instinctul nostru de conservare să caute sprijin şi îngrădire în prudente rezerve şi autonomii, ca cel puţin sub scutul altarelor, acea fracţiune năpăstuită a neamului nostru să-şi poată păstra etnicitatea. Astăzi însă — lucru pe care unii nu l pot pricepe — nu mai poate exista niciun antagonism între Stat şi Biserică, ele şi-au pus în acord interesele pentru atingerea obiectivului suprem: solidaritate şi unire, pentru ca jertfele negrăite aduse de ostaşii noştri pe depărtate câmpuri de luptă, să poată rodi.

Mareşalul Antonescu s'a străduit să intensifice aceeaşă normală colaborare dintre Stat şi Biserică. A promis, dintru'nceput, să sprijinească „din toată inima şi din toate puterile" Biserica. Şi şi-a ţinut cuvântul. Niciodată Statul n'a susţinut mai larg activitatea Bisericii. Sub regimul Mareşalului Antonescu s'au vindecat răni vechi, s'au adus legi cari să netezească drumul ostenitorilor în ogorul Domnului, măsuri cari să înlesnească activitatea pastorală a clerului.

Mareşalul Antonescu a declarat că nu vrea să se substitue conducătorilor fireşti ai preoţimii. Că Biserica „instituţie divină, e singură în măsură şi în drept să-şi stabilească normele de activitate" dar — „în conformitate cu chemarea şi interesele Statului,. Şi mai adaugă; „în Biserică, ca şi în viaţa de stat lucruri principale nu sunt legile, ci sufletul conducătorilor". Legile dau impulsul; râvna duhovnicească şi dragostea creştină trebue să sălăşluiască în sufletul preoţilor. „Sunt convins, spune mai departe Mareşalul Antonescu în acelaş răspuns dat la un memoriu al I. P. S. S. Patriarhul Nicodem, sunt convins că dacă vor înscrie (preoţii) acea epocă de trăire morală şi spirituală, pe care fiecare Neam trebue să o aibă, ne vom purifica radical firea şi-i vom da acel caracter de soliditate definitivă care să ne facă mai serioşi şi mai bărbaţi pentru toate timpurile viitoare".

Se vede, din cele de mai sus, că Statul a construit armătură de oţel; Biserica trebue să vină acum şi să îmbrace acest schelet — prin străduinţa slujitorilor ei — în marmura ce va da clădirii, zămislită din străduinţele comune, frumuseţea, maestatea, strălucirea prin care să înfrunte veacurile.

— Prin recenta desfiinţare a sectelor religioase, solidaritatea sufletească a tuturor românilor a fost considerabil cimentată. Aţi putea să spuneţi ceva în această chestiune?

— Intr'un articol publicat recent în ziarul „Porunca Vremii", am arătat atât împrejurările cari au dictat măsura desfiinţării sectelor cât şi urmările bune ce sperăm să albă această măsură prin readucerea în sânul comunităţii naţionale a celor ce s'au lăsat amăgiţi de indivizi cari urmăreau desbinarea noastră prin toate mijloacele.

Suntem siguri că Biserica va şti să folosească acest prilej pentru a desfăşura cu sfântă râvnă o activitate de apropiere a tuturor de sfintele altare, nu numai reaprinzând lumina credinţei adevărate în sufletele unde rătăcirea sectară a stins-o, ci făcând-o să ardă cu mai multă căldură în inimile unde a fost păstrată şi înnodând firul solidarităţii acolo unde el a fost rupt.

— Care este situaţia Ortodoxiei româneşti peste hotare?

Cum se susţine ea şi de ce mijloace dispune pentru a-şi realiza scopurile duhovniceşti şi naţionale?

— Sunt prea cunoscute şi prea dureroase încercările la care sunt supuşi nefericiţii noştri fraţi de către vremelnicii stăpânitori ai Transilvaniei de Nord.

Inţelepciunea şi înaltele daruri ale Episcopului Nicolae Colan vor şti să îndrepte către bun liman barca lovită de crâncenă urgie a ortodoxiei noastre cotropite. Cunoaştem zelul duhovnicesc cu care, scoborît ca un adevărat păstor de suflete în mijlocul credincioşilor, acest vrednic chiriarh înseninează desnădejdile, adăpând sufletele obidite din apa vie a credinţei.

Atât cât o îngăduie raporturile protocolare dintre noi şi ţara care-şi exercită acum suveranitatea în Transilvania de Nord, guvernul Mareşalului Antonescu n'a pregetat, prin mijlocirea sfintei Biserici, să facă pe cei de acolo să simtă că inima fraţilor liberi nu i poate ulta, cum nu pot pribegii să uite freamătul codrilor şi mireasma câmpurilor ardelene, nici undele repezi ale Crişului.

— Cu toate că nu mai există astăzi un Minister al Cultelor, noi avem impresia că se lucrează cu mai mult spor şi cu rezultate mai vizibile decât înainte. Cărui fapt i se datoreşte acest reviriment?

— Cred că răspunsul la această întrebare îl puteţi deduce uşor din alte o mie de cazuri banale.

De multe ori un titlu pompos face pe cel ce-l poartă să se considere deslegat de orice obligaţiuni, scutit de orice sbucium şi de orice activitate. Această lege psihologică, aproape general valabilă, l-a făcut, poate, pe dl Mareşal Antonescu să lase fără titular Subsecretariatul Cultelor.

Cu freamătul ce caracterizează unele firi tumultoase ce nu se cruţă, dăruindu-se deplin, întejit de grija că au la dispoziţie

---

Momentul depunerii legământului nu e hotărît de trecerea unui timp oarecare, ci de dorinţa sufletească a membrelor. Se recomandă totuşi o pregătire ca membră începătoare de cel puţin o jumătate de an.

ART. 6. Membrele plătesc o cotizaţie săptămânală, cu ocazia fiecărei şedinţe, de cel puţin un leu. Scopul cotizaţiei e dublu: 1) educativ, obicinuirea cu punctualitatea şi desvoltarea spiritului de jertfă şi 2) financiar, formarea unui fond permanent pentru a sprijini realizarea scopului Asociaţiei.

Toate cercurile vor trimite 10% din cotizaţii organizaţiei centrale, contribuţie la formarea unui fond misionar.

ART. 7. Asociaţia poate înfiinţa orice fonduri, pentru realizarea scopului său.

Cap. IV. Organizarea şi conducerea

ART. 8. Toate membrele Asociaţiei dintr'o parohie formează un cerc.

La oraş se pot înfiinţa mai multe cercuri: fiecare şcoală va forma un cerc aparte, apoi se vor mai putea forma: cercul muncitoarelor şi cercul funcţionarelor.

Toate cercurile la un loc formează: „Asociaţia religioasă misionară ortodoxă: Anastasia Şaguna".

ART. 9. Conducerea cercului va fi de două feluri: administrativă şi duhovnicească.

A) *Conducerea administrativă* la sat o va exercita un comitet format din:

1. *Directorul,* care e parohul locului.
2. *O preşedintă,* aleasă dintre învăţătoarele din sat, de preferat membră a „Societăţii Femeilor Ortodoxe Române". ducând o viaţă în deplină concordanţă cu normele Asociaţiei, In cazul când nu s'ar afla, va fi preşedintă preoteasa sau o altă femeie, îndeplinind aceleaşi condiţii. Se dă prioritate învăţătoarei pentru a se realiza o colaborare între Biserică şi Şcoală.
3. *O vice preşedintă,* aleasă dintre membrele cercului.
4. O secretară.
5. O casieră.
6. O bibliotecară.
7. O controloră.
8. Două membre de încredere.

La oraş comitetul va avea aceeaş compoziţie, cu deosebirea că preşedinta se va alege tot dintre membrele cercului.

B) *Conducerea duhovnicească* o va exercita: *Sfatul dohovnicesc,* compus din:

1. *Directorul,* acelaş dela comitetul administrativ.
2. *Preşedinta,* aceeaş dela comitetul administrativ.
3. *Secretara,* aceeaş dela comitetul administrativ.
4. Şapte sau nouă membre, alese dintre acelea care s'au apropiat mai mult, prin viaţa lor, de idealul Asociaţiei. Pot fi alese şi dintre cele din comitetul administrativ. La şcoalele secundare, profesoarele, cari doresc să activeze în Asociaţie, vor fi membre onorifice în sfatul duhovnicesc.

Sfatul duhovnicesc conduce realizarea scopului educativ al Asociaţiei.

ART. 10. Pentru a se evita lupta electorală, alegerea membrelor în comitetul administrativ şi în sfatul duhovnicesc se va face prin ridicarea mânei, la propunerea directorului cercului.

Se va desvolta conştiinţa, că a avea un rol în conducerea Asociaţiei însemnează a sluji,f ără nici o ambiţie şi vanitate personală.

ART. 11. Mandatul membrelor va dura până la ieşirea din cercul respectiv, dacă s'au dovedit, prin munca depusă şi prin purtarea lor, vrednice de aceasta.

ART. 12. In fiecare protopopiat va funcţiona un comitet protopopesc pentru supravegherea şi îndrumarea activităţii cercurilor „Anastasia Şaguna".

ART. 13. Comitetul protopopesc se compune din protopopul locului, ca preşedinte şi şase membri, propuşi de acesta, între cari trei directori şi trei preşedinte de cercuri din protopopiat, numiţi de către Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc pe trei ani.

ART. 14. Comitetul protopopesc e organul intermediar între organizaţiile parohiale şi *Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc, care este forul suprem de conducere, îndrumare şi supraveghere al Asociaţiei.*

ART. 15. Organul executiv al Prea Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc este „*Sfatul central*", compus din:

1. *Directorul general,* numit dintre preoţii directori de cercuri din Sibiu.
2. *O secretară generală,* numită dintre membrele Asociaţiei din Sibiu.
3. Doisprezece membri, propuşi de către comitetele protopopeşti, între cari 6 directori şi şase preşedinte de cercuri. Toate numirile se fac pe trei ani de către Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc.

ART. 16. Sfatul central, în desfăşurarea programului educativ al asociaţiei „Anastasia Şaguna", stă în directă legătură cu Comitetele protopopeşti şi cu conducerea cercurilor parohiale. Comunică, însă, Prea Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc toate măsurile luate.

Cap. 5. Şedinţele.

ART. 17. Sfatul central se întruneşte odată pe an, la sfârşitul anului şcolar. Convocarea o face Directorul general cu opt zile înainte. Despre cele constatate şi hotărîte raportează Prea Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc.

ART. 18. Comitetul protopopesc se întruneşte odată pe an, în luna Aprilie, în mod ordinar şi în mod extraordinar ori de câte ori se iveşte o neregulă în activitatea cercurilor parohiale, sau trebue să se ia măsuri de urgenţă, excepţionale.

un timp limitat pentru realizarea atâtor utile proecte, dl ministru I. Petrovici şi colaboratorii săi dela Culte, au abordat o serie de probleme, unele soluţionate şi legiferate, altele aşteptând avizul sf. Sinod pentru a fi traduse în paragrafe de lege, toate ţintind la transformarea Bisericii într'un organism viu, conştient de marea ei putere dar şi de marea ei răspundere. Fără să se abată dela canoane, Biserica trebue să devină mai elastică în resorturile ei, pentru a-şi desăvârşi opera, potolind prin intervenţia ei frământările spirituale mai rafinate, cât şi nevoia organică a celor legaţi de brazdă, de a rămâne în cadrul tradiţiilor apucate „din bătrâni".

Dacă intenţiile bune isvorîte din căldura sufletului nostru vor rodi, săvârşind strângerea rândurilor, răsleţe încă, prin mijlocirea Bisericii, aceasta va fi meritul preoţimii şi depinde de înţelegerea cu care ea va şti să primească sugestiile şi îndemnurile puterii laice (care nu trebue considerată pur şi simplu ca un „casier plătitor") şi devotamentul cu care va sprijini străduinţele acestei puteri de a creea caracterele pe care să-şi poată clădi nădejdile de mâine.

Dar spornica activitate dela Culte — cum o calificaţi Dv. — trebue s'o spunem răspicat, se datoreşte încrederii desăvârşite cu care Conducătorul Statului a întâmpinat propunerile Departamentului nostru, ceea ce ne-a inspirat curajul de a-i supune noui şi noui probleme. Apostilele Mareşalului, în spiritul cărora am soluţionat atâtea probleme sunt mărturii ale interesului deosebit, a grijei capitale pe care Conducătorul Statului o acordă problemelor bisericeşti. Capo d'opere de concisie şi claritate, pline de rodnice sugestii, străbătute de căldura unui suflet mare şi a unei inimi ce bate numai pentru Ţară, aceste apostile le-am comunicat chiriarhilor, pentru ca să cunoască deosebita dragoste cu care Mareşalul Conducător se apleacă asupra tuturor angrenajelor ce alcătuesc complicata ţesătură a Statului.

— Cari dintre numeroasele şi bunele înfăptuiri ale Subsecretariatului de Stat al Cultelor şi Artelor credeţi că merită o atenţiune specială, în împrejurările actuale?

— Pentru ca Biserica să-şi poată îndeplini misiunea se cer, de bună seamă, grele sacrificii materiale cu care guvernul Mareşalului Antonescu n'a ezitat să se încarce. Raportat la cheltuelile celorlalte Departamente, bugetul Cultelor a avut înscrise cifre pe care nu le-a avut vreodată, sub niciun alt guvern.

S'au creat numeroase parohii şi s'au înfiinţat noui posturi bugetare de preoţi. S'a reparat şi situaţia de inferioritate în care au rămas preoţii din Ardeal dela Unire, în privinţa salarizării, asimilându-se salariile celor cu Institut Teologic şi bacalaureat cu salariile preoţilor licenţiaţi, iar profesorilor dela Academiile Teologice li s'a făcut o încadrare care să-i satisfacă din punct de vedere material.

Ajutoarele acordate pentru repararea bisericilor şi mănăstirilor avariate sau dărâmate de cutremur întrec câteva sute de milioane lei, dacă ţinem seama şi de sumele date din caseta particulară a Mareşalului Antonescu, de cele dela Preşedinţia Consiliului şi de cele peste 300 de milioane distribuite de Prefecturi din ordinul domnului ministru al Internelor, Generalul Dumitru Popescu.

Problema reorganizării mănăstirilor, organizarea misiunii de peste Nistru, înfiinţarea parohiei ortodoxe la Berlin şi tratativele purtate pentru înfiinţarea unei parohii ortodoxe la Roma, desfiinţarea sectelor, sunt realizările mai importante ale acestui Departament din cursul anului trecut.

(Va urma).

Nr. 12093/1942 Pl.

Circulară

Către Onoraţi Membrii Clerici şi mireni ai Adunării protopopeşti electorale din Protopopiatul Orăştiei

In temeiul delegaţiei date la 19 Ianuarie 1943 de către Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc din Sibiu, pentru săvârşirea alegerii de protopop al Orăştiei *şi în conformitate cu dispoziţiile Regulamentului în vigoare, de procedură la alegerea de protopopi în Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu, am onoare a convoca la şedinţă Consiliul protopopesc, pe ziua de 20 Martie a. c. ora 10 a. m. în şcoala confesională din Orăştie, pentru examinarea cererilor introduse la Concurs şi pentru stabilirea tabloului de candidare la postul de protopop al protopopiatului Orăştiei.*

Totodată convocăm pe aceeaş zi, — 20 Martie a. c. — Adunarea electorală protopopească, în biserica parohială din Orăştie, la ora 10·30 a. m., la slujba Invocării Duhului Sfânt şi la deschiderea adunării electorale pentru săvârşirea alegerii de protopop.

Sibiu, 1 Martie 1943.

Arhim. **Teodor Scorobeţ**
Comisar consistorial

R o m â n i a
Judecătoria de pace rurală Agnita

Dos. Nr. G. 725/1942. [19] 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul delegat judecătoresc prin prezenta aduc la cunoştinţă publică că în baza încheierii Nr. C. 303/1942 de ordonarea execuţiei, a acestei judecătorii, în urma căreia s'a efectuat execuţie de escontentare la urmărit în favorul urmăritorului Dancu Dumitru din Agnita, repr. prin Dr. Romul Curta pentru încasarea creanţei de 10.474 Lei cap. şi accesorii.

Prin cererea înregistrată sub Nr. 1235 din 19 Februarie 1943 s'a cerut ordonarea şi fixarea licitaţiei asupra mobilelor ce au fost sechestrate conform procesului verbal de execuţie dela dosar pentru neplata sumei de 10.474 Lei asupra următoarelor obiecte: Doi purcei albi de câte trei luni, un car că osii de lemn, un plug zack cu grindea de lemn şi una vacă roşie cu alb de 8 ani, cari s'au evaluat la suma totală de Lei 25.300.

Pentru vânzarea acestor obiecte fixez termen de licitaţie pentru ziua de 20 Martie 1943, orele 15 p. m. la domiciliul urmăritului în comuna Agnita-Hotar la faţa locului, când obiectele sechestrate se vor vinde în licitaţie publică şi în caz de necesitate şi sub preţul de estimare.

In cazul când mobilele de mai sus au fost sechestrate sau suprasechestrate şi de alţi urmăritori, licitaţia se va ţine şi în favorul acestora.

Agnita la 24 Februarie 1943.

Delegat judecătoresc
Valer Armeanu

R o m â n i a
Judecătoria de pace rurală Agnita

Dos. Nr. G. 1106/1942. [20] 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul delegat judecătoresc prin prezenta aduc la cunoştinţă publică, că în baza deciziunei de ordonarea execuţiei cu Nr. C. 2354/1928 dată în cauza urmăritorului Dr. R. Curta din Agnita contra urmăritorului din Pelişor pentru încasarea creanţei în suma de 1160 Lei cap. şi accesorii.

In baza deciziei cu Nr. de mai sus se fixează termen de licitaţie asupra mobilelor sechestrate prin procesul verbal de execuţie cu Nr. G. 1106/1942, după cum urmează: una scroafă de un an, 2,5 mărji de fân şi 3. una şură pe 8 stâlpi cari s'au evaluat la suma de 22.500 Lei, pentru data de 22 Martie 1943, orele 16 la domiciliul urmărit în comuna Pelişor când mobilele de mai sus se vor vinde în numerar şi în caz de necesitate şi sub preţul de estimare

Agnita, 26 Februarie 1943.

Delegat judecătoresc:
I. Fleşariu.

Nr. 1935/ 1943 [18] 1—1

Publicaţiune

In ziua de 24 Martie 1943 la ora 10 dimineaţa se va ţine în cancelaria Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, în Sibiu, Strada Mitropoliei 32, licitaţie publică cu oferte închise, pentru vânzarea următoarelor materiale lemnoase ce se găsesc în pădurea „Tufari" situată în hotarul comunei Cisnădie, judeţul Sibiu:

a) Circa 1654,552 metrii cubi lemn de lucru esenţă stejar, fasonat în regie.

b) Circa 793 metrii cubi lemn de lucru esenţă stejar, nefasonat în arbori doborâţi în regie.

Tot la aceiaş dată şi în acelaş loc, se va ţine licitaţie pentru vânzarea a circa 184.622 metrii cubi lemn de lucru esenţă stejar, fasonat în regie, ce se găseşte în pădurea „Ciuha" situată în hotarul comunei Vurpăr, judeţul Sibiu.

Ofertanţii vor prezenta oferte închise, la data şi ora de mai sus în cancelaria Arhiepiscopiei ortodoxe române din Sibiu, unde se pot vedea zilnic condiţiunile şi se dau informaţiuni.

Ofertele pentru lemnele din pădurea „Tufari" vor fi însoţite de garanţie de lei 430.000 — patrusute treizeci mii — iar ofertele pentru lemnele din pădurea „Ciuha" de garanţie de Lei 24.000 — douăzeci şi patru mii — în oferte de Stat.

In cazul când licitaţia dela 24 Martie nu va avea rezultat, se va ţine a doua licitaţie în acelaş loc, în ziua de 2 Aprilie 1943 la ora 10 dimineaţa.

Supraoferte nu se iau în considerare.

Sibiu, 1 Martie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

ART. 19. Sfatul duhovnicesc ţine şedinţă, în mod ordinar, la începutul fiecărei luni, stabilind programul de activitate pe o lună şi în mod extraordinar ori de câte ori o cer nevoile cercului.

ART. 20. *Comitetul administrativ* al cercului ţine şedinţe, în mod orginar, din două în două luni şi în mod extraordinar, ori de câte ori o cer nevoile cercului.

ART. 21. Şedinţele cercului sunt:

1. *De constituire.* Din iniţiativă proprie, la cererea învăţătoarelor sau a altor fete, care au activat în Asociaţie în altă localitate, preotul convoacă fetele din parohia sa, la şcoli catihetul elevele, le vorbeşte despre „scopul înalt al Asociaţiei religioase Anastasia Şaguna" şi, constatând voinţa de a se încadra în această luptă duhovnicească, procedează la constituirda cercului, alegând comitetul administrativ, după normele cuprinse în acest Statut.

Procesul verbal despre şedinţă se înaintează în copie comitetului protopopesc şi Prea Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc.

Sfatul duhovnicesc se va alege după trei luni de activitate, când preotul poate observa care dintre membrele cercului sunt mai potrivite pentru această chemare.

2. *De zidire sufletească.* Fiecare cerc va ţine o şedinţă săptămânală de zidire sufletească, în ziua cea mai potrivită, având în vedere ocupaţiunea fetelor. Şedinţa constă din:

a) Deschiderea cu cântarea: „Cu noi este Dumnezeu", sau „Impărate ceresc";

b) Cetirea procesului verbal din şedinţa precedentă;

c) Cetire din sf. Scriptură, cu scurtă meditaţie ţinută de preot;

d) Scurtă cuvântare cu cuprins moral, patriotic, sau social, ţinută de preşedintă, de altă membră, sau de o persoană din afară, invitată în acest scop;

e) Dări de seamă asupra cărţilor citite de membre;

f) Propuneri, constatări şi hotărîri în legătură cu mersul exerciţiilor de virtute. Preşedinta va face raportul săptămânal în această privinţă;

g) Inchiderea cu cântarea: „*Apărătoare Doamnă*".

Toate aceste puncte vor fi alternare de cântări religioase. Programul poate varia după împrejurări. Se recomandă, însă, să nu dureze mai mult de o oră.

Dacă în localitate sunt mai multe cercuri, o şedinţă pe lună se va ţinea cu toate cercurile la un loc, procesul verbal consemnându-se în registrul de procese verbale al fiecărui cerc.

3. *Adunarea generală,* ţinută în luna Iunie, la sfârşitul anului şcolar, sub conducerea directorului Asociaţiei.

Hotărârile se iau cu majoritatea de voturi a celor prezenţi, care trebue să fie cel puţin $^1/_3$ din membrii cercului.

Dacă la întâia convocare nu s'ar întruni numărul cerut, se convoacă a doua adunare, care se ţine cu oricâţi membri ar fi de faţă.

Lucrările şedinţei sunt:

1. Cetirea raportului general de activitate anuală.

2. Aprobarea cheltuelilor în legătură cu această activitate.

3. Completarea comitetului administrativ şi a sfatului duhovnicesc, în caz de descompletare, prin părăsirea cercului de către membre, ex. absolvirea şcoalei respective.

Pentru completare se vor prefera membrele depline. Şedinţa se deschide şi se închee ca şi şedinţa săptămânală.

Procesul verbal, împreună cu raportul de activitate anuală, se va înainta Comitetului protopopesc şi Prea Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc.

Cap. VI. Chestiuni disciplinare

ART. 22. Având în vedere că intrarea în Asociaţie e strict *voluntară*, atât în ceeace priveşte sătencele, muncitoarele, cât şi în ceeace priveşte elevele, nu se va face nici o concesiune dela linia înaltă de purtare acceptată. Principiul va fi: *nu se sacrifică niciodată şi nicăiri calitatea numărului.* In consecinţă, membrelor care se abat dela această linie şi nu se îndreptează după întreita persuasiuna, recomandată de sf. Scriptură (Mat. XVIII 15—17), li se va aplica, după gravitatea greşalei, fie o pedeapsă constând dintr'un act de penitenţă, propusă de preot, fie excluderea din Asociaţie.

ART. 23. Pedeapsa o hotăreşte sfatul duhovnicesc.

ART. 24. Membra exclusă din Asociaţie, dacă ulterior, cel puţin o jumătate de an, dă dovadă de îndreptare, poate fi reprimită, dar numai cu aprobarea Adunării generale.

Cap. VII. Dispoziţii generale şi finale

ART. 25. Toate societăţile existente pentru organizarea tinerimii femenine din parohii se vor acomoda acestui Statut.

ART. 26. In caz de desfiinţare a cercului, toată averea lui trece în patrimoniul organizaţiei centrale a Asociaţiei.

ART. 27. Cercurile vor putea lua şi alte hotărîri pentru realizarea scopului Asociaţiei, pe care le vor comunica Comitetului Protopopesc spre aprobare. Hotărîrile mai însemnate se vor comunica spre aprobare Prea Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc.

In general se va face totul pentru a se desvolta în toate membrele „Asociaţiei religioase Anastasia Şaguna" conştiinţa vie, singura chezăşie a succesului în lupta pornită, că ele sunt purtătoare de torţe ale reînvierii în lumea tineretului femenin al Neamului.

Sibiu din şedinţa secţiilor unite ţinută la 19 Ian. 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc-Sibiu

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecesane

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 14 Martie 1943 — Nr. 11

Telegraful R

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8 Si

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Preotul și icoanele religioase din casele credincioșilor

Iubite frate,

Te-am însoțit cu mare plăcere anul acesta în ajunul «Bobotezii» pas de pas și casă de casă cu ocazia stropirii cu apă sfințită a credincioșilor din parohie. Eram dornic să fac acum la vârsta maturității în satul bunicilor mei, ceea ce am făcut cu atâta dragoste și de atâtea ori în vremea copilăriei mele și anume: să merg împreună cu preotul satului «cu crucea» și să cânt împreună cu el, împreună cu cântărețul, cu «gojmanul», cu epitropul și cu alți copii din parohie «In Iordan botezându-te Tu Doamne...». Am umblat în felul acesta cu «botezul» împreună doi preoți și lucrul a plăcut mult credincioșilor. Am retrăit deci în aceea zi atât de însemnată pentru mine unele din cele mai frumoase clipe ale copilăriei mele...

Dar pe lângă bucuriile retrăirii zilelor de sărbătoare din primăvara vieții am avut și regretul constatării unor mari deosebiri, unor mari schimbări în casele credincioșilor, între ceeace a fost acum treizeci-patruzeci de ani și între ceeace este astăzi. Sunt multe deosebirile care mi-au bătut la ochi, eu mă voi mărgini însă de data aceasta să semnalez aici una singură.

In vremea copilăriei mele pereții tuturor caselor credincioșilor din sat erau împodobiți asemenea pereților din biserică. Chipul Mântuitorului, chipul Maicii Domnului, chipul Sfintei Treimi și chipul tuturor sfinților erau podoabe prețioase în casele creștinilor. Picturi vechi, săvârșite pe icoane de lemn și zugrăveli pe sticlă, făceau din fiecare casă țărănească un fel de paraclis familiar.

In fața acestor icoane se aprindea în zile de sărbători, în zile de post și ajunare, ca și în clipe de grele încercări pentru membrii familiei, opaițul credinței, candela nădejdilor curate și luminarea rugăciunilor smerite.

In fața acestor icoane îngenunchiau la rugăciune părinții și copiii.

In fața acestor icoane sufletele înaintașilor noștri se puneau zilnic în legătură cu Dumnezeu Stăpânul tuturor.

In fața acestor icoane s'au exprimat în șoaptă cucernică sau chiar în taina celor mai curate gânduri ectenii de cereri și de mulțumiri Celui Preaînalt.

In fața acestor icoane religioase s'au vărsat de atâtea ori cele mai curate lacrimi de pocăință și de durere

In fața lor credincioșii au suspinat și au plâns, dar tot în fața lor s'au aprins luminile nădejdilor milostivirilor cerești și ale isbăvirilor naționale și tot aici sufletele credincioșilor au primit cele mai înalte mângâieri...

Icoanele religioase au fost Biblia părinților noștri, ele erau cartea sfântă pururea deschisă în fața drepcredincioșilor creștini.

Icoanele religioase au fost pentru neamul nostru veacuri dearândul singurele tablouri intuitive, prin care s'a făcut educația și instrucția religioasă a poporului.

Prin icoane s'a predat dogmatica, istoria bisericească, patrologia și toate disciplinele teologiei în cursul veacurilor de asupritoare stăpânire și întunecoasă robie pentru popoarele ortodoxe.

Am constatat însă cu durere că aceste prețioase odoare ale sufletului românesc sunt tot mai rari prin casele creștinilor. Ele au fost și sunt continuu adunate de către negustori fără suflet și pornite spre orașe. Aici devin proprietatea unor îmbogățiți, pentru care aceste icoane sfinte n'au nici un fel de valoare religioasă, nici un fel de prețuire de ordin spiritual și național. Ei le prețuesc numai din punct de vedere al vechimii și al valorii lor artistice. In alte cazuri, ceva mai fericite, ele ajung obiecte de muzeu.

Și deodată cu dispariția lor au dispărut și dispar mereu și creștinești obiceiuri. Credința e mai slabă, nădejdea mai scăzută, rugăciunea mai rară și mai lipsită de căldura sufletului. Din acest punct de vedere casele credincioșilor. lipsite de podoabele religiei, sunt într'o anumită măsură oglinda lăuntrică a creștinilor.

Și mai dureros este faptul că în locul vechilor și frumoaselor icoane religioase și ortodoxe se pun în casele credincioșilor tot felul de năsbâtii «moderne». Fotografii lipsite de orice frumusețe, icoane litografiate în culori înspăimântătoare, oglinzi și alte lucruri «de duzină» sunt puse drept podoabe pe pereții caselor țărănești. Uneori, sub influența nefastă a orașelor s'au introdus în casele sătenilor desemne și chipuri deadreptul respingătoare.

Vei înțelege, iubite frate, că semnalez cu durere această constatare, dar în acelaș timp o fac cu nădejdea și intenț unea de a-ți pune ție și tuturor preoților noștri o problemă și anume: *de a lua neapărat și imediat sub scutul și ocrotirea voastră vechile icoane religioase de prin casele credincioșilor.*

După câte știu nu s'a scris recent nimic în această direcție și nici în conferințele noastre preoțești nu s'a pus niciodată în discuție această problemă. N'am citit și n'am ascultat nici un fel de predică referitoare la însemnătatea și valoarea icoanelor religioase și nici asupra îndatoririlor de a le păstra și îngriji ca pe niște obiecte deosebit de prețioase pentru credința și sufletul nostru creștin și ortodox. Și totuși aceasta era și este o îndatorire pastorală esențială a noastră a preoților.

Nesocotința noastră față de acest tezaur religios al Bisericii și al neamului a mers uneori atât de departe încât n'am ferit de distrugere, sau de înstrăinare nici chiar icoanele bisericilor. O cercetare amănunțită a lucrurilor în această direcție ar duce la constatări foarte dureroase și foarte condamnabile pentru neștiința și neglijența noastră a preoților...

Dar tocmai faptul că până în prezent nu s'a făcut nimic pozitiv pe acest teren ne obligă să intensificăm puterile de muncă și să începem o lucrare sistematică.

In primul rând suntem datori să facem imediat inventarierea amănunțită a tuturor icoanelor religioase și de valoare din bisericile noastre. Trebue să luăm apoi măsuri pozitive pentru păstrarea și ferirea lor de orice deteriorare. O grijă specială trebue să purtăm acestor icoane atunci când se spoiește și se curăță biserica. Dacă persoanele care lucrează în biserică în astfel de împrejurări sunt lăsate fără nici o supraveghere din partea preotului, cu siguranță ele în neștiința lor distrug prin spălare cu apă și prin lovituri vechile și frumoasele noastre icoane religioase. Deaceea preotul și chiar soția sa trebue să fie neapărat în astfel de împrejurări prezenți și să poarte grijă amănunțită acestor icoane.

La fel este dator fiecare preot să facă inventarierea tuturor icoanelor religioase și de valoare din casele credincioșilor din parohie. Cu ocazia vizitelor pastorale preotul e dator să cerceteze amănunțit și să înregistreze existența tuturor icoanelor prețioase.

Prin discuții particulare, prin predici și chiar prin anumite conferințe credincioșii trebuesc învățați apoi să prețuiască, să păstreze și să poarte grijă deosebită de asemenea icoane.

Prin o activitate pastorală sistematică credincioșii trebuesc lămuriți că nu există nici un fel de valoare materială, care să poată fi plătită pentru aceste icoane, care au fost și trebue să devină iarăși valori ale sufletelor credincioase. Trebue să deschidem în parohie școala în care să învățăm din nou pe credincioși să citească în aceste icoane, să se roage cu toată căldura sufletului în fața lor și să se pună prin ele în legătură cu sufletul înaintașilor și în legătură cu Dumnezeu și cu toți sfinții, care se roagă pentru noi. Făcând această lucrare asigurăm păstrarea în casele credincioșilor a unui tezaur deosebit de prețios și punem din nou în lucrare vie și foarte folositoare pentru mântuirea sufletelor un mijloc vechiu de pastorație creștină.

Eu te rog, iubite frate, să nu treci cu vederea aceste bune îndrumări și să faci ca atunci când voi veni din nou în satul bunicilor mei și voi cerceta casele credincioșilor, sufletul meu să se umple de curată bucurie, văzând locuințele creștinilor împodobite din nou cu frumuseți adevărate, cu obiecte care au o deosebită valoare atât pentru viața aceasta cât și pentru viața viitoare.

Folosesc acest prilej de a te anunța că îmi rezerv dreptul și bucuria de a-ți da într'o scrisoare viitoare dreapta învățătură și povățuirile necesare cu privire la îndreptarea marei greșeli pe care ai săvârșit-o introducând în biserica satului și lăsând să pătrundă în casele credincioșilor icoane eterodoxe.

Al tău binevoitor frate:

Pr. TEOFIL

Inaugurarea conferințelor religioase din „Ciclul Pascal" la Universitate

In tendința ei tot mai puternică de a se apropia cât mai mult de Biserică, Universitatea ardeleană a inaugurat un nou ciclu de conferințe religioase, intitulat „Ciclul Pascal". Inaugurarea a avut loc Luni, 8 Martie, ora 19, în sala I a Facultății de Drept, dl Prof. univ. Victor Papilian vorbind despre: *Dumnezeu și biologia*. Ea a fost onorată cu înalta prezență a I. P. S. Sale Dr. Nicolae Bălan, Mitropolitul Ardealului. Din acest prilej, Inaltul Ierarh a ținut, cu impresionanta-I orientare în domeniul științelor și cu elocința-I arhicunoscută, o scurtă cuvântare, pe care o dăm, după notele luate, mai jos:

Domnule Rector,
Domnule Decan,
Domnilor Profesori,
Doamnelor și Domnilor,
Iubită tinerime.

Vremurile pe care le străbatem sunt vremuri de hotărîri mari.

Trăim într'o epocă care cere deciziuni categorice. Intr'o astfel de epocă, trebue să ne ridicăm sufletele spre eroismul credinței, iar credinței noastre să-i dăm probleme mari de rezolvit.

Mă bucur nespus de mult că Universitatea Daciei Superioare, în refugiu temporar la Sibiu, urmărește un scop bine precizat al ei, să cheme, în numele științei, sufletul tineretului spre credință. Cea mai adâncă bază a vieții sufletești este viața trăită prin credință.

Credința întinde mână de pace științei, fiindcă nu se teme de ea, ci așteaptă din partea ei un ajutor și o colaborare în slujba vieții. Numai de superficialitate se teme; aceasta e cel mai mare dușman al credinței.

Un reprezentant consacrat al științei își ia azi ca subiect: Credința în Dumnezeu și biologia. *A pune față în față credința și viața, ce lucru frumos și cât de mari sunt apropierile dintre ele: credința servind ca îndrumătoare a vieții, iar viața cu tot domeniul ei stând sub aripile de înălțare ale credinței!*

Domnule Decan,

De un șir de ani, activitatea științifică și literară ce o desfășurați ne arată în ce măsură sunteți preocupați de problemele mari ale credinței religioase. Nu pot să înșir lucrările literare, în care ați abordat această problemă, aducându-o

în legătură cu sbuciumul poporului românesc din Ardeal.

Acum veniți să disecați o problemă atât de interesantă: Raportul dintre credința în Dumnezeu și biologie. *Prin achizițiunile ei mai proaspete, biologia, abandonând explicațiunile mecaniciste și întorcându-se la explicațiunile teleologice, s'a apropiat mult de credință.*

Nu mai lungesc vorba, căci publicul e dornic s'asculte conferința. Vă mulțumesc, Domnule Decan, pentrucă inaugurați, cu autoritatea Dv. științifică, acest ciclu de conferințe. Mulțumesc și celorlalți Domni Profesori cari s'au angajat la acest șir de conferințe. In numele credinței și al Bisericii, mulțumesc pentru această operă mare și educativă pentru tineret, care e o eroică mărturisire de credință, o eroică deciziune de ordin sufletesc».

Urmează apoi conferința. Cu cunoscuta-i vervă și mai ales cu o sinceritate și convingere surprinzătoare, conferențiarul s'a străduit cu succes să demonstreze ideea de Dumnezeu prin biologie. Domnia Sa a procedat critic-filosofic (fiindcă, după cum însuși a mărturisit, metodul științific-statistic se învârtește pe loc), pornind dela imperfect la pefect. Mersul ideilor principale ale conferinței este următorul:

Tragedia lui Brunetière, care a crezut mai mult decât oricare altul în autoritatea științei, dar a acuzat apoi grav știința că l-a înșelat, e tragedia tuturor oamenilor, cari au voit să rezolve toate întrebările prin știință. Marele medic american A. Carrel, în cunoscuta-i lucrare: „Omul, ființa necunoscută", spune: „Știința ignorează omul, pentrucă în om ceea ce nu se măsoară este mat important decât ceeace se măsoară". Conferențiarul e convins de multiplele posibilități de cercetare ale științelor, „dar ele, mărturisește dânsul, cu cât progresează mai mult, «*suscită metafizica problemelor*».

Până nu de mult, filosofii erau tratați cu resentimente de biologi, cari priveau filosofia ca pe o „ceartă". Abia Claude Bernard a ridicat chestiunea participării rațiunii la interpretarea faptelor vieții, iar savantul nostru, N. Paulescu, a pus printre cei dintâi *ideea cauzelor finale* în biologie, într'un timp când o activitate „trândavă" pusese stăpânire peste toate laboratoarele.

După aceste discuții preliminare, conferențiarul își pune întrebarea: Se poate explica viața numai prin materie? Se poate explica perfectul prin imperfect, mai multul prin mai puțin? Viața se poate explica prin cauzalitate imediată, fără obligativitatea ideii cauzei finale?

Mai întâi arată că afirmația: viața e o manifestare a materiei, este așa de generală în lumea științifică, fiindcă-i cea mai comodă explicare în această privință.

La întrebarea: *Ce e viața?* limbile bile învățaților se încurcă. Conferențiarul arată că viața nu este numai mișcare, nu-i o adaptare a condițiilor interne la cele externe, ci *o luptă a condițiilor interne împotriva celor externe.* In special: *a) Viața e luptă împotriva împrejurărilor nefavorabile; b)* In orice împrejurări ar fi *viața organizează*, una din marile însușiri ale vieții fiind *organizarea potrivit unui principiu. Nu materia organizează viața, ci viața organizează materia.* Pe temeiul acestor concluzii, dă următoarea *definiție* a vieții: *Viața e un complex de fenomene cari rezultă din activitatea substanței când e pusă într'un mediu potrivit.* După Claude Bernard, acest complex de fenomene îl constitue: organizarea, generațiunea, nutriționea, evoluțiunea și moartea.

Caracteristica vieții este: coeziunea tuturor elementelor în vederea unui scop, coeziune și finalitate ce nu pot fi înțelese în afara unei idei conducătoare.

Fenomenele biologice nu pot fi explicate științific-statistic. Fenomenele biologice se deosebesc complet de cele fizice și chimice. In biologie, avem anumiți coeficienți ce pot fi măsurați, dar forța inițială este o tendință ce depășește materia și ca atare nu poate fi trasă în concluzie. Fenomenul biologic pleacă dela o tendință ce are un coeficient fizico-chimic; această tendință e *organizarea.*

Caracterul principal al fenomenului biologic este că-i organizator, are o *finalitate.* Aceasta se observă mai ales în timpul vieții embrionare. Toate fazele acestea au o tendință constructivă, totul are aici o finalitate.

E cu neputință a explica fizico-chimic această construire a unei noui făpturi. In ultimul timp, s'au descoperit anumite *centre organizatoare*, care evidențiază și mai mult tendința de organizare a vieții.

Finalitatea o găsim peste tot în viața organismelor și în conștiință.

Din toate aceste constatări, conferențiarul trage concluzia: *Materia nu poate explica fenomenul biologic.*

C. Bernard a deosebit cauzele de condițiuni. In fenomenul biologic, materia dă condițiile manifestării; încolo viața este o forță metafizică evolutivă, închisă în chip misterios în germenele originar, ce se desvoltă în mod potrivit ideii originare.

Unde poate fi raportată *conștiința?*

Raportul creer-conștiință nu poate fi formulat în ecuațiuni fizico-chimice. Creerul ca organism are funcțiuni precise. Cum organizează el funcțiunile superioare, mai ales acelea atât de subtile: morale și estetice? Răspunsul este: Sufletul este forța metafizică ultimă, prin care se realizează finalitatea omenească. *El are o obârșie ancestrală și un termen care nu poate fi altul decât Dumnezeu!* Insușirile sufletului ne fac să bănuim însușirile lui *Dumnezeu.*

Astfel desvoltările conferențiarului culminează în concluzia finală: Viața se reduce în ultima instanță *la Dumnezeu.*

Conferențiarul își însușește punctul de vedere al lui Sertillanges, care spune: Orice știință unilaterală duce la rătăcire. Ne trebue o *știință integrală*, care să ne dea imaginea universului și contactul direct cu Dumnezeu. Incheie cu cuvintele lui Bacon: *„Puțină știință depărtează de Dumnezeu, multă știință apropie de Dumnezeu!"*

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

Citiți, sprijiniți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

Politica bisericească a Guvernului Mareșalului Antonescu

Interview cu dl Prof. Aurel Popa, secretarul general al Cultelor și Artelor

(Urmare)

— Ce părere aveți despre S biul bisericesc și teologic de astăzi? Ne gândim, când Vă adresăm această întrebare, la spornica activitate pe care o desfășoară conducerea bisericească, și la înaltul nivel, științific și duhovnicesc pe care l-a atins celebra instituție de cultură și educație ortodoxă Academia teologică «Andreiană».

— Constatăm cu bucurie că Sibiul nu și-a desmințit faima de centru al ortodoxiei din Transilvania. Activitatea duhovnicească se desfășoară pe planul tradiției șaguniene: din ea se inspiră și frumoasa activitate a rectorului Stăniloae, manifestată nu numai pe plan literar prin scrieri de o înaltă ținută intelectuală, ci și pe plan practic, printr'o pilduitoare organizare a internatului, unde clericii de mâine își fac ucenicia grea de cârmuitori de suflete.

I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae Bălan urmărește cu excepționala sa agerime de spirit nu numai această activitate, ci și toate problemele de actualitate punând Biserica în slujba tuturor operelor de interes obștesc.

Erudit și foarte distins teolog, I. P. S. S. este, în acelaș timp, cea mai aleasă personalitate politică și diplomatică a Bisericii noastre, vrednicul urmaș al lui Șaguna, ale cărui concepții geniale a căutat nu numai să le țină treze în Ardeal, ci să le generalizeze pe întreg cuprinsul Țării Românești.

In spiritul acestei concepții Mitropolitul Bălan tinde să emancipeze Biserica de fluctuațiile politicii de partid, pentru a asigura conducerea Bisericii prin oameni aleși după toate criteriile eticei și nu după interesele cluburilor politice. Numai triumful acestei înalte concepții poate asigura Bisericii noastre prestigiul necesar în cadrul Statului și în raporturile ei cu mirenii, cât și dobândirea unui ascendent în afara hotarelor țării, în cadrul lumii ortodoxe.

De altă parte, din legăturile întinse ale I. P. S. S. cu personalități reprezentative ale ortodoxiei din lumea întreagă și din legăturile sale cu bisericile celelalte rezultă, pentru țara noastră, netăgăduite foloase.

In acelaș timp, Mitropolitul Bălan e poate unicul înalt prelat care are un program bine chibzuit în ce privește alegerea și trimiterea studenților în Facultățile Teologice străine, atât pentru desăvârșirea lor sub raportul studiilor cât și pentru a pătrunde spiritul celorlalte religii și a putea aprecia — convinși singuri — superioritatea credinței noastre, datorită purității ei originale.

Astfel I. P. S. S. reușește să adune în jurul său, la catedrele dela Academia Andreiană atâția distinși teologi și să asigure de altă parte, succesiunea vacanțelor episcopale prin oameni pătrunși de zel apostolic.

Efervescența din jurul reședinței mitropolitane din Sibiu se proiectează în tot Ardealul, iar tipografia arhidiecezană asigură și astăzi ca și în trecut o substanțială hrană sufletească cărturarilor și oamenilor simpli deopotrivă.

Cred că în spirit și în faptă, Sibiul înțelege chemarea vremii și difuzează în pături largi superbul gând al Mareșalului, gând ce ar trebui săpat în conștiințele tuturor: „Un popor se naște și trăește prin viforul de credință ce suflă în piepturile și inimile celor de aceeași lege. Și moare atunci când liniștea nepăsării sau nevolniciei a golit trupurile de orice viagă și a secat sufletele de orice nădejde".

Conștienți de greutatea cu care trag în cumpăna istoriei zilele ce vor urma, trebue să veghem ca viforul credinței să ne umple sufletele, în care să nu rămână niciun colțișor ascuns unde să se poată încuiba nepăsarea sau desnădejdea..

„Nu pot trece apoi cu vederea — deși constat că ziarul „Țara", din motive lesne de'nțeles, se preocupă deocamdată în mod exclusiv de părerile mele privitoare la Sibiul ortodox, — munca plină de osârdie, încununată de rezultate remarcabile, pe care o desfășoară și celelalte centre eparhiale ortodoxe din Ardeal: Aradul, Caransebeșul, Beiușul și Timișoara.

Pe de altă parte, subliniez cu cea mai vie bucurie activitatea demnă de optimă prețuire pe care o vădesc, în celelalte părți ale țării, Facultățile de Teologie din București și Cernăuți, precum și atâtea dintre centrele eparhiale, ca Iașul și Craiova. Mă voi folosi de cel dintâi prilej pentru a rosti, pe calea presei, tot binele care se poate spune și despre celelalte nuclee de lumină și viață ortodoxă românească".

Comunicat

Sfântul Sinod cu adresa Nr. 211 1943 ne-a adus la cunoștință cele ce urmează în chestiunea educației tineretului extrașcolar:

1. La sate pe timp de iarnă, până la începutul muncilor agricole, ședințele de instrucție și educație cu extra școlarii și premilitarii se vor face Sâmbăta după masă.

2. Corul religios se va duce la biserică în toate duminecile și sărbătorile dela ora 9.30 la 10.30.

3. Subinspectorii învățământului extrașcolar, se vor consfătui cu protopopii pentru a stabili o colaborare strânsă între subcentre și preoți.

4. Se vor da echipe de extra-școlari și premilitari pentru curățenia bisericilor și a cimitirelor.

Notificăm acestea Oficilor noastre protopopești și parohiale spre știre.

Consiliul Arhiepiscopesc

FOIȘOARA

Biserica și protecția familiei, mamei și copilului

de Prof. univ. **Dr. Gh. Popoviciu**

(2) (Urmare)

Despre aceste instituții vorbește ordinul împăratului *Justinian* (sec. 5—6), prin care acesta impune episcopului și patriarhului din Constantinopol executarea prescripțiilor corpului său juridic civil, inclusiv a celora cari privesc ocrotirea copilului în întreg imperiul roman. Oricât de energic să fi fost ordinul acestui împărat, instituțiile de ocrotire a copilului din Orient au început să ia ființă în Occident abia 2—3 secole mai târziu. Pe la sfârșitul secolului al 8-lea întâlnim primele azile (ospicii) de copii găsiți (exenodohii, brefotrofii) în Italia. Cu ele începe perioada de protecție (mai precis asistență) a copilului din țările latine (așazisa *protecție* sau *asistență romană* sau latină a copilului). Ea este o formă de ocrotire (propriu zis de asistență) închisă, caracterizată prin asistarea copiilor părăsiți, găsiți, sau a copiilor orfani, în institute și nu în familii.

Acest mod de asistență domină *întreaga istorie veche* a protecției (ocrotirei) copilului, fiind protecția deschisă a copilului, — în concepția adevărată a cuvântului, de reală utilitate, — cât și protecția mamei, opere ale timpurilor de mai târziu. Baza sistemului de protecție și asistență închisă este azilul (ospiciul) de copii găsiți sau orfani, care asigură hrana copilului printr'o doică, totodată tutela lui și mai târziu educarea lui pentru o meserie.

* * *

Oricât de nobilă ar fi fost intenția și ideea, care a stat la baza înființării acestor instituții, rezultatele lor practice, privitor la sănătatea copiilor astfel asistați, au fost până în timpurile cele mai noi *foarte neîndestulitoare.* Realizările din domeniul igienei copilului au rămas mult timp aproape nule. Sub raport științific erau mai curând negative. Iar sub raport social părea un timp că aceste instituții servesc mai mult la scăparea omenirii de odraslele nefericite date în grija lor, decât la salvarea bieților copilași spre folosul public. Cele mai multe așezăminte aveau o mortalitate înspământătoare. Astfel în anul 1676, conducătorii republicei Veneția constată că în azilul de copii găsiți din Santa Maria, din 2000 copii primiți acolo, în curs de 9—10 ani numai 7 au rămas în viață!

Una din condițiile principale ale funcționării acestor așezăminte era *primirea secretă* a copilului părăsit în institut. Ea se făcea prin așezarea copilului în cutia învârtitoare (rotativă) sau leagănul învârtitor (ruota sau torno sau buca), — cilindru de lemn gol, fixat în perete de o axă, putându-se învârti în jurul acesteia și fiind deschis într'o parte, aproape pe jumătate. Copilul nou născut era așezat în leagănul dela baza acestui cilindru. Persoana care l-a adus (de obiceiu cineva care a asistat la naștere sau vreo femee bătrână, acoperită cu o manta), trăgea de clopot și împingând leagănul pentru a-l învârti în partea de dincolo, pleca repede cu sentimentul siguranței de a se fi păstrat secretul originei copilului. Deobiceiu ea totuș era observată de curioșii ascunși în străzile vecine.

Nu este locul să arăt aici *inconvenientele* modului de primire secretă a copilului cari au produs multe discuții și au dus în cele din urmă, de dată nu prea veche

NORMATIV

Pentru personalul de control al învăţământului religios ortodox din Biserica Ortodoxă Română

ART. 1. Invăţământul religios ortodox român în şcoalele primare, supraprimare, de ucenici şi ucenice, industriali şi comerciali, secundare teoretice şi practice (profesionale) de orice grad şi categorie, publice de stat, confesionale şi particulare, pentru elevii lor ortodocşi, este obligator şi se face sub controlul Bisericii şi al Ministerului Culturii Naţionale.

ART. 2 Controlul sau inspectarea lui în numele Bisericii se face;

a) în şcoalele primare, supraprimare şi în cele de ucenici şi ucenice de către protoerei (protopopi) sau — în caz de vacanţă — de către administratorii protopopeşti;

b) în şcoalele secundare de către Consilierii Referenţi ai Secţiilor Culturale, sau de către delegaţii calificaţi ai Consiliilor Eparhiale, pe teritoriul Eparhiei respective; ei vor inspecta şi a învăţământul religios ort. rom. primar de ucenici şi ucenice, însă după un plan care să permită, *ca în cursul unui anumit număr de ani să fi fost cercetată fiecare şcoală;*

c) în toate şcoalele din Patriarhie de către Consilierul Secţiei Culturale a Consiliului Central Bisericesc, anume delegat pentru aceasta, sau de delegaţii Sf. Sinod, — exercitând suprema inspecţie. —

ART. 3 *Protoiereul este obligat a inspecta cel puţin odată pe an pe fiecare propunător de religie de pe teritoriul protopopialului, care cade sub obligaţiune sa de control.*

Consilierul Cultural sau delegatul Consiliilor Eparhiale pe toţi profesorii şi profesoarele şi pe toţi cateheţii din şcoalele secundare de orce grad şi categorie, iar după necesitate pentru a se informa şi pentru a lua dispoziţii de unificare, şi pe cei dela şcoalele primare şi de ucenici, conform normei dela art. 2, lit. b...—

Consilierul patriarhal va inspecta orice şcoală primară şi secundară şi pe oricare propunător de religie ortodoxă dela şcoalele educative din Patriarhie şi cu deosebire pe acelea şi pe aceia, despre care din rapoarte nu se pot culege informaţii precise.

ART. 4 acest control se face numai în numele şi pentru Biserică, fără a stânjeni cu nimic controlul Statului.

Scopul lui este:

a) a face mai simţită prezenţa Bisericii în şcoală;

b) a se informa ea direct despre mersul învăţământului religios;

c) a îndruma pe teren şi în spiritul ortodox acest învăţământ;

d) a-l intensifica şi unifica în spirit şi chiar în metodă.

ART. 5. Controlul va atinge următoarele laturi şi va culege următoarele date:

Date cu privire la catedra şi persoana propunătorului;

Metoda de predare;

Activitatea educativă-religioasă;

Eventual alte informaţii.

1: Datele privitoare la catedră şi propunător vor arăta:

a) din câte ore e compusă catedra şi la cari şcoli şi clase cu numărul de ore săptămânal pentru fiecare clasă;

b) numele, pronumele şi rangul preoţesc al propunătorului;

c) în care an şi-a dat examenul de capacitate;

d) câţi ani de suplinitor, de titular provizor şi de titular definitiv are;

e) câţi ani de preoţie efectivă, la parohie, a făcut;

f) la ce biserică serveşte şi în ce calitate (paroh, preot ajutător, onorific, preot sau diacon);

g) de ce nume se bucură între colegi, la elevi, afară de şcoală, în societate;

h) cum îşi îndeplineşte datoria (se prezintă regulat la lecţie şi la toate obligaţiile şcolare legate de catedră; intră şi ese punctual la şi dela ore; are *plan analitic* — pe săptămâni, zile şi ore cu indicarea subiectului ce va trata; — face materia întreagă cerută de programa analitică);

i) câte absenţe motivate şi câte nemotivate, şi de ce le are;

j) ce activitate extraşcolară desvoltă, arătându-se cu date precise ce a făcut pe acest teren în ultimul an şcolar.

2: *a)* ce metodă întrebuinţează şi cu ce succes, urmărindu-se felul cum se face aprofundarea, generalizarea şi mai ales aplicarea;

b) are tablouri mari religioase, de perete pentru intuiţie (câte şi de ce dimensiuni) la Vechiul şi Noul Testament, la istoria Bisericii universale şi a celei naţionale;

c) are hărţi potrivite pentru învăţământul religios;

d) are tablouri sau obiecte din domeniul liturgicei;

e) lucrează cu toţi elevii sau numai cu unii (cu ce interes e urmărit de elevi);

f) pe ce plan lasă în lecţii educaţia religios-morală.

3: *a)* ce mijloace educative mânueşte şi cum;

b) şcoala are capelă şi face vreun serviciu religios la şcoală;

c) ce serviciu religios a făcut la începutul şi la sfârşitul anului şcolar, unde şi în faţa cui, afară de elevi; la Bobotează a sfinţit şcoala clasă de clasă;

d) de câte ori a administrat elevilor Sf. Taină a mărturisirii păcatelor şi a Impărtăşirii, — (o face individual ori pe grupe sau clase întregi deodată; în ce zi îl împărtăşeşte, Dumineca, sărbătoarea sau în altă zi;

e) conduce regulat şi supraveghează pe elevi, Duminecă de Duminecă şi sărbătoare de sărbătoare, la Sf. Liturghie;

f) ţine exortaţii (predici pentru elevi) Dumineca şi sărbătoarea şi ce subiecte tratează (sunt trecute regulat în registrul de prezenţă al şcoalei);

g) dacă şcoala are internat, poartă grije de spiritul religios ce trebuie să domnească între elevi, le-a făcut programul de rugăciuni şi exerciţii religioase, la parte la rugăciunile de seară şi dimineaţă ale elevilor şi cam de câte ori pe săptămână, pe lună, sau pe an şi cum (asistă şi se roagă împreună cu ei);

h) şcoala are cor bisericesc şi la ce biserică cântă. Ce rol are profesorul de religie în acest eor;

i) are bibliotecă religioasă, fie secţie în bibliotecile de clasă, fie separat şi câte cărţi numără (care a fost sporul ultimului an);

j) pentru elevi s'a înfiinţat vreo societate religioasă în cadrele şcolii şi ce nume poartă (are statute aprobate şi de cine, cum lucrează);

l) ce instituţii de asistenţă socială pentru elevi a întemeiat profesorul de religie (un fond de medicamente gratuite pentru cei săraci, de ajutorare cu cărţi, caete, haine, încălţăminte sau cu taxe şcolare);

m) la manifestările sportive, artistice sau culturale ale elevilor ia parte şi profesorul de religie.

4 Eventuale alte informaţii despre spiritul şcoalei, despre persoana şi activitatea profesorului de religie, cari privesc învăţământul religios sau pot interesa Biserica.

Art. 6 Inspecţia se face asistând la lecţiuni în toate clasele la care propune un profesor.

Despre fiecare inspecţie se va dresa proces verbal obiectiv.

Cópii autentice de pe acest proces *verbal vor trimite lunar:*

Protopopii la Consiliul Eparhial,

Consilierii Eparhiali la Consiliul Eparhial respectiv şi la Consiliul Central Bisericesc,

Consilierul Patriarhal la Consiliul Central Bisericesc.

Despre inspecţiile învăţământului religios primar, supraprimar şi de ucenici şi ucenice *Consiliile Eparhiale vor întocmi tablouri lunare, pe care cu observaţiile şi constatările făcute pe baza* studierii proceselor verbale primite dela protopopi, le vor trimite în luna următoare Cons. Central Bisericesc.

ART. 7. Pentru inspecţiile făcute în afara oraşului sau comunei de reşedinţă a protopopului sau consilierului inspector, cei ce le fac au dreptul la rambursarea speselor de deplasare dela un centru la altul, fără a intra în ele costul trăsurilor, tramvaelor sau maşinilor folosite în interiorul unui oraş, şi la diurna legală corespunzătoare, salariului conform jurnalului Consiliului de Miniştri pentru funcţionarii publici, — *protopopii dela parohii, consilierii din fondurile eparhiale, şi de folosirea camerii de* inspecţie la şcolile statului.

ART. 8. Neîmplinirea acestor obligaţii din partea organelor încredinţate cu controlul, atrage după sine măsuri disciplinare.

ART. 9. Prezentul normativ e obligator pentru întreaga Patriarhie Ortodoxă Română, începând cu data de 19 Noemvrie 1942.

APELUL

Arhipăstorului nostru

I. P. S. Mitropolit Nicolae a adresat, la acest început de post, printr'o circulară, un stăruitor apel către Cucernicii preoţi şi către poporul dreptcredincios să colecteze sume în favorul celor lipsiţi. Sunt atâţia orfani rămaşi de pe urma jertfelor grele din războiul actual, sunt atâţia neputincioşi cari nu-şi pot câştiga în aceste timpuri de scumpete cele necesare traiului. Biserica e printre altele o comunitate de iubire, un organism caritativ. In primul rând ea trebue să-şi facă prezenţa simţită pe frontul carităţii. Să ne aducem aminte de prima comunitate din Ierusalim şi de duhul de care era însufleţită.

Cucernicii preoţi trebue să aibă un rol hotărâtor într'o asemenea acţiune atât cu fapta lor de milostenie, cât şi prin stăruinţa şi căldura îndemnului. Ar fi un semn bun dacă s'ar vedea din sumele colectate, trimise cu listă I. P. S. Mitropolit o întrecere între ei.

Cusături româneşti

— Pe marginea colecţiei întocmite de Doamna Elisa I. I. C. Brătianu —

Străinii cari au cercetat cu diferite prilejuri satele noastre, au rămas uimiţi, de fiecare dată, în faţa bijuteriilor de artă casnică — cusături sau ţesături — ieşite din truda mâinilor harnice şi pricepute ale ţărancei române.

Fără să se fi pregătit anume în cine ştie ce şcoli speciale — pe cari abia de o vreme'ncoace le avem şi noi — sătencele noastre din toate regiunile ţării au creat pe acest tărâm lucruri de-o rară frumuseţe, cari fac farmecul portului românesc şi al interioarelor gospodăriilor ţărăneşti. Preocupată de grija firească a confecţionării îmbrăcămintei trebuincioase membrilor căminului ei, ţăranca română a convertit utilul în artă, urzind cu fiecare împunsătură de ac o podoabă şi cu fiecare împletitură a degetelor ei o armonie de colori care te încântă. Geniul ei creator, de atâtea ori şi cu atâta dreptate lăudat, pentru cămin este un isvor de bogăţie, iar pentru Neam o mândrie. Ţăranca română este — am putea spune — o artistă din firè.

Dar şi din necesitate.

Cât adevăr cuprinde această afirmaţie, se poate constata mai ales în vremuri de belşug ca cele de cari ne-am bucurat până bine de curând. Inundarea pieţei cu mărfuri munufacturizate, oferite la preţuri accesibile oricui, a pus totdeauna la încercări serioase şi primejdioase înfloritoarea noastră industrie casnică. Slamba a făcut o concurenţă nemiloasă trainicelor pânzeturi lucrate în casă şi odată cu năvala la sate a mărfurilor de bâlciu, s'a putut constata în multe regiuni ale ţării o scădere a interesului pentră lucrările de artă casnică. Orăşenizarea cu orice preţ a fost denunţată, e adevărat, şi combătută viguros de preţuitorii portului nostru. Insă

---

la dispariţia cutiei rotative şi mai nou la desfiinţarea aproape completă a oricărei forme de primire secretă. In tot cazul cutia rotativă a reprezentat avantagii, diminuând numărul cazurilor de părăsire şi pruncucidere, foarte frecvente pe atunci în lipsa legilor şi a supravegherii corespunzătoare. De asemenea, ar fi greşit să facem răspunzătoare Biserica, pentru insuccesele sistemului de asistenţă prin azilele de copii părăsiţi. In acea epocă lipsiau cunoştinţele, cari azi asigură o bună îngrijire şi dăinuire fragedelor vieţi, chiar şi în institute închise, cu deosebire atunci când ele sunt combinate cu sistemul de ocrotire deschisă, în modul practicat în epoca noastră.

Pedealtăparte rolul Bisericei Creştine nu s'a limitat numai la crearea operelor bisericeşti amintite şi la inspirarea operelor afiliate Bisericii. Creştinismul a dat principiile *fundamentale* ale ocrotirei familiei, mamei şi copilului. El oferă mediul cald al familiei, în locul muntelui Taiguet al Elenilor, sau al stâncii tarpeiene a Romanilor de unde se aruncau copiii slabi, schilozi, consideraţi neviabili, indezirabili părinţilor. Dumnezeu a spus primei perechi omeneşti: „Creşteţi şi vă înmulţiţi". Mântuitorul chiamă copiii la Sine: „Lăsaţi pruncii să vină la Mine", în locul principiilor păgâne de liberă îndepărtare a lor dela dreptul vieţii. Iar acelora pe cari îi aşteaptă mântuirea veşnică pentru faptele lor de milostenie, Iisus le arată: „Intrucât aţi făcut unuia din aceşti fraţi mai mici ai Mei, Mie mi-aţi făcut". Creştinismul combate desfrâul, porunceşte cinstirea părinţilor, principii de bază ale vieţii de familie. Cum am mai accentuat, opera de protecţie a familiei, mamei şi copilului porneşte propriu zis dela principiile generale de fraternitate şi caritate creştină („iubeşte pe deaproapele tău ca pe tine însuţi", „dă şi Domnul îţi va da", „fericiţi sunt cei milostivi, că aceia se vor milui"). Izvorîte din spiritul divin, ele au luat locul violenţei, al răsbunării, al dispreţului faţă de semeni, al supraevaluării fizicului şi subevaluării psihicului, devenind principiile fundamentale ale societăţilor şi popoarelor moderne de azi.

Alăturea de aceste principii de bază ale întregei opere de caritate şi de principiile cari privesc mai de aproape protecţia (ocrotirea) copilului, ea îşi datoreşte avântul *promovării activităţii medicale* şi peste tot a ştiinţei, *prin Biserică.* Dela începuturile sale, creştinismul a acordat o atenţie deosebită mântuirei trupului, alături de grija sufletului. Prin minunile Sale, Mântuitorul a tămăduit atâţia bolnavi incurabili şi a înviat pe cei morţi; de asemenea învăţăceii Săi, Apostolii, între cari *Luca,* a fost înainte chiar medic şi este considerat patronul medicilor; la fel prin faptele lor minunate, Proorocii şi Sfinţii, dintre cari Sf. *Pantelimon* trece de asemenea drept protector al medicilor (după *Luca*). Peste tot Medicina datorează Bisericei tot sprijinul, progresul şi întreaga răspândire în lume, atât în partea sa preventivă, cât şi curativă. Spitalele sunt — după *Boisseau* — o inspiraţie a carităţii creştine. Intr'adevăr primele spitale, numite după diferiţi Sfinţi, au fost fondate de Biserică. Bisericile din Orient, şi după exemplul lor, toate schiturile din Occident, au devenit încă în primele veacuri adăposturi pentru bolnavi. In special pentru copii, Biserica din Răsărit a considerat pe *Sfântul Stelian (Paflagonul)* ca *„protector al lor.*

Altfel, evident, *Biserica a trebuit să aibă un rol covârşitor direct şi indirect, şi în protecţia familiei, mamei şi copilului.* —

(Va urma)

nu totdeauna cu succes. S'a înțeles totuși, pretutindenea, că portul românesc trebue apărat. Inițiativa particulară și de stat au făcut tot ce le-a stat în putință în această direcție, iar lipsurile cauzate de starea de războiu — s'o recunoaștem — le-au venit și ele într'ajutor. Încât astăzi iarăși putem spune că «toate plugurile ară» — inclusiv suveica și acul.

Trebue să cutreeri țara cruciș și curmeziș ca să-ți dai seama de varietatea și valoarea acestor produse ale genului țărănesc feminin. Sau în neputința de-a o face, să răsfoiești o colecție de modele ale genului.

Doamna **Elisa I. I. C. Brătianu,** *distinsa soție a celui mai ilustru vlăstar pe care l-a dat dinastia de boieri făuritori de țară mărită dela Florica, a făcut să apară recent, în editura Consiliului Superior al Industriei Casnice, o lucrare de proporții monumentale și de-o valoare documentară unică.*

In 179 planșe detașate, fiecare de dimensiunile 32|42 cm., înmănunchiate în impunătorul album de **„Cusături Românești“,** *Domnia Sa prezintă cele mai caracteristice modele de cusături țărănești din diferite regiuni ale Munteniei, Moldovei și Bucovinei. Copiate cu o migală uimitoare după cămășile țărănești pe care Domnia Sa le-a colecționat — înainte cu mai bine de trei decenii — iar câteva după piesele aflătoare în colecția răposatului Alexandru Bellio — ele au fost executate în colori, după prescripțiile celei mai pretențioase arte grafice, de atelierele Marvan din București.*

„Și dacă le dau azi la iveală — scrie Doamna Elisa I. I. C. Brătianu — e ca să nu las pierzării aceste câteva expresiuni ale artei noastre țărănești, ale acestei arte geometrizate și abstracte ce ne vine din vremuri străvechi, din fondul de îndărătnică tenacitate al Dacilor cari ne-au fost strămoși. Le mai dau la iveală și fiindcă aș vrea ca ele să fie de folos: să ajute femeilor române, așa de dibace în arta cusăturilor, să coase — folosind izvoadele din cartea aceasta — după tipicul adevăvatei noastre arte populare“... „Cusăturile noastre românești, (sunt) asemănătoare adesea — ca desen — cu acelea ale unora dintre popoarele ce ne sunt vecine, dar așa de deosebite de cusăturile acestora, prin sobrietatea și discreția colorilor și prin migăloasa îngrijire a formelor geometrice care au, adesea, tâlc simbolic. Așa, bunăoară, nu se poate închipui ca adevărat românească o cămașe femeiască ce n'ar fi cusută în negru, în roșu — rare ori în albastru — și n'ar observa o anumită orânduire, și anume n'ar observa ca râurile de pe mâneci să nu fie aceleași cu cusăturile de pe piept. Abaterea dela această orânduire este dovada unei „înrâuriri venite mai târziu“.

Doamna Elisa I. I. C. Brătianu a săvârșit o lucrare foarte utilă. Albumul Domniei Sale trebue să se bucure de-o cât mai largă răspândire. Soțiile de preoți, învățătoarele, membrele Reuniunilor de femei «Sf. Maria» și ale Asociației religioase «Anastasia Șaguna», ar fi bine să și-l procure — câte un exemplar de sat — punând mână dela mână.

Cu vremea, poate că se va găsi cineva care să întregească acest volum cu cusături românești din celelalte regiuni ale țării, prezentate în aceeași ținută ireproșabilă.

P. și GR. T. M.

Nr. 711—943.

Comunicare

Se aduce la cunoștință, că C. preot Simion Suciu dela parohia Bos, în baza §-lui 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoțesc, a ridicat dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, ajutorul de înmormântare statutar în sumă de Lei 20.000.— cuvenit după soția sa Galenia, decedată la 16 Ianuarie 1943.

Sibiu, din ședința secției economice, a Consiliului arhiepiscopesc, ținută la 10 Februarie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Ioachim Crăciun: Religia, factor de coeziune socială, în trecut și acum

Conferința dlui Ioachim Crăciun, profesor la Facultatea de litere a Universității Regele Ferginand, rostită Duminecă 7 Martie a. c., în sala Facultății de drept, în fața unui public numeros și select, a fost o prefață la ciclul pascal de conferințe religioase.

Conferențiarul a arătat că creștinismul a fost cea mai mare revoluție pe care a încercat-o vreodată omenirea. Originea lui divină, i-a imprimat pecetea veșniciei. El a adus cu sine desrobirea omului de sub dominația cărnii și a instinctelor, stăpânirea spiritului și a inimii. Creștinismul a fost un cataclism spiritual, o conversiune uriașe a sufletului colectiv spre izvor. El a afirmat că toți oamenii sunt chemați deopotrivă la mântuire. El a proclamat egalitatea și frățietatea, nu prin instincte, ci prin virtute.

Pentru prima oară, creștinismul proclamă familia ca primordiala celulă a societății omenești. El luptă contra alungării copilului din sânul familiei, luptă pentru ridicarea femeii din rolul de simplă sclavă a bărbatului. Femeii i se redă întreaga demnitate matrimonială. Poligamia păgână se surpă în fața monogamiei creștine. Sclavul e repus de creștinism în drepturile lui umane, ca orișice individ, e ridicat din rolul lui de simplu obiect de comerț, la rangul de om, deschizându-i-se porțile spre toate situațiile sociale.

Creștinismul a fost, și va fi veșnic pentru omenire, chiagul care unește popoarele, elementul cel mai important de coeziune socială. El trece peste barierele ridicate de deosebirile inerente națiunilor, în spațiul împărăției universale a spiritului și a inimii, unde fiecare popor se prezintă ca un ostaș al lui Dumnezeu.

O scurtă incursiune prin sistemele filosofice, imperfecte și efemere, demonstrează divinitatea și perenitatea învățăturilor creștine. Conferința se încheie cu misiunea pe care am avut-o noi, ca popor de margine, aicea la căpătâiul pământului european, pentru salvgardarea lumii creștine, europene. Încleștarea uriașe de azi, ne-a găsit pe aceeași linie de treze sentinele ale Europei, luptă din care neamul nostru, în virtutea devizei pentru care se jertfește, va ieși cu sufletul mai mare, mai cuprinzător al visului lui de azi și de totdeauna.

Ilie Mănițiu

INFORMAȚIUNI

Știre personală. I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* a plecat Marți, 2 Martie a. c. la București, pentru a rezolvi mai multe chestiuni bisericești importante. Luni 8 Martie a. c. I. P. S. Sa a revenit la reședința Sa.

Căzut pentru neam, țară și cruce. Prefectura județului Sibiu a primit jalnica știre despre moartea Colonelului *Dumitru Tocineanu*, fost prefect județan, care în ziua de 13 Februarie 1943, în fruntea unei brigăzi de infanterie, a căzut eroic pe frontul de luptă din Caucaz. Vestea aceasta a impresionat în deosebi județul nostru, pe care l-a condus, timp de un an și jumătate, în calitate de prefect, realizând însemnate lucrări administrative spre mulțumirea tuturor cetățenilor. Pentru faptele sale de arme a obținut ordinul „Mihai Viteazul“. Veșnică să-i fie amintirea!

† **Traian Suciu-Sibianu.** Zilele trecute a fost dus la locul de veșnică odihnă inginerul agronom, inspector *Traian Suciu-Sibianu*, directorul Camerei de Agricultură din Sibiu. Plecarea acestui prețuit fiu al Bisericii noastre, a venit cu totul pe neașteptate, producând adâncă consternare în opinia publică din Sibiu, unde el a fost simpatizat, apreciat și stimat în mod unanim. Durerea și nedumerirea opiniei publice în legătură cu moartea inginerului T. Suciu-Sibianu, a fost cu atât mai accentuată, cu cât acest vrednic român și funcționar devotat, a avut de suportat o mare decepție în ultimele luni, fapt care l-a zguduit, zdruncinându-i sănătatea. In amărăciunea care i a venit, lumea sibiană i-a manifestat toată simpatia, iar acum la moartea lui neașteptată, a luat parte cu sinceră durere în suflet. *S.*

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

4. *Duminecă în 14 Martie 1943*, servesc: Prot. stavrofor Emilian Cioran, prof. Aurel Nanu și prot. Mih. Neagu; diaconii Anatolie Scurtu și Simion Macarie. *Predică*: *Prof. Aurel Nanu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Ioan Albu* dela parohia Sibiu-Iosefin.

Pentru comemorarea „Dumineci Ortodoxiei“ se ve desfășura un cuprinzător *festival religios*, Duminecă în 14 Martie 1943, ora 11 și jum. a. m. în Sala județului Sibiu. Publicul este invitat a lua parte la această tradițională manifestare.

Conferință publică. Dl prof. universitar *Nichifor Carinic*, membru al Academiei Române, va rosti Duminecă, în 14 l. c., o conferință, cu interes așteptată, despre „Avram Iancu“. Intrarea liberă. Sala județană. Ora 17.

Nr. 2096/1943 (22) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a treia (III-a) **Criț** cu filia **Cloașterf**, din protopopiatul Sighișoara, se publică concurs cu termin de 15 zile.

Venitele împreunate cu postul de paroh sunt:

1. Salarul dela Stat;
2. Casă parohială bună;
3. Sesiune parohială: 2 jug. 565 stj. arător și din reforma agrară 10 jug. pășunat-fânaț la Criț și 5 jug. pășunat-fânaț la Cloașterf;
4. Una ferdelă grâu dela fiecare familie;
5. Opt stânjini lemne de foc dela parohie;
6. Stola obișnuită în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta la Consiliul arhiepiscopesc în Sibiu, care va întregi parohia prin numire.

Sibiu, din ședința secției bisericești a Consiliului arhiepiscopesc, ținută la 9 Martie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 75—1943 Prot. (16) 1—3

Concurs

Potrivit ordinului P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc Nr. 260 Bis. din 19 Ianuarie 1943 publicăm concurs, cu termen de 30 de zile dela întâia apariție în „Telegraful Român“, pentru întregirea nouei înființatei parohii de clasa I: **Lupeni II**, cu filiile **Câmpul lui Neag** și **Uricani**.

Venitele acestui post sânt:

1. Salarul dela Stat.
2. Locuință și luminatul dela parohie, — iar încălzitul cu avantagiile acordate și celorlalți preoți din localitate.
3. Venitele stolare benevole.
4. Folosința unei grădini de legume de aproximativ ¼ jugăr.

Petițiile de concurs, însoțite de documentele regulamentare, se vor înainta în termen P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc, care va face întregirea prin numire. Preoții în funcțiune vor înainta „curriculum vitae“ în loc de actele de studii.

Petroșani, 12 Februarie 1943.

Oficiul protopopesc ort. rom, Jiu, în înțelegere cu consiliul parohial.

Ion Duma
prot.

---

(15) 1—3

Concurs

Pentru întregrrea parohiei nou înființată, de clasa I-a **Brașov Blumăna II**, protopopiatul Brașovului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român. Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela Stat
2. Stola obișnuită
3. De locuință sau de plata chirlei se vor îngriji credincioșii nouei parohii.

Parohia va funcționa independentă de parohia Brașov-Blumăna I. Cererile de concurs, însoțite de documentele necesare, se vor înainta direct Prea Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc Sibiu, care va întregi noua parohie prin numire.

Brașov, 18 Februarie 1943.

Dr. N. Stinghe
adm. prot.

Nr. 12.110/1942. Plen. (13) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de protopop, al tractului **Olt-Șercaia**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Protopopul instituit va fi și parohu titular al parohiei centrale Șercaia și va avea îndreptățire legală la următoarele beneficii:

1. Salarul dela Stat;
2. Folosința caselor parohiale protopopești din Șercaia și supraedificatele de pe curtea protopopească.
3. Sesiunea parohială de 32 jug. pământ arător și fânaț, din care 18 jug. din Reforma agrară;
4. 5 stj. (20 m. steri) lemne de foc;
5. Stolele parohiale legale;
6. Diurna de protopop, dela Stat și
7. Diurnele dela vizitațiile canonice și dela deplasările oficiale.

Cererile de concurs, însoțite de actele cuvenite, se vor înainta în termen Consiliului Arhiepiscopesc în Sibiu.

Sibiu, la 23 Februarie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Oficiul protopopesc ortodox român al Geoagiului

Ad. Nr. 257/1943 (9) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Folt**, protopopiatul Geoagiu, jud. Hunedoara, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împrumutate cu acest post:

1. Salar dela Stat,
2. Locuință cu dependințele economice necesare,
3. Sesiune parohială, 6 jug. 1419 st. p. arător,
4. Folosirea cimiterului în întindere de 1200 st. p.
5. Una parte lemne din parchetul pădurii comunale și una parte din cea a composesoratului.
6. Stola obișnuită în parohie.

Cererile de concurs se vor înainta în termen oficiului protopopesc al Geoagiului, însoțite de toate documentele și de încuviințarea Inalt Prea Sfințitului Mitropolit.

Concurenții se vor prezenta, cu înștiințarea protopopului, în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Geoagiu, la 12 Februarie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român al Geoagiului în înțelegere cu consiliul parohial din Folt.

Teodor Glodeanu
protopop

Nr. 98/943. (14) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei noui înființate, de cl. I. Brașovul-Vechi II, protop. Brașovului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venite împreunate cu acest post sunt:

1 Salar dela Stat.
2. Sesiune parohială 16 jug. arător.
3. Stola obișnuită în parohie.
4. Ajutor de chirie 3000. lei lunar.

Cererile de concurs, însoțite de documentele necesare și de binecuvântarea de candidare, se vor înainta în termin subsemnatul Oficiu protopopesc.

Concurenții se vor prezenta în parohie cu încuviințarea prealabilă a Oficiului protopopesc, pentru a face cunoștință cu credincioșii, a cânta, a predica și eventual a celebra în biserică.

Brașov, la 17 Februarie 1943.

Dr. N. Stinghie
Adm. Prot.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 21 Martie 1943 — Nr. 12

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Sibiu
Str. Şaguna 8

Organ naţional-bisericesc. — **Intemeiat în 1853 de Mitro[politul] Şaguna**

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Şase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Preotul şi icoanele eterodoxe

Fiule, păzeşte legea tatălui tău şi nu lepăda învăţăturile maicii tale. Lipeşte-le de inima ta pururea şi le înfăşoară în jurul grumazului tău". Pilde cap. 6 v. 20

Iubite frate,

In încheierea ultimei scrisori pe care ţi-am trimis-o spuneam «că îmi rezerv dreptul şi bucuria de a-ţi da într'o scrisoare viitoare *dreapta învăţătură şi povăţuirile necesare* cu privire la îndreptarea marei greşeli, pe care ai săvârşit-o, introducând în biserica satului şi lăsând să pătrundă în casele credincioşilor icoane eterodoxe». Iată, îmi îndeplinesc acum această îndatorire.

Cu ocazia dureroasei constatări că vechile şi frumoasele noastre icoane religioase dispar atât din biserici cât şi din casele creştinilor, am observat un lucru şi mai dureros, un fapt care este deosebit de grav pentru ştiinţa şi conştiinţa noastră a preoţilor drept credincioşi şi anume: In locul vechilor icoane religioase şi ortodoxe ai pus chiar pe iconostasul bisericii icoane eterodoxe. Acolo unde din moşi-strămoşi a fost un chip al lui Hristos senin, liniştit, blând, mângâietor şi deosebit de plăcut la vedere, ai pus o icoană, în care faţa şi privirile lui Iisus se pierd în flacările de foc, care au cuprins o inimă scoasă afară din piept. Toate privirile credincioşilor sunt atrase acum de această prezentare oribilă a unei inimi cuprinsă de flacări, a unui Hristos din al cărui piept se scoate în evidenţă, se scoate afară inima, care arde. Icoana aceasta nu mai grăeşte cu religiozitate sufletului nostru, ea nu mai împrăştie pretutindeni linişte şi mângâiere, ea nu mai are nimic din puterile şi frumuseţile icoanei celei vechi, pe care n'ai fost în stare s'o păstrezi.

Şi înfăţişarea aceasta eretică a unui Hristos cu inima scoasă din piept şi aprinsă de flacări am văzut-o spre durerea mea, şi în casele unor credincioşi ai tăi.

Problema acestor icoane trebuie să ne preocupe în gradul cel mai înalt, mai ales pentru faptul că însuşi sufletul Arhipăstorului nostru a fost adânc îndurerat şi foarte mâhnit, din pricină că în recentele vizitaţiuni canonice a găsit asemenea icoane papistăşeşti atât în biserici ortodoxe cât şi în casele dreptcredincioşilor noştri creştini. Reiese din aceste constatări că răul s'a generalizat, că el a luat proporţii, care trebue să ne îngrijoreze...

Tu, iubite frate, cunoşti şi alături de tine fiecare preot ortodox ştie foarte bine că toate icoanele religioase în care se vede strălucind inima lui Iisus sunt tablouri papistaşe. Catolicismul a înmulţit la infinit şi a răspândit pretutindeni aceste icoane cu vădită intenţiune *de a vesti cumplita erezie a «Cultului inimii lui Iisus»*, de a propovedui prin icoane această monstruoasă inovaţie a Bisericii apusene.

Timp de şaptesprezece veacuri nu s'a ştiut nimic şi nimeni n'a simţit necesitatea cultului inimii lui Iisus. Nici unul din părinţii apostolici, nici apologeţii, nici sfinţii părinţi şi nici un sinod ecumenic sau particular nu a amintit nimic despre o asemenea învăţătură şi adorare. Ideia care stă la baza cultului inimii lui Iisus nu se găseşte nici în sfânta Scriptură şi nici în sfânta Tradiţiune. Ea este de dată mult mai recentă şi anume: In Iunie 1675 călugăriţa Margareta Maria Alacoque din Burgundia a afirmat că a avut o viziune, că i s'a arătat Mântuitorul şi i-a cerut să-I adore inima şi să institue un cult special pentru această adorare.

In urma acestei viziuni, care a putut să fie o halucinaţie, şi sub influenţa şi propaganda călugărilor iezuiţi, papa Piu al IX a decretat la 23 August 1856 — deci abia la mijlocul veacului al XIX-lea — obligativitatea adorării inimii lui Iisus şi a stabilit cultul acestei adorări. Deci adorarea şi cultul inimii lui Iisus este o nouă inovaţie papistă, este o nouă abatere dela învăţătura şi practica veche a Bisericii lui Iisus Hristos.

Această inovaţie constitue, după cum am afirmat, o cumplită erezie, o monstruozitate, care nesocoteşte şi contrazice adevăruri fundamentale din învăţătura dreptei credinţe.

Şi ca să fim pe deplin edificaţi asupra acestei afirmaţiuni iată dau pe scurt învăţătura ortodoxă, învăţătura cea dreaptă, stabilită în sfintele sinoade ecumenice.

Sinodul al treilea ecumenic, ţinut la anul 431 în Efes, ocupându-se de erezia lui Nestorie a aprobat anatematisma a opta a lui Ciril din Alexandria, prin care a condamnat învăţătura lui Nestorie şi a rostit asupra lui anatema Bisericii. In această anatematismă se spune: «*Dacă cutează cineva să zică cumcă omul cel primit (adecă natura omenească primită în ipostasul Fiului) ar avea să adore aşa cum se adoră Dumnezeu-Cuvântul şi să preamărească împreună cu El, sau să se numească Dumnezeu, ca unul pentru altul şi nu dă Lui Emanuil una şi aceeaşi închinare, una şi aceeaşi preamărire, întru cât Cuvântul s'a făcut trup,* **anatema să fie"**. Biserica ecumenică prin această dreaptă învăţătură, are în vedere consecinţele uniunii ipostatice a celor două naturi în Iisus Hristos şi prin alte cuvinte ne spune: adevăratului Dumnezeu-Om I-se cuvine aceeaşi adorare dumnezeească, atât după natura Lui divină cât şi după cea omenească. Adorarea se adresează totdeauna Persoanei. In consecinţă tot ceeace I se cuvine Lui ca persoană, I se cuvine după ambele naturi, unite ipostatic în El. Aceasta însă, numai în concret, adecă considerate naturile ipostatic şi nedespărţit unite una cu alta, nu însă şi în abstract, adecă deosebind o natură de cealaltă. Orice încercare de deosebire a naturilor şi adorarea lor în mod izolat este erezie.

Sinodul al cincilea ecumenic a reînoit condamnarea nestorianimului zicând în anatematisma a IX-a că: „*Dacă zice cineva despre Hristos, că El are să se adore în două naturi, prin ce se introduc două adoraţiuni, o adorare deosebită lui Dumnezeu-Cuvântul şi una deosebită omului,* **sau dacă cineva nu adoră pe Cuvântul lui Dumnezeu împreună cu corpul Lui propriu** *...unul ca acesta să fie anatema».*

Deasemenea expune foarte lămurit această învăţătură ortodoxă sfântul Ioan Damaschinul în lucrarea sa: «Expunere acurată a credinţei ortodoxe» cartea IV-a, cap. 3, unde zice: «*Ne închinăm (adorăm) Fiului lui Dumnezeu împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, care Fiu a lui Dumnezeu era fără corp mai înainte de încorporare. Iar acum Acelaş s'a încorporat şi s'a făcut om, împreună cu a fi Dumnezeu. Deci corpul Lui, după a sa fire, dacă vei distinge cu o cugetare subtilă ceeace este văzut, de ceeace este cugetat,* **nu este nici decum de adorat,** *fiindcă este creat. Iar după ce s'a împreunat cu Dumnezeu-Cuvântul, pentru El şi întru El, este închinat».*

Nestorianismul, care despărţea cele două naturi din persoana Dumnezeului Om şi pretindea că se cuvine cult separat fiecărei naturi, a fost definitiv condamnat. Biserica a arătat că a aduce cult naturii omeneşti a lui Iisus, în abstracţie de uniunea ipostatică, în care se găseşte ea cu natura Lui cea dumnezeească, înseamnează cea mai respingătoare idololatrie, pentrucă s'ar adora ca Dumnezeu un corp omenesc, un corp creat, care n'are nimic cu dumnezeirea. Cultul inimii lui Iisus este o erezie şi mai mare decât erezia lui Nestorie, pentrucă aceasta despărţea în Iisus Hristos natura omenească de cea dumnezeească şi cerea cult special pentru fiecare din ele. Nestorie voia un cult aparte acordat întregului corp omenesc pe care l-a avut Hristos, în timp ce biserica romană apuseană, prin cultul inimii lui Iisus, nu separă numai cele două naturi ale persoanei Omului-Dumnezeu, ci separă, împarte şi desparte chiar trupul omenesc şi atribue adorare şi cult special numai unei anumite părţi din trupul lui Hristos, numai unui anumit organ, numai inimii lui Iisus. Prin această adorare Biserica apuseană a căzut într'o erezie cumplită şi săvârşeşte o idololatrie respingătoare. De aceea învăţătura şi practica aceasta a Bisericii romano-catolice este în contrazicere cu întreagă învăţătura Bisericii ecumenice, este o învăţătură eretică şi o practică hulitoare.

Din această pricină toate condamnările pe care Biserica ecumenică le-a pronunţat contra nestorianismului şi a lui Nestorie sunt perfect valabile şi contra Bisericii romano-catolice.

Biserica ortodoxă română a păstrat — alături de celelalte Biserici ortodoxe naţionale — nealterată, a păstrat ca pe un tezaur sfânt întreagă învăţătura Bisericii ecumenice. Şi între această dreaptă învăţătură creştinească şi cultul Bisericii noastre a fost totdeauna cea mai desăvârşită armonie. In iconografie, în imnologie, în muzică şi chiar în arhitectura Bisericii ortodoxe s'a turnat totdeauna doctrina acestei Biserici. In cultul ortodox s'a manifestat totdeauna cu deplină fidelitate învăţătura, teologia, doctrina ortodoxiei.

Inaintaşii noştri au fost de cele mai multe ori preoţi cu mai puţină cultură teologică decât noi cei de astăzi, şi au trăit în condiţiuni de viaţă foarte maştere, căci au fost continuu ameninţaţi în existenţa lor de către duşmanii neamului şi ai ortodoxiei noastre, dar cu toate acestea ei nu s'au abătut nici o clipă dela dreapta învăţătură şi n'au admis sub nici un motiv ca în bisericile lor şi în casele credincioşilor păstoriţi de ei să pătrundă icoane papistaşe. Au preferat să ia drumul pribeg ei şi al temniţelor grele decât să târguească credinţa şi cultul moştenit dela părinţi. Nici împăraţii dela Viena, nici generalii catolici cu armatele lor, nici călugării iezuiţi cu toată iscusita lor propagandă n'au putut să impună, în atâtea veacuri de cumplită asuprire, introducerea icoanelor papistaşe în bisericile şi în casele Românilor.

Cu durere însă trebue să constatăm că ceeace n'au putut să facă aceşti duşmani prin forţă şi propagandă, în vremuri de robie, se face astăzi prin nepăsarea, prin indiferenţa şi prin marea noastră inconştienţă. *Căci orice s'ar spune, pătrunderea icoanelor papistaşe în bisericile noastre şi în casele dreptcredincioşilor creştini* **este o dovadă a lipsei de ştiinţă şi mai ales a unei totale lipsă de conştiinţă ortodoxă la preoţii noştri.**

Numai preoţii aceia care nu mai cunosc învăţătura Bisericii ecumenice, care nu mai ştiu ce a însemnat în creştinism lupta pentru icoane, care nu mai preţuesc după cum se cuvine dreapta noastră credinţă, care nu-şi dau seama de armonia desăvârşită ce trebue să existe totdeauna între doctrină şi cult, aceia care au dezertat dela comandamentele supreme ale ortodoxiei, aceia care au tradat conştient sau inconştient dreapta învăţătură creştinească pot să admită în biserici şi prin casele credincioşilor noştri asemenea icoane eretice. O asemenea greşală nu poate săvârşi niciodată un preot luminat, un preot conştient, un preot care îşi pune sufletul său pentru adevăr şi pentru mântuirea credincioşilor săi.

Eu te rog, iubite frate, să dai atenţiune acestei scrisori şi să procedezi fără nici o zăbavă la înlăturarea totală şi definitivă, atât din biserică cât şi din casele credincioşilor, a tuturor icoanelor eterodoxe. Lucrarea aceasta este o datorie elementară a preoţiei tale şi în acelaşi timp o realizare care te scuteşte de mari neplăceri în viitor...

Eu te sfătuesc cu dragoste şi bunăvoinţă şi aştept ca tu să primeşti cu mulţumire şi să îndeplineşti cu însufleţire aceste bune îndrumări.

Al tău binevoitor frate:

Pr. TEOFIL

Luptăm pentru dreptatea românească!

Ţara noastră se află angajată de aproape doi ani de zile într'un război greu şi costisitor fără doar şi poate, dar şi necesar. Asupra primei chestiuni, toată lumea e de acord. Asupra celeilalte, părerile sunt împărţite — şi'nlăuntrul Ţării, şi peste hotare.

Nu ne priveşte prea mult ce gândesc străinii despre participarea noastră la campania din Răsărit, tocmai pentru că ne dăm prea bine seama în ce măsură interesele politice şi economice determină atitudinile unor popoare faţă de năzuinţele şi acţiunile altora. Ştim însă una şi bună: dreptul la viaţă al unui neam nu se cerşeşte, ci se cucereşte. Când el este primejduit, nici o putere de pe lume nu-i în stare să te împiedice să ţi-l aperi, cu arma în mână şi cu ori câte jertfe.

E cazul nostru — şi orice încercare de-a ne convinge de contrarul, este inutilă şi primejdioasă.

Ţară mică şi pacinică, România s'a văzut mutilată teritorialiceşte în trei din cele patru puncte cardinale ale sale. Sufletul ni l-am păstrat însă întreg şi curat.

Am avut prilejul de-a anexa anumite teritorii. Ne-au fost îmbiate. Demni şi mândri, am refuzat net ceea ce este *a altora*, pentru ca Europa să înţeleagă şi din acest gest atât de elocvente cât de mult ne interesează redobândirea pământurilor înstrăinate cari sunt *ale noastre*.

Suntem şi azi cum am fost totdeauna: neam conştient de drepturile sale imprescriptibile. Aprinşi de râvna de-a ne înfăptui aceste drepturi, am luat asupră-ne, cu bună ştiinţă, poverile şi, peste tot, asprele încercări ale războiului. Noi n'am fost nici când pomanagiii Europei. Nu vrem să fim nici de astă dată. Luptăm din răsputeri pentru a asigura existenţa liberă a neamului nostru pe acest pământ — pe *tot pământul* care ne aparţine de două mii de ani.

Toate considerentele periferice trebue să cadă în faţa acestui ideal suprem, consimţit de întreaga suflare românească. Şi suntem fericiţi că în această chestiune ne înţelegem de minune, conducători şi conduşi.

Iată două mărturii de dată recentă, lipsite de orice echivoc!

Primind zilele trecute pe membrii corului bănăţean «Ion Vidu», Domnul Mareşal Ion Antonescu, Conducătorul Statului, le-a spus, printre alte, următoarele:

«Vă mai rog să aveţi încredere în conducătorii Ţării, fiindcă până astăzi încă nu s'a născut românul care să trădeze interesele Neamului.

Luptăm la Est pentru asigurarea viitorului nostru al tuturor şi adaog că în istoria Neamului românesc nu va fi un trădător mai mare ca acela care având răspunderea intereselor colective nu va avea permanent în grije *înfăptuirea deplină a dreptăţii româneşti*.

Reîntoarceţi-vă la locurile dvs. din scumpul nostru Banat, cu credinţa fermă că *eu şi toţi luptăm şi ne sbuciumăm pentru toţi fraţii care suferă loviri nedrepte şi umilinţi nemeritate*».

Alta!...

Dl Prof. Mihai A. Antonescu, vicepreşedintele Consiliului de miniştri, a dat — din prilejul aniversării independenţei statului slovac — următorul mesaj:

«Nu este nimic mai mare pe acest pământ decât lupta pentru drepturi şi nimic nu uneşte mai puternic decât suferinţa comună.

Istoria scrisă de suferinţe este veşnică.

Istoria scrisă de întâmplare sau împilări se arde la cea dintâi flacără a luptei de libertate.

Poporul român priveşte poporul slovac în lupta lui pentru dreptate, pentru libertate, pentru onoare.

Este şi lupta noastră».

*

Mai clar nu se putea.

Avram Iancu

Conferinţa dlui Nichifor Crainic, ţinută Duminecă, 14 Martie la Sibiu, a fost o evocare vibrantă a figurii cu nimb de legendă a lui Avram Iancu. «Craiul Munţilor» şi-a găsit în poetul autohtoniei noastre un interpret pe măsura dimensiunilor sale. Rareori s'a nimerit o atât de perfectă adecvaţie între resursele de imaginaţie şi de expresie ale unui conferenţiar şi între subiectul tratat.

Conferinţa dlui Nichifor Crainic s'a transformat într'un prilej de adunare naţională prin mulţimea publicului participant şi a atmosferii de simţire care s'a creat. In adevărurile rostite de conferenţiar, ca tot atâtea sentinţe cu rotunjimi definitive, s'a dat expresie aspiraţiunilor celor mai adânci ale Ardealului îndurerat, care se află cu o parte în lumina zilei, iar cu alta în întunerecul nopţii.

Prin sală a fulgerat timp de o oră hotărârea lui Iancu şi aspra încruntare a „Munţilor eroici". Şi în clipele de încordată urmărire a acestei vedenii, în sufletul celor prezenţi s'a concentrat tăcut o hotărâre asemănătoare.

Toţi au simţit mustrarea lui Iancu şi chemarea lui. In toţi a devenit nerăbdătoare dorinţa de a se vedea pe crestele detunatelor înourate, pe unde au înscris pagini de viteţie oştenii lui Iancu.

Conferinţa dlui Nichifor Crainic a fost un început de răsuflare largă. Dar am vrea să fie numai un început.

O eroică mărturisire de credinţă

Aşa cum le-a definit şi dorit I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului în cuvântarea rostită din prilejul inaugurării lor, conferinţele religioase din „Ciclul pascal", ţinute în decursul primei săptămâni a Postului Mare la Universitate, au fost cu adevărat *„o eroică mărturisire de credinţă, o eroică deciziune de ordin sufletesc"*. Inalta ştiinţă universitară a mărturisit, prin glasul câtorva aleşi reprezentanţi ai ei, credinţa în existenţa şi prezenţa lui Dumnezeu în lume şi în viaţă.

1. Dl Prof. Victor Papilian a rostit prin conferinţa *Dumnezeu şi biologia* o sinceră şi caldă pledoarie şi mărturisire a prezenţei lui Dumnezeu în domenlul vieţii. Asupra ei s'a insistat în numărul trecut.

2. Dl Prof. Vlad Ghidionescu vorbind despre *Sensul divin al sacrificiului*, a desfăşurat o amplă caracterizare a sensului sacrificiului, începând cu faza lui primitivă, continuând cu cultura veche, Vechiul Testament, cultura modernă şi isprăvind cu creştinismul. Caracterizarea a culminat într'o vibrantă mărturisire a sublimităţii şi eroismului jertfii de pe Golgota a Domnului nostru Iisus Hristos, care „a concretizat ideea supremă a sacrificiului". Mântuitorul este pe cruce „un erou învingător, nu un învins. Sacrificiul Său dumnezeesc a deschis un sens divin oricărui sacrificiu omenesc".

3. Dl Prof. Romul Cândea tratând despre *Credinţa creştină în istorie* a stăruit într'o privire de sinteză asupra desvoltării Bisericii vechi creştine şi în special a celei ortodoxe şi româneşti, relielând vigoarea, vitalitatea şi aportul ei în domeniul culturii occidentale. Conferinţa plină de avânt, vervă şi optimism sănătos, se încheie cu un proverb concludent pentru situaţia noastră şi cu o puternică mărturisire a încrederii depline în viitorul nostru: „Morile lui Dumnezeu macină încet, dar macină sigur! Dacă Dumnezeu este cu noi, de cine să ne fie frică?"

4. Dl Prof. Marin Ştefănescu în conferinţa despre *Divinitatea lui Iisus Hristos* a făcut o sinceră, caldă şi pregnantă mărturisire a Dumnezeirii Mântuitorului, culminând în concluzia finală: Iisus Hristos este Insuşi Dumnezeu întrupat, este „Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat".

5. Dl Prof. Coriolan Petran în interesanta conferinţă despre *Religiune şi artă*, însoţită de proiecţiuni, a dovedit *superioritatea artei bizantine faţă de cea apuseană*.

6. Dl Prof. Eugeniu Speranţia vorbind despre *Dumnezeu în conştiinţă*, a arătat setea omului după Dumnezeu şi a schiţat o subtilă pledoarie pentru valorile spirituale, demonstrând că *aspiraţia către valori continue caracteristice conştiinţii noastre* şi că *în fiecare valoare se ascunde setea după Dumnezeu, modelul supremei valori şi perfecţiuni*.

Ultima conferinţă a fost urmată de o scurtă cuvântare a dlui Rector al Universităţii dl *Dr. Iuliu Haţieganu*. Adresându-se în special studenţilor, Dsa i-a îndrumat să îmbine armonic în sufletul lor ştiinţa cu credinţa, pentru a deveni vrednici conducători ai neamului. Mulţumind apoi tuturor pentru participare, se adresează în special I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, căruia-I aduce respectuoase mulţumiri nu numai pentru comuniunea spirituală ce s'a creiat între Biserică şi Universitate cu ocazia acestor conferinţe, ci şi pentru «*explicaţiile şi îndrumările de înaltă ştiinţă teologică*», date (în „sfertul academic") în legătură cu subiectele acestor conferinţe religioase şi, mulţumită cărora, conferinţele din anul viitor vor fi şi mai reuşite. Incheie cu o puternică mărturisire a credinţei în Invierea Domnului şi în învierea neamului.

Asistent

A se slăbi...

Oaspelui i se cade să stea cuviincios în casa care l-a primit. Cel puţin aşa judecă în această materie neamul nostru, neam de elită prin bunul simţ ce-l caracterizează. Oaspelui nu-i stă frumos să se facă judecător şi împărţitor de verdicte între cei ai casei. Când aceştia se ceartă e bine ca el să tacă. In nici un caz nu-i este îngăduit să asmută pe unii împotriva altora.

Se vede însă că o asemenea concepţie nobilă nu formează apanajul oricărui neam.

Căci iată de câtăva vreme un unguraş încurcat printre noi — pe nume Iosif E. Naghiu — se pronunţă de zor prin toate foile din România în marile şi delicatele probleme ale spiritualităţii noastre şi implicit ale destinului nostru ca neam. In fiecare zi trebue să-i întâlnim sentinţele asupra celor mai de seamă personalităţi ale neamului, asupra legii noastre de credinţă, blamând fără sfială şi fără piedecă tot ce ne este scump.

Mascat în slujitor al Bisericii greco catolice se strecoară în rubricele tuturor ziarelor şi revistelor cu articolaşe cari nu conţin nimic altceva decât săgeţi otrăvite la adresa credinţii neamului românesc, întreţinând cu sârg între noi o tensiune care nu ne e de folos în aceste timpuri.

Să se ia bine seama în a cui slujbă stă acesta. Ar fi bine ca presa românească să fie mai scrupuloasă la primirea materialului ce i se trimite.

Iar Biserica unită să ia în considerare că prin asemenea instrumente nu şi serveşte câtuşi de puţin cauza. «Unirea» nu câştigă nimic prin publicarea tuturor inepţiilor debitate de dl Nagy József la adresa celor mai de seamă figuri intelectuale ale neamului românesc.

A trecut şi pe la ortodocşi acesta. Dar a fost ţinut în disciplină. Nu i s'a îngăduit să urce pe catedrele pe cari le cerea avid şi nici să se amestece în treburile interomâneşti. Ortodoxia nu a voit să servească de mască cine ştie căror interese urmărite de acesta. Oare Biserica unită are numai decât lipsă de serviciile lui?

FOIŞOARA

Biserica şi protecţia familiei, mamei şi copilului

de Prof. univ. **Dr. Gh. Popoviciu**

(3) (Urmare)

La *noi Românii*, în trecut problemele medicale şi de ocrotire socială deasemenea au fost în strânsă legătură cu religia. Religia strămoşilor noştri daci, admirată de lumea grecoromană, avea elemente asemănătoare cu creştinismul. *Zamolxe* era deopotrivă mare rege, preot şi vindecător. Se pare că preoţii săi, cari se asemănau în multe privinţe cu călugării creştini, şi probabil empiricii de pe vremuri din ţinuturile locuite de noi azi, au fost foarte înaintaţi în arta de a vindeca. Invăţaţii greci erau uimiţi de ştiinţa Dacilor sau Geţilor în medicină, de felul cum tămăduiau bolile. Cu deosebire îi impresiona principiul dacic de a face legătură între *sănătatea trupească şi sufletească*. După celebrul filosof *Plato*: „*Zamolxe* spune că precum nu trebue să încercăm a vindeca ochii fără să vindecăm întâiu capul ori capul fără trup, tot aşa *nu se poate să încercăm a vindeca trupul, fără să îngrijim şi de suflet* şi că tocmai de aceea sunt multe boli la care nu se pricep medicii greci, fiindcă nu cunosc întregul de care ar trebui să se ocupe; căci dacă acesta merge rău, este cu neputinţă ca partea să meargă bine".

Insuş *Ipocrat* se pare că ar fi *învăţat* multe *dela Iperboreeni*. Pedealtăparte probabil influenţa elenă pe litoralul Mării Negre şi mai apoi cea romană în Dacia a însemnat o cultură medicală avansată pe meleagurile noastre în anticitate. Multele mărturii de mijloace terapeutice de cari s'au servit medicii şi vulnerarii (chirurgii) veniţi cu armatele romane şi cu deosebire altarele numeroase ridicate aici în cinstea lui Esculap şi Igeia, fac verosimilă presupunerea că dintre toate zeităţile păgâne cele vindecătoare au fost mai adorate. Deasemenea ele arată legătura puternică dintre Credinţă şi Medicină.

In perioada creştină, înaintea primelor dovezi istorice, cari se referă la Biserica catolică, este sigur că nici Biserica românească din secolele precedente nu va fi fost inactivă pe acest teren. Suntem cel mai vechiu popor creştin din Sud-ostul european, încreştinaţi mult înaintea tuturor vecinilor noştri de azi. Fără îndoială că şi până la primele documente scrise, Biserica strămoşilor noştri a practicat şi la noi, ca pretntindeni Biserica creştină, opera de caritate a acestei sublime religii. *Din momentul primelor dovezi ale existenţei noastre politice, găsim şi documentele operei de ocrotire creştinească a „miserilor şi mişeilor"* (adecă, după *Psaltirea Scheiană* şi a lui *Coresi*, a *infirmilor gravi)*.

Din îndemn creştinesc înfiinţează *Radu Vodă Basarab* (în sec. 14) la Câmpulung, un ospiciu pentru orbi şi alţi infirmi, iar în sec. 16 *Ioan Vodă Vladislav III*, ospiciul de miseri la Sân-Mitreni, în Mănăstirea dela Argeş, *Petru Rareş* aşazisa mahala a calicilor de mai târziu din Roman, iar fiica sa *Doamna Ruxandra*, soţia lui *Alexandru Vodă Lăpuşneanu*, un spital în Mănăstirea Dionisiu din Sf. Munte. Primii medici din Ardeal, de cari avem cunoştinţă (sec. 14), au fost călugări, canonici, episcopi. Amestecul dintre religie, medicină şi ocrotirea socială rezultă şi din Pravila lui *Matei Basarab* (numită şi „bisericească") şi a lui *Vasile Lupu*, din sec. 17. Aceste legislaţii sunt adevărate coduri medicolegale şi igienice, ocupându-se în special de protecţia şi asistenţa copiilor regimul alimentar, desfrânare, profilaxie etc., şi prevăzând măsuri de ordin sanitar sub forma de precepte religioase. După toate semnele, *Matei Basarab* a înfiinţat chiar spitale, azilul văduvei şi al orfanului, adăpostul bătrâneţei şi al infortunei. Adecă a practicat larg, pentru timpurile de atunci şi împrejurările noastre, *pro-*

Gânduri în timpul postului

De câteva decenii şi mai bine, dela primul războiu mondial, s'au slăbit în poporul nostru până într'atâta firele de aur ale tradiţiei, încât un important capitol de viaţă şi dacă nu chiar viaţa petrecută în armura postului, a suferit un zdruncin care abia dacă se mai poate tămădui astăzi.

Zecile de mii de credincioşi cari legau de timpul unei sărbători şi gând şi fapte şi viaţa lor întreagă, au văzut la un moment dat — după judecata lor nelămurită şi nepregătită îndeajuns — că nu e tocmai atâta sfinţenie întru a ţinea o sărbătoare sau a osteni pe alvia de înfrânare şi pace a postului.

Ceeace pentru ei a fost poruncă a cerului şi predanie sfântă, devine la un moment dat o ordine a zilei, pur omenească, care dacă vrei o respecţi dacă nu te mai şi târguieşti cu ea după putere şi după devotamentul fiecăruia — cleric sau mirean.

Circumstanţele vremii de după războiu, cu ridicarea tuturor spre încrederea în propria cetăţuie şi putere, au fost un motiv în plus pentruca biserica să fie socotită un lăcaş în părăginire, sfânta Liturghie, sfintele Taine şi Euhologii, tot atâtea obiceiuri cari numai în baza uzului îşi mai cer dreptul la viaţă, dar cari rămân în urmă faţă de ritmul vremii, ca nişte palide şi întârziate stele în seninul nopţilor.

Pe măsură ce slăbiau aceste fire de legătură cu tezaurul Bisericii şi cu tot ce putea ea oferi mai bun pentru inima şi sufletul omului, în aceeaşi măsură răsăriau mentorii falselor învăţăminte care-şi cereau dreptul la viaţă ca fiind mai ale zilei şi cu mai multă nuanţă de prospeţime şi adevăr în cuprinsul lor.

Au trecut şi aceştia şi poporul n'a câştigat nimic în legătura lui cu Dumnezeu, ci a pierdut şi a slăbit şi în credinţă, şi în puterea sufletească, şi în respectul faţă de tot ceeace i-ar fi putut picura în suflet nădejdi de mai bine.

Poporul acesta, care-i atât de aplecat — prin originea lui — să-şi trimită gândurile în cer, curate ca un zâmbet lin de primăvară, nu poate zăbovi prea mult în arie străină, cu sufletul lui, ci trebue să odihnească sau să se frământe acolo unde într'adevăr sălăşlueşte Dumnezeu şi unde „simţind pe Dumnezeu, lumea se pierde", ca şi când n'ar mai fi — cum spunea undeva Episcopul Nicolae Velimirovici al Ohridei.

Şi nicăiri, mai bine şi mai deschis ca în Biserica ortodoxă, omul nu-L poate simţi şi nu poate trăi împreună cu Dumnezeu într'o prietenie care să meargă atât de departe până la *„asemănare"*. Aici numai, câtă vreme omul osteneşte şi se frământă, îi cântă în cer îngerii şi câtă vreme se bucură în alvia pământului, plâng pentru bucuria lui şi sfinţii şi martorii şi mucenicii. Aici numai, când omul îngenunchiază în faţa porţilor domneşti ale cerului — cu sufletul — aude în loc de porunci tiranice, dulceaţa graiurilor sfinte şi în loc de lovituri şi forţă, bucuria înfierii şi mireasma harului. Aici numai, când i-ei ca om, jugul înfrânării, simţi că merg în pas cu tine îngerii lui Dumnezeu; iar când te smereşti cu nesăturarea, vezi şi auzi pe Domnul Hristos cum îţi asigură veşnicia vieţii.

Pentru câteva generaţii de oameni, lumea a tot promis şi a amăgit cu zâmbete sterpe... Dulcegăria vieţii de până aci s'a isprăvit! Astăzi nu mai zâmbeşte nimeni! Lumea aceasta a devenit atât de serioasă, atât de sobră! Lumea aceasta, e un înfiorător arsenal în care se pregătesc cele mai crâncene izbelişti pentru om, pentru viaţă, pentru natura întreagă care geme şi ea sub apăsarea nemiloasă a păcatului şi se cutremură şi ea şi se destramă sub plesniturile de plumb şi hăuitul sinistru al greutăţilor masive de oţel care i împroaşcă faţa şi-i adâncesc cutele suferinţei.

E vremea cea mai prielnică pentru reîntâlnirea noastră cu Dumnezeu, în pridvorul adevărului cinând pâlnea smereniei şi încercând iarăşi, dela popor până sus la conducători, postul şi rugăciunea, mai fierbinţi decât oricând şi înfrânarea cea mai din convingere şi mai de voie.

Vremea de două decenii câtă s'a scurs, parcă a restabilit încâtva datina străbună a sărbătorilor şi mentalitatea oamenilor şi-a cumpănit mai bine rostul vieţii în prietenie şi ascultare de Hristos şi de toate căile cari duc sigur şi fără opreliste la El. După o aventură nesăţioasă de atâţia ani, cei cari s'au încrezut în propria cetăţuie şi putere, acum îşi întorc faţa către Hristos şi cer pâinea vieţii, cer dragostea cerului şi pacea Învierii.

Noi păşim deacum pe-o luminoasă cărare de viaţă — *Postul Presimilor* — la capătul căruia vom asista la cea mai magnifică biruinţă din câte s'au înregistrat pe faţa pământului — biruinţa *vieţii* asupra *morţii*, — biruinţa nădejdii nemincinoase şi încredinţarea deplină că osteneala întru Hristos pregăteşte trăinicia vieţii cât veacurile şi frumuseţea ei ca a grădinii edenice.

De vrem ca într'adevăr să ne facem părtaşi ai acestor bucurii şi să nu fim numai prin asistare simpli spectatori, atunci să încercăm a lua acest jug, că este bun, şi ceeace la început pare o sarcină, ne vom convinge că într'adevăr este o uşurinţă când o duci împreună cu Cel ce a purtat crucea pe dealul Golgotei.

Liturghisitorii sfintelor altare, avem, şi din acest punct de vedere, o îndoită obligaţie. Astăzi când se transformă radical faţa lumii, avem misiunea cea mai grea şi cea mai sublimă, de-a face din fii pământului fii ai Cerului, sau, prin nevrednicia noastră, îngeri ai întunerecului. In temeiul acestei misiuni de onoare şi privilegiu divin în care suntem aşezaţi prin puterea harului sfinţitor, la răscrucea drumurilor de viaţă şi moarte, poporul pe care-l păstorim nu se mai mulţumeşte numai cu vorbitori, ci aşteaptă pildă, aşteaptă vecuire a noastră „după măsura vârstei plinirii lui Hristos" (Efes. 4, 13—15); devotament din parte-ne până la autodepăşire, ca simţind pe Dumnezeu, nu numai să nu mai experiem lumea, dar în momentele acelea de mistică împreunare a noastră cu Hristos, să nu ne mai simţim nici pe noi înşine!

Ori, la aceste simţăminte de nobilă desfacere a noastră de noi înşine, pentru ca să fim mădular nedeslipit şi vindecat în trupul cel de taină al lui Hristos, nu putem ajunge decât pe calea postului, a înfrânării, a smereniei — căile de har şi lumină pe cari le-a deschis Hristos către ceruri. Postul, cu aceste cenţuri de aur, rămâne şi acum o cumpănă peste veacuri care te saltă întru împărăţia de taină şi de har a cerului, în patria păcii după care ţi se frământă şi-ţi suspină sufletul mai mult decât oricând.

Iar dacă vrem să propovăduim cu succes acest lucru şi altora, să ne încărcăm sufletul de dulceaţa înfrânării pentru Hristos, ca astfel văzând noi că este bun, să putem îndemna şi pe alţii să guste şi să vadă...

Acesta e drumul biruinţii noastre, aceasta ne e chemarea, şi'n acest fel de eroism se cuvine să ne topim fiinţa de lut, pentruca să renască — pe urmă — din fiecare un *hristofor*.

Preot N. Todor

DUMINECA ORTODOXIEI

Prima Duminecă din Marele post, Dumineca Ortodoxiei, s'a prăznuit, cu obişnuita solemnitate, în toate sfintele noastre biserici din mitropolie. Serbarea religioasă a fost incadrată, în centrele principale, de festivale cu program bine ales de conferinţe şi coruri religioase.

In *Sibiu*, creştineasca cinstire a Duminecii Ortodoxiei, a fost organizată de Soc. ort. naţională a femeilor sub preşedinţia dnei *Sofia Meteş*, în sala prefecturii judeţene şi în prezenţa unui mare număr de localnici, în frunte cu I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae* al Ardealului şi a P. S. Sale episcopului *Vasile* al Maramureşului.

După corul executat de elevele şcoalei normale „A. Şaguna", a cuvântat dna prezidentă Sofia Meteş, aducând prinos de recunoştinţă, din partea femeilor ortodoxe, ostaşilor cari s'au jertfit în războiul dela răsărit pentru biruinţa crucii.

Păr. prof. Dr. *Gr. T. Marcu* a desvoltat conferinţa sa despre „Desăvârşirea credinţei", ascultată cu mult interes. Imnuri religioase, cântate de corul şcoalei noastre normale, au încheiat festivalul.

*

— La *Braşov*, a conferenţiat în aceeaş zi, în sala dela liceul „A. Şaguna", dl prof. *Ion Mateiu*, care a deschis, la acest prilej seria conferinţelor organizate de FOR în postul Paştilor de acum. Conferenţiarul a stăruit, cu numeroase pilde, asupra strânsei legături între românism şi ortodoxie, subliniind de încheere contribuţia adusă Europei de ortodoxia poporului român care veacuri de-a rândul a apărat creştinătatea împotriva păgânilor.

INFORMAŢIUNI

In „Săptămâna Bănăţeană" *din Bucureşti — închinată recent de ministerul propagandei creaţiunilor de artă, cultură şi politică desfăşurate în minunatul colţ de ţară al Banatului, — s'au pomenit cu pietate şi recunoştinţă şi figurile de cărturari şi patrioţi, cari prin munca lor au contribuit în mare măsură la înălţarea şi propăşirea provinciei lor, şi printr'însa, a ţării întregi. S'au adus, la acest prilej, omagii meritate următorilor vrednici dispăruţi: Paul Iorgovici, D. Ţichindeal, protop. V. Gheorghevici, Mocioneştilor; apoi meritaţilor luptători: Vincenţiu Babeş, C. Brediceanu, Dr. V. Babeş, Ion Vidu, Dr. V. Branisce şi altor figuri de cărturari mai mari sau mai mărunţi din trecutul Banatului.*

Societatea dramatică universitară formată din studenţi sub conducerea dlui *prof. Victor Papilian* **a reprezentat Joi 25 Febr. orele 8,30 seara şi Duminecă 28 Febr. orele 4 d. m. drama istorică a lui Nicolae Iorga „Fratele păgân". Adâncă dramă internă a lui Ibrahim, fiul lui Mihnea Vodă Turcitul şi fratele Domnului Radu Mihnea, cu conflictul social ireductibil de care e întovărăşită, a fost sugerată sguduitor de studenţii artişti şi cu deosebire de d. Octavian Popa care a avut rolul lui Ibrahim.**

Problema este din cele mai esenţiale pentru istoria şi viaţa de totdeauna a neamului nostru. Ostenelile dlui Victor Papilian trebuesc semnalate cu toată recunoştinţa.

Preoţii pe front. Preoţii noştri — constată un confrate — au depus o râvnă demnă de admiraţie, desăvârşind o operă moralizatoare şi educativă. Ei au deschis biserici batjocorite şi şcoale, şi au înfiinţat locaşuri de închinăciune în casele ţărăneşti... Preotul a fost totdeauna, pe front alături de ostaş, întărindu-i credinţa în puterile lui şi în izbânda luptei duse pentru cruce. Având conştiinţa datoriei, preoţii s'au bătut cu sabia duhului: ei sânt energiile noastre spirituale şi păstori ai legilor străbune.

Conferinţă preoţească a ţinut, în Februar c., la Petroşani, preoţimea noastră din valea Jiului, sub preşedinţia P. C. Sale părintelui protopop *Ion Duma*. **Pr. A. Eftimie-Lupeni a desvoltat subiectul „Preotul şi sănătatea poporului", subliniind rolul şi datoria slujitorilor altarului de a fi, şi din acest punct de vedere, luminătorii şi îndrumătorii satelor noastre. Conferinţa a fixat apoi data ţinerii cercurilor religioase în parohiile protopopiatului. Păr. protopop a comunicat, după acestea, câteva ordine şi dispoziţii de natură administrativă bisericească.**

Ziua ortodoxiei la Săliste s'a sărbătorit cu toată solemnitatea. S'a slujit în cele trei biserici sf. Liturghie, cu predici despre însemnătatea zilei. In

---

tecţia şi asistenţa familiei, mamei şi copilului. Fapt la prima vedere curios, *Vasile Lupu* înscrie pedeapsă „pentru părintele care-şi trimite copilul la spital şi pentru copilul care-şi trimite acolo pe tatăl său". In realitate era o măsură înţeleaptă într'o epocă, în care spitalele nu erau ceea ce sunt astăzi, servind numai la adăpostirea şi alinarea miseriei celor năpăstuiţi de boală. O bună îngrijire spitalicească în sensul de azi nu se putea da atunci copilului, — dovadă mortalitatea extrem de ridicată din instituţiile de asistenţă ale ţărilor occidentale. Ingrijirea copilului bolnav, ca de altfel şi astăzi în multe cazuri, era mult mai asigurată în mediul familiei sale, făcută de părinţi. Deasemenea şi invers, fiul putea şi era obligat să asigure o mult mai bună îngrijire pentru tatăl său, decât instituţiile de asistenţă de atunci. Uneori conducătorii Bisericei au luat direct măsuri menite să ajute familia, mama şi copilul. Astfel Mitropolitul *Mitrofan* (1777), apoi *Dositei*, au dat „anafore" pentru condamnarea concubinajului şi în scopul de a evita pruncuciderea. Altedăţi Domnitorii luau asemenea măsuri, de acord cu Mitropolitul şi Episcopii, contra sifilisului, alcoolismului, prostituţiei, etc., în scopuri urmărite azi de eugenie, o ramură a Puericulturei.

Documentele disponibile nu îngăduie să concludem că la noi ar fi existat în trecut preoţi medici, asemănători celora din Apus. Nu ştim nici cine a fost şi ce pregătire vor fi avut vracii noştri *(Stanciu* vraciu de ex.), adecă practicanţii autohtoni ai artei de au vindeca, din veacurile trecute. Totuş *atâţia streini* cari ne-au vizitat, *ne-au lăudat* în mod desinteresat, ca şi pe timpuri Ipocrat pe strămoşii noştri, analog lui *Antonio del Chiaro* (1718), că adică „Valahii şi mai ales femeile cunosc remedii mai simple şi mai practice pentru vindecarea bolnavilor, cari nu mor — cred ele — decât la intervenţia doctorilor" (titraţi din şcoli streine). Se cunosc pe de altă parte cazurile din trecutul apropiat ale multor preoţi cari au practicat la noi un fel de medicină empirică. Au existat în timpurile mai apropiate („Doctoru Kiţu"), profesor de medicină şi în acelaş timp diacon la biserică, „Popa Kiţu") şi chiar mai îndepărtate (în sec. 17—18 „Doctorul Ionache", doctor de Padova, medic al Curţii domneşti şi în urmă Mitropolit), şi există şi azi la noi rare cazuri de medici distinşi, dublaţi de calitatea de a fi fost sau devenit preoţi. Deasemenea există documente, începând cu textele bisericeşti ale părintelui *Grigorie* din Măhaciu, şi continuând cu cărţi şi lucrări bisericeşti din secolul 18 şi 19, cari ne dau rugăciunile pentru alungarea frigurilor, a ciumei, holerei. Uneia din ele i „s'a adaos spre sfârşit cele scrise de Pavel din medici, cele mai alese" (adecă o carte bisericească este completată la sfârşit cu ce s'a găsit mai bun în cărţile medicale, utilizate în acest scop). Cărţile bisericeşti ale strămoşilor Doctorului *Gomoiu*, a cărui preţioasă carte despre „Biserică şi medicină" mi-a servit călăuză şi cu date la întocmirea celor de faţă — alăturea de conferenţa din 1933 a dlui Prof. *Lupaş* şi a lucrării dlui Prof. *Ghibu*, despre protecţia copiilor în Transilvania, din 1916, asupra cărora voiu reveni mai jos — conţin numeroase adnotări medicale; iar părintele Doctorului *Gomoiu* („Părintele Gheorghe") a fost nu numai duhovnic, dar şi medic. „Desigur că aşa s'au petrecut lucrurile pretutindeni", — afirmă dl Dr. *Gomoiu* şi afirmăm noi toţi, cari cunoaştem atâtea alte cazuri identice şi documente corespunzătoare analoage, inclusiv vindecările prin rugăciuni ce se practică cu atâta succes şi în zilele noastre la noi, culminând cu Maglavitul. In Ardeal un vestit preot vindecător de boli a fost Părintele Protopop *Haţieganu*, din Cojocna, activ şi în ocrotirea copiilor, tatăl Rectorului Universităţii noastre, al Profesorului *Iuliu Haţieganu*. Pentru rolul chirurgical al preotului din timpuri vechi ar putea pleda — tot după *Gomoiu* — „tae popa limba", formula cu care sunt ameninţaţi copiii noştri.

(Va urma)

biserica cea Mare după sf. Liturghie s'a oficiat de către C. Sa păr. protopop Dr D. Borcea, parastas pentru odihna sufletelor eroilor sălişteni şi mărgineni cari s'au jertfit pentru apărarea credinţii strămoşeşti. In biserica din Gruiu, ctitorie a biruinţii ortodoxiei, s'a oficiat un parastas de către păr. I. Isacu, pentru odihna în veci neuitaţilor ei ctitori, fraţii Cândeşti. După masă, în sala festivă a şcoalei primare s'a inaugurat ciclul de conferinţe din postul mare, prin conferinţa P. C. Sale păr. protopop Dr D. Borcea, cu subiectul „Biruinţa ortodoxiei", arătând poporului şi tineretului şcolar momentele istorice ale ortodoxiei dela anii 842 şi 1642, precum şi lupta şi biruinţa ortodoxiei în Sălişte dela anul 1742, prin ridicarea bisericii din Gruiu de către fraţii Cândeşti. Conferinţa, ţinută în cadrele societăţilor „Astra" şi F. O. R, prin purtarea de grije a dlui preşed. F. O. R-ului Al. Iosof a fost încadrată de un program de coruri şi recitări religioase, executate de elevii şi elevele gimnaziului, sub conducerea dlui prof. V. Radu. — *Cor.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

5' *Duminecă în 21 Martie 1943,* servesc: Prot. Mihail Neagu, prof. Iosif Ţint secretar şi directorul Dumitru Călugăr; diaconii: Ioan Circov şi Vasile Şortan. *Predică: Secr. Iosif Ţint.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Nicolae Constantin* dela parohia Sibiu-Lazaret.

6. *Joi, în 25 Martie 1943, la Bunavestire* servesc: Prot. cons. Ieronim Grovu, Prot. Mih. Neagu, şi Pr. Şt. Morar; diaconii: Anatolie Scurtu şi Constantin Crişţiu. *Predică: Prot. Mihail Neagu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Dr. Cornel Sârbu* dela parohia Sibiu-Treistejari.

Conferinţă publică. Duminecă în 21 l. c., ora 11,30, va vorbi, în sala prefecturii judeţului Sibiu, dl prof. univ. *Ioan Moga* despre: Ortodoxia apărătoarea neamului. Intrarea liberă.

CĂRŢI ŞI REVISTE

Preotul *Nicolae Vonica*: **Tâlcuirea Sfintei Liturghii,** Sibiu, 1942. Preţul 50 lei.

Redactorul foilor „Lumina Satelor" şi „Oastea Domnului", părintele Nicolae Vonica, în al cărui scris vibrează o cuceritoare simţire religioasă, o cutremurătoare conştiinţă a raportului viu, personal, cu Domnul nostru Iisus Hristos, şi-a adunat într'un volumaş atrăgător şi închegat articolele din numitele foi în cari a prezentat o tâlcuire a Sfintei Liturghii.

Stilul uşor, dar încărcat de duhul viu al trăirii religioase, face din această tâlcuire o lectură accesibilă oricărui credincios şi-i dă şi preotului material excelent pentru predici.

Sf. Liturghie este o comoară neexploatată a ortodoxiei noastre. In ea e concentrată Sf. Scriptură, Sf. Tradiţie, puterea rugăciunii şi elementul de taină în care se cuprinde harul dumnezeesc şi prezenţa lui Dumnezeu însuşi. Prin ea curge alături pe noi un râu nesecat de apă vie. Toată problema stă în a şti descuia zăvorul care o închide, pentru a o face să se abată peste câmpia însecetată a sufletelor noastre.

Părintele Nicolae Vonica a descuiat câteva canale ce pornesc din râul viu al Sf. Liturghii peste viaţa omenească.

C. Sa ne-a dat o tâlcuire care suflă în bună parte cenuşa de pe jarul realităţii liturghice. C. Sa ţine Sf. Liturghie în preajma Evangheliei şi din tâlcuirea ce ne-o dă respiră duhul lor comun.

Nu ne îndoim că C. Preoţi vor căuta cu zor această lucrare şi o vor răspândi în cercuri cât mai largi de credincioşi.

D. S.

Cărţi de luptă antisectară

Econ. Dr. I. C. Beldie: *Sectele religioase,* Lei 5.

Ep. Dr. Gr. Gh. Comşa: *Pruncii trebuesc botezaţi, dar numai odată,* Lei 5

Ep. Dr. Gr. Gh. Comşa: *Pedepsirea Păcătoşilor şi scoaterea din Adunările Baptiste,* Lei 5.

Ep. Dr. Gr. Gh. Comşa: *Noua călăuză pentru cunoaşterea şi combaterea sectelor religioase,* Lei 40.

Ep. Dr. Gr. Gh. Comşa: *Cheia sectelor religioase din România,* Lei 25.

Ep. Dr. Gr. Gh. Comşa: *Credinţa şi Botezul,* Lei 5.

Ep. Dr. Gr. Gh. Comşa: *Eşti sigur de mântuire?* Lei 5,

Arhim. I. Scriban: *Adventismul dat pe faţă,* Lei 15.

Pr. Al. Scvoznicov: *Psihologia sectelor religioase,* Lei 50.

Arhiereul Grigorie Leu: *Confesiuni şi secte,* Lei 120.

Dr. V. Gheorghiu: *Impărăţia de „mii de ani" şi Lupta cea mai de pe urmă,* Lei 25.

Icoană din vieaţa făţarnică a Baptiştilor, Lei 6.

Pr. Cornel Magieru: *Care este botezul cel adevărat?* Lei 5.

Pr. Ilarion V. Felea: *Critica ereziei baptiste,* Lei 50.

Sf. Ioan Damaschin: *Cultul Sfintelor Icoane.* Lei 100.

Pr. Dr. Sp. Cândea: *Secta baptistă în România,* Lei 10.

Pr. Dr. Iosif Hradil: *Adevărata Biserică a lui Hristos,* Lei 12.

Pr. Ioan Ilie: *Cinstirea sfintelor Icoane,* Lei 12.

Pr. Ioan Ilie: *Cinstirea Sfinţilor,* Lei 12.

Pr. Dr. Nic. Terchilă: *Sâmbătarii,* Lei 15.

Pr Vasile Coman: *Adevătul ortodox şi greşala sectară. Despre sfânta tradiţie,* Lei 40.

Pr. Gheorghe Şoima: *Despre Rugăciune,* Lei 50.

Se pot procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, autorizându-ne C. Preoţi, de a ridica din salar suma dela cele ce doresc a comanda, plus spesele poştale.

Nr. 6 — 1943. (10) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Lăpugiul superior,** din protopopiatul **Dobra,** judeţul Hunedoara, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială corespunzătoare.
3. Folosirea sesiunii parohiale de 32 jugăre, teren arabil, fânaţ şi păşune.
4. Birul preoţesc în porumb sfărâmat ori grâu 10 litri, sau 20 litri ovăs, de fiecare familie.
5. Stolele obişnuite în protopopiat.

Cererile de concurs, însoţite de toate documentele necesare şi de încuviinţarea de candidare dela I. P. Sf. Mitropolit, se vor înainta Oficiului protopopesc ort. rom. al Dobrei, în termin.

Concurenţii se vor prezenta, cu încuviinţarea Oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare, în parohie la biserică, pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Dobra, la 26 Ianuarie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox al Dobrei, în înţelegere cu Consiliul parohial din Lăpugiul superior.

Pr. **Adam Lăzărescu**
adm. protopopesc

Nr. 12.110/1942. Plen. (13) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de protopop, al tractului **Olt-Şercaia,** se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Protopopul instituit va fi şi parohul titular al parohiei centrale Şercaia şi va avea îndreptăţire legală la următoarele beneficii:

1. Salarul dela Stat;
2. Folosinţa caselor parohiale protopopeşti din Şercaia şi supraedificatele de pe curtea protopopească.
3. Sesiunea parohială de 32 jug. pământ arător şi fânaţ, din care 18 jug. din Reforma agrară;
4. 5 stj. (20 m. steri) lemne de foc;
5. Stolele parohiale legale;
6. Diurna de protopop, dela Stat şi
7. Diurnele dela vizitaţiile canonice şi dela deplasările oficiale.

Cererile de concurs, însoţite de actele cuvenite, se vor înainta în termen Consiliului Arhiepiscopesc în Sibiu.

Sibiu, la 23 Februarie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 2096/1943 (22) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a treia (III-a) Criţ cu filia Cloaşterf, din protopopiatul Sighişoara, se publică concurs cu termin de 15 zile.

Venitele împreunate cu postul de paroh sunt:

1. Salarul dela Stat;
2. Casă parohială bună;
3. Sesiune parohială: 2 jug. 565 stj. arător şi din reforma agrară 10 jug. păşunat-fânaţ la Criţ şi 5 jug. păşunat-fânaţ la Cloaşterf;
4. Una ferdelă grâu dela fiecare familie;
5. Opt stânjini lemne de foc dela parohie;
6. Stola obişnuită în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta la Consiliul arhiepiscopesc în Sibiu, care va întregi parohia prin numire.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 9 Martie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 75—1943 Prot. (16) 2—3

Concurs

Potrivit ordinului P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc Nr. 260 Bis. din 19 Ianuarie 1943 publicăm concurs, cu termen de 30 de zile dela întâia apariţie în „Telegraful Român", pentru întregirea noui înfiinţatei parohii de clasa I: **Lupeni II,** cu filiile **Câmpul lui Neag şi Uricani.**

Venitele acestui post sânt:

1. Salarul dela Stat.
2. Locuinţă şi luminatul dela parohie, — iar încălzitul cu avantagiile acordate şi celorlalţi preoţi din localitate.
3. Venitele stolare benevole.
4. Folosinţa unei grădini de legume de aproximativ $^1/_4$ jugăr.

Petiţiile de concurs, însoţite de documentele regulamentare, se vor înainta în termen P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc, care va face întregirea prin numire. Preoţii în funcţiune vor înainta „curriculum vitae" în loc de actele de studii.

Petroşani, 12 Februarie 1943.

Oficiul protopopesc ort. rom, Jiu, în înţelegere cu consiliul parohial.

Ion Duma
prot.

---

(15) 2—3

Concurs

Pentru întregrrea parohiei nou înfiinţată, de clasa I-a **Braşov Blumăna II,** protopopiatul Braşovului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român. Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela Stat
2. Stola obişnuită
3. De locuinţă sau de plata chiriei se vor îngriji credincioşii nouei parohii.

Parohia va funcţiona independentă de parohia Braşov-Blumăna I. Cererile de concurs, însoţite de documentele necesare se vor înainta direct Prea Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc Sibiu, care va întregi noua parohie prin numire.

Braşov, 18 Februarie 1943.

Dr. N. Stinghe
adm. prot.

Oficiul protopopesc ortodox român al Geoagiului

Ad. Nr. 257/1943 (9) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Folt,** protopopiatul Geoagiu, jud. Hunedoara, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împrumutate cu acest post:

1. Salar dela Stat,
2. Locuinţă cu dependinţele economice necesare,
3. Sesiune parohială, 6 jug. 1419 st. p. arător,
4. Folosirea cimiterului în întindere de 1200 st. p.
5. Una parte lemne din parchetul pădurii comunale şi una parte din cea a composesoratului.
6. Stola obişnuită în parohie.

Cererile de concurs se vor înainta în termen oficiului protopopesc al Geoagiului, însoţite de toate documentele şi de încuviinţarea Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit.

Concurenţii se vor prezenta, cu înştiinţarea protopopului, în parohie pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Geoagiu, la 12 Februarie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român al Geoagiului în înţelegere cu consiliu parohial din Folt.

Teodor Glodeanu
protopop

CASSA DE PASTRARE
Institut de credit şi economii S. A., Sălişte
Capital social Lei 1.250.000.
Inscrisă în Registrul Bancar Nr 9 din 1934.

Bilanţ anual încheiat la 31 Decemvrie 1942

Activ. Cassa: Numerar efectiv lei 524.621; Disponibil la bănci, în ţară lei 10.000; Portofoliul de titluri: Titluri româneşti, cu venit fix; Efecte publice v. n. lei 57.500; în portofoliu v. r. lei 36.800; Cu venit variabil: Acţiuni necotate la bursă v. n. lei 1.196.400; în portofoliu v. r. lei 328.707; Titluri străine v. n. lei 660.300: în portofoliu lei 9; Totalul portofoliului de titluri lei 365.516; Debitori: din ţară: Debitori garantaţi cu diverse: în portofoliu lei 57.493; Creanţe în conversiune conform legii din 7. IV. 1934: în portofoliu lei 1.117. 939; Imobile: Pentru uzul propriu şi înmagazinare de mărfuri lei 600.000: Alte imobile lei 6.408.465; Total lei 7.008.465: Mobilier lei 337.820: Conturi diverse (debitoare) lei 563.095: Totalul activului lei 9.984.949.

Conturi de Ordine. Cauţiuni statutare lei 110.000: Ipoteci, cesiuni şi garanţii diverse: în portofoliu lei 3.482.485; Depozite de titluri şi alte valori în păstrare lei 353 509: Total lei 3.945.994.

Pasiv: Capital social lei 1.250.000: Fondul de pensii şi ajutor al funcţionarilor lei 157.436: Depuneri spre fructificare: Din ţară: Depuneri vechi reduse prin aranjament: în vedere lei 2.378.411; Creditori din ţară: Creditori reduşi, rate întârziate lei 52.609: Creditori nereduşi noui: La vedere lei 3.083.825; Total lei 3.136.434; Conturi diverse (creditoare) lei 3.062.668. Total pasiv lei 9.984.949.

Conturi de ordine. Deponenţi de cauţiuni statutare lei 110.000; Deponenţi de ipoteci, cesiuni şi garanţii diverse; în portofoliu lei 3.482.485; Deponenţi de titluri şi alte valori în păstrare lei 353.509; Total lei 3 945.994.

Profit şi pierdere, încheiat la 31 Decemvrie 1942

Debit. Cheltuieli de administraţie; Salarii lei 81.607; Diverse lei 99.374; Total lei 180.981; Impozite şi taxe lei 74.398; Dobânzi plătite la creditori lei 43.691; Totalul cheltuelilor lei 299.070.

Credit. Dobânzi încasate dela debitori lei 78.294; Comisioane încasate lei 1.678; Venitul portofoliului de titluri: Din cupoane exigibile lei 1.944; Venitul imobilelor lei 165.939; Incasări din creanţe amortizate lei 51.215; Totalul veniturilor lei 250.070.

Consiliu de administraţie

Verificat şi găsit în conformitate cu codul de comerţ şi legea pentru organizarea şi reglementarea comerţului de bancă,

1—1 **Consiliul de cenzori**

Citiţi şi răspândiţi

Revista Teologică

Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească. Apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE al Ardealului. Redacţia şi Administraţia: Sibiu, Academia teologică „Andreiană". Redactor: Prof. Dr. Grigorie T. Marcu. Abonament anual, Lei 560.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIREA SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 28 Martie 1943 — Nr. 13

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Sibiu
Str. Şaguna 8

Organ naţional-bisericesc. — Intemeiat în 18 [illegible] Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Şase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

BASARABIA NOASTRĂ

Partea de Răsărit a pământului românesc, care poartă numele cu rezonanţe atât de străvechi româneşti de Basarabia, ne este nouă Ardelenilor deosebit de scumpă.

Având să suporte în veacul din urmă o soartă asemănătoare cu a Ardealului, alipirea ei la Patria-Mamă a marcat începutul eliberării tuturor provinciilor româneşti de sub stăpâniri străine. Imi amintesc ce forţă nouă au primit nădejdile noastre în primăvara anului 1918 când, după un şir de evenimente întristătoare, Basarabia a revenit în cadrele României strâmtorate, ca o primă mângăiere din partea celei mai duioase fice. Eram sigur că actul acesta inaugurează o serie nouă, cea mai măreaţă serie în istoria neamului nostru.

Basarabia a venit atunci acasă prin autodeterminare. Acest fapt e o dovadă incontestabilă că Basarabia n'a încetat nici o clipă să se simtă parte întregitoare din pământul şi sufletul românesc, cu toate mijloacele de înstrăinare folosite de regimul ţarist.

In ciuda acestei evidenţe Rusia comunistă a cotropit în 1940 din nou Basarabia, aducând asupra ei noianul de suferinţe fără număr şi măsură. Deşi prin faptul că a constituit dincolo de Nistru o Republică **moldovenească**, *pentru Românii ce populează în număr covârşitor acel ţinut, mărturisea ea însaşi în chip evident caracterul românesc al Basarabiei, totuşi nu s'a sfiit să treacă peste un asemenea considerent, călcând în picioare dreptul la libertate al unei naţiuni.*

Armatele noastre viteze au eliberat însă după scurtă vreme pe încercaţii noştri fraţi din Răsărit.

Ardealul îndurerat şi el din nou, ca printr'o continuă solidaritate cu Basarabia, a tresărit cu nădejdile înviorate, presimţind că istoria se va repeta. Ştiam că a doua eliberare a Basarabiei va aduce după ea evenimente asemănătoare cu cele din 1918 şi în ce priveşte Ardealul.

Ierarhii Ardealului şi un număr impresionant de preoţi au ţinut să dea graiu acestei bucurii prin călătoria misionară ce au întreprins-o în Basarabia îndată după eliberarea ei.

Pământul Basarabilor a fost necontenit românesc din străfunduri de istorie naţională. Drepturile noastre asupra lui stau pe temelia cea mai sfântă şi mai nesdruncinată. Ele sunt apărate astăzi de conştiinţa întregului neam românesc, gata la toate jertfele pentru redobândirea şi apărarea patrimoniului strămoşesc.

† NICOLAE,
Mitropolitul Ardealului

Corul Armatei

Inchinătorii cari aleargă cu drag în catedrala Mitropoliei ortodoxe din Sibiu, au avut prilejul fericit de a fi înălţaţi sufleteşte atât Duminecă 21, cât şi joi 25 Martie. a. c. Inălţarea le-a prilejuit-o *„Corul Armatei"*, care a dat răspunsurile liturgice în chip magistral.

Din îndemnul Dlui Lt.-Col. Isăcianu, comandantul Şcoalei de subofiţeri de cavalerie, elevii veniţi la şcoală au fost organizaţi în vederea alcătuirii unui cor religios. Din peste 700 elevi, au fost aleşi 120. Pentru alegerea şi instrucţia corişti lor a fost ales neobositul Diac. Anatolie Scurtu profesor de merit şi însuşi un cântăreţ de valoare.

După ce-am ascultat „Corul Armatei" în două rânduri mărturisesc deschis că impresia făcută în catedrală a fost puternică. Era o adevărată bucurie sufletească să auzi vocile de oşteni lăudând pe Dumnezeu. Felicităm atât pe dl Lt.-Col. Isăcianu care a iniţiat şi sprijinit corul, pe corişti cari s'au dovedit elemente de valoare, cât şi pe iscusitul şi îndrăsneţul conducător. Suntem bucuroşi de-a asculta acest cor cât mai des.

G. Benescu

Sensul muncii

Niciodată în istorie problema muncii nu s'a bucurat de atâta atenţiune ca în epoca actuală. Incet, încet munca a răsbit la suprafaţa consideraţiunii celei mai alese, după milenii de dispreţuire din partea păturii suprapuse.

Azi conducătorii de popoare proclamă munca drept pivotul principal în jurul căruia înţeleg să îndrume organizarea lumii. Munca este socotită suprema virtute şi puterea creatoare a tuturor valorilor.

Criza actuală de proporţii mondiale este considerată ca fiind o criză a muncii şi soluţia este aşteptată dela o fericită rezolvare a problemei muncii.

De aceea nu este de prisos să se reia cât mai des discuţia acestei probleme atât de actuale şi de importante.

Consideraţiunile noastre de mai jos sunt inspirate de o carte recentă a lui Eberhard Grisebach, filosoful de răsunătoare celebritate. Cartea se intitulează: «Die Schicksalsfrage des Abendlandes» (Destinul Occidentului) şi este apărută în Elveţia, în 1942.

El crede că nu din prea puţină muncă se explică criza de astăzi. Dimpotrivă, niciodată nu s'a muncit cu atâta zor în Europa. Toată lumea gâfâie prinsă în ritmul tot mai accelerat al unei activităţi fără răgaz.

«Domneşte o activitate neodihnită pe toate terenele. S'ar putea crede că pricina se găseşte în desnădejde. E de admis că agitaţia aceasta este un semn al unei nelinişti interioare... S'ar putea da drept motiv, desigur, nevoile existenţiale. Dar oare n'ar putea fi ele învinse mai degrabă prin linişte, decât prin agitaţie? Lipsurile externe îşi au cauza în grijile lăuntrice» (p. 312).

Cauza acestei uriaşe alergături o vede Grisebach în faptul că munca şi-a pierdut înţelesul ei adevărat. Oamenii nu mai ştiu, propriu zis, pentru ce muncesc. «Munca şi-a pierdut baza ei esenţială, patria ei, misiunea ei, scopul ei real. De aceea aleargă roţile maşinilor atât de repede. De aceea a crescut atât de mult valul vorbăriei şi al retoricei. De aceea publică scriitorul în fiecare an o carte, deoarece el însuşi nu mai crede în fond, în realitatea lumii lui. Conştiinţa îi spune că ceva nu mai e în ordine. Orice muncă fără răgaz are ceva de acoperit» (p. 313).

Semnele exterioare ale crizii actuale a muncii sunt «lipsa de productivitate, de rentabilitate şi de calitate». Mai grave sunt însă aspectele interioare ale crizei, cari constau într'o anumită stare sufletească a muncitorului continuu nemulţumit şi neataşat la munca lui.

Dar care este acel înţeles pe care pierzându-l munca, a produs aceste fenomene de continuă criză?

E. Grisebach răspunde: «munca a ajuns să fie prestată pentru ea însaşi, fără o legătură cu comunitatea ca bază a ei... Munca europeană, cu toate rezultatele ei technice, n'a clădit o comunitate reală, ci a disolvat prin această technică orice societate» (p. 314).

Rezumând ceeace are de spus cu privire la criza muncii, Grisebach stabileşte:

1. «Fără sens e orice muncă ce a pierdut de sub picioarele ei fundamentul comunităţii şi nu mai corespunde unei cereri».

2. «Fără sens este munca ce se realizează numai pentru cel ce o prestează, spre a servi succesului şi mulţumirii subiectului ei».

3. «Fără sens este munca ce readuce lucruri moarte în viaţă, ce încearcă o restaurare de forme şi norme, cari şi-au perdut de mult legătura cu viaţa».

4. «Plină de sens va fi munca ce va servi unei reclădiri (a comunităţii), pentrucă muncitorul stă pe terenul solid al Patriei sale, are în ve-

FOIŞOARA

Biserica şi protecţia familiei, mamei şi copilului

de Prof. univ. Dr. Gh. Popoviciu

(4) (Urmare)

Cele arătate ne ajută într'o măsură oarecare să ne facem o imagine despre *rolul preoţimii noastre* în activitatea vindecătoare şi în *ocrotirea socială*, privind *inclusiv pe copil*, cât şi despre pregătirea sa pentru acest rol şi modul în care şi l-a îndeplinit.

Alături de instituţiile de mai sus, cât şi altele de asistenţă şi ocrotire bisericească, — spitalele, adăpostirile mănăstireşti, bolniţele, arhondaricurile mănăstireşti — au mai existat la noi în trecut şi aşezăminte laice, cari au fost fondate tot de feţe bisericeşti sau au pornit din îndemnuri religioase. Astfel Mănăstirea Colţea din Bucureşti a fost reclădită la sfârşitul secolului 17 de Spătarul *Mihail Cantacuzino*, cu scopul de a face în ea „cu creştinească socoteală, după chipul celor văzute în străinătate, bolniţă întru a Dumisale veşnică pomenire şi casă de streini, spre odihna şi mângăerea celor săraci cari pătimesc de boale, vrând ca să se împliniască cuvântul Celuia ce pentru mântuirea noastră a pătimit". Tot în numele credinţei creştineşti s'au adunat averile, din al căror venit se întreţine până azi Spitalul Colţea. Sub influenţa aceluiaş sentiment religios a fondat la Bucureşti *Grigore Ghica II* (la 1735) actualul Spital Pantelimon, deasemenea *Safta Brâncoveanu* (în 1737) actualul Spital Brâncovenesc, iar la Iaşi *Mihail Cehan Racoviţă* (în 1757) actualul Spital Central Sf. Spiridon. Din motive analoage a luat fiinţă în 1775 la Bucureşti un *azil* şi un fel de *spital de copii, orfanotrofiu*, instalat de Domnitorul *Ypsilante* lângă Biserica cu toţi sfinţii; tot dânsul a înfiinţat „cutia milelor" din al cărei venit să fie *ajutoraţi copiii săraci*. De o categorie analoagă este Leagănul Sf. Ecaterina, fondat în 1897 la Bucureşti pentru *primirea şi creşterea copiilor lipsiţi, dela naştere până la 2 ani*. Aceste aşezăminte toate, uneori cu jertfe materiale extraordinare cari au depăşit veniturile fondurilor bisericeşti sau particulare corespunzătoare, au asigurat *noua desvoltare* atât de frumoasă *a medicinei româneşti*, inclusiv a ramurilor cari interesează *sănătatea şi ocrotirea copilului.*

* * *

Rezultă din cele arătate până aci că o legătură între religie şi activitatea medico-socială a existat în toate timpurile şi la toate popoarele, dar că ea a fost intensificată în special prin Creştinism. Opera de Ocrotire şi Asistenţă a Familiei, Mamei şi Copilului *a început la Biserica Orientală*, dar cu timpul ea a devenit puternică în special în Occident, odată cu preponderenţa Apusului faţă de Răsărit, câştigată în toate domeniile. Acest progres coincide cu împrejurările politice grele venite asupra Răsăritului, culminând cu dispariţia imperiului bizantin şi înlocuirea lui prin imperiul otoman. Lovitura care a primit-o prin aceasta Creştinismul răsăritean, s'a repercutat inclusiv asupra operei medico-sociale a popoarelor şi ţărilor creştine din Orient, ajunse în stare mai precară în comparaţie cu Apusul, faţă de situaţia dinainte, superioară Apusului, depe timpul imperiului roman bizantin,

Acest fapt arată odată mai mult rolul pe care l-a

dere trebuinţele ei şi aduce pentru ele jertfa oricărui individualism» (p. 316).

In continuare Grisebach expune în detalii condiţiile unei munci care să servească închegării relaţiilor dintre oameni şi consolidării comunităţii.

Munca nu se justifică prin sine, ci prin faptul că ea este mijlocul esenţial prin care oamenii se ajută, se complectează, se întâlnesc şi se înfrăţesc. In alt sens decât cuvântul, munca e puntea dela om la om, e jertfa pe care o aduce fiecare pentru semenii săi, e victoria asupra egoismului, e cheltuirea propriei fiinţe pentru alţii.

Muncii i s'a destinat din primul moment de către Creator rostul de a fi antipodul păcatului, adică al egoismului.

In «sudoarea feţii», care se scurge din omul muncitor, e disovat egoismul şi răul din om, dar ea e şi o jertfire treptată a fiinţii noastre, în scopul purificării ei.

A face şi din muncă o unealtă de satisfacţii egoiste, fie ele materiale, sau intelectuale, sau estetice, înseamnă a o deturna dela scopul cu care a fost legată de destinul omenesc, adecă a-i lua orice scop.

De aceea transformarea ei în unealtă a egoismului produce nefericirea. Până în timpurile mai nouă fenomenul acesta apărea limitat la inşi singuratici. Dar în timpurile moderne fenomenul s'a generalizat şi deodată cu el criza a luat proporţii cosmice.

Cum se face că munca transformată în unealtă a individualismului aduce nefericirea? Cine munceşte numai pentru câştig îşi vede apetiturile crescând în măsura în care le satisface, iar ca urmare necesitatea de-a munci tot mai mult. Pe de altă parte munca aceasta, care îl prinde pe om ca o maşină tot mai accelerată îi este antipatică prin ea însaşi, dacă nu vede în ea decât o condiţie aspră de a-şi susţinea existenţa.

Astfel lăcomia de câştig a sporit fără măsură apetiturile omenirii, dar producţia a întrecut adesea trebuinţele ei, iar muncitorii şi-au văzut munca refuzată.

Munca pentru succese personale de alt ordin, pentru glorie intelectuală, artistică, având un impuls egoist, nu a lăsat până la urmă decât un gust de cenuşe în cerul gurii, un sentiment de zădărnicie, însoţit de goana tot mai multora de a ajunge în primele rânduri ale celebrităţii.

Numai satisfacţiile egoiste, trupeşti şi intelectuale, să formeze scopul muncii? Dar iată că acestea în loc să aducă fericirea, alungă pe om şi mai avan în sdroaba lui, iar acest cerc vicios nu va putea sfârşi decât în spargerea maşinii omeneşti în mii de bucăţi.

Munca e pentru dragoste şi pentru comuniune, spune azi chiar un calvin ca Grisebach. Iar dacă e pentru dragoste şi comuniune — nu pentru promovarea individualismului — ea trebue să-şi aibă măsura ei şi să se orienteze după ceeace-i necesar semenilor. Grisebach stabileşte o serie întreagă de restricţii cantitative şi morale ale muncii. Europa munceşte prea mult şi prea fără scrupule şi consideraţii morale, spune el.

Dar restricţiile acestea ale muncii adăogăm noi, nu pot merge decât mână în mână cu înfrânarea apetiturilor, cu o anumită asceză, care e o reţinere a egoismului nu numai în raport cu Dumnezeu, ci şi în raport cu semenii, lucru pe care îl caută Grisebach.

Europa dusă pe marginea prăpastiei, datorită mentalităţii deviate a spiritului din Apus, trebue să se întoarcă deplin la înţelepciunea cuprinsă în duhul răsăritean.

D. STĂNILOAE

† Dr. Aurel Crăciunescu

Suflarea tainică a morţii a stâns în zilele acestea lumina unei vieţi care a umplut cu razele sale inimile mai multor generaţii de ucenici în timpul de peste un sfert de veac cât a fost dascăl vrednic al Academiei noastre teologice din Sibiu.

O veste tristă ne aduce la cunoştinţă că iubitul nostru dascăl şi coleg, **Preotul Dr. Aurel Crăciunescu,** *nu mai este între cei vii. S'a stâns lumina vieţii lui care „aşa a luminat înaintea noastră, a foştilor lui elevi şi colegi, încât văzând noi faptele lui cele bune am învăţat să preamărim pe Tatăl nostru cel din ceriuri".*

Datele externe ale vieţii sale sunt acele ale unui preot adevărat şi om de carte, a cărui vrednicie, trebuind să fie apreciată, îl urcă de pe o treaptă pe alta în ierarhia bisericească şi cărturărească.

Preotul Dr. Aurel Crăciunescu s'a născut în comuna Cnez, judeţul Timişului, la 29 Iunie 1877. Studiile secundare le-a făcut la Timişoara şi Blaj, terminându le în anul 1896. A studiat apoi Teologia în Arad şi Cernăuţi şi a fost promovat la rangul de doctor în 21 Noemvrie 1902.

După terminarea studiilor sale teologice, tinărul însufleţit pentru munca grea şi anevoioasă dar mai frumoasă decât toate celelalte străduinţe omeneşti, însufleţit să muncească în via Domnului, primeşte sfânta taină a preoţiei şi este aplicat cu începutul anului şcolar 1903—1904 ca profesor în secţiunea teologică a Seminarului „Andreian" de atunci, unde funcţionează cu râvnă şi devotament peste un sfert de veac când drept recunoştinţă pentru munca sa rodnică este învitat să ocupe înalta demnitate de consilier patriarhal pe lângă cel dintâi patriarh al României întregite.

A muncit cu sârguinţa slugii vrednice şi credinciose a Stăpânului său pământesc şi ceresc, şi-a îndeplinit conştiincios chemarea îndoită de preot şi profesor, făcând cinste atât amvonului cât şi catedrei şi fiind iubit deopotrivă atât de elevi în şcoală cât şi de credincioşi în biserică.

Ca om părintele Aurel Crăciunescu era o mângâiere şi o bucurie pentru toată lumea. Sufletul lui era de-o bunătate, de o blândeţă, de-o gingăşie, de-o seninătate şi înţelegere fără pereche. Era prietenul tuturor prin această bunătate şi mai ales prin seninătatea i care contamina şi electriza în mod norocos întreaga societate în mijlocul căreia activa. S'a ştiut face iubit de toată lumea şi prin judecata lui dreaptă şi chibzuită, moderată, care l făcea să vadă în punctul de vedere al fiecăruia partea de adevăr şi în sufletul oricui partea de frumuseţe şi umanitate. Cei care l-am cunoscut mai de aproape, pierdem într'însul pe dascălul care a lucrat după modelul dumnezeescului Dascăl, păstrând toată viaţa căldura dragostei divine între dascăl şi elev, taina cea mai mare a rodniciei învăţământului de toate gradele; pierdem într'ânsul pe colegul şi colaboartorul sincer şi pe prietenul adevărat şi vom simţi totdeauna pustiul ce l-a lăsat în noi dispariţia lui prea de timpurie.

Iar sfânta noastră Biserică, maica divină a tuturor românilor plânge împreună cu noi pierderea unui fiu credincios care viaţa lui întreagă a ştiut să-i slujească cu devoţiune şi printrânsa neamul, pentrucă părintele Aurel Crăciunescu a propoveduit cu stăruinţă adevărul că neamul românesc poate fi susţinut şi întărit numai prin Biserica ortodoxă.

Academia noastră teologică în care a muncit peste un sfert de veac, va po meni totdeauna cu dragoste pe profesorul ei de altădată, rugând pe bunul Dumnezeu să-i facă parte de odihnă în vecii vecilor.

Dr. Nicolae Terchilă,
prof. la Acad. teol. „Andreiană"

Cunoaşterea de sine

In decursul sf. Post al Paştilor, controlul asupra faptelor noastre trebue să fie şi mai riguros decât până acum. Numai printr'un astfel de control — şi desigur folosind intens toate mijloacele ce ni le pune la dispoziţie Biserica — vom putea realiza o ridicare a nivelului moral al vieţii noastre. Deeaceea e bine să stăruim puţin asupra cunoaşterii de sine şi asupra rostului ei în ansamblul vieţii creştine.

Chiar şi pe planul de viaţă naturală, cunoaşterea adevărului este o condiţie absolut necesară a întreprinderii sau săvârşirii vreunei acţiuni demne de om. Căci mai înainte de a face ceva, trebue să ştim, să ne dăm seama de ceeace vrem să facem şi pentrucă *de calitatea cunoaşterii depinde calitatea faptelor.*

Cum acţiunea harului divin nu distruge şi nici nu sileşte natura umană, ci o plineşte, *cunoaşterea îşi păstrează necesitatea şi importanţa şi în sânul vieţii creştine.* Dinamismul teandric ce produce virtutea are la bază fenomenul cunoaşterii şi tocmai pentrucă'n sfera vieţii creştine cunoaşterea este un element indispensabil, *puterea raţiunii este potenţată şi completată de aceea a credinţei,* care-i lărgeşte orizonturile şi-i desăvârşeşte posedarea adevărului mântuitor. Deaceea sf. Scriptură ne şi învaţă — indirect sau direct — că *cunoaşterea adevărului creştin este condiţie şi mod al mântuirii subiective.* Sf. Ap. Ioan spune: „Adevărul vă va libera pe voi„ (Ioan, VIII, 32). Că mântuirea subiectivă e condiţionată de cunoaşterea adevărului revelat, reiese lămurit din tot atât de clasica mărturisire paulină: „Dumnezeu... voeşte ca toţi oamenii să se mântuiască şi să vie la cunoştinţa adevărului" (I Timot. 2, 4-5). Cunoaşterea este condiţie a deplinătăţii morale: „Şi aceasta mă rog — spune marele Apostol al neamurilor — ca iubirea voastră să prisosească tot mai mult şi mai mult şi mai mult, în *cunoştinţă şi în orice pricepere,* ca să puteţi să preţuiţi cele ce sunt mai de folos şi să fiţi lămuriţi şi fără prihană în ziua lui Hristos" (Filip. I, 9-10). Sf. Ap. Petru îşi îndeamnă cetitorii epistolei să se străduiască întru cunoaştere: „Puneţi şi din partea voastră toată sârguinţa şi adăugaţi la credinţa voastră: fapta bună iar la fapta bună: *cunoştinţa.* (II Petru 1, 5).

Un aspect sau o latură a cunoaşterii, ca mod şi condiţie a mântuirii subiective şi a desăvârşirii morale, este *cunoaşterea de sine,* a cărei necesitate şi importanţă se reliefează deja suficient din cele subliniate până aici.

Cunoaşterea de sine este o expresie a demnităţii omeneşti şi a iubirii de sine. Ea-i adânc sădită de către însuşi Dumnezeu în firea noastră şi o avem încă dela naştere în stare de aptitudine sau de potenţă, pentru ca s'ajungă cu timpul la deplină desvoltare, prin educaţie şi exercitare continuă. Ca şi celelalte manifestări sufleteşti, ea se slăbeşte prin inerţie şi se desvoltă prin observaţiune, reflexiune şi studiu.

Cunoaşterea de noi înşine ne deosebeşte şi distanţează de animal; pe când animalul trăeşte inconştient şi pur mecanic în baza instinctului, omul îşi dă seama de viaţa sa şi ştie că trebue să tindă spre ceva cu totul superior vieţii animale: viaţa sa are sublimul scop de a se pregăti pe pământ pentru cer prin desăvârşirea morală şi spirituală.

Cunoaşterea de sine are un rol important. Prin ea ne luminăm inteligenţa pentru a cunoaşte adevărul şi a putea înţelege cât mai bine datoriile noastre, precum şi mijloacele cele mai potrivite pentru împlinirea lor; prin ea putem trăi şi lucrăm altfel, ca să fim bine plăcuţi lui Dumnezeu.

Nu numai cunoaşterea adevărului revelat, ci şi *cunoaşterea de sine este condiţie şi mod al mântuirii subiective,* întrucât aceasta din urmă depinde de conformarea tuturor acţiunilor noastre la viaţa divină şi de împlinirea tuturor datoriilor morale.

In ce constă cunoaşterea de sine? *Ea constă în a ne da bine seama de toate calităţile şi defectele noastre.* Ca atare, ea stăvileşte amorul propriu, care orbeşte de obiceiu pe om şi-l face să nu-şi vadă defectele, ci să creadă că posedă

---

avut Biserica Creştină în progresul medicosocial al popoarelor de azi. Temeiurile au fost puse de creştinism. Cu deosebire protecţia familiei, a mamei şi copilului îşi datorează existenţa aproape în întregime Bisericii creştine. Dacă legătura dintre Biserică pedeoparte, Medicină şi operă de Ocrotire socială pedealtăparte a slăbit cu timpul tot mai mult, ea nu s'a destrămat cu desăvârşire. După cum nu există despărţire între trup şi suflet, nu pot dăinui deosebiri fundamentale între Medicină şi Religie. Ele vor trebui să meargă *şi în viitor* pe *drumuri comune sau apropiate,* după cum în sufletul poporului suferinţa şi credinţa sunt strâns unite.

Despărţirea între studiile Medicinei şi Teologiei s'a făcut în epoca modernă, cu scopul ca fiecare să poată lua o desvoltare cât mai largă, imposibilă când ele sunt îmbrăţişate de aceleaş persoane şi instituţii. Această despărţire a dat rezultate practice strălucite, a asigurat progresul amândurora, dar nici decât n'a însemnat o separaţie pe bază de incompatibilitate. Nu există *nici o nepotrivire gravă,* din cauza deosebirilor în mijloace sau în practice, sau din cauza unor contradicţii aparente. Activitatea preotului şi a medicului rămân două apostolate legate împreună prin ţintele sublime comune, la cari năzuesc. Acestea sunt sănătatea trupească şi sufletească deopotrivă, cu alinarea suferinţelor, prelungirea vieţii, desăvârşirea morală şi asigurarea fericirii. Medicul asigură sănătatea trupească, preotul este medicul sufletului.

Ocrotirea şi asistenţa familiei, mamei şi copilului a atins în ultimele decenii *rezultate strălucite.* S'a reintronat viaţa familiară ca bază a Societăţii şi a organizării unei Naţiuni. S'au asigurat drepturi egale femeii cu ale bărbatului, dar cu utilizarea ei firească, ca mamă şi soţie. S'a obţinut, în ţările occidentale, o diminuare a mortalităţii copiilor, înspăimântătoare în trecut, la nivelul minimal. S'a ajuns să se redreseze natalitatea, scăzută în unele ţări şi regiuni în mod îngrijorător. Nu trebue să uităm că toate aceste succese au fost iniţiate prin opera de Protecţie şi Asistenţă a familiei, mamei şi copilului, începută înainte cu două milenii de Biserica lui Hristos. Idealurile puericulturei moderne sunt *principiile de bază ale Religiei creştine.* Realizările practice de azi în această operă, vin ca o încununare a străduinţelor de veacuri ale Creştinismului.

In ceeace ne priveşte pe noi Românii, a căror fiinţă ca mod de viaţă, gândire, suflet, este determinată aproape în întregime de Biserica strămoşească, — o desvoltare în viitor a operei de ocrotire socială cere o colaborare cu atât mai serioasă între medici şi preoţi, cu cât dela o asemenea colaborare sunt de aşteptat rezultate excepţionale. Lupta pentru întărirea familiei, ajunsă pe cale de destrămare în ultimele două decenii, combaterea denatalităţii, produsă prin avort sau alte mijloace anticoncepţionale, reaşezarea femeii în căminul familiar, la locul şi chemarea sublimă pentru care a fost creiată de Dumnezeu, *nu se poate face fără Religie şi fără Biserică.* Combaterea multelor boli, cari dau mortalitatea atât de ridicată a copiilor din ţara noastră, azi cea mai mare în întreaga Europă, cere unirea tuturor forţelor, deci alianţa cea mai firească din toate timpurile, în acest scop, a Medicinei cu Biserica.

O asemenea năzuinţă este de acord cu concepţia şi opera unor importanţi factori în această problemă. In *Ardeal* încă *înainte de războiul mondial,* în 1914, Mitropolitul *Ioan Meţianu* la iniţiativa dlui Prof. *Ghibu,* pe atunci inspector al şcolilor ortodoxe din Ardeal, a luat măsuri pentru ocrotirea tineretului, cultivarea lui tru-

numai calităţi; înăbuşe mândria şi cultivă smerenia, condiţie inerentă a autopreţuirii corecte: „Nimeni nu poate să măsoare alte lucruri, dacă nu se măsoară pe sine“ (Pliniu); „Când spui unui om: cunoaşte te, nu e numai pentru a-i împuţina din mândrie, ci şi pentru a-l face să ştie, cât preţueşte el “. (Cicero). Dacă ne dăm seama bine că egoismul şi mândria cultivă egocentrismul şi omoară iubirea de Dumnezeu şi de aproapele, că smerenia este condiţie indispensabilă pentru menţinerea legăturii continue cu Dumnezeu şi pentru străduinia neîntreruptă întru desăvârşirea morală, atunci rostul deplinei atotcunoaşteri pentru mântuire, e evident dela sine.

Numai prin cunoaşterea de noi înşine putem să corijem defectele ce le avem şi să folosim bine calităţile noastre, spre a ne desăvârşi şi mântui.

Deaceea cugetătorii tuturor vremurilor au subliniat necesitatea şi folosul cunoaşterii de sine: „Cunoaşte-te pe tine însuţi“ (Socrate); „Veghiaţi asupra voastră, învinuiţi-vă singuri, judecaţi-vă apoi; cereţi iertare câteodată, şi dacă este nevoe, daţi-vă şi câte o pedeapsă“ (Seneca); „A învăţa să te cunoşti pe tine însuţi, este cea dintâiu dintre grijile pe care înţelepciunea supremă le impune oricărui muritor“ (La Fontaine). Iar filostfia actuală stărue cu mult interes asupra persoanei omului, străduindu-se să cunoască în cât mai largă măsură şi căutând să pătrundă până în cele mai tainice adâncuri ontologice ale acesteia.

Sf. Scriptură este şi mai categorică în această privinţă: „Să luăm seama la umbletele noastre, să le cercetăm şi să ne întoarcem la Domnul“ (Plângerile lui Ieremia III, 40); „Ispitiţi-vă pe voi înşivă, dacă sunteţi în credinţă; puneţi-vă la încercare pe voi înşivă“ (II Corint. 13, 15); „Dacă ne-am judeca pe noi înşine, n'am fi judecaţi“ (I Corint. 11, 31). Ceartă aspru pe cei ce judecă pe alţii şi nu se judecă pe sine (Cf. Mat. VII, 3 5). Sf. Tradiţie vorbeşte în această privinţă prin glasul Sf. *Ambrozie*: „Studiul cunoaşterii de noi înşine să-l punem mai presus de orice alt studiu. Cea mai folosiotare dintre toate cunoştinţele este aceea care ne dă noţiuni drepte despre noi înşine şi ne învaţă să ne conducem“. Indatorirea morală şi folosul cunoaşterii de noi înşine este prin urmare, mai presus de orice discuţie şi îndoială.

Mecanismul psihologic al cunoaşterii de sine este foarte complicat. In complexul lui se angrenează toate puterile sufleteşti, dar mai ales raţiunea, conştiinţa psihologică, conştiinţa morală şi voinţa.

Oricât ne-am strădui, nu ne putem cunoaşte deplin, întrucât — după cum a relevat direcţia ontologistă a filosofiei actuale — persoana umană e învăluită în mister, ca dealtfel întreagă existenţa. Deaceea cunoaşterea de sine are nevoe de puteri de sus, ca să fie deplină. Pe acestea le dobândim prin rugăciune fierbinte, ca Sf. Duh să ne înarmeze cu darul cunoştinţei, singurul care ne dă putinţa unei autocunoaşteri depline.

Filosofii şi mai ales sfinţii recomandă două căi. pe care se poate ajunge la cunoaşterea de sine: *Examinarea preventivă* şi *examinarea conştiinţei*.

Examinarea preventivă se face dimineaţa şi constă din: *a*) Trecerea în revistă a celor ce avem de săvârşit în cursul zilei respective; *b*) înfăţişarea împrejurărilor ce ar putea surveni şi oblicirea, după putinţă, a calităţii acestora de' a fi favorabile planurilor noastre de acţiune; *c*) imaginarea de mai înainte a mijloacelor ce ne înlesnesc fo losirea împrejurărilor favorabile şi evitarea celor nefavorabile.

Examinarea conştiinţei se face după ce am isprăvit lucrul, adecă seara, şi constă din trecerea în revistă prin faţa conştiinţei a tuturor celor făptuite şi gândite în cursul zilei respective şi judecarea lor în lumina principiilor morale. Incă ucenicii lui Pitagora îşi examinau, în fiecare seară, activitatea de peste zi după următoarele trei întrebări: *Ce am făcut? Cum am făcut? Ce am lăsat nefăcut?*, iar maestrul lor le spunea: „In fiecare seară, înainte de-a adormi să ne gândim la cele ce am făcut peste zi“.

Asupra examinării conştiinţei marii cugetători ai omenirii au lăsat rânduri minunate, în care i-au zugrăvit *necesitatea* (Pascal: „Conştiinţa este cea mai bună carte din lume, pe care putem s'o avem; este cartea pe care se cade s'o cercetăm cât mai adesea“), *folosul* (*Jean Finot*: „Precum soarele, întărind organismul omului, îi dă putere să îndure toată greutatea zilei, tot astfel examinarea binefăcătoare a cugetului, pelerinajul în profunzimile eului nostru ne înlesneşte stăpânirea lumii exterioare şi folosinţa ei pentru scopurile înalte ale vieţii noastre“) şi *modul săvârşirii ei* (*Lacordaire*: „Când liniştea serii se coboară şi când vremea de odihnă a sosit, rezervaţi câteva clipe, în care singuri înaintea lui Dumnezeu, puteţi să vă faceţi bilanţul activităţii zilnice. Şi întrebaţi-vă, dacă aţi dat înapoi, sau aţi înaintat pe drumul virtuţii. Faceţi această constatare cu o mare simplicitate, dar şi cu o exactitate desăvârşită. Căci ce folos este să te examinezi, dacă te înşeli pe tine însuţi, sau te desvinovăţeşti? Lăsaţi conştiinţa să vorbească! Ea a fost martorul credincios al tuturor faptelor noastre, chiar şi al celor mai mici dorinţe“).

Ambele examinării mai sus amintite, adecă examinarea de prevedere şi examenarea conştiinţei, trebue să le facă *zilnic* fiecare creştin, şi anume cu prilejul rugăciunii de dimineaţa şi de seara, dimineaţa cerând ajutorul lui Dumnezeu pentru acţiunile bune, pe care are să le îndeplinească peste zi, iar seara mulţumindu-I pentru acţiunile bune ce a săvârşit şi totodată cerându-I iertare şi căindu-se de cele rele ce a făcut sau de întrelăsarea binelui ce trebuia să-l facă.

Să nu uităm, că fără practicarea intensă şi regulată a cunoaşterii de noi înşine nu putem străbate cu adevărat creştineşte Sf. Post al Paştilor şi nici nu ne putem pregătii după cuviinţă pentru prăznuirea Invierii.

Preot **Dr. CORNELIU SÂRBU**

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

„Dumineca Ortodoxiei“ la Blaj

Cu ocazia „Duminecii Ortodoxiei“ Soc. ortodoxă naţională a femeilor române, filiala Blaj, a aranjat o manifestare vrednică de această zi. Sâmbătă în 13 Martie a sosit în localitate Părintele *Gh. Secaş*, consilier arhiepiscopesc împreună cu echipa misionară şi filmul religios. P. C. Sa a conferenţiat seara la Palatul Cultural în faţa unui numeros public şi a sutelor de şcolări, doritori de asemenea manifestări. Cele împărtăşite din vasta experienţă religioasă şi din cele văzute şi trăite pe câmpul de luptă în răsărit, au produs o adâncă impresie. Nu mai puţin a impresionat filmul religios, aducând şi o notă nouă fiind acompaniat de muzică religioasă.

Explicaţiile date de fratele Forsea au plăcut mult, păreau cuvintele unui bătrân patriarh din Biblie.

A doua zi, după sf. Liturghie, cu parastasul pentru eroi, a urmat festivalul dat de elevii şi elevele ortodoxe dela şcoalele din Blaj, cu concursul Preoţilor P. Dumitreasă şi Simeon Ilie, profesori.

Conferenţa ocazională a fost rostită de Păr. V. Popa, paroh. S'au premiat la religie 14 eleve în frunte cu eleva Florea Elena din cl. VII Normală, care e şi dirigenta corului bisericesc de fete. — Pr. *V. Popa*.

Programul

serviciilor religioase la Sfânta biserică Catedrală din Sibiu pe luna Aprilie 1943

1. In fiecare zi dimineaţa la ora 6½ Utrenia şi Ciasurile în decursul Postului Mare. *Miercuri şi Vineri la ora 9 dimineaţa «Sfânta Liturghie înainte sfinţită»*. In fiecare seară la ora 6 Vecernie. Vineri seara după Vecernie *„Acatistul Maicii Domnului“*.
   Sâmbăta în continuarea Utreniei se săvârşeşte *Sfânta Liturghie întru pomenirea morţilor*.
2. *In Dumineci şi Sărbători* dimineaţa la ora 8½ Utrenia, iar la *ora 9½ Sfânta Liturghie*. La liturghie cântă „Corul catedralei“, sub conducerea profesorului Gheorghe Şoima.
   Tot postul stau la dispoziţia credincioşilor preoţi în sf. biserică Catedrală pentru mărturisire şi cumînecare.
3. *Duminecă în 4 Aprilie 1943*, servesc: Prot. Mih. Neagu, prof. Zosim Oancea şi duhovnicul Nicodim Belea; diaconii: Ioan Circov şi Vasile Şortan. *Predică prof. Zosim Oancea*. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4, *Pr. Dr. Ioan Chioariu*, dela parohia Sibiu Inf. Cântă corul bărbătesc al „Şc. de subofiţeri de cavalerie“ sub conducerea diaconului Anatolie Scurtu.
4. *Miercuri şi Vineri seara la ora 6½ Denie*, în săptămâna a cincea din post.
5. *Duminecă în 11 Aprilie 1943*, servesc: Cons. Ieronim Grovu, prof. Aurel Nanu şi prot. Mih. Neagu; diaconii: Simion Macarie şi Nic. Petrescu. *Predică: Prof. Aurel Nanu*. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Ioan Albu* dela parohia Sibiu-Iosefin.
6. *Sâmbătă în 17 Aprilie 1943 după masă la ora 3* preoţii parohi ai Sibiului *fac slujba de pomenire a morţilor* la mormintele din „Cimitirul central“.
7. *Duminecă în 18 Aprilie 1943, la Florii* servesc: I. P. C. Arhimandrit Teodor Scorobeţ, Prot. stavr. Emilian Cioran, cons. Dr. Andrei Gâlea, Ieronim Grovu, Prot. Mihail Neagu; diaconii: cons. Alexandru Popa şi prof. Dr. Grigorie T. Marcu. *Predică: prof. Dr. Grigorie T. Marcu*. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Preotul Nicolae Constantin* dela parohia Sibiu-Lazaret. *După masă la ora 4*: Vecernia şi Pavecerniţa. *La ora 6½ Denie*.
8. **Săptămâna patimilor Domnului**: *a*) *Luni, Marţi şi Miercuri* la ora 8 dimineaţa, *Ceasurile şi Liturghia înainte Sfinţită*. După masă la ora 4: *Pavecerniţa*. Seara la ora 6½ *Denie*. *b*) *Joi la ora 8 dimineaţa*: Sf. Maslu; în continuare Vecernia şi Liturghia Sf. Vasile, *Sfinţirea Paştilor*. Seara la ora 6½ *Denie*, serviciul patimilor — cu 12 Evanghelii — Predică: cons. Gh. Secaş. *c*) *Vinerea Patimilor* la ora 8: *Ceasurile Domneşti*, după masă la ora 4: *Vecernia cu luarea Mântuitorului de pe cruce*. La ora 6½ *Utrenie cu prohodul Domnului Hristos*, predică: Mihail Neagu. *d*) *Sâmbătă la ora 8*: Vecernia Sf. Paşti cu liturghia Sf. Vasile.
9. **Dumineca Paştilor în 25 Aprilie 1943** *la ora 4 dimineaţa*: **Invierea**; *slujbă arhierească şi predică*. La ora 9: **Sf. Liturghie** cu slujbă arhierească. Atât la Inviere cât şi la Sf. Liturghie *serveşte şi predică I P S Mitropolit Nicolae*, înconjurat de un mare sobor de preoţi şi diaconi. *După masă la ora 4*: Vecernia Paştilor. La Oastea Domnului predică după Vecernie: *preotul Dr. Cornel Sârbu* dela parohia Sibiu-Treistejari.
10. *Lunea Paştilor în 25 Aprilie 1943*: servesc: I. P. C. Arhimandrit Teodor Scorobeţ vicarul mitropoliei. prot. stavr. Emilian Cioran, cons. Dr. Andrei Gâlea, Ieronim Grovu, Dr. Spiridon Cândea, Gheorghe Secaş, prot. Aurel Nanu, Zosim Oancea şi prot. Mihail Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu şi Simion Macarie. *Predică: I. P. C. Arhimandrit T. Scorobeţ*. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4 *Prot. Mihail Neagu*.
11. *Marţia Paştilor în 27 Aprilie 1943* serveşte: prot. Mihail Neagu, preoţii: Ioan Nicoară, Ioan Muntean, dir. Dumitru Călugăr şi duhovn. Nicodim Belea; diaconii: Simion Macarie şi Vasile Şortan. *Predică: prot. Mihail Neagu*.

INFORMAŢIUNI

Parastas pentru profesorul Dr. Aurel Crăciunescu. Luni, 22 Martie a. c., s'a slujit un parastas pentru mult regretatul fost profesor al Academiei teologice „Andreiane“ şi consilier patriarhal, protop. Dr. Aurel Crăciunescu. A participat I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, consilierii arhiepiscopeşti şi profesorii Academiei teologice, studenţii teologi şi elevii şi elevele Şcoalei normale „A. Şaguna“ în frunte cu profesorii lor. Parastasul a fost slujit de un sobor de consilieri arhiepiscopeşti şi profesori ai Academiei teologice în frunte cu I. P. C. Sa Păr. Vicar Teodor Scorobeţ. Păr. prof. al Academiei Dr. Nicolae Neaga a rostit la sfârşit un cuvânt funebru.

---

peasscă şi sufletească şi în special pentru ocrotirea tineretului moralmente abandonat, a orfanilor, infirmilor, deficienţilor şi delicvenţilor, prin organele Bisericii ortodoxe din Ardeal, inclusiv prin şcolile confesionale (la cari se prevăzuseră cantine încă din 1910); tot atunci în 1914 s'au pus temeliile unui orfelinat român la Sibiu pentru orfanii de război. Dl Prof. *Ghibu* în 1916, în refugiu în vechiul Regat, în lucrarea sa amintită asupra protecţiei copiilor, arată ce s'a făcut în această chestiune în Transilvania şi adună prin vânzarea acestei lucrări un însemnat fond pentru orfelinatul românesc din Sibiu. Pedealtă parte încă prin anii 1914—15 s'a introdus în programul studenţilor teologi un curs de medicină elementară şi frecventarea obligatoare a serviciilor spitaliceşti. In mod regretabil acest frumos început a căzut, din cauza că cei însărcinaţi cu îndrumarea acestei opere n'au înţeles importanţa ei. *Iniţierea* organizării unei *colaborări sistematice* între corpul medical şi factorii bisericeşti îi aparţine Ministrului Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale din 1926, Părintelui Profesor *I. Lupaş*. Dsa a instituit un concurs de lucrări cu subiectul: *„Preoţimea şi slujba opecelor de ocrotire şi medicină socială“*. Lucrarea premiată, cu mottoul: *„Medicina este un sacerdoţiu umanitar“* a Doctorului *Victor Gomoiu*, mai târziu Secretar general şi nu demult Ministru al Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale, trebuia să fie tipărită, conform hotărârii Ministrului *I. Lupaş*, în zece mii de exemplare şi distribuită medicilor şi preoţilor. Schimbările, din nefericire frecvente la noi, cari aduc în fruntea unor asemenea resorturi adesea conducători cu puţină înţelegere, atât pentru Biserică cât şi pentru Medicină, au zădărnicit această iniţiativă. Miniştrii cari s'au perindat de atunci până curând la Ministerul Sănătăţii, n'au mai dat sau n'au avut răgazul necesar ca să poată da atenţie acestei probleme atât de importante. Dealtfel Miniştrii Sănătăţii nu s'au prea ocupat, peste tot, nici de prooblema protecţiei copilului şi a mamei, decât incidental, sau spre sfârşitul guvernării formaţiunilor din cari făceau parte. Numai câţiva au îndrăznit să atace problema în plin şi dela început, dar aceştia n'au avut norocul de o lungă dăinuire la Minister. Se pare chiar, că numai aceia au posibilitatea de a se menţine timp mai îndelungat, cari o ignorează complet. Din moment ce din îndemn propriu sau sub presiunea factorilor competenţi, a specialiştilor şi a altor oameni de bine au inspiraţia, nefericită, de a se interesa de ea, cad cu atât mai repede cu cât zelul pe care l-au depus în acest scop, a fost mai mare şi mai serios. Dl Prorector *I. Lupaş* să-mi îngădue să explic astfel, dece după o scurtă eră în care a luat *cel dintâi* iniţiativa de a *soluţiona* la noi probema ocrotirei mamei şi copilului, nu i s'a îngăduit să desfăşoare şi să realizeze timp suficient tot ce-şi propusese. Tot aşa trebue explicată relativ scurta dăinuire ca Ministru a dlui Profesor *Moldovan* şi a altor câţiva râvnitori să dea soluţii serioase în acest domeniu.

(Va urma)

Monete nouă metalice de 100 Lei s'au pus în circulaţie, menite să înlocuiască treptat hârtiile de 100 lei, care circulează astăzi. Preschimbarea acestora se va face în scurtă vreme.

Biserici, vechi şi preţioase, dărâmate. Avioane anglo-americane au început să distrugă sute de biserici, mai toate monumente de artă, pe teritorul Italiei şi al Germaniei, — unele prefăcute complect în cenuşă. — Ce-o fi gândind Ţarul roşu, Iosif Stalin, la această ispravă, el care a prefăcut cele mai multe biserici în magazii de cereale sau cinematografe, în loc de-a le nimici pe toate prin bombe...

Societatea „Sfântul Gheorghe" din comuna *Ghijasa de jos*, protopopiatul Agnita, a donat pentru *Palatul Invalizilor* suma de lei 1560.

Moartea unei vrednice preotese. După suferinţă de doi ani, în ziua de 6 Martie a. c. s'a stins din viaţă, în al 33-lea an al vieţii sale pământeşti, preoteasa-învăţătoare *Victoria Iacob* născută *Roman*, soţia preotului nostru Simion Iacob, adm. parohial în Cuciulata, protopopiatul Olt.

Înmormântarea răposatei s'a făcut în satul naşterii sale, în Porumbacul de jos, jud. Făgăraş, fiind deplânsă de rudenii şi de credincioşi adunaţi de prin satele din jur. Meritele răposatei ca fică unică a unor părinţi, ca soţie de preot şi ca mamă au fost arătate de preotul local, Cornel Mandeal, iar cele pe teren şcolar, de către fostul subinspector şcolar. In urma răposatei, rămâne un soţ văduv, un copilaş orfan şi doi părinţi bătrâni, veşnic nemângâiaţi. Pe adormita în domnul, Dumnezeu să o aibă în paza Lui! — Pr. *Ax. T.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă 28 Martie 1943, servesc: Prot. Mih. Neagu, cons. Gheorghe Secaş şi prof. Dr. Nic. Terchilă; diaconii: Alexandru Popa cons. şi Simion Macarie. *Predică: cons. Gh. Secaş.* La Oastea Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Prot. Mih. Neagu* dela parohia Sibiu-cetate.

Cărţi de luptă antisectară

Econ. Dr. I. C. Beldie: *Sectele religioase*, Lei 5

Ep. Dr. Gr. Gh. Comşa: *Pruncii trebuesc botezaţi, dar numai odată*, Lei 5

Ep. Dr. Gr. Gh. Comşa: *Pedepsirea Păcătoşilor şi scoaterea din Adunările Baptiste*, Lei 5.

Ep. Dr. Gr. Gh. Comşa: *Noua călăuză pentru cunoaşterea şi combaterea sectelor religioase*, Lei 40

Ep. Dr. Gr. Gh. Comşa: *Cheia sectelor religioase din România*, Lei 25

Ep. Dr. Gr. Gh. Comşa: *Credinţa şi Botezul*, Lei 5

Ep. Dr. Gr. Gh. Comşa: *Eşti sigur de mântuire?* Lei 5,

Arhim. I. Scriban: *Adventismul dat pe faţă*, Lei 15

Pr. Al. Scvoznicov: *Psihologia sectelor religioase*, Lei 50

Arhiereul Grigorie Leu: *Confesiuni şi secte*, Lei 120

Dr. V. Gheorghiu: *Impărăţia de „mii de ani" şi Lupta cea mai de pe urmă*, Lei 25.

Icoane din viaţa făţarnică a Baptiştilor, Lei 6.

Pr. Cornel Magieru: *Care este botezul cel adevărat?* Lei 5.

Pr. Ilarion V. Felea: *Critica ereziei baptiste*, Lei 50.

Sf. Ioan Damaschin: *Cultul Sfintelor Icoane*. Lei 100.

Pr. Dr. Sp. Cândea: *Secta baptistă în România*, Lei 10.

Pr. Dr. Iosif Hradil: *Adevărata Biserică a lui Hristos*, Lei 12.

Pr. Ioan Ilie: *Cinstirea sfintelor Icoane*. Lei 12.

Pr. Ioan Ilie: *Cinstirea Sfinţilor*, Lei 12.

Pr. Dr. Nic. Terchilă: *Sâmbătarii*, Lei 15.

Pr Vasile Coman: *Adevătul ortodox şi greşala sectară. Despre sfânta tradiţie*, Lei 40

Pr. Gheorghe Şoima: *Despre Rugăciune*, Lei 50.

Se pot procura dela **Librăria Arhidiecezană din Sibiu**, autorizându-ne C. Preoţi, de a ridica din salar suma dela cele ce doresc a comanda, plus spesele poştale.

Nr. 2528/1943 Bis. 1—3

Concurs

Pentru pictarea bisericii ortodoxe române din **Blaj**, se publică concurs, invitându-se pictorii doritori a picta acea biserică, să înainteze oferte-deviz până la 1 Mai a. c.

Pictura va fi în fresco.

Concurenţii vor înainta până la data de mai sus, o schiţă de ansamblu a picturei, în conformitate cu regulele iconografiei precum şi dovadă că a mai executat lucrări de pictură în fresco.

Se atrage atenţiunea concurenţilor că pictura interiorului bisericii va fi în stilul icoanelor catapetesmei. Informaţii mai de aproape se pot primi dela oficiul parohial ort. rom. din Blaj şi dela Consiliul arhiepiscopesc.

Se observă totodată că Consiliul arhiepiscopesc îşi rezervă dreptul de a încredinţa lucrarea concurentului, în care va avea încrederea că va executa ucrarea în condiţiuni optime artistice şi iconografice.

Sibiu, 16 Martie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 12.110/1942. Plen. (13) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de protopop, al tractului **Olt-Şercaia**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Protopopul instituit va fi şi parohul titular al parohiei centrale Şercaia şi va avea îndreptăţire legală la următoarele beneficii:

1. Salarul dela Stat;
2. Folosinţa locuinţei parohiale-protopopeşti dela etaj şi a dependenţelor economice din curte. Chiria după prăvăliile dela parter o încasează parohia pentru trebuinţele ei.
3. Sesiunea parohială de 32 jug. pământ arător şi fânaţ, din care 18 jug. din Reforma agrară;
4. 5 stj. (20 m. steri) lemne de foc;
5. Stolele parohiale legale;
6. Diurna de protopop, dela Stat şi
7. Diurnele dela vizitaţiile canonice şi dela deplasările oficiale.

Cererile de concurs, însoţite de actele cuvenite, se vor înainta în termen Consiliului Arhiepiscopesc în Sibiu.

Sibiu, la 23 Februarie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 6 — 1943. (10) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Lăpugiul superior**, din protopopiatul **Dobra**, judeţul Hunedoara, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială corespunzătoare.
3. Folosirea sesiunii parohiale de 32 jugăre, teren arabil, fânaţ şi păşune.
4. Birul preoţesc în porumb sfărâmat ori grâu 10 litri, sau 20 litri ovăs, de fiecare familie.
5. Stolele obişnuite în protopopiat.

Cererile de concurs, însoţite de toate documentele necesare şi de încuviinţarea de candidare dela I. P. Sf. Mitropolit, se vor înainta Oficiului protopopesc ort. rom. al Dobrei, în termin.

Concurenţii se vor prezenta, cu încuviinţarea Oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare, în parohie la biserică, pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Dobra, la 26 Ianuarie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox al Dobrei. în înţelegere cu Consiliul parohial din Lăpugiul superior.

Pr. **Adam Lăzărescu**
adm. protopopesc

Nr. 75—1943 Prot. (16) 3—3

Concurs

Potrivit ordinului P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc Nr. 260 Bis. din 19 Ianuarie 1943 publicăm concurs, cu termen de 30 de zile dela întâia apariţie în „Telegraful Român", pentru întregirea noui înfiinţatei parohii de clasa I: **Lupeni II**, cu filiile **Câmpul lui Neag** şi **Uricani**.

Venitele acestui post sânt:

1. Salarul dela Stat.
2. Locuinţă şi luminatul dela parohie, — iar încălzitul cu avantagiile acordate şi celorlalţi preoţi din localitate.
3. Venitele stolare benevole.
4. Folosinţa unei grădini de legume de aproximativ $^1/_4$ jugăr.

Petiţiile de concurs, însoţite de documentele regulamentare, se vor înainta în termen P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc, care va face întregirea prin numire. Preoţi în funcţiune vor înainta „curriculum vitae" în loc de actele de studii.

Petroşani, 12 Februarie 1943.

Oficiul protopopesc ort. rom, Jiu, în înţelegere cu consiliul parohial.

Ion Duma
prot.

---

(15) 3—3

Concurs

Pentru întregrea parohiei nou înfiinţată, de clasa I-a **Braşov Blumăna II**, protopopiatul Braşovului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român. Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela Stat
2. Stola obişnuită
3. De locuinţă sau de plata chiriei se vor îngriji credincioşii nouei parohii.

Parohia va funcţiona independentă de parohia Braşov-Blumăna I. Cererile de concurs, însoţite de documentele necesare se vor înainta direct Prea Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc Sibiu, care va întregi noua parohie prin numire.

Braşov, 18 Februarie 1943.

Dr. N. Stinghe
adm. prot.

Oficiul protopopesc ortodox român al Geoagiului

Ad. Nr. 257/1943 (9) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Folt**, protopopiatul Geoagiu, jud. Hunedoara, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împrumutate cu acest post:

1. Salar dela Stat,
2. Locuinţă cu dependinţele economice necesare,
3. Sesiune parohială, 6 jug. 1419 st p. arător,
4. Folosirea cimiterului în întindere de 1200 st. p.
5. Una parte lemne din parchetul pădurii comunale şi una parte din cea a composesoratului.
6. Stola obişnuită în parohie.

Cererile de concurs se vor înainta în termen oficiului protopopesc al Geoagiului, însoţite de toate documentele şi de încuviinţarea Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit.

Concurenţii se vor prezenta, cu înştiinţarea protopopului, în parohie pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Geoagiu, la 12 Februarie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român al Geoagiului în înţelegere cu consiliu parohial din Folt.

Teodor Glodeanu
protopop

Citiţi, sprijiniţi şi răspândiţi ziarul

Telegraful Român

Nr. 2096/1943 (22) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a treia (III-a) **Criţ** cu filia **Cloaşterf**, din protopopiatul Sighişoara, se publică concurs cu termin de 15 zile.

Venitele împreunate cu postul de paroh sunt:

1. Salarul dela Stat;
2. Casă parohială bună;
3. Sesiune parohială: 2 jug. 565 stj. arător şi din reforma agrară 10 jug. păşunat-fânaţ la Criţ şi 5 jug. păşunat-fânaţ la Cloaşterf;
4. Una ferdelă grâu dela fiecare familie;
5. Opt stânjini lemne de foc dela parohie;
6. Stola obişnuită în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta la Consiliul arhiepiscopesc în Sibiu, care va întregi parohia prin numire.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 9 Martie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 98/943. (14) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei noui înfiinţate, de cl. I. Braşovul-Vechi II, protop. Braşovului, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venite împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Sesiune parohială 16 jug. arător.
3. Stola obişnuită în parohie.
4. Ajutor de chirie 3000. lei lunar.

Cererile de concurs, însoţite de documentele necesare şi de binecuvântarea de candidare, se vor înainta în termin subsemnatul Oficiu protopopesc.

Concurenţii se vor prezenta în parohie cu încuviinţarea prealabilă a Oficiului protopopesc, pentru a face cunoştinţă cu credincioşii, a cânta, a predica şi eventual a celebra în biserică.

Braşov, la 17 Februarie 1943.

Dr. N. Stinghie
Adm. Prot.

Judecătoria mixtă Sibiu — Secţia c f.

Nr 77/1943 c. f. (25) 1—1

Extract din publicaţiune de licitaţie

In cauza de eşire din indiviziune prin licitaţiune a Statului contra lui Petru Draşovean şi soţia Maria Draşovean, Judecătoria a ordonat licitaţiunea execuţională în ce priveşte imobilul situat în comuna Sibiu circumscripţia judecătoriei Sibiu cuprins în c. f. a comunei Sibiu Nr. 1658 cu N-rul top. 928, casă în strada Nouă 22 şi curte cu o suprafaţă de 50 st. p. acum proprietatea Statului în $^2/_4$ părţi şi alor Valer Chidu şi soţia născută Elisabeta Băcilă în câte $^1/_4$ parte, în valoare de 475.000 lei cu preţul de strigare de 356.250 lei. Licitaţia se va ţine în ziua de 4 Mai 1943 orele 16 în localul oficial al c. f. strada Carmen Sylva Nr 7 uşa 34.

Sibiu la 13 Ianuarie 1943.

Judecător: **Sălăgean m. p.** Dr.

Dr. Jurca m. p. cond. de cf.

Citiţi şi răspândiţi

Revista Teologică

Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească. Apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE al Ardealului. Redacţia şi Administraţia: Sibiu, Academia teologică „Andreiană". Redactor Prof. Dr. **Grigorie T. Marcu.** Abonament anual, Lei 560.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIATIUNII SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 4 Aprilie 1943 — Nr. 14

2 ex. (Of.)
Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Sibiu
Str. Şaguna 8

Telegraful R[illegible]

Organ naţional-bisericesc. **Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna**

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Şase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Lămuriri şi îndemnuri noi

Iubite frate,

Au trecut atâţia ani de când, pe băncile şcoalei fiind încă, unul din bunii noştri profesori ne-a spus: «Am văzut multe parohii surpate din cauza preotului, dar nu cunosc nici o parohie care să se fi destrămat din lipsă dc preot. Trecerea drepcredincioşilor la alte confesiuni sau secte s'a făcut şi se face în majoritatea cazurilor din pricina preotului»...

M'am gândit adeseori de atunci şi până astăzi la conţinutul acestor cuvinte şi spre durerea mea trebue să spun, că nu rare au fost cazurile când realitatea vieţii a verificat adeveritatea acestei afirmaţiuni.

De aceea, în scrisorile pe care ţi le-am scris şi trimis, am avut totdeauna în vedere şi mai presus de orice *persoana păstorului de suflete, persoana preotului.* Chiar şi atunci când a fost vorba de anumite părţi negative, de anumite insuficienţe şi lucruri dureroase, observate prin parohia ta, n'am încercat niciodată şi nici n'am intenţionat să caut motivele răului în afară de tine şi în afară de noi preoţii, care suntem cei dintâi răspunzători în faţa lui Dumnezeu şi în faţa neamului de asemenea lucruri. Noi trebue să ne obişnuim să vedem bârna din ochiul nostru şi să nu învinovăţim pe alţii, declinând mereu răspunderea noastră. In scrisorile primite să nu cauţi deci nimic altceva decât ceeace după cea mai bună ştiinţă şi conştiinţă am intenţionat să-ţi dau şi anume: *îndrumări de ordin duhovnicesc, îndrumări pastorale şi povăţuiri liturgice.* Aceste scrisori n'au avut, nu au şi nu vor avea nici un fel de caracter lumesc de ordin social, economic, politic etc. *Nu, ele n'au decât un caracter exclusiv religios-bisericesc.*

Ceeace am căutat în primul rând prin aceste scrisori a fost — după cum ai putut vedea — să-ţi arăt sublimitatea misiunii preoţeşti, sfinţenia şi desăvârşirea necesară preotului, cumpătarea şi responsabilitatea păstorului de suflete şi numai dupăaceea am venit cu îndemnurile de a te urni la muncă spre a îndrepta anumite rele din parohia ta.

Este adevărat că uneori, determinat de realităţi, care dintr'un anumit punct de vedere pun în primejdie credinţa sau cultul nostru ortodox, am întrebuinţat unele expresii mai tari, poate chiar prea aspre uneori, *dar am făcut acest lucru numai şi numai cu intenţiunea de a-ţi trezi atenţiunea şi conştiinţa* şi a te face să înţelegi că nimeni nu este vinovat decât tu singur de răul din parohia ta şi că prin urmare eşti dator să iai măsuri grabnice pentru înlăturarea acestui rău.

Preotul este cea dintâi persoană în parohie care prin străduinţă poate să facă mult bine, aşa precum prin indiferentism şi neglijenţă poate cu multă uşurinţă să facă cel mai mare rău posibil în parohie.

Mie îmi place să cred că în urma celor scrise ai ajuns să cunoşti adevărul şi îndatoririle tale faţă de apărarea acestui adevăr. Presupun ch ar că ai luat grabnice şi radicale măsuri pentru a scoate din biserică şi parohie definitiv toate obiectele şi toate insignele papiste sau protestante, eretice sau sectare, care sunt contra doctrinei, contra credinţei şi contra cultului nostru ortodox.

In ultima scrisoare eu ţi-am vorbit numai despre icoanele referitoare la «cultul inimii lui Iisus», la această erezie a Bisericii romano-catolice, tu însă deschide ochii, cercetează, observă şi scoate din biserică şi din casele dreptcredincioşilor tăi creştini şi pe celelalte icoane şi chipuri eterodoxe... Altfel, te voi judeca şi mai aspru în viitor. Când îţi dau acest îndemn noi ne găsim în poziţie de apărare a purităţii credinţii şi cultului nostru ortodox, nu în poziţie de atac al altor confesiuni. Această apărare e o *datorie* a noastră.

Doresc din toată inima ca acum de sfintele Paşti, când voi veni din nou în satul bunicilor mei, sufletul meu să nu mai fie tulburat de semnele unei propagande străine de credinţa şi sufletul nostru ortodox.

Al tău frate iubitor:
Pr. **TEOFIL**

Conferinţe despre ortodoxie

In ciclul organizat de Societatea ortodoxă a femeilor române, Filiala Sibiu, în sala Prefecturii, a conferenţiat Duminecă în 21 Martie dl prof. univ. *Ion Moga* despre: *Ortodoxia, apărătoarea neamului,* iar Duminecă 28 Martie dl prof. univ. *Romul Cândea* despre: *Ortodoxia şi naţionalismul.* Au fost două prilejuri de înaltă bucurie sufletească şi de caldă reliefare a frumuseţilor legii noastre strămoşeşti şi a rolului ei de formatoare şi conservatoare a românismului.

Intr'o expunere întemeiată şi limpede care s'a ridicat dela datele istorice la înălţimea unei viziuni care explică istoria şi fiinţa neamului nostru, dl prof. *Ion Moga* a evidenţiat faptul că ortodoxia ferind românismul de influinţa înăbuşitoare a unei culturi străine, a făcut posibilă formarea unei culturi populare româneşti de cea mai accentuată originalitate, care formează de azi înainte izvorul de inspiraţie al culturii noastre intelectuale.

Faţă de unele teorii „gazetăreşti" de azi, dl Moga a arătat că şi în viitor ortodoxia va fi cel mai însemnat factor de apărărare a românismului, prin dragostea cu care ea se înfrăţeşte cu realitatea naţiunii.

Conferinţa a produs o vie impresie asupra auditorului, iar I. P. Sf. Mitropolit care a fost de faţă a felicitat în mod deosebit pe conferenţiar.

In Dumineca ce-a urmat dl prof. univ. Romul Cândea a fermecat publicul cu verva extraordinară a Dsale, cu care ştie să apropie de suflete în forma cea mai plăcută o informaţie şi o largă îmbrăţişare a evenimentelor istorice.

După ce-a arătat importanţa ortodoxiei la diferitele popoare, restrângându-se la rolul ei în viaţa poporului român din Ardeal, conferenţiarul a vorbit în cuvinte de dragoste învăpăiată despre preoţii noştri modeşti cari înfrăţiţi cu poporul l-au adus până în pragul timpurilor noui, scoţându-l teafăr din toate primejdiile. Ortodoxia a fost singura noastră putere, singurul factor care ne-a ocrotit şi ne-a susţinut unitatea.

† Dr. Ioan Broşu

In Bucureşti s'a stins în zilele acestea, reîntors dela o muncă obositoare în slujba neamului, mai ales pe terenul diplomaţiei, Dr. Ioan Broşu. In conştiinţa Sibiului ortodox şi a preoţimii noastre, scurta dar avântata lui activitate din tinereţe de catihet şi mare predicator a lăsat o dâră de lumină neştearsă. La înmormântarea ce-a avut loc în 1 Aprilie a. c. în Dârstea-Braşovului a participat I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae *şi dl Silviu Dragomir, cari împreună cu defunctul au format în anii de epopeie ai războiului de întregire naţională o triadă vajnică de luptători în vederea unirii dela 1918.*

Dăm mai jos cuvântul rostit la căpătâiul pretinului pornit în altă lume, de dl prof. univ. Silviu Dragomir:

După o îndelungată pribegie, care i-a răvăşit viaţa, Ioan Broşu se întoarce acum pentru totdeauna, în satul de unde a plecat, spre locul de odihnă al părinţilor săi.

Două decenii încheiate a stat în slujba ţării, mai întâiu ca secretar, apoi consilier de legaţie şi în urmă ca ministru plenipotenţiar. Abia când a fost pus în retragere, acum doi ani, a încetat de a servi interesele obşteşti, dăruindu-şi în fine un scurt popas, înainte de-a pleca pe drumul lung al veşniciei. Sbuciumul vieţii sale s'a oprit, cum presimţise acum un sfert de veac, acoperit oarecum de uitare „în infinita tăcere violetă a vremii". Diplomaţii îşi deapănă fuiorul departe de ţară şi oricât de expusă ar părea activitatea lor în ochii lumei, prin viaţa plină de fast şi prin contactul permanent cu reprezentanţii aleşi ai politicei mondiale, ei dispar totuşi din cuprinsul orizontului, care ne stăpâneşte nemijlocit şi când revin, mai întotdeauna întâmpină situaţii schimbate, preocupări ce depăşesc ritmul vechiu al vieţii şi oameni noui, nerăbdători să-şi facă loc în arena publică. Ioan Broşu şi-a dat seamă de inconvenientele care i le impunea cariera de diplomat şi oridecâte ori se întorcea dintr'o misiune mai îndelungată, încerca să reia firul de legătură, dacă nu cu frământarea atât de furtunatică a vieţii noastre publice, cel puţin cu prietinii şi comilitonii de altădată. Indatoririle funcţiunei sale îl îndepărtau însă statornic de noi şi de preocupările proaspete ale Ardealului românesc; şi de altminteri arareori i s'au dat în Ministerul său prilejul să studieze şi să refereze chestiuni, ce ne priveau deaproape. Ultima însărcinare mai importantă, pe care a îndeplinit-o în condiţii mulţumitoare, a fost să prezideze comisiunea care avea să încheie acordul cu Bulgarii pentru schimbul de populaţie din Dobrogea. La marginea gropii sale trebuie să recunoaştem de aceea, că cele două decenii de carieră diplomatică departe de-a da o satisfacţie talentului, priceperii şi capacităţii sale de lucru, l-au osândit la o lungă perioadă de tăcere, după ce l-au smuls din mediul în care se dovedise setos de muncă, fecund în creaţie literară, gazetar de-o vioiciune nebănuită şi om de ştiinţă cu mari posibilităţi de-a aprofunda cele mai dificile probleme ale existenţei omeneşti. Dacă asupra întregii sale fiinţe nu ar fi predominat necontenit un neinvins impuls artistic, care-l atrăgea către înălţimi, dacă ceea ce el socotea „dorul unei eterne primăveri" nu i-ar fi robit şi tinereţea şi epoca matură a vieţii, cu greu ar fi putut rezista lipsei de înţelegere pentru calităţile sale, care trebuiau altfel puse în valoare pentru folosul neamului. S'a resemnat însă, ca atâţia alţii, căutând să umple golul din sufletul chinuit de mari iluzii, prin îndeletniciri literare, prin cercetarea muzeelor de artă, prin studiul muzicei, despre care ştia să vorbească cu inegalată pricepere şi prin colecţionarea sistematică a tot felul de opere valoroase. In chipul acesta şi-a înfiripat, la Roma, minunata colecţie în care a strâns statui vechi, reliefuri artistice şi alte monumente privind civilizaţia din Dacia antică.

De acum însă Ioan Broşu se va odihni deapururea în ţintirimul deia Dârste. El rămâne în întregime al nostru, al plaiurilor ardeleneşti, în care s'a născut, al bisericii, pe care a servit-o şi al epocei de reîntregire, al cărei crainic a fost în zilele de glorioasă plămădire. „Pare c'a trecut o clipă şi pe rând se înşiră anii", ar fi spus el în graiul său înflorit, dacă ar fi încercat să reînvie amintirile luminoase deacum aproape 40 de ani, când s'a format fizionomia sa intelectuală, alături de o generaţie, care începe să dispară. Povestea vieţii sale nu are nimic extraordinar şi totuşi e împletită din fire de lumină şi din nisipul greu al destinului, care lovea, în vremile de atunci, avântul oricărui tânăr român. Din casa părintească a plecat cu talentul de cărturar, zestre scumpă în familia unui venerabil preot.

Liceul din Braşov i-a modelat gândirea şi i-a sădit în suflet dragostea pentru literatură. Facultatea de Teologie din Cernăuţi i-a deschis o portiţă spre împărăţia unei ştiinţi, care l-a purificat şi l-a înălţat: dela Cântarea Cântărilor, pe care o tălmăcea ca un creştin credincios, dar şi ca poet deplin format pentru a înţelege neîntrecuta alegorie biblică, până la filosofia lui Spinoza, pe care l-a combătut categoric, deşi anume afinităţi sufleteşti i-au înrâurit concepţia despre lume, apoi învăţăturile dascălilor blajini şi mediul românesc al Bucovinei, care mocnea atunci marea renaştere naţională, totul a contribuit să facă din regretatul coleg un bun teolog şi un Român conştient de datoria sa. Studiile de filosofie, pe care le-a urmat la universităţile din Viena, Bonn, Berlin şi Roma au desăvârşit apoi cultura sa şi l-au pregătit mult mai temeinic decât i-ar fi cerut împrejurările modeste dintr'un colţ retras al provinciei ardelene.

Cu acest patrimoniu spiritual s'a întors Broşu la Sibiu, pentru ca timp de un întreg deceniu să alerge dela o şcoală la alta, spre a catehiza pe elevii români de deosebite vrâste. O catedră propriu zisă nu a reuşit să obţină, deşi dispunea de un doctorat muncit din greu. Niciodată însă nu s'a simţit umilit din aceasta cauză

Catehezele sale erau ca o serbătoare pentru tinerii elevi, care ascultau fermecaţi cuvântul său răspicat şi plin de poezie. Firește însă că un asemenea cadru nu era nici destul de încăpător pentru talentul său, nici potrivit pentru a-şi pune în valoare ştiinţa. Işi lărgeşte prin urmare tărâmul, în care avea să-şi desfăşoare activitatea. Urcă amvonul catedralei din Sibiu şi într'o serie de predici sapă inscripţii nemuritoare pe casa minunată dela Ierihon. Mai mult decât un scriitor rafinat, el se afirmă de astădată ca un mare orator. Stilul limpede ţâşneşte ca o apă cristalină, care te încântă. Fraza sa este întotdeauna bine construită, rotundă şi plină de idei. Teza pusă şi argumentaţia prin care o susţine nu sunt niciodată banale. Toate par că plutesc într'un noian de poezie şi ascultătorul se lasă pe nesimţite transportat către lumea adevărurilor veşnice. In fiecare din predicile sale vom găsi erudiţie, adâncime, credinţă, nădejde în harul providenţei divine, metafore neaşteptat de sclipitoare şi indispensabilul final patetic, care-i îngăduia să încerce stilul celei mai superbe peroraţii. Nu înzădar a răsfoit schinteietoarele cuvântări ale lui Abraham a Santa Clara şi atât de pilduitoarele poveţe oratorice ale lui Spurgheon; dacă ar mai fi stăruit în acest gen, am convingerea, că ar fi reuşit să creieze un nou model de cuvântare bisericească, deplin corespunzătoare spiritului culturii moderne şi perfect împăcată cu concepţia ortodoxiei militante.

Războiul trecut a curmat însă pornirile acestea pe plan bisericesc şi de esenţă spirituală. Ne-a scos din lumea, căreia ne-am închinat viaţa şi ne-a silit să ne încingem cu armele de desrobire ale poporului nostru. Mulţumitori destinului, că ne-a hărăzit favoarea să rămânem departe de câmpiile însângerate, am socotit că e o datorie, pe care nu ne este îngăduit a o ocoli, să prindem condeiul, să îndemnăm la solidaritate, să alimentăm nădejdile şi să propoveduim încrederea în ceasul sfânt al unităţii naţionale. Ioan Broşu şi-a luat cu amândouă mânile partea din această frământare tinerească, bogată în avânt şi totuşi plină de riscuri şi primejdii. Mai ales în coloanele unei gazete pentru popor, înfiinţată împreună cu colegul şi prietenul său de atunci, Inalt Prea Sfinţitul nostru mitropolit Nicolae, a risipit tot ce-a putut strânge în comoara sufletului său: curaj pentru cei slabi, ironie muşcătoare pentru cei ticăloşi şi elan nețărmurit pentru credinţa de izbăvire a maselor româneşti de pretutindeni.

Gazeta aceasta a fost o mare faptă românească, iar scrisul lui Broşu, în veşnică luptă cu censorul stăpânirii streine, a fost cel mai nobil apostolat pentru drumul dela Alba Iulia.

Impreună ne-am dus spre cetatea mântuirii, cu gazeta ca steag şi cu imnul său turnat în vers, crez al unei generaţii, care şi-a înfăptuit supremul ideal. Cu câtă hotărâre a combătut, în şedinţa premergătoare adunării, tendinţa de autonomism regional: unirea noastră trebue să fie ca un torent, spunea, care rupe orice zăgaz. Pare-că îl văd şi acum, în dimineaţa zilei de 1 Decemvrie 1918, în mijlocul unei nesfârşite mulţimi, rostind cu glas de arhanghel vestirea vestirilor.

Aceasta este povestea de mult uitată şi profilul sufletesc al bunului nostru prietin. De aceea, celelalte două decade, pe care le-a trăit într'un cadru mai larg, şi totuşi retras din Ardeal, nu vor putea să întunece niciodată meritele ce posteritatea va trebui să le recunoască. Istoria, sunt sigur, că-i va face dreptate şi îi va da deplină satisfacţie. Ca mâine trebue să găgăsească, în sfârşit şi frământarea generaţiei dela 1918 o dreaptă judecată, în expuneri lipsite de patimă, măsurând fiecăruia partea ce i-se cuvine în lupta de desrobire a neamului. Numele lui Ioan Broşu nu poate să lipsească de pe paginile măreţei Cărţi a facerii.

Viaţa unui popor e ca apa din albia adânc scobită. Ea coboară val după val într'o neîntreruptă înlănţuire spre fluviul, care adună toate râurile, toate părăiele, toate isvoarele. Noi nu suntem decât o undă trecătoare, care dispare în nemărginitul întins, când depăşeşte clipa ce i-a fost sortită. Altul ne ia locul şi goana vieţii nu se opreşte nici măcar pentru un scurt popas. La toţi ne vine rândul, mai curând sau mai târziu, pentru a ni-se substitui puteri mai tinere, nizuinţi mai viguroase. Firea însăşi ne pregăteşte pentru această retragere mare, definitivă. Cu paşii, care ne apropie de mormânt şi odată cu slăbirea puterilor trupeşti, ne pierdem şi prietenii, unul câte unul, iar alţii noui nu suntem în stare să ne mai câştigăm. Scumpul nostru Ioan a fost un prietin de-o rară lealitate şi de nepreţuit devotament. Tovarăş fără un strop de invidie la bucurii, care se cer împărţite şi frate credincios în ceasul suferinţelor, care au nevoie de balsamul mângâierii, îmbărbătării. Impreună am ţesut visuri de tinereţe şi de câte ori nu am beut împreună amărăciunea iluziilor spulberate. Viaţa ne-a despărţit de atâtea ori şi totuşi, când reveneai luam poveştile dela început şi firul prieteniei se depăna mai departe, senin, încrezător şi cu toată spuza de simţiminte calde.

La marginea groapei tale îţi aducem mulţumire fierbinte, pentru tot ce ne-ai dat şi pentru tot ce ai fi fost în stare să ne dai. Dumnezeu să te odihnească, împăcându-ţi gândurile şi revărsând peste opera vieţii tale judecata Sa dreaptă şi milostivă.

Dormi în pace!

Citiţi şi răspândiţi

Revista Teologică

Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească. Apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE al Ardealului. Redacţia şi Administraţia: Sibiu, Academia teologică „Andreiană". Redactor Prof. Dr. Grigorie T. Marcu. Abonament anual, Lei 560.

Dela califul Omar la filosoful Blaga

In noua revistă de filosofie „Saeculum", care a apărut în Sibiul universitar în primele luni ale anului 1943, directorul ei, dl *Lucian Blaga* chiamă gândirea românească pe un drum nou pe care-l semnalează în articolul său: *Despre viitorul filosofiei româneşti*, anunţat ca „întâiul capitol dintr'un studiu în pregătire". Ne umple de mândrie şi de încredere în noi înşine să-l auzim pe gânditorul nostru, constatând că „în ultimele două decenii s'au pus temeliile unei gândiri româneşti într'un mod ce ne singularizează în chip hotărât, atât în Răsăritul, cât şi în Sudestul european" (pg. 3).

Aprobăm credinţa dlui L. B. „că viitorul gândirii româneşti va fi determinat de cele mai adânci, de cele mai secrete porniri ale spiritului nostru de o parte, şi de poziţia noastră firească în topografia spirituală a Europei de altă parte".

Dar nu putem aproba şi am face o greşală pe care *neamul* nu ne-o va ierta niciodată, dacă n'am semnala îngrijorarea ce ne-o produce faptul că dl *L. B.*, voind să îndrume gândirea românească pe un drum nou, *cere neglijarea uneia din cele mai adânci şi mai secrete porniri ale spiritului nostru, cere neglijarea ortodoxismului.* In gândirea românească — zice dsa — „cel ce aderă total la el, trebue să renunţe la orice nou şi mare act de creaţie metafizică" (pg. 4). Dsa se teme că „ortodoxismul ar „obliga gândirea filosofică românească la o funcţie subalternă şi ar îngrădi sau osândi de fapt la completă nerodnicie însaş puterea creatoare a spiritului românesc" (pg. 5).

Mărturisim că-l compătimim sincer pe gânditorul nostru de teama groaznică ce-l chinue, având vedenii atât de înfiorătoare, şi-i vom citi din „Molitvelnic" rugăciunea Marelui Vasile, să scape de aceste duhuri rele. Nu aflu necesar să-i combat această greşală cu alte argumente, deoarece toată lumea ştie prea bine că gândirea *românească* din partea ortodoxiei, românești, n'a îndurat nici odată vreo prigoană.

Il rugăm pe dl L. B. să ne numească un singur gânditor român care a suferit vreodată rigorile „legii româneşti", un singur gânditor care s'ar putea plânge că opera sa creatoare a fost stingherită de ortodoxie, că din cauza ortodoxiei „a fost nevoit să renunţe la orice nou şi mare act de creaţie metafizică". Poate Tudor Arghezi?...

Filosoful libertăţii afirmă — pentru sprijinirea tezei sale — că gânditorii ortodocşi dela Soloviev până la Florenski, Bulgakov şi Berdiaiev, „se osândesc singuri la infructuozitate" şi „activitatea li s'a redus în chip inevitabil la defensivă". „Acestor gânditori — zice dl L. B. mai departe — nimenea nu le poate contesta talentul filosofic. Dar ei s'au hotărît printr'un *act de detaşare de ei înşişi* să gândească conform doctrinei tradiţionale" (pg. 8). Această greşală nu le-o poate ierta dl L. B. înflăcăratul luptător al libertăţii filosofice şi în focul luptei anulează valoarea şi a gânditorilor ortodocşi ruşi şi a celor români, dar mai presus de toate îşi anulează valoarea sa proprie.

Ne întrebăm cu durere au nu ştie autorul măreţului eseu „Transcendentul care coboară" că tocmai „detaşarea de sine însuşi" este o trăsătură esenţială a sufletului ortodox, pentrucă ea ţâşneşte din convingerea că „transcendentul coboară în vremelnicie". Aşa glăsuia cândva autorul „Spaţiului mioritic". „Credincioşii au fost stăpâniţi — zice dl L. B. în o. p. pag. 87, şi îmi permit a-l întregi că adevăraţii credincioşi încă *şi azi* sunt stăpâniţi — copleşitor tocmai de această convingere: fior că spaţiul terestru poate deveni vas în care să se reverse de sus în jos trancendentul". Credinciosul care se simte „vas primitor al transcendentului care coboară", nu mai poate rămânea *plin de sine însuşi* trebue să se deşerte, trebue să alunge din sine egoismul, duşmanul de moarte al ortodoxiei.

Astfel filosoful ortodox „detaşat de sine însuşi", *trăieşte* prezenţa lui Dumnezeu în sine şi pornind din această trăire, filosofează. El a dobândit cea mai mare libertate, eliberându-se din ghiarele egoismului. Prin această „detaşare de sine", prin această „lepădare de sine" — care este o mare greşală filosofică, după părerea gânditorului nostru dreptcredincios — filosoful ortodox se conformează dorinţei Stăpânului său, Intemeietorul ortodoxiei, Mântuitorului nostru Iisus Hristos care a zis: Cel ce vrea să vină după mine, să se *lapede* de sine...

Afirmaţiile gratuite ale dlui L. B. că filosofii ruşi, rămânând ortodocşi, n'au mai putut crea nimic în domeniul metafizicei, iar gânditorii români, cari scriu în spiritul Bisericii strămoşeşti „nu mai pot ataca decât probleme epigonice" (pg. 7), nu mai pot supăra pe nici un om serios, acelea fiind svârcoliri neputincioase de copil răutăcios. Numele filosofilor ruşi au o circulaţie mondială şi operele lor sunt apreciate şi traduse în întreg Apusul, ceea ce nu e cazul cu dl L. Blaga; iar valoarea filosofică a lui Nichifor Crainic şi a „Gândiriştilor" noştri nu o mai poate umbri „Saeculum" nici în „saecula saeculorum". Invăţăturile Bisericii noastre nu sunt stabilite cu scopul de a interzice activitatea spiritului care aspiră spre marea creaţie metafizică, nici de a o îngusta până la strâmtorare. Ele desemnează — precum arată păr. D. Stăniloae în „Ortodoxie şi Românism" pg. 63 secv. — un contur foarte larg; ele jalonează un drum de o lăţime cât poate bătători o viaţă normală. Negativ vorbind, ele sunt câţiva stâlpi aşezaţi ca avertisment, pe lângă prăpastiile cari mărginesc pe ambele laturi drumul larg cât un câmp cu margini abia vizibile ale vieţii.

Se cere să te ţii în interiorul lor, dacă vrei ca atât viaţa îndeobşte, cât şi cugetarea să poată înainta fără sfârşit şi să nu ajungă la impas şi la distrugere. Dar câmpul din interiorul lor, cu vastitatea lui şi mai ales cu lungimea lui care merge la infinit, ofere fiecăruia ce şi cât vrea, pen-

FOIŞOARA

Biserica şi protecţia familiei, mamei şi copilului

de Prof. univ. Dr. Gh. Popoviciu

(5) (Urmare)

Succesorul dlui *I. Lupaş* la Ministerul Sănătăţii a anulat rezoluţia predecesorului său, privitor la răspândirea lucrării dlui Dr. *Gomoiu* în scop de propagandă. Dl Dr. *Gomoiu* şi-a tipărit lucrarea pe *cheltueală proprie*, oferindu-o în mii de exemplare preoţilor, medicilor şi învăţătorilor.

Dl Profesor *I. Lupaş* a mai revenit asupra importanţei problemei, ocupându-se de ea şi de lucrarea dlui Dr. *Gomoiu* în conferenţa sa: „Biserica şi problemele asistenţei sociale", ţinută în 1933 la Fundaţia Dalles. Pedealtăparte a mers mai departe cu iniţiativa sa, în ceeace priveşte colaborarea cu Biserica, încă pe timpul cât era ministru, propunând în 1926 Congresului naţional bisericesc din Bucureşti: 1. să fie vizitate cât mai des *instituţiile spitaliceşti şi de ocrotire socială* de către membrii Congresului, controlându-se cum şi-au *îndeplinit preoţii obligaţiunile* faţă de cei adăpostiţi în ele; 2. să fie pregătiţi în această direcţie elevii din seminarii, academii şi facultăţi de teologie, stimulându-se *preoţimea* la o *activitate mai remarcabilă în acest domeniu;* 3. să se transforme unele mănăstiri în *şcoale de infirmiere* sau *surori de ocrotire* şi a se întemeia *instituţii de educaţie religioasă şi igienică*".

Dar nici reprezentanţii Bisericii noastre n'au părăsit această idee. Sesizat de adormitul întru Domnul, Episcopul *Grigorie* al Aradului, Sf. Sinod desbate lucrarea lui *Gomoiu*, preţuind importanţa problemei pe care a pus-o şi, unindu-se cu concluziile lui, se păşeşte la *realizări practice importante.* In Arhiepiscopia Sibiului încă din 1927, conform hotărîrii Consiliului Arhiepiscopesc, *Dumineca a doua din Păresimi* este închinată adunării de *daruri benevole pe seama bolnavilor din parohii*, de preot. Rezultatele dela Sibiu au încurajat alte iniţiative. Inalt Prea Cuviosia Sa Vicarul mitropolitan *T. Scorobeţ*, încredinţat cu îndrumarea şi controlul acestei acţiuni, accentuează (1931) că: „*Religia şi medicina au domenii comune. Biserica şi spitalul sunt aliate nedespărţite.* Menirea Bisericii şi a slujitorilor ei nu e să aştepte după bolnavi să-i vindece, ci să creeze condiţiuni de sănătate robustă şi imună în faţa epidemiilor şi a plăgilor".

In înţelegere cu Inalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul *Dr. Nicolae Bălan* al Ardealului — marele realizator de opere religioase — adormitul în Domnul, Prea Sfinţia Sa Episcopul *Nicolae Ivan* înfiinţează la Cluj, în 1935, cu concursul Societăţii naţionale ortodoxe a femeilor române de sub conducerea dnei *S. Meteş, Mănăstirea Sf. Elisabeta*, având scopul de-a adăposti şi creşte *maici şi îngrijitoare de bolnavi.* Sub oblăduirea Prea Sfinţiei Sale Episcopului *Nicolae Colan*, se amplifică această operă, iniţiindu-se pregătirea maicelor ca *surori îngrijitoare de copii bolnavi*, prin cursuri teoretice şi practice urmate la *Clinica infantilă din Cluj.*

Adormitul întru fericire, Patriarhul *Miron*, înfiinţează în 1936, cu concursul Ministerului Apărării Naţionale şi al Ministerului Sănătăţii, *Institutul de caritate al călugăriţelor ortodoxe române* şi în 1938 *Mănăstirea maicelor de caritate* din Bucureşti, ca sediu central al călugăriţelor cari îngrijesc bolnavii din spitale sau îndeplinesc alte

tru cercetare, pentru lucrare. Despre spirit, despre Dumnezeu, despre dragoste, marile probleme ale creştinismului şi problemele veşnice ale omenirii, nu se mai poate spune nimic? Ciudată afirmaţie.

Dl L. B. s'a supărat foc pe Biserica ortodoxă pentrucă apărătorii doctrinei tradiţionale au îndrăznit să-i îndrepteze greşelile, săvârşind prin aceasta o crimă la adresa libertăţii filosofice. Dar ne întrebăm oare n'ar acuza toată lumea de indolenţă condamnabilă ortodoxia, dacă aceasta n'ar reacţiona la atacul vrăjmaş îndreptat împotriva celui mai scump tezaur al Bisericii strămoşeşti şi al neamului şi n'ar arăta ce greşală săvârşesc gânditorii liberi creatori ai filosofiei duşmană ortodoxiei. Nu are ea dreptul să se apere de duşmanii săi? — Dar iată că aceştia o acuză pe Ea ca duşmană a libertăţii filosofice.

Intrebăm toată lumea, au nu respectă principiul libertăţii ortodoxia, când se apără de atacurile acelora cari în numele libertăţii de gândire nu găsesc altceva de cugetat decât să lovească în ea? Biserica rusească era puternică în veacul trecut şi n'a supus torturilor inchiziţionale pe gânditorii Herzen, Bacunin, şi tovarăşii lor cari nu s'au conformat doctrinei tradiţionale şi au purces înainte pe drumul liber al „spiritului, care aspiră spre marea creatie metafizică" (pg. 9) şi au ajuns la Trotzki, Lenin şi Stalin. Sapienti sat.

Biserica ortodoxă n'a supus supliciilor inchizitoriale pe nimeni niciodată, nici n'a ţinut pe cineva cu de-a sila în „robia doctrinelor" ei, din care după credinta dlui B. a ieşit „bietul spirit românesc" abia acum cu ajutorul Dsale.

„Noi n'am ars pe rug ştiinţa nimănui", a spus-o cu ferestrile deschise I. P. Sf. nostru Ierarh, cel mai bun dascăl al gânditorului nostru, pe când acesta, în timpul războiului, studia teologia, ocrotindu-se la adăpostul ortodoxiei. Libertatea sa de gândire nu trebue să şi-o teamă nici o clipă dl L. B. în faţa ortodoxiei.

Totuşi gânditorul nostru se teme de ortodoxie, confundând-o cu catolicismul medieval, numai astfel ne putem explica cum ajunge la afirmaţia imposibilă că în caz de conformare cu doctrina ortodoxă „filosofiei i se rezervă cel mult rolul de anexă teologică şi de unealtă în acţiunea defensivă a teologiei" (pg. 4). Numai patima nestânjinită poate duce la asemenea confuzii neiertate. Doar oricine ştie că nu ortodoxia, ci catolicismul medieval a fixat filosofiei rolul de „servitoare a teologiei" (Ancilla Teologiae).

Dincolo de această teamă postulatul său şi-l întemeiază gânditorul nostru pe o dilemă demnă de logica unui intelect luciferic. „Ortodoxismul de necontestate merite — zice dsa — dar prea rigid, prea dogmatic, prea defensiv în esenţă, nu mi se pare un drum care ar putea să oblige în chip necondiţionat spiritul metafizic românesc" (pg. 10); pentrucă — continuă într'alt loc — „nu prea înţeleg care e pretinsa legătură *necesară* şi *exclusivă* între ortodoxie şi românitate... Căci, sau admitem cu teologii că doctrina ortodoxă e de natură divină, inspirată de sus, şi atunci ea e „dumnezeească", iar nu românească, sau admitem cu filosofii, că doctrina ortodoxă este şi ea o foarte nobilă operă umană, şi atunci ea a fost gândită de sfinţii părinţi, cari au fost mari metafizicieni şi în acelaş timp Greci, Sirieni sau Egipteni de rasă incertă. In cazul din urmă, Românii, prin exponenţii lor chemaţi pentru aceasta, în rândul prim prin preoţi, n'au făcut decât să şi însuşească gândirea patristică, o gândire care sub raportul indicelui etnic înseamnă gândire grecească, siriană sau egipteană. — Ca filosof trebue să privesc lucrurile sub unghiu strict şi până la capăt filosofic" (pg. 3—4).

Nicolae Terchilă

(Va urma).

† Anton Mocsonyi
de Foen

La încheerea foii primim din Bucureşti prea dureroasa ştire despre încetarea din viaţă a dlui **Anton Mocsonyi de Foen,** *marele maestru al vânătoarelor Curţii Regale şi fost ministru, care după scurte suferinţe, în urma unei operaţii chirurgicale, a sucombat astăzi în 3 Aprilie 1943.*

A făcut parte din generoasa familie a Mocsonyeştilor, de origine macedo-română, ai cărei membri au ilustrat începând cu restaurarea mitropoliei noastre ardelene, înaltele corporaţii bisericeşti în clipe de cea mai mare însemnătate, de altă parte prin grăitoare fapte de binefaceri şi jertfe au sprijinit, cu largă mână, nenumărate instituţii culturale şi bisericeşti din ţara noastră.

Cu trecerea la cele veşnice a regretatului Anton Mocsonyi de Foen, s'a stâns **ultimul** *vlăstar de sânge al nobilei familii, care a dat neamului personalităţi de mare valoare morală şi credincioşi fii ai sfintei biserici strămoşeşti. Dumnezeu să-l odihnească între aleşii Săi!*

Nr. 3477/1943.

Comunicat

Comunicăm On. preoţimi din Arhiepiscopia noastră următoarea dispoziţiune a On. Minister al Cultelor şi Artelor, spre ştire şi conformare:

Avem onoare a Vă ruga să binevoiţi a pune în vedere întregului personal clerical şi administrativ, în subordine, următoarele:

Toate cererile de numiri, transferări, detaşări şi utilizări, ca şi cererile pentru acordarea de ajutor familiar, ajutor de înmormântare, gradaţii sau spor pentru obţinerea unor noui titluri de studii, vor fi adresate exclusiv Centrelor Eparhiale, cari — cu îndeplinirea formelor legale — le vor înainta Ministerului spre rezolvare.

In viitor, Ministerul nu va mai da curs nici unei cereri personalului bisericesc, care nu va fi înaintată prin Chiriarhia de resort.

Cu această ocazie reamintim On. preoţimi ord. dat de noi, cu Nr. 165/941 în sensul căruia orice corespondenţă cu On. Ministere trebue să se facă prin intermediul Consiliului nostru arhiepiscopesc.

Sibiu, la 30 Martie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Manifestaţiile naţionale dela Chişinău

Ţara întreagă a comemorat împlinirea unui sfert de veac dela unirea *Basarabiei* cu Patria Mamă, sublinindu-se, în cuvântările rostite la acest prilej, însemnătatea actului dela 27 Martie 1918 şi jertfele vitejilor noştri ostaşi.

Manifestaţiile naţionale s'au desfăşurat în deosebi la *Chişinău*, unde s'au întrunit pe lângă reprezentantul Suveranului, membrii guvernului, înalţii magistraţi prelaţii sfintei noastre Biserici, profesorii universitari, ziariştii străini şi românii ş. a.

Un tren special aduce în capitala Basarabiei pe dl Mareşal Ion Antonescu şi dl prof. Mihai Antonescu, vicepreşedintele Consiliului. Biserica din mitropolia noastră a Ardealului e reprezentată prin I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*!

In catedrala Chişinăului — unde serviciul divin a fost săvârşit de I. P. S. Sa *Irineu* al Moldovei, de I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, de I. P. Sf. Sa Mitropolitul *Tit* al Bucovinei, de I. P. Sf. Sa Mitropolitul *Nifon* al Olteniei, de P. S. Sa *Efrem*, locţiitor de Arhiepiscop al Chişinăului, de P. Sf. Sa Episcopul *Ciopron* al Armatei şi de P. Sf. Sa Episcopul *Policarp* al Ismailului, înconjuraţi de un sobor de preoţi, — s'au înălţat cucernice rugăciuni pentru odihna sufletelor ostaşilor căzuţi pe câmpul de onoare.

Conducătorul statului, dl Mareşal *Ion Antonescu* a ţinut în catedrală şi de astă dată un luminos discurs, cinstind împlinirea celor 25 de ani, de când Basarabia a fost reîntrupată în unitatea neamului, prin voinţa poporului moldovean, şi mai ales cinstind lupta eroilor noştri, cari au readus neamului pământurile ce *ale lui au fost*, şi ale lui au să fie pentru totdeauna.

„Nu este o simplă întâmplare, — a zis Mareşalul — că această cinstire, a unui sfert de veac românesc în Basarabia, o facem în catedrala redată credinţei strămoşeşti, prin fapta ostaşilor din războiul greu de azi; am ales acest sfânt loc pentru a afirma hotărât aici, în biserică, misiunea pe care poporul nostru înţelege s'o împlinească la porţile Europei creştine: Basarabia este nu numai pământul Moldovei şi al României, dar este însaşi *poarta de apărare a Dunării, a Strâmtorilor şi a Adriaticei*. Noi ducem un război sfânt, de apărare a unităţii neamului şi indiguire a primejdiei care ameninţă civilizaţia Europei; prin locurile pe unde am luptat, am dus crucea reîncreştinării şi fapte de sprijinire a unei populaţii sdrobite de nedreptăţi sociale; dăm lupta pentru a ne împlini misiunea de popor de margine, care apără, credincios, modest, creştinătatea şi civilizaţia. Basarabenilor desrobiţi le cer să-şi închine fapta aceleiaşi porunci faţă de noi înşine şi faţă de civilizaţia creştină, şi europeană"...

Cuvinte impresionante au mai rostit în catedrală dnii prof. Ştefan Ciobanu, I. Pelivan, Dr. Cazacu şi dl General Voiculescu, Guvernatorul Basarabiei.

Transilvania şi Basarabia

Prof. I. Lupaş: Toţi împreună!

In toamna anului **1878**, *ziua sorocită pentru schimbarea autorităţilor române cu cele ruseşti în Sudul Basarabiei, s'a întâmplat să coincidă cu ziua destinată spre a intra cu triumf în capitala Ţării, oştirea, care se întorcea acoperită de glorie, de pe câmpul de luptă din Sudul Dunării.*

Această coincidenţă izbitoare a determinat pe Mihail Eminescu să sublinieze în coloanele ziarului **Timpul**, *că* **„în ziua în care Bucureştii vor fi împodobiţi cu flamuri tricolore şi se vor lumina, un alt colţ al pământului românesc va intra într'un întuneric, veşnic poate. Nu există mai mare ironie decât aceea a sorţii"**...

Cazul s'a repetat **cu 62 de ani mai târziu**. *Cu deosebirea însă că, de astădată, ironia sorţii nu s'a năpustit numai asupra unui colţ din cuprinsul Ţării întregite, ci s'a lăcomit să-i zdruncine trei din cele patru laturi.*

Voinţa Basarabiei, rostită lămurit prin Sfatul Ţării dela Chişinău în 1918, a reparat nedreptatea dela 1812 şi silnicia dela 1878. Oştirea română a izbutit să dea prin actele sale de înălţător eroism din cursul luptelor dela 1941—1942 cea mai deplină satisfacţiune Statului şi Neamului **adânc năpăstuit în vara anului 1940.**

Fraţilor basarabeni li s'a deschis astfel calea să poată prăznui **„toţi împreună"** *aniversarea de un sfert de veac a solemnului lor act de autodeterminare dela 27 Martie 1918.*

Fie popasul acesta sărbătoresc un moment **de bun augur** *pentru apropiata noastră aniversare dela 1 Decemvrie!*

(*„Curentul"* nr. 5428)

Cuvântul acesta ocazional exprimă sentimentul obştesc al Transilvaniei întregi şi al sufletării româneşti de pretutindeni.

Nr. 3424/1943.

Aviz oficial

Sfântul Sinod ne-a adus la cunoştinţă că Misiunea bisericească din Transnistria are lipsă de preoţi pentru parohiile transnistriene.

Preoţii vor trebui să aibă experienţă pastorală şi să îndeplinească slujba în Transnistria un timp oare care, care poate fi mai scurt sau mai îndelungat.

Cei ce doresc să meargă pentru misiune în Transnistria, se vor anunţa la Consiliul nostru arhiepiscopesc, *până la data de 10 Aprilie 1943.*

Pe timpul cât vor îndeplini misiunea în Transnistria, vor fi consideraţi detaşaţi dela parohiile lor şi pe lângă salarul dela parohiile lor vor primi şi salarul ce-l va plăti Misiunea bisericească din Transnistria.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 30 Martie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

---

opere caritabile. Deasemenea se obţin roade din belşug sub îndemnul, conducerea şi îndrumarea Preasfinţitului Episcop *Vartolomeu* al Râmnicului, Noului Severin, a Prea Sfinţitului Episcop *Nifon* al Huşilor, cât şi a Inalt Prea Sfinţiei Sale Mitropolitului *Visarion* al Cernăuţilor.

Biserica unită încă din 1921 a înfiinţat Congregaţia Maicii Domnului, opera adormitului în Domnul I. P. S. S. Mitropolitului *Vasile Suciu*. Scopul acestei instituţii este de a forma *surori călugăriţe, educatoare a orfanilor de război şi îngrijitoare de bolnavi*. In acelaş scop de a ajuta copiii fără mijloace, Biserica greco-catolică a mai înfiinţat Orfelinatul de băeţi şi fete cu şcoli primare, ateliere, la Obreja şi proectase o colonie de vară pentru copii la Sovata, locul căreia urmează să-l ia o colonie la Braşov sau Predeal.

* * *

Forurile lumeşti serioase ştiinţifice inclusiv medicale, n'au părăsit, la noi, sau în alte ţări şi la alte popoare, nici când gândul colaborării cu Biserica. După cum preotul, ca medic sufletesc nu se poate desinteresa de starea fizică, tot astfel nici medicul, doctor al trupului, nu poate ignora starea sufletului. La *toate popoarele*, din timpuri vechi, *medicii vestiţi* s'au ocupat de *problemele sufletului*. *Ipocrat*, *Galen* au scris tratate despre morală. *Laënnec*, *Bayle* etc., s'au ocupat de teologie şi de istoria religiilor. *J. J. Rousseau* consideră medicina ca o virtute: igienistul învaţă morala, reclamându-o în numele raţiunii, a experienţei, a interesului omenirei. La noi în afară de medicii citaţi, cari în acelaş timp au fost preoţi şi au fost pătrunşi de sentimente profunde religioase, geniul multilateral *Haşdeu*, marele chimist *C. Istrate*, totodată doctor în medicină, — ca şi mai recent celebrul fiziologist francez *Richet*, — s'au ocupat de problemele sufletului, deşi în cadrele suspecte ale spiritismului. Iar fiziologistul nostru de mare renume şi autoritate, de curând decedat, *N. Paulescu*, a scris numeroase cărţi cu subiecte religioase şi de morală, pătrunse de un foarte adânc sentiment religios-creştin.

Gomoiu, în calitatea de preşedinte al Societăţii internaţionale de Istoria Medicinei, a adus problema Religiei în faţa acestui *for internaţional medical*. La al XI-lea Congres internaţional de Istoria Medicinei dela Belgrad, în legătură cu credinţa, insistă asupra necesităţii, ca medicina ştiinţifică să găsească în religiozitate şi în devotamentul preoţilor, — medicii sufleteşti, — o colaborare pe cât de efectivă, pe atât de preţioasă.

Scriitorul acestor rânduri am militat tot timpul prin scris şi fapte, pentru o colaborare între opera de Protecţie a familiei, mamei şi copilului şi Biserica strămoşească. Am propagat şi realizat această conlucrare în toate instituţiile de medicină şi ocrotire a copilului, pe cari le-am condus şi înfiinţat. Am accentuat necesitatea ei în lucrările mele ştiinţifice sau de popularizare şi de propagandă, publicate. De dată recentă, într'un răspuns la chestionarul unui distins profesor de Academie teologică, privitor la „Problema relaţiilor sexuale ale tinerilor înainte de căsătorie", am insistat asupra faptului că pediatria şi puericultura au o atitudine eugenetică în problemele fundamentale cari influenţează sănătatea viitoarelor generaţii şi că idealurile spre cari tind, inclusiv îndrumarea tineretului spre ţintele ideale ale vieţii, pot fi mult mai uşor realizate cu ajutorul *moralei creştine* şi a unei *educaţiuni religioase*. Am propus totodată prin trei *anteproecte de lege a ocrotirei familiei, mamei şi copilului*, înaintate în intervalul 1929—1939 Ministerului Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale, modul cum această colaborare cu Biserica poate fi înfăptuită.

(Va urma)

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a participat Sâmbătă, 27 Martie c. la serbările aranjate la Chişinău din prilejul comemorării împlinirii a 25 de ani dela unirea Basarabiei cu Patria-Mamă; Luni, 29 Martie c. I. P. S. Sa s'a reîntors la reşedinţă.

Adunarea generală a Societăţii ortodoxe a femeilor române, s'a deschis Duminecă, în capitala ţării, în sala de festivităţi a liceului-internat al Societăţii, prin cuvântarea dnei preşedintă *Alexandrina Gr. Cantacuzino*. Dna Cantacuzino, deschizând această a 32-a adunare, subliniază rezultatele dobândite de Societate în cei 33 de ani ai activităţii sale, constatând cu mulţumire înfăptuirile filialelor şi comitetelor, pentru promovarea vieţii creştine şi naţionale ortodoxe. Au urmat apoi diferitele rapoarte şi expuneri: raport despre inspecţiile la şcoalele din toată ţara ale Societăţii, şi expunerile făcute de dnele preşedinte ale filialelor; din partea Ardealului a cuvântat dna *Sofia Meteş*. Tuturor li-a răspuns dna prezidentă Cantacuzino. La una din şedinţe a participat şi I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, care a fost salutat de dna prezidentă şi a răspuns I. P. Sf. Sa.

(26) 1—1

Concurs

Pentru ocuparea postului de econom dela Şcoala Normală de băeţi „Andrei Şaguna" din Sibiu, devenit vacant pe data de 1 Aprilie 1943, se publică concurs cu termen de 10 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Condiţiile de numire:

1. să fie ortodox şi de origine etnică română;

2. să fie absolvent a cel puţin 4 clase secundare.

Beneficii:

1. salariu dela Stat 4400 lunar plus 1760 lei indemnizaţie de scumpete;

2. locuinţă în natură, plus masa pentru 1 persoană.

Cererile de concurs, însoţite de următoarele acte:

1. Extras de naştere;

2. Certificat de botez;

3. Certificat de naţionalitate;

4. Certificat de studii;

5. Certificat dela Cazierul judiciar al Tribunalului, — se vor înainta în termen Veneratului Consiliu arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu.

Director I. Sandu

(31) 1—1

Publicaţie

Despre darea în intreprindere, prin licitaţie publică, a lucrărilor de restaurare necesare bisericii parohiale din com. **Arpaşul de sus,** jud. Făgăraş.

Se publică spre cunoştinţă generală că în ziua de 11 Aprilie 1943, orele 11 a. m. în cancelaria parohiei din comuna Arpaşul de sus, jud. Făgăraş, se va ţine licitaţie publică cu termen restrâns, cu oferte închise, pentru darea în intreprindere a lucrărilor de terminare a restaurării bisericii parohiale, lucrările de împrjemuire cu piatră şi de amenajarea căii de acces din spre Săcel.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu dispoziţiunile legii contabilităţii publice publicate în Monitorul Oficial Nr. 167 din 31 Iulie 1929, cu modificările aduse în Monitorul Oficial Nr. 173 din 24 Iulie 1941 şi şi cu normele generale de ţinere a licitaţiilor publice publicate în Monitorul Oficial Nr. 127 din 4 Iunie 1931.

Lucrările se vor executa după caetul de sarcini şi devizele întocmite de Serviciul tehnic al Comisiunii Monumentelor istorice în valoare de 4.300,000 Lei şi cari se pot constata în cancelaria Oficiului parohial din comuna Arpaşul de sus, judeţul Făgăraş.

Concurenţii, cu drepturi legale de a licita, vor prezenta recipisa Casei de depuneri despre depunerea garanţiei de 5% în numerar sau efecte garantate de Stat.

Orice alte lămuriri se pot cere sus numitei parohii.

Directorul Comis. Monum. istorice:
(ss) **Victor Bratulescu**

Preşedintele comitetului parohial:
Preot **Vasile Bogdan**

„CASA DE PASTRARE"
Institut de credit şi economii S. A. în Sălişte
Capital Lei 1.250.000. Reg. Bancar Nr. 9/1934

Convocare

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii *„Cassa de păstrare"* S. A. în Sălişte, sunt invitaţi a lua parte la

a LVIII-a adunare generală ordinară

care va avea loc Miercuri în 21 Aprilie 1943, ora 4 p. m., în sala festivă a Şcoalei primare din Sălişte, cu următoarea.

Ordine de zi;

1. Deschiderea şi constituirea adunării generale ordinare;

2. Darea de seamă a Consiliului de administraţie, Bilanţul şi Contul Profit şi Pierdere pe anul 1942 şi raportul Consiliului de cenzori;

3. Descărcarea Consiliului de administraţie şi a Consiliului de cenzori;

4. Fixarea jetoanelor de prezenţă pentru administratori şi cenzori pe anul 1943.

Adunarea generală ordinară va fi legal constituită, dacă conform art. 20 al Statutelor vor fi prezenţi cel puţin 20 acţionari, care conform Codului Comercial în vigoare să reprezinte jumătate din capital.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii *„Cassa de păstrare"* S. A. în Sălişte, sunt deasemenea invitaţi la

adunarea generală extraordinară

care se va ţinea în aceeaşi zi şi în acelaş local, imediat după terminarea adunării generale ordinare.

Adunarea generală extraordinară va fi legal constituită, dacă conform art. 20 al Statutelor vor fi presenţi cel puţin 20 acţionari, care conform art. 212 al Codului Comercial în vigoare să reprezinte cel puţin 3/4 din capital.

Ordinea de zi;

1. Deschiderea şi constituirea adunării extraordinare.

2. Modificarea articolelor 4, 5, 20, 24, 25, art. nou (după art. 25) 26, 30, 33, 36, 38 şi 39 din Statutele institutului după cum urmează:

Textul vechiu:

Art. 4. Publicaţiunile societăţii se fac în două foi designate de Consiliul de administraţie.

Bilanţul societăţii se va publica în Monitorul Oficial precum şi în ziarele menţionate.

Art. 5. Capitalul fundamental societar se fixează cu Lei 1.250.000 împărţit în acţii nominative de câte Lei 125 nominal, având a se plasa din acest capital cel puţin două din trei părţi la cetăţeni români. Această proporţie de capital se va menţine permanent, orice modificări s'ar aduce statutelor precum şi în caz de sporiri de capital.

Acţiile se pot emite şi în titlii cumulativi de 5 şi 10 bucăţi.

Adunarea generală poate eventual prin emitere de acţiuni de prioritate să sporească acest capital.

Art. 20. Adunarea generale poate lua concluze val, de dacă sunt de faţă cel puţin 20 acţionari, care reprezintă a zecea parte din acţiuni.

Nefiind acest număr de acţionari, sau nefiind reprezentate cel puţin a zecea parte din acţii, Consiliul de administraţie convoacă o adunare generală nouă, în care acţionarii prezenţi pot lua concluze valide asupra obiectelor ce au fost puse la ordinea de zi pentru adunarea generală convocată de prima dată.

Art. 24. Pentru a se putea decide modificarea Statutelor, fuziunea cu altă societate, reducerea sau inmulţirea capitaluiui societar ori dizolvarea societăţii, se cere ca în adunarea generală să fie cel puţin 1/3 parte a acţiunilor emise şi ca concluzele să fie aduse cu majoritate de ce cel puţin 2/3 a voturilor.

Art. 25. Ociectele de deliberare ale adunării generale de regulă sunt:

a) Raportul Consiliului de administraţie despre starea întreprinderii.

b) Deciziuni asupra conturilor anuale pe baza raportului Consiliului de cenzori.

c) Deciziune asupra împărţirii profitului curat, fixarea dividentelor şi al mercelor de prezenţă pentru membrii Consiliului de administraţie şi ai Consiliului de cenzori;

d) Alegerea membrilor în Consiliul de administraţie, şi în Consiliul de cenzori;

e) Decidere asupra propunerilor Consiliului de administraţie, Consiliului de cenzori şi a acţionarilor, dacă aceste din urmă se trimit cu cel puţin 30 de zile mai înainte de convocarea adunării generale, Consiliului de administraţie în scris, sunt subscrise de un număr de acţionari, care reprezintă cel puţin a zecea parte din acţii şi îşi depun totodată acţiile scrise pe numele lor la cassa societăţii;

f) Reducerea şi inmulţirea capitalului societar;

g) Modificarea Statutelor;

h) Fuziunea societăţii cu altă societate, şi în fine dizolvarea societăţii.

Art. 26. Consiliul de administraţie se compune din 7 membri aleşi de adunarea generală dintre cari 3/4 trebue să fie cetăţeni români.

Această proporţie de membri în Consiliul de administraţie se va menţine permanent, orice modificări s'ar aduce statutelor, precum şi în caz de sporiri de capital.

Art. 30. Fiecare membru al Consiliului de administraţie are a depune la casa institutului 20 acţii proprii scrise pe numele său, eventual cedate lui, cari acţii în timpul funcţionărri sale nu se pot înstrăina.

Neimplinirea acestei dispoziţiuni în 30 zile dela alegere se consideră resignare.

Art. 33. Concluze valide Consiliul de administraţie poate lua, dacă afară de preşedinte sunt de faţă trei membrii ai consiliului de administraţie.

Art. 36. Consiliul de cenzori (comitetul de supraveghere) constă din 4 membri aleşi de adunarea generală pe un period de trei ani dintre cari trei din patru părţi, au să fie cetăţeni români. Işi alege din sânul său un preşedinte şi poate lua deciziuni valide, dacă sunt prezenţi trei membri.

Dacă numărul membrilor scade prin moarte ori abzicere sub 3, este a se convoca numaidecât adunarea generală extraordinară pentru intregirea comitetului. Comitetul va avea cel puţin de patru ori în an a-şi face reviziunile prescrise.

Cercul de activitate şi agendele Consiliului de cenzori sunt normate prin legea comercială.

30. Din venitul curat al societăţii, care rezultă după scăderea tuturor speselor, intereselor, amortizărilor şi pierderilor, se impart înainte de oate 6% interese după acţiunile de prioritate.

Intrucât venitul curat al societăţii nu ar fi suficient pentru plătirea acestor interese, restul neacoperit se va solvi în rândul întâi din fondul de rezervă a societăţii, respective în lipsa lui din venitul brut, urmând ca pierderea aceasta în anul următor să fie stinsă din venitul curat.

După acoperirea intereselor acţiunilor de prioritate, din venitul curat ce mai prisoseşte, 1/2 se foloseşte pentru crearea, respective dotarea unui fond de rezervă, iar din cealaltă jumătate adunarea generală an de an distribue în sumă rotundă şi în procente egale, un dividend asupra tuturor acţiunilor emise fără considerare că ele sunt fundamentale ori de prioritate,

După implinirea acestor obligamente dacă mai rămâne vreun rest, asupra acestuia dispune adunarea generală precum crede de bine.

Ajungând fondul de rezervă la suma de lei 1.500.000 suficient pentru asigurarea pe 5 ani a intereselor acţiunilor de prioritae, din cota anuală destinată pentru sporirea fondului de rezervă, adunarea generală din an în an poate vota intregire de penziuni funcţionarilor penzionaţi întrucât fondul de penziune al funcţionarilor nu ar putea satisface îndatoririlor regulamentare.

Art. 39. Interesele după actiunile de prioritate şi eventualele dividende se solvesc pentru anul trecut de gestiune, îndată după adunarea generală ordinară.

Interesele şi dividentele neridicate în decurs de cinci ani, nu se mai solvesc, ci se adaugă la fondul de rezervă.

Textul nou:

Art. 4. Convocarea adunării generale, precum şi publicarea Bilanţului se vor face în Monitorul Oficial, Buletinul Oficial Bancar şi într'un ziar designat de Consiliul de administraţie.

Art. 5. Capitalul social se fixează la Lei 5.000.000 împărţit în 10 000 acţiuni nominative de câte Lei 500 fiecare, având a se plasa din acest capital 2/3 părţi la cetăţeni români, care proporţie se va menţine permanent, orice modificări s'ar aduce statutelor precum şi în caz de sporiri de capital.

Administratorii institutului sunt autorizaţi — întrucât subscrierea publică ar tece peste suma capitalului fixat mai sus, ori s'ar decide fuzionarea institutului cu vreun institut similar — să facă o emisiune nouă până la suma de Lei 8.000.000. — şi să fixeze condiţiuni de subscriere şi termenele vărsămintelor.

Acţiuni se pot emite şi în titluri de 5, 10 şi 50 bucăţi.

Art. 20. Adunarea generală ordinară poate lua decizinni valide, când sunt prezenţi cel puţin 20 acţionari cari reprezintă cvantumul din capitalul cerut de lege. In lipsa acestui număr se va ţinea o nouă adunare conform cu dispoziţiunile Codului de comerţ în vigoare.

Această a doua adunare se va mărgini la obiectele cuprinse în programul pentru prima adunare şi poate aduce hotărâri valabile fără considerare la numărul acţionarilor prezenţi şi la capitalul reprezentat.

Art. 24. Adunarea generală eixraordinară poate de libera fiind prezenţi cel puţin 20 acţionari, care împrenă să reprezinte cvantumul din capital cerut de lege; în lipsa acestui număr se va ţinea o nouă adunare, conform cu dispoziţiunile Codului de comerţ în vigoare.

Art. 25. Obiectele rezervate adunării generale ordinare sunt:

a) Raportul anual al Consiliului de administraţie;

b] Raportul consiliului de censori asupra examinării Bilanţului anual, verificării Conturilor şi a propunerilor pentru împărţirea profitutui;

c] Stabilirea Bilanţului anual cu fixarea dividendului;

d] Stabilirea îndemnizaţiei, respectiv fixarea jetoanelor de prezenţă pontru membrii Consiliului de administraţie şi censori;

e] alegerea respective întregirea consiliului de administraţie şi Consiliul de censort.

Art. nou [după art. 25] Obiectele rezervate adunării generale extraordinare sunt:

1. Prelungirea duratei societăţii;

2 Mărimea capitalului;

3. Emiterea de acţiuni privilegiate;

4. Schimbarea obiectului principal al societăţii;

5 Schimbarea felului societăţii;

6. Mutarea sediului în străinătate;

7. Fuziunea cu alte societăţi;

8. Reducerea capitalului social sau reintregirea sa prin emisiuni de acţiuni noui;

9. Desfiinţarea privilegiilor acordate acţiunilor;

10. Disolvarea anticipată a societăţii;

11. Emisiunea de obligaţiuni;

12. Ori care altă modificare a actului constitutiv, ori a statutului sau ori care altă deciziune pentru care este cerută aprobarea adunării extraordinare.

Art. 26 Consiliul de administraţie se compune din 1—3 membri, aleşi de adunarea generală dintre acţionarii societăţii;

Membru al Consiliului de administraţie nu poate fi decât Român de origină etnică şi naţionalitate.

Art. 30. Fiecare membru al Consiliului de administraţie va depune garanţia legală la cassa societăţii în acţiuni de ale societăţii, cu cupoane neexpirate, libere de orice sarcini care acţiuni în timpul funcţionării sunt inalienabile.

Neimplinirea acestei condiţiuni se consideră ca renunţare la mandat.

Garanţia legală se poate depune şi o terţă persoană.

Incompatibilităţile pentru calitatea de administrator sunt cele prevăzute de lege.

Art. 36 Consiliul de cenzori se compune din 3 membri titulari şi 1-3 supleanţi, aleşi de adunarea generală pe timp de 3 ani, dintre acţionarii societăţii, cari toţi trebue să fie Români de origine etnică şi naţionalitate. Ei pot fi realeşi, cel puţin un censor trebue să fie expert contabil, contabil autorizat sau contabil stagiar.

Fiecare cenzor, cu excepţia expertului contabil, contabilului autorizat sau contabilului stagiar, are să depună la cassa societăţii garanţia legală în acţiuni de ale societăţii, cu cupoane neexpirate, libere de orce sarcini cari acţiuni sunt inalienabile în tot timpul funcţionării sale. Neimplinirea acestei condiţiuni se consideră ca renunţare la mandat.

Garanţia legală se poate depune şi de o terţă persoană. Incompatibilităţile pentru calitatea de cenzor sunt cele prevăzute de lege.

Pentru a putea lua hotărâri valide să recere să fie de faţă cel puţin 3 membri în cazul când în urma renunţării sau încetării din viaţă, Consiliul ar scădea sub numărul necesar pentru luarea unei deciziuni valabile, se va convoca adunarea generală pentru complectarea vacanţelor.

Agendele Consiliului de cenzori sunt normate prin Codul Comercial şi legea pentru organizarea şi reglementarea comerţului de bancă.

Membrii Consiliului de cenzori vor fi invitaţi la şedinţele Consiliului de administraţie.

Art. 38. Din venitul net al anului se dă înainte de toate:

a] 10% fondului de rezervă până când acesta ajunge la mărimea capitalului social, iar de aci încolo 5% până când fondul de rezervă va fi egal cu de două ori capitalul social;

b] 5% acţionarilor după capitalul vărsat;

c] 5% pentru scopuri culturale, economice şi de binefacere;

d] Restul se împarte şi se întrebuinţează conform hotărârii adunării generale.

Adunarea generală poate decide, ca beneficiul net să fie transpus pe anul viitor ori dat fondului de rezervă.

Art. 39. Dividendele se plătesc conform hotărârii adunării generale.

Acţionarii cari voesc a lua parte la adunare şi nu-şi au depozitate acţiunile la institut, sunt invitaţi a le depune împreună cu procurile la cassa institutului, la Banca *«Albina»* din Sibiu, *Banca Centrală* pentru Industrie şi Comerţ Cluj-Turda, *Banca Românească*, Bucureşti, (sau la băncile şi sucursalele lor] membre la *„Solidaritatea"* asociaşia băncilor româreşti din Ardeal, cel mult până la termenul de 15 Aprilte a. c. orele 12. In cazul când la adunările generale, ordinară şi extraordinară din 21 Aprilie 1943, nu se vor prezenta acţionari în număr suficient, conform art. 20 din Statute, convocăm fără altă înştiinţare a doua adunare generală ordinară cu aceeaş ordine de zi pe ziua de 29 Aprilie a. c. orele 4 p. m. în acelaşi local precum şi o a doua adunare generală extraordinară cu aceeaşi ordine de zi, imediat după terminarea adunării generale ordinare.

Pentru a doua adunare generală ordinară şi pentru a doua adunare generală extraordinară sunt valabil depuse acţiunile până la 15 Aprilie 1943 la aceleaşi locuri şi se mai pot depune altele până la data de 23 Aprilie 1943. Adunarea generală ordinară a doua poate aduce deciziuni valabile fără considerare la numărul acţionarilor prezenţi şi la capitalul reprezentat. In schimb adunarea generală extraordinară a doua poate aduce hotăriri valabile numai dacă este reprezentat jumătate din capital şi deciziunile aduse cu majoritate de cel puţin 1/3 a voturilor.

Sălişte la 26 Martie 1943.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE.

Organizaţi Reuniuni de femei

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ
ASOCIAȚIUNEA
SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 11 Aprilie 194[illegible] — Nr. 15

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

† Antoniu Mocioni de Foen

Cuvântarea rostită de Inalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit NICOLAE, în Timișoara, la înmormântarea lui A. Mocioni

„Și tu ajungând la bătrânețe bune, vei merge la părinții tăi în pace“ Facere 15, 15

Intristați ascultători,

Viața pământească a oricărui om se încheie cu cea mai mare taină din câte învălue existența noastră. E taina morții în tăcerea căreia intrăm pe rând toți, indivizi și generații. Dar în afară de răsplata cununii celei neperitoare pe care o așteptăm în temeiul asigurărilor credinței noastre, existența unora dintre aleșii omenirii continuă să fie prezentă prin ceva netrecător rămas pe urma lor, printr'o seamă de valori pentru cari au luptat, pe cari le-au scos în evidență și le-au impus în conștiința colectivității din care au făcut parte.

Acest adevăr îl simțim în toată valabilitatea lui în fața acestui sicriu care primind pe ultimul descendent bărbătesc al glorioasei familii a Mocioneștilor ne îndeamnă să meditâm la tot ce a însemnat această familie în viața neamului nostru și la marea zestre morală pe care ne-o lasă ca o scumpă moștenire și ca un nesecat izvor de putere spirituală.

Dar în afară de meditația aceasta ce se naște firesc în noi în clipa de față în care se încheie istoria de luptă măreață și de sbucium național al unei familii de mari Români, simțim și o datorie de ordin moral să desprindem cele mai de căpetenie din principiile nobile ce-au călăuzit-o în reprezentanții ei de seamă cari înscriu o linie de impresionantă continuitate în activitatea lor de caracter obștesc național.

Avem obligația să facem în aceste momente un bilanț general al marilor realizări de ordin național înfăptuite de o familie a cărei istorie se împletește cu însăși istoria poporului român din Transilvania în ultima sută de ani. E un bilanț pe care îl facem ca românismul transilvănean dându-și seama de ceeace a primit dela această familie să poată sădi în inima sa cât mai adânc sentimentul de recunoștință și obligația de a păzi moștenirea primită.

Documentele istorice ne atestă că primul reprezentant al familiei Mocioni a venit acum două sute de ani din Macedonia stabilindu-se în Ungaria. Destoinicia comercială și perseverența ce caracterizează în general ramura tenace a românismului macedonean, au ajutat acestei familii să ajungă curând la o bunăstare atât de înfloritoare încât a putut dobândi diploma nobiliară.

Dar înalta situație socială și morală la care s'a ridicat această familie n'a făcut-o să-și uite de originea sa etnică. Dimpotrivă, îndată ce s'a consolidat în rangul ei nobiliar și în starea materială înfloritoare a socotit că cea mai însemnată obligație a ei este să aducă toată puterea și greutatea ei în lupta pentru îmbunătățirea sorții obiditului neam românesc.

Exemplul familiei Mocioni e o nouă dovadă despre sentimentul adânc de solidaritate cu tot românismul ce animă acea ramură de elită a neamului nostru, care crește în Munții Pindului.

Incă Ion Mocioni, nepotul primului membru al familiei venit în Ungaria, se înșirue între luptătorii naționaliști dela 1848—49.

Dar un rol cu totul proeminent și-au câștigat în luptele Românilor pentru dreptate și libertate, fiii lui, *Petru* și *Andrei*, ca apoi în nepotul lor *Alexandru*, familia Mocioneștilor să-și afle cea mai deplină și mai nobilă expresie.

E de remarcat, ca o coincidență par'că providențială, că intervenția familiei Mocioni în viața noastră națională începe deodată cu zorile vremurilor noi, cu tresăririle mai vii la o viață nouă a poporului român, deodată cu suflul nou de libertate ce a început să adie peste Europa în de obște. Și mai trebue accentuat că activitatea lor a îmbrățișat cu o dragoste deopotrivă laturea națională și cea bisericească a vieții poporului român.

Petru și Andrei au intrat în vâltoarea luptelor naționaliste isbucnite la 1848 cu ardoarea bărbăției lor mature pe care Ioan Mocioni, bătrânul lor tată, n'o mai putea avea.

Pe când sbuciumul nobil al lui Petru Mocioni, cheltuit în petiții semnate cu alți fruntași români și înaintate Curții imperiale din Viena pentru egalitatea politică a națiunii române din împărăție și pentru organizarea ei autonomă în cadrul imperiului, ca și în conducerea de delegații la aceeaș Curte atât de puțin înțelegătoare, se stinge printr'un mișelesc atentat după scurtă vreme, Andrei Mocioni înscrie o pagină grea de fapte în istoria națională.

Sub raport național-politic el conduce cu o dârzenie și cu o claritate de vederi excepționale lupta pentru egala îndreptățire a poporului român pe teren național, confesional și cultural.

Ca membru în senatul imperial, el cere de repetate ori autonomie administrativă pe seama Românilor, cu limbă românească în instrucție și justiție. Când Ardealul este declarat autonom, însă fără observarea principiului egalei îndreptățiri a fiecărei națiuni, el refuză cu demnitate postul de guvernator ce i se oferă, precum refuză mai târziu și mandatul de deputat cu care îl onorează orașul Lugoj.

O luptă tot atât de dârză duce pentru separarea bisericească a Românilor de patriarhia sârbească din Carlovitz, reușind în colaborare cu Episcopul, mai târziu nemuritorul Mitropolit Andrei Șaguna să obțină reînființarea Mitropoliei ardelene, românizarea episcopiei Aradului și reîntemeierea episcopiei Caransebeșului, nu însă și românizarea episcopiei de Timișoara, precum nizuia el.

Andrei Mocioni a fost până la moartea sa întâmplată la 1878, unul din cei mai iubiți și mai venerați bărbați politici ai neamului, ceeace s'a manifestat și în alegerea lui ca membru al nou înființatei Academii Române.

Dar cel mai distins vlăstar al familiei Mocioni și una din cele mai luminate minți ale neamului românesc din Transilvania până în ziua de azi, este Alexandru Mocioni, născut la 1841.

Cu o reînoită vigoare el ia facla din mâna obosită a lui Andrei Mocioni și o poartă alte câteva zeci de ani cu o dârzenie și mai hotărâtă. Situația Românilor din Ardeal și Banat devenise și mai grea în urma constituției dualiste dela 1867 prin care Viena preda toate naționalitățile din așa zisa Ungarie pe mâna Ungurilor. Alexandru Mocioni ca deputat înzestrat cu extraordinar talent oratoric a dus ani dearândul lupta pentru repararea acestei situații, cerând *„ca toate popoarele țării să fie recunoscute ca individualități naționale și teritorul țării să fie arondat în circumscripții naționale»*. Când s'a emis odată opinia că deputații români au să se considere numai ca exponenți ai intereselor cercurilor lor electorale și nu ca reprezentanți ai întregului popor român, Alexandru Mocioni răspunde cu mândrie: *«Principiul democratic nu poate fi înțeles prin considerațiuni de oportunitate. Nu putem fi oportuniști atunci când e vorba de existența națiunii noastre. Aceasta nu s'ar potrivi cu demnitatea noastră.* **Noi nu suntem cerșitori, ci vrem să ne asigurăm existența noastră națională“.** Iar despre naționalități spune într'un discurs din camera maghiară: *„Sentimentul de naționalitate este vechiu, ca și însăși naționalitățile, iar acestea sigur sunt tot așa de vechi ca și genul omenesc, nouă e numai ideea de naționalitate“.*

Pe cât de mare era curajul cu care vorbea în camera maghiară, pe atât de luminoase și de profunde erau ideile lui. De aceea discursurile lui produceau o puternică impresie și puneau în mare incurcătură guvernul. Ele sunt adevărate capodopere de cugetare avansată în materie de politică. Alexandru Mocioni era un cugetător naționalist neîntrecut nici până azi. El a fost doctrinarul politicei naționale a Românilor ardeleni. In memorabilul discurs prin care, în opoziție cu proectul de lege al lui Fr. Deák care declara ca națiune în Ungaria numai pe cea maghiară, prezenta un alt proect care recunoștea acelaș drept tuturor naționalităților, Alexandru Mocioni spune între altele: *«Națiunea ca produsul eternelor legi firești își are baza existenții sale, materiale și spirituale, nu în puterea de stat, ci în puterea ordinei mai înalte a lucrurilor. Națiunea ca individul, al cărei scop nu e altul decât desvoltarea proprie, fiind acest scop nu în afară de ea, ci în ea însași, fiind scop propriu, e subiect de drepturi originare, adică fundamentale».*

Un rol tot atât de important a avut Alexandru Mocioni și pe teren bisericesc, aducând și aici o putere de pătrundere și de formulare a realităților noastre, ca nimeni altul. Cuvântările lui la diferite ocazii bisericești erau o sărbătoare.

Iată cât de minunat înțelegea el valoarea autonomiei noastre bisericești, ca dovadă despre stăruința cu care medita asupra laturii bisericești a vieții naționale: *«Ca și o piramidă puternică pe baze largi, așa se ridică organismul acestei autonomii, pe bazele cele mai late ale sinodalității în treptata sa clădire, și un spirit blând, spiritul vechiu creștinesc, spiritul patriarhal, încălzește întreg acest organism de jos până sus, în culmea sa. Clerul și poporul, preoți și mireni, stau pe toate punctele în contactul cel mai intim, unii cu alții, și prin necontenita cooperare a acestor două elemente constitutive ale Bisericii, decurge întregul ei proces vital.* In această autonomie *vedem spiritul modern democratic cu spiritul vechiu creștinesc patriarhal, spiritul libertății cu spiritul autorității, spiritul progresului pe toate terenurile cu spiritul unui conservatism înțepenit în toate așezămintele nestrămutavere al Bisericii, — aici vedem toate aceste principii și direcțiuni, la aparență atât de contrare, într'o legătură atât de fericită, cum ea mai fericită nici că s'ar mai putea închipui, și cum ea, de fapt nu se poate găsi la nici o altă Biserică».*

Conștient ca nimeni altul de importanța Bisericii în viața neamului nostru el declara:

«Pricepem deci, de ce Biserica națională a fost, este și va rămânea în veci condițiunea de viață a poporului român».

Gânditor filosofic de elită, el ne-a dat câteva lucrări de înaltă valoare, cari prin titlurile lor deasemenea ne arată cât de mult era atras de marile probleme pe cari le suscită religia.

In lucrarea *«Religiune și știință»*, care mărturisește despre vasta informație filosofică a autorului, Alexandru Mocioni susține în opoziție cu filosoful german Kant, că existența lui Dumnezeu poate fi demonstrată rațional-științific. Intr'o convorbire ce am avut fericirea să o am ca tinăr profesor cu el îmi spunea: «Eu nu pot să nu las rațiunii un drum deschis spre Dumnezeu. Dacă Dumnezeu există, El nu ne-a putut da

o raţiune care să nu fie bună de nimic în cea mai importantă problemă a vieţii».

Iată din ce înaintaşi distinşi coboară adormitul în Domnul Anton Mocioni de care ne despărţim astăzi. El atesta prin persoana şi atitudinea sa în viaţă toată nobleţa de suflet moştenită dela reprezentanţii unei familii de-o atât de autentică aristocraţie.

Bunătatea, distincţia etică a vieţii lui şi blazonul atâtor merite naţionale ale înaintaşilor, pe care îl moştenise, l-au îndemnat pe Ferdinand I, Regele întregitor de Ţară, să şi-l apropie ca sfetnic al său. Era în acest gest şi o satisfacţie dată Ardealului, care se simţea mândru să aibă un reprezentant al său în cea mai intimă apropiere a Regelui Ţării.

Adormitul în Domnul a ştiut să păstreze cu rară distincţie nepătat numele măreţ al familiei sale şi în mijlocul întâmplărilor din timpurile mai recente.

Acum se adaugă la înaintaşii săi întru cinste şi în regretul profund al neamului românesc care pierde în el nădejdea de a mai vedea în viitor un vlăstar din coapsa Mocioneştilor în fruntea strădaniilor sale.

Dar moştenirea familiei Mocioni tot rămâne. Rămâne într'un sens mai general neamului, iar într'un sens mai special Ţie celui ce ai fost primit în această familie ca fiu adoptiv, cu o dragoste părintească şi cu nădejdea neclintită că vei fi un fiu şi un moştenitor adevărat al acestei familii nu numai în ordinea materială, ci şi cu deosebire în cea spirituală. Moştenirea ce ai primit-o este înainte de toate o obligaţie de a continua linia de înaltă ţinută naţională şi etică a Mocioneştilor, de a păstra şi valorifica cu demnitate testamentul acestei glorioase familii ce în partea ei bărbătească trece de pe pământ. Ca păstor al poporului român din Ardeal, lângă sicriul părintelui Tău adopiv, iubite fiule duhovnicesc Ionel, în numele Bisericii şi al poporului credincios îţi declar că te primim de aici înainte *ca al nostru* şi te vom îmbrăţişa cu încrederea, cu stima şi cu dragostea pe care le-am dat din inimă a'eşilor înaintaşi ai familiei Mocioni.

In credinţa că moştenirea Mocioneştilor va continua să fie vie şi activă în viaţa neamului nostru, rugăm pe bunul Dumnezeu să-i odihnească pe toţi împreună cu ultimul lor vlăstar bărbătesc acum pornit dintre noi, în corturile fericirii Sale veşnice, răsplătindu-le cu îmbelşugarea darului Său. Amin.

C. preoţi să stea
în fruntea mişcării
Oastea Domnului

Preotul şi pregătirea credincioşilor pentru spovedanie

«...Dat este duhovnicilor să ştie multe meşteşuguri şi să facă osteneli mari, ca să poată vâna de prin pădurile şi codrii păcatului pe nenorociţii păcătoşi...» (Nicodim Aghioritul în prefaţa Exomologhitarului).

Iubite frate,

Imi amintesc adeseori că în frumoasele noastre discuţii asupra problemelor de ordin pastoral şi liturgic te-ai plâns în repetate rânduri şi încă cu stăruinţă mare despre totala nepregătire cu care se prezintă credincioşii la taina sfintei mărturisiri. Susţineai, bazat pe o experienţă bogată, că fiecare penitent socoteşte că este întru toate datoria duhovnicului şi numai a lui de a se interesa deaproape, de a întreba despre toate păcatele, de a examina amănunţit şi din toate punctele de vedere pe cel îngenunchiat sub epitrahilul mărturisirii. Despre ceeace nu este întrebat, penitentul nu răspunde, el nu-şi mărturiseşte păcatele, nu-şi exteriorizează bucuros tainele sufletului şi se mângâie în incompleta lui spovedanie cu aceea că preotul este vinovat pentrucă nu l-a întrebat.

Fiindcă în urma discuţiilor avute lucrurile m'au interesat de aproape, fiindcă ne găsim binişor înaintaţi în zilele postului sfintelor păresimi, fiindcă problema este deosebit de actuală, iată vin cu câteva lămuriri şi nădăjduesc ca prin ele să-ţi fiu cât de cât de folos şi de ajutor în slujba grea a duhovniciei.

Dela început trebue să recunoaştem şi să spunem că prezentarea credincioşilor la taina sfintei mărturisiri fără nici un fel de pregătire anterioară este o greşală şi chiar un păcat. Şi mai mare este acest păcat atunci când credincioşii vin la spovedit cu gândul şi dorinţa de a nu fi întrebaţi de către duhovnic asupra tuturor păcatelor, pentruca în felul acesta să rămână nemărturisite lucrurile acelea pe cari ei se ruşinează să le spună preotului.

Dar şi aceea trebue să recunoaştem că având în vepere cultura, ocupaţiunea şi obiceiurile poporului nostru putem să fim siguri că niciodată credincioşii nu se vor prezenta la taina sfintei mărturisiri pregătiţi sufleteşte şi îndreptaţi în gândurile şi dorinţele lor, dacă preotul nu-i va pregăti în prealabil, temeinic şi sistematic pentru spovedanie. Iată deci, iubite frate, că tot ţie îţi revine sarcina acestei pregătiri, sarcină pe care nimeni altul afară de tine nu o poate face, pentrucă nimeni nu are calitatea, priceperea, dreptul şi datoria de a se ocupa de-aproape de asemenea chestiuni.

In vederea acestei pregătiri, tu ca preot conştiincios, vei utiliza în primul rând toate prilejurile pe care le îmbie din belşug cultul divin public şi particular al Bisericii noastre. Atmosfera plină de evlavie în care te întâlneşti cu credincioşii tăi la diferitele slujbe religioase este deosebit de prielnică pentru discuţii şi lămuriri referitoare la taina sfintei mărturisiri. In special conversaţiile care au loc între tine şi ei, prin casele lor, îndată după săvârşirea diferitelor servicii religioase, sunt foarte potrivite întru a le arăta necesitatea pregătirii pentru taina mărturisirii.

Locul cel mai propriu însă acestei pregătiri rămâne pentru totdeauna biserica şi şcoala, amvonul şi catedra. Iar predica şi cateheza sunt mijloacele cele mai potrivite prin care tu ca preot poţi să pregăteşti temeinic pe credincioşi pentru sfânta mărturisire.

In şcoală, atenţiunea ta trebue să se concentreze în primul rând asupra copiilor. Prin copii poţi să creiezi totdeauna bune deprinderi în parohie, poţi să influenţezi prin aceste vlăstare tinere asupra părinţilor, determinând o atitudine favorabilă faţă de religie, faţă de Biserică şi faţă de propriile lor îndatoriri creştineşti. In al doilea rând trebue să-ţi dai seama că copiii de astăzi vor fi credincioşii de mâne şi atitudinea lor faţă de taina mărturisirii depinde în măsură hotărîtoare de felul cum ai ştiut să-i pregăteşti şi să i formezi. De aceea trebue să dai toată atenţiunea pregătirii copiilor pentru taina mărturisirii. Trebue să le arăţi pe înţelesul lor importanţa, necesitatea şi valoarea acestei taine pentru mântuirea sufletelor şi să procedezi cu deosebit tact şi cu multă răbdare la săvârşirea spovedaniei.

Tot în şcoală poţi să aduni în zile şi ore anumite, mai ales acum în timpul postului, pe credincioşii adulţi din parohie şi prin prelegeri speciale să-i pregăteşti pentru spovedit. Prin o catehizare sistematică buna ştiinţă ia locul neştiinţei, interesul cel mai viu ia locul indiferentismului şi credincioşii devin conştienţi şi osârdnici întru îndeplinirea datoriilor lor.

Predica trebue apoi să colaboreze în mod sistematic Duminecă de Duminecă cu catiheza la această operă de pregătire a creştinilor pentru desăvârşita lor mărturisire.

Lucrul cel dintâi care trebue urmărit în această pregătire este *să facem actuală în conştiinţa enoriaşilor noştri problema păcatului.* Cu ajutorul sfintei Scripturi, cu ajutorul tuturor disciplinelor teologice şi mai ales cu experienţa vieţii de fiecare clipă creştinul trebue convins despre adevărul că toţi oamenii greşim cu voia şi fără de voie, cu ştiinţa şi cu neştiinţa, că săvârşim păcate uşoare şi păcate grele şi că nu este nimeni fără de greşală. Păcatul este realitatea cumplită care împiedecă la tot pasul desăvârşirea omului, păcatul distruge fericirea şi face imposibilă mântuirea noastră. De aceea, creştinul trebue să declare războiu total acestui rău şi trebue să simtă în sufletul său cea mai neîndurată ură împotriva păcatului.

Un pas mai departe facem pe drumul acestei pregătiri atunci când reuşim să determinăm «*zdrobirea inimii*», adecă drama lăuntrică, drama remuşcărilor interne cu reacţiunea dureroasă a conştiinţei tulburată de călcarea legii morale. Constatarea existenţii păcatului şi simţirea uriaşei poveri cu care el apasă asupra conştiinţei strigă totdeauna din adâncuri sufleteşti după uşurare, după tămăduire, după ajutor. Sbuciumul acesta nu mai dă păcătosului nici un fel de odihnă până ce nu se finalizează în actul mărturisirii.

Din opera de pregătire pentru taina mărturisirii *nu trebue să lipsească niciodată deprinderea credincioşilor cu* **examenul de conştiinţă.** «Disciplina bisericească face din acest examen o condiţiune de rigoare, deoarece impune duhovnicului să întrebe dela început pe penitent *de este gătit cu cercarea cea cuviincioasă a păcatelor sale, ca să se mărturisească*". Această **„cercare"** constă — după Nicodim dela Muntele Athos — în următoarea acţiune cerută, penitentului: «*...Mai înainte de a merge la duhovnic... mai ales în timpul celor patru posturi ale anului, şezi cu linişte multă şi plecându-ţi capul, fă cercetarea conştiinţei tale... şi fă-te nu apărător, ci judecător al faptelor tale... Sau măcar socoteşte câte păcate ai făcut după ce te-ai mărturisit, cu lucrul, cu cuvântul, cu învoiala gândurilor. Innumără lunile, dela luni treci la săptămâni dela săptămâni la zile... Socoteşte cu multă silinţă, ca să afli fiecare păcat al tău... De ştii carte, însemnează păcatele tale şi pe hârtie, pentruca să nu le uiţi.* lar sfântul Ioan Gură de Aur vorbind de examenul de conştiinţă, spune că penitentul nu trebue să se mărginească numai la actele vieţii externe, ci să se adâncească neapărat şi asupra vieţii lăuntrice, să îmbrăţişeze adică şi lumea gândurilor. «*Nu crede că acestea sunt lucruri mici, ci strângele pe toate şi scrie-le ca într'o carte. Dacă ţi le vei scrie tu (în memorie ca să le mărturiseşti), Dumnezeu le va şterge (din a Sa). Dimpotrivă, dacă nu le însemnezi tu, le va scrie Dumnezeu şi le va şi pedepsi. Aşa dar, e cu mult mai bine să fie scrise de tine şi şterse de Dumnezeu, decât să fie ascunse de tine şi descoperite de Dumnezeu... în ziua aceea*». Cit. după Pr. P. Vintelescu: Spovedanie şi duhovnicie, p. 108—112. Vedem din aceste cuvinte ale sf. părinţi cât de necesară şi cât de importantă este această «cercare».

Examinarea conştiinţei trebue făcută totdeauna prin confruntarea vieţii cu adevărurile mari ale moralei creştine. Penitentul trebue să se exami-

FOIŞOARA

Biserica şi protecţia familiei, mamei şi copilului

de Prof. univ. Dr. Gh. Popoviciu

(6) (Urmare)

Puericultura şi în special Opera de Protecţie a familiei, mamei şi copilului, care traduce în fapte preceptele puericulturei, a fost îmbrăţişată şi continuă a fi larg sprijinită de Inalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul *Dr. Nicolae Bălan.* La iniţiativa şi sub îndemnul Conducătorului ei, Biserica ortodoxă din Ardeal a pregătit în Şcoala de Maice de caritate din Cluj în colaborare cu Clinica Infantilă de acolo, *primele şi până azi singurele călugăriţe române* care să îndeplinească opere caritabile *în domeniul îngrijirei copiilor bolnavi.* Pregătirea lor continuă şi în exilul nostru temporar din Sibiu, prin concursul dat de I. P. S. Sa Mitropolitul *Dr. Nicolae Bălan* şi I. P. C. Sa Vicarul arhiepiscopesc *T. Scorobeţ.* Graţie acestui prim început, Clinica infantilă din Cluj a putut să aibă în refugiu, începând cu anul 1942, ajutorul alor 12 maice ortodoxe şi al supraveghetoarei lor, în locul maicelor romano-catolice bavareze pe care le-a avut, ca şi celelate Clinici, la Cluj. Aceste maice sunt menite, cu timpul, când pregătirea lor va fi desăvârşită şi numărul lor suficient mărit, să umple golurile şi la alte opere de ocrotire a copilului, devenind pioniere şi preţioase ajutoare în lupta pentru combaterea mortalităţii infantile. I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae,* prin dragostea ce-o poartă copiilor şi pe care o manifestă în atâtea acte ale Sale, îndrumă şi conduce participarea efectivă a Bisericii la opera de ocrotire a orfanilor de războiu, de creştere a numeroşi copii lipsiţi de mijloace şi de familia lor, de adoptare a lor prin familii corespunzătoare, punând această problemă în predicile slujitorilor altarului şi impunându-o pentru înfăptuire în parohiile lor. Inalt Prea Sfinţia Sa a adus la cunoştinţa Adunării Eparhiale din 1942, realizările noi pe care le plănueşte pentru viitor în această operă şi al căror corolar va fi înfiinţarea unui mare *Aşezământ ortodox român pentru ocrotirea sanitară şi socială a copiilor, din primele vârste, la Sibiu.* Biserica ortodoxă va da astfel exemplul, din sediul său din Ardeal, pentru crearea instituţiilor cari atât de mult ne lipsesc. Sigur că acest exemplu va fi imitat şi în alte centre de sub oblăduirea Bisericii de aici, în primul rând prin crearea unor instituţii asemănătoare la sediul Episcopiilor ortodoxe din Ardeal. Printr'o nobilă emulaţie, Biserica română unită va înfiinţa, la rândul său, aşezămintele sale corespunzătoare. Exemplul şi autoritatea Bisericii va îndemna şi Statul, să-şi facă datoria pe acest teren, unde de atâta vreme se impun reformele necesare, conform celor realizate la alte popoare.

Preoţimea va trebui educată pentru această operă. Preotul vine în contact cu familie şi copil când binecuvintează sau sfinţeşte naşterea şi leagănul, botezul şi nunta, patul de suferinţă şi sicriul. La aceste ocazii, în special la molitfa de curăţenie, botez şi îmbisericare (molitfa de 40 zile), constată condiţiile de igienă a casei în care s'a petrecut naşterea, lăuzia, îngrijirea copilului nou născut şi poate da sfaturile corespunzătoare privitor la curăţenia casei, a patului, rufăriei, alimentaţia şi îngrijirea mamei

neze amănunţit asupra felului cum şi-a îndeplinit datoriile faţă de Dumnezeu, faţă de Biserică, faţă de semenii săi şi faţă de sine însuşi. Biserica noastră propune drept ghid şi metod călăuzitor pentru examinarea conştiinţei, în vederea mărturisirii, decalogul, adecă cele zece porunci dumnezeeşti, precum şi poruncile bisericeşti.

Dar pentruca penitentul să poată să ajungă la stadiul de a-şi confrunta viaţa cu adevărurile moralei creştine şi cu poruncile dumnezeeşti şi bisericeşti trebue neapărat ca preotul — prin predică şi catiheză — să-i expună clar şi amănunţit aceste adevăruri. Buna pregătire pentru taina mărturisirii reclamă mai mult decât o memorizare mecanică a adevărurilor şi poruncilor amintite, o asemenea pregătire reclamă pătrunderea adâncă în înţelesul acestor legi morale, pătrunderea în miezul lor.

Pentruca să-ţi servesc cu acest prilej şi un exemplu despre cum ai să procedezi în lucrarea de pregătire a credincioşilor pentru taina mărturisirii, iată, mă opresc asupra primei porunci din decalog. Această poruncă spune: «*Eu sunt Domnul Dumnezeul tău, să nu ai alţi dumnezei afară de mine*».

Majoritatea credincioşilor, în simplitatea lor, nu vor înţelege sensul acestei porunci, fără o explicare, fără lămurirea pe care eşti dator s'o faci tu, iubite frate. Şi nici chiar majoritatea intelectualilor nu vor cunoaşte adevărul fără o asemenea explicare. Fiecare creştin, lipsit de pregătirea necesară pentru mărturisire, îţi va spune că el n'a avut niciodată nici un alt Dumnezeu decât pe Cel adevărat. Va declara că el n'a crezut în zei, nu s'a închinat niciodată la idoli, nu şi-a făurit viţei de aur, etc. etc. Dar nici un credincios nu va gândi, nu va socoti şi nu va mărturisi — dacă nu este în prealabil pregătit — că de atâtea ori în viaţa lui a călcat această poruncă dumnezeească, fără să fie conştient de această călcare. Tu, ca preot şi duhovnic, trebue să arăţi că atunci când creştinul ajunge să fie stăpânit până la robie de plăcerea bunurilor materiale, el a uitat de suflet şi de Dumnezeu şi se închină zi de zi bogăţiilor materiale întocmai ca unui dumnezeu, pe care el şi l-a creiat. La fel omul îşi poate creia dumnezei din poftele desfrâului, din poftele măririi, din poftele puterii etc. Toate acestea sunt păcate cumplite contra primei porunci dumnezeeşti.

Nicodim Aghioritul spune că contravin acestei porunci dumnezeeşti: fermecătorii, vrăjitorii şi toţi câţi aleargă la dânşii, cei cu o credinţă religioasă greşită, ceice au nădejde mai mare în sine, în oameni şi în lucrurile naturii decât în puterea lui Dumnezeu, apostaţii vremelnici, cei ce urăsc pe Dumnezeu, cei ce ispitesc puterea lui Dumnezeu cerând semne, simoniacii, ignoranţii în cele religioase din indolenţă, cei ce citesc cărţi protivnice credinţei, cei lipsiţi de cuviinţă la rugăciune, cei ce se împărtăşesc în stare de nevrednicie, cei ce desnădăjduesc, cei ce nu se opresc dela păcate cu gândul că li se vor ierta la spovedanie, precum şi cei care se fac complici morali şi materiali la păcatele altora.

Iată, iubite frate, în câte feluri poate să calce creştinul prima poruncă a lui Dumnezeu şi la fel şi pe celelalte. Deci toate aceste lucrări trebuesc explicate, toate trebuesc lămurite până în cele mai mici amănunte.

Iată, iubite frate, ceeace tu trebue să ştii şi trebue neapărat să înveţi pe credincioşii tăi în şcoala deschisă în fiecare an în parohie, spre pregătirea oamenilor pentru taina sfintei mărturisiri.

Nu uita nici o clipă faptul că tu vei avea să răspunzi în faţa lui Dumnezeu despre felul cum ţi-ai făcut datoria pe pământ, despre cum ai pregătit pe credincioşi pentru spovedit şi despre faptul cum i-ai mărturisit.

A nu uita aceste lucruri însemnează a asigura veşnică fericire credincioşilor tăi şi ţie mântuire sufletului. Eu îţi doresc din toată inima să câştigi prin vrednicie această leasă bucurie.

Al tău binevoitor frate:
Pr. TEOFIL

Serbare bisericească la Oradea. *Aflăm din ziarul clujan* **Tribuna Ardealului**, *că P. S. Sa Episcopul* **Nicolae Colan** *dela Cluj a sosit în ziua praznicului Bunelvestiri, Joi în 25 Martie 1943, la Oradea, pentru a hirotesi întru arhimandrit pe P. C. Sa protosinghelul* **Ioan Dinu**, *preşedintele consistorului din* **vicariatul dela Oradea**, *stătător din protosinghelul numit şi din prot. stavrofor Vasile Popovici şi prot. Ion Evuţianu, în calitate de consilieri referenţi.*

P. S. Sa Episcopul **Nicolae Colan** *substituind pe Prea Sfinţitul Episcop din Oradea, a slujit sf. liturghie arhierească, în cadrele căreia a hirotesit întru Arhimandrit pe păr.* **Ion Dinu** *în biserica numită „Catedrală cu luna", de faţă fiind un mare număr de credincioşi şi peste o mie de elevi ortodocşi români dela şcoalele din localitate. Corul mixt al catedralei, condus de dna prof. Belicov, a executat precis imnurile religioase, armonizate de Muzicescu. La sfârşitul stintei Liturghii, P. S. Sa Episcopul* **Nicolae Colan**, *într'o predică bogată în preţioase învăţături, a tâlcuit Evanghelia praznicului şi a arătat deosebitele merite pentru care evlaviosul părinte,* **Ioan Dinu**, *a fost înălţat, cu încuviinţarea Sfântului Sinod, la rangul de Arhimandrit.*

Adânc emoţionat, I. P. C. Sa, noul Arhimandrit a mulţumit pentru distincţia primită şi a făgăduit să rămână şi în viitor acelaş devotat slujitor al bisericii şi al neamului.

După această înălţătoare serbare, P. S. Sa Episcopul, şi suita sa, a vizitat internatul „Jiga" al elevilor ortodocşi din Oradea şi a rămas deplin mulţumit de ordinea găsită acolo.

Dela califul Omar la filosoful Blaga

(Urmare)

Citind această dilemă îmi aduc aminte de Califul Omar, care „privind lucrurile sub unghiu strict şi până la capăt *coran*-ic", a pus dilema următoare: biblioteca din Alexandria — căci de soarta ei era vorba — sau cuprinde ceeace cuprinde şi Coranul, în cazul acesta e superfluă, sau nu cuprinde ceeace cuprinde Coranul, în cazul acesta e periculoasă; prin urmare trebue nimicită. Califul avea putere şi a săvârşit cea mai groaznică crimă culturală, a dat foc celui mai vast şi mai valoros depozit al spiritualităţii vechi.

Nu găsiţi puţină asemănare între aceste două raţionamente? Califul Omar — privind lucrurile sub unghiu strict şi până la capăt *coran*-ic — dorea să scape Islamul de biblioteca din Alexandria, dl L, B. — privind lucrurile sub unghiu strict şi până la capăt *filosofic* — doreşte să scape filosofia românească de ortodoxie. Cel dintâi şi-a ajuns scopul pentrucă era puternic şi avea de lucru cu nişte obiecte lipsite de apărători, dar cel de al doilea nu va putea să se apropie de ţintă pentrucă ortodoxismul nu este „rigid şi închis", cum erau cărţile din biblioteca alexandrină, şi pentrucă ortodoxia este „dumnezeească" şi mai *este şi românească.*

Firește ortodoxia nu este de origine românească, precum nu e de origine grecească, egipteană sau siriană, fiind din aceeaş origine de unde suntem noi toţi, dela Dumnezeu, dar sufletul românesc este de origine ortodoxă. El este fiul cel unul născut al Bisericii sale. Biserica ortodoxă este mama neamului românesc, aşa a numit-o şi marele poet Mihail Eminescu. La sânul Ei dătător de viaţă a crescut, şi-a dobândit unitatea şi a devenit puternic acest neam, precum au dovedit cu prisosinţă toţi istoricii şi aşa ştie şi crede toată suflarea românească.

Deaceea nu e nevoie şi nici nu pot zăbovi prea mult la această problemă. Amintesc numai că ortodoxia este o viaţă nouă cu Hristos şi în Hristos. Cunoscând trecutul Bisericii şi al neamului nostru, oricine trebue să admită că germinarea vieţii celei noui în Hristos pe pământul Daciei este germinarea Bisericii şi a neamului românesc în ţara în care trăieşte şi azi. Învăţăturile Bisericii noastre sunt seminţe divine, fermenţi cu putere de coagulare, puteri formatoare, entelehii, modele-forţe cari prelucră, schimbă massa amorfă a conglomeratului de popoare după retragerea Romanilor dintre râurile Tyras-Nistru şi Tyisla-Tisa, formând cu putere divină chipul frumos al neamului românesc, despre care putem spune cu drept cuvânt că s'a născut din „apă şi din Duh", din apa botezului şi din Duhul lui Hristos, adus pe acest pământ de Biserica noastră. In forma aceasta *neamul românesc este fiul cel unul născut al Bisericii sale.* Invăţăturile Bisericii noastre au fost sămânţa din care a răsărit românismul, ele au fost şi vor fi în veci forţe generatoare ale românismului şi cât timp această sămânţă dumnezeească rămâne proaspătă şi lucrează în sufletul neamului nostru, românismul va progresa neîncetat.

Viaţa cea nouă în Hristos a fost acea putere miraculoasă care, asemenea aluatului din pilda Evangheliei, a lucrat tainic în cursul nopţii veacurilor, transformând sufletul dac şi roman într'un aluat nou, acela al sufletului românesc.

Acest suflet nou şi-a alcătuit cu timpul legea sa care se numeşte apoi *legea românească*, şi care reprezintă cea mai ideală sinteză a credinţei şi fiinţii româneşti, legată indisolubil de Mântuitorul şi de Biserica Lui.

Această *lege românească* reprezintă cea mai luminoasă, mai strălucită şi mai adevărată tradiţie culturală, tradiţie de viaţă trăită profund şi ideal chiar dacă formele ei de înfăţişare au fost mai simple, mai modeste.

Această *lege românească* s'a închegat din adânci experienţe seculare, cari aduc un popor în contact cu însaşi temelia vieţii şi din aspiraţiile către lumină, proprii minţii clare şi simţirii vii cu care a înzestrat Dumnezeu pe Român. Izvorul legii româneşti este ortodoxia care devine astfel legea de viaţă, legea firii româneşti, care-şi imprimă pecetea sa în mod inevitabil asupra tuturor creaţiilor geniului nostru naţional. De aceea este evidentă concluzia noastră că Românul care părăseşte ortodoxia, părăseşte legea românească, părăseşte sufletul naţional, devenind astfel susceptibil de toate rătăcirile. Prin urmare *Românul fără lege românească este o primejdie naţională.*

Ca să fim mai bine înţeleşi arătăm împreună cu filosofii ortodoxismului nostru că din ideile creştine ortodoxe topite în flacăra spiritului şi a trecutului rasei s'a înfiripat edificiul unei concepţii de viaţă care e numai a poporului român.

Doina românească este cântecul bisericesc amestecat cu elementele rasei şi trecut prin sufletul duios, intim şi nostalgic al poporului român. Amintesc ca exemplu numai melodia bogată în unduiri duioase dela Svetilnă „Sfânt este Domnul, Dumnezeul nostru"... aşa cum se cântă în bisericuţele din satele noastre ardelene.

Portul românesc, care nu imită natura nici în culori, nici în figuri, ci o schematizează, este o transpunere a icoanei bizantine care nu redă natura, ci numai trăsăturile, esenţiale, ascetice, spre a sugera realitatea eshatologică.

Toată varietatea de folclor, de artă, de obiceiuri a poporului român are un caracter profund ortodox, dar în acelaş timp se deosebeşte de a tuturor celorlalte popoare ortodoxe, întrucât alta a fost rasa, altele au fost antecedenţele spirituale în care a pătruns ortodoxia şi alta istoria în care s'a desfăşurat.

Iată pentruce considerăm ortodoxismul drept „unul dintre cele mai adânci şi mai puternice porniri ale spiritului românesc", care nu poate fi trecut cu vederea atunci când e vorba de a determina viitorul gândirii româneşti. Iată pentruce considerăm drept *o primejdie naţională* nu-

---

şi copilului, iar în caz de boală îi va îndrepta la medicul specialist. Alte ocazii când poate da sfaturi, prin predici, în biserică, la şcoală sau la faţa locului, la domiciliu, sunt: slujbele de Duminecă, obiceiul azi aproape complet dispărut al zilei întâiu (din fiecare lună), mărturisirea, sfinţirea casei, maslul şi înmormântarea, când se pot da atâtea sfaturi utile, privitoare la sănătatea copilului, prevenirea şi vindecarea bolilor, inclusiv a celor contagioase, igiena locuinţei, a hranei şi îmbrăcămintei. Iar cu prilejul logodnei, căsătoriei şi a molitfei de curăţenie la o săptămână de cununie, preotul va putea interveni inclusiv conform învăţăturilor eugeniei, ajutând la prevenirea bolilor ereditare, dând sfaturi privitor la viaţa sexuală morală, prevenirea avorturilor şi asigurarea unei descendenţe numeroase şi cât mai bine înzestrate. Dar câte şi câte nu sunt cazurile, la cari preoţii pot *mult mai uşor* şi cu succes interveni în favorul sănătăţii şi prosperării familiei, mamei şi copilului, *ca oricare alt organ!*

Pentru propagarea noţiunilor necesare *Gomoiu*, promovatorul aprig al acestei activităţi a slujitorilor altarului, propune un catehism al regulelor igienice, întocmit în acord cu autorităţile sanitare şi pentru care Dsa a şi elaborat un interesant şi foarte util capitol de *sfaturi practice medicoreligioase* în numita sa carte preţioasă *„Biserica şi medicina"*. Unul din cele 4 grupuri de sfaturi al acestui capitol îl formează *îngrijirea copilului.*

Dl Prof. *I. Lupaş* — în conferenţa sa din 1933 — accentuează rolul autorităţii bisericeşti în *ocrotirea familiei*, în prevenirea destrămării şi distrugerii vieţii familiare, în menţinerea vigoarei ei fizice şi psihice, cât şi în combaterea limitării voite a sporului natural. Obiceiul urît, azi tot mai întins practicat de ţărancele române din Banat, Hunedoara, Arad şi peste tot în Sudul Ardealului, ba chiar şi în unele părţi din Oltenia şi Muntenia, preotul îl va putea combate prin persuasiune, argumente religioase-morale şi naţional-patriotice, procedând cu toată înţelepciunea şi cu tactul pe care îl impune situaţia şi chemarea sa. Numai el are autoritatea de a atrage atenţia soţilor asupra păcatului, deopotrivă de grav şi faţă de Biserică, şi faţă de Neam, dar şi faţă de ei înşişi, comis prin împiedicarea postulatelor celor mai firești ale vieţii familiare. Evident, la rândul lor medicii şi însăşi organizaţia de Stat, vor trebui să dea concursul cuvenit, conform exemplului recent al Germaniei şi al altor state înaintate. O întreagă operă administrativă-financiară, cu o reală sprijinire a familiilor numeroase, impunerea celibatarilor, sancţionarea drastică a celor cari provoacă avorturi, va trebui să dea şi la noi roadele cuvenite.

Tot atât de activă va trebui să fie Biserica în *ocrotirea* şi *asistenţa infantilă.* Ţinând seamă de cuvintele Sfintei Scripturi: „Dumnezeu ocroteşte orfanii şi văduvele", factorii bisericeşti vor cerceta, controla şi mângâia copiii orfani, părăsiţi şi delicvenţi, vor căuta să cunoască bine situaţia lor morală şi materială, cât şi creşterea lor. aducându-le bunătatea părintească, prietenie şi încredere. In locul urei fanatice, a sectarismului şi pornirilor destructive ale atâtor organizaţiuni politice, Biserica va sădi în sufletul tineretului iubirea creştinească, izvor de fapte măreţe şi de progres al omenirii. Va sfătui tineretul, în anii de criză ai adolescenţei, să-şi păstreze puritatea, arătând pericolele unui pas greşit şi idealizând iubirea conjugală, conform preceptelor moralei creştine, inclusiv ale igienei. Iată problemele principale de activitate puericulturală a preoţimei noastre, propuse de dl Prof. *I. Lupaş*, încă din 1933, şi completate de noi, conform evoluţiei activităţii de ocrotire a copilului din ultimii ani.

(Va urma)

mai sugestia dată gândirii tinere să neglijeze izvorul vieţii naţionale, ortodoxismul. In viaţa românească ortodoxia şi neamul alcătuesc o unitate ca sufletul şi trupul. Celce neglijează ortodoxia, neglijează sufletul neamului românesc".

Şi dacă nici acum nu vrea să înţeleagă dl L. B., care este legătura între ortodoxie şi românitate şi totuşi doreşte să îndrume gândirea tinără pe drumul dezbinării, numit de dânsul „al independenţei iniţiativelor creatoare" (pg. 10), despărţind-o de ortodoxie, deşi „înţelege perfect importanţa imensă istorică şi actuală a acestela pentru poporul român şi însemnătatea trecută şi viitoare a credinţei codificate şi a instituţiei bisericeşti" (pg. 5), ne simţim obligaţi să-i atragem atenţia asupra primejdiilor acestei dezbinări, primejdii cari chiar în primul număr al revistei dsale îşi arată colţii în scrisul ucenicilor cari zădărnicesc mărturisirea de credinţă a magistrului.

Dl *Zevedei Barbu* în articolul: *Metafizicul ca funcţie integrală a spiritului*, susţinând că metafizicul e o funcţie integrală a spiritului, putând substitui cu belşug ideea religiei, afirmă printre altele că: „religiosul este un metafizic decăzut"; „religiosul distruge conceptul de personalitate" etc.

Semnalez, spre edificarea magistrului, care poate fi mândru de ucenicii lui ce îl urmează „cu credinţă" pe drumul indicat, că studiul acesta este împânzit de afirmări cari toate tradează „o înţelegere perfectă faţă de importanţa imensă istorică şi actuală a ortodoxiei pentru poporul român". Mi se pare că domnii „Saeculari" sunt convinşi că ortodoxia şi credinţa religioasă „au o importanţă imensă istorică şi actuală" *numai* pentru popor, adică pentru cei proşti. Conducătorii spirituali, educatorii poporului, au dreptul la libertatea gândirii, „îşi păstrează independenţa iniţiativelor creatoare în metafizică". Ei pot fi şi atei, doar metafizica le permite. Nu înţelegem cum va mai crede însă poporul când află ce spun domnii. „Lucrurile trebuesc spuse pe faţă şi ar fi nedemn să ne ascundem după deget" (pg. 4) zice domnul „Saecular".

Dacă e sincer cu sine însuşi dl L. B., care declară cu multă îndrăsneală: „Nimenea nu preţueşte mai mult decât mine fervoarea religioasă, în orice formă s'ar manifesta" (pg. 3), ne întrebăm cu dreaptă îngrijorare, cum admite un articol cu asemenea afirmări? Ce loc mai rezervă noua gândire românească „fervoarei religioase" în viaţa omului, dacă metafizicul este o funcţie *integrală* a spiritului? Ni se pare că metafizicianul nostru, răpit de elanul „spiritului care aspiră spre marea creaţie metafizică" admite între formele „fervoarei religioase" şi materialismul ateu, odată ce şi el este o concepţie metafizică.

Venind la a doua premisă a dilemei, noi nu putem admite cu filosofii — pentrucă numai filosofii rătăciţi admit aşa ceva — că doctrina ortodoxă este şi ea o foarte nobilă operă umană şi atunci ea a fost gândită de sfinţii părinţi, cari au fost mari metafizicieni şi în acelaş timp Greci, Sirieni, Egipteni de rasă incertă. Tot aşa de puţin putem admite — şi ne place să credem că nici dsa nu poate admite o asemenea monstruozitate — că în cazul din urmă, Românii, „prin exponenţii lor chemaţi pentru aceasta, în primul rând prin preoţi, n'au făcut decât să şi însuşească gândirea patristică, o gândire care sub raportul indicelui etnic înseamnă gândire grecească, siriană sau egipteană" (pg. 4). Nu se poate admite această enormitate, pentrucă ea ar da peste cap pe toţi istoricii români cari n'au putut încă dovedi că Românii, prin preoţii lor, şi-au însuşit — în locul religiei — „o gândire grecească, siriană sau egipteană". Dar ca un român ortodox să poată crede aşa ceva, trebue să fie stăpânit de vreun spirit grec, sirian sau egiptean, sau de alte duhuri mai streine; ca un român să poată crede aşa ceva, trebue să aibă în locul religiei „gândire greacă, siriană sau egipteană".

„Cunoscând aceste trăsături ale spiritului filosofic „românesc", dar liber, din „Saeculum" nu ne mai surprind celelalte păreri ale marelui nostru gânditor despre ortodoxie, expuse la pag. 7 unde zice: „Doctrina ortodoxă a fost prin secolul al VIII al erei noastre deplin închegată. Ea a formulat şi articulat un univers rotunjit, suficient sieşi, admirabil suspendat şi nu mai admite nici un adaos esenţial. Născător de probleme şi de soluţii capitale, ortodoxismul n'a mai fost pe urmă şi nici nu mai putea să fie. Există o fatalitate în creşterea şi în dezvoltarea unei concepţii metafizice" (pg. 7).

Prin aceste cuvinte dl B. reduce *ortodoxia* la o simplă concepţie filosofică, la o *simplă creaţie filosofică*, supunând-o în mod necesar legilor necruţătoare de cari nu scapă nimic din ceea ce este *numai* omenesc. „Creşterea, durarea constructivă a unei anume concepţii nu ţine o veşnicie. La un moment dat creşterea ia sfârşit. In momentul acesta concepţia ajunge la un punct mort. Iar după aceea concepţia nu mai sporeşte, devine incapabilă de o cucerire teoretică, fiindcă ea nu mai are ce să cucerească, sau fiindcă prin ideile sale prea rigide ea rămâne străină de noile realităţi descoperite. La fel şi ortodoxia. S'a născut, a crescut, dar acum nu mai creşte, fiindcă e închegată, fiindcă şi-a umplut dimensiunile, ce i-au fost hărăzite. Ea reprezintă un sistem închis" (pg. 8).

Subscriem cu amândouă mâinile că tot ce e *numai* omenesc se naşte, creşte, îmbătrâneşte şi moare. Dar ne permitem să amintim dlui L. B. că ortodoxia nu este o creaţie *numai* omenească. Precum spune tocmai dsa „metafizica ei, dealtfel mai mult trăită decât gândită... cuprinde sentimentul că transcendentul coboară spre a se face *palpabil*" (Spaţiul mioritic, pg. 86). Această latură a metafizicei ortodoxe este cea *esenţială* şi aceasta e „mai mult *trăită* decât gândită".

Nu încerc să convertesc eu acum pe dl B. Repet numai adevărul simplu, dar profund că *ortodoxia este o viaţă* nouă cu Hristos şi în Hristos condusă de Duhul Sfânt. Ea nu este nici numai o „instituţie bisericească" sau „credinţă codificată", nici o oareşcare „fervoare religioasă" substituibilă cu orice metafizică respectată de filosoful nostru. Ortodoxia este viaţa în Dumnezeul celîntrupat. Intruparea nu este numai o idee sau o doctrină; ea este înainte de toate un eveniment care s'a produs odată în timp, dar care posedă toată puterea în eternitate. Dacă ortodoxia ar fi numai metafizică, cum de a devenit trăire a masselor, ceea ce nu s'a întâmplat cu nici o metafizică?

Deaceea adevărul ortodoxiei nu se mulţumeşte numai a fi gândit, formulat frumos şi învăţat din cărţi. El trebue mai înainte de toate *trăit*. Cine nu *trăieşte* acest adevăr, acela nu poate filosofa asupra lui. Acesta este şi înţelesul sentinţei cunoscute în lumea filosofilor: Primum vivere (erleben), dein philosophari. Mai întâi să *trăim* o realitate, un adevăr, ţpe urmă să filosofăm asupra lui.

Ortodoxia nu este o simplă creaţie filosofică, ea este viaţa în Harul divin care se revarsă asupra credincioşilor prin Sfintele Taine. Numai cine trăieşte în Hristos, numai cine *trăieşte* în Biserica noastră care este trupul tainic al lui Hristos, adică numai cine se împărtăşeşte cu Sfintele Taine „cu frica lui Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste", numai acela are drept să şi să spună cu competenţă ceva despre ortodoxie. Oare nu este o inocmpetenţă să vorbeşti şi să dispreţuieşti apa vieţii, din care n'ai gustat niciodată?

Nicolae Terchilă

(Va urma).

Tipografia Arhidiecezană

Sibiu strada Mitropoliei 45 Sibiu

caută

om de serviciu

stabil, nemobilizabil

Adunarea protopopească a tractului Braşov

— O pildă vrednică de urmat —

Adunarea protopopească a tractului Braşov, ţinută la 23 Martie a. c., spre cea mai mare bucurie a membrilor ei, a fost onorată cu prezenţa dlui Prefect al judeţului Colonel Dumitru Craiu şi a dlui Primar al Municipiului Braşov, Dr. N. Gologan, dela începutul şi până la sfârşitul ei.

După păr. adm. protopopesc Dr. N. Stinghe îi salută foarte călduros, P. C. Sa arată rolul important al mirenilor în Biserica noastră prin apostolatul laic, accentuând că puterea şi autoritatea unei Biserici se reazimă pe dragostea, devotamentul şi spiritul de jertfă al credincioşilor ei.

Răspunde dl Primar Dr. N. Gologan, rostind o impresionantă cuvântare.

După acest cuvânt, subliniat cu aplauze din partea adunării, urmează raportul general asupra stării religioase-morale, sociale, culturale şi administrative al păr. adm. protopopesc Dr. N. Stinghe.

Raportul general prezintă o icoană fidelă despre activitatea fiecărui preot în parte, cu toate realizările pe teren religios-moral şi filantropic-umanitar.

Atât dl Prefect, cât şi dl Primar al Braşovului, plăcut impresionaţi de cele expuse, asigură Biserica şi preoţimea de toată dragostea şi de tot concursul, convinşi fiind că noi numai prin această sfântă instituţie ne putem întări şi salva neamul.

Felicită călduros pe păr. adm. prot. pentru munca devotată ce o depune la prosperarea şi înflorirea Bisericii tractului Braşov, prin intensificarea propagandei religioase în straturile cât mai largi ale poporului nostru.

Pentru a veni în ajutorul credincioşilor mai săraci, ca şi aceştia să aibă hrana sufletească necesară, *atât Prefectul cât şi Primarul au oferit darul frumos, ca toate primăriile din judeţ să aboneze un număr mai mare din ziarul* **„Lumina Satelor"** *şi să se împartă în mod gratuit credincioşilor noştri.*

Prin frumoasele subvenţiuni date de Primăria oraşului Braşov bisericilor, în sumă de Lei 549.000 în anul 1941/42 şi suma de Lei 2.059.000 în anul 1942/43, şi Onor. Prefectură de Lei 1.665.000 şi primăriile din judeţ Lei 417.000— dl Prefect şi dl Primar al Braşovului, doi oameni ai Bisericii, dau o pildă din cele mai frumoase pentru toate autorităţile noastre civile.

Adunarea protopopească, adânc mulţumitoare pentru aceste frumoase subvenţiuni, aclamă pe dl Prefect Colonel Dumitru Craiu şi pe dl Primar Dr. N. Gologan, ca membri de onoare ai adunării.

După terminarea ordinei de zi, Prefectul şi Primarul Braşovului, mulţumind călduros păr. adm. prot. Dr. N. Stinghe pentru invitaţia făcută, cu dorinţa ca la astfel de adunări frumoase să fie invitaţi cât mai des, în aclamaţiunile adunării protopopeşti părăsesc şedinţa.

Nr. 2400/1943.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă încă C. preot Simeon Iacob dela parohia Cuciulata, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, a ridicat dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu ajutorul de înmormântare statutar de *Lei 20 000*, cuvenit după soţia sa Victoria, decedată la 6 Martie 1943.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 20 Martie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

RECTIFICARE

La ordinea de zi a convocării generale extraordinare a institutului de credit şi economii „Cassa de păstrare" s. a. în Sălişte, publicată în Nr. 14 din 4 crt. al ziarului nostru sub Nr. 2 este: Majorarea capitalului dela Lei 1.250.000. la Lei 5.000.000, iar la Nr. 3 al ordinei de zi este: Modificarea articolelor menţionate în convocarea suszisă.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a participat Marţi, 6 Aprile a. c. la înmormântarea lui Antoniu Mocioni de Foen, mare Maestru de vânătoare al Curţii Regale.

† Pr. Gheorghe Modran. In 15 Martie 1943, a fost petrecut spre locul de veci, la cimitirul din Sibiu, preotul *Gh. Modran* din Poplaca. Originar din com. Bungard, din o familie care a dat Bisericii trei preoţi iar societăţii româneşti şi mai mulţi intelectuali de seamă. Şi-a făcut studiile elementare în com. Bungard, unde tatăl său era învăţător, iar cele secundare şi teologice la Sibiu. Alci şi-a luat şi diploma de învăţător. Simţirea de român curajos a plătit-o cu închisoare de aproape un an în temniţele din Cluj la 1918, ca şi colegul său dela altar, Pr. C. Baca şi alţi preoţi. Membru în toate organizaţiile comunale şi-a făcut pe deplin datoria de creştin şi de român. Ear ca harnic agricultor gospodăria sa era model pentru întreg satul. Il deplânge o soţie întristată şi patru fii, toţi cu titluri universitare. Odihnească cu drepţii!
— Pr. *I. B.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă în 11 Aprilie 1943, servesc: Cons. Ieronim Grovu, prof. Aurel Nanu şi prot. Mih. Neagu; diaconii: Simion Macarie şi Nic. Petrescu. *Predică*: *Prof. Aurel Nanu*. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Ioan Albu* dela parohia Sibiu-Iosefin.

Sâmbătă în 17 Aprilie 1943 după masă la ora 3 preoţii parohi ai Sibiului *fac slujba de pomenire a morţilor* la mormintele din „Cimitirul central".

Duminecă, 4 Aprilie a. c. ora 11½ a avut loc în sala Prefecturii din Sibiu, sub auspiciile Soc. ort. a fem. române, conferinţa Păr. Rector *D. Stăniloae* despre: Biserica ortodoxă a Transilvaniei.

Duminecă, 11 Aprilie la aceeaş oră şi loc, se va ţinea, tot în ciclul organizat de Soccietatea ortodoxă a Femeilor Române o şedinţă literară religioasă, la care vor ceti din opera lor dnii: Profesor *Grigore Popa*: Cuvânt înainte, Profesor *Victor Papilian*: [proză], *Romeo Dăscălescu*: [versuri], *I. Cârjă-Făgădaru*: [proză], *Ştefan Aug. Doinaş*: [versuri], *Vasile Sima*: [versuri]. *Victor Felea*: [versuri].

ŞTIRE TEATRALĂ. Tânărul actor sibian, MIRCEA AXENTE, împreună cu o echipă de actori din Bucureşti, vor reprezenta Joi, în 15 Aprilie 1943, în sala Teatrului Municipal, la orele 4 d. m. şi seara la orele 8, frumoasa piesă COMEDIA ZORILOR în 4 tablouri, de Mircea Ştefănescu. Bilete la Agenţia teatrală, str. Regina Maria 57, şi la cassa teatrului.

CĂRŢI ŞI REVISTE

In slujba ţării, un an de gospodărie românească la Odessa, 16 Oct. 1941—16 Oct. 3942. Tip. „Graiul Românesc", Odessa, 1943. Un vol. de 111 pg. cu multe ilustraţii. Preţul? — Lucrarea apărută sub îngrijirea Serviciului de presă şi propagandă al municipiului Odessa, de sub conducerea dlui G. Gh. Pâslaru, arată după datele statistice ale Direcţiilor municipiului Odessa tot ce s'a înfăptuit în acest oraş timp de 12 luni. Realizările, în toate domeniile în refăcutul oraş de pe coasta Mării Negre, sânt dintre cele mai respectabile, stârnind admiraţia tuturor vizitatorilor.

Organizaţi Reuniuni de femei

Citiţi, sprijiniţi şi răspândiţi ziarul

Telegraful Român

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ
„ASOCIAȚIUNII"
SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 25 Aprilie 1943 — Nr. 16—17

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitrop

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegrafu Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Nr. 4590/1943.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos.

„Nu te teme turmă mică, că bine a voit Tatăl vostru să vă dea vouă împărăția".

Luca 12, 32.

Iubiții mei fii sufletești,

Bunul Dumnezeu ne-a rânduit să ajungem din nou sfintele sărbători ale Invierii Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Oricât de aspre sunt vremurile și oricât de mari încercările prin cari trecem, vestea Invierii pe care ne-o împrospătează aceste sărbători coboară în sufletele noastre balsam de alinare și putere de nădăjduire. Omul credincios are în Invierea Domnului chezășia sigură că până la urmă tot binele va învinge asupra răului, tot viața asupra morții, tot dreptatea asupra nedreptății. Pătimirile pot să țină uneori timp mai îndelungat și să fie deosebit de grele, dar cine le rabdă cu suflet curat tot va avea parte de bucuria biruinții și a ieșirii la lumină. După Vinerea Patimilor urmează Dumineca Invierii.

Cu această siguranță primim noi astăzi solia luminată a sfintelor Paști.

Dar Invierea Domnului ne este, iubiții mei, temeiu sigur de nădejde nu numai pentru fiecare din noi în parte, ci și pentru neamul nostru întreg, care poartă acum cu răbdare și fără să fi făcut vre-o strâmbătate cuiva, încercările acestor vremuri de războiu. Suferințele de acum nu pot să se prelungească peste măsură. Să așteptăm cu încredere ziua cea mare a Invierii neamului, căci Dumnezeu nu a făcut neamurile ca să le piardă, ci ca să slujească la descoperirea măririi Lui prin faptele și vredniciile lor.

Trebue să ne pătrundem, dragii mei, până în adâncul sufletelor noastre de credința că între neamurile lumii are și neamul nostru *o chemare.* Dumnezeu i-a dat și lui anumite daruri pe cari are să le pună în lucrare, ca să arate și el, prin talantul ce i l-a încredințat, o latură din mărirea lui Dumnezeu. Dacă timpurile grele din trecut nu au îngăduit neamului nostru să-și împlinească până acum toată chemarea lui, trebue să avem încredere că de abia de aici înainte va începe timpul lui. Deci nouă *ne aparține viitorul,* după ce ne-am pregătit pentru el.

Cel dintâi lucru ce ni se cere ca să putem împlini un rost al nostru pe pământ este de-a ne pătrunde cu toții de convingerea *că avem un asttel de rost* și că nu ne aflăm pe lume pentru a trăi fără nici o țintă, la întâmplare. Precum omul singuratic numai atunci e ajuns la vrâsta înțelepciunii când își dă seama ce daruri deosebite are el dela Dumnezeu și ce rost deosebit are el de împlinit pe lume, așa și un popor numai atunci începe să joace un rol al lui, când i se luminează chemarea deosebită ce o are pe pământ.

Convingerea despre un rost, despre o chemare proprie, pe care o câștigă și pe care și-o adâncește un popor în sufletul lui, îi sporește puterile ca să și tindă spre împlinirea acelei chemări.

Când toți fiii neamului nostru, tineri și bătrâni, bărbați și femei, vor fi cuceriți în inimile lor de gândul chemării pe care o are neamul nostru pe lume, o, atunci puterile noastre vor crește cum nu ne putem închipui. Atunci nu vom mai lucra împrăștiat, ci forțele tuturor se vor aduna și se vor mișca spre o singură țintă. Frăția noastră va fi mai strânsă și se știe că frățietatea la orice lucru sporește puterile.

Dacă privim la originea noastră, la trecutul nostru, la locul în care suntem așezați, vom descoperi atâtea motive, atâtea cuvinte, cari să ne facă să înțelegem că avem un rost mai însemnat decât multe alte neamuri și deci nu mai trebue să socotim neamul nostru doar ca pe unul ce are să fie purtat încoace și încolo de alte neamuri pentru scopurile lor.

Noi n'am venit din niscai înfundături neștiute ale lumii și nici nu ne tragem din popoare rătăcitoare din loc în loc, ci din două neamuri mândre și viteze. Noi coborîm din Dacii legați de acest pământ din timpuri necunoscute, cari și-au apărat moșia cu prețul celor mai mari jertfe și din neamul împărătesc al Romanilor, cari stăpâneau odată toată lumea și au ridicat toate popoarele din starea de sălbătăcie. Noi suntem cea mai aleasă viță dintre toate neamurile ce ne înconjoară. In vinele noastre curge un sânge nobil și sufletul nostru nu s'a întâlnit numai de câteva sute de ani cu simțămintele mai înalte și mai frumoase.

In plămada aceasta a noastră s'a turnat zestrea aleasă a Evangheliei Domnului nostru Iisus Hristos, pe care am păstrat-o neștirbită și în toată curățenia dumnezeească. Ea ne-a înobilat și mai mult ființa și ne-a înzestrat-o cu însușiri din cele mai alese.

Insușirile noastre și chemarea însemnată ce o avem de îndeplinit în această parte a lumii, se vădesc și prin aceea că noi n'am fost nici odată un neam rătăcitor dintr'un loc într'altul. Noi n'am venit pe acest pământ din altă parte. Noi aici ne-am pomenit. Față de toți cei cari au venit pe urmă, noi am fost cei deacasă. Noi nu suntem oaspeți mai noui sau mai vechi aici, ci am crescut din tot începutul pe aceste meleaguri. Și se știe că nimeni nu este atât de legat de un loc ca acela care n'a venit din altă parte, ci a fost totdeauna pe el. Noi suntem cei mai contopiți cu aceste locuri și noi vom ști totdeauna să ne purtăm mai potrivit ca ceeace cer ele.

Suntem așezați la o răspântie a pământului, unde se ciocnesc neamurile din Răsărit cu cele din Apus și pe unde vreau să treacă toate. Pământul nostru e un loc foarte primejduit și însemnat, dar dacă ne-a așezat Dumnezeu pe el, însemnează că ne-a socotit vrednici de însemnătatea lui. De pe acest loc am apărat totdeauna creștinătatea; noi am făcut legătura între popoarele atât de deosebite dela Răsărit și dela Apus, dela Miază-Noapte și dela Miază-Zi. Multe neamuri au mai încercat să se așeze pe aceste locuri. Dar nici unul n'a putut rămânea până la sfârșit. Nu aveau rădăcinile în adâncul acestui pământ și n'au avut puterea de-a se ține în furtunile ce-au trecut pe aici. Peste noi au trecut toate puhoaiele, dar noi am rămas ca stânca neclintită.

De aceea să aveți credința tare, iubiții mei fii sufletești, că va trece și învălmășeala de azi, iar neamul nostru va ieși teafăr la lumină, urmând să-și împlinească marea lui chemare.

Războiul pe care îl purtăm azi cu atâtea jertfe nu-l ducem cu alt scop decât pentru păstrarea noastră pentru un viitor, în care vom putea să ne împlinim chemarea ce ne este încredințată în această parte a lumii. Vrem să ne apărăm ființa neamului de toate încercările de-a ne-o nimici. Vrem să dobândim libertatea pe seama întregului nostru neam, căci numai în libertate putem să ne desfășurăm puterile ce zac în firea noastră.

De aceea, Vă îndemn, dragii mei, să purtați cu răbdare și cu inimă tare toate încercările acestor vremuri, toate greutățile războiului, ca să putem ieși biruitori din el. Ușurați-vă unii altora poverile, stați într'ajutor familiilor ostașilor noștri, ajutorați văduvele și orfanii celor căzuți, cinstiți și îngrijiți pe răniții și invalizii noștri.

Stați neclintit lângă Biserica strămoșească și lângă credința noastră cea dreptmăritoare și nu ascultați ispitele celor ce vă îndeamnă la părăsirea bunurilor noastre sufletești de totdeauna. Credința este cheagul care unește pe fiii unui neam și îi dă putere de răbdare și îl ține deasupra năpăstuirilor celor grele. Țineți la familia, la moșia, la neamul nostru. Gândiți că un neam trăește mai presus de toate prin sufletul său și nu prin trup. Să facem ca focul suferințelor acestui războiu să ardă toată puzderia răutăților din noi și să ieșim *luminați și înoiți în duhul evangheliei și prin puterea lui Hristos Domnul* din vâltoarea vremurilor ce le străbatem. Acesta va fi cel mai mare câștig al nostru. Așa făcând, nădejdea noastră în izbânda neamului va rămânea neclătinată: *„Nu te teme turmă mică, că bine a voit Tatăl vostru să vă dea vouă împărăția".*

Invierea Domnului ne arată că viața noastră nu e numai atâta cât o vedem pe pământ, ci e veșnică. Iar veșnicia ei atârnă de grija ce am dat-o sufletului și bunurilor sufletești.

Trimițându-Vă cu părintească dragoste aceste îndemnuri și povețe din prilejul praznicului Invierii Domnului și rugând pe bunul Dumnezeu să Vă ajute să petreceți aceste luminate sărbători în pace sufletească și'n bucurie duhovnicească, Vă îmbrățișez pe toți cu calde simțeminte și împărtășindu-Vă tuturor arhieresțile mele binecuvântări, Vă zic:

Hristos a înviat!

Dată în reședința Noastră arhiepiscopească-mitropolitană din Sibiu, la sărbătorile Invierii Domnului din anul 1943.

Al vostru al tuturor de tot binele voitor

(ss) **NICOLAE,**
arhiepiscop și mitropolit

Leziuni trupești prin suferințe sufletești. — Acesta a fost interesantul subiect pe care l-a desvoltat în conferința din 1 Aprilie, repetată la cererea generală în 13 Aprilie, dl rector al Universității, Dr. Iuliu Hațeganu. Conferința aceasta a confirmat orientarea spiritualistă a medicinii moderne, care nu mai explică bolile trupului numai din cauze materiale și nici nu mai recurge pentru vindecarea lor numai la remedii chimice și fizice, ci recunoaște rolul hotărâtor al factorului sufletesc atât la îmbolnăvirea, cât și la vindecarea omului. Cazurile verificate personal, aduse de ilustrul profesor și clinician, au fost impresionante.

Ar fi extrem de folositor ca această conferință să fie publicată.

Cu moartea pe moarte călcând...

In legătură cu moartea lui Iisus se înfăţişează spre analiză următoarele probleme: 1. Cum a luat El asupra Sa moartea tuturor oamenilor? 2. In ce a constat moartea Sa subiectiv şi obiectiv?

La întrebările acestea nu se poate răspunde separat. Dar în general ele ne pot jalona expunerea.

Asumarea morţii universal-omeneşti e implicată în asumarea păcatelor tuturor oamenilor. Eul Său plasându-se acolo unde ajunge intimitatea tuturor eurilor omeneşti, în centrul lor, în punctul de supremă sensibilitate a tuturor, toată nefiinţa care avansa spre ele şi în ele, fie ca trimisă de Dumnezeu pentru păcat, fie ca urmare organică a păcatului, sau ca armă a contrarului lui Dumnezeu, a concentrat-o spre El. Iisus S'a plasat între omenire şi moarte sau între miezul tuturor eurilor omeneşti şi moartea care le înconjoară şi le pătrunde ca un întunerec al nefiinţii. Prin păcat neantul iniţial porneşte iarăşi asupra creaţiunii în urma stricăciunii de care s'a infectat. Iar Satana, care se bucură de zădărnicirea operei lui Dumnezeu, se pomeneşte în plină lucrare. Moartea e o stingere rând pe rând a celor ce vin la existenţă. Dar stingerea completă are loc numai în planul istoric. In alt plan se păstrează o epavă din fiecare fiinţă spirituală care a fost, aceasta convenind lui Dumnezeu pentru a se păstra urma creaţiunii şi a pedepsii Sale. Satana însuşi nu e neantul, ci schimonosirea supremă a creaţiunii prin neant.

Iisus, Logosul care a învins neantul la creaţiune, S'a plasat din nou în faţa lui. Dar deastădată nu ca subiect poruncitor, ce-l împrăştie de departe cu cuvântul Său, adică nu ca Dumnezeu care nu e nici o clipă rob al lui, ci ca om care, deşi n'a păcătuit personal, poartă totuşi vina păcatelor omeneşti, deci ca victimă, ca obiect menit să se lase învăluit, pătruns de el. Tatăl lasă să fie năpădit de întregul neant, întrucât văzându-L identificat cu tot păcatul omenesc, simbolizează, prin această aplicare fără excepţie a dreptăţii divine, pedepsirea păcatului tuturor. Satana împinge întreg neantul spre El, suflând în pânzele lui cu toată adversitatea câtă o are împotriva lui Dumnezeu, prin concentrarea ei în inimile înăbuşite de ură ale Arhiereilor şi Fariseilor evrei.

Sensibilitatea lui Iisus, mare cât a tuturor oamenilor, a putut să se adâncească cu înfiorare în toată profunzimea nefiinţii. El a trăit moartea tuturor. Moartea sau neantul fiind şi deplina absenţă a lui Dumnezeu şi maxima apropiere a celui rău, Iisus a gustat ca nici un om grozăvia acestei perspective în treptata ei realizare până în momentul îndeplinirii în moarte.

Să nu uităm că toate ale morţii le-a pătimit cu omenitatea Lui, nu cu dumnezeirea. Iar acest lucru a fost posibil în urma faptului că a înfrânat dumnezeirea de a-şi exercita puterea.

Numai dacă moartea învinsă de Iisus a fost suprema încordare a neantului, victoria Lui i-a răpus pentru totdeauna puterea.

Puterea întreagă a neantului, reînviorată prin păcat, s'a îngrămădit aşadar asupra lui Iisus pe deoparte printr'o mişcare obiectivă îngăduită de Dumnezeu şi învălvorată de Satana, pe de alta printr'o mişcare subiectivă, prin sensibilitatea omniumană faţă de el pe care a avut-o Iisus în urma asumării prin iubire a tuturor păcatelor omeneşti. Unde e mai multă tărie de viaţă se încordează mai mult puterea de distrugere.

Poate ar părea că, vorbind de această mişcare spontană, ne contrazicem cu ceeace am spus mai înainte că Iisus s'a aşezat acum în calea neantului nu ca Logos poruncitor, ci ca om menit să primească a trece peste el masivitatea lui. Dar mişcarea aceasta spontană nu înseamnă că Iisus a ieşit ca poruncitor în calea morţii Sale, ci că S'a aşezat benevol ca victimă în calea ei.

El n'a purtat în Sine germenele morţii, precum păcatul n'a răsărit din Sine, deci nu trebuia să moară în baza unei fatalităţi organice. Moartea l-a venit din afară şi deci putea s'o evite, dacă nu şi-ar fi asumat păcatul omenesc. Ea a venit pentrucă El a voit să vină.

Şi tocmai în faptul că moartea nu a crescut în El, că în El nu era nici o slăbiciune şi nici o boală, stă una din circumstanţele că El a gustat durerea morţii mai mult decât toţi oamenii. Deşi n'a murit moartea Sa, ci moartea altora, sau tocmai de aceea, ea a fost mai înfricoşată decât a tuturor. Faptul că moartea a venit la El din afară şi El a mers spre ea spontan, dă o intensitate neajunsă amarei ei experienţe. Cum a observat Oskar Bauhofer (Das Geheimnis der Zeiten), la ceilalţi oameni moartea este o *pătimire*, la Iisus este o *faptă*, fiind liber aleasă. Sau pătimirea Lui este fapta Lui. In starea de victimă peste care înaintează moartea, El e totuşi subiect. Jertfa e totodată jertfitor. E cea mai înaltă bărbăţie să nu cazi când eşti jertfă în stare de obiect, ci să-ţi păstrezi caracterul de subiect atât de deplin încât să săvârşeşti singur toată operaţia propriei jertfiri. Numai Iisus a putut întruni aceste două calităţi în chip desăvârşit.

Dăm cuvântul lui Oskar Bauhofer care scoate, în această privinţă, bine în relief deosebirea morţii lui Iisus de a celorlalţi oameni:

«Moartea lui Hristos nu e mai puţin reală, nu e mai puţin îngrozitoare şi înspăimântătoare, din motivul că a fost aleasă liber şi a fost fapta Lui. Dimpotrivă. Poate numai Hristos a putut suporta moartea în toată mărimea ei pură şi a putut-o *trăi*, *experia* — folosim acest cuvânt paradoxal pentru suportarea morţii — în toată goliciunea substanţii ei. Trebue să admitem din motive interne (o dovadă nu se poate aduce) că oamenii nu supoartă moartea deplin, cu atât mai puţin o *experiază* real. Cu cât e mai mare agonia, *lupta* cu moartea şi chinul unui muribund, cu atât mai mult se copleşeşte şi se stinge durerea prin sine. Aceasta este o orânduire milostivă a *lui Dumnezeu*.. Căci noi nu suntem *capabili* să suportăm grozăvia morţii. Ea ne este pusă pe umeri, dar propriu zis nu o întâlnim... Noi oamenii cădem sub povara morţii, ea ne doboară *la* pământ. Hristos însă păşeşte înaintea ei, o întâlneşte în sens propriu, El nu e doborît şi întins la pământ de către moarte. El moare ridicat în sus. Aceasta e crucea.. Simţurile şi sufletul lui Hristos nu sunt în această pătimire întunecate şi tulburate, ci, dacă ne putem exprima aşa, sunt ţinute în maximă trezvie şi capacitate de suferinţă» (p. 106—107).

Dar să nu uităm nici o clipă că Iisus nu stă în această trezvie ca cel ce luptă cu moartea, încercând să o alunge, să scape de ea. Nu e subiect ce luptă cu moartea, ci subiect ce suportă moartea, subiect în rol de obiect, de victimă, de jertfă. Dacă ar fi vrut să învingă neantul prin activism ar fi lucrat ca Logos, dar n'ar fi putut mântui pe om dinăuntru. Aşezându-se în raport cu moartea ca om, a trebuit să se compoarte ca om ce poartă asupra lui păcatul, dar nu vrea să-l îmulţească refuzând sancţiunea divină, ci să-l ispăşească primind-o benevol. Deşi n'a comis nici un păcat personal, moartea Lui a fost singura suportată în cel mai benevol chip. Dacă l-ar fi cucerit moartea luptând cu ea, ar fi fost mai uşor de suportat. In toiul activismului se mai toceşte sensibilitatea. Pe de altă parte dacă ar fi luptat cu ea şi totuşi ar fi murit, ar fi fost mai tare ca El. Iar dacă ar fi învins-o, n'ar fi murit, deci n'ar fi suportat toată pedeapsa divină pentru păcate şi n'ar fi gustat până la capăt suferinţa.

Prin om s'a deslănţuit neantul asupra Universului creat, prin om trebuia învins. Dar omul simplu nu ar fi fost în stare să-l învingă. In faţa neantului trebuia să stea Logosul ca om, ca să-l salveze pe om. Ca om spre a fi în atitudine de suportare, nu de înlăturare a ei; dar ca om purtat de Logos, pentruca să aibă puterea să o suporte în aşa fel încât să o învingă.

Pare că stăm aci în faţa celui mai mare paradox: Iisus a trebuit să îndure moartea, pentruca pe de o parte să guste până la capăt suferinţa pentru păcat şi să se dăruiască întreg lui Dumnezeu pentru contrabalansarea egoismului omenesc şi pentru satisfacerea dreptăţii divine, iar pe de alta ca să-şi arete puterea şi în suportarea deplinei intensificări a suferinţii de care nu se poate spune că e realizată într'un moment anterior morţii. Numai momentul expirării mortale e momentul supremei suferinţe, momentul arătării capacităţii totale de suferinţă, a victoriei Sale asupra morţii. Dar expirarea mortală ne apare pe de alta parte ca o victorie a morţii. Este moartea Lui o victorie a morţii şi o victorie asupra morţii în acelaş timp?

Am spus că moartea este pe de o parte o maximă învăluire prin neantul mânat de cel rău, iar pe de alta o părăsire din partea lui Dumnezeu, o tăiere a legăturilor vieţii create cu Dumnezeu. Sunt două aspecte ale aceleiaşi realităţi. Nici un om murind nu priveşte din plin în faţă acest grozav eveniment. «Esenţialitatea morţii ca suma şi împlinirea existenţială a înstrăinării de Dumnezeu şi a părăsirii de către El, nu poate fi experiată de om în puritatea ei». Hristos însă a trăit până la capăt această grozăvie a morţii. Strigătul Lui: «Dumnezeule, Dumnezeule de ce m'ai părăsit» nu e numai o reacţiune fizică, ci expresia vederii depline a acestui abis al morţii, cum numai de Hristos a putut fi experiat şi suportat. Numai El a suportat moartea până la ultima limită, moartea prin excelenţă (Bauhofer, p. 108—109). A suportat-o până la capătul ei, până la expirare. Numai aşa şi-a atâtat toată puterea de-a o suporta.

Dar în ce-a constat puterea Lui asupra morţii dacă a sfârşit în expirarea mortală? In siguranţa absolută că neantul şi părăsirea de către Dumnezeu, adecă moartea nu are cuvântul ultim. Cu toate că a privit cu o luciditate ca nimeni altul în abisul înfricoşat al neantului şi al părăsirii de către Dumnezeu, nu s'a îndoit o clipă. A trăit moartea în toată vastitatea şi adâncimea ei, dar nu a fost copleşit spiritual o clipă de ea. A privit-o în ochi şi a supus-o. Ea nu i-a putut atinge spiritul. Puterea neantului şi realitatea părăsirii de către Dumnezeu n'au fost numai obiect de contemplaţie din partea lui Iisus, ci şi-au desfăşurat toată eficienţa lor grozavă. Aceasta e semnificaţia morţii reale, a opririi funcţiunilor trupului şi a despărţirii sufletului de trup. Lucrarea de distrugere a vieţii istorice a lui Iisus prin puterea neantului era atât de intensă încât s'a resimţit şi cosmosul. «Dela ceasul al şaselea s'a făcut întunerec peste tot pământul, până la ceasul al nouălea». Natura recade în întunerecul dela începutul lumii; se află pe punctul de-a fi înghiţită din nou de nefiinţă. Neantul a fost lăsat în toată puterea lui să lupte cu fiinţa şi să fie răpusă în luptă dreaptă. Norocul a fost că în numele fiinţii a păşit pe arenă omul cu ipostas ceresc primind lupta cu nefiinţa. Iar când neantul a atins maximum de eficienţă asupra lui Iisus, când acesta şi-a dat duhul, pământul s'a cutremurat, catapeteasma templului s'a rupt şi stâncile s'au despicat. E arătată în acest eveniment atât solidaritatea cosmosului cu Iisus, care s'a făcut, prin iubire, ca om, inima lumii, după ce era ca Logos creatorul ei, cât şi suprema încordare a neantului de-a prăvăli prin Iisus întreg cosmosul în haosul dinainte de creaţie. In numele omenirii Iisus a înfruntat toată apăsarea neantului şi a suportat toată durerea prezenţii lui, răscumpărând-o.

Fiind vorba de tendinţa neantului de a distruge omenirea ca entitate spirituală, lupta se decide în spirit. Deşi operează şi prin presiunea şi stingerea vieţii trupeşti, biruinţa o câştigă neantul atunci când îngenunche spiritul în vârtejul cumplitelor dureri şi sentimente ale sfârşitului. Iisus a avut parte de cele mai mari dureri ce se pot închipui şi a experiat sfârşirea Sa treptată şi totala părăsire de către Dumnezeu. Dar până în momentul când s'a stins în El conştiinţa, n'a şovăit în certitudinea că moartea nu-L va ţinea, ci va trece la Tatăl. «Părinte în mâinile Tale îmi dau duhul meu», rosteşte în preajma clipei când se sfârşeşte viaţa Lui de aici. Iar înainte spusese tâlharului: «Astăzi vei fi cu mine în raiu». Această certitudine este în acelaş timp o încredere în Tatăl şi ca atare supremul omagiu, supremul cult ce I l-a adus. Moartea lui a fost jertfa deplină, ca un cult adus lui Dumnezeu.

Astfel moartea Lui nu se realizează ca stingere a conştiinţei decât o clipă, cât a fost necesară gustarea ei până în momentul culminant şi arătarea puterii Sale de-a o înfrunta până la capăt. Culminaţia ei coincide cu biruinţa asupra ei. Neatingându-i spiritul, neslăbindu-i-l, nu durează sincopa conştiinţei în moarte şi nu se duce cu el slăbit ca să continue o existenţă chinuită, ca ceilalţi oameni; «sufletul Lui n'a fost lăsat în iad» (Fapte 2, 21).

Iisus se ridică imediat din clipa de stingere a vieţii istorice în viaţa celuilalt plan de existenţă. Moartea e învinsă în momentul când i s'a părut ei că a învins, căci «nu era cu putinţă ca El să fie ţinut de moarte» (Fapt. Ap. 2, 24).

Moartea lui Iisus a însemnat victoria asupra morţii.

Suferinţa lui Iisus, provenind din stingerea treptată a vieţii lui omeneşti istorice, trebuia să meargă până la capăt ca să topească în ea păcatul omenesc. Dreptatea divină a lăsat să fie distrusă viaţa Lui istorică prin moarte, întrucât ea reprezenta viaţa istorică a omenităţii. Numai aşa se putea arăta pedepsirea păcatului cu distrugerea, întrucât se distrugea persoana care l-a acumulat asupra sa.

Dar orice alt om, care poartă păcatul asupra sa, îl poartă ca făptaş, e păcătos ca subiect, ca izvor de ultimă autodeterminare al lui. Deci moartea, nefiind decât urmarea păcatului, creşte din însuşi subiectul omenesc, care se slăbeşte treptat şi sucombă măcinat de ea, neavând puterea să o înfrunte, să reziste. Iisus însă, deşi identificat cu păcatul tuturor oamenilor, nu era totuşi făptaşul lui.

Păcatul venea asupra Sa de dinafară, nu izvora dinăuntru. Altceva e când porţi ceva şi altceva când izvorăşte din tine. In cazul din urmă se păstrează totuşi o anumită distincţie

între subiectul tău, ca ultim izvor al fiinţării proprii şi între ceeace porţi. Păcatul, neizvorând din adâncul subiectului lui Iisus, nu rodea acolo slăbirea treptată ducătoare spre moarte. Aşa se explică de ce subiectul Lui şi-a păstrat vigoarea de-a înfrunta moartea, de-a nu cădea slăbit sub ea, ceeace înseamnă o slăbire morală în primul rând, o şovăire a încrederii. Asupra celui fără de păcat personal, moartea nu are putere de înghiţire definitivă, oricât de total s'ar concentra asupra lui. Aceasta a fost situaţia lui Iisus. Moartea L-a învăluit şi cucerit ca pe un obiect. Dar şi în ultima clipă a trecerii ei peste El, Iisus n'a căzut lăuntric din starea de subiect, nu a renunţat de-a fi subiect, nu a devenit obiect, oricât L-a tratat moartea ca atare. Moartea şi-a pus în desfăşurare toate puterile, a făcut obiectiv cu El tot ce-a făcut cu orice om şi El a lăsat-o să facă obiectiv cu Sine totul. Dar a rămas subiect până la samavolnica ei aşezare asupra Lui.

Ea a învins la vedere, experimental. Dar victoria ei n'a fost adevărată, întrucât El nu s'a dat nici o clipă bătut. Moartea a făcut ce a putut, ca să sfârşească epuizată şi învinsă.

El a învins astfel moartea ca om. A putut-o învinge întrucât n'a fugit de ea nici o clipă, ci a primit-o fără de păcat personal, cu deplină încredere în Tatăl. Primirea deplină a morţii şi lipsa de păcat se ţin împreună. Dar ca să fie omul Iisus în stare de acestea a trebuit să aibă ipostas divin. Puterea Lui de-a învinge ca om toată năvala neantului I-a venit din ipostasul Său divin. Capacitatea Lui de-a primi şi suporta moartea tuturor e una cu capacitatea Lui de iubire de formă umană, dar de proporţii divine, faţă de oameni cu cari s'a identificat şi faţă de Tatăl de care nu s'a îndoit nici când a fost părăsit total.

Iubirea L-a făcut să moară, iubirea l-a dat biruinţa asupra morţii. Iubirea e singura putere prin care sufletul învinge moartea. Ea susţine viaţa nescăzută în suflet întrucât îl menţine în legătură cu Dumnezeu şi cu semenii, menţine încrederea în Dumnezeu. Cât timp e iubire în el, nu şovăie, nu slăbeşte. Atribuind iubirii lui Iisus puterea de-a fi învins, nu contrazicem afirmaţia de mai sus că a învins moartea prin lipsa de păcat, întrucât lipsa de păcat nu e posibilă fără de iubire desăvârşită. Dar iubirea desăvârşită având o ca om între oameni, trebue să însemne în acelaş timp asumarea păcatelor tuturor şi capacitatea de-a merge la moarte pentru ei. Prin aceeaş forţă divină a iubirii Iisus este lipsit de păcat şi împovărat de păcatele tuturor, primeşte moartea şi o învinge.

Stăruind în iubire neşovăitoare faţă de Tatăl, deşi moartea poate trece peste El silnic, El rămâne până în ultima clipă subiect deplin şi nescăzut. O biruinţă adevărată a morţii ar fi fost numai dacă El ar fi scăzut ca subiect sub presiunea ei, dacă ar fi cedat şi s'ar fi lăsat covârşit spiritual. Totuşi trecerea samavolnică a morţii peste el, L-a adus în starea de încetare a funcţiunilor trupului şi de încetare a conştiinţii. Dar pe nedrept. Nu e o biruinţă legitimă. Ca să se ridice din starea aceasta avea lipsă de intervenţia dumnezeirii, de aceea se spune în Scriptură că Tatăl L-a ridicat pe Iisus din morţi, dar avea un drept la această ridicare pentrucă moartea nu a câştigat în luptă dreaptă ci pe ocolite, împotriva rânduielii. „Dumnezeu L-a înviat, deslegând durerile morţii, *întrucât nu era cu putinţă ca El să fie ţinut în moarte*».[1]

D. STĂNILOAE

[1] Din cartea în curs de tipărire: **Iisus Hristos** *sau restaurarea omului.*

Mărturisirea de credinţă a studenţimii

In capela mitropolitană s'a desfăşurat Miercuri, 14 Apr. a. c., seara între orele 7—9 o impresionantă solemnitate. Un număr mare de studenţi universitari au dat graiu credinţii lor în Iisus Hristos, Domnul şi Ocrotitorul strămoşilor şi al sufletelor noastre.

Capela mitropolitană era înţesată de mulţimea compactă şi tânără care în loc să freamăte de neastâmpăr, cum e obiceiul tinereţii, stătea scufundată în tăcerea adâncă şi în concentrarea nemişcată a unei sfinte şi fecunde reculegeri. A fost un spectacol unic şi un prilej de trăire sufletească cum nu întâlneşte omul de două ori în viaţă.

Am simţit că de astădată asistăm la o schimbare reală şi profundă, la o schimbare epocală în orientarea tinerei elite a spiritului românesc.

I. P. Sf. Mitropolit Nicolae *privea cu o nesfârşită bucurie părintească peste rândurile celei mai promiţătoare generaţii a neamului, întipte neclintit în certitudinile credinţei şi în taina rezistenţii noastre de totdeauna. Păr. prot. A. Nanu, neobositul duhovnic al studenţimii, stătea cu sufletul mângâiat de rodul cu care Dumnezeu a răsplătit strădania sa.*

După o slujbă de seară împreunată cu cântări cari umpleau cuprinsul capelei, trei dintre studenţi au păşit înainte începând mărturisirea credinţei lor.

Primii doi, Pintilie şi Aleman, au însoţit cu florile şi cu lacrimile scoase din cele mai curate adâncuri ale fiinţii lor pe Mântuitorul pe tot drumul pătimirii Sale.

Mărturisirea celui de-al treilea, Băncilă, a fost o simţită şi subtilă interpretare, pe marginea textelor biblice, a ideii de jertfă şi a căii ascetice care duce spre înviere şi transfigurare.

Toţi trei vădeau o surprinzătoare familiaritate cu învăţătura creştină cea mai ireproşabilă şi cu toate nuanţele ei, ca şi cu textul sfintei Scripturi.

Vădit mişcat, I. P. Sf. Sa a dat graiu bucuriei Sale într'un cuvânt plin de toată căldura şi intimitatea părintească. i-a lăudat pe tinerii studenţi cari prin mărturisirea lor arată că se integrează deplin în duhul de viaţă al neamului şi le-a arătat că nu există o putere mai efectivă care să dea o direcţie atât de nobilă tuturor sforţărilor unui tânăr, ca Evanghelia lui Iisus Hristos. Numai cine trăeşte cu Iisus Hristos, trăeşte el cu adevărat. Ceilalţi trăesc sub forţa impresiilor, impresiile trăesc prin ei. Cine trăeşte cu Iisus Hristos, e îmbrăcat cu toată fiinţa lui într'o haină de curăţenie şi de noblete morală, care-l fereşte de trivializare, a spus Inaltul Ierarh.

Intâlnirea s'a terminat cu cântarea «Cu noi este Dumnezeu», ce răsuna puternic din sute de voci. Ii mulţumim lui Dumnezeu că ne-a prilejuit o astfel de bucurie.

Inviere...

Iubite frate,

Din prag de mare praznic împărătesc iată încerc să tălmăcesc anumite gânduri, anumite simţăminte şi să-ţi împărtăşesc anumite lucruri, anumite îndemnuri, prilejuite de experienţă şi meditaţie.

Inviere... cuvânt plin de taină şi taină mai presus de cuvinte.

Inviere... primăvară în care musteşte seva tinereţii fără bătrâneţe şi a vieţii fără de moarte.

Inviere... lumină care împrăştie întunerecul nopţilor şi toată negura veacurilor.

Inviere... nădejdea neînşelătoare a milioanelor de credincioşi şi bucuria neapusă a tuturor creştinilor.

Inviere... înălţare din adâncuri, ieşire din abisuri şi sbor spre zările cerului.

Inviere... cântec de tropare, dumbrăvi pline de flori, zumzet de albine, zbor de rândunele şi candele ce ard în veşnicie.

Inviere... scară de urcare de pe pământ la cer, din mărginit în nemărginit, din stricăciune în nestricăciune, din moarte la viaţă...

Nu trebue să uităm însă nici o clipă că înainte de învierea glorioasă a fost umilitoarea coborîre, a fost drumul grelelor poveri, au fost bătăile şi pătimirile amare, a fost Golgota cu chinuitoarea răstignire, a fost moartea cea atât de dureroasă şi pogorîrea în întunerecul mormântului.

Dealtfel, toate înălţările pornesc din adâncuri. Chiar şi soarele că-i soare, răsare şi zoreşte spre zenit, urcând din dedesubturile în care l-a prăvălit apusul. Poate tocmai în aceasta se cuprinde taina, frumuseţea şi toată măreţia faptului, în năzuinţa invingibilă de înălţare, în puterea care înfrânge toate obstacolele, rupe toate zăvoarele, urcă toate prăpastiile şi străbate biruitoare spre libertate, spre adevăr, spre lumină, spre desăvârşire.

*

Am fost, iubite frate, acum în postul sfintelor Păresimi în parohia ta. Să nu te superi, dar intenţionat nu te-am căutat. Am voit cu tot dinadinsul să folosesc prilejul pentru a sta de vorbă — de data aceasta — cu credincioşii tăi. Cu tine am vorbit adeseori despre aceşti oameni şi eram dornic, foarte dornic, să-i prind şi pe ei la vorbă spusă mai pe îndelete despre tine, preotul lor. Şi mărturisesc că de data aceasta mi-a reuşit bine planul. E adevărat că nu fără oarecari greutăţi am putut ajunge să deschid inima oamenilor, să le câştig încrederea şi să-i înduplec să vorbească deschis. Odată însă câştigaţi pentru aceasta mi-au spus lucruri foarte interesante, lucruri despre care nu bănueam nici eu şi nici tu că frământă atât de stăruitor sufletul lor. Şi ca să vezi cum judecă şi cum te judecă fiii tăi sufleteşti, iată îţi desvălui acum una din mărturisirile făcute de ei. Adevărat, e o mărturisire care îţi este neprielnică, dar...

Un bărbat ale cărui fire cărunte, apărute la tâmple, certificau înclinarea lui mai mult spre bătrâneţe decât spre tinereţe, între alte multe bune şi rele, mi-a spus următoarele:

«Apoi, preotul nostru s'a ocupat

FOIŞOARA

Biserica şi protecţia familiei, mamei şi copilului

de Prof. univ. Dr. Gh. Popoviciu

(7) (Sfârşit)

Neamul românesc are azi cea mai mare mortalitate infantilă în Europa şi peste tot în lumea întreagă civilizată şi totodată *cele mai puţine instituţii menite să o combată*. Scăderea îngrijorătoare a natalităţii, în special în Banat şi Sudul Ardealului, fără să fie urmată ca în alte ţări, de o scădere compensatoare a mortalităţii, cât şi actualele pierderi mari pe cari le suferim prin războiu, cer măsuri energice pe acest teren şi la noi. Este foarte dureros că nici măcar în aceste regiuni, unde avem exemplul populaţiei germane, nu imităm opera de mult înfiinţată şi atât de grandioasă a altor neamuri. Saşii demult au înţeles pericolul ce-i ameninţă prin depopulare. Instituţiile de ocrotire a mamei şi copilului, din acest oraş, căminul pentru copii, orfelinatul lor şi recenta organizare a întregului lor grup, inclusiv al Şvabilor din Banat, sub influenţa operei de ocrotire a familiei, mamei şi copilului naţional-socialiste germane, ar putea să nască imbolduri şi la noi. Mortalitatea infantilă nu poate fi combătută, decât prin aşezămintele sanitare şi de ocrotire socială a copiilor. Oricât de multe şi bine înzestrate ar fi aşezămintele corespunzătoare ale adulţilor, ele nu vor putea reduce în mod simţitor nici măcar mortalitatea generală, care în partea ei esenţială şi uşor de combătut este constituită de mortalitatea copiilor.

In această operă contribuţia şi autoritatea Bisericii este *indispensabilă*. Reprezentanţii ei trebue să intre de drept în toate comisiile şi comitetele cari se ocupă de soluţionarea acestei probleme. Prezenţa lor, spiritul creştinesc pe care-l reprezintă şi înaltul prestigiu al capilor Bisericii, vor curma atâtea neajunsuri, izvorîte din păcate, ambiţii, rivalităţi lumeşti, nepriceperea organelor de stat şi adesea chiar a medicilor, educaţi în trecut pentru alte activităţi, sau fără vocaţie pentru o operă socială, care cere nu numai pricepere, dar şi inimă şi suflet. Biserica, prin însăşi fiinţa ei este cea mai chemată, să contribue şi la noi la realizarea unei asemenea opere. Modestul autor al acestei conferenţe, consideră ca o obligaţie a sa firească faţă de cele 10 generaţii de străbuni ai săi, preoţi dela fontiera de Vest a românismului, — premergătoare generaţiilor mai noi de intelectuali atât din partea tatălui cât şi a mamei, — de a-şi da toată contribuţia pentru realizarea unei asemenea colaborări a Medicinei şi operei de Ocrotire a copilului cu Biserica strămoşească. Impreună cu Doctorul *Gomoiu*, descendent al unei familii de preoţi, menţionaţi încă din secolul al 17-lea şi împreună cu alţi medici sau savanţi români de înaltă autoritate, foşti Miniştrii ai Sănătăţii, etc., descendenţi tot din familii vechi preoţeşti, socotim „*sentimentul religios mai presus de oricare altă putere, de orice autoritate şi de sancţiunea oricărei legi omeneşti*". Prin Biserică se poate face cea mai bună propagandă sanitară şi preoţimea are un rol din cele mai însemnate în opera medico-socială a ocrotirei familiei, mamei şi copilului.

Dl Prof. *I. Lupaş*, fost Ministru al Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale, cu drept cuvânt revendică pentru Biserică întâetatea în soluţionarea problemelor de ocrotire şi asistenţă socială modernă, considerând că, după cum *nu există Stat fără Religie*, tot astfel nu există *Biserică fără activitate de ocrotire socială*. Dacă trecutul arată o activitate atât de bogată în fapte şi chiar iniţiativa Bisericii pe acest teren, cu atât mai puţin pot lipsi conducătorii şi slujitorii bisericeşti de azi, când se cer atât de multe realizări, atâta autoritate sufletească, atâta tărie şi putere de jertfă, atâtea fapte creştineşti. Numai duhovnicii, propovăduitorii învăţăturei Mântuitorului, a milosteniei faţă de semenii noştri, pot îndruma, coordona şi supraveghea această operă, alăturea de factorii vieţii de Stat, ajutând la înfăptuirea şi adâncirea ei. Azi abianţa generală spirituală e atât de favorabilă, încât înlesneşte o contribuţie reală a Bisericii în Asistenţa socială. In special ocrotirea orfanilor şi văduvelor de războiu, şi în continuarea ei întreaga operă de ocrotire şi asistenţă a copiilor nevoiaşi, are nevoe de duhul iubirii şi milostivirii creştineşti.

Numai pe această cale vom ajunge să ridicăm blestemul, care pluteşte deasupra Neamului nostru, de a fi de decenii întregi în complet impas într'o problemă cardinală, vitală, atât de strălucit soluţionată de alte neamuri, inclusiv de cele din jurul nostru, duşmanii noştri de veacuri. „Medicina este un sacerdoţiu umanitar", a constatat încă *Ipocrat*. Fie ca prin concursul Bisericii, sacerdoţii lumeşti ai medicinei copilului să ajungă să soluţioneze şi la noi problemele sfinte, cari îi obligă şi de cari depinde *însuşi viitorul acestui Neam.*

Faţă de situaţia de după primul războiu mondial,

cu foarte multe lucruri în viaţa lui, dar dintre toate mie mi se pare că cel mai puţin s'a ocupat de parohie şi de mântuirea sufletelor din parohie. E adevărat că prin strădanie continuă, prin muncă stăruitoare, prin pricepere şi chiar prin o leacă de politică, făcută pe vremuri, preotul nostru a ajuns la bună stare materială, a ajuns la case şi gospodărie frumoase şi a ajuns chiar să nu-i mai pese de noi cei săraci. Ceeace-i rău însă, preotul nostru s'a cam despărţit, s'a înstreinat de noi ceştia mai proşti. Intre noi şi preot este acum o răceală, o nepăsare. El s'a îmbogăţit, s'a domnit, s'a mândrit şi nu mai ţine la noi ceştia de jos. Imi aduc aminte de preotul bătrân, de părintele Lazăr, fie iertat. Doamne ce deosebire între om şi om, între preot şi preot, între el şi preotul de astăzi. Acela era întru toate cu noi şi ne sfătueam cu el şi la cele mari şi la cele mici, şi la cele ale bisericii, şi la cele ale şcolii, şi la cele ale neamului, şi la cele ale gospodăriei, şi la cele bune şi la cele rele. El era una cu noi, una cu poporul şi nimic în lume nu l-ar fi putut să-l despartă de noi. El ţinea la noi dar şi noi la el şi nici un fel de vrăjmăşie, pornită pe faţă sau pe dos, de către duşmanii Bisericii şi ai neamului n'a putut să ne despărţească. Păstorul şi turma erau una şi altceva nimic. Astăzi însă am ajuns că fiecare trage în altă parte»...

Intors acasă m'am gândit mult la aceste cuvinte şi la altele culese de prin parohia ta. Şi am ajuns la convingerea că omul a intuit bine realitatea şi a exprimat un adevăr de importanţă generală.

S'a afirmat de către istorici şi cu drept cuvânt că tăria de veacuri a Bisericii noastre a constat — între altele — în faptul că ea a fost o Biserică a poporului, o Biserică a masselor de credincioşi. E adevărat că Biserica noastră s'a identificat în toate timpurile şi în toate împrejurările cu milioanele de creştini ortodocşi, iar preoţii Bisericii au împărtăşit totdeauna şi întru toate soarta neamului. Interesele ortodoxiei şi ale neamului au mers totdeauna mână în mână şi s'au împreunat în cursul veacurilor până la o totală confundare. Preoţii au fost organele active care au operat şi au promovat această împletire, această simbioză.

După primul război mondial însă în epoca trâmbiţării tuturor libertăţilor posibile şi imposibile, preoţii noştri s'au mai abătut dela linia înaintaşilor, făcând uneori cauză individuală, cauză separată de cauza comună a credincioşilor. Ademeniţi de tot felul de ispite şi seduşi de mirajuri înşelătoare preoţii au ajuns uneori chiar la conflicte grave cu credincioşii lor. Consecinţele legii agrare, ale votului universal, ale unei politici nelimitate şi ale tuturor ofertelor guvernamentale au fost cât se poate de nefaste din acest punct de vedere. Conştient sau inconştient, voluntar sau involuntar, intenţionat sau fără nici un plan dar s'a creiat în multe parohii, prin practicile amintite, o adevărată prăpastie între preot şi credincioşii săi. Şi acesta este un lucru rău, foarte rău din toate punctele de vedere.

Cea dintâi datorie şi în acelaş timp cea mai mare lucrare a preotului în parohie este să aibă şi să păstreze raporturi sufleteşti ideale cu toţi credincioşii săi. Cea mai mare şi cea mai frumoasă laudă ce se poate aduce unui preot este aceea ca toţi credincioşii să spună că niciunde nu se simte preotul lor atât de bine şi atât de fericit ca tocmai în lucrarea sa duhovnicească şi pastorală din parohie, adecă în mijlocul păstoriţilor săi. Eleste păstorul cel bun iar noi credincioşii suntem turma care îl cunoaştem îl urmăm şi îl preţuim.

Legătura intimă dintre preot şi credincioşii săi este o condiţie fundamentală a oricărei bune pastoraţii. In aceasta rezidă toată puterea şi toată autoritatea oricărui preot. Ea este temelia tuturor celorlalte realizări din parohie. In special pentru vremile noastre, pentru aceste clipe în care atâţia nori grei şi aducători de furtuni se desemnează ameninţători la orizontul vieţii e bine ca preotul să nu se razime pe nimic decât pe dragostea reciprocă dintre păstor şi păstoriţi. Aceasta e singura valoare pe care nimeni şi nimic în lume nu o poate deprecia. In faţa acestei valori unice nu preţuesc nimica bogăţiile, măririle, domniile şi toate puterile lumii şi ale veacului de acum. Deaceea, te sfătuesc să preţuieşti această legătură mai mult decât pe orice alt lucru din lumea întreagă.

Iubite frate. Ţi-am scris rândurile acestea nu ca să te cert, nici să te critic, ci fiindcă te iubesc şi îţi vreau din toată inima tot binele posibil. Ai greşit desigur în unele atitudini şi preocupări ale tale. Ai coborît uneori din înălţimea misiunii preoţeşti şi ai adormit alteori când trebuea să veghezi. Ai murit sufleteşte, în anumite împrejurări, deşi trebuea să fi totdeauna treaz şi deosebit de viu. Ai neglijat împlinirea datoriilor şi ai îndeplinit ceeace nu trebuea să te preocupe. Ai distrus unele legături de dragoste curată cu fii tăi duhovniceşti, dar cu toate acestea nu trebue să disperezi. Evanghelia ne învaţă că niciodată nu e prea târziu să te îndreptezi şi să încerci să repari greşelile trecutului...

*

E sfânta Inviere. Luminează-ţi fiinţa cu lumina Invierii, aprinde-ţi sufletul din văpaia dragostei lui Hristos, învie şi tu împreună cu Invierea Cerului şi a pământului şi vei ajunge iarăşi să vezi în parohia ta o turmă şi un păstor, iubindu-se reciproc. Aceasta este cea dintâi şi cea mai de pe urmă poruncă a Legii celei noi...

Hristos a înviat! Inviază şi tu, frate iubit:

Pr. TEOFIL

Pelerinajul la Mănăstirea Brâncoveanu

Vineri din săptămâna luminată, **30 Aprilie a. c.,** *se va ţine şi în acest an obişnuitul Pelerinaj la Mănăstirea Brâncoveanu dela Sâmbăta de sus, judeţul Făgăraş. In zilele tulburi pe cari le trăim, mergerea la Mănăstire şi participarea la programul duhovnicesc care se desfăşoară acolo, înseamnă o primenire a puterilor sufleteşti. Preoţi şi popor, mii de închinători, se vor întâlni acolo sub conducerea* **I. P. Sf. Sale Mitropolitului nostru NICOLAE,** *ca împreună să îngenuncheze în duh de evlavie şi să înalţe rugăciuni înaintea Atotputernicului Dumnezeu, pentru apărarea ţării noastre, pentru pacea lumii, pentru întărirea credinţei şi pentru tot lucrul de folos spre mântuire.*

Facem în acest an chemare mai stăruitoare în vederea pelerinajului pentrucă necazurile sunt mai mari şi aplecarea noastră înaintea lui Dumnezeu mai de trebuinţă. Chiar timpul ne va ajuta, dat fiind că praznicul Mănăstirii cade târziu **la 30 Aprilie.**

Inchinătorii cari vin din îndepărtări mai mari vor putea afla adăpost în satele învecinate: Lisa, Drăguş, Sâmbăta de sus.

Onor. Preoţime din jud. Făgăraş va face propaganda necesară, dând îndemn credincioşilor pregătindu-i duhovniceşte, punându-se în fruntea lor şi venind la Mănăstire cu praporii bisericii.

Pentru părtaşii societăţii misionare ortodoxe **„Oastea Domnului"**, *s'a făcut chemare prin* **„Lumina Satelor"**, *începând cu Nr. 16 a. c. Neputându-se ţinea congresul Oastei la Sibiu de Rusalii, ei se vor întâlni la Mănăstire din prilejul pelerinajului.*

Unul din colportorii autorizaţi ai Oastei, va avea spre vânzare la Mănăstire, Testamente, Acaftiste, Ciasloave, cărţi religioase din cele editate de Arhiepiscopia noastră precum şi icoane şi alte obiecte religioase în stil ortodox.

Inviere şi veşnicie

Bucuria Invierii, care inundă ca un val de lumină sufletul ortodox şi l umple de puternicile vibraţiuni ale unui optimism viguros, este nu numai aceea a biruinţei şi stăpâniei vieţii asupra morţii, ci totodată bucuria redeschiderii largi a perspectivei veşniciei.

Prin căderea în păcat, omul, smulgându se din legătura cu Dumnezeu, izvorul vieţii depline şi al nemuririi, a căzut pradă morţii şi s'a rostogolit în curgerea neostoită a timpului, pentruca fiecare clipă trecută să-l apropie din ce în ce mai mult de moarte. Din momentul primei greşeli, omul experiază intens cruda apăsare a timpului natural, adecă timpul trăit fără Dumnezeu, şi tirania dintelui său destructiv.

Foamea chipului lui Dumnezeu detronat îl mână pe om după împlinire, după veşnicie. Acest rest, ce i-a rămas în suflet din paradisul primordial, nu-i dă linişte deloc şi omul tânjeşte mereu după eliberare. Puternic însetat după veşnicie, omul se străduieşte, necontenit şi prin eforturi titanice, să rupă zăgazul timpului şi să salte deasupra lui, către ceva durabil şi persistent. Nici prăbuşirile atâtor culturi şi civilizaţii, nici relativismul vădit al tuturor ideilor şi înfăptuirilor sale, nu astâmpără silinţele omenirii de a lucra mai departe pentru veşnicie. In vremurile noastre, această năzuinţă apare par'că şi mai accentuată şi mai reliefată de cât în trecut. Tehnica şi civilizaţia actuală nu cunoaşte altă problemă mai arzătoare de cât preocuparea intensă de a birui timpul [şi spaţiul] prin putere.

Această neodihnită strădanie de de-

Biserica azi e *mult mai pregătită* pentru această operă, ca atunci. In schimb *organele medicosociale* în mod dureros *n'au făcut un progres prea însemnat* de atunci încoace pe *terenul protecţiei copilului.* Faţă de progresul îmbucurător al celorlalte ramuri de medicină a adultului, *medicina infantilă la noi n'a ţinut pas cu progresul mondial.* Mai precis, a dat rezultate frumoase sub raport *ştiinţific, fără repercursiunile cuvenite* pe terenul *realizărilor practice.* In lipsa concursului ce ar trebui să i se dea din partea organelor de putere lumească, în primul rând a organelor răspunzătoare pentru sănătatea publică, medicina copilului din ţara noastră face apel la organele puterii bisericeşti, cerându-le *colaborarea şi ajutorul.* Dacă între factorii bisericeşti, şi între cei cari reprezintă opera de protecţie şi asistenţă socială, se impune o colaborare în toate domeniile, ea este indicată în domeniul protecţiei familiei, mamei şi copilului. Pe lângă păşirea pe acelaş drum şi concursul direct în activitatea din acest domeniu, reprezentanţii medicinei infantile româneşti, pediatrii şi puericultorii români, mai roagă pe conducătorii Bisericii strămoşeşti ca prin autoritatea lor să impună problema combaterei mortalităţii infantile, atât de înspăimântătoare, pentru *soluţionare serioasă* de către *factorii obligaţi* la aceasta. Şi să înalţe rugăciune către Cel Atotputernic, să se îndure de acest Neam oropsit, să lumineze gândirea şi să înduioşeze inimile celor chemaţi să ia măsuri pentru salvarea a aproape două sute de mii de copii, ce mor la noi an de an. Să facă ascultat glasul medicilor de copii cari de atâta vreme arătăm căile şi mijloacele de combatere a acestui flagel, cel mai grozav care roade la rădăcinile Neamului. Să ne dea posibilităţile de muncă rodnică, prin care acest mare rău în scurt timp ar putea fi curmat. Să ajute astfel sporul în număr şi desăvârşirea în calităţi a acestui Neam atât de înzestrat, *apărător al credinţei creştine şi al civilizaţiei latine.* Să nu-l lase să piară în lupta cu atâţia duşmani, ci să-l întărească şi să-l învrednicească de o soarte mai bună, atât de meritată. Să-i asigure deopotrivă *sănătatea trupească şi sufletească* la care se străduiau cu o intuiţie atât de clară, cu rară pricepere şi frumoase cunoştinţe, din timpuri străvechi strămoşii, cu o credinţă atât de apropiată de cea creştină. Să facă părtaş de un viitor mai bun *cel mai vechiu popor creştin* din această parte a Europei, a cărui prosperare va fi *spre folosul omenirei, a civilizaţiei, religiei şi medicinei!*

Concluzii şi propuneri

In legătură cu cele expuse, se impun *realizări,* pentru cari la dorinţa celor în drept îmi permit să fac următoarele precizări, privitor la rolul Bisericii în opera de *Ocrotire a Familiei, Mamei şi Copilului:*

1. Infiinţarea unui *Aşezământ de Ocrotire şi Asistenţă Socială şi Sanitară a Copilului de primă vârstă* la Sibiu, sub egida Mitropoliei Ardealului.

2. *Şcoală de maici îngrijitoare (surori) de copii* pe lângă acest aşezământ şi, până la crearea acestui aşezământ, pe lângă Clinica infantilă din localitate, într'un local pus la dispoziţie numai decât de organele sanitare sau bisericeşti.

3. Un *Orfelinat* (pentru orfanii de războiu şi alte categorii) *al Bisericii ortodoxe române,* la Sibiu, el putând lua imediat fiinţă prin cedarea actualului Terezianum, pentru acest scop, — condiţiile cedării lui către biserica romano-catolică fiind, după informaţiile pe cari le-am primit, în actuala situaţie caduce.

4. *Instrucţia* corespunzătoare a viitorilor *slujitori ai altarului în pediatrie şi puericultură* (igiena şi îngrijirea copilului sănătos şi bolnav, ocrotirea copilului) în cadrele cursurilor de *igienă pastorală.*

5. Infiinţarea unei *Reuniuni ortodoxe pentru Ocrotirea Familiei, Mamei şi Copilului,* cu filiale în toate parohiile Arhidiecezei, sub scutul şi în cadrele organizaţiei bisericeşti, sub conducerea comitetelor parohiale.

6. Obligarea *preoţimei la o activitate corespunzătoare* în cadrele *Ocrotirei Familiei, Mamei şi Copilului.*

7. Infiinţarea unor *Aşezăminte la sediul Episcopiilor şi în centrele mai însemnate* din provincie (spitale de copii, azile, orfelinate, căminuri, leagăne pentru mame şi copii), după posibilitate şi necesitate, sub egida Bisericii. Urmarea exemplului dat de Mitropolia Ardealului, şi de către celelalte Arhidieceze.

In acest fel Biserica noastră strămoşească va ajunge ceea ce trebue să fie, *activă,* alături de partea pur duhovnicească, în *problemele sociale şi de sănătate trupească şi sufletească a viitoarei generaţii,* chezăşia viitorului românesc şi pavăza de mâine contra tuturor pericolelor cari subminează atât existenţa Bisericii strămoşeşti, a Neamului, cât şi a Statului românesc.

păşire a vremelniciei, îl ţine pe om cu sufletul mereu dispus şi deschis spre înveşnicire. Insă calea pe care caută înveşnicirea este cu totul greşită şi sortită insucesului. Potolirea setei după înveşnicire nu se poate obţine prin detaşare de Dumnezeu, şi prin închiderea omului în sfera îngustă şi neputincioasă a egocentrismului şi antropocentrismului, de care-i încătuşat aşa de puternic duhul luciferic şi secular al atâtor oameni din veacul nostru. Căci numai acolo unde intervine puterea lui Dumnezeu, timpul e readus în perspectiva veşniciei.

Cu alte cuvinte, numai creştinismul poate deschide omului perspectiva înveşnicirii şi — eo ipso — aceea a stâmpărării dorului de descătuşare de sub apăsarea timpului.

De fapt prin întrupare şi prin moartea pe cruce, Mântuitorul a intervenit intens în albia timpului şi a izbăvit pe om de păcat, arătându-i totodată care-i singurul drum ce duce la veşnicie. Dar ceeace dă jertfei Domnului pe cruce puterea biruinţii depline şi definitive asupra morţii şi asupra vremelniciei, este Invierea Sa din morţi.

Invierea este nu numai pecetluirea şi confirmarea adevărului credinţei noastre, constituind ca atare centrul propoveduirii evanghelice, ci în acelaşi timp ea este chezăşia învierii obşteşti, prin care intrăm în veşnicie. Toate evenimentele care umplu conţinutul doctrinal al dogmei eshatologice şi care culminează în înveşnicirea cosmosului şi a omului, se bazează pe minunea Invierii.

De aceea, voind să reliefăm importanţa dogmatică capitală a minunii Invierii Domnului în legătură specială cu eshatologia, trebue să observăm că teologia Invierii fundamentează concepţia eshatologică specifică a creştinismului. *Eshatologia este a Invierii, nu numai în sensul că fundamentul ei îl constitue minunea respectivă, ci şi în aceea că punctul de vedere al teologiei Invierii aduce o contribuţie esenţială la rezolvirea problemei eshatologice. Eshatologia creştină nu se întemeiază pe ideea platonico-aristotelică a nemuririi sufletului, nici pe reflexiuni şi perspective filosofico-speculative (de ptldă: deducerea axiologică şi teologică, care-i cuprinsă deja implicit în faptul Invierii) sau pe profeţii şi făgăduinţi biblice,* ci pe faptul învierii Domnului.

Ceeace constitue specificul ideii eshatologice creştine autentice, este nădejdea înveşnicirii bazată pe chezăşia Invierii. *E nădejdea care izbucneşte spontan din credinţa nesdruncinată a realităţii Invierii Domnului.*

De aceea întemeierea eshatologiei pe baza de elemente din filosofia naturii şi a culturii, nu odihneşte pe faptul Invierii, ci plinirea naturii, a istoriei şi a culturii se deduce din afară de Hristos. Insă şi aceste tendinţe se reduc, în ultima analiză la Hristos, care a sădit în om setea după desăvârşire şi pe care numai El o poate stâmpăra deplin. Totuşi un punct de vedere pur filosofic, chiar dacă-l adâncit prin ideia de Dumnezeu, nu poate întemeia aşteptarea unui „cer nou şi pământ nou". De o valoare şi de un sens propriu zis al lumii nu putem vorbi în afară de sensul revelat în realitatea Invierii Domnului. Invierea este recreaţiunea lumii şi baza plinirii ei şi ca atare realitatea care, în ultima instanţă, dă sens şi valoare întregei existenţe.

La lumina acestor consideraţiuni dogmatice, răsare limpede constatarea că Invierea Domnului nu-i numai un eveniment care se încadrează, ca un mădular, în nexul evenimentelor eshatologice şi nici nu se reduce la un fapt ce are o deosebită importanţă pentru eshatologiei, ci Invierea Domnului este însăşi inima eshatologiei: Toate lucrurile ultime, inclusiv veşnicia, îşi au temeiul în Invierea Domnului şi stau în legătură nesdruncinabilă cu ea. De aceea Invierea Domnului este temeiul plinirii şi înveşnicirii lumii şi a omului.

Acum aproape două milenii, s'a săvârşit în scena istoriei minunea Invierl Domnului. De atunci, omul a fost virtual scos de sub tirania vremelniciei şi săltat în sfera veşniciei. Insă răzbaterea faptică (adecă actualizarea acestei înveşniciri virtuale) a omului — şi cu el a cosmosului — în veşnicie e împiedecată de chipul şi stadiul actual al lumii şi de economia şi pedagogia mântuirii noastre.

Ca şi moartea, chipul vechiu al lumii, îngroşat şi învârtoşat de realitatea păcatului, n'a fost ridicat, dar a fost spart prin infuziile de har ale minunii Invierii. Rigiditatea şi învârtoşarea produsă de păcat e răsbătută sub flacăra purificatoare şi sfinţitoare a harului divin, de lumina transfigurării.

In acest dinamism supranatural de proporţii cosmice, omul are continuu deschisă perspectiva înveşnicirii, pregătindu-se serios pentruca prin colaborare armonică cu puterea harului, pe care o poate absorbi uneori aşa de intens, încât ajunge la trăirea anticipată a înveşnicirii complete, a saltării reale în veşnicie.

Mediul acestei posibilităţi a saltării anticipate în veşnicie ni-l oferă, în condiţii optime şi maxime, praznicul Invierii. Mulţumită acţiunii sale înlăuntrul trupului mistic al Domnului, care e Biserica, sf. Duh ne întegreazâ şi pe noi în eonul cel nou deschis odată cu minunea Invierii. Praznicul de astăzi este actualizarea mistică reală a evenimentului Invierii Domnului. *Astfel, sub flacăra de foc a harului Invierii, captat prin formele şi actele liturgice, minunea Invierii ne devine în mod mistic — dar real — contimporană nouă.*

Acum înţelegem de ce atâta explozie de bucurie înalţă duhul ortodox cu prilejul prăznuirii Invierii Domnului. Căci acest duh, stăpânit puternic de viziunea eshatologică, tresaltă de bucuria certitudinii redeschiderii perspectivei vieţii veşnice şi a posibilităţii saltării în veşnicie, de fericirea gustării anticipate şi nedeplinе a transfigurării şi înveşnicirii de dincolo.

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

Nr. 4411/1943

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu şi Mitropolit al Românilor ortodocşi din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş

Iubitului cler şi popor: Har şi milă dela Dumnezeu Tatăl şi dela Domnul nostru Iisus Hristos.

Pe temeiul articolelor 132 şi 134 din Statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române, prin aceasta convocăm şi declarăm convocată **Adunarea eparhială** a Arhiepiscopiei noastre, în sesiune ordinară, pe ziua de **Dumineca Tomii, 2 Maiu** a. c. ora 9 dimineaţa, în biserica catedrală din Sibiu, când se va oficia sfânta Liturghie şi invocarea Duhului Sfânt, după care va avea loc deschiderea Adunării în locul designat spre acest scop.

Dat în Sibiu la 17 Aprilie 1943.

[ss] Nicolae
arhiepiscop şi mitropolit

Dela califul Omar la filosoful Blaga

[Sfârşit]

Dacă dl B. ca fiu de preot şi-ar da silinţa să cunoască şi să *trăiască* legea părinţilor săi, ortodoxia, i-ar trece supărarea care întunecă judecata sănătoasă şi căutând să pătrundă în tainele ei bogate „cu inima curată şi cu Duh drept", pentru care s'au rugat neîncetat părinţii săi şi l-au învăţat şi pe dânsul să rostească de câteori se scoală şi se culcă „inimă curată zideşte întru mine Dumnezeule şi Duh drept înoeşte întru cele dinăuntru ale mele", dacă ar încerca cu aceste puteri să adâncească concepţia de viaţă moştenită dela părinţii săi, sunt sigur că nu ar întâlni în metafizica ei numai „probleme epigonice", ci va descoperi acolo „probleme majore", rezolvarea cărora ar împrumuta un rost nebănuit de înalt vieţii sale.

Viaţa reală a credincioşilor cu Hristos, acest realism mistic, este piatra cea din capul unghiului în concepţia metafizică a ortodoxiei. Fără această convingere ortodoxia devine un conglomerat de formule magice, iar specificul ortodoxiei, viaţa liturgică, un hocus pocus.

Din această convingere s'au născut toate slujbele sfinte, întreaga viaţă liturgică, la care asistând *credinciosul*, trăieşte aevea „cerul pe pământ". Suntem în postul Paştilor. Amintesc acest fapt pentrucă Liturghia înainte sfinţită care se slujeşte numai în acest post este un prilej deosebit pentru trăirea intensă a prezenţei divine, mai ales când se cântă: „Acum puterile cereşti împreună cu noi nevăzut slujesc"...

Din această convingere s'au născut toate creaţiile atât de magnifice ale spiritului ortodox, interpretarea cărora o face în mod foarte original tocmai dl L. B. Ea a fost capabilă să creeze valori nepieritoare şi această putere creatoare nu va pieri nicodată. Admiţând că ortodoxia este o viaţă nouă, trebue să admitem că gândirea născută din această viaţă nouă, nu epuizează nici odată obiectul ei, precum nu are limite nici viaţa cu Dumnezeu. Un adevărat geniu filosofic trăind profund această viaţă va putea creea totdeauna lucruri noui şi minunate, dovadă e faptul că întreaga lume gânditoare este preocupată azi de problemele ortodoxiei.

Despre „viaţa" s'a scris foarte mult, dar nu poate afirma nimeni că s'a scris destul. Cu atât mai puţin poate spune cineva că despre viaţa cea nouă în Dumnezeu s'a scris destul. Mântuitorul nostru Iisus Hristos, începătorul vieţii celei noui şi întemeietorul ortodoxiei, spune: „Multe am încă a vă spune vouă, cari dacă s'ar scrie nu ar încăpea nici în toate cărţile din lume". Iar dl L. B. afirmă că: „Orcât geniu filosofic ar avea cineva, el se osândeşte singur la infructuositate, dacă se pune din capul locului în serviciul unei concepţii gata făcute şi rotunjite în măsura că nu mai îngădue nici un adaos esenţial" (pg. 8). Să judece orcine în partea cui se află adevărul? Şi întrebăm pe orcare bun român: Dl L. B. prin ce şi-a câştigat faima? Scriind despre ortodoxie şi românism, sau despre marele anonim?

Dacă dl L. B. reduce ortodoxia la o simplă concepţie filosofică, şi aceea perimată, în mod inevitabil reduce şi pe Hristos, autorul ei, la un simplu filosof, cum au făcut în veacul trecut D. Fr. Strauss, E. Renan etc, In cazul acesta a prelungi discuţia înseamnă să batem apa în piuă, pentrucă aceste păreri eronate au fost combătute îndeajuns la timpul său.

Iată pentru ce ne alarmăm aflând că dl L. El cere ca noua gândire românească să se lapede le cel mai propriu adânc al sufletúlui eamului, să se lapede de ortodoxism, afirmând că acesta a devenit deodata „prea rigid, prea dogmatic, şi prea defensiv în esenţă" (pg. 10).

Ne pare un paradox ca dl B. să ceară gânditorului român să ocolească ortodoxia, singura cu ajutorul căreia d-sa a reuşit să precizeze în formă interesantă fenomenul românesc, pentru care faptă a stors admiraţia tuturor. Cum poate cere gânditorului român să se lapede de ortodoxie, tocmai dl L. B. autorul „Spaţiului mioritic", în care preamăreşte ortodoxia şi singurul cu care iese totdeauna peste graniţă, arătându-l ca element de originalitate etnică şi personală şi lăudându-se cu el, în vreme ce acasă spune că ortodoxia nu e românească şi nu ofere nimic pentru gândirea originală.

„Gândirea românească se va realiza — zice dl L. B. — potrivit liniilor de forţă ce i-le imprimă substraturile subconştiente şi de natură stilistică, *iar nu doctrinară*, ale spiritului etnic" (pg. 10). Dispreţuieşte valoarea doctrinei ortodoxe în gândirea românească dl L. B., care în „Spaţiul mioritic" deduce cele mai frumoase trăsături ale sufletului românesc tocmai din împletirea indisolubilă a rasei cu ortodoxia trăită de român în mod cu totul original.

Ca să scape de această contrazicere vrea să spună că rezultatele la care a ajuns până acum studiind specificul românesc, chiar dacă ţine la ele „cu dragoste şi încredere paternă", i se par acum deodată că „ar putea fi numai nişte aproximaţiuni ipotetice dacă nu chiar nişte erori" (pg. 2).

Ar trebui să recunoască şi dl Blaga, cum recunoaştem noi, că a greşit, că a comis nişte erori şi ar trebui să strige cu Psalmistul; „Greşit-am Doamne, fărădelege am săvârşit", — însă nu în trecut, ci acum şi aici în „Saeculum", când vorbeşte despre viitorul filosofiei româneşti, pe care şi-a pus în gând să o îndrume pe o cale nouă. Noi am înţeles că drumul nou pe care vrea să pornească dl L. B., este greşit şi ne alărmăm pentrucă cheamă cu d-sa tineretul nostru gânditor care-l urmează pentrucă dl L. B. este o personalitate cu autoritate covârşitoare în lumea gândirii noastre.

Ne întrebăm îngrijoraţi: oare nu-şi va da seama cândva acest gânditor, că „greşeşte şi face fără de lege" mai întâi faţă de sine însuş, când mărturiseşte deodată că una dintre pietrile dela temelia numelui său este greşită. Şi cred că mă apropiu de adevăr când afirm că nu se destramă decât cugetarea „românească" a dlui L. B., vrând să smulgă, să-i înlăture motivul cel mai original, ortodoxia, adică „legea românească" din ţesătura gândirii sale.

Oare nu greşeşte faţă de neamul său filosoful român care cere generaţiei tinere de gânditori, de îndrumători ai destinului naţional, să-şi lapede în activitatea lor cretoare ca pe un balast supărător cea mai scumpă haină a sufletului românesc, să-şi lapede credinţa strămoşească, care este *mândria neamului*, pentrucă acesta a fost îmbrăcat cu ea de „acela ce se îmbracă cu lumina ca cu o haină"; pentrucă ea este *haina de nuntă a neamului românesc* cu care are intrare la „Masa Nemuritorului Impărat"; pentrucă nu l-a putut desbrăca de ea nici groaznicile uragane abătute în număr atât de mare asupra strămoşilor noştri din răsăritul păgân, nici adierile ademenitoare ale zefirului ispitelor din Apus?

Dl L. B. cere cugetării româneşti să se lapede de ortodoxie, despre care *I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului* spune; „Rasa şi Ortodoxia sunt componentele originare ale substanţei româneşti. Printr'una ne-am aşezat punctul arhimedic pe pământ, prin cealaltă ni s'a deschis Cerul cu luminile lui, — şi aşa ne-am menţinut locul sub soare ca ceeace suntem şi nu ne-am renegat în mijlocul tuturor furtunilor prin care am străbătut. Şi numai aşa, de s'ar deslănţui toate vrăşmăşiile asupra noastră, prin virtuţile neamului întărite de sufletul divin al ortodoxiei, nici porţile iadului nu ne vor putea birui". („Ortodoxia în mijlocul frământărilor de azi". Sibiu, 1933. pg. 12).

Dl L. B. cere cugetării româneşti de mâne să se lapede de ortodoxie, despre care dl *Sextil Puşcariu* zice: „Ceeace creşte valoarea noastră în ochii străinătăţii nu sunt azi formele exterioare ale unei civilizaţii importate în măsură mai mare decât o putem asimila, ci ceeace ne diferenţiază de orce alt popor din lume este aportul de originalitate cu care intrăm în

concertul popoarelor civilizate. *Ortodoxia noastră este azi cel mai sigur criteriu de diferenţiere*, căci noi suntem în lume singurul popor latin de credinţă ortodoxă. Această împărechere fericită de sânge latin cu alese însuşiri sufleteşti, venite dela Răsărit, ne dă acel complex de mari şi originale calităţi cari ridică valoarea rasei noastre" (Cuvânt. rostită la congresul F. O. R. dela Târgu Mureş în 27. Nov. 1938).

Toate studiile temeinice despre raportul dintre ortodoxie şi românism duc în mod clar şi inevitabil la concluzia că gândirea românească trebue şi va fi determinată în rândul prim de ortodoxism, pentrucă acesta este unul „dintre cele mai adânci şi mai puternice porniri ale spiritului nostru".

Nu este adevărat ce spune dl L. B. „că o idee este românească dacă e originală, adecă dacă ea, în plenitudinea ei inedită, este gândită întâia oară de un român" (pg. 2), fiindcă în capul unui român se pot naşte multe idei, pe cari neamul nu şi le însuşeşte, nu le poate asimila, pentrucă acelea nu se potrivesc cu firea lui, nu mulţumesc „cele mai adânci şi cele mai secrete cerinţe ale sufletului său", şi atunci ele în loc să zidească, distrug. De ex. idea Marelui anonim nu va putea fi numită nici odată românească, pentrucă sufletul acestui neam este încă sănătos şi elimină la timp orce otravă. Românul nu se va închina nici odată Marelui Anonim, pentrucă cu ajutorul aceluia va ajunge repede în bezna internaţională.

Românul se închină Mântuitorului nostru Isus Hristos, care „n'a fost gândit de un român", dar ascultând de El şi de doctrina Lui care este ortodoxia şi identificându-se cu aceasta până la consubstanţialitate, elementul nostru etnic „a învăţat să gândească româneşte. Astfel ajunge ortodoxia noastră cel mai sigur criteriu de diferenţiere al românismului.

Hotărârea dlui L. B. de a despărţi filosofia românească de ortodoxie îmi aduce aminte de pilda fiului risipitor. — Gânditorul nostru are o frumoasă avere spirituală. Este un om talentat, un geniu literar şi filosofic mult apreciat. Stăpâneşte un frumos capital cu care poate face ce vrea. A zăbovit până acum câţiva ani în casa părintească a ortodoxiei tradiţionale, care i s'a părut frumoasă şi atrăgătoare, căci puţini gânditori români au zugrăvit cu atâta maestrie măreţia şi *frumuseţea ortodoxiei, a acestei case părinteşti a neamului românesc*, cum a făcut dl L. B.

Acum, după ce a plecat din această casă, vrea să-i cheme pe toţi gânditorii din ea, în numele „independenţii". Părintele blând şi bun, ortodoxismul, îl însoţeşte cu ochii înlăcrimaţi pe drumul „libertăţii spirituale" dar îi mai spune şi acum din depărtare că-l aşteaptă... şi după decepţiile îndurate să revină, căci Părintele îndelungrăbdător îl va primi cu bucurie, oricât rău i-ar fi făcut.

Nicolae Terchilă

Continuitatea noastră în Dacia solid dovedită

Intrând în al 74-lea an de existenţă, «*Transilvania*» (organul bătrânei asociaţii «*Astra*» — care ne-a obişnuit demult cu un conţinut foarte bogat şi de înaltă valoare culturală şi naţională — îmbrăţişează de astă dată în paginile ei *o problemă deosebit de importantă şi de interesantă*, dar mai ales — deşi veche — *foarte actuală*. E vorba de problema continuităţii Românilor în Dacia, înfăţişată în patru conferinţe rostite la Universitatea Radio în cursul lunei Decemvrie 1942, de către patru bărbaţi *specialişti şi competenţi* în această chestiune, şi anume dnii profesori dela Universitatea din Cluj-Sibiu: *C. Daicoviciu, E. Petrovici, I. Moga* şi *R. Vuia*.

In aceste conferinţe problema continuităţii noastre în Dacia e discutată în tot ansamblul şi sub toate aspectele ei, păstrându-se limitele impuse de cadrele unor atari conferinţe. Dăm mai jos rezumatul foarte succint al lor, relevându-le totodată valoarea şi importanţa.

Prima conferinţă este: *C. Daicoviciu*: «*Dovezile arheologice ale continuităţii*». Începând cu minunata definire a continuităţii şi a valorii sale pentru neamul nostru, subliniind apoi foarte scurt şi pregnant absurditalea negării ei, autorul continuă cu înmănuncherea „în fugă" a „o parte" din argumentele pe care se întemeiază teza continuităţii şi anume acele temeiuri pe care le oferă arheologia. Studiul cuprinde următoarele constatări: 1. Străbunii „nemuritorilor" Geţi sau Daci ca şi aceştia din urmă s'au menţinut continuu pe pământul României; 2. Invinsă de Romani, ţara liberă a lui Decebal a fost încorporată la Imperiul roman, dar — sub ocrotitoarea dominaţie romană — „neamul Dacilor nu s'a stins, ci a continuat să trăiască tot mai viguros", devenind „o parte a lumii romane", pentruca apoi cu timpul din amestecul lor cu aceştia să se închege un *nou neam*; 3. Mărturiile arheologice şi epigrafice vorbesc despre o „lungă şi îndârjită apărare a provinciei (e vorba de Dacia) din partea populaţiei împreună cu armata", împotriva năvălilorilor; 4. Când (în mod precis şi neîndoielnic abia pe la 271—272 d. Hr. sub Aurelian) Dacia romană trecu în mâna Goţilor, „momentul critic al zămislirii trecuse" şi Roma lăsa în mâna acestora „un colţ de ţară şi o naţiune romană ca limbă şi suflet" *destul de viguroasă spre a se putea păstra sub cnutul barbar*. Susţinerea — din partea unor istorici vecini lipsiţi de elementara obiectivitate ştiinţifică — unei evacuări complete a Daciei — este o «*erezie istorică de neînchipuit*», care se spulberă în faţa dovezilor tari ale arhëologiei Daciei: „Aşezările vechi romane, oraşe şi sate, continuă să adăpostească mulţimea băştinaşilor rămaşi. Nimic nu trădează că aceste aşezări ar fi fost trecute prin sabie şi foc în momentul părăsirii provinciei de către armată, funcţionari şi o parte a populaţiet. Dimpotrivă! Multe din vestigiile desvelite de săpături *mărturisesc cu glas tare viaţa ce şi-a urmat cursul chiar la oraşe*;» 5. In sec. 4 şi 5, „prezenţa unei populaţiuni destul de numeroase dacoromane în Ardeal e bine constatată atât prin diferitele aşezări omeneşti..., cât şi prin cele două cimitire dela Sântana şi Târgu-Mureş". In fine, descoperirea de tot recentă (în hotarul comunei Biertan) a inscripţiei latine a unui creştin, Zenovius, ne oferă confirmarea epigrafică a autohtonilor daco-romani; 6. *Creştinismul este un factor hotărâtor în viaţa Daciei*; în această privinţă, afirmaţiile autorului sunt foarte juste şi preţioase. Dânsul îşi încheie conferinţa cu următoarea constatare: „Legea inexorabilă a pământului dacic s'a împlinit încă odată şi asupra lor: Veneticii s'au contopit în massa nepieritoare a autohtonilor transformaţi, şi unii şi alţii într'un popor romanic *de către cele două mari forţe ale antichităţii: romanitatea şi creştinismul*".

A doua conferinţă: *E. Petrovici*: «*Dovezile filologice ale continuităţii*», întemeiază teza continuităţii noastre în Dacia pe bază filologică. Osatura argumentării dlui prof. Petrovici se reduce la următoarele puncte: 1. Numele românesc al marelui fluviu *Dunărea*, a fost moştenit de Romani dela strămoşii lor Tracò-daci, fapt ce constitue „un puternic argument că limba şi poporul românesc s'au plămădit dealungul" său; 2. Ca răspuns linguiştilor cari nu admit continuitatea elementului romanic în Dacia şi cari îşi întemeiază afirmaţia lor pe faptul că în Dacia nu s'au păstrat numele antice ale oraşelor dacò-romane şi ale râurilor de acolo, autorul arată că: *a)* Datorită năvălirilor hoardelor barbare, vechile aşezări mai mari au fost părăsite şi astfel amintirea lor, adică numele lor s'a pierdut şi de aceea nu s'au putut păstra; *b)* S'au păstrat însă numele de râuri, ca: Timişul, Crişurile, Mureşul, Oltul, Apoiul, Someşul, Motrul, Argeşul.

A treia conferinţă; *I. Moga*: «*Dovezile istorice ale continuităţii*» temeluieşte continuitatea noastră pe baze istorice. Autorul răstoarnă afirmaţiile duşmanilor continuităţii Românilor în Dacia şi le arată falsitatea, dovedind — în baza unor documente recent aflate sau neîntrebuinţate până acum în această direcţie — că: „*prioritatea românilor faţă de Unguri pe pământul Transilvaniei este un... fapt sigur*".

A patra conferinţă: *R. Vuia*, «*Dovezile etnografice ale continuităţii*», se impune în mod cu totul deosebit atenţiunii noastre nu numai prin valoarea ei (egală cu a celorlalte trei), ci şi prin *noutatea* ei. Căci de fapt materialul etnografic — pe care dl prof. Vuia, îl numeşte foarte nimerit, „*arhivă vie*» a poporului nostru", n'a prea fost întrebuinţat în rezolvirea problemei continuităţii noastre, deşi se impunea prin „*vechimea*" şi «*bogăţia*» lui, precum şi prin lipsa documentelor istorice pentru perioada mai veche din istoria neamului nostru". In studiul său, autorul dovedeşte continuitatea elementului românesc în Transilvania în baza aşezărilor rurale, a curţii, casei, portului şi a celor două ocupaţiuni străvechi ale poporului nostru: agricultura şi păstoritul, precum şi olăria. Concluzia finală: „Niciunul dintre popoarele conlocuitoare din Ardeal nu are o civilizaţie rurală cu caracter mai autohton, având toate semnele unei civilizaţiuni străvechi, adânc înrădăcinate în trecutul şi solul acestui pământ, decât poporul român".

„Astfel *civilizaţia noastră populară este mărturia cea mai sigură a vechimii poporului nostru pe aceste locuri*, dovezi mai sigure decât documentele scrise ale cancelariilor curţilor străine, ce înregistrau numai evenimentele sgomotoase, dela suprafaţă, şi nu luau la cunoştinţă viaţa adânc înrădăcinată şi permanentă, dar fără istorie, a marilor masse dela ţară, care *în tăcere au urzit temelia neclintită a neamului*».

Lectura atentă a acestor patru conferinţe duc — în mod firesc şi logic — la concluzia limpede a continuităţii noastre neîntrerupte pe pământul Daciei. Toate se impun prin obiectivitate, informaţie erudită, competinţă şi sobrietate, calităţi care le dau o valoare ştiinţifică incontestabilă.

Nu putem să nu reproducem şi minunata definire a continuităţii şi a valorii sale pentru noi Românii, dată de dl prof. C. Daicoviciu: „Continuitate!.. Ea înseamnă o neîntreruptă vieţuire a unui neam pe aceleaşi meleaguri, din vremuri atât de adânci, încât pământ şi om par a fi zămisliţi deodată, unul pentru altul. Legătură trainică cu glia care ne leagănă, nutreşte şi acopere, continuitatea aceasta a noastră *ne-a fost şi ne va fi o comoară nesecată de forţe vitale mereu împrospătate prin atingerea omului cu ţărâna mamă!*" Continuitatea nu-i numai o forţă de viaţă, ci şi element de îmbărbătare şi nădejde a răzbaterii peste orice furtuni ale istoriei: „Forţa aceasta etnică miraculoasă nu poate fi explicată altfel decât prin autohtonie, prin legătura multimilenară cu pământul strămoşesc care dă puteri veşnic înnoite celui care are rădăcini adânci în el *şi macină pe ne-simţite, de-a-lungul veacurilor, puterile celui pripăşit de pe alte meleaguri*" (E. Petrovici).

Persistenţa neîntreruptă a Românilor pe pământul României este o dovadă tare că pământul acesta ne-a fost hărăzit de către Providenţă *ca să ne fie leagăn până când vom trăi în istorie*. A ni-l lua, însemnează împotrivire faţă de orânduirile Proniei divine. Până când vom crede puternic în această Pronie şi până când vom fi vrednici de misiunea noastră istorică, *nu va exista putere pe faţa pământului care să ne poată smulge din glia strămoşilor noştri*.

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

Cruce şi existenţă

Bat clopotele pentru înviere. Din miile de clopotniţe care împânzesc pământul lung şi lat, se smulg în dangăte de aramă svonuri de dincolo de veac şi frământă în aer — ghirlande de toporaşi — tainele unei sărbători care ne bucură cu primăvara ei, dar pe care, în adâncul ei tremurat n'o înţelegem deplin.

Inviere, sfântă Inviere, ce vii după întunecosul Calvar, după Golgota amărăciunilor, cu cele trei cruci înfipte în solul pleşuv al căpăţânilor, cum se luminează în tine tainele existenţei noastre! Omul a vrut să ucidă pe Dumnezeu, iar Dumnezeu, Stăpânul vieţii şi al morţii, a treia zi, după Scripturi, a înviat, făcându-se începătura vieţii noastre!

O, măreţie a cerului! O, neputinţă orgolioasă a ispitirii! Cum s'a vădit lucrarea celui Neiubitor în strălucirea minunii!

„Hristos a înviat din morţi, cu moartea pre moarte călcând şi celor din mormânturi viaţă dăruindu-le!"

Cântă suflete, cântă şi pipăe cântând tainele lui Dumnezeu. Apropie-te de chipul Celui crucificat între tâlhari, cutremură-te de Domnul morţii şi cerşeşte dela El suprema slobozire întru Eternitate a Invierii.

Crucificare...

Existenţa omenească este o tragică crucificare, între vrere şi neputinţă, între lumină şi întunerec, între viaţă şi moarte, între iluzie şi adevăr.

Vremelnicie şi deşertăciune, stâlpi de vis ai crucificării noastre, călăi nebuni cari însuliţează veşnicul din noi, otrăvind spiritul dela Dumnezeu, curat ca lacrima de mamă, cu cucuta morţii şi a păcatului.

Suntem suspendaţi între cer şi pământ, după chipul celui dintâi Crucificat, dar crucificarea noastră nu va fi veşnică, căci numai veşnicia e veşnică. Iar veşnicia este El.

Bucuraţi-vă voi, şiruri lungi de crucificaţi, de pe toate Golgothele pământului, căci Eternul Crucificat sculatu-s'a din morţi!

Cântaţi voi clopote, descălecând din miez de taine, zumzetul îngeresc al mântuirei noastre, sfârşitul de lumina şi veşnicie al crucificării noastre, putere de poticnire a nebunei înţelepciuni a omului, căci Hristos a înviat!

Să sune trâmbiţele veşnicului în cele patru vânturi şi să se risipească vrăşmaşii Lui dela faţa Lui, căci Hristos a înviat!

„Hristos a înviat din morţi, cu moartea pre moarte călcând"...

Preot Ioan Opriş

† **Ion Popescu-Pasărea.** — In săptămâna trecută s'a stins din viaţă în vârstă de aproape 72 ani profesorul şi compozitorul de muzică bisericească psaltică Ioan Popescu-Pasărea.

A fost cel mai vrednic continuator al şcoalei româneşti de psaltichie făurită de ieromonahul Macarie, Dimitrie Suceveanu, Anton Pann şi Ştefan Popescu. Fiu de preot, din com. Pasărea, jud. Ilfov, după ce a studiat dreptul şi a profesat chiar câtva timp avocatura, a studiat conservatorul de muzică şi s'a dedicat exclusiv muzicii bisericeşti.

A fost timp de 40 de ani profesor la cele două seminarii din Bucureşti, iar în ultimul timp şi la Academia de muzică religioasă. A luptat mult pentru ridicarea tagmei cântăreţilor bisericeşti, organizându-i într'o asociaţie generală şi înfiinţându-le revista Cultura.

Alături de nenumăratele compoziţii bisericeşti, numele lui Popescu-Pasărea se leagă de manualul de psaltichie întitulat: Principii de muzică bisericească orientală.

Ramura ardeleană a muzicii bisericeşti răsăritene a avut prilejul s'o cunoască şi s'o preţuiască mai ales ca delegat ministerial în comisiile pentru examenul de diplomă a absolvenţilor şcoalei de cântăreţi bisericeşti „Dimitrie Cunţan" din Sibiu. Pentru serviciile imense aduse bisericii neamului, numele profesorului Ioan Popescu-Pasărea este şi va fi pomenit deapururi în toate manualele şi cărţile de istoria muzicii bisericeşti la Români, iar compoziţiile lui bisericeşti vor supravieţui poate veacuri întregi.

Dumnezeu să-i odihnească sufletul în pace.

Şezătoare literar-religioasă

Ciclul de conferinţe, organizat de Soc. Naţ. a femeilor române la Sibiu, în Postul Sf. Paşti, s'a încheiat cu o şezătoare literar-religioasă, Duminecă 11 Aprilie orele 11 a. m., în sala prefecturii. Meritul organizării acestei şezători revine străduaniei neobosite a dnei Sofia Şt. Meteş, preşedinta Filialei Soc. şi dlui prof. univ. Victor Papilian, distinsul preşedinte al Societăţii scriitorilor români din Ardeal.

Şedinţa a fost deschisă printr'un remarcabil cuvânt înainte, rostit de d. Grigore Popa, poetul şi eseistul de autentică sensibilitate ardeleană.

La lumina unor străfulgerări de gând ce merge în adâncuri, Domnia Sa a arătat legătura strânsă ce există între poezie şi har, înlăturând teza că poezia ar ţâşni din întunecimile inconştientului. Poezia e de sus, ea ţânteşte din întâlnirea dintre lumina cerului şi înălţările sufletului omenesc. Poezia e rodul întâlnirii pe plan superior între ea şi realitatea infinită şi nu un produs al subiectivităţii exclusive, care pretinde că se hrăneşte cu ceeace are ascuns prin firidele fără de lumină ale unor abisuri stătute şi pline de toate miasmele.

In special poezia românească, a declarat d. *Grigore Popa*, poartă acest nimb al luminii de sus, vădind cât de adânc este penetrat sufletul românesc de credinţa creştină ortodoxă. Volumele celor mai mulţi poeţi români se deschid cu o rugăciune.

Caracterul accentuat creştin al sufletului românesc e demonstrat şi de faptul că neamul nostru este singurul care dă actualuluirăsboi din Răsărit o interpretare creştină, metafizică.

Dsa a cetit ca exemplificare câteva poezii din minunatul volum al dlui Al. Grigorian: „Poeme pentru cruciaţi".

Au cetit apoi din opera proprie tinerii poeţi: Romeo Dăscălescu, Ştefan Aug. Doinaş, Victor Felea, Vasile Sima. Cel dintâiu este un nume care s-a impus în ultimii ani prin talentul său autentic de poet al copilăriei drăgălaşe şi al tainelor îmărmuritoare ale credinţei. Ceilalţi trei sunt la începutul relevării talentului lor pronunţător.

Proză au cetit dnii I. Cârjă-Făgădariu, care s'a manifestat remarcabil în câteva publicaţii, prot. Aurel Nanu pe care cetitorii noştri îl cunosc şi, spre deplina bucurie a publicului participant, d. *Victor Papilian*. Domnia Sa a cetit un fragment caracteristic din scrisul Dsale pururea preocupat de problemele sufletului în raport cu tainele vieţii şi ale credinţii.

Şedinţa s'a bucurat de o frumoasă reuşită şi de participarea unui public numeros, în frunte cu I. P. S. Mitropolit.

Conferinţe preoţeşti. — Preoţimea ort. rom. din protopopiatul *Mediaş*, a ţinut în 1 şi 2 Aprii 1943, în oraşul *Mediaş*, sub presidiul P. C. Sale I. Crăciun, protopop, conferinţa de primăvară. Au fost prezenţi toţi preoţii.

In ziua I-a la ora 3,30 d. m. s'a făcut invocarea Duhului Sfânt, ear la ora 4 toţi preoţii s'au întrunit la sediul protopopesc. Aici păr. protopop deschide şedinţa printr'o frumoasă cuvântare; ear păr. *M. Maier*-Brătei, secretarul conferinţei, a citit raportul despre activitatea preoţilor în decursul anului 1942, în cadrele Asociaţiei Clerului „A. Şaguna", desp. Mediaş. Preoţii V. Scutea, I. Dordea, I. Morariu şi Ioan Telea au citit rapoartele despre activitatea preoţilor în cadrele cercurilor religioase. Seara la ora 18 s'a slujit sf. Paraclis în sf. biserică. A citit meditaţia înainte de mărturisire păr. Z. Rucăreanu, având ca temă: Ps. 18,13. A urmat mărturisirea preoţilor şi a credincioşilor.

A doua zi la ora 8,30 s'a slujit liturghia mai înainte sfinţită, de către păr. Ioan Crăciun, protopop, înconjurat de un sobor de preoţi. La priceasnă a rostit păr. Ch. Păcurariu o predică adânc simţită. Reluându-se lucrările păr. I. Popovici şi V. Scutea au citit tema: „Iniţiative de organizare în cadrele Asociaţiei Clerului „A. Şaguna". Lucrările interesante s'au completat una pe alta.

Preoţii au păstrat câteva clipe de reculegere în amintirea celui ce a fost *Dr. A. Crăciunescu*, profesor la Academia teologică „Andreiană" şi consilier patriarhal.

După terminarea programului, păr. prot. I. Crăciun a încheiat şedinţa printr'un cuvânt de îndemn la muncă şi la încredere în viitorul neamului. — Pr. *M. Maier*.

*

— De ziua înjumătăţirii sfântului post al Invierii, preoţimea tractului protopopesc *Avrig* s'a întrunit în conferinţa de primăvară la sediul protopopiatului. Conferinţa şi-a început lucrările în biserica parohială cu meditaţie pentru mărturisire, rostită de Pr. *Gh. Tatu*.

Se serveşte în sobor de mai mulţi preoţi liturghia sf. Grigorie Teologul, la sfârşitul căreia preotul A. Tomuş a rostit predica pentru împărtăşanie. Se face invocarea Duhului Sfânt, apoi restul lucrărilor conferinţei se desfăşoară într'o sală a şcoalei primare din loc, sub conducerea P. C. păr. *Aurel Radu*, adm. protopopesc.

P. C. păr. *Sebastian Rusan*, fost administrator protopopesc cu o bogată activitate pastorală şi cu îndelungată experienţă, şi-a desvoltat lucrarea: „Cum se întocmeşte un cont de gestiune?" Cu diferite întrebări şi comunicări, această lucrare însemnată din viaţa parohiei e pusă la punct.

Lucrările conferinţei, de după masă, încep cu lucrarea de caracter pastoral: Când, cum şi ce trebue să predice preotul în vremuri de războiu, — subiect desvoltat de Preoţii *M. Budac* şi *Const. Popeanăş*. Conferinţele se declară reuşite.

Urmează darea de seamă asupra cărţii: „Rasă şi Religiune" de Pr. Dr. Liviu Stan, — lucrată de toţi preoţii. Se citesc lucrările Preoţilor Nechita Bălescu şi Vasile Bogdan. După lămuriri, date de păr. adm. protopopesc, preoţimea este edificată şi asupra acestei probleme a zilei de ieri.

Preşedinţii cercurilor pastorale au prezentat raport despre activitatea cercurilor dela conferinţa din toamnă şi până acum. Se ia act de activitatea frumoasă a unora, şi mai puţin izbutită a altora. De încheiere se fac comunicări de caracter administrativ. — Pr. *Ax. Tomuş*.

*

— Preoţimea, din despărţământul *Băiţa* al Asociaţiei clerului „A. Şaguna", — cum ni se arată într'un raport mai lung — şi-a ţinut adunarea generală, în parohia centrală a protopopiatului, în 30 şi 31 Martie a. c. de faţă fiind toţi preoţii din acest despărţământ. In adunarea deschisă de P. C. Sa păr. D. Secărea, după raportul general citit de Pr. Tr. Benea, şi-au desvoltat conferinţele preoţii *I. Hăprian* şi *A. Popa*, despre: Iniţiative de organizare pentru promovarea vieţii religioase şi culturale în cuprinsul despărţământului. Au urmat discuţii instructive asupra conferinţelor ţinute. Mărturisieea preoţilor şi împărtăşirea lor şi a credincioşilor s'a făcut ca şi în celelalte adunări.

*

— Preoţii noştri din *Valea Jiului* s'au adunat în conferinţă la Petroşani, sub preşedinţia P. C. Sale părintelui protopop *Ion Duma*. Rapoartele prezentate de preoţii: I. Sabău, C. Drăgan şi C. Zoican au stârnit vii discuţii în mijlocul preoţimii din conferinţă. Pr. Gh. Popa a desvoltat subiectul: Iniţiative pentru progresul despărţământului Asociaţiei Clerului pe terenul vieţii religioase şi culturale. Altă lucrare a citit Pr. I. Popiţa, cu prilejul mărturisirii preoţilor în biserică. In ziua următoare s'au împărtăşit toţi preoţii. S'au ales apoi delegaţii pentru participare la şedinţele secţiei şi la congresul Asociaţiei.

*

— In 5 April c. s'a ţinut conferinţă în *Rupea* (Cohalm), de faţă fiind 21 preoţi (din 22) ai protopopiatului. Şedinţa a fost condusă de P. C. Sa păr. protopop *Al. Brotea*. Lucrări, meditaţii îngrijit întocmite, au cetit preoţii *Bălăşcuţă* şi *Cristea*; ear preşedinţii cercurilor culturale-religioase au prezentat rapoarte amănunţite despre activitatea din 1942. Comunicări, făcute de preşedintele conferinţei, au încheiat întrunirea.

INFORMAŢIUNI

Praznicul Invierii Domnului să fie nou prilej de-a îmbogăţi sufletele tuturor credincioşilor noştri cu mântuitoare sentimente creştineşti, în nădejdea tare că vom ajunge, în curând, şi învierea neamului între vechi şi fireşti hotare.

Hristos a înviat!

Sărbătoarea Sf. Gheorghe. Pomenirea Sfântului mare mucenic Gheorghe se va face anul acesta Luni, a doua zi de Paşti, după normele tipiconale cuprinse în Penticostar, la sfârşitul Liturghiei din Dumineca Invierii.

Vizita dlui ministru Prof. P. Tomescu la Sibiu. Cu rară solemnitate s'a ţinut în 10 şi 11 April 1943, în sala festivă a prefecturii judeţului Sibiu *reuniunea medicilor* din Ardeal în prezenţa dlui profesor *Dr. Petre Tomescu*, ministrul sănătăţii şi al ocrotirilor sociale. Cuvântări instructive şi lămuritoare la această reuniune au rostit, cu acest prilej, dnii Dr. I. Cosma, inspector general sanitar, rectorul universităţii Dr. I. Haţeganu, Dr. V. Papilianu, Dr. Gh. Popovici, şi prefectul judeţului col. V. Mihăilescu. Luând cuvântul, I. P. S. Sa Mitropolitul **Nicolae** al Ardealului face legătură între activitatea sufletească a preoţilor şi activitatea medicală ce se raportează la suferinţele trupeşti şi le consideră ca o întregire trupeşte şi sufleteşte. Inaltul prelat constată că universitatea Cluj-Sibiu este legată cu multă dragoste de puterea spirituală. Ultimul cuvânt l-a rostit dl ministru *Tomescu*, care arătând cum s'a întocmit nouă lege sanitară, accentuează rolul hotărâtor ce l-a avut *biserica* pentru menţinerea întregrităţii neamului si a sentimentului naţional.

Adunarea generală a Societăţii „Crucea Roşie", filiala Sibiu. s'a ţinut zilele acestea, sub preşedinţia dnei *Florentina col. Florescu*, în sala de festivităţi a prefecturii judeţului Sibiu, s'a ţinut zilele acestea, După cuvântul de deschidere al dnei prezidente, care arată importanţa societăţii în timp de pace şi războiu, dna *Marcela Guşu* a făcut darea de seamă despre activitatea filialei în 1942: îngrijirea răniţilor, colectarea de efecte, îmbunătăţirea hranei pentru cei răniţi, înzestrarea spitalelor cu cărţi şi ziare, distribuirea de alimente bolnavilor din spitale, organizarea de serbări artistice etc. Rapoartele prezentate constată o situaţie băneasca tot mai bună a filialei sibiene, datorită meritelor gospodăreşti ale comitetului şi simţului de jertfă al obştei. La sfârşitul şedinţei a luat cuvântul I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, exprimând mulţămiri conducerii filialei pentru tot ce a realizat, precum şi dlui prof. universitar *Benetatto* pentru meritul ce-l are în organizarea activităţii unui centru de *colectare a sângelui*.

Incheerea anului şcolar se va face, din cauza împrejurărilor, la 1 Iunie 1943. Serbarea de fine de an şcolar va fi la 30 Mai. Examenul de bacalaureat pentru fete începe la 11 Iunie.

ŞTIRI LOCALE

Săptămâna patimilor Domnului: *a) Luni, Marţi şi Miercuri* la ora 8 dimineaţa, *Ceasurile şi Liturghia înainte Sfinţită*. După masă la ora 4: *Pavecerniţa*. Seara la ora 6½ *Denie*. *b) Joi la ora 8 dimineaţa*: Sf. Maslu; în continuare Vecernia şi Liturghia Sf. Vasile, *Sfinţirea Paştilor*. Seara la ora 6½ *Denie*, serviciul patimilor — cu 12 Evanghelii — Predică: cons. Gh. Secaş. *c) Vinerea Patimilor* la ora 8: *Ceasurile Domneşti*, după masă la ora 4: *Vecernia cu luarea Mântuitorului de pe cruce*. La ora 6½ *Utrenie cu prohodul Domnului Hristos*, predică: Mihail Neagu. *d) Sâmbătă la ora 8*: Vecernia Sf. Paşti cu liturghia Sf. Vasile. **Dumineca Paştilor în 25 Aprilie 1943** *la ora 4 dimineaţa*: **Invierea**; *slujbă arhierească şi predică*. La ora 9: **Sf. Liturghie** cu slujbă arhierească. Atât la Inviere cât şi la Sf. Liturghie *serveşte şi predică I. P. S. Mitropolit Nicolae*, înconjurat de un mare sobor de preoţi şi diaconi. *După masă la ora 4*: Vecernia Paştilor. La Oastea Domnului predică după Vecernie: *preotul Dr. Cornel Sârbu* dela parohia Sibiu-Treistejari.

Lunea Paştilor în 25 Aprilie 1943: servesc: I. P. C. Arhimandrit Teodor Scorobeţ vicarul mitropoliei, prot. stavr. Emilian Cioran, cons. Dr. Andrei Gâlea, Ieronim Grovu, Dr. Spiridon Cândea, Gheorghe Secaş, prot. Aurel Nanu, Zosim Oancea şi prot. Mihail Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu şi Simion Macarie. *Predică*: *I. P. C. Arhimandrit T. Scorobeţ*. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4 *Prot. Mihail Neagu*.

Marţia Paştilor în 27 Aprilie 1943 serveşte: prot. Mihail Neagu, preoţii Ioan Nicoară, Ioan Muntean, dir. Dumitru Călugăr şi duhovn. Nicodim Belea; diaconii: Simion Macarie şi Vasile Şortan. *Predică*: *prot. Mihail Neagu*.

Mulţumire. Dl Dr. George Măcelariu, advocat în Sibiu donează 500 Lei Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu pentru fondul N. Cristea pentru monumente bărbaţilor bine meritaţi ca rescumpărare a felicitărilor de ziua numelui.

Comitetul

Răscumpărare D-nul Gheorghe Proca şi-a rescumpărat felicitările de ziua onomastică donând fondului Orfelinatului din Sibiu 300 Lei.

CĂRŢI ŞI REVISTE

Revista Teologică. Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească, întemeiat în 1907, apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit *NICOLAE* al Ardealului. Abonamentul pe un an: 560 Lei. Redacţia şi administraţia: Academia teologică, Sibiu, strada Mitropoliei 24—28. Redactor: profesor *Dr. Grigorie T. Marcu*. — Numerii 3—4 Martie—Aprilie 1943 cuprinde: Diacon Dr. Grigorie T. Marcu: Înălţarea în rang a Academiei teologice „Andreiane". Preot Dr. Ilarion V. Felea: Necesitatea religiei. Diacon Dr. G. G. Stănescu: Căderea Ierusalimului. Preot Dr. T. Bodogae: Vechea autonomie bisericească şi centralismul papal. Preot Dr. Cornelu Sârbu: Valoarea timpului. Preot Dr. Nicolae Neaga: † Dr. Aurel Crăciunescu. Prot. Dr. Spiridon Cândea: Două predici pentru Postul mare. Atitudini: Preot Dr. Ilarion V. Felea: Precizări. Mişcarea Literară: Preot Dr. Liviu Stan, Preot Dr. Teodor Bodogae, Preot Dr. Spiridon Cândea, Diacon Nicolae Mladin, Dr. Nicolae Neaga, Preot Ioan Opriş şi Gr. T. M. Canonizarea în Bserica ortodoxă. Patriarhul Athanasios şi Andronic II Paleologul. Cuvântări la praznice împărăteşti. Rechtsprehung und Verwaltung im kanonischen Recht. Dorfseelsorge. Über die religiöse Bedeutung der ostkirchlichen Studien. Analiza citaţiunilor V. T. din Evanghelia sf. Mateiu. Praznicile noastre ortodoxe. Toată suflarea să laude pe Domnul. Lauda crinilor. Calendarul Bunu'ui Creştin, Calendarul creştinului de lege răsăriteană. Calendar pe 1943. Calendar creştin. Calendarul Argeşului. Gr. T. M.: Cronica: Academia teologică „Andreiană", şcoală superioară de rang universitar. Note şi informaţii: Preot Dr. N. Terchilă, Preot Dr. P. Brudea, Gr. T. M., S. S. N. Mladin şi R. T.: Probleme liturgice. P. S. Episcop Policarp Moruşca sexagenar. Asociaţia religioasă „Anastasia Şaguna". Basarabia e a noastră. † Dr. Ioan Broşu. † Antoniu Mocsonyi de Foen. Conferinţele filialei Sibiu a Societăţii ortodoxe naţionale a femeilor române. Redeschiderea Bibliotecii Facultăţii de Teologie din Cernăuţi. Reuniunea de muzică „G. Dima". O nuvelă scandaloasă. „Saeculum", revista dlui Lucian Blaga. Mărunte.

Poşta redacţiei

Pr. *I. S.* în *V.* Din lipsa de spaţiu n'a apărut. Rugăm însă articole mai *scurte*, mai cu seamă în timpul crizei de hârtie.

Mai multora. Lucrările de interes general, vor urma pe rând, pe cât ne permite locul.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

AVIZ

Pentru a nu mai înainta acte incomplete, aducem la cunoştinţa On. oficii protopopeşti şi parohiale că cererile pentru numiri în posturi trebue însoţite de următoarele acte:

1. Certificat şcolar (diploma),
2. Extras de naştere.
3. „ „ botez. Dacă persoana care urmează să fie numită în post, este căsătorită şi are copii, atunci se vor înainta asemenea extrase atât pentru soţie, cât şi pentru fiecare copil.
4. Extras de căsătorie.
5. „ „ cununie.
6. Certificat de naţionalitate.
7. „ „ moralitate,
8. „ dela biroul cazierului judiciar,
9. Certificat medical dela un medic oficial (medicul primar, sau cel de circumscripţie).
10. Declaraţie de avere.
11. Situaţia militară şi
12. Fişă personală cu privire la atitudinea politică în raport cu ordinea publică şi siguranţa Statului.

Fără aceste acte cererile de numiri şi treceri în bugetul statului nu pot fi rezolvate.

Sibiu, 10 Aprilie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 2528/1943 Bis. 2—3

Concurs

Pentru pictarea bisericii ortodoxe române din **Blaj**, se publică concurs, invitându-se pictorii doritori a picta acea biserică, să înainteze oferte-deviz până la 1 Mai a. c.

Pictura va fi în frescò.

Concurenţii vor înainta până la data de mai sus, o schiţă de ansamblu a picturei, în conformitate cu regulele iconografiei precum şi dovadă că a mai executat lucrări de pictură în fresco.

Se atrage atenţiunea concurenţilor că pictura interiorului bisericii va fi în stilul icoanelor catapetesmei. Informaţii mai de aproape se pot primi dela oficiul parohial ort. rom. din Blaj şi dela Consiliul arhiepiscopesc.

Se observă totodată că Consiliul arhiepiscopesc îşi rezervă dreptul de a încredinţa lucrarea concurentului, în care va avea încrederea că va executa ucrarea în condiţiuni optime artistice şi iconografice.

Sibiu, 16 Martie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 2865/1943.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii C. preot Gheorghe Modran din Poplaca, decedat la 12 Martie a. c., în baza § ului 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au ridicat dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu ajutorul de înmormântare statutar în sumă de *Lei 50 000*.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 20 Martie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 6 — 1943. (10) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Lăpugiul superior**, din protopopiatul **Dobra**, judeţul Hunedoara, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială corespunzătoare.
3. Folosirea sesiunii parohiale de 32 jugăre, teren arabil, fânaţ şi păşune.
4. Birul preoţesc în porumb sfărâmat ori grâu 10 litri, sau 20 litri ovăs, de fiecare familie.
5. Stolele obişnuite în protopopiat.

Cererile de concurs, însoţite de toate documentele necesare şi de încuviinţarea de candidare dela I. P. Sf. Mitropolit, se vor înainta Oficiului protopopesc ort. rom. al Dobrei, în termin.

Concurenţii se vor prezenta, cu încuviinţarea Oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare, în parohie la biserică, pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Dobra, la 26 Ianuarie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox al Dobrei. în înţelegere cu Consiliul parohial din Lăpugiul superior.

Pr. Adam Lăzărescu
adm. protopopesc

Nr. 98/943. (14) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei noui înfiinţate, de cl. I. Braşovul-Vechi II, protop. Braşovului, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venite împreunate cu acest post sunt:

1 Salar dela Stat.
2. Sesiune parohială 16 jug. arător.
3. Stola obişnuită în parohie.
4. Ajutor de chirie 3000. lei lunar.

Cererile de concurs, însoţite de documentele necesare şi de binecuvântarea de candidare, se vor înainta în termin subsemnatul Oficiu protopopesc.

Concurenţii se vor prezenta în parohie cu încuviinţarea prealabilă a Oficiului protopopesc, pentru a face cunoştinţă cu credincioşii, a cânta, a predica şi eventual a celebra în biserică.

Braşov, la 17 Februarie 1943.

Dr. N. Stinghie
Adm. Prot.

---

(17) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreţ bisericesc, la Biserica Sf. Nicolae din **Braşov-Schei**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate de acest post sunt:

1. Salarul dela Stat, după calificaţie şi anii de serviciu.
2. Venitele locale.
3. Locuinţă în natură dela parohie.
4. Patru jugăre teren arabil dela parohie.

Concurenţii îşi vor înainta cererile însoţite de diploma de cântăreţ bisericesc dela Şcoala de cântăreţi Dimitrie Cunţan, Sibiu, precum şi de alte acte recomandatoare, Consiliului parohial al Bisericii Sf. Nicolae, Piaţa Unirii 1., şi se vor prezenta la Biserică pentru ca să-şi arate dexteritatea în Tipic şi cântările bisericeşti.

Braşov, la 23 Februarie 1943

Dr. N. Stinghe
Paroh., Adm. Prot., Preşedinte:

Vasile Iordache
Secretar

Nr. 118 1943. [23] 1—1

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Şomârtin**, din protopopiatul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Sesiunea parohială 2 jug. arător şi 8 jug. fânaţ.
3. Stola obişnuită în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta în termen oficiului protopopesc din Agnita cu toate documentele necesare, inclusiv autorizaţia de candidare, dată de P. V. Consiliu arhiepiscopesc.

Concurenţii cu prealabila încunoştiinţare a oficiului protopoesc, se vor prezenta în parohie pentru a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopopesc ortodox-român din Agnita, în înţelegere cu consiliul parohial din Şomârtin,

Agnita la 28 Februarie 1943.

Emil Păcală
protopop.

Nr. 118 1943 [21] 1-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl III-a **Glâmboaca**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat,
2. Sesiune parohială, 2 jug. pământ arător şi $1^1/_2$ jug. fânaţ,
3. Transportul unei soarte de lemne din pădure,
4. Stola obişnuită în protopopiat.

Cererile de concurs, însoţite de toate actele necesare şi de încuviinţarea de candidare dela I. P. S. Mitropolit, se vor înainta în termin of. protopopesc în Avrig.

Concurenţii se vor prezenta cu încuviinţarea prealabilă a of. protopopesc într'o zi de Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a face cunoştinţă cu poporul.

Glâmboaca la 14 Februarie 1943.

Oficiul protopopesc ort. rom. în înţelegere cu consiliul parohial din Glâmboaca.

Pr. A Radu
adm. protopopesc

---

(28) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III **Ludeşti** din protopopiatul Orăştiei se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate acest post:

1. Salarul dela Stat;
2. Casă parohială cu supraedificate economice;
3. Grădină în extenziune de 439 stg. p.;
4. 20 jug. pădure şi 2 fânaţe de circa 2 cară de fân.
5. Dela 100 familii câte o ferdelă (de 20 l.) porumb sfărâmat;
6. Dela 100 familii câte o zi de lucru;
8. Stola obişnuită în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta, în termen, Oficiului protopopesc al Orăştiei, însoţite fiind de toate actele necesare.

Concurenţii se vor prezenta, cu prealabila încuviinţare a Oficiului protopopesc, în parohie, spre a satisface normele prevăzute în Regulamentul pentru parohii.

Orăştie, la 28 Martie 1943.

P. **Iosif Vinţan**
adm. protopopesc

Nr. 3308/1943. (29) 1—3

Concurs

Pentru întregrrea parohiei vacante de clasa III, **Măgura** cu filiala **Jeledinţi**, protopopiatul Orăştiei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salarul de Stat;

Sesiunea parohială în materă: 1 jug. 113 st. patraţi pământ arător, iar în filie: 3 jug. 534 stg. patraţi fânaţ.

3. Dela fiecare familie din materă şi filie, câte o ferdelă de porumb şi câte o zi de lucru.
4. Stola obişnuită în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta, în termen oficiului protopoesc, în parohie, spre a împlini prevederile Regulamentului pentru parohii.

Orăştie, la 27 Martie 1943.

Pr. I. Vinţan
adm. protopop.

Nr. 74/1943 (32) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Socet** cu filiile **Poiana-Rechiţelii** şi **Runcul-mare** din protopopiatul Hunedoara, cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Casă parohială corespunzătoare;
2. 4 jug. fânaţ;
3. Câte una măsură porumb (măsura à 30 litri), sau preţul de piaţă al unei măsuri de porumb dela fiecare familie din materă şi filii;
4. Una zi de lucru de fiecare casă din materă şi filii.
5. Stola obişnuită în parohie;
6. Salarul dela Stat

Cererile de concurs se vor înainta Oficiului Protopopesc ortodox român a Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara, 22 Martie 1943.

Oficiul Protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu Consiliul parohial.

Nicolae Suciu
protopop

Nr. 628/1943. (30) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Sâmbăta de sus apuseană**, din protopopiatul Făgăraş, se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela întâia publicare în „Telegraful Român".

Beneficiile parohului vor fi:

1. Salarul dela Stat.
2. Stola uzitată în parohie;
3. Casă parohială cu dependenţe şi grădină;
4. 5 jugăre eclejie, fânaţ;
5. 3 stj. lemne de foc în pădurea bisericii.

Cererile de concurs se vor înainta, în termenul fixat, Oficiului protopopesc în Făgăraş, însoţite de documentele reglementare şi de încuviinţarea de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc.

Concurenţii, cu prealabilă înştiinţare a subsemnatului oficiu protopopesc, se vor prezenta în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Făgăraş, la 25 Martie 1943.

Prot. Pavel Borzea
protopop

ROMÂNIA
Judecătoria de pace rurală Agnita

Dos. Nr. G. 725/1942. (33) 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul delegat judecătoresc prin prezenta aduc la cunoştinţă publică, că în baza încheierii Nr. C.303/942 de ordonarea execuţiei, a acestei judecătorii, în urma căreia s'a efectuat execuţie de escontetare la urmărit în favorul urmăritorului Dancu Dumitru din Agnita, repr. prin Dr. Romul Curta, advocat din Agnita, pentru incasarea creanţei de 10,474 Lei capital şi accesorii.

Prin cererea înregistrată sub Nr. 2369 din 1 Aprilie 1943, s'a cerut ordonarea şi fixarea licitaţiei asupra mobilelor ce au fost sechestrate conform procesului verbal de sechestru dela dosar, pentru neplata sumei de 10,474 Lei asupra următoarelor obiecte: Doi purcei albi de câte trei luni, un car cu osii de lemn şi una vacă roşie cu alb de 8 ani, cari s'au evaluat la suma totală de 25,300 Lei.

Pentru vânzarea acestor obiecte fixez termen de licitaţie pentru ziua de *7 Mai 1943, orele 17 p. m.* la domiciliul urmăritului în comuna Agnita hotar, la faţa locului, când obiectele sechestrate se vor vinde în licitaţie publică şi în caz de necesitate şi sub preţul de estimare.

In cazul când mobilele de mai sus au fost sechestrate sau supra sechestrate şi de alţi urmăritori, licitaţia se va ţinea şi în favorul acestora.

Agnita, la 9 Aprilie 1943.

Delegat judecătoresc:
Valer Armeanu

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul XCI — Sibiu, 2 Maiu 1943 — Nr. 18

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8 Sibiu

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — **Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna**

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Transfigurarea Românismului

de NICHIFOR CRAINIC

Doctrina creștină e una și aceeași din veac și până'n veac. Dar popoarele, care se apropie de ea, se desvoltă în chip deosebit după dominanta temperamentului etnic al fiecăruia. In lumina soarelui grâul crește ca grâu, iar strugurii ca struguri. Sunt popoare cu temperament apostolic, care realizează creștinismul convertind pe alții. Sunt popoare cu temperament mistic, care îl realizează în contemplațiile marilor singuratici. Sunt popoare cu spirit critic, care îl cugetă filosofic, alterându-l de multe ori. Sunt popoare cu geniu artistic, care îl preamăresc în strălucitoarele minuni ale frumuseții. Noi Românii suntem un popor, care am trăit creștinismul în generositatea eroismului și a milosteniei. Creștinismul e universal în revelație, dar devine național după modul dominant al temperamentului etnic, care îl realizează. Acest adevăr atestat de realitatea istorică, concordă pe de o parte cu legea naturală a varietăților făpturii, iar pe de alta cu doctrina revelată a harului, care lucrează în chipuri nesfârșite, corespunzător modurilor naturale, dela făptură la faptură. Legea constantă a perfecțiunii creștine e să te realizezi în Hristos potrivit posibilităților maxime, sădite în natura-ți proprie.

Filosofii, cari privesc lucrurile acestea pe dinafară și schematizează în conceptele deșarte ale antinomiei universalul creștin și particularul etnic, ignoră această minunată plasticitate harică, rânduită de înțelepciunea lui Dumnezeu și de dragostea lui pentru fiecare făptură în parte. Lucian Blaga care, cu toată strălucirea inteligenții sale, a trecut prin teologie ca mantaua impermiabilă prin ploaie, cade și el victimă acestei schematizări filosofice când încearcă să excludă ortodoxia din specificul existenței românești. Ortodoxia e dată pentru toată lumea, dar poporul nostru s'a realizat în lumina ei, cu conlucrarea Celui de Sus specificându-se față de alte popoare, chiar de aceeași credință, prin desvoltarea maximă a acelei trăsături fundamentale a naturii sale etnice, care e generositatea eroismului și a milosteniei. Nu știm și nici nu am putea să știm vreodată ce-a fost și ce-ar fi putut să fie această calitate a sufletului românesc în afară de creștinism, pentru simplul motiv că n'o cunoaștem decât în forma transfigurată de flacăra evlaviei ortodoxe. In realitatea dată a existenței românești, a deosebi etnicul de elementul religios nu e decât o operație presumțioasă și artificială a imaginației filosofice, fără corespondent în viață. Sunt astăzi o sumă de doctrinari germani cari, în năzuința de a-și lămuri rasa ca atare, îi caută însușirile originare cu veacuri în urmă, la triburile druidice dinainte de creștinism și, pentru a obține un specific rasial «pur», definesc aceste însușiri în opoziție cu creștinismul. Care filosof al nostru are la îndemână o epocă de păgânism românesc, pe baza căreia să ne poată vorbi serios și verosimil de un specific etnic separat de ortodoxie? Cum o asemenea epocă nu există, ne rămâne doar să vagabondăm în utopia unor concepte filosofice, pentru a ne croi cu orice preț o atitudine bizară, cu iluzia că gândim nemaipomenit de original!

Strămoșii noștri, e adevărat, n'au gândit creștinismul, ci l-au trăit, căci în ochii lor creștinismul e principiu de viață, iar nu cadavru filosofic pentru disecțiile judecății critice. Iar a trăi creștinismul e ceeace primează peste toate elucubrațiile cugetării omenești. Din trecutul nostru nu cunoaștem niciun caz când un Român să se fi simțit nenorocit că l-ar fi sufocat metafizica ortodoxă și l ar fi stăvilit să cugete personal. Dar închipuiți-vă că diavolul l-ar fi împuns pe vreunul în creer să plăsmuiască el o metafizică superioară celei ortodoxe. Inchipuiți-vă că acesta ar fi venit și ar fi zis: Dumnezeul părinților noștri nu e bun; să vă fac eu un alt Dumnezeu după chipul și asemănarea mea. Inchipuiți-vă că genialul filosof ar fi proiectat în tărie o caricatură de Dumnezeu care, căindu-se prea târziu că a zidit oameni rivali cu dânsul, ar pândi din poarta cerului cu bâta censurii transcendente în mână, bâta să pocnească la mir pe orcine s'ar încumeta să-i ia locul. Chiar dacă metafizicianu nostru ar fi fost convins că această caricatură e o filosofie specific etnică, fiindcă e originală ca o trăsnain și e gândită de un Român, ce virtuți nobile, mă rog, s'ar fi putut desvolta în sufletul acestui neam din exemplul acelui monstru transcendent? Numai imaginându-ne posibilitatea unei astfel de metafizici, ne declarăm fericiți că poporul nostru a avut bunul simț să îmbrățișeze total concepția ortodoxă despre lume și viață, fără trufia naivă de-a face concurență filosofică lui Dumnezeu. Dacă pe vremuri cugetarea omenească se străduia să descopere principiile de temelie ale existenții, în virtutea cărora să formuleze înțelepciunea practică a vieții, astăzi filosofia decade la rolul unui costum individual, croit cu atât mai bizar cu cât posesorul lui ține să pară mai original. Pentru onoarea poporului nostru, catedrala dela Argeș sau Trei Ierarhi dela Iași, în a căror armonie se răsfrânge prea înalta frumusețe cerească, valorează de mii de ori mai mult decât duzini de astfet de sisteme filosofice, din care nobletea cugetării și generositatea spirituală lipsesc, distruse de stârpiciunea individualismului orgolios

Ne trebue neapărat o filosofie românească? Dece? Numai ca să ne luăm la întrecere cu alte neamuri, care poartă într'adevăr cununa geniului speculativ? Există la noi convingerea că suntem rămași în urmă față de anumite forme de cultură, create de alții. Dar uităm prea ușor că sunt neamuri, pe care le invidiem pentru cultura lor și care n'au creat nici pe departe formele de spiritualitatate de care a dat dovadă românismul. Nu suntem înapoiați, cum ne credem, și nu știu dacă suntem prin ceva superiori altora, dar ceeace trebue să înțelegem e că suntem altceva decât ceilalți, judecând după natura sufletului nostru și după contribuția lui în lume. Lucian Blaga preconizează o metafizică românească elaborată din superstițiile folkloristice, din miturile indiene și din ereziile creștine, toate elemente antiortodoxe. Dar aceasta n'ar fi decât o metafizică a babelor vrăjitoare sau un galimatias crișnamurtic, cum e teosofia. Criteriul, pe care îl stabilește dânsul pentru o filosofie românească, e prea simplu și prea insuficient. Căci nu ajunge să ai o identitate etnică și să emiți o năsbâtie, pentru a face filosofie autohtonă. O filosofie românească trebue să fie cât de cât *reprezentativă* măcar pentru o latură a sufletului românesc. Hegel e filosof reprezentativ german prin idealismul său absolut; Kant e filosof reprezentativ german prin formula imperativului categoric al datoriei morale, idee ce corespunde disciplinei native a poporului german; Nietzsche e filosof reprezentativ german nu prin anticreștininismul său, ci prin teoria voinței de putere, în care se recunosc conaționalii săi. Așa sunt văzuți doară acești cugetători în propria lor țară! Ideea originală rămâne o simplă curiositate intelectuală dacă nu proiectează o rază de lumină asupra unor însușiri fundamentale din sufletul național. Cu adâncă părere de rău trebue să spunem că nu vedem nicio afinitate între metafizica popoporului român și ideea așa de original a Marelui Anonim, biet satrap al cerului speculativ, îngrozit că pigmeii din lume ar putea să-i usurpe tronul! Cei câțiva snobi din viața intelectuală se pot entusiasma de asemenea idei originale, dar snobul e un izolat, osândit să dispară în marea moartă a sterilității. Până când geniului românesc îi va fi dat să se ridice pe culmile speculației pentru a făuri o imagine a transcendenței cu aderențe în spiritul nostru, ne mulțumim cu munca rodnică a noii pleiade de istorici cari, încălziți de viziunea largă a trecutului, ridică în lumină din ce în ce mai clară spiritualitatea creștină a poporului nostru. Istoria e viața conștientă a neamului și fenomenele ei de eroism și milostenie, în care sufletul colectiv se umflă ca oceanul în flux, peste marginile obișnuite, ne vorbesc numai de aderențe ortodoxe, care au înobilat fața românismului.

Ce putere are metafizica Bisericii, această metafirică ortodoxă, condamnată la moarte de filosofii cari râvnesc o faimă de anticriști, ne-o spune noua încordare a poporului român, ridicat iarăși să-și apere ființa în numele lui Dumnezeu. In jurul nostru s'a desființat Cehoslovacia. In jurul nostru s'a dărâmat Jugoslavia. Avem interese naționale și într'o parte și în cealaltă. Și totuși, cavalerismul, stânjeneala morală și compătimirea ne-au impus o rezervă, ce nu seamănă cu a niciunui alt popor, izvorâtă din adâncul inimii noastre creștine. Noi Românii nu adulmecăm beneficiile, ce n'au fost îmbrobonate de sudoarea sângelui, dar ne găsim totdeauna unde sacrificiile cele mai grele s'aduc pentru un pic de dreptate în această lume. Precum odinioară ne-am ivit în largul ecumenic cu Mircea cel Bătrân, în cruciada contra mahomedanismului, tot așa luptăm azi încordați în cruciada europeană împotriva păgânismului sovietic. E destinul nostru dela Dumnezeu ca dreptatea, după care însetează acest popor, să n'o cucerim în numele egoismului și al orgoliului național, ci în numele jertfelor aduse pentru sfintele idealuri ale lumii creștine. Ne-am regăsil ca Români, pierzându-ne din toată inima în marea cauză a tuturor. Ne-am înălțat ca Români, încovoindu-ne sub povara semenilor noști. Această săracă țară mică, după cum o numia cu mișcătoare gingășie giagnticul atlet al lui Hristos, Mihai Vodă, n'a pierit, ci s'a ridicat din veac în veac, ca din treaptă în treaptă, fiindcă a știut să facă din voința ei săgeată în arcul voinței lui Dumnezeu.

(„Gândirea", Aprilie 1943).

Supraistoria noastră

Excelenta revistă „Gândirea" aduce în Nr. de pe Aprilie a. c. un eseu de indescriptibilă frumusețe al dlui prof. Nichifor Crainic, intitulat: „Transfigurarea Românismului", a cărei parte ultimă o reproducem în foaia noastră. Istoria noastră, care nu este o istorie pozitivistă, realizată cu puteri pur omenești și pentru scopuri pământești, ci este o istorie făcută în comun de puterile cerești și de cele pământești, mișcându-se pe o linie de idealism și într'o regiune învăluită în lumina harului, nu poate fi redată în înțelesul ei decât de o sensibilitate și de o peană de poet, purtat de dragostea cea mai înțelegătoare față de factorul ortodoxie care este factorul ei hotărîtor. Dl Nichifor Crainic era cel mai indicat să ne dea aceste pagini, cari să se ridice cu adevărat la înălțimea istoriei noastre. Eseul acesta, care pune în lumină marea istorie pe care a făcut-o poporul nostru, determinând în bine soartea Sud-Estului și chiar a întregei Europe, e de natură să înlăture afirmațiile deprimante și injuste ale unui Blaga de pildă, care, lipsit de puterea înțelegerii lucrurilor cu adevărat mari, ține să convingă pe tinerii noștri că noi n'am avut istorie, am trăit ca niște larve sub coaja pământului, sau ca cine știe ce trib african, incapabili să ne impunem în două mii de ani cu un rol al nostru în aceste ținuturi.

Nu subistorică ne-a fost existența, ci supraistorică, realizând o istorie maximă pentru puterile noastre și în comparație cu toate neamurile ce ne înconjoară. Măcar de am fi în stare să ne ținem și de aci înainte la aceeaș înălțime a rolului nostru ca neam. Acest lucru îl dovedește din nou cu o limpezime hotărîtoare eseul dlui Nichifor Crainic.

D. S.

O operă creştinească

P. S. Episcop Dr. Nicolae Popovici al Orăzii a luat iniţiativa ridicării unui orfelinat la Beiuş care să adăpostească pe orfanii rămaşi după eroii căzuţi în acest război, Pentru ducerea la bun sfârşit a acestei opere atât de necesare azi şi de corespunzătoare cu misiunea Bisericii, P. S. Sa a adresat un *Apel* către toţi bunii Români, din care dăm următoarele:

Români,

Se împlinesc încurând doi ani decând Ţara noastră poartă la Răsărit războiul sfânt pentru libertatea pământului ei cotropit, pentru apărarea fiinţei sale şi pentru slava crucii lui Hristos. Jertfele morale şi materiale pe care el le cere tuturor, sunt multe şi grele. Una din aceste jertfe — pe care iubirea noastră de neam şi de Ţară, de Rege şi Lege trebue să o suportе şi să o împlinească cu înţelepciune, cu îndelungă-răbdare şi cu inimă bună — este grija sfântă ce o datorăm urmaşilor acelora cari au căzut, luptând eroic, în primele linii ale frontului. Câte case îndoliate, câti părinţi şi fraţi nemângâiaţi, câte văduve zdrobite de durere şi câţi copii orfani nu au lăsat ei în urma lor?...

Tuturor acestora trebue să ne facem de toate ca pe toţi să-i mântuim, după cuvântul sfântului apostol Pavel. Dar dintre toţi, cei mai vrednici de atenţiunea noastră, cei mai avizaţi la ajutorul nostru sunt fără îndoială orfanii lipsiţi tocmai în epoca copilăriei lor nevinovate de sprijinul, de puterea şi de căldura ocrotirii părinteşti. Ei sunt copiii patriei. De aceea patria — prin jertfelnicia noastră a tuturor — trebue să-i crească şi să-i ocrotească, să-i înveţe şi să le dea o pâine cinstită pentru viaţă...

In ceasuri de adânci răscoliri ale conştiinţei mele morale şi naţionale... m'am hotărât să împlinesc, în măsura puterilor noastre, porunca cea din urmă a celor ce au plecat pentru totdeauna dintre noi — zidind un orfelinat eparhial, pentru o parte din orfanii de război.

Pentru ducerea la bun sfârşit a acestei lucrări în curs de executare — lucrare care, datorită împrejurărilor grele de astăzi, va costa suma de peste 40 milioane Lei — facem un călduros apel la patriotismul luminat şi jertfelnic al tuturor Românilor din Ţară, rugându-i stăruitor să-şi dea obolul lor pentru desăvârşirea unei opere, ce se va ridica pilduitoare lângă munţii lui Avram Iancu, ai lui Horia, Cloşca şi Crişan şi în preajma unei graniţe încă sângerânde.

Mulţumind tuturor dăruitorilor pentru obolul lor, îmi ridic ochii către ceruri şi mă rog din adâncul inimii pentru toţi binefăcătorii orfanilor zicând: «*Doamne Isuse Hristoase Fiule al lui Dumnezeu, binecuvintează viaţa şi răsplăteşte jertfa fiecăruia după inima sa, Amin*».

Beiuş, la 12 Aprilie, 1943.

Cu arhiereşti binecuvântări:

† NICOLAE

Episcopul Oradiei

P. S. Sa Episcopul NICOLAE COLAN în vizitaţie canonică

In ziua de 2 April a. c. d. a., P. S. Sa Episcopul *Nicolae Colan*, însoţit de păr. prof. Simeon Curea şi de diaconul Gr. Ţurcan, a cercetat pe fiii Săi sufleteşti din parohia *Agârbici*, unde a fost întâmpinat de marea mulţime a credincioşilor cu prapori în frunte, precum şi de tineretul şcolar, condus de învăţătorime, în mijloc cu păr. adm. protopopesc Pr. Ioan Costea.

S'a slujit vecernia, după care P. S. Sa a cuvântat celor adunaţi, zicând:

„Ca orice bun părinte am cercetat mai întâi pe cei mai îndepărtaţi fii ai mei sufleteşti, — pe cei din Treiscaune, partea cea mai de răsărit a ţării şi pe cei din Maramureş, lăsând pe cei mai apropiaţi pentru mai târziu — pentru a le împărtăşi dragostea mea şi a le da învăţăturile şi sfaturile trebuitoare pentru întărirea credinţei. Am fost şi suntem un popor strâns legat de Biserica strămoşească. Ea, cu învăţăturile Mântuitorului, ne-a fost leagăn de naştere şi pruncie. Dela Ea am primit bunătatea, tăria şi seninătatea sufletelor noastre, pentru a răzbi prin toate greutăţile vieţii acesteia, care nu sânt decât mijloace de pregătire pentru viaţa cea de dincolo, cea cerească.

Sunt cu inima plină de bucurie, când în locaşul acesta vechi, făcut din lemn de strămoşii voştri, dela mic la mare, dela copilul de şcoală până la bătrânul încărunţit de mulţimea anilor, aţi venit ca să-mi arătaţi alipirea strânsă la Biserica noastră. Intr'adevăr, numai în Ea se dă şi se primesc învăţături care sunt neperitoare.

Rămâneţi strâns legaţi de ea. Fiţi ascultători de conducătorii voştri. Iar voi micuţilor copii, pe cari Mântuitorul vă iubeşte atât de mult încât celor mari V'a dat pildă, fiţi sârguincioşi în ale învăţăturii, ascultând de părintele vostru şi dascălii voştri, cari nu vă pot învăţa decât ceeace e plăcut lui Dumnezeu şi folositor nouă oamenilor».

Binecuvântarea arhierească a fost primită de credincioşi cu ochii iluminaţi şi înrouraţi de mărgelele curate ale lacrimilor de iubire pentru Arhiereul lor.

Acelaş drum...

Peste sbuciumul vremilor de azi se arcuieşte lumina bucuriei creştine, în *Invierea Domnului.*

Niciodată, ca acum, în această încleştare de moarte a popoarelor nu s'a afirmat cu mai multă tărie dorirea nepotolită a sufletului după cerul senin al păcii, după o „Inviere" a lumii, prin suferinţă şi moarte.

Crucea suferinţelor răstignirii şi înmormântarea, încheiau un ciclu al pătimirii Lui omeneşti, pornită din ura, răsbunarea şi nemernicia unor oameni inadaptabili concepţiei superioare despre viaţă şi lume.

Acelaş drum îl parcurge omenirea azi, ducându-şi crucea păcatelor de ieri spre Golgota unei vieţi, care a ocrotit toate rătăcirile spirituale şi materiale pentruca din mormântul ei să se reverse lumina învierii altei lumi, altei istorii, cu alte idealuri de viaţă.

Deci, să nu ne tânguim, nici să strângem pumnii, căci toată durerea ce îndoliază faţa lumii, toate lacrimile ce tremură sub geana a milioane de ochi nevinovaţi, şi toate mormintele preserate pe faţa întregului pământ, nu sunt decât acel desnodământ al vieţii unui secol, în care *păcatul* şi-a scurs tot catranul morţii şi otrava nedreptăţii, răzbunării, lăcomiei şi mândriei luciferice.

Omenirea a mai trecut printr'o răscruce de destin, când umbra aceluiaş păcat acoperea soarele vieţii adevărate, şi când această umbră suise până să atingă lumina tronului ceresc. Dar, Dumnezeu, în iubirea Sa nemărginită, a trimis pe Fiul Său, să poarte crucea suferinţei omeneşti şi prin jertfa Sa, să biruie puterea păcatului, slobozind astfel sufletul lumii din temniţa întunericului şi croindu-i drumuri de lumină spre crângurile însorite ale cerului dumnezeesc.

Azi însă aceste dureri, aceste înfrângeri, ne sunt date să le ispăşim şi să le biruim noi. Este grea această luptă cu cele şapte capete pline de veninul morţii. Dar, puterea şi mântuirea ne este tot Crucea lui Hristos; lumina vieţii noastre, a lumii, a istoriei de mâne, nu poate fi alta, decât lumina ce s'a revărsat din mormântul Invierii Lui.

Iată bucuria creştină ce înăbuşă suspinul, ce ne înfioară inima, dar şi nădejdea în răsăritul altei vieţi, înflăcărate de lumina roditoare a păcii, iubirii şi dreptăţii neamurilor, ce mor pentru acest sfânt ideal. Căci drumul lor, prin moarte, nu poate duce decât spre Inviere.

Pr. **C. Zoican**

Programul

serviciilor religioase la Sfânta biserică Catedrală din Sibiu pe luna Maiu 1943

1. In fiecare zi dimineaţa la ora $6^1/_2$ Utrenie şi în continuare *Sfânta Liturghie.* In fiecare seară la ora 6 Vecernie. Vineri seara după Vecernie „*Acatistul Maicii Domnului*".
2. *In Dumineci şi Sărbători* dimineaţa la ora $8^1/_2$ Utrenia, iar la *ora* $9^1/_2$ *Sfânta Liturghie.* La liturghie cântă „Corul catedralei", sub conducerea profesorului Gheorghe Şoima.
3. *Duminecă în 2 Maiu 1943*, servesc: I. P. C. Arhimandrit Teodor Scorobeţ, Prot. stavr. Emilian Cioran, Ier. Grovu, Gheorghe Secaş şi Prot. Mihail Neagu; diaconii: cons. Alexandru Popa, Anatolie Scurtu şi Simion Macarie. *Predică:* cons. *Gh. Secaş.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4, *Pr. Dr. Ioan Chioariu*, dela parohia Sibiu Inf.
4. *Duminecă în 9 Mai 1943* servesc cons. Ieronim Grovu, Dr. Spiridon Cândea şi prot. Mih. Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu şi Simion Macarie. *Predică*: cons. *Dr. Spiridon Cândea.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Preotul Ioan Albu* dela parohia Sibiu-Iosefin.
5. *Duminecă în 16 Mai 1943*, servesc: Prot. Mih. Neagu, prof. Aurel Nanu şi duhov. Nicodim Belea; diaconii: Ioan Circov şi Vasile Şortan. *Predică*: *Prof. Aurel Nanu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Nicolae Constantin* dela parohia Sibiu-Lazaret.
6. *Vineri în 21 Mai 1943 la Sf. Imp. Constantin şi Elena* servesc: prot. Mih. Neagu, prof. Zosim Oancea şi dir. Dumitru Călugăr; diaconii: Simion Macarie şi Nicolae Petrescu. *Predică: prof. Zosim Oancea.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4 *duhovnicul Nicodim Belea* dela Academia teologică.
7. *Duminecă în 23 Mai 1943* servesc: Prot. Mihail Neagu, prof. Dr. Nicolae Terchilă şi Nicolae Neaga. diaconii: Anatolie Scurtu şi A. Rudeanu. *Predică: Prot. Mihail Neagu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4, *Pr. Dr. Cornel Sârbu* dela parohia Sibiu-Treistejari.
8. *Duminecă în 28 Mai 1943* servesc: Prot. Mihail Neagu, duhovnicul Nicodim Belea şi dir. Dumitru Călugăr; diaconii: Alexandru Popa şi Ioan Circov. *Predică: duhovn. Nicodim Belea.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4 *Mihail Neagu.*

FOIŞOARA

Istoria şi caracteristica grupărilor: „Biserica vie" şi „Biserica reînoitoare" din Biserica rusă în timpul bolşevismului *

Una din problemele fundamentale ale bolşevismului a fost nimicirea completă a Bisericii ortodoxe. Dar când regimul sovietic s'a convins, încă din primele zile, că prin puterea brutală nu va reuşi a nimici în scurt timp toată organizaţia bisericească, s'a gândit să o sfăşie dinlăuntru. Astfel se concepe subtil un plan complicat, şi pentru îndeplinirea lui fură atraşe la acţiune toate elementele nemulţumite şi nevrednice din mijlocul clerului şi dintre mireni.

Cu executarea acestui proect a fost însărcinat membrul G. P. U. *moscovit* [atunci B. C. K.], un oarecare *Tucicov*. Miezul planului era următorul: cu ajutorul grupului bisericesc arătat, mai întâi trebuia să fie dat jos capul Bisericii ortodoxe, patriarhul Tihon, care nu s'a supus presiunei puterii bolşevice, ci din contră făcea deschis opoziţie contra ei. In locul lui trebuia să fie creată o organizaţie bisericească în stare să devină o unealtă ascultătoare în mâinile G. P. U.

Cu această acţiune se realizau în acelaş timp două scopuri: în primul rând patriarhul şi aderenţii lui, învinuiţi pe baza art. 58, ca contrarevoluţionari, să fie daţi jos nu de puterea civilă, ci de însaşi Biserica; în al doilea rând, îndeplinind acest act, noua conducere bisericească pierdea drepturile sale de ierarhie canonică, ca producătoarea răscoalei contra conducerii legitime a Bisericii.

Sub obladuirea G. P. U. s'au ivit noui curente bisericeşti şi anume: „*biserica vie*" şi „biserica reînoitoare [restauratoare]", programele cărora se diferenţiază numai după activitatea mai mare sau mai mică pentru nimicirea Bisericii. La baza lor stătea chemarea la unire cu puterea sovietică, înlăturarea completă a tuturor vechilor aderenţi ai Bisericii şi aducerea în viaţă a unei serii de situaţii şi de reforme, cari nu stau în acord cu canoanele Bisericii ortodoxe şi cari subminează viaţa ei [negarea dumnezeirii lui Iisus Hristos, dărâmarea altarelor în biserici, introducerea episcopatului căsătorit, căsătoria clerului de mai multe ori şi altele de felul acesta]. Deşi biserica reînoitoare [restauratoare] nu împărtăşia complet acest plan, cu toate acestea ea coopera cu „biserica vie", care constituea aripa stângă a organizaţiei bisericeşti noi şi niciodată nu s'a ridicat contra acestor teze. Patriarhul Tihon a fost arestat şi închis în Mănăstirea Donscoi, şi conducerea bisericească superioară a fost trecută de guvern reprezentanţilor bisericii restauratoare şi bisericii vii. S'a constituit conducerea superioară a Bisericii [V. Ţ. U.], în fruntea căreia a fost instituit un oarecare mitropolit Antonie.

Valul arestărilor în massă a celor cari n'au părăsit orientarea patriarhului şi au rămas fideli conducătorilor ortodoxiei, s'a întins în toată Rusia. Fiecare episcop, preot, diacon şi cel mai neînsemnat mirean activ a fost chemat de unul singur la G. P. U. care îi pretindea lăpădarea de „Biserica Tihoniană" şi recunoaşterea V. Ţ. U. Pe lângă aceasta erau ameninţaţi neîncetat cu închisoarea, cu confiscarea averii, cu represalii faţă de familie şi altele la fel. Cei cari nu s'au supus au fost arestaţi pe loc şi trimişi în lagăre, în majoritatea cazurilor, fără drept de a corresponda, şi dispăreau fără urmă. In toate localităţile au fost organizate cuiburile V. Ţ. U., cari au început să preia cu forţa bisericile. Credincioşii, în majoritatea covârşitoare a cazurilor, nu recunoşteau aceste cuiburi. Bisericile au început să fie goale, iar guvernul sovietic folosind aceasta, anunţa sus şi tare lăpădarea poporului de religie şi închidea bisericile. Pe lângă toate cuiburile [filialele] V. Ţ. U. a fost organizat un institut al „agenţilor V. Ţ. U." — care cuprindea pe colaboratorii mai activi din mijlocul clerului, — îndatorirea cărora era de-a însoţi pe reprezentantul G. P. U. în deplasări prin circumscripţii, a sili pe căi lăturalnice pe preoţi şi pe parohieni să recunoască noua conducere bisericească şi a raporta imediat despre cei ce nu se supuneau. In proximele zile cei nesupuşi au fost arestaţi şi trimişi în exil. Legătura strânsă între biserica nouă şi guvernul sovietic a ajuns până acolo, că într'un timp sediul V. Ţ. U. în Moscova se afla în clădirile G P. U. Pentru a ajunge acolo, trebuia să intri prin poarta păzită de soldaţi a unui edificiu mare cu inscripţia „Gos. Polit. Uprav.", ajungând într'o curte unde era o frumoasă casă cu trei etaje destinate nouei conduceri bisericeşti. [Acest fapt verificat a avut loc în Moscova în anul 1925, pe Moroseike în casa Nr. 18].

In anul 1923 Tucicov a organizat aşa numitul „sinod local" la care, după mai multe curăţiri şi tăieri, au fost lăsaţi numai delegaţii „Bisericii vii" şi ai „Bisericii restauratoare". „Tihonianii" în acest timp au fost închişi în închisori peste tot.

Sinodul s'a adunat în primăvara anului 1923 şi a luat următoarele hotărâri:

1. Patriarhul Tihon a fost declarat ca cel mai mare duşman al statului.

* Dăm acest articol după un text rus ce ni s'a trimis de un preot din Simferopol prin stăruinţa învăţăt. Serg. T. R. Eremie Potcoavă. D. S.

Din Cartea pastorală

a P. S. Sale Episcopului NICOLAE al Vadului, Feleacului și Clujului

...Nici o bucurie nu se poate asemăna cu bucuria Paștilor, pentrucă nici un dar nu este atât de prețios ca darul adus nouă de Domnul nostru Iisus Hristos prin moartea Sa pe cruce și prin învierea Sa cea de a treia zi. Acest dar este însăși mântuirea sufletelor noastre, adecă răscumpărarea noastră din robia păcatului și a morții.

Toate robiile sânt rele, fiindcă toate sânt împreunate cu suferințe, cu cazne, cu munci. Și toate sânt nevrednice de omul pe carè Dumnezeu — când l-a zidit — l-a înzestrat cu libertate. Totuși cea mai grea și cea mai rușinoasă robie e a păcatului. In robia față de oameni te pot împinge oamenii; în robia păcatului însă te înjugi totdeauna tu singur. Și apoi oamenii îți pot robi doar trupul cel pieritor, sufletul însă nu ți-l pot lega cu nici un fel de cătuși. Cel robit oamenilor poate fi slobod lui Dumnezeu. Robia trupului ține numai în veacul de acum, iar robia sufletului prin păcat ține în veacul de acum și în celce va să vină.

...Nici o biruință nu se câștigă fără luptă și fără jertfă. Iar pentru cea mai strălucită biruință — a vieții asupra morții — Fiul lui Dumnezeu a trebuit să poarte cea mai înviforată luptă și să aducă cea mai mare jertfă.

Pe Celce de bună voie s'a dat morții, Dumnezeu l-a înviat; pe Celce smerindu-se s'a pogorît până în iad, l-a înălțat la cer, unde șade deadreapta Tatălui și de unde iarăși va să vină cu mărire să judece viii și morții.

Ca în toate vremile înviforate, se vor ivi și astăzi oameni cari vor căuta să vă fure „cu înțelepciunea deșartă, după predania omenească, după stihiile lumii, nu după Hristos" (Col. 2, 8). Ci voi să nu vă luați după șoaptele lor și să nu vă clătiți din credința întru care v'ați născut. Căci ea e credința în care au viețuit și înaintașii voștri și întru care s'au săvârșit ei cu cinste. Cine se lapădă de Biserică, se lapădă de Hristos și se lipsește de izbăvirea cea întru El. Acela se lipsește în chip nebunesc de bucuria Paștilor, de lumina Invierii, rămânând un biet rătăcitor prin întunericul veacului acestuia, pradă tuturor ispitelor aducătoare de moarte.

Iubirea de Dumnezeu și bucuria Paștilor în frăția voastră nefățărită să se vădească. Ea să vă închege într'o obște sfântă pe care nici o putere lumească să n'o mai poată risipi. Ea să vă mângâie și să vă întărească în toate zilele vieții voastre. Ea să vă împuțineze mai ales astăzi și durerea că mulți din cei scumpi ai voștri nu sânt acasă în această mare zi de praznic, ci sânt departe unde se ostesc împotriva puterilor întunericului. Nu-i uitați nici pe ei din rugăciunile voastre. Imbrățișați cu dragostea voastră pe orfani, pe văduve și pe toți cei săraci și lipsiți, ajutându-i frățește, ca purtând împreună poverile ceasului deacum, să vă învredniciți de belșugul binecuvântărilor pe care îndurarea lui Dumnezeu le va revărsa, când va găsi cu cale, asupra noastră a tuturora.

Nu încetați a vă ruga Părintelui atotputernic să risipească ura dintre noroadele pământului și să trimită în lume pacea dreaptă, pacea sfântă, pacea lui Hristos.

Bibliografie

I. Petrovici: **Momente solemne,** Casa Școalelor, 1943, pagini 180, prețul 150 Lei.

Dl prof. I. Petrovici și-a adunat într'o ediție întregită o parte din cuvântările rostite la diferite ocazii festive, după ediția din 1927, care cuprindea unele cuvântări ținute până în acel an, se epuizase de multă vreme.

Domnia Sa a săvârșit o faptă de mare folos publicând aceste cuvântări. Ele pot servi ca un model al genului, abstrăgând de încântarea sufletească pe care o procură lectura lor.

Căci cuvântările dlui prof. Ion Petrovici întrunesc deopotrivă aceste două calități: ele sunt întruchipări ale artei oratorice, dar totodată bucăți de adevărată literatură.

Privite sub aspectul oratoric, trebue să remarcăm mai întâi că astăzi, deși se vorbește enorm, rar întâlnim câte o cuvântare care să corăspundă cerințelor oratoriei concepută ca artă.

Cuvântările de azi n'au un început și un sfârșit, n'au o măsură, o gradație, nu țin seama de ceeace trebue unui auditor într'un moment dat. Sunt apoi sau prea superficiale și deslânate, sau prea docte, adevărate prelegeri. Nu mai vorbim de forma literară care lipsește uneori cu totul, alteori totul se reduce la figuri goale.

Cuvântările dlui prof. I. Petrovici sunt la antipodul negațiunilor înșirate. Ele au o introducere, o încheiere, o gradație a tratării, o măsură a extensiunii, un echilibru între fond și formă, nelipsind nici primul nici ultima, dar menținute în anumite margini. Discursurile Domniei Sale desvoaltă totdeauna câteva idei, o anumită filosofie, dar atâta câtă poate asimila un public general și într'o formă limpede, bine rotunjită.

Caracteristic este cuvântărilor Domniei Sale elementul anecdotic. Fiecare discurs cuprinde una sau două scurte întâmplări sau povestiri, amintiri sau citate, cari servesc pentru ilustrarea ideii și pentru înviorarea atenției.

Am putea spune că efectul produs de cuvântările DSale este în general o anumită stare de *desfătare spirituală*, care se împreună admirabil chiar cu tonul de gravă seriozitate atunci când momentul o impune.

Imaginile inedite, claritatea străvezie în care se mișcă ideile, povestirile cari le ilustrează, produc o stare de încântare, de mulțumire, de odihnă în suflet, o impresie că prin discurs s'a rotunjit ceva în mod deplin, că într'o formă finită el cuprinde o anumită infinitate, ceeace-i caracteristic artei adevărate.

Am mai remarcat, nota dlui prof. I. Petrovici nu e patetismul nici chiar în discursuri. Cuvântul DSale nu deslănțue patimi de nici un fel: nici avântul fără frâu, nici durerea nereținută, nici revolta nemăsurată. Am putea spune că Domnia Sa e un clasic și în această privință.

Aceasta nu înseamnă însă că sufletul DSale nu vibrează și nu transpune în stare de vibrație și sufletele ascultătorilor. Dar e o vibrație reținută în manifestări și tocmai de aceea mai interiorizată, mai statornică, mai intensivă. Cuvântările funebrale la moartea lui Oct. Goga, a Reginei Maria, ne pot servi de ilustrare a acestei stări de încordare în durere pe care înfrânarea o măreste.

Această observație e valabilă și în general pentru filosofia cuvântărilor dlui Ion Petrovici, căci ele toate au și o anumită filosofie.

Dl prof. Ion Petrovici pare, privit la suprafață, un olimpian încrezător în puterea rațiunii de a descifra deplin tainele vieții. Cu puțină sensibilitate lectorul simte însă că nu este așa. Cu toată limpezimea frazelor, cari redau impecabil sensul anumitor idei, lectorul simte că oratorul își dă seama că ceeace prinde în cuvintele sale clare sunt numai fărâme, sunt elemente de suprafață dintr'acel vast și prăpăstios adânc care constitue marele X, peste care plutim. Dar pe când la alții conștiința acestui mister întreține o alarmă continuă și o desordine a expresiei, o spaimă neînfrânată, la dl prof. I. Petrovici ea produce o înțeleaptă împăcare cu un destin al cărui înțeles ne depășește. Aci stă clasicismul Domniei Sale. Pe când la alții scrisul și cuvântul e un pod accidentat prin ale cărui scânduri vezi gurile de prăpastie, la dl prof. I. Petrovici podul de cuvinte este impecabil încheiat, dar îl simți legănându-se elastic peste adâncurile de taină.

D. STĂNILOAE

*

I. Lupaș: **„Zur Geschichte der Rumänen. Aufsätze und Vorträge".** 1943 pag. VIII+608.

A apărut în editura germană *Kraft și Drotleff din Sibiu* un volum de peste 600 pagini, publicat de dl prof. *I. Lupaș* cu titlul *„Zur Geschichte der Rumänen"*, cuprinzând o serie din conferințele istorice rostite de DSa în cursul anilor din urmă în diferite centre universitare din Apus.

Numeroși auditori ai acestor conferințe au exprimat de repetate ori dorința să aibă textul lor tipărit într'o publicațiune accesibilă păturilor mai largi ale cititorilor, obișnuiți în timpul din urmă să urmărească fenomenele vieții românești din trecut cu interes tot mai viu și cu atențiune sporită.

Dela profesorii Universității din Berlin, München, Viena, Zürich, Bratislava, Tübingen a primit autorul sugestii și îndemnuri stăruitoare pentru publicațiunea de față. Unul dintre profesorii din Tübingen, *Dr. Richard Csaki* subliniase că „este foarte de dorit să se facă publicului german accesibilă în forma unei tipărituri în volum seria acestor eminente conferințe."

Cedând acestor îndemnuri, dl prof. Ioan Lupaș a strâns în volum un număr de 33 studii și conferințe cu subiecte din trecutul Românilor, în deosebi al celor din Transilvania.

Acest impunător volum are la început două conferințe rostite la Universitatea din Tübingen despre «*Temeiurile unității etnice românești*" și despre «*Drumul istoric al Românilor spre unitate și independență politică*». Urmează apoi conferința rostită la Universitatea din München despre «*Formarea celui dintâi Stat român independent în veacul XIV*", cea rostită la Universitatea din Berlin despre «*Problema confesională în veacul XVI-a*»; despre «*Mihai Viteazul și stăpânirea lui transilvană*», despre «*Inceputul domniei lui Matei Basarab și relațiunile lui cu Transilvania*», despre „*Mucenicia Brâncovenilor*", despre „*Dimitrie Cantemir ca istoric*", despre «*Regele Ferdinand I*», despre „*Leopold Ranke și Mihail Kogălniceanu*".

Altă serie o formează momente și personalități istorice *din trecutul Transilvaniei: Ion Huniade, Bartolomei Dragfi, Ștefan Mailat, Nicolae Olahus, Mihail Valahul, Desfacerea Transilvaniei de Ungaria în veacul XVI; Sfârșitul suzera*

---

destituit din rangul de patriarh și declarat din ziua aceea ca simplu mirean, cetățeanul Vasile Belavin.

Membrii adunării au cerut pentru el cea mai mare pedeapsă.

2. A fost elaborată doctrina despre justificarea comunismului.

3. S'a legiferat o serie de stări nouă pentru viața internă bisericească, nepermise de canoanele Bisericii ortodoxe despre cari am vorbit mai sus.

Imediat după terminarea ședințelor sinodului, Patriarhul Tihon, sub numele de Vasile Belavin a fost dat în judecată și osândit la împușcare. „Reînoitorii" triumfau, Tucicov se bucura. Dar ca un trăznet din senin a sosit renumita notă Kerson, prin care toată Europa culturală pretindea bolșevicilor imediata eliberare a patriarhului și a aderenților lui, amenințând în caz contrar cu începerea operațiunilor militare contra Uniunii Sovietice. Baza acestei intervenții a fost faptul, uitat de bolșevici, că patriarhul Tihon în trecut a fost mitropolit sau arhiepiscop în Alasca. Când Alasca a fost vândută Americii de guvernul țarist, patriarhul rămânând acolo pentru continuarea activității sale pastorale, a câștigat automat cetățenia americană, care a rămas în ființă și în momentul osândirii.

Patriarhul a fost eliberat. El a ieșit din închisoare și drumul lui pe străzile Moscovei s'a transformat într'un drum triumfal însoțit de ovațiile generale. Clopotele răsunau, calea lui a fost presărată cu flori, poporul se îmbulzeă pe străzile Moscovei în așa măsură, încât a trebuit să se oprească circulația tramvaelor. Mulțimea era atât de mare încât nu s'a putut pătrunde la slujba patriarhală.

Pe unele locuri au început să elibereze din închisori pe aderenții Bisericii vechi.

Aproximativ o jumătate de an Biserica ortodoxă a avut oarecare ușurare. Dar după aceasta au început din nou represalii, împuterniciții V. Ț. U. din nou au început activitatea și închisorile din nou s'au umplut de credincioși.

Patriarhul Tihon, preluând conducerea și arătând pericolul acțiunii de subminare a V. Ț. U. a excomunicat pe aderenții „bisericii vii" și pe „reînoitorii" din biserica ortodoxă, dând dreptul fiecărui preot de-a reveni în preoția lucrătoare prin pocăință prestată înaintea episcopului legitim local.

Cu timpul aderenții bisericii vii au recunoscut toată greșala lor, au făcut pocăință deplină, s'au desorganizat și au fost din nou primiți în Biserica ortodoxă.

In V. Ț. U. au rămas numai „reînoitorii" [reformatorii]. Ei au schimbat întru câtva programa anterioară. Punctele principale ale bisericii vii au rămas neschimbate. La ei au rămas în ființă până azi: nerecunoașterea patriarhatului, episcopatul căsătorit, pretenția de-a reprezenta ei Biserica ortodoxă rusă, justificarea comunismului și chemare la uniunea strânsă și la cooperare cu puterea sovietică.

In anul 1925 s'a dat Patriarhului Tihon un ultimatum de-a primi o serie de pretențiuni ale G. P. U., adecă de-a merge pe calea reînoirii [reformatorii] și a bisericii vii și a capitula deplin, trădând Biserica. I s'a dat termin de 10 zile pentru gândire: din 27 Martie până la 6 Aprilie a acelui an. In ultimele zile ale acestui termin s'a făcut cunoscut că Patriarhul a refuzat primirea ultimatumului. In noaptea spre 6 Aprilie 1925 patriarhul Tihon a murit subit în mâinile medicului impus de G. P. U.

După aceasta s'au continuat aceleași chinuri pentru urmașii lui. Ei erau amenințați, înfricați și se scoteau dela ei pe calea teroarei anumite declarații.

Astfel mitropolitul Petru Kritițkii a fost trimis departe la Nord, în Siberia și a murit în exil din cauza unui rac la gât.

După moartea patriarhului Inalta conducere bisericească [I. C. B.] a fost schimbată în „Sinodul ortodox", care a continuat lucrul său de destrămare a Bisericii. Ajungând până la completă destrămarea internă, conducătorii sovietici n'au mai avut lipsă de acest „Sinod" și au început încet să scoată din conducerea Bisericii pe aderenții reformatori ai Bisericii.

Așa de exemplu spre anul 1937 pentru toată Crimeea a fost lăsată o singură biserică pentru reformatori, anume biserica din cimitirul nou din orașul Simferopol, pe când pentru parohiile vechi (aderenții patriarhului) n'a rămas nici o biserică.

In Simferopol apărătoarea Bisericii ortodoxe ruse era la început catedrala, după aceea biserica „Schimbarea la față" din cimitirul vechiu desființat, rămasă unica nedărâmată de G. P. U. Obștea acestei biserici a suferit foarte mult din partea conducerii sovietice, care neîncetat pretindea clerului și consiliului parohial desfacerea complectă de orientarea patriarhală și recunoașterea „Sinodului Reformator"

In cursul acestei presiuni sub diferite motive false au fost înlăturați cei mai de seamă păstori ai bisericii ortodoxe, ca arhiepiscopul Nicodim, arhiepiscopul Dumitru, preoții Dumitrie Ignatenco, Nicolae Cazanschi, Nicolae Mezețev, Constantin Molcianov, Anatolie Bâcicovschi și alții, în general un șir întreg de preoți și de mireni, cari au refuzat să recunoască „Sinodul Reformator" și deciziile sinodului din anul 1923.

La începutul anului 1924 în parohia „Schimbarea la față", dela cimitirul vechiu, au început să circule svonuri că această biserică în curând va fi predată reformatorilor. Și într'adevăr în 25 Ianuarie a acelui an, în timpul sfintei liturghii, în biserica plină de popor au intrat doi miliției, reprezentanți ai G. P. U. în uniformă completă și preotul reformator. In mijlocul cre-

nității otomane și începutul supremației habsburgice în Transilvania; Răscoala țăranilor dela 1437; Răscoale transilvane din cursul veacului XVI—XVIII; Contribuțiuni la desvoltarea orașelor transilvane.

Din toate acestea apare luminos *contactul neîntrerupt dintre cele trei țări carpatice și se lămurește deplin, în ce măsură a fost dependent trecutul Transilvaniei de acela al Țării Românești și al Moldovei.* Este un merit deosebit al cărții dlui profesor Lupaș de a fi izbutit *să încadreze trecutul Transilvaniei în istoria generală a Românilor.* Demonstrând opiniei științifice europene în mod convingător, că românia întrebită nu e un dar al tratatelor, ci un rezultat firesc al evoluțiunii istoriei și al realității etnice.

In sfârșit a treia serie de conferințe este menită să arate relațiunile istorice dintre Germani, Români, Croați și Slovaci: *Influența reformei religioase asupra Românilor în veacul XVI; Dualismul austro-ungar și consecințele lui pentru Croația și Transilvania; Relațiuni româno-slovace* ș. a.

*

Eminentul nostru istoric face prin această operă un important serviciu cauzei noastre peste hotare, prezentând într'o limbă de circulație europeană momentele principale ale istoriei noastre și aspectele caracteristice ale ei, deodată cu drepturile ce le avem pe acest pământ pe care-l frământăm cu strădania și cu sângele nostru din timpuri neștiute și cărula i-am dat pecetea noastră precum el ne-a dat pe a sa.

De mult era necesar să pornim la o astfel de lămurire a lumii străine asupra ființii și vrednicillor noastre în tot trecutul E bine că s'a început această lucrare măcar acum.

Și e bine că s'a început în chip norocos prin opere ca cea a dlui prof. I. Lupaș. Scrisul Dsale e cât se poate de adecvat acestui rost de misionarism românesc. Domnia Sa are darul de-a prezenta trecutul istoric în forme accesibile unui public cât mai larg. Expunerea fluentă, caldă, urmărind esențialul, face din orice conferință sau lucrare scrisă a Dsale o adevărată pledoarie, bazată însă continuu pe cel mai strict adevăr istoric, întemeiat prin cele mai categorice dovezi.

Meritul acestei opere a dlui prof. I. Lupaș e dublat de faptul că trecutul nostru este înfățișat în ea cu toată sinceritatea, căci se întâmplă de multe ori că autorii cari scriu pentru un anumit cerc de lectori străini să retușeze acest trecut după preferințele acelui cerc. Dl prof. I. Lupaș zugrăvește cu toată căldura personalitatea Regelui Ferdinand I și marele act al Dom-

---

dincioșilor s'a început tulburare. Ceice au intrat au stat la o parte așteptând terminarea slujbei. Numai decât după terminarea Liturghiei s'a adus la cunoștință că dela data aceasta biserica este predată reformatorilor. Au început lacrimile, cârtire ascunsă... Dar din frica de represalii față de preoți, toți s'au supus forței și au părăsit cu supunere biserica. După multe intervenții și multe drumuri la Moscova, parohia a reușit din nou să-și recapete drepturile ei, dar nu pe timp îndelungat. In anul 1932, pe baza ordinului G. P. U.-ului, fără arătarea motivelor, a fost înlocuit epitropul bisericii Golovko și în locul lui — chiar contra legilor sovietice — a fost instituit un oarecare anonim, necunoscut nimănui, care a luat în mâna sa toată puterea și toată conducerea bisericii. Protestului credincioșilor nimeni nu i-a dat nici o atențiune. Peste 1—2 luni biserica deodată a fost închisă sub pretext că edificiul este reclamat urgent de nevoile statului. Parohienii au fost scoși din biserică, — ce s'a făcut cu inventarul și mobilierul bisericii, nu se știe nici astăzi.

Pentru oarecare timp parohienii au exoperat pe seama lor pentru serviciul divin o clopotniță din cimitirul armean afară de oraș, dar în curând au fost scoși și de acolo. După aceasta ei s'au aranjat în țigănie, într'o fostă brutărie — într'o cameră scundă cu podele de pământ — unde au continuat serviciul vreo trei ani. In anul 1937 și această biserică a fost închisă fără

nlei Lui: războiul pentru întregirea neamului. Rolul uriaș al Bisericii ortodoxe în păstrarea unității neamului nostru și influința ei definitorie asupra sufletului românesc este scos în relief deasemenea fără nici o umbrire.

Scrisul dlui prof. I. Lupaș are o aromă de hronic. Ea vine din identificarea întregel ființe a autorului cu ființa trecutului nostru. Nu numai prin ce spune, ci și prin felul cum spune, dl prof. I. Lupaș sugerează trecutul nostru în tot ceeace are caracteristic, așa cum o frântură cât de scurtă din doina noastră, ne învălue în toată atmosfera sufletului românesc.

Avem nădejdea că și cercurile străine cetind cartea dlui I. Lupaș vor simți că din ea se ridică atmosfera sufletească a unui neam de-o spiritualitate profund originală și deosebit de cuceritoare, ce se manifestă prin toate faptele lui, un neam definit, deci un neam vechiu, un neam superior, ce integrează într'un mod unic mozaicul culturii universale.

D. S.

INFORMAȚIUNI

In zilele *de 29 și 30 Aprilie s'a ținut la Sibiu congresul profesorilor secundari sub președinția de onoare a dlui prof. Ion Petrovici, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor și cu participarea I. P. S. Mitropolit Nicolae.*

Ședința de deschidere a fost un prilej de înaltă trăire națională și intelectuală, datorită cuvântărilor I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae, a dlui ministru Ion Petrovici, a dlui prof. univ. Ion Lupaș, a președintelui profesorilor Valeriu Grecu. Vom scrie despre el în Nr. viitor

Știre ziaristică. Asociațiunea culturală „Astra" din Sibiu, — în urma ajutoarelor băneștl primite dela Consiliul de patronaj al operelor sociale din București de sub președinția dnei Maria Mareșal Antonescu, — a izbutit să cumpere tipografia în care se tipărise *Foaia Poporului.* Înființată în 1892 de oameni grupați în jurul *Tribunei* de atunci. Asociațiunea, deodată cu tipografia, a primit asupra sa și editarea *Foii Poporului,* care astfel apare acum ca **„organ al Astrei"**, sub direcția unui comitet. Ca redactor responsabil semnează dl Nic. Nicoară-Dobârceanu. Primul număr, apărut la sărbătoarea Invierii Domnului, pornește la drum cu *arhierești binecuvântări,* trimise de Inalții noștri arhierei dela Sibiu și Blaj. I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului scrie:

O nouă făclie, care să lumineze viața sufletească a neamului, este tot ce poate fi mai de dorit între împrejurările grele de azi. Și când mâna care o aprinde este a «Astrei» noastre, încercată răspânditoare de lumină în pătura largă a țărănimii ardelene, avem chezășie deplină că fapta ei va da roadele dorite.

Pornind la drum și adresându-se cetitorilor din popor acum în preajma praznicului luminos al sf. Paști, gazeta noastră își ia asupra sa îndatorirea de-a vesti nădejdile cele mari ale Invierii pentru sufletele cetitorilor și pentru neamul românesc.

Cu bucurie împărtășim arhiereasca Noastră binecuvântare pentru cei care se vor osteni să o scrie și pentru cei cari o vor ceti spre fososul lor.

Hristos a înviat!

Moartea unei văduve preotese din generația veche. In 9 April 1943 a

---

arătarea motivelor, iar episcopul și doi preoți au fost trimiși în Siberia. Orașul Simferopol a rămas astfel fără biserici ortodoxe.

Cu venirea armatei germane și eliberarea Crimeei de bolșevici, obștea ortodoxă s'a unit cu biserica grecească canonică și cu puteri unite au renovat biserica grecească, care a fost dărâmată. Acuma în ea se face serviciul divin fără nici o restricție și în curând obștea ortodoxă așteaptă venirea unui episcop ortodox canonic-legitim, sosirea căruia este împiedecată din cauza apropierii frontului.

trecut la cele veșnice, în vârstă de 78 de ani, văd. preuteasă *Ana Morușca* n. *Cado,* mama P. S. Sale Episcopului Policarp al Americii și locțiitor Episcop al Ismailului. Venerabila matroană, prin frumoasele însușiri, care i-au împodobit sufletul, rămâne o pildă vrednică de amintire și de urmare pentru toate mamele și adevăratele soții de preoț. Slujba înmormântării defunctei s'a săvârșit în biserica parohiei Craiva, protop. de Alba-Iulia, de către un sobor de preoți, în frunte cu P. C. vicar prot. Al. Baba. In veci pomenirea ei!

Nr. 3308/1943. (29) 2—3

Concurs

Pentru întregrrea parohiei vacante de clasa III, **Măgura** cu filiala **Jeledinți,** protopopiatul Orăștiei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salarul de Stat;

Sesiunea parohială în materă: 1 jug. 113 st. patrați pământ arător, iar în filie: 3 jug. 534 stg. patrați fânaț.

3. Dela fiecare familie din materă și filie, câte o ferdelă de porumb și câte o zi de lucru.

4. Stola obișnuită în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta, în termen oficiului protopoesc, în parohie, spre a împlini prevederile Regulamentului pentru parohii.

Orăștie, la 27 Martie 1943.

Pr. **I. Vințan**
adm. protopop.

---

[28] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III **Ludești** din protopopiatul Orăștiei se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate acest post:

1. Salarul dela Stat;

2. Casă parohială cu supraedificate economice;

3. Grădină în extenziune de 439 stg. p.;

4. 20 jug. pădure și 2 fânațe de circa 2 cară de fân.

5. Dela 100 familii câte o ferdelă (de 20 l.) porumb sfărâmat;

6. Dela 100 familii câte o zi de lucru;

8. Stola obișnuită în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta, în termen, Oficiului protopopesc al Orăștiei, însoțite fiind de toate actele necesare.

Concurenții se vor prezenta, cu prealabila încuviințare a Oficiului protopopesc, în parohie, spre a satisface normele prevăzute în Regulamentul pentru parohii.

Orăștie, la 28 Martie 1943.

P. **Iosif Vințan**
adm. protopopesc

Nr. 118 1943 [21] 2-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl III-a Glămboaca, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat,

2. Sesiune parohială, 2 jug. pământ arător și $1^1/_2$ jug. fânaț,

3. Transportul unei soarte de lemne din pădure,

4. Stola obișnuită în protopopiat.

Cererile de concurs, însoțite de toate actele necesare și de încuviințarea de candidare dela I. P. S. Mitropolit, se vor înainta în termin of. protopopesc în Avrig.

Concurenții se vor prezenta cu încuviințarea prealabilă a of. protopopesc într'o zi de Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a face cunoștință cu poporul.

Glămboaca la 14 Februarie 1943.

Oficiul protopopesc ort. rom. în înțelegere cu consiliul parohial din Glimboaca.

Pr. **A. Radu**
adm. protopopesc

Nr. 118 - 1943. [23] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Șomârtin, din protopopiatul **Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.**

Beneficiile sunt:

1. Salar dela Stat.

2. Sesiunea parohială 2 jug. arător și 8 jug. fânaț.

3. Stola obișnuită în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta în termen oficiului protopopesc din Agnita cu toate documentele necesare, inclusiv autorizația de candidare, dată de P. V. Consiliu arhiepiscopesc.

Concurenții cu prealabila încunoștiințare a oficiului protopoesc, se vor prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Oficiul protopopesc ortodox-român din Agnita, în înțelegere cu consiliul parohial din Șomârtin,

Agnita la 28 Februarie 1943.

Emil Păcală
protopop.

Nr.2528/1943 Bis. 3—3

Concurs

Pentru pictarea bisericii ortódoxe române din Blaj, se publică concurs' invitându-se pictorii doritori a picta acea biserică, să înainteze oferte-deviz până la 1 Mai a. c.

Pictura va fi în frescó.

Concurenții vor înainta până la data de mai sus, o schiță de ansamblu a picturei, în conformitate cu regulele iconografiei precum și dovadă că a mai executat lucrări de pictură în fresco.

Se atrage atențiunea concurenților că pictura interiorului bisericii va fi în stilul icoanelor catapetesmei. Informații mai de aproape se pot primi dela oficiul parohial ort. rom. din Blaj și dela Consiliul arhiepiscopesc.

Se observă totodată că Consiliul arhiepiscopesc își rezervă dreptul de a încredința lucrarea concurentului, în care va avea încrederea că va executa ucrarea în condițiuni optime artistice și iconografice.

Sibiu, 16 Martie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

---

[17] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreț bisericesc, la Biserica Sf. Nicolae din Brașov-Schei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Retribuțiunile împreunate de acest post sunt:

1. Salarul dela Stat, după calificație și anii de serviciu.

2. Venitele locale.

3. Locuință în natură dela parohie.

4. Patru jugăre teren arabil dela parohie.

Concurenții își vor înainta cererile însoțite de diploma de cântăreț bisericesc dela Școala de cântăreți Dimitrie Cunțan, Sibiu, precum și de alte acte recomandatoare, Consiliului parohial al Bisericii Sf. Nicolae, Piața Unirii 1., și se vor prezenta la Biserică pentru ca să-și arate dexteritatea în Tipic și cântările bisericești,

Brașov, la 23 Februarie 1943

Dr. N. Stinghe

Paroh., Adm. Prot., Președinte:

Vasile Iordache
Secretar

Citiți și răspândiți

Revista Teologică

Organ pentru știința și viața bisericească. Apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE al Ardealului. Redacția și Administrația: Sibiu, Academia teologică „Andreiană". Redactor Prof. Dr. Grigorie T. Marcu. Abonament anual, Lei 560.

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 9 Maiu 1943 — Nr. 19

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8
Sibiu

Organ național-bisericesc. **Intemeiat în 1853 de Mitr**

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegrafu Român, Șibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Cuvântarea

de deschidere a Adunării eparhiale, rostită de I. P. Sf. nostru Mitropolit NICOLAE

Hristos a înviat!

Prea Cucernici Părinți, Domnilor Deputați,

De câte ori se adună în jurul meu reprezentanții clerului și ai poporului dreptcredincios pentru a ne sfătui împreună cu privire la noile probleme și îndatoriri ce se impun activității sfintei noastre Biserici în mijlocul neamului, încerc o mare satisfacție sufletească. Simt cu aceste ocazii mai mult ca oricând cât de ancorată este Biserica noastră în ființa neamului și cât de caldă este alipirea lui la sfânta instituție care „scăpare s'a făcut nouă din neam în neam".

Din această bucurie izvorăște salutul meu de bun venit pe care Vi-l adresez cu toată dragostea părintească, îmbrățișând prin el întreaga obște a poporului dreptcredincios în numele căruia Vă aflați aici.

Onorată Adunare Eparhială,

Sesiunea actuală a corporației noastre se întrunește, ca și cele din anii trecuți, sub apăsarea atmosferii de război. Armele de tot felul continuă să secere cu nemiluita viețile tinere; suferințele, lipsurile și neliniștea în sânul popoarelor cresc cu fiecare zi ce trece. Taberile de luptă își încordează din ce în ce mai mult puterile. Războiul devine tot mai cumplit și se pare că ne apropiem de punctul critic al desfășurării lui. Neamul nostru se împărtășește și el îmbelșugat din potirul durerilor acestui război. Datoria supremă a slujitorilor Bisericii în aceste vremuri este să țină sus inima neamului, să-i întărească puterea de a rezista până la sfârșit, să-i insufle curaj și nădejde. Cu bucurie constatăm că strădania preoțimii s'a intensificat în această direcție, iar sufletele primesc cu sete cuvântul de mângăiere și de întărire al slujitorilor altarului. Bisericile sunt tot mai cercetate, numărul celor ce se apropie de sfintele taine e tot mai mare, iar inimile s'au deschis cu creștinească înduioșare spre cei ce sunt în suferință.

Propovăduirea Bisericii trebue să folosească prilejul acestor încercări pentru a trezi în toți sentimentul de răspundere față de Dumnezeu și față de semeni. Fiecare om este așezat de Dumnezeu în mijlocul unei colectivități căreia trebue să-i slujească. Nimenea nu-și poate îndeplini altfel chemarea, decât slujind celor din jurul său. Misiunea Bisericii în aceste timpuri de răscruce este aceea de-a pregăti, prin trezirea sentimentului de răspundere, sufletele pentru reformele sociale ce vor trebui să se înfăptuiască pe urmele acestui război. Toți trebue să ne dăm seama că ceeace a fost nu va mai fi. Lumea merge spre ceva nou. Jertfele numeroase ce le aduc cei mulți pe câmpul de bătaie nu vor putea fi nesocotite. Ele se cer cinstite printr'o recunoștință reală. In toate țările s'au început reforme largi în structura socială a colectivității în direcția unei ordini mai drepte, mai morale, a unui spirit mai frățesc. Dacă la sacrificii sunt chemați toți în vremuri grele pentru neam, toți trebue să fie făcuți părtași și la bunurile pentru cari au luptat. Timpurile viitoare nu vor mai suporta exageratele inegalități materiale și distanțe între clasele sociale. Duhul vremii impune realizarea celei mai desăvârșite comunități între fiii aceluiaș popor. Sentimentul de răspundere care trebue să fie făcut normă pentru existența indivizilor, e sfidat mai ales de cei cari, în timp ce fiii țării își varsă sângele pe front, iar familiile lor se ofilesc în suferință, acumulează prin tot felul de speculații averi fabuloase. Reformele sociale ale viitorului trebue să înceapă de aceea cu **sequestrarea averilor îngrămădite în timpul războiului** *în mod necinstit ori prin conjuncturi cari nu dau dreptul la câștiguri exagerate. Din acele averi vor trebui să fie create instituții de ajutorare și de ocrotire a celor ce au dat atât de mult acestui război încât nu mai sunt în stare să facă față greutăților vieții.*

Invit preoțimea noastră să se angajeze în această misiune de pregătire a sufletelor pentru schimbările de ordin social-creștin pe cari le vor impune timpurile viitoare. Precum a fost totdeauna o preoțime a poporului, înfrățită cu el în greutățile sorții, așa să rămână și de aici înainte, apropiată de sufletele celor mulți și smeriți.

Onorată Adunare Eparhială,

In vederea necesităților din viitor ale neamului, ne-am străduit să ridicăm nivelul spiritual al **Academiei teologice „Andreiene"**, *în care preoțimea noastră își face pregătirea, iar prin solicitudinea înțelegătoare a guvernului actual, căruia îi aducem toată mulțumirea noastră, i s'au acordat drepturile meritate ale unei școli de grad universitar. Absolvenții Academiei vor primi de aici înainte titlul de licențiați, iar profesorii vor fi egali în drepturi cu profesorii universitari. Egalizarea aceasta în rang era impusă ca o necesitate de prestigiu a studiilor teologice și a celor ce îmbrățișează misiunea preoțească. Ea va înlesni și o adâncire a studiului teologic, cerută de progresul general al culturii în sânul poporului nostru și în special al păturii culte. Referințele sociale și viața sufletească s'au complicat, ideologii de tot felul ispitesc societatea noastră spre alte direcții. Așa încât instituția încredințată cu reprezentarea demnă a concepției creștine de viață trebuia să-și intensifice străduințele sale de educație, iar armele de luptă ale preoților să fie perfecționate.*

Dar ridicarea aceasta de prestigiu și de nivel a școalei noastre teologice nu trebue să aibă ca efect o îndepărtare a viitorilor preoți de popor, ci o și mai mare, o și mai înțelegătoare apropiere de sufletul lui. Cultura teologică departe de-a fi incompatibilă cu simțirea duhovnicească, e tocmai un mijloc de a o desăvârși pe aceasta. Un Vasile cel Mare, un Ioan Gură de Aur, un Grigore de Nazianz nu au fost împedecați de marea și adânca lor cultură să se ridice la cele mai înalte culmi ale vieții duhovnicești și ale destoiniciei pastorale, ci dimpotrivă au fost ajutați de ea.

Noile vremuri impun o mare apropiere de om, o mai atentă considerație față de el. Preoțimea trebue să fie nu numai pregătită pentru ele, ci să fie și înainte mergătoarea lor, în sensul în care vorbeam mai înainte.

Dar ea trebue să fie și susținătoarea nădejdilor neamului nostru într'un viitor de libertate. Biserica strămoșească va rămânea și de aici înainte apărătoarea drepturilor la viață ale neamului nostru.

Onorată Adunare Eparhială,

S'a pus în ultima vreme în discuție dreptul la viață al națiunilor mici, lucru care ne interesează în cel mai înalt grad și pe noi. Ținem să afirmăm cu toată puterea că dreptul la libertate nu are să fie făcut atârnător de numărul membrilor unei națiuni. Acesta e un drept lăsat de Dumnezeu pentru toate neamurile. Fiecare neam, odată ce este chemat de Dumnezeu la existență, e chemat și la desvoltarea însușirilor și posibilităților sale, fapt care nu se poate realiza decât în libertate. Libertatea neamurilor rezultă din ideea mare a libertății omului, ca ființă morală. Dacă se găsesc neamuri cu membrii mai puțini, de aici nu rezultă că aceștia n'au dreptul la manifestarea liberă a ființii lor determinată prin etnicul din care fac parte. Darul acesta al cerului, cel mai de preț pe care-l are omul, nu e dat numai unor privelegiați, ci tuturor. Adeseori au pornit curente de idei și au răsărit personalități geniale, cari au revărsat adevărate binefaceri peste omenire, tocmai din sânul națiunilor mici. Dreptul la libertate fiind un drept divin, oamenii nu au căderea să-l desființeze. Nu există de altfel nici un motiv serios, moral pentru o asemenea tentativă. Dacă se ivesc războae crâncene pe pământ, urmate de tot felul de suferințe, nici odată nu sunt popoarele mici cauza, ci veleitățile celor mari de-a-și întinde la nesfârșit heghemonia. Acestea angajează apoi și popoarele mici în uriașele lor răfuieli.

Neamul nostru este un neam tinăr care nu și-a arătat încă măsura darurilor lui cu cari a fost înzestrat de Dumnezeu. El are o misiune de îndeplinit în viitor și nu poate fi înlăturat dela viața istorică de nici o poftă sau combinație omenească.

El va lupta cu toată hotărîrea și în chip necurmat pentru dreptul său la o viață liberă, într'un stat suveran al său care să cuprindă pe toți fiii săi. Iar Biserica părinților săi îi va sta tot timpul alături, ca cel mai prețios ajutor, în această luptă.

Onorată Adunare Eparhială,

Despre activitatea în amănunte a organelor bisericești în cursul anului trecut veți binevoi a lua cunoștință din rapoartele ce vi se vor prezenta.

Cu acestea declarând sesiunea reglementară a Adunării noastre eparhiale din anul 1943 deschisă, rog pe bunul Dumnezeu să-și coboare binecuvântările Sale asupra lucrărilor ei.

Adunarea eparhială din 1943

— 2—3 Mai —

In temeiul străvechilor noastre orânduiri,

aleșii clerului și ai poporului dreptmăritor din Arhiepiscopia ortodoxă de Alba-Iulia și Sibiu au sârguit din nou spre cetatea de veghe și îndrumare strădalnică a Ortodoxiei ardelenești. Au venit mânați de vechea lor dragoste pentru împlinirea datinei sănătoase, pentru înfrățirea lor în duhul Bisericii isbăvitoare din nevoi și supărări, pentru împletire în continuare a unui destin fulgerător peste ani și veacuri, dar și pentru a lua îndemn nou și povață de vremuri grele din gura Arhipăstorului ce poartă, în duh și faptă, cârja neîntrecutului Șaguna. Sunt oameni vechi și cunoscuți. Din rândul lor lipsește doar figura neastâmpăratului și mereu proaspătului deputat *Horia Teculescu*. Deși pornit în calea cea fără întoarcere, deputații își întorc mereu privirea, îl caută prin stranele măreței catedrale sibiene și-l simt aliniindu-se la cot cu ei, ca să lucreze mai departe cu scăpărătoarea-i istețime. In duh, el de față e. Cu duhul lor, ei îi trimit, drept prinos, un buchet de gând pios și o rugăciune spre odihnă veșnică.

La sf. Liturghie,

slujită în sobor de I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, iau parte toți deputații. Se roagă cum strămoșii s'au rugat într'un răstimp de două mii de ani și cum ruga-se-vor toți fiii cei adevărați ai neînghenunchiatei noastre Legi. Așa iau ei lumină din puterea Domnului și tot așa își fac intrare

în inima problemelor ce vor veni spre dreaptă cumpănire.

Sensul vremii care va să vie

se desprinde ca un fulger tăios, din cuvântul de deschidere al I. P. S. Mitropolit. (Cuvântarea o publicăm în fruntea ziarului). Rostogoliri şi prefaceri adânci, noui orânduiri de viaţă, dreptate pentru cei mulţi şi trudnici, sancţiune pentru cei căzuţi sub pofte şi păcate, — toate sunt înrămate într'un cadru propriu şi anunţate cu glas şi viziune de proroc. Sunt chemate la viaţă dintr'un spirit de dreptate? Atunci vor şi veni. Dar ele trebue să găsească punct de reazim în duhul dragostei de oameni, duh pe care îl propoveduieşte Biserica şi l-a suit pe cruce Domnul însuşi: pace socială prin justiţia creştină.

La lucru.

După rugăciune şi cuvânt de luminată învăţătură, Adunarea porneşte la lucru. P. C. Consilier Dr. *Sp. Cândea* îndeplineşte, de astădată, slujba de secretar general, iar dl *Gh. Dragoş* pe aceea de secretar de şedinţă.

Raportul secţiunilor unite

este citit de eruditul teolog şi profesor Dr. *D. Stăniloae*. El zugrăveşte eroismul creştin cu care luptă ostaşul român, întru zămislirea unei ordini de pace şi de libertate. Pe aceeaş linie de nizuinţă naţională s'a ajuns şi la un *Front intern*, la concentrarea tuturor forţelor româneşti. Faptul că această unire s'a ţesut în mod spontan, este prevestitor de rod bun. Nădejdea aceasta îşi profilează zorii şi din conlucrarea armonică între *Biserică şi Stat*, din această înfrăţire păstrătoare prin veacuri a etnicului românesc.

Regenerarea rasei,

privită sub aspecteie ei cele mai adânci şi mai proprii, a pironit atenţia ascultătorilor. Pentru Biserică, vitalitatea Neamului nu însemnează nicidecum ceva periferic. Dimpotrivă, scăderea natalităţii şi mortalitatea la copii sunt socotite de ea ca fenomene îngrijorătoare. Ţara Oltului stă mai ales sub apăsarea unui semn de întrebare.

Unele precizări ale dlui Dr. *Gh. Preda* au adus date noui în problemă, iar vederile adânci ale I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* au conturat şi mai pronunţat domeniul de preocupare. Paralel cu împrejurările încruntatelor vremi prin care străbatem, problema are, în deosebi, o latură de ordin moral. Poporul trebue readus la dragostea pentru copii şi urmaşi, văzând în aceasta şi o datorie către Dumnezeu. El trebue pus în câmpul trăirii morale şi în tăria unei reculegeri cât mai adânci. Preoţimea va trebui şi ea să mediteze asupra situaţiei şi să pornească o acţiune susţinută şi reparatoare.

Cuvinte epocale

Aşa a definit deputatul *Filimon* (Deva) încrestările aduse de I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* în cuvântarea de deschidere, cu privire la dreptatea socială ce va să se facă şi tot în acest chenar le-a aşezat raportorul Dr. *D. Stăniloae* pe acelea, privind dreptul la viaţă al naţiunilor mici.

Ambasador al vrerilor noastre,

al drepturilor şi nizuinţelor noastre şi interpret al cuvântului creştin cu privire la libertatea dată de Dumnezeu popoarelor din toată lumea — mici sau mari — i aceasta trebuie să se facă Arhipăstorul. Cu legături peste graniţe, cunoscător fiind al problemelor la ordinea de zi, Lui i se cere să înfrăţească gândirea cărturarilor creştini spre o ţinută pusă la unison cu vrerile lui Dumnezeu. Toată creştinătatea trebue să se pătrundă de răspunderea pe care i-o hărăzeşte Creatorul, în aceste vremi de mari prefaceri.

După amănunte privind: adunările protopopeşti, şedinţele consistoriale, etc. se trece la

Raportul comisiei Bisericeşti

pe care îl citeşte P. C. prot. *I. Duma* (Petroşani). El adânceşte cuvintele: „Răbdare întru nădejde" şi încopciază misiunea Bisericii de destinul Neamului. Biserica ortodoxă română este o Biserică a poporului şi aşa va rămânea. Ea merge împreună cu el şi în ceasuri de grea cumpănă, ca să se poată bucura deodată cu el de împlinirea luminoaselor nădejdi spre izbăvire.

Purtător de îndemnuri bune,

slujitor în mijlocul turmei celei mari, glăsuitor de cele sfinte, propoveduitor al bucuriei celei drepte, — asemenea s'a arătat Arhipăstorul în multele-I vizitaţiuni canonice şi drumuri de misionar neodihnit. La ctitoria dela Sâmbăta de sus a întărit un „vad duhovnicesc"; la Feleac a înghenunchiat simbolizând închinarea Neamului; prin ţara Iancului a purtat, până în cătunele ce n'au mai zărit cândva chip de vlădică ortodox pe plaiurile lor, toiagul de păstor neşovăelnic; în lagărele de prizonieri a zăbovit şi a slujit spre alungarea duhului cel rău şi blestemat din sufletul fost pravoslavnic; în Moldova s'a oprit la mecenatele *Gh. Sion;* în alte locuri de prin ţara dornică de întremare, a dus cuvânt şi faptă de misionar cu chip de cărturar şi dascăl al mulţimii, până în Chişinăul desrobit de sub cătuşile împilării de un an.

In inspecţii inopinate, Arhipăstorul

pe cei buni cu laude i a mângâiat, pe cei mai puţin strădalnici, cu gând de îndreptare i-a mustrat.

Oaspe scump

ne-a cercetat în anul ce-a trecut. Trecând Feleacul, vlădica *Nicolae dela Cluj* a poposit în mijlocul turmei Sale despărţite printr'o linie aducătoare de necazuri şi s'a oprit şi la Sibiu, adică în locul vechiu al multelor Sale strădanii. Purtător fiind al cununei de căturărie înaltă, a luat parte şi la şedinţele Academiei Române.

In rangul ce „i se şade"

a fost înălţată Academia teologică dela Sibiu. In fapt, ea era şi mai 'nainte şcoală universitară. Acum, ea ocupă şi de drept această poziţie. „Pentru munca acelora cari stau în fruntea ei, ca un omagiu pentru cei cari au trecut prin ea şi au slujit-o, ca un semn de dreptate pentru Ardealul ortodox şi chivernisitor de energii naţionale, şcoala aceasta trebuia să fie aşezată unde e acum. I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, Mareşalul descătuşător *I. Antonescu*, cărturarul-filosof *I. Petrovici* şi profesorul ardelean *A. Popa*, stau drept ctitori ai rânduielii celei noui. Intre tălmăcirea rostului acestei aşazări cărturăreşti şi ca prisos de dreaptă mulţumire pentru cei cari au lucrat la noua aşezare a Academiei au adus cuvânt: P. C. preot Dr. *D. Stăniloae*, mulţumind Inaltului Ierarh pentru condiţiile ce-a creat întru ridicarea Academiei la nivel superior.

I. P. S. Mitropolit *Nicolae* a subliniat apoi menirea Şcoalei teologice dela Sibiu şi a celor cari, trecând prin ea, vor trebui să stea şi mai aproape de popor în aceste vremuri mari. A mulţumit în special *P. S. Episcop N. Colan* şi Păr. rector *D. Stăniloae* care s'au străduit la ridicarea Academiei. Deputaţii: *I, Moşoiu* (Braşov) şi *C. Bursan* au lăudat deasemenea strădaniile dăscăleşti ale I. P. S. Mitropolit.

Alte probleme:

Preoţii în armată, Educaţia tineretului premilitar şi extraşcolar, Biserica şi opera caritativă (desfăşurată pe scară întinsă şi cu rezultate peste aşteptări), Şcoala de misionare din Braşov-Stupini, Impărtăşirea credincioşilor, Societăţile religioase, Desfiinţarea sectelor, etc. au arătat strădania mântuitoare a Bisericii şi întrecerea credincioşilor întru sprijinirea celor necăjiţi. Toate s'au făcut pentru Neam şi pentru izbăvirea lui.

Omagii

au fost exprimate, din şedinţă, *M. Sale Regelui Mihai I*, Mareşalului Conducător şi desrobitor *I. Antonescu*, cărturarului creştin *I. Petrovici* şi profesorului *A. Popa*.

Veneraţie şi stimă

s'a adus octogenarului *Gh. Sion*, ca unui fiu crescut în dragoste pentru Biserică şi din agoniseala căruia s'a înnevrednicit, de bunuri, episcopia Clujului străbun.

Raportul comisiei culturale-şcolare

a fost citit de dl *Şt. Damian* (Făgăraş). El a vădit preocuparea permanentă a Bisericii pentru cultură şi pentru fiica ei cea mai apropiată: *şcoala*. Ctitoria din Braşov a marelui Şaguna a fost cercetată şi îndrumată chiar de I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*. Dascălii de acolo au luat cuvânt şi povaţă dăscălească din graiul Ahipăstorului şi acum lucrează sub lumina impresiei de-atunci.

Arme spirituale

a răspândit Biserica în toate părţile. Organele ei de propagandă şi-au disputat „lupta cea bună", înzecind puterile morale din cuprinsul întregului pământ străbun.

Şi'n Universitate

a lucrat cuvântul Evangheliei. Studenţii şi-au primit duhovnic, s'au constituit în F. O. R. S., au organizat cicluri de conferinţe şi au ascultat, împreună cu elita sibiană, conferinţele religioase ale dascălilor lor înalţi şi culţi. Mulţi din ei au avut prilej să simtă chiar şi fapta samariteană a Bisericii şi, cândva, îşi vor putea aduce aminte de aceasta.

Catehizaţia

merge pe drumul cel bun, în şcoala primară ca şi în cea secundară. Manualele de religie îşi dau şi ele rodul aşteptat şi sunt primite cu tot sufletul, chiar şi în colţuri mai depărtate ale ţării.

Şcoalele confesionale,

împreună lucrătoare cu Biserica pentru luminarea minţii prin teama de Dumnezeu, stau tot în fruntea altor şcoli de-acelaş rang. Şi vor sta, de bună seamă, şi 'n viitor. Căci duhul lor e veşnic treaz, ca şi credinţa ce le stă drept reazim.

Raportul comisiei financiare,

cetit de deputatul *S. Olariu*, arată gospodăria pricepută a celor dinspre partea Martei. Toate au mers spre ţinta pusă lor. Dărnicia celor buni nu şi-a secat izvorul. Suma de 34.762,520 lei e mărturie limpede despre aceasta.

Un monument neîntrecut

va fi biserica din Hunedoara. Stilul de construcţie, materialul aşezat în ea şi multe alte, alte amănunte vor zugrăvi curând ce poate zămisli o concepţie creştină luminată, un ctitor desinteresat şi un popor ca acela din părţile hunedorene. Dl *C. Bursan* poatefi mândru de aceasta.

După câteva rapoarte speciale, între cari şi acela privind întemeierea Asociaţiei „*Anastasia Şaguna*» peetru tinerele fete, zoreşte şi clipa închiderii acestei sesiuni.

Cuvânt de mulţumită şi de despărţire

aduce I. P. Sf. Mitopolit *Nicolae*, spunând:

Am ajuns la sfârşitul lucrărilor Adunării noartre eparhiale din acest an. Din rapoartele ce s'au cetit aţi putut lua cunoştinţă de activitatea Consiliului arhiepiscopesc, precum şi de problemele de cari se preocupă în strânsă legătură cu realităţile vieţii bisericeşti şi naţionale. Au trecut pe dinaintea ochilor Dv. o mulţime de probleme şi cred că V'aţi putut încredinţa, că sub raportul vieţii noastre bisericeşti ne aflăm pe calea unui progres destul de mulţumitor, în comparaţie cu timpurile de faţă.

Vă rog să duceţi la cei ce V'au încredinţat mandatul, asigurarea că noi, cei ce suntem încredinţaţi cu conducerea destinele Bisericii noastre, ne străduim din toate puterile să fim folositori atât sfintei instituţii, cât şi neamului. De încheiere, Vă mulţumesc pentru sprijinul pe care mi l-aţi dat la desbaterea problemelor ce s'au pus în discuţia Adunării. Trăim vremuri grele. Nu ştim ce ne va aduce ziua de mâne. Trăim însă cu încredere în Dumnezeu şi în puterile de viaţă ale neamului nostru. Cu această încredere — rugând pe bunul Dumnezeu să şi reverse binecuvântările Sale peste lucrările noastre — declar închisă Adunarea eparhială din acest an. (Aplauze prelungite)

In numele deputaţilor eparhiali

a luat cuvântul dl *Const. Bursan*, care a asigurat pe I. P. S. Sa de întreg devotamentul şi recunoştinţa tuturor credincioşilor, pentru chipul cum a ştiut să cârmuiască destinele Bisericii din Ardeal, legând-o atât de indisolubil de viaţa plenară a Neamului.

Porniţi spre casă,

deputaţii eparhiali pot duce cu ei gând bun, impresie întremătoare, îndemnuri pentru alţii şi suflet plin de mulţumire, întocmai ca după împărtăşanie.

D. Călugăr

Congresul profesorilor secundari

In zilele de 29—30 Aprilie şi 1 Mai a. c., s'a ţinut la Sibiu congresul profesorilor secundari şi cu participarea dlui ministru al Culturii Naţionale, profesor Ion Petrovici şi în prezenţa I. P. Sf. Mitropolit Nicolae. Ţinem să încrestăm în mod special pe răbojul foii noastre acest moment al actualităţii, deoarece o întrunire a profesorilor secundari are totdeauna o însemnătate care durează peste limita timpului care îi pune capăt.

Profesorimea secundară constitue un corp de elită şi are o importanţă covârşitoare în colectivitatea românească.

Ea determină în măsura cea mai însemnată evoluţia păturii intelectuale din Ţară, întrucât cei mai mulţi dintre reprezentanţii acestei pături rămân cu cunoştinţele generale ce le primesc dela profesorii secundari ca temeiu al concepţiei lor despre lume.

In darea noastră de seamă ne vom restrânge la reproducerea câtorva părţi din cuvântările I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae* şi a dlui ministru al Culturiii Naţionale, rostite în şedinţa de deschidere a congresului, subliniind ceeace e mai plin de semnificaţie în legătură cu importanta misiune a profesorului.

După slujba de invocare a Duhului Sfânt, săvârşită în catedrală de P. S. Episcop Dr. Vasile Stan al Maramureşului, congresiştii s'au adunat în sala festivă a Prefecturii Judeţului. După însufleţita cuvântare patriotică a preşedintelui profesorilor, dl prof. Valeriu Grecu, şi după cuvântările de salut ale dlui Silviu Cosma, preşed. prof. din Sibiu, dlui prefect Colonel Vasile C. Mihailescu, dlui viceprimar Dr. S. Mitea, dlui vicepreşedinte al «Astrei» Dr. Gh. Preda, Păr. I. Agârbiceanu, reprezentantul Bisericii unite, dlui general comandant al Corpului VI Armată Macici şi dlui prof. Ion Lupaş, prorectorul Universităţii, a luat cuvântul I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*.

Inaltul Ierarh, după ce a arătat că participă cu bucurie la acest congres al profesorilor, întrucât şi I. P. S. Sa a fost în tinereţe profesor şi dascăl a rămas în fond şi în calitatea ce o deţine acum, a continuat:

«*Dar am venit cu bucurie în mijlocul unui congres al profesorilor şi fiindcă păstoresc o Biserică care a adus în trecutul ei cele mai însemnate contribuţii la creearea şi susţinerea şcoalei şi a culturii fiilor săi. Biserica noastră şi în special Biserica ardeleană i-a dat poporului singura şcoală românească pe care a avut-o. S'a desbrăcat de toate podoabele ei ca să înfiinţeze în fiecare parohie o şcoală confesională, în care s'a propoveduit poporului nostru cultura în dulcele graiu românesc, iar pentru elita intelectuală a înfiinţat şcoli secundare la Bra-*

şov, Brad şi şcoli normale în toate centrele eparhiale.

Indrăsnesc să afirm că nu cunosc din tot trecutul şi din toată viaţa creştinismului o altă Biserică care în împrejurări atât de grele să fi adus asemenea jertfe pentru cultura neamului ca Biserica ortodoxă din Ardeal.

Dar Biserica mare a neamului a îndeplinit pe întreg pământul strămoşesc o altă operă uriaşă: ea a făcut prin puterile divine de care dispune, să se făurească un suflet românesc, unul şi acelaş, pe ambele laturi ale Carpaţilor. Minunea aceasta a istoriei noastre a înfăptuit-o Biserica noastră, învăţându-i pe toţi Românii să se roage la fel, sădindu-le aceleaşi idei mari şi aceleaşi sentimente nobile ale Evangheliei. Sfidând nedreptele graniţe politice, ea a creat şi a susţinut unitatea neamului românesc, condiţia sine qua non pentru unirea politică realizată de dorobanţul român".

Mai departe I. P. S. Sa a evidenţiat că şi astăzi avem lipsă de cea mai desăvârşită unitate şi solidaritate naţională pentru realizarea marilor noastre aspiraţiuni:

«*Nici când n'am avut mai mare trebuinţă de afirmarea solidarităţii ca astăzi. Când dela o margine la alta a pământului românesc vor bate sufletele noastre la fel şi se vor inspira din aceleaşi idei şi aspiraţiuni, putem avea certitudinea că gândul nostru cel mare se va înfăptui. Un popor trăeşte prin afirmarea drepturilor sale la viaţă. Oricât de grele ar fi împrejurările, trebue să declarăm sus şi tare în faţa prietenilor şi neprietenilor că nu există putere pe lume să ne facă să renunţăm la o iotă sau la o cârtă din marile aspiraţiuni ale neamului. Pot trăi din renunţări popoare bătrâne, un neam tânăr trăeşte din afirmarea hotărîtă a drepturilor sale la viaţă*».

După acestea I. P. Sf. trecând la marea problemă a educaţiei a spus următoarele:

«*Biserica noastră prin opera ei de educaţie a săditu în sufletul poporului nostru concepţia despre lume şi viaţă prin care trăeşte. Numai Biserica a putut face acest extraordinar lucru şi nici o altă instituţie de cultură. Cei ce lucrează în domeniul şcoalei, cei ce se ocupă cu educaţia, trebue să-şi limpezească, după cuvântul unui pedagog, în primul rând* ce vreau? *Răspunsul la această întrebare îl dă concepţia de viaţă. O lucrare de educaţie fără o concepţie de viaţă nu se poate cugeta. Numai când un educator are o concepţie de viaţă, când şi-a limpezit scopul spre care trebue să tindă, poate duce pe ucenicii săi pe un drum stabilit. Numai dacă ai un răspuns la întrebarea despre scopul vieţii, poţi răspunde şi la întrebarea despre scopul educaţiei în şcoală.*

Răspunsul la această întrebare îl aveţi cu toţii. Acest răspuns trebue să fie în acord cu concepţia de viaţă a neamului. O şcoală neancorată în concepţia de viaţă a poporului este deviată dela linia destinului său. O astfel de şcoală nu poate da roade bune. In mare, şcoala românească de azi este însufleţită de un ideal de educaţie, care este şi idealul spiritual al Bisericii.

Avem în fruntea Culturii naţionale un gânditor care ne-a spus că-şi aruncă privirile dincolo de zare, avându-şi rădăcinile în realităţile româneşti».

In partea din urmă a cuvântării, I. P. Sf. Mitropolit arătând efectele rele ce le-au avut asupra şcolii noastre prea desele schimbări ale legilor îşi exprimă convingerea că prin dl prof. Ion Popovici s'a inaugurat o eră nouă la conducerea şcolii şi-i urează să rămână timp îndelungat la cârma ei pentru a garanta o trainică stabilitate.

A urmat apoi luminoasa cuvântare a dlui ministru I. Petrovici, din care dăm următoarele:

Domnia Sa începe prin a mulţumi dlui prof. I. Lupaş, prorectorul Universităţii «Regele Ferdinand I» din Cluj-Sibiu pentru monumentala sa lucrare: «Zur Geschichte der Rumänen», prin care se valorifică drepturile noastre naţionale şi care i-a fost oferită de autor.

«*Noi avem conştiinţa drepturilor noastre, a spus DSa, dar ne lipseşte priceperea de a pune în valoare aceste drepturi. Dacă alte popoare au mai puţine drepturi decât noi, au în schimb priceperea de a bate toba pentru nimic. Evident nu mi-ar trece prin minte să trimit bursieri, care să-şi completeze cultura lor la aceste popoare, la care mă refer, însă aşi fi de părere să trimit bursieri care să studieze ştiinţa reclamei şi arta propagandei.*

In momentul de faţă istoricii noştri au aceeaşi importanţă ca şi militarii. Militarii noştri sunt destinaţi să croiască pe cale de luptă hotarele noastre sfinte, iar istoricii au menirea să pună în valoare drepturile noastre asupra acestor hotare. Evident mă gândesc la militarii cari efectiv luptă, după cum am în vedere pe istoricii cari desfăşoară o activitate constructivă. Operele istorice sunt adevărate pietre de vad, graţie cărora se poate trece peste ape, chiar atunci când podurile sunt rupte.

S'a spus aici că o reformă şcolară are nevoie de 200 ani de pregătire. Cum eu nu pot trăi 200 de ani, înseamnă că atâta vreme cât voi fi la Ministerul Culturii, să nu fac nici o reformă. Ţin să vă asigur că nu sunt un grăbit în materie de legiferare. Am făcut totuşi o reformă a învăţământului universitar, pentrucă nu exista nici o lege, sau mai exact existau 12 care se contraziceau.

La învăţământul secundar nu sunt om grăbit. Este adevărat că în ultimii 20 de ani a fost un adevărat potop de legi schimbătoare. Cauzele acestor schimbări sunt mai multe. Dintre cele importante menţionez mai întâi ambiţia unor miniştri de a părea creatori, şi în al doilea rând faptul că nici o reformă şcolară nu pleca dela o concepţie unitară, fapt care dădea naştere la o serie de inadvertenţe ce se cereau corijate. Astfel se întâmpla că unul şi acelaş ministru trebuia să-şi corijeze de două-trei ori aceeaşi lege.

Să nu vă speriaţi că eu voi face la fel. In Monarhia austro-ungară orice lege nu devenea definitivă, decât după un an dela elaborarea ei, când i se mai făceau modificări pe bază de observaţie şi de experienţă. Să-mi daţi voie ca din acest punct de vedere să mă consider un moştenitor al tradiţiei Imperiului austro-ungar, după cum noi românii avem dreptul la întreaga moştenire ce ne revine de pe urma acestui imperiu.

Sunt bucuros că mă găsesc aici în mijlocul profesorilor. Profesoratul se bucură de un prestigiu real, în ochii tuturora. E drept că tineretul nostru se îndreaptă acuma spre cariere mai lucrative decât cea profesorală. Cu toate acestea, trebue să constat cu satisfacţie că fiecare, indiferent de înaltele funcţiuni la care a ajuns, e bucuros să declare cu orgoliu că a fost profesor. Cea mai splendidă figură a clerului românesc, I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan, ne-a spus astăzi că e mândru că a fost profesor şi că se consideră şi astăzi tot ca un dascăl. Alţii cari n'au deţinut vreodată funcţiunea de profesor, îşi amintesc cu plăcere de faptul de a fi dat câteva lecţii ca studenţi. Ca să dau însă un echivalent de aceeaş valoare cu exemplul I. P. Sf. Mitropolit Dr. Nicolae Bălan, vă voi face cunoscut că cineva care menţine funcţiunea supremă în cariera militară, mi-a spus nu demult: «şi eu am fost profesor la Şcoala Militară».

Să fim mândri de cariera noastră, dacă şi acei ce sunt în afara ei, se mândresc cu ea.

Profesorul secundar nu este numai o treaptă sau o categorie specială de slujbaş. El are o misiune din cele mai importante. Misiunea sa nu este aceia de a preda noţiunile elementare ale culturii ca învăţătorul, nici de a forma ca profesorul universitar, specialişti. Rolul Dv. al profesorilor secundari e cu mult mai important. Dv. aveţi rolul să formaţi omul, să modelaţi sufletul, căci Dv. vă este încredinţat elevul în faza formării sale sufleteşti.

Bine înţeles elevul nu trebue format după un şablon, ci după aptitudinile sale individuale. De aceea aveţi obligaţiunea de a cunoaşte elevii. Pe vremea când eram eu elev profesorii nu-şi îndeplineau această obligaţie. Ei ignorau pe proprii lor elevi şi mergeau cu această ignoranţă până acolo că la lecţiile lor, elevii puteau ieşi unul în locul celuilalt. Controlul elevilor era pe atunci superficial Azi lucrurile s'au schimbat. Profesorii îşi cunosc elevii, căci există astăzi mijloace ştiinţifice de cunoaştere a psihologiei individuale.

Profesorul secundar mai are însă o obligaţie. El nu trebue numai să cunoască pe elevi, ci trebue să-i ajute să se cunoască între ei. Dacă elevii nu sunt asistaţi în cunoaşterea lor reciprocă pot naşte grave rătăciri. Ne aducem aminte de rătăcirile recente ale tineretului, rătăciri cari proveneau din aceea că tinerii nu se cunoşteau pe ei, nu-şi cunoşteau limitele capacităţii lor şi veneau cu pretenţii de dincolo de puterea lor reală.

Desigur aci este cauza care creiază modestia necesară. Modestia nu înseamnă nici umilinţă, nici sfiiciune. Modestia nu exclude îndrăsneala. Sunt momente că nu există deosebire între prudenţă şi îndrăsneală. Un astfel de moment trăim astăzi, când trebue să îndrăsnim tocmai din prudenţă.

Dacă vorbesc de modestie nu înseamnă că educaţia tineretului trebue să le înăbuşe curajul şi îndrăsneala. Indrăsneala este creatoare, dar ea trebue adaptată circumstanţelor.

Este incontestabil că sarcina educării tineretului cade în cea mai mare parte pe umerii Dv.

Ceeace cer corpului didactic este ca să se angajeze în această operă de educaţie a tineretului cu tot zelul şi cu toată convingerea.

La această operă vă rog să vă angajaţi cu tot prestigiul. Prestigiul se bazează în primul rând pe pilda de demnitate personală.

In educaţia tineretului se cere în al doilea rând stăruinţă, iar în al treilea rând iubire. Numai dragostea pentru elevi poate săvârşi minunea transformării lor sufleteşti".

Izvor de predică şi meditaţie

Propoveduirea lui Dumnezeu între oameni, împreunată cu îndemnul continuu de a se conforma voinţei Sale, este una din îndatoririle principale ale misiunii preoţeşti. Pe aceasta o săvârşeşte preotul prin predica cu cuvântul şi cu fapta sa.

Vremurile actuale, de adâncă sguduire a temeliilor vieţii şi de radicală transformare a tiparelor ei, *impun o propoveduire necontenit trează şi intensă*. Căci numai în felul acesta se poate ajunge la reaşezarea creştinismului la cârma lumii, precum şi la intensificarea lucrării sale printre credincioşi.

Prin însăşi orânduirea divină, cuvântul învăţăturii Domnului n'a fost hărăzit să devină literă părăsită şi moartă, ci dimpotrivă: *literă vie*, aluatul care să frământe, să reîmprospăteze şi tonifice mereu duhul vieţii omeneşti, orientând — peste toate veacurile şi peste împrejurări oricât de vitrege — pe om în spre Cerul dătător de fericire adevărată şi vlaţă veşnică. Cei dintâi chemaţi să-l arate viu şi actual, sunt propoveduitorii altarelor sfinte, cari au datoria de a înfăţişa doctrina creştină în actualitatea ei, făcând-o deschisă vremurilor actuale prin interpretarea ei în lumina situaţiilor de azi, fără însă s'o desfigureze sau altereze în fondul ei originar.

O atare prezentare o poate face cralnicul altarului numai printr'o continuă adâncire, atentă meditare şi intensă trăire a învăţăturii Domnului. Un preţios izvor în această direcţie îl constitue recent apăruta lucrare a unui destoinic pastor protestant: Paul Schütz: «*Das Evangelium dem Menschen unserer Zeit dargestellt*». Berlin (Hans von Hugo Verlag) 1940, 489 pag. Preţul?

Sesizat de zăpăceala şi zdruncinarea unora din mădularele creştinătăţii, autorul ardea de dorinţa de a interioriza problemele credinţei şi vieţii creştine. In acest scop, el începu să citească din nou Evanghelia, alegând de călăuză, în acest drum, pe cea mai scurtă şi simplă dintre cele patru: sf. Evanghelie după Marcu. Pe calea aceasta pastorul amintit a făcut multe experienţe, pe care le comunică şi cetitorului, ca să-i servească de avertisment şi îmbărbătare. Foarte concludentă pentru indicarea căii ce duce la sesizarea dreaptă a problemelor vieţii este spovedania autorului din predoslovia cărţii, în care mărturiseşte răspicat că interiorizarea problemelor respective a putut-o face nu pornind dela puncte de vedere abstracte şi detaşate de realitatea vieţii, ci dimpotrivă: *plecând dela puncte de vedere răsărite organic din realitatea naţiunii şi a timpului său, integrate adânc în destinul acestora.*

Numai prin procedeul acesta toate marile probleme ale neamului omenesc sunt văzute într'o lumină nouă. De aceea dânsul preferă o tratare şi o expunere a concepţiei creştine despre lume şi viaţă prin prisma realităţii vii, faţă de o ştiinţă teologică prea abstract concepută sau prea mult înhămată la tipul ştiinţific al ultimelor secole.

La capătul drumului, pastorul respectiv a ajuns la concluzia că orientarea sănătoasă a făgaşului vieţii noastre o putem dobândi nu prin deprecierea omului, pricinuită de refugiul din faţa existenţei faptice; *spiritul creator se dobândeşte prin contactul intim cu realitatea vie.*

E deosebit de îmbucurătoare constatarea, pe care o face cetitorul la sfârşitul lecturii acestei cărţi, că expunerea corespunde întru totul punctului de vedere stabilit şi că autorul şi-a atins pe deplin scopul urmărit. Acest fapt explică dealtfel şi epuizarea, în mai puţin de un an, a primei ediţii a cărţii şi necesitatea scoaterii ei în ediţia a doua.

Pastorul Paul Schütz, cu puterea-i remarcabilă de a introduce pe cititor în adâncul tainei Fiului Omului, a dat un exemplu valoros despre felul cum trebue să vorbeşti contimporanilor despre Evanghelie, rămânând totuşi credincios teologiei. Din cuprinsul cărţii sale bănueşti şi simţi conturată perspectiva şi fizionomia vremurilor pe care trebue să le modeleze creştinismul. Felul în care ne înfăţişează chipul omului creştin, misterul figurii umane, lumea îngerilor şi sublimitatea vieţii veşnice, mântuirea, puterea şi lucrarea demonilor, anumite aspecte ale problemei sociale, precum şi situaţia teologică şi religioasă actuală din Apus, trebue să reţină îndeosebi atenţia cititorului. Intreg cuprinsul cărţii este presărat cu comparaţii şi imagini minunat alese. De remarcat apoi şi puterea cu care a pătruns anumite adâncuri ale doctrinei creştine.

Cartea aceasta oferă din belşug sugestii, orientări şi idei pentru alcătuirea de predici cu miez adânc şi potrivit vremurilor actuale. Pe lângă aceasta, unele părţi ale cărţii, deosebit de puternice în a despica adâncurile doctrinei creştine şi seva de viaţă care curge prin puterea lor, dau prilej de meditare, adâncire şi interiorizare a doctrinei creştine, element absolut indispensabil în alcătuirea de predici vii şi actuale.

Ceeace trebue să reţinem în chip special din punctul de vedere al autorului nostru, este *străduinţa propoveduitorului de a menţine cuvântul Domnului în contact intim, viu şi organic cu realitatea faptică*. Aplicând la noi acest principiu călăuzitor, ajungem la concluzia sănătoasă că predica de azi e reuşită şi folositoare, numai dacă-i răsărită organic din vremea şi situaţia în care trăim, cu alte cuvinte,

dacă adevărul ei este arătat prin prisma împrejurărilor româneşti actuale. In locul unei predici îmbibate de teoretizări abstracte şi didacticiste ce plutesc pe deasupra realităţii, *ne trebue o predică ruptă din realitatea vie a împrejurărilor pentru a căror redresare militează.* Nu vrem să spunem nicidecum că predica trebue să fie emancipată de orice suport teologic şi nici că ştiinţa teologică-i de prisos, ci numai că *predica este vie, actuală şi eficace, dacă ţâşneşte din viaţă şi nu din abstracţie pură, dacă izvorăşte din adâncul realităţii româneşti.* Căci numai ce-i din domeniul nedesfigurat al vieţii poate contribui la promovarea vieţii adevărate şi a destinului românesc.

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

Prăznuirea dela Mânăstire

Anul anul acesta hramul Mânăstirii Brâncoveanul dela Sâmbăta de sus fiind în ziua de 30 Aprilie, era de aşteptat să avem o zi călduroasă şi senină potrivită pentru desfăşurarea pelerinajului. Lucrul s'a petrecut altfel! A plouat toată vremea, ploaie măruntă şi rece. Pelerinajul s'a desfăşurat totuşi.

A alergat mulţime mare de închinători din judeţele: Făgăraş, Braşov, Sibiu, Alba, Târnava Mare, Hunedoara şi Vâlcea.

I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* înconjurat de mare sobor de preoţi a slujit sub cerul de plumb sf. Liturghie, Aghiasmă şi sf. Maslu. A vorbit poporului cu multă căldură şi cu deosebit avânt sufletesc. Poporul ascultă uitând de ploaie, înconjurând cu cea mai mare dragoste pe Inaltul Păstor.

Oastea Domnului a fost prezentă, cu 4 drapele şi cu sute de fraţi. „Congresul" ei a avut loc în duhul supunerii în mâna lui Dumnezeu. Miile de închinători, veniţi la Mânăstire pe timp de ploaie, au dat cel mai frumos examen duhovnicesc. Până când poporul ne va urma în felul acesta, destinul nostru se află pe calea înălţării. Dăm slavă lui Dumnezeu pentru aceasta.

Martor

INFORMAŢIUNI

Mulţămiri pentru urări. Inalt Preasfinţia Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* mulţămeşte pe această cale celor ce i-au făcut urări cu ocazia sfintelor sărbători ale Paştilor şi, împărtăşind tuturor arhiereşti binecuvântări, le face urări de prosperitate în viaţa cea bine plăcută Domnului.

Ziua „Temperanţei". Liga „Temperanţei", din România, organizează anul acesta, Duminecă 16 Mai o zi a „Temperanţei". După săvârşirea sf. Liturghii se vor ţinea întruniri în oraşe şi sate, în care vor fi ţinute cuvântări pentru combaterea beţiei şi îndrumarea spre o viaţă cumpătată. Indemnăm preoţimea noastră să sprijinească acţiunea „Temperanţei".

† Pr. Gheorghe Tătucu. In satul bănăţean, Iablaniţa, a răposat în Domnul şi a fost înmormântat în 31 Martie a. c. preotul octogenar *Gheorghe Tătucu,* urmaş dintr'o familie preoţească şi grănicereaacă din Banat. Aprig luptător naţionalist s'a deosebit prin activitatea sa din vestitele „congregaţii" dela Lugoj, alături de figuri ca Brediceanu, Titu Haţeg, Ştefan Petrovici, V. Braniştе ş. a. Apărător neînfricat al drepturilor grăniţereşti a avut cinstea să fie mult prigonit de stăpânirile străine de neam până când, după războiul desrobirii, a fost răsplătit prin alegerea sa de senator în parlamentul român şi prin alte distincţii. O valoroasă bibliotecă, cu vechi cărţi, a dăruit-o eparhiei caransebeşene, ear casa strămoşească a lăsat-o parohiei din Iablaniţa. Odihnească cu dreptii!

Donaţii. O stimată doamnă din Bucureşti, care doreşte să rămână necunoscută, a dăruit pe seama bisericii noastre, *Porumbacul de sus-apusean,* prot. Avrig, — biserica din satu-i natal, — următoarele: Un potir şi linguriţă, trei sfeşnice cu câte trei braţe şi una candelă, toate din argint. A mai dăruit însemnate cantităţi de untdelemn şi luminări. Dumnezeu să-i răsplătească jertfa adusă pe altarul bisericii! — Preot *Axente Tomuş.*

Act de mulţămire Oficiul parohial ort. rom. Hoghilag aduce pe această cale mulţămiri dlui V. Dan, notar, care a donat din bug. com. în mod excepţional şi în acest an suma de 35000 lei, pentru împrejmuirea cimitirului; în anul 1942 tot cu concursul vrednicului notar am obţinut suma de 65 mii pentru reparaţii la sfânta biserică şi casa culturală. De asemenea mulţumeşte dnei Silvia Dan care a cumpărat o perdea la uşile împărăteşti în valoare de 2300L.; a donat 20 kg. făină pentru prescuri şi una tipsie pentru disc. Tot odată dnei Jana Neamţu pentru una frumoasă icoană şi un kg. tămâie: iar credincioasei Olimpia Isac pentru suma de 4200 din care a cumpărat una învelitoare la prestol. Dumnezeu să răsplătească nobila lor faptă şi să servească îndemn şi altora. — Hoghilag la 30, III 1943. Nicolae Petri, paroh.

Sfinţire de biserică Duminecă 7 Martie 1943, în zorii zilei, clopotul primei biserici înălţate în cătunul *Curpen,* parohia Baia Craiului, din Prot. Hunedoara, chema din înălţimea muntelui pe credincioşii săi, şi pe cei din comunele învecinate, ca venind, să dea destinaţiei sale noul locaş de închinare. Credincioşii nerăbdători să vadă cât mai curând pe P. C. Sa Păr. Protopop *Nicolae Suciu* care, prin grija părintească a I. P. Sf. Părinte Mitropolit Nicolae, a fost delegat cu sfinţirea provizorie a noului locaş, a ieşit întru întâmpinarea P. C. Sale şi a unui sobor de preoţi. După Sf. Liturghie P. C. Sa Păr. Protop, prin cuvântul său arată credincioşilor, rolul mântuitor al Bisericii singura care deţine darurile pe cari Tatăl ni lea trimis prin Fiul Său. P. C. Sa laudă sârguinţa acestor vrednici creştini, iubitori de casa Domnului, cari tot materialul, până şi apa şi nisipul, l-au urcat în spinare dela poalele muntelui pentru ca, prin cimentul, dragostei, să-şi ridice lor locaş de închinare. In numele credincioşilor P. C. Sa mulţămeşte I. P. Sf Mitropolit Nicolae care le-a făcut deosebita bucurie ca în anul acesta să poată lua Sf. Paşti în biserica lor şi să-şi spună la ei acasă creştinescul salut „Hristos a înviat"! Preotul locului A. Botiş mulţămeşte lui Dumnezeu că l-a învrednicit cu sănătate şi putere să poată vedea şi acest al 8-lea locaş de închinare terminat şi sfinţit. — Pr. *D. Oi.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă în 9 Mai 1943 servesc cons. Ieronim Grovu, Dr. Spiridon Cândea şi prot. Mih. Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu şi Simion Macarie. *Predică*: cons. *Dr. Spiridon Cândea.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Preotul Ioan Albu* dela parohia Sibiu-Iosefin.

Dela Societatea română de înmormântare din Sibiu: Domnul Dr. Gheorghe Bărbat secretar general al municipiului Sibiu pensionar şi soţia Elena au dăruit fondului căminului pentru bătrâni al societăţii 1000 lei în loc de cunună pieritoare pe mormântul cumnatei respectiv sorei *Valeriu Dr. Petru Vlad* decedată în 20 Aprilie 1943 în Bucureşti. Pentru acest creştinesc dar mulţămeşte cu recunoştinţă preşedintele *Timotei Popovici.*

Nr. 5472/1943 [36] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a treia **Crăciunelul de sus,** se publică concurs pe termen de 30 zile.

Beneficiile sunt următoarele:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială în stare bună având şi supraedificate.
3. Sesie parohială de 22 jugăre arător şi fânaţe.
4. Stola uzitată în parohie.

Cererile se vor înainta la Consiliul arhiepiscopesc în Sibiu, care va întregi parohia prin numire.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 4 Mai 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 4759/1943

AVIZ

Se aduce la cunoştinţa absolvenţilor şcoalei de cântăreţi bisericeşti „D. Cunţan" din Sibiu că, s'au luat în bugetul Statului noui posturi de cântăreţi bisericeşti.

Cei care doresc să fie salariaţi din bugetul Statului, să înainteze Consiliului arhiepiscopesc din Sibiu cerere timbrată, însoţită de toate actele prevăzute în *avizul* publicat în „Telegraful Român" Nr. 16—17 din 25 Aprilie a. c. La aceste acte se va alătura şi propunerea oficiului parohial, pentru trecerea cântăreţului în bugetul statului, pe seama parohiei respective.

Toate aceste acte trebuesc înaintate până cel mai târziu la data de 30 Mai a. c.

Cântăreţii bis. care au înaintat asemenea cereri, însoţite de acte, vor arăta data când au trimis cererile şi actele.

Sibiu, la 1 Mai 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

AVIZ

Se aduce la cunoştinţă P. C. Protopopi şi C. Preoţi că s'a urcat taxa de publicare a Concursurilor în Telegraful Român şi anume:

Concurs de parohie cl	**I**	**lei 1000**
„ „ „	**„ II**	**„ 750**
„ „ „	**„ III**	**„ 500**
„ „ protop.		**3000**

Pe lângă aceste sume se adaugă taxe de timbre de lei 10 la Concursele de paroh, şi lei 30 la Concursele de protopop.

Administraţia „TELEGRAFULUI ROMAN"

Nr. 43/1943 34 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. I Jina I, protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în „Telegraful Român".

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat;
2. Venitele stolare obişnuite în protopopiat.

Intrucât cel ales va fi şi conducător al oficiului parohial, va primi şi relut de locuinţă şi lemne, conform hotărârilor ce se vor aduce de către consiliul parohial în fiecare an, când se compune bugetul parohiei.

Cererile de concurs se vor înainta în termen oficiului protopopesc Mercurea, însoţite de documentele necesare şi de încuviinţarea I. Prea Sfinţitului Mitropolit.

Concurenţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a Oficiului protopopesc, în parohie pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Mercurea, 17 Martie 1943.

Oficiul protopopesc ort. român Mercurea, în înţelegere cu consiliul parohial din Jina.

Dumitru Ciuchendea
protopop

Nr. 74/1943 (32) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a Socet cu filiile Poiana-Rechiţelii şi Runcul-mare din protopopiatul Hunedoara, cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficile împreunate cu acest post:

1. Casă parohială corespunzătoare;
2. 4 jug. fânaţ;
3. Câte una măsură porumb (măsura à 30 litri), sau preţul de piaţă al unei măsuri de porumb dela fiecare familie din materă şi filii;
4. Una zi de lucru de fiecare casă din materă şi filii.
5. Stola obişnuită în parohie;
6. Salarul dela Stat

Cererile de concurs se vor înainta Oficiului Protopopesc ortodox român a Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara, 22 Martie 1943.

Oficiul Protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu Consiliul parohial.

Nicolae Suciu
protopop

Nr. 628/1943. (30) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Sâmbăta de sus apuseană, din protopopiatul Făgăraş, se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela întâia publicare în „Telegraful Român".

Beneficiile parohului vor fi:

1. Salarul dela Stat.
2. Stola uzitată în parohie;
3. Casă parohială cu dependenţe şi grădină;
4. 5 jugăre eclejie, fânaţ;
5. 3 stj. lemne de foc în pădurea bisericii.

Cererile de concurs se vor înainta, în termenul fixat, Oficiului protopopesc în Făgăraş, însoţite de documentele reglementare şi de încuviinţarea de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc.

Concurenţii, cu prealabilă înştiinţare a subsemnatului oficiu protopopesc, se vor prezenta în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Făgăraş, la 25 Martie 1943.

Prot. Pavel Borzea
protopop

[28] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III Ludeşti din protopopiatul Orăştiei se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate acest post:

1. Salarul dela Stat;
2. Casă parohială cu supraedificate economice;
3. Grădină în extenziune de 439 stg. p.;
4. 20 jug. pădure şi 2 fânaţe de circa 2 cară de fân.
5. Dela 100 familii câte o ferdelă (de 20 l.) porumb sfărâmat;
6. Dela 100 familii câte o zi de lucru;
8. Stola obişnuită în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta, în termen, Oficiului protopopesc al Orăştiei, însoţite fiind de toate actele necesare.

Concurenţii se vor prezenta, cu prealabila încuviinţare a Oficiului protopopesc, în parohie, spre a satisface normele prevăzute în Regulamentul pentru parohii.

Orăştie, la 28 Martie 1943.

Pr. Iosif Vinţan
adm. protopopesc

Nr. 3308/1943. (29) 3—3

Concurs

Pentru întregrrea parohiei vacante de clasa III, Măgura cu filiala Jeledinţi, protopopiatul Orăştiei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salarul de Stat;

Sesiunea parohială în materă: 1 jug. 113 st. patraţi pământ arător, iar în filie: 3 jug. 534 stg. patraţi fânaţ.

3. Dela fiecare familie din materă şi filie, câte o ferdelă de porumb şi câte o zi de lucru.
4. Stola obişnuită în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta, în termen oficiului protopoesc, în parohie, spre a împlini prevederile Regulamentului pentru parohii.

Orăştie, la 27 Martie 1943.

Pr. I. Vinţan
adm. protopop.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ ARHIVELE STATULUI SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 16 Maiu 1943 — Nr. 20

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Str. Şaguna 8 Sibiu

Organ naţional-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitrop...

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Şase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Ortodoxia, lumina curată a lui Hristos

Fiul lui Dumnezeu s'a coborît în lume în trup smerit de om şi a suportat umilirile şi patimile cele înfricoşate, ca să ne reveleze adevărul dumnezeesc, singurul prin care ne putem înălţa viaţa cu adevărat şi ne-o putem mântui. Nici unul din sistemele filosofice, câte au fost construite dela apariţia creştinismului, nu a putut suporta nici pe departe proba vreunei comparaţii cu învăţătura lui Hristos, nici în încheieturile lui doctrinale, nici în urmările practice. Creştinismul a rămas pe deasupra tuturor, neîntrecut, neajuns, neînlocuibil, un infinit de profunzime şi de armonie. Numai omul care trăeşte cât mai conform cu el trezeşte în toate conştiinţele respectul şi admiraţia fără rezerve, numai societatea care şi-a încreştinat cât mai deplin conţinuturile şi aspiraţiunile sale de viaţă s'a constatat că s'a apropiat de idealurile dreptăţii şi armoniei sociale.

Toate ideologiile pasionate ale ultimelor veacuri, pe cari a încercat omenirea să le ia ca norme pentru organizarea politică şi socială a popoarelor, n'au făcut decât să înmulţească patimile, desbinările, forţele desechilibrării şi neliniştii în sânul societăţii omeneşti, pe măsura depărtării lor de învăţătura creştină, care s'a dovedit în practică un adevăr absolut, lipsit de orice scădere.

Dar din formele în cari s'a ramificat creştinismul în istorie, aceea care a păstrat în mod cu totul curat adevărul lui Hristos, este ortodoxia.

In două feluri se poate constata acest fapt:

Intâi prin mărturia istoriei, care ne arată că singură Biserica ortodoxă nu s'a dedat la nici un fel de schimbare a adevărului revelat şi cuprins în Sf. Scriptură şi Sf. Tradiţiune. Noi avem până azi creştinismul aşa cum l-au avut Sf. Părinţi din sec. II—V. Toţi teologii catolici, anglicani, protestanţi recunosc aceasta, unii făcând, se înţelege, chiar din aceasta o vină Bisericii noastre, declarând-o osificată, petrificată în idei şi forme arhaice, ca una care n'a desvoltat adevărul creştin după cerinţele fiecărui timp. Prin urmare Biserica ortodoxă n'a ştirbit adevărul coborît de sus, n'a diluat vinul ceresc cu apa sfătoşeniilor omeneşti, n'a purces la zădărnicirea supremei acţiuni a lui Dumnezeu de-a readuce lumea la adevăr. Cine a purces pe calea schimbărilor după principiul adaptării la spiritul timpului, trebue să schimbe continuu, odată ce şi timpul se schimbă fără încetare. Unde se poate ajunge, în felul acesta, ne-o arată protestantismul, care în mulţi din reprezentanţii lui a ajuns până dincolo de orice învăţătură creştină fundamentală.

Dacă toate aceste schimbări sunt omeneşti, se înţelege că greu se va găsi una care să poată pretinde cu succes o polarizare a întregului creştinism în jurul ei.

Unitatea creştinismului diversificat în atâtea forme amestecate cu adausurile raţiunii umane, în desvoltarea ei istorică, nu se va putea realiza decât prin concentrarea tuturor în jurul adevărului divin nefalsificat de oameni, aşa cum îl aflăm în primele veacuri creştine şi cum e mărturisit până azi de Biserica ortodoxă. E punctul de vedere care s'a impus mai mult în conştiinţa teologică şi creştină din toate ţările, pentrucă e cel mai just, cel mai rezonabil. Intre oamenii cari se ceartă, pacea se poate restabili temeinic numai prin supunerea lor unui for care-i depăşeşte: lui Dumnezeu.

Interesant este de altfel că pasiunea aceasta pentru adevăr, adecă pentru Revelaţiunea divină, în orice desbatere cu privire la refacerea unităţii creştine, caracterizează în mod deosebit conştiinţa ortodoxă. Dintre toate ramurile creştine, ea singură a rămas totdeauna pe lângă rolul de-a fi *martoră a adevărului*, de-a sta lângă adevăr. Se prezintă şi azi ca şi în trecut din partea altor confesiuni creştine fel de fel de considerente şi de atracţii prin cari ar vrea să se facă pe ele centre de polarizare a creştinismului. Se induc motive politice, culturale, organizatorice, se ridică în slăvi persoane omeneşti şi scaune din cari ar izvorî binefaceri copleşitoare peste lume. De adevărul lui Hristos şi de Hristos însuşi nu vorbeşte însă nici o altă ramură creştină. Cel puţin în faţa ortodoxiei nu poate vorbi nici una, fiindcă se jeneză. Singură Biserica «dreptei credinţe», a «dreptului adevăr», vorbeşte numai de adevărul lui Hristos, numai de adevărul revelat, pentrucă numai ea îl are, numai ea a rămas pe lângă el, respingând ispitele lumeşti şi primind mucenicia veacurilor.

Ortodoxia stă singură pe lângă scaunul lui Hristos, până la plinirea vremii, când adevărul ei va trebui să câştige toată omenirea ce e dornică să facă mai întâi până la capăt experienţa «creaţiilor» sale.

In al doilea rând faptul că ortodoxia reprezintă adevărul nefalsificat poate fi dovedit din scrutarea comparativă a ei cu oricare altă ramură creştină.

Formele creştinismului apusean sunt treptele unei continue diluări a adevărului integral al Revelaţiei. S'au tot făcut acolo concesii patimilor omeneşti, până ce creştinismul a slăbit atât de mult în autoritatea şi densitatea lui de factor supraomenesc, încât le-a fost uşor acestor patimi să-l înlăture aproape cu totul. Ortodoxia singură a rămas să înfrunte de pe poziţia deplinei intransigenţe aceste patimi, să zugrăvească omului un ideal nerelativizat, să susţină în sufletul acestuia conştiinţa că ortodoxia e ceva într'adevăr de dincolo de lume şi chiar dacă el nu poate atinge idealul ce i-l zugrăveşte ea, totuşi tinde tot mai sus, continuu nemulţumit cu ceea ce a realizat. Idealul de om al credinţei răsăritene nu e un ins care ştie doar să-şi ascundă sub aparenţe de civilizaţie prea exageratele porniri pătimaşe. Acesta e propriu Apusului. Ortodoxia este radicală, ea cere absolutul. Cere desrădăcinarea reală a patimilor. Nu un om «civilizat», moderat în toate, atent la aparenţe cu semenii, ci un om transfigurat până în adâncuri, purificat total, un intransigent al sfinţeniei reale, transparente, cere ortodoxia prin spiritul ei ascetic şi prin pilda sfinţilor ei. Ea cere mult, căci ştie că numai cerând mult, se poate obţine dela majoritate măcar puţin şi se satisface setea religioasă a omului, care nu se împacă cu diluări din partea Bisericii.

Relativismul religios şi moral al Apusului a dus lumea la biologismul său năsăturat şi la toate neajunsurile sociale. Acesta l-a făcut isvorul tuturor doctrinelor cari au deslănţuit şi au justificat patimele omeneşti.

In Apus creştinismul a avut ca ideal să «civilizeze» pe om, pentru a-l scoate din barbaria unde se afla până acum opt sute de ani. In Răsărit, unde creştinismul apăruse într'o lume civilizată de mult, idealul a fost unul mai înalt: să-l sfinţească. Poate a fost necesară această etapă în Apus! Dar de aci urmează că acum creştinismul apusean trebue să se înalţe la treapta mai înaltă, pe care o reprezintă ortodoxia. A venit timpul ca ortodoxia să pătrundă în Apus, dacă vrea acela să găsească o ieşire din starea imposibilă la care l-a dus civilizaţia, ca şi pe popoarele în mijlocul cărora a apărut creştinismul.

Creştinismul apusean îşi dă însuşi seama că ortodoxia reprezintă forma cea mai dens-religioasă din tot creştinismul şi cea mai intensă vitalitate. Ambele confesiuni apusene privesc, în suprema criză prin care trec acum, cu ultima nădejde spre Sud-Estul european, admirând religiositatea masivă şi unanimă a popoarelor ortodoxe. Spiritualitatea ortodoxă e studiată cu fervoare şi e admirată ca o adevărată minune. Apusul creştin îşi nădăjdueşte renaşterea prin Răsărit. Aici Hristos domină cu tot adâncul de putere misterioasă care emană din el. Nu omul, unul singur, sau fiecare individ, ca în Apus, formează aici cuprinsul scrisului şi vorbirii creştine, ci Hristos.

Tocmai din dorinţa de a se întineri cu forţă religioasă nouă, ni se fac fel de fel de chemări drăgăstoase din partea reprezentanţilor acestui creştinism apusean.

Dar un lucru trebue să accentuăm: Dacă creştinismul apusean vrea să renască şi să-şi recâştige puterea pierdută acasă la el, trebue să se reidentifice complect cu ortodoxia, nu să caute să toarne şi la noi apa oaselor lui îmbătrânite.

Creştinismul apusean trebue să restabilească pe Hristos în centrul conştiinţelor, înlăturând domnia omului.

Neamul nostru e fericit că sufletul lui a crescut şi este înrădăcinat în adevărul cel nealterat al lui Hristos. Adevărul acesta întreg şi drept ca lumina, i-a limpezit chipul frumos şi sănătos al sufletului său, i-a dat o pornire nereţinută spre ideal, l-a împodobit cu bunătate, cu echilibru, cu înţelegere largă, cu frână în tot ce e patimă şi cu înclinări curate. Suntem unul dintre cele mai spiritualizate şi mai înţelepte neamuri, datorită ortodoxiei.

Prin ea am îndeplinit cea mai importantă funcţie istorică pentru Europa, apărând-o în tot trecutul de haosul Asiei.

A încerca o desfacere a acestui neam din ortodoxie, înseamnă a încerca o desrădăcinare, a-l face să-şi lapede cu dispreţ tradiţiile scumpe şi însaşi identitatea lui. Aceasta e o imposibilitate. Prin ortodoxie noi suntem noi înşine. Prin ea suntem cei dintâi într'o casă care-i a noastră din moşi-strămoşi şi nu codaşi într'o casă ocupată de alţii.

Un neam care ţine la demnitatea lui trebue să fie întreg acolo unde este. Un neam hibrid, cu jumătate fiinţa într'o parte, cu jumătate în alta, nu ştie ce este niciodată. O parte nu te priveşte cu încredere, cealaltă te repudiază şi nu îţi oferă nici una ambianţa spirituală să joci un rol cu demnitate şi cu curaj. Nu există nici un neam care să ofere în întregime acest jalnic aspect de hibridism. Ar fi de râsul lumii.

Destinul unui neam nu se croeşte din poziţii intermediare şi din cârpituri. El trebue să aibă un relief categoric, o poziţie netă. Drumul lui trebue să fie o axă dreaptă, ca linia adevăratului caracter, pornind dela izvoare şi înaintând îndrăsneţ în întunerecul viitorului. Destinul nostru e hotărât de istoria noastră.

D. STĂNILOAE

Intru pomenirea lor! *In ziua de 7 Mai 1943 s'au împlinit 5 ani. de când s'a stâns glasul de profet al poetului, fiu de preot dela Răşinarii Sibiului,* Octavian Goga; *ear în 9 Mai s'a împlinit un sfert de veac dela trecerea la cele veşnice a celuilalt poet, tot fiu de preot,* George Coşbuc. *Amândoi mari personalităţi, au ştiut să preţuiască şi au izbutit să cânte cu avânt, în nemuritoare versuri, neamul, legea şi credinţa. — Iubitori profunzi ai ţăranului şi luptători neînfricaţi ai românismului, opera lor ne slujeşte drept călăuză în luptele din asprele frământări în care vieţuim şi din care nădăjduim, cu toată încrederea, să ieşim cu laurii biruinţii. De aceea ţara noastră întreagă, şi îndeosebi Ardealul în care cei doi iubiţi ai noştri au văzut mai întâi lumina zilei, le aduce, şi de astădată, smerita sa închinăciune, păstrându-le neştirbită recunoştinţă şi caldă aducere aminte...*

Clipe de răspunderi

Niciodată omenimea nu a trăit clipe de mai mare şi mai generală răspundere, ca cele de astăzi. Ce natural şi simplu sună această frază, acest adevăr — dacă voiţi! Şi totuşi, cât de puţin este el înţeles. Cât de departe suntem dela perceperea sensului său adânc, dela îmbrăţişarea spirituală a amplitudinei sale, împreună cu tot ce-i aparţine: fond, climat şi concluzii. Mă gândesc, firește, la marea majoritate a oamenilor.

Clipe de răspunderi. De mari răspunderi! Pentru ce? Pentrucă evoluţia universală, destinul, a pus în faţa generaţiei actuale rezolvarea prin luptă eroică, morală, fizică şi tehnică, a celei mai mari, dar şi mai frumoase şi mai grele probleme: spiritualizarea, adecă înălţarea omenirii pe o treaptă spiritual-morală superioară. Este vorba de înfrângerea şi eliminarea încubaţiunilor satanice de origine iudaică, cu întreg mercenarismul lor, din viaţa popoarelor. Evident o ţântă mare, un ideal. Dar ce sacrificii enorme! Râuri de sânge curg, cele mai preţioase vieţi se sting, în faţa rânjetului jidovimii, cocoloşită în capul şi în spatele trântorilor şi îmbuibaţilor tuturor popoarelor.

In prezenţa acestui năprasnic aspect social, trebue să ne cutremure pe toţi un singur gând fulgerător: răspunderea fiecăruia din noi, a fiecărui individ în parte.

Solidaritatea europeană este un imperativ categoric al momentelor actuale.

Iar noi, să întrăm cu toţii în tranşeea spirituală a neamului. Cum vom face aceasta? In primul rând să ne verificăm conştiinţa.

Auzim vorbindu-se de răspundere în faţa istoriei, a oamenilor, a conştiinţii noastre şi a lui Dumnezeu. Sunt frumoase aceste explozii de sentimentalism etic, dar ele sunt inoperante, dacă nu credem în special în puterea conştiinţei noastre şi mai ales în atotputernicia lui Dumnezeu.

Pentru ca cineva să-şi poată verifica faptele, gândurile şi cuvintele — căci de acestea este vorba, — el trebue mai întâi să-şi simtă candela conştiinţii arzând şi flacăra lui Dumnezeu luminând deasupra noastră, a tuturor.

Căci trebue să ştim, că faptele noastre — ca să nu mai vorbim de cuvinte şi gânduri — au exact valoarea pe care le-o acordă conştiinţa noastră intimă, cald şi sincer solicitată pentru apreciere. Sunt foarte mulţi oameni, cari nici nu ştiu, că au o conştiinţă. Alţii, fie că bănuesc ce înseamnă ea, fie că au recunoscut-o, o desconsideră aproape cu desăvârşire. Şi astfel aceştia nu au niciodată icoana clară a faptelor şi acţiunilor lor. Căci precum am spus, numai conştiinţa cântăreşte şi imprimă valoarea precisă a faptelor. Raţiunea greşeşte foarte des, dacă nu chiar totdeauna, atunci când lucrează fără colaborarea conştiinţei. Aceşti oameni, cari se bazează numai pe inteligenţa lor, pe calculele reci ale raţiunii lor, greşesc des şi îşi procură atât sieşi, cât şi altora cele mai mari neajunsuri. Şi în aceste timpuri cruciale, apocaliptice, urmările greşelilor noastre sunt înzecit mai grave!

De aceea trebue să ştim, că pe umerii fiecăruia din noi apasă o mare răspundere. Faptele şi acţiunile noastre sunt şi rămân nule, negative, sau destructive, dacă nu sunt aprobate, fără reticenţe, îngăduinţe şi omisiuni, de vocea sacră a conştiinţii noastre.

Şi pentru ce trăim?

Pentru naţiune şi pentru umanitate! Naţiunea: copiii noştri! Umanitatea: înălţare pe treapta spirituală. Cine nu are aceste două viziuni, nu trăeşte în actual. E şi efemeridă, şi anacronic.

Ioan Al. Bran-Lemeny

Teologul bulgar Ştefan Ţankov

Zilele acestea ne cercetează cel mai cunoscut dintre teologii bulgari, Protopresbiterul Ştefan Ţankov, profesor la Facultatea de Teologie din Sofia. P. C. Sa este destul de cunoscut cercurilor teologice din România, în primul rând pentrucă însăşi studiile şi le-a făcut în anii dinainte de războiu la cea mai celebră Facultate de Teologie din acea vreme a Sud Estului Europei, la Cernăuţi. In al doilea rând pentrucă având, între alţii, coleg de studii pe I. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, profesorul Şt. Ţankov a avut plăcuta idee de a-şi vizita în 10—12 Aprilie 1940 colegul de odinioară, pe care l-a mai întâlnit în diferite rânduri, ca de pildă în 1925 la Conferinţele ecumenice-bisericeşti dela Stokholm, apoi în 11—14 Martie 1939 cu ocazia funeraliilor Fericitului Patriarh Miron, etc.

Profesorul Şt. Ţankov este însă tot aşa de cunoscut şi în lumea mare a teologiei europene, catolice şi mai ales protestante, ca unul care nu numai că a reprezentat Biserica Bulgară la toate congresele şi conferinţele mişcărilor ecumenice, ci a şi scris o serie întreagă de lucrări făcând cunoscut în lumea întreagă pe de o parte temeinica sa cultură teologică, pe de alta viaţa şi progresele Bisericii bulgare şi chiar ale întregii ortodoxii.

Amintim din aceste lucrări următoarele: 1) Constituţia Bisericii bulgare, Zürich, 1918 (nemţeşte), 2) Administraţia Bisericii bulgare Halle, 1920 (nemţeşte), 3) Constituţia Bisericii româneşti, Sofia, 1926 (bulgăreşte), 4) Creştinătatea ortodoxă a Răsăritului conferinţe ţinute la Universitatea din Berlin în vara lui 1927. Tradusă şi în limba engleză, 5) Istoria şi organizarea mânăstirii Rilo din Bulgaria, Sofia, 1936 (bulgăreşte), 6) Naţiune, Stat, lume şi Biserică în concepţia Răsăritului ortodox, Sofia, 1937 (bulgăreşte şi nemţeşte); 7) Convocarea unui sinod ecumenic, referat susţinut la primul Congres al teologilor ortodocşi din Atena (29 Nov.— 4 Dec. 1936), 8) Biserica ortodoxă bulgară dela independenţa bulgară până astăzi, Sofia 1939 (bulgăreşte), etc. etc.

In toată această laborioasă activitate bisericească şi teologică Prof. Şt. Ţankov se afirmă ca un profund teolog ortodox, crescut pe temeliile tradiţiei ortodoxe dar şi cu nebănuite puteri de a face cunoscută Biserica sa dincolo de cercurile de specialişti şi de graniţele naţionale. Canonist de reputaţie europeană, P. C. Sa aminteşte prin lucrările de drept bisericesc pe vestitul episcop Nicodim Milaş. Dacă n'a afirmat ca şi Episcopul din Zara principiul autorităţii ierarhice-sinodale ca organ suprem de conducere în Biserică, Prof. Şt. Ţankov este nu mai puţin pe vechile făgaşe ale teologiei ortodoxe.

Ca unul care în afară de studiul amintit asupra Bisericii româneşti, stăpâneşte binişor şi limba noastră şi are mai presus de toate o vie simpatie faţă de Biserica şi teologia românească, Profesorul Ţankov are dreptul la întreaga noastră simpatie şi gratitudine.

Prof. T. Bodogae

ECCE MATER

Dela un timp încoace în Sibiu pulsează multă viaţă, mai ales ortodoxă. El este cunoscut azi de toţi ca cetate a Ortodoxiei. Este ca un soare care luminează din ce în ce mai cu putere şi-şi trimite razele călduroase departe copleşind şi acoperind totul, inclusiv Blajul fraţilor de la strana stângă. — Iar decând Sibiul a devenit şi centru universitar, este şi mai plin de viaţă, în toate sensurile. — Prin gândul I. P. S. Mitropolit Nicolae şi înţelegerea profesorilor universitari s'a realizat aşa de repede alianţa Bisericii cu Universitatea, trecând amândouă în rând pe baricade, în luptă naţională şi ortodoxă, precum se vede din ultimele cicluri de conferinţe, dintre care unul religios. — Şi ce bine este când făuritorii ştiinţei ies din biblioteci şi dintre zidurile universităţii în viaţă, pentru a clarifica ideile, a arăta drumul şi a sădi încrederea în lupta noastră, în vremurile acestea de confuzie. —

Una din aceste conferinţe a fost închinată Asistenţei sociale în legătură cu Biserica de Dl Prof. Dr. Popovici, cu care ocazie Păr. Prof. Dr. Stăniloae a stăruit în această foaie asupra problemei mamei şi a copilului, dând şi câteva sugestii frumoase. — Problema căsătoriei religioase, problema natalităţii, problema mortalităţii infantile etc. rezumate în problema mamei şi a copilului, interesează în soluţionarea lor şi Biserica.

Iar, întrucât ea afirmă punctul de vedere religios, este pentrucă ea vrea nu numai binele ei, dar şi pe al statului însuşi. — Biserica ortodoxă nici când n'a ridicat piatra s'o arunce împotriva Statului român.

S'a văzut zilele trecute în ziare măsurile luate de guvernul bulgar privind ajutoarele de căsătorii, ca imitaţie după regimul fascist, unde se aplică de mult. — Noi preoţii dela sate vedem şi simţim toată durerea dar n'o putem vindeca singuri. Vedem cât de chinuită trăeşte ţăranca, această mucenică a neamului nostru şi cât de greu îşi creşte multele-i odrasle, între munca ogorului şi a casei. — Dacă la oraş soţia se sfieşte să fie mamă, apoi săteanca socoteşte copiii ca daruri dela Dumnezeu şi creşte cum poate, fără cârtire, şi câte 3-4 feciori (afară de fete) pe care-i trimite acum să apere ţara şi pe noi toţi.

Aceasta este mama adevărată, isvor de vieţi, care face tăria neamului.

Problema mamei şi a copilului este o problemă de stat, dar la soluţionarea ei, mai ales în ceeace priveşte intensificarea cultului mamei şi al copilului, pot ajuta toate instituţiile de cultură şi toţi cei cari simt românește şi creştineşte. — Se simte nevoia, dacă nu să ridicăm o statue MAMEI şi SOŢIEI adevărate cum zice regretatul profesor, G. G. Longinescu, să fixăm o dată în care toată suflarea românească să cinstească pe mamă şi copil, iar din ajutoarele ce se vor strânge, să se facă un fond, care să servească numai în acest scop. — Biserica întotdeauna a învăţat prin taina cununiei, mai ales, să dea mare preţuire sufletului femenin, ca mamă şi soţie, care înzestrat de Dumnezeu cu alese calităţi, face fericirea căminului, prin aceasta propăşirea Bisericii şi a neamului.

Societatea ortodoxă a Femeilor române pusese în practică acum câţiva ani, gândul, admirabil în sine, de a cinsti pe mamă şi copil, în luna Mai. — Aşezarea ei însă n'a prins, deoarece rânduiala ei n'a ţinut seamă de tradiţia vieţii noastre creştineşti şi românești, legate de calendarul ortodox, pe care trebue să altoim toate gândurile de primenire şi îmbunătăţire a vieţii naţionale. De atunci s'a mai fixat câte o zi izolată pe an, iar anul acesta a fost în ziua de Sf. Nicolae.

Instituirea unei zile sau săptămâni a mamei în luna Mai ni se pare o imitare după catolici, care au închinat luna Mai Fecioarei, fără nici o noimă, luându-se după o legendă. In luna Mai Fecioara n'are nici o sărbătoare. Noi ortodocşii nu ne cunoaştem trecutul, iar lucrurile frumoase din trecut aşteptăm să ni le descopere alţii. Şi aceştia se întâmplă să fie interesaţi. — Altfel am cunoaşte că, în zilele sale de glorie, Imperiul bizantin sărbătorea cu tot fastul pe Maica Domnului, patroana lui, în luna August, îndeosebi în capitală (Bizanţ) dela 1-15 August cu post, rugăciuni şi slujbe zilnice la fiecare biserică: la 15 Aug. avea loc prăznuirea Adormirii cu mare pompă în bis. Sf. Sofii, după care prăsnuirea se prelungea cu veselie până la sfârşitul lunii. — Era o închinare şi o cinstire cu fineţe şi cu temei.

Care ar fi dar ziua sau timpul cel mai potrivit pentru glorificarea mamei şi a copilului? Dar întrebarea aceasta se leagă de alta: Dar ce model punem înaintea acestor mame pe care vrem să le ridicăm şi glorificăm? «Voiţi o sărbătoare a copilului şi a mamei, pentru a glorifica sentimentul de grijă şi de prevedere a viitorului acestui neam? Nimic mai frumos, nimic mai necesar! Dar ce imagine mai sublimă şi ce model mai însufleţitor putem creia noi pentru un asemenea cult, decât chipul dumnezeesc al Maicii Domnului?» zicea aşa de frumos dl Prof. Nichifor Crainic cu şase ani în urmă. Iată mama: Maica Domnului! Aceasta să fie patroana. Nu avem, nu putem afla, nici inventa o altă icoană de adorare a mamei şi a copilului. Ne trebue cultul mamei şi al copilului şi nu-l putem lega decât de Maica Domnului prin sărbătorile ei. Cultul bisericesc al Maicii Domnului are atâta rezonanţă în sufletul poporului nostru! In rugăciuni, în iconografie, în imnografie geniile filosofice şi poetice ale multor veacuri au căutat expresiile cele mai alese, posibile unui limbaj omenesc, pentru a arăta virtutea şi cinstea de care se bucură Sf. Fecioară în faţa oamenilor şi a lui Dumnezeu, pe care Biserica o înalţă mai presus de Heruvimi şi Serafimi. Iată serva Domnului, spune Fecioara, care consimte să ţină pe braţe pe Mântuitorul lumii. Iată serva Domnului, iată serva neamului, poate zice aceea care consimte să ţină pe braţe un prunc, care va fi o forţă a bisericii şi a neamului din care face parte.

Cu prilejul sărbătorilor Maicii Domnului, să facem de pe amvon viu cuvântul Bisericii în glorificarea mamei şi a copilului, iar prin Asociaţia tineretului femenin, «Anastasia Şaguna», a viitoarelor mame, avem ocazie să intensificăm cultul mamei şi al copilului, alături şi prin Biserică.

Iată mama: Maica Domnului cu pruncul în braţe!

Priviţi-i icoana şi s'o aveţi pururea cu voi şi în voi!

Preotul Gh. C. DIACONU-UDA
dela Bobohalma

Citiţi, sprijiniţi şi răspândiţi ziarul

Telegraful Român

Inochentie Micu Klein

La Blaj se sărbătoreşte în aceste zile 250 de ani dela moartea luptătorului naţionalist, episcopul Inochentie Micu Klein, care a trebuit să sufere în urma îndrăsnelii sale de a-şi iubi neamul cele mai grele lovituri din partea duşmanilor de totdeauna ai românismului, pe carl foala noastră nu a încetat să-l identifice, chiar dacă n'a plăcut totdeauna celor din oraşul în care e sărbătorit azi episcopul martir.

Inochentie Micu Klein a avut să suporte adversitatea a doi duşmani mari coalizaţi împotriva lui: a forţei imperiale din Viena şi a forţei spirituale din Roma. Ţinut în exil la Roma, „în captivitate romană" cum zice el, după ce i se smulsese demisia din episcopat, el a trăit acolo până la moarte 28 de ani de cruntă mizerie, plângându-se literalmente adeseori că moare de foame.

Citâm din biograful lui, d. Zenovie Păclişanu, care nu poate fi acuzat de părtinire: „Klein, care petrecea la Viena... a fugit la Roma crezând că scutul Papei va fi destul de puternic pentru a-l apăra de loviturile duşmanilor. *Intrigile acestora au pătruns însă şi aci şi astfel Inochentie Klein a întâmpinat foarte puţină bunăvoinţă la Curia papală*, care trebuind să aleagă între dorinţele puternicei împărătese catolice Maria Terezia şi între plângerile după dreptate ale unui biet vlădică românesc din Ardealul atât de îndepărtat a preferit pe cea dintâi" (Corespondenţa din exil a episcopului Inochentie Micu Klein, 1924, pg. 11—12).

Inochentie Micu în lupta lui excomunică pe vicarul episcopesc Petru Aron, deoarece s'a comportat ca un trădător şi a numit în locul lui pe Nicolae Pop de Balomir. Papa însă l-a numit pe Petru Aron vicar apostolic peste capul episcopului şi împotriva clerului. Preoţimea a rămas tot timpul fidelă lui Inochentie Micu Klein, ducând sub Nicolae Pop de Balomir o luptă continuă pentru eliberarea episcopului propriu. Nicolae Pop de Balomir, văzând dela o vreme că lupta e zadarnică, *revine la ortodoxie* devenind un vajnic luptător în slujba ei! Cu siguranţă că atunci s'a reîntors o mare parte din preoţime la credinţa ortodoxă.

Dat fiind că omul cel mai apropiat şi mai devotat al lui Inochentie Micu, care de sigur îi cunoştea ca nimeni altul sufletul, se reîntoarce la ortodoxie, se poate presupune că dârzul episcop a concentrat asupra sa duşmănia Romei, care nu-l slăbeşte până la moarte de sub apăsarea ei, în urma unei convingeri întemeiate că nu se poate conta pe devotamentul lui în catolicism, că nutreşte gândul de-a „rupe peceţile".

Intorsături de frază ameninţătoare în acest sens se găsesc destule în memoriile clerului care-l cerea acasă.

De altfel dacă numai motivele de ordin catolic ar fi cântărit în problema lui Inochentie Micu, nu s'ar înţelege amestecul atât de persistent al Vaticanului. De ce nu l'ar fi lăsat din captivitatea romană, pentruca toată chestiunea să se desfăşoare în cadrele ei politice?

In asemenea condiţii putem considera pe Inochentie Micu ca un martir, care a suferit pentru tendinţele sale de a reveni la credinţa de totdeauna a neamului său.

Momentul Inochentie Micu a fost un moment de criză supremă a actului dela 1700. Dacă n'ar fi intervenit Vaticanul cu mijloacele drastice ce-i sunt obişnuite, tot ce s'a înfiripat la 1700 s'ar fi destrămat. N'ar fi revenit numai vicarul episcopului la ortodoxie, ci însuşi episcopul şi cu el nu numai o parte din cler, ci tot clerul.

C. preoţi să stea
în fruntea mişcării
Oastea Domnului

Echilibrul universal

Există în lume un echilibru pe care se bazează întreaga ordine universală şi care, ori de câte ori este nerespectat, se produc grave perturbaţiuni în domeniul în care a fost nesocotit.

Dela astrele uriaşe ce aleargă furtunos pe sub bolţile cerului infinit, şi până la abia bănuiţii electroni, ce cu aceeaşi fulgerătoare iuţeală gonesc în jurul centrelor lor, principiul echilibrului universal este respectat cu emoţionantă statornicie. Abaterea pentru o clipă dela necruţătoarea lui lege, ar avea catastrofale urmări pentru întreaga creaţiune.

Să ne închipuim că un oarecare astru, la un moment dat, nu şi-ar mai respecta orbita sa ci ar lua-o razna printre lumile stelare. Care ar fi consecinţele acestei dezertări? Desigur un înfricoşat cataclism în care uriaşe mase incandescente s'ar ciocni pulverizându-se şi sdruncinând Universul din temelii.

Ce consecinţe dezastruoase ar avea un dezechilibru între întuneric şi lumină, o disproporţie între zi şi noapte, fie că întunericul ar cotropi lumina, fie invers? Desigur o fundamentală schimbare a vieţii pe pământ, o totală schimbare a condiţiunilor de traiu şi a factorilor activităţii omeneşti. S'ar părea că e de prea puţină importanţă faptul că noaptea s'ar mări, în detrimentul zilei, bunăoară cu 5 ore şi totuşi ce imensa schimbare pentru viaţa globului. Limitele gheţurilor eterne s'ar coborî mult mai în jos, ceeace ar aduce după sine distrugerea vegetaţiei şi încetarea vieţii şi a activităţii în zone întregi. Ar dispărea apoi diferite soiuri de plante, diferite specii de animale, cari n'ar fi în stare a se adapta altor condiţiuni de viaţă decât cele actuale, iar cele ce-ar rămânea ar trebui să adopte forme noui. S'ar schimba, în sfârşit, viaţa omenească sub ambele forme, omul devenind mai posomorât, mai posac, mai suspect, mai închis la suflet, modificându-şi toate acţiunile conform nouii sale structuri psihologice.

Iată prin urmare un fapt ce-ar prezenta prea puţină importanţă la prima vedere, ce urmări ar atrage după sine.

In lumea iraţională un asemenea desechilibru este însă exclus, căci Marele creator a înzăgădit totul cu legi de-o dumnezeiască statornicie, de-o matematică preciziune. Cred că cel mai pretenţios tehnician, ar fi copleşit de uimire, dacă — per absurdum — s'ar putea situa într'un punct în afară de Univers şi ar privi cum înfricoşaţii bolizi de foc fulgeră pe căile haosului gonind vârtej nebun unul spre altul şi totuşi cu o miime de secundă primul trece înaintea celui de al doilea, urmându-şi năvalnic drumul nesfârşit, lucru pe care îl fac la fel de milioane de ani, fără a greşi, fără a se uza, fără a avea vreo întârziere, până când porunca ce i-a pornit la drum, îi va opri din mersul lor.

Nu tot astfel stau lucrurile în lumea raţională. Există şi aici un echilibru ca şi în lumea iraţională, căci fără el nu poate fi conceput Universul, menţinerea lui a fost dată însă de Dumnezeu în seama omului. Acest domeniu a fost scos de sub riguroasa şi implacabila stăpânire a legilor fizice. In acest domeniu voinţa omului e suverană şi mâna lui Dumnezeu nu intervine aici decât atunci, când prin arbitrara acţiune omenească e ameninţată însăşi existenţa şi ordinea universală.

Axa pe care se mişcă echilibrul lumii spirituale, este voinţa divină, este adevărul etern şi neschimbabil, şi orice abatere dela el este un pas spre desechilibrare. Orice abatere dela adevăr, orice călcare a voii dumnezeeşti este o aplecare a balanţei în partea opusă, a cărei urmare este nu numai o sdruncinare a vieţii morale şi sociale ci o sdruncinare a întregii ordine universale.

Dacă omul e regele făpturilor, coroana creaturii, centrul Universalui, şi numai pentru el a fost creată lumea, atunci desigur un pas greşit al său are repercursiuni catastrofale pentru toată făptura. Acest lucru s'a văzut foarte bine cu ocaziunea acelei ireparabile şi uriaşe greşeli comisă de protopărine. A căzut Adam în păcat, a fost înlănţuită întreaga natură. S'a predat împăratul, a fost luată prizonieră întreaga împărăţie. Când regele e nedemn, suferă supuşii, aşa că nu-i de mirare că pe Adam fiarele au început să-l muşte, apele să-l ameninţe, focul să-l ardă, prăpastiile să-l îngrozească. Nu-i de mirare că întreaga făptură suspina şi aştepta să fie mântuită, cum zice sf. Apostol Pavel. Când unii din sfinţi atingeau grade de perfecţiuni neauzite, atunci făptura li se supunea docilă ca un copil blând, căci leii nu-i mai muşcau, focul nu-i mai ardea, apele îi purtau cu dragoste în spate.

O greşală în lumea iraţională chiar dacă s'ar produce, ar fi locală, mărginită; o greşală a omului însă este o sguduitură în inima Universului, este piatra aruncată pe luciul apei, ale cărei cercuri tot mai largi tulbură toată oglinda lacului.

Lumea se sbate în grozave crize, în cumplite sbuciumări. Istoria înregistrează svârcoliri şi frământări mai sângeroase decât oricând; şi lumea înebunită de spaimă caută soluţii peste soluţii şi nu vrea să vadă că adevărata rădăcină a tuturor relelor constă în desechilibrarea morală în care trăim. Viaţa s'a depărtat de axa ei, a rupt legătura cu adevărul, a nesocotit voinţa divină, s'a articulizat cu totul, şi-a întors faţa cu totul dela Dumnezeu. Omul s'a îngâmfat din cauza unui sâmbure de inteligenţă, a unui licuriciu de lumină pe care l-a furat Soarelui şi s'a zăvorit cu el în casă trăgând obloanele, ne mai voind să primească lumina Soarelui.

In toate domeniile aceleaşi artificii, aceeaşi batjocură a legilor eterne, a poruncilor lui Dumnezeu. Nu mai voim să luăm viaţa aşa cum a lăsat-o Dumnezeu. Vrem să o siluim, să-i imprimăm pecetea noastră, să o târâm pe unde voim noi.

S'a întâmplat un desechilibru ale cărui consecinţe le simţim şi le îndurăm în primul rând noi. Piatra aruncată în sus cade în capul aruncătorului. Bumerangul se reîntoarce la vânătorul care l-a aruncat. Când este ameninţată însăşi ordinea lumii, atunci Dumnezeu intervine şi opreşte răul fie prin rău, fie prin bine, dar îl opreşte şi salvează creatura dela prăpăd.

La orce balanţă, pentruca talgerele să stea în echilibru, trebuesc aşezate greutăţi egale în ele. Pentruca echilibrul lumii să poată fi menţinut trebue ca binele să fie cel puţin egal cu răul. Este adevărat că răi sunt incomparabil mai mulţi decât buni, căci şi drumul pe care merg le-a fost croit mai larg, dar nu importă numărul, nu se are în vedere cantitatea ci calitatea. E suficient un muc de lumânare ce abia pâlpâe, ca să alunge besnele unei nopţi întregi. Sodoma şi Gomora erau cetăţi de dimensiuni uriaşe, căci numai în asemenea oraşe ajunge desfrâul la aşa grandoare, totuşi dacă s'ar fi aflat în ele numai cinci drepţi, echilibrul ar fi fost menţinut şi prăpădul n'ar fi venit peste ele.

In războiu pentruca armatele să se salveze din anumite situaţii delicate, formează echipe de şoc cari prin sacrificiul lor salvează grosul trupelor. Pentruca să fie salvat veacul trebue să se alcătuiască echipe de şoc, voluntari ai adevărului, ai ordinii morale, echipe ai căror membri să se sacrifice pe sine spre a restabili echilibrul prejudiciat, spre a restabili cumpăna plecată spre rău.

Desigur, nici nu e aceasta jertfă mare, nici nu-i propriu zis sacrificiu, ci doar o întoarcere la normal, o repunere a vieţii pe linia ei naturală. Ce jertfă e a te ridica din nomol spre a te scălda în lumină? Ce jertfă e a te pune de acord cu voinţa lui Dumnezeu, a sluji adevărului?

Am spus că veacul trebue mântuit, şi dacă nu se găsesc voluntari ai binelui, ai adevărului, ai frumosului în altă parte, atunci trebue recrutaţi dintre cei mai autorizaţi exponenţi ai acestor eterne idealuri, dintre p r e o ţ i. Preoţimea trebue să salveze ordinea morală. Hristós a mântuit lumea când răul a atins apogeul; preotului, care e prelungirea Lui peste secole, îi cade în sarcină de-a salva ordinea întronată de Iisus, ori de câte ori e ameninţată.

O furtunoasă trezire a preoţilor la realitate va smulge lumea din marginea abisului târând-o iar la ogaşia ei. Ei au puterea, lor li s'a dat procura, ei lucrează în numele lui Dumnezeu. Cu cât veacul e mai rău, cu atât să prisosească bunătatea lor; cu cât lumea se răceşte de adevăr, cu atât să se aprindă ei mai tare. Cu cât lumea se îndepărtează de axa ei, de voia lui Dumnezeu, cu atât să se apropie mai mult ei, pentruca mereu echilibrul să fie menţinut, mereu comorile eterne ale omenirii să fie salvate.

Pr. Dr. P. Brudea

Biblioteca „Anastasia Şaguna"

Intre mijloacele de promovare şi însufleţire a luptei sale duhovniceşti, *Asociaţia religioasă «Anastasia Şaguna»*, sub părintească îndrumare şi binecuvântare a *I. P. Sf. Sale Mitropolitului nostru* **Nicolae**, a inaugurat **Bilioteca Anastasia Şaguna**, prin retipărirea broşurei *Păr. Prof. Dr. Ioan Lupaş: «Viaţa unei mame credincioase»*.

Este viaţa *Anastasiei Şaguna*, al cărei chip de credinţă, de luptă şi de jertfă trebue să strălucească în sufletele tuturor membrelor Asociaţiei noastre şi să le însufleţească toate gândurile, toate simţemintele şi toate faptele.

De aceea rugăm pe Prea Cucernicii Preoţi şi Profesori de religie de a o recomanda tinerelor fete, ca şi tuturor mamelor, care râvnesc după o viaţă mai înaltă, mai pătrunsă de cele de sus şi mai aprinsă de dragostea faţă de Neam şi Lege.

Eventualul venit, ce se va realiza, va servi la formarea unui fond pentru continuarea p u b l i c a ţ i i l o r în suspomenita bibliotecă.

Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană, sau dela Asociaţia religioasă Anastasia Şaguna, Şcoala Normală de fete Andrei Şaguna — Sibiu. Preţul Lei 50.

Conducerea Asociaţiei

Asociaţia Clerului „A. Şaguna", secţia Sibiu

1—2

AVIZ

Aducem la cunoştinţa C. preoţi că la 1 Iunie 1943, se deschide *Căminul preoţesc* dela Bazna şi va rămânea deschis până la 1 Septemvrie c.

Cei ce doresc să li se reţină camere, vor anunţa aceasta cel mai târziu până la 10 Iunie c., păr.-prot. I. Crăciun din Mediaş, care va acorda camerele în ordinea intrării cererilor, pe lângă un avans de Lei 500.

Comitetul Secţiei

INFORMAȚIUNI

In ziua marelui praznic național dela 10 Mai s'au înălțat, în toate bisericile noastre, rugăciuni fierbinți pentru îndeplinirea idealurilor de libertate și dreptate ale neamului. In catedrala mitropolitană dela *Sibiu*, a slujit însuși I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, înconjurat de soborul preoților și diaconilor, cu răspunsurile date de corul catedralei condus de Pr. prof. Gh. Șoima și în prezența autorităților civile și militare și a unui mare număr de credincioși. Predica zilei a rostit-o Păr. protoiereu militar maior Borcoman. După serviciul bisericesc s'a desfășurat în Piața Regele Ferdinand I, obișnuita paradă militară, urmată apoi de recepția dela prefectura județului. La Universitatea Regele Ferdinand I, s'a comemorat, cu acest prilej, generația ardeleană dela 1848 și s'a accentuat contribuția spiritualității transilvane la opera în care s'a cristalizat: dinastia, independența, regalitatea și unitatea națională. Astfel praznicul național dela 10 Mai ne înzestrează, an de an, cu putere și tărie sufletească în fața jertfelor ce ni se cer.

† Pr. Ioan Giurca, din parohia Colun, protop. Avrig, a trecut la cele veșnice, în 18 Aprii 1943, și a fost înmormântat în 20 April în cimitirul ortodox al parohiei. Odihnească cu drepții!

† Aurelia S. Albini, soția memorandistului Septimiu Albini, și fiica lui Visarion Roman, a încetat din viață în ziua de 10 Mai 1943, în etate de 70 ani, împărtășită fiind cu Sf. Taine. Rămășițele sale pământești s'au înmormântat în 12 Mai, în cavoul familiar din Cimitirul Central din Sibiu. Veșnică să-i fie amintirea!

Sumele subscrise pentru *Palatul Invalizilor* se urcă astăzi, în numerar și materiale, la suma rotundă de 583 milioane de lei, cum s'a constat în *adunarea generală* extraordinară a donatorilor Palatului, ținută în 22 April a. c. Cu această ocazie dl președinte și prim efor al consiliului de conducere, dl Ion Ciocârlie adresează omagii dlui Mareșal Ion Antonescu, din îndemnul căruia se desăvârșește opera ce va reprezenta simbolul de recunoștința patriei față de ceice s'au jertfit pentru apărarea țării și a credinței strămoșești.

La sezonul de băi. 1. In stațiunea balneo-climatică, Băile Herculane, vila Doboșan, complet renovată, proprietatea Eparhiei Caransebeșului, stă la dispoziția vizitatorilor cu 40 camere confortabile. Adresa: *Băile Herculane*. — 2. La Buziaș (jud. Timiș), în vila Episcopiei, sânt 16 camere asemenea confortabile. Adresa: *Buziaș*. — Ambele vile se găsesc în centru, aproape de băi. Deschise din 1 Iunie până în 15 Octomărie. Prețuri convenabile. Preoții, din alte eparhii, au 20% reduce în Iunie și Septemvrie.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă în 16 Mai 1943, servesc: Prot. Mih. Neagu, prof. Aurel Nanu și duhov. Nicodim Belea; diaconii: Ioan Circov și Vasile Șortan. *Predică: Prof. Aurel Nanu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Nicolae Constantin* dela parohia Sibiu-Lazaret. *Vineri în 21 Mai 1943 la Sf. Imp. Constantin și Elena* servesc: prot. Mih. Neagu, Păr. Cornel Dascăl și dir. Dumitru Călugăr; diaconii: Simion Macarie și Nicolae Petrescu. *Predică: Păr. Cornel Dascăl.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4 *duhovnicul Nicodim Belea* dela Academia teologică.

Concert. Reuniunea de muzică „Gh. Dima" va da un *concert*, în sala Teatrului municipal din Sibiu, Sâmbătă, în 22 Mai 1943, ora 20, cu bogat și ales program de cântări religioase și naționale, sub conducerea păr. prof. Gh. Șoima și cu binevoitorul concurs al muzicei militare a Rg. 90. Concertul se dă în folosul societății *Crucea Roșie*, filiala Sibiu. Bilete se vând la Agenția teatrală Băcilă din strada Regina Maria și seara la cassa teatrului. Publicul este invitat să participe la această manifestare artistică a reînoiatei Reuniuni.

CĂRȚI ȘI REVISTE

Excelenta revistă pentru familie, „*Viața Ilustrată*", a apărut pe lunile Martie și Aprilie a. c. Material ales și bogat, în versuri și proză. Ilustrații frumoase. In numărul din urmă se cuprinde și Cuvântul de învățătură, trimis credincioșilor de P. S. Sa Episcopul *Nicolae Colan*, la praznicul Invierii Domnului. Indemnăm cărturarii noștri să aboneze această foaie în număr cât mai mare. Abonamentul 450 lei pe an, se poate plăti și la Alba-Iulia, — și se trimite *Vicariatului ortodox român*.

Anuar pe 1941 - 42, publicat de A. cademia teologică ortodoxă română din Caransebeș, 1943. Tip. Diecezană. Conține pe 109 pagini, afară de: In loc de prefață, semnată de Rectorul Arhim. *Dr. L. Busuioc*, — trei studii documentate, datorite părintelui Rector și profesorilor Dr. P. Rezuș și Dr. M. Chialda, — lucrări bine apreciate în cercurile corpurilor profesorale dela Academii și facultăți teologice. Anuarul se încheie cu date statistice școlare din 1941 - 42.

Nr. 90—1943. (35) 1 - 3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III Biertan, protopopiatul Târnava mare, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salarul dela Stat.

2. Casă parohială cu dependențe în stare bună.

3. Sesiune parohială 5 jug. arător și 26 jugăre fânaț, care se poate transforma în arătură.

4. Stola fixată pentru parohiile din protopopiat, aprobată de P. V. Consiliu cu ord. Nr. 4655—1942.

5 Șase stânjini lemne de foc.

In mod excepțional se admit la candidare și absolvenți ai Academiei teologice din alte eparhii.

Dacă adunarea parohială din Biertan nici de data aceasta nu va alege pe unul din candidați, atunci acel fapt se va considera ca o renunțare la dreptul de alegere de preot și în consecință parohia Biertan se va întregi prin numire din partea Consiliului Arhiepiscopesc.

Cererile de concurs, cu toate documentele, și cu încuviințarea specială a P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta oficiului protopopesc Dumbrăveni în termenul indicat.

Candidații se vor prezenta, cu încuviințarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă și sărbătoare la biserică, spre a se face cunoscuți parohienilor.

Dumbrăveni, la 26 Aprilie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român Târnava mare în înțelegere cu consiliul parohial.

Ioan Dragolea
protopop

Nr. 3583—943.

Comunicare

Se aduce la cunoștință că văduva C. preot Petru Roșca dela parohia Măgura, decedat la 26 Februarie a. c., în baza §-lui 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoțesc a ridicat dela oficiul cassei, ajutorul preoțesc statutar în sumă de Lei 50.000.

Sibiu, din ședința secției economice, a Consiliului arhiepiscopesc, ținută la 5 Mai 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 43/1943 34 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. I Jina I, protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în „Telegraful Român".

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat;

2. Venitele stolare obișnuite în protopopiat.

Intrucât cel ales va fi și conducător al oficiului parohial, va primi și relut de locuință și lemne, conform hotărârilor ce se vor aduce de către consiliul parohial în fiecare an, când se compune bugetul parohiei.

Cererile de concurs se vor înainta în termen oficiului protopopesc Mercurea, însoțite de documentele necesare și de încuviințarea I. Prea Sfințitului Mitropolit.

Concurenții se vor prezenta, cu încuviințarea prealabilă a Oficiului protopopesc, în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Mercurea, 17 Martie 1943.

Oficiul protopopesc ort. român Mercurea, în înțelegere cu consiliul parohial din Jina.

Dumitru Ciuchendea
protopop

Nr. 5472/1943 [36] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a treia Crăciunelul de sus, se publică concurs pe termen de 30 zile.

Beneficiile sunt următoarele:

1. Salar dela Stat.

2. Casă parohială în stare bună având și supraedificate.

3. Sesie parohială de 22 jugăre arător și fânațe.

4. Stola uzitată în parohie.

Cererile se vor înainta la Consiliul arhiepiscopesc în Sibiu, care va întregi parohia prin numire.

Sibiu, din ședința secției bisericești, a Consiliului arhiepiscopesc, ținută la 4 Mai 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 74—1943. (32) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a Socet cu filiile Poiana-Rechițelii și Runcul-mare din protopopiatul Hunedoara, cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficile împreunate cu acest post:

1. Casă parohială corespunzătoare;

2. 4 jug. fânaț;

3. Câte una măsură porumb (măsura à 30 litri), sau prețul de piață al unei măsuri de porumb dela fiecare familie din materă și fili;

4. Una zi de lucru de fiecare casă din materă și fili;

5. Stola obișnuită în parohie;

6. Salarul dela Stat.

Cererile de concurs se vor înainta Oficiului Protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidații vor anexa la cererile de concurs și concesiunea dela P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidații se vor prezenta cu încuviințarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuți de către parohieni.

Hunedoara, 22 Martie 1943.

Oficiul Protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înțelegere cu Consiliul parohial.

Nicolae Suciu
protopop

Nr. 118 1943 [21] 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl III-a Glâmboaca, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat,

2. Sesiune parohială, 2 jug. pământ arător și 1½ jug. fânaț,

3. Transportul unei soarte de lemne din pădure,

4. Stola obișnuită în protopopiat.

Cererile de concurs, însoțite de toate actele necesare și de încuviințarea de candidare dela I. P. S. Mitropolit, se vor înainta în termin of. protopopesc în Avrig.

Concurenții se vor prezenta cu încuviințarea prealabilă a of. protopopesc într'o zi de Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a face cunoștință cu poporul.

Glâmboaca la 14 Februarie 1943.

Oficiul protopopesc ort. rom. în înțelegere cu consiliul parohial din Glimboaca.

Pr. A Radu
adm. protopopesc

Nr. 118-1943. [23] 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Șomârtin, din protopopiatul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Beneficiile sunt:

1. Salar dela Stat.

2. Sesiunea parohială 2 jug. arător și 8 jug. fânaț.

3. Stola obișnuită în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta în termen oficiului protopopesc din Agnita cu toate documentele necesare, inclusiv autorizația de candidare, dată de P. V. Consiliu arhiepiscopesc.

Concurenții cu prealabila încunoștiințare a oficiului protopoesc, se vor prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Oficiul protopopesc ortodox-român din Agnita, în înțelegere cu consiliul parohial din Șomârtin,

Agnita la 28 Februarie 1943.

Emil Păcală
protopop.

[17] 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreț bisericesc, la Biserica Sf. Nicolae din Brașov-Schei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela primapariție în Telegraful Român.

Retribuțiunile împreunate de acest post sunt:

1. Salarul dela Stat, după calificație și anii de serviciu,

2. Venitele locale.

3. Locuință în natură dela parohie.

4. Patru jugăre teren arabil dela parohie.

Concurenții își vor înainta cererile însoțite de diploma de cântăreț bisericesc dela Școala de cântăreți Dimitrie Cunțan, Sibiu, precum și de alte acte recomandatoare, Consiliului parohial al Bisericii Sf. Nicolae, Piața Unirii 1., și se vor prezenta la Biserică pentru ca să-și arate dexteritatea în Tipic și cântările bisericești,

Brașov, la 23 Februarie 1943

Dr. N. Stinghe
Paroh., Adm. Prot., Președinte:

Vasile Iordache
Secretar

Nr. 4791/943

Comunicare

Se aduce la cunoștință, că erezii rămași după preotul pensionar Ioan Alexandru fost paroh al parohiei Ilimbav, — decedat la 15 Aprilie a. c., în baza §-lui 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoțesc, au ridicat dela Casa Arhidiecezană din Sibiu, ajutorul statutar în sumă de Lei 50.000. —

Sibiu, din ședința secției economice, a Consiliului Arhiepiscopesc, ținută la 5 Mai 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ
ASOCIAȚIUNEA
SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 23 Maiu 1943 — Nr. 21

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. Intemeiat în 1853 de Mi

APARE SĂPTĂMÂNAL

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8 Sibiu

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Demonizarea istoriei

Nu știu dacă ne dăm seama deplin, real, de sensurile istoriei ce-o trăim. S'au scris râuri de cerneală despre pricina afectivă a războiului și s'au răscolit toate conjuncturile economice, politice, culturale, rasiale, spre a desvălui dincolo de mecanismul lor secretul durerilor, crizei formidabile prin care se naște aurora unui veac înnoit. Toate însă ni se par a pluti la suprafață: fiecare ipoteză are un grăunte de adevăr, dar numai o frântură din *coaja* adevărului. Războiul acesta e cu totul de altă natură decât cele precedente: nu se schimbă numai politicul, economicul, culturalul, standardul civilizației, ci ai impresia unor prăbușiri din adânc, unor uragane ce cutremură însăși substanța omenirii, unor schimbări la față a sufletului uman într'un mod inimaginabil. Antagonismul e prea adânc spre a putea fi redus — și lecuit — prin cauze economice-social-politice. El depășește formalul spre a păși în însăși substanța spirituală a omenirii. De aceea numai o *interpretare duhovnicească* a istoriei contimporane se poate plasa în inima lucrurilor, le poate pune în adevărata lor lumină. In această perspectivă, care depășește domeniul pur omenesc, faptele vremii se orânduesc în linia evidentă a adevăratei lor semnificații. Care este semnificația aceasta? S'o spunem clar, fără esagerări, fără șovăeli.

...Ne-am obișnuit prea mult să privim istoria ca o chestiune pur omenească, o problematică exclusiv umană, un teatru de luptă pe care se înfruntă, se încrucișează numai oameni, fie ei și eroi, adică de o statură mai înaltă între ceilalți oameni. Cel mult dacă admiteau o intervenție regulativă a lui Dumnezeu în sbuciumul veacurilor. Dar și aceasta palidă și fără contur. Prea ne-am autonomizat, prea ne-am încrezut că numai noi singuri — oamenii, — existăm în cosmos și că totul depinde de capriciile firii noastre. Dumnezeu? Un Părinte bun, care privește cu indulgență la nebuniile copiilor Lui și n'are altă grijă decât să repare mereu jucăriile stricate și să inventeze altele numai ca acești copii mărginiți, superficiali, năbădăioși, nerecunoscători, cârcotași și capricioși — nebuni sau răi (cum vreți să-i numiți) — să nu plângă, ci — cu toată nebunia lor — să se simtă într'un permanent paradis, într'o permanentă satisfacere a poftelor lor nesocotite. Să mărturisim sincer: câți dintre noi am simțit, au trăit pe Dumnezeu, pe Hristos, ca o limită, ca o pretenție, ca o creștere duhovnicească și o lepădare, o desbrăcare de învelișul superficial, exterior al vieții? Dimpotrivă: cu cât patimile trupului și ale sufletului creșteau mai năvalnic cu atât ne făuream — foarte indulgenți în concepții — imaginea din ce în ce mai palidă, din ce în ce mai ștearsă, din ce în ce mai *neputincioasă* (acesta e termenul!) a unui Dumnezeu ce ne dă totul, ce îngădue totul, care zâmbește suveran peste toate «nevinovățiile» noastre de copii răsfățați, de copii îmbuibați, de copii nebunateci. Cine crede cu adevărat că acesta e adevăratul chip al lui Dumnezeu, se amăgește pe sine și pe alții și se va căi amarnic (dacă nu prea târziu) când Dumnezeu își va arăta adevărata Lui față. Cine crede că iubirea lui Iisus Hristos, iubirea lui Dumnezeu față de oameni e tot una cu slăbiciunea părinților față de anumiți copii, este rătăcit. Și trebuie s'o spunem, s'o afirmăm ca să știe toți, să se cutremure toți: Dumnezeu este iubire, dar nu e slăbiciune, nu e neputință; Dumnezeu este iubire, dar nu îngăduință necondiționată, fără limite. Iubirea nu e identică cu slăbiciunea. Dumnezeu nu este iubire spre a îngădui toate nebuniile omenirii, ci este iubire, ca prin iubirea Lui să facă din copiii veacului fii ai cerului, ca prin iubirea Lui să ne schimbăm la față, să ne transfigurăm viața, să ne facem asemenea lui Iisus Hristos. Acesta e sensul iubirii: *transfigurare*, dăruire, lepădare de lume și ancorare în Dumnezeu. A perverti sensul acesta al iubirii în slăbiciune este o crimă împotriva Dumnezeirii, împotriva omului însuși. Da: istoria nu este numai o sbuciumare pur umană; ea stă sub mâna lui Dumnezeu. Și dacă azi li se pare la mulți că Dumnezeu e o simplă fantomă care nu participă efectiv la făurirea istoriei, va veni clipa când zările se vor deschide ca să vadă toți că veacurile sunt în puterea lui Dumnezeu ca firele de nisip în vânturarea furtunii, ca frunzele toamnei sub biciuirea vântului. Dumnezeu cârmuește istoria: o istorie fără Hristos, împotriva Lui, e o nebunie, e haos. Dar și istoria nebuniei stă sub puterea lui Dumnezeu.

Dar diavolul? — Îi ziceam forța răului ca să-l facem mai vag, mai puțin concret. Il răstălmăcim în diferite forme spre a ne amăgi asupra identității lui reale. Unii nici nu cred în existența lui: o vorbă goală, o amintire a unor superstiții străvechi în care mai cred doar cei simpli. L-a văzut cineva vreodată? — Nu. Deci: nu există. E concluzia orbului care pentrucă nu vede soarele, e convins și vrea să convingă pe alții că el nu există. Și totuși el există, nu ca soarele, ci ca iadul, nu ca lumina, ci ca întunerecul, nu ca adevărul ci ca mincinos. Alții cred că există, dar și-l imaginează prea vag, prea vaporos, prea neputincios: e o idee care — în viața lor — n'are nici o putere determinantă. De aceea nici nu se gândesc să se lupte cu el: pentru ei totul se petrece în lume spre binele tuturor. Diavolul e doar umbra unui nor trecător care nuanțează peisajul scăldat în lumină al trăirii terestre. Pentru alții diavolul e un chițibușar, un fel de ghiduș, care se ocupă de lucruri mărunte, mai face câte o glumă proastă, slujește pe lângă un om o viață întreagă și se mulțumește — ca un câne — cu fărâmituri de păcate. Insinuiază aici o ispită, dincolo o ceartă, în altă parte un păcat, rar dacă prinde pe cineva în robia permanentă a patimei. Ce, dacă ținem la averi mai mult ca la suflet, sau dacă în viața noastră condusă după legea lui Dumnezeu (?) mai șchiopătăm câteodată: copacii sunt tot atât de falnici chiar dacă scoarța lor e plină de sbârcituri și carii îi rod învelișul! E o bonomie călduță, optimistă în această concepție: în sine însă e o profundă eroare. Diavolul nu se ocupă numai cu nimicuri, numai cu fleacuri, nu se mulțumește numai cu fărâmituri: ar avea proporții prea pigmeice —, el, care a avut și vrea să fie în locul lui Dumnezeu! — Am impresia (poate să fiu greșit) că precum nu simțim suficient pe Dumnezeu ca pe o limită care ne face să creștem sub zările mântuirii, tot așa — e par'că o corespondență la mijloc — nu simțim realitatea de duh vrăjmaș a diavolului în toată veracitatea ei. Prea am banalizat-o, prea trăim ca și când n'am conta pe existența ei. Ni se pare chiar că vrăjmășia dintre el și Dumnezeu e o întâmplare veche — tocmai de dinainte de crearea lumii — care n'are cine știe ce prelungiri în actualitate. Și totuși ea e reală, e încărcată de tot dramatismul spranatural pe care arar îl sesizăm. Nu: diavolul nu este un simplu sforar inofensiv. El are pretenția să stăpânească istoria, să clădească aici pe pământ în locul Impărăției lui Dumnezeu împărăția întunerecului, să excludă lumina lui Hristos din laturile pământului. El e — precum vedeți — un mare strateg, un mare filosof (vizionar de vieți), un mare savant, un mare cuceritor politic (sau altfel de cuceritor): e cineva care are o concepție despre istorie, care luptă să și-o vadă faptă, care fanatizează (e în stare și de asta!), care aprinde sufletul lumii spre a-i da o nouă înfățișare, E opoziția absolută a lui Hristos: e vrăjmașul neîmblânzit al Impărăției lui Dumnezeu pe pământ. Vreți dovezi? Dacă nici bolșevismul nu e suficient dovadă, atunci desigur chiar de l-am vedea, am crede că nu-i dovedit, ci e o iluzie. Am crezut că e destul să se declare război Rusiei spre a se prăbuși bolșevismul întreg într'o revoluție generală. Am crezut că Rusia este aceiaș ca cea dinainte. Și iată astăzi încă stă ca o enigmă nedeslegată rezistența armată a Rusiei. Pentrucă — să fim sinceri — toate explicările ce se aduc sunt insuficiente: nu explică nimic. Explicația e mult mai simplă (de aceia o și trecem cu vederea și ridicăm sceptici din umăr): *bolșevismul este* ceea ce am putea numi cu un termen pretențios *demonizarea istoriei*. Totdeauna când mă gândesc la bolșevism, îmi vine în minte imaginea porcilor din Gadara ce s'au aruncat în mare îndată ce diavolii au intrat într'înșii. Acesta este bolșevismul: o turmă demonizată, cea mai formidabilă organizație de care a dispus vreodată diavolul spre întronarea împărăției lui între oameni, spre instaurarea «paradisului» lui în lume. Și el nu glumește: el fanatizează; nu discută (ca să convingă); distruge; nu e scrupulos în metode: toate sunt bune spre a dobândi biruința (chiar și travestirea în înger de lumină). El —: cel mai cinic, cel mai brutal, cel mai viclean, cel mai fanatic. Totul și toate sunt bune, cu o condiție: să slujească scopului ce-l urmărește.

Ura împotriva lui Dumnezeu îl arde ca o rană permanent sângerândă, permanent nevindecată: ea e nota dominantă a ființii lui. Cum explicați fanatismul orb, de câine, cu care își urmăresc scopul, își organizează lupta, își sacrifică viața, «partizanii»? E cumva la mijloc numai setea de dominație a lui Israil sau numai apărarea unor favoruri materiale personale? — Nu. E ceva mai mult: e forța diavolului care lucrează printr'înșii. Ei sunt posedați; nu posedații unui ideal, nu posedații unei idei sau ai unei fantome, ci posedații duhului celui rău: — în paralelism cu armata mucenicilor, «nebunilor pentru Hristos» prin care în primele veacuri creștinismul a nimicit capiștile idolești și a biruit lumea, bolșevicii sunt armata nebuniei diavolești care vrea să refacă opera distrusă de Hristos, vrea să dărâme semnele stăpânirii lui Hristos în lume și să statornicească iarăși împărăția întunerecului. Sunt misionarii iadului. De aceea arde în ei înflăcărarea lui; de aceea îi mistue fanatismul distrugerii și nimicirii; de aceea inima lor e ca o vâlvătaie care arde în fum gros de păcură, de ură. Aceasta e explicația fanatismului bolșevic, care vrea să fie o paralelă diabolică a flăcărilor de lumină prin care martirii au cucerit istoria pentru Hristos. Natural paralelismul își menține toate distanțele incomensurabile ce există între cer și iad, între sfințenie și demonizare, între Hristos și diavol. Comparația felului în care mucenicii au cucerit lumea și a felului în care vreau s'o «cucerească» bolșevicii, e la îndemâna oricui: de aceea nu insistăm. Remarcăm numai că toată bestialitatea barbariei, cinismului sovietic nu se poate explica pur uman, sau pur rasial: nu e suficient să-i spui barbarie asiatică, sau să descifrezi taina temperamentului rusesc, sau să faci teorii despre pervertirea firii umane și a instinctelor naturii. Spaima e dovadă suficientă despre șubrezenia acestor etichetări explicative. Realitatea e asta: barbaria bolșevică întrece limitele omenescului sau rasialului, depășește tot ceeace se poate imagina ca pervertire pur umană; agentul ei, isvorul ei, nu este nici omul, nici rasa, nici despotismul rasiatic, ci diavolul. Ea e roada unei omeniri posedate, demonizate. Așa cum sublimul sacrificiului martiric nu e numai din vrednicia omului sau din

meritul rasei — deşi în ambele cazuri şi aceste elemente colaborează — ci roada Duhului.

Da, e evident: dacă Dumnezeu e un factor de care trebuie să ţinem seamă în istorie, diavolul este şi el — viu, concret, faptic, bătăios — un factor care glăsueşte şi pe scena istoriei. De obiceiu noi credem că lupta dintre Hristos şi diavol se consumă numai în adâncurile nevăzute ale sufletului individual: e o chestiune privată, pur personală, care-l priveşte pe fiecare individ, dar n'are nici o legătură cu istoria. Şi totuşi realitatea e mult mai complexă decât ne-o închipuim: lupta mântuirii svâcneşte în toate domenile trăirii umane. Aşa cum e posibilă o transfigurare a insului, aşa e posibilă o transfigurare a mulţimii, a neamurilor, a istoriei (vezi: Nichifor Crainic în «Transfigurarea Românismului»). Aşa cum e posibilă demonizarea insului, aşa e posibilă şi demonizarea masselor, a neamurilor, a istoriei. In perspectiva duhovoicească scena de luptă dintre Hristos şi Diavol nu se restrânge la limitele sufletului individual: ea îşi lărgeşte dimensiunile cât hotarele de timp şi spaţiu ale istoriei. Natural lupta nu e directă: în luptă directă diavolul a fost înfrânt înainte de crearea lumii, a fost înfrânt în istoria mântuirii, în patimile lui Iisus Hristos (deşi şi aici oarecum indirect) şi va fi definitiv înlănţuit la sfârşitul veacurilor; aşadar: nu în lupta directă, ci prin oameni, prin masse, prin neamuri. De aceea nebunii cred că se pot lua de piept cu Dumnezeu, cred că îl pot birui: pe Dumnezeu, pe Iisus Hristos încă nu L-a înfrânt nimeni şi nici nu-L va înfrânge chiar dacă iadul întreg ar potopi pământul. Dar atunci pe cine birue diavolul? — Pe ceice se zic creştini, dar şi-au pierdut legătura vie, legătura iubirii, legătura harului cu Iisus Hristos. E adevărat, sunt perioade în istorie, când problema nu se pune aşa de acut, când războaiele n'au decât sensuri restrânse. Istoria contemporană ni se pare a fi de altă factură: ea răscoleşte omenirea până în adâncurile de jar ale duhului. Ea cheamă la decizie; ea nu mai îngădue compromisuri sau jumătăţi de măsură. Ea cere consecvenţă nefăţărită până în pânzele albe ale sacrificiului total.

Dacă cu 2 ani în urmă când inima vizionară a Inaltului Prelat al Ardealului proecta pe frontispiciul preoţiei actuale sguduitoarea mărturise paulină: «Mie a vieţui este Hristos», li s'a părut unora exigenţa prea aspră, idealul prea înalt dacă nu chiar utopic, astăzi nu mai încape nici o îndoială: numai o preoţime, numai un neam, numai o istorie care trăeşte *într'adevăr* în Hristos se poate salva demonizării. Hristos e unica salvare a Bisericii, a Neamului, a Veacului. El e unicul dig peste care valurile de smoală a iadului nu pot trece; e unica flacără ce prăbuşeşte în pulbere semeţia diavolească. O întoarcere a preoţimii (în primul rând) la intensitatea trăirii în Hristos prin care se caracterizează veacurile primare înrădăcinarea ei în duhul jertfelnic al lui Hristos, desbărarea ei de orice legături terestre, de orice înlănţuiri pătimaşe, de orice dragoste de avere, de cinste (mărire), de comoditate, ancorarea în duhul simplu, smerit, luminos, care se dărueşte până la limitele absurde ale jertfirii depline nu mai este azi o chemare: *e o poruncă*. Afară de cazul dacă nu vrem să contribuim noi înşine la demonizarea istoriei. E vremea ca fanaticii, posedaţii diavolului să întâlnească rezistenţa «nebuniei în Hristos». Nu e suficient să propoveduim pe Hristos; trebuie să trăim în El şi El întru noi spre a birui demonia bolşevică. Aceasta e consecvenţa neîndurată a perspectivei duhovniceşti, singura care explică suficient istoria ce o trăim. Căci pe diavolul nu-l poate birui decât cel ce este plin de Hristos, hristoforul (care este purtător de Hristos).

* * *

Aceasta e convingerea intimă ce m'am simţit obligat s'o mărturisesc tuturor. Mă vor socoti unii naiv, alţii — exagerat. Poate sunt şi una şi alta. Dar să nu uite că dincolo de anumite presimţiri pur individuale (care nu au nici o valoare), rămâne adevărul pe care însuşi Dumnezeu ni l-a revelat: că nu numai sufletul individual, ci istoria însăşi este arena de luptă între cele două împărăţii. Că la urmă va birui Impărăţia lui Dumnezeu, e neîndoeloic. Dar, până atunci fiecare ne decidem soarta după felul cum aderăm la una din aceste două împărăţii: nu numai formal, ci total, fără rezerve.

Diavolul a fost străfulgerat din înălţimile cerului de spada de foc a Arhangheliilor; posedaţii lui vor fi înfrânţi prin fulgerile sfinţeniei. Călăuziţi-vă dar paşii spre zările ei de lumină, spre învălvorările ei de har...

Mai 1943.

Diacon N. MLADIN

Cuvântarea rostită la Blaj, la comemorarea lui Inochentie Micu Klain

I. P. Sf. Voastră,
Onor. Asistenţă,

Pioasa comemorare de azi a Ierarhului martir Ioan Inochentie Micu Klain este un prinos postum şi bine meritat de recunoştinţă naţională, dar este în acelaş timp un îndemn imperativ pentru revizuiri necesare de istorie şi de conştiinţe.

Ierarhul prisonier, care îşi doarme somnul de veci, somn chinuit în Roma, căci osămintele lui, îndată după desrobirea Ardealului trebuiau strămutate în Ardealul desrobit, este ctitorul acestui Blaj. Mitra lui arhierească i-a fost cunună de spini, pe urma caracterului său dârz, dragostii faţă de neamul său oropsit şi mai ales din pricina urgiei vrăjmaşilor noştri şi a împrejurărilor.

Spre deosebire de alţii, Episcopul Inochentie credea adânc şi sincer că Impăratul dela Viena şi Scaunul Papal sunt binevoitorii şi protectorii atotputernici ai poporului nostru ardelean. Dar în această privinţă, istoria noastră ne spune că sprijinul nostru de totdeauna este în noi înşine, în neamul întreg şi în Dumnezeul atotputernic.

In contra poporului nostru din Ardeal era coaliţia «...celor şapte păcate» ale Ardealului vechiu, uniunea celor trei naţii privilegiate şi a celor patru confesiuni, care s'au dovedit mai puternice, atunci decât Impăratul şi Curia papală. Când cei de-acasă au cunoscut ce vrea Episcopul Inochentie, el s'a dus la Viena şi fiindcă aceasta i-s'a arătat şovăitoare, s'a dus la Roma, unde a fost făcut prizonier, silit să renunţe la cârje şi să îndure lipsuri şi părăsire, până s'a stins din viaţă la 26 Septemvrie 1768. In Ardealul părăsit de el s'a desfăşurat cea mai înfiorătoare tragedie: sbirii stăpânirii chinuiau poporul desbinat, alungat din bisericile lor, răpindu-le avutul şi viaţa celor ce-şi apărau sufletul şi credinţa strămoşească.

In fresca zbuciumatului veac al 18-lea sunt imortalizaţi mulţi martiri, fie că s'au stins în pribegie şi în captivitate ca Vlădica Inochentie, fie că le-au putrezit oasele în temniţa din Kuffstein, ţărani dârji şi preoţi dela ţară, fie că au fost frânţi pe roată, ca martirii dela Bălgrad. Sf. Apostol Pavel spune: ucişi cu pietri, ferestruiţi, îmbrăcaţi în piei de animale... ei n'au dobândit făgăduinţa.

Tot astfel nici martirii noştri din veacul acesta n'au dobândit făgăduinţa.

S'ar putea face o antologie scrisă cu sângele credinţei lor, din cuvintele pe care le-au rostit aceşti martiri. Cuvintele ţăranului din părţile Hunedoarei: Dau cămaşa, cojocul... dar sufletul îl păstrez, lui Dumnezeu! Iar Braşovenii. Nici focul, nici sabia, nici sărăcia nu ne pot despărţi de legea noastră strămoşească.

Ep. Inochentie a spus şi El cuvintele semnificative: «Nu pot să slujesc lui Dumnezeu, care e adevăr şi să plac lumii, care e minciună!»

Şi aceasta era atotputernică şi nu putea fi spulberată, deşi vastul imperiu habsburgic încă de pe atunci se clătina ca o piramidă cu vârful împlântat în pământ. Revoluţia lui Horea s'a întâmplat cu cinci ani înaintea Revoluţiei franceze, care avea să răstoarne stăpânirea claselor privilegiate, care ţineau în robie pe cei oropsiţi de soarte.

Să mă întorc iarăşi la Sf. Apostol Pavel, care spune că deşi primii creştini nu s'au învrednicit a dobândi făgăduinţa, *Dumnezeul dreptăţii le-a dăruit ceva mai bun în locul acesteia: le-a întărit* credinţa!

Toţi ceice au luptat pentru credinţă şi dreptate şi s'au jertfit, jertfa lor n'a fost zadarnică!

Rare ori, chiar şi oamenii mari isbutesc să-şi realizeze idealul lor. O credinţă mare face şi din cei mici oameni nemuritori.

Să credem că oameni mari ori mici, care se jertfesc pentru lege şi neam se plâng de soartea lor, când aşteptările şi nădejdile lor se spulberă? Nici de cum! Nădejdile lor se împrăştie ca fumul când ei se pogoară în mormânt, credinţa mare însă care a trecut printr'ânşii ca o flacără, îi sfinţeşte şi dă memoriei lor o aureolă veşnică.

Cu martirii noştri din veacul al 18-lea s'a petrecut ceeace s'a întâmplat cu prima generaţie de creştini. Aşteptările mesianice s'au transformat. Aşa s'au transformat aspiraţiunile lor de libertate şi de dreptate, trecând din generaţie în generaţie şi ajungând până la noi, la eroii scumpi, care au refăcut sfintele hotare dela răsărit, şi până la refacerea tuturor hotarelor pângărite.

Apasă greu ţărâna peste osămintele prizonierului din Roma, când după atentatul sufletului ardelean a venit acum şi frângerea trupului Ardealului. Ne încredem însă în steaua neamului şi în Dumnezeul nostru, care toate le plineşte *şi nu lasă nerăsplătită nicio jertfă pentru sfânta dreptate.*

In numele Inalt Prea Sfinţitului Nicolae, Mitropolitul Ardealului aduc omagiul veneraţiei sale memoriei neuitatului martir şi prizonier din Roma şi închei cu cuvintele Scripturii: Adevărul Domnului rămâne în veci şi reamintesc cuvintele altei Scripturi, care zice: Cu noi e Dumnezeu! Amin.

Arhim. T. SCOROBEŢ

Asociaţia Clerului „A. Şaguna", secţia Sibiu

2—2

AVIZ

Aducem la cunoştinţa C. preoţi că la 15 Iunie 1943, se deschide *Căminul preoţesc* dela Bazna şi va rămânea deschis până la 1 Septemvrie c.

Cei ce doresc să li se reţină camere vor anunţa aceasta cel mai târziu până la 10 Iunie c., păr.-prot. I. Crăciun din Mediaş, care va acorda camerele în ordinea intrării cererilor, pe lângă un avans de Lei 500.

Comitetul Secţiei

Conferinţele Păr. Dr. Ştefan Ţancov

Din prilejul vizitei la Sibiu, Păr. Dr. Ştefan Ţancov a ţinut două conferinţe extrem de interesante. Cea dintâi a avut loc în sala Prefecturii, Marţi 18 Mai orele 18, despre „Trăsăturile caracteristice ale Bisericii ortodoxe" [Die Wesenszüge der orthodoxen Kirche], la care a participat un public numeros şi select român şi german în frunte cu I. P. S. Mitropoli *Nicolae*, Prea Ven. Episcop al Bisericii luterane Dr. Wilhelm Staedel, d. Dr. Glondys, fost episcop, d. rector al Universităţii Dr. Iuliu Haţieganu etc.

După ce-a fost prezentat publicului de Păr. rector Dr. D. Stăniloae, ilustrul teolog al Bisericii ortodoxe şi-a desfăşurat în limba germană conferinţa, care a fost urmărită cu mare atenţiune şi interes.

Mişcându-se în general în cadrele scrisului teologic al Ruşilor din Diaspora, Păr. Dr. Ştefan Ţancov a desprins ca trăsături esenţiale ale ortodoxiei caracterul ei mistic — contemplativ, tanscendent — eshatologic şi ascetic, cari în total fac din ea o Biserică pneumatică, ioaneică.

Spre deosebire de creştinismul apusean, care e raţional, extern-moralist şi centralist-organizator, Biserica ortodoxă pune în planul întâi contemplarea lui Dumnezeu prin intuiţia inimii curate, străduinţa spre transcendentul eschatologic, liberă de strâmtorările şi apăsările acestei lumi, plină de dragostea lui Dumnezeu.

Accentul principal stă pe întruparea Fiului lui Dumnezeu, care aduce cu sine ridicarea umanităţii în legătura intimă cu Dumnezeu, împreunâd Dumnezeu şi lumea într'o teandire universală [Gottmenschentum], într'un cosmos transfigurat, care e una cu Biserica în care se prelungeşte întruparea Logosului.

Intemeiat în realitatea divină creştinul răsăritean reduce importanţa acestei lumi la proporţiile relativului, ceeace-i dă o mare libertate interioară şi o linişte şi o siguranţă uimitoare chiar în mijlocul celor mai precare situaţii.

Trecând la pietatea practică, Păr. Ştefan Ţancov a arătat marea valoare a celor două virtuţi capitale al Răsăritului: smerenia şi iubirea, pe cari Apusul, cu deosebire azi, le desconsideră socotindu-le virtuţi pasive.

Arătând pe baza antropologiei lui Dostoewschi cât de desbinat e omul în porniri diametral opuse şi cât de neputincios e să se ajute singur pentru a se izbăvi de această stare, a dedus că smerenia, ca conştiinţă a neputinţei proprii şi iubirea, ca conştiinţă a ajutorului primit dela Dumnezeu, sunt singurile virtuţi, cari fac pe om tare şi-l scot din tragicul individual şi social în care de altfel se consumă chinuitor viaţa lui.

In legătură cu aceasta Păr. Ştefan Ţancov a pus în lumină caracterul ascetic şi lăuntric al eticei răsăritene şi valoarea ce se acordă suferinţii în această Biserică, care a avut parte mai mult decât oricare altă ramură a creştinismului de „cruce" şi de martiraj.

*

A doua conferinţă a ţinut Păr. prof. Dr. Ştefan Ţancov în Aula Academiei teologice, Mercuri, la orele 11 a. m., în faţa aceluiaş public numeros şi distins. Cu această ocazie a desvoltat tema: «*Probleme şi îndatoriri actuale ale teologiei şi Bisericii ortodoxe*» [Aktuelle Probleme und Aufgaben der orthodoxen Theologie und Kirche].

După ce a arătat marele interes care în timpul mai nou s'a trezit în toată lumea creştină faţă de Biserica ortodoxă, conferenţiarul a arătat că problemele ortodoxiei noastre sunt azi următoarele: precizarea sensului şi a cuprinsului Sf. Tradiţii, purificarea teo-

logiei mai nouă de toate influinţele apusene şi întoarcerea la Sf. Părinţi, adâncirea înţelesului Bisericii, precizarea unităţii şi universităţii ei (sobórnicităţii) şi în legătură cu aceasta înfiinţarea unei corporaţii sinodale panortodoxe pentru conducerea întregei Biserici. Veacul nostru e veacul Bisericii, a comunităţii christocentrice. Ea nu poate fi confundată nici cu colectivităţile democratice, nici cu cele conduse aristocratic. In Biserică nu poate fi vorba decât de o *ecclesiocraţie*. — Timpurile de azi pun de asemenea câteva probleme Bisericii: este problema refacerii omenirii în sfânta taină a *căsătoriei*, care a decăzut la o instituţie de ordin strict biologic, e pròblema raportului faţă de naţiune, de pópor şi de Stat. Naţiunile au fost promovate de Biserica ortodoxă, dar azi uneori naţionalismul ia ó formă păgână, exclusivistă, ajungând într'o idolatrizare a neamului. Acelaş lucru se întâmplă cu Statul. Biserica are datoria să se apropie cât mai intim de popor, încât fiecare membru al poporului să devină un mădular viu al Bisericii. Conferenţiarul a încheiat cu elogiul Bisericii române, cea mai mare şi cea mai activă. A lăudat creştinismul adânc al poporului român şi voiciunea teológiei române contimporane. Publicul a răsplătit cu prelungite aplauze interesanta expunere.

Orfanii de răsboi

Problema creşterii orfanilor de răsboi se impune tot mai mult pe planul actualităţii. Au fost orfani şi pe urmele răsboiului trecut, dar grija pentru ei a fost atunci prea subţire, pentrucă ocrotirea lor nu era suficient organizată. Mulţi au rămas în sarcina mamelor lor văduve sau a unor rudenii puţin bucuroase de această povară neplăcută. Cei cu o situaţie materială mulţumitoare au crescut la pragul familiei, înhămaţi însă prea de vreme la o muncă prea istovitoare pentru vârsta lor. Alţii însă au încăput pe mâna unor străini, cari subt pretextul unui act de milostenie li-au exploatat tinereţea sădindu-le în suflet disgust, cinism şi adeseori revoltă împotriva nedreptăţilor din societatea omenească. Şi multe elemente vrednice de o soarte mai bună s'au irosit din pricina unor concepţii sociale nepăsătoare faţă de interesele neamului şi ale patriei.

De aceea problema pusă în discuţie acum de curând de dl Şeicaru, directorul „Curentului", prezintă astăzi altă faţă şi reclamă preocuparea tuturor factorilor cu răspundere ai ţării. Ea nu poate fi tratată cu jumătăţi de măsură, ci radical şi în tot complexul ei, fără nuanţe de sentimentalism oportunist sau consideraţii de milă faţă de orfani.

Ei sunt copiii neamului, iar cel ce îşi sacrifică viaţa pe câmpul de răsboi, trebue să aibă liniştea sufletească şi convingerea, că neamul îi va ocroti copiii cu aceiaş căldură şi devotament de care ar fi avut parte şi dela tatăl lor.

S'a preconizat propunerea ca orfanii de răsboi să fie daţi în grija familiilor fără copii şi a celibatarilor. Toate opiniile de până acum s'au declarat potrivnice acestei soluţii. Şi rezonamentul este foarte logic şi just.

Cine are şi creşte copiii propii, îşi dă perfect de bine seama că o pereche de oameni fără copii nu poate cunoaşte taina legământului de iubire şi sacrificiu între părinţi şi copii. Lipsa acestui sentiment de profund altruism nu se va putea înlocui cu alte sentimente similare. Subiectivismul egocentric al familiilor fără copii nu poate înţelege nevoia multelor renunţări la comodităţi şi libertăţi, pe cari le reclamă îngrijirea copiilor. Pentru ei copiii devin o povară, care îi stinghereşte, iar în sufletul copiilor creşte otrava amărăciunii, a disgustului şi a urii faţă de părinţii adoptivi.

Disproporţiile acestei situaţii nepotrivite s'ar accentua şi mai mult când ar fi vorba de celibatari, când se ştie că în cele mai multe cazuri în atmosfera lor înfloreşte mai mult ca ori unde egoismul.

Legea ar putea obliga pe toţi să accepte creşterea unui copil orfan, dar această silă ar da de multe ori rezultate nefaste.

Cunosc aici în Sibiu trei funcţionari, egali în grad şi salarizare. Unul cu patru copii, al doilea fără copii şi al treilea burlac. Cel dintâi preocupat de grija familiei, de greutăţile alimentării, a vestmintelor şi taxelor şcolare şi alte obligaţii strict necesare, fără avere şi cu datorii la bancă. Dar fericit că are copii buni şi ascultători pentru cari face sacrificii peste puterile lui.

Al doilea îşi poate permite luxul unor exibiţii mai costisitoare pentru el şi nevastă, alimentaţie mai copioasă şi libaţiuni distractive în conveniri dese cu familii prietine de aceeaş categorie. In plus şi alte beneficii şi o respectabilă depunere la bănci.

Al treilea un burlac uitat de vreme, proprietar de casă, tăetor asidiu de cupoane, oaspe permanent al cafenelei şi cinematografelor, împărţindu-şi tihna vieţii fără griji cu doi câni lăţoşi şi urduroşi.

Ce educaţie ar putea da al doilea şi al treilea unor copii orfani, pe cari legea i-ar introduce cu sila în casele lor sau măcar în sarcina de a se îngriji de dânşii? Efectul evident nu are nevoie de nici un comentar.

Care este deci soluţia fericită a problemei? Preopinenţii de până acum o pun exclusiv în grija statului, respectiv a Ministerului Apărării Naţionale, care să creeze institute speciale pentru orfanii de răsboi. Iar aceşti elevi să crească „cu o supraveghiată atitudine în societate şi cu o dreaptă coloană vertebrală în sens fizic şi moral, cum preconizează dl Romulus Dianu.

Noi credem că aceasta n'ar fi soluţia cea mai perfectă şi fericită. Ministerele, ori şi care, sunt adeseori influinţate de felurite fluctuaţiuni politice, cu diferite concepţii, după schimbarea vremilor şi a oămenilor şi a intereselor timpului. Şi s'ar putea uşor întâmpla ca un guvern să îmbrăţişeze cu tot devotamentul problema orfanilor de răsboi, dar s'ar putea întâmpla şi faptul că altul forţat de nevoi neprevăzute să nu-i poată da toată atenţia cuvenită, cutropit fiind de alte probleme de stat mai arzătoare.

De aceea credem că îngrijirea orfanilor de răsboi nu poate fi încredinţată cu deplină siguranţă decât *bisericii*. Ea este instituţia chemată chiar prin preceptele doctrinelor ei de temelie să săvârşească şi acest act de înalt umanitarism şi desăvârşit altruism. Biserica este una pentru toate vremile, principiile ei nu pot fi influinţate de fluctuaţiile vremelnice şi pământeşti ale intereselor trecătoare şi schimbătoare. Educaţia orfanilor în cadrele bisericii va fi una şi acelaş pentru toţi, în perfectă unitate şi uniformitate, pusă pe temei de adevărată trăinicie cu scopuri bine precizate.

Legea statului va creia anumite *impozite* speciale asupra tuturor familiilor fără copii şi mai ales asupra celibatarilor în proporţie nu numai cu salarul, ci cu situaţia lor materială peste tot şi va pune la dispoziţia bisericii mijloacele materiale pentru creşterea orfanilor în condiţii vrednice de sacrificiul părinţilor lor. Statul va putea să-şi rezerve dreptul de control asupra chivernisirii şi utilizării acestor dani, dar educaţia orfanilor să o lase întreagă în grija bisericii, care va creşte orfanii în spiritul vechilor noastre tradiţii religioase, în cultul iubirii de neam şi ţară şi în cultul eroismului tatălui lor. Un început în senzul acesta s'a zemislit chiar de curând în planurile P. S. episcop Nicolae dela Beiuş.

Biserica va şti apoi să facă între orfani selecţia cuvenită îndrumându-i la timpul său spre cariere potrivite aptitudinilor lor. Ea va oferi deplina garanţie că va da şi din aceşti orfani oameni de caracter integru, folositori patriei şi neamului.

Pr. Seb. Stanca

INFORMAŢIUNI

Vineri *după amiazi a sosit la Sibiu, dnul ministru al Culturii Naţionale Ion Petrovici în vederea serbărilor dela Universitate şi dela Academia teologică. Domnia Sa a sosit însoţit de doamna şi este oaspele I. P. S. Mitropolit* **Nicolae.**

Academia teologică „Andreiană" a aranjat pentru Duminecă, 23 Mai, orele 11½, o solemnitate în onoarea dlui ministru *Ion Petrovici*, **din prilejul înălţării ei în rang.**

Dela Universitatea „Regele Ferdinand I", Cluj-Sibiu. Grupările culturale studenţeşti vor da, în onoarea dlui ministru al culturii naţionale, *Ion Petrovici* **un festival în sala Teatrului municipal din Sibiu, în ziua de Duminecă 23 Mai 1943. ora 8¹⁵ seara.**

Premii şcolare. Filiala din *Sibiu* a Societăţii ortodoxe a femeilor, de sub conducerea dnei Sofia Şt. Meteş, va premia elevii şi elevele din acest oraş, şi anume pe ceice s'au distins la învăţământul *religiei ortodoxe*. Premierea se va face în cadrul unei festivităţi, în teatrul municipal, Duminecă în 30 Mai 1943, ora 11 dim. în prezenţa autorităţilor locale, a părinţilor tinerimii şi a membrilor corpului didactic. Se vor da ca premii, cărţi potrivite tinerimii.

Autorizaţiile de călătorie pe C. F. R. se desfiinţează pentru cetăţenii români şi creştini, aceştia vor putea face de aici încolo liber călătoria pe C. F. R.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă în 23 Mai 1943 servesc: Prot. Mihail Neagu, prof. Dr. Nicolae Terchilă şi Nicolae Neaga. diaconii: Anatolie Scurtu şi A. Rudeanu. *Predică: Prot. Mihail Neagu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4, *Pr. Dr. Cornel Sârbu* dela parohia Sibiu-Treistejari.

Ziua Mamei în Sibiu se va sărbători mâne Duminecă, ora 11, după sf. Liturghie, în sala teatrului municipal cu un bine îngrijit program, executat de elevele liceului „Domniţa Ileana". sub conducerea dnei profesoare Săndulescu.

FOIŞOARA

Cuvânt

rostit la înmormântarea decedatei Aurelia S. Albini de Prt. Stavr. E. Cioran

„Că s'a stins întru dureri viaţa mea şi anii mei în suspinuri..."
Ps. 30, 11.

Intristată Asistenţă,

Liberată de ale vieţii neajunsuri şi de multele griji, uşurată de greutăţile morţii — Te odihneşti acum venerabilă şi nobilă fiinţă, care ai suferit atât de mult înconjurată de toate acele inimi înţelegătoare, devotate şi sincere care te-au stimat şi apreciat pentru distinsele însuşiri cu cari bunul Dumnezeu te-a împodobit. După ce ai urcat crucea pe dealul suferinţelor şi ai sorbit din potirul durerii, ai ajuns la liniştea desăvârşită pe care Domnul ţi-a trimis-o — linişte atât de necesară pe care viaţa de aici nu ţi-a mai putut-o da —, scoţând „sufletul Tău din mijlocul răutăţii" după cuvintele Înţeleptului Solomon.

Cu credinţa în Dumnezeu, cu adâncă răbdare creştinească, cu rară resemnare ai stat neclintită în faţa aşa de puţinelor bucurii şi în faţa atâtor dureri, în faţa contrastelor din care se ţese viaţa aici pe pământ, în necurmata luptă dintre vis şi cruda realitate de totdeauna...

Cât de greu e pentru noi toţi cari te-am cunoscut şi apreciat şi în cazul de faţă, cât de dureros e pentru mine se exprim în cuvinte tot ceea ce simţim, tot ceeace se cuvine în faţa fiinţei, care în viaţă cu adevărat a luptat lupta cea bună şi a păzit credinţa!

Să încerc a zugrăvi în culori deosebite tabloul care să ne redea viaţa şi întreaga personalitate a adormitei în Domnul Aurelia S. Albini n. Roman: calităţile distinse cari împodobeau sufletul ei; pe soţia de odinioară, pe mama duioasă, pe sora iubitoare, pe prietina devotată, ar însemna să-i tulbur odihna şi liniştea de cari Domnul părtaşe a făcut-o; ar însemna să-i ating rara sensibilitate, concepţia ei de viaţă, modestia şi întreg felul ei de a fi..

Intristată Asistenţă,

La umbra fiecărei cruci de mormânt zace o întreagă lume, ţesută din cele mai isbitoare contraste ce se pot imagina în lupta ce o ducem aici pe pământ. Fiecare cruce, oricât de simplă ar fi la aparenţă, îşi are romanul, drama celui ce zace la umbra ei, o poveste aparte ce se desăşoară ca un destin necunoscut de mai nainte, dar pe care dator este să-l urmeze şi să i se supună.

Fiecare culoare din tabloul ce încerc să-l prezint care să ne redea fidel personalitatea adormitei, fiecare creionare îşi are semnificaţia sa cu neşterse urme săpate în sufletul ei, ca note distincte cari au rămas statornice în toată ţinuta şi munifestarea ei.

Se amintesc de zdrobitoarea nenorocire şi marea jale — după cum însuşi spunea — ce au învelit sufletul celor 7 copii rămaşi orfani de tată, toţi necăpătuiţi; plânsetele şi starea de desnădejde a mamei sale; liniştea de mormânt din casa îndoliată, întreruptă doar de suspine şi oftări nesfârşite după ziua de 11 Mai 1885, ziua morţii vrednicului bărbat al neamului Visarion Romdn, tatăl adormitei — toate aceste momente s'au infiltrat pentru totdeauna în sângele tuturor copiilor orfani şi în al fetiţei de 12 ani, care a fost scumpa noastră, Aurelia. Şi această durere înăbuşită a rămas una din caracteristicile firii sale până în clipa din urmă!

Intre liniile întunecate ale Tabloului, iată şi o zi senină de primăvară: 4 Martie 1894, ziua de cununie a mirilor Septimiu Albini şi Aurelia Roman, cu urarea de fericire a celor dela „Tribuna", harnicii culegători tipografi, când le spuneau:

Noroc să vă zimbească
Şi să vă însoţească
Pe a vieţii cale grea...

La un an de armonioasă convieţuire, distinsul luptător naţionalist şi memorandist al trecutelor vremi, e nevoit să treacă în ţara liberă, în ziua când scumpa mamă a decedatei zăcea pe catafalc, iar adormita în Domnul, dădea naştere celui dintâ copil al lor!

Se privim mai în adânc tabloul? Vai, citim şi vedem cum nemiloasa soarte i-a hărăzit ca pe trei fii ai săi, să-i piardă în floarea vieţii: Radu, care moare ca erou în răsbolul trecut departe de părinţii săi plecaţi în pribegie în îndepărtata Rusie, apoi pe Sorin şi pe Mircea... „Trei Doamne şi toţi trei"...

In anul 1919, se prăbuşeşte şi stâlpul de razim al familiei şi iat-o la anii bătrâneţelor sale, după atâtea furtuni rămasă singură...

Din aceste fire atât de impestriţate din aceste culori atât de mohorâte şi deosebite s'a ţesut pânza vieţii sale! In schimb s'a călit sufletul ei în aşa măsură încât a devenit tocmai prin suferinţe: femeia credincioasă şi evlavioasă, femeea virtuoasă şi distinsă, stimată şi respectată deopo-

Cassa de Păstrare
institut de credit şi economii S. A. în Sălişte

Capital Lei 1.250.000·—
Registrul bancar Nr. 9/1934

Bilanţ anual încheiat la 31 Decemvrie 1942

Activ. Cassa, numerar efectiv Lei 524.621; Disponibil la Bănci în ţară: Lei 100.000; Portofoliul de tttluri: I. Titluri româneşti, cu venit fix, Efdcte publice, în portofoliu v. n. 57.000; v. r. 36.800; cu venit variabil: Acţiuni necontate la bursă, v. n. 1.196.400; în portofoliu v. r. 328.707; II. Titluri străine: v. c. 660.300; în portofoliu v. r. 9; total Lei 365 516; Debitori din ţară: Debitori cu garanţii diverse: în portofoliu: Lei 57.493; Creanţe în conversiune conform legii din 7. IV. 1934, în portofoliu: Lei 1.117.939; Imobile: a) pentru uzul propriu: 600.000; b) Alte imobile 6.408.465; total Lei 7.008.465; Mobilier: Lei 357.820; Conturi diverse debitoare: Lei 563 095; Total activ: Lei 9.984.949·—.

Conturi de ordine: Cauţiuni statutare Lei 110.000; Ipsteci, cesiuni şi garanţii diverse, în portofoliu: Lei 3.482.485: Depozite de titluri şi alte valori în păstrare: Lei 353.509; Total Lei 3.945.994·—

Pasiv: Capital social: Lei 1.250.000; Fondul de penzii şi ajutor al funcţionarilor; Lei 157.436; Depuneri spre fructificare, din ţară: Depuneri vechi reduse prin aranjament, la vedere: Lei 2.378.411; Creditori, din ţară a) creditori reduşi, rate întârziate Lei 52.609; b) Creditori nereduşi, noui: Lei 3.083.825; Total Lei 3.136.434; Conturi diverse creditoare: Lei 3.062.668; Total pasiv Lei 9.984.949·—

Conturi de ordine: Deponenţi de cauţiuni statutare: Lei 110.000·—; Deponenţi de ipoteci, cesiuni şi garanţii diverse: Lei 3.482.485; Deponenţi de titluri şi alte valori în păstrare: Lei 353.509; Total Lei 3.954.994·—

Profit şi Pierdere: încheiat la 31 Decemvrie 1942.

Debit: Cheltueli de administraţie: a) Salarii Lei 81.607; Diverse: Lei 99.374; Total Lei 180.981; Impozite şi taxe: Lei 74.398; Dobânzi plătite la creditori: Lei 43.691; Total Lei 299.070.

Credit: Dobânzi încasate dela debitori: Lei 78.294; Comisioane încasate Lei 1678; Venitul portofoliului de titluri, din cupoane exigibile: Lei 1944; Venitul imobilelor: Lei 165.939; Incasări din creanţe amortizate: Lei 51.215; Total Lei 299.070·—.

(37) 1—1 *Consiliul de administraţie*
Consiliul de cenzori

(38) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreţ bisericesc, la Biserica ortodoxă română din parohia Hălchiu, protopopiatul Braşov, se publică Concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat,
2. Venitele locale,
3. Sesiune cantorală $5^1/_2$ jugăre pământ arabil.

Concurenţii îşi vor înainta cererile însoţite de diploma de cântăreţi bisericesc dela Şcoala de Cântăreţi Dimitrie Cunţan, Sibiu, precum şi alte acte recomandatoare, Oficiului parohial din Hălchiu, prezentându-se în termen la Sfânta Biserică spre a fi cunoscuţi de credincioşi.

Hălchiu, 11 Aprilie 1943.

Văzut:

Dr. N. tinghe adm. prot. — **Preot Ioachim N. Pura** paroh. preş. cons. parohial

---

Nr. 90—1943. (35) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III Biertan, protopopiatul Târnava mare, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salarul dela Stat.
2. Casă parohială cu dependenţe în stare bună.
3. Sesiune parohială 5 jug. arător şi 26 jugăre fânaţ, care se poate transforma în arătură.
4. Stola fixată pentru parohiile din protopopiat, aprobată de P. V. Consiliu cu ord. Nr. 4655—1942.
5 Şase stânjini lemne de foc.

In mod excepţional se admit la candidare şi absolvenţi ai Academiei teologice din alte eparhii.

Dacă adunarea parohială din Biertan nici de data aceasta nu va alege pe unul din candidaţi, atunci acel fapt se va considera ca o renunţare la dreptul de alegere de preot şi în consecinţă parohia Biertan se va întregi prin numire din partea Consiliului Arhiepiscopesc.

Cererile de concurs, cu toate documentele, şi cu încuviinţarea specială a P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta oficiului protopopesc Dumbrăveni în termenul indicat.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă şi sărbătoare la biserică, spre a se face cunoscuţi parohienilor.

Dumbrăveni, la 26 Aprilie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român Târnava mare în înţelegere cu consiliul parohial.

Ioan Dragolea
protopop

Nr. 347—1943 Prot. [39] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa I **Poplaca**, — parohia întâia — protopopiatul Sibiu se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat,
2. Dóuă jugăre de pământ arător la Poplaca, şi două jugăre la Guşteriţa, pământ primit dela reforma agrară,
3. Stola obişnuită în parohie dela 350 familii,
4. Trei stângini de lemne dela primăria comunală, aduse acasă.

Cererile de concurs se vor înainta Oficiului protopopesc ortodox român din Sibiu, în termenul indicat. Totodată se va anexa şi permisiunea de candidare, primită dela Preaveneratul Consiliu Arhiepiscopesc.

Candidaţii se vór prezenta în parohie cu prealabila învoire a Oficiului protopopesc, în vreó Duminecă sau sărbătoare, spre a cânta la strană şi a predica, eventual a servi la altar şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Sibiu, 16 Mai 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sibiului, în înţelegere cu consiliul parohial dela Poplaca.

Mihail Neagu
protopop

Nr. 628/1943. (30) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Sâmbăta de sus apuseană**, din protopopiatul Făgăraş, se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela întâia publicare în „Telegraful Român".

Beneficiile parohului vor fi:

1. Salarul dela Stat.
2. Stola uzitată în parohie;
3. Casă parohială cu dependenţe şi grădină;
4. 5 jugăre eclejie, fânaţ;
5. 3 stj. lemne de foc în pădurea bisericii.

Cererile de concurs se vor înainta, în termenul fixat, Oficiului protopopesc în Făgăraş, însoţite de documentele reglementare şi de încuviinţarea de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc.

Concurenţii, cu prealabilă înştiinţare a subsemnatului oficiu protopopesc, se vor prezenta în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Făgăraş, la 25 Martie 1943.

Prot. Pavel Borzea
protopop

Nr. 43/1943 34 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. I **Jina I**, prôtopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în „Telegraful Român".

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat;
2. Venitele stolare obişnuite în protopopiat.

Intrucât cel ales va fi şi conducător al oficiului parohial, va primi şi relut de locuinţă şi lemne, conform hotărârilor ce se vor aduce de către cónsiliul parohial în fiecare an, când se compune bugetul parohiei.

Cererile de cóncurs se vor înainta în termen oficiului protopopesc Mercurea, însoţite de documentele necesare şi de încuviinţarea I. Prea Sfinţitului Mitropolit.

Concurenţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a Oficiului protopopesc, în parohie pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Mercurea, 17 Martie 1943.

Oficiul protopopesc ort. român Mercurea, în înţelegere cu consiliul parohial din Jina.

Dumitru Ciuchendea
protopop

Ministerul Apărării Naţionale. Inspectoratul Clerului Militar Alba Iulia

Nr. 244. 16 Mai 1943.

Concurs pentru ocuparea locurilor vacante de preoţi militari activi

Se aduce la cunóştinţă cucernicilor preoţi că în ziua de 15 Iunie a. c. va avea loc în localul Şcóalei de ofiţeri din Bucureşti un concurs pentru ócuparea a 10 locuri vacante de preoţi militari activi cu gradul de căpitan.

Comisiunea de examinare va fi prezidată de Prea Sfinţitul *Dr. Partenie Ciopron*, Episcopul Armatei.

Candidaţii vor înáinta Inspectóratului Clerului Militar din Alba Iulia până la 13 Iunie a. c., cererile însoţite de actele legale precum şi recipisa pentru plata sumei de 2000 Lei ca taxă pentru examen pe seama Inspectoratului Clerului Militar.

Tăcerea ta ucide în fiecare clipă câte un svon, adică o născocire a duşmanului

---

trivă de rudenii, prietini şi atâtea distinse doamne din societatea noastră. Rar ne este dat să constatăm o aşa de nefăţărită ataşare, dragoste, admiraţie de cari s'a bucurat adormita în Domnul, pe cari şi le-a câştigat prin personalitatea sa, prin modestia şi rara sensibilitate, prin aleasa cultură şi frumoasa zestre sufletească cu cari a intrat în lupta vieţii şi în societatea omenească!

Tovarăşe credincioasă, luptătoare convinsă a unui naţionalism specific vremurilor de acum 50 de ani, iubitoare fanatică a neamului din care făcea parte — nici îmbogăţirea, nici luxul, nici alte obicinuinţe atât de desgustătoare ale vremilor de astăzi, nu erau dorinţe de căpetenie, ci alte preocupări de ordin mai înalt, un alt ideal permanent, care astăzi e mai palid, călăuzea paşii femeilor de altă dată şi pe ale adormitei în Domnul.

Tabloul se luminează prin faptele ş ţinuta dreaptă, curată, neşovăelnică de cari s'a călăuzit în orice împrejurări, familiile Roman şi Albini, nume şi familii cari se vor pomeni cu cinste şi laudă ca a unor familii şi oameni aleşi şi binemeritaţi pentru neam.

Străjuind acest sicriu cu lacrimi şi flori de recunoştinţă am stăruit în cuvântul meu şi pentru faptul, că se răcesc zi de zi exemplarele de elită, se răresc rândurile şi în astfel de cazuri, se pogoară în groapă, nu un om sau o femeie oarecare, ci şi un întreg capitol care interesează neamul, în afară de cercul restrâns al familiei din care a făcut parte.

Am bordat tabloul care să ne redea fidel pe adormita în Domnul, şi l-am conturat în felul acesta şi pentru un alt motiv. Aurelia S. Albini, este astăzi ultima din soţiile luptătorilor memorandişti care pleacă din mijlocul nostru la tovarăşele de suferinţe de odinioară, ca adevărată martiră a cauzei româneşti. Prin dispariţia lor, a tuturor memorandiştilor şi a soţiilor lor, întreaga luptă de acum 50 de ani trece în domeniul istoriei, pe care, durere aşa de puţini o cunosc astăzi din generaţia vremilor noastre, dar, din care se desprind atâtea învăţăminte necesare şi imperioase şi pentru asprele vremuri pe cari le străbatem. Amintesc aci şi faptul, că A. Albini, a făcut parte din cununa fetelor române ardelene, în tovărăşia cu cele Slovace ca purtătoare de cuvânt în desfăşurarea luptelor naţionale de acum o jumătate de veac, cu lozinca: „Totul pentru naţiune".

Se cuvine să fixăm o latură sufletească a femeii cu adevărat evlavioasă, care a păstrat şi practicat şi în fapte credinţa sa. N'a trecut Duminecă sau sărbătoare, ca soţia credincioasă şi mama iubitoare împreună cu soţul ei, să nu-şi ducă copii la sf. biserică, la slujba divină, din o convingere nefăţărită, călăuzită de o credinţă statornică, vie, în purtarea de grije a lui Dumnezeu. Nu i-a lipsit nici simţul de binefacere şi iubirea aproapelui. Din puţinul ei, din cruţare, n'a uitat societăţile de binefacere, premergând şi în această privinţă cu exemplu ca în multe alte privinţi, dăruind la sfârşitul vieţii Lei 20.000 „Societăţii principele Mircea", în amintirea celor 3 fii decedaţi şi 20.000 Lei „Reuniunii femeilor române" ca o modestă contribuţie pe seama Căminului de mâne a femeilor de stare mai bună, odinioară, dar la bătrâneţe avizate totuşi la dragostea şi ajutorarea deaproapelui.

Incadrez tabloul creionat numai, pentru acea femeie care a ştiut să păzească credinţa, aşa a ştiut să lupte şi să plinească călătoria — după cuvântul Scripturii.

Te-a frământat atât de mult marile probleme ale credinţei fără nici o umbră de îndoială; ale iubirii de neam fără nici o cotitură şovăelnică; te-a preocupat problemele vieţii şi misterul morţii în legătură cu sufletul şi ai crezut în nemurirea lui şi în viaţa cea vecinică aşa cum ne-învaţă Sf. Scriptură, şi iată acum, ai trecut din întunerec la lumină, din strică-ciune la nestricăciune, din durere la linişte şi fericire, din moarte la viaţă, iată te regăseşti cu Septimiu, cu Radu, cu Sorin şi Mircea, acum eşti mulţumită şi împăcată, Dumnezeu ţi-a purtat de grije aşa cum a fost credinţa nădejdea şi sufletul tău!

In urma ta rămân între noi toţi, dragostea duioasă, bunătatea, iubirea de neam şi tot cea fost nobil şi de preţ din fiinţa ta, cari îţi vom păstra vie memoria pentru totdauna, în inimile noastre.

Tuturora: sorei Iustina, numeroşilor nepoţi, vă adresează rugămintea să-i păstraţi amintirea învăluită cu acelaşi caldă iubire de care v'a dat întotdeauna dovadă o ultimă sărutare.

Numeroaselor tovarăşe de viaţă, prietene, stimătoare, pe lângă recunoştinţa şi florile cu cari o aţi împodobit şi cari totuşi se ofilesc, flori la cari ţinea şi le iubea atât de mult, — să-i păstraţi un loc de neştearsă amintire pentru dragostea cu care v'a întimpinat de fiecare dată. Un ultim adio.

Iar Tu, Stăpâne, Doamne, isvorul vieţii şi al morţii, primeşte sufletul roabei Tale Aurelia, în grădina unde florile niciodată nu se ofilesc, unde drepţii privesc lumina feţii Tale, în locul unde nu este durere şi suspinare, ci veşnică lumină şi eternă fericire — Amin.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul XCI Sibiu, 30 Maiu 1943 Nr. 22

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitr[o]

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Şase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

2 ex. (Of.)
Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Sibiu
Str. Şaguna 8

CUVÂNTAREA

rostită de I. P. Sf. nostru Mitropolit NICOLAE cu prilejul solemnităţii ridicării la rang universitar a Academiei teologice „Andreiane"

Domnule Ministru,
P. S. Voastre,
Domnilor Generali,
Domnule Rector,
Iubiţii mei fii sufleteşti şi iubiţi studenţi,

Fapta care ne dă temeiu pentru serbarea de astăzi, o aşteptam. Ştiam că ea, mai curând sau mai târziu, are să vină. Dar nu cunoşteam omul prin care urma să fie înfăptuită. Imi dădeam însă cât se poate de bine seama că el trebue să fie un bărbat de înaltă cultură, care să aibă cea mai caldă şi profundă înţelegere pentru opera mare şi salvatoare pe care a împlinit-o în viaţa neamului nostru sfânta noastră Biserică ortodoxă şi preoţimea ei, cum şi pentru însemnătatea neîmputinată ce o are această sfântă Biserică şi astăzi în mijlocul lui. Imi dădeam seama că acel bărbat trebue să aibă înţelegere pentru tot ce şcoala aceasta a împlinit dela înfiinţarea ei în anul 1810 şi până astăzi.

In viaţa oricărei instituţii trebue să sosească o „plinire a vremii" pentru recunoaşterea meritelor ei şi sunt fericit că în viaţa instituţiei noastre acest moment de „plinire a vremii", în care i s'au recunoscut şi din partea Statului rangul şi vredniciile ei, a venit prin luminata personalitate a Domnului Profesor Ion Petrovici, actualul Ministru al Culturii Naţionale şi al Cultelor.

Cel dintâi profesor al Academiei teologice „Andreiane" a fost marele animator Gheorghe Lazăr. Printr'un paralelism demn de remarcat ridicarea ei în cinste, în rang universitar, a venit prin înţelegerea pe care i-a acordat-o un alt reprezentant al spiritului luminat, al cugetării profunde, al simţirii calde româneşti, un îndrumător al culturii neamului nostru, călăuzit de un ideal de viaţă apropiat de cel al sfintei noastre Biserici şi animat de cele mai nobile gânduri pentru înălţarea instituţiilor culturale ale neamului românesc.

Domnule Ministru, din luminoasa cuvântare a Părintelui Rector al Academiei teologice „Andreiane", V'aţi putut încredinţa cât de caldă şi de adâncă este gratitudinea cu care profesorii şi studenţii ei însoţesc fapta Domniei Voastre. Din parte-mi, în numele întregei noastre Arhiepiscopii şi al Mitropoliei Ardealului, în numele clerului căruia i-aţi făcut acest act de dreptate, Vă rog să primiţi expresiunea celor mai adânci simţăminte de recunoştinţă şi mulţumită, pentru nobila D-Voastre faptă. Vă asigur, Domnule Ministru, că ea va fi scrisă cu litere de aur în analele Academiei teologice „Andreiane" şi va constitui un obligament mai mult pentru cei ce vor intra şi vor ieşi din această instituţie, ca să-şi încordeze tot mai mult silinţele pentru a cultiva la nivel înalt ştiinţele din domeniul atât de vast al teologiei, şi în acelaşi timp pentru a pregăti suflete de preoţi, slujitori vrednici la altarele bisericilor noastre şi povăţuitori plini de iubire pentru poporul nostru dreptcredincios.

Cum a spus şi Părintele Rector, între ştiinţa teologică şi credinţa practică trebue să existe cea mai desăvârşită armonie. Ştiinţa teologică este chemată să fructifice nu numai sufletul preoţimii, ci viaţa întreagă a Bisericii celei vii. Mai ales în vremuri ca cele pe cari le străbatem astăzi, trebue să strălucească pretutindeni idealurile netrecătoare ale Evangheliei Domnului nostru Iisus Hristos. Prin această Evanghelie, care este o forţă de nebiruit, s'a prelungit dealungul veacurilor existenţa neamului nostru şi câtă vreme îi vom rămânea credincioşi, putem fi siguri că vom birui neclătinaţi de pe aceste locuri toate încercările şi toate urgiile vremii.

De sigur, ştiinţa teologică nu are să facă descoperiri noui în domeniul adevărului. Dacă şi-ar închipui cineva că ar exista un progres religios dincolo şi mai presus de Hristos, aceasta ar însemna o negaţie a lui Hristos însuşi. Misiunea ştiinţei teologice este aceea de a pătrunde tot mai adânc în tainele adevărului descoperit nouă prin Hristos Domnul. Numai în acest sens poate să fie vorba de un progres. Soarele a rămas acelaş, dar astronomia şi cercetătorii mişcării lui în spaţiu, de când îl privesc cu unelte din ce în ce mai perfecţionate, au reuşit să ne împărtăşească cunoştinţe noui şi continuu aprofundate despre el. Să fie şi ridicarea la rang universitar a şcoalei noastre o astfel de unealtă perfecţionată pentru profesorii ei, prin care să cunoască şi să arate adevărurile cele veşnice, pe cari le-a adus în lume şi ni le-a lăsat moştenire prin Biserica Sa Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Am avut totdeauna conştiinţa ortodoxiei întregi şi neschimbate şi am apărat-o cu preţul unor grele suferinţe, dar şi ea ne-a dat puterea sufletească prin care am răsbit deasupra tuturor strâmtorărilor. Suntem un neam născut şi crescut din duhul Bisericii ortodoxe şi înţelegem să trăim dogoriţi şi luminaţi deapururi de văpăile darurilor pe cari ea le revarsă îmbelşugat asupra noastră.

Această Biserică a primit un caracter pronunţat de Biserică a poporului *prin felul cum a ştiut să îmbrăţişeze idealurile ce frământau sufletul neamului nostru şi să le ajute să răsbească la biruinţă. Noi n'am cunoscut niciodată buruiana străină a „clericalismului", ci am stat totdeauna alături de popor, preferind mai bine să împărtăşim soarta iobagului, decât să-l părăsim şi să ne înstrăinăm de el. Această tradiţie de alipire sinceră faţă de popor, este astăzi şi va rămânea pentru totdeauna un obligament. O tradiţie în viaţa unui popor obligă mai ales pe cei ce sunt exponenţii idealurilor sale fireşti. Ea îi obligă pe cei ce vor ieşi din această şcoală, cu atât mai vârtos cu cât ei sunt chemaţi să povăţuiască pe căi drepte şi sigure împlinirea aspiraţiilor noastre naţionale. In virtutea acestui obligament pe care ni-l impune tradiţia noastră noi trebue să declarăm şi cu acest prilej că* Biserica neamului, care e Biserica autentică a lui Hristos, coborîtă cu toate luminile şi harurile ei în mijlocul nostru şi care nu s'a plecat nici când în faţa unor constrângeri de forţă, că această sfântă Biserică, care nu se teme de cei ce ucid trupul iar sufletul nu pot să-l ucidă — nu renunţă la nici o iotă şi nici o cirtă din aspiraţiile integrale de azi ale neamului românesc! *(Aplauze frenetice). Cu toate puterile divine de cari dispune, Biserica noastră îi va sta astăzi şi mâine într'ajutor neamului românesc pe drumul care duce prin luptă la biruinţă, prin patimile crucii la dimineaţa Invierii. (Aplauze prelungite).*

Vă asigurăm, Domnule Ministru, că această şcoală, care este chemată să fie izvor de lumină şi de putere sufletească pentru Românii din aceste laturi ale ţării, Vă va da prin munca ei fără preget singura răsplată ce-o doriţi, pentru solicitudinea ce aţi arătat-o faţă de ea şi pentru care Vă mulţumim încă odată, din toată inima. (Aplauze prelungite).

In acelaş timp, Vă rog să transmiteţi sentimentele noastre de vie recunoştinţă Domnului Mareşal Ion Antonescu, destoinicul Conducător al Statului, a cărui iubire caldă şi adâncă faţă de Biserica strămoşească s'a manifestat de atâtea ori şi căreia îi datorim şi această învestire a Academiei noastre cu drepturile ce le merită. Vă rog să-i faceţi cunoscut Conducătorului nostru că slujitorii Bisericii şi poporul dreptcredincios din Ardeal simt în înţelegerea ce-o are pentru rolul Bisericii în viaţa neamului şi în convingerile sale de bun creştin, o nouă legătură de suflet care-i uneşte cu Acela ce poartă în aceste timpuri de răspântie greaua povară a salvării noastre ca neam creştin (Aplauze prelungite).

Gândul nostru se îndreaptă cu nădejdi întinerite şi spre tînărul nostru Suveran (Aplauze prelungite). Il asigurăm de toată iubirea noastră şi învăluim în aşteptare plină de încredere viitorul Său şi viitorul neamului. Ii urăm să fie Regele glorios al tuturor Românilor, Regele împlinitor al idealurilor noastre! (Aplauze îndelungate).

DISCURSUL

Domnului Ministru ION PETROVICI

la festivitatea Academiei teologice „Andreiane"

Inalt Prea Sfinţite Părinte,
Prea Sfinţite Părinte,
Domnule General Comandant,
Domnilor Rectori,
Onorată Asistenţă şi Iubiţi studenţi teologi,

Copleşit de laudele pe cari mi le-aţi adresat, aş zice: în parte nemeritate, mi-a venit cam greu să iau cuvântul. Faţă de sentimentele de recunoştinţă pe cari mi le-aţi exprimat şi faţă de cuvintele bune pe cari mi le-aţi adresat, Vă rog la rândul meu să primiţi întreaga mea mulţumire.

Am urmărit cu interes cuvântarea Inalt Preasfinţitului Mitropolit Nicolae care a scos în relief multe lucruri însemnate privitoare la trecutul Academiei „Andreiane". Cu deosebire mă bucur că mi s'a rememorat faptul că Gheorghe Lazăr, care a trecut cu făclia sa peste munţi pentru a duce mai departe fapta sa generatoare de progres, a avut un rol atât de fundamental la originea Academiei teologice din Sibiu.

Sunt bucuros că astăzi pot întoarce vizita lui Lazăr, aducând de dincolo de munţi un firman şi o cunună pentru aceasta veche şcoală ardeleană.

Părintele Rector Stăniloae, cu puterea sa de analiză atât de fină, care-mi este cunoscută din scrierile sale ce-mi dau dreptul să-l revendic pentru filosofie, după cum el a vrut la rându-i să mă numere între reprezentanţii filosofiei creştine, a arătat motivele cari m'au determinat să ridic în rang această veche instituţie.

La analiza sa n'aş mai avea de adăogat decât că prin fapta pe care am săvârşit-o am vrut să aduc un omagiu Ardealului, care până acum nu avea Facultate de Teologie, un omagiu Bisericii ardelene pentru rolul covârşitor pe care l-a avut în trecutul acestei regiuni a ţării noastre, regiune pe care trebue s'o numesc îndurerată.

Faţă de Biserica din celelalte părţi ale ţării, Biserica ardeleană a avut un rol special şi anume, acela de a fi ţinut timp de secole locul statului român. Dacă papalitatea se laudă — şi pe drept cuvânt — că după distrugerea imperiului roman a fost păstrătoarea şi continuatoarea tradiţiei imperiale, într'o măsură mai modestă Bise-

rica ardeleană se poate şi ea mândri că a jucat un rol similar, căci ea a fost aceea care pe meleagurile unde nu exista stat naţional, a păstrat ideea autorităţii statale româneşti.

Ridicând în grad Academia teologică „Andreiană", am mai vrut să aduc un omagiu activităţii de până acum a acestei Academii, activitate pe care ea a depus-o atât în domeniul practic, cât şi teoretic. Cunosc numeroasele tipărituri ieşite din teascurile acestei Academii. tipărituri cari dovedesc o muncă rodnică ce merită toată lauda, după cum ştiu că ea dispune de un Corp profesoral foarte sârguitor, foarte priceput şi devotat. In sfârşit, a fost un omagiu pe care am căutat să-l aduc personal Inalt Preasfinţitului Mitropolit Nicolae Bălan, omagiu pentru tot ceea ce Inalt Preasfinţia Sa reprezintă nu numai pentru Biserica ardeleană, ci pentru întreaga Biserică ortodoxă. (Aplauze).

Am vrut de asemenea să subliniez prin această faptă şi importanţa pe care o acord studiilor teologice, pe cari le consider drept cel mai nobil mijloc pentru promovarea idealismului. Din acest punct de vedere nu există o disciplină mai înrudită cu Filosofia decât Teologia. Aş zice chiar că există pe foarte multe planuri o suprapunere complectă între Teologie şi Filosofie. Dovadă a acestei suprapuneri este faptul că la început speculaţia teologică şi filosofică erau amestecate. A urmat apoi o perioadă de separaţie, care s'a transformat cu vremea în duşmănie şi fricţiuni, atât din vina teologilor, cât şi a filosofilor. Au fost filosofi cari au crezut că speculaţia filosofică trebue îngustată în mod exclusiv la aderărurile pozitiviste. A fost cea mai mare eroare a Filosofiei când a acceptat să meargă pe această cale, trăgând sabia în contra Teologiei. Pe de altă parte, Teologia a avut şi ea greşala de a fi încercat să solidarizeze creştinismul cu anumite rezultate depăşite ale ştiinţei.

Dar aceste neînţelegeri au luat sfârşit. Azi trăim o perioadă de prietenie şi aproape de convergenţă între aceste discipline. Ca şi Teologia, Filosofia merge dincolo de lumea faptelor pozitive, ridicându-se tot mai sus, până la căutarea isvorului isvoarelor şi a cauzei cauzelor. Din acest punct de vedere misiunea Filosofiei este paralelă cu misiunea Teologiei. Mai rămâne totuşi o deosebire, care lasă Teologiei un domeniu pe care Filosofia nu-l poate explora. Filosofia poate într'adevăr să se ridice până la înălţimea tronului divin, ca să arate posibilitatea sau certitudinea unei cauze a lumii. Filosofia poate să ajungă şi a ajuns de fapt la noţiunea de Dumnezeu. Este însă ceva ce ea nu poate. Ea poate dovedi că Dumnezeu există, dar ea nu are mijloacele pentru a ne învăţa dragostea de Dumnezeu. Aceasta a fost exclusiv misiunea de totdeauna a Teologiei şi aceasta este mai ales misiunea ei de azi, căci niciodată omul nu a fost mai departe de căile Domnului decât azi.

Prin activitatea slujitorilor ei, Teologia are misiunea să contribue la desvoltarea acelei părţi din fiinţa omului care a rămas cu mult înapoia progreselor sale materiale: viaţa sufletească. Omul a făcut într'adevăr progrese uriaşe în domeniul tehnic. El a ajuns până la a învinge legile naturii, să exploreze adâncurile şi să înfrunte înălţimile cu invenţiile sale tehnice.

Intr'adevăr, ce poate fi mai minunat decât aceste invenţii? Nu ne putem ascunde admiraţia pentru marile progrese materiale săvârşite de om, dar ce face omul cu ingenioasele sale invenţii tehnice, ce utilizare le dă? Când ne gândim ce face astăzi omul care se înalţă cu aparatele sale de sburat în văzduh, nu putem decât să deplângem înapoierea sa sufletească.

Iată pentru ce consider că Teologia are astăzi cea mai mare misiune, căci ea are rolul de a ridica viaţa sufletească a omenirii cu o treaptă mai sus, restabilind echilibrul între progresul tehnic şi cel spiritual.

Dar Biserica noastră naţională nu are numai dimensiunea înălţimii care se ridică spre tronul divin, ci are şi o dimensiune a adâncimii, care ne afundă în timp şi ne leagă de trecutul nostru istoric. Biserica noastră vine din adâncurile trecutului. Nicăeri fiorul legăturii cu strămoşii nu e mai puternic ca pe lespedea bisericilor şi în pragul mânăstirilor. Acolo ne simţim una cu cei care au fost şi cu acei care vor veni.

Urez Bisericii noastre să-şi facă datoria faţă de ţară şi de aici înainte, aşa cum şi-a făcut-o în trecut. Aş vrea, din acest punct de vedere, ca viitorul să semene cu trecutul. Pornind dela marea biserică a trecutului, să purtăm făclia credinţei în viitor printr'un front de biserici la al cărui capăt să se înalţe biruitoare marea Catedrală — astăzi în reparaţie — a Neamului întregit. (Aplauze frenetice).

Cuvântarea

Părintelui rector Dr. Dumitru Stăniloae la serbarea Academiei teologice «Andreiane» din 23 Maiu 1943

I. P. S. Părinte,
Dle Ministru,
Dlor Generali,
Dle Rector al Universităţii,
P. C. Părinţi, Doamnelor şi Dlor Iubiţi Studenţi,

Momentul de faţă se înscrie cu litere de lumină în calendarul Şcoalei noastre. Fericită de-a saluta în cuprinsul ei prezenţa ilustrului filosof al neamului nostru, d. prof. *Ion Petrovici*, Ministrul Culturii Naţionale, ea foloseşte acest prilej pentru a vesti sărbătoreşte în faţa unei atât de distinse asistenţe de oaspeţi, ridicarea ei pe o nouă treaptă de cinste şi de a-şi exprima recunoştinţa faţă de aceia cărora le datorează această cinstire.

Vechea instituţie de cultură creştină şi naţională de pe lângă Scaunul mitropolitan al Ardealului, care şi-a câştigat în îndelungatul ei trecut atâtea merite întru susţinerea şi sporirea puterilor de viaţă ale neamului românesc de dincoace de Carpaţi, păşeşte într'o nouă fază a existenţii sale, menţinându-şi întreaga moştenire a tradiţiilor ei sănătoase. Şcoala care a reprezentat şi a susţinut prin preoţii trimişi de ea în satele presărate prin văile şi pe piscurile Ardealului nobila şi întăritoarea concepţie de viaţă prin care s'a format şi a trăit neamul nostru pe aceste meleaguri continuu primejduite, şcoala care poartă în ea duhul de credinţă, de luptă şi de rezistenţă naţională al lui Gheorghe Lazăr, al Mitropolitului Şaguna şi al atâtor mari dascăli din trecut ai neamului, a primit de curând pe fruntea ei cununa unei drepte recunoaşteri din partea Statului nostru prin cel mai înţelept reprezentant al filosofiei româneşti, prin gânditorul cel mai apropiat de sufletul creştin al neamului, profesorul Ion Petrovici.

Şcoala aceasta nu s'a prea bucurat în lunga ei existenţă de solicitudini ministeriale. Departe de-a fi o creaţie a Statului, ea a crescut de jos, din adâncul fiinţei româneşti, din setea ei după lumina dreapta a sufletului, după cuvântul Evangheliei. A răsărit organic din duhul unui popor străbătut de harul divin şi acest duh a purtat-o şi alimentat-o în creşterea şi existenţa ei, păndită de o putere de Stat care ne era străină.

Ea s'a înălţat paralel cu înălţarea acestui popor şi cu Biserica lui, care l a reprezentat singură în tot trecutul.

In creşterea sa, ea şi-a potrivit pasul cu ritmul fiecărei epoci, dar a rămas fidelă duhului ei de totdeauna, care e duhul Bisericii şi al împrejurărilor de viaţă ale Românilor din Nordul Carpaţilor.

Pe măsură ce păstorirea sufletească a pretins o pregătire mai temeinică prin complicarea referinţelor sociale, iar cultura românească s'a îmbogăţit şi adâncit prin apariţia unei vaste pături intelectuale, instituţia încredinţată cu creşterea preoţilor noştri şi cu susţinerea concepţiei creştine trebuia să-şi adapteze şi intensifice străduinţele sale de educaţie şi de instrucţie.

Ierarhii Bisericii ardelene şi-au împlinit cu prisosinţă nu numai rolul de-a ocroti această instituţie şi de a o păstra în alvia legăturilor ei cu Biserica şi cu tradiţia Ardealului, ci şi de a o îndruma pe linia unui progres continuu, potrivit cu cerinţele fiecărui timp.

In special Mitropoliţii Andrei Şaguna şi Nicolae Bălan s'au impus în istoria şcoalei prin această grijă de continuă înălţare a ei la condiţiile schimbate ale timpului.

Mitropolitul Andrei Şaguna a ridicat anii de studiu în această instituţie superioară de învăţământ la trei şi a pregătit pe seama ei cea mai distinsă pleiadă de dascăli ortodocşi din istoria Ardealului dinainte de 1918, dând prin aceasta un impuls întregului învăţământ de dincoace de Carpaţi.

Iar I. P. S. Mitropolit Nicolae a sporit, îndată după înălţarea sa în scaun, anii de studii la patru şi a reînoit metoda Marelui Său înaintaş de-a trimite tineri la studii. Datorită purtării de grijă atât de înţelepte a I. P. S. Sale această instuţie şi-a sporit prestigiul cultural, ajungând să întrunească toate condiţiile unei şcoli de învăţământ universitar.

I. P. S. Sa a desăvârşit, printr'o acţiune mai dinainte stabilită şi perseverent urmărită, toate premisele pentru înălţarea ei.

Conducerea actuală a Statului nostru a consacrat acum nivelul înalt pe care l-a atins, prin ridicarea ei la un grad egal cu Facultăţile, încoronând atâtea osteneli trecute ale Bisericii şi ale neamului în legătură cu această şcoală. Prin actul acesta nivelul ei cultural sporeşte în prestigiu, iar silinţele ei primesc un nou impuls.

Recunoştinţă pentru acest însemnat act se cuvine în primul rând Dlui Profesor Ion Petrovici, ministrul Culturii Naţionale, singurul ministru de până azi care a fost în stare să înlăture pretinsele piedici formale ce stăteau în calea satisfacerii doleanţelor juste ale acestei Academii, cel dintâi ministru al Şcoalelor care, ascultând de glasul unor realităţi etnice spirituale din cele mai autentice, a apropiat solicitudinea şi înţelegerea Statului nostru de opera ce-o înfăptueşte instituţia care a făcut atâta pentru creearea lui şi face şi azi pentru întărirea şi reîntregirea lui în hotarele firești.

Avem prin aceasta bucuria deosebită să remarcăm că a fost necesară mintea luminată a unui autentic filosof român ca să se înţeleagă importanţa acestei instituţii, ca dovadă că peste tot o activitate ca a ei nu se teme de examen şi de judecată, dar să fie într'adevăr competent cel care o întreprinde.

Când am avut cinstea să vorbesc prima dată cu Domnia Sa despre problema Academiei noastre, Domnia Sa şi-a exprimat convingera că va putea fi rezolvată fără doar şi poate această «quadratură a cercului», acordând instituţiei noastre drepturile unei şcoli universitare fără să se aducă vreo atingere situaţiei ei de instituţie sub juridicţia bisericească. Filosoful subtil, obişnuit să mediteze asupra realităţilor vii, ştia că aproape totdeauna acestea nu sunt nici «cercuri» simple, nici «patrate» simple, ci împreunări armonice de aspecte complicate şi uneori aparent contradictorii. De asemenea ştia că intervenţia omului nu trebuie să destrame asemenea realităţi, dus de o tendinţă unilaterală de raţionalizare, ci mai degrabă să le promoveze.

Domnia Sa a realizat întocmai ideea ce şi-a propus-o, uşurând activitatea şi progresul unei instituţii vii, legată de tradiţiile bisericeşti ale Ardealului. Domnia Sa a adus prin aceasta un omagiu Bisericii ardelene, care a făcut mai mult decât oricare altă Biserică pentru cultura neamului şi acelei preoţimi, care cu grele suferinţe şi cu înalt eroism a păstrat credinţa şi fiinţa neamului românesc din Transilvnnia. Suntem copleşiţi de mângâiere când ne gândim la marele spor de prestigiu cărturăresc de care se va bucura în tot viitorul său instituţia noastră, prin faptul că un important moment din istoria ei este legat de numele nemuritor al filosofului Ion Petrovici.

Un însemnat titlu la recunoştinţa Academiei «Andreiane» şi l-a câştigat prin această recunoaştere a noilor ei drepturi Dl Prof. Aurel Popa, secretarul general al Cultelor şi Artelor.

Energia neobosită şi înţelegerea deplină a realităţilor bisericeşti ardelene, cari îl caracterizează, au ajutat mult la rezolvarea acestei probleme care a fost o piatră de încercare de care s'au poticnit toate bunele voinţe ale foştilor conducători ai Departamentului Cultelor.

Nu încape îndoială că supremul omagiu se cuvine să-l aducem înţelegerii pe care o are Dl Mareşal *Ion Antonescu* pentru rolul Bisericii în viaţa neamului nostru şi dragostei Domniei Sale pentru Ardeal, datorită cărora străduinţa dlui Ministru Ion Petrovici a ajuns la un rezultat atât de favorabil.

Instituţia noastră îi rămâne îndatorată Conducătorului cu întreaga ei gratitudine şi recunoştinţă.

*

Inzestrată cu toate condiţiile de prestigiu ale unei şcoli de caracter universitar, Academia teologică «Andreină» are posibilitatea să dea pe viitor o şi mai mare amploare străduinţelor sale în vederea unei misiuni care, rămând în continuitate cu orientarea ei de până acum, e menită să răspundă la două mari necesităţi spirituale ale Neamului. Pe de o parte, ţinând seamă de trebuinţele religioase ale poporului nostru, ea se va nizui să pregătească preoţi cari să se apropie cât mai deplin de idealul păstorului de suflete. Tindem să făurim preoţi cu inimi curate şi blânde, încălzite de singura pasiune a iubirii de Hristos şi de popor, fântâni ale sensibilităţii creştine, sfeşnice de lumină şi ruguri de jertfă, pentru neam şi lege. Ne dorim după acel preot care, stând cu inima lui lângă inima poporului, se străduieşte să-i limpezească şi să-i înnobileze necontenit sufletul cu învăţătura creştină, cea mai minunată putere prin care se poate transforma fiinţa umană din răsad al naturii în lujer de lumină cerească. Chipul de preot spre care vor tinde străduinţele acestei Academii, trebuie să aibă o faţă din care să iradieze lumina Taborului şi dragostea Samarineanului milostiv. Toate năcazurile şi greutăţile poporului trebuie să găsească în el un alinător. El va răscoli şi va polariza toate forţele nobile de ajutorare în sufletele credincioşilor pentru a le pune în slujba celor obidiţi.

S'a spus adeseori că Biserica ardeleană a fost prin preoţii ei o Biserică a poporului. Dar mai tre-

bue accentuat că poporul acesta a fost aproape neîntrerupt o jertfă a inegalităţilor sociale şi a nedreptăţilor etnice. Ardealul a fost aproape continuu o grădină a lacrimilor, a unor năzuinţi ce-şi aşteptau împlinirea. Preoţimea acestui popor şi-a văzut de aceea misiunea ei principală în mângâierea lui şi în lupta pentru împlinirea dreptelor lui năzuinţe şi pentru înlăturarea sufe inţelor. Tradiţia aceasta scumpă, a apropierii de popor, care reprezintă cea mai autentică încorporare a ideei creştine, trebuie să se menţină. Suferinţa e prezentă şi azi în Ardeal. Preoţimea noastră înfrăţită cu poporul are şi azi rolul principal în susţinerea nădejdilor şi în întărirea voinţii de viaţă, adecă de rezistenţă şi de luptă în sufletul acestui neam, ale cărui rădăcini nu pot fi smulse de nicio asprime a sorţii din stânca Ardealului.

Mai mult decât oricari alţi reprezentanţi ai păturii culte, cari uneori, prin influinţe culturale străine, se pot simţi mai distanţaţi de substratul nostru etnic, preoţii trebuie să rămână înfrăţiţi cu poporul şi să se facă şi mai deplin purtătorii, conservatorii şi tălmăcitorii românismului nostru etnic şi poporal, întrunind în fiinţa lor într'o sinteză armonioasă lumina dreaptă a unei minţi cultivate, cu înţelegerea şi cu iubirea marilor sensuri şi virtuţi cari se cuprind în manifestările de totdeauna ale etnicului românesc, care este totodată un etnic poporal.

In felul acesta preoţimea va menţine, ca factor intermediar, într'o strânsă legătură de viaţă şi de gândire pătura intelectualităţii, mereu atrasă spre experienţe spirituale nouă, uneori cu orice risc pentru existenţa etnică, şi poporul, ca bază şi ca isvor al continuităţii noastre etnice, înlesnind un progres fără salturi, o creştere organică a spiritualităţii româneşti.

Am fi îndureraţi dacă măcar o parte dintre preoţii pregătiţi în viitor de Academia noastră, mândri de titlul universitar pe care-l vor avea, ar fi mai puţin apţi pentru menirea de păstori sufleteşti ai poporului.

Dar aceasta nu însemnează că Academia «Andreiană» nu se va strădui să împodobească pe viitorii preoţi cu o cultură cât mai serioasă. Ea consideră chiar ca o a doua latură a misiunii ei de viitor adâncirea ştiinţei teologice şi a spiritualităţii creştine. Ea vrea să corespundă şi sub acest raport nivelului universitar ce i s'a recunoscut şi e fericită că acest caracter o va obliga şi mai mult în direcţia unei aprofundări a studiilor teologice. O asemenea aprofundare este astăzi mai necesară ca oricând.

Un semn comun al celor mai multe din ideologiile, cari au cuprins în timpurile noui cercuri largi, este tendinţa lor revoluţionară faţă de valorile spirituale ale trecutului şi cu deosebire faţă de creştinism. Se afirmă adeseori că numai prin înlăturarea creştinismului se deschide calea unei ordini cu totul nouă, care să corespundă umanităţii moderne şi marilor probleme ale timpurilor actuale. Creştinismului i se impune, ca cea mai mare misiune din toată istoria sa, de-a convinge din nou lumea despre adevărul şi despre corespondenţa sa cu nouile împrejurări ale istoriei. Reprezentanţii creştinismului de azi au misiunea de-a scoate din adâncurile învăţăturii creştine la iveală feţele şi forţele cari arată corespondenţa lui cu ideile şi trebuinţele contemporane, ajutorul ce-l poate da el la învingerea greutăţilor sociale de azi şi la înnobilarea atâtora din tendinţele omenirii actuale.

O adâncire a concepţiei creştine de viaţă şi o tălmăcire a ei potrivit cu nivelul intelectual mai ridicat al societăţii româneşti contemporane se impune şi prin faptul că formularea ideilor credinţii a rămas aproape la acelaş nivel de odinioară, în vreme ce toate celelalte preocupări omeneşti şi-au găsit formulări mai pretenţioase. Inegalitatea aceasta de nivel exterior se poate sconta în defavorul credinţii, dar şi în defavorul celorlalte discipline mintale şi a culturii româneşti în general, care, nedesvoltându-se într'o ambianţă culturală penetrată şi de elementul religios, poate lua o direcţie prea lipsită de înţelegerea temeliilor de taină ale realităţii. Din absenţa unor expresii culturale mai înalte ale religiei în ansamblul vieţii noastre intelectuale, ar putea rezulta o desvoltare unilaterală şi incomplectă a culturii româneşti ca întreg.

Iată de ce un filosof român ca Dl Ion Petrovici, care a sesizat această lipsă din piesagiul vieţii noastre spirituale şi se simte responsabil de orientarea sănătoasă şi armonioasă a culturii româneşti în deobşte, a găsit necesar să contribuie la crearea condiţiilor necesare pentru o ridicare a nivelului intelectual al teologiei ortodoxe.

Şi în această privinţă, creaţia teologică, inspirându-se din tradiţiile de totdeauna ale spiritualităţii româneşti, e menită să frâneze prea marea depărtare a culturii noastre de fiinţa noastră etnică, fiind cel mai însemnat factor de autohtonizare culturală, chemând străduinţele cugetării spre isvoarele noastre.

Dar misiunea aceasta de ordin cultural, pe care şi-o propune în forme accentuate Academia noastră, nu contrazice misiunii practice de-a forma preoţi model. Cultura creştină e o putere vie de tălmăcire a celor mai intense trăiri spirituale şi totodată un mijloc de trezire a acestor trăiri.

Interpretările noui ale creştinismului, pentru a corespunde problemelor timpului nostru, sunt posibile şi fructuoase numai inspirate şi însoţite de o caldă apropiere de nevoile omeneşti şi de o înflăcărată străduinţă de-a schimba faţa lumii potrivit cu trebuinţele ce se cer satisfăcute.

Apostolia şi cultura creştină n'au fost niciodată în contrazicere, ci s'au promovat reciproc. Căci cultura creştină aduce o trezire a puterilor adânci ale sufletului întreg, nu o uscare a lui.

Biserica e chemată la marea ofensivă a culturii creştine şi a duhului misionar, între cari există o indisolubilă legătură.

Rugăm pe Bunul Dumnezeu ca în această ofensivă Academia teologică «Andreiană» să aducă un însemnat aport, răsplătind în forma cea mai efectivă pe cei cari i-au acordat noile condiţii de desvoltare.

Domnule Ministru,

Ca o dovadă concretă şi perpetuată a recunoştinţii sale, Academia noastră Vă roagă să primiţi dela ea un semn de legătură. E un dar modest ca valoare materială, însă bogat în semnificaţie, în dragoste şi în putere spirituală. Este un exemplar din Biblia şagunianâ. Duhul şagunian este duhul din noi, e fiinţă din fiinţa noastră şi din fiinţa Ardealului. Prin el Vă dăm tot ce e mai intim în noi, iar DVs. primindu-l ne faceţi bucuria de a Vă arăta voinţa să Vă împărtăşiţi din sufletul şi din aspiraţiunile Ardealului. Ne-am gândit tocmai la acest dar pentru că Vă simţim aproape de noi prin gândirea DVoastre şi prin dragostea ce ne-o arătaţi şi suntem convinşi că de aci înainte ne veţi fi şi mai aproape ca un membru al familiei noastre spirituale, ca un binevoitor al ei.

Dumnezeu să Vă dăruiască mulţi ani întru continuarea valoroasei opere ce-o săvârşiţi pentru sufletul şi pentru cultura neamului românesc.

Academia teologică „Andreiană" pe culmi

-- Strălucitele festivităţi ale înălţării ei la rang universitar --

de diacon Dr. GRIGORIE T. MARCU

Dorurile noastre le vedem astăzi întrupate aievea. Şi nu ştiu de ce şi nu ştiu cum, senzaţia pe care o încerc în faţa acestei împliniri, n'are nimic din sălbatica bucurie, de neînfrânată sburdălnicie a gândului, pe care ţi o stârnesc succesele de deasă frecvenţă şi de ieftenă calitate. Am mai curând impresia că făpturile fără de moarte ale strămbunilor se urnesc solemne de sub lespezile ce le acopăr trupurile adormite în nădejdea Invierii, prăbuşindu-ne 'n genunchi pentru smerită rugă de recunoştinţă către Dumnezeul părinţilor noştri, care pe ei i-a primit întru odihna Sa cea pururea fericită, iar pe noi ne a rânduit şi ne-a întărit ca să putem desăvârşi binecuvântatele lor alergături.

Am invocat amintirea lor şi măreţele umbre tutelare au sârguit să prezideze nevăzut praznicul acestui început de muncă înoită. Am recapitulat cu cuget uşurat de orice deşertăciune lecţia pe care graiurile lor de taină ne-o murmură fără odihnă din străfunduri de veacuri: «Legea Domnului e desăvârşită, ea întăreşte sufletele; învăţătura Domnului e adevărată, ea înţeleptşte pe cei neştiutori; rânduelile Domnului sunt drepte, ele veselesc inimile; poruncile Domnului sunt strălucite, ele luminează ochii; temerea de Domnul e sfântă, ea rămâne în veacul veacului; judecăţile Domnului sunt adevărate, toate sunt deopotrivă drepte. Mai dorite sunt toate acestea decât aurul şi pietrele scumpe şi mai dulci decât mierea şi fagurul. De aceea le păzeşte robul tău, că în paza lor este multă răsplătire» (Psalm 18, 7—11). Şi ne-am legat în conştiinţă, cu înfiorări de gând hotărât ca o vrere ce nu ştie de lanţurile împotrivirilor, să facem din legea lor lege pentru conduita noastră ulterioară.

Calea străbătută dela asfinţitul veacului al XVIII-lea şi până astăzi, a fost trasată şi întreţinută de ei. Ghedeon Nichitici a urzit gândul pe care Vasile Moga a isbutit să-l înfăptuiască în 1810 cu multă trudă şi cu puţine mijloace. Mitropolitul Andreiu Şaguna a lărgit aria şcoalei de bogoslovi, iar I. P. Sf. Mitropolit Dr. Nicolae Bălan a adâncit-o şi a înălţat-o pe culmi de unanimă cinstire.

Praznicul de amplă rezonanţă pe care Dumnezeu ne-a învrednicit a-l săvârşi în pace Duminecă 23 Maiu a. c., când Academia teologică «Andreiană» a fost înălţată la rang universitar, reprezintă fără îndoială darul cel mai de preţ pe care providenţialul apărător şi plinitor al tradiţiilor şaguniene îl putea face acestei înalte instituţii de învăţătură şi educaţie ortodoxă românească, atât de dragă inimii Sale de părinte.

S'a spus adeseori despre Chiriarhul nostru că posedă într'o măsură neobicinuită simţul monumentalului. Şi cu drept cuvânt! Am mai avea de adăugat doar atât: El însuşi este o întrupare desăvârşită a monumentalului. Dumnezeu i-a rânduit un chip falnic, pe măsura marelui suflet ce se frământă într'ânsul. Când se arată în lume, chiar cei ce nu l cunosc simt că e cineva. Povara anilor de trudă pe cari i-a cheltuit în slujba Bisericii cu o totală uitare de sine, dau înfăţişerii Sale venerabile un aer de demnitate apostolică ce impune respect şi trezeşte încredere în ori cine se apropie de dânsul. A fost hărăzit să dirijeze şi să domine în orice împrejurare. E omul plin de dar şi de adevăr care ştie să privească mereu dincolo de zare. Şi harul acesta îi uşurează sesizarea şi denunţarea lipsurilor vieţii noastre de obşte cu un curaj neegalat decât de claritatea soluţiilor pe cari Inaltul Ierarh le indică de fiecare dată în scopul remedierii lor sigure şi eficace.

In cazul nostru...

Vechiul Institut teologic-pedagogic «Andreian» ieşise din vâltoarea războiului întregitor de ţară cu rândurile rărite. Secţia pedagogică se constituise în Şcoală normală. Corpul didactic seminarial dăduse Ardealului mântuit din robia-i milenară un mitropolit şi mai mulţi profesori universitari. Floarea tineretului alerga spre carierele laice, deschise tuturor şi oricum mai rentabile decât preoţia, iar autorităţile de stat nutreau preocupări cari ocoleau statornic interesele şcolilor bisericeşti. Perspectivele ce li se deschideau acestor vetre de lumină cari au crescut în frica de Dumnezeu şi 'n nădejdea sfărmării obezilor robiei toată «inteligenţa» ardeleană antebelică, fără a fi întunecate, nu erau câtuşi de puţin încurajatoare. O mentalitate îngustă, dirijată adeseori de intenţii piezişe, tindea să acrediteze opinia după care ele şi-ar fi încheiat misiunea. Era, în recunoaşterea publică a meritelor lor de netăgăduit, o şireată invitaţie de-a se retrage în anonimat, trecând bine-'nţeles în alte mâini torţa de lumină pe care au purtat-o singure — şi cu câtă vrednicie! — prin întunecimea veacurilor.

Primul Mitropolit al Ardealului reîntors la sânul Patriei-Mame, a înţeles să facă opinie separată pe această chestiune. In concepţia Sa, şcoalele bisericeşti abia după împlinirea idealului naţional, pe care l-au hrănit cu tot ce au avut mai de preţ, puteau să se dedice exclusiv misiunii lor de căpetenie de a creşte preoţi luminaţi, dogoriţi de zel misionar şi înfierbântaţi de râvna reaşezării în Hristos a tuturor compartimentelor vieţii noastre de obşte. De aceea, încă înainte de-a se fi potolit ospăţul victoriei, purcede la învigorarea aşezămintelor noastre bisericeşti. Profesorul de ieri, nu uită azi — şi va uita nici când — înalta şcoală pe care a servit-o cu devotament exemplar şi cu pricepere nedesmînţită cincisprezece ani de zile. Dimpotrivă, îi dedică un loc de onoare în ansamblul preocupărilor Sale înoitoare. In 1924, lărgeşte cursurile la patru ani de studii şi obţine înălţarea ei la rangul de Academie teologică. Incă înainte de aceea, pusese în lucrare, discret, fără ostentaţie — dar hotărât să isbutească până la capăt — îndrăsneţul Său plan de pregătire a unei trupe de teologi cu ştiinţă de carte şi cu încercate aptitudini duhovniceşti, cărora le revenia misiunea de-a legitima înălţarea în rang a vechiului Institut «Andreian» şi de-a crea condiţiunile necesare pentru depăşirea ei faptică.

Au trecut de-atunci aproape două decenii. Inaltul Ierarh a ştiut să aştepte, dar nu cu braţele încrucişate. Unde am ajuns de-atunci încoace, s'a văzut Duminecă 23 Maiu a. c. Greul gândurilor înoitoare, şi operaţia înoirii, le-a suportat I. P. Sf. Sa. Cununa de tineri teologi pe care a aşezat-o pe fruntea Bisericii ardelene, l-a însoţit cu înţelegerea ei devotată, cu ascultarea ei necondiţionată, iar Dumnezeu a făcut să crească răsadul slujitorilor Lui.

Astăzi, evenimentul înălţării la rang universitar a Academiei teologice «Andreiane» zace înapoia noastră. Cu gândul la el, beneficiarii actuali ai acestui act de dreptate — profesori şi studenţi teologi — se străduiesc să umplă de strălucire nouă viaţa prezentă a instituţiei.

Numai luminatul nostru Ierarh toarce mai departe firul gândurilor Sale fără astâmpăr. L'am iscodit mereu în cursul praznicului de Duminecă trecută. Prezent cu trup şi suflet la bucuria obştească, aveam impresia că duhul Său călătoreşte departe, dincolo de zarea contemporaneităţii, urzind detaliile planului de ctitorire a visatei Universităţi a Bisericii ortodoxe române, despre care am luat cunoştinţă dintr'o binecuvântată «imprecauţie», strecurată în toiul desbaterilor Adunării noastre eparhiale din anul acesta.

Căci aşa a fost totdeauna Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae: *ctitor de vremuri noui,*

... Şi făuritor de oameni şi aşezăminte pe măsura lor.

*

In aşteptarea oaspeţilor

Profesorul Ion Petrovici nu venia pentru întâia oară la Sibiu, în calitatea sa oficială de Ministru al Culturii naţionale şi al Cultelor şi Artelor. Vizitele sale anterioare au fost tot atâtea prilejuri de bucurie, pentru oaspe şi pentru gazde deopotrivă. Oaspele era fericit că descinde în cuibul de albine harnice din jurul scaunului mitropolitan al Ardealului, iar gazdele — bucuroase că întâmpină un luminat sfetnic regal şi-o personalitate culturală de mare prestigiu, care manifestă o justă înţelegere şi-o admiraţie nefăţărită faţă de realităţile noastre locale.

De astă dată, Ministrul Bisericii şi al şcoalelor venia să aducă „un firman şi o cunună" pentru Academia teologică „Andreiană", după ce formele legiuite de înălţare a ei la rang universitar fuseseră desăvârşite cu luni înainte. Primirea ce i se gătea, era demnă de un înalt dregător. Dar şi de-un mare prieten al Sibiului Mitropolitului Nicolae. Consistorul şi şcoala noastră, au colaborat frăţeşte la asigurarea bunei ei reuşite şi, dacă aş avea siguranţa că prieteneştile lor mustrări m'ar ocoli şi m'ar cruţa de astă dată, foarte bucuros aş aşterne aici numele pricepuţilor executori ai detaliilor primirii, ale căror alergături le apreciem cordial toţi cei ce le cunoaştem. In treacăt fie zis, secretarul consistorial, Păr. Consilier Alexandru Popa, şi Duhovnicul Academiei, Păr. Nicodim Belea, n'au nici un motiv să se sesizeze de această indiscreţie. Il asigur că evitam s'o comit dacă încercatele lor aptitudini de organizatori ar fi dat greş.

Frigurile aşteptării erau în toiu când, între două ore de curs, am dat o raită prin spaţioasa noastră Aulă, gătită ca o mireasă, cum n'am mai văzut-o de multă vreme. Haina de gală pe care o arborase, era o indicaţie exactă a stadiului avansat în care trebue să fi ajuns şi celelalte pregătiri, cari se refuzau oricăror tentative iscoditoare. Numai Chiriarhul nostru, care supraveghia şi îndruma totul, le cunoştea de-a firu 'n păr. De acum, praznicul putea începe.

Iată, oaspele vine!...

Ador maşinile, mai ales când calcă 'n goană şosele vătuite ca cea care te mână 'n pragul întrematoarelor însingurări ale Mănăstirii brâncoveneşti dela Sâmbăta de sus. Dar le detest în împrejurări ca cele din după amiaza praznicului sf. Impăraţi Constantin şi Elena şi prefer, oricum, trenul. Carul de foc, legat de-un orar rigid — când întârzie, cu atât mai bine! — exclude surprizele. Ai răgaz să-ţi rânduieşti gândurile şi oamenii. Mai repeţi odată, în audiţie internă, cuvântul de binevenitare şi vezi dacă florile sunt la'ndemână. Maşina răstoarnă cele mai studiate proiecte — ca nouă, Vinerea trecută. Te pune în faţa faptului împlinit. Cât trebue să-i fie de recunoscător un înalt demnitar, obligat să dumice de şapte ori în zi câte un discurs de bun sosit. E drept că la noi n'a fost chiar aşa. Rectorul, câţiva profesori şi consilieri, erau cu candelele gătite. Sus, în Reşedinţă, aştepta I. P. Sf. Mitropolit Nicolae. —

Intâlnirea a fost cordială. Ministrul era însoţit de Doamna Petrovici şi de simpaticul şef de cabinet Dr. Constantin Micu. In prima zi a vizitei sale la Sibiu, înaltul dregător a fost

Oaspele Universităţii pribege

a Daciei Superioare, care i-a oferit o imagine completă şi exactă a frumoaselor ei străduinţi culturale şi educative, desfăşurate în refugiul dela Sibiu, sub diriguirea omului de inepuisabilă energie constructivă şi de admirabilă cutezanţă înoitoare care-i dl Rector Prof. Dr. Iuliu Haţieganu.

Era o Duminecă de Maiu

cu o dimineaţă clară, cum puţine ne-au fost hărăzite în această plumburie lună a florilor. Suita I. P. Sf. Mitropolit Nicolae a fost urmată curând, în drumul spre Catedrală, de aceea a dlui Ministru Petrovici. Preţuitul nostru oaspe s'a rugat laolaltă cu noi pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu biserici şi pentru toată suflarea românească, învăluit în mireasmă de tămâie şi copleşit de acordurile îmbietoare la evlavie ale Corului Păr. Şoima. Despre isvorul nesecat al apei celei vii, din unda clară a căreia ne stâmpărăm friptoarea dorurilor după Cer, ne-a grăit concis şi presant protopopul Sibiului, Păr. M. Neagu. Iar la sfârşit, glasul domol ca o mângâiere al Păr. Prot. Stavr. Em. Cioran, a invocat — din pragul sfântului altar — binecuvântarea lui Dumnezeu asupra profesorilor şi studenţilor instituţiei ajunse la nivelul optim al evoluţiei ei fireşti.

E ora 11 şi sf. slujbă de obşte se încheie. La poarta de peste drum a şcoalei

Se 'ngroaşe valul

prietenilor fideli festivităţilor Academiei teologice „Andreiane", atât de apreciate de localnici. După ce se mai potoleşte svonul caracteristic grupurilor de şcolari, sosesc rând pe rând personalităţile fruntaşe ale vieţii noastre culturale şi capii autorităţilor bisericeşti, civile şi militare. Domnii decani ai Facultăţilor, Victor Papilian (medicină), D. D. Roşca (litere), A. Ionaşcu (drept) şi D. V. Ionescu (ştiinţe — Timişoara), iau loc în rândul întâi din dreapta. Tot acolo, dl Şt. Meteş, subprefectul P. Cârstea şi viceprimarul Dr. S. Mitea. La perete, masa gazetarilor. Până una alta, Dr. Grigore Popa, directorul ziarului „Ţara", ţine sfat cu şeful de cabinet al dlui Ministru Petrovici, Dr. C. Micu. Nu şi-ar fi părăsit scaunele dobândite cu atâta trudă nici în ruptul capului. Exproprierea ar fi fost de neocolit.

Pe stânga, P. Sf. Episcop Dr. Vasile Stan al Maramureşului, Episcopul evanghelic l. p. D. Dr. Victor Glondys, consilierii mitropolitani şi arhiepiscopeşti şi un număr respectabil de profesori universitari. Studenţii teologi, aliniaţi pe estradă după voci, erau radioşi: ochi şi urechi la intrare şi la profesorul Şoima. Dar oare Lidişor ce-o fi urzind pe-acolo pe după pian? Drăgălaşa şcolăriţă dela „Aplicaţie" costumată săliştenește, dădea semne de nerăbdare. „Misterul" s'a deslegat scurtă vreme după ce mi-am făcut rost de-un scaun la masa gazetarilor: păzea cu o gravă seriositate splendidul buchet de garoafe roşii cu care avea s'o întâmpine pe doamna Maria I. Petrovici.

— „Vin"!...

Şoapta a curmat ca prin farmec murmurul sălii. Un sgomot surd de scaune mişcate dela locurile lor. Asistenţa se ridică. In prag îşi fac apariţia I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, dna şi dl Ministru I. Petrovici, Generalii Macici, Mitrănescu, Filip Agricola şi Băldescu Radu, urmaţi de suită. In acordurile solemne ale imnului arhieresc „Pre Stăpânul"..., îşi ocupă în tăcere locurile hărăzite după rang şi rol. La masa de onoare, I. P. Sf. Sa, încadrat de dnii Ministru Petrovici, General Comandant Macici, Rector Dr. Iuliu Haţieganu şi Păr. Rector Dr. D. Stăniloae. Lidia, fiica mai mică a Rectorului nostru, oferă dnei Petrovici florile, schiţând o impecabilă reverenţă, pentru care primeşte un sărut pe frunte.

Corul cântă troparul Invierii.. Ne rupem răgaz să împărţim rolurile, cu confraţii de presă: Rectorul nostru citeşte şi prin urmare-l vom copia „post festum"; de discursul dlui Ministru Petrovici va purta grijă peana ageră a drului Micu; eu, m'am constituit tahigraf pentru cuvântarea I. P. Sf. Sale. Numai soba de alăturea de n'ar fi fost atât de darnică 'n calorii. Dogorile lăuntrice ne puteau ajunge... O tăcere religioasă învălue aula şi solemnitatea începe.

Vorbeşte Rectorul Academiei „Andreiane"

Păr. Prot. Stavr. Dr. D. Stăniloae. Rar, potolit, liniar, capul de coloană al şcoalei noastre rememorează trecutul ei de glorie — clădită pe jertfă — şi pe făuritorii lui, între cari strălucesc mai ales nemuritorul Andreiu Şaguna şi I. P. Sf. Mitropolit Nicolae Bălan. Inaltilor dregători de Stat cari au colaborat la perfectarea actului înălţării la rang universitar a Academiei „Andreiane" — Mareşalul-Conducător, dl Ministru Petrovici şi dl Secretar general al Cultelor Prof. Aurel Popa — le exprimă în cuvinte emoţionante recunoştinţa ce le-o va purta şcoala noastră, cât va trăi. Aplauzele asistenţei, care s'a asociat spontan la omagierea pomeniţilor bărbaţi de Stat, au fost pe cât de sincere, pe atât de generoase.

Ajunsă în pragul acestui început de viaţă nouă, Academia „Andreiană" îşi cercetează trecutul şi îngenunchiată la poala lui, se leagă să continue firul tradiţiilor cari fac faima istoriei ei. Mai vârtos se va strădui să realizeze

Chipul de preot transfigurat de lumina Taborului şi îmbunat de dragostea Samarineanului milostiv

preotul cu multă ştiinţă de carte, dar cu şi mai multă iubire de popor, preotul ardelean de totdeauna, mereu cu crucea'n frunte, la bine şi la rău. Nu putem nesocoti faptul că şi azi

Ardealu-i o grădină a lacrimilor

şi prin urmare, tradiţia aceasta scumpă a apropierii de popor trebue să se menţină. Cu atât mai vârtos cu cât ea reprezintă cea mai autentică încorporare a unei idei creştine de mâna întâia: „Mi-e milă de popor..." La sfârşit, P. C. Sa a oferit dlui Ministru I. Petrovici

Darul Academiei „Andreiane":

un exemplar din Biblia lui Şaguna, legat în piele, după modelul cărţilor noastre vechi de slujbă bisericească, prevăzută cu copcii în stil ardelenesc, făurite din aramă. Foaia de titlu este precedată de un pergament artistic lucrat în tuş policolor de unul dintre profesorii şcoalei (— numele lui putea fi divulgat numai în cazul când scria altcineva reportajul de faţă. Nota Red. —), care poartă următoarea dedicaţie:

„Dăruitu-s'a acest exemplar din Biblia „Şaguniană prea ilustrului filosof al „Neamului românesc, Domnului Profesor „Ion Petrovici, Ministrul Culturii naţio„nale şi al Cultelor, din partea Acade„miei teologice „Andreiane" din Sibiu în „semn de recunoştinţă pentru drepturile „meritate ce i le-a acordat şi ca temeiu şi „simbol al unei veşnice legături în duh".

Pecetea şcoalei şi semnăturile membrilor Corpului didactic întregesc textul transcris aci.

Momentul a fost emoţionant. Intreaga asistenţă fremăta şi ropotele de aplauze nu mai voiau să contenească. In atmosfera aceasta de clocotitoare însufleţire, se ridică din jeţul prezidial

Ctitorul măririlor actuale ale Mitropoliei ardelene

Graiul Său de-o cuceritoare sonoritate bărbătească se îndreaptă în primul rând către Ministrul-oaspe, mărturisindu-i fără ocol cât de stăruitor l-a stăpânit convingerea că un act de însemnătatea ridicării la rang universitar a şcoalei noastre nu putea să se desăvârşească decât cu colaborarea unei personalităţi de talia dlui Prof. I. Petrovici.

La 'nceput a fost Gheorghe Lazăr

şi suntem fericiţi că Profesorul Ion Petrovici ne aduce solia recunoaşterii oficiale a caracterului universitar al instituţiei slujite în vremea urzirii ei de către urzitorul învăţământului românesc de peste munţi. Despicând zarea sfinţelor viitoare ale Academiei «Andreiane», Inaltul Ierarh a stăruit asupra cultului Ortodoxiei nefalsificate de nici un adaos sau corectură omenească, pe care trebue să-l întreţină ea ca şi asupra zidirii chipului de preot care să perpetueze din veac în veac, reliefându-l şi înobilindu-l, caracterul esenţial al Ortodoxiei româneşti:

Biserică a poporului

prin definiţie şi prin tradiţie. Deapururi lipită de inima Neamului, Biserica pricepe graiul bătăilor ei şi orice durere a obştei o doare întâi pe ea. Azi, ca şi în trecut, Biserica noastră sufere din pricinile ştiute. Inaltul Ierarh, în persoana căruia contemporaneitatea recunoaşte pe plenipotenţialul legitim al vrerilor ardeleneşti, a dat glas şi cu acest prilej neînduplecatei noastre hotărâri de-a nu renunţa la nici o iotă şi la nici o cirtă din aspiraţiile fireşti ale Neamului. Ropotele de aplauze cari au întărit această declaraţie, erau la înălţimea curajului cu care ea a fost făcută.

Un gând de credinţă pentru Regele reîntregirii şi pentru Mareşalul desrobirii; o caldă apreciere la adresa Universităţii Ardealului şi o ultimă efuziune de cordială mulţumire pentru dl Ministru Petrovici: cutremurătoarea cuvântare a luat sfârşit, acoperită de sonoritatea unor aplauze prelungite, cari vădeau încă odată cât de trainică-i legătura sufletească ce s'a închegat de mult între turmă şi Arhipăstor.

Era rândul Ministrului-oaspe. Copleşit de emoţie se ridică din scaun şi rotindu-şi privirea peste sală, articulează câteva fraze de caldă mulţumire pentru elogiile ce i s'au adus. Inima reputatului vorbitor vibrează — şi cu ea, întreaga asistenţă:

„Sunt bucuros că

Astăzi pot întoarce vizita lui Lazăr

aducând un firman şi o cunună pentru această veche şcoală ardeleană". Temeiurile bucuriei cu care dsa a consimţit la înălţarea în rang universitar a şcoalei noastre? Sunt numeroase şi trainice: spornica activitate a rectorului şi profesorilor ei, rolul covârşitor îndeplinit de Biserica ardeleană odinioară şi astăzi, şi realizările netrecătoare ale I. P. Sf. Mitropolit Nicolae. Conducerea de Stat a înţeles să aducă prin acest act de dreptate un omagiu Ardealului, Bisericii sale şi Chiriarhului ei, neuitând că această Biserică a ţinut aici, vreme de veacuri, locul statului român. Importanţa pe care dsa o acordă studiilor teologice — pe cari le consideră drept «cel mai nobil mijloc pentru p r o m o v a r e a idealismului», — modul dsale de-a vedea misiunea actuală a teologilor şi relaţia dintre

Filosofie şi Teologie

în trecut şi astăzi, i-au dat prilej dlui Ministru Petrovici să desvolte o întreagă lecţie inaugurală, care trebue citită cu toată luarea aminte. Cuvântarea dsale a sfârşit cu

O urare

al cărei tâlc n'a putut scăpa nimănui. Citiţi-o de sârg şi nu pregetaţi a-i înlesni circulaţia pe care o merită. Lucrările de „reparaţie" a Catedralei Neamului sunt doar în plină desfăşurare.

Partea oficială a serbării a luat sfârşit cu un fragment coral din Balada Iancului. Până se scurg în şiraguri sever aliniate grupurile de eleve şi elevi ai şcoalelor noastre normale „Andreiu Şaguna", mă las furat de nostalgia amintirilor. Caut în neştire portretul orânduit la loc de onoare, pe peretele de miazănoapte al solemnei noastre aule, care rememorează o durere ără lea c. De ce oare, Petre Gherman, ai plecat atât de curând dintre noi? Vocea ta vrăjită ar fi răsunat de atâtea ori în ierberea acestei serbări, care putea să fie şi bucuria ta — şi tu, a noastră... Din reveria mea mă smulge o cordială strângere de mână. Tânărul şi valorosul profesor universitar Dr. I. M., cu o neprefăcută

amabilitate, ține să-mi mărturisească emoționat că — și cât! — l-a impresionat nivelul înalt și însuflețita desfășurare a solemnității. Regretam că felicitările cari se prezentau în alte laturi ale aulei, altor colegi de-ai mei, nu-mi erau accesibile. Așa-s gazetarii... nesățioși de omniprezență.

Și acum repede afară, la

Sfatul din curte

Tare-aș fi dorit să mă pot multiplica, să aud entuziastele aprecieri pe cari oaspeții de frunte, grupuri-grupuri, le articulau la adresa Bisericii și a școalei ei. Toți erau în vervă, și mai cu osebire I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, dl Ministru Petrovici și dl Rector Hațieganu.

In vremea aceasta, fotograful Fischer junior, alăturea, în delicioasa grădiniță mitropolitană, își gătea uneltele trebuincioase pentru înveșnicirea evenimentului. Dl Ministru Petrovici este înbatabil. Face tot ce i se cere. Se lasă fotografiat cu toată asistența. Câțiva mai tineri, urcăm în „transcendent", — cu noi e și Dr. C. Micu — cum botezase dl Ministru ciorchinele de studenți teologi eșalonat piramidal pe peretele de Apus al Bibliotecii mitropolitane. I. P. Sf. Sa, care detestă fotografiile țepene, e satisfăcut: toată lumea e veselă. Ș'apoi umbrela deschisă — deși era soare (specialiștii știu că tocmai de aceea colabora și ea la buna reușită a pozelor) — cu care Fischer își descânta aparatul, ne făcea să ne prăpădim de râs. In sfârșit, norocul că fotograful și-a epuizat stocul casetelor cu clișee. Altminteri, cine știe câtă vreme am mai fi amânat

Masa de onoare

pregătită în sufrageria Internatului Academiei, pentru aranjamentul subțire al căreia nu numai Păr. duhovnic Nicodim Belea — care a purtat greul răspunderii și al alergăturilor — merită toate felicitările.

A fost dorința expresă a I. P. Sf. Mitropolit Nicolae ca studenții teologi să ia masa laolaltă cu puținii invitați. Și trupa lor, disciplinată și îngrijit înreverendată, a dat acestei agape frățești o însuflețire tinerească.

S'a vorbit și acolo: frumos, demn, cald, dela inimă la inimă. Seria toasturilor a deschis-o I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, mulțumind încă odată dlui Ministru I. Petrovici pentru seninul praznic pe care ni l-a dăruit și asigurându-l că el va fi pentru noi un îndemn să ridicăm și mai mult, de-acum încolo, școala noastră și, prin ea, cultura preoțimii noastre, contribuind cu puteri sporite și cu însuflețire nouă la binele și fericirea obștei românești. Pentru Universitatea Ardealului a avut cuvinte de optimă prețuire. Știu și țin să accentuez în mod cu totul deosebit — a spus I. P. Sf. Sa — că ea s'a simțit obligată să introducă în încăperile ei duhul tradițiilor noastre religioase, iar profesorii cari o servesc au găsit fericita sinteză între știință și credință, aceste două puteri tutelare ale progresului omenirii. Ciclurile de conferințe religioase ale Universității — pe cât de frecvente, pe-atât de studiate — sunt mărturie indubitabilă în această privință. Ele constitue tot atâtea impresionante mărturisiri de credință în Domnul nostru Iisus Hristos și 'n puterile de viață dătătoare ale Evangheliei Lui. In duh, eram de mult una cu Universitatea. Ne-am apropiat acum și 'n rang de ea și trebue să mărturisesc că

Ne simțim foarte bine în această vecinătate

Noi n'am ars pe rug credința nimănui. Am fost pururea respectuoși față de munca oamenilor de știință onești și trudnici. De-acum, suntem fericiți căl purtăm împreună cu Universitatea făclia de lumină a culturii obștești. I. P. Sf. Sa a ridicat apoi paharul pentru Majestatea Sa Regele Mihai I *și pentru* Mareșalul-Conducător, *rugând pe dl Ministru Petrovici să-i asigure că-i prețuim nespus de mult și-i întovărășim cu încrederea noastră deplină, urându-le bucuria de-a aduna cât mai curând laolaltă pe toți Românii.*

A luat apoi cuvântul Păr. Rector Dr. D. Stăniloae. Cu neprefăcuta satisfacție a omului care vedea împlinit un dor ce era și al lui, P. C. Sa a exprimat I. P. Sf. Mitropolit Nicolae și dlui Ministru Petrovici, încă odată, toate mulțumirile școalei noastre. O savuroasă expresie a P. C. Sale, a ilustrat surprinzător de reușit cordialitatea acestei întâlniri. „Ne simțim atât de bine laolaltă, încât cutez a propune să facem, cum se spune în limbaj biblic, niște colibi..." Fraza a fost ruptă aci de inocenta bună dispoziție ce domnia în sala de mese. Studenții aplaudau frenetic. Era o invitație pe care inima deschisă a dlui Ministru Petrovici n'o putea nesocoti. Avea să ne făgăduiască, după aceea, că atunci când se va vedea ușurat de grelele dsale îndatoriri actuale, va veni la Sibiu ca să țină câteva prelegeri la școala noastră.

Episodul cu colibele avea să fie exploatat cu o surprinzătoare promptitudine în

Toastul dlui Rector Hațieganu

pe care l-a impresionat într'atâta, încât s'a declarat gata să-și așeze și strălucita dsale „colibă" universitară alăturea de cele pe cari le-a contemplat Păr. Rector Stăniloae. Marea inteligență a I. P. Sf. Mitropolit Nicolae a prevăzut frumusețea ofertei vărateculuí suflet de român al dlui Rector Hațieganu, și — cum am văzut — nu l-a rămas dator în cuvântările Sale. In continuare, Rectorul Universității Daciei Superioare a făcut o impresionantă exegeză a crezului instituției pe care o diriguește cu nedesmințită pricepere: *știință, credință, vigoare*, crez întipărit în fir de aur pe drapelele studențimii ardelene. Cea dintâi, o cultivă Universitatea. Credința e a Bisericii și a proaspetei Facultăți de Teologie. Iar vigoarea, o reprezintă glorioasa noastră Armată. Studenții teologi atâta au așteptat: manifestația pe care au improvizat-o în cinstea bravei noastre oștiri, l-a uimit până și pe dl General Comandant Macici Nicolae, iar eroicul comandant al „Diviziei de Fier" care a forțat zăvoarele blestematelor bastioane de protecție ale Sevastopolului, era mișcat până la lacrimi. Generalul Băldescu Radu, pe pieptul căruia strălucește cruciulița albastră a cavalerilor ordinului „Mihai Viteazul" și „Crucea de Fier", evoca de sigur jertfele de sânge consimțite de acest tineret fremătător, menit să făurească sufiete de tăria morală a celor pe cari el le-a dus la biruință.

Dar Rectorul Hațieganu continuă și vorbește atât de convingător, încât trebue să fac sforțări ca să-mi aduc aminte că mai trebue să și notez câte ceva din spusele sale. Simbioza dintre cultură și culte, aici în Ardeal a fost și a rămas desăvârșită. Știința românească de pe aceste plaiuri s'a adăpat statornic din isvoarele credinței religioase, iar prezența Bisericii în Universitate ne-a adus lumina soarelui dumnezeesc, întărind candela științei noastre. Universitatea noastră — a spus dsa — e fericită că poate purta lumina cărții sfințite ieșite din Biserică. Față de proaspeții dsale colegi profesori universitari de Teologie, a avut accente de-o cordialitate care nu se poate uita — și care ne îndatorează sincer. „P. C. Părinte Rector Stăniloae, Universitatea noastră Vă cunoaște pe P. C. Voastră și pe P. C. noștri profesori universitari de Teologie, și Vă prețuește din tot sufletul" — a spus dl Rector Hațieganu.

Elogiile dsale mi-au răscolit în minte cuvântul Scripturii: „Ce bine este a fi frații împreună"!...

Ierarhii Ardeleni - Domni pământeni

Seria toasturilor a încheiat-o dl Ministru Petrovici. Printre alte, reluând una din ideile desvoltate în cuvântarea din aulă, care va apărea separat în nrul următor, dsa a spus: «Cred că dacă ar fi vorba să facem o paralelă cu Voevozii Moldovei și Munteniei, n'am putea cita Voevozi în Transilvania, ci lunga serie a Chiriarhilor».

Cine a zis — dar câți n'au zis? — bunăoară despre Mitropolitul Șaguna, că a fost, în vremea sa, «principele neîncoronat al Ardealului»?

Cu o rugăciune de mulțumită rostită de I. P. Sf. Mitropolit Nicolae,

Desfacem adunarea

și ieșim în curtea școalei, unde iarăși se constitue diverse grupuri. Dl Ministru Petrovici antrenează o discuție animată, cu I. P. Sf. Sa și cu câțiva profesori, în jurul proaspetei lucrări de „Istoria Filosofiei", prelucrată de colegul Dr. N. Terchilă; dl Decan D. D. Roșca schițează câteva considerații în legătură cu splendidul stil arhitectonic al Capelei mitropolitane, în vreme ce dna Maria I. Petrovici dă glas admirației dsale pentru frumoasa înfățișare a clădirii și curții Academiei „Andreiane". Facem suită I. P. Sf. Mitropolit Nicolae și dnei și dlui Ministru I. Petrovici, iar apoi ne ocupăm de cellalți oaspeți distinși. La poartă, câteva clipe înainte de-a urca în mașină, dl Dr. Iuliu Hațieganu, mereu în vervă, îi spune Păr. Stăniloae:

„Nos Rectores"...

Și continuă, îndreptând o privire semnificativă undeva în vecini: „Dar avem un Super-Rector..."

E iarăși liniște în curtea până aci atât de animată a școalei. Toată lumea s'a retras, numai Dr. Micu și cu mine n'avem încă dreptul la odihnă: condeele noastre se ascut pentru reconstituirea praznicului, care trebue săvârșită „pe proaspăt" — adică zi și noapte. Seara, la producțiunea studenților universitari, în loja de onoare, ne informăm reciproc asupra operației: ea merge strună. Mâine dimineață ne vom revedea, pentru a continua schimbul de manuscrise purizate.

Luni către ceasurile opt

găsesc trasă la scara Reședinței mitropolitane mașina ministerială. In salonul de recepție, sfătuiau Rectorii Hațieganu și Stăniloae, împreună cu dl Decan D. D. Roșca. Nu mai pot uita praznicul nostru, în care — după spusele dlui Roșca — trebue să vedem culminația serbărilor împreunate cu vizita la Sibiu a Ministrului școalelor. Dsa e prea generos cu noi. Universitatea n'a fost întru nimic mai prejos. A avut câteva zile mari, de amplă rezonanță românească.

Unul după altul, sosesc consilierii și profesorii de Teologie, pentru

Mișcătoarea despărțire

I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, dna și dl Ministru Petrovici și șeful de cabinet dl Dr. Micu intră în salonul de recepție și fac cerc cu cei prezenți. Ilustrul filosof al Neamului nostru își exprimă încă odată, în cuvinte vibrante, toată satisfacția sa pentru excelenta reușită a acestui praznic al spiritului ardelean și, după ce mulțumește cordial I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, al cărui oaspe prețuit a fost, se îndreaptă spre mașină. Studenții teologi, aliniați pe două rânduri, îl aclamă cu un întreit: „Ura!"...

Am fericitul prilej de-a fi primit în audiență, îndată după aceea, de Inaltul nostru Ierarh. E deplin mulțumit de mersul serbării. Ce-am mai putea adăuga noi, ceștialalți?... *Nimic mai mult decât atâta că*

Suntem niște modești ostași ai unui mare Comandant

în numele și sub îndrumarea căruia e ușor și plăcut să câștigi cele mai aspre bătălii pentru mărirea Ortodoxiei naționale și a Patriei române.

Hărăzească-ne Cerul — nouă tuturor celor ce-am crescut și creștem încă învăluiți de dragostea fără sfârșit a Mitropolitului Nicolae — favoarea de-a merita dela urmași, când n'om mai fi, elogiul apocaliptic:

«Fericiți cei adormiți întru Domnul! Odihnească-se de ostenelile lor, căci faptele lor vin cu ei» (Apoc. 14, 13).

E tot ce-și poate dori generația înălțării pe culmi a Academiei teologice „Andreiane".

Dr. GRIGORIE T. MARCU

Svonul umple întâi târgul, dar curând îl face să și ardă

Legătura între poporul nostru și preoții săi

Publicăm o cuvântare ținută de plugarul Aurel Samu din Cincșor, cu ocazia unui parastas slujit în acea comună în 16 Mai a. c., în amintirea preotului Gh. Țeposu și a preotesei Ana, vrednicii părinți ai dlui prof. univ. Dr. Emil Țeposu și dlui Inspector al înv. secundar Silviu Țeposu. Această cuvântare a impresionat adânc întreaga asistență prin sinceritatea și frumusețea ei, ca document grăitor al legăturii trainice dintre popor și biserică.

Serviciul divin a fost oficiat de preotul local Aurel Mușat, cu asistența P. C. Părinți Vasu din Voila și Gabor din Sâmbăta de jos.

In afară de membrii familiei, pioasa serbare a fost onorată cu prezența dnei și dlui Insp. Gen. Admin. Rădulescu-Dobrogea, a dlui Prefect al jud. Făgăraș dl General Gheorghiu, precum și de întreaga comună, inclusiv populația săsească.

Iată cuvântarea:

Cucernică Adunare,

Dat ne-a fost astăzi cu voia Lui Dumnezeu să facem un popas duhovnicesc, de pioasă reculegere, lângă mormântul părintelui Țeposu. In zilele aspre și de mari prefaceri ce le trăim atât de adânc, la asemenea popasuri de reculegere, sorbim puteri noui de viață, din pilda înaintașilor noștrii. Figura părintelui Țeposu ne apare din trecute vremi, ca un îndemn de îmbărbătare. Pare că-l vedem cu înfățișarea sa împunătoare, cu zâmbetul sau cu vorba sa bună, presărată cu glume, pentru oricare dintre noi, fiii săi sufletești. Pentru oricare dintre noi din ori ce stare am fi fost, avea aceași vorbă blândă și plină de dragoste părintească. Dar când era vorba de făcut vreo treabă pentru obște sau de apărat vreun drept încălcat, atunci se arăta voința sa dârză, de-a face, de-a învinge obstacolele din cale, iar cuvântul său începea să se prăvale ca niște ape de munte, gata să mature toate piedecile din cale.

Bărbăția sa ne cucerea și pe noi pare că electrizându-ne. Nu vôia niciodată să știe de amânare. Trecea peste orice piedeci, îndeplinind cu răbdare și cu stăruință, tot ce avea de gând să înfăptuiască, pentru acest popor pe care-l păstorea cu drag.

De câte ori, mai târziu, când treceam prin împrejurări grele și prin încordări sufletești, nu auzeam desprinzându-se de pe buzele unuia sau altuia, — însoțite de un oftat — cuvintele: „O, de-ar fi fost părintele Țeposu, cum le-ar mai fi îndrumat pe toate".

Pildă să ne fie și nouă tuturor, voința sa dârză, de-a învinge toate piedecile și de-a înfăptui lucruri bune, mai ales acum când neamul se află în această încleștare grea cu dușmanul de veacuri, ca fiecare, acolo unde ne-a pus soartea, să ne împlinim cu bărbăție datoria, pentru ca nația să iasă învingătoare.

Dar iată că puterea pildei se prelungește și dincolo de moarte, prin învățații săi fii. Azi când atâtor fii le e greu de părinți încă până sunt în viață, Domniile lor, cu acea dragoste de părinți, care e mai tare decât moartea, vin an de an la mormântul părintelui, să înalțe rugăciuni pentru odihna sufletului său, și totodată caută să-i eternizeze numele în această bisericuță la al cărei altar părintele a slugit ultimii ani ai vieții prin înfăptuiri și podoabe de artă, pe cari poporul din această parohie, cu modestele sale puteri, n'ar fi fost în stare să le înfăptuiască.

Noi le mulțumim din inimă și rugăm pe Dumnezeu ca să le răsplătească cu dar de sus, cum numai El știe răsplăti pe „cei ce iubesc podoaba casei Sale". Iar părintelui Țeposu îi zicem creștinescul: „Dumnezeu să-l odihnească în ceata drepților".

Amin! —

La aceeaș ocazie a rostit o frumoasă cuvântare și Păr. Aurel Mușat, parohul din localitate.

Concertul Reuniunii de Muzică „Gh. Dima“

Sâmbătă seara, 23 Mai a. c., s'a ţinut în Sala Teatrului Municipal din Sibiu, Concertul Reuniunii de Muzică „Gh. Dima“, dirijat de Păr. prof. Gh. Şoima. A participat un public numeros, fiind onorat chiar cu prezenţa I. P. S. Mitropolit Nicolae şi a dlui şi dnei prof. Ion Petrovici, ministrul Culturii Naţionale şi al Cultelor. Programul bine întocmit şi executat a procurat o seară de înaltă emoţie artistică.

„Imnul“ şi „Ardealul“ mult regretatului fost dirijor al Reuniunii, prof. Petru Gherman, au adus în sală, amestecată în acordurile bărbăteşti ale compoziţiilor, o undă de melancolie. „Psalmul“ Păr. Gh. Şoima a completat cu o notă de cucernică reculegere partea introductivă a concertului, iar „Pe marginea Dunării“ şi „Mândruliţă Dodă“ au adus un val de primăvară tinerească pe scenă şi în sală.

Partea a doua a concertului a constat din două bucăţi mai ample: „Pentru lege“, compoziţie pentru cor şi orhestră de Părintele Gh. Şoima şi „Craiul Munţilor“, cunoscuta compoziţie corală de Timotei Popovici, a cărei partitură pentru orhestră a fost întocmită de A. Stoia.

Compoziţia „Pentru lege“, executată pentru prima oară, a constituit marea surpriză a acestui concert şi dovada definitivă a destoiniciei de compozitor a păr. Gh. Şoima. Folosind o poezie a Mariei Cunţan, în care e descrisă lupta Anastasiei Şaguna de a-şi readuce copiii la legea strămoşească, Păr. Gh. Şoima a sugerat rând pe rând stările de suflet prin cari a trecut o mamă îngrijorată de sufletul copiilor şi momentele capitale din cariera Marelui Mitropolit.

Păr. Gh. Şoima a utilizat cu pricepere motive din cântările bisericeşti, de pildă glas 8 şi funebralele lui Cunţan, amplificându-le în compoziţii de puternică inspiraţie şi subtile nuanţări. In pasagiul care redă moartea lui Şaguna, corul părea că îşi asociază o jale cosmică, ce sfâşie inima bucată cu bucată.

Ii urăm Păr. Gh. Şoima să urmeze pe acestă cale de valorificare a marelui şi neutilizatului tezaur al muzicii bisericeşti pentru compoziţii de amploare. Muzica noastră are în această comoară o sursă nesecată pentru îmbogăţirea şi adâncirea ei.

D. S.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă în 28 Mai 1943 servesc: Prot. Mihail Neagu, duhovnicul Nicodim Belea şi dlr. Dumitru Călugăr; diaconii: Alexandru Popa şi Ioan Circov. *Predică: duhovn. Nicodim Belea.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4 *Mihail Neagu.*

Notă

P. C. Părinte Dr. Ilarion Felea din Arad pune din nou sub tipar lucrarea „Duhul Adevărului“, a cărei ediţie primă s'a desfăcut în câteva luni. Pentru a stabili tirajul ediţiei a II-a P. C. Sa ar dori să ştie dacă P. C. noştri protopopi şi preoţi ar dori să cumpere această lucrare. Facem întrebare pe această cale şi îndrumăm P. C. părinţi protopopi şi preoţi cari doresc să se aboneze la cartea de predici „Duhul Adevărului“ să raporteze Consiliului nostru arhiepiscopesc în scris, în decurs de 8 zile dela apariţia acestei note în „Telegraful Român“.

Sibiu la 29 Mai 1943

Consiliul Arhiepiscopesc.

La sfârşit de an universitar

Inchiderea solemnă a cursurilor Universităţii Regele Ferdinand I. Cluj-Sibiu s'a desfăşurat în zilele de 22 şi 23 Mai 1943, după un an de întinsă şi rodnică muncă.

Festivitatea a fost cinstită de prezenţa dlui profesor *I. Petrovici*, ministrul culturii naţionale şi al cultelor.

La inaugurarea *cercurilor de studii juridice şi istorice*, după cuvântarea dlui rector al universităţii, Dr. Iuliu Haţeganu, şi după omagiile studenţilor, a cuvântat dl Ministru Petrovici, care spune studenţimii: Să studiaţi ştiinţa *dreptului* ca să găsiţi în ea o armă pentru revendicările noastre juste, şi să studiaţi *istoria* ca să vă întăriţi în conştiinţa drepturilor integrale ale sezonului. Toate revendicările noastre a zis vorbitorul, au de partea lor istoria şi dreptul.

In onoarea dlui ministru s'a dat o masă la „Impăratul Romanilor“, la care au luat parte corpul profesoral universitar şi delegaţii grupărilor studenţeşti.

In sala festivă a universităţii a urmat — într'o şedinţă solemnă, şi în faţa unei numeroase asistenţe, în frunte cu I. P. S. Sa. Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, — închiderea anului universitar 1942/3. Dl rector Haţeganu a desvoltat în frumoase şi convingătoare cuvinte, activitatea Univ. Cluj Sibiu în anul ce expiră, constatând că la înfăptuirile de nouă viaţă universitară a contribuit, în largă măsură, şi aerul curat al acestei reşedinţe religioase şi culturale.

A răspuns dl ministru Petrovici, dând îndrumări şi încurajări în munca dlor profesori şi studenţi, cari au să facă „să ardă şi mai luminos luminarea veşnică a ştiinţei şi credinţii“. Să vă încordaţi puterile, a încheiat dl ministru, şi să fiţi la înălţimea nădejdilor pe care le are ţara în noi.

Cuvinte adevărate. — Un ziar din Praga, „Cerke Slovo“, arată că la refacerea Europei vor putea participa numai naţiunile sănătoase moraliceşte şi fiziceşte, căci numai acestora li se va putea acorda încrederea trebuincioasă marilor însărcinări ce le vor primi. De aceea este nevoie mai întâi: înlăturarea definitivă a bolşevismului, împreună cu influenţa jidovimii, care a sclavizat veacuri întregi naţiunile ariene şi a pricinuit războaiele de până acum. La temelia lumii ariene liberă trebue pusă din nou *familia*, în frunte cu un tată sănătos şi scutit de grija existenţei, şi cu o mamă plină de spiritul de jertfă pentru copil. Bolşevismul a distrus din temelii familia: tatăl a fost redus la starea de sclav, ca mama fu înjosită până la colectivizarea funcţiunii sale. Familiei are să i se dea vechea tărie întărind astfel, sănătatea şi moralul poporului, şi făcându-l destoinic să poată rezista şi propăşi în viitoarea nouă Europă.

Ziua Mamei la Sibiu. *Societatea ortodoxă a Femeilor Români din Sibiu, de sub vrednica preşedinţie a dnei Sofia St. Meteş, a sărbătorit în anul acest în mod deosebit Ziua Mamei. Serbarea a avut loc Duminecă în 23 Mai, dela orele 11 a. m., la Teatrul Municipal. Programul select a cuprins o disertaţie a dnei prof. Ecaterina Săndulescu şi o piesă despre mamă a dnei Livia col. Nicoliu, jucată de elevele liceului «Domniţa Elena». Cu această ocazie au fost premiate cele mai bune lucrări ale elevelor despre mamă.*

Citiţi şi răspândiţi

Revista Teologică

Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească. Apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE al Ardealului. Redacţia şi Administraţia: Sibiu, Academia teologică „Andreiană“. Redactor: Prof. Dr. Grigorie T. Marcu. Abonament anual, Lei 560.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat Mercuri, 26 Mai a. c. la Bucureşti, pentru a rezolvi foarte importante chestiuni bisericeşti; Vineri, 29 Mai a. c. I. P. Sf. Sa s'a întors la reşedinţă.

Vizită în Bulgaria. Dl ministru *Al. Marcu*, însoţit de un grup de ziarişti români dela cotidianele noastre, au vizitat Bulgaria unde au fost întâmpinaţi cu toată simpatia şi preţuirea atât din partea poporului bulgar, cât şi ai reprezentanţilor săi autorizaţi. Vizita aceasta va întări şi mai mult raporturile amicale între Bulgaria şi România.

Parastas. In 21 l. c. în ziua Sf Impăraţi Constantin şi Elena s'a ţinut, în biserica ortodoxă română din *Sibiu-Iosefin*, parastas solemn întru veşnica odihnă a fericitului etitor **Constantin Pop**, care a înălţat acest sfânt locaş în anul Domnului 1800.

Aviz teatral. La cererea generală, se va prezenta din nou frumoasa comedie a primăverii «*Iepuroii*“, de *Corneliu Axente*. Reprezentaţia va avea loc Sâmbătă 29 Maiu 1943, la ora 8 seara, în teatrul municipal din Sibiu.

Intrarea benevolă.

Nr. 419—1942 prot. (40) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III (treia) Meşindorf, din protopopiatul Sighişoara, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariţie în Telegraful Român.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Salarul dela Stat
2. Casă parohială
3. Sesiune parohială: 18 jug. fânaţ păşunat, din reforma agrară, pe hotarul comunei Ţeline, — şi 2 ¼ jug. fânaţ şi arător pe hotarul comunei Meşindorf.
4. Câte o ferdelă cereale.
5. 6 [şase] stânjini lemne de foc.
6. Stola obişnuită.

Cererile de concurs, însoţite de toate actele prescrise de regulamentul parohial şi de încuviinţarea de candidare exoperată dela Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit, se vor înainta în termen oficiului protopopesc din Sighişoara, iar concurenţii, cu prealabila încuviinţare a subsemnatului, se vor prezenta în parohie într'o zi de Duminecă sau sărbătoare spre a sluji în biserică, a predica şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Sigişoara, 19 Decemvrie 1942.

Oficiul Protopopesc al Sighişoarei în înţelegere cu consiliul parohial din Meşindorf

Emilian Stoica
protopop

Nr. 347—1943 Prot. [39] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa I Poplaca, — parohia întâia — protopopiatul Sibiu se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat,
2. Două jugăre de pământ arător la Poplaca, şi două jugăre la Guşteriţa, pământ primit dela reforma agrară,
3. Stola obişnuită în parohie dela 350 familii,
4. Trei stângini de lemne dela primăria comunală, aduse acasă.

Cererile de concurs se vor înainta Oficiului protopopesc ortodox român din Sibiu, în termenul indicat. Totodată se va anexa şi permisiunea de candidare, primită dela Preaveneratul Consiliu Arhiepiscopesc.

Candidaţii se vor prezenta în parohie cu prealabila învoire a Oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare, spre a cânta la strană şi a predica, eventual a servi la altar şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Sibiu, 16 Mai 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sibiului, în înţelegere cu consiliul parohial dela Poplaca.

Mihail Neagu
protopop

Nr. 90—1943. (35) 3—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III Biertan, protopopiatul Târnava mare, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salarul dela Stat.
2. Casă parohială cu dependenţe în stare bună.
3. Sesiune parohială 5 jug. arător şi 26 jugăre fânaţ, care se poate transforma în arătură.
4. Stola fixată pentru parohiile din protopopiat, aprobată de P. V. Consiliu cu ord. Nr. 4655—1942.
5. Şase stânjini lemne de foc.

In mod excepţional se admit la candidare şi absolvenţi ai Academiei teologice din alte eparhii.

Dacă adunarea parohială din Biertan nici de data aceasta nu va alege pe unul din candidaţi, atunci acel fapt se va considera ca o renunţare la dreptul de alegere de preot şi în consecinţă parohia Biertan se va întregi prin numire din partea Consiliului Arhiepiscopesc.

Cererile de concurs, cu toate documentele, şi cu încuviinţarea specială a P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta oficiului protopopesc Dumbrăveni în termenul indicat.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă şi sărbătoare la biserică, spre a se face cunoscuţi parohienilor.

Dumbrăveni, la 26 Aprilie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român Târnava mare în înţelegere cu consiliul parohial.

Ioan Dragolea
protopop

[17] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreţ bisericesc, la Biserica Sf. Nicolae din Braşov-Schei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate de acest post sunt:

1. Salarul dela Stat, după calificaţie şi anii de serviciu.
2. Venitele locale.
3. Locuinţă în natură dela parohie.
4. Patru jugăre teren arabil dela parohie.

Concurenţii îşi vor înainta cererile însoţite de diploma de cântăreţ bisericesc dela Şcoala de cântăreţi Dimitrie Cunţan, Sibiu, precum şi de alte acte recomandatoare, Consiliului parohial al Bisericii Sf. Nicolae, Piaţa Unirii 1., şi se vor prezenta la Biserică pentru ca să-şi arate dexteritatea în Tipic şi cântările bisericeşti.

Braşov, la 23 Februarie 1943

Dr. N. Stinghe
Paroh., Adm. Prot., Preşedinte:

Vasile Iordache
Secretar

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 6 Iunie 1943 — Nr. 23

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8 Sibiu

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. **Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna**

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Inima, măsura preoției noastre,

„Precum este inima ta așa ești tu, precum ești tu așa este casa ta, precum este casa ta așa este parohia ta, precum este parohia ta așa va fi veșnicia ta..."

Iubite frate,

In fruntea volumului pe care îl am în față am găsit cuvintele de mai sus, pe care citindu-le și recitindu-le am rămas vreme îndelungată «dus pe gânduri».

Trebue să mărturisesc că le-am găsit deosebit de frumoase și în acelaș timp foarte importante pentru noi și pentru slujba preoției noastre. Și tocmai fiindcă ele au avut darul deosebit de a face să vibreze puternic coarda inimii mele iată îți împărtășesc și ție unele din gândurile și simțămintele prilejuite de această lectură. Este lucru știut că pentru orice carieră din lume elementele cele mai importante sunt, fără îndoială, pregătirea științifică, potențialul de muncă și experiența. La ocuparea oricărei slujbe se dă atențiune specială diplomei școlare, titlului academic, certificatelor recomandatoare și practicei pe care o are candidatul.

Ce-i drept toate aceste lucruri sunt foare prețioase și într'o anumită măsură arată și ele valoarea și capacitatea unui om. Ele își au importanța lor chiar și pentru slujba preoției, fără ca să fie și aici cele mai de valoare. Nu, pentru sublima misiune preoțească nu acestea sunt lucrurile cele mai de preț, cele mai importante, cele care trebuesc avute în primul rând în vedere. Pentru slujba preoțească lucrul cel dintâi care trebue prețuit este *inima omului.*

Inima ne face să simțim durerile altora, ne povățuește să le descoperim în adâncurile sufletești unde sunt ele ascunse, ne îndeamnă să turnăm din sufletul nostru balsam tămăduitor peste ranele deschise și nu ne lasă odihnă și mângâiere decât atunci când am îndeplinit integral datoria de adevărați părinți ai fiilor noștri întru credință.

Inima ne îndeamnă să privim mereu spre slăvile cerului, spre această țintă finală a sbuciumului și a trecerii noastre prin această lume, dar tot inima ne îndeamnă să ne întoarcem și să ne aplecăm spre cei rămași în urmă, cu scopul de a-i înălța și pe ei la ceruri.

Inima ne face să plângem de durerea altor inimi și să trăim aevea toată jalea și tot sbuciumul semenilor noștri și tot inima ne îndeamnă să ne bucurăm cu dragoste curată de tot binele și de toate bucuriile altora.

Inima ne face să fim buni, blânzi, cucernici, evlavioși, iertători și plini de cea mai curată credință creștinească.

Inima rodește dragostea adevărată, condiția esențială a preoției, căci din inimă isvorăște aceea minunată iubire despre care sfântul apostol Pavel a spus că e mai mare decât știința, decât prorocia, decât averea, decât milostenia, decât credința, decât nădejdea, mai mare decât tot ceeace este și poate să fie omul în lumea aceasta. Căci dragostea isvorâtă din inimă curată rabdă îndelung, e plină de bunătate, nu pizmuește, nu se laudă, nu se trufește, nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu pune la socoteală răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le sufere, toate le crede, toate le nădăjduește, toate le rabdă. (I. Corinteni, 13).

Iată, iubite frate, rodurile minunate ale inimii care simte cu adevărat creștinește! Iată pentruce știința, inteligența, hărnicia, experiența și cele mai strălucite diplome dela cele mai înalte școli din lume sunt lucruri neînsemnate, sunt chimvale care sună zădărnicii în fața unei inimi cu adevărat plină de dragoste creștinească, în fața unei inimi robită integral lui Iisus Hristos și slujbei Lui, adică preoției.

Inima este deci totdeauna și întru toate împrejurările adevărata măsură a preoției noastre. Cu dreptate s'a putut spune deci că precum este inima ta așa ești tu ca om și mai ales ca preot.

In fața acestor constatări socotesc, iubite frate, că e bine, că e necesar, chiar indispensabil să te întrebi și să examinezi temeinic și cât mai des cultura inimii tale. E bine și necesar să te întrebi la sfârșitul fiecărei zi dacă faptele tale, dacă slujbele tale, dacă gândurile tale, dacă vorbele tale, dacă simțămintele tale au fost roduri ale unei inimi curate, ale unei inimi părintești, ale unei inimi peste care tronează Hristos Dumnezeul nostru. Și socotesc că tot atât de necesar este să-ți examinezi zilnic strădaniile depuse pentru cultivarea inimii. Numai prin o asemenea atitudine și prin o asemenea îngrijire preotul, reprezentantul lui Hristos în lume, poate să-și păstreze continuu idealurile nepătate, avânturile nemicșorate și dragostea de muncă și jertfă mereu nesecată. Altfel laicizarea, rustificarea și toate valurile lumii și toate umbrele vieții trecătoare pun stăpânire pe tine, te înstrainează și te îndepărtează de misiunea preoției tale și te face rob tuturor poftelor somatologice. Ar fi aceasta o greșală mare și cu consecințe nespus de dureroase pentru Biserică și neam, pentru cler și românism în aceste zile cruciale pentru viața popoarelor și a indivizilor. Să nu fie!

Deaceea să ne rugăm, iubite frate, stăruitor și cu toată căldura sufletului nostru în fiecare zi lui Dumnezeu, zicând împreună cu psalmistul: „Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule, și duh drept înoește întru cele din lăuntru ale mele!» (Ps. 50).

al tău frate iubitor:

Pr. TEOFIL [1]

[1] N. B. In scrisorile viitoare o să-ți tălmăcesc simțămintele și gândurile mele referitoare la familia preotului, la parohia sa, la veșnicia sa etc.

Mărturisirea unei generații

Studenții Universității Daciei Superioare, grupați în „Frăția Ortodoxă Română" (FORS), au ținut Duminecă 30 Maiu a. c., după sf. Liturghie, o ședință publică de încheiere a spornicei activități religioase pe care au desfășurat-o în acest an școlar. Solemnitatea a avut loc în sala „Simeon Bărnuțiu" dela Facultatea de Drept și a fost onorată cu prezența I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului și a dlui Rector Dr. Iuliu Hațieganu, înconjurați de dnii prof univ. Tarangul și Angelescu, P. C. consilieri mitropolitani și arhiepiscopești Em. Cioran, Gh. Secaș și Al. Popa, profesorii de Teologie Dr. Grigorie T. Marcu și Dr. Teodor Bodogae, Păr. duhovnic Nicodim Belea, studenții teologi ș. a.

Un grup de maici dela mânăstirea ortodoxă „sf. Elisabeta" a cântat „Pre Tine Te lăudăm...", iar Păr. Prot. Aurel Nanu, duhovnicul studenților universitari, a rostit o simțită rugăciune ocazională.

Studentul medicinist Liviu Nosa a deschis seria disertațiilor zilei. I-a urmat stud. med. Mircea Aleman, dra stud. în litere Delia Moldovan și stud. med. Gherman Ioan.

Fiecare dintre vorbitori a făcut câte o impresionantă mărturisire de credință în Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos și'n puterile de viață dătătoare ale Bisericii Lui. Serioși, demni, cu căldură și avânt tineresc — și mai ales cu o hotărâre de transfigurați — studenții amintiți au tălmăcit în cuvântările lor surprinzător de îngrijite, crezul unei generații pornite pe calea cea strâmtă a înoirii vieții în Hristos. Așteptăm tipărirea acestor cuvântări — pe pe care dl Rector Hațieganu ne-a promis-o — pentru a le analiza cu deamănuntul.

Solicitat de ultimul vorbitor să binecuvinteze acest început de viață înoită, a luat cuvântul I. P. Sf. nostru Mitropolit *Nicolae*, care a spus — în rezumat — următoarele:

„Răspund la rugămintea ce mi s'a făcut de a împărtăși arhiereasca mea binecuvântarea propunerilor de viețuire creștinească, de trăire în Hristos, pe cari le-a mărturisit azi tineretul universitar. Rog pe Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos să-și reverse darurile Sale bogate asupra sufletului acestui tineret, întărindu-i voința de-a asculta totdeauna de cuvântul Său sfințitor.

S'a spus aici că tinerețea este epoca deciziunilor. De sigur ea e cercetată de sbuciumări și de nenumărate îndoieli, dar mai curând sau mai târziu tot va răsbi la limanul certitudinilor cari singure dau un sens povitiv vieții.

Intrunirea de azi o interpretez ca o avântată mărturisire de credință a sufletului tineresc, ca o deciziune ce a luat-o pentru orientarea ulterioară a vieții sale. In viața fiecărui tânăr trebue să se iveaască clipa în care, prin cea mai intensă încordare a voinței, se decide pentru calea binelui și a virtuții, sau pentru aceea a ispitelor și a nesiguranței și neliniștilor ce le pricinuec acestea. Fericite sunt clipele de supremă deciziune din viața unui tânăr care nu se oprește la suprafața vieții, ci ajunge să ia hotărâri decisive ca cele pe cari le-ați mărturisit voi.

Filosoful Kant ne vorbește despre un imperativ categoric, care mie mi s'a părut a fi foarte găunos, căci dacă n'ai o țintă clară și superioară, la ce te mai frământi tu?... la ce-ți mai poate folosi „imperativul categoric" ? Fericit acel tânăr care și-a găsit ținta spre care să tindă idealul său de viață, care simte că în ființa sa trăiește un principiu netrecător. Am convingerea că un asemenea tânăr va fi stăpânit de cel mai curat și mai treaz simțământ al răspunderii pentru viața sa. El se simte purtat spre poenile pline de lumină și de frumusețe ideală cari nu se deschid oricăror priviri sufletești. El toarnă în fiecare clipă a vieții ceva din vecinicie. El se simte în mijlocul unei nebiruite comunități sufletești și comunitatea de ideal este totdeauna mai tare și mai trainică chiar decât aceea a limbii sau a sângelui.

Iată de ce Biserica noastră, care ne-a învățat neamul să nu se teamă și să-și pună toate nădejdiile într'o ordine mai presus de lume, a lucrat din răsputeri la făurirea acelei admirabile unități de credință și de ideal, care ne-a conservat ființa națională dealungul vremii.

Sunt fericit să constat că și scopurile naționale ale FORS-ului, alăturea de cele religioase, corespund cu scopurile Bisericii, care se străduește să pregătească neamul, prin puterile divine de cari dispune ea, pentru a se bucura de toate bunurile culturii și civilizației actuale. Biserica noastră nu urgisește aceste aceste bunuri, dacă ele sunt puse în slujba perfecționării sufletului.

Se vorbește azi — și cu drept cuvânt — despre înoirea neamului. Ce problemă mare este aceasta! Ea îmbrățișează toate formele de activitate obștească, culminând în reforma sufletească, *pe care eu nu o consider schimbare cu orice preț, ci întoarcere a neamului la sine însuși, la ceeace a fost atunci când credința religioasă îi însufleția toate acțiunile și-i întărea voința de-a împlini până la capăt legea Domnului.*

Am rămas adânc impresionat de tot ce se lucrează — și mai ales de felul cum se lucrează — în acest sens în Universitatea Ardealului și exprim toată recunoștința mea Domnului Rector și Domnilor Profesori. Universitatea Ardealului s'a integrat adânc și organic în viața sufletească a neamului nostru. Ea este astăzi, alăturea de Biserică, purtătoarea neînfricată a nădejdilor noastre de mai bine. Căci noi nu renunțăm la nimic din ceea ce ne aparține în temeiul drepturilor noastre istorice și suntem gata de jertfe pentru împlinirea idealului integral al tuturor Românilor. Acest ideal este cel mai puternic cheag de legătură dintre generații. Dumnezeu să ne ajute să-l împlinim, căci pentru el trăim cu toții.

Dragilor mei, ați spus că tineretul este cu fața îndreptată spre viitor. Noi, generația mai veche, vedem în el generația viitorului. Când asistăm la manifestați ca cea de azi, încrederea în viitorul neamului nostru crește, cu atât mai vârtos cu cât acest tineret ne oferă garanția că atunci

când vom merge la înaintaşi, deasupra gliei noastre va rămâne o generaţie forte.

Mă bucur văzând în ce măsură tineretul nostru universitar este recunoscător Almei Mater Napocensis, Domnului Rector şi Domnilor Profesori cari zi de zi toarnă câte ceva din lumina minţii şi din văpaia inimii, în sufletul său.

Dumnezeu să binecuvinteze silinţele şi elanurile tuturor".

Cuvântarea I. P. Sf. Sale a făcut o adâncă impresie asupra celor prezenţi la solemnitate.

De încheiere, dl Prof. Dr. Iuliu Haţieganu, rectorul Universităţii, a mulţumit cordial I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, Păr. Duhovnic Aurel Nanu şi studenţilor grupaţi în FORS, pentru rodnica împreună-lucrare dintre Biserică şi Universitate, care se va perpetua şi adânci atunci când Alma Mater se va întoarce la cuibul părăsit acum doi ani.

S'a procedat apoi la împărţirea de premii în cărţi studenţilor din FORS.

CUVANTUL

Domnului Ministru Ion Petrovici la masa oferită de Academia teologică „Andreiana"

Inalt Prea Sfinţite Părinte,
Prea Sfinţite Părinte,
Domnilor Rectori,
Domnilor Generali,
Domnilor Profesori,
Iubiţi studenţi teologi,

Cred că ziua de astăzi mulţumeşte până în adâncul sufletului pe domnul Rector Haţieganu, pentru că Universitatea din Cluj—Sibiu se completează. In casa Universităţii sale, deşi era loc pentru cinci fete, nu existau decât patru. In locul fiicei absente a venit însă o soră. Această soră e Academia teologică «Andreiană», care va juca pe viitor, în ansamblul culturii ardelene, acelaş rol ca şi o Facultate. Funcţiunea este identică şi rangul egal. Imi pare foarte bine să constat că aici ştiinţa profană şi teologia trăiesc în cea mai bună armonie. Lucrul îmi pare foarte explicabil şi raţional, căci nu văd nici un motiv de conflict între ele. Şi acordul, deşi logic şi firesc, mă bucură totuşi să-l constat, căci nu întotdeauna a domnit acest acord. Mă bucură că ştiinţa profană, înţelegându-şi astăzi limitele ei, nu contestă drepturile teologiei, după cum îmi pare bine că Biserica ortodoxă — aşa cum ne-a spus Inalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul Nicolae Bălan — nu a stat niciodată de-acurmezişul ştiinţei.

In Occident, lucrurile nu s'au petrecut întotdeauna astfel. E de ajuns să ne amintim de acel războiu nemilos, pe care l-a dus catolicismul împotriva unor oameni de ştiinţă şi filosofi, cari au venit cu teorii ce erau în conflict cu concepţia oficială a Bisericii. La un moment dat, campania împotriva unor astfel de teorii a încetat, căci reprezentanţii Bisericii şi-au dat seama că ele se potrivesc mai bine cu ideea de Dumnezeu.

Conflictele de acest gen sunt dăunătoare atât prestigiului teologiei cât şi ştiinţei. Ştiinţele profane şi teologice sunt menite să meargă mână în mână, căci orice teolog trebuie să ţină seamă de evoluţia ştiinţei, după cum numai acel om de ştiinţă, care simte fiorul religios, poate face cercetări rodnice.

Doresc studenţilor Academiei teologice să-şi însuşiască pe băncile de studiu o cultură aleasă, căci au un corp didactic select, care şi-a dovedit capacitatea şi puterea de lucru. Să adune cunoştinţe, dar să fie încredinţaţi că misiunea lor nu e numai adunarea cunoştinţelor, ci întărirea conştiinţei. Fiecare preot trebue să fie un om de cultură şi un om de acţiune totodată, dar mai înainte de-a acţiona trebuie să stea de vorbă cu sine însuşi. Iisus, înainte de a trece la acţiunea culminantă a vieţii Sale pământeşti, a stat de vorbă cu Sine Insuşi timp de patruzeci de zile. La fel Dumneavoastră să vă închideţi în sine şi să staţi de vorbă cu Dumnezeu.

Biserica ardeleană are o frumoasă şi lungă tradiţie. Ea are, în afară de multe alte merite, şi pe acela de-a fi ţinut timp de secole locul Statului român. Cred că dacă ar fi vorba să facem o paralelă cu Voevozii Munteniei şi Moldovei n'am putea cita alţi Voevozi în Transilvania decât lunga serie a Chiriarhilor. Sunt încredinţat că Biserica ardeleană va fi şi în viitor la înălţimea trecutului ei istoric.

După cum Universitatea din Sibiu s'a ridicat, prin opera conducătorilor ei, în fruntea Universităţilor noastre, acelaş lucru îl pot spune şi despre Biserica ardeleană. Spun aceasta nu pentru a o îndemna la trufie, ci numai pentru a servi ca stimulent şi model pentru întreaga Ţară.

Incheind, daţi-mi voie să închin pentru Majestatea Sa Regele **Mihai I,** *căruia îi urez să fie pentru Ardeal Mihai al II-lea Viteazul.*

Inălţarea la rang universitar a Academiei teologice „Andreiane"

— Ecouri de presă —

Marele ziar *„Universul"* (nr. 148 din 21 c.) de sub direcţiunea dlui Stelian Popescu, publică pe prima pagină un articol al Păr. Dr. Constantin Dron, intitulat „O mare biruinţă", pe care îl reproducem aici:

Academia teologică din Sibiu a fost ridicată la rangul de facultate. De azi înainte elementele universitare ardelene care slujesc Biserica se vor găsi şi de drept nu numai de fapt pe aceiaşi treaptă de preţuire şi fără inponcişările care amărau uneori în chip inutil pe unii şi răsfăţau fără motiv pe alţii. De acum înainte schimbul de elemente între Regat şi Ardeal se va face cu înlesnire, Regatul altoindu-se prin vigoarea Ardealului, iar Ardealul primind un adaos de mireazmă pravoslavnică în chipul lui de a se înfăţişa ca lege ortodoxă.

Inalt Prea Sfinţitul Nicolae, mitropolitul Ardealului, înregistrează astfel un mare succes, care este în realitate o mare biruinţă, fiindcă nu e uşor în vremurile actuale să înfrângi viforniţele pe care războiul le-a adus peste toate instituţiile noastre de stat şi naţionale, peste tot ce este manifestare culturală sau religioasă. A trebuit mintea şi voinţa unui ministru-filosof ca să înţeleagă şi să înfrângă acest anacronism.

Rezultatele acestui eveniment cu adevărat epocal pentru Biserica Ortodoxă se vor vedea în curând.

La Sibiu s'a putut constata şi până acum o activitate prodigioasă în ogorul vieţii bisericeşti, resfrântă cu îmbelşugare peste toate meleagurile naţionale. O revistă — Revista Teologică — de riguroasă ţinută ştiinţifică, desbate cele mai adânci şi mai complicate probleme ale teologiei. „Telegraful Român", veteranul presei române, care de nouăzeci de ani — citiţi bine: de nouă zeci de ani — împrăştie în popor darurile scriitorilor ardeleni, stărue şi acum cu aceeaşi vigoare. O tipografie tot mai înzestrată, dă vieţii bisericeşti cărţi de tot felul, începând cu cele grele de ritual, până la broşuri şi foi populare de educaţie şi propagandă. Traducerile operelor de seamă din literatura streină formează de asemenea un capitol însemnat al celor strânşi în jurul scaunului mitropolitan dela Sibiu. In sfârşit, această Academie care a început cu un „curs de şase săptămâni pentru clerici", a ajuns sub Saguna seminar cu trei ani, iar astăzi: Facultatea de teologie dela Sibiu.

Şi dacă până acum Sibiul ne-a dat ceea ce ne-a dat, cu atât mai mult de acum înainte, se va organiza aci un centru de viaţă intelectuală şi culturală bisericească dintre cele mai vii, ale cărui roade se vor revărsa cu dărnicie peste întregul câmp de activitate religioasă şi bisericească din România.

Lucrul este îmbucurător dintr'un îndoit punct de vedere. Ardealul însemnează sub toate rapoartele un contact mai strâns al românismului cu Occidentul civilizat. Inrâuririle acestui Occident, când urmează calea refrigerentă a Ardealului, sunt cu mult mai adaptabile şi deci mai rodnice, de cât când cad deadreptul dela Paris la Bucureşti. Ardealul este pentru românism un transformator de energii, un filtru care reţine ingredientele nefolositoare, un regulator al culturii occidentale, care purifică această cultură, de tot ceea ce nu poate încăpea în tiparul nostru etnic. In Regat această cultură şi civilizaţie stă uneori deasupra, fără îmbinare organică, şi fără a pătrunde în adâncimea sufletului nostru naţional, pe când în Ardeal ea s'a transformat şi s'a adaptat, desăvârşindu-se apoi în furnalele culturale dela Iaşi şi Bucureşti. Aşa se explică de ce marile epoci culturale ale neamului românesc au obârşii ardelene. Cel dintâi ierarh care are curajul să spună crezul în româneşte este un ardelean — mitropolitul Teodosie (1668) şi cel dintâi învăţător al neamului în epoca redeşteptării noastre naţionale este tot un ardelean — Gheorghe Lazăr — fost el însuşi profesor la Academia Andreiană în începuturile ei modeste dela 1810.

Ardelenii aduc apoi prin atavismul conflictelor şi suferinţelor, la care au fost supuşi dealungul veacurilor, acel spirit de rezistenţă, de reacţiune naţională, care nu poate fi de cât folositor vieţii noastre româneşti sub toate raporturile.

Aceste însuşiri vor creşte şi vor spori. Noua facultate va fi cuib şi cetate unde bunele tradiţii româneşti vor fi întejite şi apărate. La mijloacele de până acum se adaogă o putere nouă; de aceea realizarea ei însemnează cu adevărat pentru nevoile noastre naţionale şi bisericeşti: o mare biruinţă.

Pr. C. DRON

*

«*Dacia*», cotidianul Banatului şi al Graniţei de Vest, care apare la Timişoara sub direcţiunea dlui C. Miu-Lerca, îşi deschide nrul 119 din 31 Maiu a. c., cu următorul articol de fond, intitulat „Facultatea de Teologie":

Cu o solemnitate impresionantă şi istorică, la care au luat parte şi reprezentanţii Guvernului alături de I. P. S. Sa Mitropolitul Ardealului, dr. Nicolae Bălan, Academia Teologică din Sibiu a fost înălţată la gradul de Facultate de Teologie. In discursurile ce prealuminaţii participanţi le-au rostit, s'a arătat rolul covârşitor ce l a jucat în trecut, în istoria culturii româneşti, învăţământul teologic superior întru formarea ştiinţei de adâncire a adevărurilor revelate şi de alcătuire a spiritualităţii româneşti. Fiindcă teologia la noi nu a fost o ştiinţă stearpă, ci îndemn inspirat pentru o viaţă întemeiată pe strălucirea şi înălţimea adevărurilor dumnezeeşti.

Astăzi, însă, noua facultate ne descopere şi alt sens, decât acela pe care l-a avut în trecut. Şi anume, ea se ridică să rostească în auzul neamului nostru cuvinte definitive despre zidirea cea nouă a vieţii româneşti, pentru înfăptuirea căreia în primul loc se străduiesc cu scumpele lor jertfe ostaşii neamului nostru. Facultatea de teologie, aceasta nouă, împreună cu celelalte demult întemeiate şi active, strigă în gură mare, că *ordinea neamului nostru este ordine în spirit şi este ordine creştină*. Din principiul spiritualităţii româneşti s'a alcătuit viaţa românească în frământarea sa istorică şi că toate aşezămintele indestructibile ale neamului românesc au fost fondate pe ordinea eternă şi dumnezeiască a dogmei creştine.

Aceste afirmări — care cuprind experienţa inalienabilă a sufletului românesc — vine să le facă acum cu toată grandioasa şi cutremurătoarea sa autoritate

FOIŞOARA

Duhovnicul şi păcătoşii

Motto:

„Invăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale, şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce". Ps. 50.

Este îmbucurător că de un timp încoace se vorbeşte tot mai mult şi în cercuri tot mai largi despre misiunea preotului. Este îmbucurătoare această împortanţă ce ni se recunoaşte, dar ea implică în acelaş timp pentru noi mari răspunderi.

Momentul istoric pe care îl trăim, cu evenimente de răscruce, face ca privirile oamenilor să nu mai fie atât de mult pironite de cele trecătoare şi determină sufletul să-şi deschidă mai lesne porţile spre a primi învăţăturile Mântuitorului. Activitatea preoţimii este în aceste timpuri mult mai amplă şi cu rezultate atât de fecunde, încât istoria nu le va putea uita vreodată. Ori unde aruncăm privirea în marea arenă de pulsaţie a vieţii româneşti, pe frontul încrâncenatului război sau pe frontul intern, întâlnim pe solii Cerului lucrând din toate puterile pentru viaţa şi sufletul acestui neam. Pe teren caritativ social, cultural ori naţional, în spitale, cămine, cantine, şcoală şi armată, pretutindeni se simte prezenţa binefăcătoare a slujitorilor altarului.

Bune şi folositoare sunt toate îndatoririle pastorale pe cari vremurile excepţionale la cer dela noi, dar misiunea de care vom răspunde mai întâi în ziua judecăţii este *duhovnicia*. Suntem înainte de orice duhovnici, adică punţi de legătură între oameni şi Dumnezeu, tămăduitori ai sufletului omenesc de rănile păcatelor.

Avem misiunea proprie şi unică — pe aceasta nu o mai are nimeni dintre oameni — de a împăca cu Dumnezeu, de a modela viaţa după voia cea sfântă a lui Dumnezeu. Prin har „ne-am logodit cu Duhul", şi ca atare trebue să aducem un spor de duhovnicie vieţii omeneşti.

Toate celelalte activităţi pastorale nu sunt un scop în sine, ci numai mijloace în slujba mântuirii omului. De ne aflăm în spitale mângâind şi ajutând pe bolnavi, o facem spre a le duce pe Hristos; de suntem intermediari între diferitele categorii sociale, o facem spre a-i câştiga pe toţi pentru împărăţia lui Dumnezeu; de împlinim un rost cultural, e spre a înălţa flacără spre cer şi a nu o lăsa să coboare în negurile pământului.

Păstorirea cuprinde în sine o mulţime de îndatoriri, prin care preotul e în slujba oamenilor de toate stările şi de toate vârstele.

Dar activitatea pastorală nu se poate închega într'un tot, sfera îndatoririlor ei nu se poate rotunji, dacă nu are un punct central, culminant, din care să pornească raze în toate direcţiile, iar acest punct este duhovnicia.

Precum nu poţi face un cerc bun dacă nu ai un punct dela care să dirijezi formarea lui, tot astfel pastoraţia fără razele duhovniciei e muncă chelluită cu hărnicie dar fără atingerea scopului ultim. Duhovnicia e „sarea" activităţii pastorale. „Fără duhovnicie pastoraţia nu mai înseamnă lăţirea împărăţiei lui Dumnezeu pe pământ, ci secularizarea cerului şi preschimbarea viziunii cereşti în viziune lumească".

Ceea ce este pentru cei bolnavi trupeşte medicul, aceea este pentru cei bolnavi sufleteşte duhovnicul. Cea dintâi grije a lui trebue să fie sufletul, care e mai preţios decât tot aurul pământului.

Când vorbim despre duhovnic şi păcătoşi, nu înţelegem firesc numai le-

Ştiinţa teologică română, în timpul când un nihilism intelectual cutează să declare, că creştinismul este un mit întârziat sau că învăţătura lui Iisus, cu influenţele sale renovatoare şi cu uriaşa cultură, pe care a creat-o, nu este mai mult şi altceva decât opium pentru ameţirea minţii claselor muncitoreşti. Ştiinţa teologică românească vine astăzi să arate — măcar şi numai pentru liniştea sufletului românesc — că aceste pretenţiuni profane nu numai că nu sunt în stare să creeze o lume nouă, demnă de om ca de un fiu al lui Dumnezeu, ci îl scot din destinul său religios pentru a-l prăbuşi în gheena necredinţei şi a imoralităţi, fondată pe ea. Teologia română vine astăzi să spună, că poporul român rămâne şi pe mai departe pe temelia Crucii, pe care el şi-a fondat o splendidă istorie, o cultură cerească şi o noblete într'adevăr supraumană. Teologia românească afirmă — prin însuş faptul că ea se săluşlueşte într'o instituţie universitară, că poporul român rămâne şi mai departe cu Isus ca Fiu al lui Dumnezeu şi Mântuitor al lumii şi cu toate energiile renovatoare ale Statului, ale Bisericii şi ale intelectualităţii române se vor alia într'o formidabilă acţiune pentru a desăvârşi neamul prin perfectibilitatea lui creştină.

In felul acesta, cu această misiune a sa creştină şi naţională, Facultatea de teologie dela Sibiu la conducerea în Ardeal şi Banat a întregei acţiuni naţionale şi creştine pentru crearea ordinei celei ce pururea se reînoeşte în Iisus, prin El şi numai prin El.

Responsabilitatea istorică

Prin însăşi structura şi calitatea lor, acţiunile umane — desfăşurate în condiţiuni normale — implică în sine, în mod inevitabil, o responsabilitate. Intreg complexul de răspundere al acţiunilor umane îl putem împărţi şi rândui în 3 compartimente: resposabilitate morală, responsabilitate juridică şi responsabilitate istorică.

Complexitatea structurii, desfăşurării şi înrâuririi acţiunilor umane, face ca această clasificare să fie mai mult teoretică decât faptică. Căci în realitate toate acţiunile umane poartă într'ânsele pecetea acestor trei feluri de responsabilităţi, numai că prevalează una sau alta, după calitatea faptei şi după împrejurările în care s'a desfăşurat sau după unghiul sub care o privim. In special responsabilitatea istorică — privită în lumina cencepţiei autentic creştine a istoriei — apare legată organic de responsabilitatea morală.

Fizionomia vremurilor pe care le trăim şi împrejurările politice şi istorice, prin care trece acum neamul nostru, îndreptăţesc şi necesită chiar, o zăbovire asupra responsabilităţii istorice. Ea este astăzi o problemă de acută actualitate.

In sfera vieţii istorice, omul acţionează — din punct de vedere al naturii, structurii şi mecanicismului acţiunii sale — la fel ca'n domeniul vieţii morale propriu zise. Numai că perspectiva în care se deapănă firul acţiunii istorice umane este mai largă. Căci pe când în sfera acţiunilor morale e angajat în primul rând şi prevalent destinul fiecărui ins în parte, în arena vieţii şi acţiunii istorice este 'n joc în mod covârşitor destinul neamului şi al patriei.

In accepţiune generală, responsabilitatea istorică este răspunderea ce-o poartă acţiunea cuiva prin faptul c'a declanşat sau a contribuit la declanşarea unui eveniment istoric. Transpunând această definiţie pe planul istoriei naţionale, responsabilitatea istorică este răspunderea ce şi-a asumat-o fiecare mădular al unei naţiuni — prin faptele sale — faţă de împlinirea destinului neamului din care face parte. Modul, în care contribuim la făurirea destinului istoric românesc în împrejurările actuale, este criteriul cel mai just după care se determină astăzi întreaga noastră responsabilitate istorică, de care nu poate scăpa nimeni.

In fond, responsabilitatea istorică nu poate fi niciodată stabilită integral. Căci — datorită complexităţii şi înrudirii ei cu rosponsabilitatea morală şi juridică — nu poate fi sondată niciodată complet. Singur Dumnezeu cunoaşte responsabilitatea istorică până în adâncul esenţialităţii sale, pentrucă singur El poate pătrunde până în cele mai tatnice adâncuri ale personalităţii istorice. De aici rezultă norma folositoare pentru noi: Să nu ne mai judecăm şi criticăm excesiv unii pe alţii sub raportul contribuţiei noastre la viaţa istorică a neamului nostru, ci aceasta s'o lăsăm în grija lui Dumnezeu. In seama noastră să rămână numai hotărîrea dârză de a ne strădui titanic să împlinim, cu frică şi cu cutremur, destinul neamului.

Destinul acestui neam este, ca şi în trecut, apărarea culturii şi civilizaţiei creştine împotriva cutropitorilor ei, împreunată cu opintirea eroică de a ne păstra fiinţa noastră etnică, pentru a o oferim întreagă şi desăvârşită, lui Dumnezeu. Pe flamura acestui destin străluceşte luminos îngemănarea organică şi intimă dintre lege (ortodoxie) şi neam (rasă). La lumina acestei îngemănări, destinul nostru ca neam se defineşte ca unul ce se confundă cu destinul nostru de creştini. Truda şi tragedia istorică a neamului nostru îşi va găsi împlinire şi odihnă numai dincolo de vremelnicie prin făurirea unui colţ românesc de „pământ şi cer nou". Aceasta constitue suprema împlinire creştină şi românească totodată. Ei trebue să-i subordonăm toate celelalte idealuri şi dorinţi. Ea trebue să constitue criteriul fundamental în stabilirea responsabilităţii noastre istorice.

Nu se poate socoti adevărat fiu al acestui neam decât acela care acţionează în strictă concordanţă cu această cutremurătoare responsabilitate. Dar pentru a acţiona astfel, e nevoe de dăltuirea, în sufletul nostru, a unei conştiinţe vii şi treze a responsabilităţii istorice a acţiunilor noastre zilnice.

Pentrucă trăirea în vadul timpului are o însemnătate dublă: eshatologică şi istorică, după cum şi fiecare clipă ce-o trăim posedă o relaţiune dublă, pe de o parte trecând nemijlocit în veşnicie, iar pe de alta aparţine — condiţionat şi condiţionând — la nexul devenirii sau desvoltării istorice a omenirii. Cu alte cuvinte, fiecare undă de timp bate în ţărmul veşniciei şi fiecare e totodată mădular şi verigă a lanţului desvoltării istorice continue.

Din această împrejurare se defineşte istoricitatea responsabilităţii faptei noastre. Istoricitatea sau concreţiunea responsabilităţii noastre se întemeiază pe ireversibilitatea timpului, adecă pe naufragierea iremediabilă a fiecărei clipe în oceanul veşniciei, precum şi pe nexul nesdruncinabil dintre trecut şi prezent, dintre ins şi totalitate.

Cea dintâiu trăsătură caracteristică trăirii în timp aduce cu sine relaţia nemijlocită a fiecărui act cu Dumnezeu. Dacă clipa trece şi ziua de azi încremeneşte în ireversibilul ieri, însemnează că fiecare acţiune a noastră este o decizie irevocabilă faţă de veşnicie.

Pe de altă parte, cea de a doua trăsătură caracteristică face ca fiecare acţiune a noastră să ţese istoria, adecă să intre ca putere activă în angrenajul vieţii istorice. Faptele şi întrelăsările noastre produc sau nasc istorie în chip multiplu, şi anume prin acţiunile noastre noi creiam stările de lucruri din afară de noi, în viaţa externă şi internă a altora, contribuim la făurirea destinului altora; mai mult: noi înşine ne formăm ca destin şi suflet prin acţiunile noastre.

Prin urmare, noi stăm pe de o parte cu faptele noastre în faţa lui Dumnezeu, iar pe de altă parte în faţa istoriei, adecă în nexul devenirii istorice. De aceea fiecare acţiune a noastră însemnează inevitabil un da sau nu în faţa Cerului şi constitue totodată întemeierea unei deveniri istorice. Şi tot pentru aceea orice faptă săvârşită de noi prezintă o importanţă de greutate veşnică şi una de greutate istorică. Faptul acesta ne face mai evidentă legătura organică dintre responsabilitatea istorică şi cea morală.

Odată săvârşită, fapta noastră a primit o existenţă independentă de voirea noastră şi o putere proprie de înrâurire asupra vieţii istorice. Această înrâurire poate fi internă (adecă asupra sufletului propriu) şi externă (adecă asupra persoanelor şi problemelor comunităţii în care trăim). Ea stă totdeauna fie sub semnul binecuvântării, fie sub acela al blestemului. Binecuvântarea pe care bunătatea lui Dumnezeu o revarsă asupra faptei noastre este aceea că noi putem obţine, promova şi desăvârşi viaţa prin faptele noastre. Iar blestemul, cu care Dumnezeu pedepseşte faptele noastre rele sau pierderile de timp, constă în aceea că acţiunile noastre nesocotite împiedică sau distrug viaţa adevărată şi prin aceasta stânjenesc sau seamănă moarte peste desvoltarea istorică a neamului.

Iată, cum faptele fiecărui mădular al trupului naţiunii contribue la făurirea destinului neamului!

Nu-i deloc greu să ne dăm seama — după cele mai sus precizate — că destinul nostru este, în mare parte, în mâinile noastre, că noi ne făurim destinul. De aceea avem cu toţii sfânta datorie de a acţiona, mai ales în aceste ceasuri de grea şi decisivă răspundere, într'o sobră şi eroică integrare în linia destinului nostru istoric. A asculta necondiţionat glasul conştiinţei treze a cutremurătoarei responzabilităţi istorice pe care o trăim astăzi şi a ne topi toată fiinţa noastră în flacăra arderii totale pe altarul de jertfă al croirii destinului românesc, acestea sunt supremele porunci ale ceasului de faţă.

Preot Dr. **Corneliu Sârbu**

† Preotul NICOLAE VONICA

S'a stins un preot râvnitor şi un iscusit purtător de condei

O comunicare telefonică din Poiana-Sibiului aducea în centrul Mitropoliei noastre, în dimineaţa zilei de Înălţare, vestea dureroasă despre încetarea din viaţă a celui care a fost preotul *Nicolae Vonica*, redactor al gazetelor „Lumina Satelor" şi „Oastea Domnului". Sibiul pierde în preotul N. Vonica o energie creatoare, un spirit cutremurat de sfinţenia misiunii sale şi un purtător de condei plin de vigoare, dotat cu calităţi deosebite. Oastea Domnului ca societate misionară rămâne lipsită de unul din vajnicii ei luptători, iar „Lumina Satelor" ca gazetă îşi pierde pe redactorul care a ştiut să se identifice întru totul cu fiinţa ei.

Din pruncie părintele N. Vonica nu s'a bucurat de-o sănătate robustă. Coborând din Poiana-Sibiului, unde s'a născut, pentru a învăţa carte, suferinţa l-a păscut necontenit. Dar faţă de slăbiciunea fizică, a manifestat cu o tărie extraordinară o dârzenie sufletească rară. Plin de inteligenţă a fost mereu printre cei dintâi din clasă, în liceu ca şi în Universitate. Ca student şi-a început activitatea de gazetar la „Lumina Satelor" şi „Oastea Domnului". Luându şi licenţa în teologie la Cernăuţi a dorit cu ardoare să fie preot. A fost hirotonit pentru parohia Vărmaga în anul 1938. N'a rămas acolo decât un an, sănătatea fiindu-i prea şubredă pentru a putea păstori o parohie de munte. I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* l-a chemat la Sibiu, încredinţându-i redactarea gazetelor de propagandă religioasă „Lumina Satelor" şi „Oastea Domnului". In această nouă calitate s'a dovedit neîntrecut; a înţeles să se identifice întru totul cu munca pe care o îndeplinea. Vreme de trei ani a purtat cu vrednicie povara redacţiei, contribuind la consolidarea foilor şi la o largă răspândire a lor. Purtând sus drapelul acestor gazete, părintele N. Vonica a căzut la datorie. Pleacă dintre noi după abia 5 ani de preoţie. Pe lângă gazetele cari le-a redactat, a fost colaborator al „Telegrafului Român" al „Revistei Teologice", a publicat o serie de broşuri, cea din urmă a apărut în Decemvrie 1942: «*Tâlcuirea sfintei Liturghii*». Se desparte de fraţii săi preoţi lăsându-le această tâlmăcire. Vedem în aceasta o dovadă eclatantă despre dorul sfânt pe care-l purta în inimă un adevărat slujitor al altarului.

Dumnezeu să-l odihnească cu drepţii!

Preot **Gheorghe Secaş**

gătura dintre preot şi o anumită categorie de oameni pe care i-am denumi, cu o oarecare înjosire, păcătoşi.

Nu putem spune că este om care să nu aibă păcat, şi deci preotul să nu-l poată privi în această ipostază de om care are lipsă să fie mântuit şi iertat de păcate. Deci când vorbim despre duhovnic şi păcătoşi, ne referim la atitudinea şi acţiunea duhovnicului faţă de sufletul rănit de păcate al oamenilor.

Cum va acţiona el ca să învieze pe cei căzuţi în mormântul păcatelor?

Duhovnicul şi păcătoşii, este o parelela la medicul şi bolnavii.

Poate că n'am fi ştiut niciodată cum să ne purtăm cu cei păcătoşi, i-am fi ocolit ca păgânii, dacă Mântuitorul însuşi nu ne-ar fi arătat modelul de purtare cu cei păcătoşi şi mai ales dacă nu ne-ar fi lăsat puterea Sa dumnezeiască de a săvârşi minunea iertării, adică a reînzdrăveni spiritul celor copleşiţi de păcate. Cine ar putea să cuprindă toată dragostea, compătimirea şi binefacerile pe care Iisus le-a arătat celor păcătoşi!

Iisus nu a ocolit pe cei păcătoşi, nu i-a dispreţuit, nu s'a ruşinat de ei, ci, împotriva privirilor fariseilor, s'a apropiat de ei, a trăit cu ei împreună, a mâncat şi a beut la masă cu ei, ca să-i mântuiască. Iar când fariseii revoltaţi de această atitudine întrebau: Cine-i acesta, care stă şi mănâncă cu vameşii şi cu păcătoşii? Iisus le răspunde: „Nu am venit ca să chem pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi la pocăinţă". „Căci nu cei sănătoşi au lipsă de doctor, ci cei bolnavi!". (Luca V. 30-32).

Insuşi motivul venirii Fiului lui Dumnezeu în lume a fost ca să ridice păcatele oamenilor. „*Voi ştiţi zice sf. Evanghelist Ioan, că el a venit ca să ridice păcatele lumii* şi că el este fără de păcat" [I. Ioan 3, 5]. Iar într'alt loc scrie: «*Fiul omului n'a venit să piardă sufletele oamenilor, ci să le mântuiască*".

Iisus s'a apropiat de cei păcătoşi nu pentru dragoste de păcatul lor, ci pentru izbăvirea lor din păcat. Acelaş chip trebuie să ia duhovnicul faţă de păcătoşi.

Dar, precum am spus, Iisus nu ne-a lăsat numai modelul cum să ne purtăm cu cei bolnavi sufleteşte. Dela el avem şi puterea de a tămădui sufletele oamenilor. Vindecarea sufletelor bolnave şi căzute în păcat nu o facem cu propriile noastre puteri, ci totdeauna este cu noi „Doctorul cel mare", Hristos Domnul, care ne-a ales săvârşitorii acestei covârşitoare minuni, a iertării păcatelor prin taina mărturisirii. E un prilej de adâncă meditaţie şi de adevărată smerenie în faţa puterii dumnezeieşti care se lucrează prin noi, în această sfântă taină.

Activitatea duhovnicului pentru îndreptarea păcătoşilor nu are graniţe Ea începe odată cu hirotonirea şi se continuă permanent până la ultima lui răsuflare. In medicină se vorbeşte tot mai mult despre tratamentul preventiv al boalelor. Tot astfel şi duhovnicia — adică medicina sufletească — are un vast capitol despre activitatea de ferire a sufletelor de a cădea în păcat. Aceasta o face duhovnicul în tot timpul şi în toate împrejurările în activitatea lui pastorală, prin cuvântul şi prin fapta sa. Dar locul în care duhovnicia exercită mai intens funcţia ei de tămăduire a sufletelor de păcate, e taina mărturisirii.

Mărturisirea e cheea de boltă a pastoraţiei. E locul cel mai intim de întâlnire a duhovnicului cu credincioşii şi locul de întâlnire al tuturor cu Dumnezeu. Mărturisirea este o taină, deci un mijloc prin care preotul administrează harul iertător al lui Dumnezeu. Preotul este în această taină asemenea îngerului dela lacul Vitezda care purta harul vindecării, dar el trebue să fie şi ca purtătorul oamenilor spre această baie

Programul

serviciilor religioase la Sfânta biserică Catedrală din Sibiu pe luna Iunie 1943

1. In fiecare zi dimineaţa la ora 6½ Utrenie şi în continuare *Sfânta Liturghie*. In fiecare seară la ora 6 Vecernie. Vineri seara după Vecernie „*Acatistul Maicii Domnului*".
2. *In Dumineci şi Sărbători* dimineaţa la ora 8½ Utrenia, iar la *ora 9½ Sfânta Liturghie*. La liturghie cântă „Corul catedralei", sub conducerea profesorului Gheorghe Şoima.
3. *Joi în 3 Iunie 1943, la Înălţarea Domnului* serveşte: I. P. C. Arhimandrit Teodor Scorobeţ, cons. Ieronim Grovu, prot. Mihail Neagu, cons. Dr. Spiridon Cândea şi Gheorghe Marian; diaconii: Ioan Circov şi Anatolie Scurtu. Predică: Prot. Mih. Neagu.

   La ora 11 părăstas la „Cimitirul Eroilor"; predică: Pr. Gheorghe Marian din clerul militar.
   La Oastea Domnului predică după masă la ora 4, *Prot. Mih. Neagu* dela parohia Sibiu Cetate
4. *Duminecă în 6 Iunie 1943*, servesc: cons. Dr. Spiridon Cândea, Gheorghe Secaş şi prot. Mih. Neagu; diaconii: cons. Alexandru Popa şi Simion Macarie. *Predică: cons. Dr. Spiridon Cândea*, După masă la ora 4 predică la Oastea Domnului: *preotul Ioan Albu dela parohia Sibiu-Iosefin.*
5. *Duminecă în 13 Iunie 1943, - Pogorârea Sfântului Duh*, serveşte şi predică: Inalt Preasfinţitul Mitropolit *Nicolae* înconjurat de un mare sobor de preoţi şi diaconi: La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *cons. Gheorghe Secaş.*
6. *Luni în 14 Iunie 1943, a doua zi de Sf. Rusalii* servesc: Prot. Mihail Neagu, cons. Dr. Spiridon Cândea, Gheorghe Secaş, prof. prot. Aurel Nanu şi Zosim Oancea: diaconii: Anatolie Scurtu şi cons. Alexandru Popa. *Predică: cons. Gheorghe Secaş.* După masă la ora 4 predică la Oastea Domnului: preot *Nicolae Constantin* dela parohia Sibiu-Lazaret.
7. *Marţi în 15 Iunie 1943 a treia zi de Sf. Rusalii*, servesc: Prot. Mihail Neagu, duhovnicul Nicodim Belea şi dir. Dumitru Călugăr; diaconii: Simion Macarie. şi Vasile Şortan. *Predică: prot. Mihail Neagu.*
8. *Duminecă în 20 Iunie 1943*, servesc: prot. Mih. Neagu, prof. Aurel Nanu şi dir. Dumitru Călugăr; diaconii: Ioan Circov şi Simion Macarie. *Predică: prof. Aurel Nanu.* După masă la ora 4, predică la Oastea Domnului *preotul Dr. Cornel Sârbu* dela parohia Sibiu-Treistejari.
9. *Joi în 24 Iunie 1943 la Naşt. Sf. Ioan Botezătorul* servesc: Prot. Mihail Neagu, cons. Ioan Rujdea şi Ştefan Morariu; diaconii: Simion Macarie şi Nicolae Petrescu. *Predică: Prot Mihail Neagu.* După masă la ora 4 predică la Oastea Domnului *duhovnicul Nicodim Belea* dela Academia teologică.
10. *Duminecă în 27 Iunie 1943* servesc: prot. Mih. Neagu, prof. Dr. Nicolae Terchilă şi Zosim Oancea; diaconii: Anatolie Scurtu şi cons. Al. Popa. *Predică: prof. Zosim Oancea.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Dr. Ioan Chioariu* dela parohia Sibiu inferior.
11. *Marţi la 29 Iunie 1943 SS. Apostoli Petru şi Pavel* servesc: prot. Mihail Neagu, Ioan Muntean şi secr. cons. Iosif Ţint; diaconii: Simion Macarie şi Vasile Şortan. *Predică secr. Iosif Ţint.* După masă la ora 4 predică la Oastea Domnului: *preotul Ioan Muntean.*

---

a renaşterii spirituale, purtătorul paraliticilor sufleteşti spre Iisus care iartă păcatele oamenilor. Mărturisirea este şi un mijloc de educaţie pe drumul desăvârşirii morale. Ea a fost socotită totdeauna ca cel mai propriu mijloc de convertire a păcătoşilor, şi un prilej unic de pastoraţie individuală.

Incredinţaţi de puterea harului care se dă prin această taină, convinşi cu toată tăria de minunea care se întâmplă în taina mărturisirii, grija noastră să se îndrepte la datoria ce o avem de a apropia sufletele de această taină, de a le face să simtă prezenţa lucrătoare a harului şi de a contribui la îndreptarea celor căzuţi în păcate.

(Va urma).

Pr. **Vasile Coman**

Cei care vorbeşte vinde, cei care tace cumpără

AVIZ

On. Subsecretariat de Stat al Cultelor şi Artelor ne-a încunoştiinţat, că gradaţiile şi sporirile de salar, ce s'au aprobat funcţionarilor publici cu începerea dela 1 Aprilie 1943, se vor plăti numai cu începerea dela 1 Octomvrie 1943 şi numai cu aprobarea On. Minister de Finanţe.

Consiliul arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

Duminecă 23 Mai 1943 s'au deschis sesiunile „Adunărilor eparhiale" în toate centrele eparhiale din Ardeal. Toţi Prea Sfinţiţii episcopi au scos în relief, după pilda I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, importanţa problemei sociale, impusă atât de stăruitor de timpurile actuale. In nr. viitor al foii noastre vom da pasagiile respective din cuvântările PP. SS. Ierarhi.

Nou prefect are judeţul Sibiu în persoana dlui general *Constantin Negoescu*, care a luptat pe frontul de la răsărit pentru dreptatea neamului. Instalarea noului prefect s'a făcut cu deosebită solemnitate în prezenţa reprezentanţilor tuturor autorităţilor locale civile, bisericeşti şi militare. Inspectorul general administrativ, dl Rădulescu Dobrogea, luând primul cuvântul, a mulţămit fostului prefect col. V. C. Mihăilescu pentru activitatea sa binefăcătoare în gospodăria judeţului Sibiu, a citit apoi adresa I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae* al Ardealului, care urează noului prefect mult spor la muncă. Deosebit de calde cuvinte a rostit dl col. Vasile C. Mihăilescu la despărţirea sa din fruntea judeţului. A cuvântat apoi dl general C. Negoescu, făgăduind să continue opera începută de predecesorii săi în toate cele bune şi pe calea propăşirii, şi aducând mulţămiri capilor de autorităţi cari au participat la instalare sa în demnitatea de prefect al judeţului Sibiu.

Reînfiinţarea *şcoalei primare confesionale, în eparhia Aradului, a fost una din chestiunile principale în desbaterile Adunării eparhiale arădane din anul curent. Toţi deputaţii de faţă au aprobat propunerea ca Veneratul Consiliu eparhial să ceară guvernului ca vechea noastră şcoală primară a bisericii să ia din nou fiinţă în interesul educaţiei copiilor români din partea locului, Dorinţa adunării eparhiale dela Arad este salutată în toate cercurile ortodoxe române cu îndreptăţită bucurie şi entuziasm.*

Copiii la ţară! Clădiri, hoteluri şi cămine de odihnă, în număr de 2500, cu 100.000 de locuri, stau la dispoziţie, în Germania, pentru trimiterea copiilor în provincii. Astfel, în cursul anului curent, 200.000 copii se pot bucura, în două serii, de binefacerile vieţii la ţară. Se lucrează mereu pentru a spori numărul de locuri.

Citiţi, sprijiniţi şi răspândiţi ziarul

Telegraful Român

Nr. 347—1943 Prot. [39] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa I Poplaca, — parohia întâia — protopopiatul Sibiu se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat,

2. Dóuă jugăre de pământ arător la Poplaca, şi două jugăre la Guşteriţa, pământ primit dela reforma agrară,

3. Stola obişnuită în parohie dela 350 familii,

4. Trei stângini de lemne dela primăria comunală, aduse acasă.

Cererile de concurs se vor înainta Oficiului protopopesc ortodox român din Sibiu, în termenul indicat. Totodată se va anexa şi permisiunea de candidare, primită dela Preaveneratul Consiliu Arhiepiscopesc.

Candidaţii se vor prezenta în parohie cu prealabila învoire a Oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare, spre a cânta la strană şi a predica, eventual a servi la altar şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Sibiu, 16 Mai 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sibiului, în înţelegere cu consiliul parohial dela Poplaca.

Mihail Neagu
protopop

---

(38) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreţ bisericesc, la Biserica ortodoxă română din parohia Hălchiu, protopopiatul Braşov, se publică Concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat,

2. Venitele locale,

3. Sesiune cantorală 5½ jugăre pământ arabil.

Concurenţii îşi vor înainta cererile însoţite de diploma de cântăreţi bisericesc dela Şcoala de Cântăreţi Dimitrie Cunţan, Sibiu, precum şi alte acte recomandatoare, Oficiului parohial din Hălchiu, prezentându-se în termen la Sfânta Biserică spre a fi cunoscuţi de credincioşi.

Hălchiu, 11 Aprilie 1943.

Văzut:

Dr. N. Stinghe
adm. prot.

Preot Ioachim N. Pura
paroh. preş. cons. parohial

Nr. 419 1942 prot. [40] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III [treia] Meşindorf, din protopopiatul Sighişoara, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariţie în Telegraful Român.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Salarul dela Stat

2. Casă parohială

3. Sesiune parohială: 18 jug. fânaţ păşunat, din reforma agrară, pe hotarul comunei Ţeline, — şi 2 ¼ jug. fânaţ şi arător pe hotarul comunei Meşindorf.

4. Câte o ferdelă cereale.

5. 6 [şase] stânjini lemne de foc.

6. Stola obişnuită.

Cererile de concurs, însoţite de toate actele prescrise de regulamentul parohial şi de încuviinţarea de candidare exoperată dela Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit, se vor înainta în termen oficiului protopopesc din Sighişoara, iar concurenţii, cu prealabila încuviinţare a subsemnatului, se vor prezenta în parohie într'o zi de Duminecă sau sărbătoare spre a sluji în biserică, a predica şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Sighişoara, 19Decemvrie 1942

Oficiul Protopopesc al Sighişoarei în înţelegere cu consiliul parohial din Meşindorf

Emilian Stoica
protopop

Nr. 5472/1943 [36] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a treia Crăciunelul de sus, se publică concurs pe termen de 30 zile.

Beneficiile sunt următoarele:

1. Salar dela Stat.

2. Casă parohială în stare bună având şi supraedificate.

3. Sesie parohială de 22 jugăre arător şi fânaţe.

4. Stola uzitată în parohie.

Cererile se vor înainta la Consiliul arhiepiscopesc în Sibiu, care va întregi parohia prin numire.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 4 Mai 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

România,
Judecătoria de pace rurală Agnita
Dos. Nr. G. 725/1942.

Publicare de licitaţie

Subsemnatul delegat judecătoresc prin prezenta aduc la cunoştinţă publică, că în baza încheierii Nr. C. 303/1942 de ordonarea execuţiei a acestei judecătorii, în urma căreia s'a efectuat execuţie de escontentare la urmăriţi în favorul urmăritorului Dancu Dumitru din Agnita, pentru încasarea creanţei de 10. 474 Lei cap şi accesorii.

Prin cererea înregistrată sub Nr. 3330 din 18 Maiu 1943, s'a cerut ordonarea şi fixarea licitaţiei asupra mobilelor ce au fost sechestrate pentru neplata sumei de 10,474 Lei asupra următoarelor obiecte: doi purcei albi de câte 3 luni, un car cu osii de lemn, un plug Sack cu grindea de lemn, şi una vacă roşie cu alb de 8 ani, cari s'au evaluat la suma de 25.300 Lei

Pentru vânzarea acestor obiecte fixez termen de licitaţie pentru ziua de *18 Iunie 1943 ora 17 p. m.* la domiciliul urmăriţilor în comuna Agnita-Hotar, la faţa locului, când obiectele sechestrate se vor vinde în licitaţie publică şi în caz de necesitate şi sub preţul de estimare.

In cazul când mobilele de mai sus au fost sechestrate sau supra-sechestrate şi de alţi urmăritori, licitaţia se va ţinea şi în favorul acestora.

Agnita la 22 Maiu 1943.

Delegat judecătoresc
Valer Armeanu

[42] 1—1

Citiţi şi răspândiţi

Revista Teologică

Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească. Apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE al Ardealului. Redacţia şi Administraţia: Sibiu, Academia teologică „Andreiană". Redactor: Prof. Dr. Grigorie T. Marcu. Abonament anual, Lei 560.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIU

Anul XCI — Sibiu, 13 Iunie 1943 — Nr. 24

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8
Sibiu

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 6 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Pogorîrea Duhului Sfânt

Pogorîrea Duhului Sfânt peste apostoli s'a întâmplat la scurt timp după înălțarea Domnului la cer. Trebuia să se înalțe Iisus ca Om în intimitatea Sf. Treimi, la dreapta dumnezeirii, așadar la locul de supremă cinste, putere și autoritate, ca prin omenitatea Lui să se reverse peste omenire în deobște Duhul Sfânt care e în lăuntrul ființii divine. Câtă vreme Fiul lui Dumnezeu nu era întrupat, distanța care se afla peste tot între Dumnezeu și creatură, se păstra și între Duhul Sfânt și omenire. Iar după aceea, câtă vreme omenitatea asumată de Fiul lui Dumnezeu n'a fost înălțată în reședința intimă a dumnezeirii, nu era încă mediul sau izvorul desăvârșit al transmiterii Duhului, oamenilor cu cari ea se află în comunitate de ființă.

Iisus s'a apropiat prin întrupare în măsura supremă de noi. Dar apropierea aceasta ne putea transmite toată puterea dumnezeească numai după ce natura Sa umană, prin care ni s'a apropiat, se sălășluia în adâncul dumnezeirii fără să înceteze a fi aproape de noi. Acest eveniment s'a produs prin înălțare.

«Dar vă spun adevărul: Vă este de folos să mă duc. Căci de nu mă duc, Mângăietorul nu va veni la voi, iar dacă mă duc trimite-voi la voi pe Mângăietorul» (Io. 16, 7).

Evenimentele acestea de ordin suprafiresc, au o analogie în viața noastră umană, care e făcută după chipul celor cerești.

După ce a plecat dintre noi, prin moarte, cineva de-al nostru, ne devine într'un anumit sens mai aproape. Moartea ni-i apropie și mai mult pe cei ce ne-au fost apropiați în viață, spune filosoful francez Louis Lavelle. Prezența trupească a cuiva ne face să nu ne dăm seama de importanța spirituală a persoanei sale. Mulți au făcut experiența că apropiindu-se și stând mai mult timp în preajma unui om mare prin talentul sau chiar prin geniul său, s'au obișnuit să-l vadă ca pe orice om comun. Trupul prea apropiat astupă adâncile orizonturi spirituale în cari el trăește, ispitindu-te să-l judeci după ceea ce prezintă prin trup comun cu toată lumea. E necesară o distanțare cu trupul ca nemai văzând trupul și nemai împiedecându-ți-se vederea în el, să contempli ceeace vine dela el și dela distanță, adecă spiritul. Tot Lavelle (De l'Acte) spune că noi nu simțim decât uneori tot adâncul oarecum infinit de taină și de dar care ne e hărăzit în orice persoană ce ne e aproape. Obișnuința ne îngustează vederea și capacitatea de-a ne bucura prin contemplație și participare de tot ce cuprinde ea pentru noi.

De câte ori nu ni se umple inima de duioșie după ce ni s'a depărtat o persoană trupește, înțelegând abia acum toată dragostea ei față de noi și regretând toată neînțelegerea noastră față de ea.

Aceasta înseamnă că acea persoană depărtându ni-se trupește, ne devine mai aproape, mai deschisă cu duhul ei, pătrunzând de abia acum în lăuntrul nostru.

Fuziunea sufletească se face deplin abia prin distanțarea trupească. Iubirea are lipsă de o distanțare trupească din când în când pentru intensificarea ei.

Dar simțirea acestei apropieri sporite a celui plecat, cu marea amplificare de putere spirituală, pe care o produce, nu e numai rodul amintirii sau în general al vre-unui proces pur subiectiv, ci al comuniunii reale dar netrupești cu cel plecat. Acela e acum cu duhul său aproape, cu tot duhul Său, cum nu putea fi până era aproape cu trupul.

Astfel Duhul Sfânt coborît peste apostoli la zece zile după înălțarea Domnului la cer, e Duhul Lui, Duhul dumnezeesc, în toată actualizarea puterilor Lui, prin El fiind cu mult mai aproape, în mod real mai aproape, ca în timpul vieții Sale pământești, însuși Iisus Hristos.

Puterea Duhului Sfânt, care e nedespărțită de prezența lui Iisus Hristos, a înflăcărat și înflăcărează în toate timpurile curajul slujitorului Domnului de a-l propovădui.

Iată dece tocmai în preajma înălțării Sale Iisus le spune ucenicilor: «Mergând învățați toate neamurile... căci iată eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului» (Mat. 28, 19—20).

D. S.

Intregire. Dintr'o scăpare din vedere în raportajul publicat în foaia noastră asupra solemnității dela Academia teologică „Andreiană", din prilejul ridicării ei la grad universitar, s'a uitat să se amintească printre cei prezenți preot Andreas Scheiner, reprezentantul Prea Ven. Episcop al Bisericii Evanghelice C. A. din România, secretar general și membru al Consistorului Bisericii Evanghelice. Cu această ocazie Domnia Sa a predat Păr. rector D. Stăniloae o călduroasă scrisoare de felicitări pentru Academia teologică din partea Prea Ven. Episcop al Bisericii Evanghelice Wilhelm Staedel.

Facem această întregire pentru a revela încă o rază din lumina strălucitoare care a nimbat creștetul Academiei noastre în Dumineca de 23 Mai a. c.

Cel care vorbește vinde, cel care tace cumpără

Citiți, sprijiniți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

Adunările Eparhiale

Din Mitropolia Ardealului

La Adunările Eparhiale din Mitropolia Ardealului, cari și-au început lucrările din sesiunea acestui an, la 23 Mai 1943, Prea Sfinții Episcopi au rostit memorabile cuvântări de deschidere, însuflețite de cea mai palpitantă înțelegere pentru marile probleme ale actualității.

Remarcăm în special interesul pe care toți Prea Sfinții Episcopi l-au acordat problemei sociale, dovedindu-se încăodată cât de deplin participă Biserica noastră la tot ce e durere și frământare a omenirii din orice timp și cu câtă înțelegere sesizează oricând aspirațiile juste ale neamului, angajându-se cu toate forțele ei spirituale în lupta pentru înfăptuirea lor. Dăm câteva pasagii mai sugestive din aceste cuvântări:

Din cuvântarea P. S. Episcop *Nicolae Colan*, rostită cu prilejul Adunării Eparhiale, din Cluj, ținută în 2 Mai 1943:

P. C. Părinți,
Domnilor deputați,
Iubiții mei fii sufletești,

Suntem încă în zona de duhovnicească lumină a praznicului sfintelor Paști, de aceea Vă întâmpin cu strămoșeștile noastre binețe pascale: Hristos a înviat!

Ori de câteori mă văd înconjurat de reprezentanții clerului și poporului credincios, al sfintei noastre Biserici, sufletul mi se umple de o firească bucurie. Fiindcă văd în această adunare simbolul solidarității care ne leagă între olaltă și al alipirii față de sf. Biserică, Maica noastră cea duhovnicească.

In această frățească solidaritate am viețuit de când suntem; cler și popor una fiind în bucurii și în necazuri deopotrivă.

Și această nefățărită alipire de Biserică a fost tăria noastră dealungul frământatei istorii a neamului românesc.

Biserica noastră este a lui Dumnezeu și a poporului. A lui Dumnezeu: că El a întemeiat-o, El a izbăvit-o și El o conduce prin Duhul Său cel Sfânt. Și e a poporului, fiindcă pe el îl sfințește, pe el îl mântuește. Din împreună lucrarea noastră și a Stăpânului celui ceresc se urzește istoria izbăvirii neamului în cadrele canonicește rânduite ale Bisericii strămoșești.

In aceste cadre nu-i nimeni fără datorii, nici fără drepturi. Preoții și mirenii deopotrivă își au rostuite rolurile lor, cei dintâi fiind cârmuitori, iar cei din urmă cârmuiți. Dar preoții sunt cârmuitori nu după rânduielile stăpânirilor lumești, ci după înțelepciunea cea neperitoare a paradoxalei porunci pe care a rostit-o Mântuitorul când a spus ucenicilor Săi: «Celce vrea să fie între voi mai mare, să fie sluga tuturor». De aceea i-se și spune preotului Părinte, *adecă tată, fiindcă el trebue să fie omul jertfei în familia sa care este parohia, sau în sfera oricărei slujbe pe care o împlinește. Și iarăși: condușii nu se simt slugile sau robii celui ce-i cârmuiește, ci fiii lui cari ascultă* din dragoste, nu din frică *și cari se silesc spre toate cele bune și folositoare loru-și ca și obștii sfinte din care fac parte.*

In Biserica lui Hristos legea slujirii din dragoste este suprema lege și pentru preoți și pentru mireni.

In duhul acestei legi am căutat să conducem turma cea cuvântătoare noi cei ce suntem puși în fruntea Bisericii noastre dreptmăritoare din Ardealul de sus.

Viața noastră bisericească și națională s'a desfășurat și anul trecut sub semnul crâncenului război care a învăluit lumea întreagă acum trei ani mai bine. Dar greutatea zilelor prin care trece lumea — și noi împreună cu ea — a avut și un efect fericit: ne-a lipit mai strâns de Biserică, ne-a adus mai aproape de Hristos, ne-a învățat să prețuim nepieritoarele bunuri sufletești mai mult decât avuțiile pe care rugina le macină, iar furii le sapă și le fură.

Profit de acest prilej solemn ca să înoesc părintească mea chemare către toți: Să stea cu credință neadormită și cu neîmputinată jertfelnicie, de veghe lângă sufletul poporului — ca împlinindu-ne cu sfințenie datoria de păstori, să ne putem învrednici de bucuria păcii lui Hristos pe care o așteptăm cu atâta sete, cler și popor deopotrivă.

Bunul Dumnezeu să ne ajute să ajungem și această luminată zi a păcii. ca — mulțumitori să putem preamări totdeauna și pretutindeni, numele Lui: al Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh, pe care rugându-L să-și trimită binecuvântările Sale asupra lucrărilor noastre — și salutând cu părintească dragoste pe toți cei de față, sesiunea din 1943 a legiuitei noastre Adunări eparhiale o declar deschisă. —

Din cuv. P. S. Episcop *Andrei* al Aradului.

„A doua latură a contribuției pe care Biserica înțelege s'o dea în acest război, este cea *socială*. Pe cei rămași acasă, precum și pe văduve și orfani, Biserica i-a luat dela început sub ocrotirea sa. In duhul tradiției noastre, adânc creștinești, săracii și năpăstuiții sunt „ai satului", înainte de a fi ai Statului. Fără date statistice, ci călăuzită numai de simțul milei creștine, care nu vrea să știe stânga ce face dreapta, Biserica își continuă opera de caritate, alături de acțiunea Statului. Bogată este și dărnicia anonimilor dela sate pentru soldații răniți din spitale. Amintim acest fapt divers ca o dovadă că în sufletul poporului, crescut la sânul Bisericii noastre, se află înnăscut acel simț generos de înțelegere pentru suferința aproapelui, care garantează rezolvarea problemei sociale în sensul dreptății creștine. Pentru poporul nostru dreptcredincios, Evanghelia nu este numai literă, ci duh de milă prefăcut în sânge. Dreptce Biserica va ști milita, ca mâine, când se vor pune noile probleme sociale, ele să primească rezolvarea cea mai potrivită cu acel spirit creștinesc, care la vremuri de răscruce, ca cele de azi, își dă jertfa neprecupețită pentru binele comun. Biserica, în ființa ei, nu este o instituție pentru opere de natură pur socială, ci una de mântuire a su-

fletelor. Iisus Hristos n'a venit în lume ca să răstoarne legile omeneşti şi să aşeze alte orânduiri sociale. Fiul lui Dumnezeu a venit nu ca să schimbe legile, ci sufletul omenesc. Increştinarea omului este ceva mai mult decât civilizarea lui. Biserica are menirea de a cultiva în suflete: bunătatea, dreptatea, mila şi iubirea deaproapelui, — virtuţi care singure pot rodi apoi în viaţa socială: bunăvoinţa, pacea şi înţelegerea. Spiritul dreptăţii sociale nimeni nu-l poate pregăti deci mai bine decât Biserica. Cea mai fericită rezolvare a problemelor sociale, este aceea care nu se afişează în programe, ci se realizează în duh. Biserica îşi va da întreaga sa contribuţie la apostolatul social de mâine, pentrucă ea înţelege, cea dintâi, îndatorirea de a frământa aluatul sufletesc al neamului în această direcţie. Victoria ţării, ca să fie deplină, va trebui să fie întreită. Socotim a nu greşi când afirmăm că biruinţa cea dintâi, *a sufletelor*, am şi câştigat-o atunci când, înţelegând la timp degetul lui Dumnezeu, din durerea sfâşierii am ştiut făuri arma puternică a răbdării prin care biruim vremea şi pregătim refacerea unităţii integrale a neamului. Victoria *armelor*, care este încă în mâna lui Dumnezeu, va aduce cu sine, ca o îndatorire faţă de noi înşine, şi înfăptuirea dreptăţii *sociale* în duhul Evangheliei. Ţara de mâine va trebui să se încununeze cu această întreită biruinţă.

Din cuv. P. S. Episcop *Vasile* al Timişorii:

„Marile încleştări dintre popoare au avut totdeauna drept urmare mari schimbări în toate compartimentele vieţii omeneşti. Lumea de după război va avea desigur altă înfăţişare decât cea dinaintea lui. O pretind aceasta şi jertele neasemuit de numeroase şi grele aduse de floarea tineretului nostru pe câmpurile de luptă. Aceste jertfe trebue să fie preţuite şi răsplătite prin reforme, cari să aducă în viaţa noastră de obşte mai multă dreptate, mai multă omenie şi o cât mai strânsă colaborare şi înfrăţire a tuturor păturilor sociale, pentru o cât mai puternică închegare a tuturor forţelor Neamului în vederea obţinerii isbânzii finale a dreptăţii româneşti...

La greutăţi şi neajunsuri sunt supuşi azi toţi fiii Neamului deopotrivă. Este o urmare logică şi echitabilă ca şi de binefacerile vremurilor de pace, ce vor urma cu certitudine, să se împărtăşească toţi pe o măsură. Numai lăsându-ne cu toţii călăuziţi de acelaşi duh de iubire şi frăţietate ca şi de sentimentul de răspundere ce-l are fiecare din noi faţă de aproapele său şi faţă de naţia din care facem cu toţii parte vom fi în stare să realizăm — prin contribuţia tuturor — după puteri — aşezămintele de asistenţă şi ocrotire a acelora, cari în urma războiului au ajuns în starea de a nu se mai putea îngriji ei înşişi de cele de trebuinţă pentru ei şi familiile lor.

Biserica noastră şi slujitorii ei au fost totdeauna alături de cei mulţi obijduiţi şi năpăstuiţi. Ca o mare ocrotitoare a Neamului nostru ea va şti şi azi să pregătească pe fiii ei — umili, dar mulţi — pentru marile schimbări ce ne stau în prag, fără să scape din vedere marile interese ale Ţării ca şi ale poporului ei dreptcredincios.

Pe această cale ea se va dovedi în acelaşi timp şi cea mai devotată şi duioasă ocrotitoare a aspiraţiilor întregului nostru Neam, pentru un viitor de dreptate şi deplină libertate naţională.

Grupaţi în jurul sfintei noastre Biserici şi a chiriarhilor ei, toată obştea creştină ortodoxă şi românească: preoţime, intelectuali şi popor va şti să arate — lumii întregi — prin credinţa sa creştină şi destinele Neamului nostru — că un neam născut creştin, care în trecutul său a înfruntat atâtea urgii pentru a-şi putea păstra credinţa în Dumnezeu şi în viitorul său de libertate şi înălţare spirituală, nu poate consimţi să i-se pună la îndoială dreptul la existenţă liberă şi independentă oricât de mic s'ar părea că este numărul fiilor lui în comparaţie cu alte naţiuni mai mari.

Nu oamenii au căderea să decidă asupra dreptului de libertate şi independenţă al naţiunilor, ci singur Dumnezeu, izvorul acestor daruri cereşti. Neamul nostru a fost în trecut totdeauna ocrotit şi binecuvântat de Dumnezeu. El va dovedi — cu ajutorul Celui de sus, că are şi pentru viitor o înaltă chemare de îndeplinit. Şi nimeni nu poate avea dreptul, pentru mărunte interese şi combinaţii internaţionale, de a-l abate dela împlinirea cu strălucire a acestei chemări". —

Din cuv. P. S. Episcop *Veniamin* al Caransebeşului:

„Din această uriaşă încleştare de arme şi forţe trebue să răsară o lume mai bună, o nouă ordine în lume, cu radicale reforme sociale, *o dreptate socială*, bazată pe principiile Evangheliei Domnului, căci numai acestea pot forma temelii sigure vieţii celei noui, după care se doreşte toată lumea. Numai aşa se va asigura o îndelungată eră de pace, linişte şi prosperitate pentru popoarele lumii. Actuala ordine în lume, cu toate încercările diferitelor sisteme de orânduire a vieţii s'au dovedit şubrede, şi de aceea o nouă ordine trebue să asigure o deplină libertate a tuturor popoarelor, mari sau mici, căci toate au în faţa lui Dumnezeu acelaşi drept la existenţă şi la desvoltarea lor, pentru a-şi îndeplini misiunea istorică încredinţată de Dumnezeu în locul unde au fost aşezate să trăiască. Acest drept la libertate spirituală, culturală şi economică, nu poate fi contestat Neamului nostru, şi pentru realizarea lui ne-am angajat să luptăm cu toate puterile.

Numai dacă principiile Evangheliei şi în special ale dragostei creştine vor pătrunde în toate compartimentele vieţii publice, şi vor fi luate ca norme de viaţă în Stat, familie şi în viaţa publică şi particulară, se va putea statornici acea dreptate socială, după care însetează omenirea şi care va asigura apoi un progres de cultură şi civilizaţie de lungă durată.

La realizarea ei în lume este chemată să-şi dea contribuţia Biserica creştină, prin darurile ei spirituale, iar în sânul Neamului nostru Biserica noastră strămoşească ortodoxă".

O victimă a grandomaniei

Mari sunt tainele sufletului! Cine poate explica şi descrie perfect mulţumitor mecanismul acelor prefaceri adânci în urma cărora un om, comparându-se continuu cu cine ştie ce personagiu important al istoriei, sfârşeşte prin a se socoti încorporarea exactă a lui, uitând cu totul de eul propriu? Spre deosebire de alte teorii, noi cari nu ne pretindem «creatori» făcând concurenţă singurului Creator adevărat, ne însuşim explicaţia Bibliei şi a Bisericii creştine, cari consideră drept impuls al acestui mecanism de cele mai adeseori patima trufiei, sau grandomania. Căzut în puterea acestei patimi, omul nu mai poate fi stăpân pe sine însuşi, nu mai e în stare să ţină în mânile sale frâul fiinţii proprii, ci alt duh pune stăpânire pe el, făcând cu el ceea ce voieşte.

Un asemenea caz s'a declarat, cu manifestări de violenţă excepţionale, recent, într'una din publicaţiile româneşti, care poartă chiar pe fruntea ei, ca nume, «semnul» răsvrătirii împotriva lui Dumnezeu.

Cineva, care are starea civilă proprie, cunoscută de multă lume, a apărut deodată, în ultimul număr al amintitei reviste, strigând insistent şi repetat că el e Eminescu în carne şi oase.

Nu ne vom ocupa prea mult cu antecedenţele acestui ciudat caz.

»Eroul» tristei întâmplări, apăruse în arena scrisului românesc acum vre-o 25 de ani. La inceput a fost îmbrăţişat cu o generoasă bunăvoinţă de publicul românesc dintr'o Ţară recent întregită, aflat pentru că noul poet aducea o poezie ne mai întâlnită, ciudată, învăluită într'un mister străin, precum şi o proză filosofică în care vorbea din ce în ce mai insistent de specificul etnicului şi al credinţii noastre, cât şi pentru că acest public era doritor să vadă apărând în sfârşit un reprezentant al spiritualităţii noastre, de proporţii europene.

Onorurile i-au venit acestui favorizat al sorţii unul după altul: a ajuns repede membru al Academiei române, ministru, profesor universitar; exact ca Eminescu! Purtat astfel pe braţe de toată lumea, dela un moment dat poetul şi gânditorul a început să manifeste simptome că e pe cale să-şi piardă cumpătul sufletului.

Probabil că în adâncul său «abisal» purta demult această aplecare, dar a ştiut să «disimuleze» perfect «misterul» câtăva vreme.

Dela un timp însă omul a pornit să lapede public travestiurile cari i-au fost necesare doar până să ajungă unde a ajuns. Ne mai fiindu-i necesară starea «criptică», a trecut la cea «fanică», pentru a grăi în limba elinească cea învăţată a «filosofului», şi nu în cea proastă românească. Ne mai voind să admită că a fost ceva înainte de sine, a pornit să defaime istoria noastră, cultura de până azi, să zâmbească dispreţuitor la amintirea satului românesc. A atacat apoi dogmele Bisericii şi însfârşit, pentrucă-i făcea concurenţă în inimi, a ridicat mâna să lovească în Iisus Hristos.

Paralel cu acest progres în negaţie, se sbătea în el să ia fiinţă un eu care, după înlăturarea lui Dumnezeu, să capteze spre sine un cult totalitar.

Făcând apologia duhului luciferic şi ridicând un monstru cu toate atributele acestuia pe tronul divin, multă vreme eul pe cale de-a se forma în «filosoful» nostru a oscilat cu preferinţele sale între acest «mare anonim» şi o figură oarecare din lumea tulbure a Indiei, cu osebire Ghandi.

Se gândea cu jind ce bine ar fi fost să se nască în Indii unde ar fi putut fi adorat nu de cele biete 20 milioane de români, ci de 400, mai ales că hinduşii foarte uşor declară pe cineva încorporare a vre-unui zeu, odată ce la ei chiar şi o vacă sau un crocodil mai cu arătare sunt făcuţi obiect al cultului.

Cu numele simplu de «mare anonim» iar nu putea rămâne, căci îl va fi făcut cineva dela o vreme să înţeleagă că un «anonim» oricât ar fi socotit de «mare» tot anonim rămâne, aşa cum un zero ori cât ar fi de mare tot zero rămâne.

Pricepând acest lucru şi dându-şi seama că la avatarea hindusă trebue să renunţe din prcina fatalităţii geografice, omul nostru şi-a aruncat până la urmă ochii, scârbit şi resemnat, spre amărâta de istorie românească să vadă de nu cumva găseşte totuşi ceva demn de el. Singur Eminescu i-a apărut în oarecare măsură vrednic de el. «Sunt Eminescu», s'a hotărît în sfârşit.

Precipitarea procesului a fost uşurată de faptul că între timp mai mulţi preoţi au simţit datoria să ridice glasul şi să apere numele lui Iisus Hristos, asupra căruia «filosoful» nostru se năpustise în ultima oară. «Iată şi Grama», şi-a spus omul nostru. Şi hotărîrea de-a lua numele lui Eminescu în deşert, s'a definitivat.

Se înţelege că «Eminescu» sălăşluit prin închipuire în personagiul de care ne ocupăm nu are nimic a face cu Eminescu cel istoric. Abstrăgând de prăpăstioasa distanţă între geniul poetic al aceluia şi dubioasele calităţi de filosof ale acestuia (grăitor pentru maniera «rectilinie» a eroului acestui caz este faptul că deşi a fost vorba exclusiv despre enormităţile lui filosofice, îşi caută adăpost pentru

FOIŞOARA

Duhovnicul şi păcătoşii

(Urmare) (2)

In îndeplinirea acestei taine se cer duhovnicului însuşiri „mai depline, mai coecentrate". Aici trebue să facă dovada lor în timp relativ scurt şi hotărâtor. I se cere să aibă pietate, şi moralitate ca nu el să fie atras în atmosfera păcatelor mărturisite, ci el să atragă pe penitent în atmosfera moralităţii.

I se cere să fie înţelept, răbdător, prudent, cunoscător al Sf. Scripturi, al canoanelor Bisericii, al stărilor de perfecţiune spirituală şi, în chip deosebit, cunoscător al sufletului omenesc, adică un bun psiholog şi un înţelegător judecător. Ii sunt necesare toate acestea, pentrucă cu ajutorul lor va putea fi un bun medic sufletesc.

Atitudinea şi acţiunea duhovnicului în faţa păcătoşilor şi pentru mântuirea lor poate lua, în general vorbind, trei înfăţişeri: Infăţişarea de învăţător, de medic, şi de judecător sufletesc, a căror lucrare merge simultan.

Păcatul sub forma lui primă este o rătăcire a minţii. In faţa păcătoşilor duhovnicul trebue să arate adevărul şi lumina lui Hristos. Nu numai în scaunul mărturisirii, ci cu mult înainte de aceasta preotul va arăta legea lui Dumnezeu în faţa oamenilor, şi că păcatul este „călcarea legii" care aduce după sine moartea. Un duhovnic care nu-şi învaţă credincioşii despre duşmanii sufletului, e ca un comandant de oştire care nu vorbeşte nimic despre poziţia şi tăria ori slăbiciunea duşmanului.

Rolul de *învăţător* în faţa păcătoşilor îl poate face duhovnicul în două chipuri: In mod obştesc şi în mod individual. Fiecărei mărturisiri se cade să îi premeargă o serie de predici pregătitoare. Ce vor trata aceste predici? Iată numai câteva teme: 1. Despre păcat şi pedeapsă, 2. Despre păcat şi milostivirea lui Dumnezeu, 3. Taina mărturisirii în general, 4. Cerinţele adevăratei mărturisiri (mărturisirea păcatelor, căinţa şi îndreptarea). Intr'o parohie cu intelectuali, sau la mărturisirea elevilor, se va ţinea o predică despre necesitatea psihologică a mărturisirii. 5. Bine este să se lămurească într'o predică rolul preotului în taina mărturisirii, despre care vorbesc aşa de minunat Sfinţii Părinţi. Pornind dela citatul biblic:

„Iată te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greşeşti", se poate vorbi de terapeutica îndreptării prin canon.

Dar rolul de învăţător faţă de păcătoşi trebue să-l ia duhovnicul chiar în scaunul mărturisirii cu fiecare aparte şi cu metode deosebite după starea lui sufletească.

Se cere preotului posibilităţi şi puteri mari de convingere, de mângâere, şi de îndreptare a penitentului. Inseşi întrebările la mărturisire, cu lămuririle lor, îi cer o pricepere de iscusit învăţător al sufletului. Câte nu ar fi de spus despre întrebările la mărturisire, dar în limitele strâmte ale unei conferinţe nu le putem prinde toate.

Ca învăţător personal duhovnicul va arăta fiecăruia dispoziţiunea necesară cerută în taina mărturisirii, va crea o atmosferă de încredere şi convingere în puterea iertătoare a harului, va şti să risipească îndoelile şi să răspundă cu înţelepciune la întrebările ce i le pune penitentul. In afară de canoanele care le dă în calitate de medic sufletesc, duhovnicul nu va lăsa lipsit pe penitent nici de *sfaturi* atât de necesare, şi mai cu efect acum, în taina mărturisirii, ca ori când şi ori unde.

„Materialul de învăţătură în scaunul mărturisirii poate fi scos chiar din experienţă, din istorie sau din literatură. De preferinţă el va fi luat din Sf. Scriptură", unde se află învăţături veşnice.

(Va urma).

Preot. Vasile Coman

ele sub producţia poetică pentru a se putea identifica cu Eminescu), amintim că Eminescu s'a socotit un smerit admirator al istoriei noastre şi un respectuos fiu al Bisericii. Numele de Eminescu e aci numai un titlu pentru atributele meschine ale «marelui anonim» la care «creatorul» lui n'a putut renunţa. Eminescu cel adevărat n'a socotit nici o clipă că geniul îi dă dreptul să-şi bată joc de ce e mai scump neamului său, pentrucă geniul adevărat nu stă la antipodul eticei.

Ce face «filosoful« nostru după această «transmutaţie» de euri şi după ce preoţii, cari au spus cuvânt întru apărarea lui Hristos, i se «revelează» ca un Grama redivivus? Ocheşte pe unul în special, care adunase într'o cărticică temeiurile pentru dumnezeirea lui Iisus Hristos. Dar nefiind în stare să răspundă la acele temeiuri, fierbe aproape un an, vociferând pela cursuri şi pe stradă, la urechea oricui se milostivea să-l asculte, injurii deplasate la adresa lui. Insfârşit ne mai putându-le reţine, trebue să le dea în vileag şi pe calea tiparului.

E vorba de textul în care se proclamă drept Eminescu. Cu o furie şi cu un dispreţ, cari numai din veninul vânăt al «marelui anonim» creat de el după chipul său, pot porni, «creatorul» nostru gândeşte că îl dă gata pe preopinentul său, repetând în fiecare frază, cu intonaţie de ridicularizare, teribilul «spirit» : «popa Grama», amintind şi amănuntul că e «salariat al unui pretins adevăr cu A mare» Corul de atei, de şabăsgoimi şi de bolşevizanţi, cari îi ţin isonul, vor socoti «spiritul» extrem de «delicios» şi-i vor da o mare satisfacţie cu râsul lor aprobator. Numai cât cuvântul «popa» fiind termenul dispreţuitor pentru o tagmă, nu pentru o persoană, «spiritul» acesta «rafinat» îl vizează şi pe tatăl celui ce-l întrebuinţează, ca şi atributul de «salariat al unui pretins adevăr cu A mare».

Şi ţiganul când s'a văzut împărat, desigur tot în închipuire, întâi pe tată-său l-a spânzurat. Feciorului trăit viaţa întreagă fără griji, în consulatele din capitalele europene, cu salarii princiare, îi apare «trivială» şi «caraghioasă» smerenia tatălui, servitor devotat al unei mari credinţe, luptând cu greutăţile materiale ale tuturor preoţilor unui popor obidit.

Dispreţul ce-l aruncă nobilului adevăr căruia îi slujesc aceşti preoţi şi prin care trăieşte neamul nostru, ca şi ironia cu care aminteşte de numele pe care însuşi Mitropolitul Şaguna l-a dat unei foi cu o mare importanţă în istoria Românilor de dincoace de Munţi, nu ne miră, căci derivă din duhul luciferic al acelei concretizări a negaţiei morale, numită «mare anonim», care-l însufleţeşte şi care îl face să nege tot, să nu se oprească în faţa nici unui lucru sfânt.

Câtă vreme Eminescu cel adevărat numea gazeta întemeiată de Mitropolitul Şaguna, foaia «cea mai modernă de peste Carpaţi», cinicul care profanează azi numele lui, nu simte nici o piedecă morală să ridiculizeze instituţiile salvatoare ale Marelui Ierarh.

Noi alungăm stafia disolvantă a marelui anonim, care se prezintă sub numele de Eminescu, cu Eminescu cel adevărat.

Incapabil să răspundă cărţii, care i-a desvăluit punct cu punct enormităţile „sistemului“, teribilul nostru anonim se ocupă de faţa, de nasul, de rinichii autorului, ba se apleacă cu pasiune iscoditoare chiar asupra a ceeace mişcă în regiunea inferioară a diafragmei lui la o anumită oră din zi, ca la orice om, vădind, după exemplul marelui său maestru Iţic Freud, o extraordinară preferinţă în a căuta prin asemenea dedesubturi „abisale“ cheia visurilor ce le are un om.

Fără să indice măcar un exemplu, marele anonim declară în bloc logica din broşura care nu-i dă pace, o gândire de „alternative grosolane“, făcându-se a uita că tot sistemul său e dominat de cea mai gogomană dintre alternative: raţiune sau revelaţie şi aruncând pe un Descartes, Pascal Kirkegaard, sau pe filosofii ruşi, cari nu văd o asemenea alternativă, în categoria capetelor minore.

Ne înduioşează, dar ne trezeşte şi compătimirea, când îl auzim declarându-şi cu dragoste paternă drept copii frumoşi năzbâtiile filosofice: monstruosul mare anonim (epitetul e al dlui prof. Nichifor Crainic), întunecatele iasme abisale (N. Iorga), bâta transcendentă sau bucăţelele «divine».

Prins cu mâna în atâţia saci străini (vezi I. U. Soricu, Dan Bota, Gr. T. Marcu, un număr recent din revista »Ramuri» etc.) s'a gândit că poate şi alţii fac ca el şi a îndrăznit să acuze pe preopinenţii săi că i-au şterpelit pasaje.

Peste tot nefiind în stare să înţeleagă ce însemnează pentru un preot datoria de conştiinţă de-a apăra pe Domnul Iisus Hristos, când soldaţii noştri îşi dau viaţa pentru El (pentru cinismul decadent al «filosofului» nostru: «un pretins adevăr cu A mare»), atribuie acelaş mobil intervenţiei lui publicistice, care-l poartă pe sine însuşi: ambiţia bolnavă sau invidia. Dacă ar fi cinstit în faţa conştiinţii sale, ar trebui să şi aducă aminte că acelaş preot, care-l desaprobă acum, l-a lăudat continuu până la 1940, când s'a produs prima declaraţie categorică de război împotriva creştinismului. Nu respectivul preot l-a creat pe acel „mare anonim“ vânăt de ambiţie şi tremurător de teamă să nu fie cineva ca el, ci acest teoretician şi apologet al grandomaniei. Deci nu respectivul preot e după chipul gelos al „marelui anonim“, ci «creatorul» său. In orice caz dacă ambiţia şi invidia bolnavă sunt temeiul şi idealul lumii, «filosoful» nostru, dacă ar fi consecvent, n'ar trebui să considere nici în lume demne de blamat asemenea «virtuţi».

Cu trufia care-i este singurul Dumnezeu, dar şi cu o temeritate blasfemică, teoreticianul fricii de concurenţă, cere să nu se atingă nimeni de ceeace spune el, căci abia în creerul lui de «creator predestinat» «sălăşluieşte duhul sfânt» (cu minuscule), în care nu crede.

Ii spunem de încheiere că sunt multe duhuri şi Scriptura ne îndeamnă să ispitim totdeauna duhurile. Nu Duhul Sfânt al lui Hristos şi al Tatălui ceresc locuieşte în acest ins chinuit de megalomanie, ci duhul pătimaş al acelui monstru moral, al cărui amestec de prezumţie luciferică şi neputinţă ridicolă îl redă atât de adecvat numele de «mare anonim».

Ca creştin şi preot urmăresc cu toată durerea şi compasiunea rostogolirea spirituală a unui om, care nu e lipsit de talent şi ar fi putut să fie un nume luminos în istoria spiritualităţii româneşti.

Simt adesea pornind ca un oftat din sufletul meu cuvintele: «Păcat de el!»

Dar speranţa nu ne-am pierdut-o. Dumnezeu e mare şi poate face minuni cu orice om până mai trăieşte.

Il asigurăm că modesul său preopinent ar fi fericit, într'un asemenea caz, să ardă tot ce a scris în această chestiune, dovedind că nu râvneşte nici o glorie deşartă, ci numai îndreptarea celui rătăcit, poate temporar. Deşi ştim că e un lucru greu de înţeles de «filosoful“ care a creat pe micul său anonim, îi facem cunoscut: un preot e în stare să se mistue cu bucurie în umbra uitării şi a insignifianţii totale, numai Dumnezeu să fie preamărit.

D. S.

Vinul aprinderii lui Dumnezeu

— Sorbi şi tu din el? —

Studenţilor mei

Pentru creştinul deobşte, ocolirea răului şi plinirea constantă a binelui este datorie curată, cea mai severă datorie din câte îi împovărează conştiinţa. Pentru preotul în funcţiune sau în devenire — aşa dar şi pentru Voi, iubiţi studenţi teologi — aceeaşi robustă manieră de comportare faţă de determinantele de căpetenie ale vieţii duhovniceşti, poate fi ceva mai mult decât atât: o plăcere ca şi care alta mai întremătoare nu-l pe lume, o plăcere care nizueşte să se transforme în deprindere.

Toată străduania noastră, a profesorilor şi duhovnicilor Voştri, şi toată tinereasca Voastră vrere de-a creşte necontenit în duh şi adevăr, ţintesc cu bună ştiinţă, cu neostoită râvnă şi cu nestăvilit elan,la altoirea în Voi a chipului Celui ce s'a dat pe Sine privelişte îngerilor şi prilej de ocară oamenilor, pentru ca să pogoare Cerul pe pământ şi nouă să ne descuie zăvoarele cari împiedecau accesul sufletului omenesc la bucuriile fără de seamăn şi fără de sfârşit, gătite fiilor lui Dumnezeu în împărăţia fără de sfârşit de pe celălalt tărâm.

Mai fierbinte decât celelalte categorii de mădulare ale Bisericii lui Hristos, „noi aşteptăm, potrivit făgăduinţelor Domnului, cer nou şi pământ nou, în care dreptatea locueşte“ (II Petru 3, 13), iar virtutea nu va mai fi urgisită de nimenea. Experienţele de fiecare zi, ca şi mărturia cugetului nostru, rostită în ceasurile lui de neîntinăciune, adeveresc doar cuvântul Scripturii care ne încredinţează că lumea aceasta se trece şi poftele ei se potolesc progresiv, ca să se stingă pentru totdeauna, destrămându-se odată şi odată cu carnea trupului şi vinul sângelui, cari împărăţia lui Dumnezeu s'o moştenească nu pot. Peste rămăşiţele pieritoare ale acestui vremelnic sălaş de viaţă fără de moarte, peste ruinele trupului nostru încărcat de neputinţe şi devastat de patimi înjositoare, se va arcui luminos şi dens de prospeţimea colorilor virtuţii curcubeului măririlor gătite celor ce-l iubesc pe Domnul şi-l urmează fără şovăire. Numai celor ce plinesc voia Lui li se oferă garanţia unei line mutări din moarte la viaţă, numai despre ei spune Scriptura că vor rămâne în veac (cf. I Ioan 2, 17), numai pe ei îi fericeşte Mielul mişeleştilor răstigniri actuale, dreptul judecător al vremurilor viitoare. Din veacul sângerăril Sale pe cruce şi până'n ceasul când stihiile lumii vor arde'n vâlvătăile parusiei, glasul Lui fulgeră din înalturi fără să-şi dea odihnă, inimile împietrite ale unei omeniri care-i sfâşie periodic trupul cu pleoanele fărădelegilor ei, iar obrazul i-l pălmueşte cu trestiile nepăsării: „Fericiţi cei morţi... întru Domnul! Odihnească-se de ostenelile lor, căci faptele lor vin cu ei!“ (Apoc. 14, 13).

*

E unica avuţie care te însoţeşte pe drumul întoarcerii în înviere. Toată străduania care nu ajută la înmulţirea şi îmbunătăţirea ei, este deşertăciune şi vânare de vânt, pentru creştinul de obşte şi mai vârtos pentru cei ce i-au fost rânduiţi de Dumnezeu povătuitori pe cărările strâmte şi înspinate cari sue sufletul la cer.

Pionerii ai acestei evadări din cătuşele greoae şi grosolane ale vremelniciei, preoţii de facto sau in spe sunt imitatori prin definiţie ai desăvârşirilor lui Dumnezeu. Fără să adopte relele ei deprinderi, fără să cunoască degradanta îndeletnicire a pactizărilor cu duhul veacului acestuia, fără să se târguiască nici când cu Satana asupra — hai să zicem! — zonelor de influinţă în lume, Dumnezeu a râvnit statornit să ridice lumea la înălţimea braţelor Sale destul de larg deschise ca să-i încapă pe toţi fiii ei pierduţi, mântuind-o în Hristos. Fiul lui Dumnezeu a pogorît pe pământ, e adevărat, în smerit trup omenesc. Dar tocmai pentru că ne-a dovedit cu atâta belşug de argumente că se poate vieţui în trup şi fără a fi rob păcatului, Hristos ne-a încredinţat că decăderea morală care ne căşunează atâta insuportabilă întristare şi atâtea neajunsuri de ordin trupesc şi sufletesc, nu este ceva firesc omului, nu reprezintă — ca să zicem aşa — un stagiu obligator pentru fiii oamenilor. Te poţi menţine în afara ei, o poţi evita, poţi spăla stratul prihanei personale până ce nu se împietreşte, poţi fi — sau, dacă încă nu eşti, poţi deveni — un fragment de vecinicie călătoare pe pământ, iar sufletul tău, întreagă fiinţa ta, geană deschisă spre cer, poartă încuiată pentru toate ispitele amăgitorului care ca un leu răcnind, umblă, căutând pe cine să înghită.

Iar dacă eşti student teolog — cu atât mai vârtos. Tu nu-l poţi tăgădui pe Domnul, tocmai pentrucă ştii mai lămurit decât creştinii deobşte că pe unii ca aceştia şi Hristos îi va tăgădui, când va veni să judece vii şi morţii (cf. II Tim. 2, 12).

Hristos te caută şi pe tine, ca pe oricare altul. Mai mult decât alţii, te laşi şi tu aflat de El. Mai des decât unii ca aceştia, tu i te destăinueşti sub epitrafilul spovedaniei. Mai împăcat decât oricine, tu te împreunezi cu El în sfânta Cuminecătură, mâncând preacurat Trupul Său şi sorbind scump Sângele Său. Tu ştii că vinul aprinderii lui Dumnezeu se adună de zor în vasele mâniei Sale şi la împlinirea soroacelor parusiei, cei ce au nesocotit prezenţa Lui pe sfântul prestol vor sorbi din ele foc mistultor, pară nimicitoare (cf. Apoc. 14, 10). Şi tocmai de aceea, tu, cel rânduit să devii înger în trup, deteşti comoditatea atitudinilor echivoce, îţi repugnă mediocritatea „căldicelor“ pe cari cerul îi refuză şi infernul îi dispreţuieşte. Fierbinte sau rece. Una din două! Dar fii fierbinte!

Te-ai mărturisit următor al lui Hristos prin însuşi faptul orânduirii tale benevole între studenţii acestei înalte instituţii de învăţătură şi educaţie ortodoxă. Te-ai constituit servitor devotat al Lui. Te-ai îndatorat să petreci întru El. Şi n'ai uitat cuvântul Apostolului care şi-a odihnit fruntea luminată la sânul Mântuitorului: „Cine zice că petrece întru El, dator este precum Hristos a umblat, şi el aşa să umble“ (cf. I Ioan 2, 6). Fii-i, dar, credincios până, la moarte şi îţi va hărăzi cununa vieţii“ (cf. Apoc. 2, 10).

Da, ştiu că poftele cele amăgitoare trag de sufletul tău hristofor; ştiu că libertatea rău înţeleasă, în apele tulburi ale căreia se complac atâţia inşi de primăvara vârstei tale, o socoteşti un drept firesc al tinereţii, un privilegiu rar şi de preţ, când ea nu-i altceva decât unealtă de îmbătrânire fără de vreme, de sălbatică desvlăguire a trupului, de desgustătoare sbârcire a sufletului. Ştiu toate acestea, iubite frate de trudă şi de gând. Dar mai ştiu şi aceea că nimeni n'a stors, nici când, parfum de crini din flori de mucegai.

Nu vă lăsaţi amăgiţi: „Tovărăşiile rele strică deprinderile bune“ (I Cor. 15, 33), de când e lumea... şi cât va dăinui suflare omenească sub soare.

In albumul de amintiri al unui prieten rău, un tânăr ca şi Voi, a caligrafiat cândva aceste elocvente versuri:

Mă urmăreşti ca pasărea de pradă;
Mă iscodeşti cu ochii cruzi şi răi,
Uitând că dacă-s urme pe zăpadă
Norotul e lăsat de paşti tăi!

Era epitaful aşternut pe mormântul unei frăţii care nu mai putea continua. Lespedea o aşezase celălalt, din clipa în care cărările lor s'au despărţit ca să nu se mai întâlnească niciodată pe-acest pământ — şi, poate, nici în cer.

*

Tu, iubite student teolog, n'ai dreptul să te laşi degradat de nici un gând oblic, de nici o şoaptă sălcie, dela starea îngerească de a cărei arvună te-ai şi învrednicit a te împărtăşi. Poziţia ta în învăţământ, menirea ta viitoare, tinereţea ta, toate-toate îţi interzic să abuzezi de darul carele sălăşlueşte întru tine. *Tu* eşti chemat să îndreptezi conduita altora, nu alţii

să ţi-o falsifice pe a ta. Tu, cel menit să înalţi, n'ai dreptul să abdici dela suprema ţintă a vieţii tale: *reaşezarea în Hristos* a tuturor compartimentelor de viaţă personală sau comunitară.

*

Vei începe prin a te restaura pe tine însuţi în plenitudinea de viaţă harică, pe care ne-a hărăzit-o Hristos. Fă-o fără şovăire — şi mai ales fără temere. „Toţi greşim, în multe chipuri" (Iacob 3, 2), dar nu toţi cunosc balsamul îndreptării. Lacrimile căinţei totale, necondiţionate — s'o ştii bine — au îmbogăţit calendarul sfinţeniei creştine cel puţin tot atâta cât sângele vărsat al martirilor crucii lui Hristos.

Cercetează cu luare aminte cele ascunse ale tale, dacă vrei să le faci să se urască a-ţi mai împovăra cugetul. Controlează-te de nu cumva, în atâtea momente ale vieţii tale, n'ai fost pată de necurăţie pentru Biserica lui Dumnezeu, nour fără de apă pentru grădina virtuţilor creştineşti, pom tomnatic şi fără de roadă pentru cei de vârsta ta, val înspumegat care măturâ totul în calea lui pentru obştea care aşteaptă dela tine pildă de zidire în Hristos, sau stea căzătoare pentru nădejdile pe cari dascălii tăi le pun în tine.

Eşti menit să fii luminător în lume. Au oare de vei lăsa întunerecul să te cuprindă, cu ce vei mai lumina? Alungă-l degrabă din lăuntrul tău. Stârpeşte-l cu rădăcină cu tot. Închide-i pentru deapururi porţile făpturii tale, constituindu-te în sălaş bucuros oricând de oaspe ceresc.

De n'am mai şi greşi, n'am avea de ce ne pocăi. Cunoaşte-ţi această mentalitate schiloadă. Un student teolog o repudiază prompt.

De n'am mai şi greşi — fraţii mei — ne-am cheltui toate puterile sufleteşti pentru a ne desăvârşi. Aşa credem noi — şi aşa mărturisim. Mai trebue ceva: să ne comportăm în consecinţă.

Taina spovedaniei nu a fost instituită ca să încurajeze slăbiciunile firii omeneşti, ci ca să întărească cele neputincioase ale noastre. Cine crede altfel, îl primeşte pe Hristosul euharistic întru ale sale cu rezerva mintală că după ce a ieşit dela sf. Cuminecătură, poate să-l expulzeze fără să se cutremure şi fără să se teamă de rigorile mâniei lui Dumnezeu.

*

Trag clopotele Învierii... a dimineţii învierii *tale*, iubite frate de trudă şi gând proptit pe suişul Cerului.

Răstoarnă-ţi dar, tinere, paşii — şi calcă pe stele. Nu vei vedea lumea pe dos, ci vei privi mai mult Cerul decât veacul acesta nemernic. Şi vei înţelege că menirea lumii nu-i alta decât aceea a întâlnirii ei cu Cerul, cucerindu-l. ...Cucerindu-l şi *prin tine!*

Dr. GRIGORIE T. MARCU

Bibliografie

Prof. Aurel Popa: **Orizonturi noi.** (Biblioteca FOR-ului, Nr. 27, Braşov 1943. Pag. 72, Lei 40).

Dl prof. Aurel Popa, autorul acestei publicaţii, este azi una dintre personalităţile cele mai cunoscute şi mai iubite în cercurile bisericeşti şi ardelene. Activitatea atât de rodnică a Domniei Sale dela Departamentul Cultelor, de unde preoţimea se cam obişnuise să nu prea aştepte nici un sprijin, a revelat în Domnia Sa un om al faptei izbânditoare şi al dragostei reale de Biserică, dovedind că atunci când într'un post înalt se află un om cu asemenea însuşiri se poate face enorm de mult şi scuzele pe cari le aduc cei ce nu fac nimic, nu îl acuză decât pe ei înşişi.

Dl prof. Aurel Popa a adus la conducerea Cultelor cea mai bună, cea mai reprezentativă quintesenţă a unui suflet ardelenesc.

Crescut în casă de preot înfrăţit cu năcazurile poporului a sorbit în fiinţa sa dragostea şi înţelegerea pentru această mucenicită tagmă a istoriei noastre, pentru marea operă pe care o îndeplinit-o şi o îndeplineşte în viaţa neamului. Fiul de preot ardelean a intuit din fragedă vârstă funcţia universală a preotului în viaţa poporului, ceeace l-a ajutat să poată azi indica preoţimii şi Bisericii orizonturi largi în misiunea ei. Dar din aceste plaiuri de luptă aspră cu greutăţile existenţii, cu sumedenia de adversari politici şi confesionali ai fiinţii noastre etnice şi spirituale, prof. Aurel Popa s'a ales şi cu dârzenia şi cu tenacitatea neobosită şi neînfrântă a ardeleanului, ca şi cu ardoarea de combatant şi de apologet în slujba unor drepte revendicări.

Cu asemenea însuşiri dinamice, purtate de flacăra cuceritoare a celui ce se mistue pentru cauza unei credinţe, prof. Aurel Popa a răsbit la succes în tot ce-a întreprins la Ministerul Cultelor, bătând cu insistenţă la uşa oricărui suflet neînţelegător sau învârtoşat.

Paralel cu strădunţa necurmată, care înregistrează atâtea înfăptuiri de seamă menite să uşureze lucrarea Bisericii, Domnia Sa şi-a mai făcut şi răgaz de-a zugrăvi preoţimii câteva din îndatoririle misiunii ei. Broşura de care ne ocupăm cuprinde o seamă de vibrante articole prin cari dl prof. Aurel Popa s'a adresat clerului nostru, îndemnându-l la o activitate mai asiduă, mai lărgită. Din paginile acestea dogoreşte acelaş jar al unei pasionate voinţe de-a vedea Biserica pe culmile prestigiului ei şi neamul nostru dinamizat de marile puteri şi virtuţi ale creştinismului intransingent.

De aceeaş dragoste pentru Biserica strămoşească este pătruns articolul: «*Profesorimea din vechiul regat ca factor de promovare a schimburilor culturale cu Transilvania*», cu preţioase puneri la punct a unor împrejurări istorice.

Preoţimea, ca şi intelectualii mireni, vor găsi în broşura dlui prof. Aurel Popa de fapt „orizonturi şi puteri noui" pentru activitatea la care sunt chemaţi.

D. S.

INFORMAŢIUNI

Vizită arhierească. *P. S. Sa Episcopul* **Nicolae Colan**, — *cum aflăm din gazeta «Săptămâna» dela Bistriţa, — a făcut o vizită arhierească fiilor săi sufleteşti din Budapesta, şi în Duminecа Floriilor a slujit, — alături de păr. protopop al Budapestei Toma Ungureanu, în modesta capelă a fraţilor ortodocşi din capitala ungară, — sfânta liturghie. P. S. Sa Episcopul Nicolae, la acest prilej, a predicat celor peste o mie de români concentraţi, veniţi să înalţe rugăciuni cucernice şi să asculte glas de învăţătură şi cuvânt de mângâere vlădicesc; — frumos şi la suflet le-a vorbit episcopul ortodox al Clujului, ca adevărat părinte, care se îngrijeşte totdeauna de soartea păstoriţilor săi, pe cari îi încurajează îi ajută, le distribue cărţi de rugăciuni, ziare ş. a.*

Ziua desrobirii Ziua de Duminecă 20 Iunie a. c. e decretată *Ziua Desrobirii*. Ea va fi comemorată printr'un apel al Consiliului de Patronaj la solidarizarea conştiinţei naţionale în cadrul ajutorului de iarnă. In acest scop preoţii vor ţinea predici în biserică atât Duminecă 13 Iunie cât şi la 20 Iunie, scoţându-se în evidenţă datoria creştină faţă de urmaşii desrobitorilor de ţară.

Festival artistic în Sibiu. Şcoala normală de fete „A. Şaguna". de sub conducerea dnei directoare Maria Inga, a dat Duminecă seara, în Teatrul municipal, un reuşit festival artistic, în care s'a reprezentant piesa muzicală în 2 acte „Fetiţa Orfană", cu muzică datorită maestrului N. Oancea, excelent executat de orchestra regimentului 90 de infanterie, dirijată de şeful ei dl lt. Dinu. Elevele noastre au interpretat piesa cu mult talent şi cu deosebită îngrijire, iar publicul număros le-a aplaudat cu toată însufleţirea. Festivalul, încheiat cu mişcări ritmice prezentate de eleve, a fost o manifestare şcolară dintre cele mai izbutite, care merită să fie repetată.

Donaţii pe seama Capelei penitenciarului Sibiu. Dl Căpitan Ţuncurescu drept mulţumită, că Domnul l-a scăpat teafăr din campania dela răsărit a crâncenului război a donat următoarele obiecte: 2 sfeşnice cu câte 4 braţe pe sf. prestol; 1. sfeşnic pentru proscomidiér şi 3 candele înaintea iconostasului, în valoare de peste 20.000 Lei. D-na comisar Ştefan a donat din partea asociaţiei „mamelor" din cartierul Trei-Stejari un vas pentru spălatul mânilor în sf. altar. In prima zi de Paşti deţinuţii au îngenunchiat şi au răsplătit prin rugăciuni binefăcătorilor, — subsemnatul le-a adus mulţumită din uşa sf. altar. Deţinuţii s'au bucurat şi în anul acesta de daruri bogate în alimente în acele 2 zile ale Paştilor. O delegaţie misionară din Oastea Domnului a luat parte la sfta liturghie în prima zi, iar în a 2-a o delegaţie tot aşa de mare a ascultat sf. slujbe din Capela şi cea din curtea spaţioasă a temniţei, la binecuvântarea darurilor aduse stătătoare din cozonaci, ouă roşii, mere, pere, pâne etc. Pentru mâncare mai bună de sf. Sărbători a trimis gospodarul I. Cărăbaş din Banat, un viţăl, 5. miei, 400 ouă şi 40 kg vin. Până şi vinul de sf. Paşti a fost dăruit de fam. Şt. Popa-Luca, Sibiu, Pinciu, Parasch. Bădilă, Răşinari, ajungând să iee Paşti atât în ziua primă, cât şi a 2-a zi. Tuturor donatorilor şi vrednicilor creştini le exprim şi pe această cale celé mai simţite mulţumiri rugând pe Tatăl ceresc să primească jertfa lor cu dăruire de sănătate şi fericire. — Pr. *Şt. Morariu*, conf. penit.

Convenire colegială. Absolvenţii institutului teol. „Andrian" seria 1897/98 sunt invitaţi a lua parte la convenirea colegială, ce va avea loc în ziua de 29 Iunie a. c. (SS ap. Petru şi Pavel) în Sibiu. Participanţii sunt rugaţi a sosi Luni seara 28 Iunie, anunţând din timp pe colegul lor, preot *Ştefan Morariu*. Adresa: Arhiepiscopia—Sibiu. Din încredinţarea colegilor. — Pr. *Ştefan Morariu*.

ŞTIRI LOCALE

Duminecă în 13 Iunie 1943, - Pogorârea Sfântului Duh, serveşte şi predică: Inalt Preasfinţitul Mitropolit *Nicolae* înconjurat de un mare sobor de preoţi şi diaconi: La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *cons. Gheorghe Secaş.*

Luni în 14 Iunie 1943, a doua zi de Sf. Rusalii servesc: Prot. Mihail Neagu, cons. Dr. Spiridon Cândea, Gheorghe Secaş, prof. prot. Aurel Nanu şi Zosim Oancea: diaconii: Anatolie Scurtu şi cons. Alexandru Popa. *Predică: cons. Gheorghe Secaş.* După masă la ora 4 predică la Oastea Domnului: preot *Nicolae Constantin* dela parohia Sibiu-Lazaret.

Marţi în 15 Iunie 1943 a treia zi de Sf. Rusalii, servesc: Prot. Mihail Neagu, duhovnicul Nicodim Belea şi dir. Dumitru Călugăr; diaconii: Simion Macarie. şi Vasile Şortan. *Predică: prot. Mihail Neagu.*

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Svonul umple întâi târgul, dar curând îl face să şi ardă

Nr. 3428/1943 Pl.

Circulară

Către Onoraţi Membrii Clerici şi mireni ai Adunării protopopeşti electorale din Protopopiatul Olt.

In temeiul delegaţiei date la 11 Mai 1943 de către Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc din Sibiu, pentru săvârşirea alegerii de protopop al Oltului şi în conformitate cu dispoziţiile Regulamentului în vigoare, de procedură la alegerea de protoppi în Arhepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu, am onoare a convoca la şedinţă Consiltul protopopesc, pe ziua de 1 Iulie a. c. ora 9 a. m. în cancelaria protopopească din Şercaia, pentău examinarea cererilor introduse la Concars şi pentru stabilirea tabloului de candidare la postul de protopop al protopopiatului Olt.

Totodată convocăm pe aceeaş zi, — 1 Iulie a. c. — Adunarea electorală protopopească, în biserica parohială din Şercaia la ora 10·30 a. m., la slujba Invocării Duhului Sfânt şt la deschiderea adunării electorale pentru săvârşirea alegerii ee protopop.

Sibiu, 8 Iunie 1943.

Profoereu: **Dr. Andrei Gâlea**
Comisar consistorial

(38) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreţ bisericesc, la Biserica ortodoxă română din parohia Hălchiu, protopopiatul Braşov, se publică Concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat,
2. Venitele locale,
3. Sesiune cantorală 5½ jugăre pământ arabil.

Concurenţii îşi vor înainta cererile însoţite de diploma de cântăreţi bisericesc dela Şcoala de Cântăreţi Dimitrie Cuntan, Sibiu, precum şi alte acte recomandatoare. Oficiului parohial din Hălchiu, prezentându-se în termen la Sfânta Biserică spre a fi cunoscuţi de credincioşi.

Hălchiu, 11 Aprilie 1943.

Văzut:

Dr. N. Stinghe adm. prot. — **Preot Ioachim N. Pura** paroh. preş. cons. parohial

Reuniunea culturală naţională a meseriaşilor români din Sibiu

Convocare

Membrii „Reuniunii culturale naţionale a meseriaşilor români din Sibiu" se convoacă la

Adunarea generală ordinară

ce se va ţinea *Duminecă în 20 Iunie* a. c., la ora 3 d. a., în localul Reuniunii din strada Brukenthal Nr. 17, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării.
2. Constatarea membrilor prezenţi.
3. Raportul general al comitetului şi raportul despre încheierea socotelilor pe anii 1941—1942.
4. Luarea la cunoştinţă a raportului general, aprobarea socotelilor şi darea absolutorului comitetului.
5. Alegerea comitetului.
6. Eventuale propuneri.

Sibiu, la 2 Iunie 1943.

Prot. **E. Cioran** prezident. — **Stefan Duca** secretar.

Intrucât nu se prezintă membri în număr suficient după statute la ora 3 d. a., adunarea generală se ţine cu ori câţi membri prezenţi ar fi în aceeaş zi şi în acelaş local la ora 3½ d. a.

Propunerile din afară trebue trimise comitetului Reuniunii cel puţin cu cinci zile înainte de adunarea generală.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae — Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 20 Iunie 1943 — Nr. 25

ROMÂNIA 25 BANI POSTA

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Telegraful R...

Organ național-bisericesc. **Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna**

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Praznicul dela Pelisor

Sfințirea bisericii celei noui

In ziua a doua a praznicului Pogorîrii Duhului Sfânt din acest an, I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru *Nicolae* a pogorît din Cetatea de reședință a Mitropoliei ardelene în mijlocul credincioșilor dela sate. O astfel de coborîre a ierarhului este împreunată totdeauna cu o bogată coborîre a darurilor sfințitoare asupra credincioșilor din parohiile noastre. In formă nevăzută limbile de foc ale Duhului Sfânt se coboară și astăzi asupra lumii prin Ierarhi, prin acești urmași direcți ai sfinților Apostoli.

Belșugul de soare și lumină, revărsată peste natura atât de surâzătoare, în urma adăpării din cupa dătătoare de viață a ploilor de vară, a contribuit mult la mărirea sărbătorii, la creșterea strălucirii praznicului dela Pelișor.

Primirea făcută I. P. Sf. Sale

Parohiile prin cari a trecut Ierarhul, urmat de suita Sa, au presărat flori pe cale și au urat Stăpânului bun sosit, căci «*bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului*».

La Ighișul-Vechiu, unde sosise întru întâmpinarea I. P. S. Sale și dl Prefect al județului Târnava-Mare, ca și la Bârghiș, dreptcredincioșii noștri creștini au împodobit drumul și casele pe lângă flori și ramuri verzi și cu covoare și tot felul de țesături și cusături artistice românești.

Pe hotarul comunei Pelișor un număr mare de călăreți, îmbrăcați în cele mai pitorești costume naționale, împodobiți cu flori și tricolor, cu steaguri și prapori, așteptau sosirea I. P. S. Sale și a celorlalți oaspeți. In sunet de clopote și încadrați de peste 40 voinici călăreți, Inalții oaspeți au fost conduși in parohie. Pelișorul era întreg îmbrăcat în haine de sărbătoare. Cele mai variate costume din localitate și din întreg jurul, cele mai artistice țesături și cusături au fost scoase de prin lăzile harnicelor gospodine pentru înfrumsețarea parohiei. Era manifestarea sufletului ortodox și românesc în tot ceeace are el mai curat și mai sărbătoresc, era primirea caldă și înălțătoare cum numai neamul nostru știe să primească. Doi protopopi, douăzeci de preoți și doi diaconi, îmbrăcați în ornate de liturghie, au ieșit cu crucea și cu sfânta Evanghelie întru primirea Stăpânului. Autoritățile L-au întâmpinat după datina veche și plină de simbol, cu pâne și sare. A vorbit în numele parohiei preotul Ilarion Muntean și în numele comunei Primarul. Le-a mulțumit tuturor I. P. S. Sa. Erau de față și reprezentanții celorlalte confesiuni.

Slujba sfințirii bisericii

După cuvântările de primire și prezentările de cunoaștere, I. P. S. Sa, urmat de massa de credincioși, veniți de prin toate parohiile apropiate și îndepărtate, s'a îndreptat spre noua biserică.

Clădirea, realizată în stil bizantin, se impune dela prima vedere. Este o înfăptuire măreață și destul de îndrăzneață pentru puterile unei parohii rurale.

Ajunși în fața bisericii s'a început îndată slujba sfințirii. Rugăciunile speciale și întreg ceremonialul târnosirii noului așezământ de închinare a impresionat puternic pe credincioși. Cei mai mulți dintre ei asistau pentru prima dată în viața lor la slujba specială de sfințire a bisericii și în general la slujbă arhierească. Plini de cucernicie credincioșii s'au rugat stăruitor lui Dumnezeu în tot timpul slujbei.

Cele două coruri, cel din Agnita, condus de preotul E. Pora și cel din Ighișul-Vechiu, condus de învățătorul Constantin, au cântat frumos; primul la slujba de sfințire și al doilea la sfânta liturghie.

Predica Arhipăstorului

La sfârșitul liturghiei I. P. S. Sa a vorbit poporului cu multă putere de convingere și cu tot atât de multă căldură sufletească. A arătat pe larg credincioșilor cât de mare este valoarea sufletului în comparație cu toate celelalte lucruri din lume, a arătat datoria creștinului de a purta grijă de îmbogățirea vieții sale sufletești, a arătat apoi semnificația creștină și rostul pedagogic al încercărilor prin care trec toate neamurile pământului în zilele noastre, precum și datoria ce o avem față de patrie și față de conducători. Prin istorioare și asemănări potrivite și prin întrebuințarea expresiunilor celor mai proprii înțelegerii sătenilor cuvântarea Inaltului Ierarh a fost deosebit de intuitivă, vie și bogată în roduri duhovnicești. Poporul, adunat în număr atât de mare încât chiar biserica cea nouă s'a dovedit neîncăpătoare, sorbea cu sete sfântă cuvântul de învățătură al Arhipăstorului. După atâtea ore de slujbă și după aproape o oră întreagă de predică nimeni nu arăta nici un semn de oboseală. Cuvântul înaripat și măestrit al I. P. S. Sale înălța sufletele tuturor spre cerul nădejdilor curate, făcând să uităm de cele ale trupului și ale vieții trecătoare.

Masa comună

După terminarea serviciului divin a avut loc în localul școalei primare o masă comună.

I. P. S. Sa a arătat, în vorbirea ținută și cu această ocazie, încrederea nelimitată pe care o are în viitorul Neamului și al Țării noastre, încrederea pe care o are și o avem toți în tinerețea și elanul Maiestății Sale Regelui Mihai I și în înțelepciunea și vitejia Domnului Mareșal Ion Antonescu, conducătorul Statului. Nici o putere din lume nu va fi în stare să ne împiedece realizarea idealului național și nici o pace nu va putea să dureze fără respectarea drepturilor noastre românești.

A subliniat calitatea neamului nostru care înalță și sfințește biserici în timp ce alte neamuri distrug locașurile sfinte și alungă pe Dumnezeu din sufletele lor.

A mulțumit vrednicului preot local și credincioșilor parohiei pentru străduința, pentru jertfa și dragostea arătată în munca de zidire a bisericii și în primirea făcută tuturor oaspeților.

Dl Prefect al județului, dl colonel Antohi a vorbit în numele județului Târn.-Mare, arătând bucuria deosebită pe care o simt toate autoritățile și cetățenii pentru prilejul de-a avea pe I. P. S. Sa ca oaspe distins în mijlocul lor.

Pr. consilier Dr. Sp. Cândea a mulțumit dlui Prefect, dlui Primar și în general tuturor autorităților administrative pentru ajutoarele date și pentru dragostea arătată față de lucrarea de zidire a casei lui Dumnezeu.

A mai vorbit păr. prot. dela Dumbrăveni, preotul greco-catolic dela Pelișor și reprezentantul bisericii evanghelice lutherane din localitate.

Ințelepțește a vorbit apoi harnicul nostru preot din Pelișor păr. Ilarion Muntean, mulțumind lui Dumnezeu pentru întreg ajutorul dat, mulțumind I. P. Sf. Sale pentru dragostea și osteneala de a fi venit și sfințit noua biserică și în general tuturor binefăcătorilor sfintei biserici și tuturor oaspeților veniți să se bucure împreună la acest praznic deosebit din parohia Pelișor.

Intoarcerea spre casă

Cu deplină mulțumire în suflet, pentru tot ceeace Dumnezeu a dăruit și oamenii au putut să realizeze cu acest ajutor de sus, I. P. S. Sa și suita care l-a însoțit, s'a întors spre reședința mitropolitană din Sibiu.

Trecerea Stăpânului prin atâtea sate, dela Pelișor și până la Sibiu, a fost un nou prilej de manifestare a dragostei credincioșilor față de Arhipăstorul lor și în acelaș timp un nou prilej ca I. P. S. Sa să împartă cu inimă caldă și cu mână largă părintească daruri duhovnicești fiilor săi sufletești. Multe sute de cărți de rugăciuni au fost sămănate direct de către I. P. S. Sa prin toate satele și pe întreg drumul întoarcerii spre casă. In special copiii și tinerii, întâlniți în această zi de sărbătoare pe ulițele satelor și pe drumurile câmpiilor înflorite, s'au împărtășit toți din aceste daruri ale Arhipăstorului.

Tot în acest drum I. P. S. Sa a ținut să se abată prin comuna Daia, jud. Sibiu, spre a vedea și a se interesa deaproape de biserica cea nouă, ridicată în această parohie.

Cu destule osteneli trupești dar și cu mari bucurii sufletești, cu semănături pline de sârguință dar și cu bogate roduri duhovnicești s'a încheiat misiunea I. P. S. Sale din ziua a doua a Praznicului Cincizecimii din anul Domnului 1943. Pentru tot ce s'a făcut dăm slavă lui Dumnezeu și rugându-L zicem: Intru mulți ani I. P. Sfințite Stăpâne, cu tot atâtea puteri de muncă și cu tot atâta dragoste pentru fii cei duhovnicești și în viitor ca și în prezent!

Pr. Sp. C.

Primatul spiritului în istorie

Războinl actual a stârnit discuții ample și pasionate cu privire la factorii dinamismului creator de istorie. In aceste discuții, cei mai mulți au pus apăsul pe economic, pe biologic sau pe tehnic, lăsând în umbră spiritul sau desconsiderându-l aproape total. Cum această poziție este foarte greșită și ca atare poate să aibă repercursiuni practice dezastruoase în viața unui neam, rândurile de față își propun s'arate locul ce i se cuvine spiritului în devenirea istorică. Ceeace vom face pornind dela cercetarea factorilor desvoltării istorice, pentru a putea plasa spiritul la locul cuvenit în ansamblul acestor factori.

Adevărata istorie este o colaborare armonică între Cer și pământ, între Dumnezeu și om cu toate condițiile desvoltării vieții acestuia. Factorul primordial și capital al istoriei este Dumnezeu, care prin creațiune și providență întemeiază posibilitatea vieții istorice. Căci existența și puterile creatoare de istorie ale omului, precum și toate celelalte elemente care constitue cadrul sau arena desfășurării evenimentelor istorice, se reduc în ultima instanță la creațiunea și pronierea divină a lumii. De aceea o istorie demnă de menirea omului nu-i posibilă fără Dumnezeu.

Al doilea factor constitutiv al dinamismului istoric este *omul* împreună cu toate elementele telurice care condiționează viața sa pe plan înalt. E adevărat, că zestrea naturală și posibilitatea activării acesteia în dinamism de credință și faptă istorică este un *dar* dela Dumnezeu, însă întrebuințarea acestui dar și ascultările față de chemările Cerului pronietor de istorie, sunt condițiuni care constitue un element integrant al vieții istorice, *elementul uman*. Prin urmare, fără om istoria nu se poate concepe.

In desvoltarea istorică, omul e angajat cu toată ființa și cu toate puterile sale sufletești și trupești. Cu alte cuvinte, în dinamismul creator de istorie e activ *întreg* omul, adecă și spiritul și biologicul din el.

Așa fiind, cheia care duce la deslegarea problemei ce ne preocupă este raportul dintre psihic și fizic, cele două componente fundamentale ale vieții umane. Definirea raportului

dintre acestea însemnează implicit definirea locului spiritului în viaţa istorică.

Potrivit precizării bergsoniene, între suflet şi trup există un raport de solidaritate reciprocă. Deaceea în viaţa pământească aceste două componente ale vieţii umane apar în raport de coexistenţă şi de interdependenţă funcţională corelaţională. Ele se condiţionează reciproc nu numai în însăşi intrarea 'n existenţă, ci şi 'n desvoltarea ulterioară şi 'n funcţiunile normale ale lor. Această desvoltare în condiţionalitate reciprocă însemnează că *colaborarea lor este un fapt normal şi natural, un fenomen organic şi dominant.* Funcţiunile lor sunt diferite dar condiţionate reciproc şi organic în desfăşurarea integrală armonică a vieţii omeneşti, încât *omul nu-i om întreg şi factor al desvoltării ietorice decât prin ambele elemente constitutive ale fiinţei sale.*

Cu toate acestea, calitatea ambelor de determinant reciproc al desfăşurării integrale şi armonice a vieţii omeneşti nu însemnează o egalitate ierarhică. Ca element primar şi principal al vieţii (el cuprinde în sine scânteia vieţii), *sufletul este elementul fiinţial şi creator al vieţii omeneşti* (el grupează materia în jurul său spre a da naştere unei fiinţe omeneşti), *trupul este numai un instrument al vieţii şi nicidecum un element fiinţial al vieţii şi creator de viaţă.* Prin urmare, *primatul îl deţine sufletul,* întrucât viaţa umană rezidă fiinţial în spirit şi nu în materie, în suflet şi nu în trup. Trupului îi revine calitatea de instrument al sufletului şi cu cât acesta va avea, în trup, un instrument mai apt pentru servirea la împlinirea unor funcţiuni normale mai înalte, cu atât vor fi realizate forme mai depline de viaţă. Evident, produsele spirituale depind fiinţial şi funcţional de suflet, dar depind funcţional şi de trup, care serveşte sufletului ca instrument de manifestare. Cu aceasta nu vrem să spunem că funcţiunile spirituale depind exclusiv de condiţiile fizice, ceeace ar contrazice adevărul că sufletul este suportul şi determinantul principal al spiritualităţii, iar trupul vine abea pe al doilea plan.

Aplicând aceste precizări la problema ce ne preocupă, constatăm că fapta istorică ţâşneşte din suflet, dar e condiţionată în producerea şi concretizarea ei de elemente spirituale, materiale şi psiho-fizice. *Ambianţa vitală, în care odrăsleşte şi se maturizează fapta istorică, o consitue spiritul şi materia totodată.* Instrumentul de factură superioară al dinamismului istoric este spiritul, iar materia numai un instrument inferior şi totuşi cu rol determinant în desvoltarea istorică. Cu alte cuvinte, în dinamismui uman al istoriei *suportul şi determinantul principal este spiritul,* iar rolul materiei deţine abia al doilea plan.

Baza istoriei adevărate este spiritul. «Eul» uman este — în colaborare cu Cerul — isvorul voluntar şi puterea creatoare de istorie. Adâncul sufletesc este puterea creatoare a omului, izvorul nesecat al vieţii omeneşti, de acolo creşte fapta umană printr'o colaborare continuă a condiţiilor şi împrejurărilor externe, care au o funcţiune de ocazionare şi care oferă instrumentul material de realizare practică. Din spirit vin impulsuri şi energii creatoare de istorie, dar puterile spirituale se manifestează prin trup şi se concretizează prin elementele materiale din lumea înconjorătoare.

De aceea e absurd să spunem, că fenomenele istorice se reduc exclusiv la spirit. Dimpotrivă, cauzalitatea imanentă a procesului de desvoltare istorică se datoreşte unui complex de elemente şi condiţii spirituale şi materiale care toate la un loc — influenţând concomitent, dar în mod şi grad diferit — dau o unitate organică sau vitală, care-i mediul vital al faptei istorice. *Factorul hotărâtor şi primordial rămâne spiritul,* care însă — deşi imaterial — prin trup răsbate în lumea exterioară şi-şi concretizează realizările puterilor sale prin elementele acesteia. Astfel este foarte justă afirmaţia lui Erich Seeberg: «Istoria este întâmptare spiri tualizată, după cum invers spiritul este deasemenea concret numai în întâmplarea istoriei«. (Menschwerdung und Geschichte. Stuttgart, 1938, pag. 4).

Dacă fenomenul istoric nu se poate reduce exclusiv la spirit, *atunci cu atât mai puţin la materie.* Căci ordinea spirituală creatoare de istorie e transcendentă realităţilor pur materiale. Fenomenul istoric nu-i un act mecanic şi inconştient al materiei însufleţite, ci *procesul liber şi conştient al personalităţii creatoare,* pe care materia nu-l poate naşte şi nici întreţine numai cu puterile sale proprii.

Elementul caracteristic al istoriei e conştiinţa şi libertatea, unde lipsesc, acolo nu-i istorie. Deaceea universul fizic şi animalele n'au istorie, pentrucă viaţa lor nu-i nici conştientă şi nici liberă, ci decurge inconştient şi memanic în baza unui proces natural. Ori, viaţa istorică e viaţa conştientă şi care se decide în fiecare clipă. Conştient de menirea istorică, omul se ridică, prin deciziune liberă, din sfera vieţii animalice în aceea a unei vieţi a spiritului. Viaţa cu adevărat istorică implică în sine, în mod inerent, hotărâri şi încordări eroice, o rupere din angrenajul unei vieţi ce decurge biologic . Dar viaţa istorică mai cere o înaltă spiritualitate şi credinţă. Prin acestea, ne ridicăm de pe linia orizontală a unei vieţi minore la înălţimea unui ideal şi la împlinirea istorică a umanităţii. Ori, toate aceste însuşiri cari definesc specificul vieţii istorice *nu se pot explica material şi nici nu se pot reduce exclusiv la materie.*

La lumina acestor precizări şi consideraţiuni, se observă limpede cât de eronată este *teza materialismului istoric,* care reduce cauzalitatea devenirii istorice şi a progresului cultural exclusiv la materie, la economic. Nu ideile morale, juridice sau filosofice determină mersul istoriei universale şi desvoltarea culturală, ci relaţiile sau împrejurările economice. Acestea-s impulsul propriu şi cauza ultimă a transformărilor sociale. Ascenziunea istorică şi culturală e condiţionată direct de urcarea continuă a puterilor de producţie. Morala, dreptul şi filosofia n'au desvoltare de sine stătătoare, ci-s numai diferite forme în care se reoglindeşte, în conştiinţa contimporanilor, felul actual de producţie a bunurilor.

Dar teza aceasta nu rezistă deloc criticii obiective. Pe lângă consideraţiunile de mai sus care constitue un criteriu de apreciere a acestei teorii, mai observăm următoarele: 1. Ideile înalte, care arcuesc cupola concepţiei spiritualiste de viaţă, au o influenţă puternică asupra activităţii umane şi anume *independent* de împrejurările economice. Căci condiţiile economice se schimbă din loc în loc, iar religia şi moralitatea sunt un bun comun al tuturor oamenilor. Nu numai atât, ci istoria ne arată că de cele mai multe ori ideile religios-morale au fost cauza adâncă a schimbărilor economice şi sociale. De pildă, întreaga viaţă economică şi socială a poporului evreu a fost condiţionată şi purtată de o credinţă religioasă. Iar ivirea creştinismului a schimbat radical fizionomia economică şi socială a lumii. Să ne gândim numai la învăţătura despre datoria şi valoarea muncii, la desfiinţarea sclaviei, la ridicarea demnităţii femeii, la reorganizarea familiei şi la crearea diferitelor instituţii de caritate şi milă creştină. Aşa încât, dacă cercetăm întreagă istoria, observăm că ideile religioase şi morale au determinat mersul desvoltării omenirii cel puţin tot aşa de mult ca şi împrejurările economice.

2. Teza materialismului istoric uită că viaţa spiritual-morală are condiţiile ei proprii de existenţă şi că urmează propriile-i legi. Dovadă despre aceasta, este şi faptul că tradiţiile şi obiceiurile popoarelor au rămas aceleaşi, cu toate schimbările economice din viaţa lor.

Slăbiciunea concepţiei materialismului istoric constă în accentuarea unilaterală şi exagerată a rolului materiei şi economicului în desvoltarea istorică, dar mai ales în eliminarea totală a puterilor spirituale din procesul de desvoltare istorică şi culturală a omenirii.

Mai puţin grave şi totuşi eronate sunt şi teza tehnicismului şi aceea a biologismului. Nici tehnica şi nici biologicul nu primează în dinamismul creator de istorie. Căci în tehnică principalul este invenţia, care-i un produs al spiritului, iar pe de altă parte, în războiu de pildă, mijloocele tehnice cele mai desăvârşite rămân neputincioase şi infructuoase fără spiritul combatant şi eroic al soldatului. Cât priveşte biologismul, viaţa, oricât de bune condiţii de desvoltare ar avea, fără ancorarea în spiritul religios nu-i dinamică şi mai ales nu atinge un ideal înalt; biologismul îmbinat cu rasismul, foarte înrudit lui, cade în egoism, antropocentrism, ateism şi sterilitate.

In concluzie, fără a neglija sau diminua rolul materiei, trebue să spunem: *Dinamismul creator de istorie rezidă primordial în spirit; el este factorul fundamental şi principal şi ca atare el deţine primatul.*

Aplicând această concluzie la neamul nostru, ne dăm seama cât de justă este afirmaţia unei proeminente personalităţi a vieţii noastre bisericeşti şi naţionale, că *chezăşia biruinţei noastre depline şi definitive este păstrarea sufletului românesc în plenitudinea integrală a spiritualităţii sale specifice.* Aceasta ne garantează supravieţuirea în istorie şi asistenţa Proniei divine în făurirea destinului istoric al neamului românesc.

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

Citiţi şi răspândiţi

Revista Teologică

Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească. Apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE al Ardealului. Redacţia şi Administraţia: Sibiu, Academia teologică „Andreiană". Redactor Prof. Dr. Grigorie T. Marcu Abonament anual, Lei 560.

FOIŞOARA

Nu vă potriviţi veacului acestuia

Studenţilor mei

— Ce cauţi tu în astă lume, inimă trudită, frunte crestată de griji, tinereţe adeseori prea tristă pentru primăverile vârstei tale?

Istoria omenirii, dragii mei prieteni de sbucium şi gând înnoitor, e plină de urmele întinate ale atâtor inşi cari n'au avut nici un răspuns la această întrebare, ceni se pune masiv, categoric, brutal uneori fiecăruia din noi, în momentul de răscruce al ivirii zorilor maturităţii. Sau dacă au avut unul, articulat cu promptitudinea uşuratică ce nu mai poate fi virtute, cu atât mai rău. Tot atât de promptă şi de necruţătoare a trebuit să fie şi răsplata ce şi-au agonisit-o.

Tinereţea, spunea de-unăzi, la Universitate, luminatul nostru Chiriarh, este vârsta deciziunilor cari hotărăsc definitiv linia de orientare ulterioară a întregei vieţi. Şi cu drept cuvânt,

Et in Arcadia ego... Am trecut şi noi, povăţuitorii voştri de fiecare clipă, prin această zodie fericită, mai prielnică decât oricare alt anotimp al vieţii temerarelor încordări în adâncuri cari clarifică irevocabil chipul văzut şi tainic al omului copt de după aceea. Aici, înaintea acestei mese întinse de pe faţa cărela ţi se îmbie spre alegere paie, fân, argint, aur, pietre scumpe, îţi dai seama că dacă'n leagăn deschizi doi ochi mari asupra lumii, abia la tinereţe — acest prag al maturităţii — vezi cu adevărat lumea. Fericiţi sunt cei ce o văd aşa cum e! Şi mai fericiţi sunt cei ce pornesc a-i bătători cărările hotărâţi să nu se potrivească umblărilor ei, nici în ruptul capului.

E aşa de frumoasă lumea, dragii mei, pentru-că Dumnezeu a făcut-o. E frumoasă ca un soare înălţat pară de foc la răsărit. Dar şi tristă ca un asfinţit. Pentru unii; pentru cei mai mulţi; poate pentru cei mai buni dintre noi. Să nu vă înşele aparenţele: cei mai rumeni obraji — obrajii îngerilor şi ai sfinţilor cari bine au plăcut Domnului..., dar şi ai oamenilor cari li se aseamănă mai mult decât îşi pot îngădui s'o arate semenilor lor — acopăr prea adeseori tristeţi fără număr, dureri de nespus, doruri fără leac. Pentrucă lumea aceasta ca şi soarele — cu care am comparat-o — poartă urme de întinăciune, de provenienţă ulterioară actului zidirii ei. Petele din soare se refuză vederii omului de rând. A trebuit să treacă vreme 'ndelungată, să fie construite aparate optice de uluitoare precizie şi de dimensiuni cu adevărat astronomice până să se ajungă la descoperirea şi desenarea lor aproximativă. Şi chiar de-atunci încoace, cu toate că aceste aparate au devenit oarecum obiecte de comerţ, la 'ndemâna — hai să zicem! — tuturor, nu le poţi afla pe toate răzoarele şi nici nu le poţi manevra ca pe orice marfă de tarabă. Trebue să cercetezi un observatoriu bine utilat şi să recurgi la serviciile specialiştilor, dacă ţii cu orice preţ să le vezi cu ochii tăi. In caz contrar, te mulţumeşti cu ceeace ţi se spune într'o sală de curs, cmpletând expunerea teoretică, dacă-i posibil, cu ceva proiecţiuni, schiţe, desene, ilustraţii moarte şi desluşirile cărturăreşti pe cari pasiunea frecventării asidue a bibliotecilor nu le refuză nici unui cunoscător al buchilor. Dar chiar şi'n cazul posibilităţilor minime de informaţie — cazul nostru, al mai tuturor — cui i-ar trece prin minte să pună la îndoială cuceririle făcute pe acest tărâm de ştiinţele exacte? Aud răspunsul pe care-l daţi: nimănui!

Petele lumii? La fel!

Le văd mulţi, dar mulţi confundă petele din soare cu umbrele pe cari nouraşi trecători le aştern pe faţa soarelui. Unora, lumea le apare — le pare! (simt nevoia acestei rectificări) — tristă şi rea pentru că nu le oferă toate — sau nimic din — plăcerile jinduite de nesaţiul lor vital. Altora, dimpotrivă: ea îmbie prea multe prilejuri la dezaxare, la descumpănire, cari îi sfrivesc pe cei ce nu ştiu să le reziste la vreme şi cu destulă tărie. Numai aceştia văd cu adevărat insuficienţele „veacului" pe care-l deplânge şi-l detestă şi. Apostol Pavel, numai creştinii adevăraţi, cari s'au desbrăcat de propriul eu egoist şi de totă grija cea lumească. Ei mânuesc fără greş telescopul concepţiei de viaţă creştine, care le permite să vadă oricând — să vadă fără greş — scăderile lumii acesteia. Ei nu exagerează niciodată şi nu ocolesc nici când nici un aspect disgraţios al acestei crude realităţi. Ei au la'ndemână cumpăna de precizie a judecăţii pe care Hristos însuşi a rostit-o la adresa veacului acestuia, fie direct, fie prin privilegiaţi ai revelaţiilor Sale de talia sfântului Apostol Pavel. Şi — ceea ce este mai important — n'o lasă să ruginească.

*

Minunea alegerii Apostolilor, minunea mântuirii lumii

— Predică la Dumineca a doua după Rusalii —

Iubiţi credincioşi,

Lumea veche şi în special cărturarii şi rabinii lui Israil spuneau că din cele şapte mări, pe care le-a creat Dumnezeu în lume, cea mai frumoasă, cea mai minunată şi cea mai fermecătoare este marea Galileii. Pentru sublimitatea ei Dumnezeu a rezervat-o exclusiv pe aceasta pentru Sine.

Pe malurile acestei mări, care era într'adevăr podoaba lumii vechi, se preumbla într'una din zile Mântuitorul. Nu venise ca să se recreeze, nici să-şi piardă privirile pe luciul liniştit al apelor, nici să admire palatele strălucitoare, înălţate la marginea mării şi nici măcar să se înveselească în mijlocul naturii, cultivată cu toată'ingrijirea. Nu!

Iisus Hristos a venit să-şi aleagă urmaşi, să înroleze apostoli, să rânduiască vestitori ai Evangheliei. Şi de pe malul mării Galileii şi-a ales pe cei dintâi patru ucenici, pe cele două perechi de fraţi, pe Simon şi pe fratele său Andrei, precum şi pe Iacób împreună cu fratele său Ioan, fiii lui Zevedei. Alegerea aceasta a fost temelia zidirii unei lumi noi, a fost începutul întronării împărăţiei lui Dumnezeu în lume, a fost cel dintâi pas de înrolare a luptătorilor pentru răspândirea luminii cereşti în mijlocul întunerecului din lumea pământului.

Şi în această alegere — ca de altfel în toată viaţa şi activitatea Mântuitorului — constatăm un fenomen interesant, un lucru minunat şi anume: Iisus Hristos nu-şi alege ucenicii Săi dintre înainte stătătorii societăţii de atunci, nici dintre vitejii luptători din armată, nici dintre cei ce aveau nesfârşite bogăţii, nici dintre vestiţii înţelepţi ai timpului, nici chiar dintre cărturarii de atunci si cu atât mai puţin dintre cei sătui şi mulţumiţi, cărora puţin le pasă de alte împărăţii, căci împărăţia lor a venit de mult. Nu, pentrucă Hristos cunoştea toată psihologia acestor clase sociale, ştia prejudecăţile acestor oameni, ştia măsura în care ei sunt legaţi de deşertăciunile vieţii trecătoare şi totala lor incapabilitate de a se deslega de ele şi a se face crainicii unei lumi noi.

Iisus Hristos „şi-a ales apostolii din prostimea Galileii" şi cu aceşti oameni simpli după port şi după vorbă, dar mari în credinţa lor curată, a cucerit lumea. „Pe aceşti pescari ce-ar fi murit în paragina Capernaumului fără ca nimeni, poate doar vecinii, să fi ştiut de seama lor, Iisus i-a schimbat în sfinţi pe cari oamenii îi pomenesc până azi în rugăciunile lor". Totdeauna omul mare e creator de suflete mari, iar în cazul de faţă când omul este şi Dumnezeu adevărat se face a doua creaţie a lumii întregi. Istoria ne arată că omul mare a descoperit totdeauna dintr'un popor adormit pe cei în stare să l trezească; dintr'un popor fără vlagă, pe războinici; dintr'un popor neluminat pe luminători. *Oricând se aprinde focul, dacă se găseşte o mână care să-l ştie aprinde.* Când se arată pe zarea lumii un David îşi află îndată Ghiborimii, un Agamemonon Eroii, un Artur Pairli, un Carol cel Mare Paladinii, un Napoleon Mareşalii" [G. Papini: Viaţa lui Hristos, pag. 90—91] şi Iisus Hristos, acest Om şi Dumnezeu adevărat, pescarii Săi minunaţi.

Deci pentru un popor şi pentru mântuirea lui vremea nu este niciodată prea târzie. Se aşteaptă numai ivirea izbăvitorului, se aşteaptă ivirea făcătorului de minuni şi mântuirea se realizează îndată. Iisus Hristos prie minunea alegerii Apostolilor Săi din rândurile oamenilor simpli de pe malurile mării Galileii a făcut începutul minunii celei mari de mântuire a lumii întregi

Fraţi creştini,

Trăim vremuri de răscruci. Bunuri în care lumea a crezut cu pasiune se dovedesc fără nici o valoare. Puteri care păreau nebiruite se prăbuşesc fără rezistenţă. Prieteniile care păreau nedespărţite se transformă peste noapte în duşmănii de moarte. Vrăşmăşii care până ieri nu se îmcăpeau se împerechează şi se împreună astăzi ca să surpe pe alţii. Totul se mişcă, totul se clatină, nimic nu mai este statornic sub picioarele lumii de astăzi. Se năruieşte lumea care a fost clădită cu superficialitate din deşertăciuni, pe valuri de nisip... şi se vor prăbuşi cu siguranţă şi puterile care se reazimă pe îngâmfare. pe înşelătorie şi pe minciună.

Fără chiagul credinţei în Dumnezeu şi fără pasiunea unui ideal superior, care să robească toate puterile individului şi toate puterile naţiunii, înfiripările minţii omeneşti şi toate şubredele combinaţii şi realizări, se împrăştie totdeauna în bătaia vânturilor protivnice, se năruie — mai curând sau mai târziu — sub loviturile puternice ale adevărului.

Cucernici creştini,

In mijlocul nestatorniciei de azi, în mijlocul nesiguranţei generale în care trăim, există totuşi un punct solid de care ne putem anina nădejdiile de izbăvire în orice clipă a vieţii noastre. Această statornicie e Isus Hristos cel veşnic nebiruit, este Mântuitorul, care aleargă continuu pe maluri de mări să-şi caute urmaşii. Spre El să ne îndreptăm deci gândurile, spre El să ne îndreptăm sufletele şi pe El să-L rugăm cu toată căldura inimii noastre zicând:

Doamne Isuse Hristoase Dumnezeul nostru cel care Te-ai milostivit şi prin patima Ta cea sfântă ai mântuit din cumplita robie a păcatului întreg neamul omenesc, milosteveşte-Te şi în clipa de faţă şi trimite darul Tău asupra noastră! Copleşeşte, Doamne, cu iubirea Ta de oameni mulţimea greşalelor noastre şi nu Te uita la fărădelegi, că de te vei uita la fărădelegi, Doamne, Doamne, cine va putea suferi astăzi?

Mântuitorule bune, care ai ales din mijlocul lumii pe cei doisprezece Apostoli, prin care ai condus Biserica şi ai biruit lumea, alege Doamne, din mijlocul neamului nostru pe cei mai buni, pe cei mai plini de credinţă, pe cei mai luminaţi şi mai însufleţiţi îndrumători ai sufletului şi prin ei şi pentru vrednicia lor dăruieşte-ne Doamne, fericire adevărată în ţară mare şi curat românească şi mântuire veşnică în împărăţie dumnezeească. Amin.

Pr. Sp. Cândea

Şezătoare ostăşească

Şcoala de subofiţeri de Cavalerie de sub comanda dlui Lt.-Colonel Isăceanu V. a organizat o foarte reuşită şezătoare ostăşească Sâmbătă 12 Iunie c.

Partea primă a programului a cuprins coruri religioase executate de corul elevilor subofiţeri sub conducerea viguroasă a C. Părinte Diacon A. Scurtu. Drept omagiu pentru munca depusă în cadrele şcolii pe teren cultural, elevii au oferit C. Diacon A. Scurtu o frumoasă icoană. In aplauzele sălii arhipline C. Sa a sărutat icoana primită,

In partea a doua a programului elevii şcoalei s'au distins prin cântece populare şi patriotice, prin declamări şi prin piese naţionale de război şi de cinstire a eroilor căzuţi dela Prut la Odesa, la Sevastopol, la Stalingrad.

Totul a culminat în punctul final *România Nouă*, în care s'a arătat grafic prin hărţi prezentate pe scenă precum şi prin mărturisiri ostăşeşti, cari sunt vrerile şi aspiraţiunile noastre de viitor. S'a creat o atmosferă de caldă însufleţire în întreaga asistenţă, programul încheindu-se în frenetice aplauze. Felicităm şcoala şi comandantul cari poartă astfel de aspiraţiuni în suflet.

G. Benescu

Svonul umple întâi târgul, dar curând îl face să şi ardă

Expoziţia de copii din Răşinari

Despărţământul «Astra» Sibiu, în înţelegere cu intelectualii şi conducătorii comunei Răşinari, au organizat o expoziţie de copii care s'a desfăşurat după un bogat şi instructiv program, în ziua întâia de Rusalii.

Intâia expoziţie de acest fel în Răşinari, s'a ţinut în anul 1912. Cea de a doua, dela praznicul Rusaliilor, a avut acelaş caracter românesc, cultural şi social, cu nimic mai prejos ca cea dintâi. Interesul ţărănimii noastre faţă de îngrijirea copiilor creşte în raport cu progresul general. Sfaturile ce se dau zi de zi de cei chemaţi în privinţa îngrijirii copiilor: ca sămânţa cea bună, află ţarina primitorul, care aduce rod cinstit. Se cultivă şi se propagă de conducătorii fireşti ai satelor noastre aceleaşi virtuţi de totdeauna, care au susţinut neamul în trecut şi-l vor susţinea şi în viitor: legea, limba şi obiceiurile. Noţiunile de igienă pe cari trebue să le cunoască mai în deaproape mamele, sunt tot mai mult asimilate şi urmate.

Cu acest prilej au descins dela Sibiu, dnii: Insp. şcolar reg. Silviu Ţeposu, preşed. desp. «Astra»; Dr. I. Cosma, insp. Sanitar; Prof. I. Isacu, casierul desp.; Dr. Gh. Popovici, prof. uuiv,; I. Vuia, prof. univ.; N. Rădulescu-Dobrogea, insp. adm. cu dna: Prot. stavr. E. Cioran ş. a.

Mamele cu copii între 1-3 ani, erau înşiruite în faţa Căminului Cultural, în număr de 123. S a alcătuit comisia examinatoare din dnii: Dr. Gh. Popovici; I. Cosma; I. Blaga, Dna Rădulescu. S'au distribuit următoarele premii: Diploma cl. I la 3 copii; diploma cl II la 38; câte 500 Lei la 69; câte 1.000 Lei la 8; câte 3.000 Lei la 5 copii — în suma totală de Lei 60000. In afară de această sumă la care au contribuit desp. «Astra", comuna politică, Biserica ş. a., trei familii anonime, au dăruit câte o vacă cu lapte la o familie cu 8 copii: la o văd, din războiu, cu 2 copii: şi la o alta cu 3 copii a cărui soţ e dispărut în valoare totală de Lei 115.000. — Fapta celor trei familii anonime, cu dare de mână, e şi creştinească şi românească şi orice laudă e de prisos. Am înţeles, că se mai află familii cari vor urma exemplul celor trei pentru a venii în ajutorul celor ce în aceste vremuri grele se luptă cu existenţa zilnică.

După premiere a urmat în sala arhiplină a Căminului Cultural producţiunea corală, culturală, deschisă de preşed eocal al «Astrei" păr. I. Brote. Producţiunea încadrată cu cântece, jocuri, declamări din partea elevilor dela grădiniţa de copii; şcoala primară; Corul de adulţi «Sf. Gheorghe» apoi dansuri naţionale de feciorii satului ş. a. au făcut

---

Aţi desprins, iubiţi studenţi teologi, — sunt sigur! — tâlcul acestui sbor de gând plecat la picioarele Crucii. Strădania noastră, a profesorilor voştri, urmăreşte să vă înlesnească zi de zi cunoaşterea aprofundată a acestei concepţii de viaţă, să vă ajutoreze întru improprierea ei organică, devenind pentru voi o a doua natură: natura majoră, biruitoare aici şi pretutindenea, acum şi totdeauna, pe toată durata vieţii voastre şi în împrejurările cele mai neprielnice mărturisirii făţişe, netemătoare de lanţuri şi de sabie, a adevărurilor lui Hristos.

Este aceasta doar întâia etapă a muncii înnoitoare de suflet care se desfăşoară înlăuntrul instituţiei noastre. Cealaltă, pe care aş intitula-o a controlării rezultatelor ei — o străbateţi a nu ştiu câta oară în acest an şcolar de ieri dimineaţă. E rândul duhovnicului, aşa dar şi al profesorilor constituiţi în rugători către Dumnezeu pentru iertarea greşalelor voastre, să verifice sporul apropierii voastre de Hristos, la bucuriile de negrăit ale căreia nu numai noi, ci mai ales El, Domnul cerului şi al pământului, vă chiamă mereu.

E vremea pocăinţei voastre pentru tot ce aţi greşit cu cuvântul sau cu fapta, cu lucrul sau cu gândul. E sorocul uşurării de povara păcatelor cari eventual v'ar sbârci frăgezimea tinereţii...

...Şi al hotărârii năprasnice de-a nu mai pleca urechea la şoaptele lor amăgitoare.

Repet o veche povaţă când vă spun că trebue să vă siliţi a tinde mereu, vizibil de zor, spre statura bărbatului desăvârşit pe care l-a întruchipat Hristos şi l-au reactualizat — la diferite soroace ale erei noastre — sfinţii cari bine au plăcut Domnului. Asta, cu atât mai vârtos cu cât acum, ca şi alte dăţi — mai insistent ca oricând — toţi ochii sunt aţintiţi asupra noastră. Lumea s'a cam săturat de oraţiile umflate ale profesioniştilor unei politici decăzute de mult dela nivelul ei iniţial de artă făuritoare a binelui obştesc, pentru că ele s'au dovedit a fi sălcii şi goale de sens, şi mai ales în flagrantă contradicţie cu ticălosul stil de viaţă al autorilor lor. Gândiţi-vă bine — o spun pentru noi, şi de aceea numai între noi — că într'o bună zi ea ar putea să întoarcă spatele şi predicilor noastre — şi din pricina noastră să asvârle cu pietre în altarele pe cari Hristos se preamăreşte din veac. Spectacolul acesta dezolant — vă întreb — câţi dintre voi l-aţi putea suporta?... câţi aţi putea supravieţui desgustătoarei ruşini şi costisitoarei dureri de a-l vedea pe Hristos bătut, scuipat, pălmuit şi pironit pe cruce — a câtă oară? — de astă dată din pricina noastră, a tuturor celor ce ne gătim să-L servim — şi nu să-L răstignim?

N'aş vrea să mi se reproşeze că agreez expresiile „tari" când spun că detest clerul sinucigaş pentru că, după a mea smerită părere, o asemenea calamitate nu-mi pare exclusă. Hristos însuşi a precizat că păcatul unui salt în vâltoare, cu piatra atârnată de gât, e mai lesne de ispăşit decât smintirea unuia din număroşii fraţi mai mici ai Săi, cari numai atunci dobândesc folosinţă spre mântuire când predicile „gurilor de aur" sunt întregite de conduite corespunzătoare. Mai precis: de o conduită. Căci pentru un preot — de facto sau in spe-nu pot exista mai multe conduite, decât prin abatere dela linia severă a comportării lui în lume, prin abuzuri pe cari Hristos nu le-a încurajat nici când, pentru că nu putea să le încuviinţeze.

Şi această comportare, iubiţi studenţi teologi, este egală cu propoziţia paulină: „Nu vă potriviţi veacului acestuia!" (Romani 12, 2). Nu c'ar fi din samă afară de rău, dar nu face voia lui Dumnezeu.

Vai celor ce văd în ea o interdicţie — şi nu un îndemn. Unii ca aceştia n'au apucat să priceapă cât de plăcută este înaintea Domnului hotărârea liberă şi conştientă de a se alia cu El împotriva duhului răutăţii care suflă peste scoarţa pământului, împietrind sufletele oamenilor şi înverşunându-i pe unii împotriva altora.

Am cetit undeva, azi noapte — nu întâia oară — tâlcul exact al acestui îndemn paulin. Scria acolo, că strădania aceasta de înfruntare categorică a deprinderilor dubloase cari cutreeră lumea în căutarea de victime docile, trebue să fie de durată: „Dară nu o sumă de zile cere dela noi Pavel, ci prefacerea întregei noastre vieţi".

Şi sf. Ioan Hrisostom — căci de el era vorba — adaugă cu vizibilă amărăciune: „Noi însă, ne întoarcem la prihana de dinainte, şi după tinereţea câştigată prin har ne pregătim noi înşine, prin păcate, bătrâneţea de dinainte".

Iubite student teolog şi drag tânăr prin vârstă şi vigoare: îngenunchează sub epitrafil şi uşurează-te de toată prihana vieţii tale. Inima mea — şi-a tuturor dascălilor tăi, cari, te-asigur, stau mereu aproape de a ta — vor să te ştie proprietar al eternei tinereţi câştigate prin har.

Vrei şi tu?

Ştiu că vrei — şi că nu eziţi să ţi-o agoniseşti ca s'o păstrezi deapururi.

Dr. GRIGORIE T. MARCU

cea mai bună impresie de stăruința neobosită a corpului didactic dela școalele locale.

A urmat conferința foarte instructivă a dlui prof. Dr Gh. Popovici despre natalitate și mortalitate cu privire la situația locală. Spre a ilustra progresul sau regresul, a prezentat hărți și situații grafice.

Președ. desp. de S. Țeposu, a lămurit necesitatea și folosul acestor expoziții, prin calde și înflăcărate cuvinte, cu considerare la lupta și realizarea drepturilor noastre naționale. Au mai vorbit dl Rădulescu — Dobrogea; prot. E. Cloran, care transmite tuturora înalta binecuvântare arhierească a I. P. S. Sale Mitropolit Nicolae al Ardealului; apoi primarul B. Dancășiu, care mulțumește în numele comunei oaspeților cari au descins în comună, înălțând valoarea serbării.

Laudă se cuvine tuturora: preoți, învățători, primar, notar, medic și tuturor conducătorilor cari au ostenit pentru reușita serbării și i onorează deopotrivă pentru munca depusă, ca aceasta expoziție a doua, să fie la înălțimea celei din trecut.

C.

De ziua cărții

Cu prilejul zilei cărții, în 7 l. c., P. S. Sa Episcopul *Nicolae Colan* al Clujului scrie, în *Tribuna* din acel oraș, următoarele:

«*Toate zilele anului s'ar cuveni să fie ale cărții. Fiindcă ceeace-i lumina și căldura soarelui pentru trupul făpturilor lui Dumnezeu, este lumina și dulceața cărții pentru sufletul oamenilor.*

O viață superioară, după chipul și asemănarea lui Dumnezeu nu poate ti zidită decât cu povețele cărții celei bune, în primul rând, firește, cu nevestețita înțelepciune a Scripturilor Sfinte.

Si totuși, nici măcar cărturarii nu păstrează — cu toții — neîntrerupta legătură cu cartea, fiindcă aspra lege a trebuințelor trupești le confiscă și lor aproape tot răgazul vieții.

In ziua cărții întreaga obște iubitoare de lumină e chemată să-și aducă aminte de cuvântul Domnului, după care „nu numai cu pâine va trăi omul...».

Ziua cărții îi aduc aminte scriitorului, că talentul e un dar dumnezeesc; de aceea nu se cuvine să fie ținut fără rodire, dar nici nu e îngăduit să fie tăvălit în noroi.

Librarului îi aduce aminte că nu e numai un negustător, ci și un misionar: un fel de diacon al scriitorului-preot.

Iar pe cititori îi povățuește cu sf. apostol Pavel: „Toate să le ispitiți, ce este bun să țineți" (I Tes. 5, 21).

INFORMAȚIUNI

Știre personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat Mercuri, 16 VI c. la București, pentru a rezolva mai multe chestiuni bisericești importante. Sâmbătă, 19 VI c. I. P. S. Sa s'a întors la reședință.

P. S. Episcop Nicolae Colan la Sibiu. *Joi 17 lunie c. la orele 18 a sosit la Sibiu P. S. Episcop* **Nicolae Colan** *venind dela Cluj peste Alba-Iulia.*

La reședința mitropolitană P. S. Sa a fost întâmpinat, în absența I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, plecat la București, de consilierii arhiepiscopești în frunte cu I. P. C. Sa Păr. Vicar Teodor Scorobeț și de profesorii Academiei teologice.

Dela Alba-Iulia la Sibiu, P. S. Sa a fost însoțit de Păr. prof. Dr. Grigorie T. Marcu.

Serbare măreață s'a desfășurat recent în Caransebeș, cu prilejul desvelirii monumentului de bronz înălțat în Parcul orașului întru pomenirea generalului *Ion Dragalina*, eroul dela Cerna și Jiu din marele război al întregirii neamului. P. S. Sa Episcopul Veniamin al Caransebeșului, și alți distinși vorbitori, au subliniat, în cuvântările lor, personalitatea viteazului general bănățean.

Ziarul „Ardealul", organizează o *șezătoare literară*, în sala Teatrului Municipal din Sibiu, în 24 Iunie 1943, ora 18, cu un bogat program, în care scriitori ardeleni vor citi din operele lor, ear dl *Ghiță Pop*, fost ministru, va vorbi despre „România în fața Europei Noui". Intrarea benevolă.

In ajutorul familiilor ostașilor de pe front. *Consiliul de Patronaj ne cheamă pentru ziua de* **Duminecă 20 Iunie 1943**, *să ne oferim obolul în ajutorarea familiilor eroilor plecați la datorie pe front. Acești viteji trebue să știe că neamul întreg poartă de grijă de cei dragi ai lor de acasă, — de copiii lor și de familiile care sufăr în lipsa celor duși. Recunoscători față de jertfele ostașilor, împlinim o creștinească și românească datorie alinând lipsurile celor de acasă și ocrotindu-i cu toată râvna.*

ȘTIRI LOCALE

8. *Duminecă în 20 Iunie 1943*, servesc: prot. Mih. Neagu, prof. Aurel Nanu și dir. Dumitru Călugăr; diaconii: Ioan Circov și Simion Macarie. *Predică: prof. Aurel Nanu.* După masă la ora 4, predică la Oastea Domnului *preotul Dr. Cornel Sârbu* dela parohia Sibiu-Treistejari.
9. *Joi în 24 Iunie 1943 la Nașt. Sf. Ioan Botezătorul* servesc: Prot. Mihail Neagu, cons. Ioan Rujdea și Ștefan Morariu; diaconi: Simion Macarie și Nicolae Petrescu. *Predică: Prot. Mihail Neagu.* După masă la ora 4 predică la Oastea Domnului *duhovnicul Nicodim Belea* dela Academia teologică.

AVIZ

I. **La școalele confesionale secundare din Arhiepiscopia ortod. rom. de Alba-Iulia și Sibiu sânt vacante următoarele catedre:**

A. *La liceul «A. Saguna din Brașov:*
1. Catedra de religie Nr. 1.
2. „ „ limba română Nr. 3.
3. „ „ „ latină-elină Nr. 6.
4. „ „ matematică-fizică Nr. 16.
5. „ „ limba italiană Nr. 22.
6. „ „ igienă Nr. 23.

B. *La liceul «A. Iancu» din Brad.*
1. Catedra de limba română Nr. 14.
2. „ „ „ „ „ 15.
3. „ „ „ franceză Nr. 6.
4. „ „ „ germană „ 7.
5. „ „ „ italiană Nr. 8.
6. „ „ geografie Nr. 10.
7. „ „ matematici Nr. 12.
8. „ „ matem. și fizică Nr. 13.
9. „ „ desemn și caligr. Nr 16.
10. „ „ muzică Nr. 17.
11. „ „ medic școlar.

C. *La Scoala normală de băeți „A. Saguna" din Sibiu:*
1. Catedra de limba germană
2. „ „ științe naturale.
3. „ „ „ agricole.
4. „ „ muzică.
5. „ „ educație fizică.

D. *La Scoala normală de fete «A Saguna» din Sibiu:*
1. Catedra I-a de științe pedagogice.
2. „ II-a „ „ „
3. „ de istorie.
4. „ „ matematici.
5. „ „ științe agricole.

E. *La școlile confesionale greco-catolice din Blaj:*
1. Catedra I-a de religie ortodoxă.
2. Cat. II-a de religie ortodoxă.

II. **Pentru suplinire sânt libere în cursul anului școlar 1943/44 (dacă se menține situația din anul școlar 1942/3) următoarele catedre:**

A. *La liceul «A. Șaguna din Brașov:*
1. Catedra de limba franceză.
2. „ „ limba latină.
3. „ „ matematici.
4. „ „ limba română.

B. *La Școala normală de băeți «A. Șaguna» din Sibiu:*
1. Catedra de religie.

III. **Ore libere pentru suplinire sânt:**

A. *La liceul «A Șaguna» din Brașov:*
1. Ore de religie 5.
2. Ore de limba germană 7, care împreună cu alte ore vor forma o catedră complimentară.
3. Ore de istorie 4.
4. „ „ geografie 6.
5. „ „ științe naturale 8.
6. „ „ desemn 5.

B. *La liceul «A. Iancu» din Brad:*
1. Ore de fizico-chimie 8.
2. „ „ religie 4.
3. „ „ limba franceză 5.
4. „ „ „ germană 4.
5. „ „ „ italiană 4.
6. „ „ fizică 3.

C. *La Școala normală de fete «A. Șaguna» din Sibiu:*
1. Ore de contabilitate și cooperație 5.

Cei care doresc să ocupe sau să suplinească la școalele noastre catedre sau ore, vor înainta până la sfârșitul lunei Iunie a. c., Consiliului arhiepiscopesc, ort. rom. din Sibiu cereri însoțite de actele necesare pentru numiri, precum și de propunerea Direcțiunii dela școala care cere numire.

Candidații să fie de confesiune ortodóxă.

Sânt preferați candidații care pe lângă studiile de specialitate au și studii teologice.

Sibiu, din ședința secției bisericești, a Consiliului arhiepiscopesc, ținută la 8 Iunie 1943.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 310/1943 (41) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Cerbia** cu filia **Pogănești** din protopopiatul Dobra, județul Hunedoara, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:
1. Salarul dela Stat
2. Casă parohială
3. Folosirea cimitirelor dela ambele Biserici.
4. Folosirea sesiunii parohiale de $4^1/_2$ jugăre în materă și $2^1/_2$ jugăre în filie, teren arabil și fânaț.
6. Stola obișnuită.

Cererile de concurs, însoțite de toate actele prescrise de regulamentul parohial și de încuviințarea de candidare exoperată delá Inalt Prea Sfințitul Mitropolit, se vor înainta în termen oficiului protopopesc ort. rom. al Dobrei.

Concurenții se vor prezenta, cu încuviințare Oficiului protogopesc, într'o Duminecă sau sărbătoare în parohie la biserică, pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Dobra, la 15 Mai 1943.

Oficiul Protopopesc ortodox român al Dobrei, în înțelegere cu consiliul parohial din Cerbia.

Pr. Adam Lăzărescu
adm. protopopesc

Nr. 6892/1943

Publicațiune

Potrivit dispozițiunilor Art. 14 din noul Regulament al Academiei teologice „Andreiane" — Sibiu, Consiliul Arhiepiscopesc prin prezenta declară și publică vácante pentru chemarea restrânsă prin transferare sau pentru chemare largă prin numire ca titular a catedrelor;

1. „Istoria Bisericii universale cu Patrologia", și

2. „Apologetica cu Sociologia de la acea Academie".

Sibiu, din ședința bisericească ținută la 8 Iunie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

ANUNȚ

Dr. GEORGIA LUCIAN, specialist în boli și operațiuni de **nas, gât, urechi**, reia consultațiile în Sibiu, strada **Regina Maria 16, Etaj. I** (43) 1—3

Duhovnicul și păcătoșii

(Urmare) (3)

Astfel, pentru a ilustra dulceața înșelătoare a păcatului, duhovnicul va folosi citatul: „Am gustat numai din vârful toiagului celui din mâna mea puțină miere și iată mor" (I. Imp. 44).

Celor ce s'au înstreinat de Dumnezeu, le va aminti cuvintele proorocului Isaia: „Fii am născut și am crescut, iar aceia s'au lepădat de mine". Isaia I. 2.

Celor ce vatămă pe semeni în averea lor le putem aminti cele scrise de Ap. Pavel către Corinteni: „Nici furii, nici lacomii, nici bețivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu".

Desfrânaților, în cadrul învățăturii, le vom zice: „Căci aceasta să o știți că nici un desfrânat nu are moștenire în împărăția lui Hristos și a lui Dumnezeu" (Efes. V. 5).

Clevetitorilor: „De orice cuvânt deșert, pe care îl vor grăi oamenii, își vor da seama în ziua judecății". Mat. XII. 36.

Cel ce se găsește într'o stare morală bună, poate fi prevenit prin aceste cuvinte: „Când stai, ia aminte să nu cazi". I. Cor. X. 12.

Asemenea citate biblice pot fi întrebuințate cu folos la toate felurile de păcate și la toate categoriile de penitenți. „Tăria în Scripturi", îi este de mult ajutor hovnicului. E bine, însă, ca duhovnicul să-și facă, înainte de a păși la această taină, un reperatoriu de citate biblice în legătură cu misiunea lui de îndrumător al păcătoșilor.[1]

Duhovnicul este în tot timpul *un doctor al sufletelor.* Dar acțiunea proprie de medic sufletesc al celor păcătoși o exercită în taina mărturisirii și în chip deosebit în prescrierea canoanelor. In acestea se vede mai ales priceperea lui de medic sufletesc. Nu canonul iartă păcatul, ci numai ajută la regenerarea sufletului și a vieții păcătosului.

Sfinții părinți, ca niște neîntrecuți doctori sufletești, ne-au lăsat canoane de penitență. Astfel de canoane avem dela Sf. Petru, Patriarhul Alexandriei, Sf. Vasile c. Mare, Sf. Grigore de Nisa, Sinodul din Neo-Cezareea și cel dela Niceea. Dar toți sfinții părinți spun că aceste canoane nu se pot da uniform chiar pentru același păcat. Sf. Grigorie de Nazianz zice: „După cum nu tuturor corpurilor li se prescrie aceeaș doctorie sau dietă, ci când una, când alta, după gradul și natura boalei, tot așa de variate sunt leacurile și procedeurile pentru vindecarea sufletelor. De aceasta dau dovadă înșiși bolnavii. Unii sunt vindecați numai cu cuvântul, alții de frâu"... Unora le prieste lauda, altora mustrarea. Pe unii îi dă la brazdă îedemnul, pe alții ocara". Nu totdeauna medicamentele pe care le întrebuințăm, de pildă, asprimea, blândețea, sunt tot așa de categorice, adică totdeauna și pentru toți foarte bune. Ba ceva mai mult, uneori ceeace pentru unii este foarte bun și de folos, la alții dă rezultate contrare, întrucât depinde mult de timp și de împrejurări, precum și de temperamentul bolnavului... De aceea este cu neputință a învăța odată pentru totdeauna arta vindecării sufletelor... Numai practica și experiența îndelungată desăvârșesc știința și abilitatea medicului". (Cuvânt despre fugă: cap. 30. 31. 32. 33. Citat după pr. P. Vintilescu op. cit. pg. 315.)

(Va urma)

Preot. Vasile Coman

[1] P. Vintilescu, op. cit. pg. 181-184.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul XCI — Sibiu, 27 Iunie 1943 — Nr. 26

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Întemeiat în 1853 de

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

MITROPOLITUL ANDREI ȘAGUNA

In anul acesta, la 29 Iunie, se împlinesc șapte decenii de când mulțime nesfârșită de popor însoțea osemintele marelui Mitropolit Andrei Șaguna cu lumânări în mână dela Sibiu până la Rășinari, unde le-a așezat să se odihnească sub umbra brazilor, în inima satului ce reprezintă țărănimea pe care atât de mult a iubit-o și la poalele munților al căror atribut de graniță artificială avea să-l topească cu opera și cu duhul lui.

Cu cât trec vremurile, cu cât ne depărtăm de timpul în care a trăit și a activat personalitatea puternică a providențialului ierarh, figura lui se îmbracă în conștiința neamului tot mai mult în nimbul miraculos al eroilor de legendă. Azi el ne apare ca una din cele mai înalte culmi ale trecutului, ca unul din cele mai adânci izvoare de energie și de îndrumare a vieții naționale de după el.

Opera lui, atât de prodigioasă, dar mai ales atât de corespunzătoare necesităților noastre naționale, și atât de unitară prin spiritul ce-o călăuzește ni se desvăluie ca tot mai genială pe măsură ce timpul îi scoate la iveală nesfârșitele roade binecuvântate și adâncul realism de care a fost pătrunsă.

Răsărit la începutul veacului XIX-lea dintr'o familie de Români macedoneni, așezată în Mișcolțul Ungariei, Andrei Șaguna sorbise în ființa lui apriga dragoste de neam a înaintașilor în împletire indisolubilă cu dragostea de lege răsăriteană, care, fiind o caracteristică a tuturor popoarelor ortodoxe, atinge în acea ramură cu suflet arzător a neamului nostru, o intensitate supremă. Venind să-și desfășoare misiunea în mijlocul românismului ardelean care, trăind în împrejurări asemănătoare cu cele ale Românilor macedoneni, adecă sub o stăpânire politică streină, fusese silit de asemenea să-și ocrotească ființa națională sub acoperemântul Bisericii, Andrei Șaguna a întâlnit, fixată într'o îndelungată tradiție, aceeaș împreunare a vieții naționale cu cea bisericească, pe care o aducea și el cu sine. Astfel atât sufletul său cât și porunca împrejurărilor de viață și a necesităților românismului ardelean, au contribuit ca opera lui Andrei Șaguna să aibă deopotrivă un aspect național și unul bisericesc. Nu s'ar putea spune despre nici unul din aceste două aspecte că predomină în defavorul celuilalt, că unul ar fi mijloc și celălalt scop, ci această operă armonizează într'o minunată sinteză interesele nației cu ale Bisericii, fiecare servind celeilalte dar fiind și servită de ea. Această convergență deplină între ceeace aducea Șaguna în sufletul lui și între modestele tipare de viață ale Ardealului a făcut ca legiuirile lui, deși epocale prin puterile uriașe ce le-au trezit în popor, să se impună fără sguduiri și să prindă rădăcinile cele mai adânci și mai vaste în viața poporului nostru român din Nordul Carpaților.

De aceea dl prof. Ioan Lupaș, talentatul biograf al lui Șaguna, a putut remarca pe drept cuvânt: «Istoria noastră națională nu cunoaște lege scrisă, care să fii pătruns așa deodată în conștiința populară în aceeași măsură, în care au putut pătrunde dispozițiile fundamentale ale «Statutului Organic».

Dar deși în fond între concepțiile lui Șaguna și tradițiile Ardealului exista din primul moment al sosirii lui la Sibiu o adâncă afinitate, tânărul vicar aducea cu el un element nou, deosebit radical de tot ce se găsea în cuprinsul vieții Românilor ortodocși din acel timp.

După desființarea Mitropoliei ortodoxe dela Alba-Iulia la 1701, prin trecerea mitropolitului Atanasie Anghel la unirea cu Roma, poporul român a rămas fără nici o ocrotire peste 60 de ani, având în tot acest timp să-și apere singur credința și suportând cele mai necruțătoare persecuții. Cererile lui repetite de a i-se da un arhipăstor nu au fost împlinite decât la 1761, dar într'o formă nesatisfăcătoare, prin trimiterea unor episcopi administratori sârbi cari nu se puteau lega statornic și cu toată dragostea de soartea acestui popor.

La 1809 Românii își puteră însfârșit alege un episcop român în persoana lui Vasile Moga, dar multele condiții cu cari i-a stingherit stăpânirea tot timpul mișcările, ca și lipsa de proeminență deosebită a personalității sale, nu i-au îngăduit să schimbe prea mult împrejurările apăsătoare din viața bisericească. Iar întrucât viața întreagă a poporului se desfășura în funcție de Biserică, nivelul general al stărilor din Ardeal era cât se poate de modest.

Andrei Șaguna găsea după moartea lui Vasile Moga, în 1846, poporul român într'o stare de adevărată somnolență. Nu exista o ideie mare de circulație generală, care să pună inimile în mișcare, nu se lămurise o conștiință națională vigurosă în masse, o vedere limpede a unui ideal care să dinamizeze voința tuturor. Intelectualii, puțini câți existau, erau de-o factură minoră, provincială, incapabili să limpezească un ideal pe seama colectivității și să aibă curajul și puterea să militeze pentru el și să pună apele amorțite ale cugetelor în mișcare.

Andrei Șaguna, deși s'a coborît cu toată dragostea sa în mijlocul acestor stări, era totuși față de ele ca un fel de duh al lui Dumnezeu ce se mișca pe deasupra apelor, dându-le viață și formă. Coborît din înălțimi, el aducea un ochiu spiritual obișnuit cu vederile largi și cuprinzătoare. Cremenea macedoneană a personalității lui, rafinată în îndeletnicirile comerciale ale familiei, se șlefuise prin cultura juridică și teologică pe care o adâncise în timpul studiilor și prin legăturile frecvente cu cercurile sociale cele mai de frunte în cari îl introdusese unchiul său Atanasie Grabovschi. Fără să fi pierdut nimic din mistuitoarea lui dragoste de neam și lege, cultura i-a dat capacitatea de a ridica această dragoste pe plan de concepție solid întemeiată și de a găsi cele mai efective căi și arme spirituale în lupta pentru libertatea și drepturile lui. Iar forța și dârzenia masivă a naturii sale au devenit sub flacăra inobilatoare a aceloraș cauze prestanță suverană, care făcea pe orice străin să rămână copleșit de prezența și de cuvântul acestui vlădică al unui popor pe care nimenea nu-l lua până atunci în seamă.

Iată cum caracterizează Octavian Goga această împreunare minunată de dinamism și de cultură în Andrei Șaguna: «Om de tact și fin diplomat; spirit cizelat de cultură și perfect echilibrat; pregătit deopotrivă pentru speculațiunile abstracte ca și pentru acțiunile pozitive... un temperament revoluționar și conspirator, o reminiscență atavică din sufletul agitat al Macedoniei».

Intre Românii uniți din acea vreme erau o seamă de bărbați învățați: Timotei Cipariu, Simeon Bărnuțiu, Gheorghe Bariț. Ultimii doi activaseră în anii dinainte de venirea lui Șaguna în Ardeal deosebit de efectiv pentru mișcarea dela 1848. Cu toate acestea Șaguna este recunoscut îndată în rolul de conducător suprem al neamului nu atât pentru că deținea un scaun arhieresc, căci și Ioan Lemeny îl deținea pe cel dela Blaj, ci pentru toate calitățile cerebrale și spirituale înșirate mai înainte, cari la el se împreunau într'o astfel de armonie, încât putea să fie nu numai un gânditor politic, ci și un spirit capabil de a conduce cu efect o acțiune politică. Mitropolitul Andrei Șaguna a fost astfel primul președinte al partidului național și delegatul statornic al Românilor ardeleni la curtea din Viena.

Abstrăgând de activitatea politică propriu zisă, realizările Mitropolitului Andrei Șaguna se pot rezuma în: 1. reînființarea Mitropoliei ortodoxe ardelene; 2. organizarea ei prin Statutul organic; 3. și o vastă operă culturală constătătoare în crearea unui învățământ școlar liber pe seama Românilor din Ardeal, ca și a altor instituții de caracter cultural. Marele arhiereu a urmărit cu o perseverență supremă reînființarea Mitropoliei ortodoxe, desființată la 1701 de stăpânirea streină pentru a lăsa pe Românii dreptcredincioși orfani de orice instituție ocrotitoare, ca astfel să-i poată mai ușor desface de credința răsăriteană care-i unea cu frații din sudul Carpaților. Andrei Șaguna își dădea seama că datoria care i-se impunea cu mai multă și mai urgentă necesitate era să readucă în viață Mitropolia ca măcar în ea Românii ar-

deleni să aibă un cadru al unităţii şi o ocrotire a existenţii lor. Dependenţa lor bisericească de Mitropolia sârbească dela Carloviţ în loc să promoveze o viaţă naţională liberă, era de natură mai mult să o stingherească.

Hotărîrea de a reînfiinţa Mitropolia şi-o anunţă Şaguna dela prima păşire pe pământul Ardealului prin următoarele cuvinte: «Păşind pe pământul clasic al străvechei Mitropolii române ortodoxe, vă făgăduesc sârbătoreşte, că voi lucra neobosit pentru înfiinţarea ei. Aşa să-mi ajute Dumnezeu».

După strădanii şi pledoarii îndelungate, având să convingă atât curtea dela Viena, cât şi ierarhia sârbească, la 24 Dec. 1864, în ajunul Naşterii Domnului, Andrei Şaguna a putut avea bucuria să vadă autograful împărătesc prin care vechea Mitropolie se renăştea la o nouă viaţă.

Prin lupta sa necurmată reuşise să smulgă de sub jurisdicţia statului şi a ierarhiei sârbeşti în mod deplin viaţa bisericească a Românilor ortodocşi din Ardeal, obţinând pe seama Mitropoliei o desăvârşită autonomie.

Reînfiinţarea Mitropoliei ortodoxe pe bazele celei mai depline autonomii a avut ca toate realizările lui Şaguna, o mare însemnătate atât sub raportul naţional cât şi bisericesc. Sub raportul naţional prin ea s'a creat o sferă de libertate pe seama Românilor ardeleni în cadrul unui Stat străin şi s'au asigurat pe viitor, pe temeiul comunităţii de credinţă, legăturile dintre ei şi fraţii din sudul şi estul Carpaţilor. Tot Mitropolia a strâns pe toţi Românii ortodocşi din întreg Ardealul, ca şi pe cei din Banat şi Crişana sub o conducere unitară.

Iar sub raportul bisericesc, autonomia obţinută de Şaguna a făcut să se adâncească conştiinţa de sine a Bisericii, sentimentul răspunderii pentru mântuirea sufletelor care apasă exclusiv pe umerii ei. Andrei Şaguna, care a fost nu numai un mare naţionalist, ci în acelaş timp şi un preot de profundă sensibilitate duhovnicească, subţiată prin studiul temeinic al izvoarelor ortodoxe în toate limbile originale, a fost convins că răspunderea şi elanul misionar al Bisericii slăbeşte atunci când devine un departament al Statului, mişcată la lucru prin dispoziţii ministeriale. In ea trebue să ardă cu flacără conştiinţa că e trupul mistic al Domnului şi are cea mai sfântă misiune de pe lume, pe care trebuie să o urmărească cu o deplină şi adâncă spontaneitate. Sub raportul acesta, autonomia bisericească nu e un chip de organizare potrivit numai pentru timpul lui Şaguna sau pentru împrejurări asemănătoare, ci un principiu consubstanţial şi permanent necesar pentru fiinţa esenţial misionară şi spontan dinamică a Bisericii.

Dar dacă prin reînfiinţarea Mitropoliei autonome, Andrei Şaguna a creat o sferă de libertate şi un cadru de unitate pentru viaţa Românilor din toate ţinuturile de peste munţi, prin legea de organizare şi de funcţionare ce-a dat-o acestei Mitropolii, prin aşa numitul «Statut Organic», providenţialul Ierarh a voit ca sfera de libertate şi de unitate să fie cât mai largă. El a chemat în forurile bisericeşti tot poporul, şi anume în adunările parohiale direct, iar în cele superioare prin reprezentanţi. De asemenea a întins baldachinul Bisericii autonome peste viaţa şcolară a poporului. Clerul şi mirenii aveau să se înfrăţească în împreună sfătuire şi în comună răspundere pentru bunul mers al Bisericii şi al tuturor celorlalte ramuri principale ale vieţii naţionale. Poporul întreg din Ardealul întreg era strâns cu toate preocupările lui sub ocrotirea şi în sfera de libertate a Bisericii.

Dacă sub raportul naţional «Statutul Organic» iniţiază în Ardealul subjugat o epocă de maximă libertate şi de unitate, sub raportul bisericesc el a făcut să crească în mireni conştiinţa apartenenţei la Biserică şi a răspunderii pentru ea, ceeace a însemnat o pătrundere a elementului spiritual şi sfinţitor în fiinţa şi în toate preocupările lor. Statutul Organic sub acest aspect înseamnă o realizare şi un proces de realizare a misiunii Bisericii, o proectare a harului ei sfinţitor peste câmpul larg şi variat al vieţii. Toată viaţa Ardealului e atrasă sub o lumină de seriozitate morală, toată capătă atributul de slujbă adusă lui Dumnezeu. Această însuşire a Statutului Organic, care indirect înseamnă o fortificare a naţiunii, dovedeşte că principiul lui de temelie deasemenea nu are numai un caracter temporal ci o valabilitate permanentă. Vederile şi legile lui Andrei Şaguna, ori cât de mult au corespuns vremii sale, desbrăcate de anumite detalii sunt legile de totdeauna ale Bisericii. Măreţia lui Şaguna stă în a le fi ştiut da o formă de maximă eficacitate naţională şi bisericească.

Dar ca unul ce-şi datora superioritatea spirituală şi succesele străduinţelor sale în lupta pentru libertatea şi unitatea Românilor ardeleni, contactului său cu cartea, Şaguna îşi dădea seamă că mijlocul principal de ridicare a neamului său este cultura. Fără cultură românismul nu-şi poate spori puterile, ca dela libertatea şi unitatea pe care le-a obţinut pe seama lui în cadrul instituţiei bisericeşti să ajungă la libertatea şi la unitatea cu toţi Românii. Deaceea «cadrele largi ale organizaţiunii bisericeşti, nemuritorul Mitropolit s'a silit să le umple printr'un corespunzător cuprins de viaţă religioasă, morală şi culturală», spune I. P. Sf. Mitropolit Nicolae Bălan, vrednicul urmaş al lui Şaguna. «Dându-şi seama că aceasta nu poate să urmeze decât prin coborîrea principiilor evanghelice în realitatea vieţii prin propaganda pricepută şi prin entuziasmul apostolatului, el şi-a îndreptat părintească sa purtare de grijă către cler, pentru a cărui educaţie a organizat institutul teologic, ridicând anii de studiu la 3 — pe baza bacalaureatului — şi a publicat un număr de seamă de lucrări bisericeşti prin care i-a înălţat conştiinţa şi i-a întărit ortodoxia». In faţa multelor cărţi concepute şi publicate de el — între care amintim şi traducerea Bibliei — te prinde mirarea când a mai avut marele Ierarh repausul să se concentreze atât de fecund în studiu. Teologia românească, inexistentă până atunci, putem spune că prin el începe să fiinţeze.

Pentru cultura poporului, extrem de scăzută şi de întâmplătoare înainte de el, creează învăţământul primar sistematic sub oblăduirea Bisericii. Numai între 1850 şi 1865 se înfiinţară 339 şcoli primare. Iar pentru formarea unei pături conducătoare întemeiază vestitul liceu din Braşov şi gimnaziul din Brad.

Ca tot acest învăţământ şi în special cel primar, să se împrospăteze cu idei noui şi cu metode destoinice, Şaguna trimite tineri talentaţi la Universităţile din Germania, cu misiunea de a studia cu deosebire pedagogia. Astfel din sămânţa gândului şagunian a răsărit o şcoală pedagogică ardeleană de orientare herbartiană, reprezentată prin nume ilustre ca Ioan Popescu, Daniil Popovici Barcianu, Petre Şpan, cari au imprimat o direcţie sănătoasă învăţământului ardelean ce-şi lămurise ca scop clar: formarea caracterului religios-moral.

Pentru formarea unei conştiinţe politice naţionale şi pentru susţinerea neîntreruptă a unui nivel spiritual în preoţime şi în celelalte pături româneşti, Şaguna întemeiază la anul 1853 ziarul *Telegraful Român* ce se tipăreşte până azi în Tipografia Arhidiecezană întemeiată tot de el. Acest ziar prin reproducerile bogate din ziarele şi literatura românească din Sudul Carpaţilor, ţinea vie în cititori conştiinţa comunităţii şi a identităţii cu fraţii de pretutindeni.

In sfârşit pentru cultivarea mult prigonitei limbi româneşti şi pentru răspândirea culturii în poporul adult, ca şi pentru încurajarea portului, obiceiurilor şi chiar a economiei naţionale, înfiinţează şi îndrumă ca prim preşedinte «Asociaţiunea pentru literatura şi cultura poporului român din Transilvania», care de atunci şi până azi a fost o vatră de lumină ce-a răspândit razele culturii naţionale până în cele mai îndepărtate cătune româneşti din Ardeal.

Astfel viaţa deslănţuită de uriaşa personalitate a Mitropolitului Şaguna în poporul român din Ardeal s'a manifestat în toate direcţiile. Ardealul a devenit altfel de când şi-a început Şaguna lucrarea în mijlocul lui. La hirotonia ca episcop el îşi anunţase răspicat în catedrala din Carloviţ în faţa Sârbilor ca program: «Pe Românii ardeleni din adâncul lor somn să-i deştept şi cu voia către tot ce-i adevărat, plăcut şi bun să-i trag».

Programul a fost împlinit şi starea Ardealului s'a schimbat ca printr'o minune. Ardealul timpurilor noui, cu mândra lui conştiinţă de sine, cu clocotul de putere luptătoare, cu înaltul nivel moral, cultural şi economic, cu apriga lui vitalitate ce-i curge prin toate vinele vieţii obşteşti, dela Şaguna începe. Oarecum prin el Ardealul s'a împărtăşit de o nouă naşterea, de naştere din duh. Puterea izvorîtă din duhul Mitropolitului Şaguna sau deslănţuită de el în sânul românismului, a grăbit roata vremii aducându-ne la 1918 eliberarea Ardealului şi pe teren politic după ce-l desrobise pe teren bisericesc şi şcolar.

Atât de plin este Ardealul de prezenţa spiritului şi puterii lui Şaguna, încât nu numai o serie întreagă de instituţii îi poartă numele, ci se vorbeşte chiar de un stil de viaţă şagunian în spiritualitatea românească dela noi. Şagunismul este maxima potenţare a virtualităţilor Ardealului, el înseamnă în Biserică acel spirit expansiv care vrea să dea o calificaţie creştină întregului conţinut al vieţii poporului, iar în general el exprimă spiritul dinamic şi totalitar al Ardealului în virtutea căruia toate puterile neamului se consideră ca un tot indisolubil fie că răsar din pământ, fie că pogoară prin Biserică din cer. Imaginea Ardealului şagunian este blocul poporului ce păşeşte energic şi luminat, condus de preoţi cu crucea în frunte, spre idealurile de cultură, de libertate, de creştinătate.

Când la 28 Iunie 1873 venerabilul Arhipăstor a trecut din viaţa aceasta la cele cereşti, lumina şi puterea izvorîte din sufletul lui mare au continuat să rămână cu poporul pe care l-a iubit, crescând tot mai mult. In uriaşul fluviu de energie, care a ţâşnit în viaţa Ardealului din miraculoasa mânuire a toiagului păstoresc de către Mitropolitul Andrei Şaguna, românismul de dincoace de Munţi posedă taina înălţărilor lui viitoare din apăsarea zilelor de azi.

D. S.

Nr. 6042/1943

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii C. preot Ioan Giurca din Colun, decedat la 18 Aprilie 1943 în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, au ridicat dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, ajutorul de înmormântare statutar, în sumă de Lei 50.000.

Sibiu din şedinţa secţiei economicce a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 5 Iunie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

La ziua de 22 Iunie

Aniversarea a doi ani, dela intrarea noastră în războiul împotriva bolşevicilor, s'a comemorat în ţara întreagă prin slujbe religioase în biserici, pentru eroii căzuţi în lupte şi rugăciuni pentru viteaza noastră armată.

In catedrala mitropolitană a **Sibiului** *s'a săvârşit un solemn serviciu religios, în prezenţa reprezentanţilor dela toate autorităţile locale civile şi militare şi a unui mare număr de credincioşi.*

Cu prilejul acestor comemorări s'a subliniat misiunea României în noua Europă şi s'a insistat asupra faptului că luptăm pentru pământul nostru românesc şi pentru independenţa şi unitatea noastră naţională.

Am intrat în război, alături de cea mai puternică oştire a lumii, nu pentru cuceriri de pământuri străine, ci ca să apărăm fiinţa neamului, şi nu vrem altceva, decât sfânta şi buna dreptate.

Salvând fiinţa noastră ca neam, în luptă cu năvălitorii stepelor şi ai întunerecului, care ameninţă întreaga creştinătate şi toate bunurile ei, aducem jertfă pentru binele tuturor popoarelor din continentul european.

La moartea unui adevărat preot

O veste impresionantă prin tristeţea ei: Părintele Nicolae Vonica şi-a dat obştescul sfârşit, spre marea durere a soţiei, a copilaşilor dragi şi a celor cari i-au cunoscut şi preţuit faptele vieţii, o viaţă scurtă dar rodnică şi pilduitoare în cele bune. Oricât am vrea să ne obişnuim cu ideea morţii, sunt însă fiinţe cu a căror plecare din lumea pământească nu ne putem deprinde aşa de uşor. Faptele lor bune ar trebui să le ţină cât mai mult timp în viaţă, pentru ca ele să fie cât de mult folositoare celor rămaşi în viaţă. Un astfel de om a fost părintele N. Vonica, care a tras brazdă adâncă în ogorul înţelenit al multor suflete, trezindu-le la viaţa cea adevărată.

Părintele N. Vonica ştia că purtăm în lume o misiune stelară şi sfinţitoare. Aceea de-a cârmui sufletul şi traiul oamenilor, peste apa cu bulboanele păcatului din vreme. Lucrăm din porunca harică a Mântuitorului, purtăm în suflet jarul mângâierilor pentru lume şi jinduim pentru ea o stare paradisiacă, de fericitoare trăire.

A suportat cu dragoste apăsarea pe umerii săi a celei mai grele şi mai frumoase chemări: modelarea sufletelor după tiparele divine ale cerului.

Părintele N. Vonica a fost un om cu aplicaţie spre asceză şi rugăciune continuă. Fremăta de dorinţa de a se identifica cu Iisus Hristos.

In ziua de 11 Mai — când l-am vizitat ultima oră — îmi spunea, de pe patul suferinţelor: că preotul are o mare chemare. El este crainicul Impărăţiei celei noi, Impărăţiei lui Dumnezeu, pe care trebue s'o coboare printre oameni. El — preotul — este vestitorul binefacerilor lui Dumnezeu, pe care trebue să-l urmărească neîncetat în sluba sa Slujba aceasta să fie în adevăr o întrecere cu cântările îngerilor din ceruri.

Să inspirăm oamenilor dispreţul pentru vanităţile şi nebuniile lumii, să naştem — noi preoţii — în sufletele oamenilor pe Iisus Hristos [Gal. 4, 19]. Ţinta noastră să fie de a da neîncetat lui Dumnezeu pe oameni şi oamenilor pe Dumnezeu.

Apoi am vorbit despre post, rugăciune, suferinţă. Am plecat înălţat sufleteşte de lângă patul părintelui N. Vonica, văzând marea credinţă în Domnul Iisus şi dorinţa fierbinte de a-i sluji ca unui adevărat Stăpânitor al lumii.

A trăit în Duhul lui Hristos, împodobit cu cele mai alese însuşiri: dragostea şi jertfa. De aceea va fi şi auzit glasul blândului Iisus: „Bine slugă bună şi credincioasă... intră întru bucuria Domnului".

Preot Miron Maier

CUVÂNTAREA

rostită de I. P. Sf. nostu Mitropolit NICOLAE, la constituirea Asociaţiei „Prietenii Univesităţii", Sibiu

Am răspuns cu multă bucurie invitaţiei de a participa la această întrunire a prietenilor Universităţii Ardealului. Ştiu că Asociaţia lor e însufleţită de dorinţa de-a sta în slujba misiunii Universităţii, iar misiunea aceasta este nobilă şi mare.

Acum trei ani când refugiată din reşedinţa sa firească, Universitatea noastră îşi deschidea porţile în oraşul Sibiu, spuneam despre misiunea ei următoarele: „Universitatea ardeleană vine azi în acest oraş cu durerea de-a fi trebuit să-şi părăsească vatra dela care a iradiat douăzeci de ani o bogată lumină pentru sufletul românesc. Suntem convinşi că această durere a ei se va transforma în energie nouă, în putere sporită de creaţie ştiinţifică şi profetism naţional... Misiunea Universităţii în situaţia noastră de azi este să se apropie şi mai mult de durerile şi de aspiraţiunile neamului. Ea nu trebue să se închidă în turnul de fildeş al unei ştiinţe care n'are să spună nimic special şi întăritor neamului nostru în situaţia concretă în care se găseşte şi în care trebue ajutat şi întărit prin toate activităţile noastre. Realităţile mari şi profunde din viaţa unui popor nu pot fi percepute prin metodele laboratorului. De ele trebue să ne apropiem cu inima noastră iubitoare şi cu credinţa noastră fermă. Azi ne trebue o Universitate luptătoare în slujba înoirii sufleteşti a neamului şi a înfăptuirii aspiraţiunilor lui. Universitatea va înălţa conştiinţa naţională, va aprinde entuziasmul şi spiritul de jertfă al tineretului de elită care este încredinţat ei".

Am observat de atunci încoace cu atenţiune şi cu interes activitatea ei şi după trecerea alor trei ani, am satisfacţia sufletească să constat că Universitatea ardeleană şi-a precizat limpede misiunea, i-a rămas întru totul credincioasă şi şi-a împlinit-o cu vârf şi îndesat. Ea a fost o tribună dela care a grăit sufletul neamului, apărându-şi drepturile şi legitimându-şi aspiraţiunile. A fost o şcoală de educaţie a tineretului în duhul marilor virtuţi de luptă şi de credinţă ale trecutului nostru. S'a apropiat de realităţile vii ale neamului şi de Biserica lui, cu scopul de a realiza cea mai deplină concentrare a forţelor naţionale, în loc de a duce prin teorii construite pripit de capricii individualiste la destrămarea acestor forţe. Nu exagerez afirmând că cu greu s'ar afla o altă Universitate din lume care să se fi incadrat atât de desăvârşit în spiritualitatea neamului în a cărui slujbă stă, care să-şi fi identificat mărturisirea de credinţă cu credinţa aceluia, ca Universitatea noastră, care are un vis de realizat şi anume visul de dorul căruia ne-au răposat şi moşii şi părinţii.

De sigur ţinta imediată în vederea căreia luptă azi Universitatea care trăeşte în nostalgia Clujului, încă nu a fost atinsă. De aceea ea trebue să continue a activa pe linia ultimilor trei ani. Misiunea ei actuală trebue să continue a se inspira din situaţia ei de Universitate refugiată, de Univertitate lovită în fiinţa ei de o nedreptate care a rănit trupul neamului şi a sfâşiat hotarul ţării.

Gândindu-mă la cauzele cari ne-au adus sguduirea din 1940, trebue să spun că neamul nostru are lipsă, astăzi mai mult ca oricând, de *o pătură conducătoare puternic consolidată în ordinea morală şi, prin aceasta, în cea naţională.* Dându-mi seama de factorul esenţial dela care atârnă viitorul nostru, mă simt dator să subliniez că elitele cari vreau să-şi asume răspunderea conducerii neamului, trebue să se distingă în primul rând prin *superioritatea lor etică şi prin devotamentul către binele neamului.*

Ne trebue *caractere morale* şi *caractere naţionale* în stare să iee asupra lor răspunderea pentru îndrumarea neamului pe cărarea înălţării lui.

Aţi formulat temeinic în cuvântarea Domniei Voastre, Domnule Rector, condiţiile pentru formarea elitelor neamului. Ieşiţi în cea dintâi, în a doua ori cel mult în a treia generaţie din pătura sănătoasă trupeşte şi sufleteşte a ţărănimii noastre, intelectualii noştri şi-au mărturisit cu fală originea lor din mediul ţărănesc, s'au păstrat legătura cu el şi s'au simţit datori să lucreze la luminarea şi binele lui. Ei au fost ca ploaia binefăcătoare care alcătuindu-se în înălţimea norilor din evaporaţiunile pământului, se coboară iarăşi asupra acestuia ca să-i sporească puterea de productivitate.

Universitatea, şcoala cea mai înaltă a neamului, care trebue să-i dea conducători destoinici şi nu inşi încântaţi de beatitudinea unor reverii şi experienţe personale, e datoare să aşeze în centrul atenţiunii sale problema educaţiunii în duh de răspundere şi de credinţă, — precum şi face. Un neam trăieşte prin forţa credinţii şi prin moralitatea relaţiilor din sânul lui. Idealul care-l însufleţeşte trebue să fie purtat în sufletele tuturor fiilor săi şi afirmat cu hotărâre neşovăitoare. Mărturisim şi din mijlocul întrunirii noastre de astăzi că noi nu renunţăm, nu vom renunţa şi nu este putere pe lume ca să ne facă să renunţăm la idealul nostru naţional şi la realizarea integrală a lui.

In legătura aceasta ne gândim la scumpa noastră armată, de care ne legăm nădejdile. Domnule General, D-Voastră aţi afirmat că nu aveţi darul oratoriei, dar pe urmă, prin cuvântarea ce aţi rostit, v'aţi desminţit afirmaţia. Eu cunosc cuvântul unui mai vechiu general român care a zis: „oratoria mea este în vârful sabiei". Această eroică oratorie a armatei noastre ne umple inimile de bucurie astăzi.

D-Voastră îi purtaţi semnul pe piept în „Mihai Viteazul" şi în inimă, ca şi întreaga noastră armată. Când va sosi momentul, va vorbi *ea.*

O concentrare a prietenilor Universităţii clujene pentru a promova aceste credinţe şi concepţii de viaţă ale noastre este astăzi cât se poate de binevenită. In acest sens toţi suntem prietenii Universităţii, tot Ardealul stă cu dragoste în jurul ei, aşteptând cu încredere şi cu nădejde ca să-i vedem marile biruinţe spre binele neamului, strălucind ca o vatră de lumină şi de putere spirituală din centrul Ardealului nostru întreg, din Clujul dorurilor sale, de pe pământul strămoşesc pe care l-am sfinţit cu sudori, cu lacrămi şi cu sânge!

Cei care vorbeşte vinde, cel care tace cumpără

Citiţi, sprijiniţi şi răspândiţi ziarul

Telegraful Român

Doi ani...

— Dela Serviciul Propagandei —

S'au împlinit în 22 Iunie 1943, doi ani de lupte grele şi victorii, ce au strălucit pe frontispiciul ţării noastre, ca un soare primăvăratec, dătător de nădejdi şi de încredere în destinul nostru.

Popor dornic de a trăi în pace cu toţi vecinii, am fost nevoiţi a lua armele în mâni pentru a ne apăra tot ce avem mai sfânt pe lume şi a scăpa de asuprirea ce ne ameninţa din ce în ce mai mult.

Tunul românesc a spart zăgazurile Odesei, Sevastopolului şi atâtea alte puncte de rezistenţă ale duşmanului, dar am avut dureri sufleteşti la pierderea atâtor bravi ostaşi, dela general şi până la soldaţi, ce-au trebuit să plătească, cu viaţa lor, răscumpărarea drepturilor strămoşeşti şi să ducă mai departe, peste veacuri, numele de român şi faima ţării noastre.

Când vor trece zilele furtunoase ale războiului şi se vor linişti apele, abia atunci vom putea cunoaşte bine măreţele fapte de arme ale acestor eroi.

Inchinăm amintirea şi recunoştinţa ţării întregi, celor căzuţi pe câmpul de luptă.

Sânt eroii noştri naţionali, ale căror înalte pilde de sacrificiu şi patriotism român sânt izvoare nesecate de viaţă nouă, pentru generaţiile ce vor urma.

Cu genunchii plecaţi peste jertfa şi amintirea lor şi cu inimile pline de măreţia faptelor, păşim înainte spre fericirea şi glorificarea neamului nostru, urmându-le porunca.

Bibliografie

Marin Ştefănescu: **Filosofia creştină. Bucureşti 1943. Pagini 349. Preţul Lei 400.**

Iată o carte născută din dorul sincer de a contribui la realizarea binelui şi a perfecţiunii, în care scop autorul recurge la Sf. Scriptură, apreciată drept unică piatră de încercare a tuturor doctrinelor filosofice şi religioase (pg. 16), desvoltându-şi studiul său, întemeiat pe adevărul creştinismului tot mai înţeles, atât asupra metodei, cât şi a celorlalte diferite probleme, pentru a ne da o explicaţie cât se poate mai integrală asupra lumii (pg. 18). Autorul, un creştin convins, pune şi rezolvă în lumina Evangheliei problema cunoştinţei, a adevărului, a ştiinţei, a artei, filosofiei, a înţelegerii filosofice. Obiectul analizat aici se poate numi Filosofia Creştină ca soluţie a Problemei pentru înţelegerea Filosofiei; sau: Filosofia Creştină, contribuţie la deslegarea problemei pentru înţelegerea filosofiei (pg. 19).

O atare deslușire a raportului între filosofie şi religia creştină este folositoare atât partizanilor creştinismului,

---

* FOIŞOARA *

Duhovnicul şi păcătoşii

(Urmare) (4)

In general la darea canonului trebue ţinut seamă de următoarele condiţiuni:

El să fie potrivit cu mărimea şi natura păcatelor mărturisite, şi potrivit cu temperamentul, puterea şi starea penitentului, ca el să poată fi împlinit. Iar o condiţie de conştiinţă din partea duhovnicului la prescrierea canonului este aceea de a-l da numai din intenţia mântuirii celui păcătos şi din nici o altă intenţie secundară. Libertatea duhovnicului în prescrierea canonului nu e absolută. După cum în medicină s'a trecut demult dela leacurile băbeşti, tot astfel şi medicina sufletului nu mai poate prescrie canoane care seamănă mai mult cu magia decât cu religia lui Hristos. Nu se pot da rugăciuni care nu există, ori altfel de cum există. Nici nu se poate proceda la vindecarea boalelor sufleteşti prin deschiderea a nu ştiu cărei cărţi. E bine să apărem în faţa bolnavilor sufleteşti ceeace ne-a rânduit Dumnezeu: taumaturgii harului şi nu vracii magiei prin care chiar dacă câştigăm popularitatea în faţa unora, îi pierdem pe alţii şi stricăm religiei.

Cu privire la asprimea sau indulgenţa canoanelor cari le dăm, amintesc numai cuvintele Sf. Ioan Hrisostom, care mi se pare că exprimă calea de mijloc: „Dacă greşim, impunând canoane uşoare, oare nu este mai bine a da seama pentru îndurare, decât pentru rigurozitate. Dacă Dumnezeu este bun, cum poate preotul lui să fie nemilostiv" (Omilia 42 la Matei).

O cunoaştere bună a poruncilor dumnezeeşti şi a stării sufleteşti a penitentului pot veni mult în ajutorul duhovnicului la prescrierea canonului. Din timpul sfinţilor părinţi se observa în aplicarea canonului un principiu metodic.

La îmbuibare se dădea post, la necumpătare cumpătare, la lăcomie milostenie, la jurământ strâmb, iubirea de adevăr, celui slab în credinţă şi nădejde rugăciunea, citirea cărţilor sfinte şi altele. „Căci aceasta este pocăinţa: desrobirea şi nimicirea păcatelor săvârşite mai înainte, fie cu fapta, fie cu gândul". (Cf. P. Vintilescu op. c. pg. 333).

Duhovnicul are asupra păcătoşilor şi rolul de *judecător.* In virtutea puterii dată de a lega şi a deslega pe cei ce greşesc, el exercită rolul de judecător al păcătoşilor. E drept că şi puterea şi criteriile judecăţii lui se deosebesc de a celorlalţi judecători pământeni. Mai întâi el nu o face cu dela sine putere, nici prin exerciţiul unor legi omeneşti: „Dumnezeu şi nu omul iartă păcatul". Iată cât de frumos vorbeşte Ilie Miniat despre această putere „Indată ce părintele duhovnic va deschide gura şi va zice aici jos: „fiule, iartă-se ţie păcatele tale", acelaş lucru va zice şi Mântuitorul ceresc sus... Aici, spune preotul deslegarea iertării, şi acolo o aprobă Duhul Sfânt. O, minune. Dinaintea virtuţii cuvintelor, celor atotputernice, răul cel nemărginit a pierit, greutatea cea fără hotar a căzut, păcatul s'a deslegat". (Ilie Miniat: Despre păcat, predică pg. 9, trad. de T. Chiricuţă).

Momentul în care preotul exercită funcţiunea de judecător, este cel mai însemnat din tot decursul mărturisirii. Ca atare în el trebue o comportare deosebită. Aşa, dacă duhovnicul mărturiseşte şezând din cauza bătrâneţelor ori din oboseală, la citirea deslegării se va ridica în picioare. Dacă penitentul nu-şi mărturiseşte păcatele în genunchi — cum cred că e mai bine, — atunci la acest moment va îngenunchia şi punând preotul epitrahilul pe capul lui şi mâna dreaptă va rosti deslegarea.

Formula deslegării e un act liturgic, bine stabilit şi cunoscut. Ceeace ar fi de spus în legătură cu acest rol de judecător este: cui şi când să dea duhovnicul deslegarea?

Condiţia esenţială pentru obţinerea harului iertător este pocăinţa sinceră şi hotărârea fermă a penitentului de a rupe cu păcatul şi de a începe o viaţă nouă.

Oprirea dela sfânta împărtăşanie nu înseamnă un refuz al deslegării, ci numai o măsură de îndreptare. Când duhovnicul este adus în situaţia de a nu putea da deslegarea, sau de-a o amâna din cauza unui prea mare păcat, ori din lipsă de dispoziţie de îndreptare a penitentului, din împotrivirea la împlinirea canonului sau alte motive, aceasta să se facă cu mult tact. Duhovnicul să arate nu că nu vrea el, ci că nu o poate da, că prin aceasta ar călca legea lui Dumnezeu şi că chiar de ar da-o în asemenea caz, ea nu are valabilitate. E bine să amintim că mulţi păcătoşi ţin neapărat să se împărtăşească îndată după mărturisire şi în loc de un canon adevărat, în loc de căinţă şi îndreptare, vor să-şi câştige iertarea cu oferirea de liturghii ori sărindare. Acest lucru îl

cât şi adversarilor săi, precum şi celor nelămuriţi încă şi celor nehotărîţi, indiferenţi, pentru a judeca, a aprecia, a formula o hotărîre, a se pronunţa cât mai în cunoştinţă de cauză.

Studiul de faţă alcătueşte atât o continuare, cât şi o lămurire a lucrărilor sale precedente (Filosofia Românească; Problema Metodei etc.) El cuprinde trei capitole, între introducere şi concluzie. In primul capitol se întreabă ce este filosofia în cazul când nu avem încă o cunoştinţă mai de aproape a Evangheliei; în al doilea examinează religia creştină; în al treilea arată în ce consistă filosofia, după ce am cercetat cu stăruinţă Sf. Scriptură. El este fructul unei frământări îndelungate a unui gânditor bun român şi creştin convins, care prin numeroasele sale conferinţe a îndemnat „cu vreme şi fără vreme" mulţimea însetată după adevăr, să alerge la izvorul dă apă vie care este Hristos. Dl M. Ştefănescu se foloseşte de filosofie, făcând o edificatoare excursie în istoria cugetătorilor români, pentru a dovedi neputinţa acesteia de a afla adevărul fără admiterea *prin credinţă*, a Adevărului care este Hristos, celce a spus despre Sine: Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa, celce vine la Mine, nu va umbla întru întuneric, ci va avea lumina vieţii. In Dumnezeu credinţa şi raţiunea sunt distincte şi totuşi una, în mod perfect. Dumnezeu exprimă Cuvântul, Logos, Raţiunea, Hristos; şi Hristos locueşte în noi prin credinţă (p. 171).

Filosofia dlui Marin Ştefănescu culminează în aprofundarea doctrinei Mântuitorului, în pătrunderea adevărului suprem cu ajutorul credinţei, deaceea susţine creştinismul în adevăratul său înţeles ortodox, ortodoxia înseamnă *doctrina credinţei* [pg. 157]. Autorul combate cu multă pricepere părerea greşită că credinţa ar stă în calea cercetării ştiinţifice, arătând că formula „crede şi nu cerceta", prin care unii rezumă Evanghelia, se întregeşte tocmai prin îndemnuri evanghelice la cercetarea, la căutarea şi cunoaşterea adevărului, ca de pildă: cereţi şi vi se va da; căutaţi şi veţi afla; bateţi şi vi se va deschide; cercetaţi Scripturile; nu este nimic ascuns care să nu fie descoperit, etc. Prin urmare credinţa nu este împotmolirea sau moleşirea spiritului cercetător, ci dimpotrivă ea înseamnă temelia, punctul arhimedic pe care sprijinindu-se spiritul iscoditor, poate înfrunta tenebrele necunoscutului, poate învinge întunerecul pierzării, pătrunzând la lumina izbăvirii.

In cugetarea dlui Marin Ştefănescu principiile doctrinei creştine alcătuesc stâlpii de sprijin, pe care se înalţă bolta azurie a celei mai desăvârşite filosofii. Pe acestè culmi ale gândirii încreştinate ne este dat să vedem în cartea filosofului nostru cum se pot rezolva dificilele probleme ontologice, epistemologice, sociologice, psihologice, etice, etc. In expunerile sale, animate mai mult de duhul dragostei împăciuitoare a lui Hristos decât de spiritul specialistului sectar, apelează foarte mult la Sf. Scriptură, în lumea căreia se simte acasă ca şi în câmpul mărăcinós al filosofiei, din care se trudeşte să îndepărteze spinii dezbinării. Cartea este de un real folos culturii româneşti care se hrăneşte bucuros din pânea vieţii în Hristos, hrana preferită a autorului, dreptaceea o recomand preoţimei noastre cu toată căldura.

N. Terchilă

Nr. 7499/943.

Comemorarea

alor 70 de ani dela moartea fericitului Arhiepiscop şi Mitropolit Andrei Şaguna.

Marţi în 29 Iunie a. c. la praznicul Sf. Apostoli Petru şi Pavel se împlinesc 70 de ani dela trecerea din viaţă a fericitului Arhiepiscop şi Mitropolit Andrei Şaguna.

Dispunem ca din acest prilej să se slujească un sfânt parastas la toate sfintele altare din cuprinsul Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba Iulia şi Sibiu.

Rugăm pe bunul Dumnezeu ca duhul, în care Marele Ierarh şi-a iubit Biserica şi Neamul să se sălăşluească în toţi slujitorii ei, în generaţia de azi şi în cele viitoare.

La mormântul dela Răşinari, slujba de comemorare va săvârşi-o I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae în prezenţa închinătorilor şi a credincioşilor la ora 11 a. m., după sfânta liturghie.

Sibiu, la 23 Iunie 1943.

Consiliul arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

Distincţiuni. La sărbătórile Rusaliilor din anul acesta I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a binevoit a acorda următoarele distincţiuni preoţeşti: 1. Păr. consilier arhiepiscopesc Dr. Andrei Gâlea şi păr. protopop al protopopiatului Sălişte, Dr. Dumitru Borcia, *crucea de econom stavrofor.* 2. Preoţilor: Alexandru Florea din Vlădeni, Olimpiu Rusu din Sita-Buzău şi prof. de religie Gheorghe Niţoiu din Sighişoara, dreptul de a purta *brâu roşu.*

Anul şcolar. La Academia teologică „Andreiană" s'a încheiat Sâmbătă, 19 Iunie a. c. orele 12, în cadrul unei solemnităţi intime la care a participat afară de profesorii şi studenţii Academiei, I. P. C. Sa Păr. Arhim. Vicar Teodor Scorobeţ ca delegat.

„Pretinii Universităţii din Cluj-Sibiu". Duminecă, 20 Iunie, a. c. a avut loc în sala cea mare a Prefecturii din Sibiu, adunarea de constituire a Asociaţiei „Pretinii Universităţii Regele Ferdinand I din Cluj-Sibiu", secţia Sibiu. Cu această ocazie au rostit înălţătoare cuvântări dnii: Docent Dr. Octavian Filipescu, rector Dr. Iuliu Haţeganu, General de Armată N. Macici şi la urmă I. P. Sf. Sale Mitropolit *Nicolae*, al cărui cuvânt îl dăm în acest număr.

Despărţământul judeţului Sibiu al „Astrei" convoacă adunarea generală a Despărţământului, ce se va ţinea *Duminecă 4 Iulie 1943, în comuna Racoviţa, la ora 3 d. a.* Binevoitorii instituţiei culturale „Astra" sânt invitaţi a lua parte'

În institutul surorilor de ocrotire, Arad, se primeşte, la 15 Sept. 1943, în anul prim, *o serie de 30 elève* bursiere (casă şi întreagă întreţinere). Candidatele, absolvente de liceu, sau şcoală normală, trebue să aibă vârsta de 18 ani împliniţi şi cel mult 30 de ani. Pentru informaţiuni candidatele se vor adresa către: Direcţia Institutului Surorilor de Ocrotire, în Arad, Strada Brătianu Nr. 15.

Un general rus împotriva bolşevicilor. Generalul *Vlasov*, ajuns prizonier în Germania, formează o armată rusească din prizonieri ruşi şi din alte elemente ruseşti, pentru a porni lupta de eliberare a ţării sale de sub comuniştii ruşi şi jidovi. Un apel al generalului Vlasov se adresează către poporul Rusiei, cerându-i să se unească în acţiunea de-a scăpa de „raiul" bolşevic apărând creştinătatea şi civilizaţia Europei.

† Pr. Dr. Emil Grădinaru, director de cancelarie la Episcopia Timişorii, a încetat din viaţă în 12 l. c. Decedatul făcuse studiile teologice la Arad. După războiul boiul, în care la 1916 fusese căpitan-confesor pe frontul italian, a ocupat slujba de consilier cultural în municipiul Timişoara. A dirijat şi corul catedralei din numitul oraş. Odihnească cu drepţii!

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă în 27 Iunie 1943 servesc: prot. Mih. Neagu, prof. Dr. Nicolae Terchilă şi Zosim Oancea; diaconii: Anatolie Scurtu şi cons. Al. Popa. *Predică: prot. Mihail Neagu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Dr. Ioan Chioariu* dela parohia Sibiu Inferior.

Marţi la 29 Iunie 1943 SS. Apostoli Petru şi Pavel servesc: prot. Mihail Neagu, Ioan Muntean şi secr. cons. Iosif Ţint; diaconii: Simion Macarie şi Vasile Şortan. *Predică secr. Iosif Ţint.* După masă la ora 4 predică la Oastea Domnului: *preotul Ioan Muntean.*

CĂRŢI ŞI REVISTE

Revista Teologică. Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească, întemeiat în 1907, apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit *NICOLAE* al Ardealului. Abonamentul pe un an: 560 Lei. Redacţia şi administraţia: Academia teologică, Sibiu, Strada Mitropoliei 24—28. Redactor: profesor *Dr. Grigorie T. Marcu.* — Numerii 5—6 Mai—Iunie 1943 cuprind: Luptă antisectară. I. P. Sf. Sa Dr, Nicolae Bălan: Dreptul la viaţă al naţiunilor mici. Diacon Dr. Grigorie T. Marcu; Decalogul luptei antisectare. Preot Dr. Cornelu Sârbu: Istoria unei dispute (I. Dela cartea „Religie şi Spirit" şi până la revista „Saeculum"). Preot Dr. Isidor Todoran: Filosofia religioasă a lui Nicolae Cerdiaeff. Dr. D. Stăniloae, Dr. Grigorie T. Marcu şi Preot Nicodim Belea: Atitudini: O victimă a grandomaniei. Preoţimea şi tămăduirea suferinţelor sociale. Mărturisirea unei generaţii. „Anastasia Şaguna" Prof. Dr. Grigorie Popa şi Dr. Grigorie T. Marcu: I Mişcarea Literară: Metafizica I. Şcoala Mitologică. Dr. Grigorie T. Marcu: Cronică: Solemnitatea înălţării la rang universitar a Academiei teologice „Andreiane". † Preotul Nicolae Vonica. Sabin Sibianu şi Gr. T. M.: Note şi informaţii: Vizita I. P. Sf. Episcop Nicolae Colan în România. Spre o Universitate a bisericii noastre. Un elogiu deplin meritat. Ratio advocatus diaboli — sau eroarea fundamentală a dlui Lucinn Blaga. Năruntе.

Viaţa ilustrată, excelenta revistă de familie, a apărut pentru luna lui Iunie, cu material în proză şi versuri, semnat de Pr. Fl. Mureşanu, Victor Ion Popa, V. Sămărtineanu, Ilie Măniţ ş. a., şi cu numeroase clişee. Abonamentul pentru România 450 Lei. Un număr 40 Lei.

„Mergeţi şi propoveduiţi". *Mitropolia Olteniei în opera misionară din Transnistria.* 1943 Tip. sf. Mitropolii, Craiova. pg. 240. Preţul 160 Lei — In Cuvântul înainte al acestei lucrări, I. P. S. Sa Mitropolitul *Nifon Criveanu* al Olteniei arată că în această publicaţie se înseamnă, pentru toţi iubitorii de biserică şi pentru cercetătorii istorici, frumoasa, rodnica şi devotata activitate misionară a preoţimii oltene în Transnistria. Urmează apoi peste o sută de *dări de seamă* ale preoţilor, cari au lucrat ca misionari în satele Transnistriei sub conducerea neobosită a înaltului chiriarh.

„Calea, Adevărul, Viaţa", de Econ. *Gh. Niculescu.* Cu binecuvântarea Sfiei Patriarhii. Bucureşti, Tip Ştefănescu, 1942 pg. 244. Preţul: 160 Lei. — Conţine explicări şi preţioase sfaturi pentru toţi bunii creştini. O recomandăm cucernicilor noştri preoţi spre binevoitoare atenţiune.

Nr. 310/1943 (41) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Cerbia** cu filia **Pogăneşti** din protopopiatul Dobra, judeţul Hunedoara, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela Stat
2. Casă parohială
3. Folosirea cimitirelor dela ambele Biserici.
4. Folosirea sesiunii parohiale de $4^1/_2$ jugăre în materă şi $2^1/_2$ jugăre în filie, teren arabil şi fânaţ.
6. Stola obişnuită.

Cererile de concurs, însoţite de toate actele prescrise de regulamentul parohial şi de încuviinţarea de candidare exoperată dela Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit, se vor înainta în termen oficiului protopopesc ort. rom. al Dobrei.

Concurenţii se vor prezenta, cu încuviinţare Oficiului protogopesc, într'o Duminecă sau sărbătoare în parohie la biserică, pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Dobra, la 15 Mai 1943.

Oficiul Protopopesc ortodox român al Dobrei, în înţelegere cu consiliul parohial din Cerbia.

Pr. Adam Lăzărescu
adm. protopopesc

Nr. 7195/1943 Nr. [44] 1—1

Pământ de arândat

Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu dă în arândă pe termen de trei ani 30 — treizeci — jugăre pământ al Şcoalei de cântăreţi, situat în hotarul comunei Alămor, la locul numit „Mesteaca".

Cei-ce doresc să ia în arândă acest pământ vor înainta oferte în scris până în ziua de *Vineri 16 Iulie 1943* la Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, unde se pot vedea zilnic condiţiunile de arândare şi se dau informaţiuni.

Sibiu, la 22 Iunie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

ANUNŢ

Dr. GEORGIA LUCIAN, specialist în boli şi operaţiuni de nas, gât, urechi, reia consultaţiile în Sibiu, strada Regina Maria 16, Etaj. I (43) 2—3

---

opreşte Nicodim Aghioritul în a sa: „Carte folositoare pentru suflet". Nu trebue să uităm sau să călcăm canonul dat de alt duhovnic; acesta trebue respectat, el nu poate fi înlocuit decât în cazul că duhovnicul a murit sau când penitentul se află în suferinţă grea.

In ceeace priveşte metoda mărturisirii, ea a fost stabilită în linii generale în cărţile îndrumătoare la această taină, cum e „Acoluţia" lui Ioan Pustnicul, sau în „Cartea folositoare pentru suflet" a lui Nicodim Aghioritul, ori în scrierea despre învăţăturile creştine ale lui Simeon Tesalonicеanul.

Pornind dela aceste izvoare principale şi bazat pe o bogată literatură religioasă şi de psihologie, păr. prof. Petre Vintilescu ni-a dat o lucrare: „Spovedania şi Duhovnicia", care merită să fie citită de fiecare preot odată pe an înainte de postul Paştilor, când se apropie timpul cel mai obişnuit de mărturisire. Această carte a influenţat — cum e de aşteptat — multe din gândurile acestei teme.

Molitvelnicul încă are un îndreptar de mărturisire, cu întrebări. Sunt credincioşi care cer uneori să fie întrebaţi după carte. Chiar dacă nu o cer toţi, e bine ca duhovnicul să-şi facă înainte de mărturisire un extras din aceste întrebări, deoarece unele se repetă, iar altele nu se pot pune ori cui. Exemple despre procedeul mărturisirii ne dă valoroasa lucrare „Pocăinţa" a părintelui Ilarion V. Felea, în care sunt expuse practicele mai multor preoţi dela noi din ţară. In această carte sunt multe răspunsuri vrednice de luat în seamă, deşi niciodată nu se poate aplica în întregime un metod, pentrucă în scaunul mărturisirii se prezintă o nesfârşită gamă de stări sufleteşti, care nu se lasă cuprinse în întrebări pregătite anticipat sau în mărturisiri spontane, aşa cum ar fi de dorit.

Nicăieri ca în această taină nu trebue să ţinem seamă de temperamentul, conformaţia sufletească şi de pregătirea celui ce se mărturiseşte. Aceste date trebuesc folosite toate cu observaţia de fin analist şi priceput îndrumător sufletesc. Nu mai vorbesc de mărturisirea celor de vârste diferite care, dacă se aseamănă în generalitatea ei, are totuşi multe părţi deosebitoare. Intr'un fel se va proceda la mărturisirea tinerilor, în alt fel la a celor căsătoriţi, şi altfel la a celor bătrâni.

Despre spovedania cazurilor speciale tratează pe larg păr. P. Vintilescu în lucrarea amintită (231—289).

(Va urma).

Preot. Vasile Coman

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul XCI. Sibiu, 4 Iulie 1943 Nr. 27

ROMÂNIA 25 BANI POSTA

-4.VII.943

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8 ...guna

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mit

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Cuvânt către studenții teologi la încheerea anului academic 1942/43

Dumnezeu ne-a ajutat să încheiem un nou an de lucrare duhovnicească întru pregătirea de propoveduitori și slujitori ai Domnului Iisus Hristos în mijlocul poporului nostru. Am înaintat în această lucrare copleșiți la tot pasul de o vie conștiință a răspunderii, atât învățătorii cât și învățăceii, pătrunși de adevărul că timpurile actuale tălmăcesc o pretenție mai accentuată din partea lui Dumnezeu, care se adresează nu numai ostașilor ce stau sub ploaia de gloanțe, gata în orice clipă să-și dea viața, ci și tuturor celor dinlăuntrul zonei de război. Această conștiință a răspunderii a fost și este pentru noi cu atât mai cutremurătoare, cu cât ne dăm seama că pretențiunea lui Dumnezeu, manifestată în forme atât de severe, ni se adresează nouă, celor ce suntem, sau vrem să fim lumina lumii și sarea pământului, încărcată cu suprema potență. Noi suntem organele prin cari se revarsă și se exercită puterea lui Dumnezeu asupra sufletelor omenești.

De noi depinde în cea mai mare măsură ca puterea Evangheliei să devină din virtuală actuală în sânul omenirii. Dacă sarea menită să conserve ființa umană de corupția și de moartea pe care o provoacă patimile și poftele, se va strica, cu ce se va săra? Ce alt antidot va mai exista care să apere societatea umană de descompunerea adusă de forțele antagoniste ce se ivesc în sânul ei?

Prin urmare, dacă fiecare om trebue să privească tragicele împrejurări actuale ca o chemare din partea lui Dumnezeu ca să facă și mai deplin din comandamentele evanghelice norme ale vieții sale, preotul trebue să considere evenimentele de azi ca solii divine cari au să-i spună lui un cuvânt cu totul special.

Pe preot aceste îngrijorătoare întâmplări îl cheamă nu numai la o căință particulară și la îndreptarea vieții, ci la cea mai deplină actualizare a marei lui misiuni de propovăduitor al lui Hristos, ca singurul nume pe care l-a dat Dumnezeu neamului omenesc spre mântuire. Dela preot se cere, mai ales azi, nu numai să fie personal un om de omenie, ci factorul public cel mai dinamic în slujba Evangheliei. El trebue să fie trâmbița cea mai răsunătoare a Duhului Sfânt, ca să copleșească cu sunetul ei toate cântările de sirenă cu cari atâtea duhuri ale întunerecului vrăjesc auzul omenirii, ducând-o spre prăpastie.

Trăim timpuri asemănătoare cu acelea în cari Dumnezeu a trimis pe profeți în mijlocul oamenilor să le propovăduiască cu putere cuvântul Său, căci altfel va veni prăpădul. Vă recomand să cetiți cărțile profetice pentruca să înțelegeți sensul vremurilor noastre și datoria voastră arzătoare de-a păși în fața mulțimilor tălmăcind semnele de foc și de pucioasă în cari ține învăluită Dumnezeu de patru ani istoria. Ceeace se petrecea pe timpul profeților sau ceeace anunțau ei ca iminent, era floare la ureche față de ceeace încearcă lumea de azi și față de ceeace se poate că va încerca mâne de nu se va întoarce. Stările și evenimentele contimporane profeților sunt doar prefigurările stărilor și evenimentelor de azi.

Acest fapt impune fiecărui preot să se transforme într'un profet, să scoată pe primul plan laturea de propoveduitor a misiunei sale înălțată în cercul de foc al unei arderi de tot pentru Dumnezeu. Trăim răspântia profetică a misiunii preoțești. Vom înțelege porunca timpului și a lui Dumnezeu? De aceasta depinde salvarea măcar a unei părți din oameni.

Deschideți în fiecare zi cărțile profetice. Fiecare capitol începe cu un îndemn stăruitor al lui Dumnezeu: «Vorbește fiul omului! Vorbește tare! Vorbește fără teamă. Du-te și le spune: acestea zice Domnul!»

Iubiți absolvenți! Pășiți în mijlocul poporului ca preoți în împrejurări asemănătoare ca ale profetului Ieremia. Ca și pe el, Domnul vă întreabă acum: «Ce vezi tu?». Iar tu, sunt sigur, că vei răspunde ca și Ieremia: «Văd dinspre Miazănoapte un cazan în clocote cu gura întoarsă încoace».

Iar Domnul îți zice tot ca lui Ieremia îndată: «Dinspre Miazănoapte se va deslănțui prăpădul peste toți locuitorii pământului», de nu se vor întoarce (cap. 1). «Voi stârni toate hoardele seminților dela Miazănoapte, pe Nabuhodonosor, împăratul Babilonului, sluga mea, și le voi aduce peste toate neamurile de jur 'mprejur, pe cari le voi prăpădi și le voi pustii, le voi face de batjocură și de ocară. Și le voi curma bucuria și veselia lor, cântecul mirelui și al miresei, huruitul pietrelor de moară și lumina din sfeșnic» (cap. 25, 1—10).

Dar Domnul Vă spune ca și lui Iezechil când a fost trimis la propovăduire:

«Fiul omului! Mănâncă cartea aceasta, apoi du te și propovăduește casei lui Israil. Pântecele tău să mănânce și lăuntrul tău să se umple de cartea aceasta pe care ți-o dau!». Iar Iezechil mâncându-o, declară că a simțit-o în gura lui mai dulce ca mierea (cap. 3, 1—3).

Nădăjduesc, iubiți absolvenți, că ați mâncat o bună bucată din Cartea Domnului și că simțiți aceeași dulceață în lăuntrul vostru. Nădăjduesc de asemenea că sunteți suficent de plini în lăuntrul vostru de ea ca să o simțiți ca pe o putere care Vă mână să comunicați cuvintele ei mai departe. Vă îndemn însă să continuați a mânca mai departe din ea cu atâta lăcomie, încât să o asimilați întreagă duhului vostru și pe el ei, încât nu numai cuvântul, ci și respirația voastră să o comunice pe ea, turnând-o în jurul vostru și chiar în aerul din preajma voastră. Căci și aerul pe care îl respiră omenirea trebue să-l curățim cu cuvântul Domnului, de toxinele păcatului, dacă nu vrem să continue molima pustiitoare.

Veți găsi, ca și în timpurile profeților, oameni cu inimi împietrite. «Dar tu, Fiul omului, zice Domnul către acelaș profet, dar și către tânărul slujitor al lui, nu te teme de ei și de cuvintele lor nu te îngrozi... tu tot să le grăești cuvintele mele ori de te vor asculta, ori de nu te vor asculta» (cap. 2, 7—7).

In fața lumii amestecată cu mulți îndărătnici și robi ai patimilor, va trebui să fiți tari și neclintiți în convingerile voastre și în hotărîrea de-a propovedui continuu cu orice preț. Numai dacă oamenii vor simți în voi forța neclintită și impunătoare a unei convingeri adânci până în inima ființii voastre și mai departe, se vor simți copleșiți și cuceriți. Trebue să simtă în voi lumea cea mai puternică fermitate. Numai așa veți înfrunta cu succes șerpăria de ideologii și curente ce pornesc din izvorul păcatului și al demonismului contimporan. Fermitatea e rodul unei mari credințe. Numai adâncind în voi credința câștigați neclintirea în cuvântul vostru și această neclintire va face și pe alții să se razime cu toată încrederea în voi. Oamenii au lipsă de certitudinea altora. Conducători de suflete devin cei ce știu să insufle această certitudine și altora. In concurența pentru câștigarea rolului de conducători ai sufletelor, trebue să ieșiți biruitori asupra reprezentanților oricăror alte duhuri și ideologii, prin certitudinea voastră care să le copleșească pe toate.

Ochii voștri trebue să aibă privirea tare și pătrunzătoare a celui pătruns până în adâncimile ultime de certitudinea că e trimisul lui Dumnezeu. Aceasta nu exclude manifestarea dragostei. Dragostea până la jertfa propriei vieți și neclintirea credinții până la aceeaș jertfă, sunt cele două flacări înfrățite și unificate cari trebue să iradieze din ochii voștri, din fața voastră, din ființa voastră, învăluind în dogoarea lor irezistibilă și în acelaș timp în prezența lui Hristos pe toți ceice vin în preajma voastră.

In acest sens fruntea și fața voastră trebue să capete reliefurile de piatră ale neclintirii, cari să înfrunte asprimea de piatră a vremurilor.

De veți fi păsit cu hotărîre la o propoveduire netârguită și nedomolită, veți auzi pe Domnul făcându-Vă și vouă făgăduiala:

«Ca diamantul, mai tare decât stânca, așa voi împietri fruntea ta. Nu te teme și în fața lor nu te înspăimânta».

Vă urez, iubiți absolvenți, să fiți o generație de preoți-profeți. Neamul nostru are lipsă de profeți în înțelesul de forță spirituală pe care îl are acest cuvânt. Numai profeții îl pot ridica pe culmile unei istorii mărețe și impunătoare, așa cum trebue să o înscrie în cartea mare a Universului, ce stă în mâna Mielului căruia îi slujim.

Fiți la înălțimea acestor vremuri de adâncă seriozitate și susțineți prin asiduitatea lucrării voastre propovăduitoare, numele bun al școalei care s'a silit să toarne în voi tot ce e mai curat și mai fierbinte în duhul ei. Arătați-vă vrednici de treapta înaltă la care a fost ridicată Academia teologică «Andreiană». Faceți-i bucuria, unica bucurie pe care o dorește, să se poată mândri cu voi peste câțiva ani de activitate în ogorul sufletesc al neamului. Cei cari n'ați terminat, râvniți de pe acum să deveniți preoți după chipul cel mai ideal pe care îl poate visa tinerețea voastră generoasă și să vă întoarceți la toamnă cu bine.

Mulțumind I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* de ocrotirea ce-o acordă Academiei noastre și I. P. C. Sale Păr. Arhimandrit Vicar Teodor Scorobeț care-l reprezintă pe I. P. S. Sa, anul academic 1942/3 îl considerăm încheiat.

D. STĂNILOAE

Nr. 7743/1943 Ep.

Publicațiune de licitație

In ziua de *15 Iulie 1943* la ora 10 dimineața se va ține în cancelaria Consiliului arhiepiscopesc ort. român în Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 32, licitație publică cu oferte închise, pentru darea în intreprindere a executării lucrărilor de construcție la edificiul Școalei Normale ortodoxe de fete „Andrei Șaguna" din Sibiu.

Ofertanții vor depune la data și locul de mai sus oferte închise, însoțite de garanție de 5% asupra valoarei ofertei, în numărar sau efecte de Stat.

Planul și devizul lucrărilor împreună cu condițiunile caietului de sarcini, se pot vedea în cancelaria Consiliului arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, unde se dau zilnic informațiuni.

Consiliul arhiepiscopesc își rezervă dreptul de a alege liber dintre ofertanți.

Sibiu, 1 Iulie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Biserici ortodoxe pentru muncitorii din Răsărit la Berlin. După cum comunică Administrația orașului Berlin, se vor înființa în săptămânile viitoare *șase* biserici ortodoxe noui, amenajându-se, respectiv șase clădiri mari. Această măsură este necesară din cauza aglomerației bisericilor ortodoxe existente, vizitate regulat de muncitorii din răsărit actualmente la Berlin. Măsura este de asemenea expresia recunoștinței capitalei Reichului pentru acești muncitori din Răsărit.

Svonul umple întâi târgul, dar curând îl face să și ardă

Cel care vorbește vinde, cel care tace cumpără

COOPERAȚIA
în slujba sănătății neamului

Mentalitatea individualistă e tot mai afund îngropată de timpurile cari vin. Ideea de solidaritate în bine şi în rău, sentimentul de răspundere a insului pentru comunitatea din care face parte, grija pentru colectivitate câştigă un rol tot mai dominant cu fiecare zi ce trece.

Comunismul, anticipând o cerinţă a vremurilor, a dus la extrem preocuparea de întreg, anulând viaţa insului. Sistemele totalitare de caracter naţionalist au încercat să răspundă acestei necesităţi în alt fel, însă şi ele se resimt de-o tensiune care forţează cursul normal şi liniştit al vieţii.

Idealul ar fi o organizare a grijii generoase de colectivitate, în care individualitatea să nu fie înăbuşită, ci să crească, dar să crească în iubire, în duh de slujire şi de sacrificiu.

In acest scop, inşii trebuesc educaţi în duhul unei idei mari, care să formeze suportul rezistent şi izvorul viu pentru o viaţă concepută ca slujire benevolă. Singur creştinismul oferă o astfel de idee, având în centrul său mărturisirea mântuirii individuale prin jertfa pentru colectivitate.

Organizarea socială cea mai corespunzătoare cu ideea creştină este cea cooperatistă. Când ar fi atâta idealism în membrii unei societăţi, încât organizarea ei cooperatistă să se impună pe toată linia, ea ar fi ferită atât de extrem individualist-liberală, cât şi de cea comunist-totalitară. Prin cooperaţie toţi conlucră benevol pentru fiecare din ei şi pentru întreg. Dacă vrem să preîntîmpinăm sdruncinările şi experienţele dureroase viitoare, e necesar să pornim la o mare acţiune de educaţie şi organizare în spirit cooperatist.

Dacă ideea cooperatistă este prin sine însaşi o idee generoasă, cu atât mai mult îşi arată această însuşire când e pusă în serviciul unui scop nobil.

Iată de ce trebue să ne bucurăm de acţiunea pornită cu binecuvântarea I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* în vederea înfiinţării unei cooperative sanitare în judeţul Sibiu, cu posibilitatea de-a se extinde ulterior pe o rază mai mare. Situaţia poporului nostru din punct de vedere sanitar nu e prea înfloritoare şi necesită, în rangul urgenţei, prima atenţiune. Viitorul nostru ca neam e în funcţie în primul rând de întărirea sănătăţii sale.

Cooperativa în chestiune va solidariza pe cât mai mulţi din Români, în opera de întărire a vitalităţii neamului şi de ajutorare a celor loviţi de nenorocirea boalei. Ea va deschide aproape în fiecare sat un dispensar provăzut cu medicamente şi va angaja medici renumeraţi în aşa fel încât să nu mai fie siliţi să se ocupe de o clientelă personală, ci să-şi dedice tot timpul cercetării şi tratării gratuite a locuitorilor. Preotul va fi chemat la rolul important de organizator şi animator al spiritului de solidaritate şi de ajutorare în favorul celor bolnavi. «Reuniunile de femei», conduse şi supraveghiate de el, vor fi de cel mai mare folos bolnavilor şi în special femeilor în timpul naşterii, cari vor fi îngrijite în mica maternitate amenajată în dispensarul comunal.

Dintre toate activităţile extrapastorale, cea mai apropiată şi mai înrudită cu cea pastorală este aceea a îngrijirii de sănătatea credincioşilor. Preot şi samaritean, doctor al sufletelor şi al trupurilor, sunt aproape două laturi ale aceleiaş misiuni. Ambele izvorăsc din aplecarea peste omul care are cel dintâi lipsă de ajutor, peste omul căzut în neputinţă şi în mizerie. Ambele urmăresc redresarea omului la o existenţă fericită, normală.

Nu e lipsit de înţeles faptul că cea mai frecventă preocupare în activitatea lui Iisus, pe lângă propovăduirea cuvântului mântuitor, a fost aceea de sănătatea oamenilor. Minunile Lui aproape toate au fost vindecări şi învieri, deci fapte de ajutorare a omului celui mai lovit de soartă, nu demonstraţii gratuite de forţă.

Preotul făcând loc în sufletul său unei mai mari griji de sănătatea poporului, devine un mai fidel urmaş al lui Hristos şi-şi câştigă în mod total inima credincioşilor.

De aceea el trebue să-şi câştige locul de frunte în cooperativa sanitară prin entuziasmul său mai fierbinte pentru o asemenea operă, prin spiritul său de sacrificiu mai deplin.

Garanţie că lucrarea ce se porneşte e serioasă, oferă şi faptul că pentru ea se frământă un om încercat în materie de cooperaţie. Ceea ce a realizat N. Ciolan în mişcarea cooperatistă cunoaşte oricine. Acum Domnia Sa voeşte ca toată experienţa dobândită în activitatea de până azi să o închine lucrării generoase în slujba sănătăţii neamului. Preoţimea nu poate sta de o parte când se porneşte o asemenea lucrare.

D. S.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Este o datorie morală şi naţională să ajutăm familiile desrobitorilor

Mitropolitul Andrei Şaguna
— Glasuri de presă, cu prilejul împlinirii celor şapte decenii dela moartea sa —

Ziarul *Timpul* scrie:

Din ce în ce mai vie devine flacăra care arde în sufletele noastre ale tuturor, pentru tot ceea ce Transilvania, cu pământul şi oamenii ei a însemnat şi înseamnă în istoria şi în perspectivele existenţei româneşti.

La icoana sfântă a Ardealului s'au închinat generaţiile din trecut şi se închină cu atât mai vârtos cele de azi, ca la un simbol cu atât mai răscolitor, cu cât el sintetizează mai plenar cea mai cuprinzătoare, cea mai dinamică, cea mai creatoare dintre realităţile istoriei şi geografiei româneşti. Pentrucă, — cum a spus recent d. prof. Mihai Antonescu, cu atâta vibraţie, — „Ardealul nu este o provincie sau un colţ de ţară. Ardealul suntem noi toţi, este sufletul nostru".

O evocare a măreţei lui figuri şi a prodigioasei lui activităţi nu se poate face astăzi, fără acea sguduire care cutremură sufletul fiindu-ne prins în clocotul din care nu ştii ce să desprinzi mai întâi: durerea sau mânia, dorinţa năvalnică de faptă întru dreptate, nerăbdarea pentru cuvenitele împliniri româneşti.

Activitatea lui Şaguna pe terenul realizărilor este prodigioasă şi fără pereche în trecutul nostru. Eruditul şi harnicul Mitropolit ridicat între timp în cinul clasei nobilitare, se ocupă de tot ce se dovedea că este necesar în vederea măririi prestigiului bisericii strămoşeşti.

Trebue să accentuăm aci, încăodată, că opera lui nemuritoare va rămânea Constituţie ce a dat Bisericii.

S'a spus cu drept cuvânt că „Statutul Organic" al lui Şaguna este o adevărată „Magna Charta" a organizării bisericeşti.

Principiul naţional şi concepţia democratică stau la baza magistralei alcătuiri care îmbină în cel mai fericit chip, spiritul apostolic al creştinismului cu exigenţele avansate ale vieţii moderne.

In felul acesta Biserica lui Şaguna a devenit cea mai puternică cetate de afirmare naţională.

Andrei Şaguna este astăzi un nume care se confundă cu însuşi trecutul de luptă al Ardealului.

Nu se poate pronunţa numele lui Iancu fără a-l şopti pe acela al lui Şaguna.

Spre mormântul dela Ţebea, ca şi spre cel dela Răşinari, ochii noştri privesc uimiţi de măreţia faptelor celor cari odihnesc acolo, iar inimile ne bat parcă mai puternic la gândul că nimic nu ne va putea opri să nu realizăm integral gândul de care au fost stăpâniţi în cursul pământeştii lor existenţe marii eroi ardeleni: Iancu şi Şaguna. —

Curentul, sub titlul „Mauzoleul dela Răşinari", spune:

Când s'a ivit figura de apostol înnăsprită în luptă a Mitropolitului Andrei Şaguna pe Câmpia Libertăţii dela încrucişarea celor două Târnave, au înţeles şi străinii că *Biserica românească a Transilvaniei coborîse în arena de luptă a ţărănimii lobage*. Dela aceea dată memorabilă pentru destinele româneşti aveau să se rărească vizitele Mitropolitului la Viena, saloanele arhiducilor austriaci să-şi închidă pe rând uşile aurite la apropierea paşilor îndesaţi ai seninului ierarh şi jandarmii cu pană de cocoş la pălărie să urmărească încordaţi plimbările prin Ardeal ale mitropolitului şi suitei sale.

Sufletul de veacuri al unui popor înţelept şi limpede căuta cărarea care duce pe culmi unde zările se desfac făgăduitoare şi tricolorul fâlfâie peste creştetele mulţimii ca o binecuvântare. Orizonturile erau strâmte, lacrimile din ce în ce mai multe şi generaţia dela patruzeci şi opt din Transilvania, cu clericii ei, cu avocaţii ei, care aveau să se transforme curând în tribuni, prefecţi şi martiri, cu profesorii ei de o pregătire occidentală, avea nevoe de o figură reprezentativă, de un om care să rezume şi să-şi asume răspunderea prefacerilor istorice ce se întrezăreau.

Cu intuiţia politică moştenită Andrei Şaguna a simţit că Ardealul căuta un prinţ politic, un îndrumător spiritual. Şi-a dat seama că întocmai ca în ţara sa de obârşie, şi în noua patrie Biserica oferise românilor năpăstuiţi singurul scut, singura apărare împotriva desnaţionalizării. Numai Biserica putea continua lupta, adaptându-se noilor cerinţe şi zămislind un preot nou, un luptător nou, o morală nouă...

Firească, Biserica ortodoxă trebuia închisă oricărei imixtiuni străine şi Constituţia dată de el Bisericii române din Ardeal este un monument de prevedere şi de organizare. Constituţia aceasta făcea din Biserica ortodoxă un organism complex şi autonom, operant şi pretutindeni activ, transformând preoţii în tribuni populari, în îndrumători ai sufletului naţional. Toate acestea ar fi fost cu neputinţă, dacă Andrei Şaguna n'ar fi fost un mare dascăl şi un mare reformator.

Numai dela el încoace sinodul eparhial sibian a ajuns un fel de Parlament, în care se desbăteau cu competinţă şi uneori cu îndrăsneală, chiar problemele ţărănimii noastre. Dar stăruinţa şi convingerea Mitropolitului sibian au săvârşit adevărate minuni în rândurile clerului din Ardeal. Timiditatea a fost schimbată în curaj mucenicesc de cuvântările lui aprinse, preoţii au avut parte de o educaţie din ce în ce mai aleasă, mai cuprinzătoare, şi mirenii s'au apropiat de altar cu o înnoită încredere.

Restul avea să desăvârşească timpul dela sine...

Săptămânile trecute am fost întâmplător pe la Răşinari. Sub brazii din ţintirimul aşezat pe o colină, mauzoleul lui Şaguna, străjuit de cei doi lei de

FOIŞOARA

Duhovnicul şi păcătoşii

(Sfârşit) (5)

Amintesc doar două categorii de penitenţi cari mi-au obvenit în scurta-mea experienţă duhovnicească.

Am mărtarisit în două comune deosebite şi ca regiune şi ca stare sufletească, şi am constatat în genral două stări sufleteşti. Intr'o parohie credincioşii veneau la mărturisire cu o conştiinţă aproape scrupuloasă sau în orice caz cu mare grije de mântuirea sufletească; în altă comună oamenii se mărturisesc cu un calm aproape indiferent, fără fior sufletesc şi fără conştiinţa păcatului. Imi era dat în cea din urmă să aud destul de des: „nu am, părinte, nici un păcat". Ii vedeam că vin la mărturisire numai de formă, din obicei, sau din teama de a nu afla sătenii că nu s'au spovedit, ori de mustrarea preotului.

In cazul celor dintâi a trebuit să ascult cu răbdare mărturisirea lor, uneori repetau aceleaşi greşeli părându-li-se că au descoperit nuanţe mai grave. Pentru un duhovnic tânăr mărturisirea unor asemenea credincioşi aduce atâtea cazuri, încât fără o pregătire prealabilă prin citirea cărţilor de spovedanie, nu e sigur pe sfatul şi canonul ce-l dă. Aici se cere să observi până unde este examenul drept al conştiinţei şi unde e obsesia. In cazurile celor scrupuloşi de regulă penitentul începe mărturisirea fără să mai aştepte o întrebare pregătitoare. Păcatul cel dintâi pe care-l spune e cel care îl obsedează, chiar dacă acesta nu e cel mai grav. Intrebările ce se pun acestor penitenţi, trebue să tindă la restabilirea echilibrului lor şi a funcţionării normale a conştiinţei. Cei căzuţi în desnădejde trebue urmăriţi. Grija pentru astfel de păcătoşi care îşi agravează păcatul, trebue să fie totdeauna ca şi pentru aceia cari nu-l văd şi nu-l recunosc. Din această categorie recrutează mulţi aderenţi sectele. In cazul acestora autoritatea duhovnicului face foarte mult. Dacă în unele cazuri e îngăduit penitentului să-şi schimbe duhovnicul, în cazul celor scrupuloşi trebue să se respecte cu desăvârşire autoritatea duhovnicului avut. Aceştia caută de obicei duhovnici care cedează înclinărilor, le măresc păcatele şi-i înspăimântă, ceea ce este cu totul împotriva îndreptării lor.

Cu totul altfel e mărturisirea indiferenţilor:

Acestora le trebue o pregătire şi colectivă, şi individuală în prealabil. Ei trebue hotăriţi la pocăinţă sinceră, nu numai la o înşirare mecanică a păcatelor. Acestora le trebue vorbit mai întâi cu argumentele raţiunii şi apoi cu ale credinţei. Cu ei trebue să pară judecător aspru duhovnicul, fără ca în fond să fie aspru. Lor li se va mări optica păcatului.

Unii sunt indiferenţi din neştiinţă, alţii din împietrirea inimii. Sf. Scriptură îi numeşte „nori fără apă". Chemarea lor la îndreptare trebue făcută cu mult înainte şi prin diferite căi de pastoraţie, iar în scaunul mărturisirii să se exploateze la maxim prilejul convertirii lor. Mărturisire atentă se cere celor căzuţi în robia diferitelor patimi, celor înduşmăniţi, celor din închisori, celor condamnaţi la moarte, celor bolnavi şi altor categorii de penitenţi.

Dacă ar putea interesa pe cineva şi modul cum procedează subsemnatul în scaunul mărturisirii, îl dau aici în rezumat:

După ce am cetit molitvele, credinciosul vine şi îngenunche în faţa icoanei Sf. Ioan Botezătorul sau a Maicii Domnului.

Punându-i epitrafilul pe cap îi zic: Iată, fiule, ai venit la dumnezeeasca mărturisire. Dumnezeu este de faţă şi ascultă mărturisirea d-tale (ta, dacă e mai tânăr), pe care aşteaptă să o faci cu toată inima, cu părere de rău pentru cele greşite şi cu gândul hotărît de îndreptare. Nimeni dintre oameni nu este fără păcat. Toţi greşim cu

bronz coclit, răsărea cenuşiu şi modest din vérdeaţa exuberantă a primăverii. Prin umbra din criptă desluşeam inscripţia de pe panglica unei cununi depuse de câţiva studenţi clujeni pe lespedea sacră: „Celui mai mare îndrumător al românismului ardelean". —

Din articolul, închinat de *Universul* memoriei nemuritorului arhiereu, reţinem:

Mitropolitul Şaguna şi-a dat seama că unitatea naţională se consolidează prin cunoaşterea obârşiei comune, prin atenta cercetare a evoluţiei istorice, a suferinţelor şi a luptelor din trecut, prin apropierea treptată a comorilor de cultură ale poporului pe care vitregia împrejurărilor l-a despărţit în cursul veacurilor şi că, toate acestea nu se obţin decât prin şcoala naţională.

El a trezit în conştiinţa fiecărui român datoria pe care o are faţă de fraţii lui, căci şcoala nu se putea înfiinţa şi nu putea funcţiona decât cu contribuţia particulară a fiecăruia şi reuşita a fost cu atât mai mare, cu cât apelul se adresa unei mulţimi, a cărei singură avuţie pozitivă era munca trudnică pe ogorul care nu era în îndreptăţita ei stăpânire.

El a dat Bisericii ortodoxe, prin statutul ce-i poartă numele, o organizare atât de judicioasă încât legea cultelor din România de azi este inspirată din directivele acestui statut.

Nicio dificultate şi nicio persecuţie n'au putut înfrânge credinţa generaţiei lui Andrei Şaguna în dreptatea cauzei pentru care lupta, şi flacăra acestei credinţe, tot atât de veche ca însăşi existenţa noastră, a trecut din mână în mână, din generaţie în generaţie, mereu aprinsă, pentru ca şi astăzi ea să fie atât de prezentă în sufletele noastre, încât să constitue călăuza reală a vieţii noastre naţionale.

Evocând cu pietate şi recunoştinţă memoria marelui luptător al drepturilor româneşti, amintim cuvintele rostite anul trecut de I. P. S. Mitropolitul Bălan, la pelerinajul dela mausoleul lui Andrei Şaguna: „De aici, din preajma Carpaţilor, de lângă mormântul marelui conducător de neam Andrei Şaguna, afirmăm cu neclintire drepturile Ardealului la libertate". —

Noul organ al Asociaţiunii „Astra", *Foaia Poporului*, în articolul semnat de Prot. Emilian Cioran, spune despre întâiul preşedinte al venerabilei instituţii culturale, următoarele:

Pentru cultivarea limbii româneşti, pentru răspândirea culturii în păturile largi ale poporului, pentru păstrarea portului, pentru cultivarea mai cuminte a pământului ş. a. Şaguna a urzit, împreună cu alţi fruntaşi ai vieţii româneşti de pe vremuri, aşezământul de cultură „Astra", care a rămas până astăzi vatra de lumină, necesară azi ca şi în trecut. Ca cel dintâi preşedinte al „Astrei", la adunarea generală ţinută la Braşov, în anul 1863 spunea următoarele: „că se simte de 3 ori fericit ca preşedinte al acestei „Asociaţiuni", căci îi prooroceşte, că într'un viitor nu prea îndepărtat, literatura, cultura, şcoalele, institutele literare vor ajunge în stare înfloritoare, satele şi oraşele româneşti vor înainta, economia naţională va pătrunde şi la plugarii noştri".

Duhul lui a rămas ca sfântă moştenire şi pilduitor testament urmaşilor săi, care se vădeşte în alte realizări cerute de vremile în cari trăim, pe aceeaş linie dreaptă a credinţei adevărate şi a naţionalismului curat.

La mormântul Mitropolitului Şaguna

In ziua de Sânpetru, la orele 11, a fost freamăt de reculegere în preajma mormântului în care se odihnesc oseminte le marelui Mitropolit Andrei Şaguna. Se împlineau 70 de ani decând ctitorul Ardealului contimporan se odihneşte între brazii Răşinarului.

Poporul care-l străjueşte se adunase împreună cu mulţi preoţi în odăjdii în gura uliţii care duce la mausoleu, ca să primească pe I. P. Sf. Mitropolit Nicolae. *După sosirea Arhipăstorului, întâmpinat de dragostea poporului şi de cuvintele vibrante ale preotului Dancăş, s'a format o procesiune impunătoare parcurgând drumul până la mausoleu în cântările cororilor din Răşinari şi Sibiu, printre rândurile îngenunchiate de femei şi copii.*

In urma I. P. Sf. Mitropolit, care înainta binecuvântând de sub baldachin, se observa în primul rând dl general de Corp de Armată Fl. Mitrănescu şi dnii profesori universitari Ioan Lupaş, Ioan Moga, I. Crăciun etc.

In faţa mormântului s'a slujit un sfânt parastas, după care a cuvântat în graiu cuceritor şi puternic I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, *îmbrăcând în chenar înflorit opera pururea pomenitului Mitropolit Şaguna. Faptele lui de însemnătate epocală: reînfiinţarea Mitropoliei ardelene, Statutul organic, întemeierea şcolilor primare şi secundare, a «Astrei», lupta pentru drepturile politice ale Românilor, au fost reamintite pe rând, împreună cu adâncul lor înţeles şi cu efectele hotărîtoare asupra vieţii poporului român din Transilvania.*

Efectele aceleiaş opere ne dau azi puterea, a spus I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, *să credem că neajunsul actual care s'a abătut peste Ardeal, nu va putea dura, ci va fi înlăturat în scurtă vreme.*

Comemorarea dela Răşinari a fost un popas întăritor de suflete în aceste vremuri apăsătoare şi pline de mari întrebări.

Citiţi şi răspândiţi

Revista Teologică

Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească. Apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit **NICOLAE** al Ardealului. Redacţia şi Administraţia: **Sibiu,** Academia teologică „Andreiană". Redactor: Prof. Dr. **Grigorie T. Marcu.** Abonament anual, Lei 560.

Puterea rugăciunii

O creştere a energiei fizice, a vigoarei intelectuale, a forţei morale, a unei înţelegeri profunde a realităţilor fundamentale, iată influenţa rugăciunii asupra spiritului şi corpului omenesc.

Dacă vă obişnuiţi a vă ruga sincer, viaţa Dv. va înregistra o transformare invederată şi profundă.

Rugăciunea înseamnă cu pecetie definitivă şi de neşters acţiunile şi ţinuta noastră.

O ţinută liniştită, şi un repaus al figurii şi al corpului, sunt apanagiile acelora a căror viaţă se îmbogăţeşte în acest fel.

In adâncul conştientului o flacără se aprinde. Omul se vede aşa cum este, Îşi descopere egoismul, orgoliul său stupid, temerile, cupiditătile şi erorile. Desvoltă în el însuşi sensul obligaţiunilor sale morale şi umilinţa intelectuală.

Se începe astfel o migraţiune a sufletului către împărăţia luminii şi a mântuirii.

Rugăciunea este o forţă tot aşa de reală ca şi gravitaţiunea universală.

S'au văzut oameni suferinzi, cari în momente când orice terapeutică era zadarnică sau eşuase, s'au ridicat peste boală şi depresiune prin efortul senin al rugăciunii.

Este unica forţă în lume care poate învinge ceeace se numeşte «legile naturii» şi se numesc «miracole» împrejurările în care rugăciunea a demonstrat, în mod dramatic, puterea ei.

Dar un miracol continuu şi mai puţin strălucitor se petrece în fiecare ceas în inima celor cari au descoperit că rugăciunea alimentează viaţa zilnică ca un flux constant de forţe care îl susţin.

Mulţi consideră rugăciunea drept o rutină de cuvinte formaliste, un refugiu pentru cei slabi, sau o petiţie copilărească cu scopuri materialiste.

Bine înţeleasă, rugăciunea este un act de maturitate, indispensabil desvoltării complete a personalităţii, ultima integrare a celor mai înalte facultăţi omeneşti.

Numai prin rugăciune terminăm această unire completă şi armonioasă a corpului, a inteligenţii şi a sufletului, care dă forţă şubredei trestii omeneşti.

Rugăciunea este ca radiumul: energie luminoasă.

Prin rugăciune, oamenii caută să mărească energia lor limitată, adresându-se izvorului de energie nelimitată.

Rugându-ne ne împreunăm cu inepuizabila forţă motrice care face să se învârtească pământul.

Noi cerem ca o parte din această forţă să fie cedată nevoilor noastre. Simplul fapt de a cere, ne completează insuficienţele şi ne întăreşte.

Totuşi nu trebue niciodată să invocăm pe Dumnezeu, numai pentru a obţinea satisfacerea capriciilor noastre. Nu trebue să ne servim de rugăciune ca de o petiţie, pentru a avea mai multe puteri, ci implorând pe Dumnezeu să ne facă mai asemănători Lui.

Rugăciunea trebue considerată ca un antrenament, o obişnuinţă a prezenţii lui Dumnezeu.

Omul nu se roagă numai pentru ca Dumnezeu să-şi aducă aminte de el, ci pentru ca el să-şi aducă aminte de Dumnezeu.

Rugăciunea este efortul pe care îl face omul de a se urca până la Dumnezeu, şi a comunica cu o fiinţă nevăzută, creatoare a toate, suprema înţelepciune, adevăr, forţa şi frmuseţea, Tată şi salvator al fiecăruia.

Acest scop al rugăciunii rămâne veşnic tăinuit inteligenţii, căci cuvântul şi gândirea ne lipsesc când încercăm să descriem pe Dumnezeu.

Ştim totuşi că rugându-ne lui Dumnezeu ne transformăm sufletul şi corpul.

Este imposibil ca rugându-te, fie chiar o minută, să nu obţii un bun rezultat.

Emerson zicea: Niciodată, nici un om, nu s'a rugat fără să înveţe ceva.

Iar Epictet, acel mare stoicean, zicea: Gândeşte-te la Dumnezeu mai des decât respiri.

A te ruga de dimineaţa şi a trăi restul zilei ca un barbar este un non sens.

Adevărata rugăciune este o manieră de a trăi, viaţa cea mai adevărată este literalmente un fel de a se ruga.

Din fericire, elocinţa nu este indispensabilă rugăciunii; Dumnezeu primeşte şi pe cea mai umil exprimată.

Chiar dacă stăm muţi de umilinţă, sau limba ne este îngreuiată de vanitate şi înşelăciune, sărmanele noastre silabe de laudă sânt primite de Dumnezeu, care ne umple de îmbărbătarea dragostii Lui.

Astăzi, mai mult ca ori când, rugăciunea este imperios necesară în viaţa oamenilor şi a naţiunilor. Lipsa de stăruinţă faţă de sensul religios a dus lumea aproape de peire.

Izvorul nostru de putere şi de cea mai profundă perfecţiune n'a fost desvoltat de cât în mod cu totul de plâns.

Rugăciunea, funcţiune fundamentală a spiritului, trebue să fie practicată într'un mod activ în viaţa noastră privată.

Sufletul neglijat al omului trebue să reia destulă vigoare pentru a se afirma din nou. Căci dacă puterea încătuşată a rugăciunii îşi reia liberul avânt printre oameni şi dacă spiritul şi mintea exprimă în mod curagios aspiraţiunile lui, va rămânea tot mai vie speranţa, că rugăciunile noastre, pentru o lume mai bună, vor fi primite.

Traducere de **Const. Bursan**

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

gândul, cu cuvântul sau cu fapta, din slăbiciunea noastră sau din îndemnul celui rău. De aceea Dumnezeu ni-a lăsat această taină, ca prin ea să ne curăţim sufletul şi să începem o viaţă nouă după voia lui Dumnezeu. Preotul este rânduit în această taină să fie martorul lui Dumnezeu şi rugătorul celor ce se mărturisesc pentru iertarea păcatelor. Socoteşte, deci, că ai venit la Doctorul sufletelor ca să te întorci vindecat şi să-ţi fie Sfânta Cuminecătură spre fericire şi viaţă veşnică.

La aceste cuvinte premergătoare mai adaog după starea penitentului: Dacă e intelectual câteva cuvinte spre necesitatea psihologică a mărturisirii; dacă e tânăr despre ispitele şi virtuţile tinereţii, dacă e căsătorit despre datoriile vieţii de familie, dacă observ că e indiferent caut să trezesc conştiinţa păcatului, dacă e scrupulos despre îndurarea lui Dumnezeu, dacă e bătrân despre datoriile creştineşti ale celor bătrâni.

Urmează apoi cea dintâi întrebare: Când a fost ultima mărturisire? Dacă s'a cuminecat şi şi-a ţinut canonul? Dela ultima mărturisire care păcat l-a robit mai mult şi îi apasă cugetul? De aici încolo îl rog să-şi mărturisească singur păcatele. Dacă nu o poate, evită, sau se opreşte, intervin cu întrebări ajutătoare. Urmează apoi sfaturile şi îndrumările la îndreptarea vieţii. Indic sub formă de sfat tuturor drumuri de urmat. La fiecare mărturisire cer să rupă legătura cu un păcat. La sfârşit intervin cu o serie nouă de întrebări. Dacă îi pare rău de păcatele săvârşite? Dacă e hotărît să se îndrepte. Când este cazul, dau şi canonul, despre care mă interesez dacă îl poate sau nu face. Dacă nu-l poate din cauză de boală îl schimb într'un alt canon şi apoi dau deslegarea. Este o greşală a se ceti deslegarea şi apoi a da canonul, căci chiar dacă deslegarea nu atârnă de canon, totuşi la ţine seamă dehotărârea şi primirea canonului de către penitent. Spre exemplu un om dacă nu vrea să primească nici un canon pentru îndreptarea lui, nu-l dau deslegare.

După cum grija duhovnicului de readucerea păcătoşilor nu începe prin scaunul mărturisirii, tot astfel ea nu se sfârşeşte aici; ci se continuă şi după aceea. In tot timpul activităţii sale pastorale va trebui să aibă grijă de vindecarea ranelor sufleteşti celor încredinţaţi lui.

Indată după mărturisire grija duhovnicului trebue să se îndrepte în două direcţii: Asupra sa, mai întâi, şi asupra celui mărturisit care se află în convalescenţă spirituală. Asupra sa trebue să poarte de grijă ca să nu se fi infectat de vreunul din păcatele auzite, să nu-i fi rămas în suflet „aşchia" ispitei vreunuia. Dar mai cu seamă trebue să poarte grijă să nu calce secretul mărturisirii. Nu mai puţină grijă trebue să arate celui ce s'a mărturisit. Cu grijă va trebui să-l învălue în atenţia lui iubitoare, să intervină cât îi va fi cu putinţă în înlăturarea durerilor şi să facă tot ce va putea ca să-l ferească de alte prilejuri de păcat. Uneori aici trebue să procedeze cu hotărâre şi să-l ridice din mediul păcătos, alteori să-i dea mereu asistenţa ca să reziste ispitelor.

Am împletit în jurul nespus de vastei teme a duhovniciei aceste câteva gânduri. Fraţiile voastre veţi adăuga altele, până când vom face din duhovnicie ceeace este ea de fapt: *pârghie de salvare a vieţii omului de sub stăpânirea păcatului.* Acum am aruncat o piatră în valurile harului iertător din taina mărturisirii. Plecând de aici, fiecare în parohia sa, vom arunca cu îndrăsneală, cu fior sfânt, şi cu înţelepciune atâtea suflete în aceste ape curăţitoare.

Un lucru aş dori să-l reţinem: Misiunea duhovnicului e cea dintâi chemare a noastră. Nimic nu-l poate lua înainte, nimic nu o poate înlocui, pentru că de ea se leagă cea mai mare răspundere, dar şi cea mai mare răsplată:

„Cel ce a întors pe un păcătos dela rătăcirea căii lui, îşi va mântui sufletul din moarte şi va acoperi mulţime de păcate" (Iacob 5, 20).

Preot. Vasile Coman

Săptămâna universitară

— Manifestarea unității —

La solemnitatea de deschidere a «*Săptămânii universitare*» în capitala țării, — unde s'a întrunit tineretul universitar din toate regiunile neamului românesc, — s'au rostit cuvântări luminoase despre unitatea de concepție de care trebue să fie străbătuți atât profesorii, cât și studenții noștri: **universitatea are să fie totdeauna numai izvor de cultură și de credință românească, ferită de orce amestec al partidelor politice.**

In cuvintele adresate *studențimii ardelene*, dl profesor *Mihai Antonescu* vicepreședintele consiliului de miniștri, a dat următoarele îndemnuri:

„*Vetrele tale de ieri au fost pustiite de credința noastră românească; dar tu, universitate pribeagă, tu nu trebue să uiți că sbuciumul veacurilor a făcut ca cei mai mari cărturari ai Ardealului să fie, când nu pribegi, martiri... De aceea tu, iubită tinerime, să-ți împietrești puterea în încredere, ca să aștepți ceasul dreptății și să urmezi sfatul destinului care cere muncă și luptă, pentru ca să împlinești crezul generației tale și al tuturor românilor*».

Chezășia acestui crez, — a încheiat vicepreședintele consiliului de miniștrii — stă în *sfânta unire românească a generațiilor, a claselor și pământurilor românești, purtând gânduri către Acela care reprezintă simbolul de unire al neamului: Regele.*

Adunarea Asociației clerului „Andrei Șaguna", secția Timișoara

Preoțimea eparhiei noastre timișorene, constituite în secția *Timisoara*, a Asociației clerului, și a ținut adunarea generală anuală în 21 Iunie 1943, în sala festivă a parohiei de pe lângă sf. biserică din Iosefin, sub președinția Părintelui Pr. *Melentie Șora*.

S'au rostit, cu acest prilej, două conferințe, de viu interes pentru cei chemați să-și intensifice viața misionară, și s'au citit rapoartele oficiale prezentate de comitet.

Adunarea a votat apoi o *moțiune* stătătoare din *zece* puncte, în care, între altele, preoțimea își exprimă rugarea și dorința ca Onor. Guvern: să admită, în orarul școalelor secundare, *câte 2 ore de religie săptămânal* pentru fiecare clasă; să acorde Academiei teologice dreptul de a elibera *diplomă de licență* în teologie, ear profesorii să fie asimilați în grad cu profesorii *universitari*. Inaltele foruri bisericești sânt rugate să intervină ca ținerea *târgurilor* și a orelor de instrucție ale *premilitarilor*, precum și alte lucrări culturale, să nu se țină Dumineca a. m. în timpul slujbelor liturgice; să intervină mai departe ca impozitul după *epitrahil* să fie suprimat, ear preoților să li se acorde *gradații* ca și corpului didactic. Adunarea mai cere ca forurile înalte bisericești să mijlocească înființarea, pe lângă fiecare Școală Normală de stat, a unei catedre de *cântări bisericești și tipic*.

Programul

serviciilor religioase la Sfânta biserică Catedrală din Sibiu pe luna Iulie 1943

1. In fiecare zi dimineața la ora 6½ Utrenie și în continuare *Sfânta Liturghie*. In fiecare seară la ora 6 Vecernie. Vineri seara după Vecernie „*Acatistul Maicii Domnului*".
2. *In Dumineci și Sărbători* dimineața la ora 8½ Utrenia, iar la *ora 9½ Sfânta Liturghie*. La liturghie cântă „Corul catedralei", sub conducerea profesorului Gheorghe Șoima.
3. *Duminecă în 4 Iulie 1943*, servește: cons. Ieronim Grovu, Gheorghe Secaș, prot. Mihail Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu și Simion Macarie. Predică: *cons. Gheorghe Secaș*. După masă la ora 4 predică la Oastea Domnului: prot. *Mihail Neagu*.
4. *Duminecă în 11 Iulie 1943*, servesc: Prot. Mih. Neagu, duhovnicul Nicodim Belea și dir. Dumitru Călugăr; diaconii: Ioan Circov și cons. Alexandru Popa. *Predică: Prot. Mihail Neagu*. După masă la ora 4 predică la Oastea Domnului: *preot Dr. Ioan Chioariu* dela parohia Sibiu-Inf.
5. *Duminecă în 18 Iulie 1943*, servesc Prot. Mihail Neagu, prof. prot. Aurel Nanu și Gh. Șoima; diaconii: Simion Macarie și V. Șortan. *Predică: prof. Aurel Nanu*. După masă la ora 4, predică la Oastea Domnului: *preotul Ioan Albu* dela parohia Sibiu Iosefin.
6. *Marți 20 Iulie la Sf. Prooroc Ilie*, servesc: Prot. Mihail Neagu, pr. Ioan Nicoară și Ioan Muntean; diaconii: Anatolie Scurtu și Simion Macarie. *Predică: Prot. Mih. Neagu*. După masă la ora 4 predică la Oastea Domnului: *preotul Nicolae Constantin* dela parohia Sibiu-Lazaret.
7. *Duminecă în 25 Iulie 1943*, servesc: prot. Mih. Neagu, cons. Dr. Spiridon Cândea și Gheorghe Secaș; diaconii: Ioan Circov și cons. Alexandru Popa. *Predică: cons. Dr. Spiridon Cândea*. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *preotul Dr. Cornel Sârbu* dela parohia Sibiu-Treistejari.

Bibliografie

Al. Gregorian: **Poeme pentru cruciați.** București. Cugetarea, 1943. — Dl Al. Gregorian este un temperament aprins, de aceea se pare că poezia sa plină de viguroasă afirmare românească se potrivește cum nu se poate mai bine vremilor eroice de acum. Nota războinică este oarecum un dat aprioric al poeziei sale, un dat izvorât din străfunde adâncimi temperamentale, care n'a așteptat decât condițiile istorice, de bun augur literar pentru Dsa, spre a-și desfășura strălucitele virtualități de expresie, cuprinse în volumul de față. In orice caz, era imposibil ca strunele poeziei acestui inegalabil făuritor de versuri, care cuprinde în buchetul său de imagini duritatea cea mai mare împreună cu finețea cea mai autentică, să rămână inert la vibrațiile unuia din cele mai uriașe cataclisme sociale prin care a trecut această nenorocită umanitate. Așa încât credem că nu exagerăm dacă afirmăm pe baza lecturii volumului „Poeme pentru cruciați", după care așteptăm și alte împliniri, că Al Gregorian este poetul credințelor noastre sfinte.

In poemele sale vibrează cald vrerea neînfrântă a soldatului român, care se simte simultan copil al neamului și trimis al lui Dumnezeu.

Poezia sa de război nu e poezie defetistă, ci o poezie de cea mai înaltă tensiune patriotică.

Poezia dlui Al. Gregorian devine cu adevărat expresie verbală, reprezentativă, a crezului cruciat al Românismului care luptă prin stepele infinite ale Rusiei.

Din această puternică atmosferă de luptă pe viață și pe moarte nu lipsește cântecul jertfei supreme. Cu o duioșie adâncă dl Al. Gregorian ne descrie moartea soldatului cruciat care rămâne acelaș autentic Ion autohton al pământului cu Jii și Parânguri.

Din pricina spațiului limitat, trebue să ne oprim călătoria prin meleagurile de epopee și baladă românească ale acestei cărți, în care pulsează viața și moartea de toate zilele ale soldatului de pe front. Numai lectura ei integrală ne poate face să apreciem meritele literare pe care le conține și să trăim cu rară intensitate câteva clipe emoționante rupte din elanul de sublimă dăruire românească de dincolo de Nistrul și Bugul îndepărtat, desvăluindu-ne în acelaș timp cu o discreție într'adevăr estetică întreaga semnificație românească, europeană și cruciată a luptei duse.

*

Grigore Popa: **Intinerar spiritual.** Sibiu (Țara), 1943. — Dacă există o împărăție a spiritului, atunci cugetarea este într'adevăr o călătorie, o eternă căutare de comori spirituale. De aceea nu se putea o mai potrivită expresie pentru o astfel de explorare decât aceea de „Intinerar spiritual". Ne aflăm în fața unei cărți, care în 19 eseuri bine închegate ne poartă în inima problemelor, dela cele mai generale și eterne la cele mai particulare și mai actuale.

Gândirea dlui Gr. Popa îl arată ca filosof și poet prin vocație; dar este român și latin prin sânge.

Trebue să subliniem că, în afară de unele foarte explicabile excepții, dl Gr. Popa simpatizează cu tot ceeace cuprinde mai mult sau mai puțin nota creștină. Astfel, vorbind despre revista franceză „La Phalange", condusă de I. Rogiér și A. Goday, dupăce subliniază idealul ei latin, remarcă și idealul ei creștin [pg. 33]. Nu mai puțin este prezentă această simpatie în alegerea și expunerea cugetării profund spiritualiste a lui Daniel Rops („Ce moare și ce naște") sau a poeziei profund creștină a lui Paul Claudel. In sfârșit lui Nichifor Crainic, marele animator al ortodoxismului autohton, îl dedică direct și indirect nu mai puțin de 3 eseuri.

Neamul nostru, dl Gr. Popa îl vede „ctitorit de Dumnezeu și de istorie" [pg. 155] „luptând cu toată lepădarea de sine pentru Cruce" [pg. 156]. Și dl Gr. Popa nu se sfiește să-și afirme deschis crezul ortodox: „După prăbușirea comunismului, revine din punct de vedere spiritual-religios ortodoxiei românești greaua dar nobila misiune de a organiza în sensul ecumenicității dreptmăritoare, noua orânduire bisericească a Rusiei. Credem în rostul acestei misiuni nu din prezumție sau din trufașe autoiluzionări, ci întemeiați pe faptul că suntem cel mai mare și mai compact neam ortodox din Sud-Estul Europei. E momentul, socotim, să actualizăm previziunea filosofului german H. Keiserling care, după ce ne-a vizitat țara, acum vreo 15 ani și mai bine, mulțumit de cele constatate la fața locului și trecute apoi în cartea „Analiza spectrală a Europei", ne fixa drept misiune spirituală reînvierea glorioasei tradiții bizantine, care a umplut cu strălucirea ei religioasă, întreaga epocă de mijloc a spiritualității europene...

In această perspectivă, România este menită ca reluând firul tradiției și moștenirii bizantine, să fie punte de legătură între ortodoxia misionară și Rusia de mari adâncimi religioase a lui Dostoievski, creind o împărătească patrie ecumenică, după expresia lui Nichifor Crainic".

Cartea de față merită să fie citită nu numai cu atenție, ci și cu dragoste.

Pr. I. O.

INFORMAȚIUNI

Șezătoarea literară a ziarului „Ardealul", la Sibiu. Șezătoatea organizată Joia trecută în sala Teatrului Municipal, a fost onorată cu prezența tuturor acelora în sufletul cărora bate aceeași inima de simțire românească și de înfrigurată așteptare a clipei așteptate. I. P. Sf. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului a fost prezent și de data aceasta, pentru a da arhiereasca binecuvântare, feciorilor de pe plaiurile Năsăudului, Someșului, Mureșului, Crișurilor și Țara Oașului, veniți în inima Ardealului, pentru a striga prin glasul lor durerea celor fără de țară. Programul șezătorii este deschis cu „Deșteaptă-te Române", irmosul redeșteptării noastre naționale, după care dl prof. *Ion Costea*, redactor al ziarului „Ardealul", mărturisește simțămintele de nepotolită luptă pe care o poartă azi tinerii poeți și scriitori ai acestei grupări, pentru Ardealul nostru românesc. Prezentați publicului de către dl *Constantin Hagea*, poeții: Iosif Moruțan, Apostol I. Popescu, O. D. Ianculescu, Dragomir Nechifor, Iustin Ilieșu, Copilu Cheatră, Grigore Bugarin, Vasile Bucur, Lucian Valea și Petre Bucșa, dau avânt, prin versul lor, vrerilor ardelenești. Puiu Cucu, cântărețul nostru dela Radio, cântă cu multă pasiune mai multe cântece ardelenești, pe care publicul le răsplătește cu aplauze. In cadrul programului șezătorii, dl Ghiță Pop, fost ministru, ține o conferință despre „Ro mânia în fața nouii Europe", subiect carea fost ascultat cu deosebit interes.

Unificare legislativă. Prin decret de curând apărut, legislația civilă, comercială și procedurală, din vechiul regat, *se extinde peste întreg cuprinsul României*, — ceeace însemnează un act istoric în viața statului român. Făcându-se unificarea juridică a țării, se introduc totodată și unele instituții nouă, ca de exemplu cărțile funduare, aplicate pretutindeni.

Cinstirea scriitorilor. Cu solemnitatea cuvenită s'au inaugurat Duminecă, în parcul „Cișmigiu" din capitală, busturile lui Eminescu, Alecsandri, Bălcescu, Hașdeu, Odobescu, D. Zamfirescu, Vlahuță, Maiorescu, Caragiale, Coșbuc, Iosif și Goga, 12 busturi, făurite de artiștii noștri cei mai de seamă, fac astăzi un minunat decor al Bucureștiior.

Expoziție anticomunistă s'a deschis la București, organizată sub auspiciile Asociației româno-germane. Materialul expus și așezat în ordine cronologică, este în acelaș timp și o instructivă lecție de istorie. Sânt înfățișați doctrinarii comuniști și „comisarii poporului", cu isprăvile pline de groază ale sovietelor ucigașe de: episcopi, preoți, funcționari, muncitori și 11 milioane de țărani omorâți fără milă. Imagini dintre cele mai sguduitoare..

Fapte vrednice de laudă. Un gest de largă dărnicie și jertfelnicie au făcut în *Codlea*, prof. Bran, trei familii și adecă: văd. *Elena Seceleanu*, cumpărând 1 Sf. Evanghelie în preț de 18 mii lei; *Gheorghe Seceleanu* și soția, una Cruce de argint în preț de 12 mii lei și *Ioan Pripiș* și soția, un chivot pe prestol în valoare de lei 15 mii. — Actul sfințirii lor s'a făcut a doua zi de Sf. Rusalii, în cadrul unei solemnități impunătoare, în cursul căreia parohul local a rostit cuvinte de laudă la adresa donatorilor. — Pr. *Gh Fl. Preșmereanu*.

Nr. 310/1943 (41) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Cerbia** cu filia **Pogănești** din protopopiatul **Dobra**, județul **Hunedoara**, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela Stat
2. Casă parohială
3. Folosirea cimitirelor dela ambele Biserici.
4. Folosirea sesiunii parohiale de 4½ jugăre în materă și 2½ jugăre în filie, teren arabil și fânaț.
6. Stola obișnuită.

Cererile de concurs, însoțite de toate actele prescrise de regulamentul parohial și de încuviințarea de candidare exoperată dela Inalt Prea Sfințitul Mitropolit, se vor înainta în termen oficiului protopopesc ort. rom. al Dobrei.

Concurenții se vor prezenta, cu încuviințare Oficiului protogopesc, într'o Duminecă sau sărbătoare în parohie la biserică, pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Dobra, la 15 Mai 1943.

Oficiul Protopopesc ortodox român al Dobrei, în înțelegere cu consiliul parohial din Cerbia.

Pr. Adam Lăzărescu
adm. protopopesc

ANUNȚ

Dr. GEORGIA LUCIAN, specialist în boli și operațiuni de nas, gât, urechi, reia consultațiile în Sibiu, strada Regina Maria 16, Etaj. I (43) 3—3

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 11 Iulie 1943 — Nr. 28

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mi

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei, — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunii un șir petit 10 Lei pentru odată, ... se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Școala de cântăreți „D. Cunțan"

— Popas la 16 ani de activitate —

Școala ortodoxă română de cântăreți bisericești «*Dimitrie Cunțan*» din Sibiu se bucură acum de împlinirea și rotunjirea strădaniilor ei cuprinse într'un deceniu și jumătate de existență. Intemeiată în anul 1927, prin grija părintească și din spiritul larg și departe văzător al Inalt Prea Sfinției Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, ea cunoaște azi că a tras brazdă și a sămănat spre rodire binecuvântată într'un ogor mult trebuitor sfintei și dreptmăritoarei noastre Biserici.

Intr'o vreme de frământări adânci și de continuă schimbare, ca aceea pe care am străbătut-o în ultimele două decenii și o trăim aevea, vârsta de șaisprezece ani a unei instituțiuni nu este un fapt de puțină însemnătate. O asemenea vârstă glăsuiește prin sine, că instituția respectivă a fost chemată la viață și rămâne cu fața privind spre activitate rodnică în continuare, datorită unor trebuințe adânci, unor împrejurări cari se cereau rezolvate în văzul tuturor, sau întru împlinirea unei misiuni distincte.

Cu adevărat, vremurile apropiate nouă cereau întemeierea, organizarea și susținerea unei școli de cântăreți bisericești. Căci strana Bisericii transilvănene, a cărei însemnătate nici nu mai trebue măcar discutată, pășia spre lipsuri tot mai evidente. Duhul vremii rărea tot mai mult buchetul cântăreților legați de strană prin evlavia străbunilor și printr'o desinteresare curat creștinească. Apăsată cu preocupări de ordin lumesc și spoită sistematic cu idei lăturalnice, vremea noastră purta cu sine germenul înstrăinării crescânde de rosturile neamului nostru trăitor prin tradiție mai mult decât milenară. Ca efect a acestei alunecări spre meleaguri străine se răreau tot mai mult satele în care credincioșii să alerge în jurul stranei, și *în strane* spre a-l preamări pe Dumnezeu prin cântarea bisericească. Dacă nu este cazul să generalizăm o asemenea stare, apoi iarăși nu poate fi pusă sub tăcere o realitate care se făcea tot mai evidentă.

Dar lângă cele de mai sus și paralel cu acestea se adăuga încă o schimbare. Inainte vreme, învățătorii satelor noastre erau pregătiți și pentru conducerea stranei bisericești. Cunoașterea cântărilor bisericești și a rânduielilor tipiconale era chiar un criteriu pentru alegerea lor în posturile de dascăli ai satelor. De aceea aproape toți învățătorii ardeleni — ca să nu zicem chiar toți — osteneau și în strana bisericii, ajutând efectiv la săvârșirea slujbelor religioase. Supravețuitorii acelor generații de dascăli activează și azi, păstrând pentru noile generații chipul modest al intelectualului satului ardelean crescut în duhul sănătos al Bisericii și legat pe viață de rânduielile ei tradiționale.

Organizarea postbelică a școalei normale a isgonit Cântarea bisericească și Tipicul din programa analitică. Prinsă în iureșul laicizării învățământului de toate gradele și categoriile, noua organizare a isbutit să înstrăineze și noile generații dăscălești de duhul cel vechiu. Invățătoriicântăreți s'au rărit tot mai mult, până când au dispărut aproape. Doar absolvenții Școalei normale confesionale din Sibiu au continuat să țeasă din firul bunelor noastre rânduieli și să ducă, deodată cu o educație aleasă, un nume bun și o primire deosebit de favorabilă, în lumea satelor noastre. Credincioșii acestor sate sunt și astăzi foarte bucuroși, când li se trimite câte un învățător ieșit din «*seminarul dela Sibiu*». Iar mulțumirea lor se tâlcuește tocmai prin aceea, că un asemenea absolvent știe face față și cerințelor stranei.

Este, fără îndoială, locul să încrestăm aici încă un amănunt. Vechii cântăreți bisericești — cantorii satelor — deprindeau rânduielile slujbelor și cântările bisericești dela înaintașii lor. Unii — mai puțini — urmau câte un curs de câteva săptămâni, curs organizat în centrul protopopiatelor. Situația aceasta nu putea duce la uniformitate în slujirea stranelor. Melodiile bisericești variau dela parohie la parohie. Iată încă o situație care tânjea după o îndreptare și anume prin centralizarea năzuințelor bune, prin instruirea, educarea și formarea cântăreților bisericești într'o școală purtătoare de misiune înaltă și precisă: *deprinderea rânduielilor tipiconale și a cântărilor bisericești în adevărata lor haină*. Bogăția și frumusețea cultului divin ortodox cereau și ele același lucru. Căci interpretarea fidelă a melodiilor bisericești și a textului legat de ele hrănește dreapta credință și canalizează dragostea credincioșilor spre frumusețea de stil și adâncimea de idei ce stau ascunse, ca niște comori de mult preț, în cărțile noastre de slujbă. I-ar ajunge cuiva să citească numai Triodul, ca să verifice aceste comori neegalate încă prin nici o pană scriitoricească și neajunse de ascuțimea vreunei minți mirenești.

N'ar strica, acum, să adăugăm încă ceva: vremile noi cer și oameni potriviți lor. Toate domeniile de activitate au căutat orânduirea și adâncirea preocupărilor lor prin școală și carte. Biserica ortodoxă, cu duhul ei de statornicie, dar care este totuși mereu viu și veșnic înoitor, nu avea de ce să întârzie cu creșterea unor cântăreți destoinici, pricepuți și aduși la unison cu aceea ce reclama graiul vremii noastre.

Iată atâtea temeiuri — și vor mai fi încă multe alte tot atât de puternice — cari au sârguit la înființarea școalei noastre de cântăreți bisericești. Se'nțelege, ar fi greșit să se creadă că Biserica ortodoxă nu ar fi grijit, încă din cele mai vechi timpuri creștine, de creșterea psalților ei. Dar amănuntele evocate de noi stau numai în slujba adâncirii subiectului de care ne ocupăm acum.

*

Intemeiată deci înainte cu 16 ani, Școala de cântăreți din Sibiu a și lucrat cu sârguință la îndeplinirea chemării sale. Și a putut săvârși lucrul ei, mai întâi pentrucă s'a bucurat de cercetători deosebiți. Ei nu au alergat la Sibiu duși de oarecari nădejdi spre întărire materială. Dimpotrivă, fruntașii satelor noastre și-au cumpănit chiar din avere, ca să-și vadă fiii crescuți în duhul lui Hristos; iar tinerii au cheltuit din energia și din vremea primăverii lor, ca să ajungă măritori ai lui Dumnezeu prin cântarea bisericească. Au trecut ani după ani, până când, lângă strădania și desinteresarea lor, să se alăture și un modest sprijin bănesc. Dacă împrejurarea arătată imediat mai sus este cântărită obiectiv, apoi ea este și în situația să vădească din destul curățenia creștinească a dreptmăritorului nostru popor dela sate.

In cei 16 ani de strădălnicie, școala aceasta a promovat peste *două sute* de cântăreți diplomați. Unii din ei, poate, nu corespund tuturor nădejdilor legate de pregătirea ce li s'a dat cu toată dragostea. Dar pentru asemenea eventuale scăderi dă răspuns parabola cu talanții din sfânta Evanghelie. Și, să nu uităm, ceeace nu pot realiza cele mai bune intenții, împlinește darul lui Dumnezeu. Cei mai mulți dintre absolvenți sunt însă elemente alese și pot fi asemănați cu pământul cel bun, în care a căzut sămânța și a rodit cu belșug. Prin ei, școala și-a asigurat un nume bun și de ei poate lega nădejdi întemeiate și Biserica.

Fără îndoială, două sute de absolvenți însemnează tot atâtea strane bisericești la care se cântă uniform și așa cum ar trebuit să se cânte în tot cuprinsul Arhiepiscopiei. Acesta este un câștig moral de prim ordin și care trebue apreciat într'o lumină favorabilă.

Nu poate fi ignorată apoi și împrejurarea, că mulți dintre cântăreții diplomați au reușit să organizeze coruri bisericești și țărănești cu perspective destul de luminoase. Ei au putut ajunge la asemenea rezultate punând în practică învățămintele câștigate în școală, dar și pentrucă, țărani fiind, stau mai aproape de sufletul clasei sociale din care fac parte în mod indisolubil.

Pe cât a fost cu putință, școala i-a inițiat pe elevi și în câte o îndeletnicire practică, nizuind să retrimită în sate niște țărani luminați, creștini adevărați, legați cu tot sufletul lor de strană și de glia sfântului nostru ogor. De altfel, școalele de cântăreți, *toate*, prin misiunea lor, sunt și rămân obligate să alunge din preocupările viitorilor slujitori ai stranei, mentalitatea funcționărească atât de păgubitoare celor chemați să slujească întru continua primenire duhovnicească a celor mulți. Ele trebue să aibă un caracter de școli superioare țărănești și să dea Bisericii fii cu duh misionar sub toate aspectele.

Astăzi, misionarismul este mai trebuitor ca altădată. Și mai ales cel laic. Cântăreții bisericești îl pot îmbrățișa cu sorți de isbândă, mai integral decât alți credincioși, fiindcă școala îi îndrumă și în această direcție, dar și din motivul că ei trăiesc, prin natura îndeletnicirii lor zilnice, în legătură apropiată cu populația sătească. Școala de cântăreți din Sibiu nu a neglijat nici până acum această latură de preocupare, dar va trebui să adâncească și mai mult acest drum direct purtător către inima neamului. Alături de preot și împreună cu el, cântărețul bisericesc este chemat să ducă peste tot și în mijlocul tuturor chip de făclier, duh de jertfă pentru orânduirile vechi bisericești și de statornicie în dreapta credință. Pentru aducerea celor rătăciți în alvia de unde au plecat într'un moment de pândire deșartă, cântărețul bisericesc, trecut prin școală, poate și trebuie să lucreze prin grai, prin cântare bisericească și prin toată ținuta lui. Apostolatul, cu adevărat, este o atitudine de sacrificiu prin definiție. Dar și mulțumirea sufletească dobândită din el și prin fiorul lui de zidire lăuntrică este curată și înaltă prin excelență. Iată o latură spre care au fost crescuți și rămâne să fie și mai amănunțit îndrumați, în școală, slujitorii stranelor ortodoxe.

Fără îndoială, școala a căutat să strângă în chinga celei mai alese conduite morale viața de fiecare moment a elevilor ei. Ea a reușit să corecteze multe metehne legate de educația — ori, uneori, de lipsa ei — cu care i s'au înfățișat cercetătorii din cei 16 ani trecuți. Mulțumirile exprimate de preoți și părinți, pentru chipul în care se comportă mulți absolvenți, sunt tot atâtea aprobări pentru drumul ce urmăm. Spiritul de cumpăneală dreaptă, modestia în toate, umilința nefățărită, iată fire din care se poate țese până și haina celui mai sărac și mai lipsit dintre semenii noștri. Aceasta este și o podoabă cu care școala a nizuit să-și încingă fiii ei duhovnicești.

Dar nici iubirea de neam nu a fost uitată. Dacă au fost învățați să-l simtă pe Dumnezeu în ei și să-l vadă drept Tată al lor, să iubească Biserica așa cum trebuie iubită adevărata lor mamă, apoi elevii școalei au fost crescuți să vadă în neam familia lor cea mare, familie pentru care chiar jertfa supremă nu este altceva decât începutul trăirii în veac a Națiunii. Aceasta au deprins o ei din exemple modeste, din lecturi alese, din sensul praznicelor naționale și din expunerea materialului privind trecutele vieți de mucenici și de eroi.

Iată câteva gânduri care se cereau exprimate, în loc de altă pomenire, acum când Școala de cântăreți «D. Cunțan» din Sibiu împlinește atâția ani de slujire credincioasă în câmpul Bisericii. Aceasta, desigur nu pentru motive de laudă, ci pentru a risipi neîncrederea ce mai zăbovește încă și acum în sufletul unora din semenii noștri. De-acum, școala și-a închegat o tradiție și munca ei va putea spori tot spre mai bun folos duhovnicesc.

D. CĂLUGĂR

Euharistie şi Preotie

I.

Preoţia creştină, expresia şi actualizarea preoţiei Mântuitorului, îşi primeşte existenţa, sensul şi vigoarea din Dumnezeu-Omul Iisus Hristos, întruchiparea integrală şi deplină a preoţiei veşnice şi universale. Ca atare, ea nu se poate concepe şi cu atât mai puţin activa, fără Hristos. Căci ea-şi soarbe puterea de fiinţare şi lucrare din forţa inepuizabilă a Lui. De aici rezultă clar, că *preoţia creştină îşi are izvorul dinamic al realizării sale în comuniunea continuă şi intensă cu Mântuitorul.*

Ca cele şapte fântâni ale harului divin sau ca mijloacele prin care e prezent şi activ Domnul în sânul Bisericii, sf. Taine condiţionează preoţia în existenţa şi împlinirea ei. Dintre ele, rolul covârşitor în această direcţiune îl are sf. Euharistie. Rolul acestela este de natură harismatico-pedagogică şi se reliefează mai pregnant în comparaţie cu rolul celorlalte sf. Taine în viaţa creştină în general şi în împlinirea chemării sacerdotale în special.

Toate cele şapte sf. Taine constituesc împreună organismul haric divino-uman, care, ancorat cu o latură a sa în supranatură şi cu cealaltă în natură, oferă condiţia şi ambianţa vitală, în care se naşte, respiră şi se plineşte viaţa creştină sub dublul ei aspect, individual şi social. Legată organic de natura umană, lucrarea acestui organism se mlădiază după aceasta, în sensul că se potriveşte cu firea şi cu trebuinţele omului. Căci precum omul natural se naşte, creşte şi se nutreşte, tot aşa şi'n viaţa creştină Botezul renaşte spiritual, Mirungerea desvoltă şi întăreşte această viaţă spirituală, iar sf. Euharistie o nutreşte şi înviorează. La rândul lor, Pocăinţa vindecă slăbirea sufletului prin păcat, iar Maslul îndeosebi slăbirea trupului (boalele). In fine, orice societate umană având nevoe de conducere şi conservare, sf. Taină a Hirotoniei întemeiază starea preoţească spre conducerea societăţii credincioşilor, iar Nunta mijloceşte şi garantează perpetuarea şi conservarea neamului.

Această împletire organică a sf. Taine cu natura aduce după sine o oarecare corelaţie vitală şi funcţională între ele. Dovadă despre aceasta este şi faptul că ele se acordă într'o anumită ordine cronologică, a cărei nerespectare produce perturbarea lor gravă. Aşa încât, cu toate că fiecare Taină desfăşoară o lucrare proprie şi ca atare acordă un har special şi specific ei, sf. Taine nu pot via detaşate şi izolate unele de altele. Deaceea, deşi sf. Taină a Hirotoniei împărtăşeşte harul sau puterea de a împlini îndatoririle chemării preoţeşti, aceasta nu exclude necesitatea pentru fiinţarea preoţiei a celorlalte Taine. Pentrucă îmbrăţişarea şi exercitarea efectivă a ei, presupune un creştin sănătos şi viguros, condiţie care nu se poate realiza fără celelalte Taine, care constituesc organismul indispensabil al vieţii cu adevărat creştine.

Dacă, deci, Preoţia are o corelaţie organică şi vitală cu celelalte Taine, atunci e firesc s'o punem şi'n legătură cu sfânta Euharistie, care-i Taina Tainelor şi cununa lor şi ca atare sâmburele de foc şi centrul vieţii creştine. Căci *ea-i izvorul fundamental şi plenar al harului.* Pe când celelalte Taine ne comunică numai harul divin prin partea sensibilă a Tainei şi Mântuitorul lucrează sfinţirea credincioşilor prin puterea Sa, în sf. Euharistie e prezent, sub chipul pâinii şi al vinului, Insuşi Răscumpărătorul Cel întrupat ipostatic şi substanţial, cu alte cuvinte însuşi urzitorul şi izvorul harului. Prin urmare, chiar din punct de vedere metafizic şi ontologic e de aşteptat ca plenitudinea revărsării harice în vasul naturii umane să vină prin sf. Euharistie. Ca atare, *ea este baza celorlalte sf. Taine în sensul că alimentează, înviorează, sporeşte şi desăvârşeşte harul primit prin acestea.*

O înfăţişare sumară a rolului sfintelor Taine în viaţa creştină evidenţiază această afirmaţie. Botezul restabileşte natura căzută şi o ridică la starea de dinainte de păcat, făcându-l pe noul botezat mădular al trupului mistic al Domnului. Sub flacăra de har a Botezului, facultăţile superioare ale spiritului uman se convertesc în cele trei virtuţi teologice: credinţă, nădejde şi dragoste. Transformarea baptismală e un proces de supranaturalizare, prin care natura umană devine mai pură, mai spiritualizată, spre a fi vrednică de apropierea nemijlocită a lui Dumnezeu, de calitatea de fii adoptivi ai Lui. Precum se vede, Botezul este Taina *purificării şi a regenerării*, iar nicidecum a desvoltării şi creşterii. Căci Botezul n'are de scop direct să ne facă să creştem în har, ci de a ne da naşterea spirituală, nu de a pune la loc legături care ne încorporează lui Hristos, ci de a le crea. Nu vrem să spunem cu aceasta, că Botezul nu operează în cel botezat sporirea harului în raport cu dispoziţiile sale, dar raţiunea determinantă a instituirii Botezului nu-i de a face dintr'însul o Taină de creştere, ci de purificare şi regenerare.

Renăscută, şi totuşi resimţindu-se de slăbiciunea de pe urma boalei îndelungate (slăbiciune care e concretizată în impulsiunea spre păcat), noua creatură are nevoe pentru a trece dela copilărie la bărbăţie, să fie întărită în noua viaţă cu „pecetea darului Sf. Duh", care-o introduce în stadiul lung al luptelor spirituale, sporindu-i şi întărindu-i viaţa duhovnicească şi investindu-o totodată cu forţa dinamică ofensivă şi cu curajul luptei pentru Hristos. Deşi mijloceşte o fază de progres ascendent dela omenesc la dumnezeesc, de spiritualizare sau iluminare, totuşi Mirungerea nu este propriuzis o Taină a creşterii, oricât de asemănător pare efectul ei cu acela al sf. Euharistii. Căci pe când Mirungerea sporeşte în noi harul cu ţinta esenţială de a ne întări în lupta pentru Hristos, în sf. Euharistie sporirea harului tinde a-l face pe om desăvârşit în sine însuşi printr'o unire cât mai strânsă cu Hristos. Această diferenţă se relevează şi prin modul în care se primesc aceste Taine. Ca şi Botezul, Mirungerea nu se acordă decât odată, pentrucă nu se tinde până la infinit după bărbăţie. Din contră, sf. Euharistie se repetă şi poate fi aliment zilnic (primii creştini se cuminecau zilnic sau aproape zilnic), pentrucă progresul în spre dăltuirea asemănării cu Dumnezeu în noi, nu se opreşte decât prin moarte.

Cel botezat, căzut din starea harică prin păcate grele, poate reveni în legătură cu Dumnezeu prin sf. Taină a Pocăinţei, care-i spală păcatele şi-l restabileşte în starea da har. Cu alte cuvinte, harul Pocăinţei e remediul vindecător al sufletului prin iertare, redând puritatea şi prietenia cu Hristos, care reînoieşte alianţa Sa, şterge urma imprimată de păcat, şi obligă puterile răului să cedeze impulsiunilor harului. Deci, Pocăinţa redă harul sau îl augmentează cu scopul reparării, al reînvierii din moartea păcatului şi nicidecum al sporirii propriuzise. Ea, Pocăinţa, presupune păcatul şi cel ce ar reuşi să rămână în puritatea neprihănită a Botezului, n'ar putea cere sporire şi desăvârşire dela această Taină.

Harul comunicat în sf. Taină a Cununiei sfinţeşte şi înalţă legătura naturală a nunţii. El nu ţinteşte spre o sporire propriuzisă a desăvârşirii respectivilor, ci spre o unire a lor cu o legătură superioară, dându-le puterea de a se iubi nu numai într'un mod pur sensibil şi vremelnic, ci într'unul spiritual şi durabil.

Sf. Taină a Hirotoniei consacră lui Dumnezeu preoţi, sfinţindu-i şi îmbrăcându-i întru putere şi demnitate superioară, pentru ca să poată exercita în mod demn chemarea preoţească în mijlocul poporului. Cu toată bogăţia de daruri ale sf. Duh şi de putere („pe care Dumnezeu n'a acordat-o nici îngerilor şi nici arhanghelilor" — zice sf. Ioan Hrisostomul) ce-o revarsă asupra preoţilor, sf. Taină a Hirotoniei nu mijloceşte propriuzis o sporire sau creştere în desăvârşire, ci puterea necesară exercitării unei chemări speciale în cadrul vieţii creştine.

Cu atât mai puţin e o Taină şa creşterii sf. Taină a Maslului, care presupune păcatul ca şi Pocăinţa. Deaceea şi harul acordat de ea este un element de vindecare, în primul rând a trupului şi apoi a sufletului, un mijloc de regenerare şi nu de sporire.

Din cele mai sus stabilite, observăm că fiecare sf. Taină are un scop special, în virtutea cărula acordă haruri corespunzătoare. Toate pot spori harul şi de fapt îl şi desăvârşesc atunci când îl găsesc deja viu în suflet. In consecinţă, dela fiecare este a se aştepta o desvoltare a omului lăuntric. Cu toate acestea *ele nu au de scop propriuzis şi direct sporirea harului şi creşterea în desăvârşire.*

Rolul acesta revine, în mod esenţial şi propriu, sf. Taine a Euharistiei ca una care, mijlocindu-ne pe Insuşi Hristos sub chipul pâinii şi al vinului, este izvorul fundamental şi plenar al harului. Ca atare, sf. Euharistie ne împărtăşeşte plenitudinea vieţii în Dumnezeu. Căci comuniunea directă şi intimă cu Dumnezeu, însemnează viaţă creştină plenară. Insuşi Mântuitorul ne învaţă acest sdevăr spunând: „Cel ce mănâncă trupul meu şi bea sângele meu, are viaţă veşnică" (Ioan 6, 54), iar sfântul Ciril Alexandrinul îl subliniază cu pregnanţă: „Trupul lui Hristos nu-i numai viu; el este o carne care dă viaţă" (Κατὰ τῶν Νεστορίου δυσφημῶν ἀντίῤῥησις. Migne, P. G. 76 col. 189). la fel Feric. Augustin: „Dacă voi n'aţi fi mâncat trupului Fiului Omului, n'aţi fi avut viaţă în voi" (Contra duas epistolas pelagianorum. Citat la: Terrien B. J., La grâce et la gloire. Nouvelle édition revue et corrigée. Paris, 1931, t. II pg. 97). Această plenitudine de viaţă mijloceşte şi întreţine un dinamism viguros de sporire continuă în desăvârşire şi sfinţenie. Desăvârşind integrarea noastră ca mădulare ale trupului mistic al Domnului, harul euharistic asimilează natura umană lui Hristos, transformând-o în natură divină. Sub flacăra de foc transfigurator a harului euharistic, slăbiciunile şi imperfecţiunile copilăriei spirituale se transformă în *maturitatea* fiilor adoptivi, capabilă de creştere infinită. Astfel, nu mai încape nici o îndoială că sf. Euharistie dă harului deja posedat desvoltare şi creştere până la maturitate deplină, sporind, împuternicind şi desăvârşind viaţa spirituală.

Odată relevat efectul esenţial şi propriu al ei în viaţa creştină, avem la îndemână elementul principal de stabilire a rolului sf. Euharistii în exercitarea chemării preoţeşti. Dar, pentru ca acest rol să fie evidenţiat sub un unghiu de privire cât mai complet, arătăm mai întâiu foarte pe scurt rolul sf. Euharistii relativ la celelalte Taine, precum şi al acestora cu privire la preoţie.

Potrivit relevărilor de mai sus, în general rolul sf. Euharistii cu privire la celelalte Taine este acela de-a alimenta, înviora, spori şi desăvârşi harul primit prin acestea. In raport cu fiecare Taină în parte, rolul acesta se desfăşoară astfel: Nutreşte tinereţea duhovnicească născută de Botez; alimentează, dă vigoare şi plineşte fortificarea produsă prin Mirungere; întăreşte

---

* FOIŞOARA *

Am căutat ierburi amare

Există în viaţa omului o cale care nu cunoaşte echivocul şi compromisul. E calea care duce la Dumnezeu. Calea despre care se spune în Sf. Scriptură, atât de sugestiv şi de limpede, că este strâmtă şi incomodă. „Largă e uşa şi lată calea care duce în pierzare, dar strâmtă e uşa şi îngustă calea care duce în viaţă", decretează Evanghelia. Imbrăcat într'un veştmânt în aparenţă desuet dar edictat în termeni categorici, principiul acesta crucial de viaţă de-o inflexibilă rigoare sub imperiul căruia se desfăşoară orice viaţă omenească pe pământ, se impune dela sine, în litera şi spiritul lui, fără să ne solicite nici-un comentar exegetic. Nu există pentru om nici-o putinţă de scăpare din confiniile de aramă ale acestui principiu. Oricare om care se socoteşte zidirea lui Dumnezeu, trebue să urmeze în mod ineluctabil una din căile jalonate de dogma consacrată în textul biblic anunţat mai sus. Sub jurisdicţia acestei dogme care consfinţeşte două concepţii de viaţă diametral opuse, concepţia de viaţă spirituală şi concepţia de viaţă materialistă, şi care trebue înscrisă pe frontispiciul oricărei vieţi omeneşti, se cheltuieşte toată truda de zidire sau de destrămare sufletească a omului. Nimic nu poate infirma valenţa şi vigoarea acestui principiu capital de viaţă. Nu există de cât două căi în viaţa omului. De-o parte e calea îngustă care duce în viaţă. De altă parte e calea lată care duce în pierzare.

De-o parte e calea intenselor trăiri sufleteşti, cu uşă, strâmtă şi sumbră ca uşa unui penitenciar, ce duce în defileul nesfârşitelor suferinţe şi abnegaţiuni fizice şi morale. De altă parte e calea care te cantonează în efemer şi deşertăciune, cu uşă largă prin care poţi vedea, ca printr'un panoptic magic, întreaga panoramă a plăcerilor amare pe care ţi le oferе lumea. De-o parte este nostalgia paradisului pierdut care te duce cu gândul dincolo de fruntariile pământului şi te îndeamnă să-ţi îndrepţi privirea, fanatic şi fără de hodină, undeva departe în azurul cerului, în necuprinsul platourilor supranaturale. De altă parte este mirajul bucuriilor terestre şi vraja patimilor cărnii. De-o parte este râvna neistovită după Împărăţia lui Dumnezeu. De altă parte este goana, nebună şi sălbatecă, după divertismente şi destinderi ieftine şi gratuite... Aceasta este concepţia de viaţă cu cele două alternative ce niciodată nu se vor putea concilia. Aceste sunt cele două căi pe care poate să le urmeze omul în scurta sa călătorie pe pământ. Iar lumea, aceasta blestemată lume, este locul de interferenţă a acestor două căi. Omul e liber să aleagă pe care vrea. Este arhitectul, este faurul propriei sale vieţi. Pe care şi-o va alege? Calea care duce în viaţă, sau calea care duce în pierzare?

Calea care duce în viaţă!... Este minunat ostrovul acesta de lumină pe care-l va întâlni sufletul tău la capătul acestei căi şi care-i oferе certitudinea mântuirii, dar calea aceasta e îngustă şi cu pripoare grele, iar spectrul itinerariului de grele suferinţe te face să şovăi înainte de a apuca pe calea aceasta austeră care te va duce la cer. Strâmtă e uşa şi îngustă calea care duce în viaţă!...

Nu este o invitare facilă, ci un avertisment sever. Iar avertismentul acesta provoacă în sufletul omului o luptă dramatică, cu indecise şi penibile oscilaţii. Dar dacă s'a hotărât în mod irevocabil să apuce pe drumul acesta al avântului neprihănit spre inima Cerului, i se va cere să bea o viaţă întreagă din amfora suferinţelor. Urcuşul spre Dumnezeu este greu şi anevoios. Este trudnic şi plin de grele asperităţi. Isi impune atitudini ferme şi o complectă detaşare de orice deşartă şi pământească preocupare. Te obligă să reduci la tăcere orice îngerinţă venită din lumea plăcerilor trecătoare. Să excluzi orice pactizare cu ţărâna. Să te ridici deasupra tuturor contingenţelor şi să-ţi laşi sufletul să respire în climatul nădejdiilor de după moarte. Să-l speli de colbul imund al păcatelor şi să-l ancorezi în Divinitate. Pedestalul de pe care se va ridica sufletul tău spre tăriile cerului, cum se ridică cedrul din dumbrăvile Libanului, va trebui să fie zidit din jertfe şi dureri fără de număr, din renunţări sfâşietoare şi privaţiuni eroice. Calea care duce în viaţă şi la limanul verde al mântuirii îţi impune o reprimare cruntă a instinctelor, o refulare sângeroasă a gândurilor scelerate, o completă fuziune cu suferinţa.

Imbrăcat în cămaşa aceasta de forţă a unor comandamente spirituale inalterabile, la primele obstacole pe care le întâmpini în procesul acesta crâncen de spiritualizare şi de zidire lăuntrică, o chinuitoare întrebare se urneşte, obsedant şi

harul Pocăinței și puțin câte puțin redă vigoarea celui căzut, previne renașterea slăbiciunilor și-l reașează în sfințenie deplină; dă Nunții stabilitatea și rezistența virtuții sale, făcând-o să supraviețuiască tuturor încercărilor și decepțiilor; în fine face să triumfeze harul Maslului, înzdrăvenind trupul și sufletul bolnavului.

Cât privește rolul celorlalte sf. Taine în legătură cu preoția, acesta se conturează astfel: Botezul este poarta de intrare în starea de preoție generală și prin aceasta baza și cea dintâi treaptă a preoției speciale, în sensul că condiționează îmbrățișarea acestela; Mirungerea oferă preoției zestrea potențială a unui sacerdoțiu dinamic și combativ, care e actualizată și sporită prin harul Hirotoniei și desăvârșită prin acela al sf. Euharistii; Pocăința reașează pe preotul păcătos în starea harică, făcându-l din nou vas ales, receptiv și prielnic pentru lucrarea harului primit prin sf. Taină a Hirotoniei; Nunta îi dă preotului ortodox putința de a fi model de viață familiară pentru poporul său, iar Maslul îi redă vigoarea fizică și spirituală în împlinirea chemării sale.

(Va urma).

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

Nr. 7908.

AVIZ

Pentru întregirea următoarelor posturi se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român":

1. Catedra de muzică dela șc. norm. de băeți „A. Șaguna" din Sibiu.

2. Catedra de științe agricole dela șc. norm. de fete „A. Șaguna" din Sibiu.

Candidații își vor înainta cererile Consiliului arhiepiscopesc ort. rom. din Sibiu, însoțite de actele necesare pentru numiri.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 7880/1943.

AVIZ

La liceul ort. röm. „A. Șaguna" din Brașov sunt vacante următoarele posturi, pentru întregirea cărora se publică concurs cu termen de 30 zile dela data apariției acestei publicări:

1. Catedra de religie;
2. Catedra de limba română pentru suplinire;
3. Postul de secretar al liceului;
4. Postul de ajutor de secretar;
5. Trei posturi de supraveghetori de ordine, bugetate cu 6000 lei lunar, plus îndemnizația de scumpete.

Cererile pentru numire, însoțite de actele legale, se vor înainta Consiliului ort. rom. din Sibiu, prin Direcțiunea liceului din Brașov.

Sibiu, din ședința secției culturale din 6 Iulie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 7819/1943

Notificare oficială

In Academia teologică «Andreiană» din Sibiu se primesc absolvenți de liceu cu bacalaureat și absolvenți cu diplomă de seminar teologic.

Cererile de primire pentru anul academic 1943/44 se vor adresa Consiliului Arhiepiscopesc până la 1 Sept. 1943, însoțite de următoarele documente:

1. Extras din matricola botezaților;
2. Extrasul de naștere dela oficiul stării civile;
3. Diploma de bacalaureat sau de absolvire a seminarului teologic;
4. Certificat medical despre starea sănătății dela medicul de circumscripție;
5. Alte eventuale documente recomandatoare.
6. O dovadă dela autoritatea competentă, că a prestat muncă de folos obștesc în vara acestui an.
7. Dovadă de purtare dela oficiul parohial local.

Toți studenții sunt obligați a locui în internatul Academiei.

Inscrierile la Academie se vor face în zilele de 20—22 Septemvrie; în 23—25 Septemvrie studenții se vor mărturisi și cumineca.

Paralel cu înscrierile se vor ține și examenele sesiunii de toamnă (corigență, anuale, de licență).

Deschiderea solemnă a anului academic se face Duminecă în 26 Septemvrie, iar începerea cursurilor Luni în 27 Sept., ora 8 dimineața.

Studenții cari nu se vor prezenta la timp la înscriere, vor fi considerați retrași din Academie.

Inainte de înscriere, fiecare student va achita la oficiul de cassă al Consiliului Arhiepiscopesc suma de Lei 10,000 ca primă rată din taxa de întreținere în internat, plus Lei 200 didactru. Taxa de întreținere în Internatul Academiei e de Lei 42,500 și va putea fi majorată după fluctuația prețurilor alimentelor. *Pentru studenții noui înscriși stau la dispoziție 25 burse à 30,000 Lei anual.* La rectorat studenții anului I vor achita la înscriere, taxa de Lei 1425 și Lei 7200 jumătate din costul reverenzii, restul costului reverenzii îl va plăti Consiliul Arhiepiscopesc; an II Lei 1290; an III Lei 1290; an IV 1290 Lei.

Inscrierea se face la rectoratul Academiei, dupăce studenții vor dovedi cu chitanțe, că au achitat rata I din taxa de întreținere. Tot la înscriere studenții anului I din Arhiepiscopie sunt obligați să prezinte o declarație subscrisă și de părinți ori tutori, la oficiul parohial, în care se obligă, că după absolvirea cursurilor teologice vor intra și vor servi cel puțin 5 ani în clerul Arhiepiscopiei, — în caz contrar, vor restitui ajutoarele de cari vor fi beneficiat în Academie. Studenții din alte eparhii sunt obligați, în caz că nu vor servi în Arhiepiscopie, să restitue numai eventualele ajutoare ce le vor fi primit dela Consiliul Arhiepiscopesc.

Cei primiți în Academia teologică (an I) de către Consiliul Arhiepiscopesc, vor fi supuși înainte de înmatricolare, în ziua de 20 Sept. a. c. ora 9 dimineața, unei vizite medicale și unui examen de aptitudini muzicale, cu caracter eliminatoriu.

Fiecare student va aduce cu sine îmbrăcămintea necesară *(obligator reverendă)*, precum și hainele de pat și anume: o plapomă sau straiu, trei cearceafuri și trei cearceafuri pentru plapomă, eventual straiu, o perină cu trei fețe de perini, două cămăși de noapte, 4 ștergare, 4 șervete, o saltea și o învelitoare de pat.

Părinții protopopi, preoții și profesorii de religie sunt invitați a sfătui pe tinerii buni, ieșiți din școlile secundare, ca să îmbrățișeze chemarea preoțească. *Vor atrage în special atențiunea asupra faptului că tinerii lipsiți de mijloace și merituoși vor beneficia de burse.*

Absolvenților Academiei teologice „Andreiane» li se acordă titlul de licențiat în teologie.

Preoția a fost slujba cea mai de cinste și mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând larg teren de muncă pentru binele poporului. Ea este și astăzi chemarea care dă cele mai înalte rosturi pentru viața unui om. Pentru omul de studiu, teologia deschide cele mai vaste și mai atrăgătoare perspective cu problemele ei vitale, cu realitățile cele mai esențiale, spre care se îndreaptă preocuparea omului. Pentru omul de acțiune, care vrea să joace rol important în direcționarea vieții neamului și a societății, preoția ofere marile ei posibilități și necesități misionare cu cuvântul și cu fapta.

Nu există azi nici o misiune mai nobilă căreia să-și închine omul viața, ca preoția și studiul teologic.

Sibiu, din ședința secției bisericești dela 6 Iulie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Sectari primesc botezul

In frontul sectarismului din *Țânțari*, jud. Brașov, s'a făcut o adâncă și iremediabilă spărtură. Primele cazemate din sistemul de fortificații ale acestuia au cedat, în urma asalturilor neîncetate efectuate cu arma dumnezeescului cuvânt și a adevărului ortodox.

Duminecă 27 Iunie 1943, în cadrul unei sărbători românești și creștine înălțătoare, în prezența dlui Prefect al județului, colonel Manole Enescu și a dnei ca nași, a mai multor doamne din comitetul de patronaj județean, a autorităților de pretură și locale, cât și a unui nenumărat public românesc care umplea larga biserică, s'a oficiat sf. Taină a botezului la *45 copii sectari* între 5 și 20 ani, de către 5 preoți membri ai grupului religios Țânțari.

Tinerii, a căror instrucție religioasă și morală a fost făcută în școala primară, în organizația extrașcolară și premilitară, în biserică și în alte atâtea împrejurări de către preot, mărturisesc singuri simbolul credinței, iar copiii mai mici după dl prefect nașul tuturora. La înconjurarea analoghiului cu cântarea „Câți în Hristos v'ați botezat...", intonată de miile inimi pioase din biserică, a săltat de bucurie duhovnicească neîtărmurită întreg Sionul. Puternica revărsare de har, dădea mulțimii impresia de trăire a unui fragment al celei dintâi Cincizecimi.

Preotul local, Ioan Turcu, într'o însuflețită și convingătoare predică rostită la sfârșitul slujbei, se face interpretul simțămintelor de bucurie ale tuturor celor de față, prilejuite de încorporarea în Biserica lui Iisus a 45 de suflete românești. Combătând, și cu această ocazie rătăcirile sectare, arată necesitatea nașterii duhovnicești pentru orice făptură omenească de orice vârstă, întemeiându-se pe numeroase citate din Sf. Scriptură. Celor ce se mai mențin încă în credința greșită că omul trebue să se nască la viața harică prin botez abia la vârsta de 18 sau 21 de ani, când adică cónsimt sau nu să primească acest dar, le servește între altele și asemănarea dintre nașterea trupească și cea duhovnicească. Nașterea la viața trupească este trecerea gratuită din neper, într'o clipă de mare iluminare lăuntrică, fața neprihănită a Vieții. Experiența de fiecare zi îți revelează instantaneu necesitatea suferinței în suișul omului spre Dumnezeu și-i legitimează toate temeiurile. In suferință sufletul ómului este mai viu, mai activ, mai incandenscent, mai dinamic, caută cu mai multă ardoare pe Dumnezeu, elanul său transcendental este mai impetuos. In măsura în care suferința apasă tot mai strivitór și mai îndârjit asupra sufletului său și-i arată nestatornicia și relitivitatea fericirilor pământești, ómul sesizează tot mai adânc rostul său din urmă și se prinde cu tot mai mare nădejde și violență de viziunea unei lumi pe care o întrezărește dincolo de orizonturile pământului, o lume în care fericirea va fi absolută și împăcarea definitivă.

In suferință credința omului în Dumnezeu êste mai profundă. Și abia atunci se convinge pe deplin dece calea care duce la Dumnezeu trebuie să fie trudnică, să-i ceară o neistovită încordare spirituală. Prin suferință omul se apropie tot mai mult de Dumnezeu, până ce sufletul său, transfigurat și renăscut din adâncuri, intră deapururi în conul de lumină neînserată al fericirii veșnice. In parcursul sufletului pe calea care duce în viață, etapele cele mai fecunde, cele mai pline de roade spirituale, sunt acélelea în care suferința este mai cumplită. Suferința este scara de care se prinde sufletul omului cu o putere mistică, în strădaniile lui de ascenziune spre zările veșniciéi, în truda lui demiurgică de a se logodi cu absolutul. Suferința nu epuizează sufletul, nu-l destramă, nu-i paralizează iureșul spre bolta cerului. Dimpotrivă, suferința fortifică sufletul, îl face mai robust și mai refractar păcatului, mai invulnerabil, mai incoruptibil, îi dă puterea aceea prăvălitoare care-l ajută să înfrângă toate rezistențele ce se aștern deacurmezișul drumului său spre Dumnezeu. Zilele lipsite de încercări au o înrâurire nefastă asupra vieții tale spirituale aducând în alvia sufletului tău, la început, un fel de indiferență și de apatie, apoi o lâncezeală și o placiditate din ce în ce mai mari care estompează în cele din urmă cu totul imaginea lui Dumnezeu din prestolul inimii tale. Convingerile tale religioase devin din ce în ce mal elastice și mai șubrede pentru ca să dispară încurând definitiv. Setea ta

---

insistent, din străfundul sufletului tău și-ți cere o deslegare, oricât ar fi de evazivă și aproximativă: cum este cu putință ca omul care și-a ales în viață calea binelui și a luminii ce duce la Dumnezeu, să fie atât de mult și de cumplit încercat? Cum este cu putință ca Dumnezeu să-l certe fără cruțare pe omul pe care-l iubește? E o întrebare care la prima vedere deconcertează și pe care și-o pune mai adesea omul care intră în câmpul investigațiilor religioase cu ochiul circumspect și încredul al scrutării critice a lucrurilor.

Mai târziu însă când Dumnezeu capătă contur desăvârșit în sufletul tău, și când în inima ta se'nfiripă tot mai temeinic acel imperiu de bucurii netrecătoare care te mână cu o puteré irezistibilă spre împărăția Sa de dincoló de culme, ți se vor deschide larg zăvoarele înțelegerii și vei putea pricepe că sub învelișul acestor aparênte paradoxuri se ascunde un adevăr intangibil: fără suferință nu se poate cucerì împărăția cerului. Fără suferință nu vei putea vedea niciodată zorii de purpură ai mântuirii. Mântuireà este fructul suferinței. Aceasta o știu bine cei cari ostenesc pentru sufletul lor. Viața ni s'a dat ca să cucerim cerul cu ea. Dar cerul nu-l putem cuceri cu forța brahială, ci cu forța spirituală, care se câștigă prin suferință. Numai prin suferință și ispășire se pot tămădui infirmitățile sufletești ale omului. In suferință sufletul tău e harfă providențială de văpaie și cântare mistică. Cel ce n'a fost încercat, nu știe nimic", statornicește strigătul plinde durere al Eclesiastului. Numai prin suferință se poate spăla sufletul omului de păcatul care l-a pângărit și se poate desprinde din încleștarea hipnotică a deșertăciunilor lumești. Numai prin suferință poate omul să dea sufletului său puteri dispreționare și suverane asupra trupului și să-l deslipească de orice vanitate lumească. Suferința fecundează în mod miraculos truda de zidire spirituală a omului. Din suferință se izvódesc fericirile mari ale sufletului omenesc. Gândurile zămislite din suferință sunt cele mai durabile, sunt cele mai pure. Din suferință purcede sfințenia. Suferința este receptorul care prinde harul și roua cerului. Viața adevărată á sufletului omenesc se'ntinde numai până unde ajunge suferința. Iar când suferința a ajuns la paroxism, începe pentru suflet ceasul supremului extas și ți se desco-

fiinţă la fiinţă. Ce-am fost mai înainte de a ne naşte? Nimic. Ce-am făcut pentru a ne naşte? Nimic. Am ales noi locul şi data naşterii? Nicidecum. De ce ne-am născut în veacul al 20-lea şi nu în cele trecute sau viitoare, sau de ce ne-am născut în România şi nu în China? Nu ştim. In ziua, ceasul şi locul de Dumnezcu hotărâte, ne-am făcut intrarea în lume, fără a ne întreba nimeni dacă primim sau nu viaţa. Dumnezeu ne-a impus-o, fără să ne ceară sfatul. Naşterea noastră n'a fost pentru noi un act liber, ci un dar gratuit al lui Dumnezeu.

După judecata sectarilor, nu e nici decum cu cale ca omul să se nască trupeşte fără să fie consultat, ci Dumnezeu ar trebui să aştepte ca omul să împlinească vârsta amintită, spre a-l întreba dacă consimte să primească sau să refuze darul vieţii. Dacă naşterea trupească este un bine, cea duhovnicească este un bine cu atât mai mare, cu cât sufletul preţuieşte mai mult decât trupul.

Dl pretor V. Hamzea şi dl prefect colonel M. Enescu au subliniat în cuvinte alese însemnătatea actului săvârşit, aducând mulţămiri autorităţilor locale şi în deosebi preotului Ioan Turcu pentru frumosul succes pastorat obţinut.

După solemnitatea din biserică, dl prefect a primit defilarea formaţiunilor şcolare, extraşcolare şi premilitare din comună sub comanda dlor notar Pompiliu Taus, dir. şcolar Ioan Frăciu şi a dnei Valeria Taus, înv. După acestea s'a procedat la distribuirea darurilor, făcute nouilor botezaţi, de comitetul de patronaj judeţean, constând din felurite şi preţioase articole de îmbrăcăminte şi alimente.

Asistent

Cerc religios. — Membrii cercului religios Şeica-Mare, s'au întrunit în ziua de 27 Iunie 1943 în parohia Haşag. Au participat: Prot. I. Crăciun, preoţii I. Dordea, I. Popovici, Gh. Păcurariu, N. Bucur, şi I. Căpâlnean. S'a slujit şi sf. Liturghie în sobor, a predicat păr. *I. Popovici*, explicând textul evanghelic: „Veniţi după mine şi vă voi face pe voi vânători de oameni". După masă, la ora 3, s'a slujit vecernia împreunată cu sfinţirea apei sf. maslu şi rugăciuni pentru pace. A conferenţiat Pr. *Ch. Păcurariu*, tratând subiectul: „Bolşevismul, cel mai mare duşman al bisericii şi al religiei creştine". Păr. protopop *I. Crăciun* vorbeşte credincioşilor despre necesitatea luptei noastre, pentru a scăpa de pericolul comunismului. Pr. local I. Căpâlnean mulţămeşte preoţilor, pentru bunele învăţături semănate în parohia Sf. Sale, şi credincioşilor pentru participare. — Pr. *Ch. Păcurariu.*

INFORMAŢIUNI

Din lipsă de culegători tipografi îndestulători, foaia noastră va apărea în lunile Iulie şi August numai la 2 săptămâni.

Clipe de înălţare sufletească au trăit credincioşii din parohia ort. rom. Hoghilag, fiind resfinţită biserica ce a fost zugrăvită şi frumos împodobită. Se aduce pe această cale celor ce au contribuit la podoaba casei lui Dumnezeu cele mai calde mulţumiri. Gândul nostru se îndreaptă către tinerele Letiţia N. Elena, Şt. Paulina, M. Anicuţa, P. şi Frosina B. cu ajutorul cărora parohul a putut aduna materialul şi sumele necesare, spre a ajunge scopul măreţ şi mult dorit. — Preot *Nicolae Petri.*

Mari păcătoşi. Aviatorii anglo-americani, în cursul atacurilor aeriene împotriva oraşelor italiene şi finlandeze, au adoptat o procedare vrednică de cel mai veritabil bolşevic. In afară de bombardamente, aceşti „viteji" ai aerului aruncă din avioane unele obiecte în formă de ceasornice, creioane, tabachere etc. — la părere lucruri folositoare şi inofensive, de fapt însă mici maşini infernale, care explodează în mânile celor ce au avut curiozitatea să le atingă, rănind sau chiar omorând în deosebi copii şi alte persoane din spatele frontului. Alianţa cu sovieticii şi cu jidanii bancheri se manifestă într'o lipsă totală de omenie şi onoare a unor şireţi asasini, ale căror isprăvi se resfrâng şi asupra celorce i-au trimis cu astfel de însărcinări înjositoare pentru orce soldat.

Dela Societatea română de înmormântare din Sibiu. *Convocare.* Adunarea generală ordinară a societăţii române de înmormântare din Sibiu este convocată pe ziua de 18 Iulie 1943 la orele 11 în sala cea mare a reuniunii culturale şi naţionale a meseriaşilor români din strada Brukenthal 17, cu următoarea ordine de zi: Prezentarea spre luare la cunoştinţă a raportului general despre activitatea societăţii în anul 1942; prezentarea bilanţului şi a inventarului încheiate în 31 Dec. 1942 dimpreună cu raportul comisiei censorilor în scopul descărcării organelor de conducere de gestiunea anului 1942; votarea bugetului pe anul 1943; hotărîri asupra propunerilor cuprinse în raportul general.

Se aduce la cunoştinţa membrilor că îndată după terminarea adunării generale ordinare, se va ţinea *adunarea generală extraordinară*, adecă în aceeaş zi la orele 12 şi jum. cu următoarea ordine de zi: Schimbarea statutului societăţii potrivit împrejurărilor de acum prin urcarea ajutoarelor de înmormântare până la 50,000 lei. Intrucât la această adunare generală extraordinară nu ar fi prezenţi membri în numărul prevăzut de statut, adunarea este prin aceasta convocată pe Duminecă 25 Iulie 1943 la orele 11 în acelaş local şi cu aceeaş ordine de zi, când se vor putea lua hotărâri cu $^2/_3$ a membrilor prezenţi. Sibiu 15 Iulie 1943. — *Timotei Popovici*, preşedinte.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă în 11 Iulie 1943, servesc: Prot. Mih. Neagu, duhovnicul Nicodim Belea şi dir. Dumitru Călugăr; diaconii: Ioan Circov şi cons. Alexandru Popa. *Predică: Prot. Mihail Neagu.* După masă la ora 4 predică la Oastea Domnului: *preot Dr. Ioan Chioariu* dela parohia Sibiu-Inf.

Duminecă în 18 Iulie 1943, servesc: Prot. Mihail Neagu, prof. prot. Aurel Nanu şi Gh. Şoima; diaconii: Simion Macarie şi V. Şortan. *Predică: prof. Aurel Nanu.* După masă la ora 4, predică la Oastea Domnului: *preotul Ioan Albu* dela parohia Sibiu Iosefin.

Nr. 7664/1943. 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor nou înfiinţate şi bugetate de clasa I-a Astra şi I. A. R. (Industria aeronautică română) din Braşov, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie a lui în Telegraful Român.

Cererile de concurs se vor înainta la Consiliul arhiepiscopesc în Sibiu, care va întregi aceste două parohii prin numire.

Consiliul Arhiepiscopesc

---

(49) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de bucătăreasă dela Şcoala Normală de băieţi „Andrei Şaguna" din Sibiu devenit vacant pe data de 1 August a. c.

Condiţii de numire:

1. Cel puţin patru clase primare;
2. Pricepere.

Beneficii:

1. Salariu dela Stat 3.300 lei, brutto, + 1485 lei spor de scumpete;
2. masa pentru o persoană.

Doritorii a ocupa acest post vor înainta cererile Direcţiunii Şcoalei.

Director **Ioan Sandu**

Nr. 356/1943, (47) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa II-a Tărtăria din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 de zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Locuinţă în natură;
2. Sesiunea parohială: 16 jug. cad. 800 st.□ arător;
3. 5 jug. cad. — pădure;
4. Competinţa de lemne de foc obişnuită dela Asociaţia foştilor iobagi;
5. Veniturile stolare obişnuite în parohie;
6. Salarul dela Stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox-român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiune dela Preaven. Con. Arh, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la Biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Oficiul protopopesc ortodox-român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Sebeş-Alba, 25 Iunie 1943.

Dr. Vasile Oană
protopop

---

(46) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului I şi II de cântăreţi bisericeşti, la Biserica Sf. Nicolae din **Braşov-Schei**, se publică concurs cu termin de 30 zile prima apariţie în Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat, după calificaţie şi anii de serviciu;
2. Venitele locale;
3. Locuinţă în natură dela parohie;
4. Patru jugăre teren arabil dela parohie de fiecare cantor.

Concurenţii îşi vor înainta cererile însoţite de diploma de cântăreţ bisericesc dela Şcoala de cântăreţi „Dim. Cunţan" Sibiu, precum şi de alte acte recomandatoare, Consiliului parohial al Bisericii Sf. Nicolae, Piaţa Unirii 1, şi se vor prezenta la biserică pentru ca să-şi arate dexteritatea în Tipic şi cântările bisericeşti.

Braşov, la 28 Iunie 1943.

Dr. N. Stinghe, adm. prot. paroh-preşed. — **V. Iordache** secretar

---

Parohia ortodoxă-română din Făgăraş.

Nr. 185/1943. (48) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de cântăreţ, la parohia ort.-rom. din Făgăraş, se publică concurs, cu termen de 30 de zile, dela întâia publicare în Telegraful Român.

Concurenţilor li se cere să aibă Diploma de absolvire a Şcoalei de Cântăreţi din Sibiu.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat;
2. Venitele uzitate în parohie;
3. Locuinţă în natură şi anume: pentru căsătorit o odaie şi o bucătărie, pentru necăsătorit o odaie sau echivalentul în bani;
4. Folosinţa a două jugăre de pământ arabil clasa întâia.

In caz că este dirijor de cor, va mai primi încă 5 jugăre de pământ clasa întâia.

5. Salarul obişnuit dela Epitropie, după buget.

Concurenţii îşi vor înainta cererile, în termenul fixat, of. Parohial Făgăraş, însoţite de documentele reglementare.

Concurenţii se vor prezenta în parohie pentru a cânta la strană şi a face cunoştinţă cu organizaţia parohială.

Făgăraş, la 29 Iunie 1943.

Prot. P. Borzea — **Pr. T. Ciocănelea**

Publicaţiune de licitaţie

Se aduce la cunoştinţa generală cum că în ziua de *11 Iulie 1943*, orele 2 p. m. se va ţinea licitaţie publică în localul Şcoalei primare de stat din comuna *Mag*, jud. Sibiu, pentru darea în întreprindere a lucrărilor privitoare la repararea exterioară a bisericii ortodoxe române din com. Mag.

Valoarea lucrării după deviz este de 103,500. Lei.

Licitaţia se va ţinea în conf. cu art. 88—110 din L. C. P. şi Decretul-Lege Nr. 200/1940 cu modificările anterioare.

Condiţiunile se pot vedea la oficiul parohial în fiecare zi.

Dacă prima licitaţie va fi fără rezultat, atunci se va ţinea o tratare prin bună învoială în ziua de 20 Iulie 1943 la acelaşi oră şi în acelaş loc.

Spese de deplasare nu se dau.

Mag, 24 Iunie 1943.

Pr. V. S. Dancu, paroh — **I. Săceleanu** epitrop

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

---

de expansiune şi de împlinire lăuntrică a ajuns la un punct mort, şi toate eforturile tale de până atunci se pulverizează. In clipa aceasta tragică sufletul tău se anchilozează, se chircеşte, se pietrifică. Cartea de rugăciuni care stă pe noptieră şi te învită, cu o implorare mută şi persuasivă, s'o deschizi, va fi aruncată ostentativ în raftul cel mai obscur al bibliotecii, ca orice lucru inutil.

Nu mai ai nevoie de merindea spirituală, atât de reconfortantă şi de reînviorătoare, pe care ţi-o îmbie rugăciunile cu mireasma lor inefabilă care a adus în sufletul tău neuitate rotocoale de lumină. Ecoul acestor tainice şi discrete convorbiri cu Dumnezeu va stărui o clipă mai mult în sufletul tău, ca refrenul unui cântec nostalgic şi impresionant, ca să se stingă mai apoi şi el pentru totdeauna. Din momentul acesta te-ai despărţit iremediabil de Dumnezeu şi ai apucat pe calea cea largă ce duce în pierzare. Raportul de dependenţă faţă de Dumnezeu este sfărâmat şi te-ai îngropat în smârcurile pământului. Acum începe delirul marilor deşertăciuni pământeşti, în sufletul omului odrăslesc cugete necurate, iar chipurile cioplite pe care şi le va face, vor fi justificate de cinismul unor absurde sofisme. Acum începe vârtejul simţurilor deslănţuite, căre acopere cu tumultul lor suspinele sufletului şi svonul misterios de taine ce-i vine de dincolo de culme. Acum începe vijelia patimilor care sfărâmă hotarele legii morale. Confortul material şi îndestulările de tot soiul îl face pe om să se bizue pe propriul său orgoliu, să aibă o nemărginită încredere în sine, să fie mulţumit cu ceeace îi oferă lumea aceasta a tuturor vremelniciilor şi să nu mai aştepte nimic dela Dumnezeu. Viaţa uşoară şi superficială determină pe om să-şi convertească toate rosturile la necesităţi de ordin fiziologic, prozaice şi anoste. Zilele lipsite de zbucium şi de încruntări îl frustează pe om de atributele lui spirituale.

(Va urma)

V. Sămârtinean

Cel care vorbeşte vinde, cel care tace cumpără

Este o datorie morală şi naţională să ajutăm familiile desrobitorilor

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae — Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul XCI — Sibiu, 25 Iulie 1943 — Nr. 29—30

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIIU

Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Str. Şaguna 8
2 ex. (Of.)
Sibiu

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Şase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 7819/1943

Notificare oficială

In Academia teologică «Andreiană» din Sibiu se primesc absolvenţi de liceu cu bacalaureat şi absolvenţi cu diplomă de seminar teologic.

Cererile de primire pentru anul academic 1943/44 se vor adresa Consiliului Arhiepiscopesc până la 1 Sept. 1943, însoţite de următoarele documente:

1. Extras din matricola botezaţilor;

2. Extrasul de naştere dela oficiul stării civile;

3. Diploma de bacalaureat sau de absolvire a seminarului teologic;

4. Certificat medical despre starea sănătăţii dela medicul de circumscripţie;

5. Alte eventuale documente recomandatoare.

6. O dovadă dela autoritatea competentă, că a prestat muncă de folos obştesc în vara acestui an.

7. Dovadă de purtare dela oficiul parohial local.

Toţi studenţii sunt obligaţi a locui în internatul Academiei.

Inscrierile la Academie se vor face în zilele de 20 – 22 Septemvrie; în 23—25 Septemvrie studenţii se vor mărturisi şi cumineca.

Paralel cu înscrierile se vor ţinea şi examenele sesiunii de toamnă (corigenţă, anuale, de licenţă).

Deschiderea solemnă a anului academic se face Duminecă în 26 Septemvrie, iar începerea cursurilor Luni în 27 Sept., ora 8 dimineaţa.

Studenţii cari nu se vor prezenta la timp la înscriere, vor fi consideraţi retraşi din Academie.

Inainte de înscriere, fiecare student va achita la oficiul de cassă al Consiliului Arhiepiscopesc suma de Lei 10,000 ca primă rată din taxa de întreţinere în internat, plus Lei 200 didactru. Taxa de întreţinere în Internatul Academiei e de Lei 42,500 şi va putea fi majorată după fluctuaţia preţurilor alimentelor. *Pentru studenţii noui înscrişi stau la dispoziţie 25 burse à 30,000 Lei anual.* La rectorat studenţii anului I vor achita la înscriere, taxa de Lei 1425 şi Lei 7200 jumătate din costul reverenzii, restul costului reverenzii îl va plăti Consiliul Arhiepiscopesc; an II Lei 1290; an III Lei 1290; an IV 1290 Lei.

Inscrierea se face la rectoratul Academiei, dupăce studenţii vor dovedi cu chitanţe, că au achitat rata I din taxa de întreţinere. Tot la înscriere studenţii anului I din Arhiepiscopie sunt obligaţi să prezinte o declaraţie subscrisă şi de părinţi ori tutori, la oficiul parohial, în care se obligă, că după absolvirea cursurilor teologice vor intra şi vor servi cel puţin 5 ani în clerul Arhiepiscopiei, — în caz contrar, vor restitui ajutoarele de cari vor fi beneficiat în Academie. Studenţii din alte eparhii sunt obligaţi, în caz că nu vor servi în Arhiepiscopie, să restitue numai eventualele ajutoare ce le vor fi primit dela Consiliul Arhiepiscopesc.

Cei primiţi în Academia teologică (an I) de către Consiliul Arhiepiscopesc, vor fi supuşi înainte de înmatricolare, în ziua de 20 Sept. a. c. ora 9 dimineaţa, unei vizite medicale şi unui examen de aptitudini muzicale, cu caracter eliminatoriu.

Fiecare student va aduce cu sine îmbrăcămintea necesară *(obligator reverendă)*, precum şi hainele de pat şi anume: o plapomă sau straiu, trei cearceafuri şi trei cearceafuri pentru plapomă, eventual straiu, o perină cu trei feţe de perini, două cămăşi de noapte, 4 ştergare, 4 şervete, o saltea şi o învelitoare de pat.

Părinţii protopopi, preoţii şi profesorii de religie sunt învitaţi a sfătui pe tinerii buni, ieşiţi din şcolile secundare, ca să îmbrăţişeze chemarea preoţească. *Vor atrage în special atenţiunea asupra faptului că tinerii lipsiţi de mijloace şi merituoşi vor beneficia de burse.*

Absolvenţilor Academiei teologice „Andreiane» li se acordă titlul de licenţiat în teologie.

Preoţia a fost slujba cea mai de cinste şi mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând larg teren de muncă pentru binele poporului. Ea este şi astăzi chemarea care dă cele mai înalte rosturi pentru viaţa unui om. Pentru omul de studiu, teologia deschide cele mai vaste şi mai atrăgătoare perspective cu problemele ei vitale, cu realităţile cele mai esenţiale, spre care se îndreaptă preocuparea omului. Pentru omul de acţiune, care vrea să joace rol important în direcţionarea vieţii neamului şi a societăţii, preoţia ofere marile ei posibilităţi şi necesităţi misionare cu cuvânult şi cu fapta.

Nu există azi nici o misiune mai nobilă căreia să-şi închine omul viaţa, ca preoţia şi studiul teologic.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti dela 6 Iulie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Este o datorie morală şi naţională să ajutăm familiile desrobitorilor.

Svonul umple întâi târgul, dar curând îl face să şi ardă.

Sibiul în sărbătoare

Prilejurile de cutremurare aleasă şi adâncă nu bat în fiecare zi la poarta conştiinţei noastre. Ele zăbovesc pe undeva, se rotunjesc şi se îmbogăţesc mai întâi din belşugul gândului măreţ şi numai apoi, din când în când, răbufnesc între noi. Tocmai pentrucă sunt rari, ele au darul să ne frământe cu puterea toată şi să ne aşeze faţă în faţă cu preocupările de actualitate vie.

Intre asemenea prilejuri se cere aşezată sărbătoarea ostăşească şi naţională, care s'a desfăşurat la Sibiu, Duminecă în 18 Iulie 1943. Rostul ei cel mai apropiat a stat din înălţarea la gradul de sublocotenenţi a tânărilor ostaşi pregătiţi în şcoalele militare de toate specialităţile. Dar ecoul mai larg şi poate chiar mai adânc al ei stă în chemarea fiecăruia din noi cu faţa către o cât mai grabnică reîmplinire a idealului veghiat şi visat din moşi strămoşi.

Cu zile înainte, Sibiul a început să freamăte în fiorul aşteptării. Multe din clădirile lui bătrâne şi-au primenit înfăţişarea. Cununi de flori şi de verdeaţă au fost aninate peste tot, iar steagurile au pornit să fâlfăie până şi pe cel mai modest adăpost omenesc. In ajun şi în ziua serbării, scoarţe minunate şi covoare de mult preţ au apărut în ferestre. Tot cadrul acesta de podoabă avea să mărturisească dragostea cetăţenilor din aceste părţi către Regele vrerilor noastre româneşti şi către Conducătorul Statului.

Sărbătoarea s'a desfăşurat în piaţa din inima oraşului Sibiu, în prezenţa *M. S. Regelui Mihai I*, a dlui Mareşal *Ion Antonescu*, I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, a dlui vicepreşedinte de Consiliu *Mihai Antonescu* şi a altor personalităţi conducătoare din viaţa noastră românească. N'au lipsit nici reprezentanţi ai altor ţări prietene nouă. P. S. episcop *Partenie Ciopron*, înconjurat de un sobor măreţ, a slujit cu această ocazie.

A urmat apoi decorarea unor divizii eroice, care s'au distins în iureşul luptelor împotriva comunismului. Altele au primit stindarde «pentru fapte de arme», cu obligaţia solemnă «să le păstreze şi să le ducă cu glorie în luptă». Unităţile distinse trec prin faţa M. S. Regelui şi primesc semnul vredniciei lor, sub povara emoţiilor de zile memorabile.

Deosebit de măreţe au fost clipele când Suveranul ţării a dăruit câte o sabie de onoare fiecărui şef de promoţie dela toate şcoalele militare, începând cu promoţia 1941. Atunci, par'că duhul tânărului Marius Dumitrescu s'a desprins dintre eroi, a coborît între cei vii şi i-a cutremurat până în adâncul firii lor de viitori sângerători pe câmpul de onoare. Familia tânărului erou a primit ea sabia de onoare, căci ea îi moşteneşte mai din plin «gloria şi numele».

In numele celor mai tineri dintre ofiţeri a vorbit apoi şeful de promoţie sblt. *Constantin F. Stanciu*, arătând că ziua de 18 Iulie 1943 însemnează, pentru promoţia sa, «încadrarea în destinul neamului». Prin graiul lui, noii ofiţeri se leagă să »sfărâme şi munţii şi zările pentru a reface vatra Neamului».

Celui mai tânăr dintre ofiţeri i-a răspuns «cel mai bătrân ostaş, din cea mai veche promoţie a armatei noastre», adică dl Mareşal *Ion Antonescu*. Rotunjind rostul serbării, Conducătorul Statului a remarcat sensul trăirii noastre în această parte a lumii. Intemeiaţi pe gloria străbună şi pe forţele sănătoase ale naţiei, noi vom dăinui peste veacuri. Căci «*Neamul românesc nu piere*».

«*Neamul românesc îşi toarce, cu răbdare, cu muncă şi cu vitejie, o istorie pe care nimeni nu poate şi nu are dreptul să i-o renege şi să i-o dezonoreze. Noi am purtat aci, în Carpaţii noştri — cari ai noştri au fost şi ai noştri vor rămâne — povara veacurilor, pe care am dus-o pe culmile Crucii, respectând totdeauna legile sfinte ale dreptăţii, poruncile aspre ale onoarei şi cinstirea curată a adevărului faţă de noi înşine, faţă de prieteni şi faţă de duşmani.*

Noi ne-am născut pe acest pământ.

Ne-am născut aci înaintea tuturor; şi sângele onoarei româneşti care s'a jertfit dealungul veacurilor, ca şi pietrele amintirii suferinţelor noastre, mărturisesc tuturor că aci am fost totdeauna şi aci vom rămâne, pentrucă noi am ştiut să ne facem datoria şi faţă de noi şi faţă de credinţa noastră creştină şi latină şi faţă de pământul nostru şi al Europei».

Iar după ce a fixat în ce trebue să stea chemarea noilor ofiţeri, Conducătorul Statului a încheiat astfel:

«*Pe voi, tineri ofiţeri, vă numim «Promoţia Mihai Viteazul».*

Aci, în faţa Şelimbărului, sub poalele Turzii, în care cel dintâi Mihai al istoriei noastre şi-a zidit trupul lui în pământul neamului, risipind cu putere de fulger pe pământul tuturor românilor strigătul unităţii româneşti, — al celei dintâi şi celei mai sfinte uniri — îţi cer şi îţi poruncesc, Promoţie Mihai Viteazul, să ştii să fii vrednică de numele pe care îl porţi de azi înainte, nume care este şi al Regelui Ţării.

Iţi poruncesc, îţi porunceşte Neamul, îţi porunceşte Istoria.

Să nu-ţi ai linişte, să nu-ţi socoteşti datoria împlinită, până când dreptatea românească înrădăcinată prin sângele jertfei în pământul Turzii, nu va fi împlinită; pentruca onoarea noastră să fie veşnic aceea pe care au purtat-o în cugete străbunii dela Decebal şi Traian, la Voevozi şi Regi; şi pentruca Patria să fie totdeauna aceea pe care o poartă în suflete Românii dela Mihai Viteazul până la Mihai I».

Festivitatea s'a încheiat cu defilarea în chip impecabil a ostaşilor prezenţi. Miile de privitori au însoţit marşul lor cu aplauze entuziaste.

D. CĂLUGĂR

Euharistie și Preotie

II.

Insă sf. Euharistie covârșește cu rolul său toate celelalte sf. Taine. Rolul ei în viața preoției prezintă un aspect dublu harismatic și pedagogic-moral și se desfășoară în modul următor:

A. Sub raport harismatic: 1. Mijlocind uniunea directă și intimă cu Hristos, harul euharistic este elementul indispensabil care întemeiază condiția primordială și posibilitatea preoției rodnice. Căci nimănui ca preoților nu li se potrivesc cuvintele Domnului: „Fără de mine nu puteți face nimic!" Cu aceasta nu vrem să spunem că harul sf. Taine a Hirotoniei este de prisos, ci s'afirmăm *legătura lui indisolubilă cu harul euharistic în desfășurarea unui sacerdoțiu demn și rodnic.* Căci dacă creștinul de rând are nevoe de hrana euharistică pentru a-și putea împlini rostul său în Biserică, atunci cu atât mai vârtos purtătorul unei chemări mai înalte. Pe de altă parte, cuminecarea după vrednicie cu trupul și sângele Domnului la fiecare sf. Liturghie este expresia vie și concretă a desăvârșirii morale a preotului, desăvârșire care face din el vas ales, receptiv și prielnic pentru lucrarea harului preoțesc și ca atare nu-i indiferentă, ci condiționează întruchiparea unei preoții depline.

2. Umplând sufletul preotului de har, *sf. euharistie sporește, împuternicește și desăvârșește harul preoției, acordându-i un dinamism viguros și activ.* Dacă viața spirituală este participarea directă la viața divină și dacă sf. Euharistie ne mijlocește unirea intimă și directă cu Dumnezeu, înseamnează că printr'ânsa se atinge culmea participării directe la viața absolută și prin aceasta *se dobândește plenitudinea vieții și a puterii spirituale*, care se revarsă în acțiune dinamică pozitivă și aprinsă de râvna iubirii față de Dumnezeu. Este prea evident, deci, faptul că *sf. Euharistie constitue pârghia celui mai viguros dinamism sacerdotal.* Voind să zugrăvim mai concret și mai plastic acest aspect al rolului sf. Euharistii în viața preotului, trebue să spunem că ea susține forțele epuizate de truda pastorației, sporește puterile sufletești și trupești spre a fi la înălțimea exigențelor unei așa de grele și de înalte chemări, repară spărturile deschise în cursul luptei, redă minții luciditatea, inimii flacăra iubirii, voinței destoinicia luptei, cu alte cuvinte reînnoește fără încetare resursele dinamice ale luptei și ne ține la înălțimea îndatoririlor zilnice ale preoției. Căci sub flacăra de foc a harului euharistic, harul preoțesc devine mai suplu, mai viguros și mai eficace.

3. Producând uniunea care leagă întreolaltă mădularele trupului mistic al Domnului, sf. Euharistie naște și nutrește comuniunea mistică și de iubire dintre preot și credrncioși, o condiție esențială a preoției vrednice de Hristos. Ca atare, harul euharistic este principiul și alimentul unei iubiri depline față de păstoriți, iubire pe care o stimulează, activează și-o face să treacă la fapte. Sub înrâurirea lui crește și se desăvârșește acel spirit de jertfă și de abnegație pastorală, zugrăvit de clasica mărturisire paulină: „Tuturor toate m'am făcut, ca pe toți să-i mântuesc".

4. Efectul propriu al ei fiind conversiunea totală a omului în Hristos, harul transfigurator al sf. Euharistii este puterea dinamică ce absoarbe spre cer întreaga viață religios-morală a preotului, descătușându-l de chemările pământului spre a putea lucra numai pentru cer. Puterea lui face din viața preotului un „chip îngeresc" de desăvârșire și de sfințenie demn de misiunea sublimă ce-o are și de a fi pildă vie de urmat pentru păstoriții săi. Această transfigurare a vieții preotului o efectuește sf. Euharistie datorită faptului că harul ei calmează, în mădularele lui, legea cărnii, mortifică pasiunile turburătoare, vivifică iubirea lui față de Dumnezeu și biruește toate relele.

5. Dând harului deja posedat desvoltare și creștere, adecă completare și plenitudine, sf. Euharistie oferă preotului — ca oricărui creștin — putința unui progres continuu al vieții duhovnicești, trecând dela slăbiciunile și imperfecțiunile copilăriei spirituale la maturitatea fiilor adoptivi. Cât privește în special preoția, harul euharistic dăltuește în inima preotului nu numai chipul duhovnicesc al preotului vrednic ci și statura preoției mature și desăvârșite.

6. In fine, harul euharistic redă pacea și echilibrul sufletesc în inima preotului, frământată și frântă de atâtea greutăți și necazuri legate de greul luptei sacerdotale. Refăcând aripile rupte ale încrederii în sine și'n biruința luptei sale, sf. Euharistie picură în potirul sufletului său balsamul sfânt al unei seninătăți sobre și al unui optimism viguros. Căci preotul cuminecat după vrednicie cu Hristosul cel euharistic poate spune cu psalmistul: „Și ai umplut de veselie inima mea..., că însuți tu, Doamne, m'ai întărit în nădejde" (Ps. 3, 7 și 8).

Precum se vede, preoția respiră, crește și se desăvârșește sub flacăra de foc a harului euharistic, sub oblăduirea și vigoarea acordată de Hristos cel euharistic. S'ar părea, deci, că rolul harului euharistic în viața preotului nu numai covârșește pe acela al sf. Taine a Hirotoniei, ci aproape îl face de prisos. Insă nu poate fi vorba nicidecum de așa ceva. Căci harul primit prin sf. Euharistie, oricât de bogat ar fi, nu poate suplini harul preoțesc, care-i specific sf. Taine a Hirotoniei și ca atare numai prin ea se comunică. Fapt este însă că harul euharistic hrănește, sporește și plinește harul preoțesc, căci el le covârșește pe toate celelalte. Lucru de altfel și ontologic explicabil, pentrucă sf. Taină a Hirotoniei ne împărtășește numai o putere ce izvorăște din Hristos, pe când sf. Euharistie ne mijlocește pe Insuși Hristos, plenitudinea absolută a vieții și a puterii. Deaceea precum un copac lipsit de umezeală și de soare se ofilește și tânjește, tot așa și preoția fără hrana și căldura harului euharistic e anemică și infructuoasă.

Această dependență strânsă a preoției de Hristosul euharistic evidențiază și mai mult corectitudinea concepției ortodoxe despre preot, că adecă acesta este numai un instrument sau organ, prin care lucrează Mântuitorul, Preotul suprem și adevărat prin excelență și ca atare centrul metafizic-ontologic al preoției noastre.

B. Sub raport pedagogic-moral: 1. Fiind o continuare sau reprezentare reală a jertfei de pe cruce, sf. Euharistie mijlocește o prezență reală a Domnului. Ca atare, sf. Euharistie poate fi considerată ca o continuare și prelungire a misterului Intrupării, constituind împreună cu dogma sf. Treimi și a Inirupării misterul cel mai înalt și mai sfânt al creștinismului. Deaceea sf. Euhasistie umple inima preotului de prezența și atmosfera misterului, mișcând undele sufletului său spre o înaltă vibrare duhovnicească, nutrind și înviorând conștiința vie a unei legături demne și curate cu Dumnezeu.

2. Ca o continuare nesângeroasă și permanentizare sacramentală a jertfei de pe Golgota, sf. Euharistie este o reprezentare reală și obiectivă a jertfei de pe cruce, în care reprezentare este prezent Insuși Hristos în activitatea Lui arhierească, aducând și aducându-Se jertfă. Prin urmare, sf. Euharistie este o jertfă reală, pentrucă Hristos e prezent în realitate într'ânsa în funcțiunea lui arhierească, îndeplinind pe altarul pământesc ceeace îndeplinește și'n Altarul ceresc.

Acest caracter de jertfă al sf. Euharistii naște, nutrește și ține mereu trează în conștiință, ideia că și *preoția noastră este și trebue să fie o jertfă.* Și de fapt, esența preoției creștine este jertfa. Căci preotul, în misiunea lui de actualizare a Preoției lui Hristos, Îl aduce pe El Însuși jertfă în sf. Euharistie; și pentruca să actualizeze cât mai adecvat pe Preotul adevărat care s'a adus pe sine jertfă, preotul trebue să tindă din răsputeri a-L imita, aducându-se în oarecare chip și el pe sine jertfă. Deaceea nu-i îngăduit preotului să rămână exterior jertfei lui Hristos, ci e chemat să se jertfească și nu numai să jertfească. (D. Stăniloae: Jertfa, esența preoției. „Telegraful Român", 25 Ian. 1942, pag. 1). Căci *a imita jertfa, înseamnă a fi însuți jertfă.*

Lecția sublimă care se desprinde, deci, din fiecare celebrare a sf. Liturghii și cu deoseoire a momentului ei culminant, sf. Euharistie, este aceea că și preotul trebue să se aducă pe sine jertfă pe altarul mântuirii și fericirii pastoriților săi, că preoția noastră trebue să fie o „frângere" a trupului și sufletului nostru în truda pentru alții. Pe sf. Altar, sf. Agneț se nimicește, se consumă, se mănâncă!... Așa și preotul, în exercitarea misiunii sale, trebue să fie totdeauna în stare de jertfă, de cheltuire și dăruire a vieții sale pentru alții. El trebue să sacrifice totul pentru trebuințele altora: timpul, liniștea și odihna, sănătatea și chiar viața!...

Știind apoi că însușirea de jertfă a sf. Euharistii are și trăsătura unei jertfe de laudă și cinstire a majestății divine, ne dăm seama că lucrarea și viața preotului trebue astfel orânduită, încât să fie un imn de preamărire și cinstire a lui Dumnezeu.

3. Dar jertfa nu se poate întruchipa fără *iubire.* Deaceea semnificația pedagogic-morală ce se desprinde din sf. Euharistie, culminează în *iubirea până la moarte* față de Dumnezeu și față de aproapele. Hristos este dragoste nemărginită, iar sf. Euharistie reprezintă clasic tocmai această infinită iubire a Lui, căci focul harului euharistic este focul dragostei și jertfei Lui pentru făpturile Sale. Deci, chipul preoției noastre depline îl zugrăvește *iubirea* îmbinată indisolubil cu *jertfa* pentru alții!...

4. Dacă adaugem la caracterul de jertfă al sf. Euharistii și trăsătura mistică (sugerată de un eminent teolog al nostru), că Domnul se frânge pe sf. Altar de durere, pentrucă nu-i înțelegem și nu-i ascultăm total chemarea și în consecință îi-L biciuim mereu cu păcatele noastre, atunci ne dăm seama că sacrificiul ce-l aducem pe sf. Masă, ne ține trează conștiința vie a imperativului categoric al unei

---

* FOIȘOARA *

Am căutat ierburi amare

[Urmare]

Aceste lapidare considerațiuni invederează îndeajuns necesitatea și rostul suferinței în viața spirituală a omului. Pentru a ajunge la stabilirea acestui adevăr, care nu îngăduie nici o știrbire și care se impune dela sine, nu ni se cere să intrăm în dedalul unor discuțiuni mai ample. Ca atare, orice argumentare în plus pentru a demonstra că drumul care duce la Dumnezeu nu poate să fie decât îngust, devine de prisos. Suferința este mijlocul cel mai eficace prin care se poate ridica omul la Dumnezeu. Numai pe calea aceasta strâmtă, a crucificărilor și abnegațiunilor eroice, poate să-și recupereze omul fericirea pierdută prin păcat. Suferințele omului vor cântări desigur greu în talerul judecății din urmă, iar Dumnezeu va binecuvânta truda omului, care, în dorul său de a-și mântui sufletul, a stăruit o viață întreagă pe drumul suferinței, cu pasiunea unui iluminat, care și-a spălat sufletul de sgura păcatelor în vâltoarea marilor dureri, care și-a făcut din apostazia plăcerilor lumești o lege a drumeției sale spirituale sub incidența căreia au căzut toate faptele, toate gândurile și toate năzuințele sale.

Nu iadul populat cu stafii care te umple de neliniște și panică trebue să determine pe om să adere la concepția de viață ascetică care se poate realiza numai prin focul suferințelor. Aceasta ar însemna să fim tributarii unor grave aberații, incompatibile cu exigențele unei credințe luminate. Fără să ne lăsăm cuprinși de frică pentru ziua când vom intra în adâncul pământului, fără să fim înspăimântați de vedenia duhurilor necurate din infern, bazați pe logica invincibilă și pe examenul ontologic al lucrurilor, va trebui să ajungem, mai curând sau mai târziu, la concluzia firească și irefutabilă că singura concepție de viață care restaurează pe om în toate atributele sale de făptură zidită de Dumnezeu după chipul și asemănarea Sa este concepția de viață creștină, care nu poate fi realizată însă decât prin suferință. *Prin suferință concepută în esența ei și convertită în regulă statornică de viață, nu prin suferința ce constitue un accident nefast și trecător în viața omului.* E singura cale în viața prin care îți poți legitima filiația divină și justifica existența pe pământ. Așadar, prin suferință la viață. Numai prin suferință continuă și adâncă poate să-și câștige omul mântuirea, poate să ajungă la desăvârșire spirituală și la împăcarea veșnică după care însetează atât de mult. Numai prin suferință materializată fără milă în carne și nervi, în toate mădularele și toate fibrele inimii, poate să se ridice sufletul omului, slobod și nestânjenit, în pervazul de lumină neînserată al comuniunii nemijlocite cu Dumnezeu.

Numai după ce a trecut „prin apă și prin foc", poate să ajungă sufletul omului la repaus, la pajiștea deapururi înflorită a veșniciei. Răzimați pe autoritatea indiscutabilă a normelor de viață creștină cuprinsă în Evanghelia Mântuitorului și pe experiența fecundă și nedesmințită de fiecare zi, nu vom ezita niciodată să afirmăm că o viață omenească veridic creștină și întru totul conformă cu predaniile sfinte, trebuie să fie guvernată în întregime de principiile rigide ale învățăturii creștine aplicate în toată rigoarea lor. O aplicare mai blajină a acestor norme implică o serie de concesiuni și compromisuri, care impută vieții sufletești a omului aspectul unui bizar paliativ, unui lamentabil surogat. *Nu facem apologia suferinței dintr'o pasiune dialectică.* Căci credem în suferință și n'am ocolit-o niciodată în viața noastră. Dimpotrivă, am căutat înadins o confruntare cât mai feroce cu suferința în viața noastră de până acum și vom rămânea sub falduri le acestui principiu și de aici înainte. Cea mai frumoasă și mai fierbinte rugăciune care se poate ridica de pe buzele de tină ale omului spre jertfelnicul cel mai presus de ceruri al lui Dumnezeu, este aceasta: „Inmulțește-mi Doamne, ostenelile, ispitele și durerile mele!..." „Suie-mă, Doamne, pe stânca pe care nu mă pot sui singur, prin văpaia suferințelor!" Este ofranda cea mai curată ce se poate aduce lui Dumnezeu din inimă și de pe buze omenești. Să se cutremure stihiile văzduhului și omul să cadă înfrânt sub povara suferințelor! Dar să nu blesteme și să primească toate încercările cu o fatidică resemnare.

Să învețe fiecare din noi că pentru a aduna rodul celei mai mari bucurii a vieții, trebuie să stăm necontenit în vifornița primejdiilor, la răspântia durerilor și a morții. Să luptăm neînduplecați sub flamura suferinței, să sângerăm din greu, să înfruntăm cu bărbăție orice pericol, oricât ar fi de implacabil. Fiecare din noi se regăsește în suferință, se reabilitează prin durere. Buzele fiecăruia dintre noi caută cu patimă cupa suferințelor, cu voluptatea ultimei arderi, iar sufletul nostru se roagă cu suspine negrăite și în sborul lui tot mai patetic și mai năvalnic spre ostrovul de lumină al celei de pe urmă împăcări și fericiri, cere lui Dumnezeu „să-i înmulțească ostenelile, ispitele și durerile".

(Va urma)

V. Sămărtinean

Cel care vorbește vinde, cel care tace cumpără

vieți curate și cu totul în slujba lui Hristos.

Prin esența și menirea sa, preoția implică în sine curățenie duhovnicească desăvârșită. Căci preoția e prezență curățitoare de păcat și sfințitoare și ca atare organul prin care lucrează trebue să fie curat și sfânt. (Firește, dispoziția religioasă și calitatea morală a preotului nu condiționează și nici întemeiază validitatea și capacitatea de a mântui a lucrărilor sale sacramentale. Aceasta nu însemnează însă nicidecum, că vrednicia și curățenia morală a vieții preotului este un element fără valoare și fără efect în slujba preoției. Căci după cum razele soarelui se reflectează mai puternic și mai splendid printr'o sticlă curată decât prin una murdară, tot așa și harul preoției se răsfrânge mai viguros și mai sublim prin vasul sufletului și trupului preotului, care face — prin truda continuă de a fi curat și sfânt — dintr'ânsul un teren receptiv, prielnic pentru rodirea acestuia). Însărcinat să prezinte lui Dumnezeu rugăciunea poporului și de a consacra sf. Euharistie, în care Domnul se oferă prin mâinile lui întru jertfire și acțiune harică, preotul trebue să aibe buzele curate, spre a fi demn să vorbească cu Cel de sus în numele poporului, să pronunțe cuvintele „creatoare" care transformă elementele în trupul și sângele Domnului și care „obligă" pe Fiul lui Dumnezeu să se coboare în umilele temple ale sufletelor noastre, dar mai presus de toate mâinile care țin, poartă, frâng și dau pe Hristos cel euharistic.

Atingerea nemijlocita a lui Dumnezeu nu-i cu putință decât printr'o desăvârșită neprihănire a sufletului. Ori a realiza această neprihană, înseamnă a goli sufletul de orice conținut lumesc și păcătos. Deaceea numai când ființa noastră devine templu duhovnicesc, ne facem capabili și vrednici de prânzul euharistic. Precum altarul, pe masa căruia va arde focul jertfei fără de sânge, se curățește și se sfințește mai întâi prin slujbă deosebită, tot așa și sufletul și trupul preotului trebue curățit și sfințit ca un altar sacru, pentru a arde în el flacăra harului divin. Preotul care-și dă seama de aceste lucruri, se ține — în râvna lui de a fi cât mai euharistic — într'o continuă încordare și sforțare de a fi curat, și astfel sf. Euharistie stimulează și întreține condiția umană a unei preoții vrednice și rodnice.

5. In fine, caracterul de jertfă al sf. Euharistii, aducându-ne mereu aminte cât de scump este prețul de răscumpărare a noastră dela moarte, ține trează conștiința răspunderii ce apasă pe umerii preotului. Dacă ai de chivernisit și de dat în seama lui Dumnezeu un bun răscumpărat cu însuși scump sângele Domnului, atunci lucrarea ta trebue să se desfășoare cu frica și cu cutremurul răspunderii!...

In concluzie generală, relevăm următoarele: Preoția creștină e anemică și fără rod numai atunci, când purtătorul ei nu-i în stare — print'o cuminecare neîntreruptă și după vrednicie cu Hristosul euharistic — să capteze în potirul inimii sale plenitudinea harului și a puterii ce se revarsă din belșug asupra lui prin sf. Taină a Euharistiei, care-i reînviorează și întremează darul și vigoarea preoției. Prin urmare, preotul cel mai zelos și mai jertfelnic, cel mai curajos și mai dinamic în împlinirea înaltei sale misiuni, este desigur acela care trăiește într'o legătură intimă cu Altarul. In sf. Potir, el găsește inspirațiile sale cele mai divine. După cuminecare, buzele sale devin elocvente, nu de-o elocință pur umană care poate plăcea lumii, ci de-o elocință superioară care aduce cu sine puterea, suavitatea și autoritatea lui Hristos, care luminează și convinge sufletele, care mișcă inimile și le convertește. Din sfântul Potir el soarbe puterile de care are nevoe pentru a întruchipa toate virtuțiile și toate renunțările necesare sublimei sale chemări. In sf. Potir primește hrana care-i reînnoiește, primenește și-i reîmprospătează harul preoției, reînsuflețindu-i ardoarea apostolică și devotamentul față de turmă. Poate uneori se urcă la Altar descurajat, obosit și desamăgit, dar se coboară dela el reînviorat, înseninat, gata de a se uita din nou pe sine, de a se trudi și de a trăi numai pentru alții, de a rămânea *părintele* tuturor. In sf. Euharistie, Preotul cel mare ne călăuzește, ne întărește, ne oblăduește și ne mângâe spre împlinirea vrednică a misiunii noastre.

Dacă Biserica pune atâta apăs pe cuminecarea regulată și demnă a slujitorilor ei, e pentrucă știe bine că sfințenia, vigoarea și rodnicia acțiunilor preotului depinde de comuniunea intensă a lui cu Hristos cel euharistic.

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

Pioasă închinare. — *Implinindu-se 16 ani dela moartea marelui Rege Ferdinand I și 5 ani dela moartea Augustei Sale soții, Regina Maria, s'au săvârșit, în 20 l. c. cucernice comemorări în sfintele noastre biserici și mănăstiri, și în deosebi la Curtea de Argeș, în străvechea cetate de scaun a Basarabilor. La parastasul din catedrala voevodală, slujit de P. S. Sa Episcopul Argeșului întru pomenirea Regelui Ferdinand I și a Reginei Maria, a asistat Suveranul, precum și Mareșalul Conducător, cu membrii guvernului și căpeteniile de oștire. Primii ctitori ai României Mari strălucesc în istoria neamului prin înfăptuirile Lor, ear ostașii noștri viteji sângerează astăzi tot pentru Marea Românie.*

Cercuri religioase. — Preoții din protopopiatul Mediaș, organizați în cercuri pastorale, continuă să desfășoare o vie activitate pentru ridicarea credincioșilor prin întărirea credinței în legea creștină ortodoxă și în dreptatea neamului.

Prilej de mare bucurie sufletească au avut credincioșii din parohia *Bratei* în ziua de 4 Iulie 1943, când s'a ținut ședința pastorală a cercului religios I Mediaș sub președinția Păr. V. Scutea sen.-Păucea.

Bucuriile au început de Sâmbătă seara, când a sosit în parohie Părintele *Gh. Secaș*, consilier arhiepiscopesc, și a slujit vecernia împreună cu păr. local M. Maier. La sfârșitul sf. vecernii a predicat părintele Gh. Secaș despre: „Datoria de a vesti pe Domnul".

Duminecă dim. la oră 8·30 s'a slujit utrenia și sf. Liturghie, cu solemnitatea cuvenită, de către păr. Gh. Secaș, înconjurat de preoții: V. Scutea, Gh. Simplăcean, A. Băcilă, R. Gheaja și M. Maier.

Răspunsurile liturgice au fost date de corul tinerilor din Societatea „Sf. Gheorghe" și „Anastasia Șaguna", dirijat de vrednicul învățător I. Căbuz.

La priceaznă a predicat păr. *Gh. Simplăcean*-Mediaș, explicând Evanghelia zilei. La sfârșitul sf. Liturghii a predicat păr. cons. arhiep. Gh. Secaș despre „Valoarea sufletului", îndemnând pe credincioși să prețuiască mai mult sufletul decât cele pământești.

După masă la ora 3 s'a slujit sfințirea apei celei mici și maslu pentru cei bolnavi din parohie și răniții din spitale, pomenindu-se și eroii locali căzuți pe câmpul de luptă. Totodată s'a sfințit „Colțul Eroilor locali" (candelă, icoana Sf. Gheorghe și un tablou cu fotografia fiecărui erou) din tinda sf.biserici. Acest colț al eroilor va spune mereu credincioșilor că au datoria de a-și iubi Patria și Crucea Domnului.

La sfârșit a predicat păr. Gh. Secaș despre „Infrățirea prin credință", înălțând iarăși sufletele credincioșilor spre zările liniștite și pline de pace. Frumos a fost când păr. Secaș a rugat pe frații basarabeni (soldați concentrați pentru lucru la C. G. R.) să cânte în limba rusă Tatăl nostru, Sf. Dumnezeule și răspunsurile liturgice. Cu vocile lor puternice au cucerit sufletele credincioșilor.

La urmă păr. predicator a îndemnat pe credincioși să asculte glasul păstorului lor sufletesc, Miron Maier, și să împlinească poruncile Domnului, căci astfel vor dobândi fericirea cea adevărată, mântuirea sufletului.

Apoi păr. M. Maier, parohul locului, a mulțumit în cuvinte adânc simțite păr. consilier pentru cuprinzătoarele predici rostite cu această ocazie.

In conferința intimă, la discuția problemelor liturgice și pastorale, păr. consilier a dat preoților prezenți prețioase sfaturi pastorale, în legătură cu predica și misiunile pentru popor. — *Coresp.*

*

— Urmărind scopul de a trezi religiositatea poporului nostru și a o face mai activă în timpurile excepționale ce le trăim, cercul pastoral preoțesc din despărțământul *Crihalma*, de sub conducerea Pr. D. Bucur, a ținut în 24 Iunie a. c. liturghie în sobor în parohia Bogata-olteană. Biserica veche era neîncăpătoare pentru credincioșii din Bogata, Dopca și Mateiaș cari alergaseră la sf. biserică. A predicat Pr. *D. Bucur* despre: Foloasele credinței în Dumnezeu pentru creștini. După amiazi, sub cerul luminos de vară, în grădina de lângă biserică s'a sèrvit sfințirea apei și sf. maslu. A conferențiat Pr. *Gh. Cristea* despre: Rolul bisericii ortodoxe azi, iar Pr. *D. Bucur*, despre: Ce este și ce vrea Asociațiunea pentru literatura poporului român? Conferințele au fost ascultate cu deosebit interes. După amiazi la ora 4 în curtea bisericii din Dopca s'a oficiat sfințirea apei; a vorbit Pr. D. Bucur despre: Rolul Astrei în viața neamului, iar păr. Gh. Cristea-Ungra despre: Biserica ortodoxă, mama neamului nostru.

In Iulie 11 s'a servit sf. liturghie de un sobor de 4 preoți în Fântâna. A predicat Pr. D. Bucur-Crihalma, despre: Necesitatea credinței în Dumnezeu. După amiazi, în grădina bisericii, s'a celebrat sfințirea apei și sf. Maslu. A conferențiat Pr. *Neacșu*-Bogata despre: Biserica ajutătoare, fonduri, Mila Creștină, iar Pr. D. Bucur, despre: Ce este, ce a fost, ce vrea „Astra".

Ședințele vor continua și prin alte comune. — *D. B.*

Nr. 7986 Bis.

Notificare oficială

despre primirea în școala de cântăreți bisericești „D. Cunțan" din Sibiu

Școala ortodoxă română de cântăreți bisericești «*Dimitrie Cunțan*» din Sibiu, întemeiată în anul 1927, sub grija Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu, are menirea să crească, pe seama sfintei noastre Biserici, cântăreți pricepuți, conducători de coruri sătești și credincioși luminați.

In afară de cântarea bisericească cea adevărată, elevii acestei școli primesc o educație religioasă-morală cât mai îngrijită cu putință și au prilej să se inițieze și în câte o deprindere practică folositoare pentru toată viața lor. Programul școalei prevede cursuri de albinărit, pomărit, legumărie, agricultură rațională, etc.

Cu începerea noului an școlar, Școala de cântăreți bisericești din Sibiu se recomandă din nou celor mai aleși fii ai dreptcredinciosului nostru popor și cu deosebire acelora dintre ei cari urmăresc să-și creeze o carieră liniștită, o viață frumoasă și pusă în slujba preamăririi lui Dumnezeu prin cântarea bisericească.

Tinerii, cari doresc să fie primiți în această școală pentru anul școlar 1943/44, își vor înainta, până la 15 Septemvrie 1942, cererile lor pe adresa: «*Direcțiunii Școalei de cântăreți bisericești* »*D. Cunțan*« *în Sibiu*», însoțindu-le de următoarele acte:

1. Carte de botez,
2. Certificat de naștere,
3. Certificat școlar (cel puțin patru clase primare),
4. Certificat de bună purtare dela parohul local,
5. Certificat medical, dovedind că solicitantul nu sufere de boli contagioase și că nu are defecte corporale.
6. Dovadă despre munca de război.

In această școală se primesc numai fii ai Bisericii noastre, având vârsta de 15 ani împliniți. In ziua de *30 Septemvrie* se va ține examenul de admitere, care va consta din probe orale asupra materiei din școala primară și supraprimară. Cursurile vor începe regulat în ziua de *1 Octomvrie 1943*.

Elevii primiți vor aduce cu sine următoarele: două schimburi, haine de pat (străjac, saltea, pătură sau plapomă, perină, cuvertură albă pe pat, două ștergare cel puțin, etc.), cuțit, furculiță, lingură și o ceașcă pentru ceai. Tacâmurile trec în proprietatea școalei. Fiecare elev va aduce cu sine și o pereche de pantofi simpli de casă, spre a-și cruța încălțămintea

Uniforma școalei este costumul național românesc.

Toți elevii sunt interni. Taxa de întreținere este de Lei 35.500 pentru întreg anul școlar și se va achita în trei rate și anume: Lei 15,500 la înscriere, Lei 10,000 la întoarcerea din vacanța Crăciunului și Lei 10,000 la Paști.

Fiecare elev va mai achita la înscriere următoarele taxe: 500 Lei pentru baie, 500 Lei pentru spălat, 300 Lei pentru stricăciuni, 150 Lei pentru bibliotecă, 50 Lei taxă de certificat. Total 1500 Lei.

Având în vedere împrejurările vieții de azi, Direcțiunea școlii își rezervă dreptul de a mări sau micșora această taxă, după cum vor fi prețurile pieții.

Cursurile durează *doi* ani de teorie și *un* an de practică.

După absolvirea școalei se eliberează Diploma de cântăreț bisericesc. Pe baza acestei diplome cântăreții bisericești vor fi retribuiți din bugetul statului cu un salar lunar fix. Această măsură s'a pus în aplicare încă din 1 Aprilie 1937 și astăzi sunt retribuiți lunar aproape toți absolvenții școalei. Pe lângă aceasta, cântăreții vor avea uzufructul sesiunii cantorale, obținută din reforma agrară.

Onorata Preoțime e poftită a citi această Notificare credincioșilor noștri în sfânta biserică în trei Dumineci consecutive și a îndemna părinții cu fii buni să și-i trimită la Școala de cântăreți bisericești.

Pe lângă aceasta mai dispunem Oficiilor parohiale spre știre și strictă conformare următoarele:

a) Parohiile cari angajează absolvenți ai Școalei de cântăreți din Sibiu, până la introducerea acestora în statele de salarizare, să le asigure din casieria parohială un salar de 500 Lei lunar conform hotărârii Adunării eparhiale din 1933 emisă de Noi cu Nr. 6621/933.

b) Cântăreții cu diplomă dela Școala de cântăreți din Sibiu să fie angajați pe lângă cei bătrâni *calificați* din parohiile noastre, Consiliul parohial având obligația să le asigure jumătate din uzufructul sesiunii cantorale.

c) Cântăreții cu diplomă dela Școala de cântăreți angajați în parohii cu cântăreți *necalificați* să se bucure de dreptul de-a ocupa strana dreaptă, având consiliul parohial îndatorirea a le asigura două treimi din sesiune și din toate venitele cantorale.

Posturile de cântăreți bisericești devenite vacante nu se vor mai putea întregi decât cu absolvenți ai Școalei de cântăreți.

Parohiile noastre cari dispun de mijloace materiale, întru cât vor avea tineri săraci dar dornici de a ajunge cântăreți bisericești, sunt poftite a vota pe seama acestora taxele de întreținere la școală.

In sfârșit, apelăm la iubita noastră preoțime și la bunul nostru popor ca să cugete adânc și să înțeleagă rostul cel mare al școalelor bisericești de toate gradele și categoriile, în aceste vremuri de lupte vii pentru Neam și pentru Lege. Biserica are lipsă de fii treji și luminați, cari pot fi atât de minunat pregătiți pentru lupta cea mare și în Școala noastră de cântăreți bisericești dela Sibiu.

Sibiu, din ședința secției bisericești dela 13 Iunie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

C. preoți să stea

în fruntea mișcării

Oastea Domnului

Programul

serviciilor religioase la Sfânta biserică Catedrală din Sibiu pe luna August 1943

1. In fiecare zi dimineaţa la ora 6½ Utrenie şi în continuare *Sfânta Liturghie*. In fiecare seară la ora 6 Vecernie. Vineri seara după Vecernie *„Acatistul Maicii Domnului"*.
2. *In Dumineci şi Sărbători* dimineaţa la ora 8½ Utrenia, iar la *ora 9½ Sfânta Liturghie*. La liturghie cântă „Corul catedralei", sub conducerea profesorului Gheorghe Şoima.
3. *Duminecă în 1 August 1943*, serveşte: Prot. Mihail Neagu, Nicodim Belea, duhovnic şi dir. Dumitru Călugăr; diaconii: Anatolie Scurtu şi Simion Macarie. Predică: *auhov. Nicodim Belea*. După masă la ora 4 predică la Oastea Domnului: *preot Dr. Ioan Chioariu* dela parohia Sibiu-Inf.
4. *Vineri 6 August 1943, la Schimbarea la faţă*, servesc: Prot. Mihail Neagu, pr. Dr. Nicolae Terchilă şi cons. Gheorghe Secaş; diaconii: Ioan Circov şi Dr. Grigorie T. Marcu. *Predică: Prot. Mihail Neagu*. După masă la ora 4 predică la Oastea Domnului: *cons. Gheorghe Secaş*.
5. *Duminecă în 8 August 1943*, servesc: Prot. Mih. Neagu, cons. Gheorghe Secaş şi prof. Dr. Teodor Bodogae; diaconii: cons. Alexandru Popa şi Simion Macarie. *Predică: cons. Gheorghe Secaş*. După masă la ora 4, predică la Oastea Domnului: *prot. Mihail Neagu*.
6. *Duminecă în 15 August 1943, Adormirea Maicii Domnului*, servesc: Prot. Mihail Neagu, prof. prot. Aurel Nanu şi dir. Dumitru Călugăr; diaconii: Anatolie Scurtu şi Simion Macarie. *Predică: prof. Aurel Nanu*. După masă la ora 4 predică la Oastea Domnului: *preotul Ioan Albu* dela parohia Sibiu-Iosefin.
7. *Duminecă în 22 August 1943*, servesc: Prot. Mihail Neagu, Nicodim Belea şi secr. Iosif Ţint. *Predică: pr. Iosif Ţint*. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *preotul Nicolae Constantin* dela parohia Sibiu-Lazaret.
8. *Duminecă în 29 August 1943, Tăierea capului sf. Ioan Botezătorul*, servesc: Prot. Mihail Neagu, cons. Dr. Spiridon Cândea şi Gheorghe Secaş; diaconii: Anatolie Scurtu şi Simion Macarie. *Predică: Prot. Mih. Neagu*. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *preotul Dr. Corneliu Sârbu* dela parohia Sibiu-Treistejari.

Nr. 7908.

AVIZ

Pentru întregirea următoarelor posturi se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în „Telegraful Român":

1. Catedra de muzică dela şc. norm. de băeţi „A. Şaguna" din Sibiu.
2. Catedra de ştiinţe agricole dela şc. norm. de fete „A. Şaguna" din Sibiu.

Candidaţii îşi vor înainta cererile Consiliului arhiepiscopesc ort. rom. din Sibiu, însoţite de actele necesare pentru numiri.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 7880/1943.

AVIZ

La liceul ort. rom. „A. Şaguna" din Braşov sunt vacante următoarele posturi, pentru întregirea cărora se publică concurs cu termen de 30 zile dela data apariţiei acestei publicări:

1. Catedra de religie;
2. Catedra de limba română pentru suplinire;
3. Postul de secretar al liceului;
4. Postul de ajutor de secretar;
5. Trei posturi de supraveghetori de ordine, bugetate cu 6000 lei lunar, plus îndemnizaţia de scumpete.

Cererile pentru numire, însoţite de actele legale, se vor înainta Consiliului ort. rom. din Sibiu, prin Direcţiunea liceului din Braşov.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale din 6 Iulie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Comunicat

Comunicăm Oficiilor noastre protopopeşti, că Sf. Paşti în anul 1944 vor fi la data de 16 Aprilie.

Consiliul arhiepiscopesc

Înştiinţare

Oficiile parohiale sunt rugate din nou a arăta adresa ÎNTREAGĂ, deci şi *Oficiul poştal* **şi** *Judeţul*, **la comandele de luminări. Altfel întârzie executarea.** — *Librăria Arhidiecezană*, **Sibiu.**

La Librăria Arhidiecezană se găsesc odăjdii complete, roşii şi albastre, închise (Felon, Stihar, Brâu, Epitrafir, Mânecări, Procoveţe şi Cruciuliţă pentru Potir), din brocat bogat înflorit, cu fir de aur, cu galoane, cu ciucuri şi cu cruci de aur, în execuţie bizantină de toată frumuseţea.

Aviz

Cântăreţii bisericeşti cu diplomă dela Şcoala de cântăreţi bisericeşti şi cu serviciul militar satisfăcut, cari doresc să fie trecuţi în bugetul Statului şi salariaţi, să-şi înainteze de urgenţă, prin Oficiul parohial unde cer numirea, Consiliului arhiepiscopesc ort. rom. din Sibiu, actele prevăzute în avizul publicat în „Telegraful Român" Nr. 16—17 din 1943.

Sibiu, 15 Iulie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 7243/1943.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii preotului pensionar Olimpiu Oprea dela parohia Săcărâmb, decedat la 6 Decemvrie 1942, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, au ridicat dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, ajutorul de înmormântare statutar, în sumă de Lei 50.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice din 3 Iulie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

Universitatea populară „Nicolae Iorga" din Vălenii de Munte, ctitoria marelui dispărut, şi-a reluat activitatea în 15 Iulie 1943, ear cursurile ei vor dura o lună întreagă. Subiectul lor este: „Pământul românesc" şi „Oameni şi fapte din trecutul nostru". Prelegerile sânt ţinute de profesori universitari şi de alţi cărturari.

Intruniri. In fruntaşa parohie *Răhău*, protop. Sebeşului, s'au întrunit în 4 Iulie 1943 preoţii din cercul II Călnic, pentru a-şi ţinea adunarea anuală, combinată de astădată cu ţinerea adunării generale a „Astrei" din plasa Sebeşului, sub conducerea păr. prot. Dr. Vasile Oana. Cuvântări instructive, încadrate într'un program de cântece şi recitări executate de tineretul şcolar, au fost nimerite şi bine spuse unui public adunat în mare număr.

† Veturia Regman n. Blaga, soţia profesorului şi fostului prefect al judeţului Sibiu, Nicolae Regman, a încetat din viaţă şi a fost înmormântată, în 20 Iulie 1943, în cimitirul central din Sibiu. Regretata dispărută, ieşită din familie de preoţi şi cunoscută în societatea sibiană pentru sufletul său bun şi ocrotitor al celor nevoiaşi oferise zilnic masă elevilor sârguincioşi ai liceului „Gheorghe Lazăr", pentru cari avea totdeauna cuvinte de încurajare la învăţătură şi bună purtare. In veci pomenirea venerabilei matroane!

† T. Pisani, după o muncă lungă şi rodnică gazetărească, în presa din capitala ţării, a trecut la cele eterne într'una din primele zile ale acestei luni. Cu Timoleon Pisani dispare un neobosit dascăl de limbă românească, pe care dorea s'o păstreze cât mai curată şi ferită de boala străinismelor. N'a ocupat nici o catedră în învăţământul nostru public, deşi avuse darul de a ţinea, prin scrisul său, lecţiile cele mai luminoase despre limba noastră veche şi 'nţeleaptă, care prin moartea lui pierde un mare şi talentat apărător.

Act de mulţumire. Parohia *Lancrăm*, prot. Sebeşului, aduce calde mulţămiri dlui *Ioan Morar*, proprietarul restaurantului „Berbec" din Ploeşti, originar din com. Lancrăm, pentru fapta creştinească făcută de dsa, donând acestei biserici un rând de odăjdii preoţeşti în valoare de 108,000 Lei. — Pr. *Ioan Laşiţă*.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă în 25 Iulie 1943, servesc: prot. Mih. Neagu, cons. Dr. Spiridon Cândea şi Gheorghe Secaş; diaconii: Ioan Circov şi cons. Alexandru Popa. *Predică: cons. Dr. Spiridon Cândea*. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *preotul Dr. Cornel Sârbu* dela parohia Sibiu-Treistejari.

Răscumpărare. Florica şi I. U. Soricu dăruiesc fondului pentru ajutorarea meseriaşilor români din Sibiu suma de 500 Lei în loc de flori pe mormântul dragei lor prietene Veturia N. Regman. Pentru dăruire mulţumeşte: — *Comitetul*.

Nr. 7664/1943. 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor nou înfiinţate şi bugetate de clasa I-a **Astra** şi **I. A. R.** (Industria aeronautică română) din Braşov, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie a lui în Telegraful Român.

Cererile de concurs se vor înainta la Consiliul arhiepiscopesc în Sibiu, care va întregi aceste două parohii prin numire.

Consiliul Arhiepiscopesc

---

(49) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de bucătăreasă dela Şcoala Normală de băieţi „Andrei Şaguna" din Sibiu devenit vacant pe data de 1 August a. c.

Condiţii de numire:

1. Cel puţin patru clase primare;
2. Pricepere.

Beneficii:

1. Salariu dela Stat 3.300 lei, brutto, + 1485 lei spor de scumpete;
2. masa pentru o persoană.

Doritorii a ocupa acest post vor înainta cererile Direcţiunii Şcoalei.

Director **Ioan Sandu**

Nr. 356/1943. (47) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa II-a **Tărtăria** din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 de zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Locuinţă în natură;
2. Sesiunea parohială: 16 jug. cad. 800 st.□ arător;
3. 5 jug. cad. — pădure;
4. Competinţa de lemne de foc obişnuită dela Asociaţia foştilor lobagi;
5. Veniturile stolare obişnuite în parohie;
6. Salarul dela Stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox-român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiune dela Preaven. Con. Arh, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la Biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Oficiul protopopesc ortodox-român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Sebeş-Alba, 25 Iunie 1943.

Dr. Vasile Oană
protopop

---

(46) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului I şi II de cântăreţi bisericeşti, la Biserica Sf. Nicolae din Braşov-Şchei, se publică concurs cu termin de 30 zile prima apariţie în Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat, după calificaţie şi anii de serviciu;

2. Venitele locale;

3. Locuinţă în natură dela parohie;

4. Patru jugăre teren arabil dela parohie de fiecare cantor.

Concurenţii îşi vor înainta cererile însoţite de diploma de cântăreţ bisericesc dela Şcoala de cântăreţi „Dim. Cunţan" Sibiu, precum şi de alte acte recomandatoare, Consiliului parohial al Bisericii Sf. Nicolae, Piaţa Unirii 1, şi se vor prezenta la biserică pentru ca să-şi arate dexteritatea în Tipic şi cântările bisericeşti.

Braşov, la 28 Iunie 1943.

Dr. N. Stinghe, adm. prot. paroh-preşed. **V. Iordache** secretar

---

Parohia ortodoxă-română din Făgăraş.

Nr. 185/1943. (48) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de cântăreţ, la parohia ort.-rom. din Făgăraş, se publică concurs, cu termen de 30 de zile, dela întâia publicare în Telegraful Român.

Concurenţilor li se cere să aibă Diploma de absolvire a Şcoalei de Cântăreţi din Sibiu.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat;

2. Venitele uzitate în parohie;

3. Locuinţă în natură şi anume: pentru căsătorit o odaie şi o bucătărie, pentru necăsătorit o odaie sau echivalentul în bani;

4. Folosinţa a două jugăre de pământ arabil clasa întâia.

In caz că este dirijor de cor, va mai primi încă 5 jugăre de pământ clasa întâia.

5. Salarul obişnuit dela Epitropie, după buget.

Concurenţii îşi vor înainta cererile, în termenul fixat, of. Parohial Făgăraş, însoţite de documentele reglementare.

Concurenţii se vor prezenta în parohie pentru a cânta la strană şi a face cunoştinţă cu organizaţia parohială.

Făgăraş, la 29 Iunie 1943.

Prot. P. Borzea **Pr. T. Ciocănelea**

---

(50) 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Consiliul parohial ortodox român din *Sebeşul de jos*, **jud. Sibiu, dă în întreprindere, pe bază de licitaţie, vărsitul bisericii şi al turnului pe dinafară, în ziua de** *8 August 1943*.

Condiţiunile se pot vedea la Oficiul parohial.

Sebeşul de jos, la 23 Iulie 1943.

Preot Emilian Crăciun,

Citiţi şi răspândiţi

Revista Teologică

Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească. Apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE al Ardealului. Redacţia şi Administraţia: Sibiu, Academia teologică „Andreiană". Redactor: Prof. Dr. Grigorie T. Marcu. Abonament anual, Lei 560.

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul XCI — Sibiu, 8 August 1943 — Nr. 31—32

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASTRA SIBIU

2 ex. (Of.)
Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Sibiu
Str. Şaguna 8

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc. **Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna**

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Şase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 7819/1943

Notificare oficială

In Academia teologică «Andreiană» din Sibiu se primesc absolvenţi de liceu cu bacalaureat şi absolvenţi cu diplomă de seminar teologic.

Cererile de primire pentru anul academic 1943/44 se vor adresa Consiliului Arhiepiscopesc până la 1 Sept. 1943, însoţite de următoarele documente:

1. Extras din matricola botezaţilor;

2. Extrasul de naştere dela oficiul stării civile;

3. Diploma de bacalaureat sau de absolvire a seminarului teologic;

4. Certificat medical despre starea sănătăţii dela medicul de circumscripţie;

5. Alte eventuale documente recomandatoare.

6. O dovadă dela autoritatea competentă, că a prestat muncă de folos obştesc în vara acestui an.

7. Dovadă de purtare dela oficiul parohial local.

Toţi studenţii sunt obligaţi a locui în internatul Academiei.

Inscrierile la Academie se vor face în zilele de 20—22 Septemvrie; în 23—25 Septemvrie studenţii se vor mărturisi şi cumineca.

Paralel cu înscrierile se vor ţinea şi examenele sesiunii de toamnă (corigenţă, anuale, de licenţă).

Deschiderea solemnă a anului academic se face Duminecă în 26 Septemvrie, iar începerea cursurilor Luni în 27 Sept., ora 8 dimineaţa.

Studenţii cari nu se vor prezenta la timp la înscriere, vor fi consideraţi retraşi din Academie.

Inainte de înscriere, fiecare student va achita la oficiul de cassă al Consiliului Arhiepiscopesc suma de Lei 10,000 ca primă rată din taxa de întreţinere în internat, plus Lei 200 didactru. Taxa de întreţinere în Internatul Academiei e de Lei 42,500 şi va putea fi majorată după fluctuaţia preţurilor alimentelor. *Pentru studenţii noui înscrişi stau la dispoziţie 25 burse à 30,000 Lei anual.* La rectorat studenţii anului I vor achita la înscriere, taxa de Lei 1425 şi Lei 7200 jumătate din costul reverenzii, restul costului reverenzii îl va plăti Consiliul Arhiepiscopesc; an II Lei 1290; an III Lei 1290; an IV 1290 Lei.

Inscrierea se face la rectoratul Academiei, dupăce studenţii vor dovedi cu chitanţe, că au achitat rata I din taxa de întreţinere. Tot la înscriere studenţii anului I din Arhiepiscopie sunt obligaţi să prezinte o declaraţie subscrisă şi de părinţi ori tutori, la oficiul parohial, în care se obligă, că după absolvirea cursurilor teologice vor intra şi vor servi cel puţin 5 ani în clerul Arhiepiscopiei, — în caz contrar, vor restitui ajutoarele de cari vor fi beneficiat în Academie. Studenţii din alte eparhii sunt obligaţi, în caz că nu vor servi în Arhiepiscopie, să restitue numai eventualele ajutoare ce le vor fi primit dela Consiliul Arhiepiscopesc.

Cei primiţi în Academia teologică (an I) de către Consiliul Arhiepiscopesc, vor fi supuşi înainte de înmatricolare, în ziua de 20 Sept. a. c. ora 9 dimineaţa, unei vizite medicale şi unui examen de aptitudini muzicale, cu caracter eliminatoriu.

Fiecare student va aduce cu sine îmbrăcămintea necesară *(obligator reverendă)*, precum şi hainele de pat şi anume: o plapomă sau straiu, trei cearceafuri şi trei cearceafuri pentru plapomă, eventual straiu, o perină cu trei feţe de perini, două cămăşi de noapte, 4 ştergare, 4 şervete, o saltea şi o învelitoare de pat.

Părinţii protopopi, preoţii şi profesorii de religie sunt învitaţi a sfătui pe tinerii buni, ieşiţi din şcolile secundare, ca să îmbrăţişeze chemarea preoţească. *Vor atrage în special atenţiunea asupra faptului că tinerii lipsiţi de mijloace şi merituoşi vor beneficia de burse.*

Absolvenţilor Academiei teologice „Andreiane» li se acordă titlul de licenţiat în teologie.

Preoţia a fost slujba cea mai de cinste şi mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând larg teren de muncă pentru binele poporului. Ea este şi astăzi chemarea care dă cele mai înalte rosturi pentru viaţa unui om. Pentru omul de studiu, teologia deschide cele mai vaste şi mai atrăgătoare perspective cu problemele ei vitale, cu realităţile cele mai esenţiale, spre care se îndreaptă preocuparea omului. Pentru omul de acţiune, care vrea să joace rol important în direcţionarea vieţii neamului şi a societăţii, preoţia ofere marile ei posibilităţi şi necesităţi misionare cu cuvânult şi cu fapta.

Nu există azi nici o misiune mai nobilă căreia să-şi închine omul viaţa, ca preoţia şi studiul teologic.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti dela 6 Iulie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Este o datorie morală şi naţională să ajutăm familiile desrobitorilor.

Tăcere, unire şi muncă: prin aceasta vom învinge.

Lucrarea dela Mânăstirea Brâncoveanu

De mult ne simţeam datori să scriem în această foaie despre lucrarea duhovnicească ce se săvârşeşte zi de zi la mânăstirea Brâncoveanu, cu largi şi adânci efecte în viaţa poporului nostru.

Intr'o foaie ca a noastră, nu se dau numai îndemnuri pentru ceea ce ar trebui să se facă în scopul întăririi credinţii, ci se şi încrestează faptele cari ilustreză modul în care trebue să se lucreze în zilele noastre şi cari pot influinţa astfel asupra altora, preoţi şi credincioşi.

Cu atât mai mult eram datori să vorbim despre o lucrare de proporţiile celei dela Sâmbăta de sus, care taie azi brazdă adâncă în viaţa sufletească a unor întinse cercuri de credincioşi.

Am evitat totuşi până acum să scriem, mai ales pentrucă simţeam că mişcarea dela mânăstirea Brâncoveanu e ceva care se situiază deasupra întâmplărilor în jurul cărora se pot face exerciţii gazetăreşti; ea trebue să continue a se desfăşura dincolo de sgomotul şi de curiozitatea întreţinute în jurul unor realităţi umflate de gazete, ca lucrurile sfinte şi mari, ca creşterea grâului, ca viaţa intimă a familiei, ca respiraţia continuă, ca rugăciunea zilnică.

Dar precum se opreşte omul măcar câteodată din galopul atenţiei spre atâtea lucruri neesenţiale şi sgomotoase, privind într'o meditaţie serioasă la ceea ce e cu adevărat plin de valoare pentru existenţa sa, tot aşa era necesar să aducem vorba cândva despre ceeace se petrece la mânăstirea Brâncoveanu, ca să nu meritâm bănuiala de cine ştie ce păcat.

O facem deci cu riscul de-a supăra pe Păr. Arsenie, ostenitorul smerit dela Sâmbăta, care consideră vorba bună care i se spune ca cel mai mare rău ce i se poate face.

Gândul I. P. S. Mitropolit Nicolae de-a iniţia prin restaurarea mânăstirii martire a lui Const. Brâncoveanu nu numai reînfiinţarea monachismului din Transilvania, ci, cu voia lui Dumnezeu, o refacere generală a duhului călugăresc ortodox, atât de scăzut în ultimele timpuri, a început să-şi arete rodul cel mai promiţător.

Mânăstirea dela Sâmbăta de Sus nu e loc pitoresc de excursii şi de distracţii înrămate în chenare arhaice, ci mediu de sguduiri sufleteşti înoitoare, de întâlniri serioase ale sufletelor cu vocea lui Dumnezeu care le obligă la o viaţă scoasă din mocirla inconoştienţii şi plăcerilor uşoare.

Pe pajiştile mânăstirii şi prin încăperile ei se află zilnic 200—300 de fiinţe omeneşti înghenunchiate pe sub straşinile ei în rugăciune şi scrutându-şi trecutul de păcate a căror povară nu o mai pot suporta.

Mulţi dintre ei, veniţi dela sute de kilometrii, stau acolo câte 2 până la 5 săptămâni, hrănindu-se numai cu pâne şi apă, dar simţindu-se atât de bine şi de întremaţi, încât nu le-ar mai veni să plece, iar dacă pleacă se întorc la scurte intervale.

Cine îi urmăreşte dimineaţa în timpul predicii Păr. Arsenie, trecând rând pe rând din starea de încântare pentru frumuseţile duhovniceşti care le sunt desvăluite, la hohotele de plâns pentru păcatele lor, nu mai poate fi în mod continuu omul care a fost.

Dar ceeace te covârşeşte lângă aceşti oameni este încordarea cu care aşteaptă să le vină rândul la mărturisirea păcatelor, când fiecare ştie că Părintele va sta numai cu el 4—5 ore în convorbire intimă purificându-i toate măruntaele sufletului şi toate colţurile trecutului de petele chinuitoare ale păcatului. Te înduioşează să-i auzi sărmanii alergând în întâmpinarea Părintelui cu strigătul: «Părinte, dar de mine când vezi că nu mai pot purta povara pe mine».

In ce constă taina acestor impresionante efecte ale lucrării Părintelui Arsenie şi care sunt elementele programului său de lucru?

Fără îndoială că mijlocul prin care lucrează Dumnezeu în suflete este cuvântul pe care îl rostim în numele Lui. Dar cuvântul are o eficacitate deplină numai când are acoperirea aurului care este viaţa celui ce-l rosteşte. Atunci e un cuvânt ce se rupe dintr'o fiinţă care a devenit rug al credinţii şi mută focul la auzitori. Despre viaţa Păr. Arsenie nu e necesar să vorbim, căci asprimea ei e cunoscută şi nu vrem să-l supărăm lăudându-l.

Cuvântul său porneşte din neclintirea de stâncă a celui ce nu se târgueşte şi nu se clatină ca trestia bătută de vânt, ci e întreg aşa cum îi este vorba: curat, opus oricărei patimi şi oricărui gând de mândrie.

Programul Păr. Arsenie? Prin ceeace a făcut din sine şi prin ceeace propovăduieşte, este o vie restaurare a celui mai autentic duh ortodox. La noi credeau mulţi că tradiţia răsăriteană, cu duhul ei de înfrânare, e prin definiţie ceva pasiv, lipsit de forţă. Cine vrea să vadă gâlgâitul vieţii celei mai cuceritoare şi forţa cea mai copleşitoare, n'are decât să meargă la Sâmbăta de Sus.

Predica dela Sâmbăta de Sus are ca obiect principal combaterea păcatului prin trezirea gândului la prezenţa vie a lui Hristos. De aceea treapta în care culminează pregătirea pelerinului este mărturisirea. Te minunează acuta sensibilitate faţă de

povara insuportabilă a păcatului ce se trezeşte în oameni la Sâmbăta.

Păr. Arsenie arată cât de mult se poate înflăcăra prin trăire tot tezaurul dogmaticei şi al disciplinei răsăritene. Hristos lucrează numai prin sf. taine şi în Biserică. Fiecare credincios e obligat să rămână între semenii săi, rugându-se pentru ei, crezând pentru ei, fiind răspunzător pentru ei. Orice individualism sau mândrie dornică de afişaj, de nuanţă sectară este lovit în cap. Smerenia şi puritatea vieţii sunt condiţiile sau mai bine zis condiţia neepărată a mântuirii.

Ne este imposibil să redăm măcar schematic toate laturile propovăduirii dela Sâmbăta de Sus.

Ţinem doar să mai accentuăm importanţa naţională pe care o are lucrarea de acolo. Peste neamul nostru s'a abutut ca un adevărat flagel obişnuinţa avorturilor. Nimic nu poate zăgăzui revărsarea lui. Statul ca entitate impersonală îl combate. Dar organele personale ale lui îl practică şi îl promovează. Numai o sguduire religioasă a conştiinţelor poate ajuta aci. Păr. Arsenie a identificat aci o mare racilă şi a pus fierul roşu pe ea. Se cunosc deja numeroase cazuri de familii cari, trezite la conştiinţa acestui păcat, s'au recules cu hotărâre. E de aşteptat ca această trezire să treacă dela om la om şi să putem înregistra nu peste mult efecte remarcabile.

In orice caz mişcarea de înoire, de radicalizare a vieţii creştine în senzul restaurării ei sănătoase, chiar de va fi reprezentată numai prin elemente puţine în satele noastre, va exercita o influinţă binefăcătoare asupra unor cercuri cât se poate de largi.

D. STĂNILOAE

Cerc pastoral. — Prilej de bucurie au fost cercurile pastorale şi în trecut, dar în timpurile actuale de mari prefaceri, ele sânt adevărate isvoare întăritoare, pentru cei cari însetează după apa cea vie a Mântuitorului. Aceasta s'a adaverit şi la întrunirea cercului pastoral *Archita*, — protopop. Cohalm, ţinute în parohiile Archita, Beia, Feleag.

A patra întrunire în acest an, s'a ţinut în 25 Iulie la D. Slăbănogului în parohia Vânători. Sfânta Liturghie s'a săvârşit în sobor. Biserica arhiplină de credincioşi. A predicat păr. N. Hantău din Feleag, tălmăcind sf. Evanghelie „Îndrăzneşte, fiule, că ţi se iartă păcatele". După masă la ora 2 s'a slujit vecernia în legătură cu sfinţirea apei şi Sfântul Maslu. A predicat păr. D. Dorjan din Beia, despre jertfa eroilor adusă pentru credinţă şi patrie. La Maslu a vorbit păr. I. Ciulei pentru tineret, după textul „Tinere, ţie îţi zic, scoală-te". îndrumând tineretul pe căile Domnului. In cuvinte alese a tălmăcit la urmă, păr. B. Doctor din loc, mulţumirea credincioşilor, pentru această sămânţă duhovnicească. — *Coresp.*

ADEVĂRATA VIAŢĂ

Viaţa pe care o duce omul azi, nu este cea hărăzită lui de Dumnezeu, ci e abia un palid reflex al vieţii celei adevărate. Dacă omul se deosebeşte de tot restul creaturii, — concluzie la care au ajuns în sfârşit şi ultimii adversari ai acestui adevăr, — atunci şi viaţa lui trebue să se deosebească de a tuturor făpturilor.

E surprinzător totuşi faptul, că deşi omul de azi în teorie îşi reneagă cu scârbă genealogia creată de Darwin şi de ceilalţi acoliţi ai lui ruşinându-se de a se mai da drept strănepot al maimuţei, ori cât de simpatică ar fi la înfăţişare şi orice nume cu sonorităţi latine ar purta şi considerându-se de origine mult mai nobilă, în practică nu voeşte să-şi acomodeze viaţa acestei juste păreri ce o are despre sine. Viaţa lui, creată cu totul după alt calapod, turnată cu totul după alte tipare, nu se desfăşoară pe un plan cu totul deosebit, ci rămâne în aceleaşi strâmte cadre în limitele cărora se desfăşoară viaţa oricărui animal. In adevăr în ultima analiză nici nu se reduc la altceva toate strădaniile aproape ale întregii omeniri de azi, decât la a crea condiţiunile necesare vieţii animalice, vegetative, care nu cunoaşte alte cerinţe în afara instinctului de conservare a individului şi a speciei.

Toată uriaşa luptă ce o dă omul cu natura, sau cu ceilalţi semeni ai lui, toată munca colosală, toată ştiinţa imensă ce o depune pretutindeni, în laboratoare, în fabrici, în uzine, nu e pusă în slujba altui ideal decât de-a pregăti ambianţa necesară vieţii corporale, de-a crea condiţiuni cât mai potrivite spre a mânca, a bea şi a se înmulţi. Şi ceeace e interesant e tocmai faptul că această titanică strădanie, spre a câştiga o bucată de pâine, stă parcă în raport invers proporţional cu munca depusă. Poate că Dumnezeu înadins voeşte să arate omului cât de inutile sunt sforţările lui personale, peste care nu invocă revărsările de har ale cerului.

Desigur că acelaşi puternic instinct de conservare e sădit şi în om ca şi în celelalte făpturi ale lui Dumnezeu, şi sforţarea lui de a-şi păstra viaţa are deplină îndreptăţire fiind chiar poruncă dumnezeiască, — însă nu trebue să se uite nici când care sunt limitele acestei vieţi şi nici faptul că pentru menţinerea ei nu este suficientă împlinirea condiţiunilor pe care le împlineşte animalul. Limitele vieţii omeneşti se ating cu nemărginitul, depăşesc această lume, trec peste acest veac; evadează din timp, revărsându se în oceanul veşniciei şi în consecinţă trebue să folosim mijloace de trai proporţionale cu dimensiunile ei. O bucată de pâine şi un pahar de apă, sunt suficientă să trăeşti viaţa animalică dar nu cea „omenească". Aceasta cere ceva mai mult decât atât, — e mai pretenţioasă. Cel ce crede că în afară de căutarea pâinii de toate zilele nu se mai cere nimic altceva, e lipsit de conştiinţa demnităţii omeneşti. Acela se pune pe picior de egalitate cu melcul bună oară, care încă nu-şi bate capul cu altceva. Viaţa omenească e mult mai complexă, şi a o reduce numai la tunctiunile vegetative, este a o limita, a o ciunti, ceeacé e tot una cu a-ţi astupa nasul şi gura şi a căuta să respiri numai prin porii pielii.

Mântuitorul a spus fără înconjur de nenumărate ori, că viaţa omenească nu se confundă cu mâncarea şi băutura; că pentru a trăi nu-i suficient să fi sătul de pâine şi de apă, sau a avea stomacul plin.

Mâncarea şi băutura sunt numai accidente în viaţa omenească, ce nu-ţi dau de furcă mai mult de câţiva zeci de ani şi deci trebue tratate ca atare. Esenţa vieţii e alta şi accidentele nu pot face deci parte integrantă din ea. Va veni o vreme când viaţa se va debarasa de ele, când omul va trăi fără a le mai simţi necesitatea. In acest stadiu chenotic al vieţii omeneşti e adevărat că avem nevoe de ele, dar, nu trebue să li se acorde importanţă prea multă; nu trebue a uita esenţialul şi a te ocupa de accesorii, căci ele vin dela sine. Corpul îşi cere drepturile lui fără să uite niciodată, căci nu se pomeneşte în analele omenirii ca cineva prea ocupat de lucruri mai înalte să fi uitat până într'atât de corp încât să moară într'o bună zi de foame. «Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui, şi toate celelalte se vor adăoga vouă» a zis Iisus. Cel ce crede că satisfăcând accidentele salvează esenţialul, acela se înşeală. «Cel ce vrea să-şi scape viaţa, acela o va pierde», răsună ecoul evangheliei şi experienţa ne arată că cine salvează numai aparenţele, acela a sacrificat fondul, cine voeşte să rămână numai cu tărâţele pierde făina.

E de admirat orbirea şi încăpăţânarea omului care nu permite cu nici un chip să-i intre în cap că trebue să ducă o altă viaţă, că e hărăzit altui destin decât broasca din baltă. Fără să ne referim la spusele Sf. Scripturi — pe carè necredincioşii să zicem nu o cred, — toată natura atât cea dinafară cât şi cea din lăuntrul lui îi spune acest lucru, şi el tot nu crede. Vede că are o raţiune cu ajutorul căreia se ridică la cele mai înalte cugetări, are un suflet plin de idei sublime, are o situaţie ce i-a permis să subjuge întreaga fire, să pună totul în slujba lui, dela albina ce strânge miere şi până la cascada uriaşă ce-i furnizează lumină, şi tot se disprefueşte, tot se desconsideră. Nu socoteşte că acest suflet sublim în spuza căruia mocneşte cerul, nu i-a fost dat să facă tot numai ceea ce face fluturele şi nimic mai mult, şi că în acest caz Dumnezeu ar fi fost nedrept, dând unuia totul şi altuia nimic, pentruca să ceară dela ambii acelaş serviciu.

Principiul evanghelic: „celui ce i s'a dat mult, mult i se va cere", obligă cu dumnezeiască sfinţenie la fructificarea talanţilor în măsura în care s'au dat fiecăruia, şi celce nu i se conformează nu e animalul care n'a primit nimic, ci e omul care a primit totul şi nu face nimic.

Din cele spuse, rezultă că între viaţa ce o duce omul şi cea pe care ar trebui să o ducă, este o mare prăpastie. Viaţa ce o duce, vedem la ce se rezumă; la o viaţă pur şi simplu animalică, străină de firea lui, care mai curând sau mai târziu aduce în mod inevitabil moartea. Viaţa pe care ar trebui să o ducă, e viaţa cea adevărată, viaţa specific omenească, şi care se deosebeşte de prima ca obiectul de umbra sa. Omul e o fiinţă dihotomică şi singura în acest fel din întreaga creaţiune a lui Dumnezeu; viaţa lui va fi conformă cu firea lui, deci şi spirituală. Viaţa spirituală nu poate fi dusă în afară de Dumnezeu, — spiritul absolut — cum nu poate fi dusă viaţă corporală, fizică, în afară de natură.

Viaţa adevărată va fi deci o continuă trăire în Dumnezeu prin Iisus Hristos. „Aceasta este viaţa să te cunoască pe Tine unul addvăratul Dumnezeu şi pe cel ce L-ai trimis pe Iisus Hristos" (Ioan 17, 3). Dacă viaţa e trăirea în Dumnezeu, moartea este încercarea de trăire în afara lui Dumnezeu.

Spre a demonstra mai bine necesitatea trăirii în Dumnezeu, în afara căruia nu e decât moarte mă voi servi de o definiţie biologică dată vieţii de H. Spencer. După această definiţie viaţa este conformarea raporturilor interne ale organismului la cele externe, sau adaptarea la mediu, iar moartea e reversul definiţiei, lipsa adaptării la mediu. Toată natura vie, în afară de om, se supune cu sfinţenie imperativului acestei legi, în virtutea instinctului, căutând să stea fiecare în mediul în care s'a născut, sau dacă îl schimbă, să se conformeze cât mai desăvârşit şi mai în grabă noului mediu.

Am spus în afară de om, pentrucă el singur se încăpăţinează a nu se conforma mediului, a trăi în afara principiului său de viaţă.

Care e mediul de viaţă al omului? E Dumnezeu spre care e îndreptat din fire, ca floarea Soarelui spre răsărit. Conform mediului acestuia trebue să se acomodeze omul, să-şi conformeze întreaga viaţă, să-şi coordoneze toate acţiunile

---

FOIŞOARA

Am căutat ierburi amare

(Urmare)

Focul acesta mistuitor şi purificator al suferinţelor şi ostenelilor, care te face să-ţi binecuvintezi soarta atunci când ţi se pare mai hâină şi mai avară, dă vieţii noastre lăuntrice un ton de majoră afirmare şi depăşire, ajutându-ne să culegem cel mai preţios dintre toate fructele spirituale, să câştigăm laurul celei mai strălucite victorii, să înfăptuim cel mai sublim dintre toate idealurile noastre: Să ajungem la odihna veşnică. Este atât de greu să înţelegi sbuciumul meschin al unei vieţi omeneşti ferecată în orbita unor idealuri trecătoare şi pământeşti. Este atât de straniu şi de neverosimilă goană a omului după o existenţă tihnită, ferită de suferinţă, de primejdii şi de riscuri. Există un tipar de viaţă omenească mai banal şi mai mediocru decât acesta? Nu te revolţi, dar te cuprinde o nesfârşită tristeţe şi o sinceră compasiune faţă de oamenii aceştia — aceste suflete sterpe şi blazate — cari îşi irosesc zilele atât de steril şi de zadarnic. Sunt incapabili să facă o discriminare între ceea ce este folositor şt ceea ce nu este folositor omului, şi'n osârdia lor de a realiza fericirea pe pământ, se prind de himere inconsistente şi fugare.

Nu pot înţelege sensul marilor dureri prin care renaştem. Că farmecul vieţii nu poate fi conceput fără acesta. Că suferinţa pe care o detestă, e generatoare de virtuţi morale, îţi dă tăria sufletească, te oţeleşte. De ce ne polarizează oare atenţia atât de persuasiv şi de prelung martirii ce poartă pe feţele lor expresia marilor dureri? Toată făptura împreună suspină şi împreună are dureri până acum, căutându-şi fericirea şi desăvârşirea spirituală pe drumul acesta îngust al suferinţelor. Numai sufletele acestea moarte blestemă suferinţa şi desavuiează încercările, prinzându-se cu aviditate de repere fragile şi alergând după o fericire vagă şi cu durata unui foc de artificii. De ce această deviere? Să fie aceasta un simptom care vădeşte o carenţă ireparabilă a valorilor spirituale în lume? Nu poţi înţelege cum nu se hotărăsc odată oamenii aceştia să-şi facă un examen serios de conştiinţă şi să-şi revizuiască această concepţie de viaţă stupidă şi strigător de deşartă. O remaniere spirituală radicală. Te miri cum nu-i înăbuşe tavanul scund al acestei periferice vieţi? Căci ce poate să-ţi ofere, în definitiv, o viaţă frivolă, şi uniformă, monotonă, şi invariabilă? O viaţă fericită de riscul suferinţelor? Poate fi agreabilă şi interesantă uneori această viaţă, dar este înspăimântător de goală, iar arabescurile sale au aspecte extrem de hilare şi de hidoase.

Este lipsită de sens şi de măreţie această viaţă. N'are nimic în ea din demnitatea omului, de făptură zidită după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. Oricât aş vrea să fiu de puţin incisiv şi de concilliant, nu pot să nu încriminez cu toată vehemenţa de o mare erezie pe omul ce trăieşte sub egida acestei concepţii de viaţă. Totuşi nu vreau să formulez împotriva oamenilor, cari au aderat la această concepţie de viaţă deşartă, un adevărat rechizitoriu. Scopul acestor rânduri este acela de a pune încăodată în lumină adevărul acesta etern, pentru care am pledat de atâtea ori cu condeiul: nu există concepţie de viaţă mai sublimă decât concepţia de viaţă creştină şi eroică, care se realizează numai prin suferinţă morală şi mortificare fizică. Nu pot revendica pe seama mea un asemenea titlu de noblefe spirituală şi poate că nu-l voi putea revendica niciodată; nu voi conteni însă să mărturisesc o aderenţă necondiţionată şi nefăţarnică faţă de idealul acesta de viaţă, cel mai sfânt şi cel mai scump dintre toate idealurile de viaţă ale omului. Mă străduesc din răsputeri să-l înfăptuesc fără nici-o reticenţă şi umbră în viaţa mea.

Dacă totuşi nu voi izbuti să ating limanul acesta de lumină la care alerg, dacă strădaniile mele vor rămânea inoperente şi voi cădea înfrânt la jumătatea drumului, aş vrea să am cel puţin fericirea să constat că unul singur dintre cititorii mei a fost convertit în mod sincer la concepţia de viaţă creştină şi eroică, care mi-a fost atât de dragă în viaţă şi pentru care am ostenit cu toată flacăra sufletului meu. Zelul meu prozelitist va fi pe deplin satisfăcut. Să ştie însă atunci cititoriul acesta anonim că o atare concepţie de viaţă se zideşte numai din suferinţe şi din lacrimi, aşa cum din suferinţe şi din lacrimi se zideşte orce lucru omenesc nepieritor...

(Va urma)

V. Sămărtinean

căci cea mai neînsemnată călcare a acestei legi aduce cu sine tulburarea raporturilor, adică boala şi poate chiar şi moartea.

Dumnezeu e mediul nostru nu în sens panteistic, ci paulinic, „căci în El viem, ne mişcăm şi sântem", El e viaţa: „Eu sunt calea, adevărul şi viaţa". El e izvorul vieţii şi fără El nimic nu putem face, Depărtarea de El e alergarea spre moarte, e depărtarea de lumină şi afundarea în întunerec. A trăi fără mediul spiritual — fără Dumnezeu — e a pretinde cărbunelui să ardă fără oxigen. Orce om care rupe cu Dumnezeu, e ca râul care a rupt cu izvorul. Apa va mai continua puţin timp a mai curge, pe urmă va mai rămânea în locurile joase, şi nu va trece mult timp până va seca şi ultima picătură. Intre Dumnezeu şi om trebue să fie o neîncetată revărsare de har, o neîncetată legătură ca între izvor şi râu, ca între mlădiţă şi butuc. Dacă mlădiţa e tăiată se usucă, pentrucă e întrerupt şivoiul de sevă dintre ea şi rădăcină. Dumnezeu e rădăcina vieţii noastre şi noi numai prin El şi din El trăim.

Omul a copiat prea mult viaţa animalelor, dar nu le imitează întru totul, căci altfel s'ar adapta mediului său, cum se adaptează ele la al lor, El caută viaţa în aceleaşi surse, în care o caută şi ele, uitând că animalele nu au şi nu pot avea viaţă adevărată. Viaţa se caută cu izvorul ei în Dumnezeu, după cum lumina nu se caută în oglindă sau în sticlele ce-o reflectează, ci în Soare.

Nenorocirea cea mare a omului constă în faptul că concepe viaţa fără Dumnezeu. Bazaţi numai pe simţurile materiale care sunt aşa de relative şi de înşelătoare, nu voim să recunoaştem importanţa mediului spiritual fără de care totuşi ne veştejim şi ne uscăm ca o floare smulsă din stratul ei. Fără Dumnezeu — care e tăria noastră — nu putem face nimic, neputinţa fiind însuşirea specifică, şi pot spune singura a oricărui organism ce vrea să trăiască în afara mediului său.

Sf. Vasile cel mare spune că dupăcum trupul nu poate trăi fără să respire, aşa sufletul nu poate trăi fără Dumnezeu. Nimic mai adevărat decât aceasta. Un corp ce vrea să trăiască fără să respire, şi-a semnat sentinţa de moarte, căci prin sistarea aerului de a mai intra în el, încetează întreg procesul vieţii fizice. Un suflet ce vrea să trăiască fără Dumnezeu, e condamnat peirii, în mod iremediabil, pentrucă întrerupe curentul de viaţă devenind un bec electric ce rupe contactul cu uzina. Indepărtarea de Dumnezeu se simte imediat. Omul devine fricos, neliniştit, are sentimentul permanent al vinovăţiei. La cea mai mică aluzie despre Dumnezeu, nemurire sau o răsplată în oeruri, tresare şi-ţi argumentează cu toate falsele teorii filosofice că în afară de lumea simţurilor lui nu e nimic altceva. Dacă totuşi conştiinţa nu-l slăbeşte cu îngrijorările ei, apoi se aruncă în noroiul patimilor spre a o adormi, distrugând în urma sa toate punţile de întoarcere,

Lumea de azi e un organism ce vrea să trăiască în afara mediului său, şi tocmai această vrere îi cauzează moartea. Cauza crizei în căţuşele căreia se sbate ca vrabia în laţ, nu e de ordin material. Nici când ogoarele n'au fost mai bine lucrate, pământul mai adânc scormonit, apele mai adânc brăzdate şi totuşi s'a ajuns la cel mai uriaş război al planetei. De ce? Pentrucă omul simte prea greu apăsarea vieţii lui şi ar vrea să o schimbe cu alta, ale cărei miresme le are în suflet. Omul simte că nu trăeşte viaţa adevărată că e mai mult în laturile morţii dincolo de fruntariile împărăţiei de lumină, — dar răutatea nu-l lasă să se întoarcă în ele, ci ar vrea să-şi aducă lumina în ele, cum voia nebunul să care Soarele cu baniţa în casă. Desigur că această muncă de-a se ferici şi de-a trăi în în condiţiunile în cari se află acum, e o muncă de Sisif, singurul remediu fiind întoarcerea în mediul său, trăirea în Dumnezeu, prin Iisus Hristos.

Pr. Dr. P. Brudea

O întâlnire colegială după 45 de ani

La praznicul *Sf. Ap. Petru şi Pavel* absolvenţii institutului teologic „Andreian", seria 1897/98, s'au întrunit spre a lua lumină din lumină şi întărire de puteri noi pentru activitatea ce le stă înainte după o muncă de 45 de ani neîntrerupţi în via Domnului.

Din 9 colegi, cari sânt în viaţă, s'au prezentat 4 şi anume: *Păr. Ilie Mânecuţă-Ucea, Păr. Vasile Răduleţ-Berivoii mici, Păr. Nic. Cibian-Margina-Banat şi Păr. Ştefan Morariu pr. sf. Catedrale Sibiu;* — doi dintre colegi slujesc în Ardealul de nord; păr. *Cazan*-Filea şi *Olteanu*-Medeşfalău.

La sfânta Liturghie, săvârşită de preoţii de mai sus în sfânta Catedrală, a cuvântat Sf. Sa părintele Şt. Morariu despre: Viaţa şi faptele marilor Apostoli, făcând o paralelă între chemarea la apostolat a primilor ucenici ai Domnului şi între următorii lor: — preoţii de totdeauna ai sfintei noastre biserici ortodoxe.

Cu înalta aprobare a *I. P. Sf. Sale Mitropolitului nostru Nicolae*, Preasf. Episcop *Vasile* al Maramureşului a săvârşit cu preoţii de mai sus un sfânt parastas pentru odihna răposatului Mitropolit Andrei şi a celor 12 învăţători din judeţul Sibiu, căzuţi în stepele Rusiei pentru neam, cruce şi lege.

La ora 11½ cucernicii preoţi s'au prezentat fostului lor profesor şi director I. P. C. păr. Arhim. Dr. *Eusebiu Roşca*, care i-a primit cu mare căldură, evocându-le multe din viaţa şcolărească petrecută între zidurile seminarului „Andreian".

In 30 Iunie, au fost primiţi într'o audienţă de I. P. S. Mitropolit *Nicolae*.

In numele colegilor Sf. Sa păr *Morariu* exprimă deosebita bucurie de a fi primiţi în audienţă de omagiu de Capul bisericii ardelene. „Mă bucur, a spus Inaltul Păstor, că am înaintea mea reprezentanţii preoţimii mele din generaţie mai veche, — preoţimea jertfitoare, care a trecut peste multe necazuri, dar a şi văzut multe din împlinirile neamului. Nu vă pierdeţi nădejdea în bunătatea lui Dumnezeu, care poartă grijă de biserica Sa şi de Neamul românesc".

S'a slujit apoi în catedrală, parastasul pentru răposaţii profesori: Bărcian, Span, Saftu, I. Ghibu, Stroia, Comşa, Dima şi Cuntanu. — *Pr. Ş. M.*

Nr. 8663/1943.

AVIZ

Duminecă, în 15 August a. c., la Praznicul Adormirii Maicii Domnului, se va face pomenirea Eroilor marinari, morţi pentru patrie. La Sfânta Liturghie se vor intercala ecteniile pentru morţi, iar în predica zilei vor fi elogiaţi marinarii noştri căzuţi la datorie.

Sibiu, la 28 Iulie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 7333/1943.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că văduva preotului pensionar Macedon Grecu dela parohia Movile, decedat la 23 Mai 1943, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc a ridicat dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, ajutorul de înmormântare statutar în sumă de Lei 50,000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice din 3 Iulie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Tăceţi! Un cuvânt poate distruge mii de vieţi.

Bibliografie

Şerban Lungu: **Naţiunea ca principiu de cultură şi educaţie.** *Sibiu, 1942. Pg. 64 + un tablou sinoptic.*

Harnicul şi capabilul asistent al catedrei de Pedagogie dela Universitatea din Cluj-Sibiu ne este bine cunoscut prin studiul său temeinic despre *Educaţia Naţiunii*, Sibiu 1940, prezentat la timpul său în acest loc. Domnia sa a răuşit să atragă atenţia generală asupra cercetărilor sale îndreptate asupra unei probleme de o actualitate arzătoare, *Naţiunea*.

In lucrarea de faţă, precum mărturiseşte însuşi autorul, reia într'o formă sintetic-condensată, problema naţiunii ca principiu de bază a unei viziuni etnocentrice, şi în cadrul acesteia, îndeosebi, problema raporturilor dintre popor, neam şi naţiune, în semnificaţiile structurii lor organice, unitare şi diferenţiale, răuşind, prin munca lui stăruitoare într'un câmp promiţător de roade bogate, să pună în discuţie criterii de o covârşitoare importanţă pentru sistematica problemelor noastre româneşti.

Domnul Şerban Lungu în cercetările sale este animat de convingerea că problema ştiinţelor etnice s'a impus oarecum dela sine, ca o consecinţă logică a nevoilor noastre de orientare în această direcţie, fiind ele menite să fundeze şi să regenereze înseşi ştiinţele social-morale, spirituale, dându-le acestora o nouă şi reală strălucire.

Criza actuală — constată autorul — prezintă o dislocare a individualismului în ansamblul culturii europene şi începutul unei noui epoci de orientare totalitar — organică, comunitară, în care viaţa poporului sau a naţiunii deţine primatul. Iar poporul românesc corăspunde mai mult decât orcare altul, spiritului noului organicism etnic comunitar. Omniprezenţa organicului — zice dl Ş. Lungu — este legea fundamentală care-şi împreună pecetea întregei vieţi româneşti. Insaş ideea de neam, de naţiune, de Biserică, de viaţă în general, este la noi o idee organică. Legea, „legea românească", este legea organicului, este legea eternei creaţiuni, legea firii. Intreg folclorul nostru ne atestă. Este legea unităţii dintre corp, suflet şi spirit, dintre om şi natură, dintre natură şi cultură, dintre natură şi istorie, opusă cu desăvârşire viziunii mecanice a lumii învechite (pg. 22).

Precizează apoi termenii: *popor, neam, naţiune*, pe care îi întâlnim mereu şi în permanentă confuzie în problematica noastră actuală. *Poporul* formează comunitatea de viaţă organică-naturală a oamenilor înrudiţi între ei şi cari, având aceeaş ţară şi acelaş trecut, se deosebesc de orcare alt popor. El este prin fiinţa sa originar, primar şi se compune nu numai din membrii săi în viaţă, ci cuprinde în sine şi morţii şi generaţiile viitoare.

Spre deosebire de popor, care prin natura sa are o realitate corporală mai mult „exterioară", telurică, *neamul* întruchipează sufletul naţiunii, „interiorul", conştiinţa ei. Neamul însemnează mai ales „înrudirea" de sânge şi suflet care în familie îşi are nucleul de iradiaţie, iar în naţiune ajunge la conştiinţa de sine. In acelaş timp, din înrudirea de sânge şi moşia „moştenită", — „ţara" poporului, creşte şi se desvoltă „legea românească", sinteză a credinţelor, obiceiurilor, moravurilor şi în general a tradiţiilor neamului.

Naţiunea cuprinde în fiinţa sa comunitatea de viaţă corporală, sufletească şi spirituală a poporului şi neamului ajunsă la deplină conştiinţă de sine. In deplina sa conştiinţă de sine, naţiunea este o forţă creatoare de istorie, ea devine însaş principiul director, „normă" şi destinul devenirii poporului şi neamului (pg. 23 secv.). Iar *cultura* este expresia sintetică a acestei deveniri creatoare şi formătoare a omului şi stilului său de viaţă. Ea este conţinutul şi cuprinsul de viaţă al naţiunii (pg. 44).

Procedând sistematic şi cu metodă ştiinţifică ne lămureşte după aceste precizări: ce înţelege sub educaţia poporului, a neamului şi a naţiunii, cari se completează reciproc, atribue educaţiei naţiunii rolul covârşitor de „creatoare de istorie" (pg. 45) şi consideră statul ca „principalul factor de educaţie" şi „organ conservator şi desvoltător al naţiunii şi voinţei sale" (pg. 45).

Credem că atunci când va fi vorba de educaţia naţiunii *româneşti*, cercetătorul asiduu va stărui foarte mult asupra Bisericii *româneşti* „ca factor esenţial de educaţie" şi „organ conservator al naţiunii şi voinţei sale", ca să poată fi educaţia corăspunzătoare firii noastre etnice, şi pentrucă este un adevăr binecunoscut că atât „omniprezenţa organicului în viaţa naţiunii noastre" cât şi „legea românească" prezentate de autorul nostru ca părţi constitutive ale specificului românesc, nu pot fi lămurite fără Biserica românească.

Studiul dlui Şerban Lungu desbate cu multă preciziune şi cu deosebită acuitate critică problema fundamentală a educaţiei naţiunii, în ale cărei domenii răuşeşte să deschidă o mulţime de drumuri noui de o mare actualitate şi de o importanţă covârşitoare.

N. Terchilă

Nr. 7986 Bis.

Notificare oficială

despre primirea în şcoala de cântăreţi bisericeşti „D. Cunţan" din Sibiu

Şcoala ortodoxă română de cântăreţi bisericeşti *«Dimitrie Cunţan»* din Sibiu, întemeiată în anul 1927, sub grija Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, are menirea să crească, pe seama sfintei noastre Biserici, cântăreţi pricepuţi, conducători de coruri sătesti şi credincioşi luminaţi.

In afară de cântarea bisericească cea adevărată, elevii acestei şcoli primesc o educaţie religioasă-morală cât mai îngrijită cu putinţă şi au prilej să se iniţieze şi în câte o deprindere practică folositoare pentru toată viaţa lor. Programul şcoalei prevede cursuri de albinărit, pomărit, legumărie, agricultură raţională, etc.

Cu începerea noului an şcolar, Şcoala de cântăreţi bisericeşti din Sibiu se recomandă din nou celor mai aleşi fii ai dreptcredinciosului nostru popor şi cu deosebire acelora dintre ei cari urmăresc să-şi creeze o carieră liniştită, o viaţă frumoasă şi pusă în slujba preamăririi lui Dumnezeu prin cântarea bisericească.

Tinerii, cari doresc să fie primiţi în această şcoală pentru anul şcolar 1943/44, îşi vor înainta, până la 15 Septemvrie 1943, cererile lor pe adresa: *«Direcţiunii Şcoalei de cântăreţi bisericeşti »D. Cunţan« în Sibiu»*, însoţindu-le de următoarele acte:

1. Carte de botez,
2. Certificat de naştere,
3. Certificat şcolar (cel puţin patru clase primare),
4. Certificat de bună purtare dela parohul local,
5. Certificat medical, dovedind că solicitantul nu sufere de boli contagioase şi că nu are defecte corporale.
6. Dovadă despre munca de război.

In această şcoală se primesc numai fii ai Bisericii noastre, având vârsta de 15 ani împliniţi. In ziua de *30 Septemvrie* se va ţinea examenul de admitere, care va consta din probe orale asupra materiei din şcoala primară şi supraprimară. Cursurile vor începe regulat în ziua de *1 Octomvrie 1943*.

Elevii primiţi vor aduce cu sine următoarele: două schimburi, haine de pat (străjac, saltea, pătură sau plapomă, perină, cuvertură albă pe pat, două ştergare cel puţin, etc.), cuţit, furculiţă, lingură şi o ceaşcă pentru ceai. Tacâmurile trec în proprietatea şcoalei. Fiecare elev va aduce cu sine şi o pereche de pantofi simpli de casă, spre a-şi cruţa încălţămintea

Uniforma şcoalei este costumul naţional românesc.

Toţi elevii sunt interni. Taxa de întreţinere este de Lei 35.500 pentru întreg anul şcolar şi se va achita în trei rate şi anume: Lei 15,500 la înscriere, Lei 10,000 la întoarcerea din vacanţa Crăciunului şi Lei 10,000 la Paşti.

Fiecare elev va mai achita la înscriere următoarele taxe: 500 Lei pentru baie, 500 Lei pentru spălat, 300 Lei pentru stricăciuni, 150 Lei pentru bibliotecă, 50 Lei taxă de certificat. Total 1500 Lei.

Având în vedere împrejurările vieţii de azi, Direcţiunea şcolii îşi rezervă dreptul de a mări sau micşora această taxă, după cum vor fi preţurile pieţii.

Cursurile durează *doi* ani de teorie şi *un* an de practică.

După absolvirea şcoalei se eliberează Diploma de cântăreţ bisericesc. Pe baza acestei diplome cântăreţii bisericeşti vor fi retribuiţi din bugetul statului cu un salar lunar fix. Această măsură s'a pus în aplicare încă din 1 Aprilie 1937 şi astăzi sunt retribuiţi lunar aproape toţi absolvenţii şcoalei. Pe lângă aceasta, cântăreţii vor avea uzufructul sesiunii cantorale, obţinută din reforma agrară.

Onorata Preoţime e poftită a citi această Notificare credincioşilor noştri în sfânta biserică în trei Dumineci consecutive şi a îndemna părinţii cu fii buni să şi-i trimită la Şcoala de cântăreţi bisericeşti.

Pe lângă aceasta mai dispunem Oficiilor parohiale spre ştire şi strictă conformare următoarele:

a) Parohiile cari angajează absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi din Sibiu, până la introducerea acestora în statele de salarizare, să le asigure din casieria parohială un salar de 500 Lei lunar conform hotărârii Adunării eparhiale din 1933 emisă de Noi cu Nr. 6621/933.

b) Cântăreţii cu diplomă dela Şcoala de cântăreţi din Sibiu să fie angajaţi pe lângă cei bătrâni *calificaţi* din parohiile noastre, Consiliul parohial având obligaţia să le asigure jumătate din uzufructul sesiunii cantorale.

c) Cântăreţii cu diplomă dela Şcoala de cântăreţi angajaţi în parohii cu cântăreţi *necalificaţi* să se bucure de dreptul de-a ocupa strana dreaptă, având consiliul parohial îndatorirea a le asigura două treimi din sesiune şi din toate venitele cantorale.

Posturile de cântăreţi bisericeşti devenite vacante nu se vor mai putea întregì decât cu absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi.

Parohiile noastre cari dispun de mijloace materiale, întru cât vor avea tineri săraci dar dornici de a ajunge cântăreţi bisericeşti, sunt poftite a vota pe seama acestora taxele de întreţinere la şcoală.

In sfârşit, apelăm la iubita noastră preoţime şi la bunul nostru popor ca să cugete adânc şi să înţeleagă rostul cel mare al şcoalelor bisericeşti de toate gradele şi categoriile, în aceste vremuri de lupte vii pentru Neam şi pentru Lege. Biserica are lipsă de fii treji şi luminaţi, cari pot fi atât de minunat pregătiţi pentru lupta cea mare şi în Şcoala noastră de cântăreţi bisericeşti dela Sibiu.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti dela 13 Iunie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

Cooperativă sanitară. Cooperaţia sibiană, în frunte cu Federala „Înfrăţirea" a luat iniţiativa înfiinţării unei *cooperative sanitare* şi de ajutor reciproc, pentru oraşul şi judeţul Sibiu. Această cooperativă va da asistenţă medicală gratuită asociaţilor săi. Este în interesul funcţionarilor şi pensionarilor din oraş şi judeţ, să se înscrie ca asociaţi în cooperativa sanitară plătind, drept capital social câte 1000 de lei şi taxa de înscriere de 100 de lei odată pentru totdeauna. Cotizaţia anuală nu va trece peste 1% din totalul salarului sau penziei anuale. In schimb fiecare asociat va avea asistenţă medicală gratuită, ear pentru medicamente 50% reducere. In ziua de 8 August 1943, ora 11 şi jum. se va ţinea adunarea generală de constituire a cooperativei sanitare în sala prefecturii judeţene, prezidată de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului.

Preoţimea la datorie. Pilda arhierească a P. S. Sale Episcopului *Vasile* al Timişorii, — care a dăruit un milion de Lei pentru terminarea catedralei timişorene, — a fost urmată de preoţimea eparhială şi de funcţionarii dela centru, cari, în scop de a se termina cât mai curând lucrărite monumentalei catedrale ortodoxe române, au semnat 300.000 Lei. Alte 300.000 Lei a semnat, aceeaş preoţime, pentru înfiinţarea unui orfelinat în Timişoara.

La Şcoala Normală ort. rom. de băeţi „A. Şaguna", Sibiu, sânt în clasa I, vacante 35 locuri, dintre care 30 de bursieri. Pentru ocuparea acestor locuri se dă **concurs** în 20 August 1943, ora 8 dimineaţa. Taxa de concurs este de 400 Lei. Se primesc la concurs absolvenţi de cel puţin 4 clase primare, cu vârsta între 11 şi 14 ani. Alte informaţii dă direcţia şcoalei.

Misiuni religioase la sf. mănăstire Hodoş-Bodrog şi schitul „Sf. Gheorghe", din eparhia Aradului, se organizează şi în anul acesta. Zilele pelerinajelor sânt: 5—6 August, 14—15 August, şi 14 Septemvrie. Cucernicii preoţi sânt invitaţi să conducă în *procesiune* pe cei dornici de a participa la pelerinaje, pregătindu-i să dovedească ţinută creştină de pilduitoare evlavie şi cu această ocazie.

Muzeu bisericesc. In oraşul *Taganrog* din Ucraina s'a deschis un muzeu al bisericii ortodoxe. Autorităţile germane au întrunit aici toate obiectele de valoare, care până atunci se aflau risipite în pivniţele oraşului sau în locuri particulare.

Cursurile şcoalelor pentru anul 1943/1944, încep la 1 Septemvrie 1943, ora 8 dimineaţa. Examenele particulare se ţin între 15—30 August; examenele de corigenţă, de diferenţă şi de admitere în clasa I şi IV, se dau între 20 şi 25 August. Inscrierile şcolarilor se fac între 25 şi 30 August.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. *Duminecă în 8 August 1943*, servesc: Prot. Mih. Neagu, cons. Gheorghe Secaş şi prof. Dr. Teodor Bodogae; diaconii: cons. Alexandru Popa şi Simion Macarie. *Predică: cons. Gheorghe Secaş.* După masă la ora 4, predică la Oastea Domnului: *prot. Mihail Neagu. Duminecă în 15 August 1943, Adormirea Maicii Domnului*, servesc: Prot. Mihail Neagu, prof. prot. Aurel Nanu şi dir. Dumitru Călugăr; diaconii: Anatolie Scurtu şi Simion Macarie. *Predică: prof. Aurel Nanu.* După masă la ora 4 predică la Oastea Domnului: *preotul Ioan Albu* dela parohia Sibiu Iosefin.

CĂRŢI ŞI REVISTE

Revista Teologică. Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească, întemeiat în 1907, apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit *NICOLAE* al Ardealului. Abonamentul pe un an: 560 Lei. Redacţia şi administraţia: Academia teologică, Sibiu, Strada Mitropoliei 24—28. Redactor: profesor *Dr. Grigorie T. Marcu.* — Numerii 7—8 Iulie—August 1943 cuprind: Preoţimea lui Şaguna. Diacon Dr. Grigorie T. Marcu: Preoţimea lui Şaguna. Diacon Dr. G. G. Stănescu: Căderea Ierusalimului. Preot Dr. Isidor Todoran: Filosofia religioasă a lui Nicolae Berdiaeff. Preot Dr. Corneliu Sârbu: Valoarea timpului. Septimia P. Gherman şi Dr. Grigorie T. Marcu: Atitudini: „Anticreştinismul comunist". Răstignirea dela Rostov — şi încă ceva. Un catehism pricinaş. Preot Dr. Liviu Stan, Preot Dr. Teodor Bodogae, Preot Nicodim Belea, Preot Dr. Spiridon Cândea, Preot Dr. Nicolae Terchilă, Minodora Belea şi Gr. T. M.: Mişcarea literară: Bazele axiologice ale binelui. Iosif Naniescu, strălucit mitropolit al Moldovei. Lauda Moldovei: Sf. Cuvioasa Paraschiva. Uu binefăcător: Monahul Ilarion Radu. Sf. Dimitrie cel Nou Basarabov. Mitropolitul Veniamin Costachi. Biserici de lemn din Transilvania. Preotul şi familia preoţească. Östliches Christentum. Izvoare de filosofie. O mamă vrednică: Anastasia Şaguna, Anastasia Şaguna. Femeia în lumina creştinismului. Ştiinţă şi creaţie. R. T. şi Gr. T. M.: Note şi informaţii: Vizita P. Sf. Episcop Nicolae Colan în România. Comemorarea a şaptezeci de ani dela moartea Mitropolitului Şaguna. Un mesaj al P. Sf. Episcop Nicolae Colan de „ziua cărţii" românilor din Ardealul de Nord. Un călugăr de stil nemţean. Ororile dela Vinniţa. Nicolae Copernicus. Mărunte.

Nr. 7380/1943.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, văduva preotului Nicolae Vonica, fost redactor al gazetei „Lumina Satelor", decedat la 2 Iunie 1943, a ridicat dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, ajutorul de înmormântare statutar în sumă de Lei 30,000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice din 3 Iulie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 7664/1943. 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor nou înfiinţate şi bugetate de clasa I-a **Astra** şi **I. A. R.** (Industria aeronautică română) din Braşov, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie a lui în Telegraful Român.

Cererile de concurs se vor înainta la Consiliul arhiepiscopesc în Sibiu, care va întregi aceste două parohii prin numire.

Consiliul Arhiepiscopesc

---

(49) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de bucătăreasă dela Şcoala Normală de băieţi „Andrei Şaguna" din Sibiu devenit vacant pe data de 1 August a. c.

Condiţii de numire:

1. Cel puţin patru clase primare;
2. Pricepere.

Beneficii:

1. Salariu dela Stat 3.300 lei, brutto, + 1485 lei spor de scumpete;
2. masa pentru o persoană.

Doritorii a ocupa acest post vor înainta cererile Direcţiunii Şcoalei.

Director **Ioan Sandu**

Nr. 356/1943, (47) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa II-a **Tărtăria** din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 de zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Locuinţă în natură;
2. Sesiunea parohială: 16 jug. cad. 800 st.□ arător;
3. 5 jug. cad. — pădure;
4. Competinţa de lemne de foc obişnuită dela Asociaţia foştilor iobagi;
5. Veniturile stolare obişnuite în parohie;
6. Salarul dela Stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox-român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiune dela Preaven. Con. Arh, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la Biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Sebeş-Alba, 25 Iunie 1943.

Dr. Vasile Oană
protopop

(46) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului I şi II de cântăreţi bisericeşti, la Biserica Sf. Nicolae din **Braşov-Schei**, se publică concurs cu termin de 30 zile prima apariţie în Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat, după calificaţie şi anii de serviciu;
2. Venitele locale;
3. Locuinţă în natură dela parohie;
4. Patru jugăre teren arabil dela parohie de fiecare cantor.

Concurenţii îşi vor înainta cererile însoţite de diploma de cântăreţ bisericesc dela Şcoala de cântăreţi „Dim. Cunţan" Sibiu, precum şi de alte acte recomandatoare, Consiliului parohial al Bisericii Sf Nicolae, Piaţa Unirii 1, şi se vor prezenta la biserică pentru ca să-şi arate dexteritatea în Tipic şi cântările bisericeşti.

Braşov, la 28 Iunie 1943.

Dr. N. Stinghe, adm. prot. paroh-preşed. **V. Iordache** secretar

---

Parohia ortodoxă-română din Făgăraş.

Nr. 185/1943. (48) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de cântăreţ, la parohia ort.-rom. din Făgăraş, se publică concurs, cu termen de 30 de zile, dela întâia publicare în Telegraful Român.

Concurenţilor li se cere să aibă Diploma de absolvire a Şcoalei de Cântăreţi din Sibiu.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat;
2. Venitele uzitate în parohie;
3. Locuinţă în natură şi anume: pentru căsătorit o odaie şi o bucătărie, pentru necăsătorit o odaie sau echivalentul în bani;
4. Folosinţa a două jugăre de pământ arabil clasa întâia.

In caz că este dirijor de cor, va mai primi încă 5 jugăre de pământ clasa întâia.

5. Salarul obişnuit dela Epitropie, după buget.

Concurenţii îşi vor înainta cererile, în termenul fixat, of. Parohial Făgăraş, însoţite de documentele reglementare.

Concurenţii se vor prezenta în parohie pentru a cânta la strană şi a face cunoştinţă cu organizaţia parohială.

Făgăraş, la 29 Iunie 1943.

Prot. P. Borzea **Pr. T. Ciocănelea**

---

(51) 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Consiliul parohial ortodox român din *Dăişoara*, jud. Târnava-Mare, dă în întreprindere, prin bună învoială, reparaţia bisericii, în ziua de 15 August 1943, ora 14.

Condiţiunile se pot vedea la oficiul parohial din Dăişoara.

Dăişoara, 31 Iulie 1943.

Preot T. Doctor

TIPOGRFIA ARHIDIECEZANA
din SIBIU primeşte
Doi învăţăcei
cu 2 clase de liceu sau 7 primare. Să fie din familie bună, şi
1 fată la maşini
Etatea 14 ani şi 4 cl. primare

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul XCI — Sibiu, 22 Augu[illegible] — Nr. 33

Telegraful R[illegible]

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL.

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Circulară

către toate oficiile protopopești și parohiale din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu

Nr. 9285 Pres.

Ingrijirea de sănătatea poporului

Vremurile noui, pe de o parte prin greutățile lor, pe de alta prin duhul care le însuflețește, impun o tot mai mare apropiere de cei lipsiți și obijduiți. Necazurile lor cele multe trebue ușurate și suferințele lor alinate, căci conștiința contimporană nu mai suportă nepăsarea omului față de aproapele său, ci e stăpânită de o puternică tendință de înfrățire și de comuniune.

Ideea națională s'a transformat și ea din teorie și declamație în simțemânt al solidarității și al obligației de ajutorare a fiecărui membru al neamului.

Preoțimea noastră trebue să fie în fruntea acestor tendințe generoase ale timpurilor nouă, cari sunt atât de adecvate duhului evangheliei și tradiției de muncă pentru popor a înaintașilor noștri.

Intre grijile de căpetenie ale preoțimii noastre trebue să stea astăzi și cea pentru sănătatea poporului. Boala este una din cele mai mari nenorociri ce poate lovi pe un om, căci îi ia orice putere de-a se mai strădui pentru câștigarea pânii sale și a celor apropiați ai săi. Problema sănătății interesează de asemenea în mare măsură neamul ca totalitate, căci o șubrezire a sănătății fiilor lui, pune în pericol însăși puterea lui de apărare și de viață.

Preotul care poartă pe umerii lui dubla răspundere de îndrumător duhovnicesc și național al poporului, trebue să acorde de aceea un interes cât se poate de mare acestei probleme.

Purtați de acest gând, am instituit încă de mulți ani „*Dumineca bolnavilor*", în a doua săptămână din postul mare, pentru a atrage atențiunea preoțimii noastre cât mai mult asupra datoriilor sale în legătură cu cei bolnavi. Am înregistrat fapte mișcătoare de samarineni milostivi pe urma îndemnurilor ce le-am dat, dar problema e mare și trebue studiată din toate laturile ei.

Acum mi s'a cerut sprijinul pentru o acțiune mai largă de ajutorare a celor bolnavi și de întărirea sănătății poporului. Federala „*Infrățirea*" din Sibiu, în frunte cu directorul ei dl I. N. Ciolan, a luat inițiativa întemeierii unei cooperative sanitare pe seama populației sărace din acest județ. In schimbul unei contribuții minimale, cei bolnavi vor avea doctori și medicamente în mod gratuit.

Am crezut de datoria Noastră să stăm în fruntea acestei acțiuni creatoare de viață nouă în satele noastre, pe urma căreia să răsară tot mai deasă și mai măreață fapta creștină, isvorâtă din milă și credință.

In realizarea scopurilor sale, cari sunt înfățișate în apelul și statutele cari au fost trimise preoților noștri din județul Sibiu, cooperativa sanitară trebue să găsească sprijinul cald al preoțimii noastre.

De aceea îndemnăm pe toți cucernicii noștri preoți din județul Sibiu, deocamdată, ca împreună cu învățătorii, notarii, președinții de cooperative și alți fruntași din fiecare comună să sprijinească această acțiune și constituindu-se într'un comitet de inițiativă locală, să propage această idee între credincioși, îndemnându-i să ia parte la constituirea cooperativei sanitare: „*Sănătatea Neamului*".

Intrucât nu s'ar fi făcut până acum, fiecare preot va lua îndată legătura cu învățătorii, notarul și președinții de cooperative din parohia sa și împreună vor întocmi planul activității ce trebue desfășurată pentru luminarea și îndrumarea credincioșilor în scopul înscrierii lor în această cooperativă.

Prin predici, prin consfătuiri și îndemnuri dela om la om, în diferite ocaziuni, cucernicii noștri preoți vor căuta să-i convingă să adere la o instituție care le va fi de cel mai mare folos.

Celor mai înstăriți preotul le va pune la inimă datoria lor de-a sprijini cât mai mult această instituție pusă în slujba aproapelui, iar celor săraci, cari ei vor fi cei mai ajutați, le va lumina mintea și-i va îndemna ca și din puținul ce-l au să dea ceva înscriindu-se ca membri la cooperativa sanitară spre a se putea bucura ei cei dintâi și în cea mai largă măsură de binefacerile ei.

Rezultatele muncii ce o va desfășura fiecare preot cu această ocaziune, vor putea fi apreciate după numărul credincioșilor cari vor da urmare sfaturilor și îndemnurilor de-a se înscrie în această cooperativă.

Cooperativa sanitară: „Sănătatea Neamului" a fost constituită în adunarea ei generală ținută Duminecă în 8 August, la Sibiu, sub presidența Noastră și cu participarea multor reprezentanți ai satelor din județul Sibiu. Statutele ei au fost votate cu bucurie și acțiunea ei a fost întâmpinată cu însuflețire din toate părțile.

Dispozițiile, cuprinse în această Circulară referitoare la cooperativa sanitară, se referă deocamdată numai la cucernicii noștri preoți din județul Sibiu. După ce vom face experiență cu ea, vom trece la organizarea ei și în alte județe. Până atunci cucernicii preoți din afara județului Sibiu vor lua cunoștință de acțiunea pornită și se vor interesa de foloasele ei.

Dar, în legătură cu problema îngrijirii de sănătatea poporului nostru, punem la inima fiecărui preot din Arhiepiscopia noastră să se îngrijească a întocmi pe lângă oficiul parohial și cu concursul organelor parohiale o mică „*Farmacie parohială*" cu articole medicamentoase de prim ajutor pentru ceice se îmbolnăvesc, ca: aspirină, piramidon, purgative, apă de plumb, tinctură de iod, bicarbonat, ceaiuri de tot felul de plante, etc. etc., cum și 2—3 termometre pentru luarea temperaturii bolnavilor, vată, pansamente, etc. La alcătuirea ei și la folosirea medicamentelor preotul va lua sfatul medicului de circumscripție ori a altui medic.

Pentru a sări în ajutorul bolnavilor, lipsiți de mijloace, dăm îndemn cucernicilor noștri preoți și prin ei organelor noastre parohiale și societăților creștinești de bărbați și femei din parohiile noastre, să folosească *venitul pământurilor parohiale* fie că sunt date în arândă, fie că sunt lucrate de credincioși. Incepând cu anul acesta pământurile parohiei nu vor mai fi date în arândă, ci se va angaja *obștea credincioșilor să le lucreze ea* și din venitul produselor vor fi ajutați bolnavii săraci, apoi copiii, neputincioșii ori oamenii năpăstuiți din ori ce pricină (incendiu, inundații, grindină, etc.). Cei cu plug vor ara pământul, cei cu car vor cără bucatele, cei cu coase vor cosi, cei cu mâna de lucru vor secera, plivi etc. etc., și astfel prin munca de bună voie a tuturora va fi lucrat pământul, fânațul, etc. parohial, și roadele lui vor fi întrebuințate cum am spus aici. Cine va înțelege acest îndemn al Nostru, va ști prețui și *foloasele de ordin moral* cari vor rezulta din o asemenea muncă obștească pentru ajutorarea celor lipsiți în orice chip. Cum va spori solidaritatea și frăția din sânul parohiei. Căci o parohie aceasta este: familia creștinească a celor ce se cuminecă dintr'un potir și se sprijinesc prin dragoste frățească întru Domnul, în toate lipsurile, necazurile și în toate căile ducătoare la viața cea creștinească.

Credem că preoțimea noastră, ascultând chemarea vremurilor, se va găsi și azi ca în tot trecutul în fruntea străduințelor pentru asigurarea unei vieți mai bune pe seama poporului nostru.

Preotul, reprezentând pe Cel ce este „Doftorul sufletelor și al trupurilor", se va preocupa, ca și Stăpânul, căruia îi slujește, atât de mântuirea sufletelor, cât și de lecuirea boalelor trupești. In scopul acesta din urmă, ar fi necesar să-și cumpere fiecare preot pentru biblioteca parohială unele cărți care să-l orienteze în lucrarea de ridicare a stării sanitare a poporului nostru.

Indatorim pe fiecare preot al nostru *să ne raporteze din șase în șase luni* despre felul cum a pus în aplicare îndemnurile cuprinse în această Circulară și despre rezultatele activității ce a desfășurat pe terenul îngrijirii de sănătatea poporului.

Am nădejdea că ele vor fi din cele mai mulțumitoare, ca să putem arăta tuturor că acolo unde se angajează Biserica și preoțimea, nu pot întârzia să se arate efectele binecuvântate.

Impărtășind arhierești binecuvântări, rog pe Dumnezeu cel atotputernic să încununeze cu bogat rod străduința fiecărui slujitor la altarul Lui.

(ss) NICOLAE
arhiepiscop și mitropolit

ANUNȚ

Marele Stat Major, face cunoscut că Domnul Mareșal a aprobat următoarele:

Toți seminariștii și teologii de orice confesiune, care se încorporează pentru satisfacerea obligațiunilor militare și care *doresc și pot a deveni preoți, în limita locurilor vacante*, după terminarea serviciului militar vor fi repartizați la servicii sanitare sau li se vor da întrebuințări în afara serviciului combatant.

Repartizarea lor la aceste servicii se va face după terminarea serviciului militar și nu este condiționată de modul de clasare (combatant sau auxiliar), ci de angajamentul ce-și iau de a deveni preoți, urmând ca după hirotonire să fie înscriși în registrul confesorilor de rezervă.

Angajamentele se vor face în scris în fața comandantului unității sau școalei respective.

Acest ordin are caracter permanent și va fi adus la cunoștința tuturor seminariștilor și teologilor aflați sub arme, precum și celorlalți la data încorporării lor.

Nr. 8120/943.

Comunicat

Preoții nou hirotoniți, care au primit ordinul cu Nr. 8120/943 din 13 Iulie a. c., privitor la completarea studiilor în Academia teologică „Andreiană", sunt obligați a-și înainta cererile de înscriere în Academie, la Consiliul Arhiepiscopesc din Sibiu, *până la 31 August a. c.*

Ceice nu se vor conforma acestui ordin vor fi considerați dimisionați din slujbă și puși în disponibilitate.

Sibiu, la 12 August 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Adunarea generală

de constituire a Cooperativei „Sănătatea Neamului“

Un comitet de inițiativă format din dnii Dr. Dumitru Stăniloae, rectorul Acad. teol. «Andreiane, Ion N. Ciolan, președintele Federalei «Infrățirea», Dr. Ion Cosma, înspector general sanitar și P. Apolzan, inspector general al învățământului primar, având îndemnul și binecuvântarea I. P. S. Mitropolit Nicolae adresase în luna Iunie a. c., un apel locuitorilor din jud. Sibiu, pentru constituirea unei cooperative de ajutorare reciprocă în caz de boală.

După o propagandă susținută în satele județului, întreprinsă de semnatarii apelului și mai ales de priceputul și întreprinzătorul cooperator dl Ion N. Ciolan, Duminecă în 8 August s'a ținut la Sibiu, în Sala Prefecturii, Adunarea generală de constituire sub președenția I. P. S. Mitropolit Nicolae. Au participat intelectuali din oraș, preoți, învățători și mulți săteni din județ.

Notăm că până acum au aderat circa 2000 de intelectuali și țărani la această generoasă și folositoare mișcare, subscriindu-se o sumă de peste 4 milioane. Instituțiile cooperatiste din jud. Sibiu, conduse de dl Ion N. Ciolan, au subscris mai bine de un milion lei în afară de ajutorul de 8 milioane pe care îl vor acorda.

Adunarea a început cu întonarea rugăciunii: «Impărate ceresc», după care a urmat cuvântarea de deschidere a I. P. S. Sale Mitropolitului din care spicuim următoarele:

«Am început întrunirea noastră de azi, cu o rugăciune înălțată către Dumnezeu, pentrucă dacă avem azi nevoe de ceva, mai înainte de toate avem nevoe de ajutorul Celui de sus, pentru a trece cu bine, peste frământările vremurilor, ca stat, și ca neam.

Ați fost convocați, Prea stimați domni și iubiții mei fii sufletești, la o întrunire care va pune începutul unei organizații, menită să ajute la ridicarea stării sanitare a poporului nostru.

Sunt multe problemele cari se pun azi pe primul plan, pentru existența neamului. In fruntea tuturor stă grija pentru întregirea granițelor noastre, cari trebuesc impinse până acolo, până unde răsună scumpa limbă românească.

Oricât de grele ar fi împrejurările, noi trebue să ne ținem sus aspirațiile noastre și să strigăm în largul lumii, că nu renunțăm la nici o brazdă din pământul nostru strămoșesc și că dorim ca toți frații noștri să fie aduși sub acoperișul Statului național.

Nu-mi pot închipui, că s'a vărsat atâta sânge, pentru a se mai putea întoarce, din nou, vremurile de ură și de neagră robie.

Noi nu dorim decât libertate pentru toate neamurile pământului.

Noi nu râvnim la nici un petec de pământ care s'ar cuveni altora.

In felul acesta noi ne găsim pe linia de progres a tuturor națiunilor.

Nu fericim deloc, pe aceia, cari râvnesc împotriva vremii la stăpânirea altor națiuni.

Ii va înlătura însuși duhul timpului dela noile rosturi ale lumii.

Noi, încrezători în bunătatea și atotmilostivirea Marelui Dumnezeu și în puterile de viață ale neamului, să privim cu încredere viitorul, căci suntem un neam tânăr, chemați să ne punem în valoare însușirile noastre.

Pe lângă problemele naționale, trebue să ne preocupe și alte probleme, prin deslegarea cărora să ajungem la prosperitatea neamului.

Să descifrăm sensul întâmplărilor acestui război, și să mergem pe urma spiritului nou care se desprinde din el.

Oricât de mare este învrăjbtrea dintre popoare, îmi dau seama că se merge spre o înfrățire a sufletelor. Imi dau seama că după enormele jertfe aduse în acest război, nu vor mai putea să existe prea mari deosebiri sociale. E sigur că pe urma acestui război, oamenii vor înțelege mai bine spiritul creștin al vieții.

Se anunță o eră nouă de politică socială. Ea urmărește înstăpânirea unei mai mari apropieri între oameni și înlăturarea relelor de care suferă societatea omenească.

In cadrul problemelor sociale, problema sanitară reclamă o atenție deosebită, fiindcă ea se referă la unul din cele mai scumpe bunuri, la vitalitatea neamului.

Dela buna îndrumare a măsurilor menite să sporească puterea de viață a neamului, atârnă în mare parte puterea sa de muncă, pe toate tărâmurile de activitate.

S'a făcut mult în această direcție, atât de către Stat, cât și de către corpul medical, dar totuși credem că nu s'a făcut atât cât trebuia să se facă.

Trebue să ne dăm seama, mai ales azi, că nu putem lăsa totul în grija Statului. Inițiativa particulară trebue să se arate cât mai activă și mai roditoare.

Numai aceia cari au putința să arunce o privire mai largă asupra stării sănătății poporului nostru, pot vedea cât de îngrijorătoare sunt fețele problemei, mai ales în ceeace privește pe cei săraci.

De aceea, nu putem sta nepăsători în fața suferinței semenilor noștri, cari, bolnavi fiind, nu-și pot asigura traiul vieții lor și al familiilor lor.

Inlăturarea boalei și a suferinței și asigurarea unor condiții mai bune de desvoltare a vieții trupești și sufletești, aceasta este scopul organizației la care v'am chemat să participați astăzi.

Această organizație, care a luat ființă la inițiativa Federalei »Infrățirea«, în frunte cu dl Președinte Ioan N. Ciolan, este cea dintâiu cooperativă sanitară, de acest fel, din țară.

Noi, sfătuindu-ne împreună, credem că am pus bine la cale acest lucru în județul Sibiu, și credem că el va fi imitat și de alte județe.

Problema asistenței medicale noi vrem s'o rezolvăm prin prisma interesului celor lipsiți, căci aceștia nu au mijloacele necesare pentru tămăduire.

Ce este mai frumos decât să te faci Samaritean milostiv?

Ce bucurie mai mare poți să ai tu, care te-ai făcut membru al acestei cooperative, decât aceea, că întocmai ca Samariteanul din Evanghelie, ai alinat suferințele trupești ale semenilor tăi lipsiți?

Infrățirea oamenilor mai înstăriți cu cei lipsiți, în spiritul Sf. Evanghelii, este un prilej pe care cooperativa sanitară îl oferă tuturor.

Vizitând parohiile noastre, am cercetat protocoalele morților și am constatat o mare mortalitate la copiii sub 2 ani.

O grijă deosebită și o atenție mai mare trebue să dăm ocrotirei mamei și copilului. Inlăturarea cauzelor cari produc boalele și moartea copiilor mici, trebue să fie scopul de căpetenie al cooperativei noastre. Medicina preventivă trebue să-și găsească în activitatea cooperatirei loc de frunte, pentru ca, înlăturând cauzele să înlăturăm boala și cu ea suferințele trupești.

Cu cât vom avea grijă mai mare în această direcțiune, cu atât vom avea mai puțini bolnavi și deci o mai redusă activitate curativă. In urma cercetărilor ce s'au făcut, s'a constatat că mulți semeni de ai noștri mor cu zile, pentrucă nu au la îndemână o asistență medicală imediată și nici banii trebuitori pentru cumpărarea leacurilor.

Eu sunt mulțumitor de felul cum s'a luat această inițiativă și am nădejdea că ea va da rezultatele pe care le așteptăm.

Din statutele pe care le-ați avut la îndemână, ați putut constata și v'ați putut convinge că problema sanitară este îmbrățișată din toate punctele de vedere, așa că nu mai este necesar să insistăm asupra acesteia.

Aș fi foarte mulțumit dacă aș vedea preoțimea din acest județ luând exemplu pe Mântuitorul, care prin minunile sale, a vindecat suferințele trupești și sufletești și urmând pilda Lui, să treacă grabnic la fapte întru alinarea suferințelor credincioșilor lor.

Cred că și ceilalți intelectuali din sate, învățători, notari și alții, vor considera ca o caldă datorie, de a ajuta din toate puterile lor la sporirea activității care se începe de cooperativa „Sănătatea Neamului“.

Termin spunând că noi nu vrem să facem prin organizația noastră nici o concurență Statului, ci vrem să interesăm mai îndeaproape toate sufletele românești la marea operă de promovare a vitalității neamului căci ne dăm seama, că numai un neam plin de vigoare și de sănătate trupească și sufletească, poate privi cu încredere viitorul.

Cu aceste cuvinte, deschid adunarea generală de constituire a cooperativei sanitare „Sănătatea Neamului“ și rog pe Bunul Dumnezeu să ne ajute în lucrarea ce o începem azi“.

A urmat apoi expunerea dlui Ion N. Ciolan, asupra scopului, mijloacelor și modalităților de lucru ale cooperativei sanitare. A arătat ajutoarele pe cari le vor da institutele cooperatiste din jud. Sibiu și Institutul național de cooperație. In fiecare comună se va închiria și utila o casă în care vor fi îngrijite femeile în timpul nașterii. Cabinete dentare fixe în satele mai mari și mobile în cele mai mici vor sta la dispoziția membrilor. Medici bine plătiți se vor ocupa exclusiv și gratuit de sănătatea membriblor cooperativei, renunțând la clientela personală. Cooperativa va acorda ajutoare femeilor gravide în lunile apropiate nașterii, pentru a-și angaja persoane cari să facă lucrul lor în gospodărie. Se vor crea instituții pentru îngrijirea bătrânilor. Se va urmări activitatea clandestină a moașelor și medicilor cari provoacă avorturi. Se vor acorda ajutoare familiilor cu mai mulți copii. O idee frumoasă ce stă la baza acestei cooperative este ca cei ce dispun de mijloace să subscrie în afară de acția lui de 1000 lei, câte o acție pentru anumite familii sărace, asigurându-le astfel pentru tot timpul asistență medicală și creind o atmosferă de înfrățire socială.

După votarea statutului, Adunarea alege următorul Consiliu de Administrație, ai cărui membri nu vor primi nici un fel de onorar sau salar:

1. Dr. D. Stăniloae, rectorul Acad. teol. din Sibiu;
2. Dr. I. Cosma, inspector general sanitar Sibiu;
3. Colonel Darie Rădulescu, pensionar Sibiu;
4. D. Borcea, protopop Sălișteș;
5. Nicolae Muntean, învățător Poiana;
6. Nicolae Roman, econom Sebeșul de sus;
7. I. N. Ciolan, învățător Sibiu;
8. Loc rezervat pentru cooptarea unui membru din plasa valea Hârtibaciului;
9. Loc rezervat pentru cooptarea unui medic.

In comisia de cenzori:

1. Avram Tâmpanaru, notar fiscal;
2. Elie Duma, expert contabil Sibiu;
3. Nicolae Constantinescu, șeful gării Sibiu.

Cenzori supleanți.

1. Aurel Radu, protopop Avrig;
2. Nicolae Hălmaciu, învățător Ocna Sibiului;
3. Constantin Crișțiu, prof. jud. Sibiu.

A mai luat cuvântul dl prof. univ. Kernbach făcând anumite propuneri în ce privește programul cooperativei și promițând tot sprijinul.

In mod deosebit Domnia Sa a cerut ca la angajarea medicilor să se țină seama dacă aceștia sunt buni creștini.

Inainte de încheierea lucrărilor dl Ion N. Ciolan, exprimă cele mai alese mulțumiri I. P. S. Mitropolii Nicolae pentru marele sprijin ce l-a acordat lucrărilor de înjghebare a acestei nobile instituții și stăruie asupra faptului că și de aci înainte oricâte silințe ar depune conducerea ei, rezultatele ar fi minime dacă nu se va găsi în frunte cu sfatul, cu sprijinul și cu autoritatea de care se bucură I. P. S. Sa. Deaceea Domnia Sa propune Adunării ca să proclame ca unic Președinte de onoare al cooperativei pe I. P. S. Sa. Adunarea generală primește propunerea cu îndelungi aclamații.

I. P. S. Mitropolit mulțumind Adunării pentru dragostea arătată, încheie desbaterile, acordând arhiereasca binecuvântare pentru lucrarea ce începe, în timp ce membrii Adunării intonează rugăciunea:

»Cu noi este Dumnezeu«

Creștinismul și pacea

Suntem încă în plin război. Dar lumea dornică de zile mai bune începe a se gândi și a vorbi de pace. Firesc este însă ca despre acest dar dumnezeesc, să se vorbească nu numai în cercurile politice, ci și în cele creștine-bisericești. A schițat în câteva rânduri papa un fel de program pentru organizarea lumii de după războiu. Dar catolicismul nu va avea nici o influință asupra păcii, contrar iluziilor sale.

Un program de pace au mai stabilit confesiunile protestante din America, reunite în vederea unei mai puternice influințe în acest scop într'o „Federație a tuturor bisericilor protestante americane“.

In Anglia o seamă de personalități de seamă ale Bisericii și ale vieții spirituale s'au constituit în „Gruparea pentru scopurile păcii“ și a formulat de asemenea un program de principii pentru viitor, care aprobă întru totul programul Federației americane.

Programul acesta cere ca pacea să realizeze principiile *libertății religioase* și *de conștiință*, precum și o *ordine socială* și economică bazată pe temeiuri etice; organizație militară comună; federații regionale de state; comisii internaționale de arbitraj, curți de justiție și consilii economice etc.

Rămâne să-și spună cuvântul și reprezentanții Bisericii ortodoxe. De dorit ar fi ca creștinismul întreg să păsească cu un program comun și să militeze pentru el.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă în 22 August 1943, **servesc : Prot. Mihail Neagu, Nicodim Belea și secr. Iosif Țint.** *Predică: pr. Iosif Țint.* **La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *preotul Nicolae Constantin* dela parohia Sibiu-Lazaret.**

Vizita P. S. Sale Episcopului Nicolae Colan în Vicariat

P. S. Episcop **Nicolae** *al Clujului, Vadului şi Feleacului, după o scurtă recreare la băile dela Basna, din vara aceasta, a coborât în mijlocul fiilor duhovniceşti, aflători în cuprinsul vicariatului, unde a fost întâmpinat cu nesfârşita iubire şi bucurie, manifestată în cele trei zile de binecuvântată îndrumare evanghelică a luminatului arhiereu misionar.*

Venind dela Sibiu, unde a fost oaspele I. P. S. Sale Mitropolitului **Nicolae** *al Ardealului, P. S. Episcop al Clujului a sosit la Alba-Iulia, salutat de preoţii centrului vicarial şi de reprezentanţii autorităţilor locale. In ziua următoare, după slujba învocării Duhului Sfânt, P. S. Sa sfinţeşte, prin stropirea cu aghiasmă,* **casele** *unde este adăpostit vicariatu. P. C. prot.* **Al. Baba** *face, în cuvântarea sa ţinută la actul acestei sfinţiri, istoricul acestui adăpost necesar aşezământului nostru bisericesc şi potrivit prestigiului sfintei biserici ortodoxe române; aduce apoi omagiale mulţămiri factorilor cari au dat mână de ajutor la obţinerea acestui local; între aceştia se află I. P. S. Sa Mitropolitul* **Nicolae** *al Ardealului, apoi On. Minister al cultelor etc. In răspunsul său, P. S. Sa episcopul Nicolae Colan îş arată bucuria, că conducerea ţării a înţeles strădaniile Consiliului vicarial şi i-a dat condiţii să poată munci şi în viitor cu bune roade.*

S'a ţinut, după aceasta, şedinţa Consiliului plenar vicarial sub preşedinţia P. S. Sale Episcopului, făcându-se o temeinică dare de seamă despre activitatea desfăşurată în vicariat începând din Octomvrie 1942 şi până în prezent. Se remarcă în rapoartele viacariatului: înfiinţarea unui nou protopopiat (al Zlatnei); recunoaşterea mai multor parohii şi bugetarea lor; deschiderea Şcoalei de cântăreţi «Sf. Nicolae», cu catedrale trebuitoare; distribuirea de ajutoare băneşti preoţimii noastre lipsite din Munţii apuseni ş. a.

Plecând dela Alba-Iulia, P. S. Sa Episcopul Clujului a vizitat: **Aiudul**; *aici e primit cu mare însufleţire de mulţimea credincioşilor, în frunte cu P. C. protopop Iosif Pop; în parohia* **Călăraşi**, *din judeţul Turda, la întrarea în acest judeţ e întâmpinat de dl general* **Al. Vâlcu**, *prefectul judeţului, ear din partea preoţimii de P. C. protopop A. Gliga.*

P. S. Sa face **târnosirea** *frumoasei biserici, de curând zidite, în Călăraşi, ear în cuvântul părintesc, dela sfârşitul Sftei Liturghii, tălmăceşte puterea jertfitoare a ţăranului român. Dl prefect Vâlcu îş arată dragostea deosebită pentru înfăptuirea creştinească dela această mică parohie şi-i dăruieşte 50 de mii de lei. Noul ctitor este viu felicitat.*

Vizitarea arhierească, însoţită de o bogată propoveduire, s'a continuat la: Luduş, la Câmpia Turzii, la Industria sârmei, între muncitorii fabricei, unde P. S. Sa rosteşte o înălţătoare cuvântare, ascultată cu profundă smerenie din partea întregii muncitorimi.

In 30 Iulie 1943 vrednicul vlădică dela Cluj, părăseşte ţara, şi la Feleac, trece frontiera.

Născătoarea de Dumnezeu în sf. Liturghie

Din tălmăcirea de până acum a Sf. Liturghii [1]) am înţeles că în decursul ei suntem martori şi părtaşi la cele mai însemnate momente din viaţa Mântuitorului. In Sf. Liturghie Iisus Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu întrupat, este cu noi nu numai prin putere ca în natură, ci printr'o prezenţă personală, iubitoare care se jertfeşte în chip tainic dar real şi azi pentru mântuirea noastră. Isvorul jertfei de pe Golgota se revarsă inepuizabil şi pentru toţi în râul mântuitor al jertfei euharistice. Astfel noi nu ne mai putem plânge că nu-l vedem pe Iisus, nici nu ne putem scuza necredinţa din lipsa minunilor. Prin Sf. Liturghie noi avem pe acelaş Iisus, făcător de minuni şi mântuitor. Prin ea înţelegem mai bine că nu suntem orfani, nu suntem lipsiţi de ajutorul lui Dumnezeu, când El petrece cu noi atât de aproape, atât de real şi de personal. Ca dintr'un munte înalt şi sfânt ne cheamă în tot decursul ei Dumnezeu la El, ne arată minunile şi dragostea pentru noi, şi ne dă ajutor ca să putem trăi în comuniune cu El.

Această apropiere a noastră de Dumnezeu prin Sf. Liturghie, această trăire prin Hristos şi cu Hristos cel euharistic, nu o facem singuri. Suntem însoţiţi în tot timpul ei de îngerii lui Dumnezeu, de sfinţii părinţi, şi mai presus de toate de însăşi Preucurata Fecioara Maria. Tăria rugăciunii liturgice stă mai întâi în aceea că ea se face lângă vatra jertfei lui Hristos. Ea constă şi în aceea că aprinde sufletele la o temperatură înaltă de trăire cu Hristos prin cărbunele aprins de rugă al sfinţilor şi din rugul cel nestins al rugăciunilor Maicii Domnului. Numai când mintea nu ştie de această legătură şi când inima nu intră în zona de influenţă molipsitoare a rugăciunii sfinţilor, apar piedeci şi smintele în calea rugăciunii şi cultului public.

In decursul Sf. Liturghii pomenim des pe Maica Domnului, ca pe ceea ce dintre oameni a fost în mai strânsă comuniune cu Dumnezeu, ca pe cea care a purtat pe braţele ei pe Mântuitorul lumii.

Precum în vieţuirea pământească a Fiului lui Dumnezeu Fecioara şi Maica a fost nedespărţită de Fiul, dela naştere până la înălţarea la cer; precum după mutarea ei la cele veşnice n'a fost lăsată în aşteptarea bucuriilor viitoare, ci învrednicită de cea mai înaltă mărire de a sta de-a dreapta Dumnezeirei, tot astfel Maica Domnului este prezentă în misterul liturgic alături de Fiul ei; se roagă împreună cu noi şi pentru noi către Fiul ei şi Dumnezeul nostru. Lângă pânea care închipue pe Mielul lui Dumnezeu care se jertfeşte pentru iertarea păcatelor noastre, se pune o părticică şi pentru „Impărăteasa lumii", care nu se desparte în tot timpul Sf. Liturghii de opera de continuare a mântuirii săvârşită prin jertfa euharistică.

Cei ce urmăresc cu evlavie desfăşurarea Sf. Liturghii, au luat desigur seama cum fiecare serie de rugăciuni de cerere — ectenii — se încheie cu o rugăciune de laudă şi de cerere în acelaşi timp către Maica Domnului. După cererea de pace, de linişte şi bună rodire a pământului, de sănătate pentru cei vii şi de pomenire a celor adormiţi, ectenia mare se încheie cu cuvintele: „Pe preasfânta, curata, preabinecuvântata Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioara Maria, cu toţi sfinţii pomenindu-o". La aceste cuvinte de laudă, prin care Fecioara e prezentată în cea mai înaltă culme a desăvârşirii morale a fiinţei umane, corul cântă rugăciunea de cerere: „Prea sfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi".

Această pomenire a Maicii Domnului se face în decursul Sf. Liturghii de şase ori şi corespunde cu momentele mai însemnate din viaţa Mântuitorului, în care sf. evanghelii fac amintire de prezenţa Maicii lângă Fiu. Acestea sunt prezenţa Fecioarei în copilăria lui Iisus, fuga în Egipt, ducerea la Templu; prezenţa în timpul activităţii cum e amintită la nunta din Cana; prezenţa în timpul patimilor pe cruce şi prezenţa Maicii după învierea Domnului la înălţarea la cer şi la pogorârea Duhului Sfânt.

Iată cum Maica e nedespărţită de Fiu, atât în momentele de bucurie, cât şi în cele de durere. Legătura Fiului cu Maica e atât de strânsă, încât nimeni nu poate afla pe Fiul lui Dumnezeu, oricât ar căuta, dacă ocoleşte pe Maica Lui. Prin Fiul noi cunoaştem pe Tatăl, iar prin Maică cunoaştem iubirea Fiului faţă de noi. Sectarii şi alte religii cari nu recunosc cinstea şi ajutorul Maicii Domnului în lucrarea mântuirii, nu pot înţelege nici puterea biruitoare a iubirii, nici înţelepciunea lui Dumnezeu care a ales pe Fecioara Maria, a două Evă, — ca pe mijlocitoarea apropierii lui Dumnezeu de noi, la măsura înţelegerii şi a puterii noastre de a intra în comuniune cu El. Familia lor creştină e ca o familie din care lipseşte mama cu tot farmecul şi sprijinul ce l-ar putea da membrilor ei.

Şi cât de frumos e arătată partea de lucrare a Fecioarei Maria în opera Mântuirii, în cântările noastre bisericeşti. Ea e numită „scară cerească prin care Dumnezeu s'a pogorât la noi", „steauă care arată Soarele", „Maica luminii", Biserică însufleţită, „rug nears", „pod care trece dela pământ la cer", „brazdă în care a crescut mulţimea milelor", mijlocitoarea credincioşilor", ştergerea lacrimilor Evei" etc.

Dar imnul care i se adresează în chip deosebit în sf. Liturghie, e *Axionul*, sau cântarea de vrednicie: „Cuvine-se cu adevărat să te fericim, Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită şi prea nevinovată, şi Maica Dumnezeului nostru. Ceeece eşti mai cinstită decât heruvimii şi eşti mai mărită fără de asemănare decât serafimii, carea fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea întru adevăr Născătoare de Dumnezeu, te mărim".

Acest imn se cântă îndată după momentul prefacerii darurilor, îndată după jertfa euharistică, deoarece nimeni dintre pământeni nu e mai aproape şi nu trăieşte mai în strânsă comuniune cu Hristos decât Fecioara Maria.

Oricât de aproape ar fi sfinţii de Dumnezeu, oricât s'ar bucura îngerii de vederea Lui, Maica e într'o legătură mai strânsă, ea fiind purtătoarea lui în lume.

Prin inima ei de mamă a trecut sabie în clipele jertfei de pe Golgota, de aceea ea stă şi acum ca un „stâlp luminos" lângă jertfa euharistică. Maica Domnului face capul de serie al tuturor celor ce vor gusta din isvorul acestei jertfe. Ea este după vrednicie înaintestătătoarea neamului omenesc renăscut şi înoit prin jertfa Mântuitorului.

Lauda ce i-o aducem este cu »*adevărat*«, adecă pe dreptul. Ea se întemeiază pe faptul că Măria e Maica lui Dumnezeu. O vrednicie mai mare ca aceasta nu a avut şi nu poate avea cineva dintre oameni, nici chiar îngerii.

Este laudă dreaptă, deoarece ea a trăit cea mai curată, cea mai nepătată viaţă în trup omenesc. In ea puterea harului a realizat maximum de sfinţenie. Cei ce se îndoiesc de puterea harului divin, n'au decât să privească la vrednicia cu care s'a încununat Fecioara Maria.

Ea este model de viaţă, dărnicită lui Dumnezeu. De aceea când se face pomenirea ei în sf. Liturghie, se încheie rugăciunea cu aceste cuvinte: „Şi toată viaţa noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm". Fecioara Maria şi-a dăruit întreaga ei viaţă lui Dumnezeu. Din clipa Buneive-

[1]) Gândurile prezente fac parte dintr'o predică liturgică.

FOIŞOARA

Am căutat ierburi amare

(Sfârşit)

Mi-a fost ostilă, Doamne, viaţa pe care mi-ai dat-o, şi a fost o vreme când drumurile mele nu mai duceau la Tine, nu mai duceau nicăieri. Intr'un moment de insurecţie absurdă, am profanat chipul măririi Tale din sufletul meu şi am adus atâtea jertfe apocrife pe altarul vrerilor Tale. Demonul lumii s'a apropiat de mine, cu şerpuiri de încântătoare odalistă şi m'a ademenit să-l urmez în viesparul păcatelor. Dar încurând am simţit că mă înăbuş. Toată fiinţa mea trăda o mare extenuare spirituală. Sufletul meu nu mai avea nicio vlagă. De aici, din abisul în care m'am cufundat, vedeam cămara Ta, Doamne, minunat de împodobită, dar veştmântul meu era de lut şi eu nu îndrăsneam să-ţi cer să mă laşi să intru în ea. M'am prins cu desnădejde de stăvilarele cerului şi ţi-am cerut, Doamne, să-mi arăţi locul unde staţionează suferinţa. Eram din nou pe meterezele de lumină. Şi abia atunci a început să adie din nou zefirul harurilor Tale, Doamne, în stepele dezolante ale sufletului meu. Toate nădejdile mele gravitează în jurul Tău, Doamne, şi Tu eşti temeiul ultim al ostenelilor mele. Adesea ochii mei se ridică cu obidă spre ceriurile Tale. Dar nu cer darul Tău să-mi stingă văpaia suferinţelor. Nu cer dela Tine, Doamne, reţete terapeutice pentru cloròformizarea durerilor, pentru neutralizarea chinurilor. Nu cer dela Tine, Doamne, decât o singură stimulare: Să mă laşi până la capăt pe calea aceasta austeră a suferinţelor. Să mă ajuţi să sfâşiu zăbranicul acesta de doliu de pe sufletul meu. Căci vreau să fac din suferinţă supremul praznic pentru el. Vreau să trec dincolo de coama colnicului pe care-l urc, în Impărăţia celor vii, prin furcile caudine ale calvarului. Iar când şiragul zilelor mi se va curma şi va lua sfârşit exilul acesta al sufletului meu, îngăduie-mă, Doamne, să mă înfăţişez înaintea Ta îmbrăcat în hlamida imperială a suferinţelor mele pământeşti şi să-ţi spun în ceasul supremelor destăinuiri că nu te-am putut preamări decât prin suferinţă pe pământ. E singura stemă pe care ţi-o pot aduce din lume. Stigmatele suferinţelor mele sânt singurele trofee pe care le pot pune la picioarele Tronului Tău, Doamne. Nu-mi cere mai mult şi nu mă alunga dela Tine...

N'am ostenit, Doamne, suspinând! Mi-am străpuns trupul şi sufletul cu piroanele suferinţelor, fiind că Tu, Doamne, numai când s'a istovit duhul în mine, ai cunoscut cărările mele. Ştiu, Doamne, că omul născut din femee trăeşte puţine zile şi e plin de dureri. Că e făcut pentru osteneală, nu pentru odihnă. Am primit cu resemnare orice încercare în viaţă şi mă închin „în faţa nenorocirii care va veni". De ce să nu primesc paharul pe care mi-l dai Tu? Sânt doar un pelerin al suferinţei. Sufletul meu adulmecă cu patimă plaiurile veşnice de dincolo de culme, iar ochii mei scrutează cu privirea prinsă de fanatism zările insondabile ale Cerului. Să fie cât mai mari, Doamne, talazurile cari îmi ameninţă nava vieţii!...

Intinde-mi, Doamne, amfora amară a suferinţelor. Mi-e sete, Doamne, şi vreau să beau din ea până la istovire. Iar Tu, sufletul meu, în sborul tău neptunic şi exaltat după fericirea cea mai de pe urmă, roagă-te lui Dumnezeu să-ţi îmulţească „durerile, ispitele şi ostenelile"... Cine ştie, cine ştie totuşi dacă vei ajunge vreodată dimineaţa albă în care se va rumeni Cerul numai pentru tine, dacă vei putea vedea vreodată „genele zorilor zilei". Iov a fost mai încercat ca tine şi nu le-a putut vedea. Nu te gândi la aleanul acelei clipe.

V. Sămărtinean

Tăceţi! Un cuvânt poate distruge mii de vieţi.

Anunţ

Se caută o femeie serioasă mai în vârstă, fără familie, pricepută la bucătărie, pentru o gospodărie la ţară. Se va anunţa în Sibiu, strada Mitropoliei 32.

ştiri şi încă dinainte, viaţa ei era nu numai o rugăciune, ci o împlinire continuă a voii lui Dumnezeu. Cuvintele din Rugăciunea Domnească: „Fie voia ta" le-a împlinit întocmai Maica Domnului. Spre împlinirea voii lui Dumnezeu ea îndemna şi pe apostoli, zicându-le la nunta din Cana Galilei: „Tot ce va zice vouă, faceţi" (Ioan II 5). E în aceste cuvinte un adevărat testament al Maicii Domnului pentru noi.

Pe Fecioara Maria o cinstim cu adevărat, pentrucă ea s'a învrednicit din partea lui Dumnezeu de o mai mare cinste decât îngerii, decât heruvimii şi serafimii. Îngerii vestesc oamenilor poruncile lui Dumnezeu şi le împlinesc ei în lume, prin Fecioara Maria s'a făcut cunoscută lumii „taina cea din veac ascunsă şi de îngeri neştiută". Prin ea şi din ea Cuvântul trup s'a făcut. Ea a adus nu numai o poruncă sau o făgăduinţă cerească, ci pe însuşi Fiul cel unul născut al lui Dumnezeu. „Soborul îngeresc şi neamul omenesc", împreună cu toată făptura, se bucură de aceasta şi o laudă cu adevărat ca pe Născătoarea de Dumnezeu. In ziua Bunevestiri îngerul Gavril o salută: „Bucură-te, ceeace eşti plină de dar, Domnul este cu tine. Duhul Sfânt se va pogorâ peste tine şi puterea Celui de sus te va umbri; pentru aceea şi sfântul care se va naşte din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema" (Luca I 35).

O cinstim cu adevărat pe Fecioara, pentrucă prin ea cele despărţite s'au împreunat, cele neîntâlnite s'au întâlnit. In ea proorociile s'au împlinit, tainele s'au deslegat şi s'a arătat prin ea raza împăcării noastre cu Dumnezeu. Iată câte vrednicii se leagă de Fecioara Maria şi cât de întemeiată este rugăciunea de laudă ce i-o aducem îndată după jertfa euharistică.

După Adormire Maica Domnului nu a fost lăsată nici cu trupul stricăciunii pământului, ci a fost înălţată la cer lângă Fiul. In apropiere de Fiul Maica este şi în apropiere de tot ce face Fiul pentru conducerea operei de mântuire, este deci în apropiere de jertfa euharistică. Prin rugăciunile ei ajută oamenilor să se apropie de această jertfă, să se împărtăşească de roadele ei. In starea ei de mărire primeşte rugăciunile celor ce sunt în umilinţă şi durere, ca una care a fost Maica Durerii.

Fiul i-a lăsat şi pentru mai departe puterea de a fi rugătoarea noastră către Dumnezeu. Înfrăţirea ei cu pământul de care a aparţinut integral, o face şi în starea de mărire înţelegătoare şi ajutătoare a tuturor celor ce aleargă la sprijinul ei. Ea mângâie pe cei întristaţi, e maica orfanilor, liman înviforaţilor, tămăduire bolnavilor. Purtătoare a atâtor daruri cereşti, ea e expresia celei mai desăvârşite milostiviri.

In solidaritatea de copii ai lui Dumnezeu Sf. Fecioară împlineşte rolul cel mai însemnat după Iisus Hristos. Intru amintirea ei Biserica a rânduit mai multe praznice. şi nu există serviciu divin în care să nu se facă rugăciuni şi către Maica Domnului. Sfinţii Părinţi au întocmit imne neîntrecute de preamărire a Maicii Domnului. Neîncetat se roagă binecredincioşii zicând: „Născătoare de Dumnezeu, nu înceta a te ruga pentru noi nevrednicii şi fii nouă folositoare în ziua înfricoşatei întrebări, ca să ne mântuim cu rugăciunile tale, una binecuvântată.

Preot VASILE COMAN

Nr. 8478/943.

Notă

Aducem la cunoştinţa preoţimii din Arhieptscopia noastră, că Subsecretariatul de Stat al Educaţiei Extraşcolare a dat dispoziţii comandanţilor de subcentre ale pregătirii Premilitare, să înfiinţeze coruri mixte religioase pentru a da răspunsurile liturgice în Dumineci şi sărbători.

Îndrumăm preoţimea noastră să sprijinească pe domnii comandanţi de subcentre în acţiunea înfiinţării corurilor religioase în parohii.

Sibiu, la 11 August 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

Pentru creşterea orfanilor. Cu ocazia zilei Eroilor din acest an, dl Mareşal Ion Antonescu, Conducătorul statului, făcuse apel pentru îngrijirea orfanilor de război, rugând ca *fiecare cetăţean înstărit să primească sub ocrotirea sa câte un orfan pe care să-l crească.* Prefectura judeţului *Sibiu* — şi de sigur şi celelalte prefecturi judeţene, reamintind acest apel, — invită acum toate preturile şi primăriile comunale să raporteze neîntârziat, serviciului administrativ al judeţului, rezultatele obţinute în plasa lor.

Direcţiunea Institutului de Istorie Naţională „Regele Ferdinand I" Cluj—Sibiu, face următorul apel: Cu ocaziunea împlinirii unui sfert de veac dela reaşezarea Transilvaniei, Banatului, Crişanei şi Maramureşului în cadrele firesti ale pământului şi neamului nostru, *Institutul de Istorie Naţională »Regele Ferdinand I« din Cluj—Sibiu* a proiectat publicarea unui album cu numele tuturor delegaţilor oficiali, cari au votat la 1 Decemvrie 1918 în sala istorică dela Alba-Iulia marea unire. De asemenea dorim să avem şi numele tuturor membrilor Marelui Sfat Naţional, aleşi în acea zi, sau cooptaţi ulterior. Vă rugăm, deci, să binevoiţi a ne trimite până la *15 Septemvrie 1943*, o *fotografie*, contemporană cu marele eveniment, specificându-ne data şi locul naşterii, funcţiunile mai importante avute.

Invitare. Publicul iubitor de cultură română din judeţul Târnava Mare, este invitat a lua parte la adunarea generală a despărţământului central judeţean al „Astrei" culturale, împreunată cu o expoziţie de copii, ce se va ţinea în fruntaşa comună Daneş, Duminica 22 August 1943. Protopop *Emilian Stoica*. preşedinte.

Burse pentru studenţi. Curierul Germano-Român anunţă: Prinz-Eugen-Studien-Stiftung a aprobat şi în anul acesta 35 burse complete şi două semi-burse, ce se vor acorda unor studenţi: *români*, bulgari, slovaci, croaţi ş. a. din statele din sud-estul european.

Se aduce la cunoştinţă, că în comuna *Roznov* jud. Neamţ, se deschide la 15 Septemvrie a. c., o şcoală de gospodărie sătească, unde pot fi înscrişi şi orfanii de război şi fii invalizilor de război cari au absolvit 4 clase primare. Întreţinerea e gratuită.

Părinţii să-şi împlinească datoria de-a atrage luarea aminte a copiilor lor: să nu ridice de pe câmp, sau de pe drumuri, jucării, păpuşi, tocuri, bricege, creioane ş. a. Aruncate de aviatori duşmani, astfel de obiecte fac explozie, rănind sau omorând pe celce le ating.

ANUNŢ

In ce priveşte acordarea Licenţei absolvenţilor de până acum ai Academiei noastre, cu sau fără licenţă, după Vechiul Regulament, sau absolvenţilor celorlalte Academii teologice se vor observa următoarele norme:

I. Licenţele eliberate sub Vechiul Regulament al Academiei teologice nu pot fi echivalate cu licenţele ce se vor elibera după Noul Regulament al Academiei, întrucât în Noul Regulament al Academiei nu se află nici o dispoziţie în acest sens.

Absolvenţii cu licenţă veche se pot supune din nou la examenul de licenţă, prelucrând teza cu care au obţinut licenţa veche şi prestând examenele de diferenţă ca toţi absolvenţii de până acum ai Academiei, cari voiesc să ia licenţa, întrucât nici ei n'au făcut examene din materii deosebite de ceilalţi absolvenţi.

II. Absolvenţii Academiei noastre, cu sau fără licenţă, şi ai celorlalte Academii cari voiesc să-şi ia licenţa vor face examen de diferenţă la materiile catedrei de Filosofie creştină şi Pedagogie, care n'a fost recunoscută oficial de legea înv. sup. din 4 Nov. 1938 încoace. Acestea sânt:

1. Psihologie;
2. Filosofia creştină;
3. Pedagogia şi Istoria Pedagogiei.

Vor mai face examene la următoarele discipline parţiale nou provăzute în Noul Regulament al Academiei:

4. Istória artei creştine ortodoxe;
5. Îndrumări misionare şi Sectologie;
6. Mistica;
7. Ermineutica biblică.

Absolvenţii celorlalte Academii vor face examen în plus la materiile la cari se va constata din diploma de absolvire că nu au prestat examen la Academia unde au absolvit.

III. După acest examen îşi vor prezenta o teză în scris al cărei subiect va fi fost aprobat de profesorul specialităţii respective şi comunicat Rectorului spre ştire. In privinţa tezei şi susţinerii se vor conforma articolelor din Regulament Nr. 32-35.

IV. Înainte chiar de examenul de diferenţă absolvenţii de până acum ai Academiei noastre şi ai altora vor prezenta o petiţie la Rectorat însoţită de Diploma de absolvire, Diploma de bacalaureat sau de Seminar, cerând să fie înscrişi la examenul de licenţă. Cererea va fi înaintată de Rectorat P. Ven. Cons. Arh. cu propunere. După aprobare, petenţii vor fi înscrişi într'un registru special, achitând taxa de înscriere a unui student nou înscris. Sesiunile pentru examenele de diferenţă şi de licenţă sânt în Octomvrie şi Iunie.

Sibiu, 18 August 1943.

Rectoratul Academiei

„Cassa de Păstrare"

institut de credit şi de economii S. A. în Sălişte

Dosar Fsóc. 130/1915 (52) 1—1

Extras

din procesul verbal al adunării generală extraordinară din 29 Aprilie 1943:

Adunarea generală extraordinară hotărăşte în unanimitate sporirea capitalului social dela Lei 1,250.000 la Lei 5,000.000.—

Totodată adunarea generală extraordinară hotărăşte în unanimitate modificarea articolelor din statutele băncii, arătate mai jos, modificare autorizată de Consiliul Superior Bancar în şedinţa din 25 Iunie 1943 cu Decizia Nr. 118.

Art. 4. Convocarea adunării generale precum şi publicarea Bilanţului se vor face în Monitorul Oficial, Buletinul Oficial Bancar şi într'un ziar designat de Consiliul de administraţie.

Art. 5. Capitalul social se fixează la Lei 5,000.000, împărţit în 10.000 acţiuni nominative de câte Lei 500 fiecare, având a se plasa din acest capital 2/3 părţi la cetăţeni români, care proporţie se va menţine permanent, orice modificări s'ar aduce statutelor precum şi în caz de sporiri de capital.

Acţiunile se pot emite şi în titluri de 5, 10 şi 50 bucăţi.

Art. 20. Adunarea generală ordinară poate lua deciziuni valide, când sunt prezenţi acţionarii care reprezintă cvantumul din capitalul cerut de lege. In lipsa acestui număr se va ţinea o nouă adunare, conform cu dispoziţiunile Codului de comerţ în vigoare.

Aceasta a doua adunare se va mărgini la obiectele cuprinse în programul pentru prima adunare şi poate aduce hotărâri valide fără considerare la numărul acţionarilor prezenţi şi la capitalul reprezentat.

Art. 24. Adunarea generală extraordinară poate delibera fiind prezenţi acţionarii care reprezintă împreună cvantumul din capitalul cerut de lege. In lipsa acestui număr, se va ţinea o nouă adunare, conform cu dispoziţiunile Codului de comerţ în vigoare.

Art. 25. Obiectele rezervate adunării generale ordinare sunt:

a) Raportul anual al Consiliului de administraţie;

b) Raportul Consiliului de cenzori asupra examinării Bilanţului anual, verificării conturilor şi a propunerilor pentru împărţirea profitului;

c) Stabilirea Bilanţului anual cu fixarea dividendului;

d) Stabilirea indemnizaţiei, respectiv fixarea jetoanelor de prezenţă pentru membrii Consiliului de administraţie şi Consiliului de cenzori;

e) Alegerea respectiv întregirea Consiliului de administraţie şi Consiliului de cenzori.

Art. 26. Obiectele rezervate adunării generale extraordinare sunt:

1. Prelungirea duratei societăţii;
2. Mărirea capitalului;
3. Emiterea de acţiuni privilegiate;
4. Schimbarea obiectului principal al societăţii;
5. Schimbarea felului societăţii;
6. Mutarea sediului în străinătate;
7. Fuziunea cu alte societăţi;
8. Reducerea capitalului social sau reîntregirea sa prin emisiune de acţiuni noui;
9. Desfiinţarea privilegiilor acordate acţiunilor;
10. Disolvarea anticipată a societăţii;
11. Emisiunea de obligaţiuni;
12. Oricare altă modificare a actului constitutiv ori a statului sau oricare altă deciziune pentru care este cerută aprobarea adunării extraordinare.

Art. 27. (Fost 26) Consiliul de administraţie se compune din 1—3 membri, aleşi de adunarea generală dintre acţionarii societăţii.

Membru al Consiliului de administraţie nu poate fi decât român de origine etnică şi naţionalitate.

Incompatibităţile pentru calitatea de membru al Consiliului de administraţie sunt cela prevăzute de lege.

Art. 31. Fiecare membru al Consiliului de administraţie va depune garanţia legală la cassa societăţii în acţiuni de ale societăţii, cu cupoane neexpirate, libere de orice sarcini, care acţiuni în timpul funcţionării sunt inalienabile.

Neîmplinirea acestei condiţiuni se consideră ca renunţare la mandat.

Garanţia legală se poate depune şi de o terţă persoană.

Art. 37. Consiliul de cenzori se compune din 1—3 membri titulari şi 1—3 supleanţi, aleşi de adunarea generală pe durata de timp prevăzută de Codul de comerţ în vigoare dintre acţionarii societăţii, cari toţi trebue să fie români de origine etnică şi naţionalitate. Ei pot fi realeşi. Cel puţin un cenzor trebue să fie expert contabil, contabil autorizat sau contabil stagiar.

Fiecare cenzor, cu excepţia expertului contabil, contabilului autorizat sau contabilului stagiar, are să depună la cassa societăţii garanţia legală în acţiuni de ale societăţii, cu cupoane neexpirate, libere de orice sarcini, cari acţiuni sunt inalienabile în tot timpul funcţionării sale.

Neîmplinirea acestei condiţiuni se consideră ca renunţare la mandat.

Incompatibilităţile pentru calitatea de cenzor sunt cele prevăzute de lege.

Agendele Consiliului de cenzori sunt normate prin Codul de comerţ şi legea pentru organizarea şi reglementarea comerţului de bancă.

Membrii Consiliului de cenzori vor fi invitaţi la şedinţele Consiliului de administraţie.

Art. 39. Din venitul net al anului se dă înainte de toate:

a) 10% fondului de rezervă până când acesta va ajunge la mărimea capitalului social, iar de aci încolo 5% până când fondul de rezervă va fi egal cu de două ori capitalul social;

b) 5% acţionarilor după capitalul social vărsat;

c) 5% pentru scopuri culturale, economice şi de binefacere;

d) Restul se împarte şi se întrebuinţează conform hotărârii adunării generale.

Adunarea generală poate decide ca beneficiul net să fie transpus pe anul viitor ori dat fondului de rezervă.

Art. 40. Dividendele se plătesc conform hotărârii Adunării generale.

Adunarea generală extraordinară autoriză Consiliului de administraţie se facă o nouă numerotare a tuturor articolelor din statutele societăţii.

In textul noilor statute numerele articolelor 1—23 rămân neschimbate, iar dela Nr. 26 în urma creerii unui nou articol vor primi o numerotare nouă sporindu-se numărul articolelor dela 45 la 46.

Consiliul de administraţie

Este o datorie morală şi naţională să ajutăm familiile desrobitorilor.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul XCI — Sibiu, 29 August 1943 — Nr. 34—35

2 ex. (Of.)
Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Str. Şaguna 8 Sibiu

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Şase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 43

Biserica luptătoare

Biserica are prin excelenţă un caracter luptător. Ea nu trebue să fie nici o clipă satisfăcută cu ceea ce este, ea nu poate avea nici un moment de odihnă şi de statică împăcare cu ceeace s'a realizat în ordinea spirituală a vieţii. Desigur Biserica este şi conservatoare, în sensul că are o normă neschimbată după care se orientează, un ideal neschimbător, bine fixat într'o doctrină, de care vrea să apropie lumea. Dar întrucât idealul acesta e culmea supremă care niciodată nu e deplin atinsă, ci constitue un permanent magnet pentru silinţele spirituale omeneşti, Biserica e într'o luptă necurmată de transformare, de înălţare, de perfecţionare a omului şi a relaţiilor sociale dintre oameni.

Propriu zis reprezentanţii Bisericii văd în mare totdeauna idealul care trebue să îndemne pe oameni, dar contururile lui se limpezesc şi se clarifică tot mai mult pe măsura experienţelor ce le face societatea omenească, încât ei învaţă nu numai din Revelaţie, ci şi din istoria şi din sbuciumul omenesc, căile şi ţintele spre cari au să îndrume pe oameni.

Astfel stând lucrurile greşesc atât cei ce stând în tabăra adversă afirmă că Biserica şi în general creştinismul sau orice religie sunt expresii ale unei anumite forme depăşite a societăţii omeneşti, a capitalismului, sau a democraţiei, în orice caz a unor stări de inegalitate materială între oameni, cât şi cei ce, închipuindu-şi că reprezintă creştinismul, susţin că el nu are nimic cu frământările pe cari o epocă sau alta le scoate la iveală, ci trebue să stea nepăsător la o parte chiar dacă cercul celor ce s'ar mai interesa de prezenţa lui s'ar micşora cât de îngrijorător.

In faţa acestor mentalităţi la fel de primejdioase, trebue să reamintim adevărul elementar că Biserica este pe de o parte conservatoare, pe de alta luptătoare şi că e necesar să medităm mai stăruitor asupra sensului acestor noţiuni şi asupra modului cum se pot ele sintetiza.

Biserică luptătoare nu înseamnă numai o strădanie practică şi particulară a diferiţilor preoţi în mijlocul păstorilor lor, ci şi silinţa teoretică a Bisericii ca întreg de-a crea condiţiile şi premisele ideologice şi de atmosferă pentru o înţelegere între ea şi lumea actuală cu problemele şi cu mentalitatea ei.

Biserica luptătoare trebue să fie prezentă în toate sectoarele unde frontul ei este în suferinţă, înlăturând cauzele, creind condiţiile favorabile de succes. Şi e vorba de un front spiritual, de o luptă purtată cu puterile morale şi intelectuale ale sufletului, în cari adversarul nu trebue ucis, ci convins, câştigat.

Biserica are datoria să scuture cu putere caleidoscopul înţepenit al lumii ei spirituale şi ideologice, ca să scoată la iveală din nesecatele ei virtualităţi aspectele şi lozincele cuceritoare pentru lumea de azi, înfăţişerile cari corăspund necesităţilor de azi ale omenirii.

La Apus şi la Răsărit neamuri întregi îşi întorc faţa dela creştinism, stăpânite de ideea că acesta nu le mai poate fi de nici un folos, ba le este chiar o piedecă pentru rezolvarea marilor probleme de viaţă.

Noi nu ne putem arăta nepăsători faţă de un asemenea fenomen, ci dacă trebue scoţând apă din piatră, să împrospătăm faţa creştinismului, ca trăire a noastră, ca râvnă, ca doctrină superioară şi atotcorăspunzătoare cu problemele timpurilor noua.

Creştinismul cuprinde în infinitul său divin răspunsul cel mai satisfăcător la toate frământările şi trebuinţele omeneşti. El trebue să poată corăspundă şi cu necesităţile de azi. Ei bine trebue să o arătăm aceasta. Comoara creştină trebue făcută să strălucească orbitor în lumina actualităţii. Trebue să recucerim timpul actual. Nu prin agresivitatea frazelor, sau a cine ştie cărui partid politic, ca instrument lumesc, ci prin flacăra duhului ce se consumă în iubire, în muncă, în abnegaţie.

D. STĂNILOAE

Alexandru S. Sturza, un chip măreţ de suflet românesc ortodox

In ziarul *Basarabia* din 5 August 1943, am cetit cu mare plăcere art. dlui *Andrei Năstase* despre Alexandru S. Sturza. El ne arată ce chip luminat s'a putut ridica într'un vlăstaral neamului nostru, care a strălucit, cu vrednicie oriunde împrejurările l-au adus să trăiască.

Deşi român de baştină, vărul domnitorului Mihail Sturza al Moldovei, el nu şi-a putut desfăşura munca şi înalta sa pricepere între moldoveni în ţara sa, ci între Ruşi. Rămas în Basarabia, care dela 1812 nu mai făcea parte din trupul Moldovei, el n'a încetat a se dovedi bărbat râvnitor de propăşire pentru lumea unde se afla. Aşa ni-l arată dl Andrei Năstase.

Eu îl ştiam cine a fost şi ce a fost. De aceea îndată ce am avut chipul să lucrez o bucată de vreme în Odesa (1942-43), m'am şi dus să văd biserica întemelată de el şi aşezământul surorilor de caritate, pe care inima lui caldă l-a îndemnat să-l înfiinţeze. Am găsit uliţa care poartă numele său şi nu odată am arătat în lumea Ruşilor ce podoabă de om a fost Alexandru Sturza în sânul neamului lor.

Inaintea studenţilor Odesei, cărora. după cererea rectorului, Profesorul Ceasovnicov, le făceam cursuri de învăţătură creştinească, am arătat că rânduiala vieţii creştineşti aduce bunăvoire între oameni, că aşa se cuvine să fie. Ca atare, între Ruşi şi Români s'au desfăşurat simţiri şi lucrări creştineşti, nu sălbătăcii ca acele stârnite proaspăt de barbaria bolşevică. Astfel, boierul moldovan Alexandru Sturza, dacă a trebuit să-şi ducă viaţa sa în Odesa, a lucrat cu mare tragere de inimă, ajutându-se cu oamenii de bine ai oraşului, pentru a da locuitorilor propăşire omenească şi creştinească.

Laturea aceasta a lucrului său în Odesa o arată foarte frumos dl Andrei Năstase în art. său. De aceea Alexandru Sturza se cuvine să fie cât mai cunoscut şi mai preţuit în lumea noastră românească şi creştinească. Pe temeiul acesta, tot anul acesta, eu am ţinut o conferenţă la Fundaţiunea Dalles din Bucureşti, din partea facultăţii noastre de teologie, despre Românii care a lucrat cu spor pe ogorul creştinătăţii. In mare parte, am vorbit despre Alexandru Sturza. In adevăr, el este un chip care tot trebue scos la iveală, fiindcă se ştie încă prea puţin despre el. O scriere franţuzească a ieşit de curând la iveală despre dânsul, care însă se găseşte foarte anevoios, pe când ea ar trebui să fie cât mai răspândită. Eu, cât am căutat-o, n'am găsit-o.

Din partea mea, eu am scos la lumină mai mult laturea creştinească din lucrul lui Alexandru Sturza, pe când dl Andrei Năstase a scos-o pe cea gospodărească. Trebuie să se ştie însă că trăsătura de temelie a lui Alexandru Sturza a fost cea creştinească. El a lucrat şi în alte laturi, fiindcă simţul său creştinesc îl îmboldea să fie cu iubire de oameni în toate privinţele. De aceea el se mişca şi pentru sporul sănătos al vieţii poporului unde trăia.

Dar simţirea creştinească a vieţii lui o vedem într'o mulţime de treburi. El a dat la lumină scrieri creştineşti şi a umblat să facă ştiut până departe scrisul creştinesc din ţinuturile lui.

Cine-l punea pe el să traducă din ruseşte în franţuzeşte predicile strălucite ale Arhiepiscopului Inochentie al Odesei? Numai dorul lui de a face cunoscute în străinătate scrierile de preţ ale bărbaţilor ortodoxiei. In adevăr, el era bărbat de un simţ viu mărturisit pentru Biserica noastră ortodoxă. Noi Românii, până să cunoaştem pe româneşte ce a cuvântat Arhiepiscopul Inochentie, am aflat despre vestitele sale predici din franţuzeşte. Era lucrarea lui Alexandru Sturza. Nu-l răbda inima ca atâta putere şi frumuseţă de cuvânt creştinesc să rămâie închisă numai în graiul necunoscut al Ruşilor. De acolo l-au aflat Românii şi au tradus pe româneşte ce au putut găsi pe franţuzeşte. Abea mult mai târziu Patriarhul Nicodim s'a apucat, în curgere de ani mulţi (de când era arhimandrit la Galaţi, iar apoi la Iaşi) a traduce volum după volum din lucrările Arhiepiscopului Inochentie. Cel dintâi însă Alexandru Sturza ni l-a făcut cunoscut.

Simţul lui creştinesc însă s'a sfătat în multe altele. A scris două volume de *Epistole Pastorale*, în care, cu întinsele sale cunoştinţe teologice, a arătat cum trebue să fie viaţa preotului. Aceasta este o însemnată scriere, despre ceeace noi numim în teologie *Studiul Pastoralei*.

Iată, aceasta a făcut-o un mirean ca Alexandru Sturza şi a fost tradusă pe româneşte de strămoşul meu, Arhiereul Filaret Scriban, pe atunci arhimandrit şi rector al seminariului „Veniamin" dela Socola lângă Iaşi. Ea a ieşit la lumină acum 100 de ani în Iaşi (1843).

Va să zică un boier de ai noştri s'a apucat de o lucrare de teologie pe care obişnuit numai preoţii şi teologii le lucrează. Aceasta dovedeşte încotro bătea inima sa şi ce simţiri adânci îl frământau.

Deşi trăitor în Rusia, el totuşi purta grijă românească şi creştinească de treburile din ţara lui de baştină, Moldova lui. Avea des schimb de scrisori cu vărul lui Mihail Sturza, domnul Moldovei, şi căuta să-l hotărască pentru buna îndeplinire a unor treburi bisericeşti dela noi. In această privinţă, el a ajutat mult pe strămoşul meu, Arhiereul Filaret. Amândoi duceau un întins schimb de scrisori. Arhiereul Filaret i se plângea de uneltirile, pe care le suferea împotriva lucrării lui dela cârmuirea seminariului. Alexandru Sturza scria vărului său la Iaşi pentru a sprijini pe rectorul Filaret şi a nu-l lasa pradă lupilor care mişunau pe atunci pe lângă mitropolitul dela Iaşi.

Scrisorile dintre Alexandru Sturza şi Arhiereul Filaret sunt toate traduse pe româneşte de Gheorghe Sămureanu.

Acele scrisori au fost tipărite pe româneşte în revista de *Istorie şi Arheologie* a lui Tocilescu. Sunt destul de multe şi din ele îţi poţi face o părere amănunţită despre gândirea lui Alexandru Sturza în treburile româneşti şi creştineşti.

De acolo vezi adânca lui iubire de neamul românesc, grija pe care o purta, pentruca orânduielile noastre să se desfăşoare sănătos, cum şi cunoaşterea amănunţită a lui despre tot ce trebue Bisericii.

Cu adevărat, acesta a fost teolog de frunte, fără şcoală de teologie. Acuma, când vorbim despre chipurile alese dintre noi care au lucrat în ţinuturile de peste Prut şi Nistru, lui i se cuvine o largă propoveduire, fiindcă a lucrat cu toată inima, pentruca tot ce priveşte viaţa creştinească de acolo să se desfăşoare cât mai sănătos şi mai trainic.

Alexandru Sturza este un chip care trebuieşte cât mai cunoscut. El face cinste neamului şi Bisericii ortodoxe îndeobşte ca fiu ales al ei.

De aceea noi ne-am bucurat cetind scrisul dlui Andrei Năstase şi am căutat să adăogăm şi cunoaşterea creştinească a lui, pentruca acest chip ales al neamului nostru să fie cunoscut şi preţuit cât mai din plin.

Arhim. SCRIBAN

Tăceţi! Un cuvânt poate distruge mii de vieţi.

Prof. univ. **MARIN ŞTEFĂNESCU:**

„Filosofia Creştină“

Cartea dlui Marin Ştefănescu, intitulată „Filosofia Creştină“, apărută nu de mult în editura „Universul“, ar putea să provoace unele nedumeriri, după părerea noastră, între altele, din cauza unor neînţelegeri de aprofundare a tezelor propuse de Dsa.

In articolul de faţă ne propunem să risipim, pe cât ne este cu putinţă, şi nedumeririle ivite într'o recenzie, dealtfel destul de preţuitoare în fond, apărută într'o revistă din Capitală.

Se poate ca însuşi faptul că mentalitatea actuală nu este aplecată către tezele de filosofie religioasă, după cum însuşi autorul remarcă, să facă la noi şi aiurea, ca subiectele de ordinul discutat, să pară neoriginale sau şi ieşite din timp. Să nu ne supărăm dacă observăm, cu oarecare amărăciune, că există şi o „modă“ filosofică. Moda este un fapt de pură empirie. Atrag atenţia, cu acest prilej, că dl Marin Ştefănescu autorul primei lucrări asupra „spiritului filosofiei româneşti“, nici nu este menţionat într'o recentă lucrare de Istoria filosofiei româneşti, deşi Domnia Sa, are în activitatea Dsale încă trei lucrări solide de filosofie, publicate la Alcan, în Paris. Iar în legătură cu felul cum se discută uneori pe marginea lucrărilor de filosofie, e cazul să amintesc de celebra discuţie şi mai ales de maniera ei occidentală, civilizată, dintre Leibniz şi John Locke. Imi răsare de asemenea în suflet curtoazia şi fineaţa cu care critică Lalande pe H. Spencer. Sunt fapte care ridică şi dau plenitudine spiritului, chiar atunci când el se verifică, se purifică de contradicţii, de neadevăruri specifice imperfectei naturi omeneşti.

Nu voesc să mă depărtez de titlul din fruntea articolului, mi-am permis însă să atrag atenţia asupra periculoasei pante pe care alunecă spiritul românesc în ceeace priveşte discuţiile de polemică. Pentru o cultură de început, este bine să se păstreze linia de sobrietate, lipsită de exagerări care deslănţue firesc instincte, nu sentimente nobile.

Este de remarcat faptul că disciplinile doresc autonomizarea şi specialisarea. Acest fapt însă este contrar tendinţei unificatoare a spiritului. El este mereu îmbucătăţit şi risipit. Specializarea extremă, autonomizarea voită, duce la separatism. Acolo nu se mai pot adăuga valori noi, spiritul critic este un spirit mort. Catehismul pozitivist nu permitea imixtiunea spiritului metafizic în concernul ştiinţelor. în secolul trecut, unii credeau în „Viitorul Ştiinţei“, alţii în „Fallmentul Ştiinţei“. Aceste atitudini contradictorii nu serveau cauzei spiritului, puternicei sale tendinţe spre unitate, spre valoarea valorilor, care este binele.

Să ne gândim la covârşitoarea sinteză Meyersoniană care demonstrează ontologismul ştiinţei faţă de îngustimea catehismului cunoscut. Acest cauzalism ontologic a lui Meyerson încoronează începutul de reacţie contra lui Comte, făcut de Fouillée, Ravaisson, H. Poincaré, Lachelier, Boutroux. Să mai observăm tendinţele fizicei concepute de Perren şi Guilleminot, şi vom conclude că spiritul are o singură şi valabilă stringenţă de căutare, de regăsire de sine pentru perfecţiune. Dacă Meyerson se străduieşte să împace ştiinţa pozitivă cu filosofia, în cartea dlui Prof. Marin Ştefănescu vom găsi o încercare de a împăca, dincolo de o conciliere factice, de a explica rădăcinile profunde care leagă ramurile aceluiaşi spirit diversificat şi înstrăinat dela matca lui originară. Dsa pornind dela cauzalismul teologic, adică dela credinţa unui Dumnezeu, absolut perfect, aşa cum încercase şi Descartes, Leibniz, Malebranche, Spinoza, însă urmând cu o logică riguroasă de fier, ideia de perfecţiune şi consecinţele acestei perfecţiuni în timp şi în afară de timp, se sileşte, ajutat de un vast material empirico raţional, să arate contribuţia religiei la înţelegerea filosofiei.

Conflictul dintre filosofie şi religie este mai acut, mai exclusivist decât acela dintre metafizică şi ştiinţă. Amândouă aceste discipline se sforţează să găsească începuturile şi cauzele ultime ale lucrurilor, ajutate filosofia de experienţă şi raţiune, religia de credinţă. Au fost epoci, când religia şi filosofia au convenit să meargă alături, în completă neutralitate sau nebeligeranţă. Poate însă sufletul omenesc să se scindeze ca, atunci când face filosofie, să excludă complet credinţa sau când se roagă să facă tabula rassa cu raţiunea? Este credinţa numai sentiment? Sau este şi experienţă, cum crede W. James şi chiar Leibniz şi mai mult, în limitele raţiunii, cum concepe Kant?

Intre religie şi filosofie, eforturi de cunoaştere ale aceluiaşi spirit, s'au încercat şi concilieri. Descartes, Kant, Schleiermacher, Boutroux etc. au arătat posibilitatea de împăcare, de conveţuire fără impilări. O conciliere are însă ceva factice în ea. Ea urmăreşte mai ales o consecvenţă de ordin logic, o împăcare pur intelectuală, nu o explicare în profunzime de ce este ceva într'un fel sau altul. Am vorbit la începutul articolului despre nedumeriri ce s'ar ivi în legătură cu lucrarea dlui Prof. Marin Ştefănescu. Aceste nedumeriri dispar atunci când pătrunzând în inima gândirii Dsale, ne-o explicăm cu sinceritate, chiar atunci când ne împiedecăm de rigurozismul ştiinţific.

Cred că este bine însă pentru însăşi întărirea afirmaţiilor noastre să analizăm sumar opera DSale, pentru ca să avem imaginea necesară a ei înainte de a trece la unele consideraţii.

Autorul mărturiseşte dela început cum a căutat adevărul în experienţă, în viaţă, artă, ştiinţă, filosofie şi cum s'a luminat asupra lui cu ajutorul religiei creştine. Cartea cuprinde trei mari capitole, sau părţi între introducere şi concluzie 1) Ce este filosofia fără studiul creştinismului; 2) Religia creştină; 3) Ce este filosofia, cum ne apare ea, după studiul creştinismului.

Se susţine de către unii că, printre diferitele cunoştinţe pe cari le avem, filosofia este aceea care ne conduce să pătrundem în taina vieţii. In ce consistă filosofia? Dacă n'am făcut încă un studiu mai stăruitor pentru a cunoaşte religia creştină în justul ei înţeles, observă dl Marin Ştefănescu, aflăm felurite răspunsuri la întrebarea: ce este filosofia, răspunsuri care se exclud în general între ele, fără să avem o explicaţie îndeajuns de mulţumitoare a acestei stări de lucruri. In capitolul I autorul examinează cu adâncă pătrundere diferitele doctrine în care se constata diversitatea concepţiilor despre filosofie, fără însă ca această diversitate să-i procure o explicaţie mai mulţumitoare. Autorul examinează cunoştinţele din domeniile artei, ştiinţei şi filosofiei pentruca să-şi dea seama în ce consistă exact credinţa faţă de diversitatea de interpretare a diferitelor sisteme şi în acelaş timp, invers, acestea în perspectiva Sf. Scripturi. In ce consistă religia creştină? Obiectul la această întrebare îl constitue capitolul 2 al lucrării. Ajutat pe de oparte de o excepţională cunoaştere a doctrinelor filosofice, pe de altă parte de o profundă credinţă creştină şi de cunoaşterea Sf. Scripturi, autorul ajunge la următoarea interpretare: religia creştină, propovăduirea lui Iisus Hristos, este Evanghelia, Noul Testament, învăţătura credinţei în Dumnezeu unul singur, binele suprem, absolut perfect, creatorul tuturor fiinţelor. Este logosul coborât în lume în orice făptură, întrupat în om, este doctrina învierii din morţi, a transfigurării prin unirea, reunirea noastră cu Dumnezeu. Cine are credinţa, cunoaşte dragostea lui Hristos care întrece orice cunoştinţă. Dumnezeu ne-a făcut spirite, cu scopul să fim una cu El, fără să ne pierdem propria noastră fiinţă, ci desăvârşind-o să realizăm neîncetat binele, colaborând cu toţi ceilalţi.

Creştinismul explică, nu exclude diferitele doctrine şi se explică el însuşi prin ele, prin colaborarea tuturor.

Aceasta este, observă dl profesor M. St., una din concepţiile privitoare la înţelesul religiei creştine. Dacă pătrundem sensul cuvântului credinţă, ne convingem că învăţătura creştină, în forma în care am înţeles-o, este legitimă.

Pentru a şti acum ce este filosofia, trebue s'o cercetăm în elementele ei proprii, dar şi la lumina Evangheliei.

Ce este deci filosofia, cum ne apare ea, după ce am studiat şi cunoaştem religia creştină? Intrăm în capitolul III al lucrării. Filosofia, după ce am studiat creştinismul, se defineşte în mai multe feluri decât înainte. Dar vedem că acum ea nu mai trebue să fie exclusivistă în sensul dinainte. Ea trebue să fie cât mai distinctă de orice doctrină şi cât mai una cu toate, pentru a realiza perfecţiunea, adică ea trebue să fie tot mai mult în spiritul Evangheliei o filosofie creştină. Ar fi să dăm o extindere prea mare spre a arăta aici toată contribuţia pe care o aduce dl prof. M. St. în înţelegerea creştinismului, a filosofiei, în explicaţia lumii. O serie întreagă de probleme îşi găsesc explicarea şi deslegarea aci — problema naţionalismului, a valorilor, fiinţei, binelui, răului, libertăţii, destinului, etc. Pentruca să înţelegem însă mai adecvat concepţia dsale filosofică, este bine să-i precizăm poziţia în istoria gândirii şi prin această perspectivă să judecăm cu obiectivitate valoarea luminilor ce le răsfrânge asupra unor probleme ce par unora ori antinomice spiritului, ori exclusiviste prin natura lor aparent proprie.

Vorbeam despre încercările lui Meyerson şi constatările făcute de el cu privire la conceptul de ştiinţă. Ştiinţa are un caracter ontologic, ea nu se poate dispensa de o realitate exterioară, ea nu se limitează la raportul, ci caută să ajungă la esenţa lucrurilor. Ştiinţa tinde să depăşască constatarea fenomenelor pentru a ajunge la explicarea lor prin stabilirea unui aspect logic de identificare a consecventelor cu antecedentele, de reducere a diversului la identic. Concepţia pozitivistă avea drept cuvântul de ordine „abţinerea dela orice metafizică“; ştiinţa după Meyerson este însă ontologică. Meyerson găseşte legitim acest cauzalism ontologic al ştiinţei.

Dl prof. M. St. se străduieşte şi afirmă cu tărie existenţa cauzalismului teologic generator şi explicator al tuturor lucrurilor din univers. Efortul de identificare de a reduce pe „celalalt“ la „Acelaş“ preconizat de Meyerson, îşi găseşte o explicaţie de ordin suprasensibil-divin în concepţia dlui M. St. Fiecare filosofie se întrebă ce este lumea, de unde vine şi ce valoare, ce scop are. Unii pornesc dela lumea empiric constatată, alţii dela ceeace trebuia să fie această lume. Referindu-ne la problemele puse de dl M. St. în lucrările Dsale, ne oprim puţin la tendinţa exprimată în două mari sisteme: Spencer şi Lalande. Pentru primul omenirea porneşte dela unitate, omogen către diversitate, heterogen al doilea demonstrează teza inversă, că lumea porneşte dela heterogen către omogen. Meyerson încearcă sinteza amintită ca discipol al lui Lalande, în maniera identificării asimilării spiritelor ca scop al universului. Dar dece spiritul este diversificat? Dece se diversifică, dece unii au un destin, alţii altul? Aci filosofia dlui M. St. aduce un răspuns. După Dsa, lumea este diversitatea imperfectă care tinde la unitatea perfectă, la Dumnezeu.

Una dintre problemele pe care Dsa le explică în lumina filosofiei creştine, a Dumnezeului absolut perfect şi ţinând cu rigurozitate seama de consecinţele provenite din această concepţie, este problema răului.

Ne răsună în urechi strigătul trist al Eclesiastului, care constata zădărnicia lucrurilor, ne amintim de sfătuitorul morţii Hegesias, de Schopenhauer, sau de propovăduitorul sinuciderii universale, care este Eduard von Hartmann. Cine citeşte „Derniers entretiens“ ale lui Renouvier îşi dă seama de penibila şi aproape neînţeleasa problemă a răului, atât de turburătoare şi nimicitoare pentru progresul spiritului bun.

Boethius în „De consolatione Philosophiae“ se întreabă de unde este răul dacă Dumnezeu este bun, sau dacă nu este Dumnezeu, de unde binele? Această problemă analoagă poate cu faimoasa şi nerezolvata problemă geometrică a „quadraturii cercului“ a ţintuit minţile şi a ridicat glasuri pline de durere contra Providenţei.

Ce este răul, odată ce nu ne putem mulţumi cu neprecisa caracterizare „lipsa de bine“. De unde provine el dacă Dumnezeu este perfect, se întreabă dl prof. M. St. Să pornim însă cu Dsa chiar dela originea fiinţelor, dela creaţia lor, dela gestul primitiv făcut de ele în faţa Creatorului. Dumnezeu a creiat lumea fiind perfect, el, tinde să realizeze neîncetat perfecţiunea. El a creiat în mod perfect, el a creiat lumea conform legii meritului. El a creiat fiinţe egale, o infinitate de fiinţe fiind şi el infinit. Aceste fiinţe sunt egale şi la egală distanţă între imperfecţiune şi perfecţiune.

Sufletul este între materie şi spirit, în drum spre spiritualizare, perfecţionare, să devie una cu el. Le-a dat un scop şi deci libertatea să-şi atingă scopul. El a dat omului destinaţia de a merge pe calea cea bună a spiritualizării, nu a degradării: „vei fi una cu mine“.

Dar dacă Dumnezeu a făcut lumea bună, de ce n'a dus-o pe calea binelui? Dacă ar fi dus-o cu forţa pe calea binelui, ar fi făcut maşini, ar fi fost arbitrar. El însă a aplicat legea meritului. Dar Dacă există Dumnezeu şi dacă Dumnezeu este fiinţa perfectă, dacă el este bunătatea supremă, atunci de unde vine răul şi de ce Dumnezeu nu a suprimat răul şi a lăsat sufletele să păcătuiască?

Dumnezeu fiind perfect gândeşte, evident, totul. Cum ar putea să existe lucruri neştiute de Dumnezeu? Fiind perfect, bunătatea supremă, Dumnezeu creiază toate fiinţele imperfecte, pentruca ele să se perfecţioneze, pentruca să treacă toate dela posibilitate la realitate, pentruca să facă una cu Dumnezeu. Fiind perfect şi deci o bunătate de o supremă înţelepciune şi nu o bunătate sinonimă cu slăbiciunea, Dumnezeu creiază lumea după legea meritului. Fiecare va fi în lume ceeace a meritat prin buna sau reaua întrebuinţare pe care a dat-o libertăţii.

Iată pentru ce Dumnezeu a dat fiinţă şi răului. Dar pentruca el să se perfecţioneze, pentruca el să devie bun şi cu toate acestea după meritul său, după efortul său spre bine, după întrebuinţarea bună sau rea a libertăţii.

Răul a abuzat de libertatea sa, a persistat în sine însuşi, în rău. El este fiinţa despre care avem proba că acţionează în vederea imperfecţiunii altora. El este libertatea deviată, diferenţa absolută faţă de bine. Spiritul bun, sfânt, gândeşte de asemenea ceeace se numeşte materia, sensibilul, fiinţa contigentă. Sufletul este plasat între spiritul sfânt şi spiritul rău, în faţa materiei. El se ridică spre spiritul sfânt, sau coboară spre spiritul rău pe scara fiinţei după interpretarea pe care o dă raportului dintre spiritul rău şi spiritul bun şi mai cu seamă după explicaţia pe care o face în actele sale după meritul său. Autorul universului este deci cauza a tot ceeace există: Totul prin el a fost făcut şi fără el nimic nu s'a putut din ceeace a fost făcut (Sf. Ioan).

Incât dă fiinţă chiar răului însă în vederea binelui. Răul nu există în sine şi pentru sine, dar există prin Dumnezeu în vederea binelui. El apare prin ştirea şi voinţa divină. Răul apare ca un fruct al omului însă cu înţelepciunea divină, fruct care să rodească binele. A admite că răul provine numai din cauza imperfecţiunii omului, înseamnă să admitem că există ceva în afară ştiinţei şi puterei divine. Dumnezeu în acest sens nu este cauza răului, dar îl permite. Este desigur greu de admis că Dumnezeu să fie autorul răului, însă dacă voim să fim în concordanţă cu logica perfecţiunii divine, cu lipsa de contradicţie a perfecţiunii divine, nu putem conclude decât că însuşi Dumnezeu permite răul, însă în vederea binelui. Cum spune Blondel o reintegrare a formelor inferioare ale realităţii este uşor de înţeles în viaţa eternă". [L'etre et les Etres-Alc. Paris p. 489]. Tot el arată cât de periculos este să numim răul nu mai puţin bine „căci poate să ia caracterul de privaţiune a absolutului însuşi, în măsura în care fiinţa relativă şi finită are teribilă putere de a se lua scop în sine şi a se refuza bunătăţii care o cheamă". [Op. cit. 488] De sigur problema răului nu-şi va găsi o explicaţie accesibilă spiritului şi împăciuitoare, atâta vreme cât punem accentul numai pe om ca singur şi responsabil autor al răului. Noi nu sacrificăm nici bunătatea, nici ştiinţa, nici voinţa divină şi nici puterea, atunci când admitem pe Dumnezeu creator al răului cu scopul de-a se face bun.

Aceasta ar fi una din problemele studiate în cartea Filosofia Creştină alături de altele.

Dacă este cazul să trecem la consideraţii critice faţă de lucrarea examinată, făcând abstracţie de uriaşul val de generoasă căldură şi nobil idealism pe care-l emană cartea şi sufletul dlui Marin Ştefănescu, rolul nostru va fi scurt. Obiectiv privite lucrurile, stringent chiar, concluziile sale, contrare celor ale lui Brehier, apropiate de vederile lui Gilson, sunt plauzibile. Luând drept premiză tendinţa omului către perfecţiune şi drept concluzie trebuinţa imperioasă a fiinţei să fie desăvârşită, lucrarea dsale nu poate fi cu nimic mai jos preţuită decât încercările lui Berdiaeff sau Iacob Boehme, sau ale tuturor acelora, care cred că elementul religios poate să aibă o fereastră deschisă către lumina absolutului. Dsa fiind un cunoscător profund al istoriei filosofiei, al ştiinţei în genere şi al creştinismului, cred că este poate printre puţinii, care la noi abordează probleme de natură să satisfacă spiritul. Aceasta o spunem contra acelora care se împedecă în nedumeriri faţă de omul care parcă ţine în mâna dreaptă Sfânta Evanghelie, iar în stânga ştiinţa şi înţelepciunea vremii.

DIMITRIE MATEIAŞI
asistent universitar

Nota redacţiei: Am publicat această recenzie preţuind strădania dlui prof. Marin Ştefănescu de-a sluji prin gândirea Dsale ideea creştină. Desigur însă că faţă de unele teze particulare, cari par a se cuprinde în sistemul Dsale, cum este eternitatea creaţiunii şi originea divină a răului, suntem obligaţi de învăţătura creştină să facem cuvenitele rezerve. Afară de cazul când autorul le dă o interpretare creştină.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă în 29 August 1943, Tăierea capului sf. Ioan Botezătorul, **servesc: Prot. Mihail Neagu, cons. Dr. Spiridon Cândea şi Gheorghe Secaş; diaconii: Anatolie Scurtu şi Simion Macarie.** *Predică: Prot. Mih. Neagu.* **La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *preotul Dr. Corneliu Sârbu* dela parohia Sibiu-Treistejari.**

Tăcere, unire şi muncă:
prin aceasta vom învinge.

Răspuns la un apel

In Nr. 30 al foii Lumina Satelor s'a făcut, de către Secretariatul Oastei Domnului din Sibiu, un călduros apel către părinţii sufleteşti de pretutindeni să stea în fruntea luptei ce se duce de către această mişcare împotriva păcatului. Apelul pomeneşte de anumite piedici pe care unii preoţi le-ar pune împotriva acestei „năvalnice porniri spre evanghelie şi spre o desăvârşită viaţă creştină".

Ne simţim obligaţi să dăm un răspuns punând problema deschis.

Plecăm dela o constatare reală: In inima unei bune părţi din preoţimea noastră se ascunde într'adevăr o rezervă pentru mişcarea religioasă a Oastei Domnului şi e îndreptăţit apelul când scrie: „Tocmai de unde s'ar aştepta pornirea, de acolo pornesc uneori piedecile".. Intrebarea se pune: De ce? Şi-a pierdut preoţimea conştiinţa datoriei în aşa fel ca să se opună propovăduirii evangheliei Domnului? Un astfel de preot care conştient şi intenţionat să se pună răspândirii binelui şi a împărăţiei lui Dumnezeu printre păstoriţii săi, nu cunoaştem.

Iar dacă totuş între preot şi oaste există pe câte un loc vreo răceală mai tăcută sau mai pronunţată, eu aş datora-o următoarelor cauze:

1. Se poate ca unii preoţi să fie împotriva acestei mişcări deoarece nu vreau să fie depăşiţi nici în viaţa lor morală şi nici în cea intelectuală de către înşişi credincioşii lor.

Greşită judecată! De-ai rămâne frate cel din urmă cu mântuirea, bucură-te că cel puţin acela care îi preoţeşti tu, păşesc spre mântuire, — Domnul în bucuria lui cea mare te va ierta şi pe tine. Bucură-te de dorul şi setea aşezătoare a credincioşilor după evanghelia Domnului — Ţine te şi tu de ei! Ambiţionează-te! Încăpăţinarea se zice că e rea, pe drumul mântuirii e însă bună, deci încăpăţinează-te!

2. Uneori ostaşul Domnului cerca reuşit să se înscrie în această mişcare, a reuşit să se lase de sudalmă sau de beţie, crede că acum are dreptul ca la toate ocaziile să ponegrească pe preotul său. să-l batjocorească, să-l defaime, să-l judece că nu trăieşte, hai să zicem viaţa curată, pe care o trăieşte. Să nu crezi tu ostaş al Domnului că în felul acesta îi slujeşti spre îndreptare. Şi apoi nu uita că „în ceeace judeci pe altul te osândeşti pe tine însuţi, pentrucă aceleaşi lucruri faci şi tu cel care judeci... şi oare socoteşti tu omule cel care judeci pe cel ce face unele ca acestea şi faci tu însuţi aceleaşi lucruri, că vei scăpa de judecata lui Dumnezeu. (Rom. 2, 1—3). Cred că mai de folos ai fi preotului tău, apropiindu-te de el, iubindu-l, rugându-te pentru el, sfătuindu-te cu el. Dacă-l judeci, îl ataci şi-l sileşti să se apere, tu îl acuzi că e păcătos, el te acuză că eşti făţarnic, de partea cui e adevărul? Poate că a niciunuia, dar realitatea este că cei doi se ciocnesc, tu-ţi cauţi tovarăşi, dar îşi caută şi el. Tu-i găseşti poate printre cei aşa zişi buni, el atunci e silit să-i caute printre cei aşa „zişi răi", iată că acum se dujmănesc şi se vorbesc de rău grupurile.

3. Există apoi preoţi care sânt rezervaţi faţă de această mişcare şi din aceste motive; în setea cea mare a lor de-a cunoaşte unii ostaşi văzându-se în stăpânirea cărţii sfinte, cu drept de vorbă în adunări, ascultaţi cu suspinuri, rând pe rând au pierdut respectul faţă de mama ce i-a alăptat atâta vreme: biserica cea sfântă, — din fii ascultători s'au făcut învăţători.

In piedicele, pe care se străduesc să le ţină cât mai mulţi, nu-i mai interesează să apere prestigiul bisericii care a dat atâţia mucenici până le-a pus Scriptura în mână. In adunări îl preţuesc mult pe acela care ştie cita mai mult din biblie, şi dacă un sectar s'ar afla între ei meşter în cuvântul potrivit cu dogmatica sectară, îl stimează şi apreciază mai mult decât pe o sută de inşi, care trăiesc în vreun păcat oarecare.

Toate acestea s'au petrecut sub ochii noştri, care preot nu le-a văzut şi nu le-a auzit? Atunci e explicabil de ce preotul a rămas rezervat şi uneori nemai putând suferi cele ce se întâmplă să fie chiar potrivnic. Dacă el s'a convins că în astfel de adunări nu se mai combate păcatul, ci învăţătura biseticii, că nu se mai urmăreşte „viaţa cea curată", ci îmbogăţirea în citate luate din Scripturi, atunci era natural să nu mai vadă cu ochi buni această „biserică vie", ce în realitate nu mai păstrase nimic din caracteristica ortodoxiei, ci era una din ficele denaturate ale protestantismului naţionalist.

Preotul este conştient de jurământul depus pe învăţătura bisericii ortodoxe şi de harul ce-i este dat prin punerea mânilor preoţiei şi nu poate fi nepăsător cu el (I Tim. 4, 14). Dacă mai adăugăm aci şi trista experienţă că un procent urcat din elementele recrutate de sectari, au trecut prin filiera oastei, atunci cu atât mai vârtos se înţelege de ce preotul a fost nevoit să tacă şi să rămână rezervat.

„E vina preoţilor că sunt sectarii", le place unora să strige. In unele cazuri şi în mare parte e adevărată această acuză, dar în şi mai multe în şi mai mare parte nu e deloc întemeiată, căci tot aşa de bine, prin asemănare, s'ar putea spune că sunt vinovaţi Sfinţii Părinţi ai veac. IV sau V de rătăcirea lui Arie sau a lui Nestorie sau de ale altora, sau s'ar putea spune că e vinovat chiar şi Mântuitorul de trădarea lui Iuda, căruia i-a fost şef. Prin urmare să nu cadă toată vina numai pe capul preoţilor că atunci sectarii nici nu vor mai fi chemaţi la judecată în faţa Domnului ca unii ce nu poartă nici o răspundere.

Să fim deci înţeleşi. Una din caracteristicile bisericii noastre ortodoxe este ascultarea. „Vino după mine" a zis Domnul lui Filip (Ioan 1. 43) sau: „Celce vă ascultă pe voi, pe mine mă ascultă". Daţi ascultare preoţilor bisericii, nu persoanei lor ci învăţăturei bisericii căreia ei slujesc. Biserica noastră se întemeiază pe credinţă şi nu pe raţiune. Niciodată mintea nu va putea pricepe cum de Dumnezeu s'a făcut om şi a trecut prin pântecele Preacuratei şi fără ca să-l veteme. Dar nici alte adevăruri mintea noastră mărginită nu va fi în stare să înţeleagă. Adevărurile ne sunt date pentru a fi crezute. Ceeace preoţii din faţa bisericii ne spun este învăţătura ei şi trebue să o credem şi nu să o răstălmăcim. O biserică clădită pe anarhie, adecă pe oameni care cred cum îi taie capul pe fiecare (II Petru 1, 20), e ca şi casa zidită pe nisip.

Misiunea Oastei tocmai aceasta este, de-a crea fii ascultători ai bisericii, de-a arăta tuturor sectarilor că se poate trăi creştineşte şi fără a te împiedeca de cruci, icoane, taine şi în fine că poţi avea viaţă curată şi în sânul bisericii ortodoxe, că poţi urma pe Domnul nostru Iisus Hristos ascultând de ierarhia conducătoare a bisericii.

Există în fine categoria de preoţi cari iubesc nespus de mult sfânta luptă şi mişcare a Oastei, o iubesc pentrucă au fraţi ostaşi ce până la jertfă îşi iubesc biserica îşi ascultă preotul şi în duh de smerenie clădesc mereu edificiul împărăţiei lui Dumnezeu.

Preoţi şi ostaşi, ofiţeri şi trupă, dela aceştia să luăm lecţii. Răspunderea în faţa Domnului o avem şi unii şi alţii. Să căutăm a-I face Lui bucuria unităţii noastre. Diavolii vor fugi, ura în vânt se va împrăştia, rătăcirile vor dispărea, păcatele cu fapte bune vor fi înlocuite, dar toate acestea numai dacă le vom pune în faţa focului dragostei, smereniei şi ascultării noastre.

Pr. ION SĂBĂU

Citiţi, sprijiniţi şi răspândiţi ziarul

Telegraful Român

Bibliografie

Preotul Nicolae M. Popescu: **Preoţi de mir adormiţi în Domnul.** Ed. inst. Biblic şi de Misiune al B. O. R. Buc. 1942. Pag. 224. Lei 120. —

Nu toate cărţile care se scriu au darul de a cuceri pe cetitor. Unele fac vâlvă prin noutatea subiectului. Ele menţin viu interesul atât numai cât reuşeşti să le străbaţi până la capăt conţinutul. Apoi, le aşezi în biblioteca care sporeşte şi nu le răsfoeşti mai niciodată. Sânt altele în schimb — şi numărul lor este simţitor de mic — pe care puţini le ispitesc, dar găsesc în ele comori ce răscolesc în mintea şi sufletul lor o sete crescândă. Acestea, spre deosebire da cele dintâi, nu te stăpânesc numai până le citeşti, ci interesul pentru problema desbătută te preocupă mai ales după aceea.

In şirul celui de al doilea fel se rânduieşte carte pe care o discută şi-o prezintă rândurile de faţă.

Autorul, e un ales preot şi priceput dascăl de teologie, profesor la Facultatea de teologie din Bucureşti şi membru al Academiei Române. E vestit între studenţi prin bunătate. Şi nu e străin de niciunul care se sileşte să-i priceapă râvnirea, dragostea pe care o pune, ca celor cari l-ascultă să le streeoare în suflet gustul de istorie.

Cu o limpezime de istoric consacrat, în expunere scurtă dar bogată în cuprins, ne pune în faţă cartea conţinătoare a nu mai puţin de 32 vieţi de preoţi. Sânt aleşi nu la întâmplare şi presăraţi cum sânt de-a-lungul şi de-a-latul ţării şi neamului.

Toţi sânt fii ai satelor. Născuţi şi crescuţi în mijlocul bucuriilor şi durerilor poporului, prin puţină sau mai multă ştiinţă de carte care au deprins-o, s'au dăruit tot poporului în sânul cărui s'au statornicit ca făclii răspânditoare a cuvântului îmbunat şi a vieţuirii pilduitoare în Hristos.

Cu drept cuvânt ei au fost şi sânt stâlpii satelor noastre. In jurul lor s'au ţesut rândurile generaţiilor. Ei au plămădit viaţa sufletească a poporului nostru, păstrându-i neatinsă zestrea unităţii în ropotul frământărilor veacurilor. Chiar de aceea „sat fără popă" nu se poate închipui.

Iată, prin numele preoţilor, cuprinsul cărţii: Viaţa sf. martir Montanus, presbiterul din Singidunum (304); Ioan Preutul, cel mai bătrân preot român (1050); Protopopul Petru din Ostrovul Haţegului (1360); Preotul Isidor Moldoveanul (1401); Pr. Iuga din Baia (1424); Diaconul Coresi (1561); Popa Stoica din Făreaş (1595); Popa Stanciul din Negraşi (1626); Diaconul Mihail din Târgovişte (1650); Protopopul Lupu Şandru din Borşa (1717); Popa Stoica Iacovici (1749); Preotul Andrei din Uideştii Bucovinei (1777); Pr. Manole din Târgovişte (1728); Popa Panait dela Cărămidarii de Sus (1821); Pr. Ioniţă Năpârcă (1822); Popa Ilie de Mânăstirea Butoiului (1836); Popa Dumitru din Dâmbovicioara (1868); Pr. Costandin dela Butoeşti (1870); Popa Iordache din Săveşti (1875); Popa Todică din valea Bistriţei (1887); Preotul Dimitrie Cherescu din Cernavodă (1890); Pr. Gheorghe Enescu din Zvoriştea (1898); Pr. Andrei Mădan din Basarabia (1903); Popa Nica dela Patruzeci de Cruci (1915); Pr. Vasile Damian (pictor) (1915); Pr. Stefan Ionescu-Cazacu (1918); Popa Nicolae din Căminească (1920); Pr. Rizea Dobrescu din Piteşti (1927); Pr. Gh. D. Şerban (1930); Pr. V. Constandinescu (1935); şi Preotul cel bătrân.

Pe lângă conţinutul bogat în informaţii istorice este demn de remarcat stilul cărţii. Intâlneşti peste tot cuvinte curat româneşti, smulse din frumuseţea arhaică a cazaniilor şi a felului de exprimare cronicăresc. Aceasta a doua calitate a cărţii, te face în deosebi să te adânceşti în conţinutul ei cu pasiunea de a-ţi integra înţelegerea şi trăirea în vremurile istorice pe care le evocă.

Nu lipsite de însemnătate sunt apoi notele anexate fiecărei vieţi de preot în parte, cari prin bogăţia conţinutului lor informativ arată cetitorului temeinicia celor spuse.

In vremurile prin care trecem, când peste tot se observă o regăsire a căii vieţii spirituale, — când în minţile multora încă mai stărue atitudinea potrivnică preoţimii, o asemenea carte e cât se poate de binevenită. Ea va reuşi să le arate păcatul de a fi nesocotit meritele istorice ale preoţimii, iar cucernicilor fraţi întru Domnul le va da îndemnul şi ştiinţa de a răsfoi înţelepţeşte trecutul parohiilor şi să scoată la lumină chipurile preoţilor din a căror viaţă să ia ei mai întâi pildă şi apoi să le prezinte altora. Aceasta spre binele bisericii noastre strămoşeşti şi a neamului românesc.

Pr. A. Marian

INFORMAŢIUNI

Distincţie meritată. P. S. Sa Episcopul Nicolae Colan, — constatând în recenta sa vizitaţie canonică făcută în Vicariatul de Alba-Iulia, că treburile bisericeşti ale vicariatului sânt conduse „cu o pilduitoare râvnă şi jertfelnicie", — a binevoit a cinsti pe P. C. protopop *Al. Baba*, vicar, cu dreptul de a purta Crucea de protopop stavrofor. Dorim distinsului vicar dela Alba-Iulia multă sănătate şi putere de muncă spre binele bisericii noastre ortodoxe şi întărirea neamului.

Moartea unui fost profesor universitar. Decanul şi profesorii de drept ai Universităţii „Regele Ferdinand I" din Cluj-Sibiu, anunţă cu profundă întristare încetarea din viaţă a venerabilului lor coleg *Dr. Casiu Maniu*, prof. onorar la facultatea de drept din Cluj-Sibiu, decedat în vârstă de 76 de ani în 21 August 1943. Ceremonia funebră s'a săvârşit în 23 August în holul Universităţii. Decedatul a desfăşurat, în cadrul său profesoral, o lucrare culturală şi naţională întru realizarea aspiraţiilor mari ale neamului românesc. Veşnică să-i fie amintirea!

Bolşevicii n'au încetat lupta împotriva Bisericii. Ziare din străinătate constată că bolşevicii n'au încetat lupta împotriva religiei. Susţinerile sovietice contrarii nu corespund realităţei. Bolşevicii au distrus toate bisericile care au fost reînfinţate după eliberarea de sub stăpânirea bolşevică, atunci când un ţinut a trecut din nou, în mod provizoriu, sub stăpânirea sovietică. De prisos să menţionăm că în regiunile reocupate de bolşevici orce viaţă religioasă a fost interzisă. Răstignirea preoţilor, din oraşul Rostov pe Don ne dovedeşte că metodele neumane ale bolşevicilor au rămas aceleaşi. In chestiunile religioase şi bisericeşti stăpânirea sovietică aplică principiul luptei necruţătoare împotriva credinţei, enunţate de Lenin, ale cărui metode teroriste au rămas la fel de barbare ca şi înainte.

CĂRŢI ŞI REVISTE

Viaţa religioasă în Transnistria, de Arhim. *Dr. Antim Nica*, vicarul misiunii bisericeşti pentru Transnistria, Chişinău, Imprim. statului, 1943; 76 pg. Lei 100.—. In provincia transnistriană se înfăptueşte astăzi o lucrare de refacere a altarelor şi a sufletelor pângărite de bolşeviem, cu urmări de mari nădejdi pentru viitor. Condus de aceste gândiri, păr. arhimandrit Nica, în 7 capitole ale publicaţiei prezente, scrie despre: Ierarhi moldoveni între Nistru şi Bug în sec. 17 şi 18, mitrop. Băuţescu al Transnistriei, prigoana sub sovietici; republica moldovenească şi episcopia dela Balta, desrobirea şi restaurarea credinţei etc.

Viaţa Ilustrată, revista lunară, ce apare cu binecuvântarea P. S. Sale Episcopului *Nicolae Colan*, conţine în numărul său mai nou, din August a. c., bogat material în proză şi versuri, semnat de: prof. L. G. Munteanu, redactorul revistei, V. Sămărineanu, E. Murăşanu, V. Şotropa, ş. a. Cronică literară, însemnări, clişee. Abonamentul pentru România 450 Lei.

Programul

serviciilor religioase la Sfânta biserică Catedrală din Sibiu pe luna Septemvrie 1943

1. In fiecare zi dimineaţa la ora 6½ Utrenie şi în continuare *Sfânta Liturghie*. In fiecare seară la ora 6 Vecernie. Vineri seara după Vecernie „*Acatistul Maicii Domnului*".
2. *In Dumineci şi Sărbători* dimineaţa la ora 8½ Utrenia, iar la *ora 9½ Sfânta Liturghie*. La liturghie cântă „Corul catedralei", sub conducerea profesorului Gheorghe Şoima.
3. *Duminecă în 5 Septemvrie 1943*, servesc: Prot. consilier Ieronim Grovu, prot. Mihail Neagu şi cons. Gheorghe Secaş; diaconii: Ioan Circov şi Simion Macarie. *Predică: cons. Gheorghe Secaş.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4. *Pr. Nicodim Belea*, duhovnicul Academiei Teologice.
4. *Miercuri în 8 Septemvrie 1943, Naşterea Maicii Domnului*, servesc: Prot. Mihail Neagu, duhovnicul Nicodim Belea şi dir. Dumitru Călugăr; diaconii: Anatolie Scurtu şi cons. Alexandru Popa. *Predică Duhovnicul Nicodim Belea.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4 *Prot. Mihail Neagu.*
5. *Duminecă în 12 Septemvrie 1943*, servesc: Prot. Mihail Neagu, prof. Zosim Oancea şi Pr. Const. Criştiu; diaconii: Ioan Circov şi Simion Macarie. *Predică: prof. Zosim Oancea.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4 *preot Dr. Ioan Chioariu* dela parohia Sibiu-Inf.
6. *Marţi în 14 Septemvrie 1943, Înălţarea Sf. Cruci* servesc: prot. cons. stavrofor Emilian Cioran, Ieronim Grovu, Dr. Spiridon Cândea, prot. Mih. Neagu, şi preotul Ştefan Morariu; diaconii: cons. Alexandru Popa şi Anatolie Scurtu. Predică: *prot. Mihail Neagu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4, *pr. Ioan Albu* dela parohia Sibiu-Iosefin.
7. *Duminecă la 19 Septemvrie 1943*, servesc: Protop. Mihail Neagu, prof. Aurel Nanu şi Dr. Nicolae Terchilă; diaconii: Ioan Circov şi Simion Macarie. *Predică: prof. Aurel Nanu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4 *preotul Nicolae Constantin* dela parohia Sibiu-Lazaret.
8. *Duminecă la 26 Septemvrie 1943*, servesc: I. P. Cuv. Arhimandrit Teodor Scorobeţ, cons. stavr. Dr. Andrei Gâlea şi prot. Mihail Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu şi Simion Macarie. *Predică: I. P. C. Arhim. Teodor Scorobeţ, vicarul arhiepiscopiei.* După masă la ora 4 predică la Oastea Domnului *pr. Dr. Corneliu Sârbu*, dela parohia Sibiu-Treistejari.

Nr. 578—934 (53) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de diacon la biserica Sf. Nicolae din **Braşov-Schei,** se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat;
2. Locuinţă în natură, sau bani de cvartir;
3. Remuneraţie ca bibliotecar şi ajutor de secretar la parohie.

Cererile de concurs, însoţite de toate actele necesare, inclusive examen de calificaţiune preoţească cu nota foarte bine şi de încuviinţarea de candidare dela I. P. S. Mitropolit Nicolae, se vor înainta în termen oficiului protopopesc Braşov.

Concurenţii se vor prezenta cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc într'o zi de Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a face cunoştinţă cu poporul.

Braşov, la 30 Iulie 1943.

Dr. N. Stinghe Preşedinte — **Vasile Iordache** secr. contabil

Anunţ

In ce priveşte acordarea Licenţei absolvenţilor de până acum ai Academiei noastre, cu sau fără licenţă, după Vechiul Regulament, sau absolvenţilor celorlalte Academii teologice se vor observa următoarele norme:

I. Licenţele eliberate sub Vechiul Regulament al Academiei teologice nu pot fi echivalate cu licenţele ce se vor elibera după Noul Regulament al Academiei, întrucât în Noul Regulament al Academiei nu se află nici o dispoziţie în acest sens.

Absolvenţii cu licenţă veche se pot supune din nou la examenul de licenţă, prelucrând teza cu care au obţinut licenţa veche şi prestând examenele de diferenţă ca toţi absolvenţii de până acum ai Academiei, cari voiesc să ia licenţa, întrucât nici ei n'au făcut examene din materii deosebite de ceilalţi absolvenţi.

II. Absolvenţii Academiei noastre, cu sau fără licenţă, şi ai celorlalte Academii cari voiesc să-şi ia licenţa, vor face examen de diferenţă la materiile catedrei de Filosofie creştină şi Pedagogie, care n'a fost recunoscută oficial de legea înv. sup. din 4 Nov. 1938 încoace. Acestea sânt:

1. Psihologia;
2. Filosofia creştină;
3. Pedagogia şi Istoria Pedagogiei.

Vor mai face examene la următoarele discipline parţiale nou prevăzute în Noul Regulamnt al Academiei:

4. Istoria artei creştine ortodoxe;
5. Indrumări misionare şi Sectologie;
6. Mistica;
7. Ermineutica biblică.

Absolvenţii celorlalte Academii vor face examen în plus la materiile la care se va constata din diploma de absolvire că nu au prestat examen la Academia unde au absolvit.

III. După acest examen îşi vor prezenta o teză în scris, al cărei subiect va fi fost aprobat de profesorul specialităţii respective şi comunicat Rectorului spre ştire. In privinţa tezei şi susţinerii se vor conforma articolelor din Regulament Nr. 32—35.

IV. Inainte chiar de examenul de diferenţă absolvenţii de până acum ai Academiei noastre şi ai altora vor prezenta o petiţie la Rectorat, însoţită de Diploma de absolvire, Diploma de bacalaureat sau de Seminar, cerând să fie înscrişi la examenul de licenţă. Cererea va fi înaintată de Rectorat P. Ven. Cons. Arh. cu propunere. După aprobare, petenţii vor fi înscrişi într'un registru special, achitând taxa de înscriere a unui student nou înscris. Sesiunile pentru examenele de diferenţă şi de licenţă sânt în Octomvrie şi Iunie.

Sibiu, 18 August 1943.

Rectoratul Academiei

Nr. 156—933 Prot. (58) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Moşna,** din protopopiatul Mediaş, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Salarul dela Stat:
2. Casa parohială nouă, cu toate dependenţele;
3. Sesiune parohială 13½ jug. arător şi 3½ jug. fânaţ;
4. Stola obişnuită în protopopiat.

Cererile de concurs, însoţite de toate actele prescrise de regulamentul parohial şi de încuviinţarea de candidare primită dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, se vor înainta în termen Oficiului protopopesc ort. rom. al Mediaşului.

Concurenţii se vor prezenta în parohie cu prealabilă învoire a Oficiului protopopesc într'o Duminecă sau sărbătoare spre a sluji în biserică, a predica şi a face cunoştinţa cu credincioşii.

Mediaş, 1 August 1943

Oficiul protopopesc ort. rom. al Mediaşului în înţelegere cu consiliul parohial din Moşna.

Ioan Crăciun protopop

Oficiul protopopesc ortodox român Deva.

Nr. 324—943 (55) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de diacon, al parohiei **I Deva,** se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Titularul acestui post este obligat a îndeplini şi serviciile de: catehet al şcoalelor primare din parohia protopopească, al Şcoalelor de ucenici şi ucenice din Deva şi secretar protopopesc.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat;
2. Diurna de secretar protopopesc;
3. Remuneraţia legală pentru orele de catehizaţie la Şcoalele de ucenici şi ucenice;
4. Locuinţă în natură sau chiria corespunzătoare;
5. Şase jugăre pământ arabil lângă Mureş;
6. Stola obişnuită pentru eventualele servicii reclamate de credincioşi.

Cererile de candidare se vor înainta Oficiului protopopesc al Devei în termenul indicat. Totodată se va anexa şi încuviinţarea de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc.

Candidaţii se vor prezenta în parohie, cu prealabila învoire a Oficiului protopopesc spre a servi şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Deva, la 23 Iulie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român al Devei în înţelegere cu Consiliul parohial al Devei.

Teofil Chifa protopop

Nr. 9300/943 1—3

Concurs

La Consitiul arhiepiscopesc ort. rom. din Sibiu este vacant postul de şef de serviciu, pentru completarea căruia publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Postul este fără gradaţii cu salar bugetar de 16.000 lei, lunar la care se adaugă ajutorul de scumpete şi eventualele ajutoare familiare.

Cei care doresc să ocupe acest post, îşi vor înainta cererea, însoţită de toate actele necesare pentru numire, Consiliului arhiepiscopesc ort. rom. în Sibiu.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 17 August 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Judecătoria Mixtă Sibiu, Secţia CF.

Nr. 838/1943 Cf. (56) 1—1

Extract din publicaţiunea de licitaţie

In cererea de executare făcută de urmăritoarea Banca Andreiana s. p. a. Răşinari contra urmăriţilor Ioan Bădilă senior şi Ioan Bădilă junior,

Judecătoria

A ordonat licitaţiunea execuţională în ce priveşte imobilele situate în comuna Poplaca, circumscripţia Judecătoriei Sibiu, cuprinse în cf. a comunei Poplaca Nrul coalei Cf. 839 Nr. de ord. A+1 Nr. top. 98 şi 99 casă, curte şi grădină în valoare de 250.000 lei cu preţul de strigare de 197.500 Lei, şi asupra 3/4 părţi a imobilului cuprins în cf. Nr. 2256 Poplaca Nr. ord. A+1 Nr. top. 7425, 7426, 7427, 7431 în valoare de 30.000 Lei cu preţul strigării de 22.500 Lei, cu menţinerea dreptului de uzufruct viager întabulat în favoarea văd. Bârză Ioan sub C. 4, pentru încasarea creanţei de 28.350 Lei, capital şi accesorii.

Licitaţiunea se va ţinea în ziua de 20 luna Septemvrie anul 1943, ora 16 în localul oficial al Cf. strada Carmen Sylva Nr. 7, parter uşa 34.

Dată Sibiu la 22 luna Martie anul 1943.

Judecător:

(ss) **Dr. Sălăgeanu**

Cond. c. f.

(ss) **I. Halmaghi**

Pentru conformitate:

V. Atanasiu

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul XCI — Sibiu, 5 Septemvrie 1943 — Nr. 36

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Întemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Intre iubire și ură

Imi pun adeseori întrebarea, și ca mine atâția oameni, ce va fi având regimul comunist din Rusia cu credința în Dumnezeu, de ce nu o poate suporta, de ce luptă cu atâta neîmpăcare împotriva ei, ca și când de aceasta ar depinde însași existența lui? Și oricâte argumente mi s'ar aduce, nici unul nu e în stare să-mi dea un răspuns deplin satisfăcător la această întrebare. Incât îmi vine să cred că toată ura lui împotriva lui Dumnezeu este o generalizare a acelui rău irațional ilustrat de tipurile lui Dostoevschi.

Poate a fost cea mai mare nefericire pentru omenire că ideea comunistă s'a întâmplat să fie aplicată pentru întâiașdată de poporul rus, înclinat prin fire spre un asemenea fanatism irațional al răului.

Pentru oamenii cu judecată normală dușmănia comunismului împotriva religiei n'are nici un sens.

Intr'adevăr să vedem ce temeiuri prezintă comunismul pentru fanatismul său anticreștin?

Cel mai de seamă este acela că religia narcotizează pornirea de revoltă a săracilor împotriva inegalităților sociale; »Religia este opiu pentru popor«, au declarat corifeii marxismului.

Ce se ascunde în acest argument? Dreptatea socială nu se poate realiza și susține decât prin ură împotriva celor avuți. Religia însă stinge ura din om, îndeamnă la îngăduință și la iubire. Religia prin urmare trebue înlăturată ca una ce pune frâu urii din sufletul oamenilor, ca una ce promovează iubirea.

Dar e cazul să ne întrebăm: oare e necesară ura pentru realizarea unei ordini sociale cât mai egalitare, pentru înfrânarea abuzului egoist de proprietate particulară? Știm că la temelia regimului comunist stă ura socială. Dar e necesar să fie așa? E necesară cultivarea mai departe a urii între oameni, a urii care schilodește sufletele, care face pe unul să se teamă de celalalt, să nu aibă încredere în el, să nu respire nici un moment liber?

E admisibil poate că până la realizarea unei ordini sociale cât mai echitabile e necesară și presiunea severă a celor nedreptățiți, chiar revolta dospită în ură. Dacă iubirea nu e atât de puternică încât să creeze o ordine socială mai dreaptă, dorul spre aceasta ia în sprijinul ei și ura. Dar odată realizată o astfel de ordine mai dreaptă, de ce mai e necesară ura și prin urmare adversitatea față de religie?

La aceasta se răspunde: ura trebue să stea de veghe pentrucă altfel instinctele egoiste, acaparatoare, ale indivizilor pornesc la o nouă vătămare a dreptății și egalității sociale. Indivizii încep să atragă în posesiunea lor bunuri cât mai multe din patrimoniul menit să fie spre satisfacerea trebuințelor tuturor. Ura trebue să stea la pândă împotriva oricărei tendințe de îmbogățire, pentru a o desființa dela prima apariție în modul cel mai exemplar.

Și totuși nici această argumentare nu e concludentă.

O omenire care trebue să facă din sufletul ei un culcuș al urii, e o omenire nefericită. Și este inutil nefericită, când ținta urmărită prin ură se poate atinge și fără ea.

Bine, dar cum, ar putea întreba cineva?

Prin forța Statului. Să punem cazul că o colectivitate națională a ajuns chiar prin utilizarea unor forțe mai puțin blânde la o ordine supremă de dreptate și egalitate socială. Deaci înainte nu mai vedem nicidecum necesitatea urii ca factor determinant al raporturilor sociale. Inșii particulari pot lăsa în grija Statului paza acestei ordini de dreptate socială. De aceea există un Stat, ca să dispenseze de grija păzirii ordinei sociale cristalizate pe cetățeni ca persoane particulare. Iar Statul poate exercita această slujbă utilizând toată forța represivă fără să cheltuiască ură, întrucât organele lui se desbracă de orice sentiment personal.

Desigur Statul care va fi expresia unei ordini sociale deplin drepte, realizată prin puternice presiuni ale celor în suferință, va avea fixate în texte de lege toate dispozițiile menite să apere acea ordine; orice faptă de natură să pericliteze ordinea socială stabilită va fi considerată ca o penalitate.

Precum în Statul actual e considerată ca un act de natură penală furtul, așa ar putea fi considerat într'un Stat potrivnic abuzurilor de proprietate particulară, îmbogățirea peste un anumit plafon, sau, dacă Statul acela ar fi apropiat de tipul colectivist, chiar orice act socotit ca generator de proprietate particulară.

Orice societate își are Statul propriu, ca expresie a ei, executor al unor legi în cari e cristalizată voința ei.

Și atunci de ce ura insului împotriva semenului, când e suficentă hotărârea majorității de-a susținea prin votul ei un anumit Stat, care va avea grije să reprezinte în executiva lui voința acelei majorități?

De ce această nenorocită confuzie între Stat și cetățeanul particular în regimul comunist, încât fiecare ins amestecă rolul său cu al Statului?

Statul își are rosturile lui proprii, descărcând din spatele cetățeanului povara grijii de ordinea socială, care într'un exercițiu particular e inevitabil amestecată cu ură?

Dacă Statul nu ar avea un rost propriu, deosebit de al cetățeanului, ușurător pentru cetățean, n'ar mai avea nici o rațiune de existență. Statul a fost însă lăsat de Dumnezeu, pentru descărcarea locuitorilor săi de ura dintre ei.

Iar dacă nu e necesară ura între oameni, ci e de dorit cât mai multă iubire, nu mai e nici un motiv pentru ura împotriva lui Dumnezeu.

D. STĂNILOAE

„Doamne, învață-ne să ne rugăm"

»Sculați-vă și vă rugați, ca să nu intrați în ispită«.
Luca XXII, 46.

Imi stăruie la porțile inimii icoana lui Iisus la rugăciune în grădina Ghetimani. Era în fapt de seară, lumina galbenă a lunei străbătea sfioasă cu raze palide printre frunzele maslinilor până la locul de rugăciune. Nori negri prevestitori de durere se purtau pe cărările albastre ale cerului luminat cu făclii de stele. Iisus îngenunchiat cu sufletul în cumpăna unor dureri se ruga: »Părintele meu, de este cu putință să treacă dela mine păharul acesta, dar nu precum voesc eu, ci precum voești tu. »Mat. XXVI, 39. Iisus în preajma Golgotei se întărește prin rugăciune pentru a străbate urcușul jertfei depline pentru mântuirea oamenilor. Un ceas de închinare, de întâlnire cu Tatăl ceresc, o rugă fierbinte la care ucenicii s'au arătat a fi prea slabi și cuprinși de somn. In Ghetimani ucenicii au părăsit pe Domnul încă din clipa rugăciunii.

Mânecăm cu gândurile noastre dela această prea grăitoare icoană pentru a ne înviora sufletele cu mai multă osârdie la rugăciune. Mi se pare că uscăciunea care vlăguește astăzi sufletele noastre își are obârșia în împuținarea clipelor de rugăciune.

Ochii ni se îngreuiază spre somn în amurgul serii, iar în revărsat de zori, ei se îndreaptă căutători spre netrebnice și prea pământene treburi.

Chemarea la rugăciune este cea dintâi chemare a preoției. Drept aceea mi se pare că pe umăr simțim o mână, este aceea a lui Iisus care ne trezește dintr'un somn ce vrea să ne copleșească, și ne spune: »Priveghiați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită, căci duhul este osârduitor, iar trupul neputincios«. Matei XXVI, 41.

»Fiți treji, la hotarele vieții voastre se pregătesc invaziile pustiitoare ale forțelor întunerecului, ale materiei«.[1]

Rugăciunea este un fir de aur care leagă pământul de cer, este singura cale pe care spiritul nostru poate străbate spațiile spre a se înfățișa lui Dumnezeu cu cereri, cu laude și cu mulțumiri.

Omul este un pelerin care se urcă prin rugăciune la altarul veșniciei ca să prindă din acordurile îngerilor melodia de laudă pentru Dumnezeu. Tot prin rugăciune, omul se luminează cu gândurile lui Dumnezeu, își însușește voia sfântă pentru fapte și primește certitudinea unei victorii morale.

De aceea, omul în toate vremurile s'a rugat, aceasta a fost cea dintâi tămâie care s'a înălțat spre cer din cădelnița de aur a credinței. Din confruntarea aceasta cu divinitatea au isvorât marile convingeri precum și faptele de geniu. Puterea rugăciunii este puterea lui Dumnezeu. Ea este o taină pe care dacă o trăim simțim atmosfera de har, de pace și eternitate a cerului. Omul credincios trăește sub guvernarea acestei iluminări care netezește cărările vieții pentru calea lactee a veșniciei.

Ingenunchiarea la rugăciune nu-i un sport ușor pentru turiștii plăcerilor trecătoare, nici nu poate fi gustat în repezeala îngânării unei închinări de mântuială. Cei mai mari dușmani ai acestei deprinderi duhovnicești sunt superficialii pentru faptul că ei nici când nu s'au învrednicit a simți ecoul de mângâere și întărire a efortului unei rugăciuni de adâncime.

Rugăciunea este o minune ce nu se poate cunoaște de necredincios. Contemplarea profundă favorizează clipele alese de rugăciune. Prin ea ne smulgem din legăturile cu vremelnicul și ne ridicăm la răzoarele însorite ale plaiurilor pierdute de cei dintâi oameni. Prin ea gustăm din pacea cerească, din misterul apropierii de Dumnezeu și asimilăm o hrană care înviorează viața morală.

Sunt multe și mari binefacerile rugăciunii!

Și pentrucă Fiul lui Dumnezeu a vrut să fie în preajma noastră, ne-a îndemnat adesea la rugăciune. In climatul acesta de atingere cu divinitatea (dumnezeirea) se poate desvolta fericit personalitatea.

»Rugăciunea este liman pentru cei învăluiți de vifor, ancoră pentru cei asupriți de valuri, toiag pentru cei osteniți, comoară pentru cei săraci, adăpost pentru cei bogați, ajutor contra boalelor pentru cei slabi, și apărarea sănătății pentru cei tari«. Sf. Vasile.

Este firesc că din pătrunderea simțită a rugăciunii, sf. apostol Pavel ne-a dat odată cu Tesalonicenilor îndemnul: »Neîncetat rugați-vă«.

Dacă rugăciunea purifică încăperile dinlăuntrul ale sufletului omenesc, dacă ea trebue să se împletească cu viața omului, noi vom da ascultare

[1] Dr. Gr. Cristescu: „Fă lucrul evanghelistului" pag. 90.

îndemnului Domnului nostru Iisus Hristos: »Cereţi şi vi se va da, căutaţi şi veţi afla, bateţi şi vi se va deschide«. Matei VII, 7.

»Ce este oare, mai înălţător decât să imităm pe pământ corurile îngerilor, să ne deşteptăm în zorii zilei pentru a ne ruga şi a cânta imnuri de slavă Ziditorului, iar când soarele străluceşte, să pornim la muncă în tovărăşia rugăciunii!« (Sf. Vasile)

La trăirea vieţii prin rugăciune sunt chemaţi toţi credincioşii, dar îndeosebi este chemat preotul.

El, ca purtător al darului preoţiei, ca mijlocitor rugător între oameni şi Dumnezeu, este rânduit a-şi petrece timpul în rugăciune. Chemarea sa este de a sfinţi sufletele, ori nimic nu poate sfinţi pe om mai mult decât ridicarea gândului prin rugă. »Preotul are rolul de a creia atmosfera unei vieţi religioase vii şi simţite, proprii a activa respiraţia spirituală a enoriaşilor săi«.[1]

Preotul trebuie să fie un om al rugăciunii, aceasta este esenţa chemării sale, aceasta este caracterul său deosebitor ca vas ales pentru duhovnicească servire.

Activitatea sa rugătoare se revarsă cu urmări fericite pentru societate. Preotul trăieşte între oameni, el este pentru ei tămâia care urcă gândurile spre culmile de soare şi har ale cerului, el este vocea prin care grăeşte Dumnezeu.

»Un contact familiar şi filial cu Dumnezeu, credincioşii nu l pot întreţine decât prin rugăciune. Ea este în mâinile preotului mijlocul regenerării prin rugăciune«.[2]

Preotul să-şi păstreze această purpură a demnităţii sale prin care aduce lumea la altar.

Orele de rugăciune sunt şedinţe de lumină cerească, iluminare de duh, văpaie de flacără care curăţă rugina păcatului. Rugăciunea personală întăreşte această demnitate, o face mai fecundă, mai înoitoare pentru preot şi pentru credincioşi.

Deprinderea aceasta nu se poate transmite dacă tu nu simţi în suflet convingerea intimă a rugăciunii.

»Rămâneţi întru mine şi eu întru voi«, este o chemare plină de dragoste exprimată de Mântuitorul nu pentru a utiliza o metaforă deosebită, ci pentru a-şi păstra în apropiere sufletele trimişilor săi.

In contactul acesta prin rugăciune cu Iisus stă întreaga taină a preoţiei, de aici evlavia şi puterea preotului, de aici sfinţenia gândurilor şi a vieţii.

Pe lespezile reci ale altarului trebuie să-şi plece fruntea păstorul de suflete cu stăruinţa genunchilor lui Iacov fratele Domnului.

In inimă să simtă văpaia purificatoare a rugăciunii. Altarul nu este un birou, ci este un rug pe care se aduce prinos ales —, jertfa cea fără de sânge, — aici rugăciunea este singura cale pentru gând. Preotul fiind în slujba altarului el trebuie să fie o torţă care luminează prin rugăciune, care biruieşte prin rugăciune şi care se consumă tot prin rugăciune. Aceasta îl înalţă, aceasta îi înviorează darul, aceasta îi dă posibilitatea să fie familiar cu Hristos. Aceasta îl face să gândească ca El şi să făptuiască voia lui. Puterea rugăciunii este puterea preotului; aici stă demnitatea care lucrează aşa după cum a lucrat Hristos.

»Fără de mine nu puteţi face nimic« a spus Domnul. Ridicarea ochilor spre cer aduce cu sine harul menit să certifice puterea apostului care nu se îndoeşte.

Mâna preotului care se roagă poate săvârşi minuni. »Toate le pot întru Hristos care mă întăreşte«.

Prin rugăciune terenurile virane se preschimbă, ea este fermentul puternic, aluatul prin care se sfinţeşte omul. Ea este plugul de aur prin care se răstoarnă brazdele fertile în ogorul înţelenit al sufletelor.

A lipsi omenirea de rugăciune însemnează a o păgubi în elementul vital al vieţii. Nimeni nu poate substitui pe preot şi de aceea nu i se pot ierta uşor întrelăsările. Preotul este fântâna apei celei vii în care se adună harurile cerului pe calea rugăciunii. Apa proaspătă se câştigă din izvoarele cele îmbelşugate, aşa după cum viaţa de rugăciune împrospătează cu puteri noui viaţa preotului...

Ce putem spune despre o fântână părăginită? Desigur că va fi părăsită. In răcoarea apei se stâmpără setea. In curăţenia vieţii şi în puterea rugăciunii se astâmpără setea de har a credincioşilor.

Preot activ, pentru multă lume de astăzi, însemnează a-l depărta de altar şi rugăciune, a-i împrăştia truda pe cărări felurite în paguba rugăciunii. Aceasta este o concepţie greşită care ameninţă să se răspândească tot mai mult printre noi, iar drept obiective încep a se socoti diferite îmbunătăţiri economice.

»Prin preocupările lui, preotul trebue să rămână în impresiunea şi în conştiinţa generală, mai mult şi mai presus de oricine, un om al rugăciunii, dar mai ales un reprezentant al celui de sus, un »chivernisitor al tainelor lui pentru oameni«.

Credinciosul obosit de viaţa din lume se îndreaptă spre porţile bisericii sau ale unei mânăstiri, aici caută atmosfera de har şi sfinţenie care să-i mângâie durerea şi să-i refacă moralul. El vrea ca pe creştetul aplecat sub patrafir să se aşeze mâinile cari ţin potirul, mâinile cari se ridică spre cer sub semnul împăcării cu Dumnezeu prin rugăciune.

Sub ocrotirea aceasta de rugă, poporul se simte mai liniştit, mai la adăpost de puterile pierzătoare ale vrăjmaşului, şi de aceea, destinul făurit sub aureola aceasta de închinare este plin de sfinţenie.

Fără nici o îndoială, rugăciunea preotului nu poate fi numai cât a unui credincios, ar fi prea puţin pentru viaţa sa spirituală.

Să trăim în vraja rugăciunii pentru a proecta în lume lumina unui rug ceresc, aşa cum trebue să fie preotul. Pentru triumful rugăciunii suntem aşezaţi noi în slujba Domnului, ca prin aceasta să îndiguim pornirile vrăjmaşe dintre oameni şi popoare şi prin trudă să dăltuim în suflete sublimul ideilor creştine.

Doamne Iisuse Hristoase, suntem şi noi nevrednicii ucenicii tăi cari încă am fost cuprinşi de somn în vremea rugăciunii.

Şi dacă mai îndrăsnim să-ţi facem o rugăminte, o rostim din inimă, precum au tăcut şi ucenicii: »Doamne, învaţă ne să ne rugăm« Amin. Luca XI,11.

Preot GHEORGHE ŞERBU
Satulung-Braşov

[1] Preot P. Vintilescu: „Preotul în faţa chemării sale de păstor de suflete" — pag. 277.
[2] Idem pag. 278.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă în 5 Septemvrie 1943, servesc: Prot. consilier Ieronim Grovu, prot. Mihail Neagu şi cons. Gheorghe Secaş; diaconii: Ioan Circov şi Simion Macarie. *Predică*: *cons. Gheorghe Secaş.* — La Oastea Domnului predică după masă la ora 4. *Pr. Nicodim Belea*, duhovnicul Academiei Teologice.

Este o datorie morală şi naţională să ajutăm familiile desrobitorilor.

Semnificaţia credinţei

Incercând o definire a noţiunii de creştin ne-am exprima prăcum urmează: creştin este celce prin mediaţiunea lui Iisus Hristos a intrat şi trăeşte într'o comuniune personală conştie şi intimă cu Dumnezeu sau, cu alte cuvinte, creştin este celce recunoscându-şi slăbiciunea, păcătoşenia, — aderă în mod deliberativ şi voluntar la un Răscumpărător pe care el îl ştie a fi superior şi lipsit de păcat. Această comuniune personală cu Cel Prea Inalt, această adeziune la Hristos Dumnezeu este un fapt fundamental în creştinism. A fi creştin va fi incluzând multe lucruri, dar peste această comuniune nu poate trece. Ne izbim de acest fapt în fiecare pagină a Noului Testament. După această sfântă Scriptură, esenţa creştinismului este Hristos — un Hristos viu şi accesibil. Despărţiţi creştinismul de Hristos, şi el se va scurge în nefiinţă. Creştinismul este inexistent fără Hristos. El centrează în Hristos, — radiază acum, ca şi la început, din Hristos.

Putem acum proceda — menţinându-ne încă la temeiurile Noului Testament — la definirea comuniunii de care am pomenit — ca o comuniune a credinţei. In întreg vocabularul religiei nu găseşti o expresiune mai comună decât cea a credinţei. O aflăm constant în Biblie. Este un ohligământ statornic impus oricărui discipol creştin. De pe amvon, de pe catedră, la răspântiile uliţelor, dintre filele cărţilor, răsună stăruitor un refren: Trebue să crezi. Dar ce este credinţa?

Credinţa, în accepţia cea mai simplă a cuvântului, însemnează contactul dintre personalitatea divină şi cea umană, care, după cum văzurăm, constitue esenţa creştinismului personal. Credinţa nu este ceva înlăuntrul omului care a picat aci de nicăeri. Ea nu este o aspiraţie, o emoţie, o stare extatică, o atitudine intelectuală. Credinţa nu se poate înfiripa într'un vacuum. Ea se naşte numai când sunt date două personalităţi, — apare şi se desvoltă când eu mă pun în comunicare cu Persoana care conduce universul. Credinţa înseamnează o conştientă şi deliberată agăţare de mâna întinsă a lui Dumnezeu. Insemnează o absolută încredere în Hristos Iisus, — că El este ceeace zice că este şi va face ceeace afirmă că va face. Credinţa face această încredere — activă şi nu pasivă, — ea pricinueşte un sbor al sufletului spre o altă mai mare personalitate, spre cea Domnului Insuş, întru care se odihneşte.

Posibil ca cineva să întâmpine o dificultate în acest punct. Işi concepe credinţa ca obiect al ei pe Dumnezeu Tatăl sau pe Dumnezeu Fiul? A ne ocupa pe larg cu această latură a problemei, ar depăşi limitele capitolului de faţă. Notăm numai în treacăt, că în primul rând dificultatea rezidă într'o mai largă măsură în teorie decât în practică. In al doilea rând, dacă Intruparea este un fapt real, nici o concepţie despre Dumnezeu sau contact cu El nu este cu putinţă, abstracţie făcând de Iisus Hristos. „Nimenea nu vine la Tatăl, decât prin mine" [Ioan 14, 6]. Puterea care ajutorează pe om este, bineînţeles, în ultima analiză, puterea lui Dumnezeu; deaceea, într'un adevărat sens, Dumnezeu este totdeauna obiectul credinţei. Dar, ceeace vrem să subliniem [conform mărturiilor evanghelice, ca de pildă Marcu 2, 1-12] este faptul că puterea lui Dumnezeu cea spre ajutorare este prezentă în Hristos Domnul. Ea este mijlocită prin El şi numai prin El şi de aici urmează că şi El devine obiect al credinţei. Găsesc că fără o ancorare în Hristos nu-i posibilă de loc o ancorare în Dumnezeu.

Contactul omului cu Dumnezeu îşi are o analogie în contactul dintre două personalităţi omeneşti. Analogie incompletă, însă. Rareori sau nicicând pot eu să mă bucur de vreo relaţie personală cu un om pe care niciodată nu l-am văzut; pe când credinţa în Dumnezeu implică credinţa într'un Ce nevăzut. Nu putem exclude din credinţă elementul nevăzutului şi al necunoscutului. Credinţa include o sesizare, o cucerire intuitivă a lumii spirituale nevăzute, o convingere despre realitatea lucrurilor pe care noi nu le vedem" [Evrei 11, 1]. In aceasta nu-i nimic anormal şi imposibil. Este o greşală a crede că credinţa este a se întâlni numai în domeniul religiei. Credinţa obvine des şi în viaţa noastră de toate zilele. Partea cea mai mare a vieţii noastre este călăuzită de credinţa în lucruri pe care noi — personal — nu le-am verificat şi ne încredem în oameni referitor la care n'am săvârşit o probare personală. Ni se pare că trăim prin simţuri şi raţiune, dar fapt vădit este că trăim într'o măsură nu mică şi prin credinţă. Mâncăm în credinţa că actul acesta ne hrăneşte, deşi cei mai mulţi dintre noi sunt totalmente ignoranţi cu privire la procesele chimice pe care nutriţiunea le implică. Relaţiile noastre cu alţii, — relaţii fie sociale, fie comerciale, — se bazează pe larga noastră încredere în ei. Prin urmare, nu este lucru absurd atunci când umblăm printr'o regiune ce este situată dincolo de orizontul actualităţii materiale. In regiunea aceea care odată părea un ţinut ireal de umbre, credinţa se plimbă cu un pas ferm.

Un om care crede, însemnează un om care este absolut sigur de realitatea lui Dumnezeu revelat în Hristos. Dumnezeu nu este un vis, nu este o născocire a imaginaţiei, nu este o abstractă concepţie a intelectului. Dumnezeu nu este nici un proniator distant al lumii, — unul care sălăşluieşte aparte într'o splendidă depărtare. A crede în Dumnezeu este realitatea cea mai mare din lumea întreagă. Fie ele toate de pe pământ deşarte arătări, — credinţa este sigură că Dumnezeu este real şi că El este aproape de noi. Credinţa este adânc înrădăcinata convingere că „Dumnezeu este un răsplătitor al tuturor celor ce-L caută" [Evrei 11, 6].

Mai departe, credinţa include certitudinea că Dumnezeu este Iubire. Iubirea nu este un fapt de demonstrat, ci de simţit. Am vorbit despre credinţă ca despre un contact între personalităţi. Dar, cine sunt eu, un orb şi un păcătos, ca să vorbesc de o comuniune cu personalitatea lui Dumnezeu cel prea sfânt? Pentru iubirea Sa însă, de o atare comuniune poate fi vorba. Eu nu mă pot ridica, dar El se apleacă spre mine. Credinţa este răspunsul meu la părinteasca Sa iubire. Departe de-a fi o teribilă sbatere sau luptă după inaccesibil, credinţa este o simplă odihnire pe puternicul fapt al Iubirii divine. Am înlătura multe piedeci din calea vieţii spirituale, dacă am ajunge să realizăm simplicitatea credinţei. Credinţa nu este un proces de lungă durată şi oarecum mecanic. Lucrarea ei este spontană, directă, imediată. După cum Fericitul Augustin s'a exprimat odată atât de frumos: „Nu concepe lungi călătorii. Când începi să crezi, atunci să vii, — deoarece la Dumnezeu care este pretutindeni, oamenii vin prin iubire, nu prin lungă călătorie". Calea cea mai bună de a te bucura de căldura soarelui este a ocoli academicele discuţiuni despre căldură şi simplu a te duce şi a te aşeza în bătoca razelor solare.

Dar, odată ce credinţa nu este o luptă, ea nu trebue confundată cu o dispoziţie aşa ca din întâmplare iscată sau cu o pură pasivitate. Credinţa posedă un definit element de voinţă. Deşi ea implică în sine mai mult simţire şi intuiţie decât raţiune, nicidecum ea nu este ceva ce se trimite de sus din cer, pe când noi stăm alene, cu mâinile în-

crucişate. Credinţa este pasivă — privită din perspecfiva odihnirii spiritului în Dumnezeu; ea este activă întrucât nimenea nu poate ajunge la Dumnezeu fără o deliberată intenţiune. „Aveţi credinţă în Dumnezeu" [Marcu 11, 22], — era una din poruncile cele mai clare ale Duhului. Porunca aceasta însă nu poate fi ascultată în chip inconştient, involuntar sau cu mintea distrată. Un credincios involuntar este un non-sens, o contradicţie. Dumzeu respectă libertatea voii pe care El a dat-o omului. El nu este colo sau colo, — departe undeva. Dumnezeu este aci, apróape. Ci credinţa trebue să se ridice şi să prindă mâna aceea întinsă a Iubirii dumnezeeşti.

Am văzut din cele de până aici, că credinţa, în înţelesu-i cel mai simplu, însemnează contactul personalităţii umane cu cea divină, — că ea, după Noul Testament, este aceea care aduce pe om într'o conştie uniune cu Iisus Hristos. Acum, este bine să accentuăm faptul că această uniune cu Hristos nu este simplu o uniune morală, ci una mistică. Ideia unei împreunări mistice cu Hristos aparţine esenţei creştinismului primar, după cum reiese îndeosebi din Evanghelia şi Epistolele Sf. Ioan. Sf. apostol Pavel foloseşte dēs expresiunea „în Hristos" ca definind starea normală a credinciosului creştin. Şi sf. evanghelist Ioan a păstrat multe din propriile cuvinte ale Domnului nostru care învaţă acelaş adevăr [Comp. de pildă Rom. 8, 1: 2 Cor. 5, 17; Ef. 3, 17 şi Cuvântările Domnului în Ioan cap. 6 şi 15]. Această uniune cu Hristos, — transcendând experienţa noastră omenească, poate prea bine fi numită uniune mistică. Tot în legătură cu asta, mai notăm că fiecare facultate a fiinţei omului este închisă în procesul credinţei: — raţiunea sa, intuiţia sa, emoţiile sale, voinţa sa. Este o tindere a întregii sale personalităţi spre Hristos, — este o scufundare a vieţii sale lăuntrice în viaţa lui Hristos. Nu poate fi vorba de o hipnotizare a voinţii omului. Ci în mod deliberativ şi cu plăcere, el se inspiră în materie de gândire şi de acţiune din o altă, mai mare Personalitate. Atare uniune — uniune mistică — este fără de analogie în relaţiile omeneşti. Se poate afirma fără exagerare că nu există creştinism personal autentic fără acest element de misticism. „Scânteia vieţii este misticismul... Dacă un om este lipsit de-o credinţă mistică, el este mort, deşi trăeşte, — pentrucă nu poate fi nicio religie adevărată, fără ceva din această credinţă"... [Prof. Gwatkin în „The Knowledge of God", vol. II p. 327].

Din englezeşte de Preot **ION I. SUCIU**

Veac de prefaceri...

Răspântia de veac ce ne cuprinde zguduitor întreaga fiinţă, e brăzdată azi de răvaşele marilor întrebări. Tăcerile de odinioară şi potopul frământărilor de acum trec laolaltă prin alvia inimilor noastre ca nişte fluvii imense de gând şi durere.

Mulţi am socotit, ani întregi, puntea de viaţă ca o ctitorie veşnică, am îndrăgit-o ca pe un ospăţ al bucuriilor şi am păşit pe fruntarul ei ca nişte aureolaţi de vis şi putere. N'am stat să poposim mai îndelung în vre-un colţ al ei, nici n'am întrebat-o cu ce surprize ne va întâmpina la capăt de vis. Nu voiam să tulburăm un avânt de rând cu o umbră de îndoială şi nici să gândim că visul e numai o explozie, o exaltare continuă şi stearpă pe marginea lui şi nu o creştere cu temei în existenţă. De aceea, viaţa de atunci nu şi-a cunoscut adâncurile, şi florii grele'or împliniri nu i-au prea răcorit tâmplele.

Am crescut desvlăguiţi de nobile porniri şi am înfipt prea puţine rădăcini de tărie în soclul permanentelor nădejdi izbăvitoare. Astăzi, când pleoapa uriaşelor dureri se deschide tot mai avan, ca o destrămare de orizont, ca un strigăt pustiitor şi straniu, fiinţa noastră, risipită în crâmpee de viaţă, se readună aşa de greu pentru a sta ca o citadelă sufletească în calea răsvrătirilor sorţii. Paşii noştri armorţesc în tolul mersului şi calea ne pare mai spinoasă decât orişicând. E aşa de dificil să adaptezi o viaţă distrată la un început serios, o cumpănire a rosturilor ei în scurgerea vremurilor de mari prefaceri.

Au fost destule suflete cari mai până ieri au crescut fără rădăcini proprii; tulpina le-a fost doar o farsă şi seva de viaţă o adunătură de fărâmituri din bacanalele timpului. Orice smuncitură de putere pentru un ideal, care să răzbată înălţimile, ar fi fost pentru atari muritori o invitaţie inoportună sau chiar o apăsare nemiloasă. Ceeace se chiamă organizare intimă a rosturilor de viaţă, n'a avut loc în mintea atâtor oaspeţi ai veacurilor, ci s'au mulţumit să-şi mute trupul de pe o zi pe alta — ca o reptilă —, sub egida apetiturilor de ordinară calitate. Lumina care s'a revărsat peste atâţia, a fost numai o coloratură de tavernă sau, în cel mai fericit caz, o parodie a razelor cari fermentează aluatul sufletesc al vâslaşilor neînfricaţi spre limanul de dincolo de veac.

Pentru toţi aceşti moşteni ai vremurilor de graţie, mersul de-acum al zilelor, cu tot ce oferă ele, este o conjunctură care-i constrânge fără răgaz să falimenteze şi să-şi piardă şi ultima nădejde de reîntoarcere în calea răutăţilor cari le mustoşa viaţa cavernoasă. Pământul vieţii e pentru ei, azi, prea uscat ca să-şi poată trimite în miezul lui câteva rădăcini prin cari să-şi menţie viaţa; şi de aceea, cei cari n'au cunoscut nici când tânguirea şi neîndestularea, sunt acum numai vaet şi desnădejde.

Viaţa lor de atunci, uşoară şi purtată ca o umbră nu de flacăra soarelui, ci de toate vânturile, n'a lăsat nici o urmă care să dureze şi de aceea, în noua perspectivă de viaţă, nu se pot regăsi cași într'o ţesătură cu firele rupte.

Veacul de acum e rânduit însă spre îndreptarea şi pierderea multora!

Sunt şi oameni cari au dumicat neîntrerupt amărăciuni de viaţă, dar cari şi-au împrospătat-o, primind dar după dar din aplecarea cerului peste vârtoşenia pământului. Astfel de oameni au spintecat drum de viaţă peste umerii veacului şi acum pentru ei timpul aşa cum îi întâmpină, nu e decât o circumstanţă de dimensiuni mai largi pentruca să poată cuprinde nu câţiva indivizi, ci o generaţie şi mai bine.

Ei pot respira şi sub acest apăs uriaş de lacrimi, fiindcă nu sunt mărginiţi la zdroaba de faţă a istoriei, ci trec dincolo de culme, în căutarea unei linişti eterne, făgăduită cândva de Unul care e în continuu cu noi.

Numai în temeiul acestei nădejdi de dincolo, omul – oricare ar fi el —, poate izbi viaţa pieptiş şi poate răzbate neclătinat — ca o coadă de cometă năpustită spre ceva —, întru împlinirea unui ideal de viaţă sobră, întru săvârşirea începutului de veşnicie pe care îl porneşti în trup fiind.

Cine încearcă şi azi să se lase răsfăţat de viaţă şi nu s'apucă s'o scuture cu flori şi cutremur de tot ce e putregăios în alcătuirea ei, acela, astăzi mai mult decât oricând, va cădea în cursa de ostatic al vieţii şi nu stăpân al ei.

Sunt viforoase zilele, şi au poate mult mai multă hrană a durerli decât pot mulţi să asimileze, dar nu-i mai puţin adevărat că aşa cum sunt, — în goana lor de-a prăvăli peste noi prăpădul —, ne îngădue totuşi cele mai prielnice momente de zăbavă intimă — scurtă dar profundă —, în care se pornesc firele de legătură a omului hărţuit prin mocirlele pământului, cu razele de putere, de înfremare şi lumină de dincolo de stăvilarele cerului.

Dacă atâţi pripăşiţi pe meleagurile vieţii nu l-au putut sau n'au vrut până acum să identifice pe acel Unul Hristos care, deşi s'a înălţat, e totuşi cu noi în veac de veac, acum au putinţa să-L caute mai puţin şi să-L întâlnească mai prietenos şi mai mângâitor, la tot pasul, alinând, împuternicind, despicând zare de lumină şi adevăr peste Golgota în miniatură a sufletelor învăluite de mireasmă şi de har.

Socotind toţi împrejurările istorice prin cari trecem ca o mică Golgotă a neamurilor, în care se pot regăsi şi înnoi toţi oamenii, atunci răspunsul — unic — pentru toate marile întrebări ale zilei, creşte în zarea acestui veac de mari prefaceri şi împliniri, sub oblăduirea de taină a Celui care primeşte jertfele — Hristos Domnul — şi carele singur e în stare să schimbe faţa omului, trăinicia neamurilor şi viforul veacului. Cu Hristos peste coama vieţii, haosul lumii se aşează ca o limpezire a cugetului şi ca un început de pace în perspectiva eternităţii.

Preot **NICHIFOR TODOR**

Moartea Mareşalului Prezan

S'a stâns, în vârstă de 82 de ani, bătrânul ostaş care şi-a împlinit cu prisosinţă datoria către neam, ţară şi dinastie.

Mareşalul Constantin Prezan s'a afirmat ca unul dintre marii ctitori ai întregirii neamului nostru, — care plin de adâncă recunoştinţă, îl ridicase, în 1930, la rangul de mareşal.

In războiul de întregire a comandat cu destoinicie armata noastră şi a dus-o la deplină victorie. —

Pentru odihna sufletului marelui decedat, s'a oficiat Luni dimineaţa la Sfânta Patriarhie din Capitală slujba religioasă, săvârşită de P. S. Sa Episcopul Galaction Cordun, asistat de soborul preoţilor.

Ceremonia înmormântării, simplă şi sobră, s'a îndeplinit la moşia mareşalului, în judeţul Vaslui, la Schineta, în prezenţa M. Sale Regelui Mihai I, a Mareşalului Conducător Ion Antonescu, a guvernului şi a altor distinse personalităţi civile şi militare române, împreună cu ataşaţii militari străini.

Prohodul, la căpătâiul catafalcului, e slujit de soborul prelaţilor noştri. In jurul I. P. S. Sale Patriarhului Nicodim participă la acest act: II. PP. LL. Mitropoliţii Nicolae al Ardealului, Irineu al Moldovei şi Nifon al Olteniei, precum şi P. S. Episcop Grigorie Leu al Huşilor.

Corul armatei a dat răspunsurile la rugile arhiereilor...

Ceremonia îngropării s'a desfăşurat aşa cum a cerut defunctul: cu o modestie de adevărat soldat, fără discursuri omagiale şi fără ofrande de flori... O muzică a înălţat spre zări câteva acorduri funebre, iar primul lerarh al ţării a rostit ultimele cuvinte de rugăciune: »Se pecetluieşte mormântul acesta până la a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos... Dumnezeu să-l ierte şi să-l odihnească. Amin«.

FOIŞOARA

A fost numai o dimineaţă .

V. Sămărtineanu

[Fragment din volumul „Am căutat ierburi amare"].

Mesagiul prin care mi s'a vestit moartea micului meu prietin de pe tărâmul american, scrisoarea lui Andrei Opreanu, stă pe masa de lucru, rezemată simbolic de crucea pe care sunt obligaţi să jure că vor spune adevărul toţi oamenii însetaţi de dreptate cari se perindă prin acest sanctuar de justiţie omenească pe care-l slujesc. Când am rezemat-o de cruce, printr'un gest spontan mă găseam sub imperiul unei mari amărăciuni sufleteşti şi m'am gândit cu siguranţă la o dreptate mai puţin relativă şi echivocă decât aceea pe care o slujesc eu într'un pretoriu de justiţie pământească, m'am gândit cu siguranţă la dreptatea şi adevărul lui Dumnezeu pe care voia să le slujească Dănuţ Opreanu în penumbra unui sfânt altar bisericesc. Şi din nou m'a invadat, în efluvii apăsătoare, adânca părere de rău de a nu fi putut sluji eu însumi acest adevăr şi această dreptate dumnezeiască, cea mai frumoasă şi mai nobilă misiune pe care poate s'o aibă un om pe pământ. Căci şi eu am vrut odată să mă fac păstor de suflete. Şi eu am vrut să lucrez în via Domnului. Şi eu am vrut să-mi „încing mijlocul cu adevărul lui Dumnezeu şi să mă îmbrac în platoşa dreptăţii Sale". Să le strig oamenilor, cu voce puternică de herald, de pe anvonul unui sfânt locaş de închinare: „Impăcaţi-vă cu Dumnezeu!... Impăcaţi vă cu Dumnezeu!"... Altarele Tale, Doamne al Puterilor, altarele Tale am vrut să le slujesc! Am agonisit cu multă trudă învăţătura care se cere celor cari vor să lucreze în şantierele duhovniceşti. Aveam în suflet ardoarea şi râvna apostolatului dus la paroxism. Eram nebun după Hristos. Intuisem cu antenele sufletului meu florul spiritual pe care nu i-l poate da omului în taina căsătoriei o fecioară nenuntită. Visam „o căsătorie spirituală" cu biserica lui Dumnezeu, o unire sufletească, înfăptuită mai presus de graniţele omenescului, cu trupul mistic al lui Hristos. Visam să port în fiecare Duminecă pe palmele mele de tină potirul cu jertfa Mântuitorului şi să-l laud prin aceasta pe Dumnezeu mai mult decât cetele îngereşti. A fost o dimineaţă albă în viaţa mea, în care sufletul meu a fost legat o clipă de veşnicie!... A fost numai o dimineaţă!... Ajunsesem la marginea supremei fericiri. Descoperisem filonul de aur al unei vieţi spirituale ideale de nebănuită fervoare şi incandescenţă lăuntrică.

A fost o invitaţie magică la investirea cu darul preoţiei care-mi cerea o integrare desăvârşită în esenţa vieţii, în rosturile superioare ale vieţii. Ar fi trebuit să renunţ la totul, ca să-mi împlinesc această viaţă subordonată fără rezerve legii lui Dumnezeu. Ar fi trebuit să apăr cu îndârjire această sublimă fortăreaţă de lumină, care-mi făgăduia o trăire intensă şi plenară a vieţii. Intruchiparea celui mai sfânt ideal al vieţii mele a fost zădărnicită de un complex întreg de împrejurări nenorocite. Sthiile lumii au alterat substanţa fiinţei mele spirituale şi m'au încătuşat în alcovul lor lânced, iar duhul întunerecului, apropiindu-se de mine prin manopere subterane, mi a cumpărat conştiinţa şi a precipitat prăbuşirea sufletului meu de pe baricadele harului divin. A fost o abdicare sfâşietoare. Răsună strident în sufletul meu şi astăzi riposta corbului din balada lui Edgar Poe: nevermore... nevermore... Niciodată.. niciodată. Niciodată nu voiu putea fi slujitorul lui Dumnezeu! Oblonit de sgura păcatelor şi anchilozat în deşertăciunile lumeşti, sufletul meu nu va putea vedea niciodată zarea cerului, aşa cum a dorit-o odată. De-acum înainte ce-mi rămâne, Doamne? Inchis în turnul de ivoriu al desnădejdei mele, va trebui să mă resemnez în această ratare spirituală de Peer Gynt, sfâşiat de mediocritatea şi vulgaritatea vieţii, în această situaţiune lamentabilă de estroplat moral. Să smulg din mine vizlunea obsedantă a paradisului pierdut şi purtând în sufletul meu, ca pe un blestem, sentimentul pustiului şi inutilităţii unei vieţi risipite în expediente meschine, să rătăcesc fără hodină pe drumul acesta trudnic al ierburilor amare, pe valea aceasta groaznică a umbrelor morţii. Voiu duce într'o zi potirul pierdut spre buzele mele de humă? Voiu putea avea de tată în cer pe Dumnezeu, dacă n'am putut avea de mamă pe pământ biserica? Sfântul părinte Ciprian afirmă contrarul. Incerc să-mi potolesc durerea sufletească cu magia cuvântului Sf. Scripturi. „Nimeni nu-şi ia singur cinstea aceasta, ci numai cel dela Dumnezeu chemat, ca şi Aron", spune sf. apostol Pavel. Avertismentul este categoric: nimeni nu-şi ia singur cinstea aceasta! Este o lege pe care nici un om n'o poate eluda... Altarele Tale, Doamne al Puterilor, altarele Tale am vrut să le slujesc, în dimineaţa aceea sfântă în care s'au aprins zorile numai pentru mine. Dar se vede că m'am născut sub zodia nenorocului şi nu m'am învrednicit să mă număr printre aleşii Tăi! Mi-a lipsit chemarea, căci, Tu Doamne al Puterilor, nu-ţi „iai înapoi harurile şi chemarea".

A murit Regele Boris al Bulgariei

Din Sofia a venit ştirea tristă despre moartea Regelui *Boris III-lea*, încetat din viaţă în 28 August 1943, după o scurtă şi gravă boală.

Moartea Regelui, care dispare în al 50-lea an al vieţii, a pròdus cea mai profundă impresie atât în Bulgaria, — pe care a condus-o cu multă înţelepciune, — cât şi în celelalte ţări ale Europei.

România pierde într'însul pe unul dintre bunii săi prieteni.

Ca fiu al Ţarului Ferdinand de Coburg, tinărul principe a primit, în 1896, botezul trecerii la religia ortodoxă; ear ca rege şi-a botezat copii tot în legea aceasta a răsăritului.

Nou Suveran al Bulgariei a fost proclamat tinărul vlăstar regal, în vârstă de 6 ani, sub numele de *Simeon* al II-lea, până la al cărui majorat agendele regale vor fi exercitate de o Regenţă.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat Duminecă 29 August d. a. din Sibiu, participând Luni, 30 August, orele 10 a. m., la înmormântarea Mareşalului Prezan, la Schineta, jud. Vaslui. Luni seara, 30 August, I. P. S. Mitropolit s'a întors la reşedinţa sa din Sibiu.

Parastas. In catedrala mitropolitană din Sibiu s'a ţinut Duminecă un serviciu divin pentru odihna sufletului unui glorios ostaş, care a fost Mareşalul *Constantin Prezan*, unul dintre făuritorii unirii naţionale române. A slujit, la acest prilej, I. P. C. Sa Părintele arhimandrit vicar Teodor, înconjurat de un sobor de preoţi. Au asistat reprezentanţii autorităţilor militare şi civile, şi numeros public din localitate.

Procesiune. La 8 Septemvrie 1943, să facă procesiune anuală la mânăstirea veche din *Cioara*, prot. Sebeş, cu programul obişnuit. La 9 Septemvrie urmează escursie la mânăstirea nouă, 10 km. departe de sat, — regiune climaterică cu aspect înspre valea Mureşului. Apelăm la sentimentul de caritate pentru acoperirea lipsurilor. Stinţirile se vor face la 14 Octomvrie. — *Const. Oancea* preot şi ctitor.

Pe frontul dela răsărit puterea bolşevică se macină cu fiecare zi. In vara aceasta ruşii au pierdut multe mii de tancuri, avioane, tunuri, vehicule motorizate, şi un uriaş material de războiu, plus miile de morţi şi prisonieri. Marile pierderi sovietice, şi *foametea* ce ameninţă oraşele Rusiei, fac pe tovarăşul mareşal Stalin, după toată probabilitatea, să caute a da lupta *decisivă* în vara anului curent. Până acum, toate înverşunatele atacuri bolşevice au fost respinse de trupele noastre, germane şi române, cu sângeroase pierderi pentru duşman.

Nr. 141—1943 (59) 1—1

Publicare de licitaţie

Parohia ortodoxă română din oraşul **Dumbrăveni**, judeţul Târnava mică, dă în întreprindere prin licitaţie publică partea III din lucrările de construcţie a bisericii din Dumbrăveni, adecă: Lucrări dela strașina principală în sus, dulgherie, învelitori şi tinichigerie, de Lei 3 873.310.

Licitaţia se va ţinea în 22 Septemvrie 1943, ora 3 p. m. în localul oficiului parohial din strada Cuza Vodă 11, în prezenţa Consiliului parohial.

Planul, devizul şi caetul de sarcini se pot vedea la oficiul parohial zilnic în orele de oficiu. Licitaţia se va face pe bază de oferte închise însoţite de garanţa de 5% din valoarea devizului în numerar sau efecte de Stat.

Nu vor fi admişi la licitaţie decât antreprenori diplomaţi şi specialişti în lucrări de biserici.

Concurenţii nu pot pretinde spese de participare la licitaţie.

Consiliul parohial îşi rezervă dreptul a da lucrarea acelui concurent, în care va avea mai mare încredere.

In caz că licitaţia nu va avea rezultatul dorit, se va ţinea din nou la 26 Septemvrie c.

Dumbrăveni, la 29 August 1943.

Ioan Dragolea
protopop paroh

Nr. 451—1943 (54) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea postului de diacon de pe lângă parohia **Sebeş-Alba I**, din Protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

a) Locuinţă în natură;

b) 8 jug. cad. pământ arător;

c) Salarul dela Stat.

In afară de servicille din Biserică, diaconul va catehiza la şcolile primare din parohie.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox-român al Sebeşului, în termenul indicat.

La cererile de concurs candidaţii vor anexa şi concesiune dela Preaven. Cons. Arh., că pot candida la acest post.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la Biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Sebeş-Alba, 8 August 1943.

Dr. Vasile Oană
protopop

Nr. 156—933 Prot. (58) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Moşna**, din protopopiatul Mediaş, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Salarul dela Stat:
2. Casa parohială nouă, cu toate dependenţele;
3. Sesiune parohială 13½ jug. arător şi 3½ jug. fânaţ;
4. Stola obişnuită în protopopiat.

Cererile de concurs, însoţite de toate actele prescrise de regulamentul parohial şi de încuviinţarea de candidare primită dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, se vor înainta în termen Oficiului protopopesc ort. rom. al Mediaşului.

Concurenţii se vor prezenta în parohie cu prealabilă învoire a Oficiului protopopesc într'o Duminecă sau sărbătoare spre a sluji în biserică, a predica şi a face cunoştinţa cu credincioşii.

Mediaş, 1 August 1943

Oficiul protopopesc ort. rom. al Mediaşului în înţelegere cu consiliul parohial din Moşna.

Ioan Crăciun
protopop

Nr. 9300/943 2—3

Concurs

La Consiliul arhiepiscopesc ort. rom. din Sibiu este vacant postul de şef de serviciu, pentru completarea căruia publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Postul este fără gradaţii cu salar bugetar de 16.000 lei, lunar la care se adaugă ajutorul de scumpete şi eventualele ajutoare familiare.

Cei care doresc să ocupe acest post, îşi vor înainta cererea, însoţită de toate actele necesare pentru numire, Consiliului arhiepiscopesc ort. rom. în Sibiu.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 17 August 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 578—934 (53) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de diacon la biserica Sf. Nicolae din **Braşov-Schei**, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat;
2. Locuinţă în natură, sau bani de cvartir;
3. Remuneraţie ca bibliotecar şi ajutor de secretar la parohie.

Cererile de concurs, însoţite de toate actele necesare, inclusive examen de calificaţiune preoţească cu nota foarte bine şi de încuviinţarea de candidare dela I. P. S. Mitropolit Nicolae, se vor înainta în termen oficiului protopopesc Braşov.

Concurenţii se vor prezenta cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc într'o zi de Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a face cunoştinţă cu poporul.

Braşov, la 30 Iulie 1943.

Dr. N. Stinghe Preşedinte — **Vasile Iordache** secr. contabil

---

Oficiul protopopesc ortodox român Deva.

Nr. 324—943 (55) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de diacon, al parohiei **I Deva**, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Titularul acestui post este obligat a îndeplini şi serviciile de: catehet al şcoalelor primare din parohia protopopească, al Şcoalelor de ucenici şi ucenice din Deva şi secretar protopopesc.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat;
2. Diurna de secretar protopopesc;
3. Remuneraţia legală pentru orele de catehizaţie la Şcoalele de ucenici şi ucenice;
4. Locuinţă în natură sau chiria corespunzătoare;
5. Şase jugăre pământ arabil lângă Mureş;
6. Stola obişnuită pentru eventualele servicii reclamate de credincioşi.

Cererile de candidare se vor înainta Oficiului protopopesc al Devei în termenul indicat. Totodată se va anexa şi încuviinţarea de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc.

Candidaţii se vor prezenta în parohie, cu prealabila învoire a Oficiului protopopesc spre a servi şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Deva, la 23 Iulie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român al Devei în înţelegere cu Consiliul parohial al Devei.

Teofil Chifa
protopop

Şi, fără chemare, nimeni nu poate intra în curţile Tale, fără să poarte în sufletul lui stigmatele unui intrus, osânda unui mercenar al celor sfinte... Iată acum, că nici blajinul meu „kid", frumosul şi neuitatul meu prieten de pe tărâmul american, vasul acesta ales, vasul acesta de cinste, care a fost închinat cerului de către tatăl său din fragedă pruncie, nu va putea să slujească lui Dumnezeu ca preot pe pământ. Moartea a stins pe neaşteptate duhul din el şi l-a coborât în întunerecul nefiinţei. Era atâta reverie, atâta vrajă sub baldachinul visului incipient şi drumul de lumină neînserată şi de ascensiune spirituală al copilului, era pentru mine mai mult decât o compensaţie a celui mai sfânt ideal de care m'a frustat viaţa, era justificarea însaşi a existenţei mele de om al unui paradis pierdut. Cum să nu mă fi durut vestea morţii lui?... Scrisoarea lui Andrei Opreanu, această neagră solie, este scurtă ca toate scrisorile cari anunţă o nenorocire. „Dănuţ a murit, s'a dus dela noi, s'a mutat în altă viaţă! A murit într'o zi dela sfârşitul lui Aprilie. L-am gătit în haine de sărbătoare, în haine albe de primăvară, şi l-am îngropat apoi cu mare jale sub brazde de iarbă verde în cimitirul din pădurea Maybury, lângă fata părintelui Dumitru Carpine".

Atât îmi scrie îndureratul tată... Gândul îmi sboară departe. Acolo departe, cum spunea cântecul lui Dănuţ Opreanu... There is a green hill far away... Acolo departe este un deal verde, o pădure cu framăt nostalgic şi odihnitor, un mormânt cu ţărâna încă neuscată... Văd mormântul... o viaţă de copil cu suflet de înger a fost închisă în el... Restul e tăcere... Tăcere masivă şi veşnică... „L-am gătit în haine de sărbătoare şi l-am îngropat apoi sub brezde de iarbă verde în cimitirul din pădurea Maybury, lângă fata părintelui Dumitru Carpine". Fiecare vorbă este o frântură ruptă din sufletul lui Andrei Opreanu. Fiecare vorbă este un piron înfipt în inima lui Andrei Opreanu... L-au îngropat în pădurea Maybury, lângă Angela, fata părintelui Dumitru Carpine, într'o zi de primăvară... Pădurea Maybury!... Mi-a fost atât de dragă pădurea aceasta! Îmi plăcea atât de mult să rătăcesc prin ea. Să caut prin desişurile ei pline de taină seva ierburilor amare, ierburile acelea cari tămăduesc ranele şi durerile sufleteşti. Totdeauna păşeam sub bolţile acestei păduri cu emoţia marilor regăsiri. Era atâta linişte în cuprinsul ei. Simţeam cum îmi bate pulsul inimii şi mi se părea că aud un zvon nelămurit care venea din depărtări imense. Aduceam în pădurea aceasta sufletul din pădurile copilăriei mele. Crenglle copacilor se aplecau asupra mea în semn de supremă fraternizare, mângâindu-mi fruntea ostenită cu tremurul lor imperceptibil. Mă făcusem prietin cu jivinele pădurii şi-mi astâmpăram setea din iezerul lor cu apă răcoritoare. Aici nu mai vărsa răutate nimeni asupra mea şi sufletul meu înflorat de şoaptele ramurilor se ridica slobod spre înalturile cerului. Îl duceam adeseori cu mine şi pe Dănuţ şi colindând potecile pădurii până se lăsa amurgul, îi învăţăm să cânte doinele pe care le-am adus din pădurile mele de peste mări şi ţări. Ne răspundea ecoul pădurii şi inimile noastre, transfigurate de mireasma cântecului născut din glia patimilor, palpitau năvalnic în aceeaşi constanţă spirituală. Îl învăţăm să cunoască florile şi păsările pădurii şi-i spuneam atâtea poveşti despre ele până adormea în braţele mele. Nu i-am vorbit însă niciodată despre „pasărea morţii" pe care o găsim în miturile noastre străvechi. Aici, la poalele pădurii Maybury, l-am învăţat într'o zi pe Dănuţ să recite versurile acestea, amare ca o predestinare:

„Că rupi din codru-o rămurea
Ce-i pasă codrului de ea,
Ce-i pasă unei lumi întregi
De moartea mea".

Cine-ar fi crezut vreodată că versurile acestea să fie cântecul de lebedă al copilului... L-au îngropat în pădurea Maybury, lângă Angela, fata părintelui Dumitru Carpine. Fata aceasta frumoasă purta pe fruntea ei nesărutată steaua de zăpadă a dimineţilor. Avea farmecul apariţiilor singulare şi corola sufletului ei gingaş se deschisese dragostei, platonic şi discret. Era studentă la un colegiu universitar din Detroit. Înainte de a pleca la cursuri, îşi alinta în fiecare dimineaţă visul ei astral cu cântecul fecioarelor neprihănite: „Sweet eighteen and never been kissed! „Erau atât de duioase, atât de melancolice accentele cântecului ei matinale de ciocârlie îndrăgostită de soare. Copila întrupată din azurul cerului îşi pregătea intrarea în ostrovul fericirilor pământeşti. Era atâta efervescenţă şi mister, atâta văpaie, atâta dor de viaţă în sufletul de înger precar al acestei fete! În ziua în care înfloriseră trandafirii morţii în obrajii ei, s'a prins cu atâta desnădejde de ultima lărâmă de viaţă care a mai rămas în ea, sbătându-se în convulsiunle sfârşitului şi strigând lui Dumnezeu: „Nu mă răpi, Doamne, din mijlocul zilelor mele! Anii Tăi sunt veacurile veacurilor! „Moartea, această împresară odioasă a suferinţelor omeneşti, a cuprins-o lacomă, iar Dumnezeu, în înţelepciunea cu care chiverniseşte fericirile omului, i-a dat în cer o fericire mai puţin ipotetică decât aceea pe care a dorit-o ea pe pământ. Şi astăzi se mai poate citi pe mormântul Angelei din pădurea Maybury inscripţia pe care şi-a ales o singură în ziua morţii: „Ah, sweet mistery of life at last I found thee!"... O, dulce mister al vieţii, în cele din urmă te-am găsit!...

(Va urma).

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul XCI — Sibiu, 12 Septemvrie 1943 — Nr. 37

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASTRA SIBIIU

2 ex. (Of.)
Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Str. Şaguna 8
Sibiu

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Şase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Preotul şi medicul

Slujba preotului ca şi a medicului sunt întemeiate pe conştiinţa unei »misiuni a omului faţă de om«. Există »o adâncă afinitate între aceste puncte culminante dintre care unul reprezintă umanitatea autentică, iar celalalt ideea creştină«.

Citatele acestea le-am luat dintr'un studiu al lui Th. Siegfried: Christliche Wirklichkeitsschau (Berlin, Töpelmann, 1940, pg. 131—132).

Biserica numind pe Iisus »Mântuitor« iar opera lui »mântuire«, a indicat această apropiere, întrucât mântuirea înseamnă salvarea fiinţii omeneşti din neajunsurile de cari pătimeşte, lecuirea şi restaurarea în starea normală. (In limba germană mântuirea şi vindecarea sunt desemnate prin cuvinte din aceeaş rădăcină: Heilung şi Heil).

Creştinismul ca şi medicina au la bază aceeaş »milă« faţă de omul ajuns în suferinţă şi în neputinţă. Ambele isvorăsc din aceeaş compătimire şi hotărâre de ajutorare.

Dacă alte îndeletniciri sociale urmăresc procurarea anumitor bunuri sau unelte pe seama oamenilor, preotul şi medicul se referă în activitatea lor direct la fiinţa omului şi pornesc dela faptul că în om este o boală, o rană, o ştirbire care îl împedecă de-a se bucura deplin de viaţă.

Deosebirea stă doar în extensiunea şi adâncimea boalei sub care creştinismul sau medicina îl văd pe om zăcând. Pentru creştinism toţi oamenii sunt în fiecare clipă supuşi unei boale grave. Preotul e un medic ce se adresează tuturor. Dar aceasta e o deosebire mai relativă, întrucât şi pentru medicină toţi oamenii trec prin boale, dacă nu în acelaş timp, în timpuri diferite.

Deosebirea esenţială este alta: Pentru creştinism sensul boalei nu se aplică numai la morbul trupesc, ci şi la insuficenţele şi anormalităţile spirituale. Boala trupească îşi are cauza mai totdeauna în boala adâncă dela temelia fiinţii umane. Omul este o fiinţă spiritual fizică. Tot ce apare în regiunea fizică porneşte din regiunea spirituală. Iar boala din regiunea spirituală constă într'o perturbare a legăturii adânci a omului cu izvorul spiritual al vieţii, cu Dumnezeu. De aceea Dumnezeu este supremul medic. Preotul urmăreşte o vindecare a boalei celei adânci a omului prin restabilirea contactului dintre el şi izvorul ascuns al vieţii. Tămăduirea aceasta adâncă (mântuirea) produce şi o tămăduire în extern (vindecare în sens strâns).

De aci nu urmează că preotul se desinterezează de boala fizică.

Omul bolnav fiziceşte este o dureroasă ilustrare a suferinţii care formează destinul omenirii în urma păcatului. El stoarce în mod deosebit mila preotului şi stârneşte datoria lui de-a ajuta un semen, ajutând la restabilirea lui. In fiinţa preotului se concentrează toate efluviile de împreună suferinţă, de iubire, de obligativitate la ajutor, în faţa unui om bolnav. El face totul ca în adâncul sufletesc al semenului bolnav să se mobilizeze energiile spirituale vindecătoare, prin credinţa ce-o aprinde în el, prin dragostea cu care îl înduioşează.

Preotul este colaboratorul esenţial al medicului la vindecarea bolnavilor.

Mai înainte medicina socotea că poate vindeca prin mijloace pur materiale şi prin legi pur mecanice pe bolnavi. Azi ea îşi dă tot mai mult seama că vindecarea atârnă în mare parte de mobilizarea forţelor spirituale în sufletul omului şi cum medicul nu este în măsură să producă acest fenomen, se adresează preotului cu o insistentă cerere de colaborare.

Pentru ilustrarea acestor noui raporturi ce încep a se stabili între preoţie şi medicină, dăm la foişoară în traducere capitolul final din vestita carte a chirurgului Erwin Liek: Das Wunder in der Heilkunde, Minunea în terapeutică (ed. 3, München 1936).

D. STĂNILOAE

Cauzele ivirii sectelor

Problema readucerii sectarilor la sânul Bisericii mame, este în zilele noastre mai actuală şi mai acută decât oricând. Intru rezolvirea ei, păstorul de suflete trebue să-şi angajeze toată puterea şi destoinicia sa misionară. Insă după cum medicul nu poate tămădui o boală până nu-i stabileşte cauza şi diagnosticul, tot aşa şi preotul poate lecui şi însănătoşi patologia sectară numai cunoscându-i cauzele. Cu alte cuvinte, pentru combaterea şi readucerea sectarilor în albia Bisericii, e nevoe să cunoaştem mai întâiu cauzele apariţiei sectarismului. De aceea o cercetare în domeniul acesta este necesară, cu atât mai vârtos că de obiceiu nu se fac distincţii şi precizări clare în această privinţă, confundându-se sau amestecându-se deavalma cauzele propriuzise cu ocaziile ivirii sectelor.

Deşi fenomenul sectar — privit sub întreitul să aspect: religios, psihologic şi social — este foarte complicat, totuşi toate curentele sectare prezintă un fond psihologic comun. Cercetând acest fond psihologic, sectologii au ajuns la constatarea şi concluzia că pricinile ivirii sectarismului sunt identice cu acelea ale separatismului din celelalte domenii ale vieţii spirituale. Şi anume la baza formării sectelor stau motive de ordin psihologic, individuale şi colective. Acestea sunt următoarele:

1. Diversitatea personalităţii omeneşti, realitate pe care ne-o evidenţiază şi ilustrază faptul că unul şi acelaşi lucru făcut de două persoane, primeşte coloraturi diferite sau individuale. Cât de multiplă şi variată este diversitatea personalităţii umane, ne arată însuşi faptul că psihologia generală are un capitol special intitulat »tipologie«, care se ocupă numai cu această problemă. Această realitate, întreţinută şi îmbogăţită de continua pătrundere reciprocă dintre indivizi, transpusă în domeniul fenomenului religios, — are de consecinţă diversificarea acestuia după structura sufletească specifică a respectivului individ. In concret, această diversificare se constitue într'o varietate nesfârşită în modul de a concepe şi de a trăi ideia religioasă. Iar cât prideşte în special creştinismul, această diversificare s'a concretizat nu numai în marile ramuri ale creştinismului: ortodoxism, romano-catolicism şi protestantism, ci şi într'o puzderie de secte care au diversificat ideia şi fenomenul religios creştin până la desfigurarea lui parţială sau completă.

2. Instinctul individualismului sau individualismul, care constă în tendinţa şi năzuinţa fiecărui individ de a face să iese la suprafaţă specificul personalităţii sale. Pe aceste două trăsături fundamentale ale personalităţii umane n'am putea să le condamnăm prea mult, pentru că fără ele n'ar mai fi concurenţă şi emulaţie în viaţa spirituală, şi în consecinţă nici progres. Ele devin însă periculoase şi condamnabile atunci când sunt dozate de mândrie şi ambiţie, constituindu-se în indivizi separatişti şi cu tendinţe de dominaţie, cari nu se pot încadra în spiritul de disciplină autentic creştină.

3. Instinctul stăpânirii din punct de vedere spiritual, analog cu primele două dar cu totul nelipsit de imputabilitate. O paralelă între frământările politice şi religioase din cursul veacurilor, ne arată că există în desvoltarea istorică a omenirii o pornire nebună după putere. Raportul de condus şi conducător dintre individ şi societate, produce şi întreţine o continuă tensiune şi luptă pentru a fi conducător şi nu condus. Dovadă despre aceasta este faptul că orice organizaţie socială în faza ei de înjghebare, caută să stabilească mai întâiu raportul dintre conducător şi condus. De aceea şi religiile când se constituesc în realităţi sociale, caută mai întâiu să stabilească un raport cât mai solid între conducători şi conduşi. Biserica creştină ca organism social, încă a trebuit să se constitue în acest raport de conducător şi condus.

In domeniul creştinismului, diversitatea personalităţii şi individualismul, altoite pe instinctul hegemoniei spirituale, nasc şi întreţin o continuă tendinţă de inovaţii şi de stăpânire, care, lovindu-se de precizările dogmatice şi de opoziţia şi frâna bisericii conducătoare, duce la lepădarea de adevărata credinţă.

Tendinţa de inovaţii este mereu stimulată şi alimentată de necontenitele schimbări pe care le aduce cu sine »spiritul vremii«. Căci viaţa religioasă nu se poate închide ermetic faţă de aceste schimbări, cari au uneori repercusiuni adânci şi asupra ei. Ca dovadă despre aceasta, e deajuns să amintim faptul că suveranitatea raţiunii, proclamată în pragul Evului nou, a pătruns şi în sfera vieţii bisericeşti, născând reformaţiunea lui Luther şi prin aceasta o mulţime de secte religioase.

Toate aceste trei realităţi mai sus subliniate, constitue fondul psihologic din adâncul căruia, desigur atunci când sunt date condiţiile prielnice, răsare vlăstarul bolnăvicios al sectarismului. In această privinţă, credem necesar să precizăm că dorul de mântuire, ignoranţa religioasă şi alte cazuri care se înşirue de către unii cercetători printre cauzele ivirii sectelor, nu sunt propriuzis cauze ci numai ocazii sau împrejurări prielnice pentru ivirea şi răspândirea sectelor. Căci nu dorul de mântuire sau ignoranţa religioasă este propriuzis cauza fenomenului sectar, ci diversitatea şi individualismul personalităţii omeneşti în baza cărora doi oameni reacţionează diferit în faţa uneia şi aceleiaşi realităţi: în cazul acesta unul poate s'apuce pe panta sectară, iar altul să-şi împlinească lipsa de care sufere în sânul Bisericii creştine.

Evident, sectarii nu recunosc ca atare motivele mai sus discutate. Ei invoacă alte »motive«, cari nu sunt reale ci sunt de fapt numai ocazii sau împrejurări favorabile, cari contribuesc la ivirea şi promovarea sectarismului. Deşi fără fondul psihologic respectiv ele nu pot naşte sectele, totuşi datorită rolului însemnat ce-l joacă în această privinţă, numim aceste împrejurări sau ocazii, »cauze secundare« ale ivirii şi răspândirii sectelor. Ele sunt următoarele:

1. Ocazii din afară, adecă provenite din afara Bisericii creştine, şi anume: *a)* Diferite curente şi împrejurări politice sau sociale dintr'un anumit timp, cari favorizează ivirea sectelor. Aici se înşirue războaiele, revoluţiile, reformele sociale şi nenorocirile mari ce se abat asupra noroadelor;

b) Misionarismul sectar, desfăşurat cu fanatism şi râvnă neîmputinată şi susţinut puternic de capital străin. Lucrarea lui e mult înlesnită şi favorizată de insuficienţele misionarismului ortodox, care nu-i temeinic şi sistematic organizat. E adevărat

că în unele părţi se lucrează intens, dar n'avem un sistem unitar şi metodic pe întreagă ţara.

c) Legi şi regimuri favorabile sectarismului, cari fac din unele state adevărate »ţări ale sectelor religioase«, cum sunt Statele Unite, Anglia şi ţările prostetante. Atari împrejurări favorabile sectelor, s'au perindat şi pela noi, dar mulţumită măsurilor Guvernului actual, au încetat.

2. Ocazii din lăuntrul Bisericii respective, constând în neajunsuri şi insuficienţe reale sau numai invocate. Şi anume:

a) Ocazii personale constând în nemulţumirile conduşilor faţă de conducători, în cazul acesta ale credincioşilor faţă de ierarhie. Desnodământul depinde în cazul acesta în mod covârşitor de personalitatea conducătorului;

b) Ocazii în chestiuni de doctrină: De exemplu, la predarea doctrinei se schimbă forma în care se îmbracă adevărul, dar nu şi fondul, şi cu toate acestea, această schimbare formală naşte neînţelegeri, cari duc la rătăcire. Aici înşirăm şi ignoranţa religioasă, adecă necunoaşterea doctrinei, care aduce după sine o condiţie prielnică prinderii propoveduirii sectare;

c) Ocazii în chestiuni de practică sau morală: Faptul că unii observă sau practică mai riguros perceptele creştine, iar alţii mai puţin riguros, naşte reproşuri şi nemulţumiri cari se soldează de multe ori cu sciziuni. Pe de altă parte, ritualismul şi formalismul sec al preoţilor, trăirea creştinismului în mod superficial sau diferitele scăderi morale ale vreuneia din cele două părţi constitutive ale Bisericii, deasemenea constitue teren prielnic pentru ivirea şi răspândirea sectelor;

d) Ocazii în chestiuni de organizaţie: De pildă în Rusia rascolul s'a născut din pricina corectării cărţilor liturgice, iar la noi în România stilismul s'a ivit din cauza schimbării calendarului.

3. Ocazii indirecte de ordin personal constând din anumite pretexte de sminteală sau scandal, pe care le provoacă certurile, neînţelegerile sau nemulţumirile ce se nasc între credincioşi sau între aceştia şi păstorii de suflete.

Privindu-le în ansamblul lor, ne dăm uşor seama că o scrutare în adânc a pricinilor şi ocaziilor ivirii sectelor, ne duce la găsirea mijloacelor şi metodelor celor mai potrivite pentru combaterea şi stârpirea sectarismului.

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

Număr festiv. *Implinind, în Sept. 1943,* douăzeci *de ani de existenţă, organul naţional-bisericesc* Renaşterea, — *astăzi în Alba Iulia, — a apărut ca* număr festiv *în 14 pagini, cu o preţioasă contribuţie de articole instructive, semnate de: Episcopul Nicolae Ivan, o contribuţie postumă, apoi PP. SS. Lor: Nicolae al Clujului, Veniamin al Caransebeşului, Policarp al Cetăţii Albe-Ismail, Emilian Antal al Argeşului, P. C. S. prot. stavr. Al. Baba vicar, Dr. Seb. Stanca, fost întâiul redactor al foii, I. Mateiu, D. Stăniloae, Arhid. Bucevschi, Diacon Dr. Gr. T. Marcu, Dr. Gh. Ciuhandu, Pr. Il. V. Felea, E. Nicoară, Nicodim Belea ş. a. Acest număr festiv al Renaşterii, într'un exemplar tras în aur, este închinat Ierarhului iubit şi dorit, P. Sfinţiei Sale Episcopului* Nicolae Colan, *care »păstoreşte cu preţul vieţii pe fraţii noştri«. — Urăm vigurosului organ dela Cluj-Alba-Iulia multe alte decenii de pilduitoare muncă bisericească şi naţională.*

Tăcere, unire şi muncă:

prin aceasta vom învinge.

Fecioara Maria în Ortodoxia românească

Poporul român este profund credincios, iar ortodoxia lui este organică. Profesorul S. Mehedinţi spune că poporul român crede în chip atavic, deoarece are un fond aperceptiv: religia de cea mai înaltă ţinută morală din antichitate, a lui Zamolxe, pe care s'a altoit religia lui Hristos. Carpaţii lui Zamolxe, devenind templul lui Hristos, dogma ortodoxă s'a săpat adânc în sufletul românesc şi, deşi nu este în stare s'o formuleze, reacţionează îndată când cineva sau ceva vrea să i-o fure sau altereze. Sufletul neamului nostru este un teren încă de exploatat. Trebue însă priceperea şi dibăcia cu care să sfarmi bulgării şi să dai la o parte toate impurităţile, pentru a rămânea numai aurul curat al dogmei ortodoxe. Dacă, sub haina creştină, au mai rămas unele forme de păgânism, aceasta nu ne dă dreptul să conchidem că toate credinţele poporului nostru sânt superstiţii sau deghizări ale vechilor concepţii mitologice păgâne. Şi, departe de a fi ateu, poporul nostru păstrează puritatea aceea a creştinismului primitiv necunoscând luptele şi desbinările religioase şi eretice, iar până de curând şi pe cele sectare. Nici nu mi-aş putea închipui cum i-ar sta poporului nostru „ateu"! Să presupunem că, prin absurd, la un moment dat, ar pieri toate bisericile, troiţele şi crucile satelor. Mărginindu-ne numai la aceste monumente ale credinţei creştine, nu ştiu ce aspect ar avea satele noastre fără ele.

Cine vrea să se convingă de religiositatea şi evlavia poporului român, să caute a înţelege extraordinara resonanţă care a avut-o asupră-i cultul sf. Fecioare Maria. Poporul românesc este ortodox. Pe laturea aceasta este moştenitorul spiritual al Bizanţului ortodox, transmiţându-i-se toate comorile ortodoxiei bizantine, între care şi incomparabilul cult al sf. Fecioare, aşa cum se practică astăzi în biserica ortodoxă.

Punctele dogmatice despre sf. Fecioară, pe care le învaţă Biserica ortodoxă română, încadrată în ecumenicismul ortodox, le-a prins şi poporul, le crede, deşi explicaţiuni dogmatice nu poate da, dar, pentru a-şi uşura credinţa, a căutat anumite explicaţiuni imaginative, peste care veacurile au turnat multă evlavie şi înaltă ţinută morală şi religioasă. Aşa apare din credinţa, viaţa şi manifestările sale literare şi artistice.

1. Că sf. Fecioară este Născătoare de Dumnezeu, nu mai încape îndoială. Ea e numită Maica Domnului sau mămuca lui Dumnezeu, Maica Precistă şi alte expresii ce se aud la tot pasul.

2. Fecioara este un punct de credinţă mai presus de orce îndoială. Cine crede altfel, păţeşte ca Trifon cel nebun.

3. Maica Precistă e fără păcat. Pentru a explica fecioria şi lipsa de păcat, poporul are o mulţime de legende, după care Fecioara a fost păzită într'un turn de sticlă, sau, mai aproape de viziunea românească, într'o mânăstire de călugăriţe.

4. Biserica învaţă că Fecioara ajută omului la Dumnezeu. Poporul crede în marea intervenţie a Maicii Domnului, în cer şi pe pământ, pentru cei vii, cât şi pentru cei răposaţi. Fecioara conduce sufletele pe lumea cealaltă, sau le ridică din iad cu fuiorul dat de credincios preotului, la Bobotează. Poporul crede că singură Maica Domnului poate îmblânzi mânia Fiului. Lacrămile vărsate de dânsa pentru păcatele lumii se prefac în aiasma, pe care creştinii o iau cu evlavie şi o păstrează la loc de cinste în casele lor.

Punctele de mai sus din dogma sf. Fecioare sânt anunţate numai. Lăsând pentru altădată o desvoltare şi o interpretare mai largă, constatăm numai că sf. Fecioară este prezentă în toată viaţa poporului român şi în toate producţiunile sale; legende, descântece, bocete etc., încât conchidem cu un fidel interpret al folklorului nostru că, dacă e vorba să găsim literaturii noastre populare un hram, fără îndoială, „am scrie pe frontispiciul scrisului românesc popular: Hramul maicii Domnului"[1].

In viaţa de toate zilele, sf. Fecioară este chemată la tot pasul. Mamele îşi cresc pruncii sub binecuvântarea ei; iar când pruncul este bolnav, tot Maicii Domnului îi cere ajutor, că doară şi ea a fost mamă. La orce năcaz românul, după semnul sf. cruci, cere ajutorul Maicii Domnului, iar călătorul tot Fecioarei îi cere ocrotire. Ce frumos este că Marina noastră Regală şi-a ales ca patron pe sf. Fecioară. In literatura populară sânt pasagii şi versuri, care amintesc rugăciunile auzite în Biserică. Numai cine trăeşte în spiritualitatea satului, îşi poate da seama cât de viu trăieşte Maica Domnului în sufletul românesc.

Pământul acestei ţări este plin de mânăstiri şi biserici închinate sf. Fecioare, iar troiţele şi crucile cu chipul ei străjuesc pe uliţele satelor. Paraclisele domneşti şi mânăstireşti ale voevozilor, marilor vlădici şi ale boierilor noştri, care altădată au jucat rol aşa de frumos în viaţa ortodoxiei, sânt închinate sf. Fecioare. „Doamna şi Apărătoarea", cum o numeşte biserica, şi căreia i se aduc mulţumiri de biruinţă şi isbăvire din nevoi. Ar fi interesantă o statistică a hramurilor sf. Locaşuri, pentru a vedea câte o au de patron, în comparaţie cu alţi sfinţi, făcându-ne astfel o suficientă idee despre extraordinara aderenţă a sufletului românesc la cultul sf. Fecioare. [In comuna natală a scriitorului acestor rânduri, Uda, jud. Argeş, toate şapte biserici, din care una este ruinată, au ca hram Adormirea Maicii Domnului].

Urmând pilda Bizanţului ortodox, multe domniţe din familiile voevozilor şi boierilor noştri luau calea monahiei, închinându-şi viaţa Fecioarei celei neprihănite şi luând-o ca model pe ea, în care s'a întrupat curăţenia absolută şi sfinţenia.

Icoana ei este pretutindenea, în biserici şi în case. In casa celui bogat se găseşte icoana Maicii Domnului, îmbrăcată în aur şi argint, dar şi în căsuţa celui sărac, împodobită cu ştergăţel curat, cusut cu flori, unde se păstrează busuiocul dela Bobotează şi luminarea dela Inviere. Iconiţa ei o poartă toţi, dela domniţă până la marinarul care alunecă pe valuri, şi toţi soldaţii noştri, cerându-i ajutorul împotriva celor ce vor să scoată din inimi şi din lume pe Fiul ei.

Până şi pe furca fântânii dela margine de drum se găseşte icoana sf. Fecioare, Maica Vieţii, cu pruncul la sân sau cu braţele ridicate în semn de rugăciune pentru călătorul obosit şi pentru această ţară, care, pe drept cuvânt, poate s'o proclame apărătoarea şi protectoarea ei. Când există atâtea urme ale prezenţei sale în viaţa poporului nostru, România apare ca o grădină a Maicii Domnului. Există în această privinţă o legendă foarte semnificativă, menţionată de Melhisedec; se zice că pe vremea marelui Ştefan, un cuvios anume Iosif, care se nevoise în pustiul Iordanului, a venit cu însoţitorii săi la noi, stabilindu-se în munţii din preajma mânăstirii Bistriţa. Mai târziu, vrând să plece în muntele Athos, li se arată sf. Fecioară, întrebându-i unde se duc. Cu bucurie, dar şi cu spaimă, ei răspund că se duc în grădina sfinţiei sale, adică în sf. munte Athos. Atunci, sf. Fecioară a poruncit: „Intoarceţi-vă înapoi, că aicea este grădina mea".

* * *

Trecând peste dogma şi veneraţia bisericii şi peste felul cum se reflectă cultul sf. Fecioare în credinţa şi viaţa poporului român, să păşim mai departe desprinzând concepţia de ansamblu românească despre sf. Fecioară Maria.

Pe Dumnezeu Tatăl şi sf. Duh nu ni-i putem reprezenta şi închipui decât aşa cum apar în sf. Scriptură, mai mult în simboale. Pe Dumnezeu Fiul care a fost şi Dumnezeu şi om, ni-l reprezentăm ca om. Pe Maica Domnului, care a fost numai om, nu o putem înfăţişa decât după idealul nostru de frumuseţe, specifică fiecărui neam. Sfinţii au imitat-o în viaţa lor, poeţii au căutat-o, pictorii i-au zugrăvit chipul, iar neamurile au primit-o şi au împământenit-o, am putea spune, după firea şi înţelegerea fiecăruia. Aici apare glasul etnicului. Peste aureola cerească, Maica Domnului a căpătat o aureolă naţională. Poporul român, creştin din adâncul fiinţei sale, nu-şi închipue pe Maica Domnului, decât tot după idealul său de frumuseţe: ca pe cea mai curată şi mai frumoasă româncă. Aşa ni-o arată, pe lângă pictură, literatura poporului, care, ca toate manifestările sale, îşi trage seva tot din biserică. Intr'o vreme, când litera evangheliei era cea slavonă, poporul şi-a fixat credinţa atât cât a putut auzi şi înţelege în formule accesibile lui, care au alimentat apoi toate producţiile sale literare. Dintre acestea cântecele de stea şi colindele sânt cele mai apropiate de Evanghelie, deşi uneori amestecate cu fapte streine. Ele înfăţişează adevărata concepţie românească despre Maica Domnului.

Dacă Iisus sau Fecioara Maria sânt cântaţi şi purtaţi pe plaiurile româneşti, nu înseamnă că i-a desbrăcat de aureola divinităţii, cum fac protestanţii, dintre care un Alfred Rosenberg voia să scoată pe Iisus arian. Nu! Şi dacă divinitatea este cântată pe colinele româneşti, nu înseamnă nici că poporul românesc crede că singur moşteneşte valorile veşnice ale ortodoxiei, cum fac, bunăoară, teologii ruşi, care circumscriu, oarecum, ortodoxismul numai pe seama Rusiei, deşi am fi şi noi mai mutt îndreptăţiţi a face acest lucru.

Poporul nostru a ales din natura însufleţită şi neînsufleţită românească numai elementele animate de preferinţele sufletului său şi cu ele a împletit cultul Maicii Domnului pe plaiurile ţării lui. Colindele noastre au coborât-o din lumina Evangheliei şi, ca şi pe Iisus, o cântă ca pe fiica pământului acestuia. Şi, cum ţara românului este un rai, în bogăţie şi frumuseţe, în consensul legendei de mai sus, el vede

P'acest picior de rai
Plimbă-mi-se Maica Domnului,

sau

P'ângă Mureş, p'ângă Tisa,
Maica sfântă plimbă-mi-se,[1]

odihnindu-se sub umbra plopului, blestemat apoi ca veşnic să-şi tremure frunza.

Poporul, nu numai că a adus pe Fecioară pe pământul ţării lui, dar o vede după idealul său de frumuseţe. Idealul frumuseţii româneşti este Cosânzeana. Aşa îşi închipuie poporul pe Maica Domnului frumoasă, frumoasă şi curată ca o Cosânzeană, dar ca orce româncă, va toarce faşă şi scufiţă din caier de mătasă şi ca o mamă cucernică îşi va boteza pruncul pentru a-l încreştina.

Concepţia românească despre Maica Domnului în poesia cultă o redau „gândiriştii", căci până la ei nu găsim pe Fecioara în arta şi poesia cultă, deşi arta bizantină o avea ca

[1] Pr. Niţă Mihai, Raze de Lumină, 1938, Nr. 4, pg. 252.

[1] Sabin Drăgoi, 303 Colinde, pag. 191.

patron. Era neînţelegerea aceea a ortogoxiei, văzută printr'o prismă străină şi falsă. Eminescu i-a închinat acel cunóscut poem. Cutremurat în faţa sfinţeniei sale, n'a îndrăsnit să apropie pe Fecioară de sufletul său. Distanţa dela care i se roagă este siderală, ca dela pământ la Luceafăr, cu care o compară. Gândiriştii aduc în preocupările lor „teme de legendă populară în centrul cărora, ca şi în cele orale, predomină figura Maicii Domnului cu întreg misterul naşterii sfinte,[1] versificat de Ion Pillat, numit pe bună dreptate poetul Maicii Domnului. S'a zis chiar că, dacă „maestrul Nichifor Crainic a adus în ţara noastră pe Iisus, în poésie, Ion Pillat a adus pe Maica Domnului[2] Este aceeaş; viziune populară. Intr'o serie de poeme din vol. Biserica de altădată, poetul cântă naşterea ei din Ana, care cu furca în brâu şi Ioachim, îmbrăcat în portul dela ţară, stăteau trişti în pridvorul casei, privind la râul Doamnei deoarece n'aveau copii. Cântă apoi copilăria Fecioarei, Bunavestirea, steaua, închinarea magilor, „bejenia" nu în Eghipet, ci în Ardeal, Rusaliile, Adormirea şi Înălţarea, toate ţesute pe plaiurile româneşti şi din elementele cele mai apropiate de sufletul credincios al românului. Luarea la cer a Fecioarei se face într'o zi de vară românească, cu soare şi freamăt mult, aşa cum a descris-o Coşbuc, când s'au deschis cerurile, iar crinii cădelniţând parfum.

Zugrăviţi ca'n lemnul din veche troiţă, iată
Pe Duhul sfânt, pe Tatăl, pe Fiul, câte trei
Şi iată pe Maica Domnului urcându-se la Ei,
Pe scara unei raze ca dânsa de curată...

Pentru a explica ideea mijlocirii Maicii Domnului pentru sufletele păcătoşilor, poetul aşează raiul în satul copilăriei, într'o casă din Muscel, tot prin livezi de stele să sui la el. Persoanele sf. Treimi s'au înăuntru, la masă, iar Maica Domnului stă în cerdac,

.... lucrează năvod
Cu care să mântue norod.

Aceeaşi viziune şi concepţie, reprezentată de Ion Pillat în poezie, o reprezintă, în plastică, pictorul Demian, „ilustrator al spaţiului mioritic, al şesului natal şi al etnosului neamului", fiind totodată şi „un subtil reprezentator al mitului folkloric şi misterului religios ca şi al Duhului ortodox".[3] ridicându-se la acel spiritualism creştin. Demian înfăţişează portretul Maicii Domnului cu pruncul în braţe, îmbrăcată în costum românesc, cu iie şi cu fotă, cu capul sub ştergar, brodat şi el, cum se obişnueşte la româncele noastre. Aşa apare sf. Fecioară Maria în concepţia poporului românesc, în poezie şi plastică, axând isvorul în duhul ortodox şi în valoarea permanentă a etnosului românesc.

* * *

Peste aceste apropieri de fiinţa şi sufletul nostru, sf. Fecioară rămâne mai departe ceeace este: Maica lui Dumnezeu, Apărătoarea noastră în cer şi pe pământ. Aşa ni-au dat-o apostolii, care au venit peste Dunăre din Bizanţ. Aşa a învăţat Biserica ortodoxă de Răsărit. „Pre Născătoarea de Dumnezeu ni-au zugrăvit-o deapururi iconarii noştri (gândiţi-vă la Nic. Grigorescu), au învăluit-o în nori de tămâie şi rugăciune preoţii noştri, au privit-o în catapeteasmă părinţii noştri, au iubit o şi au sărutat-o copiii noştri, au implorat-o şi au prea mărit-o neam de neamul nostru. Aşa s'a închegat psihologia şi evlavia noastră".[1]

Sf. Fecioară trăeşte în bisericile noastre, în icoanele, cântările rugăciunile şi, mai ales, în inimile noastre.

Ortodoxia nu o reprezintă în statui, dar i-a închinat tot ce-i putea închina: geniul poeziei şi al artei, afară de sulptură, dar mai ales iubirea şi pietatea noastră. Ortodoxia românească, integrată în ortodoxia ecumenică, trăeşte cu Maica Domnului. Şi aşa va fi până la sfârşitul veacului!

In aceste vremuri de nesiguranţă şi de adânci prefaceri, noi Românii să ne amintim de tăria rezistenţei strămbunilor noştri şi proptiţi în pământul patriei şi cu ochii în cerul credinţii, să strigăm într'un glas: Prea sfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte ne pe noi; căci nădejdile, după Dumnezeu, întru tine, Fecioară, le-am pus!

[1] Gala Galaction, Piatra din capul unghiului, pg. 56.

Preotul GH. C. DIACONU
dela Bobohalma

[1] Gh. Vrabie: Gândirismul, pag. 206.
[2] Il. V. Felea: Dumnezeu şi sufletul în poesia rom. contemp. Cluj, 1927, pag. 38.
[3] Gh. Vrabie, op. cit. 351.

Italia încetează ostilităţile

Guvernul italian al Mareşalului Badoglio a cerut un armistiţiu guvernului Eisenhower, comandantul armatelor aliate anglo-americane. Cererea fiind primită, încă din ziua de 3 Septemvrie, forţele italiene încetează luptele împotriva anglo-americanilor.

La Berlin se consideră capitularea necondiţionată a Italiei ca trădare, — care însă nu va întârzia a da greş.

De altă parte, guvernul italian fascist cere armatei italiene să continue lupta alături de trupele germane.

Şedinţa primă

a Consiliului de Administraţie al Cooperativei „Sănătatea Neamului"

Marţi, 7 Septemvrie, orele 10 a. m., s'a ţinut prima şedinţă a Consiliului, de administraţie al Cooperativei »Sănătatea Neamului«, sub prezidenţia I. P. S. Sale Mitropolitului nostru Nicolae, în sala de şedinţe a Mitropoliei din Sibiu.

Cu această ocazie s'a realizat constituirea Consiliului, delegându-şi ca preşedinte pe dl Ion Ciolan, ca vicepreşedinte pe păr. Dr. D. Stăniloae, iar ca membri în comitetul de direcţie pe dnii Dr. Ion Cosma, inspector sanitar şi pe dl Col. Darie Rădulescu, fost prefect. S'a numit apoi personalul administrativ: casier, contabil şi secretară-dactilografă. S'a aprobat bugetul până la 1 Ian. 1944, s'a hotărât procurarea aparatelor necesare pentru 10 cabinete dentare şi 10 maternităţi comunale, s'a decis angajarea a 5 medici dentişti şi a 5 medici universali, a 10 moaşe comunale, a 5 surori de caritate, a 50 de învăţători statisticieni. S'a mai hotărât convocarea preoteselor din judeţ şi a câte unei învăţătoare de fiecare sat la un curs pentru iniţierea în problemele cooperativei sanitare.

Prin aceasta Cooperativa »Sănătatea Neamului« păşeşte la lucru. Dumnezeu să-i ajute!

Bătrâneţe

Omagiu Maistrului meu IOV DUMITRU
la „Covorul Basarabian"

Au trecut, aşa pe nesimţite,
Atâţia ani, ce n'au să mai revină,
Imbătrânesc... Dar ce sunt eu de vină
Că toate 'n lume-aşa sunt rânduite?

Din caerul de gânduri o lumină
Se 'nalţă peste gânduri adormite
E viaţa mea... sunt clipele trăite
E visul care astăzi se termină.

Din imnul tinereţii obosite,
Pe harfa mea care vibra odată
Se aud acorduri vagi-nedefinite
Şi-aşa vor trece anii-viaţa toată.
Căci Bătrâneţii nu-i poţi sta în cale.
Şi parc'aud: »Pe vremea dumitale«

GRIGORE ŞTIRBU

Este o datorie morală şi naţională să ajutăm familiile desrobitorilor.

INFORMAŢIUNI

Pentru orfanii războiului. *Ziua de 14 Septemvrie este a obolului tuturor românilor pentru ajutorarea şi ocrotirea ortanilor de război. Este o datorie naţională şi morală să ajutăm pe orfanii eroilor. Ţara cere să ne împlinim această datorie, dând fără şovăire pentru orfanii celor care s'au jertfit ca să desrobească neamul. Sentimentul solidarităţii naţionalè ne strânge lângă eroi, — acelaş sentiment trebue să ne strângă şi lângă orfanii lor.*

Donaţiuni. In numele oficiului parohial aduc mulţumiri tuturor donatorilor sfintei biserici din parohia *Lăpuşnic*, prot. Dobra. Din darurile credincioşilor s'au procurat cărţile rituale complecte, prapori, icoane etc. Au contribuit: Fam. Pr. R. Haneş, 2650 Lei, Gostae Andronic şi fam. 850 Lei, fam. Gostae Rudolf 2020 Lei, Lazar Moise1000 Lei, Josan Leontin1000 Lei, Haiduc Alexandru 1450 Lei, Moise Lucreţia 300 Lei, Crişovan Ioachim 850 Lei, Căceu Veronica 850 Lei, Gheara Victoria 930 Lei, Josan Roman 850 Lei, Popa Ioan a Sofii şi Mariţi 850 Lei, Moise Ilarion 850 Lei, Bozan David 850 Lei, Crişovan Iustina 850 Lei, Biriş Samfora 150 Lei, Crişovan Vichentie şi Elisaveta 850 Lei, Olariu Mariţi 500 Lei, Raiu Ioan 100 Lei, Căceu Valeria 100 Lei, Iosif Şuiaga şi Valeria 500 Lei, Şuiaga Carol 1000 Lei, Gostae Elisaveta 1000 Lei, Reuniunea femeilor 1100, total 19650 Lei. Reuniunea femeilor ortodoxe a confecţionat un prapore, lucru de mână în valoare de 22.500 Lei, sfinţirea căruia s'a făcut în ziua de Rusalii când preotul local a ţinut o predică prin care a adus mulţumiri tuturor donatorilor, scoţând în evidenţă frumoasa lucrare a soc. Reuniunea femeilor ortodoxe. Naşa praporului a fost dna Gostae Aurelia, vici-prezid. — Pr. Remus Haneş.

Cooperative sanitare. Despre iniţiativa din Sibiu, privitoare la *sănătatea neamului*, scrie cotidianul *Universul*: Trebue urmărită cu atenţie evoluţia acestei iniţiative de o deosebită însemnătate, pentru că roadele pe care sântem siguri că le va obţinea dacă se va feri de biurocratizare ori de centralizare, vor fi exemplu şi îndemn pentru toate judeţele şi toate comunele, pentru toţi cei cari ştiu din experienţă personală, câte sânt de făcut în domeniul asistenţei medicale, rezolvat atât de simplu graţie unui sprijin reciproc, frăţesc şi mai ales oportun, adică dat în momentele când cel în suferinţă are realmente nevoe de ajutoare.

Act de mulţămire. In numele credincioşilor din parohia După-piatră-Valea

FOIŞOARA

A fost numai o dimineaţă..

V. Sămărtineanu

[Fragment din volumul „Am căutat ierburi amare"].

Ajunsesem la cea mai penibilă etapă a rătăcirilor mele: îmi câştigam existenţa cu sudoarea frunţii ca muncitor în fabrica Ford din Dearborn-Michigan. Purtam în inima mea toate durerile ostracizatului, iar pe figura şi pe hainele mele, toate stigmatele salahorului. Toate serile mele veneau cu lacrimi şi nicio dimineaţă nu mai venea cu bucurie. Atâtea deziluzii, atâtea decepţii, atâtea înfrângeri în viaţa mea! Şi toate acestea numai din cauza urii şi răutăţii omeneşti. Am iubit sinceritatea şi adevărul. Am detestat minciuna şi am strivit prostia sub oprobriul sarcasmului meu. Am sfidat arivismul, am înfierat indolenţa. Pe linia aceasta de viaţă mi-am disputat ultimul codru de pâine în litigiul dintre mine şi semenii mei. E celace n'au putut să mi-o ierte niciodată. Şi astfel mi-au închis cărările adevăratei vieţi pentru care fusesem pregătit şi m'au crucificat în infernul din fabrică. Toate serile mele veneau cu lacrimi şi nicio dimineaţă nu mai venea cu bucurie! Duceam cu resemnare stoică în spate această nouă povară a vieţii mele, perseverând să cred că prin suferinţă adâncă voiu putea ajunge odată la apoteoză. Intr'o seară mă întorceam dela lucru mai deprimat, mai istovit ca niciodată. Mă lovisem cu ciocanul la degetul mare dela mâna stângă şi sângele străbătuse tifonul cu care era bandajat. Nu mai găseam în sufletul meu niciun leac de asanare morală. Imi apăruseră deodată în minte toate idealurile pe care le-am exaltat în viaţă. Toate s'au destrămat. Toate au căzut la pământ, ca nişte frunze veştede. Mirajul acestor idealuri naufragiate mă durea mai mult decât rana dela deget. Aveam aspectul unui om care mergea să se răstignească undeva departe, pe un drum care nu se mai sfârşeşte. Atâtea gânduri negre s'au insinuat subversiv în inimea mea şi toată fiinţa mea era răsvrătită. Făceam eforturi supraomeneşti să stăvilesc vârtejul devastator al acestor gânduri, dar nu mai găseam nici o forţă morală în adâncurile mele. Şi atunci, pentru prima oară poate în viaţa mea, mi-am auzit sufletul murmurând în taină: „Am obosit, Doamne, suspinând!" Imi răsunau în urechi cuvintele de compătimire ce mi le spusese doctorul care mă pansase în infirmeria fabricei:

„Atât de tânăr! Şi cu tâmplele brumate? Ce cauţi dumneata în fabrică, cu mâinile dumnitale delicate de domnişoară, cu mâinile dumitale fine de gentlemen?

— Caut o bucată de pâine, doctore.

— O bucată de pâne? Dar asta e ceva nemaipomenit. Cauţi o bucată de pâine ca muncitor în fabrica Ford cu două diplome universitare în buzunar? Nici o muncă nu degradează pe om. Dar nu e locul dumitale aici.

— Viaţa mi-a fost ostilă, doctore. Oamenii m'au alungat dela rosturile mele firesti şi m'au făcut să-mi îngrop talantul pe care mi l-a dat Dumnezeu.

— Nu dispera, prietene. Incearcă din nou. Intoarce-te la rosturile d-tale firesti. Numai astfel îţi vei putea legitima cu adevărat viaţa pe pământ. Mai sunt şi oameni buni în lume! Iar Dumnezeu te va ajuta să învingi toate obstacolele şi să regăseşti talantul pierdut. Să regăseşti dimineaţa pierdută".

Dimineaţa pierdută!... Dar n'a fost numai o dimineaţă în viaţa mea?... Cuvintele doctorului îmi răsunau în urechi din ce în ce mai mustrător. „Ce cauţi dumneata în fabrică, cu mâinile d-tale delicate de domnişoară? Intoarce-te la rosturile d-tale firesti. Dumnezeu te va ajuta să regăseşti talantul pierdut... dimineaţa pierdută. Căci nu este numai o dimineaţă în viaţa omului"... O îmbărbătare tonică. Un îndemn plin de sinceritate şi de compasiune. Dar ce putea cunoaşte doctorul acesta din drama care m'a adus la această dezaxare socială, la această degregare spirituală? Fără să bănuiască mi-a implântat un cui în inimă. Dacă nu mi-ar fi revelat mâinile de domnişoară şi tragedia talantului pierdut, poate nu m'aş fi întors acasă atât de abătut în seara aceea. Ca totdeauna, Dănuţ m'a întâmpinat în pragul uşei. Mi-am stăpânit durerea, zâmbindu-i cu afecţiune şi îmbrăţişându-l cu căldură.

— Toarnă apă, iedule, în mâinile acestea delicate de domnişoară, în mâinile acestea aristocrate de gentlemen, în mâinile acestea inutile şi blestemate.

(Va urma).

Minunea în terapeutică

Consideraţii finale

Traducere de MIHAIL MĂROINEANU

„Asklepios n'a rămas zeu, de când a fost înlănţuit de industrie şi scolastică".

Konst. Brunner

Medicul zilelor noastre nu o duce uşor. El trăeşte într'o dilemă, aşi zice aproape tragică. Această stare nu au cunoscut-o nici medicii vrăjitori din preistorie, nici medicii generaţiei, care astăzi dispare. Amândoi fuseseră de aceeş compoziţie. Magicianul vrăjia, se folosea ici-colea şi de un mic truc, dar a fost pătruns de con-

Porcurii, protop. Zarandului, se aduc vii mulţămiri invalidului din războiul sfânt, Căp. *Vulturar Dumitru*, pentru următoarele donaţiuni în valoare de 80.000 de lei, făcute pe seama sf. noastre biserici: 1 policandru pentru 32 luminări, 2 sfeşnice alamă pe piedestal de marmoră cu 3 ramificaţiuni, şi 3 sfeşnice de argint procurate din Odesa; precum şi 2 prapori, 1 cruce, smirnă, unt de lemn şi alte lucruri necesare serviciului divin.

Preot **Avram Morariu**

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă în 12 Septemvrie 1943, servesc: Prot. Mihail Neagu, prof. Zosim Oancea şi Pr. Const. Crişţiu; diaconii: Ioan Circov şi Simion Macarie. *Predică: prof. Zosim Oancea.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4 *preot Dr. Ioan Chioariu* dela parohia Sibiu-Inf.

„Cassa de Păstrare"

institut de credit şi de economii S. A. în Sălişte

(57) 1—1

Prospect de Emisiune

In baza autorizaţiei adunării generale extraordinare a acţionarilor, ţinută la 29 Aprilie 1943 şi în conformitate cu dispoziţiunile art. 5 din noile statute, votate în aceeaşi adunare generală extraordinară, subsemnata »*Cassa de Păstrare*«, institut de credit şi economii S. A. în Sălişte, deschide prin aceasta subscripţie publică pentru o nouă emisiune de acţiuni, în scopul sporirii capitalului social dela Lei 1,250.000 la Lei 5,000.000.—

Noua emisiune se face în condiţiunile următoare:

1. Vechile acţiuni se preschimbă în acţiuni noui de câte Lei 500 nominal în proporţie de 1 acţie nouă pentru 5 acţiuni vechi à Lei 125.— spre care scop sunt a se prezenta la ghişeul institutului în Sălişte cel mai târziu până la data de 20 Octomvrie 1943.

Acţionarii vechi, care nu au un număr de acţiuni divizibil cu 5, îşi pot completa numărul acţiunilor lor prin achitare cu numerar a diferinţei, sau li se rescumpăra diferinţa de acţii ce trece peste numărul divizibil cu 5, la cursul de Lei 50 de acţie.

2. Acţiuni noui pot semna toţi cetăţeni români, de origină etnică română, cu preţul de Lei 500 plus Lei 50 cheltueli de emisiune, până la data de 20 Octomvrie 1943.

3. Preţul acţiunilor şi cheltuelile de emisiune se va vărsa integral la subscriere.

4. Deponenţii institutului de credit şi economii „Cassa de Păstrare" S. A. în Sălişte, vor putea achita preţul noulor acţiuni subscrise cu contravaloarea livretelor lor de depunere, la cursul de Lei 625 acţia de Lei 500 nominal.

5. Acţiunile noui vor beneficia de dividend începând cu anul de gestiune 1944.

6. Acţiunile acţionarilor vechi, sub numărul de 5, neîntregite, precum şi cele neprezentate spre stampilare în termenul fixat, se vor anula şi în locul lor Consiliul de administraţie va emite pentru tot câte 5 acţiuni vechi câte 1 acţie nouă subscriitorilor, bonificându-se vechilor acţionari preţul de circulaţie de Lei 50 de acţie.

7. Acţiunile rămase nesubscrise vor fi semnate în întregime de Băncile »*Albina*« din Sibiu şi »*Banca Centrală*« pentru Industrie şi Comerţ, Cluj-Turda.

8. Preschimbarea vechilor acţiuni, subscrierea de noi acţiuni şi vărsămintele se vor efectua la cassa institutului în Sălişte.

9. Pentru subscriere la noua emisiune se va folosi declaraţiunea anexată la prospect.

Consiliul de administraţie

Nr. 9251—943.

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de preoţi confesori pe lângă Spitalele şi Închisorile civile din oraşele: 1) Sibiu, 2) Braşov, 3) Deva, deschidem concurs.

Posturile susmenţionate au fost bugetate pe data de 1 August 1943 de Ministerul Culturii Naţionale şi al Cultelor prin Decizia Nr. 38994/943.

Publicăm concurs pentru ocuparea acestor posturi, cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Posturile sunt retribuite cu salarul de preot licenţiat în teologie.

Cererile de concurs se vor înainta la Consiliul nostru arhiepiscopesc în Sibiu care va întregi aceste posturi prin numire.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 17 August 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Oficiul protopopesc ort.-român al Târnavei

Nr. 255—943 (61) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de diacon secretar protopopesc în **Târnăveni,** pentru slujbele bisericeşti, catehizaţii la toate şcolile şi lucrări de birou.

Termenul de concurs este de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Întregirea se va face prin numire de către I. P. Sf. Stăpân, la propunerea P. V. C.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat;

2. Locuinţă în casa evreească (Dr Sved) primită dela C. N. R. Atât chiria cât şi încălzitul şi luminatul acestei locuinţe, vor fi plătite de protopopiat şi parohie, în părţi egale;

3. Remuneraţiile legale dela catehizaţia în gimnaziile de Stat şi cele 2 şcoli de ucenici, circa 6500 Lei lunar;

4. Folosirea eclejiei de 10 jug. din comuna Feisa.

Cererile de concurs cu anexele legale se vor trimite P. V. C. Arhiep. din Sibiu.

Târnăveni, la 20 August 1943.

Oficiul protopopesc al Târnavei, în înţelegere cu consiliul protopopesc şi parohial.

Gheorghe Opreanu
protopop

(60) 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcţie a betoanelor de fundaţie şi socluri la biserica ortodoxă română din comuna **Grid**, judeţul Făgăraş se publică licitaţie, cu oferte închise şi sigilate, pentru ziua de 16 Septemvrie 1943, ora 14.

Licitaţia se va ţinea în oficiul parohial unde se pot vedea zilnic planul, devizul şi caietul de sarcini.

Concurenţii vor depune odată cu oferta o garanţie de 5% din valoarea lucrării în numerar sau efecte publice garantate de stat.

Nu vor fi admişi la licitaţie decât antreprenorii autorizaţi de a construi astfel de edificii.

Concurenţii nu vor putea pretinde nici un fel de spese de deplasare.

Consiliul parohial îşi rezervă dreptul de acceptarea ofertei şi ofertantului.

Actele de licitaţie se vor aproba de Prea Veneratul Consiliu Arhidiecezan din Sibiu, după care se va încheia contractul.

Din şedinţa consiliului parohial ţinută la 22 August 1943.

Preot **Valer Boeriu** — preş. cons. par.
Iacob Gh. Urdea — epitrop casier

Nr. 9300/943 3—3

Concurs

La Consitiul arhiepiscopesc ort. rom. din Sibiu este vacant postul de şef de serviciu, pentru completarea căruia publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Postul este fără gradaţii cu salar bugetar de 16.000 lei, lunar la care se adaugă ajutorul de scumpete şi eventualele ajutoare familiare.

Cei care doresc să ocupe acest post, îşi vor înainta cererea, însoţită de toate actele necesare pentru numire, Consiliului arhiepiscopesc ort. rom. în Sibiu.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 17 August 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 156—933 Prot. (58) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Moşna,** din protopopiatul Mediaş, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Salarul dela Stat:

2. Casa parohială nouă, cu toate dependenţele;

3. Sesiune parohială $13^1/_2$ jug. arător şi $3^1/_2$ jug. fânaţ;

4. Stola obişnuită în protopopiat.

Cererile de concurs, însoţite de toate actele prescrise de regulamentul parohial şi de încuviinţarea de candidare primită dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, se vor înainta în termen Oficiului protopopesc ort. rom. al Mediaşului.

Concurenţii se vor prezenta în parohie cu prealabilă învoire a Oficiului protopopesc într'o Duminecă sau sărbătoare spre a sluji în biserică, a predica şi a face cunoştinţa cu credincioşii.

Mediaş, 1 August 1943

Oficiul protopopesc ort. rom. al Mediaşului în înţelegere cu consiliul parohial din Moşna.

Ioan Crăciun
protopop

Nr. 578—934 (53) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de diacon la biserica Sf. Nicolae din **Braşov-Schei,** se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat;

2. Locuinţă în natură, sau bani de cvartir;

3. Remuneraţie ca bibliotecar şi ajutor de secretar la parohie.

Cererile de concurs, însoţite de toate actele necesare, inclusive examen de calificaţiune preoţească cu nota foarte bine şi de încuviinţarea de candidare dela I. P. S. Mitropolit Nicolae, se vor înainta în termen oficiului protopopesc Braşov.

Concurenţii se vor prezenta cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc într'o zi de Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a face cunoştinţă cu poporul.

Braşov, la 30 Iulie 1943.

Dr. N. Stinghe — Preşedinte
Vasile Iordache — secr. contabil

Oficiul protopopesc ortodox român Deva.

Nr. 324—943 (55) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de diacon, al parohiei **I Deva,** se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Titularul acestui post este obligat a îndeplini şi serviciile de: catehet al şcoalelor primare din parohia protopopească, al Şcoalelor de ucenici şi ucenice din Deva şi secretar protopopesc.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat;

2. Diurna de secretar protopopesc;

3. Remuneraţia legală pentru orele de catehizaţie la Şcoalele de ucenici şi ucenice;

4. Locuinţă în natură sau chiria corespunzătoare;

5. Şase jugăre pământ arabil lângă Mureş;

6. Stola obişnuită pentru eventualele servicii reclamate de credincioşi.

Cererile de candidare se vor înainta Oficiului protopopesc al Devei în termenul indicat. Totodată se va anexa şi încuviinţarea de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc.

Candidaţii se vor prezenta în parohie, cu prealabila învoire a Oficiului protopopesc spre a servi şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Deva, la 23 Iulie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român al Devei în înţelegere cu Consiliul parohial al Devei.

Teofil Chifa
protopop

Nr. 451—1943 (54) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea postului de diacon de pe lângă parohia **Sebeş-Alba I,** din Protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

a) Locuinţă în natură;

b) 8 jug. cad. pământ arător;

c) Salarul dela Stat.

In afară de serviciile din Biserică, diaconul va catehiza la şcolile primare din parohie.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox-român al Sebeşului, în termenul indicat.

La cererile de concurs candidaţii vor anexa şi concesiune dela Preaven. Cons. Arh., că pot candida la acest post.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la Biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Sebeş-Alba, 8 August 1943.

Dr. Vasile Oană
protopop

ştiinţa puterii atribuite lui, convins de succesul său. Tot aşa şi medicii epocii ştiinţelor naturale. La ei se referau propoziţiunile, pe care le scria Tschulok în „Teoria descendenţei", (Descendenz-Lehre) (1922).

„Ceeace n'a fost tăiat, colorat şi desenat, ceeace n'a fost pipăit, văzut şi mirosit, nu aparţine ştiinţii moderne, exacte, empirice".

Mă gândesc la bătrânii noştri chirurgi. Ce minunat şi armonic soiu de oameni. Nici o îndoială, nici o „mistică vaporoasă". Corpul omului se înfăţişează ca o maşină, e adevărat, destul de complicată, dar totuşi bine cunoscută. Dacă ceva nu mai funcţionează bine, greşeala se poate repara. De ce am avea oare instrumentele noastre? Aici se strânge un şurub, alci se aşează altă piesă, acolo se îndepărtează o piesă defectă.

Unul dintre aceşti chirurgi cu consideraţie proprie, a rostit propoziţia: „Dumnezeu nu se mai ocupă cu chirurgia". Cât de mult ne-am îndepărtat de acel timp cu astfel de curaj!

Concepţia internilor nu se deosebia mult. Dacă arunc o monetă într'un automat, ştiu cu siguranţă ce-mi va ieşi. Tot astfel dau unui om bolnav un medicament sau altul, al cărui efect îl cunosc precis din laborator. Pot calcula, ce se întâmplă.

Astăzi am ajuns mai departe. Epoca, în care dispreţul pentru filosofie şi negarea lucrurilor metafizice era semnul distinctiv al cercetătorului exact, a trecut. Mai mult chiar, trăim într'o epocă grea de tranziţie, care se îndoeşte de toate dogmele, care găseşte pretutindeni iraţionalul.

Sistemul solar al lui Copernic a devenit tot atât de nesigur ca şi teoria embrionară. Timp şi spaţiu, putere şi materie au devenit de mult relative, noţiuni metafizice.

„Şi fundamentul aşa numitei cercetări exacte şi a ştiinţelor naturale stă în domeniul credinţei". (Kemmerich).

Chiar un fizician, scrie că „fizica, în ziua de azi, nu mai poate susţinea credinţa într'o cauzalitate a naturii materiale, cauzalitate bazată pe legi strict exacte, că chiar şi pentru mişcările moleculare trebue să recunoască individualitatea". Abia putem crede, că cauzalitatea să fi pierdut chiar şi în domeniul anorganicului supremaţia ei, ce părea de neclintit.

Vă amintesc încă odată microcosmul atonilor, teoria cvuantelor. Totul, chiar şi materia noastră în repaus după aparenţă, se găseşte în mişcare urmând legi secrete, veşnice. Toate acestea sunt, în limbajul nostru actual, reprezentări mistice, sunt minuni.

Până şi microcosmul atomilor a ajuns să fie pus în dubiu. „Fizica şi chimia teoretică a părăsit ipoteza atomului, trebue chiar să refuze orice ipoteză materială, nu rămâne decât spaţiul". (Einstein, la „Weltkraftkonferenz", Berlin, 1930).

(Va urma).

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIU

Anul XCI — Sibiu, 19 Septemvrie 1943 — Nr. 38

ROMANIA 25 BANI POSTA

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Organ național-bisericesc. **Intemeiat în 1853 de M[illegible]**

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Instinctul proprietății

Intr'un articol anterior ne-am pus întrebarea din ce motiv va fi fiind înlăturată iubirea din societatea comunistă și înlocuită total cu ura și cu forța?

Desigur am fi putut răspunde simplu: pentrucă așa este prevăzut în doctrina marxistă. Dar noi am vrea să mergem în această căutare a cauzei mai departe și deaceea ne întrebăm de ce s'a fixat în doctrina marxistă ca factori susținători ai colectivității comuniste ura și forța?

Scriind articolul anterior ni s'a părut că nu găsim nici o cauză rezonabilă pentru o asemenea dominație a urii și a forții și de aceea înclinam să credem că ea provine numai dintr'un demonism al autorilor acestei doctrine și a celor ce o aplică.

Dar gândind mai bine ni s'a părut că tot există o cauză destui de întemeiată și ea ar fi următoarea:

Instinctul de proprietate este atât de înrădăcinat în ființa omenească, încât numai cu forța poate fi reținut omul dela satisfacerea lui.

Posedarea în comun a unor bunuri nu e de natură să stimuleze hărnicia și grija, posesorilor. Cine nu știe din cazurile provenite în satul său câte neajunsuri sunt împreunate cu lucrarea bucăților de pământ pe cari le au două sau trei familii în devălmășie, deoarece acelea nu au o configurație care să permită o satisfăcătoare împărțire. La mine în sat circulă o zicală ritmată foarte drastică despre asemenea neajuns, spunându-se în esență că lucrul împreunat miroase rău.

Se înțelege că într'o colectivitate în care totul e împreunat, trebue să se exercite continuu cea mai neîndurată forță ca lucrurile să meargă. Este necesară o continuă teroare a colectivității ca totalitate organizată împotriva inșilor. Nimic nu fac aceștia spontan, ci numai sub apăsarea temerii de forța colectivității.

Dar până când poate fi ținută o societate omenească sub o asemenea presiune, într'o astfel de stare nefirească? Desigur că nu pentru totdeauna.

Probabil că doctrinarii comuniști cred că cu vremea instinctul de proprietate va fi stins atât de total din om, încât odată și odată nu va mai fi necesară continua exercitare a forții pentru susținerea regimului de proprietate colectivă.

Ni se pare însă că doctrina comunistă izvorăște dintr'o concepție insuficient de realistă despre om. Ea substitue visul sau iluzia, realității. Multe regimuri de teroare și multe frământări a trebuit să suporte omenirea din pricina unor teorii cari au conceput pe om într'un mod prea strein de realitate, cu ajutorul fanteziei.

Discuțiile serioase în jurul aplicabilității comunismului trebue să ia într'o cercetare cât mai critică și problema dorului de proprietate al omului, trebue să se lămurească raportul lui cu ființa omului.

Dacă ține acest dor de ființa omului atunci desigur că el nu poate fi desființat și orice asemenea încercare va ține societatea omenească într'o situație forțată. Dar atunci s'ar pune întrebarea cari sunt marginile firești ale acestui instinct și în ce mod ar putea fi el sublimat, transfigurat?

In învățătura creștină există germenii unei antropologii în această privință. Acești germeni i-a desvoltat în parte Dr. N. Paulescu în sistemul lui despre cele patru patimi omenești. După Dr. N. Paulescu sunt câteva instincte fundamentale ale ființei omenești fără de cari ea nu poate exista: instinctul de hrană, de reproducție, de afirmare și de proprietate. Dacă însă aceste instincte cresc dincolo de anumite limite, ele devin patimi.

Sf. Maxim Mărturisitorul vorbește la fel:

Ridicarea spirituală a omului nu se face prin desființarea pasiunilor din el, ci prin transfigurarea lor. In patimi se manifestă energia umană. Energia aceasta nu trebue înăbușită, ci canalizată în altă direcție. Iubirea de sine a omului trebue canalizată într'o dorință de perfecțiune în legătură cu Dumnezeu, ura în repulsiunea pentru păcat ș. a. m. d.

»Patima iubirii este condamnabilă când angajează mintea în preocuparea de lucrurile materiale. Dar patima iubirii este lăudabilă când leagă mintea de cele dumnezeești. In lucrurile în cari petrece mintea, în acelea se și lărgește. Iar în cari se lărgește, spre acelea își și întoarce dorința și iubirea, fie spre cele dumnezeești și proprii și spirituale, fie spre lucrurile și patimile trupului«. (Maxime despre iubire, suta III, maxima 71, Migne, Pg. 90, col. 1037). Cum se poate aplica această idee însă la instinctul proprietății?

Problema cere o minuțioasă analiză. Aci ne vom mulțumi cu câteva considerații numai.

Fără îndoială omul caută proprietatea cu un instinct ce face parte din însași ființa lui. Verbul *a avea* și pronumele posesiv nu pot fi desființate din graiul omenesc nici la singular. După verbul *a fi*, verbul *a avea* este al doilea în importanță. Desigur existența ființii noastre și ceeace ține de intimitatea ei este mai principal de cât ceeace posedăm, după cum reliefează azi filosofia existențială (Gabriel Marcel: Etre et avoir). Dar fără a avea nimic nu e posibil nici a fi, după cum aceeaș filosofie lămurește prin împletirea indisolubilă în care vede stând pe om și mediul lui natural (In-der-Welt-sein).

Din două laturi în special s'ar putea lumina legătura necesară a omului cu o anumită proprietate:

1. Omul simte trebuința de-a sta cu anumite lucruri într'un raport de deplină și durabilă intimitate. Ele îi devin ca un leagăn în care ființa lui își găsește odihnire, un ritm, o așezare. Altfel este un desrădăcinat în continuă neașezare, agitație, necristalizare. Precum are lipsă de o haină pe care să o îmbrace mai îndelungat, chiar până e utilizabilă, și nu și-ar găsi o liniștire dacă s'ar îmbrăca în fiecare zi în altă haină, tot așa are trebuință de intimitatea permanentă a acelui ansamblu de lucruri cari îi sunt necesare în fiecare zi. Acestea sunt: casa de locuit cu toate lucrurile necesare, vitele, dacă e plugar, sau uneltele, dacă e meseriaș, câteva bucăți de pământ din cari își poate scoate cele ale traiului atât cât îi trebue lui și familiei lui.

Privită proprietatea particulară din acest unghiu de vedere, tot ce nu mai poate sta în acest raport de continuă intimitate și absolută necesitate cu omul, ar depăși limita necesară a proprietății, cum ar fi de pildă latifundiile întinse în multe regiuni pe cari nu și le poate vedea proprietarul decât odată la mulți ani.

In ansamblul acestor lucruri intime se imprimă însuși sufletul omului. Ele se spiritualizează, încât privindu-le par'că din ele te întimpină însuși persoana celui ce s'a mișcat mult timp între ele. Oarecum sufletul omului s'a așezat în ele. In mijlocul lor omul se simte ca între pretini. Ele îl ajută, îl înțeleg. Ele au fost prelucrate de spiritul lui. Peste ele a pus stăpânire duhul lui. Toate au primit fața lui. El le are nu prin afirmare egoistă, ci întrucât s'a interpenetrat cu ele. Nu mai sunt ale nimănui, ci ale lui. Sunt o posesiune a spiritului lui.

Și se pare că printr'o orânduire de sus îi este repartizat fiecărui din spiritele cari formează la un loc ordinea mai înaltă a existenții, un sector din lumea văzută ca să-și pună chipul pe el și în împreunare să spiritualizeze într'o armonioasă varietate totalitatea lumii materiale.

Precum împărăția spiritualului constă din individualități ce se integrează armonic, așa și lumea materială trebue să oglindească și să reveleze această varietate armonică și bogată în înfățișarea ei transfigurată de pluralitatea spiritelor și a modurilor de-a fi și de-a acționa.

Iar întrucât fiecare om lasă în urma lui copii cari se gândesc cu drag la el, moștenirea lucrurilor lui intime de către ei este profund îndreptățită, pentrucă ele toate au pentru urmași fața spirituală a celui scump care a plecat.

Dar despre acest raport de intimitate ce se stabilește între om și lucrurile lui și despre valoarea lui formatoare, pedagogică, s'ar putea spune multe.

Tendința după proprietate se vădește ca un instinct adânc al omului însă și dintr'un alt punct de vedere, care e și mai esențial.

Dar acest punct de vedere implică o analiză mai temeinică a ființii omenești. De aceea îi vom dedica un articol aparte, în alt număr.

D. STĂNILOAE

Sensul suferințelor

Rareori istoria neamului nostru a fost împovărată de atâtea suferințe ca 'n zilele noastre. In adevăr, războiul actual a adus cu sine atâtea lipsuri, necazuri și dureri, încât experiem din plin adevărul că fiecare din noi purtăm pe umerii noștri câte o cruce nevăzută, crucea suferințelor. Ca odinioară sf. Apostoli învăluiți de primejdia furtunii pe mare, strigăm uneori desnădăjduiți: Invățătorule, pierim!« (Luca VIII, 24).

Acestui strigăt de desnădejde trebue să-i răspundă Biserica în calitatea ei de »mamă a neamului românesc« (Eminescu), nu numai alinând sau tămăduind durerile fiilor ei ci picurând totodată în inimile acestora, roua întrematoare a mângăerii și a nădejdii în zile mai bune. Cu alte cuvinte, potrivit unor memorabile cuvinte șaguniene: »mângăiați, mângăiați poporul!«, păstorii de suflete sunt datori să mângăie și să întărească pe credincioșii lor, inspirându-le încrederea în Dumnezeu, în puterile neamului și în biruința lui.

Examinând atent stările sufletești pe care le produce actualul războiu, ajungem la concluzia că această îndatorire este un imperativ categoric ce nu sufere amânare și nici neglijare. Căci omul veacului nostru, stăpânit de o concepție comodă și imanentistă despre viață, așteaptă tot binele în viața aceasta și nu cunoaște, în afară de bunătățile pământești, existența și a altor bunuri și valori superioare. De aceea pentru el orice suferință aici pe pământ e absurdă, e negarea binelui și o nenorocire cruntă; în consecință, el se răzvrătește împotriva suferinței și duce o luptă dramatică cu ea. Furișată în sufletul poporului, această concepție produce o stare de răsvrătire și îndepărtare de Dumnezeu și prin aceasta un teren prielnic și receptiv pentru diferitele curente subversive, cari tind la subminarea și desagregarea neamului nostru.

Un minunat mijloc de a mângăia și întări sufletul poporului frământat de necazuri și dureri, este arătarea sensului sau rostului suferințelor pământești. In adevăr, cunoscând sensul autentic al suferințelor și prețul lor duhovnicesc, poporul le

va îndura cu resemnare şi mai ales cu încredere şi nădejde în zile mai bune. Altfel, viaţa apare în ochii lui ca o povară insuportabilă şi ca o scârbă necontenită dela naştere şi până la moarte.

Aşa fiind, socotim potrivit a prezenta aici o schiţă uşoară a problemei suferinţelor în creştinism. Desigur, o rezolvire completă a acestei probleme nu se poate da. Căci suferinţele sunt învăluite în taină adâncă, al cărei văl nu poate fi dat la o parte de mintea omenească. Dovadă despre aceasta sunt atâtea încercări de »teodicee«, cari n'au isbutit să rezolve satisfăcător problema răului, cadrul mai larg al problemei suferinţelor pământeşti. Insă acest fapt nu periclitează întru nimic mântuirea şi fericirea, căci e suficient să ştim că suferinţele sunt mântuitoare. Ca atare, ele pot fi asemănate plastic cu receptele medicale: precum acestea nu pot fi descifrate de bolnav, dar indică medicamentul care-i aduce tămăduirea, tot aşa suferinţele, deşi nu pot fi deplin înţelese, conţin în sine un medicament duhovnicesc de mare preţ.

Ca cheie care duce la cea mai sănătoasă deslegare a problemei suferinţelor pământeşti, ne serveşte însăşi crucea sau viaţa lui Hristos. Şi aici se verifică adevărul că toate îşi găsesc sensul şi valoarea în Iisus Hristos. De fapt, prin pătimirile îndurate şi prin moartea pe cruce, Hristos n'a săvârşit numai isbăvirea noastră, ci s'a şi înălţat la ceruri întru slavă. Faptul acesta ne arată că suferinţele nu-s numai mijloace de isbăvire, ci şi de înălţare. Prin moartea Sa pe cruce, suferinţele au pierdut caracterul de pedeapsă pentru păcat şi au dobândit pe acela de mijloace pedagogice care duc la mântuire şi fericire. E adevărat că noi oamenii ne izbăvim călcând pe urmele Domnului, adecă trecând ca şi El prin pătimiri şi prin moarte, dar acestea nu mai sunt propriu zis o pedeapsă ci mijloace prin cari dobândim curăţirea de păcat şi intrarea în împărăţia lui Dumnezeu. Suferinţa e o cruce, adecă o suferinţă pentru triumful binelui. Cu adevărat, e mare taina aceasta a înţelepciunii şi atotputerniciei divine, că în mâna proniatoare a lui Dumnezeu suferinţa devine instrument cu ajutorul căruia dobândim mântuirea şi fericirea.

Potrivit tainicei şi înţeleptei orânduiri divine, noi oamenii obţinem roadele mântuitoare ale jertfei de pe Golgota numai prin participarea personală la răstignirea cu Hristos, numai imitând jertfa Lui, ceeace-i tot una cu ducerea împreună cu El a crucii. Drept urmare a acestei orânduiri, suferinţa devine nu numai mijloc de ispăşire a păcatelor noastre personale ci şi scară pe care ne urcăm la ceruri, iar purtarea crucii suferinţelor cu vrednicie creştinească e identică cu dobândirea mântuirii şi a fericirii. De aceea cuvintele Mântuitorului: »Cel ce vrea să vină după mine... să-şi ia crucea în fiecare zi şi să-mi urmeze mie« (Luca IX, 23), sunt nu numai o testare a adevărului că suferinţa e o condiţie esenţială a isbăvirii, ci şi o chemare la purtarea crucii în vederea mântuirii şi fericirii.

O cercetare a folosului duhovnicesc al suferinţelor ne face şi mai evident sensul şi valoarea lor.

Suferinţa stimulează şi susţine dispoziţia spre pocăinţă, trezindu-ne din somnul adânc al vieţii păcătoase şi îndreptându-ne gândul spre Dumnezeu. Căci precum unii pomi nu-şi trimit la pământ roadele decât dacă-s scuturaţi puternic, tot aşa unii oameni păcătoşi nu se trezesc la viaţă nouă decât sguduiţi de suferinţe şi necazuri. Acest adevăr îl exprimă sf. Apostol Pavel prin cuvintele: Suferinţa produce »întristare după Dumnezeu«, care »aduce pocăinţă spre mântuire« (II. Corint. 7, 10). Acelaşi adevăr îl mărturisesc în fond sentinţe ca acestea: »Ochiul nu vede bine pe Dumnezeu decât prin lacrimi« (Hugo), sau: »Nenorocirea deschide sufletului lumini, pe care fericirea nu le poate vedea« (Lacordaire).

Suferinţa ne curăţă de păcate. Precum aurul se curăţă şi purifică în cuptorul de foc, aşa omul se spală de murdăria păcatului în baia de foc a suferinţilor. In acest sens, sf. Scriptură afirmă cu privire la boale fizice următoarele: »Cine a suferit cu trupul, încetează de a mai păcătui« (I Petru, IV, 1); »Chiar dacă omul nostru cel dinafară se strică, cel dinlăuntru însă se înnoeşte din zi în zi«. (II. Corint. IV, 16). De aceea Fericitul Augustin priveşte suferinţele pământeşti ca o izbăvire de condamnarea veşnică, spunând: O, Dumnezeul meu, pedepseşte-mă şi bate-mă aici, ca să nu mă pedepseşti în veşnicie«.

Nu numai că ne face buni şi miloşi (omul care a suferit înţelege mai bine suferinţa semenului), ci suferinţa ne întăreşte în bine: »Orice certare în adevăr, pentru timpul de faţă, ne pare a fi nu spre bucurie, ci spre mâhnire, dar pe urmă aduce celor încercaţi cu ea roadă paşnică a dreptăţii« (Evrei XII, 11) sau: »Suferinţa aduce răbdare, răbdarea încercare şi încercarea nădejde«. (Rom. V, 3—4).

Suferinţele sunt o condiţie esenţială a progresului moral al omului. Căci sub povara lor, omul e mereu nemulţumit de viaţa aceasta şi-şi îndreaptă mereu privirile spre ceruri. Totodată suferinţele arată omului cât e de mic şi de neputincios şi prin aceasta îl fac smerit şi mereu deschis spre primirea harului divin, care-l urcă pe scara desăvârşirii morale. Minunat sesizează acest adevăr următoarea sentinţă: »Lacrimile sunt mama virtuţilor. Nenorocirea este poteca bătută care te înalţă la cer«. (Chateaubriand). Suferinţele stimulează şi promovează şi progresul ştiinţific al omenirii. In această privinţă e deajuns să observăm că progresul uimitor al ştiinţei medicale actuale, se datoreşte străduinţii umane de a tămădui durerile şi necazurile provocate de boale.

Prin suferinţe, adecă prin purtarea lor după pilda Mântuitorului, omul îşi agoniseşte vrednicie morală şi merit în faţa lui Dumnezeu. Cu cât mai greu e jugul crucii, cu atât mai strălucită e cununa pregătită de Tatăl ceresc pentru cei ce-l poartă. Căci: »Prin multe suferinţe ni se cade nouă să intrăm întru împărăţia lui Dumnezeu« (Fapte XIV, 22), iar sf. Apostol Pavel zice: »Suferinţa noastră, uşoară şi de o clipă, ne agoniseşte nouă mai presus de orice măsură, mărire veşnică« (II. Corint. IV, 17). De aceea tot el spune în alt loc că nu sunt vrednice pătimirile vremii de acum să se asemene cu starea cea viitoare.

Dacă acesta-i rostul suferinţelor, atunci trimiterea de necazuri asupra noastră însemnează că Dumnezeu ne iubeşte încă şi ne chiamă spre izbăvire: »Fiul meu, nu nesocoti certarea Domnului, nici nu te descuraja, când eşti mustrat de el; căci pe cine iubeşte Domnul îl ceartă, şi biciuieşte pe tot fiul pe care-l primeşte« (Evrei XII, 5—6). Vezi şi Pilde III. 11—12. De aceea în toate suferinţele ce s'au abătut asupra neamului nostru, trebue să vedem *o chemare* a noastră spre Dumnezeu, o ispăşire a greşalelor noastre şi totodată o încercare a vredniciei noastre.

Indurarea suferinţelor cu răbdare şi nădejde, este chezăşia biruinţei şi a învierii. In mijlocul necazurilor de azi, să ne luăm ca scut pavăza credinţei şi nădejdii în Dumnezeu, căci cine crede în El nu piere ci va dobândi viaţa veşnică (Cf. Ioan III, 15). Să urmăm, deci, pe Hristos nu numai până la frângerea pâinii, ci până la deşertarea păharului patimilor Sale. Să avem credinţa şi nădejdea învierii întru dreptate şi adevăr a neamului nostru! Iisus a privit calvarul cu seninătate şi răbdare. Să facem şi noi la fel: Să privim în faţă duşmanul şi să purtăm cu răbdare şi nădejde cununa de spini ce-a pus-o pe fruntea neamului nostru. Căci din stropii noştri de sânge se va închega învierea românismului şi pe capul batjocorit azi de vrăjmaşi vom purta cununa de lauri a biruinţei. Lacrimile noastre de azi vor deveni mâine mărgăritarele de aur ale libertăţii şi integrităţii. Atunci se vor adeveri cuvintele sf. Scripturi: »Vă veţi întrista, dar întristarea voastră în bucurie se va schimba« (Ioan XVI, 20).

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

Pentru familia lui Nicolae Vonica

In urma apelului adresat Ostaşilor Domnului într'un articol recent publicat în „Lumina Satelor" de dl Grigorie Oprişan pentru ajutorarea familiei rămase după fostul redactor al acelui ziar, preotul Nicolae Vonica, subsemnatul sunt de părere că ostaşii Domnului aşa răzleţi şi împrăştiaţi cum sunt ei în toată ţara, nu sunt în posibilitate de-a da un ajutor efectiv şi imediat familiei văduvite, subsemnatul sunt de părere şi fac apel la sentimentul dragostei frăţeşti şi a recunoştinţii ce trebue să o avem noi preoţii faţă de un vrednic slujitor al altarului şi frate al nostru şi să contribuim noi preoţii pentru ajutorarea familiei lui Nicolae Vonica cu câte 50 Lei din salarele noastre ca un prim şi imediat ajutor, care să se reţină în luna viitoare la oficiul cassei arhidiecezane.

Considerând apoi că preotul Nicolae Vonica a fost în timpul din urmă cel mai strădalnic şi activ muncitor în opera de propagandă religioasă la „Lumina Satelor" şi „Oastea Domnului", apoi ca colaborator la „Revista Teologică" şi „Telegraful Român", preot credincios Domnului până la moarte, deci vrednic de toată recunoştinţa noastră şi a bisericii, să contribuim şi pe mai departe pentru familia lui cu o mică cotizaţie lunară de câte 25 Lei pe timp de 10 ani ca ajutor continuativ — o mică penziune dela noi —, care să o poată ridica lunar dela Cassa arhidiecezană. Fac apel la bunăvoinţa preoţimii, cât şi a autorităţii noastre bisericeşti să-mi primească propunerea cu aprobare şi astfel, „purtând unul altuia sarcinile", să ne arătăm vrednici de slujba care o purtăm.

Iuliu Moldovan
paroh în Laslăul-român

Consiliul preoţesc II Vorumloc, prot. Mediaş, s'a întrunit în 12 Sept. în parohia Copşa-Mică; preoţii cercului au slujit în sobor sf. Liturghie ascultată de mulţimea credincioşilor cărora le-a predicat Pr. I. Moraru din Vorumloc. După masă, împreună cu P. C. Protopop I. Crăciun, am înălţat rugăciuni pentru ostaşii de pe câmpul de luptă.

A conferenţiat Pr. N. Bălăban dela Ighişul-Nou despre „Creştinism şi Bolşevism" arătând pe înţelesul tuturor fundamentalele trăsături: ale bolşevismului, ura şi răsbunarea, — ale creştinismului, iubirea şi iertarea.

Rugăciunea şi cuvântarea P. C. Prot. I. Crăciun au impresionat adânc ascultătorii, îndemnaţi să păzească toate câte li s'au spus şi să stăruie în rugăciune şi în cercetarea sfintei biserici, pentru a trece şi peste încercările grele ale zilelor de azi.

Pr Z. R.

Tăcere, unire şi muncă:
prin aceasta vom învinge.

RAPORT

asupra activităţii ştiinţifice, didactice şi de organizator a Preotului Dr. Haralambie Cojocariu, alcătuit de Comisiunea instituită pentru chemarea prin numirea ca titular a unui profesor la catedra vacantă de Istoria Bisericii universale şi Patrologie dela Academia teologică „Andreiană" din Sibiu, conform art. 15, 2 al Regul. acelei Academii, Comisie ce şi-a ţinut şedinţele la 16 şi 17 August 1943.

Comisiunea, cercetând activitatea Preotului Dr. Haralambie Cojocariu, a constatat următoarele:

I. Studiile de specializare în domeniul Istoriei bisericeşti:

Păr. Haralambie Cojocariu, născut la anul 1906 din părinţi creştini, români ortodocşi Ioan St. Cojocariu şi Stanca în comuna Ţâţa jud. Dâmboviţa, este licenţiat (1934) şi doctor al Facultăţii de Teologie din Chişinău (1940).

C. Sa a urmat în 1936 studii de Istoria Bisericii universale la Universitatea din Strasburg cu prof. Emile Aman şi prof. Strohl, în 1938 39 la Berlin cu prof. Hanz Lietzman, H. Opitz şi E. Seeberg.

II. Activitatea ştiinţifică:

Păr. H. Cojocariu a tipărit până în prezent următoarele lucrări:

1. Noţiunea de Biserică la sf. Apostol Pavel, Chişinău 1935.

2. Este primatul lui Petru un privilegiu de drept divin după Noul Testament, Sibiu 1940, lucrare de doctorat în st. teologie la Facultatea de teologie din Chişinău, amplificată şi înzestrată cu o foarte bogată bibliografie şi sârguincios aparat critic.

3. La originile exegezei catolice a textului mateean „Tu eşti Petru", Sibiu 1941.

4. Petru Maior şi primatul lui Petru, în Omagiu I. P. Sf. Dr. Nicolae Bălan, Mitrop. Ardealului, Sibiu 1940.

5. Diferite articole, recenzii şi cronici, publicate de revista Biserica Ortodoxă română, Raze de lumină, Luminătorul, Misionarul, Revista Teologică.

Aceste lucrări dovedesc o evidentă şi continuă preocupare ştiinţifică în domeniul teologiei, ca şi o predilecţie pentru ştiinţa istoriei bisericeşti universale. In special se distinge lucrarea de sub Nr. 2, în care problema exegetic-canonică a primatului papal este expusă şi în evoluţia ei în timp. Cum sunt trecute în revistă în această lucrare părerile şi afirmaţiile Sf. Părinţi din primele patru secole creştine, lucrarea este şi din domeniul patrologiei.

Având în vedere activitatea de până acum a Păr. Dr. Haralambie Cojocaru, CSa promite a fi un element pregătit pentru specialitatea de Istoria Bisericii universale şi Patrologie.

III. Activitatea didactică:

1. A funcţionat ca profesor suplinitor de ştiinţele religioase la Seminarul din Ismail 1932-34.

2. A funcţionat ca asistent la Facultatea de Teologie din Chişinău (1937-41) şi Bucureşti (din 1941 până în prezent)

IV. Activitatea de organizator:

Spiritul de organizare şi l-a manifestat în calitate de diacon-prefect de studii la internatul teologic din Chişinău în anii 1935-31.

Pe baza activităţii expusă în acest raport şi a faptului că întruneşte condiţiile din art. 15, 1-a, din Regulamentul Academiei teologice „Andreiane", Comisiunea propune chemarea prin numirea ca titular a Păr. Dr. Haralambie Cojocaru la catedra de Istoria Bisericii universale şi Patrologie dela Academia teologică „Andreiană" din Sibiu.

Având în vedere că susnumitul face parte din cadrele corpului didactic universitar, Comisiunea constată că nu este cazul de-a fi supus şi unei probe didactice.

Sibiu, 17 August, 1943.

Preşedinte:
NICOLAE
Arhiepiscop şi Mitropolit

Membri:
Prof. Dr. V. Şesan
Dr. D. Stăniloae
Prof. Dr. Terchilă
Prof. Dr. N. Neaga

RAPORT

asupra activităţii ştiinţifice, didactice şi de organizator a Preotului Dr. Isidor Todoran, alcătuit de Comisiunea instituită pentru chemarea prin numirea ca titular a unui profesor la catedra vacantă de Apologetică şi Sociologie dela Academia teologică „Andreiană" din Sibiu, conform art. 15,2 al Regulamentului acelei Academii, Comisie ce şi-a ţinut şedinţele la 20 şi 27 August 1943.

Comisiunea, cercetând activitatea P. C. Sale Pr. Dr. Isidor Todoran, a constatat următoarele:

I. Studiile în domeniul teologiei şi al Apologeticei şi Sociologiei:

P. C. Pr. Dr. Isidor Todoran, născut în anul 1906 din părinţi creştini, români ortodocşi, David şi Floarea, com. Ibăneşti, jud. Mureş, este licenţiat în teologie al Facultăţii de teologie din Chişinău şi licenţiat în filosofie al Facultăţii de Litere şi filosofie din Cluj [anul 1930] şi doctor în teologie al Facultăţii de Teologie din Chişinău [anul 1936] şi doctor în filosofie al Universităţii din Cluj—Sibiu [anul 1942], în specialitatea Sociologie.

A făcut studii de specializare în Apologetică pe lângă dl prof. univ. Ioan G. Savin la Facultatea de Teologie din Chişinău.

II. Activitatea ştiinţifică:

1. Problema cauzalităţii în argumentul cosmologic, Cluj 1935.

2. Argumentul teleologic, întroducere, Cluj 1940.

3. Bazele axiologice ale binelui, Sibiu 1942.

4. Transmisibilitatea răului, Sibiu 1942.

5. Filosofia religioasă a lui Nicolae Berdiaef, Sibiu 1943.

Toate aceste lucrări dovedesc o maturitate de gândire în ce priveşte problemele teologice şi o vastă orientare critică în problemele filosofice. In special Problema cauzalităţii ca bază a argumentului cosmologic a adus serioase contribuţii originale care l-a impus ca cugetător de maniera proprie fiind citată de diferiţi scriitori teologi şi filosofi. Activitatea de până acum a Părintelui Is. Todoran deschide frumoase perspective asupra activităţii la catedra pentru care a fost chemat, iar pentru Sociologie îl indică atât ultima lucrare: Bazele axiologice ale binelui, cât şi faptul că între anii 1940—1943 a funcţionat ca utilizat la catedra de Sociologie la Universitatea din Cluj—Sibiu.

III. Activitate didactică.

1. A funcţionat ca profesor secundar de Religie şi filosofie în Cluj între anii 1929 până la 1 Sept. 1936, la liceul Dr. Anghelescu-Cluj [ulterior: Liceul de băieţi Nr. 2] şi la Liceul de fete „Principesa Ileana" din Cluj.

2. A fost profesor suplinitor la Academia teologică din Oradea de filosofia creştină şi pedagogie în anul 1936 până la 1 Sept. 1937, iar ca titular din Septemvrie 1937—1938.

3. A funcţionat ca profesor titular de Apologetică şi dogmatică la Academia teologică din Cluj între anii 1938-1939-1940.

4. Dela 1940 funcţionează ca utilizat pe lângă catedra de Sociologie dela Universitatea din Cluj-Sibiu.

IV. Activitatea de organizator:

Calităţile de conducător şi organizator pe teren educativ şi le-a dovedit ca duhovnic al studenţilor dela Academia teologică din Oradea între anii 1936—1937.

Pe baza titlurilor şi a activităţii de mai sus şi a faptului că îndeplineşte condiţiile din art. 15,1 din Regulamentul Academiei teotogice „Andreiane", Comisiunea propune chemarea prin numirea ca titular a Păr. Dr. I. Todoran la catedra de Apologetică şi Sociologie la Academia teologică „Andreiană".

Având în vedere că susnumitul face parte din cadrele corpului didactic universitar, comisiunea constată că nu este cazul de-a fi supus şi unei probe didactice.

Sibiu, 27 August 1943.

Preşedinte:
NICOLAE
Arhiepiscop şi Mitropolit

Membri:
Ioan Gh. Savin
Dr. D. Stăniloae
Dr. N. Terchilă
Prof. Dr. N. Neaga

Problema religioasă în Rusia Sovietică

In urma unei acord între conducătorul Rusiei Sovietice şi mitropoliţii Moscovei, Leningradului şi Kievului, mitropolitul Sergie al Moscovei a fost ales de o adunare bisericească patriarh al Rusiei Sovietice. Instalarea s'a făcut Duminecă în 12 Septemvrie. De prezent se afla în vizită la Moscova arhiepiscopul anglican de York şi arhiepiscopul catolic de New-York monseniorul Spellmann.

Timpul vă arată dacă în dosul acestor ştiri se ascund evenimente serioase.

Bibliografie

Dumitru Isac: Lucian Blaga şi Marele Anonim. *In »Symposion«, Seria II: Anul III. Bucureşti, Iunie 1943, p. 25—48.*

De o vreme încoace, privirile critice serioase şi juste aruncate asupra sistemului filozofic blagian, îi relevează şi evidenţiază din ce în ce mai mult insuficienţele. Cu alte cuvinte, se face mereu lumină în jurul tezelor inadmisibile ale dlui Blaga. Acesta-i cazul studiului cu titlul de mai sus, în care autorul supune unei critici filozofice conceptul fundamental al sistemului blagian, şi anume acela de »Mare Anonim«.

După ce dă cetitorilor unele lămuriri prealabile, dl D. Isac arată cum se plasează metafizica dlui L. B. faţă de gândirea occidentală, subliniind faptul că se poate stabili — dacă nu o influenţă masivă — cu toată siguranţa »o clară analogie de poziţii ideologice disparate, rezultată din certe împrumuturi de elemente speculative aparţinătoare sistemelor consacrate în istoria filosofiei«. Ca atare, »în opera lui Lucian Blaga se găsesc termenii unei problematici familiare istoriei filosofiei«. Aşa în ce priveşte subiectivitatea absolută a cunoaşterii omeneşti, „gândirea lui Blaga musteşte aici de influenţă apuseană" (p. 28). De asemenea Marele Anonim »nu aparţine lui Blaga... decât prin conţinutul nou pe care i-l dă... El nu este un concept original dacă-i privim poziţia în cadrul metafizicii şi determinării sale generale...« (p. 29). Schiţând apoi trăsăturile de bază ale Marelui Anonim şi funcţiunile ce le îndeplineşte ca punct central al metafizicei blagiane, autorul semnalează unele curiozităţi ale cugetării dlui Blaga (vezi pg. 31) şi constată cu surpiză că în partea privitoare la subiectivitatea cunoaşterii „autorul ei se plimbă pe o proprietate străină cu ferma convingere că n'a depăşit cu nimic hotarul bunurilor sale». (p. 32). Mai departe arată că ideia unei existenţe a omului într'un orizont saturat de mister, este susceptibilă de a fi plasată foarte aproape de concepţia kantiană a lucrului în sine«. (p. 32 sq). In această privinţă, „Toate încheieturile şi concluziunile ultime ale gândirii lui Lucian Blaga arată o substanţială similaritate de poziţie speculativă cu filosofia Kant-Schopenhaueriană... Deosebirea este cu siguranţă aceasta: că pentru Kant misterul transcendenţii nu era un obiect al sensibilităţii artistice cum este ea pentru Blaga, ci era un obiect al unei încercări de cunoaştere ştiinţifică" (p. 33). Această deosebire se datoreşte faptului că la dl L. Blaga spiritul filosofic a făcut o însemnată concesiune structurii de artist a personalităţii d-sale, ceeace nu se poate admite în filosofie.

După aceste observaţii şi consideraţii preliminarii, foarte concludente şi semnificative în ceeace priveşte originalitatea şi metoda filosofică a dlui L. Blaga, autorul trece la o privire mai amănunţită a conceptului de „Mare Anonim", semnalând poziţia critică pe care acesta o deţine în ansamblul sistemului blagian. Cercetările sale îl duc la concluzia: »Teoria Marelui Anonim se delimitează prin marginile ce i le impune Blaga însuşi, ca o construcţie măestrită dar pur verbală, fără nici o semnificaţie transcendentă« (p. 23). „Marele Anonim... este un termen metaforic pentru un insondabil mister. Şi obiecţia fundamentală ce o aducem lui Blaga constă în afirmarea că nu e treaba filosofiei să construiască metafore..." (p. 44). »Teoria Marelui Anonim ne apare o construcţie cu totul arbitrară şi în flagrantă contradicţie cu ideea de censură transcendentă«. (p. 46). In consecinţă, „Marele Anonim devine punctul dramatic al gândirii lui Blaga deoarece se instalează ca un focar de contradicţii în sânul sistemului". In fine, autorul încheie cu observaţia foarte justă: „...filosofia lui Blaga este o operă de artă clădită din material filosofic, în aceasta constă toată tăria şi slăbiciunea ei". (p. 48).

Ceea ce cucereşte atenţia în cursul lecturii, este corespondenţa — uneori până la identitate de fond — constatărilor, aprecierilor şi concluziilor autorului cu acelea ale Păr. D. Stăniloae care vizează aceleaşi încheieturi ale sistemului blagian, în studiul: Poziţia dlui Lucian Blaga faţă de Creştinism şi Ortodoxie« (pentru verificare trimitem în special la paginile 20—24 şi 66—69!) Să nu fie oare aceasta încă o dovadă că teologii cari au criticat sistemul dlui L. Blaga, nu-s „minţi încâlcite" şi nici nu desfigurează fondul sistemului blagian, şi că pentru a scăpa de critică, dl L. Blaga trebue să-şi revizuiască fără cruţare sistemul.

C. S.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă la 19 Septemvrie 1943, servesc: Protop. Mihail Neagu, prof. Aurel Nanu şi Dr. Nicolae Terchilă; diaconii: Ioan Circov şi Simion Macarie. *Predică prof. Aurel Nanu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4 *preotul Nicolae Constantin* dela parohia Sibiu-Lazaret.

Cel care vorbeşte vinde, cel care tace cumpără

* FOIŞOARA *

A fost numai o dimineaţă...

(Sfârşit)

V. Sămărtineanu

[Fragment din volumul „Am căutat ierburi amare"].

— Dar, ce ai la mâna stângă, mă întrebă el mirat?

— Un fleac de rană, iedule. M'am lovit cu ciocanul în fabrică. O rană care se vindecă uşor. Mâine va fi vindecată.

— Aşa de uşor se vindecă ranele acestea, — întrebă din nou copilul, turnându-mi apă în palme să mă spăl?

— Se vindecă uşor, Dănuţule. Dimineaţă voiu putea să merg la lucru. Dar sunt rane care se vindecă mai greu.

— Ce fel de rane?

— Ranele sufleteşti, Kidule. Le vei cunoaşte şi tu când vei fi mai mare. Dar Dumnezeu ţi le va închide la vreme.

— Cu ce se tămăduesc aceste rane sufleteşti?

— Cu seva ierburilor amare. Numai cu seva ieăburilor amare, iedule.

— Cu ierburi amare, întrebă din nou copilul din ce în ce mai intrigat? Ce sunt aceste ierburi amare, — insistă el curios?

— Sunt nişte ierburi rare. Ele cresc numai în locurile udate de roua cerului.

— Sunt nişte ierburi care cresc numai în locurile udate de roua cerului, repetă copilul din ce în ce mai mirat? Şi le poate găsi orice om care le caută?

— Da, le poate găsi orice om care le caută. Dar omul acesta trebue să aibă credinţă mare în Dumnezeu şi trebue să treacă prin apă şi prin foc mai înainte de ajunge la aceste ierburi.

Tu le-ai căutat vreodată, Unchiule Geo, — sfârşi întrerogatoriul copilul?

— Le-am căutat şi le mai caut şi astăzi încă. Drumul vieţii mele duce spre ierburile acestea amare.

Drumul ierburilor mele amare! Urcuşul acesta trudnic spre Dumnezeu, spre odihnă! Venisem din fabrică cu o rană adâncă în suflet şi simţeam o mare nevoie lăuntrică în seara aceea să spui cuiva povestea ierburilor mele amare. Să mă spovedesc, să-i împărtăşesc toate durerile mele sufleteşti. Cât e de mare lumea aceasta, Doamne, şi noi cât suntem de singuri: Cui să-i spui sbuciumul meu sufletesc? Ar putea copilul acesta să înţeleagă ceva, dacă l-aş face confidentul tainelor mele sufleteşti? Nu i-aş stânjeni avântul spre inima cerului, strecurându-i în suflet veninul scepticismului? N'aş săvârşi o imprudenţă, o faptă ilicită? N'aş stinge duhul din el cu povestea ierburilor mele amare? Nu i-aş tulbura visurile în noaptea aceasta, cu vedenii urâte, dacă l-aş adormi pe genunchii mei cu braţele pline de ierburi amare? Nu i-aş popula somnul cu coşmaruri, dacă i-aş presăra pe suflet tămâia acestor ierburi? Nu i-aş anticipa destinul? Nu i-aş deschide prea de vreme ochii spre faţa plină de dureri a vieţii? Să încerc cu el seara aceasta un salt transcendental, purtându-l pe drumul ierburilor amare? In fiecare seară mă aşteaptă cu drag acasă şi în fiecare seară sunt dator să-i spun o poveste. Ce poveste să spun în seara aceasta? După cină, se lipi de mine:

— O poveste, unchiule Geo.

— Nu mai ştiu nicio poveste, iedule.

— Nu mă minţi, unchiule Geo. Nu fi ingrat. Tu ştii atâtea poveşti frumoase.

— Nu mai ştiu nici-una, încercai din nou să mă eschivez.

— Are să-ţi pară rău, unchiule Geo, stărui copilul rugător. Dacă nu-mi spui în seara aceasta o poveste, mâine n'am să-ţi mai torn apă şi n'am să-ţi mai dau sticla de bere. Dinte pentru dinte.

— Ei, bine. Vrei să-ţi spun povestea lui Făt-Frumos din lacrimă, — ispiti eu o nouă stratagemă de a mă sustrage dela acea stă datorie.

— Nu. Pe aceasta mi-ai spus-o, spune-mi o poveste nouă.

Copilul îşi cerea merindea spirituală din fiecare seară şi nu era chip să scap de el. Nu voia să abdice cu nici-un preţ.

— Văd că nu pot să scap de tine, ied neastâmpărat. Am să-ţi spun atunci o poveste nouă. Am să-ţi spun poveste, ierburilor amare.

— Povestea ierburilor amare? Ierburile acelea care vindecă ranele sufleteşti? Ierburile acelea cari cresc numai în locurile udate de roua cerului? Ierburile acelea pe care nu le poate găsi decât omul care are o mare credinţă în Dumnezeu, trebuind să treacă prin apă şi prin foc, înainte de a ajunge la ele?

— Da, copilul meu. Am să-ţi spun povestea acestor ierburi. E vorba în această poveste despre un copil în care Dumnezeu a pus duhul adevărului, care avea să-l ducă pe ultima scară a dimineţii. Dar copilul n'a putut ajunge pe ultimul meterez de lumină, căci după ce s'a făcut mare, diavolul a suflat răutate asupra lui şi a stins duhul din el. Dar, iedule, povestea aceasta nu-i pentru tine. Tu eşti prea mic ca să te port pe drumul ierburilor amare.

— Nu, protestă copilul vehement. Vreau să merg cu tine în ţarina ierburilor amare.

— Bine, iedule. Facă-se voia ta. Fă semnul crucii şi spune „Doamne-ajută".

INFORMAȚIUNI

Frumos dar. Intelectuali ruși din Odesa au remis dnei *Alexandrina Gr. Cantacuzino* icóane vechi de o rară frumuseță, — reprezentând pe Maica Domnului și Iisus Hristos, — în semn de recunoștință a cetățenilor odèseni, pentru organizarea asistenței lor, pentru înființarea liceului de fete dela Odesa, și restaurarea bisericilor din mai multe comune ale Transnistriei, pe care le-a înzestrat cu odăjdiile trebuitóare.

Faptă creștinească. La o nuntă țărănească celebrată în Mihăleni, prot. Zarand, în 22 August 1943, între nuntași se aflau și rude de ale miresei din alte comune, cari vizitându-ne noua biserică — gata numai în roșu, — atât de mult li-a plăcut frumusețea ei, încât Dobra Miron din Băița a dăruit 500 Lei și Iovan Solomon cu Abrudean Lazăr din Căinelul de sus câte 100 Lei unul. Bunul Dumnezeu să le răsplătească creștineasca faptă. — Pr. *Miron Popovici.*

CĂRȚI ȘI REVISTE

O lege votată în dieta transilvană din Cluj-1842, — de *I. Lupaș*, membru al Academiei Române. — Comunicare făcută în ședința publică dela 22 Ianuarie 1943 apărută în Memoriile secțiunii istorice, București, 1943, pg. 44. Lei 80 — Lucrarea este o documentată contribuție pentru a cunoaște cât mai temeinic „munca de Sisif" a maghiarizării forțate, de care s'a ocupat și dieta transilvană în ședința dela 31 Ianuarie 1842, votând opt articole în acest senz.

Mierea și foloasele ei ca hrană, medicament și în gospodărie, de Fr. *Gh N. Dumitrescu*-Bistrița. București Tip. Cărților bisericești, 1943. Broșură de 63 pg. Lei 90 — Autorul, unul dintre cei mai activi lucrători pe tărâmul culturii poporului, a adunat, în broșura de față, o bună parte din cercetările făcute până acum despre binefacerile mierei ca hrană și medicament. Cartea păr. Dumitrescu, dela Bistrița din Mehedinți, stă la îndemâna celor ce vor să se încredințeze de aceste binefaceri.

Convocare

In înțelesul art. 22 din Statute se convoacă membrii „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român — Astra" la Adunarea generală ce se va ținea în 25 și 26 Septemvrie 1943, în Sibiu.

Această adunare va avea numai un caracter administrativ.

Sâmbătă, 25 Septemvrie 1943, în sala cea mare a Prefecturii județului: Ora 16: Ședința reprezentanților despărțămintelor, cu următoarele 2 referate:

1. Organizarea cercului cultural. Referent: Dr. *Octavian Lupaș*, secretarul desp. central județean Arad;

2 Contribuția „Astrei" la propășirea noastră economică. Referent: Dr. *Gheorghe Dragoș*, prof. Brașov. —

Duminecă, 26 Septemvrie 1943, în sala cea mare a Prefecturii județului la ora 11: Ședința I-a cu prezentarea raportului general al comitetului central, alegerea comisiunilor pentru examinarea raportului general.

Ora 12; Ședința II-a, cu rapoartele comisiunilor.

Nr. 10569/1943 Ep.

Publicațiune

Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu dă în întreprindere executarea lucrărilor de racordare la canal a scurgerii apelor de pe acoperișul bisericii Catedrale ortodoxe din Sibiu, precum și refacerea pardoselii din jurul bisericii.

Reflectanții la executarea acestor lucrări vor înainta oferte în scris până la *5 Octomvrie* 1943 la Consiliul arhiepiscopesc ort. în Sibiu, unde se pot vedea zilnic planurile și condițiunile, și se dau informațiuni.

Ofertele vor fi însoțite de garanția de 5% asupra valorii lucrării, în numerar sau efecte de Stat.

Sibiu, 17 Septemvrie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român

Nr. 9987/1943

Concurs

Pentru suplinirea catedrelor de limba română română și geografie dela Șc. norm. de băieți „A. Șaguna" din Sibiu se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Cei ce doresc să suplinească în cursul anului școlar 1843-44 una din aceste catedre, vor înainta cerere, însoțită de toate actele necesare, pentru numiri în învățământul secundar, Consiliul Arhiepiscopesc ort. rom. din Sibiu.

Sibiu, 15 Sept. 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

[63] 1—1

Publicare de licitație

Consiliul parohial al parohiei **Oprea-Cârțișoara**, jud. Făgăraș, dă prin licitație publică verbală, pe ziua de 26 Septemvrie 1943, ora 1 d. m. 53 bucăți grinzi de brad, lungi de 8—10 m., grosime 17/17 cm.

Informațiuni se dau la oficiul parohial.

Pr. **Ilarie Budac**

Nr. 6043—943 [62] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Colun**, din protopopiatul Avrig, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Veniturile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Stola uzitată în parohie.
3. Casă parohială.
4. $8^1/_2$ jug. pământ arător [f. bun]
5. 2 sorți de lemne în pădure, ransportate de parohieni.

Cererile de concurs, însoțite de toate actele necesare și de încuviințarea de candidare dela I. P. S. Mitropolit tse vor înainta în termin Of. protopopesc Avrig.

Concurenții se vor prezenta cu încuviințarea prealabilă a oficiului protopopesc într'o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a face cunoștință cu poporul.

Of. protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial.

Colun, 20 Aprilie 1943.

Pr. A. Radu
adm. protopopesc

Nr. 531—943 [64] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea de cântăreț bisericesc, la parohia ort.-rom. **Brașovul-vechiu**, se publică concurs, cu termen de 30 zile, dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Până la bugetarea salarului dela Stat, salar lunar de 2000 Lei dela parohie.
2. Locuință în natură, și anume: două camere.
3. Venitele locale.

Concurenții își vor înainta cererile, însoțite de diploma de cântăreț bisericesc dela școala de cântăreți „Dim. Cunțan" din Sibiu și de alte acte recomandatoare, Consiliului parohial al bisericii sf. Adormiri din Brașovul-vechiu, strada Bisericii române Nr. 37, [Casa culturală, etaj I] și se vor prezenta la biserică pentru a-și arăta dexteritatea în tipic și cântările bisericești.

Protopop **Aurel Nistor** — adm. par. președinte — **Ioan Bratu** — secretar

Văzut:
Dr. N. Stinghie
Adm. Prot.

Oficiul protopopesc ort.-român al Târnavei

Nr. 255—943 (61) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de diacon secretar protopopesc în **Târnăveni**, pentru slujbele bisericești, catehizații la toate școlile și lucrări de birou.

Termenul de concurs este de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Intregirea se va face prin numire de către I. P. Sf. Stăpân, la propunerea P. V. C.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat;
2. Locuință în casa evreească (Dr Sved) primită dela C. N. R. Atât chiria cât și încălzitul și luminatul acestei locuințe, vor fi plătite de protopopiat și parohie, în părți egale;
3. Remunerațiile legale dela catehizația în gimnaziile de Stat și cele 2 școli de ucenici, circa 6500 Lei lunar;
4. Folosirea eclejiei de 10 jug. din comuna Felsa.

Cererile de concurs cu anexele legale se vor trimite P. V. C. Arhiep. din Sibiu.

Târnăveni, la 20 August 1943.

Oficiul protopopesc al Târnavei, în înțelegere cu consiliul protopopesc și parohial.

Gheorghe Opreanu
protopop

Nr. 8071/1943.

Comunicare

Se aduce la cunoștință, că erezii rămași după văduva preoteasă Maria Holerga, decedată la 23 Iulie 1943, soția decedatului preot pensionat Teofil Holerga din Axente-Sever (Fráua), în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoțesc au ridicat dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, ajutorul de înmormântare statutar în sumă de Lei 20.000.

Sibiu, din ședința secției economice, a Consiliului arhiepiscopesc, ținută la 19 Iulie 1943.

Incălecăm pe calul năzdrăvan. Pornim în galop sălbatec spre țarina ierburilor amare.

— Spre țarina ierburilor amare, jubilează copilul!

— Așează-te bine în șea și prinde și tu de frâu. Vom zbura ca vântul.

— Ca gândul, completează copilul, cu inima palpitând de bucurie.

— Să nu te sperie ropotul și scânteile copitelor. Vom trece prin apă și prin foc. Peste genuni.

— Vom întinde punți peste hăuri, erumpe copilul patetic.

— Vom escalada munți înalți și vom cobori pante abrupte. Luăm cu noi buzduganul, căci ne vom lupta cu balauri și cu smei.

— Dar cu Muma-Pădurii, întrerupse ciscumspect copilul?

— Și cu Muma-Pădurii. Să nu uităm peria, oglinda și greșia. I le vom arunca în cale.

— Să mănânce păduri, să soarbă lacuri, să roadă dealuri bătrâna blestemată, — se încruntă copilul.

— Și să nu ne ajungă. Mâine în zorii zilei vom fi la locurile udate de roua cerului, în țarina ierburilor amare.

— In țarina ierburilor amare, în locurile jinduite de sufletele noastre.

— Vom căuta seva ierburilor amare care vindecă rănile sufletești. O vom ascunde în cămara inimilor noastre și ne vom întoarce acasă cu frunțile rourate de harul lui Dumnezeu, cu sufletele miruite de lumina veșniciei.

— Ne vom întoarce acasă cu frunțile rourate de harul lui Dumnezeu...

— Înșiră-te mărgărite...

— Înșiră-te mărgărite...

Erwin Liek:

Minunea în terapeutică

Considerații finale

[urmare]

Traducere de MIHAIL MĂRGINEANU

Nu are cumva dreptate Dingler, când își intitulează cunoscuta carte: „Prăbușirea științei" (Der Zusammenbruch der Wissenschaft)? Afirm că nu știința sufere prăbușire, ci numai noțiunea actuală de „știință". Toate noțiunile noastre își modifică în decursul vremurilor conținutul.

„Inainte de toate ne-am dat seamă de caracterul, capricios ca să nu zic de slăbiciunea omenească, al sistemului nostru de noțiuni. Noțiunile sunt ființe ale noastre, sunt creații ale fantaziei. E inutil să le căutăm în natură. Legile naturii sunt raporturi mai mult sau mai puțin potrivite între aceste noțiuni creiate, a căror stabilire va rămânea totdeauna o acțiune creatoare, o capodoperă, la care fizicianul adaugă mai târziu știința. Că și noțiunea de timp aparține la aceste creaturi libere ale fanteziei omenești, a devenit de un sfert de veac evident pentru știință, după ce Kant și Mach au avut o vedere clară asupra acestui fapt" (Lämmel).

Nu este aceasta concepția lui Göthe? „Cea mai demnă interpretare a naturii este arta".

Să ne întoarcem la medicină. Sufletul descoperit din nou și încetul cu încetul recunoscut ca atare, a devenit un balast greu pentru multe domenii ale medicinei științifice. Fără suflet am avea, se zice, mai multă comoditate. Nu ar trebui să ne gândim atâta. Recunoașterea sufletului însă a îndepărtat din medicina științifică baza sigură. Noi chirurgii de ex., sprijinindu-ne mai ales pe tehnică, am recunoscut numai cu greu, că cele mai multe lucruri, pe care le numărăm și le măsurăm (puls, temperatură, respirație, presiunea sângelui, secreția stomacului, a rinichilor etc. ba chiar și situația unor organe, de ex. a stomacului, în general funcțiunea mușchilor netezi), sunt supuse în mare măsură influenței stărilor sufletești. Aceasta nu însemnează nicidecum dispreț pentru metodele noastre diagnostice, dar e clar că ceva viu nu poate fi recunoscut decât de o ființă vie. Câte lucrări ar fi rămas nescrise, câte operațiuni nu s'ar fi inventat, dacă am fi știt aceasta mai de vreme!

Iohn Hunter (1728-93), cel mai de seamă chirurg, anatom, biolog și patalog al timpului său, a spus studenților: „Ultima parte a chirurgiei, operația, însemnează un regres în arta de a vindeca. Par'că ar fi un sălbatic înarmat ce-ar căuta să obție prin forță, ceeace omul civilizat ar obține cu istețimea".

Medicina a devenit, ca și fizica, relativă. Dar dacă cercetătorul exact a pierdut în siguranța rezultatelor sale, medicul a câștigat pe de altă parte foarte mult. Și aceasta cred că este cel mai mare succes în transformarea ei deastăzi: medicul, care cunoștea și putea multe, a devenit din nou artist, medicina a devenit din nou arta de a vindeca. Ca să fim mai sinceri, suntem pe cale să ajungem acolo.

„Astfel se va reintoarce și medicina la arta de a vindeca, evitând drumul greșit al filosofiei naturii. Deocamdată mai e robită de gândirea rațională, rațiunea ezită să recunoască iraționalul. Dar ceeace unii au practicat demult și se recunoaște astăzi în măsură tot mai mare, anume că teoria anatomică singură nu duce la țintă, că nu poate și trebue să fie decât mijloc, este un câștig" (Elze).

(Va urma).

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae — Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIU

Anul XCI — Sibiu, 26 Septemvrie 1943 — Nr. 39

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. **Intemeiat în 1853 de** [illegible]

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Tot despre instinctul proprietății

In articolul anterior am stăruit asupra faptului că omul are lipsă ca acele bunuri, cari constitue suportul material de fiecare zi al vieții sale, să fie în mod special ale lui, pe deoparte pentru a da un înveliș apărător sâmburelui intim al individualității sale, pe de alta pentru a stabili între el și aceea parte din natură care-i este mai apropiată un raport mai afectiv, mai sufletesc, superior raportului ce există între omul capitalist și natura considerată sub unghiu strict material și utilitar. Dealtfel prin amândouă aceste rosturi proprietatea particulară slujește aceluiași scop de-a salva în om temelia spirituală, originală și adâncă, ferindu-l de uniformizare, superficializare și decădere spirituală.

Filosoful Max Scheler, care a insistat asupra caracterului original al fiecărui eu intim omenesc și asupra imposibilității omului de-a pătrunde până în sanctuarul intim al semenului, format din eul lui, a pus în lumină pe de altă parte importanța fuziunii afective a omului cu natura, ca mijloc de susținere a vieții adânci, bogate, spirituale din el. »Trebue, în principiu, să ne debarasăm odată pentru totdeauna de ideea potrivit căreia atitudinea omului față de natură ar avea și ar trebui să aibă ca unic motiv dorința de-a o domina, de-a o controla, de a o dirija, idee de origine iudaică«. »Trebue să stimulăm în primul rând din nou desvoltarea fuziunii cosmo-vitale, să o trezim din starea de somn în care se află în omul occidental, străbătut de spiritul capitalist, care consideră drept singură concepție posibilă despre lume aceea după care natura ar reprezenta un ansamblu de cantități susceptibile de-a fi puse în mișcare«. »Etosul care nu se întemeiază pe fuziunea afectivă nu va recomanda dragostea și blândețea față de animale și de plante«. »Nu va trebui să ne mirăm atunci de-a vedea pe omul detașat de orice fuziune cosmo-vitală, manifestându-se ca un factor de distrugere a naturii organice, cum s'a întâmplat cu industrialismul în epoca marelui capitalism«. (»Nature et formes de la symathie«, Paris, Payot, 1928, pg. 161-163).

Sub acest raport însă există o mare înrudire între capitalism și bolșevism. Cel din urmă a dus la ultima extremă atitudinea strict industralistă și utilitaristă față de natură. Dar, cum remarcă Max Scheler în continuare nu e îngăduit să fie sacrificată ființa spirituală a omului în funcțiune de raporturi mai sufletești cu natura, pentru interese utilitariste și materialiste. Ce folos de toate satisfacțiile economice pe cari le-ar obține o societate omenească, dacă ele s'ar sconta cu o pierdere a elementului de duioșie, de dragoste în relațiile dintre inși și cu o sărăcire totală a cuprinsului vieții interioare?

Destinul omenirii este să crească în duh. Satisfacerea necesităților materiale nu poate fi un scop ultim al omenirii, ci numai un mijloc pentru promovarea valorilor spirituale. Dacă ea a luat o formă prin care a devenit piedecă pentru promovarea vieții spirituale, trebue modificată.

Din toate acestea rezultă că proprietatea particulară are și rostul de-a asigura un anumit grad de libertate pe seama omului, ca putință de respirație a eului. Poate acesta este cel mai însemnat rost al libertății, că salvgardează existența eului. Dar omul supus în toate actele existenții lui materiale discreției altuia, individ sau colectivitate, nu și mai poate manifesta libertatea lui decât cu riscul pierderii vieții și puțini sunt cei ce au atâta curaj. Iar o înfrânare continuă a libertății de manifestare, sfârșește prin a face din om un sclav, ceeace înseamnă, în condițiile contimporane ale sclaviei, un ins cu viața interioară sărăcită, un om redus la automatismul unei existențe externe, uniforme, cenușii Un astfel de ins care nu mai păstează decât forma mizeră a omului, nu mai este în stare să vadă nici în semenii săi oameni purtători de viață sufletească, cu cari să întrețină și altfel de relații decât de ordin strict economic. Numai cel ce cunoaște bucuria unei libertăți și vieți sufletești proprii, e capabil să o recunoască și pe seama altora, sau are în viața sa spirituală proprie un izvor din care se revarsă și asupra altora valuri sufletești cari îi fac și pe aceia să crească în duh.

Dar încă n'am ajuns la a doua rădăcină esențială a instinctului antropologic al proprietății. Chestiunea rămâne să fie abordată în alt număr.

D. STĂNILOAE

Preoție și Vocație

Imbrățișarea chemării preoțești de către unii tineri numai din motive de circumstanță sau de căpătuială, precum și exigențele excepționale pe care le comportă în sine figura unui preot la înălțimea și seriozitatea vremurilor pe care le trăim și care vor urma după actualul război, impun o serioasă cercetare și rezolvire a problemei vocației în preoție. Pentrucă preotul pe care-l reclamă vremurile de azi și de mâine, nu va putea fi pregătit decât dintr'un tânăr care are într'adevăr chemare spre preoție, adecă vocație sacerdotală. Altfel, preoțimea creștină va fi copleșită și depășită de exigențele vremii și ca atare lipsită de justificarea existenții și funcțiunii sale în lume, ca una care nu poate ține pas cu vremurile. Nu ne gândim nicidecum la o modelare desfiguratoare a preoției după »duhul vremii« schimbător și capricios, ci la faptul că vremurilor noi le trebuesc neapărat preoți noi, adecă preoți corespunzători. Evident, preoția creștină este în esență una și aceeași peste toate veacurile, dar misiunea ei se realizează în istorie și ca atare trebue să țină pas cu vremurile.

In veacul unor cercetări psihologice atât de ample și de bogate, s'ar părea că-i foarte ușor să pui și să rezolvi problema vocației în preoție. In realitate însă, întreprinderea aceasta e mult mai grea decât se pare. Pentrucă nici mai nou, după introducerea ideii de structură sufletească în psihologie, nu se vorbește mai pe larg despre vocație. De obiceiu, amploarea subiectului a depășit atenția psihologului specialist până la unilateralitate, obișnuit a cerceta un anumit domeniu special și restrâns. Abia de curând tipologia și caracterologia încep să înlăture această lipsă. Insă și acestea, ca de altfel întreaga psihologie, s'au pierdut prea mult în măsurători psihotehnice, rămânând mai mult la suprafață și uitând că trebue să sondeze în adânc. Ametafizică și cu tendințe hotărâte spre constituirea într'o știință experimentală și rațională, noua știință a personalității desbracă persoana umană de orice nimb transcendent și reduce personalitatea la o cauzalitate pur imanentă. Dovadă despre aceasta stă faptul că și cele mai superioare manifestări ale spiritului le atribue puterilor creatoare ale inconștientului și nu unei comunicări de putere de sus. In consecință, nu are perspectiva necesară înțelegerii juste și complete a problemei vocației în general. Pe de altă parte, spiritul mașinist și profesionist al omului modern, preocupat de făurirea unei fericiri pur seculariste, a limitat problema vocației aproape exclusiv la sfera mai restrânsă a orientării profesionale. De aceea încă și'n definiția curentă vocația e prezentată ca o înclinație sau aptitudine pentru o anumită profesiune și preocupările psihotehnicei se circumscriu la sfera problemei orientării profesionale. Ori, preoția nu-i o profesiune, ci cea mai înaltă și pretențioasă dintre misiuni și ca atare reclamă dela om tot ceeace are mai bun într'ânsul.

Așa fiind, pentru a încerca rezolvirea problemei vocației în preoție, trebue să depășim cadrul cercetărilor actuale în jurul vocației în general. Și anume, e nevoie de o depășire în vertical trecând limitele imanenței și de una de despresurare a vocației din cercul strâmt al orientării profesionale.

Privită în esența și în toată amploarea sa și anume din perspectivă teologic-metafizică, vocația se ancorează și se pierde în adâncul insondabil al tainei creațiunii, providenței și predestinației. Făptură a lui Dumnezeu, fiecare om vine pe lume cu un anumit destin pe care și-l realizează printr'o colaborare misterioasă cu Cerul. Ca atare, fiecare persoană umană își are modelul său ceresc-veșnic ca o imagine forță în Dumnezeu, potrivit căruia această schemă originală apriorică se realizează — printr'un proces misterios natural-divin simultan (intrând aici și ereditatea) — într'o personalitate umană concretă. (Cf. D. Stăniloae: Ortodoxie și Națiune. In »Ortodoxie și Românism«. Sibiu, 1939, p. 7-10). In acest act de realizare a persoanei umane, se integrează și se constitue ceeace se cheamă vocație. Căci potrivit imaginei forțe amintite și destinului hărăzit ei de Dumnezeu, persoana umană vine pe lume cu o anumită zestre necesară împlinirii destinului său, adecă cu o anumită vocație. Insăși noțiunea de creatură și de ființă relativă implică în sine o anumită limitare a persoanei în privința aptitudinilor sale. Această vocație este multiplă, adecă de diferite nuanțe și de diferite grade, fiind turnată și dozată după rostul fiecăruia. Pe aceste chemări de sus (îmbinate cu zestrea naturală corespunzătoare) și pe ascultarea lor prin cultivarea și desvoltarea vocației, se întemeiază nu numai ierarhia puterilor și valorilor umane ci și posibilitatea progresului omenirii ca individ și colectivitate. Teza noastră își găsește temeiu serios în parabola talanților (Cf. Mat. XXV, 14-30) ca și în învățătura sf. Părinți că Proniatorul acordă omului daruri potrivit vocației sale; cari daruri se întregesc reciproc și constitue pârghia desvoltării și împlinirii omenirii. (Cf. Otto Schilling: Apologie der katholischen Moral. Paderborn-F. Schöning, 1936, p. 124 sq).

Vocația apare ca o participare la plenitudinea desăvârșirii divine (Fichte spunea de pildă: »Vocația trece peste timp, peste spațiu și peste toată sensibilitatea«) ca o înzestrare a omului cu aptitudinile psiho-fizice necesare împlinirii destinului său în viață. Ea nu-i ceva de suprafață ci țâșnește din adâncurile ontologice ale persoanei și nici nu-i legată numai de o anumită aptitudine ci de întreaga constituție și structură psiho-fizică a omului. In consecință, are vocație numai acela care prin întreaga sa personalitate este un ales sau chemat spre o anumită misiune. Diferitele aptitudini dau un specialist, dar nu un om de vocație. Ca atare, vocația se înfățișează în concret ca un complex psiho-fizic care se manifestă puternic și statornic ca o plăcere sau predilecție, ca o înclinare sau predispoziție și ca o atracție sau aspirație spre o anumită misiune.

Potrivit orânduirii divine, persoana umană îşi atinge scopul şi împlinirea numai prin desvoltarea şi desăvârşirea ei în sensul şi în limita vocaţiei sale. Numai în direcţia aceasta se poate ajunge la dăltuirea personalităţii specifice, libere şi creatoare şi singura în stare să constitue statura falnică a persoanei umane după chipul originar ce i l-a dat Dumnezeu. Abaterea dela acest făgaş înseamnă implicit împotrivire în faţa orânduirii divine, desfigurare şi ratare a rostului omului în viaţă.

Implinirea supremă a persoanei şi a rostului său, se face prin stabilirea legăturii organice între zestrea naturală (eul persoanei) şi infinitatea puterii spirituale umane dobândite din comuniunea cu Dumnezeu, desigur în perspectiva şi după exigenţele vocaţiunii sale. Vocaţia e în raport strâns cu posibilităţile pe care ni le furnizează adâncul nostru ontologic şi tot ceeace se adaugă din afară, e numai mijlocul sau mediul de realizare a vocaţiunii personale. Virtualităţile zăcământului nostru ontologic sunt actualizate prin voinţa şi activitatea noastră liberă, turnată pe făgaşul acestor virtualităţi. Cu alte cuvinte, realizarea vocaţiei se face prin activitatea creatoare, turnată pe tiparul zestrei naturale, transformată şi înobilată prin libertatea voinţei, în colaborare continuă şi armonică cu Cerul. In acest sens, cultivarea şi desăvârşirea vocaţiei este răspunsul pozitiv la chemarea ce i-a făcut-o Dumnezeu, omului. De altfel, etimologic vocaţia însemnează tocmai îndreptarea omului spre o voce care l cheamă.

De aceea pentru realizarea vocaţiei, e nevoe de căutarea şi găsirea unei coincidenţe a eului cu sine, adecă cu cea mai bună parte a sa. Ea se obţine printr'o acţiune de degajare a fiinţei noastre adânci, adecă a aceleia care răspunde cel mai bine la ceeace suntem şi la ceeace putem fi, sau prin care scoatem puteri care-s maximul de eficacitate şi de valoare. Această căutare se face în adâncul conştiinţei printr'o luptă dramatică, datorită faptului că adâncul nostru se lasă cu anevoe sesizat şi ca atare ni se pare mereu că ne refuză o coincidenţă cu noi înşine. De aceea găsirea de sine însuşi cere sondare în adâncurile noastre ontologice, printr'o meditare adâncă şi printr'o trudnică cercetare a conştiinţei, tinzând la o purificare de tot ceeace-i în afară de aplecarea noastră specifică, de tot ceeace-i deviaţiune dela esenţa eului.

La lumina acestor consideraţiuni generale, se rezolvă şi problema vocaţiei în preoţie. Dacă harul preoţesc, ca de altfel harul tuturor celorlalte sf. Taine, nu distruge natura umană ci o desăvârşeşte clădind pe temelia şi pe făgaşul ei, atunci rezultă cu evidenţă că nu se poate concepe preoţie adevărată şi deplin realizată, fără vocaţie sacerdotală. Cu alte cuvinte, preoţia îşi are resortul său vital nu numai în puterea harului sf. Taine a Hirotoniei, ci şi într'o natură umană dotată cu o vocaţie sacerdotală corespunzătoare. Deaceea întreg dinamismul sacerdotal rezultă din altoirea harului preoţesc pe portaltoiul unei naturi înzestrate cu o aptitudine psiho-fizică corespunzătoare, actualizată şi cultivată continuu nu numai sub flacăra harului divin ci şi prin exerciţiul libertăţii creatoare.

Din această precizare rezultă că vocaţia e absolut necesară în preoţie ca un element constitutiv şi esenţial al chemării sacerdotale. Firește, dacă vocaţia e necesară în îmbrăţişarea unei profesiuni sau a unei misiuni de ordin natural, atunci cu atât mai vârtos în exercitarea unei misiuni de talia sacerdoţiului. Căci chemarea preoţească cere putere de activitate corespunzătoare ei şi numai cel înzestrat cu vocaţie sacerdotală se poate face — printr'o colaborare continuă a voinţei sale cu harul primit în sf. Taină a Hirotoniei — organ adecvat şi apt pentru funcţiunea sacerdotală, întrupare şi manifestare dinamică a puterilor pe cari le reprezintă preoţia creştină. Numai acordată cu harul, vocaţia e izvor de energie şi creaţie spirituală. De aceea nici nu poate fi vorba de o vocaţie obiectivă în sens de achiziţionată prin cultivare, bine ştiind că educaţia nu creiază propriuzis aptitudini noi ci numai cultivă şi desăvârşeşte zestrea naturală. Iar şcoala nu poate creia preoţi ci numai oferi mediul potrivit cultivării, desvoltării şi desăvârşirii vocaţiei sacerdotale.

Adevărul celor de mai sus rezultă nu numai din afirmaţia scripturistică că Dumnezeu a creat diferite stări şi chemări în sânul Bisericii ca organism social (Cf. I Corint. XII, 28-29), din faptul că Dumnezeu i-a chemat pe preoţi (ex: sf. Apostoli şi în mod special sf. Ap. Pavel) ci şi din mărturii patristice. In această privinţă, e suficientă minunata carte »Despre preoţie« a sf. Ioan Gură de Aur, în care se arată că cei ce vor să devină preoţi trebue să întreacă în putere sufletească pe toţi ceilalţi tineri (Cf. cartea II, cap. I, vers. 93), că preoţia cere un suflet mare (Cartea II, cap. III), că »Demnitatea preoţiei... întrece într'atât de mult pe aceea de rege pe cât e distanţa între trup şi suflet« (Cartea III, cap. I, vers. 165) sau se întreabă: »Celui ce ia asupră-şi sarcina de a împodobi mireasa lui Hristos, câtă putere dela sine şi câtă putere sosită de sus crezi tu că-i trebue lui spre a nu greşi în această privinţă?« (Cartea III, cap. VI, p. 199), pentruca apoi să se pronunţe şi mai direct: »Dacă primeşte cineva această grije, trebue să aibe multă înţelepciune şi... mult har dela Dumnezeu, un caracter încercat, — cea mai curată viaţă mai trebue să aibe şi o virtute mai mult decât omenească«. (Cartea III, cap. VII, v. 207; vezi şi cartea IV, cap. II e. v. 391). De aceea îmbrăţişarea chemării preoţeşti fără a avea vocaţie corespunzătoare, o stigmatizează ca pe o necinstire a celor sfinte. (Cartea III, cap. XV, v. 285). Insuşi cuvântul cler (dela kliros) care însemnează un număr de aleşi şi chemaţi, indică necesitatea vocaţiei în preoţie.

Dacă vrem să conturăm fizionomia unei adevărate vocaţii sacerdotale, atunci trebue să precizăm mai întâiu că cel chemat cu adevărat a fi preot, prezintă un complex psihofizic ce se manifestă puternic şi statornic ca o plăcere sau predilecţie, ca o înclinare sau predispoziţie şi ca o atracţie sau aspiraţie spre slujba preoţiei. Ca pârghie fundamentală pe care se sprijineşte şi constitue vocaţia sacerdotală servesc: a): Hristofilia, adecă iubirea de Hristos până la jertfirea de sine pentru El. Ca întemeiere ne serveşte aici duioasa scenă biblică a reîntegrării sf. Petru în apostolat, când Mântuitorul îi condiţionează reprimirea de iubirea fierbinte faţă de El şi când numai după declarea acestei iubiri îi spune: »Paşte oile mele« (Ioan XXI, 15-17), precum şi mărturisirea Domnului: »După aceasta vor cunoaşte toţi că sunteţi ucenicii mei, dacă veţi avea dragoste între voi« (Ioan XIII, 35).

b): Hristoforia (calitatea de purtător al lui Hristos), adecă un suflet curat şi totdeauna plin de sf. Duh, care să poată spune cu sf. Ap. Pavel: »Nu mai trăesc eu, ci Hristos trăeşte în mine« (Galat. II, 20).

c): Hristodulia, adecă servirea lui Hristos cu toată puterea sufletului şi a trupului (Cf. Mat. XX, 25 28). In componenţa ontologică a acestui chip al preotului ideal, intră toate însuşirile spirituale şi fizice cari întemeiază şi fac posibilă întruchiparea lui şi anume în primul rând o pronunţată înclinare spre viaţa religioasmorală care se concretizează în cucernicie sau evlavie deosebită, precum şi o considerabilă destoinicie intelectuală. Ca exemple vii ne serversc în această privinţă sfinţii: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul, Ioan Gură de Aur, Simion Noul Teolog, Grigorie Palama şi alţii.

De aceea tânărul trebue să se apropie de preoţie »în frică şi cu multă tremurare« (I. Corint. III, 3), deplin conştient de pasul pe care l face. El nu trebue să aştepte ca şcoala teologică să-i dea tot ceeace-i lipseşte pentru a putea deveni preot vrednic, ci să vină numai din chemare lăuntrică irezistibilă. Drept aceea intrării în stadiul de pregătire pentru îmbrăţişarea chemării preoţeşti, trebue să-i premeargă un riguros examen de conştiinţă şi o cercetare amănunţită a însuşirilor propri.

Tinere, dacă după o minuţioasă şi necruţătoare cercetare de tine însuţi poţi spune sincer şi statornic cu marele Şaguna: »De m'aş naşte de o mie de ori, tot preot m'aşi face!«, atunci intră voios pe porţile şcoalei ce-i poartă numele şi nu vei greşi!...

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

Din Ţara Făgăraşului

Ţara Făgăraşului. locul de unde a descălecat Radu Negru, sau „Ţara Oltului", cum i se mai zice de băştinaşi, este unul din cele mai frumoase ţinuturi ale ţării româneşti.

Prin frumuseţea lui, acest ţinut românesc impresionează orce vizitator. In partea de sud se mărgineşte cu falnicii Carpaţi, numiţi şi munţii Făgăraşului. De sub poalele acestora se desprinde frumoasa câmpie a ţării Oltului, udată de râurile şi isvoarele din Carpaţi, iar în partea de nord e udată chiar de Olt, care acum ne aduce jalea din altă parte a pământului românesc, sfâşiat temporar din trupul Patriei.

Această câmpie este plină numai de sate româneşti, frumoase la vedere şi bine organizate. Ţăranii făgărăşeni sunt oameni muncitori şi buni gospodari. Ei au reuşit printr'o continuă strădanie să dea gospodăriilor din satele lor un aspect destul de civilizat.

Nu tocmai aşa este cazul cu oraşul Făgăraş. Acest oraş, deşi este aşezat în mijlocul unui mare şi puternic ţinut românesc, n'a fost norocos. In timpurile de tristă amintire n'a fost sprijinit de stat; motivele sunt lesne de înţeles. După ce s'a făcut unirea cu Patria mamă, a fost şi el ca şi ţinutul lui victima dihoniei politice, şi urmarea a fost că n'a progresat.

Apoi, nu se ştie din ce motive intelectualii făgărăşeni s'au împrăştiat în toate părţile, aşa că oraşul a fost condus de alţii din alte părţi ale ţării, cari de sigur ori câtă bunăvoinţă ar fi avut nu-i puteau ajuta, pentrucă nu-i puteau cunoaşte necesităţile şi aspiraţiile.

Sub guvernul Domnului Mareşal Ion Antonescu i se dă însemnătatea şi sprijinul cuvenit. Din ordinul Domnului Mareşal s'a adus la Făgăraş Centrul de Instrucţie al Infanteriei, din motivul că aci se află cel mai bun teren pentru instrucţie. In vederea acestui scop se construesc 2 cazărmi în valoare de sute de milioane de lei. S'a dat peste 50 milioane lei pentru canalizarea oraşului şi apaduct. Este în construcţie o fabrică de mărimi considerabile la Ucea de sus, afară de fabricele din jurul oraşului.

Dl Prof. Univ. Ion Petrovici, Ministrul Culturii Naţionale, adâncul cunoscător al sufletului românesc, a înţeles necesităţile şi aspiraţiile sufleteşti ale acestui ţinut românesc. Dsa a dispus să ia fiinţă un Liceu de fete, care la propunerea direcţiunii se numeşte Liceul de Fete Doamna Stanca, pentrucă în trista cetate a Făgăraşului a pătimit vrednica şi credincioasa soţie a Domnului Mihai Viteazul, care a realizat unirea întâi a tuturor românilor. Deasemenea Domnul Ministru al Culturii Naţionale a sprijinit interesul pentru cultivarea şi desvoltarea tradiţiilor şi portului, specifice acestui ţinut românesc, înfiinţând în acest scop şcoalele ţărăneşti din satele: Viştea de jos şi Drăguş.

La această renaştere spirituală şi economică contribui şi un ales fiu al ţării Făgăraşului, Domnul Profesor Aurel Popa, secretarul general al subsecretariatului de Stat al Cultelor şi Artelor, născut în pitorescul sat Arpaşul de sus, dintr'o veche familie de preoţi ortodocşi. Până în prezent această familie a dat patru generaţii de preoţi, cari pe lângă că au ridicat satul, au fost mari luptători naţionalişti în timpurile de tristă amintire, când eram oprimaţi de străini.

Domnul secretar al Cultelor n'a făcut altceva decât s'a situat pe linia tradiţională a familiei. Indată ce a ajuns în înalta demnitate, cu modestia şi temeinicele cunoştinţe ce-l caracterizează, a vizitat şi s'a interesat de bisericile, şcolile şi căminele culturale din Ţara Oltului şi din întreaga ţară, şi după ce a ascultat necazurile şi greutăţile preoţilor şi credincioşilor a trecut la fapte acordând mari ajutoare parohiilor şi şcolilor din ţara Oltului ca acele modeste bisericuţe şi şcoli din judeţ să fie reparate şi înzestrate cu cele trebuincioase pentru necesităţile sufleteşti ale credincioşilor.

Făgăraşul are însă lipsă de un locaş de închinare. Există aici numai o singură biserică ortodoxă, veche şi neîncăpătoare. In situaţia grea în care se află acest oraş, nădăjduim că dorinţele pentru clădirea unui măreţ locaş de închinare vor fi luate în seamă de guvernul Domnului Mareşal, — mai ales că s'a şi făcut începutul.

Pr. Iacob Bozocea prof.

Colportaj bisericesc. — **Conform hotărârii aduse de Consiliul plenar vicarial din Alba-Iulia, ţinut în vara acestui an sub preşedinţia P. S. Sale episcopului *Nicolae Colan*, şi în conformitate cu statutul de organizare bisericească, s'a înfiinţat la Alba-Iulia Comitetul *central* de colportaj cu cărţi şi obiecte religioase în cuprinsul Eparhiei Vadului, Feleacului şi Clujului-Vicariatul Alba-Iulia.**

Fiecare parohie va avea un comitet *parohial* de colportaj, condus de preşedintele paroh, ajutat de un cassier şi de 3—4 membri.

Comitetul central va edita o bibliotecă poporală, va înfiinţa un fond de colportaj, şi va procura publicaţii cu caracter religios şi naţional.

Materialul de colportaj va fi distribuit comitetelor parohiale, care îl vor oferi spre cumpărare cu preţurile stabilite de comitetul central.

Cu cât preoţii noştri vor şti să folosească mai bine această armă de propagandă şi evanghelizare, cu atât mai mult vor contribui la însănătoşirea vieţii religioase şi naţionale a credincioşilor, uşurându-şi în acelaş timp misiunea de buni păstori sufleteşti ai mulţimii doritoare de lumină.

Tot pentru orfani. Marele ziar *Uiversul* **anunţă că ia sub ocrotirea sa, cu întreţinere completă, *a 50 copii orfani de războiu*, absolvenţi de cursul primar, pentru a dobândi instrucţie profesională de lucrători tipografi [maşinişti, mehanici, zincografi, legători de cărţi etc.]. Ministerul muncii a pus la dispoziţie localul trebuitor.**

Bibliografie

Cea mai nouă lucrare despre sf. Munte[1]

Cu toate că există o foarte bogată bibliografie despre Sfântul Munte al Athosului cu nesecatele lui comori de viaţă spirituală şi cu încă atât de puţin cunoscutele valuri de influenţă pe care le-a revărsat asupra întregului spaţiu de desvoltare istorică a Bisericii Răsăritului, totuş cunoştinţele despre istoria, arta şi viaţa duhovnicească a Atnosului sunt încă departe de a fi epuizate. Acest adevăr îl pune în evidenţă noua lucrare tipărită sub auspiciile Ministrului de Propagandă al Reichului german, A. Rosenberg.

E interesant de constatat că atât frumoasa lucrare asupra picturii athonite publicată în 1927 de G. Millet, cât şi prezenta operă de temeinică popularizare a valorii multilaterale a Athosului sunt roade ale unor ocupaţii militare a Macedoniei, în 1917-8 franceze, acum germane. De altfel e şi firesc, mai ales când ne gândim că azi pentru a se putea cerceta temeinic, sunt necesare clişee fotografice, fototipice, schiţe, măsurători etc., cu un cuvânt lucrări care reclamă şi bani şi timp mai îndelungat. Ori în această privinţă lucrările despre sf. Munte nu sunt prea multe. Primul care a folosit fotografia şi utilajul modern necesar unor astfel de întreprinderi, a fost rusul P. I. Sebastianov (1857, 59-60) rodul muncii căruia sunt cele vreo 13 vol. din cunoscutele „Cronici bizantine" din Petersburg (1903-13) cuprinzând acte — mai ales slave — din arhivele mânăstirilor athonite. Materialul artistic adunat de Sebastianov l-au prelucrat Ainalov şi Kondakov.

Pentru arta sf. Munte a mai lucrat tot în această direcţie H. Brokhaus (1888), dar abia dând 58 de reproduceri (ediţia II-a neschimbate e din 1924).

Nu mai pomenim de copierea de manuscrise şi acte întreprinse cu multă migală de cercetători ca V. Barski, Porfir Uspenski, Zah. Lingenthal, etc. Sunt apoi prea cunoscute cataloagele de manuscripte editate de Sp. Lambros (1880 şi 1895) şi de Sofr. Eustratiadis (pentru Lavra şi Vatoped). Lipsesc însă până azi cataloagele manuscriselor slave precum şi culegerea tuturor inscripţiilor slave (cea a lui Millet-Pargoire-Petit din 1904 a rămas necompletă).

Aşa încât rămâne până azi clasică munca întreprinsă de cei doi cercetători: francezul G. Millet şi germanul F. Dölger. Cel dintâi a fotografiat în timpul primului războiu mondial multe din picturile lăcaşurilor athonite, precum şi o parte din actele păstrate în arhivele mânăstirilor. Unele din aceste copii au fost şi date spre publicare (cele greceşti din Lavra de Rouillard-Collomp, vol. I, 1938 apoi de P. Lemerle, etc.; cele slavone (care ne privesc pe noi — firește încă departe de a fi toate) de Gr. Nandriş, etc. etc.

Lucrarea întreprinsă de expediţia ştiinţifică germană din 1941, de sub conducerea bizantinologului dela München F. Dölger, este a III-a întreprinsă până'acuma de o instituţie germană. Celelalte două sunt conduse tot de F. Dölger în 1928 şi 1930 în numele Academiei de ştiinţe din Berlin şi urmăreau strângerea materialului pentru o ediţie completă a documentelor greceşti medievale. Parte din rezultatele lor le-a însemnat autorul în cunoscutele sale „Regesten der Urkunden des byz. Kaiserreiches, I—II, precum şi în diferitele studii publicate în revista „Byz. Zeitschrift" şi în raportul pe care Academia de ştiinţe din Berlin l-a făcut cu acele ocazii.

Deastădată lucrarea scoasă de F. Dölger (partea privitoare la arta athonită şi clişeele respective se datoreşte prof. E. Weigand-Praga, iar cea în legătură cu Athosul ca apariţie religios-istorică precum şi clişeele lămuritoare (134-184) împuternicitului Reichului pentru probleme bisericeşti A. Deindl) are de scop numai „să mijlocească publicului mare prin chip şi cuvinte o imagină mai clară despre lumea specifică a Athosului" (p. 12). Evaluarea ştiinţifică a materialului fotografiat şi cercetat (1800 clişee din 17 mânăstiri) va forma obiectul unei publicaţii speciale îngrijite de prof. Dölger.

Firește că cele 183 de reproduceri împreună cu textul lor lămuritor pe care le cuprinde publicaţia prezentă, nu are pretenţia de a prinde nici măcar specificul Athosului în toată complexitatea vieţii lui trecute şi prezente. Pentru aşa ceva ar trebui mai ales unor cercetători apuseni — cum au fost cei 5 membri ai expediţiei — o zăbavă mult mai îndelungată printre călugării aghioriţi, precum şi o înţelegere mai adâncă pentru problemele subtile ale spiritualităţii şi vieţii ortodoxe. Totuş chiar şi această publicaţie nu este o simplă reproducere a celor ce s'au spus până'acum despre sf. Munte, ci pe lângă că se publică pentru prima oară unele monumente aghioritice, *lucrarea lui Dölger are avantajul de a fi cea mai plastică, mai precisă şi mai completă operă de popularizare a vieţii şi trecutului aghiorist din câte s'au scris până acuma.* Şi firește că nu-i uşor lucru a şti să îmbini utilul cu frumosul.

Să redăm pe scurt cuprinsul.

După introducerea şi cuvântul editorului urmează descrierea peisajului şi istoriei Athosului (p. 14-21), apoi o scurtă expunere asupra artei athonite în toate formele ei de manifestare (arhitectură, pictură, arte minore, micrograviuri, etc., p. 22 28) pentruca după o scurtă prezentare a Athosului ca apariţie religios-istorică (p. 29-35) să se închee partea de text a lucrării.

Partea a doua o formează reproducerile minunate pe care aparatele fotografice (cu plăci şi Leica) le-au luat după natură şi momente din arhive şi biblioteci aghiorite. Fiecare reproducere e însoţită pe pagina alăturată de o scurtă, dar substanţială explicaţie, care trimite la sursele bibliografice notate la sfârşit.

Primele 7 reproduceri cuprind peisagii din Athos; următoarele 41 aşezăminte monahale din cele 20 de mânăstiri mari. Natural, lângă silueta fiecărei mânăstiri se mai adaogă fie câte-o schiţă arhitectonică, fie câte-o pecete imperială sau voevodală.

De importanţă deosebită e partea care prezintă câteva din documentele scrise ale Athosului (fig. 49-58). Aşa, fig. 49 şi 50 ne arată pentru prima oară o parte din documentul de întemeere al Athosului, aşa numitul „Tragos" (tragos-ţap, scris pe piele de ţap) care constitue primul tipicon, prima rânduială a vieţii athonite, compusă în a. 970/2 de sf. Atanasie Athonitul şi confirmată de împăratul Ion Ţimiskes (cea mai veche iscălitură imperială din câte se cunosc!). Documentul e lung de 3,16 m. şi larg de 0,48 m. (format din 4 bucăţi à 79 cm lungime) şi se scoate din arhiva Comunităţii din Karies — unde se păstrează sub un sigil format din 4 bucăţi — numai la foarte rare ocazii.

Un alt document pe care-l semnalăm şi care ne interesează, este hrisovul lui Leon Vodă prin care închina în 1630 mân. Dealu mânăstirii Ivirilor din Sf. Munte. (Documentul a fost fotografiat şi de G. Millet şi publicat cu trad. rom. de Gr. Nandriş. Buc. 935 p. 146 151). Se mai publică un firman turcesc din 1746, apoi un sighilion de pe la 1350 al patriarhului Calist I, un document falsificat (hrisovul din 924 al imp. biz. Roman Lekapen) etc.

Minunată este partea despre arta Athosului (fig. 59-133), în care se perindă pe dinaintea ochilor exemplele cele mai tipice privitoare la arhitectura athonită (fig. 59-64), la podoaba internă cu mozaic (fig. 65-7), cu pictură în frescă (fig. 68-74), cu o serie nesfârşită de icoane celebre, unele făcătoare de minuni (fig. 76-80) şi, în sfârşit, cu mulţime de mici obiecte de cult (cruci, potire, racle, legături de cărţi, epitafe şi alte odoare bisericeşti, fig. 81-89, capitol care ar putea fi şi mai bine reprezentat).

Falma artei athonite o formează în chip şi mai pregnant *miniaturile* şi ilustraţiile din numeroasele manuscrise ale sf. Munte. Cel mai vechiu manuscris din Athos este codicele Euthalianus din sec. VI care cuprinde epistolele pauline. E scris pe pergament şi se păstrează în arhiva Lavrei (vezi fig. 13 şi 132). De importanţă deosebită pentru istoria Bulgarilor este aşa numita „Istorie Slavo-Bulgarilor" începută în 1745 de călăgul Paisie din mân. Zografu, unde se şi păstrează până azi (fig. 133). Dar şi literatura sârbească, bulgară şi rusă, adecă slavă în general — ca să nu mai vorbim de cea română — are în arhivele Athosului unele din cele mai preţioase monumente literare şi istorice din sec. XII şi urm.)(cf. fig. 128-130).

Faţă de expediţia ştiinţifică americană din 1935 care a fotografiat miniaturi din sf. Munte, cele 40 de miniaturi publicate de autori în această lucrare (fig. 90 130 — câte încă altele vor fi rămas în copii?) vor forma o rară delectare pentru iubitorii de miniaturistică. Ele se extind pe mai multe secole (X—XIV) şi sunt culese din vechi manuscrise, dintre care unele ştiu că au circulat şi pe la curţile voevozilor noştri sau au fost donate chiar de aceştia.

O frumoasă lucrare a făcut şi Consilierul A, Deindl atunci, când în cele 50 de fotografii (fig. 134-184) exemplifică tipuri de monahi athoniţi în rasa ori în haine liturgice, apoi diferitele locaşuri şi obiecte de cult cu semnificaţiile lor simbolice, precum şi o serie de icoane tipice, de moaşte şi alte obiecte de cinstire religioasă. Spre sfârşit ne trec pe dinaintea ochilor legăturile athoniţilor cu lumea din afară (piaţa, prăvăliile, meseriile din Karies, capitala Athosului, muncitorii mireni, permisul de intrare în Athos (fig. 180), munca streinilor în arhivă etc.)

Aceasta cu atât cu mult, cu cât şi limba în care e scrisă, cartea se adresează unui popor care n'a prea avut de unde cunoaşte specificul vieţii duhovniceşti din Biserica ortodoxă.

O bibliografie copioasă şi un indice sistematic (p. 293—303) închee frumoasa lucrare a lui Dölger.

De încheere ne exprimăm şi noi o nedumerire: până când oare mai amână instituţiile noastre de cultură strângerea atâtor monumente de scumpă viaţă românească răsleţită prin tot Răsăritul? Sf. Munte este unul din locurile care cuprind încă atâtea documente scumpe trecutului nostru: inscripţii, hrisoave, scrisori domneşti, vlădiceşti şi boereşti, icoane, broderii, manuscrise şi cărţi vechi etc. etc. De ce nu s'ar putea înjgheba o misiune de 3-4 cercetători pricepuţi, provăzuţi cu aparate fotografice şi tot utilajul necesar pentru a putea readuce în patrimoniul no-

[1] F. Dölger-E.-Weigand-A.-Deindl: Mönchsland Athos, (Athosul, ţara Călugărilor) München, 1943, IV-a, 303, pag., 183 reproduceri+1 hartă, preţul? Verlag F. Bruckmann.

FOIŞOARA

Erwin Liek:

Minunea în terapeutică

Consideraţii finale

(Urmare)

Traducere de MIHAIL MĂRGINEANU

Ultimul aliniat ni-a demonstrat, că nu vom ajunge niciodată să facem din medicină o ştiinţă pură, cu toate că cercetarea a evoluat foarte mult. Acest rezultat va desamăgi sau va satisface pe fiecare medic după caracterul şi concepţia lui. Pentru a o mărturisi dela început, pe mine mă satisface. Dacă medicina s'ar putea învăţa dela început până la sfârşit, ar însemna ca cel mai mare învăţat medicinist să fie totodată şi medicul cel mai bun. Practicianul simplu nu ar mai putea lucra mult.

Din fericire nu e aşa. Ştiinţa şi arta medicală se aseamănă şi se deosebesc atât de mult ca un herbariu cu natura vie. Cel mai mare învăţat nu este totdeauna medicul cu cele mai multe succese. Există printre medicii noştri cei mai buni, unii care de ex. nu au înţeles teoria concentrării ionilor niciodată. Dar ei vindecă oameni bolnavi. Medici ca aceştia îi găsim câteodată şi pe catedre, câteodată însă chiar şi în sate de munte îndepărtate.

Medicul e un artist. Arta medicală, cunoscută şi practicată de către unii de demult, devine bun comun, în măsura în care o artă poate deveni bun comun. Conducerea deci i se cuvine de aici înainte artistului, nu meseriaşului.

Să ne gândim la un alt domeniu, la muzică. Nu e deajuns aci nici cunoaşterea notelor, nici a armoniei sau a contrapunctului, şi nici frecventarea unui conservator. Şi aci, pe lângă ştiinţă şi tehnică, este de mai mare importanţă personalitatea însăşi, tot ceeace maestrul scoate din instrument.

Noi medicii avem de-a face cu instrumente desacordate, care ne redau măreaţa melodie a vieţii fals, nearmonic. Putem proceda în mod deosebit. Chirurgul de ex. voia mult timp să scoată coardele desacordate pur şi simplu, fără ca să i se pară imposibilitatea de ale înlocui ca ceva tragic. Aceasta nu era rău, astăzi însă am ajuns mai departe; nu ne mulţumim cu atât, voinţa de a vindeca un desechilibru funcţional cum e de ex. astmul prin tăierea Vagusului sympathicului şi a câtorva ganglioni ne pare a fi o încercare prea silnică pentru a repara un instrument desacordat. Operaţia guşei, tăierea unui abces stomacal sunt desigur operaţiuni foarte grele, de multe ori indispensabile şi hotărîtoare pentru viaţa bolnavului.

Dar astăzi stă mai sus în stima noastră medicul care îmbunătăţeşte constituţia organismului, care vindecă guşa şi abcesele stomacale fără cuţit.

Dacă mă gândesc astăzi ca medic mai bătrân, după experienţe proprii şi după multe greşeli mari, la timpul meu de studiu, am adesea impresia, că profesorii noştri ne au arătat construcţia şi funcţiunea instrumentelor sănătoase şi bolnave, nu însă, sau foarte puţin, arta de a cânta la aceste instrumente. Recunosc, că în această judecată târzie e şi o oarecare nedreptate. Pe de o parte atunci era epoca, în care ştiinţa exactă se bucura de o consideraţie prea mare, iar arta medicului de una prea mică. Şi apoi această latură a activităţii noastre, de a învăţa arta medicală, nu e tocmai uşoară, poate e chiar cu totul imposibilă. Inconştientul este calitatea cea mai mare a fiecărui artist. Aceasta nu o poate învăţa, ci în cazul cel mai bun, o poate trăi.

Un maestru genial fu întrebat cândva de o domnişoară tânără entuziasmată: „Maestre, la ce v'aţi gândit, când aţi compus minunata sonată?" Maestrul răspunse: „M'am gândit la suma pe care mi-o va plăti sgârcitul acela de editor"

Am vizitat pe mulţi medici însemnaţi, majoritatea colegi de specialitate, şi adesea am avut impresia, că şi ei ar fi răspuns astfel la întrebarea despre rădăcina artei lor. Arta nu are nimic de a face cu sentimentalitatea.

Arta medicală este o cunoaştere şi o judecare a oamenilor, o pătrundere naturală fără prejudecăţi în fiinţa bolnavului şi a mediului său, stabilirea unei punţi dela suflet la suflet. Numai cu ştiinţa nu poţi face aceasta. Un exemplu din alt domeniu. Chimia modernă poate indica astăzi cantităţi extrem de mici dintr'o materie oarecare. Se vorbeşte despre metode micro-chimice pentru stabilirea prezenţei arsenului, iodului etc. Dar unul din instrumentele cele mai fine ale chimistului este şi astăzi nasul lui. Nasul constată de exemplu fenolul într'o soluţie de 1:5 miliarde.

Aproape aceeaşi situaţie e şi la medic. Un medic mare şi cu mult succes trebue să albă şi intuiţie, miros sună prea comun.

Intuiţia recunoaşte legăturile mari, trebue controlată însă necontenit de observaţia.

Când Kepler a fost întrebat, cum a descoperit vestitele 3 legi de rotaţie, a răspuns: „Le-am bănuit".

stru, — dacă nu originalele, măcar niște copii sistematice ale atâtor monumente de glorios trecut românesc? Un prapor ce a servit de drapel în războaiele lui Ștefan cel Mare, a fost adus dela mân. Zograv la Muzeul Militar din București. Este prea puțin. Datoria sfântă față de trecutul nostru o spune.

T. Bodogae

INFORMAȚIUNI

Înștiințare. Din inițiativa comandantu'ui și ajutorului de comandant al Lagărului de prizonieri Feldioara-Brașov, ajutat de preotul Ilie Ioanovici, s'a înălțat în incinta lagărului o Capelă. Construcția și picturile s'au executat de către prizonieri de război. Această capelă clădită cu scop de a servi ca locaș de închinare, retragere și reculegere sufletească prizonierilor aflați în lagăr, se va sfinți în ziua de 3 Oct. 1943, ora 9, prin I. P. Sf. Arhiepiscop și Mitropolit al Ardealului *Nicolae* și în asistența reprezentanților Armatei și a binecredincioșilor întru Domnul.

Orfelinat eparhial. La Beiuș s'au început zilele acestea lucrările pentru a duce la îndeplinire ideea P. S. Sale episcopului *Nicolae Popovici* de a ridica în acel oraș un orfelinat pentru 200 de orfani din războiul actual. Solemnitatea punerii pietrii fundamentale se va face în Octomvrie a. c. în cadrul unei manifestări mărețe religioase și naționale. Ceice doresc a subscrie pentru orfelinat, să o facă cu toată încrederea, trimițând contribuirile pe adresa: Ven. Consiliu Eparhial ort. rom. în Beiuș, str. I. G. Duca.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă la 26 Septemvrie 1943, servesc: I. P. Cuv. Arhimandrit Teodor Scorobeț, cons. stavr. Dr. Andrei Gâlea și prot. Mihail Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu și Simion Macarie. *Predică: I. P. C. Arhim. Teodor Scorobeț, vicarul arhiepiscopiei.* După masă la ora 4 predică la Oastea Domnului *pr. Dr. Cornéliu Sârbu*, dela parohia Sibiu-Treistejari.

Pentru săraci. Corpul de armată din municipiul Sibiului va înființa în localitate *cantine*, unde se va distribui, de trei ori pe zi, în mod gratuit, mâncare pentru locuitorii săraci ai orașului. Distribuirea se face pe temeiul de cartele date de primărie.

[65] 1–1

Publicare de licitație

Consiliul Parohial ort. rom, „Sf. Adormire" din comuna **Satulung-Brașov**, publică licitație pentru facerea ferestrelor din fier la biserică.

Ferestrele se vor executa conform planului și devizului aprobat de Comisiunea Monumentelor Istorice.

Licitația se va ținea în localul Casei de Citire în ziua de 3 Octomvrie 1943, ora 15.

Ofertele închise și sigilate conținând garanția legală, se vor înainta la Of. Parohial ort. rom. biserica „Sf. Adormire" din Satulung-Brașov, unde se poate vedea planul și devizul.

Spese pentru deplasare nu se dau.

In caz de neprezentare, licitația se va amâna pentru 10 Oct. a. c., în același loc și la aceeași oră.

Din ședința Consiliului parohial, ținută la 5 Septemvrie 1943.

Președinte:
Preot **Gheorghe Șerbu**

Nr. 9987—943.

Concurs

Pentru suplinirea catedrelor de limba română și geografie dela școala normală de băeți „A. Șaguna" din Sibiu, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Cei care dorăsc să suplinească în cursul anului școlar 1943/4 una din aceste catedre vor înainta cerere, însoțită de toate actele necesare pentru numiri în învățământul secundar, Consiliului arhiepiscopesc ort. rom. din Sibiu

Sibiu, la 15 Septemvrie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 9418—1943.

Comunicare

Se aduce la cunoștință că văduva C. preot Valeriu Pană dela parohia Zârnești III decedat la 4 August 1943, — în baza §-lui 5 din regulamentul de ajutorare preoțesc a ridicat dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu ajutorul de înmormântare statutar în suma de Lei 50.000.—

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului arhiepiscopesc, ținută la 11 Septemvie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 153—943. [67] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de diacon pe lângă parohia **Brad I**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat bugetat cu 1 Iulie 1943.
2. Locuință în natură.
3. Eventualele venituri din parohie.

Diaconul va avea să îndeplinească și serviciul de secretar al Oficiului protopopesc în schimbul unei renumerații lunare și va face catehizația în școlile primare din parohia protopopească.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român din Brad, prot. Zarand, în termenul indicat.

Candidații vor anexa la cererile de concurs și concesiunea dela P. V. Consiliu arhiep. că pot candida la acest post, și se vor prezenta, cu încuviințarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuți de către parohieni.

Brad, din ședința Consiliului parohial ținută la 8 August 1943,

Preot **Virgil Perian** paroh — **Remus Gabăr** secretar

Văzut:
Ioan Indreiu
protopop

Nr. 418/1943 Prot. [66] 1—3

Concurs

Se publică concurs, cu termin de 30 de zile dela prima lui apariție în Telegraful Român, pentru întregirea postului de diacon al parohiei protopopești **Petroșani**.

Titularul acestui post va îndeplini și serviciile de: catehet al școalelór primare din parohia protopopească, al școalelor de ucenici societare din Petroșani, și secretar protopopesc.

Intre concurenții cu calificație și aptitudini egale vor fi preferați acei cari pot instrui cor bisericesc.

Venitele acestui post sânt:

1. Salarul dela Stat.
2. Diurna de secretar protopopesc.
3. Renumerația legală pentru orele de catehizare.
4. Locuința în natură sau chiria corespunzătoare.
5. Stola obișnuită pentru eventualele sevicii, cerute de credincioși, — eventual răscumpărare de stolă.
6. Ajutor de combustibil.

Cererile de candidare se vor înainta în termin oficiului protopopesc ort. rom. Jiu, Petroșani, dimpreună cu binecuvântarea de candidare dela I. P. S. nostru Arhiepiscop și Mitrópolit, și cu actele necesare.

Concurenții se vor prezenta — cu prealabila învoire a oficiului protopopesc — în parohie pentru a sluji și a face cunoștință cu enoriașii.

Petroșani, 1 Septemvrie 1943.

Oficiul protopopesc ort. rom. Jiu în înțelegere cu Consiliul parohial.

Prot. **Ion Duma**
protoiereu

Nr. 108—943 [68] 1—1

Publicare de licitație

Biserica ortodoxă română din **Lissa-Făgăraș**, dă în întreprindere pictarea unei părți din biserică. Ofertele însoțite de schițe de plan și deviz se vor înainta de către pictori autorizați până la data de 10 Octomvrie 1943, când consiliul parohial se va pronunța asupra ofertelor.

Din ședința Consiliului parohial ținută la 19 Septemvrie 1943.

Preot **Alexandru Popa**

Nr. 6043—943 [62] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Colun**, din protopopiatul Avrig, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Veniturile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Stola uzitată în parohie.
3. Casă parohială.
4. 8½ jug. pământ arător [f. bun].
5. 2 sorți de lemne în pădure, transportate de parohieni.

Cererile de concurs, însoțite de toate actele necesare și de încuviințarea de candidare dela I. P. S. Mitropolit, se vor înainta în termin Of. protopopesc Avrig.

Concurenții se vor prezenta cu încuviințarea prealabilă a oficiului protopopesc într'o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a face cunoștință cu poporul.

Of. protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial.

Colun, 20 Aprilie 1943.

Pr. A. Radu
adm. protopopesc

Nr. 531—943 [64] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea de cântăreț bisericesc, la parohia ort.-rom. **Brașovul vechiu**, se publică concurs, cu termen de 30 zile, dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Până la bugetarea salarului dela Stat, salar lunar de 2000 Lei dela parohie.
2. Locuință în natură, și anume: două camere.
3. Venitele locale.

Concurenții își vor înainta cererile, însoțite de diploma de cântăreț bisericesc dela școala de cântăreți „Dim. Cunțan" din Sibiu și de alte acte recomandatoare, Consiliului parohial al bisericii sf. Adormiri din Brașovul-vechiu, strada Bisericii române Nr. 37, [Casa culturală, etaj I] și se vor prezenta la biserică pentru a-și arăta dexteritatea în tipic și cântările bisericești.

Protopop **Aurel Nistor** adm. par. președinte — **Ioan Bratu** secretar

Văzut:
Dr. N. Stinghie
Adm. Prot.

Nr. 451—1943 (54) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea postului de diacon de pe lângă parohia **Sebeș-Alba I**, din Protopopiatul Sebeșului, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

a) Locuință în natură;
b) 8 jug. cad. pământ arător;
c) Salarul dela Stat.

In afară de serviciile din Biserică, diaconul va catehiza la școlile primare din parohie.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox-român al Sebeșului, în termenul indicat.

La cererile de concurs candidații vor anexa și concesiune dela Preaven. Cons. Arh., că pot candida la acest post.

Candidații se vor prezenta, cu încuviințarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la Biserică, spre a fi cunoscuți de către parohieni.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeșului în înțelegere cu consiliul parohial.

Sebeș-Alba, 8 August 1943.

Dr. Vasile Oană
protopop

Galilei a găsit legile căderii libere pe cale teoretică, le-a verificat însă prin observație atentă.

Evoluția viitoare a medicinei o văd mergând în direcția unei pătrunderi artistice a întregei personalități a omului bolnav. Aceasta presupune, pe lângă aptitudini, multă muncă față de noi înșine.

Deoarece noi medicii experimentăm arta noastră pe un corp viu, însuflețit, și fiindcă fiecare bolnav este o unitate aparte, unică, vor exista atâtea metode de tratament, câți medici, ba chiar câți bolnavi există. Fiecare dintre noi știe, că mergem pe diferite căi în tratamentul bolnavilor. Ar fi foarte atrăgător să se descrie odată tipurile de medici cele mai caracteristice. Paracelsus deosebia în cartea sa „Paramirum" 5 categorii de medici:

1. Naturales;
2. Specifici;
3. Characterales;
4. Spirituales;
5. Fideles.

Când am vorbit acum 1½ an în M. m. W. despre vizita mea la Gallspach, mă întrebă un coleg distins: „Se întoarce medicina cumva la descântecele și ritualul magicienilor indieni?" „Așadar", a scris odată Heinrich v. Kleist, „ar trebui să mâncăm din nou din pomul cunoștinței ca să ajungem iarăși în starea nevinovăției".

Noi medicii am gustat mult din pomul cunoștinței, încât nu ne mai putem întoarce la nevinovăția magicianului. Suntem saturați de științele naturale, datorăm gândirii logice și tehnice nesfârșit de mult, încât nu mai vrem și nici nu mai putem renunța la ea. Dar știm și aceasta: gândirea logică nu este de ajuns. Medicina științifică e posibilă fără metafizică, poate e chiar mai bună dacă nu e turburată în metodele ei de cercetare. Arta de-a vindeca însă nu ne-o putem închipui și nu ar fi posibilă fără irațional. Stăm deci în fața uriașei probleme de sinteză, de a rămânea științific și totuși de a nu neglija transcendentalul, adecă de a fi vrăjitori magicieni. Această sinteză s'a îndeplinit de către toți medicii mari, fie chiar inconștient. A o îndeplini conștient e cu mult mai greu și nu va fi posibilă decât câtorva aleși. Problema e atât de grea, fiindcă cauzalitatea materială și imaterială se întâlnesc necontenit.

Theodor Billroth a spus odată: „Marii cercetători ai științelor naturale și medicii au avut întotdeauna entuziasm, ceva ce-i împingea spre universalism și au exercitat prin aceasta un farmec invincibil, preoțesc, demonic, asupra tineretului și asupra oamenilor care-i înconjurau".

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul XCI — Sibiu, 3 Octomvrie 1943 — Nr. 40

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. **Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna**

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

VORBIREA

I. P. Sf. Sale Mitropolitului nostru NICOLAE,

rostită la adunarea generală a „Astrei" în ziua de 26 Septemvrie 1943 în Sibiu*

Domnule Președinte,
Prea Sfințite și întru Domnul iubite frate,
Domnilor Generali,
Domnule Rector,
Onor. Adunare Generală,

Ne-am întrunit din nou sub steagul culturii noastre naționale purtat de venerabila „Asociațiune pentru literatura și cultura poporului român". Ne-am întrunit tot atât de spontan și de bucuros ca și înaintașii noștri fiind vorba de steagul acelei culturi care, isvorând din adâncimile sufletești ale neamului, ne-a trezit conștiința națională, a luminat-o și ridicat-o pe culmile celor mai avântate aspirațiuni ale noastre. Sub faldurile lui, Asociațiunea a luptat în tot trecutul ei cu un succes necontestat pentru idealul nostru național și pentru înălțarea neamului sub toate raporturile. In întrunirile ei s'a considerat totdeauna ca un lucru firesc să se dea graiu celor mai înalte și mai binefăcătoare gânduri pentru neamul nostru.

Imprejurările grele prin care trece neamul și țara azi ne obligă și mai mult ca în mijlocul acestei adunări, care concentrează tot ce are neamul nostru din Ardeal mai ales și mai vibrant ca suflet și ca simțire românească, să ne manifestăm toate gândurile, nădejdile și hotărârile pe cari le nutrim pentru neamul nostru și pentru viitorul lui. Iar aceste gânduri, dorințe și hotărâri aleargă toate spre o țintă pe care o pot exprima în două cuvinte: unitatea și libertatea națională *(Aplauze furtunoase).*

Pentru cugetul nostru al tuturor, această dorință este cea mai adâncă și cea mai firească. Intr'adevăr, ce poate fi mai firesc decât ca fiii aceluiaș neam să tindă spre desăvârșita unitate politică între granițele Țării lor? Și ce poate fi mai natural decât să spunem că vrem libertate pentru a ne împlini destinul încredințat nouă de Dumnezeu prin desfășurarea nestingherită a tuturor puterilor cu care suntem înzestrați ca neam?

Dreptul la libertate nu poate fi un privilegiu al națiunilor mari, ci el este acordat de Dumnezeu tuturor neamurilor. De aceea urmând pilda marilor națiuni cari și-au eluptat prin grele și îndelungate strădunțe libertatea și unitatea lor, dăm și noi expresiune nestrămutatei noastre voințe de a ne reîntregi hotarete Țării pentru a cuprinde între ele pe toți fiii neamului (Aplauze furtunoase).

Mărturisim în fața lumii întregi, fără temere, această cea mai arzătoare aspirațiune a sufletelor noastre. Și sunt convins că odată ce toți Românii sunt hotărîți să urmărească cu toată ființa lor acest ideal și să aducă orice jertfă pentru înfăptuirea lui, el va fi necondiționat realizat.

Dumnezeu n'a creat neamurile și pe oameni spre robie, ci spre libertate. Iar noi manifestându-ne dorința de-a ajunge la libertate, suntem străbătuți de certitudinea că împlinim voia Lui.

Nu-mi pot închipui că s'ar putea încheia acest război altfel decât prin acordarea libertății pe seama tuturor națiunilor. Jertfele fără de număr cari s'au adus, râurile de sânge și de lacrimi cari au curs în timpul acestui crâncen război, nu și-ar putea găsi o cinstire și o încoronare dreaptă decât prin încheerea lui cu o pace care să pună bazele unei orânduiri de dreptate pentru toate neamurile.

Se pare că ne găsim în faza ultimă a războiului. Sunt semne că toate neamurile cari îl poartă se gândesc tot mai mult la pace. Noi încă tânjim după o pace care să pună capăt grelelor suferințe ale războiului, dar după o pace dreaptă, care să curme toate tensiunile ce ar putea să tulbure colaborarea rodnică a neamurilor.

Dar această pace nu va putea fi așezată între popoare decât prin ascultarea de voia Celui de sus. Fără o supunere a Statelor și a neamurilor sub voia lui Dumnezeu, nu se va putea sălășlui o pace durabilă și adâncă în lume. Omenirea fără Dumnezeu nu e capabilă de pace, ci numai de război. Dar războiul este semnul unei mari slăbiciuni morale a omenirii. Ca dovadă a unei asemenea slăbiciuni trebue să interpretăm și pustiitorul război actual, odată ce Statele n'au fost în stare să înlăture pe calea înțelegerii pacinice motivele cari le-au împins la încăierare. Astfel acest război întărește încă odată cuvântul Mântuitorului: „Vedeți, fără de Mine nu puteți face nimic". Să avem nădejde că după atâtea amare experiențe omenirea s'a cuminții și va așeza viitoarea conferință sub razele luminii lui Iisus Hristos pentru a da rezultate binefăcătoare.

Poporul nostru a fost în tot trecutul său dreptul care a trăit prin credință. El se așează și azi sub ocrotirea lui Dumnezeu. Noi nu voim nici azi altceva decât să împlinim voia Lui și aceasta o cerem să o facă în legătură cu noi și cu toată lumea cei ce vor avea să așeze temeliile ordinei viitoare a vieții omenești.

Domnule Președinte,

Ați spus în luminoasa Domniei Voastre cuvântare că împrejurările nu ne-au îngăduit să avem azi o întrunire solemnă, impunătoare, dar tocmai aceste împrejurări fac ca orice moment în care ne găsim mai mulți la un loc însuflețiți de marile noastre aspirațiuni naționale să fie un moment solemn și important, prilegiindu-ne destăinuirea celor mai scumpe gânduri și formularea celor mai categorice hotărîri.

Vă mulțumim că ne-ați dat ocazia să ne apropiem încăodată suflet lângă suflet în sfânta mărturisire.

In numele Bisericii strămoșești care a îmbrățișat cu dragostea ei „Asociațiunea" încă dela nașterea ei, implor binecuvântarea Tatălui ceresc asupra acestei Adunări și a programului de lucru pe care îl va întocmi spre ridicarea culturală a neamului nostru și spre înfăptuirea marilor sale aspirațiuni. (Aplauze prelungite).

* După notele luate de păr. D. S.

Cuvânt

către studenții teologi la început de an academic

Cu ajutorul Celui de Sus ne adunăm din nou la picioarele Mântuitorului pentru a spori în cunoașterea Lui și în destoinicia noastră de a-L propovedui în mijlocul oamenilor. Profesori și studenți săltăm cu sufletul de bucurie, bine știind că fiecare zi de aci înainte va adăuga la creșterea noastră în duh și ne va face parte de multe experiențe fericitoare ale cunoașterii de Dumnezeu și de noi înșine. S'a spus că omul nu se poate mântui singur, că mântuirea este o operă comună. Dar acest dicton se referă și la cunoașterea lui Dumnezeu, care e o parte a mântuirii, partea cea dintâi și, dacă înțelegem cunoașterea religioasă ca o cunoaștere printr'o anumită relație cu obiectul cunoscut, chiar partea esențială. (»Aceasta este viața de veci ca să te cunoască pe tine unul adevăratul Dumnezeu și pe Iisus Hristos pe care L-ai trimis« Io. 17, 3).

Intr'adevăr, cum ar cunoaște omul pe Dumnezeu dacă nu ar auzi pe altul vorbindu-i de El? Dar cunoașterea pe care o primește devine în el credință, adecă o anumită simțire a prezenții lui Dumnezeu, numai dacă i se comunică în forma unei mărturisiri de credință fermă. Și lucrul minunat este că cel ce comunică știința sa despre Dumnezeu în forma gravă a mărturisirii de credință, experiază însuși o creștere simultană a înțelegerii și a credinții sale.

Sunt convins că trebue să fie numeroși dascăli de teologie cari își datoresc mult lărgirea și adâncirea cunoașterii tainelor divine și fortificarea credinții lor, încordării lacome a studenților de-a primi în sufletele lor o rază nouă din lumina cea mai cuceritoare de care poate avea omul parte. Atmosfera de credință născândă sau crescândă din mijlocul unei mici grupe de oameni, prilejuită de învățătura mărturisită a înainte stătătorului ei, are ea însăși marea față de a da la o parte vălul de pe regiuni întinse ale lumii divine, sau poate marea însușire de-a ageri puterile de pătrundere ale spiritului celu. ce învață pe ceilalți mărturisindu-sei

Avem aci probabil fenomenul de adăugare a puterilor sufletești ale tuturor la puterea celui ce e menit să tălmăcească în numele tuturor ceeace se vede prin concentrarea într'un bloc a energiei spirituale a tuturor.

Ca să rezum, școala noastră este și voește să devină tot mai mult loc de cunoaștere sau de vedere comună a lui Dumnezeu, iar întrucât Dumnezeu e duh și lumină, școala aceasta e și loc în care cei ce viețuesc trebue să se pătrundă prin cunoaștere până în ființa lor de lumina și de duhul dumnezeesc.

Se transmite aici o știință întemeiată pe cea mai scrupuloasă informație și urmând în modul cel mai precis doctrina Bisericii. Dar știința aceasta nu e numai formulă exterioară, ci evidență trăită, dogmă verificată în adâncimile ființii noastre, în ale cărei ape îi înverzește marile potențialități de adevăr și de viață.

Iar sinteza aceasta de știință și de evlavie, de doctrină riguroasă și de mărturisire cutremurată, e posibilă numai prin realizarea comuniunii în cunoaștere și în trăire creștină.

Teologia noastră e doctrină transfigurată în mărturisire de credință, înflorită în duhul de comuniune al celor ce sunt aici. Dar acesta e secretul de viață al Bisericii. Școala noastră e o parte din Biserică, e ea însăși biserică.

Prin urmare iubiți studenți am vrea să vă știm veniți aici cu lăcomia de-a ști, dar lăcomia aceasta de a ști am vrea să însemne o lăcomie de-a vă mântui pe voi și pe toți cei la cari veți fi trimiși. Să vă precizați gândul cu care intrați în acest locaș, sau în acest an academic, în sensul de-a urmări desăvârșirea ființii voastre, prin punerea ei într'un acord cât mai deplin cu normele vieții creștine.

Să nu urmăriți numai cultivarea minții, ci a întregei voastre ființe, sau să coborîți învățămintele ce vor

intra întâi în mintea voastră, în toate regiunile fiinţei voastre. In deosebi să stăruiţi în desbrăcarea voastră de omul patimilor, care este omul egoismului fizic şi al orgoliului spiritual. Trebue să vă năzuiţi de-a deveni oameni ce nu mai sunteţi ai voştri, ci ai lui Hristos şi ai semenilor. Cu cât eşti mai mult al altora, cu atât eşti mai important în ansamblul existenţii lui Dumnezeu. Şi eşti mai mult al altora, nu preocupându-te de-a te impune, dar nici neglijându-te, ci încordând la maxim puterile tale, dar în slujba altora, necăutând ale tale, nevorbind de tine, neavând pretenţii pentru tine. Numai în felul acesta, iubiţi studenţi, veţi putea arăta lumii că creştinismul este un factor capabil de o puternică transformare a omului şi a societăţii. Şi numai aşa creştinismul va fi prin voi o forţă transformatoare a lumii. Iar acest lucru trebue să-l facem dacă vrem ca creştinismul să treacă cu bine proba de foc care i se impune azi.

Suntem contimporani cu o lume care s'a pârjolit patru ani în cuptorul patimilor ei. Neamurile s'au sfăşiat şi s'au sdrobit între ele, cu o ură cum nu s'a mai pomenit. Astăzi oftează obosite după zările de linişte ale păcii, dar amintirea răului ce şi l-au făcut va fermenta ca o drojdie primejdioasă şi mai departe în fiinţa lor. Se va ajunge la o pace, dar va fi o pace în cari patimile nu vor fi stinse, ci numai înlănţuite.

O singură putere există pe lume care ar putea înfrăţi din nou omenirea desbinată până în temelii de patimi. Este Evanghelia lui Hristos, care pune iertarea şi iubirea mai presus de toate. S'a căutat în anii din urmă să se discrediteze teoretic valorile creştinismului: iubirea, dreptatea, smerenia. Dar ele sunt nemuritoare. Ele sunt singura temelie pentru putinţa de traiu a omenirii. La ele trebue să se întoarcă reculeasă lumea din rătăcirea ei.

Dar nu-i va fi uşor. Prea s'a intoxicat cu doctrinele emanate din patimile ei, prea s'a obişnuit cu atitudinile de sfidare faţă de marea şi divina simplitate a creştinismului.

Numai o nouă şi proaspătă isbucnire a acestuia cu toate forţele ce-i sunt proprii va putea să scoată din învârtoşare lumea de azi. *Trebue să uimim lumea din nou* prin puritatea, prin jertfelnicia, prin înălţimea iubitoare a vieţii noastre. Trebue să aducem lumea în situaţia de-a face experienţa creştinismului ca un lucru nou, tânăr, ţâşnind acum cu forţe cuceritoare şi corăspunzătoare nevoilor de azi.

Creştinismul trebue să-şi trăiască pentru a doua oară veacurile de început, căci în multe privinţe situaţia omenirii este asemănătoare cu cea de pe timpul isbucnirii creştinismului. Pe de o parte o lume desabuzată, care a disolvat în relativismul ideologiilor ei orice credinţă, iar pe de alta o nouă ameninţare de invazie barbară. Precum atunci creştinismul a salvat lumea şi i-a dat o nouă ordine, infuzând o nouă vigoare lumii vechi şi îmblânzind valurile barbare, aşa şi azi el trebue să ridice din descompunerea individualistă, hedonică şi relativistă societatea apuseană şi să umanizeze pe cea care ameninţă din Răsărit. Creştinismul singur poate fi chiagul lumii noui, realizând o ordine socială de sinteză superioară. Dar pentru aceasta trebue să se reveleze din nou lumii, scoţând din armonia şi din infinitatea dragostei sale divine soluţiile trebuincioase nevoilor de azi şi luându-şi sborul într'un nou elan apostolic.

Lumea de azi cere prin miliarde de guri dreptate. Nu se mai aude decât acest strigăt. Nu vom desconsidera nevoia adâncă din care isvorăşte el. Dar când se strigă unilateral numai după dreptate, nu e depăşit egoismul şi patima. Creştinismul trebue să facă să se audă tot atât de mult strigătul după iubire, de care nu se mai vorbeşte azi aproape deloc. Numai împreună aceste două coloane pot susţinea edificiul societăţii omeneşti.

Voi veţi avea, iubiţi studenţi, ca îndrumători şi păzitori ai fiinţii şi existenţii neamului nostru, dar şi ai unui colţ de umanitate adevărată, să fiţi luptători şi pentru dreptatea lui, dar şi pentru iubirea între om şi om.

Tot ce e mare, tot ce e salvator pentru omenire, noi ştim că se numeşte şi este Hristos.

Hristos e norma, e comoara, e izvorul tuturor atributelor omului adevărat şi deplin. Oricine se apropie de Hristos se apropie de idealul de om, de isvorul forţelor omenităţii adevărate şi plenare. O societate de oameni adevăraţi, este o societate de inşi cari se aseamănă cât mai mult cu Hristos. Voi cari veţi avea nobila misiune de-a face pe oameni să samene cu Hristos, trebue să Vă nizuiţi înşişi a seamăna cât mai mult cu El, ca prin toată fiinţa şi lucrarea voastră să-l înfăţişaţi cuceritor. Imprimaţi pe Iisus în sufletul vostru prin gândul concentrat şi permanent la El.

Faptul că vă aflaţi într'o viaţă comună, nu trebue să vă fie o piedecă, adică un prilej de împrăştiere şi coborîre în nimicuri iritante şi pătimaşe, ci, în sensul celor spuse la începutul acestui cuvânt, un ajutor pentru împreuna creştere în duh spre măsura bărbatului deplin care este Hristos. Ajutaţi-vă unul pe altul să urcaţi spre cele bune şi înalte şi puneţi umăr de oprire celui pe care îl vedeţi că e gata de rostogolire.

Daţi unul altuia ce e bun în voi, nu ce e rău, fiţi încă de aici unul altuia ajutor la mântuire în numele Domnului, deprinzându-vă astfel pentru această misiune, care va fi marea şi unica voastră misiune. Implorând dela Dumnezeu împrejurări favorabile pentru munca noastră din acest an şi rugând pe I. P. S. Mitropolit Nicolae să ne împărtăşească arhiereasca binecuvântare şi ocrotire, anul academic 1943/44 îl considerăm început.

D. STĂNILOAE

Completare. Prin decret-lege, apărut în Monitorul Oficial, se completează dispoziţia din legea regimului general al cultelor astfel:

Comunităţile bisericeşti locale îş pierd dreptul de proprietate şi posesiune asupra bunurilor respective, când majoritatea credincioşilor lor a trecut la comunitatea locală a altui cult. In acest caz bunurile trec de drept în patrimoniul comunităţii bisericeşti locale a majorităţii credincioşilor cultului părăsit, fără nici o despăgubire.

† **P. S. Sa Episcopul Dionizie Erhan**, fost al Ismailului, a încetat din viaţă în 17 Septemvrie 1943, în spitalul central din Chişinău. Venerabilul episcop, trecut la cele veşnice în vârstă de 75 de ani, era legat de Basarabia sa iubită prin numeroase fapte, — în deosebi prin marele număr de biserici construite, — care i-au înscris numele în cartea vieţii publice din această provincie. Sfetnic şi părinte îndrumător pentru toţi preoţii eparhiei Sale, vlădica Dionizie a lucrat, ca adevărat preot, o viaţă întreagă la altarul bisericii şi al patriei. După faptele sale, bunul Dumnezeu să-l odihnească cu drepţii!

Este o datorie morală şi naţională să ajutăm familiile desrobitorilor.

O lege dreaptă

In Monitorul Oficial Nr. 222 din 22 Septemvrie a. c., a apărut Legea Nr. 620 prin care se complectează art. 37 din legea cultelor în sensul că atunci când majoritatea credincioşilor unei comunităţi bisericeşti locale trece la alt cult, bunurile trec de drept împreună cu ei, la comunitatea bisericească locală la care au trecut sau pe care au constituit-o.

Legea aceasta pune în vigoare principiul just pentru care a dus I. P. S. Mitropolit lupta aprigă din 1928 în legătură cu legea cultelor şi pentru care a pledat atât de magistral în răsunătorul Discurs din Senat, la 27 Martie a acelui an.

In ciuda argumentelor şi a evidenţelor logice reliefate de I. P. S. Mitropolit Nicolae, leguitorul a dat atunci putere de lege opiniunii care convenea unei anumite confesiuni ce voia să reţină prin forţa lucrurilor materiale conştiinţele de a-şi alege liber drumul dictat de sentimentul religios şi naţional.

S'a adoptat atunci în legea cultelor principiul absurd în baza căruia chiar dacă treceau toţi membrii unei comunităţi la un alt cult, averea rămânea cultului dela care s'a făcut trecerea, adecă unei instituţii nominale. Articolul acesta de lege a împedecat enorm sufletele româneşti să dea ascultare impulsului firesc al conştiinţei lor. Statul nostru îşi însuşise atunci, în pofida intereselor sale, mentalitatea unui anumit cult străin care pune sistematic conştiinţa sub teroarea forţei lumeşti şi a bunurilor materiale.

Astăzi concepţia spiritualistă reprezentată de I. P. S. Mitropolit Nicolae în duhul Bisericii ortodoxe, în virtutea căreia cele materiale sunt subordonate spiritului şi-i servesc ei, a obţinut o victorie deplină.

Iată cum susţinea în 1928 I. P. S. Mitropolit Nicolae principiul care a primit azi putere de lege:

»*Vă întreb acum în ce raport, în ce legătură stau averile bisericeşti cu conştiinţa religioasă a creştinilor? Fără îndoială acele averi* sunt instrumente în serviciul conştiinţei religioase. *Aceasta este destinaţia lor, prin care sunt legate indisolubil de conştiinţa religioasă. Edificiul bisericii serveşte ca locaş de întrunire a credincioşilor înaintea aceluiaş altar pe care se săvârşeşte jertfa cea fără de sânge; ei îşi pleacă acolo sufletele înaintea lui Dumnezeu şi se ridică pe aripile rugăciunii în sferele credinţii. Casa parohială are destinaţia de a adăposti pe păstorul sufletesc al credincioşilor dintr'o comunitate religioasă; tot asemenea şi alte averi imobile, pe care le-ar mai avea comunitatea, sunt puse şi ele tot în serviciul conştiinţei religioase.*

Proiectul de lege al D-Voastre, domnule ministru, protejează libertatea de conştiinţă când ea se manifestă în dorinţa de a trece dela un cult la altul. Ce face însă cu averile? Ce trebue să se întâmple cu averile, dacă ele nu sunt altceva decât un instrument al conştiinţei religioase?

Nu încape îndoială că şi averile cari sunt în funcţiune de conştiinţa religioasă, trebue să treacă deodată cu acea conştiinţă religioasă, de care se ţin şi pe care au să o servească conform destinaţiunii ce li s'a dat.

Eu pun teza aceasta aşa, domnule ministru, nu ca o favoare pentru biserica mea, ci ca o teză generală şi de dreptate deopotrivă pentru toate cultele. Eu pun teza aceasta pentru toate confesiunile, pentrucă ea rezultă cu necesitate din concepţiunea creştină, proprie tuturor confesiunilor, despre raportul dintre bunurile materiale şi dintre bunurile morale ale vieţii. Conform acestei concepţiuni morale pe care o adoptă toate confesiunile, fiindcă ea izvoreşte din principiile de bază ale doctrinei creştine, bunurile materiale nu-şi au scopul în sine, ci ele sunt a se considera numai ca mijloace, ca instrumente pentru realizarea scopurilor celor morale, pentru îmbogăţirea bunurilor celor sufleteşti.

Tot ce este pe lumea aceasta, domnilor senatori, trebue să stea în slujba perfecţionării sufletului omenesc, şi noi ar trebui să ne schimbăm radical părerile despre bunurile acestei vieţi, dacă ele nu ar avea destinaţiunea de a servi tendinţa de perfecţionare a acestui suflet omenesc.

Şi atunci, dacă aceasta este concepţiunea creştină despre raporturile dintre bunurile acestei vieţi, dacă cele materiale trebue să stea în serviciul celor sufleteşti, în serviciul idealului, atunci socot că este o cerere a dreptăţii, a moralei şi a logicei sănătoase, ca în caz de trecere a credincioşilor dela un cult la altul, şi biserica şi casa parohială şi averile să se acomodeze conştiinţei religioase pe care au s'o slujească. (Aplauze prelungite).

Eu nu pot despărţi averile de destinaţiunea lor de a servi conştiinţa religioasă.

Să punem cazul că din cinci mii de credincioşi ai unei comunităţi au trecut dela un cult la altul, indiferent dela care la care, 4900. Este cu dreptate oare, să rămână biserica la acei 100 cari n'au trecut? Toată viaţa sufletească a credincioşilor e legată de acea biserică în care au fost botezaţi, în care au fost cununaţi, în care şi-au înălţat rugăciunile către cer ei şi poate generaţii întregi de înaintaşi ai lor. Nu ar fi oare o mare nedreptate ca biserica să nu treacă cu ei?«

Superioritatea principiului care a căpătat azi putere de lege stă în aceea că pune sufletul cu convingerile lui mai presus de toate. Biserica, fiind promotoarea sufletului în lume, e just să lucreze prin forţa celor spirituale. Consfinţirea acestui principiu ca lege face ca totul să depindă în chestiunea aceasta de forţele sufleteşti, de înclinarea lor firească, nemai stându-le în cale nici o piedecă artificială. Iar întrucât convingerile sufleteşti vor avea cuvântul decisiv, iar acestea sunt în funcţie de lucrarea misionară a preoţilor, aceştia vor avea în viitor o şi mai mare răspundere, o şi mai mare datorie de-a veghea asupra turmei lor cuvântătoare. Legea în chestiune este cu alte cuvinte un stimulent al forţelor misionare ale preoţimii.

Biserica ortodoxă, care n'a beneficiat niciodată de pe urma puterii seculare şi materiale, ci a trăit exclusiv prin forţa duhului, nu va avea decât de câştigat prin această înlăturare a ultimelor pedeci lumeşti pe cari statul nostru le mai menţinuse, ca o tristă moştenire dela stăpânitorii noştri trecuţi, în calea sufletului.

Să considerăm legea aceasta ca înlăturând unul dintre ultimele zăgazuri cari mai împedecau sufletul românesc în pornirea lui spre a se manifesta aşa cum îi dictează firea, spre a se readuna întreg în matca lui croită de istorie. Este unul dintre ultimele acte ale eliberării sale de lanţurile în cari au încercat să-l ferece duşmanii.

ŞTIRI LOCALE

Mare Şezătoare literară, cu lecturi din operile proprii, se ţine în sala Teatrului municipal, *Luni* în 4 Octomvrie 1943, ora 20. Sub patronatul dlui general Negoescu, prefect al judeţului, şi în folosul Consiliului de patronaj, vor citi scriitorii: V. Papilian, I. Minulescu, Al. Cazaban, Gr. Popa, P. Constant ş. a. Bilete la cassa teatrului. Publicul este invitat să participe în mare număr la şezătoare.

Adunarea generală a „Astrei“

Asociaţiunea culturală „Astra“ şi-a ţinut adunarea anuală, în 25 şi 26 Sept. 1943, în bătrâna cetate a Sibiului.

Deşi în cadre mai restrânse, adunarea, — prin cuvântările, mult cuprinzătoare, rostite de persoane marcante în viaţa publică a ţării, nu mai puţin prin rapoartele prezentate, — a fost şi de astă dată o vie manifestaţie culturală naţională în centrul Ardealului de astăzi.

In ziua primă, Sâmbătă d. a., dl preşedinte al Asociaţiunii, prof. Dr. Iuliu Moldovanu, deschizând şedinţa a dat cuvântul referenţilor, dlor *Dr. O. Lupaş*-Arad şi prof. *Dr. G. Dragoş*-Braşov, cari au prezentat documentate rapoarte în probleme privitoare la activitatea viitoare culturală şi economică a Asociaţiunii.

Rapoartele au fost urmate de discuţii aducându-se unele întregiri şi sugestii nouă la cele statorite de referenţi.

In ziua a doua, Duminecă, după serviciul religios din catedrală, săvârşit de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, înconjurat de soborul preoţilor, s'a deschis adunarea generală, la ora 11, în sala prefecturii judeţului, în asistenţa numeroasă şi aleasă a membrilor Asociaţiunii.

In vorbirea sa de deschidere a şedinţei, dl prof. *Moldovanu* a stăruit asupra rostului Asociştiunii în clipele grele prin care trecem, a relevat însemnătatea colaborării române pentru civilizaţia europeană în răsărit şi în oricare parte a continentului. La urmă a dat citire telegramelor omagiale expediate: Suveranului, preşedintele de onoare al Asociaţiunii, precum şi dlor Mareşal Ion Antonescu şi prof. Mihai Antonescu, preşedinte adinterim al consiliului de miniştri.

In numele bisericii strămoşeşti, I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului a implorat binecuvântarea cerească asupra adunării şi a programului ei de lucru. Cuvântarea Inaltului chiriarh o redăm în altă parte a ziarului nostru.

Au vorbit apoi: I. P. S. Sa *Valeriu Traian Frenţiu* dela Blaj, reprezentând biserica unită din Ardeal; din partea oştirii dl general *Nic. Macici*, exprimând admiraţie pentru tot ce-a săvârşit Asociaţia în ogorul neamului; dl general *Manolescu*, în numele Centralei caselor naţionale, înfiinţate înainte cu 27 de ani, după exemplul Asociaţiunii, — la sfârşit dl prof. *Dr. Iuliu Haţeganu*, rectorul universităţii, spunând că Universitatea Ardealului e hotărâtă să meargă pe acelaş drum indicat de Asociaţiune, — drum ce duce prin *sate* la neam, prin biserica lui Dumnezeu, — spre marele ideal: unirea tuturor românilor.

Şedinţa, după aceasta, a luat sfârşit; ear şedinţa următoare s'a ocupat cu raportul general de activitate anuală a instituţiei.

Chestiunea locului catedralei din Braşov

Braşovul, fortăreaţa cea mai puternică a ortodoxiei în trecutul Ardealului, a ortodoxiei deschizătoare de zări culturale şi păstrătoare a legăturilor de solidaritate cu neamul românesc din Sudul Carpaţilor, nu a manifestat pe acest teren şi după întregirea naţională acelaş dinamism. In toate oraşele şi orăşelele din Ardeal românismul care reprezintă spiritualitatea autohtonă a ridicat cu mândrie fruntea şi într'o emulaţie sprintenă şi-a ridicat catedrale care mai de care mai impunătoare, punând sigiiul prezenţii noastre dominatoare pe zarea acelor orăşele furată de străini.

Braşovul nu s'a mişcat până acum. Poate a făcut-o aceasta încrezut pe bogăţiile şi vredniciile spirituale adunate în trecutul său de strădanie, convins că nu va putea fi ajuns cu una cu două de oraşele celelalte ce porneau aproape dela nimic.

Indiferent care a fost cauza, credem că a sosit momentul să se simtă din nou prezenţa ortodoxă a Braşovului, în formele masive şi impunătoare de odinioară.

Primul lucru care se aşteaptă dela el, este ridicarea unei catedrale demne de importanţa lui, care să întrecă tot ce s'a făcut în această materie până acum în Ardeal.

S'a discutat prea mult în jurul locului catedralei, ca la urmă, în zilele trecute, să se fixeze într'o şedinţă a Consiliului de colaborare de pe lângă Primărie, un loc cu totul nepotrivit. Atât prelungirea discuţiilor, cât şi locul care în sfârşit s'a fixat, e o dovadă de greutatea cu care se mişcă sufletele pentru această idee mare.

Românii ortodocşi din Braşov trebue să-şi impună voinţa faţă de cei neînţelegători ai valorilor spirituale autohtone, aşa cum şi-au impus-o strămoşii lor faţă de străinii cari conduceau în trecut oraşul.

Catedrala Braşovului plin de sufletul lui Coresi, al lui Radu Tempea, al protopopilor de odinioară, nu poate fi dosită în cartierul periferic şi rău famat al fostei ţigănii, ca un lucru de care te ruşinezi. Ea trebue să domine dintr'un loc mare, deschis, central, ca să se impună ca monumentul reprezentativ al Braşovului, aşa cum reprezentativ pentru el este vechea spiritualitate ortodoxă naţională pe care o încorporează.

Protestul preoţilor din Braşov faţă de hotărîrea Consiliului de cólaborare spune lucruri deplin adevărate şi el trebue luat în considerare, afară de cazul că nu este vre-un interes să se sfideze cu orice preţ credinţa strămoşească a românismului braşovean.

Programul

serviciilor religioase la Sfânta biserică Catedrală din Sibiu pe luna Octomvrie 1943

1. In fiecare zi dimineaţa la ora 6½ Utrenie şi în continuare *Sfânta Liturghie*. In fiecare seară la ora 6 Vecernie. Vineri seara după Vecernie *„Acatistul Maicii Domnului“*.
2. *In Dumineci şi Sărbători* dimineaţa la ora 8½ Utrenia, iar la *ora 9½ Sfânta Liturghie*. La liturghie cântă „Corul catedralei“, sub conducerea profesorului Gheorghe Şoima.
3. *Duminecă în 3 Octomvrie 1943*, servesc: Protop. Mihail Neagu, prof. Dr. Nicolae Terchilă şi Dr. Nicolae Neaga; diaconii: Ioan Circov şi cons. Alexandru Popa. *Predică: prof. Dr. Nicolae Terchilă.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4 *Prot. Mihail Neagu.*
4. *Duminecă în 10 Octomvrie 1943*, servesc: Consilier Ieronim Grovu, Gheorghe Secaş şi prot. Mihail Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu şi Simion Macarie. *Predică: cons. Gheorghe Secaş.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *preot Dr. Ioan Chioariu* dela parohia Sibiu-Inferior.
5. *Joi în 14 Octomvrie 1943, la Cuv. Paraschiva* servesc: Prot. Mihail Neagu, cons. Dr. Spiridon Cândea şi prof. Dr. Teodor Bodogae: diaconii: Ioan Circov şi Simion Macarie. *Predică: cons. Dr. Spiridon Cândea.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Nicodim Belea*, duhovnicul Academiei „Andreiane“.
6. *Duminecă în 17 Octomvrie 1943*, servesc: cons. stavrofor Emilian Cioran, Aurel Nanu şi prot. Mihail Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu şi cons. Alex. Popa. *Predică: cons. Aurel Nanu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Ioan Albu* dela parohia Sibiu-Iosefin.
7. *Duminecă în 24 Octomvrie 1943*, servesc: Prot. Mihail Neagu, prof. Zosim Oancea şi dir. Dumitru Călugăr; diaconii: Ioan Circov şi Simion Macarie. *Predică: prof. Zosim Oancea.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Nicolae Constandin* dela parohia Sibiu-Lazaret.
8. *Marţi în 26 Octomvrie 1943*, servesc: prot. Mih. Neagu, duhovnicul Nicodim Belea şi pr. Ioan Muntean; diaconii: Alex. Popa şi Anatolie Scurtu. *Predică: Nicodim Belea, duhovnicul Academiei Teologice.* După masă la ora 4: predică la Oastea Domnului *pr. Ioan Muntean.*
9. *Duminecă în 31 Octomvrie 1943*, servesc: prot. Mihail Neagu, cons. Dr. Spiridon Cândea şi Gheorghe Secaş; diaconii: Ioan Circov şi Simion Macarie. *Predică: prot. Mihail Neagu.* După masă la ora 4, predică la Oastea Domnului *preotul Dr. Corneliu Sârbu* dela parohia Sibiu-Treistejari.

INFORMAŢIUNI

Deschiderea anului şcolar la Academia teologică „Andreiană“. Inceputul anului şcolar la Academia „Andreiană“ s'a făcut Luni, 27 Sept., în cadrul unei solemnităţi intime, dar de-o înaltă reculegere, în Paraclisul Academiei. Mai întâi s'a slujit Liturghia arhierească de către I. P. S. Mitropolit Nicolae, înconjurat de rectorul şi de profesorii Academiei, hirotonindu-se în timpul ei un student întru diacon. La sfârşitul Liturghiei Păr. rector D. Stăniloae a rostit cuvântarea pe care o publicăm în altă parte a foii, iar I. P. S. Mitropolit a împărtăşit profesorilor şi studenţilor luminoase sfaturi şi îndemnuri.

† Marina Dădârlat n. Popa-Comaniciu, mama ilustrului nostru istoric academician, Ioan Lupaş, împărtăşită cu sfintele Taine a adormit întru Domnul în ziua de Joi 30 Septemvrie 1943 în vârstă de 87 de ani. Osemintele ei vor fi aşezate spre odihna de veci în cimitirul Bisericii Mari din Săliste, Sâmbătă 2 Octomvrie 1943, la ora 15. **Odihnească cu drepţii.**

Săptămânala dela anul 1838, înfiinţată de întemeetorul presei române ardelene, Gheorghe Bariţ, la Braşov, sub numirea de »*Foaie pentru minte, inimă şi literatură*«, ca adaos la ziarul politic „Gazeta de Transilvania“, — reînvie astăzi după 105 ani dela apariţie şi după 78 ani dela suprimarea ei. — Foile braşovene ale lui Bariţ erau mult cetite şi dincolo de munţi, — în Moldova aveau cam 500 de abonaţi. — Foaia adaos, apărută în 2 Iulie 1838, porneşte din nou la drum cu ziua de *2 Iulie 1943*; de atunci apare regulat ca adaos la numărul de Duminecă al Gazetei Transilvaniei, — cu nădejdea ca, sprijinită după cuviinţă de cetitori, va putea în curând să apară în condiţii şi mai mulţumitoare. Pusă sub

FOIŞOARA

Erwin Liek:

Minunea în terapeutică

Consideraţii finale

[Urmare)

Traducere de MIHAIL MĂRGINEANU

E cunoscut faptul, că şi Billroth aparţinea acestor medici. Se ştie de mult, că medicii credincioşi, cu siguranţă sufletească, au fost şi terapeuţi distinşi. Puterea le vine mai mult din iraţional decât din ştiinţă. Această putere însă nu se poate forţa.

„Criza medicinei îşi are originea în ateismul medicinei. Trebue să aducem ca dovadă amănunte?

Iată-le: preponderenţa tehnicei, forma îndoelnică a organoterapiei, oribila vivisecţiune, gălăgia laturii economice a luptei pentru salar, a industrializării, a raţionării şi a raţionalizării medicinei“ (Buschinger).

Cunoscutul psihoanalist Yung declară că viaţa după moarte şi reîncarnarea nu s'ar putea dovedi, susţinerea lor ar fi însă utilă din punctul de vedere al „igienei sufleteşti“. El sfătueşte să li se arate bolnavilor care au trecut de prima jumătate a vieţii lor, că moartea nu este decât un stadiu de trecere, o parte a unui proces de viaţă neştiut de mare şi lung. Dacă s'ar putea urma acest sfat tot atât de uşor cum s'a dat! Totul depinde de puterea celui ce trezeşte credinţa.

Surprinşi şi apăsati de descoperiri noi şi mari, sguduiţi şi orbiţi de succesele noastre tehnice, ne-am lăsat deviaţi încât nu mai vedem sufletul în unitatea corp-suflet a omenirii vii. Acum se iveşte pericolul de a ajunge la contrariul, ameninţă scufundarea într'o mistică neclară. Dacă omul nu este numai corp, cu atât mai puţin nu este numai suflet. Tocmai eu ca chirurg văd adesea în dosul unei turburări psihice tocmai o boală anatomică, care nu poate fi îndepărtată decât prin operaţie. Aici este marea datorie a pedagogilor, a profesorilor universitari, şi datoria autoeducaţiei. Să luăm un exemplu din practica de toate zilele.

Operez un bolnav de apendicită. După câteva zile vine cineva dintre rudele lui cu dureri în regiunea pântecelui, fără să se poată constata ceva. Noi medicii suntem obişnuiţi cu aceste contagiuni psihice. Natural şi aici este vorba despre procese anatomice, ca de pildă contracţia dezarmonică a musculaturii intestinelor, a vaselor etc. Dar ce voiu face în cazul dat? Il voiu linişti, ba, nu ezit să întrebuinţez termenul, îl voi descânta pe acest om. O apendicită adevărată natural nu s'ar putea vindeca cu descântecul. Ar fi o greşală foarte mare.

Un critic al ediţiei 1 şi 2 a cărţii de faţă (Marr), se izbeşte de termenul „descântec“. El scrie verbal: „Desigur nu e bine să se împreune acţiuni de acestea în mod intenţionat cu o mistică întunecată, ca să se obţină pe această cale succese“. Ce fantazie ciudată! Liek vrăjitor, cu abracadabra etc. Nu, din legătura celor anterioare rezultă clar, că explic bolnavului cu cuvintele cele mai simple, că durerile lui nu sunt de loc periculoase, că refuz să fac o operaţie, fiind inutilă.

Făcând una, nelăsând din vedere pe cealaltă, astfel mi se înfăţişează medicul ca om de ştiinţă, ca cercetător, tehnician, cunoscător de oameni, artist. Biologia modernă, vitalismul reînviat ne-a făcut să recâştigăm multe, aşa de ex. siguranţa nemuririi (Uexküll) şi siguranţa libertăţii voinţei (Driesch).

Reîntoarcere la şamanism? In cursul anilor am văzut în domeniul metodelor ştiinţifice câte ceva ce aminteşte de şamanism, câte ceva ce este mai periculos pentru bolnav decât formulele magice. Medicina cea mai nouă însă cunoaşte şi ea formule magice dătătoare de sănătate. Vă aduc aminte de ceeace am scris despre dermatologia modernă, despre metodele ei de a tratata anumite boli ale pielei pe cale sugestivă. Oare nu joacă tocmai afectul (pe ambele părţi) rolul cel mai însemnat? Nu pot decât să mărturisesc că nu văd nici o deosebire fundamentală între magicianul de odinioară şi între medicul de azi; afară de deosebirea care ne fixează poziţia noastră odată şi pentru totdeauna. Medicul trebue să cunoască boala cât mai bine, trebue să hotărească pentru fiecare caz separat, unde formula magică ar putea fi posibilă şi utilă, şi unde ar fi o greşeală periculoasă. Procedee fizico-chimice şi operaţiuni nu se pot — sunt tentat să spun: din nefericire — înlocui prin descântece, în toate cazurile, şi mai ales nu la bolile grave.

Eu însumi nu pot hipnotiza; dar am văzut de multe ori hipnotizări executate de maeştri. Din întreaga activitate medicală tocmai această formă a tratamentului a exercitat cea mai mare impresie asupra mea. Aici văd un mare progres: vrăjitorul, şarlatanul care făcea otravă, a fost înlocuit prin preot. Aşa îmi închipui slujba medicului Epidaurus şi multele vindecări în şcoli de medicină din Kos şi Knidos. Aici într'adevăr omul întreg inclusiv personalitatea lui adâncă e predată medi-

îngrijirea părintelui *Gheorghe Tulbure*, scriitorul cu iscusit condei, reînviata Foaie va aduce prețios serviciu culturii *satelor*.

Noul an școlar la Academia teologică ortodoxă din *Cluj* s'a inaugurat în 15 l. c. prin Liturghie în sobor, săvârșită de noul rector *Dr. Ion Pașca*, asistat de profesorii Curea și Nicolescu, de față fiind și P. S. Sa episcopul *Nicolae Colan*. După cuvântul părintelui rector, — care a arătat greutățile ce trebue să le biruească biserica în timpul actual și încrederea noastră în ajutorul proniei cerești, — P. S. Sa Episcopul *Nicolae*, a împărtășit studenților arhiereasca Sa binecuvântare, însoțită de înțelepte sfaturi, izvorâte din grijă părintească pentru cârmuirea bisericii și neamului.

Propagandă patriotică. Asociația Creștină a tinerilor organizează, zilele acestea, o largă operă de propagandă patriotică la sate, în scop de a întări spiritul de ordine și disciplină, precum și credința în lupta contra bolșevismului și a altor dușmani ai țării noastre. Propaganda se desfășoară cu încuviințarea ministerului de propagandă națională și a Marelui stat major, sub conducerea a doi profesori, timp de șase luni, folosindu-se de două autocamionete de proecție, provăzute cu aparate cinematografice sonore; patefon, radio etc. Se vor vizita 500 de comune, în diferite regiuni ale țării, și se vor distribui cărți, broșuri ș. a., puse la dispoziție de minister. — Autoritățile comunelor vor da întreg sprijinul acestei acțiuni de propagandă, atunci când li se va cere.

Instalarea noului preot, Nicolae Berghezan, în parohia Daia, prot. Sibiului, s'a făcut zilele trecute în cadrul cuvenit sărbătoresc. După terminarea serviciului religios, săvârșit de un sobor de preoți, delegatul protopopesc Păr. I. Tudor, a procedat la actul instalării. S'au rostit impresionante cuvântări ocazionale, atât din partea delegatului, cât și din partea noului preot, precum și a altor binevoitori ai bisericii, cari cu toții urează noului preot să caute, prin puterea darului primit, să fie vrednic de numele de *părinte* ce i se dă. La sòlemnitate a participat numeros public din localitate și din comunele vecine.

Biletele de 1 leu, 2 lei, 5 lei, 20 lei se retrag din circulație. Banca Națională dă, în locul acestor bilete, monete metalice.

(69) 1–3

Concurs

Pentru întregirea postului de diacon pe lângă parohia **Orăștie I**, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat;
2. Locuință în natură sau cota parte de chirie;
3. Diurna de secretar protopopesc;
4. Stolele legale dela serviciile ocazionale din parohie.

Obligațiuni:

1. Indeplinirea serviciilor diaconești în biserică;
2. Catehizarea școalei primare din parohia protopopească;
3. Ajutor la lucrările din cancelaria protopopească.

Cererile de concurs se vor înainta în termen la Consiliul arhiepiscopesc din Sibiu, însoțite de toate actele necesare.

Orăștie, la 23 Septemvrie 1943.

Pr. Iosif Vințan
adm. protopopesc

Citiți, sprijiniți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

Nr. 418/1943 Prot. [66] 2–3

Concurs

Se publică concurs, cu termin de 30 de zile dela prima lui apariție în Telegraful Român, pentru întregirea postului de diacon al parohiei protopopești **Petroșani**.

Titularul acestui post va îndeplini și serviciile de: catehet al școalelor primare din parohia protopopească, al școalelor de ucenici societare din Petroșani, și secretar protopopesc.

Intre concurenții cu calificație și aptitudini egale vor fi preferați acei cari pot instrui cor bisericesc.

Venitele acestui post sânt:

1. Salarul dela Stat.
2. Diurna de secretar protopopesc.
3. Renumerația legală pentru orele de catehizare.
4. Locuința în natură sau chiria corespunzătoare.
5. Stola obișnuită pentru eventualele sevicii, cerute de credincioși, — eventual răscumpărare de stolă.
6. Ajutor de combustibil.

Cererile de candidare se vor înainta în termin oficiului protopopesc ort. rom. Jiu, Petroșani, dimpreună cu binecuvântarea de candidare dela I. P. S. nostru Arhiepiscop și Mitropolit, și cu actele necesare.

Concurenții se vor prezenta — cu prealabila învoire a oficiului protopopesc — în parohie pentru a sluji și a face cunoștință cu enoriașii.

Petroșani, 1 Septemvrie 1943.

Oficiul protopopesc ort. rom. Jiu în înțelegere cu Consiliul parohial.

Prot. **Ion Duma**
protoiereu

Nr. 6043—943 [62] 3–3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Colun**, din protopopiatul Avrig, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Veniturile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Stola uzitată în parohie.
3. Casă parohială.
4. 8½ jug. pământ arător [f. bun].
5. 2 sorți de lemne în pădure, transportate de parohieni.

Cererile de concurs, însoțite de toate actele necesare și de încuviințarea de candidare dela I. P. S. Mitropolit, se vor înainta în termin Of. protopopesc Avrig.

Concurenții se vor prezenta cu încuviințarea prealabilă a oficiului protopopesc într'o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a face cunoștință cu poporul.

Of. protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial.

Colun, 20 Aprilie 1943.

Pr. A. Radu
adm. protopopesc

Nr. 531—943 [64] 3–3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea de cântăreț bisericesc, la parohia ort.-rom. **Brașovul-vechiu**, se publică concurs, cu termen de 30 zile, dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Până la bugetarea salarului dela Stat, salar lunar de 2000 Lei dela parohie.
2. Locuință în natură, și anume două camere.
3. Venitele locale.

Concurenții își vor înainta cererile, însoțite de diploma de cântăreț bisericesc dela școala de cântăreți „Dim. Cunțan" din Sibiu și de alte acte recomandatoare, Consiliului parohial al bisericii sf. Adormiri din Brașovul-vechiu, strada Bisericii române Nr. 37, [Casa culturală, etaj I] și se vor prezenta la biserică pentru a-și arăta dexteritatea în tipic și cântările bisericești.

Protopop **Aurel Nistor** — adm. par. președinte
Ioan Bratu — secretar

Văzut:
Dr. N. Stinghie
Adm. Prot.

Oficiul protopopesc ort.-român al Târnavei

Nr. 255—943 (61) 3–3

Concurs

Pentru întregirea postului de diacon secretar protopopesc în **Târnăveni**, pentru slujbele bisericești, catehizații la toate școlile și lucrări de birou.

Termenul de concurs este de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Intregirea se va face prin numire de către I. P. Sf. Stăpân, la propunerea P. V. C.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat;
2. Locuință în casa evreească (Dr Sved) primită dela C. N. R. Atât chiria cât și încălzitul și luminatul acestei locuințe, vor fi plătite de protopopiat și parohie, în părți egale;
3. Remunerațiile legale dela catehizația în gimnaziile de Stat și cele 2 școli de ucenici, circa 6500 Lei lunar;
4. Folosirea eclejiei de 10 jug. din comuna Felsa.

Cererile de concurs cu anexele legale se vor trimite P. V. C. Arhiep. din Sibiu.

Târnăveni, la 20 August 1943.

Oficiul protopopesc al Târnavei, în înțelegere cu consiliul protopopesc și parohial.

Gheorghe Opreanu
protopop

Acolo departe, față în față cu inamicul se bat cu dârzenie, copii, frații, părinții noștri. Să nu le slăbim rezistența făcând să circule minciunile lansate de inamic.

---

culul, cu încredere; cu totul altfel decât în narcoză, care de fapt însemnează numai o victorie chimicală, o otrăvire. Astăzi am ajuns până acolo, de a putea executa la anumiți bolnavi operațiuni fără ca să aibă dureri, fiind hipnotizați. Cu atât mai îndreptățită este însă și cererea, ca numai medicul cu experiență să întrebuințeze hipnoza, care poate deveni periculoasă.

Acum însă să punem întrebarea: Putem învăța dela descântători mai mult decât să îndepărtăm un neg? Există printre ei într'adevăr oameni pricepuți. Pe unii îi cunosc personal, pe alții din cărțile lor. Le ziceam: „Studiați medicina, atunci puteți ajunge la ceva. Așa însă rămâneți la jumătatea drumului". Iar pe medici îi sfătuiam: „Studiați la acești laici, cum trebuesc oamenii cunoscuți și tratați. Medicul care rămâne numai tehnician, numai om de știință, e ceva numai de jumătate".

Medicul va fi totdeauna superior magicianului laic. El cunoște boala și limita între posibilitățile fizico-chemicale și influințarea sufletească adecă minunea.

Sectele medicale au totdeauna o durată mărginită. Pentru toți vindecătorii prin miracol sună propoziția pe care a scris-o Rudolf Virchow în 1854: „Grăim cu convingerea, că toate aceste școli, dacă se plictisesc de zeii lor, se vor aduna din nou la sânul medicinei generale, mari, chiar dacă aceasta nu-i satisface pe toți".

Mai mare decât pericolul de a ajunge la șamanism, li se pare medicilor ispita de-a juca „pe Mântuitorul" în fața bolnavului. Mie mi se pare că acestea sunt construcții inventate la masa de scris. Medicii într'adevăr mari, pe care-i cunoaștem, sunt oameni foarte naturali. El se poartă așa cum sunt, și fac o psihoterapie inconștientă, cum o făceau înaintașii noștri medicinești. Nu vreau să judec psihoterapia (compară cuvintele lui Bumke din ultimul congres din Kőnisberg al medicilor și cercetătorilor științelor naturale, Sept. 1930. Bumcke declara atunci, că psihoanaliza ar duce la nimicirea științei, eu cred că e o exagerare nedreaptă). Dar socotesc analiza în multe cazuri un ocol inutil, abstrăgând de faptul că de multe ori este un defect sufletesc. „Psihoterapia medicului practic" cel puțin ar trebui să trateze despre procedee cu mult mai simple.

Trăim într'un timp cu reforme multe, de obicei exagerate. Voim să îmbunătățim totul chiar și ceeace nu se poate îmbunătăți decât cu precauție. In scrierile medicale se discută mult reforma învățământului preclinic și clinic. In cercurile responsabile se simte că medicului, care părăsește universitatea, îi lipsesc unele lucruri esențiale. Se caută deci să se umple aceste lipsuri. Unul propune o prelungire a studiului, altul o reducere a celui preclinic, care nu e dedicat propriu zis omului bolnav, al treilea vrea să împartă materialul altfel, acordând materiilor principale mai multe ore, celor secundare mai puține etc. Recunosc utilitatea multor din aceste proiecte, dar cred că nu se discută chestiunea principală. Nu vom putea vorbi niciodată de o știință încheiată, nici în medicină, nici în celelalte domenii. Nici un medic, fie cel mai savant și cel mai bătrân, nu știe tot. Totdeauna trebue să ție seamă de progrese și regrese, de lucruri vechi și noi. Pe de altă parte ne-am îngreunat cu multe chestiuni nefolositoare. Nu suma cunoștințelor singuratice decide valoarea unui medic, ci priceperea unei anumite directive, puterea de supraprivire.

„Fenomenele singulare sunt atât de numeroase în medicină, încât nimeni nu le-ar putea cunoaște pe toate, nici chiar într'o regiune mică. Marile fapte pe care se bazează înțelegerea medicinei sau a oricărui alt domeniu, și care ar trebui să constitue fundamental studiului, sunt destul de puține". (Dr. W. A. Pusey, Medical Education).

Din aceste directive aș dori să mai scot la iveală câteva lucruri:

1. Medicul actual și viitor să nu neglijeze nimic din tehnica diagnostică atât de evoluată. Dimpotrivă, cu cât știm mai mult despre fenomenele în corpul sănătos și bolnav, cu atât mai bine. Să nu devenim însă sclavii tehnicei, să nu exagerăm, să nu lăsăm ca arta diagnostică să devină un chin pentru bolnav. Un coleg a vorbit nu de mult despre „dogmatici ai presiunii sanguine" și „șamani ai cardiogramului". „Nu trebue să tindem să înlocuim c a p u l și logica prin aparate" (Bolubow).

Tehnica și laboratoriul nu trebue să ia medicului sufletul. Cred că e important, ca medicul să cerceteze el însuși și să nu adune diagnoza din rezultate de laboratoriu. Abia din omul întreg rezultă diagnoza adevărată.

2. Nu trebue să uităm niciodată că în corpul bolnav se găsește și un suflet bolnav. Propoziția lui Virchow: „Am disecat mii de cadavre, n'am găsit însă urmă de suflet" ni se pare nouă astăzi ca un non-sens, ca un sacrilegiu. Desigur știu că sufletul nu se poate constata cu microscopul sau cu eprubeta. „Lucrurile nu se pot recunoaște decât prin lucruri asemănătoare", scria deja Empedocles. Un suflet nu poate fi recunoscut decât de alt suflet. Aici nu ajută nici o schemă; nu tehnicianul, ci artistul din interiorul nostru ajunge la țintă. Datoria noastră e de a înțelege pe omul întreg. *Nu poți să fi medic, fără să crezi că există un suflet.*

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 10 Octomvrie 1943 — Nr. 41

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropol

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor

Legea Nr. 620

„ANTONESCU
Mareșal al României
și
Conducătorul Statului"

Aupra raportului dlui ministru secretar de Stat la Departamentul Culturii Naționale și al Cultelor Nr. 41.252 din 1943.

In baza dispozițiunilor decretelor-legi Nr. 3.052 din 5 Septemvrie și Nr. 3.072 din 7 Septemvrie 1940,

Am decretat și decretăm:

DECRET-LEGE

pentru completarea art. 37 din legea pentru regimul general al Cultelor

Art. I. Dispozițiunile art. 37 din legea pentru regimul general al Cultelor din 23 Aprilie 1928, se completează după cum urmează:

«*Comunitățile bisericești locale își pierd dreptul lor de proprietate și posesiune asupra bunurilor respective când majoritatea credincioșilor lor a trecut la comunitatea locală a altui cult.*

In acest caz bunurile trec de drept în patrimoniul comunității bisericești locale a majorității credincioșilor cultului părăsit, fără nicio despăgubire».

Art. II. Orice hotărîri judecătorești chiar definitive, contrare dispozițiunilor prezentei legi, sunt nule de drept.

Art. III. Părțile interesate vor putea invoca dispozițiunile art. 2, pe calea contestației la executare sau pe calea dreptului comun.

Hotărârile de primă instanță pronunțate în procesele intentate conform prevederilor acestui articol sunt executorii.

Art. IV. Orice dispoziții de lege sau regulament contrare legii de față, sunt și rămân abrogate.

Dat în București, la 21 Septemvrie 1943,

ANTONESCU
Mareșal al României
și
Conducătorul Statului

Ministrul culturii naționale și al cultelor,
Prof. I. Petrovici

Nr. 2.560

Raportul dlui ministru al culturii naționale și al cultelor către dl Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului

Domnule Mareșal,

Art. 11 din legea Cultelor acordă personalitate juridică părților constitutive ale cultelor istorice, și deci posibilitatea pentru ele de a achiziționa bunuri, prin acte gratuite sau oneroase

După toate normele în materie, comunitățile bisericești sau organizațiile locale ale Cultelor, reprezintă totalitatea credincioșilor, clerici și mireni, care susțin cu mijloacele lor materiale și morale una sau mai multe biserici cu așezămintele și personalul lor.

Statul, conform art. 31 din legea Cultelor, poate acorda diferite subvenții organizației cultelor în măsura nevoilor lor reale.

In general averile comunităților bisericești sunt rezultatul donațiunilor credincioșilor, în bani sau în natură, precum și ale ajutoarelor acordate de Stat sub diferite forme.

Se întâmplă însă destul de des ca cea mai mare parte a credincioșilor unei comunități bisericești locale aparținând unui cult, să treacă la alt cult, așa încât disproporția dintre numerul credincioșilor cultului părăsit și acela al cultului adoptat, să fie impresionantă.

Legea este însă defectuoasă în această privință, deoarece art. 37 din legea Cultelor reglementează numai situațiunea averilor Cultelor dispărute, care revin de drept Statului.

Acest articol nu se ocupă deloc de cazurile numeroase când majoritatea credincioșilor unui Cult îmbrățișează spontan sau succesiv un alt cult, lăsând comunității părăsite toate bunurile agonisite cu truda lor.

Nu este nici just, nici juridic a se menține actualul sistem, contrariu principiilor ce stau la baza înființări, organizării și funcționării comunităților bisericești în genere.

Instanțele judecătorești n'au putut rezolva procesele privind aceste cazuri potrivit principiilor generale de drept, relevate mai sus, deoarece art. 37 din legea Cultelor prin redacțiunea sa incompletă nu constitue un temeiu legal care să justifice o asemenea soluție.

Pentru a remedia această stare de lucruri, am întocmit alăturatul proiect de decret-lege pentru completarea art. 37 din legea Cultelor, proiect pe care în baza dispozițiunilor decretelor-legi Nr. 3.052 din 5 Septemvrie și Nr. 3.072 din 7 Septemvrie 1940, avem onoare a-l supune aprobării și semnăturii Domniei-Voastre.

Primiți, vă rugăm, Domnule Mareșal, asigurarea înaltei noastre considerațiuni.

Ministrul culturii naționale și al cultelor,
Prof. I. Petrovici

Nr. 41.252/943.

*

Intre corectările și completările, ce trebuiau făcute Legii pentru regimul general al Cultelor din 1928, încrestăm astăzi una din cele mai importante mai bine chibzuite și mai necesare. Este aceia care se face, prin decretul-lege pe care-l publicăm mai sus, însoțit de judiciosul raport al d-lui ministru al Culturii Naționale și al Cultelor, prof. I. Petrovici.

Rareori, când un cârmuitor al treburilor obștești, a văzut mai bine lacunele unor legi anterioare și a procedat mai drept la completarea lor, de cât a văzut și a făcut acest lucru dl ministru I. Petrovici, de când este în fruntea departamentului Culturii Naționale și al Cultelor.

Prin decretul-lege Nr. 620, din 21 Septemvrie a. c., se impune cea mai echitabilă măsură ca normă după care ur mează să se reglementeze situația bunurilor bisericești, în cazurile de trecere a comunităților religioase dela o confesiune la alta. Ea nu nedreptățește și nu favorizează pe nimeni, pe niciunul din cultele din cuprinsul statului român, ci subliniază odată mai mult, egalitatea tuturor cultelor în fața legilor de stat, principiu ce stă la temelia întregii „legi pentru regimul general al Cultelor" din 1928. Ba, cum această lege din 1928, păcătuește prin unele dispoziții ale ei, împotriva principiului său de bază, alunecând spre favorizarea unui Cult minoritar, este de dorit ca să se vie cât mai grabnic cu astfel de legi, — cum este cea care face obiectul acestei scurte prezentări, prin cari să se tragă toate consecințele drepte ale principiului egalei îndreptățiri a Cultelor.

Nimic mai drept, decât dispoziținea noului decret, care prevede ca atunci când majoritatea credincioșilor unei comunități religioase trece la alt cult, să treacă cu ei și bunurile comunității cultice pe care o părăsesc, pentrucă în definitiv, aceste bunuri reprezintă agoniseala lor și nu pot avea o destinație pe care ei n'o mai voesc.

Pentru a susține o teză contrară, nu pot fi invocate decât principii nedrepte, străine de interesele neamului nostru, potrivnice sfintei dreptăți și turburătoare a păcii ca orice nedreptate.

Sfințirea Capelei ridicate de prizonierii ruși din lagărul dela Feldioara

In ziua de 3 Octomvrie, Duminica trecută, a avut loc sfințirea Capelei ridicată de prizonierii ruși din lagărul dela Feldioara.

Actul sfințirii a fost săvârșit de Inalt Prea Sfințitul Nostru Mitropolit Nicolae, asistat de un sobor de preoți.

Inaltul ierarh, a ținut să coboare în mijlocul prizonierilor, așa cum a mai făcut-o în repetatele rânduri, împărtășindu-le binecuvântări, chemându-i în cuvinte vibrante din nou la Hristos și ducându-le întotdeauna mângâere.

In dimineața zilei de 3 Octomvrie, la ora 9 precis I. P. S. Sa a descins la Feldioara, însoțit de dl prefect al județului Brașov, Col. *Manole Enescu*, și de păr. protopop Stinghe—Brașov. La intrarea în lagăr, I. P. S. Sa este întâmpinat de dl lt.-col. *Ion Nițescu*, comandantul lagărului de prizonieri din Feldioara, însoțit de dl maior *Furnică*, lt. Drăguțescu Oct. etc. Din soborul de preoți în odăjdii, care deasemenea ieșise întru întâmpinarea I. P. S. Sale, se desprinde părintele *Ioanovici*, păstorul Feldioarei, prezentându-i Sf. Evanghelie și crucea.

După aceasta, I. P. S. Sa este condus spre Capela ridicată în centrul lagărului, la marginea unui lac împrejmuit de salcii plângătoare.

Convoiul înaintează pe-o alee care înconjură lacul, trecând pe sub o poartă de primire, de pe frontispiciul căreia îl întâmpină pe Inaltul Ierarh salutul și urarea: «Intru mulți ani Stăpâne». Corul școlilor din Feldioara întonează mereu: «Pre Stăpânul»... Ajunși în fața capelei, toată lumea își ocupă locurile mai dinainte stabilite. Sunt prezenți și prizonierii. Surprinde plăcut și prezența elevelor Școlii de Misionare dela Stupini, în frunte cu dna Sanda Mateiu, conducătoarea școlii.

I. P. S. Sa, învestmântat în odăjdiile arhierești, săvârșește sfințirea capelei, apoi se trece la slujirea unei sfinte Liturghii arhierești în limba slavă. Corul prizonierilor și un alt cor format din cântăreți bisericești condus de dl prof. Candid Popa, dau răspunsurile, alternativ, în românește și în slavonește.

Soborul de preoți este alcătuit din prot. Stinghe, preoții Ioanovici, Turcu, Pura, Boțoman, apoi *Octavian Chehaiciuc*, confesor militar și inspector duhovnicesc al lagărelor de prizonieri ruși, prof. Liviu Stan dela Academia Teologică din Sibiu, și arhidiaconul catedralei mitropolitane din Sibiu *Ioan Circov*.

Părinții: Chehaiciuc, Stan, și Circov, secondează pe I. P. Sfințitul la celebrarea în slavonește a sf. Liturghii, fapt care umple de bucurie inimile prizonierilor, cari ascultă cu evlavie adâncă sf. slujbă.

Asistența e foarte numeroasă și otul are ținută de rară sărbătoare. tSatul întreg e prezent. Bătrâni, flăcăi și fete și copii de școală.

La sfârșitul Sf. Liturghii, I. P. S. Sa a rostit un cuvânt cald, de mângâere pentru prizonieri, și de îmbărbătare, pentru restul asistenții. Dăm aci după note sumare, textul acestui cuvânt:

Iubiții mei fii sufletești,

Cu mare bucurie și cu deosebită dragoste am venit să sfințesc acest altar, ridicat în mijlocul taberei de prizonieri, prin tragerea de inimă a comandantului taberei și prin munca și priceperea voastră.

Am venit cu bucurie și cu părintească iubire, pentrucă oriunde se ridică azi un sf. altar, el însemnează o nouă întărire a inimii omenești pentru a suporta greutățile vremii de acum și pentru a trece biruitoare peste ele. Dar mai ales aici în lagărul în care ne găsim, ridicarea unui altar are o importanță cu totul covârșitoare, pentrucă voi veniți dintr'o țară cu hotare largi, dar care începuse a fi îngustă de tot la suflet. Și a început a fi îngustă la suflet, pentrucă pornise o luptă nesocotită

împotriva celei mai mari puteri de pe lume, care este credinţa în Dumnezeu.

Dar cu această putere nebiruită, nimeni nu poate da lupta până la sfârşit. Şi e o încercare nebună, aceia de a şterge pe Domnul nostru Iisus Hristos din inimile oamenilor. Orice încercare de a duce la biruinţă o asemenea luptă, e zădarnică, aşa precum se dovedeşte aceasta prin istoria tuturor prigoanelor împotriva credinţii, fie de aiurea, dela alte neamuri, fie dela noi.

Dar cea din urmă pildă de astfel de prigoană şi de încercare zadarnică de a birui credinţa, ne-o dă Statul Rusesc modern, care a încercat lupta împotriva lui Dumnezeu. Nu sunt decât abia câteva zile, de când conducătorul marii împărăţii ruseşti, omul care a deslănţuit cea mai crâncenă prigoană împotriva credinţei şi a Bisericii, care a ucis mii de preoţi şi sute de vlădici, care a transformat lăcaşurile în grajduri, în magazii sau în teatre şi în săli de tot felul de petreceri, omul care a vrut să smulgă pe Domnul din inimile oamenilor trăgând la aspră răspundere pe părinţii cari îndrăsneau să-şi înveţe copiii cele religioase, omul acesta, aprig prigonitor al lui Hristos, a trebuit să recunoască acum de curând, că Biserica lui Hristos, cu cât e mai prigonită, cu atât se eliberează mai mult, cu cât e mai lovită cu atât se otăleşte mai tare şi cu cât e mai defăimată, cu atât străluceşte mai tare lumina sa curăţită de toată sgura omenească. Şi după toate prigonirile, el a lăsat însfârşit, să se aleagă un nou patriarh al Bisericii pravoslavnice ruse, la Moscova.

Cu ce gând va fi făcut el acest lucru, Dumnezeu ştie. Eu nu încerc să ghicesc gândul cu care prigonitorul Bisericii, a deschis din nou porţile sfinte pe care le închisese. Eu iau numai la cunoştinţă cuvântul lui cel din urmă, care este asemenea cuvântului acelui împărat păgân, prigonitor şi el al lui Hristos, care a trebuit să recunoască în faţa morţii că totuş Hristos a biruit şi a exclamat atunci: „Ai învins Galileene".

Când Stalin, prigonitorul neîndurat din Răsărit, a lăsat să se aleagă un patriarh, el a recunoscut ca şi Iulian Apostatul că **„Hristos a biruit". A biruit Hristos, a biruit Biserica lui ortodoxă.**

Şi astfel, Biserica noastră ortodoxă a dovedit că dispune de cea mai nebiruită putere din lume, pentru că a biruit pe cel mai înfricoşat duşman al lui Hristos.

Şi, aşa cum s'au schimbat lucrurile, voi prizonierii cari aţi venit dintr'o ţară a necredinţii, întorcându-vă acasă la vremea sa, veţi găsi o situaţie nouă, mai bună pentru credinţa în Dumnezeu; — n'aş putea spune o stare de libertate deplină a Bisericii, ci doar una de îngăduinţă pentru ea. Trăind voi acum în mijlocul unui popor credincios cum e poporul român, vă veţi putea întoarce acasă la pace, ştiind să vă închinaţi, să cinstiţi sf. cruce cum nu v'a fost îngăduit s'o faceţi până acum, şi să vă ziceţi ocinaşele după inima voastră. Ca unor fii ai unui mare popor pravoslavnic, petrecerea voastră aici într'o ţară pravoslanică liberă, v'a fost foarte folositoare.

Vor înceta odată toate patimile războiului, vor înceta să bată tunurile, va înceta sfâşierea şi vuetul războiului de acum, şi va veni pacea, iar voi vă veţi reîntoarce acasă şi vă veţi aduce aminte cu bucurie de petrecerea voastră în mijlocul poporului român, şi veţi duce cu voi mângăere şi întărire în credinţa pe care a-ţi găsit-o aici.

Noi, poporul român, nu ne simţim inima apăsată de nici o vină pentru războiul ce-l ducem cu ţara rusească. Noi ştim că am fost provocaţi. Pământul ţării noastre a fost cutropit. Basarabia şi Bucovina de Nord, ne-au fost răpite fără drept de către Ruşi. Şi dacă am intrat în război, n'am făcut-o decât pentru ca să ne desrobim pământul strămoşesc şi pentru ca să ne eliberăm fraţii. Am intrat în război ca să ne afirmăm dreptul la libertate, şi să ne cucerim prin arme libertatea care ni s'a răpit. Am intrat în război cu conştiinţa drepturilor noastre sfinte, cu conştiinţa că Dumnezeu a lăsat ca tot poporul să-şi aibe libertatea sa, că nu a lăsat această libertate numai pentru un popor sau numai pentru unele popoare, ci pentru toate neamurile pământului, fie mari, fie mici.

Un popor mai mare nu are nici decum un drept mai mare la viaţă, la o viaţă liberă, decât un popor mamic. Căci nu după cifre se numără drepturile sfinte, pe care cerul le-a hărăzit oamenilor şi naţiilar. Şi nu pot crede că se va isprăvi acest război de acum, fără să se isbândească dreptatea şi de cealaltă parte a pământului nostru, la celalalt hotar dinspre Apus, după ce s'a isbândit la cel din Răsărit.

Nu pot crede că se va isprăvi războiul, fără să li se dea tuturor neamurilor libertatea pe care le-a hărăzit-o Dumnezeu.

Nu s'a vărsat doar atâta sânge pentru altceva, şi n'ar avea nici un rost şi nici un înţeles încăerarea de acum între state şi popoare, dacă după această înţelegere şi după jertfele ei, n'ar urma pentru toate neamurile o viaţă mai bună în libertate. Toate jertfele cele fără de margini şi număr, ale celor ce au căzut şi vor mai cădea pe câmpurile de luptă, se fac numai cu gândul, că după acest război, urmaşii acestora ce-şi dau viaţa astăzi, vor avea o viaţă mai bună şi mai demnă,

Dar o viaţă mai bună, iubiţii mei fii sufleteşti, nu numai pentru unii ci pentru toţi oamenii, se poate dobândi numai prin oameni mai buni, prin bunătatea fiilor lui Dumnezeu.

Dacă tu om nu dai vieţii omeneşti, dacă tu om nu arunci în marea vieţii obşteşti decât răutăţi, elemente negative cari turbură, agită şi provoacă suferinţe, atunci cum aştepţi să fie limpede marea aceasta şi cum poţi nădăjdui într'o viaţă mai bună în apele ei?

Dacă arunci ură, pismă, vrăjmăşie, nu poţi avea nici o nădejde de mai bine, căci nici una din acestea nu naşte binele.

Numai dacă dai ceiace ai bun în tine, dacă dai din cele bune ale inimii tale, dacă reverşi simţăminte calde şi curate din comoara inimii tale, numai dacă, — ori tânăr ori bătrân, ori tare, ori slab, ca fiu, ca tată, ca mamă, — împrăştii în jurul tău ce ai mai bun în adâncul sufletului tău, numai atunci poate fi mai bine.

Intrucât ne priveşte pe noi Românii, îmi vine să spun, că n'am fi vrednici de cei 16 milioane de fraţi de un sânge, n'am fi vrednici să trăim, dacă am lăsa să treacă acest război, fără să se facă şi neamului nostru dreptate, sau fără să ne facem dreptate, din hotare în hotare.

Nu putem renunţa la nimic, nu putem uita nicio brazdă, şi prin lupta noastră vrem să ne recâştigăm întreg pământul strămoşesc.

Un popor nu trăeşte din renunţări, din abziceri, ci din afirmarea drepturilor sale şi din hotărârea cu care stă gata pentru orice jertfă i s'ar cere. Nu vom fi noi poporul slab şi nehotărât, care să se împace măcar şi o singură clipă cu gândul renunţării, şi din sufletul căruia să lipsească, iarăş măcar şi o singură clipă, conştiinţa drepturilor noastre şi hotărârea de luptă pentru ele.

Şi acum, voiu spune acestor fii ai bisericii pravoslovnice, că pentru ei a încetat războiul, din momentul în care au fost făcuţi prizonieri.

Să mulţumească toţi lui Dumnezeu că au scăpat cu viaţă şi că soartea i-a adus prizonieri într'o ţară creştină ca a noastră, şi să-şi aducă întotdeauna aminte de tot ce li s'a dat şi li s'a putut face spre binele lor de către neamul românesc, între împrejurările grele ale războiului.

Am văzut şi anul trecut în lagărul dela Vlădeni, unde erau vreo 3000 prizonieri, cum li se purta de grijă dându-li-se hrană şi îmbrăcăminte, dar şi un preot pentru îngrijirea lor sufletească, şi sunt convins că pretutindeni li se poartă aceiaş grijă şi sunt trataţi cu aceiaşi omenie românească. Sunt convins că cei cari sunt duşi prin satele noastre la muncă, vor duce o amintire bună dela noi.

Ii îndemn pe toţi să fie ascultători, supuşi, şi să se gândească cu recunoştiinţă la conducătorii lor cari le poartă grijă aici în prinsoare.

Voi cei de-aici, aveţi pe dl Lt. Col. Niţescu în fruntea voastră, al cărui suflet ales l'am cunoscut la Vlădeni, şi din al cărui îndemn vi s'a dat şi aici îngrijirea sufletească, pe lângă celelalte.

Să vă aduceţi aminte de Regele nostru tânăr, care stând în fruntea statului român în aceste vremuri grele, a fost şi părintele vostru.
Să Vă aduceţi aminte de dl Mareşal Antonescu, Conducătorul statului, care m'a întrebat de soarta prizonierilor interesându-se de aproape de voi, şi a fost foarte mulţumit când a aflat că sunteţi bine îngrijiţi şi trataţi cu omenie.

De încheiere, mulţumesc nu numai în numele prizonierilor, ci şi în numele Bisericii, dlui Col. Niţescu, *pentru că ne-a dat ocazia aceasta frumoasă a unei întruniri sărbătoreşti, sub aripile ocrotitoare ale bisericii strămoşeşti. Mulţumesc dlui prefect al judeţului Braşov, pentru concursul dat şi pentru prezenţa d-sale la această sărbătoare, dlui primpretor, dlui director al uzinelor Astra şi tuturor celorlalţi cari s'au ostenit să vie aici pentru iubirea de cele sfinte.*

Din mijlocul praznicului de azi, să ne hotărâm să facem rugăciuni mai cu osârdie, pentru ca bunul Dumnezeu să ne ajute ca să scăpăm din necazurile de acum şi să ne poarte biruitori pentru drepturile noastre.

Să fim cu dragoste pentru tot ceiace avem noi românesc, căci fără de acesta nu putem trăi. Numai prin ceiace avem din fire al nostru, trăim ca români.

Popoare străine ne-au cerut pământ, ne-au cerut bunuri şi ni le-au şi luat adeseori, un singur lucru nu ni l'au putut cere şi nici lua: sufletul nostru. Şi pe acesta, noi l'am unit cu sufletul tuturor Românilor de pretutindeni, şi nicio putere de pe lume nu ni-l poate frânge niciodată.

Să ţinem strânsă şi tare această unire şi să o cimentăm cu dragoste şi ascultare faţă de înţeleptul şi viteazul nostru Mareşal, Ion Antonescu, şi faţă de mult iubitul nostru rege Mihai I, care nu degeaba poartă numele voevodului Mihai Viteazul; şi acesta îl obligă, ca precum Mihai Viteazul a scos spada adunându-i pe toţi Românii sub stăpânirea sa, aşa şi El, Mihai cel de azi, să-i adune pe toţi Românii într'o ţară.

Să dăm totul ţării, să fim cu alipire către ea, întărind legăturile unirii, căci numai prin unire şi prin jertfă, un popor îşi poate menţine viaţa în libertate şi îşi poate merita bunurile pe cari i le-a hărăzit Dumnezeu.

Şirul gândurilor mele, cari s'au îndreptat prin cuvânt către toţi, nu poate grăbi spre sfârşit, fără să strig.

Trăiască România,
Trăiască Regele
Trăiască Mareşalul
Trăiască Armata Română şi Dumnezeu să-i ajute la biruinţa pe care-o dorim.

Imi încheiu cuvântul, împărtăşind tuturor binecuvântări arhiereşti şi rugând pe Dumnezeu să-şi reverse darul şi mila sa cea bogată peste noi, totdeauna acum şi pururea şi în vecii vecilor.

*

Cuvântarea înaltului ierarh, străbătută de o cuceritoare vibraţie de iubire, de seninătate şi de hotărâre neînduplecată, a fost ascultată cu sete şi a revărsat în sufletele tuturor, nădejdi tari, puteri noi şi încredere în destinul neamului nostru, iar prizonierilor în deosebi, le-a fost spre mângăere. Inimile lor au fost vădit mişcate la auzul cuvintelor arhipăstorului nostru, care le-au fost tălmăcite în limba rusă, aproape frază cu frază, de către arhidiaconul I. Circov.

După I. P. S. Sa, a luat cuvântul dl col. *Manole Enescu*, prefectul jud. Braşov şi dl lt.-col. *I. Niţescu*, comandantul lagărului de prizonieri din Feldioara, cari au tors mai departe, când în stil sobru ostăşesc, când în verb înaripat, gândurile I. P. S. Sale şi dorul inimilor noastre.

S'a procedat apoi la împărţirea darurilor aduse de I. P. S. Sa: cruciuliţe, cărţi de rugăciuni, iconiţe, etc.

Capela care s'a sfinţit, a fost ridicată prin munca prizonierilor, după planul dlui lt.-col. *I. Niţescu*, în colaborare cu inginerul *Dimitri Cojevnicov*, care a executat şi cea mai mare parte a picturii. Este un giuvaer de capelă, în stil străvechiu rusesc-siberian.

După ce s'a isprăvit cu împărţirea darurilor, făcută de I. P. S. Sa personal, a urmat, la puţină vreme, o masă festivă servită în sala în care fusese expoziţia agricolă. Au participat cca. 150 persoane. In sală, de jur împrejur, s'au putut admira cele mai reuşite produse agricole ale regiunii.

La masă a toastat I. P. S. Sa pentru M. Sa Regele şi pentru dl Mareşal. A mai luat cuvântul dl lt.-col. I. Niţescu, mulţumind I. P. S. Sale şi celor cari au contribuit la reuşita serbării, şi d-nelor cari au aranjat masa, în frunte cu *d-na maior Furnică* şi cu *d-na Dr. Brătănescu*, prezidenta Reuniunii de Femei din Feldioara. A vorbit apoi dl prefect, col. *M. Enescu* şi păr. protopop *Slinghe* din Braşov.

In fruntea mesei se găseau alături de I. P. S. Sa, dl prefect Enescu, cu d-na; d-na G-ral Filip; dl col. N. Strat, cav. al ord. Mihai Viteazul, dl lt.-col. *I. Niţescu*, d-na lt.-col. Guşu, dl maior Furnică cu d-na, dl Dr. Bătrânescu cu d-na, Ing. Fritsch cu d-na, d-na Ghiţă Ioana, dela Crucea Roşie Bucureşti etc. etc. etc.

Pela ora 15 d. m., I. P. S. Sa a plecat spre Sibiu.

Prin ridicarea şi sfinţirea capelei dela Feldioara, în opera de îngrijire sufletească a prizonierilor ruşi din cuprinsul arhiepiscopiei de Albalulia şi Sibiu, se mai adaugă o nouă înfăptuire de seamă, alături de aceia a dlui lt.-col. *Maiescu Dumitru*, comandantul lagărului Nr. 9 din Vulcan, prin destoinicia căruia, la 9 Maiu a. c., s'a sfinţit o biserică a lagărului de către I. P. Cuvioşia Sa Părintele Vicar *Teodor Scorobeţ*, trimis să ducă şi acolo binecuvântarea I. P. S. Sale, care nu a putut participa personal, cum ar fi dorit. **Participant**

Regimul sovietic și Biserica

In timpul din urmă s'a produs în Rusia un eveniment care a fost înregistrat de toată lumea cu o mare uimire.

Conducerea Rusiei sovietice a realizat o împăcare cu Biserica ortodoxă, în urma căreia mitropolitul Sergie a fost ales și instituit patriarh, iar Sfântul Sinod s'a reconstituit și și-a reluat atribuțiile sale. Mareșalul Stalin a adus omagii publice clerului rus pentru felul patriotic cum s'a purtat în decursul războiului de apărare a Țării, iar patriarhul Sergie a adresat un apel reprezentanților tuturor confesiunilor creștine chemându-i întru apărarea creștinismului împotriva neopăgânismului german.

Ziarele dela noi au considerat, în comentariile lor, aceste întâmplări drept niște acte nesincere, menite să seducă popoarele ortodoxe din Sudestul european, sau să câștige bunăvoința poporului rus, din al cărui suflet n'a putut fi desrădăcinată credința religioasă, sau, în sfârșit, să mai liniștească temerile aliaților englezi și nordamericani, popoare pentru cari viața creștină este o realitate cât se poate de serioasă.

Toate trei aceste explicații pot să corăspundă adevărului și nu este nici o îndoială că apropierea Mareșalului Stalin de Bisesică este un act politic, care nu implică nici decum o convertire a sa la credința creștină.

Dar totuși ni se pare că articolele din ziarele românești — cu excepția celui publicat de Păr. D. Veștemean în «Porunca Vremii» — nu au scos deplin în relief motivul principal al recentului act de politică bisericească al conducerii sovieticecare, este fără dar și poate presiunea sufletului rusesc care a persistat cu tenacitate în credința religioasă.

Nu ni se pare plauzibil că de drai gul micilor popoare din Sudest, carnu contează din punct de vedere militar pentru o Rusie aflătoare pe culmile orgoliului în urma succeselor ei militare, conducerea sovietică să fi renunțat la integritatea doctrinei marxiste, odată ce comunismul a fost în stare să ia lupta, chiar în începuturile lui, cu credința uriașei masse a poporului rusesc.

Dacă atunci când n'aveau altă putere decât fanatismul unei grupări limitate n'au simțit nevoia să caute sprijinul credinței creștine a masselor ruseștipentru a le câștiga adeziunea, ci au fost în stare să pornească ofensiva deschisă împotriva acestei credințe, fără să se teamă că această atitudine le-ar îngreuna accesul la inima sutelor de milioane ale poporului rus, e greu de crezut că azi aceiași corifei ai bolșevismului ar simți nevoia să recurgă la ajutorul unei travestiri cucernice pentru a-și întinde peste câteva zeci de milioane de oameni o stăpânire servită de cea mai formidabilă forță armată.

Actul acesta al Maseșalului Stalin n'a putul izvorî în chip precumpănitor nici din considerații politicoase față de aliații anglo-americani, odată ce nimic din felul de comportare al conducerii sovietice de până acum nu trădează asemenea grije de menajarea sensibilităților sufletești ale altora.

La baza actului surprinzător al lui Stalin trebue să stea în mod principal o forță reală, cu mult mai impunătoare.

Este credința masivă, nemicșorată a uriașelor masse rusești, este ortodoxia pe care n'a putut-o desființa din inimi nici o prigoană de până acum a partidului bolșevic. Prin actul Mareșalului Stalin se străvede prezența ortodoxiei biruitoare în existența poporului rus. Sângele zecilor de mii de preoți și al sutelor de mii de mireni credincioși uciși a adăpat rădăcinile ortodoxiei în ființa poporului rus cu vigoare nouă, înoindu-i și purificându-i seva de viață. Rusia dela suprafață se răzima până ieri pe Rusia din catacombe. Acum acea Rusie ascunsă, temelia credincioasă care stătea retrasă în milioane de suflete, va isbucni la suprafață.

Conducerea comunistă care a persecutat creștinismul în mod fanatic atâția ani, fără să se lase influințată de nici o considerație de oportunitate măcar, simte deodată trebuința să țină seama de anumite considerente în atitudinea sa față de Biserică.

Este evident că ceva s'a schimbat în mintea conducătorilor sovietici. Și anume, în primul rând din motive de ordin intern. Fie că în timpul din urmă ortodoxia rusă a devenit mai puternică, fie că ea a rămas tot timpul la fel de puternică însă potentații sovietici au ajuns la concluzia că este inutilă sau chiar păgubitoare o continuare a prigonirii ei și că o împăcare cu ea ar aduce statului rus un mare aport de putere, fapt este că ortodoxia rusească a ieșit biruitoare din lungul și greul ei martiraj.

Impăcarea între Mareșalul Stalin și Biserica ortodoxă va fi el un act politic, dar cu siguranță este un act politic determinat de marea forță a ortodoxiei rusești biruitoare. Efectele lui vor fi fără îndoială uriașe. Chiar dacă conducătorii sovietici au făcut numai o concesie de suprafață și chiar dacă această concesie va rămânea încă oarecare timp redusă la minimum, actul recent deschide pentru viitorul religios al Rusiei perspective ce vor depăși prevederile conducerii sovietice.

Ortodoxia n'a putut fi desființată nici chiar de cea mai sângeroasă și mai sistematică persecuție. Și-au dat seama de acest lucru și potentații sovietici și probabil și-au revizuit, de nevoie și sub puterea de argumentare definitivă a realității, concepțiile. Dar chiar dacă nu și-au făcut această revizuire, forța cu care a rezistat până acum ortodoxia rusă ne este o garanție că va fi în stare, dacă va fi cazul, să reziste și în viitor, obosind toate urile și fanatismele adversare.

S'au simțit în comentariile unor ziare românești pe marginea actului dela Moscova și anumite palpitații de inimă ale unei confesiuni care tremură de gelozie în fața oricărei perspective favorabile pentru Biserica ortodoxă, precum s'a bucurat totdeauna de nenorocirile cari au venit asupra ei.

Ofensele cari și cu acest prilej le-au profesat la adresa ortodoxiei anumiți misiți ai acelei confesiuni a cărei conducere centrală s'a împletecit jalnic în firele propriilor ei combinații și azi zace fără putere la pământ, le respingem dela înălțimea unui trecut care a stat cu glorie atât în slujba neamului cât și a lui Hristos.

Clerul ortodox al nici unei țări din Sud-est nu va renunța nici la rolul de paznic al naționalității, nici la acela de slujitor al lui Hristos.

Iar românismul e sigur că în Biserica lui ortodoxă are corabia salvării sale și în furtunile viitoare, precum a avut-o în tot trecutul. Și nu se simte deloc ispitit de glasul cutărui sau cutărui ziarist cu clinchet «argintiu», de-a se «diferența» de temeiurile spirituale ale existenței sale pentru a se lăsa prins într'un păianjeniș, care nu-i poate da decât robie și neputință.

PREOTUL UNIT NAGHIU

După ce, o bucată de vreme, a perit din scrisul ziarelor noastre din București, acum încearcă iar să-și resfețe scrisul său între noi. Acum câteva luni, nu mai puteai începea de articolele sale. Atâta ce credea că are noutăți fericite de împărtășit, încât foarte des te întâlneai cu scrisul său în feluite ziare.

Dar noi l-am dovedit că tot ce scrie e plin de greșeli. Câte titluri și cuvinte franțuzești și italienești foiau prin articolele sale, mai toate erau date greșit. Și tot îi trăgea cu multe de acestea din cale afară, de să ți se pară că Doamne; multe mai știe Păr. Naghiu!

Dacă însă l-am dovedit în felul acesta, a mai rărit-o și el cu scrisul în foile de aici. A rămas să se mărginească numai la *Unirea* din Blaj. Și acolo însă scria cu tot atâtea greșeli ca și aiurea, după cum l-am dat de gol fără întârziere.

Ai fi crezut că s'a dat la fund și nu mai scrie. Nu l-a răbdat inima însă. L-a ajuns vestea că a murit Episcopul Dionisie fost al Ismaillului.

Pe când însă mă miram că ziarele noastre n'au prins această veste și tac despre trecerea din viață ai unui chip ales al fraților noștri din Basarabia, iată că ieși un astfel de articol în *Curentul* dela 23 Septemvrie a. c. Dar era iscălit de Păr. Naghiu. Ca cel ce a studiat la teologia noastră dela Chișinău, s'a socotit că ar ști ceva despre răposatul vlădică și că ar avea ceva de spus. Deci și-a lăsat tăcerea și s'a apucat de scris.

N'am avea nimic împotrivă. Las' să scrie despre un bărbat de seamă pe care l-am avut peste Prut; despre un fruntaș al vieții noastre basarabene; despre un chip duhovnicesc harnic și plăcut, cum a fost vlădica nostru dela Ismail-Cetatea-Albă.

Dar nici în scurtul articol despre răposatul vlădică nu și-a lăsat obiceiul său. E grăbit să tot scrie, să dea la știri peste știri, cum făcea când umplea ziarele noastre, până l-am încolțit noi.

La fel a făcut și acum. Ca totdeauna nu-și culege știri temeinice, ci-i tot trage din condei, numai să iasă articolul.

In tot lungul scurtului articol, nu încetează a tot vorbi de Mânăstirea Căpriana, ca acea în care răposatul Episcop Dionisie și-a desfășurat munca sa de zeci de ani și în care zice că a murit. In patru locuri tot dă numele acestei mânăstiri și vrea să spuie că tot acolo a fost și înmormântat.

Dar adevărul e cu totul altul. Noi avem în mână ziarul *Basarabia*, în care, în mai multe numere, ni se dau pe larg amănunte despre moartea și înmormântarea Episcopului Dionisie. Cetim fel de fel de date despre viața sa.

Toate însă ni-l arată legat de Mânăstirea Surucenii, în care a trăit cei mai mulți ani ai vieții sale și a fost stareț al ei. Lumea așa l-a știut tot timpul „starețul dela Suruceni". Și când s'a lăsat de sarcina de episcop, tot la Suruceni s'a tras ca să-și încheie zilele acolo.

De murit însă n'a murit în Suruceni, ci în Chișinău, în ziua de 17 Septemvrie a. c., în spitalul Central unde zăcea. Bolea de multă vreme și avea nevoie de o căutare mai amănunțită.

La 20 Septemvrie i s'a făcut slujba prohodului, tot în Chișinău. 42 de preoți au slujit, în frunte cu vlădica Efrem dela Chișinău, și cu mare cinstire și multe cuvântări, date pe mai mult de o pagină din ziarul *Basarabia*. A fost pornit apoi spre bariera Hânceștilor. Acolo îl așteptau călugării dela Suruceni, ca să-l ducă să-l înmormânteze la mânăstirea lor, unde răposatul a stăreții atâta vreme.

In timpul slujbei prohodului, a venit și Vlădica Policarp dela Ismail, însoțit de trei preoți, mărturisind închinarea eparhiei Cetății Albe la moartea Vlădicăi Dionisie, care se străduise mult pentru eparhia dela malul Dunării.

Dl Ioan Pelivan a arătat amănunțit cuvântarea sa, toate frumoasele înfăptuiri ale răposatului. Pe unele le-am văzut și noi la Ismail, când am fost acolo, acum câțiva ani, cu prilejul unei predici la catedrală și a altei cuvântări. Ne-a mișcat mult adăpostul pentru copiii orfani. O! era ce să vorbești la moartea răposatului, fiindcă Vlădica Dionisie a fost un bărbat plin de toate vredniciile duhovnicești și înimos păstor.

La Suruceni s'a făcut a doua zi altă slujbă pentru odihna sufletului răposatului. Apoi călugării l-au luat pe brațe și l-au dus spre locașul de veșnică odihnă, în mijlocul mulțimii care de atâtea ori a ascultat glasul său în sânul bisericii! La masa pe care călugării au dat-o pentru tot norodul, s'a pomenit cucernic, cu rostiri de veșnică odihnă, cel ce-și legase toată ființa sa de Mânăstirea Surucenilor.

Iată știri pe care le-am cules din ziarul *Basarabia*. Intre ele, n'am văzuut nicio pomeneală de Mânăstirea Căpriana. De unde le-o fi scos Păr. Naghiu, Dumnezeu știe.

Dar după cum și-a croit deprinderea. Apoi tot așa să scrie, și să umple cu de alde astea paginile *Unirii*.

Arhim. **Scriban**

Sărbătorirea unui liceu românesc

In ziua de 4 Octomvrie 1943 s'au împlinit **optzeci de ani** *dela deschiderea liceului din istoricul* **Năsăud**, *înființat ca școală națională românească pe vremea absolutismului austriac, când guvernul dela Viena era mai puțin intolerant față de năzuințele culturale ale «naționalităților» din cuprinsul împărăției, decât s'a dovedit urmașul acestui absolutism, dualismul cu regimul său, zis liberal, de fapt însă cel mai asupritor și perfid.*

Școala năsăudeană a «grănicerilor» glorioși din «Regimentul al II-lea român de graniță nr. 17» — deschisă în ziua de 4 Octomvrie 1863 în urma activității pline de râvnă a conducătorilor din partea locului, — a fost întâmpinată, dela început, cu explicabilă însuflețire din partea părinților cu copii atât din comunele de pe valea Someșului și Bărgăului, și vecinătate, cât și din îndepărtatele colțuri ale țării: din Sătmar, Sălaj, Țara Hațegului, a Oltului, din Bănat, și Bucovina și Maramureș.

Liceul, deschis în 1863 cu clasa I, având 40 de elevi, se întregește an de an cu câte o clasă, până ce în 1870/71 ajunge liceu (zis pe atunci gimnaziu) cu opt clase, ca toate celelalte licee de stat.

In timp de 50 de ani ai existenții sale, școala «Cătanelor negre» a fost cercetată de peste zece mii de școlari, dintre cari vreo 9 mii au trecut examenul de maturitate (bacalaureat). Mulți cărturari de seamă ai Ardealului au ieșit de pe băncile acelei școale, pe lângă toată vitregia vremilor.

Ni-a dat profesori universitari, academicieni etc., cu bun renume pe terenul cultural, bisericesc și național.

La Năsăud au învățat carte românească: I. P. S. Sa Mitropolitul **Nicolae**, *al Ardealului, istoricii Nicolae Drăganu și Virgil Șotropa, academicianul George Coșbuc, directorul dela Opera din București, Tiberiu Brediceanu, și numeroși alți distinși cărturari, dintre cari toți cei aflători în viață îș vor îndrepta astăzi gândurile recunoscătoare către așezământul grănițeresc dela Năsăud cu vrednicii săi dascăli dispăruți.*

Frații obidiți și risipiți deocamdată, din pământurile năsăudene atât de iubite, au înălțat rugăciuni cucernice, pentru odihna sufletelor a celor «de acasă», — a foștilor ctitori ai liceului, — întărindu-se astfel în nesdruncinata credință a refacerii și completării unității neamului.

Citiți, sprijiniți și respândiți ziarul

Telegraful Român

Bibliografie

1. Preotul Petre Vintilescu, profesor la Facultatea de Teologie din Bucureşti. *Liturghiile bizantine privite istoric în structura şi rânduiala lor.* Bucureşti (Tipografia Cărţilor Bisericeşti) 1943, Pag. 154. Preţul ?

Continuând în acelaş ritm bogata-i activitate ştiinţifică, Păr. Prof. P, Vintilescu a îmbogăţit literatura liturgică cu încă un studiu de specialitate, având titlul mai sus indicat. Studiul de faţă ne dă o foarte documentată privire istorică asupra structurii şi rânduelii liturghiilor bizantine şi ca atare se eşalonează pe linia deschisă de lucrarea publicată în anul 1930: Incercări de istoria liturghiei. I. Liturghia creştină în primele trei veacuri.

Scrisă într'un stil clar şi având la bază o amplă orientare în materie (autorul e la curent cu literatura de specialitate), lucrarea ne arată că istoria textului liturghiilor bizantine e guvernată în desvoltarea sa de două legi, şi anume: legea de desvoltarea organică şi legea de mişcare retrogradă. Celei dintâi îi corespunde o îmbogaţire a liturghiei, care se operează în două feluri: a] printr'un proces de dilatare sau de lărgire a formelor deja existente şi b] dublarea formelor vechi de unele noui, ca expresiuni mai depline şi mai adecvate cerinţelor unei subiectivităţi religioase specific creştine.

Atât procesul de desvoltare organică cât şi cel de mişcare retrogradă secundară nu s'au exercitat asupra elementului substanţial al liturghiei, care a rămas neatins. Aşa încât e vorba de o evoluţie, care — sub imboldul pietăţii şi al cerintelor practice şi estetice — s'a desfăşurat în sfera periferică a liturghiei.

Deşi lucrarea tratează o chestiune de care s'au mai ocupat şi alţii (fragmentar sau mai mult sai puţin extins), totuşi *prezintă o valoare considerabilă*, întrucât — pe lângă faptul că-i o prezentare originală a chestiunii respective — contribue cu ipoteze şi concluzii noui şi ca atare cu o lărgire a perspectivelor, pe baza examinării minuţioase şi riguroase a dărilor din aceleaşi documente şi din câteva manuscrise publicate mai târziu. Prin urmare, lucrarea aduce nu numai un spor de material, ci şi întregirea şi cercetarea unor afirmaţiuni mai vechi, calităţi carl fac dintr'însa *o contribuţie reală şi deosebit de valoroasă la istoria liturghiei.*

2. Idem: *Liturghia în viaţa românească.* Extras din revista Biserica Ortodoxă Română, an. LXI (1943), nr. 4—6, Pag. 24. Preţul ?

E o conferinţă, ţinută la Bucureşti în 4 Martie 1943, care arată documentat şi judicios rolul sf. Liturghii în viaţa românească.

Neavând o existenţă istorică la ivirea creştinismului, poporul român n'a dat, ca atâtea alte popoare creştine, o contribuţie a personalităţii sale etnice la ceremonialul extern al Liturghiei. In consecinţă, pentru viaţa românească Liturghia nu prezintă interesul unui monument literar, ci acela al unei valori obiective care exercită atracţia şi transmite energii. Impreună cu Biblia, Liturghia susţine şi promovează răspândirea credinţii creştine şi desvoltarea vieţii religios morale. Rolul Liturghiei covârşeşte chiar, pe acela al Bibliei. Căci pe când Biblia se adresează cu precădere inteligenţii şi ca atare fecundează sufletul mai mult unilateral, Liturghia îmbrăţişează spiritul în totalitatea lui şi ca atare reprezintă sinteza ideală a apostolatului integral.

După aceste precizări introductive, autorul arată, cu date luate din folklorul nostru, poziţia pe care a ocupat-o Liturghia în viaţa românească. Căci slujba bisericească a fost un factor de fecundare a spiritualităţii din folklorul nostru. In această direcţiune, autorul face unele observaţii foarte juste cu privire la problema împrumuturilor noastre spirituale (vezi pg. 10), pentruca să stărue apoi asupra sentimentului cosmic ce vibrează în produsele spiritului popular. In spiritualitatea noastră poporană, răsună ecoul unei vieţi frământate în duhul slujbelor liturgice. Slujba bisericească s'a impus între specificele stilului românesc de viaţă. Adânc trăită, Liturghia a mijlocit o participare intensă şi largă a poporului la viaţa Bisericii, i a imprimat o concepţie ortodoxă şi i-a sugerat forme de-o frăgezime impresionantă pentru exprimarea adevărurilor religioase celor mai subtile. Liturghia a constituit izvorul haric nesecat, din care s'a înviorat necontenit potenţialul vieţii româneşti.

Influinţa Liturghiei s'a simţit nu numai ca forţă creatoare în istoria culturii noastre, ci şi ca resort de coeziune socială şi de rezistenţă etnică.

Puterea de înrâurire a Liturghiei n'a încetat odată cu vârsta folklorului. Şi astăzi ea cuprinde în sine o bogăţie imensă de valori de natură transcendentă, spirituală, etnică şi socială, care constitue tot atâtea surse generatoare pentru viaţă şi cultură înaltă. Contactul intim şi intens cu Liturghia, a constituit unul din principalele secrete ale existenţei istorice şi ale păstrării fiinţei noastre etnice. De aceea în asprele condiţii de existenţă istorică prin care trecem astăzi, *Liturghia este cea mai puternică şi inepuizabilă sursă pentru susţinerea unei rezistenţe morale şi etnice.*

Pentru valoarea lor considerabilă şi pentru folosul ce-l poate aduce cetirea lor cu zăbavă, recomandăm cu toată căldura aceste două lucrări, cetitorilor.

Preot Dr. CORNELU SÂRBU

Inmormântarea unei venerabile mame

In Săliştea Sibiului s'a făcut, în 2. l. c., înmormântarea rămăşiţelor pământeşti ale venerabilei mame şi bunei creştine *Marina Dădârlat* născută Popa-Comănici, trecută la cele veşnice în etatea de 87 de ani.

Slujba înmormântării a săvârşit-o I. P. C. Sa Arhimandritul-vicar *Teodor* dela Sibiu înconjurat de soborul preoţilor din localitate şi din alte comune, şi în asistenţa familiei în frunte cu prof. univ. Ioan Lupaş şi a unui numeros public de intelectuali şi popor.

In cuvinte mişcătoare a grăit, la acest trist prilej, I. P. C. Sa păr. Teodor scoţând la iveală însuşirile excepţionale ale defunctei care a fost mamă vrednică a 8 copii, astăzi cu rosturi însemnate în viaţa publică a ţării.

Au mai cuvântat, în faţa sicriului, părprotopop al Săliştei Dr. D. Borcea, prof. univ. Dr. I. Moga, şi prof. din Săliste Al. Iosof, care a arătat, între altele că dl prof univ. *I. Lupaş* a creiat, în memoria regretatei sale mame, o fundaţiune de *una sută mii lei*, din care vor fi premiaţi, an de an, elevii gimnaziului sălistean distinşi în studiul religiei şi istoriei naţionale.

Sicriul a fost, după aceasta, coborât în mormântul din curtea bisericii celei mari a Săliştei, în mijlocul duloaselor cântări funebrale. Veşnică să-i fie amintirea !

INFORMAŢIUNI

Moartea unei venerabile matroane. In ziua de 29 l. tr., s'a stâns din viaţă, în vârstă de 62 de ani, dna *Elena Vaida-Voevod* născută *Safrano*, soţia fostului ministru preşedinte Dr. Al. Vaida Voevod. Ca bună şi evlavioasă ortodoxă şi româncă, decedată s'a distins, între alte creştineşti înfăptuiri. şi prin bogatele daruri cu care a înzestrat măreaţa noastră catedrală dela Cluj. Prohodul regretatei matroane, — deplânse de mult îndurerata familie, rudenii şi cunoscuţi, — s'a slujit în locuinţa sa din Sibiu, de către I. P. C. Sa Păr. Arhimandrit Dr. Eusebiu R. Roşca şi păr. paroh Albu. După terminarea serviciului religios, defuncta a fost transportată la Braşov, unde, în 2 Octomvrie, a fost înmormântată, cu deosebite onoruri, în cavoul familiei. Veşnică să-i fie amintirea!

Conferinţă preoţească a ţinut în 29 l. tr. preoţimea noastră din Valea Jiului, în localitatea Petroşani, sub conducerea păr. prot. *Ion Duma*. O conferinţă, bine întocmită, a desvoltat la această întrunire păr. *Tr. Moşicu* despre măreţul trecut al mânăstirilor noastre, în deosebi despre mânăstirea Tismana. La conferinţă au participat toţi preoţii din protopopiat. In 5 Octomvrie a urmat o conferinţă *catihetică*, ţinută în Lonea, împreună cu învăţătorii din Petrila-Lonea.

ŞTIRI LOCALE

Teatru. Turneul teatral *Muncă şi Lumină*, al ministerului muncii, va da în sala Teatrului municipal *două* reprezentaţii în ziua de Duminecă, în 10 Octomvrie a. c., şi anume la ora 16 se va juca piesa lui Iliescu *Ursu*, în 2 acte, ear la ora 19 comedia *Institutorii*, în 3 acte, de Otto Ernst, în rolul prim cu maestrul *Nic. Soreanu*. Regisor dl Victor Ion Popa. — Bilete se vând la cassa teatrului şi la Inspectoratul muncii.

Predică în catedrala din Sibiu.

4. *Duminecă în 10 Octomvrie 1943*, servesc: Consilier Ieronim Grovu, Gheorghe Secaş şi prot. Mihail Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu şi Simion Macarie. *Predică: cons. Gheorghe Secaş.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *preot Dr. Ioan Chioariu* dela parohia Sibiu-Inferior.
5. *Joi în 14 Octomvrie 1943, la Cuv. Paraschiva* servesc: Prot. Mihail Neagu, cons. Dr. Spiridon Cândea şi prof. Dr. Teodor Bodogae: diaconii: Ioan Circov şi Simion Macarie. *Predică: cons. Dr. Spiridon Cândea.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Nicodim Belea*, duhovnicul Academiei „Andreiane".

CĂRŢI ŞI REVISTE

Revista Teologică. Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească, întemeiat în 1907, apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit *NICOLAE* al Ardealului. Abonamentul pe un an: 560 Lei. Redacţia şi administraţia: Academia teologică, Sibiu, Strada Mitropoliei 24—28. Redactor: profesor *Dr. Grigorie T. Marcu.* — Numerii 9—10 Sept.—Oct. 1943 cuprind: Studii apologetice. Diacon Grigorie T. Marcu. Biserica şi sănătatea neamului, Preot Dr. Ilarion V. Felea: Teologia. Dr. Emilian Vasilescu: Materialismul ontologic, Preot Dr. Isidor Todoran: Pilosofia religioasă a lui Nicolae Berdiaeff. Mişcarea literară: Preot Dr. Teodor Bodogae, Preot Dr. Spiridon Cândea, Preot Prof. Ioan Bunea, Diacon Nicolae Mladin şi Dr. Grigorie T. Marcu: Zur Geschichte der Rumaenen. Sufletul preotului în luptă cu ispitele. Creştinism şi Naţiune—Patrie şi Religiune. Das Mönchtum und die Evangelische Kirche. Das Wiederaufleben des Mönchtums im gegenwärtigen Protestantismus. Deutsche Dome des Mittelalters. Poeme pentru Cruciaţi. Note şi informaţii: R. T., Gr. T. M., Gh. Şoima, Nicolae Mladin şi Teodor Bodogae: Noui profesori ai Academiei teologice „Andreiane". Păr. Gh. Ciuhandu şi Păr. Il. V. Felea, premiaţi de Academia Română. Din înfăptuirile dlui Prof. Aurel Papa la departamentul Cultelor. O distincţie pentru vicarul Albei-Iulia. „Renaşterea" dela Cluj-Alba-Iulia la două decenii de apariţie. † Mareşalul Prezan. Un teolog cărturar: Preotul Ioan Coman. Minunea dela Bacău. Un nou „Curs de tipic preţios". Ştiri bisericeşti de peste hotare. „Setea liniştei eterne", sau convertirea dlui I. M. Raşcu. Revista de filosofie „Symposion" despre gândirea dlui Lucian Blaga. Despre „lumeasca informaţie" a dlui Zevedei Barbu. Atitudinea regimului bolşevic faţă de Biserică în lumina ultimelor evenimente. Noua Facultate de Teologie ortodoxă din Salonic. † Profesorul Constantin Diovuniotis. Mărunte.

Poşta redacţiei

Pr. *Gh. B.* în *P.* Publicat în altă foaie, nu-l putem folosi.

Nr. 10832 şed. bis. 5 Oct. 1943.

Comunicat

Absolvenţii Academiei Teologice „Andreiane" care doresc să dea examen de capacitate preoţească sunt înştiinţaţi că sezionea proximă s'a fixat pe data de 15 Octomvrie a. c.

In acest scop vor înainta Consiliului Arhiepiscopesc cerere însoţită de actele personale şi de studii până la 14 Octomvrie a. c.

Examenul în scris începe Vineri 15 Octomvrie a. c., la ora 9 a. m., la Consistorul mitropolitan.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 220/1943

AVIZ

La liceul de băeţi ort. român, «Avram Iancu» din Brad, sânt vacante un post de pedagog şi unul de supraveghetor de ordine. Cei care doresc să ocupe aceste posturi vor înainta Direcţiunii liceului cererea însoţită de actele prezăzute de Codul funcţionarilor publici.

Direcţiunea liceului

[70] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului I de cântăreţ bisericesc al parohiei **Ţânţari**, protopopiatul Braşovului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela Stat;
2. Folosinţa a 643 st. p. arător şi 2 jug. 635 st. p. fânaţ;
3. Taxa încasată dela credincioşi în ajunul Crăciunului la umblarea cu icoana Naşterii, câte 10 lei de familie dela aproximativ 230 familii, şi
4. Jumătate din stola uzitată în parohie.

Noului cântăreţ i se cere să instruiască şi să conducă corul bisericesc.

Concurenţii îşi vor înainta cererile însoţite de diploma de absolvire a şcoalei de cântăreţi din Sibiu şi celelalte acte legale, oficiului parohial Ţânţari, şi se vor prezenta la biserică spre a cânta la strană şi a face cunoştinţă cu comunitatea credincioşilor.

Ţânţari, la 4 Septemvrie 1943.

Preot **Ioan Turcu**,
Preşed. cons. parohial

văzut:
Dr. N. Stinghie
Adm. Prot.

Nr. 175/1943 [71] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului I de cântăreţi bisericesc la parohia ortodoxă română **Hunedoara**, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat, dacă va fi bugetat.
2. Venitele uzitate în parohie.
3. Folosiţa unui jug. de pământ arabil.

In caz că este dirijor de cor, va mai primi încă 2 jug. pământ arabil.

4. Salarul obişnuit dela epitropie, după buget.
5. Cântăreţul va putea fi angajat în Uzinele de fier ale Statului din Hunedoara, de unde va primi salar după pregătirea şi aptitudinea ce le are.

Concurenţii îşi vor înainta cererile oficiului parohial Hunedoara, în termenul fixat, însoţite de diploma de cântăreţ bisericesc dela şcoala de cântăreţi „Dimitrie Cunţan" Sibiu, sau altă diplomă echivalentă cu aceasta dela altă şcoală de cântăreţi din ţară, — extrasul de naştere, de botez şi certificat de moralitate dela oficiul parohial.

Concurenţii se vor prezenta în parohie, pentru a cânta la strană şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Hunedoara, 30 Septemvrie 1943.

protopop
Nicolae Suciu
paroh-preşed.

Nicolae Todea,
secretar

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul XCI — Sibiu, 17 Octomvrie 1943 — Nr. 42

Telegraful Roman

Organ naţional-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Şase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei, — Pentru America 8 Dolari

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

FAMILIA PREOTULUI

«...Se cuvine să-ţi chiverniseşti bine casa, având copii ascultători, întru desăvârşită bună cuviinţă. Căci dacă cineva a sa casă nu ştie să şi-o rânduiască, cum va purta grijă de biserica lui Dumnezeu» (I Timotei III, 4—5).

Iubite frate,

Prins în vârtejul altor griji şi preocupări am amânat zi de zi, fără vrerea mea, răspunsul cerut de tine şi promis de mine de atâtea săptămâni.

Te rog să mă ierţi şi să primeşti cu bucuria şi dragostea de altădată rândurile pe care ţi le scriu acuma.

Fiind vorba de familia preotului, sunt dator să-ţi spun dela început că tu trebue să ştii, iubite frate, că nu propoveduieşti creştinismul şi toate legile lui numai prin cuvânt şi prin exemplul propriei tale vieţi. Nu. Tu predici zi de zi şi clipă de clipă şi prin exemplul vieţii familiei tale, prin trăirea virtuoasă şi prin faptele bune ale soţiei tale, ale copiilor tăi şi chiar ale persoanelor angajate în slujba casei tale. Şi predica aceasta, îndeplinită prin mijlocirea familiei tale, este tot atât de importantă, tot atât de vie şi tot atât de hotărîtoare pentru viaţa parohienilor tăi ca şi predica rostită în biserică, şi este tot atât de indispensabilă vestirii creştinismului ca şi exemplul propriei tale vieţi.

Pentru aceste motive s'a spus, şi cu drept cuvânt, că familia preotului este parohia în miniatură, că ea este oglinda în care se vede întreagă personalitatea preotului şi toată opera pastorală a păstoruluide suflete.

Familia este deci, iubite frate, cel dintâi certificat care vorbeşte despre tine şi despre preoţia ta, cel dintâi document care descrie puterea credinţii tale, a moralităţii pe care o întruchipezi în viaţă în fiecare zi, a idealurilor pe care le porţi în sufletul tău, a strădaniilor pe care le faci pentru realizarea împărăţiei lui Dumnezeu, a priceperii pe care o dovedeşti în rolul de conducător al sufletelor, a puterii tale de jerfă continuă pentru binele altora etc. etc.

Ştiind aceste lucruri, vei înţelege, cred, pentru ce toţi credincioşii tăi şi toţi aceia care te cunosc caută spre familia ta întocmai ca «Floarea Soarelui» spre soarele prin care Dumnezeu îi trimite lumină, căldură şi viaţă... Din felul de trăire al familiei tale toţi descifrează cu uşurinţă dacă tu eşti într'adevăr soarele vieţii spirituale, care luminează, încălzeşte şi dă viaţă fiecărui cămin din parohie...

In zilele noastre nu există o altă instituţie care să fie mai contestată, mai batjocorită, mai atacată şi mai lovită din toate părţile decât familia creştină. Toţi nihiliştii, toţi negativiştii, toţi necredincioşii şi toţi imoralii stropesc cu tot felul de murdării şi lovesc cu toate armele distrugerii în familia creştină, în această temelie sigură a parohiei, a bisericii şi a statului. Toţi aceştia voesc să dărâme familia creştină, conştienţi fiind că prin distrugerea ei se prăbuşesc apoi şi celelalte instituţiuni creştine.

In mijlocul acestei furtuni, familia preotului trebue să fie o fortăreaţă nebiruită, deasupra căreea fluturâ neînvins steagul credinţii în Dumnezeu, al moralităţii integrale şi al eroismului creştin. Familia preotului trebue să servească de exemplu în toate împrejurările vieţii şi în toate timpurile şi trebue această servire mai ales acum în zilele noastre.

Familia preotului trebue să împrumute acum puteri de luptă, tuturor familiilor creştine din parohie, spre a putea să poarte astfel victorios războiul contra răului general care ne-a cuprins.

Eşti dator, iubite frate, să nu fi lipsit de ştiinţa necesară şi nici de grija şi atenţiunea faţă de rolul pe care îl are familia ta în mijlocul parohiei în misiunea sfântă cu care te-a învrednicit Dumnezeu.

In primul rând trebue să cunoşti temeinic toate îndatoririle tale în cadrul familiei, îndatoriri dela îndeplinirea cărora depinde în măsură hotărîtoare puterea de influenţă a familiei tale, precum şi toată buna ei funcţionare.

După învăţătura sfintei Scripturi «bărbatul este capul femeii precum şi Hristos capul bisericii» (Efeseni, I, 22—23). Bărbatul este deci capul familiei. Rolul principal de conducere, de îndrumare, de stabilire a liniilor mari de conduită şi concepţie ale familiei îţi revine integral ţie, ca bărbat şi cap al familiei. Aşa a rânduit Dumnezeu şi aşa e natural. Orice înlocuire a persoanei tale în acest rol de cap şi conducător al familiei, sau orice încercare de retragere, de demisionare a ta din rolul pe care ţi l-a încredinţat Dumnezeu şi natura este o abdicare, o dezertare şi în acelaşi timp o încercare de pervertire a naturii, care se răsbună dureros totdeauna în asemenea cazuri. Să nu permiţi deci niciodată casă fi înlocuit de soţie sau de altcineva în rolul care este al tău şi nu mai al tău, să nu admiţi nici un fel de concesiune în această privinţă. Vai de organismul acela la care capul devine picior şi piciorul vrea să ia locul capului! Vai de familia în carebărbatul nu-i stăpân şi n'are puterea şi autoritatea conducătorului!...

Se înţelegc că toate virtuţiile şi calităţile care trebue să împodobească chipul tău de preot, şi despre care ţi-am vorbit cu altă ocaziune, sunt valabile şi necesare şi pentru îndeplinirea misiunii tale de cap şi îndrumător al familiei. Fără aceste virtuţi nu vei putea să dai fiinţă acelei familii creştineşti şi preoţeşti, acelei familii ideale pe care o aşteaptă Dumnezeu, biserica şi neamul dela tine.

Femeia este elementul al doilea care condiţionează frumuseţea ideală a familiei creştine în general şi a familiei preoţeşti în special. Preoteasa este factorul care determină în măsură hotărîtoare ca tu şi familia ta să fiţi organe vestitoare ale voiei lui Dumnezeu în mijlocul lumii, să fiţi elemente vii în misiunea sfântă pe care o aveţi, sau să deveniţi nişte dezertori, nişte profitori sau chiar trădători ai lui Dumnezeu şi ai slujbei preoţeşti. Pe nesimţite, pe neobservate femeia credincioasă şi desăvârşit morală face dintr'un bărbat necredincios un adorator al lui Dumnezeu şi un creştin practicant, aşa precum femeia lipsită de credinţă şi certată cu toate principiile moralei creştine face din viaţa familiară o tarabă, pe care expune şi negociază cele mai intime şi mai de preţ odoare ale sufletului omenesc, cele mai sfinte valori ale vieţii conjugale...

Iată motivele pentru care se pretinde ca soţia preotului să fie mai presus de orice o femeie credincioasă şi o femeie desăvârşit morală.

Raportul dintre preot şi soţie trebue să fie totdeauna cel pe care îl arată sfântul apostol Pcvel, cel care există între Hristos şi biserică, cel de desăvârşită dragoste reciprocă, de fidelitate integrală şi de îngerească curăţenie; îndeplinindu-şi fiecare, în cadrele familiei, drepturile şi datoriile speciale, cu care l-a împodobit Dumnezeu şi natura, fără să încerce nici unul dintre soţi să denatureze funcţiunile, amestecându-se în probleme care nu-i aparţin.

Femeia dreptcredincioasă şi morală va fi soţie ideală, preoteasă înţeleaptă, serioasă, curată, modestă, sârguitoare, economă, neclevetitoare, neintrigantă şi lipsită de curiozitatea bolnavă de a şti şi ceeace nu aparţine preocupărilor şi misiunei ei. Iată pe scurt calităţile fundamentale necesare soţiei preotului, calităţi fără de care familia preoţească nu poate să fie exemplu de desăvârşire pentru celelalte familii creştine din parohie.

Al treilea element costitutiv al familiei sunt copii. Intr'o scrisoare trimisă mai înainte ţi-am arătat, iubite frate, în ce măsură problema naşterilor de prunci este o poruncă a lui Dumnezeu, este o problemă de credinţă şi morală creştină, alături de cea de ordin naţional şi că fără respectarea legilor date de Dumnezeu în această privinţă, biserica şi neamul sunt primejduite în existenţa lor.

Inaintaşii noştri, preoţii mai vechi, au fost din acest punct de vedere adevărate exemple de credinţă şi morală creştină în mijlocul parohiei. Caracteristica şi în acelaşi timp bogăţia şi podoaba cea mai aleasă a vechilor familii preoţeşti româneşti era numărul mare al copiilor. A fost aceasta o adevărată binecuvântare a Cerului în trecutul nostru ortodox şi românesc. Şi exemplul preoţilor era urmat cu sfinţenie de credincioşi. Astăzi?... Ne dovedim la tot pasul mai puţin credincioşi şi mai puţin moral, ne dovedim lipsiţi de patriotism adevărat, ne dovedim «moderni» şi păcătoşi şi constatăm că neamul se găseşte din cauza denatalităţii în mare primejdie de moarte Zadarnică va fi orice predică şi oric învăţătură atâta timp cât familia preoţească nu va premerge cu exemplu propriei sale vieţi, cu predica faptei! Gândeşte, iubite frate, că este o lege verificată şi implacabilă că toate familiile care sau limitat la unu sau doi copii sunt definitiv condamnate pieirii! Prin sistemul de cel mult doi copii numele tău, familia ta şi neamul tău se şterg în timp scurt şi definitiv din cartea existenţei!... Cred că nu te-ai gândit nici când asupra acestei legi şi cred că nu voeşti nici decum ca tu să fi pricina morţii propriei tale familii şi exemplul cel rău care duce neamul la peire. Te rog să meditezi asupra acestor adevăruri.

Copiii preotului trebue să primească, mai presus de orice, o adevărată creştere religioasă-morală.

Fără o asemenea creştere şi fără o trăire creştinească exemplară ei vor anihila întreaga operă ta în parohie, vor distruge tot ceeace ai clădit cu trudă şi stăruinţă multă ani dearândul în sufletul credincioşilor tăi. Lumea caută să vadă cum cred şi cum trăesc morala creştină copiii preotului şi după felul lor de viaţă judecă şi apreciază pe părinţi şi îşi întocmeşte la rândul ei în mare parte regulile propriei sale vieţi. Deci purtarea copiilor preotului în familie, în biserică, în şcoală şi în parohie are un rol hotărîtor întru păstorirea credincioşilor. Desigur, ţinând seamă de aceste motive un Sinod, ţinut la Cartagena, a stabilit: «Fiii preoţilor să nu se facă privelişte rea lumii şi nici măcar să privească la asemenea privelişti şi unde sunt hule şi batjocuri şi păcătoase lucruri să nu se apropie». (Melhisedec, Teologia Pastorală. Bucureşti 1862, p. 100—108).

E foarte necesar deci ca copiii preotului să prezinte din toate punctele de vedere un exemplu bun în faţa credincioşilor din parohie.

La fel trebue să fi atent, iubite frate, la credinţa şi morala persoanelor pe care le ai angajate în slujba familiei tale, ca de exemplu servitori, servitoare etc. Nu este lucru indiferent pentru parohie viaţa şi conduita acestor persoane. Parohienii nu voesc, şi cu drept cuvânt, ca în casa preotului lor să se adăpostească persoane a căror credinţă în Dumnezeu şi moralitate lasă de dorit. Şi mai mult: Trebue să şti că eşti dator să lucrezi la continua lor îmbogăţire sufletească, la întărirea credinţii, la înmulţirea virtuţilor şi la respectarea amănunţită a legilor morale. Din buni trebue să-i faci foarte buni, din credincioşi foarte credincioşi şi foarte morali. Să nu exploatezi în nici o formă şi în nici o împrejurare asemenea persoane. Să le acorzi timpul necesar pentru rugăciune, mai ales în Dumineci şi sărbători, când să serveşte sfânta liturghie şi să te porţi faţă de ele cu creştinească dragoste

şi cu frăţească bunăvoinţă. Altfel, uşor poţi să distrugi, prin aceste persoane, tot ceea ce clădeşti în sufletul parohienilor prin toate mijloacele de păstorire colectrvă şi individuală în parohia ta.

Rânduiala şi curăţenia casei tale, rânduiala şi curăţenia din curte, din grădină şi din întreagă gospodăria ta sunt deasemenea lucruri care ajută vieţii sufleteşti şi materiale a credincioşilor din parohie, atunci când acestea sunt de aşa natură încât pot să servească de model în faţa tuturora

Iată, iubite frate, câteva sumare îndrumări, date cu referire la problema care te interesează, la problema familiei preotului. Observarea şi îndeplinirea acestor îndatoriri ajută nespus de mult păstoririi sufletelor în parohie. Mai mult: ele chiar condiţionează întreaga viaţă religioasă-morală a parohienilor, aşa precum această viaţă condiţionează, la rândul ei, întreagă viaţa ta viitoare. Deci între tine, între familia ta, între parohia ta şi veşnicia vieţii viitoare există un raport cauzal foarte puternic, există un lanţ de legătură perfectă...

Ştiind acuma aceste adevăruri, nu mă îndoesc că te vei strădui să-ţi îndeplineşti cu sfinţenie îndatoririle personale, că vei căuta să faci din familia ta un exemplu de creştinească vieţuire, din parohia ta un model de desăvârşire morală şi din veşnicia ta o lumină nepătată, o bucurie neumbrită şi o fericire totală...

Domnul, cu al Său har şi cu a Sa iubire de oameni să-ţi ajute să ajungi la această fericire!

Al tău binevoitor frate:
Pr. TEOFIL

Greşala Păr. Dionisie Lungu

Păr. Ieromonah Dionisie Lungu, care scoate în Bucureşti foaia *Glasul Monahilor*, a plecat de curând într'o călătorie în Transnistria. Bun prilej de a scrie articole despre cele văzute sub noua păstorie românească.

Zis şi făcut. Păr. Dionisie a plecat la un drum greu, în înghesuiala trenului. A stat acolo peste o săptămână, a intrat în contact cu căpeteniile bisericeşti ale Transnistriei în Odesa şi Balta, iar apoi s'a întors la Bucureşti şi pune-te băiete pe scris şi tipărit.

Ştiri a cules Păr. Dionisie berechet. A umplut cu ele un număr întreg din *Glasul* şi apoi a ieşit cu ei în lume.

Dar lumea n'a fost mulţămită de el. De ce? Pentrucă şi. Sa atâta ce a ridicat în slăvi pe Vlădica Transnistriei, I. P. Sf. Visarion, încât urma că tot ce avem bisericeşte acolo, a fost fapta Inalt Prea Sfinţiei Sale.

Dar până la Inalt Prea Sf. Sa, a lucrat acolo, mai mult de un an, Păr. Arhim. *Scriban*. Prea Cuvioşia Sa a deschis multe biserici, a pornit multe lucrări duhovniceşti, a făcut cursuri creştineşti la Universitatea Odesei, după cum ziarele au scris la vreme despre toate acestea. La unul din aceste cursuri, a luat parte şi Păr. Profesor Lupaş al nostru care a luat cuvântul şi a vorbit la sfârşit.

Fără îndoială, sub Păr. Arhim. Scriban era o activitate creştinească simţită. Prea Cuvioşia Sa a tras cea dintâi brazdă şi a adus personalul de care Misiunea Ortodoxă avea nevoie.

Toată munca aceasta, de un soi cu totul nou, a fost întemeiată şi cârmuită, peste un an de zile, de Prea Cuvioşia Sa. Cine a venit după aceea, a găsit treabă făcută deagata. Oricâte mai erau de făcut, nu se poate tăgădui că Păr. Arhimandrit a început şi a lucrat cu mari greutăţi. Nu avea unde locui. Deşi avea la îndemână palatul foştilor arhiepiscopi ai Odesei, totuşi acesta era dărăpănat rău. S'a aciuat şi Prea Cuvioşia Sa cum a putut într'o odăiţă de care I. P. S. Visarion s'a mirat că a putut locui cineva.

De! greutăţile şi lipsurile începutului! I. P. S. Visarion nu le-a putut suferi, ci, la scurtă vreme după instalarea sa, şi-a dat demisia. Numai după ce stăpânirea mirenească s'a mai apucat să mai împlinească lipsurile, a primit să rămâie acolo.

Cu toate acestea Păr. Dionisie atâtea merite ce trâmbiţează pe seama Mitropolitului Visarion, atâta ce-l arată că a făcut tot ce este treabă bisericească în Transnistria, încât Păr. Arhim. Scriban dispare cu totul,

Păr. Dionisie nici nu-l pomeneşte. Şi doar toate bisericile mari ale Odesei, pe care Sf. Sa le numeşte şi unde s'a adăpostit, în preajma gării, şi unde a găsit călugări cunoscuţi, au fost deschise şi puse în lucru *sub Păr. Arhimandrit Scriban*. Acuma poţi vorbi de catedrala Odesei, de biserica Sf. Pantelimon şi altele care-ţi iau ochii prin măreţia lor. Toate acestea însă nu erau deschise mai înainte de Păr. Arhimandrit. Prea Cuvioşia Sa era cel ce tot căra Sf. Mir dela Bucureşti pentru sfinţirea diferitelor biserici.

Lumea a cetit foaia Părintelui Dionisie cu toate osanalele cântate pe seama Mitropolitului Visarion, dar fără pomenirea muncii de mai 'nainte a arhimandritului. Atunci s'a scârbit de aşa ceva. Ea era martoră cât de mult Păr. Arhimandrit muncise la însaşi foaia Părintelui Dionisie ca s'o scoată în faţa lumii cu obraz curat şi s'o facă în stare a fi cetită. De aceea s'a minunat: Cum Dumnezeu! tocmai acest Dionisie, care s'a folosit atâta vreme de munca Părintelui Arhimandrit Scriban, să treacă peste ea şi să pomenească numai de Mitropolitul Visarion ca înfăptuitorul a tot ce s'a făcut în Transnistria.

I-a spus-o şi Părintelui Dionisie în faţă. Atunci acesta, dacă a văzut că nu poate ieşi din aceasta cu obraz curat, s'a gândit s'o dreagă.

Abea după ce foaia cu osanelele pentru Mitropolitul Visarion a ieşit, s'a gândit să scoată una şi pentru Păr. Arhim. Scriban. De aceea acum umblă să caute articole pentru Prea Cuvioşia Sa.

Dar treburile nu-i merg prea cu spor. In Bucureşti se află, de pildă, Păr. Arhim. Antim Nica, fost vicar al Misiunii din Transnistria şi adus acolo de Păr. Scriban. Păr. Dionisie l-a cerut articol, dar acesta l-a refuzat.

Acum umblă s'o dreagă. Până la urmă, poate o încropi ceva. Dar tot rămâne fapta care nu se poate acoperi. Deunde ar fi fost atât de uşor să fi pomenit de meritele Părintelui Scriban *din capul locului*, acum trebue să tragă targa pe uscat.

Cu aceasta Păr. Dionisie s'a ales din turneul său prin Transnistria.

Acestea le poate afla cine umblă prin meleagurile Bucureştilor, cum am umblat noi.

Este o datorie morală şi naţională să ajutăm familiile desrobitorilor.

Predică de răsboi[1]

„Iar când a încetat Isus să vorbească, a zis către Simon: Depărtează corabia la adânc şi aruncaţi mrejile pentru pescuit" (Luca 5, 4).

In epoca profetului Isaia (v. 7 a. Hr), Regatul Iuda cu cetatea Ierusalimului se află într'un greu impas! Prin situaţia sa geografică acest regat se află la o răscruce a marilor drumuri: poartă spre Răsărit şi prag al Egiptului. Tocmai din această pricină era primejduit. Asirienii dela Babilon înaintau vertiginos spre Apus iar Egiptul ameninţa dinspre Sud. Problema pentru Regatul poporului ales era: Să se alieze cu Egiptenii sau să se supună năvălitorilor din Răsărit?

In mijlocul nesiguranţei generale răsună glasul profetului Isaia! Nu priviţi la primejdia din afară! Lecuiţi cele dinlăuntru ale voastre; grija la sufletul nostru, că iată sunteţi departe de Dumnezeu. Intr'adevăr, cu tot fastul cinstirii lui Dumnezeu în templul din Ierusalim poporul era dedat idolatriei de sus până jos: Luxul, plăcerile, dorul de înavuţire, iată idolii poporului şi duşmanii naţio-

[1] *Rostită în catedrala din Sibiu.*

FOIŞOARA

Contribuţii la restaurarea Mitropoliei Transilvane

de
I. MATEIU
Prorectorul Academiei Comerciale din Cluj—Braşov

Viaţa şi opera Mitropolitului *Andrei Şaguna* au fost înfăţişate în 1909, cu talent şi erudiţie, într'o monografie istorică atât de luminoasă, încât ni se pare că timpul a consacrat-o, ca inspiraţie şi adevăr, printre creaţiunile definitive[1].

Dacă de atunci încoace au mai apărut studii şi cercetări, fără îndoială multe din ele merituoase, cu privire la acest subiect fascinant, vom constata imediat că autorii lor nu s'au gândit de loc să încerce a urca şi ei pe culmile dificile ale *sintezei istorice*, ci plecând dela faptul împlinit prin condeiul celui mai iscusit istoriograf al Transilvaniei de astăzi, s'au mulţumit să aducă amănunte şi uneori să desvolte, pe cadranul de o simetrie perfectă a maestrului, anumite linii caracteristice figurii nemuritorului ierarh.[2]

Astfel orice ştire sau informaţie nouă, pe care norocul ne-o scoate în cale, devine preţioasă mai mult prin sporul de precizie şi claritate a fondului, trasat magistral, decât prin iluzia de a modifica esenţial portretul intrat pe veci în conştiinţa populară.

Dar în schimb, descoperirea unor asemenea informaţii postume resuscită în sufletul nostru acel interes pasionant, unic în felul lui, de a ne apropia din nou de personalitatea gigantică a *Mitropolitului*, retrăind în toate detaliile sbuciumul lui neodihnit, risipit în atâtea realizări de o uimitoare trăinicie şi rodnicie naţională.

In centrul acestor încordate frământări de un sfert de veac reţinem din nou, ca o stea polară a tuturor gândurilor sale, idealul *restaurării Mitropoliei române*. Ceea ce surprinde este faptul, că *Şaguna* meditase această problemă pe când se găsea încă la *Carlovit*, fiindcă după mărturia Episcopului *Ioan Popasu* — care i-a fost cel mai bun şi mai devotat colaborator — când noul Vicar veni în 1846 la Sibiu, ţinuse să facă delegaţiei, ieşită întru întâmpinarea lui, următoarea declaraţie: *„Păşesc pe pământul cel clasic al străvechei Mitropolii române ortodoxe şi vă făgăduesc sărbătoreşte că voiu lucra neobosit pentru înfiinţarea ei. Aşa să-mi ajute Dumnezeu".*[1]

N'a fost în viaţa noastră naţională spovedanie publică, urmărită cu mai multă ardoare şi tenacitate decât aceasta. Şi în acelaş timp trebue să adăugăm, că nici una din ele n'a întâmpinat atâtea duşmănii grele şi împotriviri înverşunate, ţesute cu ură şi rafinament de împătrita coaliţie înjghebată ad hoc între biserica sârbească, ierarhia catolică, guvernele maghiare şi Viena ultramontană.[2]

Dacă după o luptă dramatică de 26 de ani cu asemenea adversari redutabili, victoria totuş a revenit românismului ortodox prigonit, miracolul se datoreşte exclusiv lui *Andrei Şaguna*. Geniul lui politic şi tactul său diplomatic au ştiut exploata cu dibăcie suverană toată căile şi împrejurările, ce-i puteau fi utile în realizarea supremei năzuinţe a încordărilor sale de inegalabilă grandoare.[3]

Dacă adunarea naţională din 1848 de pe Câmpia Libertăţii a cerut *„restabilirea Mitropoliei române şi a sinodului general anual după vechiul drept"* cu deputaţi clerici şi mireni, nu ezităm să credem că ideea aparţinea în mare măsură lui *Şaguna*, care de acord cu ceilalţi fruntaşi de-o entuziastă tinereţă, a înţeles să-i dea chiar semnificaţia precisă a *refacerii unităţii noastre religioase în spirit ortodox.*[1]

Petiţiunile adresate Impăratului în 1848 şi 1849 de către reprezentanţii ortodocşi şi *catolici* ai naţiunii române nu lasă nicio îndoială în această privinţă. Ei cer de o parte unirea *politică a* tuturor Românilor din statele Austriei, iar de alta un congres naţional, care să aleagă atât pe şeful politic al naţiunii române cât şi pe *cârmuitorul bisericesc* independent, sub a cărui ascultare să fie *toţi* episcopii *români* din cuprinsul Monarhiei.[1]

Când însă constată cu mâhnire, că executarea hotărârii de o importanţă naţională atât de covârşitoare întâmpină opoziţia făţişă a Blajului lui Lemenyi, iar în 1850 văzu, că pe urma conferinţei *episcopatului catolic* de ambe rituri din Strigoniu se puse la cale înfiinţarea unei *Mitropolii gr. catolice* cu încă două episcopii noui, la Lugoj şi la Baia Mare, *„ca un contrapond triumfător împotriva Bisericii ortodoxe"* [2] sufletul lui *Şaguna* se tulbură adânc.

Dovada o avem în două memorii din 1855 prin cari protestează cu nestăpânită revoltă împotriva scrisorii pastorale din acelaş an a noului Mitropolit greco-catolic *Alex. Şuluţiu*, care îndrăznise să afirme, că prin numirea sa Impăratul a restabilit *vechea* Mitropolie de *Alba-Iulia* în dorinţa de a fi întărită şi răspândită *unirea* printre Români.[3]

Şaguna îşi întemeiază protestul sărbătoresc, făcut nu numai în numele episcopiei sale, ci şi în al *bisericii ecumenice orientale*, pe următoarele argumente expuse în memoriul întâi din 24 Mai 1855:

a) Biserica ortodoxă a avut din timpurile cele mai vechi un scaun mitropolitan în Alba-Iulia;

b) Mitropolia aceasta se îngroapă sub mitropolitul Atanasie, care o părăsi din îndemnuri politice şi nu din convingere.

Dar prin actul săvârşit Mitropolia n'a putut fi transferată în jurisdicţia Bisericii greco-catolice, ci ea a rămas o proprietate inalienabilă a Bisericii noastre, care în împrejurări favorabile o poate aduce iarăşi la viaţă. Incetată în fapt, de drept ea nu s'a pierdut, pentrucă Atanasie când trecu la unire a fost îndreptăţit să dispună numai de conştiinţa lui proprie, *nici decum însă şi de proprietatea Bi-*

---

[1] I. Lupaş, *Mitropolitul Andrei Şaguna*, ediţia I, Sibiu, 1909. Ediţia II, Sibiu 1911.

[2] Citâm printre altele următoarele lucrări: D. Stăniloae, *In zadar: Statul organic este Şagunian*. Sibiu, 1933; Const. P. Secelea, *Dreptul canonic în literatura românească*. „Cercetări istorice", Iaşi. An. II—III [1926-1927], pp. 1—43; Gh. Tulbure, *Mitropolitul Şaguna. Opera literară, scrisori pastorale, circulări şcolare, diverse*. Sibiu, 1938; I. Mateiu, *Probleme de drept bisericesc*. Cluj, 1922; Idem, *Contribuţiuni la istoria dreptului bisericesc*. Bucureşti, 1922.

[1] Cf. I. Lupaş, *Mitropolitul Andrei Şaguna*, p. 325. Citaţiile le facem după ediţia din 1909.

[2] I. Lupaş, *Mitropolitul Andrei Şaguna*, p. 324; N. Popea, *Vechea Mitropolie*. Sibiu, 1870, p. 154 şi urm.; N. Popea, *Arh. şi Mitr. A. Şaguna*. Sibiu, 1879, p. 134 şi urm.

[3] Vezi N. Iorga, *Andrei Şaguna* în „Oameni cari au fost". Vălenii de Munte, 1911, I. p. 45; Gh. Barifiu, *Părţi alese din istoria Transilvaniei*. Sibiu, 1891, III, p. 495.

[4] Cf. studiul meu: *Problema unităţii religioase în revoluţia din 1848* [în volumul omagial închinat fraţilor Al. şi I. Lapedatu. Bucureşti, 1936, p 469 şi urm.].

[1] Cf. N. Popea, *Memorialul Arh. şi Mitr. Andrei Şaguna*, Sibiu, 1889, I, p. 247. Chiar de atunci, adecă din toamna anului 1849, Schemerling declarase agentului de curte Dobran, că Românii ortodocşi vor căpăta un Mitropolit propriu [vezi N. Popea. *Arh. şi Mitr. A. Şaguna*, p. 261].

[2] Aşa o califică Şaguna în al doilea protest adresat direct Impăratului, cu data de 1 Decemvrie 1855, împotriva uzurpării titlului vechii Mitropolii ortodoxe de Alba-Iulia, de către noul Mitropolit gr.-catolic Al. Şuluţiu. [Vezi Popea, *Vechea Mitropolie*, p. 179.]

[3] Vezi pastorala lui Şuluţiu reprodusă la N. Popea, *Vechea Mitropolie*, p. 167.

nali cari primejduiau sufletul lui Israil. In faţa acestora, urechea profetului auzea tunând din cer acest verdict: „Acest popor mă cinsteşte bu buzele, dar inima sa este foarte departe de mine".

*

Sunt în viaţa fiecărui om şi-a fiecărui popor ceasuri tragice în cuprinsul redus al cărora li se hotăreşte viitorul pentru multă vreme. Să privim ceasurile pe cari le trăim noi azi în faţă. Mi se pare că sunt de acelea cari hotărăsc de soarta noastră pentru veacuri. Un mare conducător de popor spunea că acum se hotăreşte viitorul Europei pentru 500 de ani. Simţim cu toţii că trăim unul din ceasurile tragice, aşa cum pe vremea profetului Isaia l-a trăit Ierusalimul. Cum ne înfăţişăm pentru acest ceas?

*

Peste multe primejdii a trecut neamul nostru în istoria sa; multe năvăliri a înfruntat, mult a suferit, dar peste toate a ştiut să-şi păstreze intact şi curat sufletul!

Primejdia care se arată la orizont acum pentru neamul nostru, se pare că vrea să lovească tocmai în această comoară moştenită dela strămoşi, sufletul naţional!

Intrebarea se pune, suntem noi pregătiţi şi destul de oţeliţi pentru a ne apăra sufletul!?

Cum ne înfăţişăm înaintea lui Dumnezeu cu sufletul nostru? Care este raportul nostru cu ceriul? Sufletul nu poate fi mântuit decât prin credinţa în Dumnezeu. Credem noi destul pentru ceasurile tragice cari ne ameninţă?

Biserica maică ocrotitoare a sufletelor îşi întreabă fiii: Dela Vlădică la opincă, dela marii cărturari până la cei de jos: Cum staţi cu sufletul? Unde vă este credinta? Cinstiţi pe Dumnezeu din toată inima, sau vă apropiaţi de El cu făţărnicie, numai cu forme goale, cu buzele şi cu vorbe deşarte?

Să luăm aminte: Decât primejdia din afară mai primejdioasă este idolatria modernă care s'a generalizat în viaţa noastră. Din această indiferenţă spirituală, din tihna noastră de toate zilele cuvântul Mântuitorului ne strigă: Mână la adânc!

Unde este înălţimea pe care să urcăm, când totul în viaţa noastră e strâmt şi rece şi mărginit.

In literatura noastră, în cugetarea românească desprindem cu regret o notă deprimantă, vedem preocupări cari nu trec orizontul pământesc. Lipseşte avântul spre înălţimi elanul riguros spre larg:

Cerul nostru-i trist şi rece
Marea noastră-i de îngheţ.

*

Mână la adânc!

Este o poruncă pentru ceasul de acum, ceas crucial, ceas de primejdie!

Nu numai în primejdie ci chiar în ceasul morţii: leşi la larg, urcă-te pe înălţimea credinţei, pentruca moartea ta să fie poartă de viaţă şi ultima clipă a existenţii tale, momentul prim al desăvârşirii în eternitate.

Preot Gh. Secaş

Bibliografie

Ioan Gh. Savin, Prof. la Facultatea de Teologie din Bucureşti: *Apologetica*. Vol. II. Existenţa lui Dumnezeu. Partea II-a. Probele: Cosmologică şi teleologică. Bucureşti (Tipografia cărţilor bisericeşti), 1943. Pag. 274, Preţul: Lei 400.

Continuând de sârg realizarea planului măreţ de a da teologiei româneşti un *sistem complet de apologetică ortodoxă*, dl. prof. Ioan Gh. Savin ne-a surprins plăcut anul acesta prin darea la lumină a părţii a doua a volumului II, care tratează probele cosmologică şi teleologică despre existenţa lui Dumnezeu.

Cartea se împarte în două mari compartimente, dintre cari primul se ocupă cu *argumentul cosmologic* în cele două aspecte sau formulări ale sale şi anume *proba mişcării şi proba contingenţei*. Cât priveşte compartimentul al doilea, dedicat probei teleologice, trebue să remarcăm în primul rând un capitol cu totul nou şi extrem de interesant: *teleologia istorică*. In pagini deadreptul cuceritoare despre sensul sublim al istoriei, dl. prof. Savin arată că existenţa lui Dumnezeu este de o evidenţă covârşitoare în domeniul realităţii istorice.

Teolog adânc şi filosof erudit, eminentul nostru apologet se apropie, prin această ultimă lucrare, şi mai mult de încheiarea completă a unui curs monumental de apologetică ortodoxă. Bazată pe o amplă orientare şi documentare în materie, cartea aceasta — ca de altfel şi celelalte — este la curent cu cele mai recente rezultate filosofico-ştiinţifice şi depăşeşte prin aceasta tot ceeace s'a scris, până acum, la noi în această direcţie. Ca atare, opera apologetică a dlui prof. Savin are o importanţă imensă nu numai pentru teologia ci şi pentru cultura românească în general. Căci ea nu se limitează la umplerea unui gol aşa de mult simţit în teologia ortodoxă, ci prin fundamentarea şi apărarea adevărurilor de bază ale ortodoxiei, aduce un necontestat serviciu culturii autentic româneşti ce-şi are pârghia fundamentală ancorată în credinţa creştină. Imbrăcată în haina unei înalte ţinute ştiinţifice şi'n aceea a unei remarcabile subtilităţi filosofice, *opera apologetică a dlui prof. Savin satisface integral nevoile actuale ale teologiei ortodoxe*. In aceasta şi constă valoarea teologico filosofică excepţională a activităţii bogate a dlui prof. Savin.

Deşi-s destinate a fi în primul rând manuale de studiu, totuşi lucrările apologetice ale dlui prof. Savin n'au nimic din rigiditatea şi monotonia manualelor. Căci pe lângă preciziune şi claritate, expunerea excelează prin vioiciune şi avânt. Toate aceste calităţi recomandă dela sine cărţile respective. De aceea ne mărginim a ura eminentului nostru apologet, sănătate şi putere de muncă neîmputinată, ca să ne poată da cât mai curând *întreaga* apologetica pe care o aşteptăm cu nerăbdare.

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

Acolo departe, faţă în faţă cu inamicul se bat cu dârzenie, copii, fraţi, părinţii noştri. Să nu le slăbim rezistenţa făcând să circule minciunile lansate de inamic.

INFORMAŢIUNI

P. S. Sa Episcopul Vasile Stan *al Maramureşului a fost instalat Duminecă, în 3 l. c. de către I. P. S. Sa Mitropolitul Visarion Puiu, ca episcop la Balta în Transnistria.*

Pentru desgroparea cetăţilor dacice din Ardeal, s'a procedat la săpături, deocamdată în munţii Sebeşului. Lucrările se fac de profesori specialişti, între cari amintim pe dl prof. Daicovici, cu ajutorul muncii tineretului şcolar, venit din toate unghiurile ţării. Prima cetate dacică desgropată este Cetăţuia, unde s'au scos la lumină preţioase comori istorice, nu numai din punct de vedere al arheologiei, ci şi al dreptului neamului românesc asupra munţilor şi al întregului platou al Transilvaniei, — elementul român este continuatorul dacoromanilor pe cele două laturi ale Carpaţilor. — Munca săpăturilor se urmează.

Colectare. Consiliul de patronaj al operelor sociale organizează, în cursul lunii curente, o colectă de *materiale vechi*: fier, materiale nefieroase, cârpe, zdrenţe, ţesături, hârtie etc., care vor fi predate armatei pentru a le transforma în produse mari.

Cantine şcolare. S'au inaugurat de curând cantinele şcolare din municipiul Sibiului, susţinute de Consiliul de patronaj. In cele *şapte* cantine şcolare sibiene iau prânzul gratuit în total *709 copii* şi adecă 574 elevi şi eleve dela şcoalele primare, şi 135 dela şcoalele de copii mici. Corpul didactic primar al Sibiului sprijineşte cu devotament misiunea acestor cantine.

Dela Cercul Teritorial Sibiu. 1. Elevii din clasa 5-8 secundară, ctg. 1946 şi 1947, care au fost repetenţi din orce motiv în clasa actuală sau precedentă, au dreptul la amânare pentru studii.

2. Elevii din clasa 8-a secundară ctg. 1945, care repetă aceasta clasă sau clasa precedentă, au dreptul la amânare pentru studii, oricare ar fi motivul repetenţei.

3. Elevii care au până la 2 ani în-

---

sericii ecumenice, dela care n'avea nicio împuternicire. Nici chiar ierarhia catolică n'a considerat Mitropolia *ortodoxă* a Alba Iuliei trecută, prin unire, în proprietatea Bisericii greco-catolice, dovadă faptul că Vaticanul a înfiinţat o episcopie nouă cu numele de *„episcopia Făgăraşului"* şi o a subordonat mitropolitului din Strigoniu.[1]

Cum regimul n'a dat nicio urmare acestui protest *Şaguna* înaintează în acelaş an cu data de 1 Decemvrie al doilea protest, care prin proporţiile şi ţinuta lui va rămânea unul din cele mai superbe monumente de simţire şi demnitate românească.[2]

El declară aici, că Biserica ortodoxă este cea mai veche în ţară. Dacă a existat cândva o Mitropolie în Alba-Iulia — fapt ce nu se contestă — ea n'a putut fi decât ortodoxă. Iar dacă a fost ortodoxă, ceea ce iarăş trebue să se admită, căci altfel nu s'ar putea imagina o Mitropolie în acele timpuri, apoi atunci nicio vreme şi nicio putere nu putea răpi Bisericii un drept, *la care ea n'a renunţat niciodată de voie bună şi pe care tocmai de aceea ea l-a posedat totdeauna*, deşi nu l-a putut exercita totdeauna.

Cu atât mai puţin s'a putut vătăma un drept atât de vechiu prin aşa zisa *uniune*, pentrucă atunci Mitropolitul şi cei trecuţi cu el au acţionat numai în persoana lor, iar nu din însărcinarea şi cu aprobarea canonică a Bisericii. *Căci în clipa, când Atanasie părăsi credinţa părinţilor săi prin călcarea jurământului făcut, el era deja în afară de Biserică, decăzând din toate drepturile ce le avea în calitate de credincios, şi numai ca atare.* Precum în biserica romano-catolică un episcop căzut din credinţă nu poate duce cu sine în altă biserică oficiul, demnitatea şi drepturile episcopiei sale, tot aşa trebue judecată situaţia şi în Biserica ortodoxă *câtă vreme mai domneşte pe pământ vreun drept dumnezeesc şi omenesc.*[3]

Iată argumentele, redate aproape textual, pe cari *Şaguna* le invoca în sprijinul vechei noastre Mitropolii. Ele sunt atât de adevărate şi sguduitoare, încât şi după aproape 90 de ani impresionează cu aceeaş putere conştiinţele ortodoxe, ce încep să fie astăzi din nou tulburate.

Văzând deci *Şaguna* că speranţele lui de a restabili unitatea religioasă a Românilor din Transilvania, aşa cum se hotărîse în 1848 pe Câmpia Libertăţii, s'au risipit, el se hotărî să caute compensaţia în alt plan îndrăzneţ. şi anume în concentrarea *Românilor ortodocşi din toate ţările imperiului habsburgic într'o singură Mitropolie* cu reşedinţa în Transilvania.[4]

Prin soboare, memorii numeroase — printre cari cel din 1 Decemvrie 1855 a rămas celebru — şi prin delegaţiuni la Viena, se obţinu la 1860 o promisiune principiară dela Impărat, că *nu este neaplecat* a încuviinţa înfiinţarea unei Mitropolii ortodoxe, dar pentru aceasta e nevoie de avizul unui sinod episcopesc sub preşedinţia Patriarhului sârbesc din Carlovi.[2] Iar trei ani mai târziu — după alte cereri şi audienţe la Curte — un autograf preaînalt anunţă că Maiestatea Sa *are intenţiunea* să creieze o Mitropolie independentă de cea sârbească, pe seama Bisericii ortodoxe române.[3]

O serie de întrebări puse de Cancelaria aulică în legătură cu organizarea viitoarei Mitropolii, îndeamnă pe *Şaguna* să convoace la Sibiu, în luna Martie 1864, un nou Sinod eparhial, care răspunde printr'o adresă înaintată Impăratului.[4] Adresa este importantă prin faptul, că membrii sinodului, clerici şi mireni, îşi manifestă *întristarea* lor faţă de un pasagiu al rescriptului Cancelariei, care vrea să restrângă hotărîrile Mitropoliei *numai* la Transilvania, căci prin aceasta — zic ei — „o parte a naţiunii române de religiunea greco-ortodoxă din ţările Maiestăţii Tale va rămâne şi mai departe *ruptă de matca ei*, şi subordonată unei ierarhii sârbeşti anticanonice faţă de coreligionarii români". De aceea ei se roagă, ca Mitropolia în perspectivă să se întindă asupra *tuturor Românilor ortodocşi din Monarhia austriacă*, aşa cum au cerut-o în toate adresele lor anterioare.[5]

Dorinţa aceasta întâmpină dificultăţi numeroase, provocate de rezervele politice ale *Vienei* ca şi de presiunile sârbeşti şi de ambiţiile Episcopului *Eugeniu Hacman* din Bucovina, care părăsind punctul de vedere vechiu, ridica în sinodul dela Carlovi din 1864 pretenţiunea — contrară vederilor clerului şi poporului său — a unei Mitropolii *separate* pentru Bucovina.[1] Dar restaurarea Mitropoliei mai era combătută — fireşte pe căi sulerane — şi de către Biserica *Blajului*, prin conducătorul ei Mitropolitul *Alexandru Şuluţiu*. Faptul e aproape de necrezut dacă n'am avea mărturia directă a lui *Şaguna*, împărtăşită pe cale particulară unui prieten distins.[2]

In faţa atâtor inamici, „numeroşi ca nisipul mării", ierarhul dela Sibiu era cuprins nu odată de legitime îndoieli cu privire la rezultatul luptelor sale. Se inventase de către bărbaţii de stat dela cârmă până şi ipoteza perfidă, că fiind Şaguna bolnav s'ar putea întâmpla să moară ca mitropolit nou numit, ceea ce ar aduce, atât tânăra Mitropolie cât şi regimul însuşi, într'o mare perplexitate.[3] Aşa dară, în socotelile guvernului vienez argumentul suprem care conta pentru reînfiinţarea Mitropoliei ortodoxe române, nu era atât *dreptatea* cererii poporului nostru, cât în deosebi personalitatea lui *Şaguna*, cu prestigiul ei excepţional la Curte. Aceasta a şi determinat în scurtă vreme soluţionarea marei probleme româneşti, graţie deoparte sprijinului sincer dat de *Schmerling*, preşedintele guvernului din Viena, dar mai ales preţuirii speciale a împăratului faţă de *Şaguna*.[4] Astfel cu data de 24 Decemvrie 1864 *Monarhul* înştiinţă printr'un autograf pe *Şaguna*, că *a încuviinţat înfiinţarea Mitropoliei*, conferindu-i în acelaş timp demnitatea de Arhiepiscop şi Mitropolit al Românilor ortodocşi din Transilvania şi Ungaria.[5]

---

[1] N. Popea, *Vechea Mitropolie*, p. 174, unde este reprodus protestul.

[2] Textul memorialului la Il. Puşcariu, *Mitropolia Românilor ortodocşi din Transilvania şi Ungaria*. Sibiu, 1900, pp. 122—151 [docum.].

[3] Vezi N. Popea, *Vechea Mitropolie*, p. 177 şi urm.

[1] Cf. *Actele soborului diecezan din 1850.* Vezi şi dr. Il. Puşcariu, *Mitropolia*, pp. 77 şi 96 [documentele]; N. Popea, *Vechea Mitropolie*, pp. 121 şi 200.

[2] Cf. Il. Puşcariu, *op. cit.*, p. 167 [documentele]; N. Popea, *op. cit.*, p. 190.

[3] Cf. Il. Puşcariu, *op. cit.*, p. 208 [documentele].

[4] Cf. *Actele Sinodului din 1864.* Sibiu, 1864, p. 276.

[5] Vezi de pildă petiţiunea înmânată Impăratului în 15 Martie 1862 de către o delegaţiune condusă de Şaguna, unde era reprezentată şi Bucovina [la Il. Puşcariu, *Mitropolia*, p. 200 [documentele].

[1] Cf. Il. Puşcariu, *Mitropolia*, p. 248 şi urm. [documentele].

[2] Intr'o scrisoare din 25 Martie 1863 către Andrei Mocioni, Şaguna spunea: „Eu rezolvarea Mitropoliei noastre o condiţionez dela politica guvernului, carea dacă regimul nu va da ascultare machinaţiunilor iezuitice, *şi între care mult figurează şi protestul Ex. Sale Arhiepiscopului gr.-catolic Şuluţiu, şi joacă o rolă însemnată*, de bună seamă va ieşi favorabilă pentru noi" [la Puşcariu, *Mitropolia*, p. 207 [documentele].

[3] Sunt cuvintele lui Şaguna dintr'o scrisoare adresată la 15 Noemvrie 1864 lui N. Popea [în Popea, *Arh. şi Mitr. A. Şaguna*, p. 142].

[4] Cf. Popea, *Vechea Mitropolie*, p. 294.

[5] Iată textul autografului: „Iubite baron de Şaguna, ascultând rugările Românilor gr. ort. din Transilvania şi Ungaria, în consonanţă cu intenţiunea manifestată prin rezoluţiunile mele din 27 Septemvrie 1860 şi 25 Iunie 1863 am încuviinţat, ca pentru dânşii să se înfiinţeze o Mitropolie independentă, coordinată cu cea sârbească, şi ca biserica episcopească din Transilvania să se ridice la demnitatea mitropolitană. Totodată aflu a te denumi pe Domnia ta de Arhiepiscop şi Mitropolit al Românilor gr. ort. din Transilvania şi Ungaria. Viena în 24 Decemvrie 1864. Francisc Iosif" [la Popea, *Vechea Mitropolie*, p. 295; Puşcariu, *Mitropolia*, p. 305 [documentele]. [Va urma]

rerupere de scolaritate, au dreptul la amânare pentru studii.

Cererile de amânare, însoţite de certificatele de înscriere în anul şcolar 1943/1944, se vor depune la Cercul Teritorial cel mai târziu până la 20 Octomvrie 1943. — Comandantul Cercului Teritorial: Lt. Colonel *Leonte Comşa*. Şeful Bir. I. Recrutări: Maior, *Fulea M. Moise*.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

6. *Duminecă în 17 Octomvrie 1943*, servesc: cons. stavrofor Emilian Cioran, Aurel Nanu şi prot. Mihail Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu şi cons. Alex. Popa. *Predică*: *cons. Aurel Nanu*. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Ioan Albu* dela parohia Sibiu-Iosefin.

CĂRŢI ŞI REVISTE

Viaţa Ilustrată, valoroasa revistă de sub ocrotirea P. S. Sale Episcopului Nicolae Colan şi sub redacţia profesorului L. G. Munteanu, a apărut pentru luna lui Octomvrie 1943. Proză şi versuri semnează în acest număr: V. Vlad, Pimen Constantinescu, L. G. Munteanu, Pr. Fl, Mureşanu, Ion Breazu ş. a. Toţi iubitorii de literatură bună şi sănătoasă se vor bucura la primirea acestui număr al foii scrise pe seama familiilor noastre româneşti.

Istoricul Liceului Gheorghe Lazăr din Sibiu, *250 de ani dela întemeerea lui, 1692—1942, de Preot prof.* Dr. Ioan Stanciu, *Sibiu, «Dacia Traiană» 1943 — Pg. 212. Lei 350.*

Publicaţia preotului profesor pensionar al liceului românesc din Sibiu, Dr. Ioan Stanciu, — apărută cu ocazia împlinirii celor 250 de ani de existenţă ai gimnaziului (liceului) de stat, aduce preţioase date şi informaţii din trecutul şi prezentul acestui aşezământ în trei epoce deosebite: prima epocă a fost cea latină, *cu călugări iezuiţi, apoi preoţi de mir romano-catolici, dela 1692 până la 1850; epoca* germană, *în vremea absolutismului austriac, până la 1867; şi epoca* maghiară, *dela 1868 până în 1919, când liceul este preluat de statul român. Cu anul acesta începe epoca nouă, cea* românească, *cu limba pe predare românească.*

Toate aceste epoce sânt prezentate documentat şi impresionant, şi ofer o lectură interesantă în deosebi pentru numeroşii foşti elevi, — câţi vor fi trăind, — ai acestei vechi şcoale ardelene.

Reţineam, dintre datele cuprinse în monografie, că elevii români, *în cele două veacuri şi jumătate de existenţă a institutului au format aproape totdeauna* majoritatea, *uneori relativă, mai adesea absolută a tinerimii şcolare.*

Elevii români ai şcoalei au fost însă superiori colegilor de alt neam nu numai ca număr, ci şi ca inteligenţă, — ceeace se arată cu cifre grăitoare atât în prima, cât şi în a doua şi a treia epocă a şcoalei.

O listă bogată de personalităţi politice şi culturale, *care şi-au făcut studiile în acest institut, împodobeşte paginile monografiei. Sântem de părerea unui recensent al lucrării de faţă, care arată că ar fi un mijloc excedent educativ, dacă lista acestor nume, trecute în patrimoniul spiritual al neamului,* ar fi aşezată în fiecare sală de clasă a institutului. *Cei chemaţi vor binevoi să mediteze asupra acestei propuneri.*

Recomandăm cartea, scrisă de părintele profesor Stanciu, mai ales bibliotecilor de pe lângă şcoalele noastre secundare.

*

Preotul Victor N. Popescu: «Sufletul preotului în luptă cu ispitele». Bucureşti 1943.

Sf. Ioan Hrisostom spune în cartea: „Despre preoţie" aceste cuvinte pline de adevăr: Mai multe sunt furtunile ce sgudue sufletul preotului decât vânturile cari sbuciumă marea".

Mânecând poate dela această constatare, şi dela aceea că cu cât cineva împlineşte o misiune mai înaltă, sufletul său este pândit de mai multe ispite, Preotul Victor N. Popescu, a strâns într'un volum gânduri şi meditaţii despre ispitele cari dau năvală asupra preotului, precum şi despre mijloacele prin care el — slujitorul lui Dumnezeu — poate înfrânge şi poate ieşi biruitor din această luptă furtunoasă cu ispitele.

Desigur cea dintâi grije a preotului e chemetă să se îndrepte spre păstoriţii săi. Din dragoste faţă de ei şi din zelul sfânt de a mântui cât mai multe suflete, preotul este prin definiţie omul jertfei pentru alţii.

Nu este, însă, mai puţin adevărat că un preot nu poate îngriji bine sufletele altora, nu le poate conduce pe calea mântuirii, dacă nu grijeşte într'o oarecare măsură, mai întâi, de viaţa duhovnicească şi de mântuirea sufletului său. Intre grija preotului pentru sufletul său, pentru păzirea lui în curăţenie şi între grija pentru sufletele încredinţate lui, nu este o coliziune, o nepotrivire. Ci, dimpotrivă, preotul care poartă grijă de mântuirea (nu în înţelesul propan, ci duhovnicesc) sufletului său, poartă, fără îndoială, grijă şi de mântuirea sufletească a credincioşilor.

Curăţenia vieţii preotului, virtuţile care îi împodobesc sufletul, sunt ca un magnet care atrag spre desăvârşire viaţa oamenilor, iar păcatele preotului, uneori prea mari şi tulburătoare, sunt totdeauna piedeci în calea mântuirii altora. Doar preotul e rânduit ca prin toată fiinţa şi lucrarea lui să fie prilej de mântuire şi nu de sminteală, ca să nu se potrivească tocmai lui cuvintele aspre ale Scripturii: „Vai de acela prin care vine sminteala". Linia de conduită a slujitorilor altarului trebue să fie de aşa fel, încât să scoată din uz acuza jignitoare: „fă ce zice popa, dar nu ce face el".

Iată din ce motiv atenţia ce o datoreşte preotul vieţii sale, grija pentru sufletul său, nu este ceva fără folos şi orice carte care îl ajută pe acest drum de auto-examinare şi de întărire proprie spirituală, este binevenită, cu atât mai mult când ea este scrisă cu pricepere şi căldură, cum este prezenta lucrare.

Şi sunt atât de multe ispitele care bat la poarta inimii unui preot! Ceea ce ne istorisesc Vieţile Sfinţilor despre mulţimea demonilor cari înconjoară chiliile pustnicilor şi despre multele înfăţişeri pe care le iau în calea monahilor, nu sunt poveşti, ci descrierea adevărată a unei realităţi sufleteşti, a unei experienţe interioare pe care o au oamenii lui Dumnezeu. Preotul Victor N. Popescu prezintă câteva din ispitirile ce se abat asupra preotului. Unele caută să-i pângărească viaţa lui de om, altele care îl asaltează chiar în exerciţiul slujbei lui harice. Şi unele şi altele înstrăinează pe preot de Dumnezeu şi caută să-l coboare de pe înălţimea pe care îl întăreşte harul preoţiei. Ispitiri ca: rutina, duhul mândriei, învrăjbirea, gânduri rătăcite, lipsă de credinţă, duhul lumesc, distracţiile, neînfrânarea, sensualitatea, iubirea de stăpânire şi altele, sunt ca tot atâtea revărsări tulburi în albia vieţii şi slujirii preoţeşti. Meritul mare al lucrării preotului Victor N. Popescu constă în aceea, că nu s'a lăsat furat de ispita analizării numai a acestor primejdii pentru viaţa preotului, ci la fiecare din ele a arătat calea şi mijlocul prin care preotul poate ieşi un biruitor. E o carte plină de realitate, dar nelipsită de idealism. Multe din ele sunt adevărate exortaţii pentru cei chemaţi să primească sublima taină a preoţiei, dacă nu cumva au fost în forma lor primară chiar pentru studenţii teologi scrise şi rostite. In orice caz, ele pot lumina mult mintea şi inima viitorilor preoţi şi e de dorit ca duhovnicii studenţilor teologi să desvolte acest gen de lămurire a chemării preoţeşti în legătură cu realitatea sufletului. Pentru cei ce au primit taina preoţiei, cartea prezentă aduce o împrospătare şi o înviorare a puterilor sufletului şi a punerii lor în slujba Domnului şi pentru mulţi, căzuţi în lanţurile vreuneia dintre ispite, un corector sosit la vreme. Deaceea o recomandăm tuturor viitorilor şi actualilor slujitori ai altarului, iar pe autor îl felicităm că ne-a dat un asemenea sprijin în susţinerea misiunii preoţeşti.

Preot **Vasile Coman**

Douăzeci de ani de rodnică păstorire

In anul curent s'au împlinit 20 de ani, de când vechiul regat chemase pe Părintele **Lucian Triteanu** *să ocupe scaunul episcopal al vechei Eparhii a Romanului din Moldova.*

Alegerea aceasta de vlădică n'a fost decât o prea bine meritată distincţie adusă valorosului muncitor al sfintei noastre biserici ortodoxe ardelene.

Realizările în organizarea eparhiei a celui ales în 1923 de episcop la Roman, sânt vii mărturii că, în timpul celor două decenii de păstorire, vlădica Lucian, ajutat de sfetnicii Săi, a izbutit să producă o activitate plină de bune roduri şi în noul său teren de muncă.

Urăm P. S. Sale, la acest prilej, mulţi ani cu deplină sănătate spre binele bisericii şi al neamului!

Nr. 10927/943

AVIZ

Aducem la cunoştinţă celor interesaţi adresa On. Minister de finanţe, referitoare la plata gradaţiilor preoţilor profesori de religie, care în baza legii cumulului au optat fie pentru parohie, fie pentru catedră şi anume:

Adresa Nr. 68762/1943 a Ministerului de Finanţe — înreg. la Nr. 167528/1943. —

In referire la adresa Dvoastră Nr. 144.729 din 28 Iulie a. c. avem onoare a Vă aduce la cunoştinţă că acest Departament având în vedere cele arătate de Dvs. precum şi dispoziţiunile Decretului Lege Nr. 1944/1943, pentru modificarea şi completarea art. 6 alin. 3 din Legea pentru interzicerea cumulului în învăţământ şi combaterea şomajului intelectual, prin care se prevede că, preoţii profesori de religie, care au optat pentru parohie, vor continua să primească pe lângă salariul de preot şi gradaţiile ce au avut la catedră la data optării, iar cei care au optat pentru catedră vor primi cu începere dela data de 1 Iunie 1941 şi gradaţiile ce au avut ca preoţi la data optării pentru catedră prin rezoluţia depe nota acestei Direcţiuni Generale Jr. Nr. 68761/1943, a aprobat ca plata acestor drepturi pe trecut, Lei 2.150.000 pentru exerciţiul 1942/1943, să se facă din creditul prevăzut în bugetul actual al acelui Departament pentru plăţi de creanţe din exerciţii închise, iar pe exerciţiul în curs, din economiile ce vor rezulta la articolele de salarii. —

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 12 Octomvrie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 294/1943 prot. [72] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreţ bisericesc, salariat de stat din Sighişoara, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile dela prima lui apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post: sânt:

1. Salarul dela stat,
2. $1^1/_3$ jug. sesiune cantorală,
3. Stola cantorală din parohia III,
4. Stola dela serviciile liturgice, la care va servi.

Cântăreţul va face seerviciu zilnic, utrenia şi vecernia în biserica nouă, iar în Dumineci şi sărbători cu rândul în ambele biserici.

Concurenţii îndreptăţiţi îşi vor înainta petiţiile provăzute cu documentele necesare şi însoţite de diploma de cântăreţ bisericesc, dela şcoala de cântăreţi „Dimitrie Cuntan" din Sibiu, în termen oficiului protopopesc ortodox român din Sighişoara şi cu învoirea subsemnatului se vor prezenta în biserică spre a-şi arăta dexteritatea în tipic şi cântări bisericeşti.

Sighişoara, 4 Octomvrie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român din Sighişoara, în înţelegere cu consiliul parohial

Emilian Stoica
protopop

Erwin Liek:

Minunea în terapeutică

Consideraţii finale

[Urmare)

Traducere de MIHAIL MĂRGINEANU

„Medicii vindecă o boală locală tratând întreg corpul" (Sicero),

„Medicul trebue să înţeleagă atât gândirea mecanic-cauzală, cât şi pe cea psihic-iraţională" (Strube).

3. Am nesocotit prea mult influenţa tratamentului psihic. Nu mă gândesc la aparatul mare psihotehnic, la ritualul psihanaliştilor, ci la raportul simplu între omul care caută şi omul care oferă ajutor.

„Oricât de importante şi de interesante sunt toate aceste propleme ale psihologiei pentru pregătirea activităţii medicale, practica se poate lipsi de studiul lor detaiiat. Vedem de multe ori că specialiştii în psihoterapie, cari sunt dotaţi cu toate armele necesare unei pregătiri psihologice, nu corespund aşteptărilor în contactul zilnic cu bolnavii" (Iulius Bauer).

Bazele acestui raport simplu dela om la om sunt credinţa şi încrederea. Ele sunt totodată cele mai bune medicamente. Puterea magică a unui cuvânt potrivit a fost uitată de medici în acest timp al mecanizării şi al birocratismului.

„Un sfat bun înţelept, valorează mai mult decât o mie de reţete" (Kassirhi).

„O prognosă bună întăreşte încrederea bolnavului, fundamentul vindecării" (Grote).

„O sugestie bine aplicată valorează mai mult decât tot tezaurul nostru medical, dacă se exceptează câteva medicamente, care se pot număra pe degete" (Bleuler).

Nu trebue să uităm, că influenţa cuvântului, sugestia, este eveniment zilnic în viaţa omenească. Medicul nu ar putea ţinea nici o consultaţie fără acest sprijin puternic.

Intr'o zi am văzut unul după altul doi bolnavi, un om mai în vârstă, care se teme că are cancer la stomac, şi o fată tânără, care se teme că e însărcinată. In ambele cazuri stare rea, vomitări, slăbire mare. Ii cercetez, nu găsesc nimic ce ar putea confirma presupunerea şi le spun: Nici un medicament, nici un tratament şi cu toate acestea am schimbat doi oameni printr'un singur cuvânt. Bărbatul, care pierduse aproape jumătatea din greutate, a fost în câteva săptămâni ca înainte.

4. Am desvoltat terapia prea mult, mai mult chiar decât diagnoza. Facem multe ocoluri, unde există şi drumuri drepte. Mai sunt încă medici care dau rezultate minunate cu mijloace foarte simple. Dar acestia dispar tot mai mult; tehnica şi superficializarea spirituală caracterizează epoca noastră. Şi ele nu sunt o bază bună pentru o umanitate solidă.

Strigătul „înapoi la Hippocrates" nu răsună degeaba prin rândurile noastre. Părintele medicinei n'avea laboratoriu, în schimb avea privire de medic, experienţă, înţelegere, dragoste pentru bolnav. „Iubirea pentru oameni este izvorul iubirii adevărate pentru artă". Nici o fabrică farmaceutică nu i-a spus, ce medicamente şi cum trebue să se folosească. Exceptând cazurile chirurgicale, Hippocrates vindeca bolnavii săi cu mijloace foarte simple: aer, soare, apă, dietă, ceaiuri etc. Incetul cu incetul ajungem din nou la acest punct de vedere. Vă aduc aminte de istoria tuberculozei.

Este foarte caracteristic că la Hippocrates diagnoza însemnează foarte puţin, prognoza însă şi terapia totul. Natural trebue să depăşim pe Hippocrates acolo, unde se simte necesitatea.

Tăcere, unire şi muncă:
prin aceasta vom învinge.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

nali cari primejduiau sufletul lui Israil. In faţa acestora, urechea profetului auzea tunând din cer acest verdict: „Acest popor mă cinsteşte bu buzele, dar inima sa este foarte departe de mine".

*

Sunt în viaţa fiecărui om şi-a fiecărui popor ceasuri tragice în cuprinsul redus al cărora li se hotăreşte viitorul pentru multă vreme. Să privim ceasuriie pe cari le trăim noi azi în faţă. Mi se pare că sunt de acelea cari hotărăsc de soarta noastră pentru veacuri. Un mare conducător de popor spunea că acum se hotăreşte viitorul Europei pentru 500 de ani. Simţim cu toţii că trăim unul din ceasurile tragice, aşa cum pe vremea profetului Isaia l-a trăit Ierusalimul. Cum ne înfăţişăm pentru acest ceas?

*

Peste multe primejdii a trecut neamul nostru în istoria sa; multe năvăliri a înfruntat, mult a suferit, dar peste toate a ştiut să-şi păstreze intact şi curat sufletul!

Primejdia care se arată la orizont acum pentru neamul nostru, se pare că vrea să lovească tocmai în această comoară moştenită dela strămoşi, sufletul naţional!

Intrebarea se pune, suntem noi pregătiţi şi destul de oţeliţi pentru a ne apăra sufletul!?

Cum ne înfăţişăm înaintea lui Dumnezeu cu sufletul nostru? Care este raportul nostru cu ceriul? Sufletul nu poate fi mântuit decât prin credinţa în Dumnezeu. Credem noi destul pentru ceasurile tragice cari ne ameninţă?

Biserica maică ocrotitoare a sufletelor îşi întreabă fiii: Dela Vlădică la opincă, dela marii cărturari până la cei de jos: Cum staţi cu sufletul? Unde vă este credinta? Cinstiţi pe Dumnezeu din toată inima, sau vă apropiaţi de El cu făţărnicie, numai cu forme goale, cu buzele şi cu vorbe deşarte?

Să luăm aminte: Decât primejdia din afară mai primejdioasă este idolatria modernă care s'a generalizat în viaţa noastră. Din această indiferenţă spirituală, din tihna noastră de toate zilele cuvântul Mântuitorului ne strigă: Mână la adânc!

Unde este înălţimea pe care să urcăm, când totul în viaţa noastră e strâmt şi rece şi mărginit.

In literatura noastră, în cugetarea românească desprindem cu regret o notă deprimantă, vedem preocupări cari nu trec orizontul pământesc. Lipseşte avântul spre înălţimi elanul riguros spre larg:

Cerul nostru-i trist şi rece
Marea noastră i de îngheţ.

*

Mână la adânc!

Este o poruncă pentru ceasul de acum, ceas crucial, ceas de primejdie!

Nu numai în primejdie ci chiar în ceasul morţii: Ieşi la larg, urcă-te pe înălţimea credinţei, pentruca moartea ta să fie poartă de viaţă şi ultima clipă a existenţii tale, momentul prim al desăvârşirii în eternitate.

Preot Gh. Secaş

Bibliografie

Ioan Gh. Savin, Prof. la Facultatea de Teologie din Bucureşti: *Apologetica*. Vol. II. Existenţa lui Dumnezeu. Partea II-a. Probele: Cosmologică şi teleologică. Bucureşti (Tipografia cărţilor bisericeşti), 1943. Pag. 274, Preţul: Lei 400.

Continuând de sârg realizarea planului măreţ de a da teologiei româneşti un *sistem complet de apologetică ortodoxă*, dl. prof. Ioan Gh. Savin ne-a surprins plăcut anul acesta prin darea la lumină a părţii a doua a volumului II, care tratează probele cosmologică şi teleologică despre existenţa lui Dumnezeu.

Cartea se împarte în două mari compartimente, dintre cari primul se ocupă cu *argumentul cosmologic* în cele două aspecte sau formulări ale sale şi anume *proba mişcării şi proba contingenţei*. Cât priveşte compartimentul al doilea, dedicat probei teleologice, trebue să remarcăm în primul rând un capitol cu totul nou şi extrem de interesant: *teleologia istorică*. In pagini deadreptul cuceritoare despre sensul sublim al istoriei, dl. prof. Savin arată că existenţa lui Dumnezeu este de o evidenţă covârşitoare în domeniul realităţii istorice.

Teolog adânc şi filosof erudit, eminentul nostru apologet se apropie, prin această ultimă lucrare, şi mai mult de încheiarea completă a unui curs monumental de apologetică ortodoxă. Bazată pe o amplă orientare şi documentare în materie, cartea aceasta — ca de altfel şi celelalte — este la curent cu cele mai recente rezultate filosofico-ştiinţifice şi depăşeşte prin aceasta tot ceeace s'a scris, până acum, la noi în această direcţie. Ca atare, opera apologetică a dlui prof. Savin are o importanţă imensă nu numai pentru teologia ci şi pentru cultura românească în general. Căci ea nu se limitează la umplerea unui gol aşa de mult simţit în teologia ortodoxă, ci prin fundamentarea şi apărarea adevărurilor de bază ale ortodoxiei, aduce un necontestat serviciu culturii autentic româneşti ce-şi are pârghia fundamentală ancorată în credinţa creştină. Imbrăcată în haina unei înalte ţinute ştiinţifice şi'n aceea a unei remarcabile subtilităţi filosofice, *opera apologetică a dlui prof. Savin satisface integral nevoile actuale ale teologiei ortodoxe*. In aceasta şi constă valoarea teologico-filosofică excepţională a activităţii bogate a dlui prof. Savin.

Deşi-s destinate a fi în primul rând manuale de studiu, totuşi lucrările apologetice ale dlui prof. Savin n'au nimic din rigiditatea şi monotonia manualelor. Căci pe lângă preciziune şi claritate, expunerea excelează prin violciune şi avânt. Toate aceste calităţi recomandă dela sine cărţile respective. De aceea ne mărginim a ura eminentului nostru apologet, sănătate şi putere de muncă neîmputinată, ca să ne poată da cât mai curând *întreaga* apologetica pe care o aşteptăm cu nerăbdare.

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

Acolo departe, faţă în faţă cu inamicul se bat cu dârzenie, copii, fraţi, părinţii noştri. Să nu le slăbim rezistenţa făcând să circule minciunile lansate de inamic.

INFORMAŢIUNI

P. S. Sa Episcopul Vasile Stan *al Maramureşului a fost instalat Duminecă, în 3 l. c. de către I. P. S. Sa Mitropolitul Visarion Puiu, ca episcop la Balta în Transnistria.*

Pentru desgroparea cetăţilor dacice din Ardeal, s'a procedat la săpături, deocamdată în munţii Sebeşului. Lucrările se fac de profesori specialişti, între cari amintim pe dl prof. Daicovici, cu ajutorul muncii tineretului şcolar, venit din toate unghiurile ţării. Prima cetate dacică desgropată este Cetăţuia, unde s'au scos la lumină preţioase comori istorice, nu numai din punct de vedere al arheologiei, ci şi al dreptului neamului românesc asupra munţilor şi al întregului platou al Transilvaniei, — elementul român este continuatorul dacoromanilor pe cele două laturi ale Carpaţilor. — Munca săpăturilor se urmează.

Colectare. Consiliul de patronaj al operelor sociale organizează, în cursul lunii curente, o colectă de *materiale vechi*: fier, materiale nefieroase, cârpe, zdrenţe, ţesături, hârtie etc., care vor fi predate armatei pentru a le transforma în produse mari.

Cantine şcolare. S'au inaugurat de curând cantinele şcolare din municipiul Sibiului, susţinute de Consiliul de patronaj. In cele *şapte* cantine şcolare sibiene iau prânzul gratuit în total *709 copii* şi adecă 574 elevi şi eleve dela şcoalele primare, şi 135 dela şcoalele de copii mici. Corpul didactic primar al Sibiului sprijineşte cu devotament misiunea acestor cantine.

Dela Cercul Teritorial Sibiu. 1. Elevii din clasa 5-8 secundară, ctg. 1946 şi 1947, care au fost repetenţi din orce motiv în clasa actuală sau precedentă, au dreptul la amânare pentru studii.

2. Elevii din clasa 8-a secundară ctg. 1945, care repetă aceasta clasă sau clasa precedentă, au dreptul la amânare pentru studii, oricare ar fi motivul repetenţei.

3. Elevii care au până la 2 ani în-

---

sericii ecumenice, dela care n'avea nicio împuternicire. Nici chiar ierarhia catolică n'a considerat Mitropolia *ortodoxă* a Alba Iuliei trecută, prin unire, în proprietatea Bisericii greco-catolice, dovadă faptul că Vaticanul a înfiinţat o episcopie nouă cu numele de *„episcopia Făgăraşului"* şi o a subordonat mitropolitului din Strigoniu.[1]

Cum regimul n'a dat nicio urmare acestui protest *Şaguna* înaintează în acelaş an cu data de 1 Decemvrie al doilea protest, care prin proporţiile şi ţinuta lui va rămânea unul din cele mai superbe monumente de simţire şi demnitate românească.[2]

El declară aici, că Biserica ortodoxă este cea mai veche în ţară. Dacă a existat cândva o Mitropolie în Alba-Iulia — fapt ce nu se contestă — ea n'a putut fi decât ortodoxă. Iar dacă a fost ortodoxă, ceea ce iarăş trebue să se admită, căci altfel nu s'ar putea imagina o Mitropolie în acele timpuri, apoi atunci nicio vreme şi nicio putere nu putea răpi Bisericii un drept, *la care ea n'a renunţat niciodată de voie bună şi pe care tocmai de aceea ea l-a posedat totdeauna*, deşi nu l-a putut exercita totdeauna.

Cu atât mai puţin s'a putut vătăma un drept atât de vechiu prin aşa zisa *uniune*, pentrucă atunci Mitropolitul şi cei trecuţi cu el au acţionat numai în persoana lor, iar nu din însărcinarea şi cu aprobarea canonică a Bisericii. *Căci în clipa, când Atanasie părăsi credinţa părinţilor săi prin călcarea jurământului făcut, el era deja în afară de Biserică, decăzând din toate drepturile ce le avea în calitate de credincios, şi numai ca atare.* Precum în biserica romano-catolică un episcop căzut din credinţă nu poate duce cu sine în altă biserică oficiul, demnitatea şi drepturile episcopiei sale, tot aşa trebue judecată situaţia şi în Biserica ortodoxă *câtă vreme mai domneşte pe pământ vreun drept dumnezeesc şi omenesc.*[3]

Iată argumentele, redate aproape textual, pe cari *Şaguna* le invoca în sprijinul vechei noastre Mitropolii. Ele sunt atât de adevărate şi sguduitoare, încât şi după aproape 90 de ani impresionează cu aceeaş putere conştiinţele ortodoxe, ce încep să fie astăzi din nou tulburate.

Văzând deci *Şaguna* că speranţele lui de a restabili unitatea religioasă a Românilor din Transilvania, aşa cum se hotărîse în 1848 pe Câmpia Libertăţii, s'au risipit, el se hotărî să caute compensaţia în alt plan îndrăzneţ. şi anume în concentrarea *Românilor ortodocşi din toate ţările imperiului habsburgic într'o singură Mitropolie* cu reşedinţa în Transilvania.[4]

Prin soboare, memorii numeroase — printre cari cel din 1 Decemvrie 1855 a rămas celebru — şi prin delegaţiuni la Viena, se obţinu la 1860 o promisiune principiară dela Impărat, că *nu este neaplecat* a încuviinţa înfiinţarea unei Mitropolii ortodoxe, dar pentru aceasta e nevoie de avizul unui sinod episcopesc sub preşedinţia Patriarhului sârbesc din Carlovit.[2] Iar trei ani mai târziu — după alte cereri şi audienţe la Curte — un autograf preaînalt anunţă că Maiestatea Sa *are intenţiunea* să creieze o Mitropolie independentă de cea sârbească, pe seama Bisericii ortodoxe române.[3]

O serie de întrebări puse de Cancelaria aulică în legătură cu organizarea viitoarei Mitropolii, îndeamnă pe *Şaguna* să convoace la Sibiu, în luna Martie 1864, un nou Sinod eparhial, care răspunde printr'o adresă înaintată Impăratului.[4] Adresa este importantă prin faptul, că membrii sinodului, clerici şi mireni, îşi manifestă *întristarea* lor faţă de un pasagiu al rescriptului Cancelariei, care vrea să restrângă hotărîrile Mitropoliei *numai* la Transilvania, căci prin aceasta — zic ei — „o parte a naţiunii române de religiunea greco-ortodoxă din ţările Maiestăţii Tale va rămâne şi mai departe *ruptă de matca ei*, şi subordonată unei ierarhii sârbeşti anticanonice faţă de coreligionarii români". De aceea ei se roagă, ca Mitropolia în perspectivă să se întindă asupra *tuturor Românilor ortodocşi din Monarhia austriacă*, aşa cum au cerut-o în toate adresele lor anterioare.[5]

Dorinţa aceasta întâmpină dificultăţi numeroase, provocate de rezervele politice ale *Vienei* ca şi de presiunile sârbeşti şi de ambiţiile Episcopului *Eugeniu Hacman* din Bucovina, care părăsind punctul de vedere vechiu, ridica în sinodul dela Carlovit din 1864 pretenţiunea — contrară vederilor clerului şi poporului său — a unei Mitropolii *separate* pentru Bucovina.[1] Dar restaurarea Mitropoliei mai era combătută — firesţe pe căi suterane — şi de către Biserica *Blajului*, prin conducătorul ei Mitropolitul *Alexandru Şuluţiu*. Faptul e aproape de necrezut dacă n'am avea mărturia directă a lui *Şaguna*, împărtăşită pe cale particulară unui prieten distins.[2]

In faţa atâtor inamici, „numeroşi ca nisipul mării", Ierarhul dela Sibiu era cuprins nu odată de legitime îndoieli cu privire la rezultatul luptelor sale. Se înventase de către bărbaţii de stat dela cârmă până şi ipoteza perfidă, că fiind Şaguna bolnav s'ar putea întâmpla să moară ca mitropolit nou numit, ceea ce ar aduce, atât tânăra Mitropolie cât şi regimul însuşi, într'o mare perplexitate.[3] Aşa dară, în socotelile guvernului vienez argumentul suprem care conta pentru reînfiinţarea Mitropoliei ortodoxe române, nu era atât *dreptatea* cererii poporului nostru, cât în deosebi personalitatea lui *Şaguna*, cu prestigiul ei excepţional la Curte. Aceasta a şi determinat în scurtă vreme soluţionarea marei probleme româneşti, graţie deoparte sprijinului sincer dat de *Schmerling*, preşedintele guvernului din Viena, dar mai ales preţuirii speciale a împăratului faţă de *Şaguna*.[4] Astfel cu data de 24 Decemvrie 1864 *Monarhul* înştiinţă printr'un autograf pe *Şaguna*, că *a încuviinţat înfiinţarea Mitropoliei*, conferindu-i în acelaş timp demnitatea de Arhiepiscop şi Mitropolit al Românilor ortodocşi din Transilvania şi Ungaria.[5]

---

[1] N. Popea, *Vechea Mitropolie*, p. 174, unde este reprodus protestul.

[2] Textul memorialului la Il. Puşcariu, *Mitropolia Românilor ortodocşi din Transilvania şi Ungaria*. Sibiu, 1900, pp. 122—151 [docum.].

[3] Vezi N. Popea, *Vechea Mitropolie*, p. 177 şi urm.

[1] Cf. *Actele soborului diecezan din 1850*. Vezi şi dr. Il. Puşcariu, *Mitropolia*, pp. 77 şi 96 [documentele]; N. Popea, *Vechea Mitropolie*, pp. 121 şi 200.

[2] Cf. Il. Puşcariu, *op. cit.*, p. 167 [documentele]; N. Popea, *op. cit.*, p. 190.

[3] Cf. Il. Puşcariu, *op. cit.*, p. 208 [documentele].

[4] Cf. *Actele Sinodului din 1864*. Sibiu, 1864, p. 276.

[5] Vezi de pildă petiţiunea înmânată Impăratului în 15 Martie 1862 de către o delegaţiune condusă de Şaguna, unde era reprezentată şi Bucovina [la Il. Puşcariu, *Mitropolia*, p. 200 [documentele].

[1] Cf. Il. Puşcariu, *Mitropolia*, p. 248 şi urm. [documentele].

[2] Intr'o scrisoare din 25 Martie 1863 către Andrei Mocioni, Şaguna spunea: „Eu rezolvarea Mitropoliei noastre o condiţionez dela politica guvernului, carea dacă regimul nu va da ascultare machinaţiunilor iezuitice, *şi între care mult figurează şi protestul Ex. Sale Arhiepiscopului gr.-catolic Şuluţiu, şi joacă o rolă însemnată*, de bună seamă va ieşi favorabilă pentru noi" [la Puşcariu, *Mitropolia*, p. 207 [documentele].

[3] Sunt cuvintele lui Şaguna dintr'o scrisoare adresată la 15 Noemvrie 1864 lui N. Popea [în Popea, *Arh. şi Mitr. A. Şaguna*, p. 142].

[4] Cf. Popea, *Vechea Mitropolie*, p. 294.

[5] Iată textul autografului: „Iubite baron de Şaguna, ascultând rugările Românilor gr. ort. din Transilvania şi Ungaria, în consonanţă cu intenţiunea manifestată prin rezoluţiunile mele din 27 Septemvrie 1860 şi 25 Iunie 1863 am încuviinţat, ca pentru dânşii să se înfiinţeze o Mitropolie independentă, coordinată cu cea sârbească, şi ca biserica episcopească din Transilvania să se ridice la demnitatea mitropolitană. Totodată aflu a te denumi pe Domnia ta de Arhiepiscop şi Mitropolit al Românilor gr. ort. din Transilvania şi Ungaria. Viena în 24 Decemvrie 1864. Francisc Iosif" [la Popea, *Vechea Mitropolie*, p. 295; Puşcariu, *Mitropolia*, p. 305 [documentele]. [Va urma]

rerupere de scolaritate, au dreptul la amânare pentru studii.

Cererile de amânare, însoţite de certificatele de înscriere în anul şcolar 1943/1944, se vor depune la Cercul Teritorial cel mai târziu până la 20 Octomvrie 1943. — Comandantul Cercului Teritorial: Lt. Colonel *Leonte Comşa*. Şeful Bir. I. Recrutări: Maior, *Fulea M. Moise*.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

6. *Duminecă în 17 Octomvrie 1943*, **servesc: cons. stavrofor Emilian Cioran, Aurel Nanu şi prot. Mihail Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu şi cons. Alex. Popa. *Predică: cons. Aurel Nanu*. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Ioan Albu* dela parohia Sibiu-Iosefin.**

CĂRŢI ŞI REVISTE

Viaţa Ilustrată, valoroasa revistă de sub ocrotirea P. S. Sale Episcopului Nicolae Colan şi sub redacţia profesorului L. G. Munteanu, a apărut pentru luna lui Octomvrie 1943. Proză şi verssuri semnează în acest număr: V. Vlad, Pimen Constantinescu, L. G. Munteanu, Pr. Fl, Mureşanu, Ion Breazu ş. a. Toţi iubitorii de literatură bună şi sănătoasă se vor bucura la primirea acestui număr al foii scrise pe seama familiilor noastre româneşti.

Istoricul Liceului Gheorghe Lazăr din Sibiu, *250 de ani dela întemeerea lui, 1692—1942, de Preot prof.* **Dr. Ioan Stanciu,** *Sibiu, «Dacia Traiană» 1943 — Pg. 212. Lei 350.*

Publicaţia preotului profesor pensionar al liceului românesc din Sibiu, Dr. Ioan Stanciu, — apărută cu ocazia împlinirii celor 250 de ani de existenţă ai gimnnziului (liceului) de stat, aduce preţioase date şi informaţii din trecutul şi prezenful acestui aşezământ în trei *epoce deosebite: prima epocă a fost cea* latină, *cu călugări iezuiţi, apoi preoţi de mir romano-catolici, dela 1692 până la 1850; epoca* germană, *în vremea absolutismului austriac, până la 1867; şi epoca* maghiară, *dela 1868 până în 1919, când liceul este preluat de statul român. Cu anul acesta începe epoca nouă, cea* românească, *cu limba pe predare românească.*

Toate aceste epoce sânt prezentate documentat şi impresionant, şi ofer o lectură interesantă în deosebi pentru numeroşii foşti elevi, — câţi vor fi trăind, — ai acestei vechi şcoale ardelene.

Reţineam, dintre datele cuprinse în monografie, că elevii români, *în cele două veacuri şi jumătate de existenţă a institutului au format aproape totdeauna* majoritatea, *uneori relativă, mai adesea absolută a tinerimii şcolare.*

Elevii români ai şcoalei au fost însă superiori colegilor de alt neam nu numai ca număr, ci şi ca inteligenţă, — ceeace se arată cu cifre grăitoare atât în prima, cât şi în a doua şi a treia epocă a şcoalei.

O listă bogată de personalităţi politice şi culturale, *care şi-au făcut studiile în acest institut, împodobeşte paginile monografiei. Sântem de părerea unui recensent al lucrării de faţă, care arată că ar fi un mijloc excedent educativ, dacă lista acestor nume, trecute în patrimoniul spiritual al neamului,* ar fi aşezată în fiecare sală de clasă a institutului. *Cei chemaţi vor binevoi să mediteze asupra acestei propuneri.*

Recomandăm cartea, scrisă de părintele profesor Stanciu, mai ales bibliotecilor de pe lângă şcoalele noastre secundare.

*

Preotul Victor N. Popescu: «Sufletul preotului în luptă cu ispitele». Bucureşti 1943.

Sf. Ioan Hrisostom spune în cartea: „Despre preoţie" aceste cuvinte pline de adevăr: Mai multe sunt furtunile ce sgudue sufletul preotului decât vânturile cari sbuciumă marea".

Mânecând poate dela această constatare, şi dela aceea că cu cât cineva împlineşte o misiune mai înaltă, sufletul său este pândit de mai multe ispite, Preotul Victor N. Popescu, a strâns într'un volum gânduri şi meditaţii despre ispitele cari dau năvală asupra preotului, precum şi despre mijloacele prin care el — slujitorul lui Dumnezeu — poate înfrânge şi poate ieşi biruitor din această luptă furtunoasă cu ispitele.

Desigur cea dintâi grije a preotului e chemetă să se îndrepte spre păstoriţii săi. Din dragoste faţă de ei şi din zelul sfânt de a mântui cât mai multe suflete, preotul este prin definiţie omul jertfei pentru alţii.

Nu este, însă, mai puţin adevărat că un preot nu poate îngriji bine sufletele altora, nu le poate conduce pe calea mântuirii, dacă nu grijeşte într'o oarecare măsură, mai întâi, de viaţa duhovnicească şi de mântuirea sufletului său. Intre grija preotului pentru sufletul său, pentru păzirea lui în curăţenie şi între grija pentru sufletele încredinţate lui, nu este o coliziune, o nepotrivire. Ci, dimpotrivă, preotul care poartă grijă de mântuirea (nu în înţelesul propan, ci duhovnicesc) sufletului său, poartă, fără îndoială, grijă şi de mântuirea sufletească a credincioşilor.

Curăţenia vieţii preotului, virtuţile care îi împodobesc sufletul, sunt ca un magnet care atrag spre desăvârşire viaţa oamenilor, iar păcatele preotului, uneori prea mari şi tulburătoare, sunt totdeauna piedeci în calea mântuirii altora. Doar preotul e rânduit ca prin toată fiinţa şi lucrarea lui să fie prilej de mântuire şi nu de sminteală, ca să nu se potrivească tocmai lui cuvintele aspre ale Scripturii: „Vai de acela prin care vine sminteala". Linia de conduită a slujitorilor altarului trebue să fie de aşa fel, încât să scoată din uz acuza jignitoare: „fă ce zice popa, dar nu ce face el".

Iată din ce motiv atenţia ce o datoreşte preotul vieţii sale, grija pentru sufletul său, nu este ceva fără folos şi orice carte care îl ajută pe acest drum de auto-examinare şi de întărire proprie spirituală, este binevenită, cu atât mai mult când ea este scrisă cu pricepere şi căldură, cum este prezenta lucrare.

Şi sunt atât de multe ispitele care bat la poarta inimii unui preot! Ceea ce ne istorisesc Vieţile Sfinţilor despre mulţimea demonilor cari înconjoară chiliile pustnicilor şi despre multele înfăţişeri pe care le iau în calea monahilor, nu sunt poveşti, ci descrierea adevărată a unei realităţi sufleteşti, a unei experienţe interioare pe care o au oamenii lui Dumnezeu. Preotul Victor N. Popescu prezintă câteva din ispitirile ce se abat asupra preotului. Unele caută să-i pângărească viaţa lui de om, altele care îl asaltează chiar în exerciţiul slujbei lui harice. Şi unele şi altele înstrăinează pe preot de Dumnezeu şi caută să-l coboare de pe înălţimea pe care îl întăreşte harul preoţiei. Ispitiri ca: rutina, duhul mândriei, înşurubirea, gânduri rătăcite, lipsă de credinţă, duhul lumesc, distracţiile, neînfrânarea, sensualitatea, iubirea de stăpânire şi altele, sunt ca tot atâtea revărsări tulburi în albia vieţii şi slujirii preoţeşti. Meritul mare al lucrării preotului Victor N. Popescu constă în aceea, că nu s'a lăsat furat de ispita analizării numai a acestor primejdii pentru viaţa preotului, ci la fiecare din ele a arătat calea şi mijlocul prin care preotul poate ieşi un biruitor. E o carte plină de realitate, dar nelipsită de idealism. Multe din ele sunt adevărate exortaţii pentru cei chemaţi să primească sublima taină a preoţiei, dacă nu cumva au fost în forma lor primară chiar pentru studenţii teologi scrise şi rostite. In orice caz, ele pot lumina mult mintea şi inima viitorilor preoţi şi e de dorit ca duhovnicii studenţilor teologi să desvolte acest gen de lămurire a chemării preoţeşti în legătură cu realitatea sufletului. Pentru cei ce au primit taina preoţiei, cartea prezentă aduce o împrospătare şi o înviorare a puterilor sufletului şi a punerii lor în slujba Domnului şi pentru mulţi, căzuţi în lanţurile vreuneia dintre ispite, un corector sosit la vreme. Deaceea o recomandăm tuturor viitorilor şi actualilor slujitori ai altarului, iar pe autor îl felicităm că ne-a dat un asemenea sprijin în susţinerea misiunii preoţeşti.

Preot Vasile Coman

Douăzeci de ani de rodnică păstorire

In anul curent s'au împlinit 20 de ani, de când vechiul regat chemase pe Părintele **Lucian Triteanu** *să ocupe scaunul episcopal al vechei Eparhii a Romanului din Moldova.*

Alegerea aceasta de vlădică n'a fost decât o prea bine meritată distincţie adusă valorosului muncitor al sfintei noastre biserici ortodoxe ardelene.

Realizările în organizarea eparhiei a celui ales în 1923 de episcop la Roman, sânt vii mărturii că, în timpul celor două decenii de păstorire, vlădica Lucian, ajutat de sfetnicii Săi, a izbutit să producă o activitate plină de bune roduri şi în noul său teren de muncă.

Urăm P. S. Sale, la acest prilej, mulţi ani cu deplină sănătate spre binele bisericii şi al neamului!

Nr. 10927/943

AVIZ

Aducem la cunoştinţă celor interesaţi adresa On. Minister de finanţe, referitoare la plata gradaţiilor preoţilor profesori de religie, care în baza legii cumulului au optat fie pentru parohie, fie pentru catedră şi anume:

Adresa Nr. 68762/1943 a Ministerului de Finanţe — înreg. la Nr. 167528/1943. —

In referire la adresa Dvoastră Nr. 144.729 din 28 Iulie a. c. avem onoare a Vă aduce la cunoştinţă că acest Departament având în vedere cele arătate de Dvs. precum şi dispoziţiunile Decretului Lege Nr. 1944/1943, pentru modificarea şi completarea art. 6 alin. 3 din Legea pentru interzicerea cumulului în învăţământ şi combaterea şomajului intelectual, prin care se prevede că, preoţii profesori de religie, care au optat pentru parohie, vor continua să primească pe lângă salariul de preot şi gradaţiile ce au avut la catedră la data optării, iar cei care au optat pentru catedră vor primi cu începere dela data de 1 Iunie 1941 şi gradaţiile ce au avut ca preoţi la data optării pentru catedră prin rezoluţia depe nota acestei Direcţiuni Generale Jr. Nr. 68761/1943, a aprobat ca plata acestor drepturi pe trecut, Lei 2.150.000 pentru exerciţiul 1942/1943, să se facă din creditul prevăzut în bugetul actual al acelui Departament pentru plăţi de creanţe din exerciţii închise, iar pe exerciţiul în curs, din economiile ce vor rezulta la articolele de salarii. —

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 12 Octomvrie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 294/1943 prot. [72] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreţ bisericesc, salariat de stat din Sighişoara, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile dela prima lui apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post: sânt:

1. Salarul dela stat,
2. $1^1/_3$ jug. sesiune cantorală,
3. Stola cantorală din parohia III,
4. Stola dela serviciile liturgice, la care va servi.

Cântăreţul va face seerviciu zilnic, utrenia şi vecernia în biserica nouă, iar în Dumineci şi sărbători cu rândul în ambele biserici.

Concurenţii îndreptăţiţi îşi vor înainta petiţiile provăzute cu documentele necesare şi însoţite de diploma de cântăreţ bisericesc, dela şcoala de cântăreţi „Dimitrie Cunţan" din Sibiu, în termen oficiului protopopesc ortodox român din Sighişoara şi cu învoirea subsemnatului se vor prezenta în biserică spre a-şi arăta dexteritatea în tipic şi cântări bisericeti.

Sighişoara, 4 Octomvrie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român din Sighişoara, în înţelegere cu consiliul parohial

Emilian Stoica
protopop

Erwin Liek:

Minunea în terapeutică

Consideraţii finale

[Urmare)

Traducere de MIHAIL MĂRGINEANU

„Medicii vindecă o boală locală tratând întreg corpul" (Sicero),

„Medicul trebue să înţeleagă atât gândirea mecanic-cauzală, cât şi pe cea psihic-iraţională" (Strube).

3. Am nesocotit prea mult influenţa tratamentului psihic. Nu mă gândesc la aparatul mare psihotehnic, la ritualul psihanaliştilor, ci la raportul simplu între omul care caută şi omul care oferă ajutor.

„Oricât de importante şi de interesante sunt toate aceste propleme ale psihologiei pentru pregătirea activităţii medicale, practica se poate lipsi de studiul lor detailat. Vedem de multe ori că specialiştii în psihoterapie, cari sunt dotaţi cu toate armele necesare unei pregătiri psihologice, nu corespund aşteptărilor în contactul zilnic cu bolnavii" (Iulius Bauer).

Bazele acestui raport simplu dela om la om sunt credinţa şi încrederea. Ele sunt totodată cele mai bune medicamente. **Puterea magică a unui cuvânt potrivit a fost uitată de medici în acest timp al mecanizării şi al birocratismului.**

„Un sfat bun înţelept, valorează mai mult decât o mie de reţete" (Kassirhi).

„O prognosă bună întăreşte încrederea bolnavului, fundamentul vindecării" (Grote).

„O sugestie bine aplicată valorează mai mult decât tot tezaurul nostru medical, dacă se exceptează câteva medicamente, care se pot număra pe degete" (Bleuler).

Nu trebue să uităm, că influenţa cuvântului, sugestia, este eveniment zilnic în viaţa omenească. Medicul nu ar putea ţinea nici o consultaţie fără acest sprijin puternic.

Intr'o zi am văzut unul după altul doi bolnavi, un om mai în vârstă, care se teme că are cancer la stomac, şi o fată tânără, care se teme că e însărcinată. In ambele cazuri stare rea, vomitări, slăbire mare. Ii cercetez, nu găsesc nimic ce ar putea confirma presupunerea şi le spun: Nici un medicament, nici un tratament şi cu toate acestea am schimbat doi oameni printr'un singur cuvânt. Bărbatul, care pierduse aproape jumătatea din greutate, a fost în câteva săptămâni ca înainte.

4. Am desvoltat terapia prea mult, mai mult chiar decât diagnoza. Facem multe ocoluri, unde există şi drumuri drepte. Mai sunt încă medici care dau rezultate minunate cu mijloace foarte simple. Dar acestia dispar tot mai mult; tehnica şi superficializarea spirituală caracterizează epoca noastră. Şi ele nu sunt o bază bună pentru o umanitate solidă.

Strigătul „înapoi la Hippocrates" nu răsună degeaba prin rândurile noastre. Părintele medicinei n'avea laboratoriu, în schimb avea privire de medic, experienţă, înţelegere, dragoste pentru bolnav. „Iubirea pentru oameni este izvorul iubirii adevărate pentru artă". Nici o fabrică farmaceutică nu i-a spus, ce medicamente şi cum trebue să se folosească. Exceptând cazurile chirurgicale, Hippocrates vindeca bolnavii săi cu mijloace foarte simple: aer, soare, apă, dietă, ceaiuri etc. Incetul cu incetul ajungem din nou la acest punct de vedere. Vă aduc aminte de istoria tuberculozei.

Este foarte caracteristic că la Hippocrates diagnoza însemnează foarte puţin, prognoza însă şi terapia totul. Natural trebue să depăşim pe Hippocrates acolo, unde se simte necesitatea.

Tăcere, unire şi muncă:
prin aceasta vom învinge.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae **Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane**

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" Sibiu

Anul XCI — Sibiu, 24 Octomvrie 1943 — Nr. 43

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. **Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna**

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Preotul și rugăciunea

«Priveghiați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită. Căci duhul este osârduitor, dar trupul, neputincios».
Matei XXVI, 41.

Iubite frate,

Te plângi des și pretutindeni de piedecile uriașe pe care le întâlnești la tot pasul în calea propoveduirii creștine. Constați cu durere că foarte adeseori ești neînțeles și neascultat, că în special intelectualii parohiei tale sunt — în cazul cel mai bun — indiferenți față de creștinism, față de biserică, față de problema mântuirii și față de toate strădaniile tale; că sub influența și exemplul rău al acestor intelectuali au început și celelalte clase sociale din parohie să se înstrăineze de Dumnezeu și să abandoneze preocupările de ordin religios-moral. Odată ți-ai manifestat cu multă amărăciune în suflet nemulțumirea chiar și față de reprezentanții diferitelor autorități locale, față de conducătorii instituțiilor publice, care ar trebui să-ți dea la tot pasul mână de ajutor, să-ți îmbie sprijin și colaborare nelimitată în opera pe care ești chemat s'o realizezi. Ba ceeace e și mai dureros, ai trădat uneori anumite nemulțumiri chiar și față de imediatele tale auorități bisericești...

Cu vădită îndurerare și nu fără o oarecare descurajare, spuneai zilele trecute că îți vine să crezi că puterile întunerecului sunt mai numeroase și mai tari decât cele ale luminii și că până în sfârșit tot acestea, prin diabolicile lor meșteșuguri, vor fi biruitoare peste lumea copleșită de păcate. Afirmai, stăpânit de tristețe, că noi preoții n'avem din partea nimănui nici un fel de înțelegere, nici un fel de sprijin, nici un ajutor și nici o încurajare, care să ne susțină și să ne întărească pe drumul greu al misiunii...

Fiindcă apucasei cu totul pe calea mărturisirilor sincere te-am lăsat să-ți descarci întreagă povara sufletului, să-ți desvălui toate frământările lăuntrice și te-am ascultat cu răbdare, cu dragoste, cu interes și... — trebue să spun — că și cu o sinceră compătimire.

Trecând dela una la alta, în durerea care te stăpânea și în nesocotința în care ai fost ajuns, ai început să aprobi atitudinea preotului Serafim, care dându-se cu «puterea» (prin ceea ce înțelegeai o anumită guvernare politică din anii trecuți) a ajuns să fie bogat, puternic și respectat, și dădeai dreptate părintelui Vasile, din parohia vecină, care o viață întreagă și-a văzut tot timpul de gospodărie și negustorie, lăsând parohia pe plan mai secundar...

Drept răspuns la asemenea frământări îți spun deocamdată numai atât: Tu știi, iubite frate, că aici nu-i vreme de judecată ci vreme de seceriș, vreme de muncă trudnică pentru câștigarea împărăției lui Dumnezeu. Va sosi însă vremea când dreptul Judecător *«fără de veste va veni și ale fiestecărui fapte se vor descoperi»*, când se vor pune toate realizările noastre în cumpăna dumnezeeștii dreptăți și abia atunci se va vedea dacă tu și eu, dacă părintele Serafim și părintele Vasile și toți ceilalți preoți pe care i ai amintit și cei pe care nu i-ai pomenit, am lucrat bine sau rău, au făcut lucrul Domnului sau am fost în slujba lui Mamona și atunci, abia atunci, vom primi plata pe dreptate pentru faptele noastre. Abia în ziua aceea se va verifica în întregime vrednicia și nevrednicia, înțelepciunea și nebunia fiecăruia dintre noi...

Dar nu despre această plată și răsplată vreau să-ți scriu astăzi. Ceea ce mă preocupă acuma este faptul că vreau să-ți arăt și chiar să te conving că n'ai dreptate să fi descurajat și mai ales n'ai dreptate când spui că noi preoții n'avem nici un ajutor, nici un sprijin, nici o povățuire și nici o mângâere în drumul misiunii noastre. Nu, de o mie de ori spun că n'ai dreptate. Noi avem în slujba noastră preoțească cea mai înaltă înțelegere și apreciere, avem cel mai mare și mai puternic sprijin din lume și avem cea mai sigură călăuză din toate câte există. Slujba preoției noastre are înțelegerea și aprecierea Cerului, noi avem nelimitat ajutorul Domnului și Mântuitorului Iisus Hristos și avem povățuirea continuă a Duhului Sfânt. Căci nouă și nu altora ni s'a spus: *«...Iată eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul veacului»* (Matei 28, 20) *«Și eu voi ruga pe Tatăl și alt Mângâietor vă va da, ca să rămână cu voi în veac, Duhul adevărului,... Duhul Sfânt,... acela vă va învăța toate..»* (Ioan XIV, 16, 17, 26). *«Să nu vă îngrijiți de mai înainte ce veți grăi, ci ceeace vi se va da în acel ceas, aceea să grăiți. Că nu voi sunteți cei ce veți grăi, ci Duhul Sfânt»* (Marcu XIII, 11).

Iată deci, iubite frate, că nu suntem părăsiți precum ai spus, iată că noi avem alegerea, avem trimiterea, avem însoțirea, avem povățuirea și tot ajutorul lui Dumnezeu în slujba preoției noastre și alt ajutor mai mare decât acesta sau cel puțin asemea lui nimeni în lume nu ne poate da. Ai greșit deci când ai căutat înțelegere, apreciere sprijin și ajutor dela oameni, pentrucă «noi nu suntem din lume, nu suntem ai lumii» și lumea nu ne poate da — chiar dacă ar vrea — ajutorul și puterea necesare împlinirii misiunii noastre. Nu. *Acest ajutor noi nu-l putem primi decât dela Dumnezeu, Părintele nostru, și-l primim ori de câte ori avem trebuință de el și ori de câte ori îl cerem pe calea sfântă a rugăciunii.*

Rugăciunea este deci, iubite frate, mijlocul sigur prin care noi primim întreg sprijinul, tot ajutorul și tot darul lui Dumnezeu, sprijin, ajutor și dar fără de care nu putem să ducem la bun sfârșit slujba preoției noastre.

Rugăciunea este comuniunea noastră cu Dumnezeu, este înălțarea sufletului și convorbirea intimă cu însuși Părintele nostru cel din ceruri.

Rugăciunea e scara cea mai sigură pe care ne înălțăm spre lumea veșniciei, e aripa credinții, oglinda iubirii, sigilul virtuții, zăvorul păcatului, sămânța nădejdii și chezășia preoției noastre.

Rugăciunea e mângâerea cea mai dulce în dureri și nenorociri, e hrana celor flămânzi, tăria celor slabi și îndreptarea celor căzuți.

Rugăciunea e arma noastră cea mai puternică contra diavolului, căci «dacă duhul necurat vede un suflet înconjurat de fortăreața rugăciunii, el tremură în fața puterii și forței pe care i-o dă și nu mai îndrăsnește să se apropie, deoarece acest suflet ia mai multă energie din rugăciune decât corpul din alimente». (Sf. Ioan Gură de Aur, Omilia II, Despre rugăciune).

Rugăciunea e comoara nesecată din care se îmbogățește mereu sufletul, e izvorul celor mai înalte bunuri spirituale, izvorul sfințeniei și al nemuririi.

Rugăciunea e puntea spirituală pe care trece sufletul peste prăpăstile iadului și se unește cu Dumnezeu.

Rugăciunea e cheia fermecată cu ajutorul căreea deschidem porțile cerului și facem să coboare asupra noastră darurile lui Dumnezeu.

Rugăciunea e realitatea cea mai indispensabilă oricărei mântuiri, este începutul și sfârșitul mântuirii sufletului.

Sfinții părinți au spus că rugăciunea este pentru viața sufletului ceeace este aerul pentru respirația noastră, ceeace este apa pentru plante, ceeace este hrana pentu viața trupului.

Dacă nu avem aer și nu respirăm ne sufocăm.

Dacă nu ne rugăm se sufoacă sufletul și ne pierdem mântuirea.

Dacă plantele nu au apă și umezeală se ofilesc, se usucă, mor și se aruncă în foc.

Dacă sufletul e lipsit de rugăciune se ofilește, se usucă și se aruncă în focul gheenei.

Dacă viața pământească nu este întreținută necontenit cu «pâinea cea de toate zilele» flacăra ei se stinge și trupul nostru moare.

Dacă viața sufletului nu e zilnic alimentată cu pâinea cea caldă a rugăciunii întunerecul pierzării copleșește această viață și stinge toată lumina ei cerească.

Prin rugăciune se șterg păcatele, prin rugăciune se alungă ispitele, prin rugăciune se biruiesc vrăjmașii văzuți și nevăzuți, prin rugăciune ne transfigurăm, prin rugăciune primim puteri de sus, «care dau prospețime gândnrilor, originalitate, inițiativă și multă frumusețe vieții noastre religioase».

Puterea rugăciunii e fără de margini, căci prin rugăciune Moisi a despărțit Marea Roșie în două, prin rugăciune a deschis pântecele pământului, prin rugăciune a coborît mană din cer, prin rugăciune a scos apă din piatră, prin rugăciune proorocul Ilie a închis și a deschis porțile cerului pentru secetă și ploaie, prin rugăciune a coborît foc din cer, prin rugăciune sfinții au făcut din deșerturile rasăritului adevărate raiuri de desfătare sufletească, prin rugăciune oameni asemenea nouă au ajuns preoți și păstori de suflete atât de puternici și atât de nebiruiți încât în fața îndrăsnelii și a hotărîrii lor s'au cutremurat împărații, sau plecat mulțimile și s'au îndepărtat cuprinse de spaimă puterile întunerecului. Prin rugăciune sau săvârșit toate minunile din lume

Cerul și pământul, văzduhul și apele, raiul și iadul, lumina și întunerecul și toate stihiile lumii au stat și stau continuu sub semnul, sub puterea și sub slujirea rugăciunii...

Dar oamenii păcătoși, patriarhii, prorocii, mucenicii, sfinții și preoții cei renumiți n'au fost singurele ființe care numai prin puterea rugăciunii au ajuns să-și desăvârșească viața și să-și îndeplinească misiunea. Insuși Fiul lui Dumnezeu, însuși Domnul și Mântuitorul Iisus Hristos a întrebuințat continuu rugăciunea ca pe un mijloc de supremă întărire pentru îndeplinirea misiunii Sale în lume.

Inainte de a începe vestirea evangheliei, Mântuitorul s'a retras în pustie unde a petrecut patruzeci de zile în post și rugăciune (Matei IV, 1—11; Marcu I, 12—13; Luca IV, 1—12). In timpul propoveduirii s'a rugat totdeauna cu multă stăruință înainte de a îndeplini acte mai importante ca de ex.: alegerea celor doisprezece apostoli (Luca VI, 12—13); vindecarea bolnavilor (Marcu I, 35—39); săturarea celor săraci (Matei XIV, 23 și Marcu VI, 46 etc.). S'a rugat deasemenea în grădina Ghetsemani (Matei XXVI, 39—42), s'a rugat înainte de moarte pentru Sine, pentru apostoli, pentru lume (Ioan XVII), etc.

Deci dacă Mântuitorul, care a fost fără de păcat, care a fost Dumnezeu și om adevărat a simțit la tot pasul pământeștei Sale viețuiri nevoea de a se ruga stăruitor și neîncetat pentru Sine și pentru lume, cu atât mai mult avem nevoe de întărire prin rugăciune noi cei păcătoși, noi cei slabi, noi care suntem datori să purtăm preoția pe care o împlinea atunci Mântuitorul. Și prin rugăciune caldă, stăruitoare, sinceră și continuă ajungem să primim dela Părintele nostru cel din ceruri tot ajutorul și tot darul necesar îndeplinirii slujbei preoțești.

Vei înțelege deci, iubite frate, că numai preotul acela care nu se roagă, care n'a experimentat niciodată în viața lui valoarea și puterea extraordinară a rugăciunii, care nu s'a înălțat niciodată pe minunatele ei aripi în lumea adevărului și a dreptății, care în durerile și neputințele lui n'a gustat nici când mângâicrile și n'a primit plinirile sfinte ale rugăciunii se poate plânge că e neînțeles, neapreciat și neajutat de nimeni în lume și că nu-și poate îndeplini misiunea pe care o are...

Dealtfel, preoţie fără de rugăciune continuă nici nu se poate concepe, pentrucă acolo unde nu este rugăciune nu este viaţă religioasă şi un preot fără viaţă religioasă e asemenea unei viori fără strune, asemenea unui pom fără roade, asemenea unui nor fără ploaie..

Priveghează şi te roagă, lubite frate, şi vei scăpa de toate ispitele!

Al tău binevoitor frate:
Pr. TEOFIL

Biserica Sf. Nicolae din Scheii Braşovului

La Braşov, în editura şi cu cheltuiala „Astrei" a apărut, recent, un impunător volum despre biserica Sf. Nicolae din Schei. Autorul lucrării este profesorul Candid C. Muşlea dela liceul Andrei Şaguna.

Dealtfel, dsa nu este la cea dintâi lucrare de acest fel.

Până acum a publicat o serie de studii despre protopopii de altădată ai Braşovului ca: Eustate Grid, Gheorghe Haines, Bratu Baiul şi fiul său Nicolae; protopopul Bartolomeiu Baiulescu şi dinastia de preoţi şi protopopi Radu Tempea, aceasta din urmă premiată de Academia Română.

Cea din urmă lucrare a păr. Muşlea, despre trecutul bisericii Sf. Nicolae, întrece cu mult pe celelalte şi îl aşează drept cel mai de seamă istoric al ei. Primul volum, cuprinzând istoricul bisericii dela 1292—1742, este deadreptul impresionant prin expunerea critică şi documentată, prin mulţimea documentelor inedite, aflate de Sf. Sa fie în Arhiva bisericii, fie în Arhiva Istorică a Municipiului Braşov.

Tot ceeace s'a scris până acum despre biserica Sf. Nicolae — şi s'a scris mult, disparat şi uneori contradictoriu, — începând cu cronica popii Vasilie din veacul al XVII (1632), cu cea a lui Radu Tempea II, din veacul al XVIII şi până la multele notiţe din ziare, reviste şi cărţi, împreunate cu date şi însemnări de pe cărţi, icoane, registre, odăjdii, cu un cuvânt tot ceea ce ochiul stăruitorului cercetător a întâlnit, a fost adunat, utilizat critic şi imparţial şi rânduit într'o expunere limpede şi atrăgătoare, ceea ce dă cărţii valoarea unei adevărate istorii a sfântului lăcaş.

După o scurtă şi cronicărească introducere, în care autorul înşiră pe toţi cei ce s'au nevoit a scrie despre biserica din Scheii Braşovului, tratează în primul capitol despre originea şcheienilor, ocupaţiile, viaţa şi portul lor.

Capitolul este deosebit de interesant, prin aceea că expune, întemeiat pe multe izvoare, adevărata origine a scheienilor, problemă care a fost tratată de multe ori tendenţios şi răspândită într'o formă înjositoare pentru acest popor. Scheienii nu sunt o ramură a Bulgarilor, cum l-au socotit străinii. Toate dovezile istorice, (cum s'a îngăduit Bulgarilor să vie până la Braşov tocmai în timpul stăpânirii lui Mircea cel Mare?, cum de Neagoe Basarab şi ceilalţi domnitori au avut atâtea griji ocrotitoare pentru nişte emigraţi bulgari?) etnografice, lingvistice şi folclorice arată că Scheienii, chiar dacă au venii din Sudul Dunării, şi nici toţi de acolo, sunt mai mult o ramură asemănătoare cu Meglenoromânii sau cu Aromânii, veniţi aici din cauza iminentei năvăliri a Turcilor în Balcani şi atraşi de începuturile unui comerţ pe care Transilvania îl făcea cu Sudul Dunării. Data venirii lor aici, e mai veche decât anul 1392 după cum reiese din documente (pg. 46). La anul 1252 sunt pomeniţi ca având o cruce de lemn, coperită cu şindrilă, poate chiar şi o formă de altar, lângă care se făceau rugăciunile. Aici este începutul bisericii. Pe la anul 1403 au ridicat o biserică de lemn. Şirul preoţilor amintiţi în documente începe cu popa Costea 1474 77, al cărui mormânt s'a găsit înlăuntrul bisericii în anul 1942, odată cu săpăturile de renovare în care se află şi acum. Locul bisericii de lemn e însemnat printr'un paraclis în curtea bisericii. La anul 1495 s'au hotărât să facă o biserică din piatră. Cele dintâi danii sunt dela Vlad Călugărul, refugiat în Braşov, deşi pomelnicele amintesc ca prim ctitor pe Neagoe Basarab (1512-1521) pe vremea căruia s'a terminat. Mărimea ei era de 8 m. lungime şi de 7 m. lăţime. Bisericuţa de lemn a rămas alături de cea de piatră cam 200 de ani după aceea.

Rolul bisericii creşte covârşitor prin ridicarea alături de ea a unei şcoale la sfârşitul veacului al XV (1494) cea dintâi Şcoală românească din Transilvania, cu mult mai înaintea celor dela Blaj. La 1597 această şcoală e zidită din piatră.

In veacul al XVI biserica sf. Nicolae, prin slujitorii ei, are un rol însemnat în frământata epocă a reformei.

Clădirea bisericii primeşte două mari renovări şi măriri: una prin dania lui Petru Cercel, alta prin dania lui Aron Vodă.

Din punct de vedere cultural această biserică întreţine în Braşov o mare mişcare literară şi o atmosferă spirituală umanistă. „Preoţii din Braşov, cum spune unul dintre cercetători, sunt primii cărturari, care au aşezat temeliile limbii noastre literare de astăzi. Coresi este continuatorul şi desăvârşitorul operei începută de ei". Preoţii Toma, Dobre, şi Diaconul Oprea traduc cărţi în româneşte, cunoşteau mai multe limbi şi erau interpreţii şi diplomaţii oraşului în legăturile cu Ţările Române şi Orient.

Un rol covârşitor îndeplineşte bis. sf. Nicolae în păstrarea unităţii sufleteşti a neamului şi în apărarea credinţei strămoşeşti. In jurul acestei biserici, mai mult ca în jurul oricărei dintre bis. ardelene s'au întâlnit fraţii de pe cele două versante ale Carpaţilor, au stat împreună şi s'au aşezat. In strana ei de onoare au şezut cei mai mulţi domnitori învingători ori pribegi, dar totdeauna cu mână largă pentru înfrumseţarea sfântului lăcaş. Aproape că nu e domnitor care să nu fi dăruit ceva pentru împodobirea ei şi nu e deceniu în care să nu se vorbească despre legăturile ei cu Principatele Române.

A înscris multe momente însemnate din viaţa neamului această biserică. Mai multe ca oricare alta. Preoţii ei au avut un rol covârşitor naţional, cultural şi duhovnicesc.

Dar, ceea ce face pe cercetător obiectiv, este faptul că vede nu numai partea bună a unui trecut, ci urmăreşte cu imparţialitate şi scăderile lui. Şi la biserica sf. Nicolae s'a cuibărit din când în când un fel de viaţă de gâlceavă, ură şi duşmănie între slujitorii altarului, care ajunseseră să fie într'un rând chiar şase. Oameni ambiţioşi, plini de mândrie şi lacomi de întâietate au înscris epoci de zarvă şi aţâţare între credincioşi.

A contribuit la acest fel de viaţă cu totul opus celui măreţ pe care l-au dus cei mai mulţi dintre slujitorii acestei biserici, nu numai poftele unora ci şi uneltirile şi amestecul stăpânitorilor Saşi şi mai târziu Unguri, cărora le plăcea ca aceşti conducători să le fie plecaţi în toate. Ceeace nu s'a prea întâmplat. Conştiinţa românească a multora dintre preoţii bisericii sf. Nicolae, între cari amintim pe Radu Tempea II, al doilea cronicar al bisericii, e un capitol de mândrie şi dârzenie a preoţimii în faţa duşmanilor neamului, vrednic de urmat. Autorul urmăreşte pas cu pas, an de an, trecutul bisericii şi dă la iveală tot ce a aflat despre fiecare preot, ori de au fost bune, ori de au fost rele.

Se pare că cel mai măreţ capitol pe care îl înscrie în istorie biserica sf. Nicolae, aparţine veacului al XVIII, cel mai frământat şi dureros veac din istoria bisericii transilvănene.

In această vreme slujitorii şi credincioşii braşoveni ţin steagul ortodoxiei neaplecat. Ei luptă pentru apărarea credinţei strămoşeşti, ei protestează împotrivă actului unirii, strigă indignaţi la instalarea lui Atanasie, aparţin de Mitropolitul Ungrovalahiei şi mai apoi de Episcopul Râmnicului, nu primesc şi nu îngăduie episcopilor uniţi să servească în biserica lor. La toate îndemnurile şi ameninţările de a trece la unaţie ei răspund: „*Noi, părinte, popistaşi morti, iar vii nu vom fi. Altă lege, altă învăţătură nu primim, nici ca aceştia îndereptături pohtim să vedem... că, cum zicem, gata sântem sângele să ni se verse, decât legea părinţilor noştri să pierdem*». (pg. 141).

Clădirea bisericii se măreşte şi înfrumuseţează. Unele documente vorbesc despre o pictură interioară a ei, de urma căreia nu s'a dat, decât la intrare. Neînfricatul şi cărturarul protopop Radu Tempea îl zideşte în 1733-1734 paraclisul cu hramul Bunei-Vestiri (cel mai vechiu) în partea din spre Nord. In 1750-1752 s'a zidit paraclisul cel nou, spre miazăzi cu hramul Înălţarea Domnului, protopop fiind Eustatie Grid.

Tot pe atunci s'a zidit şi turnul cel mare din faţa bisericii, cu daruri aduse din Rusia, formând la intrare un mănunchiu de 5 tunuri svelte, cari dau bisericii o arhitectonică proprie şi care dau o unitate mulţimilor de stiluri ce s'au îmbinat la zidirea ei.

Ne-am aştepta ca autorul istoriei bisericii sf. Nicolae să-şi termine aici expunerea primului volum. Dar nu! La minuţioasa cercetare a documentelor privind trecutul bisericii, autorul a adaos alta mai migăloasă şi mai anevoioasă, al cărui rod îl cuprind cele mai bine de o sută de pagini (250-364) despre tezaurul Bisericii. Ne sunt prezentate aici manuscrise şi cărţi vechi din Arhiva bisericii, [din care aflăm cu regret, tot din cartea păr. C. Muşlea, că lipsesc „Evanghelierul" lui Coresi din 1562 şi Biblia dela Bucureşti din 1688), la fiecare dintre ele cu lămuririle necesare şi cu însemnările ce s'au găsit pe ele; odoare, cum sunt: cruci, cădelniţe, engolpioane, vase, veştminte frumoase şi de preţ, cum nu va mai fi având altă biserică. Un capitol este dedicat averii imobiliare, în pământ şi case pe care le-a avut sf. lăcaş. Despre cimitirul bisericii, uşi, porţi şi portiţe, hrisoave, pomelnice sunt tot atâtea date de amănunţime pe care autorul ca un atent cercetător nu le-a trecut cu vederea, ci le prezintă dintr'un trecut necunoscut şi uitat. Volumul se încheie cu părerile străinilor asupra bisericii, între cari înţelege nu numai pe cercetătorii de alt neam, ci şi pe cei români în afară de

* FOIŞOARA *

Contribuţii la restaurarea Mitropoliei Transilvane

de
I. MATEIU
Prorectorul Academiei Comerciale din Cluj—Braşov

II

Oricât de covârşitoare era importanţa acestui eveniment istoric, el nu mulţumise pe deplin nici pe *Şaguna* şi nici poporul românesc. „M'am făcut mut — scria el secretarului său N. Popea — de când am înţeles încuviinţarea Mitropoliei noastre, care ar fi trebuit să-mi deslege limba, ca şi lui Zaharia născându-i-se Ioan".[1] De o parte, pentrucă vedea greutăţile ce mai trebuesc învinse până la asigurarea deplină a existenţei noui Mitropolii, de alta fiindcă Bucovina n'a fost încorporată ca sufragană a acestei creaţiuni mitropolitane. Fruntaşii bucovineni trimiţând lui *Şaguna* o enstusiantă adresă de felicitare adaogă mâhniţi: „Bucuria noastră ar fi fost deplină, fără durere de inimă, *dacă am fi văzut figurând* în actul denumirii Excelenţei Tale de Mitropolit *şi Biserica noastră din Bucovina*. Atunci numai am fi fost liniştiţi deplin despre viitorul ferice şi al Bisericii noastre de aici".[2]

Şaguna nu considera Mitropolia ca fapt sigur decât dacă se mai împlineau o serie de condiţii esenţiale: publicarea unei diplome despre înfiinţarea Mitropoliei, a doua despre numirea lui ca Mitropolit, apoi ocuparea celor două episcopii sufragane de *Arad* şi *Caransebeş* şi instalarea sa solemnă ca Mitropolit. După care aveau să urmeze desbateri spinoase la Carlovit pentru separarea efectivă de ierarhia sârbească.[1] In fine era necesară convocarea unui *Congres bisericesc*, care să elaboreze *Statutul de organizare* a întregei Mitropolii. *Şaguna* se ocupă de toate aceste chestiuni în primele luni ale anului 1865, folosindu-se de concursul neprefuit al încercatului său prieten *Iosif Rannicher*, consilier al guvernului din Budapesta.[2] Ca om al acţiunilor repezi *Şaguna* socotea că la Carlovit şi la Viena va obţine rezultatele dorite până către Sfintele Paşti, când înapoiat la Sibiu să poată termina cu bine de Rusalii lucrările menţionate mai sus. Prevederile i s'au îndeplinit aproape exact, cu excepţia unui singur punct care i-a cerut încă trei ani de sforţări neaşteptate. Era încuviinţarea Congresului pentru votarea *Constituţiei bisericeşti*.

Şaguna, urmând concepţia sa canonică şi practica celor 3 soboare eparhiale din 1850, 1860 şi 1864, înţelegea şi de astădată să convoace o adunare bisericească, alcătuită din *clerici* şi *mireni*, proiectând pentru cei dintâi 30 membrii, iar pentru cei din urmă 60 membri, recrutaţi prin alegere în tot cuprinsul Mitropoliei.[3] Ca loc de întrunire propunea comuna *Răşinari*, cu motivarea că acolo este o biserică spaţioasă şi deputaţii ar primi locuinţă gratuită, ceea ce nu putea fi cazul în Sibiu.

Constituţia sau regulamentul organic — cum îi spunea Şaguna — ar cuprinde reguli luate din viaţa bisericească, după cari preoţii şi mirenii, încadraţi în disciplina bisericii, îşi pot împlini datoriile şi exercita drepturile lor. Mitropolitul anunţă pe Rannicher că are un elaborat, care va servi ca proiect pentru desbaterile Congresului bisericesc.[1] Fără îndoială, că elaboratul nu poate fi altul decât *Proiectul de regulament* prezintat sinodului eparhial din 1864, care l-a votat cu o serie de modificări, înlăturând şi textele privitoare la *Mitropolie*, ca unele ce trebuiau rezervate viitorului Congres bisericesc.[2] Sinodul hotărîse ca *Regulamentul* adoptat să fie înaintat *Împăratului* spre sancţionare. Vom vedea îndată că înaintarea s'a făcut, dar sancţionarea n'a urmat.[3]

Cerând lui Rannicher, în mod confidenţial, să redacteze o reprezentaţie către guvern pentru a se îngădui convocarea unui Congres bisericesc, *Şaguna* îi trimite, printr'o altă scrisoare, şi Proiectul său de regulament privitor la organizarea Bisericii, rugându-l să-l cerceteze cuprinsul şi să-l traducă în limba germană. Aceasta de sigur cu scopul de a-l putea ataşa la reprezentaţia ce urma să fie înaintată cancelariei aulice. El menţionează că partea ultimă din Proiect, care priveşte dreptul şi suprema inspecţiune a Coroanei, încă n'a redactat-o şi tocmai de aceea îl roagă pe Rannicher să-i schiţeze părerea lui în această materie".[4]

[1] Scrisoarea la Popea, *Arh. şi Mitrop. A. Şaguna*, p. 144.

[2] Cf. N. Popea: *Vechea Mitropolie*, p. 300.

[1] Vezi Puşcariu, *Mitropolia*, p. 495. [documentele].

[2] Vezi corespondenţa dintre ei la Puşcariu, *Mitropolia*, p. 487 şi următoarele.

[3] Cf. Puşcariu, *Mitropolia*, p. 495 (documentele). In petiţia din 1862 către Împărat se propuneau 40 clerici şi 60 mireni, probabil pentru că acel Congres bisericesc urma să cuprindă şi reprezentanţii Bucovinei. (Idem, *ibidem*, p. 204 documentele).

[1] Cf. Puşcariu, *Mitropolia*, p. 493 (documentele).

[2] Vezi *Actele Sinodului din 1864*, p. 80 şi urm. unde se găseşte atât Proiectul lui Şaguna, cât şi Regulamenlul votat.

[3] Este de remarcat că Şaguna, chiar şi după votarea Regulamentului de către Sinodul din 1864 prefera Proiectul său original, ca o probă că nu consimţea la schimbările introduse de Sinod, dar şi pentrucă proiectul lui prevedea şi organizarea *Mitropoliei*, a cărei restaurare o urmărea cu atâta înfrigurare. In toate cererile şi actele sale viitoare, Şaguna nu va prezinta Regulamentul votat, ci Proiectul său personal [vezi d. p. Proiectul înfăţişat Congresului constituant din din 1868, în *Protocolul congresual Sibiu 1868*, p. 122 şi urm.].

[4] Scrisoarea aceasta, fără dată, s'a publicat de Tschurl Max, în studiul: *Biserica regnicolară evanghelică în ultimit zece ani* (din „Monografia Transilvaniei şi Bănatului" apărută în 1929). De acolo şi la M. Popescu, *Documente inedite privitoare la istoria Transilvaniei între 1848—1859*. Bucureşti 1929, p. 312.

braşoveni, cari au scris despre această ctitorie voivodală. In anexă sunt date 16 documente, cele mai multe nepublicate, ori unele publicate până acum cu numeroase greşeli. In plus, volumul prezintă 92 ilustraţiuni din trecutul şi tezaurul Bisericii.

In sfârşit, „muma bisericilor din Ţara Bârsei", cum o numea în 1724 Florea Băran, cel mai de seamă monument al Braşovului, ctitoria unei lungi serii de domnitori, centrul de viaţă şi credinţă al Românilor din Sud-Estul Ardealului, farul luminos al culturii transilvănene timp de mai multe veacuri, cetatea neînfricată a ortodoxiei ardelene, cu'bul de rezistenţă şi mândrie naţională, se vede azi, în zilele renovării ei, la îndemnurile repetate ale I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, îndreptăţită prin desvelirea măreţului ei trecut într'o valoroasă şi impunătoare lucrare, pe care un slujitor al ei, descifrând porunca cronicarilor vechi, şi-a luat greaua dar nobila sarcină să ni o dea la lumină.

Preot Vasile Coman

BIRUITORUL MORŢII

— Predică de război II* —

In decursul acestui cumplit război ne-am obişnuit cu ascultarea la Radio a comunicatelor de pe câmpul de luptă. Ascultăm şi azi ştiri despre ciocnirea dintre armatele adversarilor, despre luptele de blindate, luptele aeriene, despre cucerirea de ţinuturi şi oraşe. Auzirea acestor comunicate nu ne lasă nepăsători, luptele înverşunate cari se desfăşoară pe linia frontului ne interesează pe toţi în gradul cel mai înalt. Pe deoparte pentrucă acolo pe front se află părinţi, fraţi şi copii de-ai noştri; pe de altă parte pentrucă de felul cum se vor desfăşura luptele, atârnă viitorul nostru. Biruim noi, ne vom bucura întru nădejde fericită; fi-vom biruiţi, perspectiva ce ne va aştepta ne întunecă cugetele, pentru că vedem năruindu-se totul: visuri visate de moşi şi părinţi, graniţe sfărmate, avânturi înfrânte şi peste tot desnădejde şi moarte.

Tocmai din această pricină evenimentele de pe front ocupă un loc însemnat în existenţa noastră şi fără auzirea lor parcă n'am putea fi. Aşteptăm comunicatele bune pentruca să putem avea linişte şi o leacă de tihnă fără de care viaţa ne-ar fi grea.

Ne documentăm cu evenimente proaspăt petrecute. In faţa ofensivei de vară a bolşevicilor, în care aruncând forţe imense de oameni şi material, ei au realizat înaintări de zeci şi sute de klm, trupele germano-române au trebuit să se retragă merea pentru a nu cădea pradă gratuită în mâna inamicului, căutând prin tactica elastică să pricinuiască cât mai multe perderi sovieticilor. Astfel a fost evacuat, Orel, Kursk, Harkov, Poltava, Smolensk, Stalino, Izium, Pavlograd. De câteori cădea câte un oraş, ni-se strângea inima, ne obişnuisem ca frontul să fie departe de noi şi-l vedem venid mereu spre noi, acest lucru ne pune pe gânduri. In sfârşit înaintarea bolşevică ajunge la Nipru, fluviul majestos al Ucrainei. Luptele se dau acum pe Nipru; se dau de câteva săptămâni; dar bolşevicii nu mai înaintează. Ce uşurare pentru noi că ofensiva roşie a fost oprită.

*

Unii din ascultători se vor întreba: Cum ce fel de predică ne ţine părintele comentând fapte de pe front? Tocmai la această întrebare vreau să răspund. Aflându-ne în războiu, nu putem, chiar predicând, să nu ţinem socoteală de această mare realitate. Şi-apoi în evanghelia Duminecii de astăzi tot despre războiu este vorba. Da, Evanghelia rânduită azi de Biserică pentru povăţuirea pe calea mântuirii a fiilor săi duhovniceşti, este un comunicat de război, pe care vi-l voi vesti dela acest amvon:

«Iar ziua următoare, s'a dus într-un târg numit Nain şi cu el împreună mergeau mulţi ucenici de ai lui şi mult norod. Iar când s'a apropiat de porţile târgului, iată scoteu un mort, singuruc fecior al maicii sale, şi ea era văduvă, iar popor din târg era cu ea destul. Şi vuzând-o pe ea Domnul i s'a făcut milă de ea şi i-a zis: Nu mai plânge! Atunci, apropiindu se, s'a atins de raclă, iar el a rostit: Tânărule, ţie zic, scoală-te. Iar cel ce fusese mort s'a sculat în sus şi a început să vorbească şi Isus la dat mamei sale. Şi frica i-a cuprins pe toţi şi preamăreau pe Dumnezeu zicând că: Proroc mare s'a ridicat între noi, şi că: Dumnezeu a cercetat norodul său».

Ce desprindem din acest comunicat de război ceresc? Ce s'a petrecut la porţile cetăţii Nain din Galileea? Avem vreo legătură cu întâmplarea din acest comunicat? Pentru viaţa şi viitorul nostru, pentru tihna şi liniştea noastră are vreo însemnătate lupta dată acolo în ţara sfântă?

Pentrucă a fost o luptă, cu toate că nu ni se spune despre zângănit de arme, despre avioane şi tancuri, a fost totuşi o luptă covârşitoare: **Iisus, prinţul vieţii,** *a întâmpinat* **moartea,** *duş mana necruţătoare a fiinţei, a tinereţii şi a fericirii.*

Iată de ce se tratează aici: de viaţă şi de moarte, **de războiul cel mai total** *care a existat vreodată, de lupta cea mai cumplită de sub soare.*

Dacă pe frontul bolşevic de azi se va decide viitorul nostru bun sau trist pentru zeci de ani de zile, în faţa porţilor cetăţii Nain la întâmpinarea lui Hristos cu moartea acum aproape două mii de ani, s'a decis viitorul lumii întregi şi al nosrtu al fiecăruia, nu pentru zeci sau sute de ani, ci pentru mii, **pentru eternitate.**

*

Iisus Hristos, lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, ni se descopere în faţa cetăţii Nain ca stăpân al vieţii şi al morţii. Ni se arată puternic, Domn nebiruit, în faţa căruia nu poate rezista nimic, **El înfrânge totul.** *Fie ziduri de cetate, fie armate fără de număr, fie arme moderne, fie tancuri, fie gaze, Iisus biruie totul, pentrucă toate aceste arme pot să ocrotească viaţa sau să pricinuiască moarte. Or Iisus* **a biruit moartea;** *El n'are nevoie să ocrotească viaţa, când din nefiinţă creează viaţă şi putere, ceeace omul nu poate împlini, cu toată cultura lui, cu toată civilizaţia şi ştiinţa modernă, omul poate numai să ucidă,* **viaţa şi învierea, rămân opera lui Dumnezeu în Iisus Hristos Domnul nostru.** *Puterea aceasta de-a dărui viaţă şi-a dovedit o Iisus şi acolo în faţa cetăţii Nain, precum ne arată Evanghelia de astăzi.*

*

In vreme de pace m'aş fi oprit şi-aş fi arătat verset ca verset frumuseţile acestui text evanghelic, analizând cele petrecute şi stăruind asupra gingăşiei cu care Iisus a ştiut să tămăduiască rana adâncă din sufletul unei mame văduve care-şi perduse pe singurul ei copil; «Şi văzându o i s'a făcut milă de ea şi i-a zis: Nu plânge?» Câte mii de mame nu sunt astăzi cu feciorii lor înmormântaţi departe în pământ strein, iar ele cu inima străpunsă de durere aşteaptă cuvântul de mângâere: Nu plânge!

*

Dar între împrejurările de azi e nevoie să mărturisim pentru toată lumea că acolo la porţile cetăţii Nain s'a dat mângâiere de nădejde pentru tot sufletul întristat şi necăjit. Prin biruinţa Mântuitorului asupra morţii, biruinţă care s'a repetat la învierea lui Lazăr şi s'a definitivat, permanentizat şi eternizat pe culmea Golgotei, se şterge toată lacrima dela toată faţa.

Ne rămâne un singur lucru, ca noi să credem în puterea dumnezeească a Domnului Iisus Hristos, să credem cu neclintire în viaţa adusă de El, în învierea pe care a operat-o El!

Dar păcatul cel mare al veacului nostru aici zace: foarte mulţi nu cred! Mulţi au credinţă de suprafaţă numai şi prea puţini sunt cutremuraţi de această credinţă.

Da. Avem o temere faţă de puterea ceriului; mărturisim cu buzele trebuinţa unei credinţe în înviere, dar viaţa noastră mărturiseşte, împotriva învierii! Practic noi nu credem în înviere, concepţia noastră de viaţă este alta şi înfreaga noastră existenţă este construită pe calapodul necredinţei.

Ce ne împiedecă dela credinţa în înviere! Viaţa noastră trăită în fărădelege şi păcat! Ne complacem în existenţa de aici, ne mulţumim cu paradisul pământesc şi am dori să nu se mai sfârşească, tocmai din această pricină, nu putem crede în înviere. N'avem ce face cu Hristos! Minunile lui ni se par nişte basme pentru mintea copiilor. Dar a sosit premea să ne deşteptăm din acest somn al necredinţei. Iar dacă nu ne vom întoarce noi de bună voie, va afla Dumnezeu mijlocul cel mai potrivit pentru a ne chema la realitate.

Necredinţa noastră nu va putea împedeca pe Dumnezeu în lucrarea Sa. El, Soarele dreptăţii, Stăpânul vieţii şi al morţii va străluci înainte peste veacuri spre mângâierea celor credincioşi şi spre ruşinarea veşnică a celor îndoielnici.

A Lui să fie mărirea acum şi pururea.

Preot Gh. Secaş

* Rostită în catedrala din Sibiu, Duminecă 10 Octomvrie 1943.

Sat model. Duminecă, în 17 l. c s'a inaugurat satul model *Antoneşti* din judeţul Argeş, în prezenţa dnei Maria Mareşal Antonescu, a dlui prof. Mihai Antonescu şi a altor distinse persoane. Dl prof. şi vicepreşedinte al consiliului de miniştri a arătat, în cuvântarea, rostită la această inaugurare, activitatea desfăşurată de guvern, pentru a sprijini şi a moderniza fiecare colţ de ţară, pe lângă toate greutăţile zilelor de astăzi.

Este mai mult decât probabil, că Rannicher s'a executat, iar *Şaguna* la rândul său va fi înaintat guvernului reprezentaţia în chestiune. Rezolvirea însă avea să întârzie dintr'un motiv puternic de politică internă a Monarhiei: nevoia urgentă ce-o simţea Viena imperială, sub presiunea evenimentelor externe, de a ajunge la o conciliere cu *Ungurii*. Şaguna a şi fost chemat în vara anului 1865 la Împărat, spre a fi pus în cunoştinţă de schimbările radicale la care va proceda, anume schimbarea regimului, desfiinţarea constituţiei imperiale din 1860, disolvarea dietei transilvane din Sibiu, convocarea dietei noui la Cluj şi primirea constituţiei maghiare din 1848[1]. Ce-i drept, Monarhul îl asigurase pe *Şaguna* de protecţia împărătească faţă de naţiunea română, chiar şi sub noua normă politică[2], totuşi marele Ierarh se simţi obligat să destăinuiască, cu o lună mai târziu, la adunarea generală a „*Astrei*" ţinută în Alba-Iulia, că din cuvintele Împăratului el a înţeles un lucru grav şi anume că „dacă Ungurii vor face concesiuni, atunci şi dânşilor li se vor face, *adecă noi („Românii vom fi sacrificaţi fără milă"*[3]. De aceea îi şi răspundea în Septemvrie 1865 Mitropolitului Şuluţiu, care propunea o adunare naţională, că în împrejurările actuale interne şi externe, el nu vede *„decât un haos acoperit cu un văl întunecos şi fatal"*, şi prin urmare nu găseşte oportună convocarea unei asemenea adunări[4].

Evenimentele politice se precipitau, căci în anul următor fusese convocată la *Budapesta* dieta ungară, spre a se desbate chestiunea împăcării, care s'a şi încheiat în 1867 cu adoptarea *dualismului austro-maghiar*, stabilit în dauna Românilor.

Şaguna avea deci tot dreptul să se grăbească şi să salveze măcar interesele de viaţă ale *Bisericii sale*, după ce postulatele politice ale naţiunii ajunseseră să fie compromise prin mediocritatea deplorabilă a unor ambiţioşi, cari spărgând solidaritatea românească îşi arogaseră ca lităţi şi răspunderi peste puterile lor.

Şaguna cunoştea bine pe Unguri, cu cari se războise 20 de ani pentru desrobirea şi egalitatea politică a neamului său. Cum nu era deloc în graţia lor, căci nu uitaseră rolul lui din 1848[1], iar actul împărătesc al restaurării Mitropoliei din 1864 îl contestau prin presă spunând că el trebue să fie recunoscut de parlamentul din Budapesta[2], prevăzătorul Mitropolit pusese totul în mişcare spre a ajunge cât mai repede la asigurarea legală a Mitropoliei române şi a organizării ei constituţionale. Va alerga deci, cât mai era timp, tot la *Viena*, unde avea legături atât de întinse şi prestigiu atât de neobişnuit, căutând să obţină grabnic împlinirea supremelor sale deziderate în legătură cu Mitropolia.

In luna Ianuarie 1866 abia reuşeşte să capete cele două *diplome împărăteşti* despre înfiinţarea Mitropoliei şi numirea sa ca Mitropolit[1]. Numeroase chestiuni bisericeşti curente stăteau nesoluţionate cu anii în birourile guverniale, şi intervenţiile cele face *Şaguna* acum la Budapesta rămân infructuoase[2]. De ce? Fiindcă, spune el într'o scrisoare din Decemvrie 1866 către Rannicher, afacerile bisericii ortodoxe se tratează la Buda încă şi acum după principiile contelui *Thun*.[3] Constatând acest spirit de duşmănie, *Şaguna* înaintează o reprezentaţie către *locotenenţa* din Buda în care declară categoric, că în afaceri bisericeşti *refuză* să primească din partea *guvernului* orice fel de ordine sau ucazuri, prin cari se recunoaşte numai existenţa *externă* a Bisericii ortodoxe, nu însă şi constituţia ei[4].

---

voia lui Şaguna adunarea, ea a fost interzisă de guvern (fapt ce se întâmpla pentru întâia oară după 1848), iar lui Şuluţiu i s'a administrat o înfruntare pentru acţiunea politică personală, ce vroia s'o întreprindă cu ajutorul lui Gheorghe Bariţiu şi Ioan Raţiu, adăugându-se şi comunicarea jignitoare, că gravaminele naţiunii române vor trebui prezentate de acum înainte instanţelor ordinare. Cf. Şaguna *Scrisori apologetice* pp. 3 şi 51—54. Cf. Puşcariu, *Notiţe*, p. 103.

[1] Cf. Memoriile Mitropolitului A. Şaguna. Sibiu, 1923, p. 97 A. Şaguna, *Scrisori apologetice*. Sibiu, 1867, p. 29.

[2] Şaguna, *Scrisori apologetice*, p. 30. („M. Sa apostolică s'au îndurat preagraţios a mă chema la Viena spre a auzi însuşi cuvântul, însaşi voia M. Sale şi a mă asigura din nou de graţia împărătească pentru naţiunea noastră română, chiar şi sub noua formă politică ce a trebuit să ia trebile de regim") Vezi şi I. cav. de Puşcariu, *Notiţe despre întâmplările contemporane*. Sibiu, 1913, p. 85.

[3] Cf. Gh. Bariţiu, *Părţi alese din istoria Transilvaniei*. Sibiu, 1891, III, p. 414. Vezi şi I. cav. de Puşcariu, *op. cit.* p. 86.

[4] Prevederea s'a şi adeverit, căci Mitr. Şuluţiu, covocând peste

[1] Cf. M. Eminescu, *Scrisori politice şi literare*. Bucureşti 1905. Ed. J. Scurtu, I, p. 196, unde se citează scrisoarea lui Kossuth în care Şaguna e declarat trădător de patrie, fără a putea iertare pe acest pământ.

[2] Insuşi Şaguna fusese nevoit prin anii 1862—1863 să ducă polemici serioase în presa din Viena (ziarul „Ost und Vest") cu ziarele maghiare din Pesta, cari pretindeau de pe atunci că problema bisericii ortodoxe române ţine de competinţa dietei ungureşti [cf. N. Popea *Vechea Mitropolie*, p. 232 şi 327, I. Lupaş, *Mitr. A. Şaguna*, p. 335].

[1] Cf. Scrisoarea lui Şaguna către Rannicher la Puşcariu, *Mitropolia*, p. 501 [documente].

[2] Cf. Scrisoarea lui Şaguna către Rannicher, la Puşcariu, *op. cit.* p. 504 [documentele].

[3] Cf. Scrisoarea lui Şaguna către Rannicher, la Puşcariu, *op it.* p. 509 [documentele].

[4] Idem, *ibidem*, p. 509 [documentele].

[Va urma]

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

Acolo departe, faţă în faţă cu inamicul se bat cu dârzenie, copii, fraţi, părinţii noştri. Să nu le slăbim rezistenţa făcând să circule minciunile lansate de inamic.

O înaltă distincție

pentru I. P. Sf. Sale Mitropolit NICOLAE

M. Sa Regele a binevoit să acorde I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului, prin d. ministru Ion Petrovici, „Meritul Cultural", în grad de comandor, cea mai înaltă decorație ce se acordă prin Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor.

Decorația a fost înmânată Arhipăstorului nostru de d. ministru I. Petrovici, la reședința mitropolitană din Sibiu, într'una din zilele acestea, fiind prezenți afară de d. ministru, dna ministru Petrovici, dnii profesori Ion Gh. Savin și Milan Șesan, reprezentanții Facultăților de Teologie din București și Cernăuți, Păr. Dr. D. Stăniloae, rectorul Facultății de Teologie din Sibiu, dna Alexandrina Cantacuzino, președinta Societății ortodoxe a Femeilor Române și dnul Dr. Const. Micu, directorul de cabinet al dlui ministru Ion Petrovici.

Dnul Ministru Ion Petrovici a evidențiat într'o justă alocuție personalitatea culturală proeminentă a Mitropolitului Ardealului. Deasemenea dl prof. I. G. Savin și dna Alexandrina Cantacuzino. A răspuns I. P. S. Sa mulțumind M. Sale Regelui Mihai I. și dlui ministru Ion Petrovici pentru această distincție.

INFORMAȚIUNI

Știre personală. I. P. S. Sa. Mitropolitul nostru *Nicolae* va săvârși Duminecă, 24 X a. c., sf. Liturghie în biserica din Porcești, și va inaugura căminul aranjat de asociația «Sănătatea Neamului«, în aceeași parohie.

Comandamentul lagărului de prizonieri Feldioara aduce mulțumiri școalei de misionare a Consiliului de patronaj din Brașov-Stupini, pentru donațiunea făcută cu ocazia sfințirei Capelei și constând dintr'o față de masă și două acoperitoare pentru Ictropod, lucrate în mătasă și argint, de elevele școalei, precum și 70 de iconițe, care au fost distribuite prizonierilor chiar de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului.

Inspecție. Secretarul general a cultelor și artelor, dl prof. *Aurel Popa*, a inspectat zilele trecute vicariatul nostru dela Alba-Iulia, unde a fost întâmpinat de P. C. prot. stavr. Al. Baba, vicarului, care i-a exprimat recunoștința vicariatul pentru sprijinul acordat. Dl secretar general promite același cald sprijin și pentru viitor. Vizitând birourile, a rămas deplin satisfăcut de înfăptuirile constatate. A vizitat apoi și câteva parohii din vicariat, precum și biserica din Aiud, unde a asistat la sf. Liturghie. Vizita a prilejuit o mare bucurie în mijlocul credincioșilor.

Văd. Elena Gheorghe Coșbuc a trecut la cele veșnice, în 11 l. c. în București. Soția marelui poet, originară din fruntașa familie brșoveană Sfetea, a fost n societatea românească, o distinsă figură, care a știut să cinstească memoria soțului său. In veci pomenirea ei!

Timbre cu figuri istorice. Comisariatul general al refugiaților a emis, zilele acestea, ca ajutorare pentru refugiați, mai multe feluri de *timbre* cu figuri importante din viața Ardealului. Figurile, ce vor circula astfel prin toată țara, reprezintă pe. Gh. Lazăr marele dascăl dela Avrig, Mitropolitul Șaguna, Simeon Bărnuț, G. Coșbuc, Octavian Goga și alte figuri ardelene. Rostul emisiunii este atât de asistență socială, cât și de solidarizare românească. Prin dăruiri indirecte fiecare cetățean poate contribui la mângâierea și alinarea durerii celor rămași fără cămînuri. De aceea „timbrele durerii românești" trebue să găsească pretutindeni cea mai călduroasă primire.

Danii făcute de Soc. națională a femeilor ortodoxe, filiala Sibiu. Această societate, condusă de dna **Sofia Șt. Meteș**, a hotărât, în ședința sa dela 8 l. c., votarea unor danii: 100.000 Lei pentru biserica în construcție „Sf. Nicolae" din cartierul de peste gară al Sibiului, de 20.000 Lei pentru biserica ort. din Blaj, și 10.000 lei pentru orfelinatul ieparhial din Beiuș.

Pentru desvoltarea spiritului de cruțare și păstrare. Cu ocazia zilei de 31 Octomvrie, sărbătorită în toate țările ca *zi a economiei*, Casa Națională de economii și cecuri poștale (C. E. C.) a hotărât să acorde tuturor copiilor ce se vor naște în ziua de 31 Octomvrie, câte un *libret* de economii cuo *depunere* inițială simbolică. Dnii notari ai comunelor sunt invitați să comunice Casei Naționale sus numite un tablou cu numele copiilor creștini născuți în ziua de 31 Octomvrie 1943, precum și adresa exactă a părinților, la care urmează a fi remise libretele. Tabloul se va întocmi și înainte în *6 Noemvrie* 1943, conform ordinului dat de prefecturile județene.

Problemele iudaice. De curând a apărut primul număr din *Arhiva pentru problema iudaică*, sub conducerea lui Frideric Loeffler din Berlin. Scopul publicației este: slabii țintele luptei antisemite și a ridica antisemitismul în domeniul spiritual al concepției despre lume, pentru a înlătura iudaizarea generală și prin aceasta condițiile preliminare pentru o influențare totală iudaică a lumii neiudaice a popoarelor din conștiință națională și principii sociale.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

7. *Duminecă în 24 Octomvrie 1943*, servesc: Prot. Mihail Neagu, prof. Zosim Oancea și dir. Dumitru Călugăr; diaconii: Ioan Circov și Simion Macarie. *Predică: prof. Nicolae Mladin* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Nicolae Constandin* dela parohia Sibiu-Lazaret.

Răscumpărare. Păr. rector Dr. Dumitru Stăniloae își răscumpără felicitările de ziua numelui înscrind prin suma de 1000 Lei o familie de erou din actualul război la cooperativa „Sănătatea Neamului".

Nr. 294/1943 prot. [72] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreț bisericesc, salariat de stat din **Sighișoara**, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile dela prima lui apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post: sânt:

1. Salarul dela stat,
2. 1 1/3 jug. sesiune cantorală,
3. Stola cantorală din parohia III,
4. Stola dela serviciile liturgice, la care va servi.

Cântărețul va face seerviciu zilnic, utrenia și vecernia în biserica nouă, iar în Dumineci și sărbători cu rândul la ambele biserici.

Concurenții îndreptățiți își vor înainta petițiile provăzute cu documentele necesare și însoțite de diploma de cântăreț bisericesc, dela școala de cântăreți „Dimitrie Cunțan" din Sibiu, în termen oficiului protopopesc ortodox român din Sighișoara și cu învoirea subsemnatului se vor prezenta în biserică spre a-și arăta dexteritatea în tipic și cântări bisericeti.

Sighișoara, 4 Octomvrie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român din Sighișoara, în înțelegere cu consiliul parohial

Emilian Stoica
protopop

---

(69) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de diacon pe lângă parohia **Orăștie I**, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat;
2. Locuință în natură sau cota parte de chirie;
3. Diurna de secretar protopopesc;
4. Stolele legale dela serviciile ocazionale din parohie.

Obligațiuni:

1. Indeplinirea serviciilor diaconești în biserică;
2. Catehizarea școalei primare din parohia protopopească;
3. Ajutor la lucrările din cancelaria protopopească.

Cererile de concurs se vor înainta în termen la Consiliul arhiepiscopesc din Sibiu, însoțite de toate actele necesare.

Orăștie, la 23 Septemvrie 1943.

Pr. Iosif Vințan
adm. protopopesc

Nr. 418/1943 Prot. [66] 3—3

Concurs

Se publică concurs, cu termin de 30 de zile dela prima lui apariție în Telegraful Român, pentru întregirea postului de diacon al parohiei protopopești **Petroșani**.

Titularul acestui post va îndeplini și serviciile de: catehet al școalelor primare din parohia protopopească, al școalelor de ucenici societare din Petroșani, și secretar protopopesc.

Intre concurenții cu calificație și aptitudini egale vor fi preferați acei cari pot instrui cor bisericesc.

Venitele acestui post sânt:

1. Salarul dela Stat.
2. Diurna de secretar protopopesc.
3. Renumerația legală pentru orele de catehizare.
4. Locuința în natură sau chiria corespunzătoare.
5. Stola obișnuită pentru eventualele sevicii, cerute de credincioși, — eventual răscumpărare de stolă.
6. Ajutor de combustibil.

Cererile de candidare se vor înainta în termin oficiului protopopesc ort. rom. Jiu, Petroșani, dimpreună cu binecuvântarea de candidare dela I. P. S. nostru Arhiepiscop și Mitropolit, și cu actele necesare.

Concurenții se vor prezenta — cu prealabila învoire a oficiului protopopesc — în parohie pentru a sluji și a face cunoștință cu enoriașii.

Petroșani, 1 Septemvrie 1943.

Oficiul protopopesc ort. rom. Jiu în înțelegere cu Consiliul parohial.

Prot. Ion Duma
protoiereu

---

[70] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului I de cântăreț bisericesc al parohiei **Țânțari**, protopopiatul Brașovului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela Stat;
2. Folosința a 643 st. p. arător și 2 jug. 635 st. p. fânaț;
3. Taxa încasată dela credincioși în ajunul Crăciunului la umblarea cu icoana Nașterii, câte 10 lei de familie dela aproximativ 230 familii, și
4. Jumătate din stola uzitată în parohie.

Noului cântăreț i se cere să instruiască și să conducă corul bisericesc.

Concurenții își vor înainta cererile, însoțite de diploma de absolvire a școalei de cântăreți din Sibiu și celelalte acte legale, oficiului parohial Țânțari, și se vor prezenta la biserică spre a cânta la strană și a face cunoștință cu comunitatea credincioșilor.

Țânțari, la 4 Septemvrie 1943.

Preot **Ioan Turcu**,
Președ. cons. parohial

văzut:
Dr. N. Stinghie
Adm. Prot.

Nr. 175/1943 [71] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului I de cântăreț bisericesc la parohia ortodoxă română **Hunedoara**, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat, dacă va fi bugetat.
2. Venitele uzitate în parohie.
3. Folosința unui jug. de pământ arabil.

In caz că este dirijor de cor, va mai primi încă 2 jug. pământ arabil.

4. Salarul obișnuit dela epitropie, după buget.
5. Cântărețul va putea fi angajat în Uzinele de fier ale Statului din Hunedoara, de unde va primi salar după pregătirea și aptitudinile ce le are.

Concurenții își vor înainta cererile oficiului parohial Hunedoara, în termenul fixat, însoțite de diploma de cântăreț bisericesc dela școala de cântăreți „Dimitrie Cunțan" Sibiu, sau altă diplomă echivalentă cu aceasta dela altă școală de cântăreți din țară, — extrasul de naștere, de botez și certificat de moralitate dela oficiul parohial.

Concurenții se vor prezenta în parohie, pentru a cânta la strană și a face cunoștință cu credincioșii.

Hunedoara, 30 Septemvrie 1943.

protopop
Nicolae Suciu
paroh-președ.

Nicolae Todea,
secretar

Nr. 363—1943. [73] 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru intregirea parohiei noo inființate **Sântuhalm** de clasa I-a, cutermin de 30 de zile dela intâia publicare în Telegraful Român".

Beneficiile impreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat-urban III;
2. 1.600 st. patrați grădină drept chirie până la zidirea casei parohiale. Grădina va rămânea în folosul preotului și după zidirea casei parohiale;
3. 7 jugăre arător, sesiune parohială;
4. Stolele obișnuite în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc, în termenul indicat, însoțite de actele de studii și încuviințarea de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc.

Candidații se vor prezenta apoi în parohie, cu încuviințarea prealabilă a oficiului nostru, pentru a servi și a face cunoștință cu credincioșii.

Deva, la 30 Iulie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român în înțelegere cu Consiliul și adunarea parohială.

Teofil Chiffa
protopop

Nr. 310—1943. [72] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III. **Lunca**, din protopopiatul Zarand, se publică concurs cu termin de 30 zile peta prima apariție în Telegraful român.

Veniturile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Stóla uzitată în parrhie;
3. 1 jug. 1.087 st, p. loc arători 1.005 st p grădină, 2 jug 30 st. p pășune și 1 jug. 860 st. p. cimitir.

Cererile de coocurs, însoțite de oate actele necesare și de încuviințarea de candidarea dela I. P. S. Mitropolit se vor înainta în termin Oficiului protopopesc Zarand.

Concurenții se vor în biserică, spre a face cunoștință cu poporul.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu Consiliul parohial.

BRAD, la 11 Octomvrie 1943.

Ioan Indreiu
protopop

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 31 Octomvrie 1943 — Nr. 44

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de M...

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

I. P. Sfințitul Mitropolit NICOLAE al Ardealului în com. Porcești, jud. Sibiu

Comuna fruntașă *Porcești*, dela poalele Carpaților făgărășeni, se află la o depărtare de numai 25 klm. de orașul Sibiu.

In ea se păstrează, ca ctitorie voevodală, o biserică din piatră și cărămidă, zidită la anul 1653 de Matei Basarab, domnul Țării Românești.

In Dumineca dela 24 Octomvrie 1943, I. P. Sf. arhiepiscop și mitropolit *Nicolae* a servit în ea liturghie arhierească, înconjurat de un sobor de preoți și de o mulțime mare de credincioși.

Prilejul de a merge la Porcești, l-a dat inaugurarea în această comună a unei *maternități* (casă de nașteri) și a unui *cabinet dentar*, pe care le-a înființat aci nouconstituita cooperativă sanitară «Sănătatea Neamului» cu sediul în Sibiu.

Credincioșii din Porcești au dat cel mai mare număr de membri la cooperativa de mai sus, al cărui președinte activ, dl I. N. Ciolan, este și el originar din Porcești.

I. P. Sfințitul a sosit în comuna Porcești la ora 9 dimineața. Primirea i s'a făcut în fața școalei confesionale, de preoții bisericii și autoritățile comunale.

După bineventarea făcută de primarul comunei Rusalim Mujat, I. P. Sfințitul a împărtășit poporului binecuvântarea arhierească, după care înconjurat de preoți și de credincioși a intrat în biserică, care și acum mai păstrează pe zidurile ei picturile din veacul al XVII-lea și pe frontispiciul ei emblema Munteniei, cioplită din piatră, având în ea corbul cu crucea în plisc.

Biserica din Porcești, de astădată a fost neîncăpătoare pentru credincioșii din comună și cei din comunele vecine: Boița, Sebeșul de sus și Sebeșul de jos, cari au venit să se roage în ea și să asculte învățăturile mântuitoare de suflet, date de I. P. Sf. nostru ierarh *Nicolae* al Ardealului.

Răspunsurile la liturghia arhierească le-a dat în mod unison, Reuniunea cântăreților bisericești din Porcești și credincioșii din comună.

La sfârșitul sfintei liturghii, I. P. Sfințitul a tâlmăcit sfânta evanghelie a Duminecii într'o predică de aproape o oră.

Din evanghelia cu omul, din care Mântuitorul a scos pe diavolul, care a intrat apoi în turma de porci a Gadarenilor, care s'a înecat în mare, a dat învățături prețioase despre valoarea sufletului omenesc în raport cu bogățiile pământești, despre valoarea și importanța sufletului neamului românesc și despre sănătatea sufletească și trupească în raport cu cele două instituții sanitare ce s'au inaugurat în acea Duminică în comuna Porcești.

La sfârșitul predicii arhidiaconul Circov a cetit decretele chiriarhale, prin care octogenarul preot Toma Dragomir, care a servit 52 ani la altarul bisericii din Porcești și preotul Gavril Micu, expulsat din Ardealul de Nord, care păstorește azi în Porcești, au primit binecuvântare arhierească să poată purta brâu roșu pentru străduințele depuse în activitatea lor.

Cei doi preoți, adânc emoționați, au mulțumit I. P. Sfințitului pentru distincția acordată.

După sfânta liturghie, I. P. Sfințitul, înconjurat de preoți și de credincioși a ieșit în curtea bisericii și în fața școalei confesionale a săvârșit sfințirea apei, cu care a stropit pe credincioși și camerile din școala confesională în care este instalată *maternitatea* (casa de nașteri) cu paturi și cu instrumente medicale.

De aci I. P. Sf. Sa, însoțit de popor în sunetul clopotelor bisericii, s'a dus în procesiune până la *cabinetul dentar*, instalat lângă baia comunală și lângă Căminul cultural, pe care deasemenea l-a stropit cu apă sfințită și după care s'a reintors la reședința din Sibiu.

Ce mulțumire sufletească a avut poporul din Porcești și jur să aibă pe arhipăstorul în mijlocul lui! Ce simțiri profunde și plăcute să te poți ruga împreună cu Arhipăstorul Ardealului în biserica zidită de Domnul Țării Românești și ce coincidență să asculți în comuna Porcești învățăturile scoase din evanghelia cu Gadarenii și cântările cântate la sfânta liturghie de credincioșii porcești!

Toate acestea au impresionat foarte mult asistența numeroasă, în care am putut remarca pe dnii: I. N. Ciolan, președintele activ al Cooperativei «Sănătatea Neamului», Rădulescu-Dobrogea, inspector general administrativ, Ștefănescu, directorul general al intreprinderilor «Românofir», N. Regman, profesor, S. Țeposu și Apolzan, inspectori generali școlari, Puia și Bradu, inspectori școlari, P. Bratu, primpretor, Colonel Darie Rădulescu, Colonel Stinghe, inspector P. P. E., Lt.-Col. Basarabă, comandantul Legiunii de jandarmi Sibiu, N. Popa, pretor, Dr. Baba și Dr. Coșla, asistenți universitari, Isacu, publicist, etc. etc.

Este o datorie morală și națională să ajutăm familiile desrobitorilor.

Tăcere, unire și muncă: prin aceasta vom învinge.

Conștiința religioasă și bunurile materiale

Problema aceasta a fost discutată cu ocazia votării Legii cultelor în 1928, când I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* a reliefat magistral dependența în care trebue să stea bunurile materiale de conștiința religioasă. In ultimul timp, apărând decretul-lege conform căruia bunurile unei parohii urmează majoritatea credincioșilor parohiei în cazul când aceasta trece la alt cult, discuția s'a aprins din nou.

Intr'un ziar al unei confesiuni, care se teme de urmările acestui decret-lege, aflăm următoarele judecăți cludate și întortochiate prin care se combate principiul dependenții bunurilor materiale de conștiința religioasă:

1. După concepția aceasta care stă și la baze recentului decret-lege, „materia e considerată necesară pentruca spiritul să se poată desăvârși". Dar aceasta e o greșală, căci „spiritul se desăvârșește prin forțe de aceeaș natură cu el", nu prin ceva inferior. „Conștiința religioasă are asupra bunurilor materiale o stăpânire ce nu permite ingredienta inferiorului, în strălucirea superiorului. Aceasta trebue să aibe *în sine* toate resursele de activitate progresistă, fără să fie legat de condițiunea relației sale cu inferiorul. Ce-i folosește sfântului palat regesc sau moșiile întinse pentruca să urce pe calea desăvârșirii?"

2. „Că Biserica are averi și pe acestea le pretinde ca un mijloc de susținere a ei, e adevărat. Dar Biserica nu este numai o comuniune de conștiințe. Ea este o societate de oameni ce vreau desăvârșirea spirituală în ordinea supranaturală, după învățătura Domnului Iisus Hristos. Acolo unde sunt oameni cu trup, nu numai suflete, acolo unde e o societate ce ca atare trebue să trălască și să se manifesteze, acolo da, e nevoie de un lăcaș unde mulțimea trupurilor să se adune, e nevoie de pâne pentru păstorul ce conduce turma etc., e nevoie de elemente materiale pentru manifestările vieții spirituale de comunitate. Elementul uman și material din Biserică pretinde sprijin material. Desăvârșirea însă nu. Iată de ce Biserica ca orice ființă morală, are dreptul de proprietate asupra bunurilor materiale. Nu conștiințele fluctuante sau stabile, ci Biserica entitate morală și juridică, se folosește de materie ca instrument ce numai indirect, sprijinind trupul, ajută la desăvârșirea sufletului".

Am expus aceste două idei în citație cât mai complectă pentru a arăta cât de mult ultima o răstoarnă pe prima făcând aproape de prisos vreun cuvânt din partea noastră.

Dacă articolul la care ne referim s'ar fi încheiat cu prima idee, am fi răspuns:

Nu e vorba de o conștiință religioasă izolată, ci de mai multe cari formează o comunitate de închinare, de manifestare a credinței ei. Aceasta a fost o presupunere de sine înțeleasă pentru cei ce cereau ca bunurile să treacă cu *majoritatea* credincioșilor. S'ar putea atribui mai degrabă celor ce pretind ca ele să rămână la cultul părăsit, chiar dacă n'a mai rămas decât unul sau doi credincioși acolo, că pun mai presus conștiința religioasă singulară decât comunitatea de conștiințe.

Ori comunității de conștiințe religioase îi recunoaște și ziarul amintit o trebuință de bunuri materiale, cum se vede din rândurile prin cari expune ideea a doua. Desigur omul religios dacă ar fi luat izolat, n'ar avea poate numai decât o trebuință de bunuri materiale. Dar om credincios izolat aproape că nu există. Iar dacă oamenii credincioși trăiesc în comunitate, ei au lipsă de un locaș în care să-și manifeste în comun credința lor, săvârșind cultul divin, au trebuință de un păstor sufletesc al lor ce trebue să trăiască, de mijloace prin cari să întrețină locașul și celelalte obiecte prin cari exprimă simbolic credința lor etc.

E o confuzie prea gravă ca să nu fie intenționată aceea cuprinsă în afirmarea că un sfânt nu are lipsă de palate pentru desăvârșirea lui sufletească. Desigur că nu are lipsă de palate, dar are lipsă de un altar. De ce această confuzie între bunuri particulare și bunuri ale comunității religioase, destinate cultului? Cei mai săraci oameni ai Bisericii, călugării, cari au renunțat la orice bun personal, au lipsă totuși de mânăstire și de mijloace pentru întreținerea ei, ca bunuri ale comunității închinătoare, pe cari li le procură cu mână largă ctitorii și binefăcătorii.

Preopineotul nostru pentru a accentua că conștiința religioasă nu are lipsă de bunuri, arată că sfinții s'au lăpădat de toate „intrând în mânăstire", făcându-se că nu observă că mânăstirea însăși ca ediciu este un bun material.

Dealtfel e lipsită de nuanță afirmarea globală că „desăvârșirea sufletească" nu are lipsă de bunuri materiale (pe care în alte părți ale articolului autorul iarăși o retrage).

Dar atunci Biserica de ce are lipsă de acele bunuri? Nu servește ea în ultimă analiză, tot desăvârșirii sufletești a credincioșilor? Ar avea ea altă rațiune de-a fi? Și atunci nu e just să se spună că Biserica folosește acele bunuri tot pentru desăvârșirea sufletească a credincioșilor și că prin urmare acesta e scopul ultim al bunurilor materiale și nu este o incompatibilitate între ele și desăvârșirea sufletească?

E o concepție simplistă, aceea care afirmă că sufletul cuiva se poate desăvârși fără să se adune împreună cu alții la acte de manifestare a credinții sale prin folosirea unor mijloace materiale. Sufletul nu e o monadă cu viață absorbită exclusiv în sine, ci trebue să se manifeste și manifestându-se să influințeze și alte suflete în creșterea lor duhovnicească.

In a doua parte a articolului de care ne ocupăm toate aceste lucruri se pare că se recunosc, rectificându-se strâmta judecată din partea primă. Numai cât autorul articolului ar vrea printr'o falsă separație între comunitatea conștiințelor religioase și Biserică, să priveze nu numai conștiința individuală — ceeace-i just, — ci chiar și comunitatea conștiințelor religioase de dreptul asupra unui patrimoniu material, recunoscându-l unei Biserici, concepută chiar ca un cadru lipsit de comunitate vie a credincioșilor.

Despre comunitatea credincioșilor autorul nu mai îndrăznește să spună că n'are

lipsă de un patrimoniu material, cum spune de îndivíd. Biserica numai pentrucă este, într'unul din elementele ei esenţiale, comunitate, are lipsă de bunurile materiale. O Biserică separată de comunitate nu mai are ce face cu ele. O Biserică rămasă simplu cadru instituţional, nominal, e nedrept să mai ţină în stăpânirea ei bunuri cari sunt menite pentru „desăvârşirea sufletului", cum însuşi autorul amintitului articol recunoaşte.

Biserica în stare normală, în funcţiune actuală, este o Biserică-comunitate, iar comunitatea, chiar dacă nu convine doctrinei dogmatice a unor confesiuni, cel puţin după legile Statului, cari recunosc şi culte fără o Biserică dogmatică, este ea însaşi parte constitutivă a „Bisericii", constitue ea însaşi „Biserica" locală.

Nu există Biserică fără comunitate şi comunitate creştină fără să fie ea însaşi în felul ei o instituţie care, prin necesităţile ei şi după legile Statului, are dreptul la un patrimoniu material cultic.

Dar să punem chestiunea mai concret. Majoritatea unei comunităţi din România părăsind un cult, nu rămâne ca un conglomerat religios de sine stătător, ci trece la alt cult. Dacă pleacă dela o Biserică nu e mai puţin adevărat că trece la altă Biserică. Despre aceste treceri vorbeşte legea recentă. Deci patrimoniul urmându i comunităţii care trece, nu rămâne acesteia ca unui meteor care ar pluti izolat în spaţiul universului, ci unei comunităţi care se mişcă tot într'o Biserică.

Dacă bunurile materiale sunt necesare comunităţii religioase, nu individului, nici unui cadru juridic gol, şi tocmai cu acest scop le posedă Biserica, legea recentă stabilind ca ele să urmeze majorităţii unei comunităţi şi nu să rămână minorităţii infime, dă cea mai adecvată şi mai echitabilă expresie juridică, acestei porunci aşezată în firea lucrurilor. D.

Svonurile fără temei

Lipsurile ce înduram sunt mici şi nu se pot compara cu acelea pe care le îndură alte neamuri. Desigur înclinarea, unora sau multora, de a da crezare svonurilor vine din faptul că şi-au perdut puterea de răbdare în nelipsitele suferinţe pe care le aduce totdeauna vremea de război. Noi am vrea războiul fără nici o suferinţă. Asta nu se poate. Orce război este însoţit de suferinţe mai mici sau mai mari. Trebuie să recunoaştem însă că suferinţele noastre sunt mult mai mici decât ale altora neamuri angajate în război. Când ostaşii noştri de pe front pătimesc atâtea şi totuşi luptă cu credinţă în victorie, dece oare, noi cei de acasă, să ne lăsăm biruiţi de micele suferinţele care sunt nimic faţă de ale ostaşilor da pe front ? Şi chiar dacă suferinţele ar fi mari, tăria noastră în vremé de suferinţă se verifică. Aşa dar : să fim răbdători în vremé de grele încercări.

Prin faptul că suntem creştini ca religie şi români ca neam, noi suntem nu numai ostaşi ai ţării, ci şi ostaşi ai lui Hristos.

Ca ostaşi ai ţării luptăm cu arme materiale şi sufleteşti, iar ca ostaşi ai lui Hristos luptăm cu armele spirituale ale credinţei creştine. Şi acelea sunt arătate în Cartea Sfântă, la capitolul VI din epistolia către Efeseni, unde sunt înşirate toate armele spirituale de luptă împotriva puterilor întunerecului şi ale duhurilor necurate. Numesc numai câteva: adevărul, neprihănirea, credinţa.

Pe aceste avându-le ca puteri ale sufletului, toată puterea cea vrăşmaşe va fi spulberată. Creştinii adevăraţi au aceste puteri. Şi Românii s'au dovedit pe câmpul de luptă că sunt adevăraţi creştini, gata să moară pentru Ţară şi Neam. De aici şi propaganda înteţită a duşmanilor noştri prin tot felul de svonuri.

Noi luptăm pentrucă e dreaptă cauza pentru care luptăm. Şi în lupta noastră dreaptă avem nevăzuta dar simţita puterea a lui Dumnezeu, pentru cauza Căruia luptăm. De aceea vom şi birui. — *Pr.* M. S. D.

Problema demonizării [1]

...Şi au găsit pe omul din care ieşiseră dracii, şezând la picioarele lui Iisus, îmbrăcat şi *în toate mintile*...

Luca 8, 35

Fraţi creştini,

Ciudată, cutremurătoare, stranie întâmplare! Închipuiţi-vă un om îndrăcit „stăpânit de mai mulţi draci": o figură fioroasă, chinuită, expulsată ca o fiară din rândurile oamenilor. Îmbrăcat, îşi rupe hainele de pe dânsul; adus în casă, fuge şi se ascunde în morminte; legat în lanţuri, frânge lanţurile şi se rătăceşte prin locuri pustii. E o realitate omul acesta sau e născocirea vreunei imaginaţii bolnave, halucinante? Demonizarea, îndrăcisea omului este ea un un fapt real, un adevăr sau e numai o iluzie, mai rău: o superstiţie demult depăşită de ştiinţă? Iată întrebarea nu de mică importanţă pentru viaţa fiecărui om, pentru destinul omenirii şi al istoriei în general, în faţa căreia ne pune Sf. Evanghelie de azi: este demonizarea o posibilitate, o realitate sau nu?

Fraţi creştini,

În ceea ce priveşte faptul în sine — tinurile de îndrăciţi pe cari Sf. Evanghelie ni le pun în faţă — ştiinţa medicală recunoaşte şi azi taina, misterul în care este învăluit isvorul, originea lor: încă nu se cunoaşte, şi cine ştie de se va cunoaşte vreodată, cauza naturală a acestor boale de totală desfigurare a omului. Aşadar ştiinţa n'ar avea nimic de obiectat împotriva unei eventuale cauze demonice, a îndrăcirii ca posibilitate.

Dar a pune problema pe planul pur ştiinţific — al ştiinţei empirice de astăzi — este principial fals: soluţia nu poate fi decât sau recunoaşterea misterului ce nu poate fi deslegat sau negarea lui îndărătnică, nu în baza faptelor, ci în baza unei preconcepţii teoretice mai dogmatice, mai inflexibile decât orice dogmatism religios. A pune problema demonizării şi a-i căuta cauzele prin mijloace simţual-experimentale, e tot una cu a pune problema sufletului şi a-l căuta, prin disecţie, în cine ştie ce celulă a creerului! Problema e pusă fals, metodele sunt insuficiente şi răspunsul ridicol; nu există suflet, pentrucă nu apare sub microscop; nu există demonizare, pentrucă nu este o evidenţă a simţurilor.

Demonizarea nu e un fapt de natură fiziologică, trupească, chiar dacă se revarsă şi în acest domeniu; ea e un fapt de natură spirituală. Diavolul nu e o fiinţă ce s'ar putea încadra în regnul zoologic, ca microbul spre ex., ci este o fiinţă spirituală. Realitatea şi prezenţa lui nu poate fi o evidenţă nici pentru microscop, nici pentru simţuri, nici pentru bisturiu. Dacă microbii, agenţi ai diferitelor boale, au fost descoperiţi în generaţii de trudă, de luptă şi de cercetări neobosite şi încă microbii câtor boale refuză să se lase descoperiţi, în câmpul de lumină al microscopului, ce vom zice despre demonizare a cărei cauză nu e un microb, ci o fiinţă spirituală! Lumea spiritelor nu este evidenţa nici unui experiment, a unei vederi neîndoielnice. E evidenţa experienţii spirituale, pe care oamenii empirismului obişnuit n'o au, dar care există în toţi cei ce trăesc în dimensiunile spiritului. Duhul vede ceea ce trupul şi microscopul nu poate vedea; omul duhovnicesc experiază ceeace cel trupesc nu poate experia. Şi mărturia Duhului este deopotrivă de adevărată ca orice alt adevăr ştiinţific. Căci dacă există un postulat de care ştiinţa ţine seama, e şi acesta: metoda de cercetare trebue să fie conformă cu obiectul cercetat. Nimeni nu va măsura emoţia cu kilogramul, nici nu o va reconstitui numai din elemente fiziologice: ca să o înţelegi, trebuie să te plasezi în domeniul ei, s'o trăeşti. Tot aşa ca să cunoşti realitatea demonizării trebue să vezi dincolo de trup, în lumea duhurilor. „Adevăr, adevăr zic ţie — spune Domnul — noi vorbim *ce ştim* şi mărturisim *ce am văzut*" (Ioan 3, 11). E o ştiinţă şi o vedere a lumii spirituale care se descopere numai celor „curaţi cu inima" şi care deşi depăşeşte metoda ştiinţei empiric-experimentale (pentrucă aşa o cere obiectul ei), nu e mai puţin reală, mai puţin adevărată decât orice alt experiment ştiinţific.

Fraţi creştini,

Din aceste consideraţii generale, înţelegeţi că mărturia Sf. Scripturi despre îndrăciţi nu e o halucinaţie nici o superstiţie: e un fapt real. Cauza acestor anomalii e de natură spirituală. Dacă însă acţiunea diavolului s'ar mărgini la aceste cazuri extreme de chinuire trupească şi sufletească, l-am putea circumscrie — ca pe un microb — în anumite spitale sau aşezăminte. Ea însă e mult mai extinsă, mai subtilă, mai invizibilă. Diavolul, ca fiinţă spirituală, influenţează direct asupra spiritului uman. Cum? Care sunt simptomele, după care se recunoaşte influenţa lui? — Un simptom neîndoielnic este orgoliul eului ce se ridică împotriva lui Dumnezeu şi se constitue pe sine însuşi Dumnezeu. Acesta e păcatul specific luciferic, păcatul specific satanic. Prin el găsueşte demonia în toate domeniile vieţii umane: în ştiinţă şi filosofie, în religie şi morală, în economie şi politică. El se ridică împotriva Adevărului divin ca să instaureze în locul lui caricatura hidoasă a „adevărului" egocentric; el ucide pe omul lui Dumnezeu ca să preamărească pervertirea maximă a genului uman; el dărâmă zările împărăţiei lui Hristos, ca să zidească babilonia chinuitoare a unui „paradis" al urii. Sub forma intelectului luciferic, sub chipul beţivului, desfrânatului, mânăosului, ca şi al oricărui pătimaş, nu se ascunde rânjetul satanic al desfigurării, al caricaturizării făpturii lui Dumnezeu? Căci diavolul nu e o forţă creatoare, ci *forţa de pervertire, de desfigurare a făpturii* lui Dumnezeu? Simptomul demonizării este orgoliul, este neascultarea de Dumnezeu, ura împotriva

[1] Predică în Catedrala din Sibiu, la 24 Oct. 1943.

FOIŞOARA

Contribuţii la restaurarea Mitropoliei Transilvane

de
I. MATEIU
Prorectorul Academiei Comerciale din Cluj-Braşov

III

Dar nici în *Viena* nu mai găsea *Şaguna* atmosfera necesară unor rezolvări neîntârziate, fiindcă regimul era angajat complect cu noua ordine politică ce urma să se fixeze în pactul dualismului. Chestiunea Mitropoliei transilvane li se părea acum miniştrilor şi consilierilor nervoşi prea mică, spre a-i da atenţiunea specială şi imediată, ce-o reclama cu energie sporită îngrijoratul conducător dela Sibiu. În acest timp la Budapesta guvernul maghiar pregătea un proiect de lege relativ la *autonomia bisericilor*, pe care Rannicher, autorul lui, îl comunica lui *Şaguna* spre a lua cunoştinţă de el.[1] Şi aceasta îl va fi îndemnat să accelereze intervenţiile sale la Viena. Când însă văzu, că birocraţia aulică, stăpânită de alte preocupări şi de sentimentele ei ultramontane, nu se mişcă, el recurge ca în atâtea împrejurări, direct la *Împărat*. De astădată intervenţiile făcute începură a-şi produce efectele. Ne-o dovedeşte un *act inedit*, rămas până acum necunoscut istoriografiei noastre. El poartă data de 3 Februarie 1867, şi este un autograf al Împăratului adresat cancelarului aulic *Majláth*.[2]

[1] Cf. Scrisoarea lui Şaguna către Rannicher din 21 Octomvrie 1866, păstrată în corespondenţa familiară a celui din urmă.

[2] Actul se găseşte în colecţia de documente a răposatului I. Puşcariu, şi mi-a fost pus la dispoziţie de dl prof. Sextil Puşcariu. Iată textul lui:

Zl. 121. Pres. „Liebe Hofkanzler von Majlath!
Über die im Wege des Leiters Meiner siebenbürgischen Hofkanzlei Mir vorgelegte Bitte des Erzbischofes un Metropoliten der griechisch-orientalischen Romänen in Ungarn und Siebenbürgen, Andreas Freiherr von Schaguna, um Einberufung einer grechisch-orientalisch-romänischen Metropolitan-Versammlung unter Zuziehung des Laienstandes zum Behufe der Revision des von der am 22. März 1864 abgehaltenen Diöcesan-Synode des siebenbürghich-griechisch-orientalichen Bisthumes Meiner Sanktion unterbreiteten Regulaments über die Organisation der Kirchen-, Schul-und Fondsangelegenheiten der griechisch-orientalischen Diöceze in Siebenbürgen, und zum Behufe der Berathung des von genannten Erzbischofe *entworfenen, aber nicht vorgelegten*, allenfalls abzuverlangenden *Statutes*, zur Constituirung der griechisch-orientalisch-romänischen Metropolie, finde Ich anzuordnen, dass Mir auf Grund vorangegangener commisioneller Vereinbarung der ungarischen und siebenbürgischen Hofkanzlei, dann Meines Kriegsministeriums, und wenn nöthig erachtet, nach Einvernehmung von Fachmännern, ein eingehendes gemeinschaftliches Gutachten darüber erstattet werde, ob, in welcher Art und Weise, und mit Hinblick auf das Majestätsrecht und das in den Landesgesetzen gegründete Oberaufsichtrecht Meiner Krone, auf die canonischen Satzungen der griechisch-orientalischen Kirche und din eigenthümlichen, berücksichtigungswürdigen Verhältnisse der grechisch-orientalischen Romanen — mit welchen Beschränkungen das erwähnte Diöcezan-Regulament und Metropolitan-Statut der Berathung einer griechisch-orientalisch-romänischen Metropolitan-Synode zu unterziehen, und in welcher Zusammensetzung, und unter welchen Modalitäten eine solche Synode einzuberufen wäre, Eventuell für den Fall der Einberufung einer solchen Synode sind die Anträge auch dahin zu stellen, welche Instruktionen dem zu einer solchen Synode zu ernennenden landesfürstlichen Commisär mit Rücksicht auf die der Synodal-Verhandlung unterzogenen Berathungsgegenstände mitzugeben seinen.

Sie haben sich zu obigem Behufe mit Meinem Kriegsminister und Meinem Leiter der siebenbürgischen Hofkanzlei ins Eivernehmen zu setzen, und sind Mir die vereinbarten Gutachten, nachdem Erzbischof und Metropolit Schaguna sich die Einberufung der Synode auf den 1/13. Mai l. f. erbittet, mit thunlichster Beschleunigung vorzulegen.
Wien, am 3. Februar 1867 Franz Joseph m. p.".

Din cuprinsul acestui nou act împărătesc descoperim, că *Şaguna* cerea aprobarea cuvenită pentru convocarea unui *congres mitropolitan*, la care să participe şi *laicii*, cu scop îndoit: de o parte să *revizuiască* Regulamentul votat de Sinodul diecezan din 1864 — şi care fusese înaintat spre sancţionare, de alta să desbată *Proiectul* relativ la organizarea *Mitropoliei* ortodoxe române. Monarhul constată, că Proiectul nu i-a fost prezintat, şi de aceea dispune să fie cerut dela Şaguna. Pentru a putea hotărî în cunoştinţă de cauză, *Împăratul* ordonă să i se facă un *referat temeinic*, întocmit de comun acord din partea cancelariilor maghiare şi transilvane, a ministerului de război şi, dacă va fi nevoie, şi cu avizul specialiştilor. Referatul va trebui să arate:

a) în ce fel să fie alcătuite numitul Regulament diecezan şi Statutul mitropolitan, cari au să ţină seama de drepturile majestatice ca şi de dreptul de supremă inspecţiune al Coroanei, apoi de prevederile canonice ale Bisericii orientale şi în fine de raporturile caracteristice, vrednice de respectat ale Românilor ortodocşi;

b) cu ce restricţiuni pot fi supuse cele două elaborate desbaterii unui sinod mitropolitan român;

c) în ce compoziţie şi sub ce fel de modalităţi ar fi să se convoace un asemenea sinod mitropolitan.

De asemenea urmează să se facă propuneri şi cu privire la *instrucţiunile* ce au să fie date *comisarului guvernial* în legătură cu obiectele ce pot fi discutate în sinodul mitropolitan. Pentru aceasta cancelarul aulic trebue să ia înţelegere atât cu ministrul de război, cât şi cu şeful cancelariei transilvane.

Din textul acestui autograf imperial e uşor de imaginat ce dificultăţi numeroase şi grave se puneau — evident de către miniştrii catolici, potrivnici ortodoxiei române — în calea dorinţelor legitime formulate de *Şaguna*. Când acesta va fi luat cunoştinţă de ele, desigur că s'a tulburat până în adâncul sufletului, căci fiecare constituia o lovitură grea în drepturile şi libertatea Bisericii sale. În deosebi îl va fi indignat ideea trimiterii unui comisar îm-

lui Hristos şi idolatrizarea propriului eu, propriilor pofte, propriilor patimi. Rezultatul ei este desfigurarea fiinţei spirituale, morale, şi chiar fizice a omului; într'un fel expresia paralelă a demonizaţilor biblici, cari reprezintă extrema manifestare a demonizării şi în domeniul biologic.

Fraţi creştini,

Dacă acesta este adevărul, datoria oricărui creştin este: de a rămânea totdeauna la picioarele lui Iisus, căci singura armă împotriva demonizării este Hristos — şi să îndrumeze pe cei răniţi de patimi spre dragostea lui Hristos — căci ea este unica forţă de însănătoşire spirituală a omenirii. Numai la picioarele lui Iisus, asemenea omului din Evanghelie, omenirea poate fi „în toate minţile". In afara Lui, împotriva Lui este: haos, beznă şi nebunie. De care fie ca darul şi puterea lui Hristos, ca şi tăria credinţii, să ferească neamul acesta din veac şi până în veac. Amin.

Diacon **Nicolae Mladin**

Doi premergători ai lui Horia în delegaţie la împăratul din Viena. — *Dl prof. Ion Lupaş a făcut Vineri 22 Oct. oarele 18 în cadrul secţiunii istorice a «Astrei» o comunicare despre ţăranul Oprea Miclăuş din Sălişte şi preotul Măcinic din Sibel, care s'au prezentat la mijlocul veacului 18 în audienţă la împăratul din Viena cerând libertate de manifestarea credinţii strămoşeşti în Ardeal. Eminentul isioric a dat citate lungi din interogatorul luat celor doi deputaţi de către autoritatea care i-a aruncat în temniţa din Kufstein pentru toată viaţa.*

In paralelă cu ei dl Ioan Lupaş a descris şi soartea episcopului Inocenţie Clain pe care l-a caracterizat pe baza documentelor istorice nu atât ca pe un luptător pentru drepturile neamului, ci pentru ale confesiunii sale.

O asistenţă selectă a urmărit cu vie atenţiune comunicarea care a dat loc la discuţie în cadrul căreia au luat cuvântul Păr. D. Stăniloae, dl prof. Ion Moga, Păr. Ilie Dăian, dl prof. Silviu Dragomir şi Păr. Filipovici.

Luptătorul. O gazetă a conştiinţei româneşti din Basarabia comunică în nrul său din 24-31 Oct. că un luptător bănăţean scrie unui unchi al său din Chişinău: *„Ştiţi că sunt de doi ani şi jumătate pe front. N'am avut nici o zi concediu. L-am refuzat. N'am trebuinţă de odihnă. Nu vreau să-mi bolnăvesc sufletul în cele câteva zile de repaos. Nu mă voi întoarce acasă, decât învingător, la sfârşitul războiului".* Acest bărbat tânăr, de 32 de ani, are acasă soţie, copil, părinţi; — dar mai pe sus de toate pune triumful patriei sale.

Sfinţirea bisericii ortodoxe române din Fundata—Bran

In 26 Octomvrie a. c. I. P. S. Sa Mitropolitul **Nicolae** *al Ardealului a coborât în parohia Fundata, protop. Branului, ca să sfinţească noul lăcaş de închinare, ridicat din temelie pe cheltuiala dlui* **Moise I. Găvănescu** *din Ploeşti, fiul susnumitei parohii.*

Plecând din tinereţe din creerul munţilor şi ajungând, prin stăruitoare muncă de câteva decenii, la bună situaţie materială, dl Găvănescu s'a gândit să ridice acest lăcaş în satul unde a văzut lumina zilei şi unde se odihnesc părinţii şi strămoşii săi, drept mulţumire Celui Atotputernic pentru binefacerile primite.

Insoţit de păr. I. Grovu şi de diaconul Circov, I. P. S. Sa a fost întâmpinat în comuna Bran de prefectul judeţului Braşov, Col. Manole Enescu, de primarul comunei şi de mulţimea de credincioşi, cari i-au urat bun sosit.

Mulţumind pentru frumoasa primire I. P. S. Sa, dimpreună cu dl prefect a plecat spre comuna Fundata.

In biserica cea nouă I. P. S. Sa, înconjurat de un sobor de preoţi şi de protopopul Branului V. Stoicanea, a început actul sfinţirei, la care a luat parte şi ctitorul bisericii cu soţia sa. Răspunsurile le a dat corul studenţilor noştri teologi sub conducerea păr. prof. Şoima.

După târnosire s'a slujit sf. Liturghie la care s'a făcut hirotonirea întru diacon a unui candidat de preoţie.

La sfârşitul liturghiei I. P. Sf. Sa a tălmăcit textul Evangheliei (Ioan 15, 9): «Rămâneţi întru dragostea mea», dând poveţe şi îndemnuri pline de înţelepciune şi de iubire pentru poporul ascultător.

Inaltul chiriarh a spus: Să ne purtăm şi unul către altul dragostea pe care Hristos ne-a arătat-o. Să iubim pe semenii noştri, să fim îngăduitori şi răbdători unul către altul. Să întărim pe cel slab, să ridicăm pe cel căzut, să mângâiem pe cel întristat, să ajutăm, pe cel lipsit şi pe cel ce are daruri mai mari ca noi, să nu l urâm, să alungăm ura şi desbinarea din inimi. Faţă de toată răutatea şi duşmănia lumii, **să rămânem în dragostea lui Hristos.**

I. P. S. Sa a scos la iveală fapta creştinească şi românească a dlui Moise Găvănescu, a soţiei Ecaterina, şi li-a înmânat «gramata» arhierească, prin care îi declară ctitori ai Bisericii ortodoxe române din parohia Fundata, obligând ca toţi ceice vor sluji la acest sf. altar, să-i pomenească la sfintele slujbe.

In cuvinte mişcătoare noul ctitor a mulţumit I. P. S. Sale, care a predat destinaţiei acest sfânt locaş.

După cuvântul ctitorului a vorbit prefectul judeţului şi Părintele Alexandru din Ploieşti, cari au exprimat mulţămiri pentru fapta pilduitoare a ctitorilor, dorindu-le multă sănătate şi fericire. — **Cor.**

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* a sfinţit, Marţi 26 Oct. a. c. biserica din Fundata-Branului, iar de acolo a plecat la Bucureşti în interesul unor chestiuni de ordin bisericesc, întorcându se Joi seara, 28 Oct., la reşedinţa din Sibiu.

In amintirea unei vrednice soţii. Dl general Artur Văitoianu, fost preşed. al consiliului de miniştri, a donat primăriei oraşului Carmen Silva un teren în întindere de 1800 m. p. din acea localitate, unde primăria va amenaja un parc comunal care va purta numele „Olga", eternizând astfel numele defunctei Olga general A. Văitoianu.

† **Dumitru N. Răcuciu.** In Săliştea Sibiului a încetat din viaţă, în vârstă de 61 de ani fruntaşul gospodar şi comerciant Dumitru N. Răcuciu, fost mulţi ani dea-rândul primar comunal şi reprezentând cu multă cinste şi omenie Săliştea cu ocazia deselor vizite de români şi de străini. Mare mulţime de popor şi cărturari a ţinut să asiste la înmormântarea acestei figuri reprezentative a satului românesc.

Indemnuri pentru lumea şcolărească. Ministerul culturii naţionale a hotărât a se da la Radio în fiecare săptămână un program de o oră pentru ţinerimea liceelor drept întregire a operei educative a familei şi şcoalei. Inaugurarea acestor prelegeri s'a făcut Mercurea trecută, când însuş Mareşalul-Conducător, dl Ioan Antonescu, şi-a rostit cuvântarea la Radio cu îndemnuri părinteşti, referitoare la învăţătură şi la bunele purtări zicând între alte înţelepte sfătuiri: Indrăgiţi cartea, şi nu uitaţi că şi dincolo de zidurile şcoalei, ea este un nefălocuit prieten care vă asigură completarea pregătirii voastre intelectuale; nu uitaţi învăţăturile creştineşti şi îndatoririle faţă de Dumnezeu şi de biserică strămoşească; fiţi iertători faţă de greşelile altora şi încercaţi să-i îndreptaţi, dacă puteţi; controlaţi-vă vorba şi fapta; nu fiţi egoişti; fiţi buni români nu ascultaţi îndmnurile rele.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

STIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Duminecă în 31 Octomvrie 1943, servesc: prot. Mihail Neagu, cons. Dr Spiridon Cândea şi Gheorghe Secaş; diaconii: Ioan Circov şi Simion Macarie. *Predică: prot. Mihail Neagu.* După masă la ora 4, predică la Oastea Domnului *preotul Dr. Corneliu Sârbu* dela parohia Sibiu-Treistejari.

Nr 248/1943 (74) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de diacon la biserica nouă centrală cu hramul Sf. Treime din **Sighişoara,** se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile de'a prima lui apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela stat;
2. Remuneraţia legală de catihet la şcoala de ucenici;
3. Stola obişnuită pentru servicii'e reclamate de credincioşi;
4. 3 jug pământ în Bendorf din sesiunea bisericii şi 2 jug în unghiul Poşti din sesiunea preoţească;
5. Un ajutor de chirie (anual de 24000 Lei acum), ce se va stabili după posibilităţile bugetului în fiecare an.

Diaconul va sluji cu preotul la sfintele slujbe din biserică, va propune Religia în toate clasele celor 2 şcoli primare centrale, va catehiza la şcoală de ucenici şi va îndeplini lucrările de birou în cancelaria protopopească.

Concurenţii îndreptăţiţi la acest post îşi vor înainta petiţiile prevăzute cu documentele prevăzute în regulamentul parohial şi însoţite de încuviinţare de candidarea dată înalt Prea Sfinţitul Mitropolit, oficiului protopopesc ortodox român din Sighişoara în termin şi cu învoire subsemnatului se vor prezenta şi în parohie.

Sighişoara 4 Octomvrie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român din Sighişoara în înţelegere cu consiliul parohial.

Emilian Stoica
protopop

Nr. 175/1943 [71] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului I de cântăreţ bisericesc la parohia ortodoxă română **Hunedoara,** se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat, dacă va fi bugetat.
2. Venitele uzitate în parohie.
3. Folosinţa unui j·g. de pământ arabil.

---

părătesc la sinodul mitropolitan, câtă vreme el ţinuse trei sinoade eparhiale fără această asistenţă indezirabilă. Ştim cu câtă energie combătuse el impunerea unui asemenea comisar la şedinţele consistorului, în întrevederea ce o avuse la 1857 cu ministrul de culte *Leo Thun*, implacabilul adversar al Bisericii noastre.[1]

Faptul că se cereau avize concordante dela atâţia factori ministeriali şi specialişti, că se vorbea de atâtea condiţii şi restricţiuni, demonstrează nu numai îmbâcseala anticvată a birocraţiei austriace, care complica cu formalismul ei până la absurd rezolvirea chestiunilor mari, dar dă la iveală şi tendinţa ei ascunsă de a rostogoli cât mai mulţi bolovani în drumul aşa de spinos al mitropolitului din Transilvania. Se pare, că Monarhul cunoştea bine — de sigur şi din reclamaţiunile lui *Şaguna* — aceste porniri ale subalternilor săi, şi de aceea are grijă să insereze al sfârşitul autografului ordinul de a i se prezenta referatul cerut *cu cea mai mare* grabă (mit thunlichster Beschleunigung). Dar acest ordin mai este motivat, în mod precis, şi cu un alt argument de o particulară semnificaţie, anume că *Şaguna* a cerut încuviinţarea convocării sinodului mitropolitan pe ziua de 1 Mai a aceluiaş an. Deci nu mai erau decât 3 luni, timp foarte scurt pentru greoaia administraţie aulică, de a răspunde unei însărcinări atât de complicate.

Acest amănunt *„al grabei"* este deosebit de preţios pentru noi, fiindcă ne lasă să cunoaştem încă odată stima excepţională a Împăratului faţă de *Şaguna*, a cărui dorinţă de a întruni congresul mitropolitan pe ziua fixată de el ţinea s'o îndeplinească numai decât, cu aierul parcă de a se supune unei porunci prieteneşti.

Şi totuşi, în ciuda acestei noui confirmări a prestigiului imens, de care se bucura *Şaguna* la Curte, hotărîrea mult aşteptată avea să întârzie încă multă vreme. Cauzele trebue căutate nu numai în birourile vieneze, ci şi în alte împrejurări fatale, de natură politică şi de caracter personal. De o parte la *Budapesta* era întrunită aşa numita *dietă de încoronare*, care după războiul din 1866, pierdut de Austria faţă de Prusia, ridicase enorm pretenţiile Ungariei la independenţa maghiară şi la dominarea completă a naţionalităţilor. *Viena* înfrântă se văzu silită să cedeze, acceptând dualismul, cu toate clauzele lui favorabile Maghiarilor, iar Impăratul se supuse şi încoronării ca rege al Ungariei în ziua de 10 Iunie 1867. Indată după îndeplinirea acestui act constituţional, guvernul maghiar stoarse dela Rege decretele cari disolvau dietele amânate dela Sibiu şi Cluj, anulând toate legile favorabile Românilor.[1] Visul *autonomiei* Transilvaniei, pentru care luptaseră ai noştri timp de două decenii, se spulberase acum definitiv, guvernul central din *Viena* încetând de a mai avea competinţă politică în chestiunile acestei ţări, care era obligată — pe urma uniunii forţate cu Ungaria — să se adreseze de aci înainte exclusiv guvernului constituţional *maghiar*. *Şaguna* era deci silit să se adapteze şi el nouii situaţiuni radical schimbate, şi să caute deslegarea problemelor mari ce-l preocupau, nu la palatul prietenesc din Schönbrunn, ci la vechii săi adversari din *Budapesta*.

Dar alături de aceasta mai intervenirâ şi o serie de suferinţe personale, ce i le pricinuiseră tocmai fruntaşii naţiunii sale. Nemulţumiţi de atitudinea rezervată a lui Şaguna — după audienţa din 1865 la Impărat — în cauzele naţionale, fruntaşii s'au divizat în două tabere, dând naştere unor certuri regretabile, cari s'au transpus cu toate pasiunile şi în coloanele presei. Gazeta Transilvaniei — organ personal al Mitropolitului Şuluţiu din Blaj — ataca cu vehemenţă pe Ierarhul dela Sibiu, acuzându-l de situaţia politică rea în care a ajuns poporul românesc, aruncându-i epitetul de trădător pentru participarea sa la actul încoronării, ca apoi să-i dea lovitura de graţie la Cluj în August 1867, înlăturându-l în mod demonstrativ din demnitatea de preşedinte al *Asociaţiunii transilvane*, căreia el îi dăduse fiinţă în 1861.[2] Să mai adăogăm şi polemicele dureroase urmate în acest timp cu Mitr. Şuluţiu, care nu s'a sfiit să-i împlânte în inimă şi pumnalul *anatemei*, declarându-l exclus din sânul naţiunii române.[3] A fost una din durerile morale cele mai cumplite, cu repercursiuni grave asupra sănătăţii sale.[3]

Acestea erau împrejurările triste şi dezolante, în cari *Şaguna* trebuia să continue, pe alte căi, o luptă veche şi nobilă pentru dreptatea Bisericii sale. Nimic din ceeace solicitase cu atâta energie şi speranţă n'a mai dobândit

---

[1] Cf. Il. Puşcariu, *Documente pentru limbă şi istorie*. Sibiu 1889, I, p. 319 şi Şaguna, *Memorii*, p. 109, unde se găseşte ziarul despre această audienţă memorabilă. „Ja Verehrtester, zise Thun, aceasta e aşa, dar totuşi un comisar împărătesc este de lipsă la consistor". Şaguna ripostă: „Asertul acesta despre comisar nu-mi pricinueşte nici o grijă, *căci una ca aceasta nu se poate întâmpla*".

[1] Cf. I. cav. Puşcariu, *Notiţe*, p. 117; Şaguna, *Memorii*, p. 99.

[1] Cf. I. Lupaş, *Mitr. A. Şaguna*, p. 294; N. Popea, *Arh. şi Mitr. A. Şaguna*, p. 329; I. cav. Puşcariu, *op. cit.* p. 118; Şaguna, *Memorii*, p. 98.

[2] Cf. Şaguna, *Scrisori apologetice*, p. 15; I. cav. Puşcariú, *Notiţe*, p. 104.

[3] Cf. I. cav. Puşcariu, *Notiţe*, p. 105.

In caz că este dirijor de cor, va mai primi încă 2 jug. pământ arabil.

4. Salarul obişnuit dela epitropie, după buget.

5. Cântăreţul va putea fi angajat în Uzinele de fier ale Statului din Hunedoara, de unde va primi salar după pregătirea şi aptitudinile ce le are.

Concurenţii îşi vor înainta cererile oficiului parohial Hunedoara, în termenul fixat, însoţite de diploma de căutăreţ bisericesc dela şcoala de cântăreţi „Dimitrie Cunţan" Sibiu, sau altă diplomă echivalentă cu aceasta dela altă şcoală de cântăreţi din ţară, — extrasul de naştere, de botez şi certificat de moralitate dela oficiul parohial.

Concurenţii se vor prezenta în parohie, pentru a cânta la strană şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Hunedoara, 30 Septemvrie 1943.

protopop
Nicolae Suciu
paroh preşed.

Nicolae Todea,
secretar

(69) 3 - 3

Concurs

Pentru întregirea postului de diacon pe lângă parohia **Orăştie I,** se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat;
2. Locuinţă în natură sau cota parte de chirie;
3. Diurna de secretar protopopesc;
4. Stolele legale dela serviciile ocazionale din parohie.

Obligaţiuni:

1. Îndeplinirea serviciilor diaconeşti în biserică;
2. Catehizarea şcoalei primare din parohia protopopească;
3. Ajutor la lucrările din cancelaria protopopească.

Cererile de concurs se vor înainta în termen la Consiliul arhiepiscopesc din Sibiu, însoţite de toate actele necesare.

Orăştie, la 23 Septemvrie 1943.

Pr. Iosif Vinţan
adm. protopopesc

[70] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului I de cântăreţ bisericesc al parohiei **Ţânţari,** protopopiatul Braşovului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela Stat;
2. Folosinţa a 643 st. p. arător şi 2 jug. 635 st. p. fânaţ;
3. Taxa încasată dela credincioşi în ajunul Crăciunului la umblarea cu icoana Naşterii, câte 10 lei de familie dela aproximativ 230 familii, şi
4. Jumătate din stola uzitată în parohie.

Noului cântăreţ i se cere să instruiască şi să conducă corul bisericesc.

Concurenţii îşi vor înainta cererile, însoţite de diploma de absolvire a şcoalei de cântăreţi din Sibiu şi celelalte acte legale, oficiului parohial Ţânţari, şi se vor prezenta la biserică spre a cânta la strană şi a face cunoştinţă cu comunitatea credincioşilor.

Ţânţari, la 4 Septemvrie 1943.

Preot Ioan Turcu,
Preşed. cons. parohial

văzut:
Dr. N. Stinghie
Adm. Prot.

JUDECĂTORIA DE PACE RURALĂ NOCRICH
SECŢIA C. F.

Nr. 364/1943. c. f. 76 1--1

Extract din publicaţiunea de licitaţie

In cauza de executare făcută de urmăritoarea Văd. Galea Ana din Ghijasa de jos contra urmăriţilor Lomotă Nistor Toader din Ghijasa de jos.

Judecătoria a ordonat licitaţiunea execuţională în ce priveşte imobilele situată în comuna Ghijasa de jos circumscripţia judecătoriei de pace rurală Nocrich cuprinse în c. f. a comunei Ghijasa de jos Nrul c. f. Nr. 819 Nr. top. 2614 în valoare de 4000 lei cu preţul de strigare de 3500 lei Nr. top. 3009 în valoare de 2500 lei cu preţul de strigare dn 1875 lei asupra 1/2 părţi din imobilele inscrise în c. f. 761 Nr. top. 1046/2 în valoare de 5000 lei cu preţul de strigare de 3750 lei Nr. top. 1367 în valoare de 2000 lei cu preţul de strigare de 1500 lei Nr. top. 2296/2 în valoare de 5000 lei ca preţul de strigare de 3750 lei Nr. top. 3925 în valoare de 1000 lei cu preţul de strigare de 750 lei Nr. top. 3024/2 în valoare de 2000 lei cu preţul de strigare de 1500 lei Nr. top. 3138/1 în valoare de 1500 lei cu preţul de strigare de 1125 lei asupra 1/2 părţi din imobilele înscrise în c. f. 1246 Nr. top. 509 în valoare de 1500 lei cu preţul de strigare de 1125 lei top. 1653 în valoare de 4000 lei cu preţul de strigare de 3000 lei asupra imobilelor inscrise în c. f. Nr. 1235 Nr. top. 2269 în valoare de 1500 lei cu preţul de strigare de 1125 lei asupra 2/4 părţi din imobilele înscrisein c. f. Nr. 61 Nr. top. 137, 138 în valoare de 15.000 lei cu preţul de strigare de 11.250 lei top. 648 în valoare de 2000 lei cu preţul de strigare de 1500 lei top. 818 în valoare de 7000 lei cu preţul de strigare de 5250 lei top. 656, 658 în valoare de 9000 lei cu preţul de strigare de 6750 lei top. 1055 în valoare de 5000 lei cu preţul de strigare de 3750 lei top. 1377 în valoare de 500 lei cu preţul de strigare de 357 lei top. 1766 în valoare de 2500 lei cu preţul de strigare de 1875 lei top. 2171 în valoare de 500 lei cu preţul de strigare de 375 lei too., 180/1 în valoare de 5000 lei cu preţul de strigare de 3750 lei top. 3451, 3452 în valoare de 5000 lei cu preţul de strigare de 3750 lei top. 3631/1 în valoare de 5000 lei cu preţul de strigare de 3750 lei top. 658 în valoare de 4000 lei cu preţul de strigare de 3000 lei.

Nr.	top.	756/2 în	valoare	de	3000	lei	cu	preţul	de	strigare	de	2250	lei
"	"	1106/1"	"	"	500	"	"	"	"	"	"	375	"
"	"	1621 "	"	"	2000	"	"	"	"	"	"	1500	"
"	"	2359/2"	"	"	2000	"	"	"	"	"	"	1500	"
"	"	3333 "	"	"	5000	"	"	"	"	"	"	3750	"
"	"	3491 "	"	"	1500	"	"	"	"	"	"	1125	"
"	"	3865, 3971	"	"	1500	"	"	"	"	"	"	1125	"
"	"	1536 "	"	"	5000	"	"	"	"	"	"	3750	"
"	"	2078/2"	"	"	1000	1"	"	"	"	"	"	750	"
"	"	2368/2	"	"	5000	"	"	"	"	"	"	3750	"
"	"	3367	"	"	3000	"	"	"	"	"	"	2250	"
"	"	1536	"	"	5000	"	"	"	"	"	"	3750	"
"	"	3533	"	"	2500	"	"	"	"	"	"	1875	"
"	"	1013	"	"	3000	"	"	"	"	"	"	2250	"
"	"	1463	"	"	5000	"	"	"	"	"	"	3750	"
"	"	1931/2	"	"	3000	"	"	"	"	"	"	2250	"
"	"	3114/2	"	"	1500	"	"	"	"	"	"	1125	"
"	"	2573	"	"	4000	"	"	"	"	"	"	7000	"
"	"	3413/2	"	"	5000	"	"	"	"	"	"	3750	"
"	"	3615	"	"	4000	"	"	"	"	"	"	3000	"
"	"	3929	"	"	9000	"	"	"	"	"	"	6750	"

pentru casarea creanţei de 24.000 capital interese de 9 1/2% dela 1 Ianuarie 1929 până la 5. III. 938 şi de atunci 7 1/2% de 14.500 lei capital interese de 10% dela 24 III. 1929 până la 5 III. 1938 şi de atunci 7 1/2%.

Licitaţiunea se va ţine în ziua de 24 luna Noemvrie anul 1943 ora 11 a. m. la casa comunală a comunei Ghijasa de jos, imobilele ce vor fi licitate nu pot fi vândute pe un preţ mai mic decât două treimi din preţul de strigare.

Cei cari doresc să licitieze, sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc 10% din preţul de strigare drept garanţie, în numerar sau în efecte de cauţie socotite după cursul fixat în § 42 legea LX 1881 sau să predea aceluiaş delegat chitanţa constatând depunerea judecătoreşte. prealabilă a garanţiei şi să semneze condiţiunile de licitaţie (§ 147, 150, 170 legea LX 1881 § 21 legea LXI 1908).

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preţ mai urcat decât cel de strigare, este dator să întregească garanţia — fixată conform procentului preţului de strigare — la aceeaş parte procentuală a preţului ce a oferit (§ 25 XLI 1908).

Dată în Nocrich la 15 August 1943,

S. S. BALABAN
dir. c. f.

S. S. I. Ionescu
judecător

Nr. 294/1943 prot. [72] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreţ bisericesc, salariat de stat din Sighişoara, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile dela prima lui apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat,
2. 1 1/3 jug. sesiune cantorală,
3. Stola cantorală din parohia III,
4. Stola dela serviciile liturgice, la care va servi.

Cântăreţul va face seerviciu zilnic, utrenia şi vecernia în biserica nouă, iar în Dumineci şi sărbători cu rândul la ambele biserici.

Concurenţii îndreptăţiţi îşi vór înainta petiţiile provăzute cu documentele necesare şi însoţite de diploma de cântăreţ bisericesc, dela şcoala de cântăreţi „Dimitrie Cunţan" din Sibiu, în termen oficiului protopopesc ortodox român din Sighişoara şi cu învoirea subsemnatului se vor prezenta în biserică spre a-şi arăta dexteritatea în tipic şi cântări bisericeti.

Sighişoara, 4 Octomvrie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român din Sighişoara, în înţelegere cu consiliul parohial

Emilian Stoica
protopop

C. preoţi să stea
în fruntea mişcării

Oastea Domnului

dela *Viena*. Nici diplomele împărăteşti pentru numirea şi instalarea sa ca mitropolit, nici actul solemn pentru reînfiinţarea Mitropoliei române, precum n'a mai primit nici încuviinţarea Congresului mitropolitan constituant.[1] „Referatul temeinic", ferecat în atâtea condiţii, cerut de Impărat, a rămas şi el îngropat pentru totdeauna în sertarele haine ale miniştrilor vienezi, căzuţi deodată cu prăbuşirea regimului constituţional.

De acum acţiunea trebuia reluată dela început, pe frontul nou şi nesigur dela *Budapesta*. Bogata experienţă politică şi intuiţia clară a realităţilor, i-au arătat repede lui *Şaguna* cum să se servească iarăşi, cu neîntrecută fineţă diplomatică, de oameni şi împrejurări, spre a le stoarce tot concursul posibil în folosul cauzei naţionale-bisericeşti ce o urmărea. Norocul vroi, ca titularul Ministerului de culte să fie atunci tocmai baronul *Iosif Eötvös*, un vechiu şi bun prieten de şcoală al lui *Şaguna*.[2] Spirit luminat şi liberal, bucurându-se de o mare autoritate în guvern, *Eötvös* era un susţinător cald al egalei îndreptăţiri a naţionalităţilor, şi de aceea în sfera lui de acţiune căuta să fie cât mai preventor şi mai generos. Astfel *Şaguna* găsi în el cel mai puternic sprijin pentru rezolvarea marilor probleme ale Bisericii ortodoxe.[3] In Noemvrie 1867 proiectul de lege, cu privire la *independenţa şi autonomia Mitropoliei noastre*, însoţit de observaţiile lui *Şaguna*, era în mâinile Ministrului şi numai prorogarea Parlamentului întârziase prezentarea lui până în Martie viitor, când după desbateri temeinice el fu votat şi sancţionat ca articol de lege Nr. IX din 1868.[4]

In Casa magnaţilor *Şaguna* ţinu un discurs scurt şi magistral justificând legitimitatea caracterului *naţional* al Mitropoliei române. El spunea că *limba este un vehicul al religiunii*, şi chiar de ar vorbi Sf. Ioan Gură de Aur poporului care nu-l înţelege, graiul lui va rămânea fără nici un efect. Iată dece este necesară despărţirea ierarhică de Biserica sârbească. Iar argumentelor invocate de adversari, că nu pot exista două mitropolii ortodoxe în cuprinsul aceluiaş stat, *Şaguna* le opunea faptul legal al celor trei arhiepiscopii *catolice*, şi al câtorva superintendenţii reformate, toate de limbă maghiară.[1] Din cei 10 paragrafi ai legii votate, doi îndeosebi trebue remarcaţi, şi anume al 2-lea care spune: *„Mitropolia independentă*, înfiinţată pentru *Românii* de religiunea greco-orientală, şi după drept egală cu a Sârbilor, de asemenea şi înălţarea episcopiei gr. ort. din Transilvania la rangul de arhiepiscopie, se *înarticulează în lege*, iar dispoziţiunea art. 12 de lege din 1790 se extinde asupra ei". Iar § 6 zice: „Tot ministerul va mijloci, conform propunerii sinodului episcopesc gr. or. român, *convocarea cât mai în grabă a Congresului naţional-bisericesc român* de religia gr.-orientală, care se va compune, afară de arhierei, din 30 deputaţi clerici şi 60 laici, între cari au să fie aleşi şi 10 din confiniile militare".[2]

Cea dintâi mare bătălie era astfel câştigată. Rămânea acum să fie dobândită şi cea de a doua, care să însemneze victoria finală. *Şaguna* ştia să se grăbească. Indată după promulgarea legii menţionate, întâmplată la 24 Iunie 1868, el luă măsuri urgente pentru efectuarea alegerilor de deputaţi în Congresul naţional-bisericesc, şi apoi obţinu dela guvern, prin *Eötvös*, convocarea pe ziua de 16 Septemvrie 1864 la Sibiu. El era un *Congres constituant* — fără comisarul însolit pe care-l prevedea autografui împărătesc — căci *Şaguna* îi fixase ca problemă capitală desbaterea *Statutului de organizare* a Mitropoliei restaurate.[3]

Pe cât de fericit era *Şaguna* la deschiderea acestei adunări istorice, pe atât de mâhnit a fost la închiderea ei, fiindcă în cursul discuţiunilor avu să suporte atacurile grele şi opoziţia înverşunată a unei coaliţii care, foarte rău inspirată, transpusese sub cupola Bisericii pasiunile regretabile ale arenei politice înveninate.[4] Aceleaşi amărăciuni i-au fost rezervate şi în Sinodul arhiedecezan şi în Congresul naţional-bisericesc din 1870, unde lipsa de decenţă mersese atât de departe, încât se pusese la cale chiar o moţiune de *înfruntare* la adresa marelui Mitropolit.[1] Numai într'o asemenea atmosferă încărcată s'a putut întâmpla, ca *Proiectul* de organizare bisericească, elaborat de *Şaguna* pe temeiul unei vaste competinţe canonice, sprijinită de o experienţă încercată, să fie *desfigurat* de către majoritatea unor *laici* presumţioşi, împinşi spre critică exclusiv de resentimente personale.[2]

Lipsa lor de prevedere luase la un moment dat astfel de proporţi, încât era să pună în primejdie însăşi Constituţia bisericească sancţionată.[6]

Răbdarea eroică şi spiritul gigantic al lui *Şaguna*, care descifra cu atâta limpezime primejdiile posibile pentru Biserica sa, au ştiut acoperi cu magnanimie toate răutăţile ce i-au însângerat inima bolnavă, salvând într'un suprem efort moral şi fizic, opera cea mai grandioasă din câte a înregistrat vreodată istoria de necontenite lupte a ortodoxiei transilvane.

Din credinţa şi suferinţa lui, imense ca şi idealurile sfinte ce l-au călăuzit pe drumurile încordărilor epice, a răsărit măreaţă cetate nebiruită a *Mitropoliei*, spre a f timp de peste 50 de ani, în mijlocul furtunilor, pavăza cea mai sigură a românismului transilvan şi bănăţean.

Iar când visul unităţii noastre politice se coborî pe pământ, conştiinţa naţiunii desrobite a ştiut — ca printr'un îndemn profetic — să aşeze la temelia vieţii religioase a noului Stat român strălucita creaţiune a Mitropolitului *Şaguna*.

Astfel neamul recunoscător i-a înălţat un monument care-i va perpetua nemurirea, prin spiritualitatea triumfătoare a operei sale, peste toate veacurile de glorie naţională.

[1] Cf. N. Popea, *Arh. şi Mitr. A. Şaguna*, p. 58.

[2] Vezi *Protocolul congresului naţional bisericesc din 1868*, passim N. Popea, *op. cit.*, p. 57; P. Cosma, *Statutul organic*, în „Enciclopedia Română" III, p. 1009.

[3] Il. Puşcariu, *Mitropolia*, p. 409 (10 documente). E vorba de adresa de protest împotriva modificărilor introduse de guvern în Statutul sancţionat, votată de majoritatea Congresului condusă de Vicheatie Babeş. Tactul lui Şaguna a ştiut şi de astădată — spre norocul Bisericii — să împiedice efectele dezastruoase ale acestui act necugetat, refuzând înaintarea protestului la Budapesta.

[1] Cf. Il. Puşcariu, *Mitropolia*, p. 420 (documentele).

[2] Cf. I. Lupaş, *Şaguna şi Eötvös*, Arad, 1913, p. 6.

[3] Cf. I. Lupaş, *Istoria bisericească a Românilor ardeleni*, Sibiu, 1918, p. 194.

[4] Idem. *Mitr. A. Şaguna*, p. 343.

[1] N. Popea, *Vechea Mitropolie*, p. 352.

[2] Vezi I. Lupaş, *Mitropolitul Andrei Şaguna*, p. 345; N. Popea, *Vechea Mitropolie*, p. 328.

[3] Cf. *Protocolul congresului naţional bisericesc din 1868*. Sibiu, passim.

[4] Vezi N. Popea, *Arh. şi Mitr. A. Şaguna*, p. 56 şi urm.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ
ASOCIAȚIUNEA
SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 7 Noemvrie 1943 — Nr. 45

ROMÂNIA 25 BANI POSTA

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mi[illegible] Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Un istoriograf credincios

La sărbătorirea și omagierea Părintelui Ion Lupaș, pentru impunătoarea operă realizată de P. C. Sa pe terenul studiilor istorice, ca și pentru bogata și însuflețita activitate desfășurată în slujba Neamului, Biserica noastră este cea dintâi îndatorată să participe cu flori de recunoștință și cu cuvinte de laudă.

Preocupările de istoric ale Părintelui Ion Lupaș au fost îndreptate cele mai multe spre trecutul și vredniciile Bisericii, iar spiritul de care e străbătută toată opera și activitatea P. C. Sale, este profund creștin.

Primul și cel mai de seamă dar, pe care l-a făcut Bisericii și Neamului întreg, este monumentala biografie a marelui Mitropolit Andrei Șaguna. Cu o dragoste fierbinte și cu o admirație respectuoasă care vibrează pe toate paginile acestei cărți Părintele Ion Lupaș a zugrăvit măreața figură și activitatea providențialului Ierarh ardelean în tuturi culori vii, cari reușesc să se înalțe până la nivelul personalității lui. Care cititor al acestei opere nu s'a simțit copleșit și în acelaș timp îndrăgostit de impunătoarea personalitate a Mitropolitului Șaguna? Profesorul Lupaș a contribuit astfel ca nimeni altul la desvoltarea cultului meritat al acestui uriaș, care stă la începutul epocei de renaștere națională a poporului român din Transilvania, cult de mare importanță și pentru viitor, întrucât dând prilej generațiilor actuale și viitoare să mediteze asupra activității Mitropolitului Șaguna și asupra sensului ei, le lămurește și lor misiunea ce o au.

Părintele Lupaș ne-a dăruit apoi și o istorie integrală a Bisericii românești din Transilvania scrisă în acelaș duh de iubire, care te cucerește ca o vraje ce se ridică din rândurile cărții.

O însușire caracteristică a acestei scrieri, ca și a celorlalte de alt fel, este credința autorului în Providența divină, care conduce viața poporului nostru prin Biserică spre scopul fericit al eliberării lui pământești și al mântuirii cerești. Citind cărțile Profesorului Lupaș ești învăluit de o atmosferă, în care se amestecă străduințile omenești și puterile naturale cu milostiva și înțeleapta lucrare a Providenții. Istoria are un curs clar teleologic în concepția profesorului Ion Lupaș. Ea merge spre scopul ei bun prin impulsurile rânduelilor așezate într'o colectivitate organică, nu numai prin personalitățile excepționale. Acestea, chiar când apar pe scena istoriei, sunt trimise și sunt conduse de aceeași Providență care conduce colectivitatea spre scopul voit, servindu-se de ele ca de niște vrednice și valoroase instrumente.

Istoria nu este, după Profesorul Lupaș, o împletire și o ciocnire întâmplătoare sau mecanică de forțe și de impulsuri naturale, o oarbă mișcare a pasiunilor și iluziunilor omenești spre nimic, ci este o desvoltare spre un scop pus de Dumnezeu și fiecare om își poate realiza scopul său și câștiga mântuirea întrucât contribue în momentul, în care trăește, la îndrumarea vieții omenești spre scopul voit de Dumnezeu, întrucât participă la realizarea acelui scop.

In felul cum interpretează istoria profesorul și academicianul Ion Lupaș găsesc ilustrat ceea ce am spus la un congres de istorie ținut în Iunie 1929 la Sibiu: „Prezența centrală a lui Hristos în istorie, împreună cu darurile și binecuvântările ce le-a revărsat asupra sufletelor, mă învață să concep istoria omenirii, nu ca un joc al evenimentelor contingente cari s'au succedat în scurgerea veacurilor, ci ca o operă a lui Dumnezeu; iar silințele și truda oboselnicilor oameni le văd convergând, uneori cu un pas domol, alteori cu pas mai grăbit, spre scopul desăvârșirii" (Telegraful Român din 12 Iunie 1929).

Această concepție spiritualistă se vădește și în deosebit de frumoasa și edificatoarea carte: „Istoria Unirii Românilor", *în care Profesorul Lupaș arată cum toată istoria poporului român e dominată de tendința spre unitatea națională politică.*

Din acest fel de a înțelege desvoltarea istorică a unui popor se vede că Profesorul Lupaș este un credincios luminat, care întrunește în personalitatea Sa pe istoricul erudit, cu preotul bisericii străbătut de o puternică credință în Dumnezeu și de o arzătoare iubire de neam. Faptul că e preot — fiind o mândrie pentru Biserica noastră și pentru tagma slujitorilor ei, — departe de a-l împiedeca să fie un mare istoric îi deschide înțelegerea pentru planul de taină ce stă la temelia vieții istorice. Așa se explică, de ce în câmpul istoriografiei noastre, opera profesorului Lupaș apare caracterizată de însușiri unice, originale și de ce este ea o lectură atât de plăcută și de întăritoare pentru sufletul oricărui Român.

Urmărind viața istorică a Neamului nostru sub acest unghiu de vedere, profesorul Lupaș atribue Bisericii și creștinătății noastre un rol deosebit de important. Biserica este organul Providenții în mijlocul neamului nostru. Prin ea și-a revărsat Dumnezeu puterea Sa în Neamul nostru; prin ea l-a păstrat în împrejurările politice grele; prin ea, prin slujitorii ei, l-a călăuzit spre zarea luminoasă a timpurilor de astăzi.

De aceea Biserica este obiectul celor mai adânci simțiminte de recunoștință și de iubire din partea profesorului Lupaș. Ea este Maica ocrotitoare a Neamului și păstorii ei sunt îngerii păzitori ai destinelor naționale, luptătorii, martirii și luminătorii poporului.

Profesorul Ion Lupaș se înscrie astfel pe linia celei mai glorioase și mai statornice tradiții a istoriografiei, concepându-o pe aceasta ca pe o forță spirituală dinamică și perpetuă îndrumătoare a vieții, ca pe o vatră de foc, la care să se încălzească și să se lumineze inimile generațiilor viitoare. Istoria este nu numai o știință, ci și o mare artă pusă în serviciul educației obștești.

Acum, când împlinește 60 de ani, din cari cea mai mare parte închinați în slujba ridicării Neamului prin știința și arta istoriei, Biserica îi aduce pe lângă mulțumirile Sale călduroase, urări și binecuvântări, rugând pe Dumnezeu să-I dăruiască încă mulți ani și bogat spor în nobila Sa străduințe.

Sibiu. la 10 Maiu 1940.

NICOLAE,
arhiepiscop și mitropolit

(Din volumul „Omagiu lui Ioan Lupaș", București, 1943).

Sărbătorirea dlui prof. Ioan Lupaș

Academia Română a sărbătorit Vineri 29 Octomvrie 1943, într'o ședință publică, pe dl profesor Ioan Lupaș, *înaintestătătorul istoricilor ardeleni contimporani. Sărbătorirea aceasta trebuia să aibă loc în toamna anului 1940 când eminentul istoric împlinea 60 de ani. Evenimentele dureroase din acea toamnă au făcut să se amâne sărbătorirea, ca și predarea volumului omagial pe care cei vreo 100 de prieteni și ucenici ai sărbătoritului i l-au închinat ca o vastă culegere de studii din domeniul istoriografiei.*

Timpurile continuând a fi sub apăsarea serioaselor griji ale războiului, sărbătorirea dela Academia Română a avut un caracter sobru, dar plin de căldura unor sentimente sincere și cordiale.

*Solemnitatea s'a început cu o comunicare a sărbătoritului despre «*Doi precursori ai lui Horia în audiență la curtea împărătească din Viena". *Cuprinsul ei l-a format descrierea împrejurărilor în cari a avut loc la 1752 audiența țăranului Oprea Miclăuș din Săliște și a preotului Moise Măcinic din Sibiel, la împărăteasa Maria Terezia pentru a cere libertate religioasă pe seama Românilor ortodocși din Ardeal. Despre această audiență nu se știa până acum nimic. Dl prof. Ioan Lupaș a aflat de ea prin descoperirea Procesului-Verbal de anchetă a celor doi delegați, în Arhiva cancelariei aulice transilvane din Viena.*

Din răspunsurile pe cari le dau la întrebări reiese marele suflet al celor doi mucenici ai legii strămoșești, osândiți la întemnițare pe viață în fortăreața Kufstein, ca «tulburători ai liniștei publice».

După comunicare, dl prof. Alex. Lapedatu, secretarul general al Academiei, a predat sărbătoritului impunătorul volum omagial printr'o cuvântare în care a schițat bogata activitate științifică și dârza luptă și strădanie națională a dlui prof. Ioan Lupaș, dând expresie sentimentelor de admirație și de dragoste pe cari i le păstrează un mare număr de prietini și de învățăcei.

Dl prof. Ion Simionescu, președintele Academiei, a adus omagiul înaltului for intelectual operei realizată de ilustrul istoric ardelean.

La sfârșit a răspuns dl profesor Ioan Lupaș.

*

Nu putem lăsa să treacă acest prilej fără să nu dăm expresie sentimentelor de prețuire pe cari le poartă și Biserica strămoșească a Ardealului acestui reprezentant de elită al tuturor valorilor autentice românești și ortodoxe pe cari ea le-a incorporat și ocrotit în viața poporului din aceste părți.

Principele de azi ale istoriografiei ardelene este preot al Bisericii noastre, un preot în al cărui duh și în a cărui luptă pentru luminarea și propășirea neamului, e concentrată și simbolizată toată quintesența preoției ardelene și toate trăsăturile de vajnică bărbăție și de autentică demofilie și românitate a Bisericii strămoșești transilvane.

Cine rostește numele Păr. Ioan Lupaș, cine se gândește la figura lui spirituală, nu se poate sustrage de sub impresia că numește o încorporare substanțială a ortodoxiei ardelene atât de autentic și de tradițional românească.

Păr. Ioan Lupaș constitue un titlu de mândrie al Bisericii noastre și un termen de definire a spiritualității ei.

Ca istoriograf Domnia Sa a evidențiat și actualizat o seamă de figuri și de valori ale Bisericii strămoșești, ca preot a coborît în circulația sufletească a poporului, în forme ce vor rămâne și cu un avânt misionar remarcabil, cuvântul Evangheliei, împletit cu cuvântul de trezire națională.

Ca profesor în Institutul teologic-pedagogic din Sibiu a insuflat generațiilor de preoți și învățători ardeleni din ajunul războiului pentru întregire, duhul de luptă și de jertfă pentru idealul național și mândra conștiință de înalta valoare pe care o reprezintă românismul.

Pentru toate acestea Biserica îi păstrează aleasa ei recunoștință și-i urează să trăiască încă mulți ani cu sănătate și cu putere de muncă pentru a continua opera sa, șuvoiu de lumină dealungul vieții noastre naționale.

D. S.

Acolo departe, față în față cu inamicul se bat cu dârzenie, copiii, frații, părinții noștri. Să nu le slăbim rezistența făcând să circule minciunile lansate de inamic.

Tăcere, unire și muncă: prin acestea vom învinge

Preotul şi ocrotirea tezaurului spiritual din parohie

„...Păzeşte ceea ce ţi s'a încredinţat, depărtându-te de deşartele vorbe lumeşti şi de împotrivirile ştiinţei mincinoase". [I Timotei IV, 20].

«Păzeşte bunul încredinţat ţie». [II Tim. I, 14].

Iubite frate,

Veacul de acum cu toate întunecările lui, şi oamenii de astăzi în nebunia care-i stăpâneşte irosesc, alături de valorile de ordin material, şi toate valorile spirituale. Adeseori irosirea acestora chiar premerge celor materiale şi de aceea sărăcia sufletească din zilele noastre este adeseori mai mare, mai grozavă, mai chinuitoare şi mai periculoasă decât cea materială.

Am impresia că lumea a ieşit din ţâţânile ei de veacuri şi Meşterul cel Mare o lasă slobodă să se prăvălească — dacă vrea — până în fundul prăpastiei...

Privesc cu strângere de inimă la această coborîre şi din frământările pe care le am, desprind o preocupare, o dorinţă chiar, pe care conştiinţa mă obligă să ţi-o împărtăşesc fără amânare.

Iubite frate,

Dumnezeu te-a rânduit chivernisitor şi conducător al unei obşti creştineşti împodobită cu multe frumuseţi spirituale. Cunosc temeinic parohia ta, încă din anii când păstoream eu acolo unde astăzi, după rânduială, eşti aşezat tu, «spre slujirea oamenilor către cele ce sunt ale lui Dumnezeu».

Fără prea mari şi fără prea multe adânciri de ordin dogmatic parohienii tăi cunosc totuşi în linii generale doctrina creştină şi sunt oameni foarte credincioşi. Doar ici colea mai există în stratul cu flori al acestei adevărate credinţe câte o reminiscenţă veche, câte un firicel de pălămidă, o superstiţie oarecare, moştenită din moşi strămoşi. Cu stăruinţă îndelungată însă, cu iscusinţa şi cu grija continuă de a nu vătăma rădăcina florilor nobile, se pot plivi, se pot stârpi încetul cu încetul cele câteva fire de plante sălbatice.

Consecinţă firească a acestei credinţe, morala publică şi individuală din parohie stă la un nivel destul de înalt. Credincioşii trăesc întreolaltă în desăvârşită armonie, se ajută frăţeşte în necazurile lor, nu sunt stăpâniţi de patimi, se mărturisesc şi se împărtăşesc cu sfintele taine odată pe an în proporţie de 90%, de două ori pe an 45% şi de trei ori pe an 24%. Biserica, — ce-i drept cam veche şi săracăcioasă, — se dovedeşte mult prea mică şi neîncăpătoare pentru numărul mare al credincioşilor, care vin în Dumineci şi sărbători la sfintele slujbe. Cu toată povara zilelor şi cu toate poveţele greşite, date de cei ce caută în primul rând la bunăstarea materială a cetăţenilor, nu se pomeneşte ca oemenii să nu respecte ziua Domnului. Dumineca este pentru toţi ziua sufletului, zi de rugăciune şi de odihnă.

In faţa lor, preotul este omul lui Dumnezeu, rânduit anume ca prin slujbe, prin rugăciuni şi prin sfinte povăţuiri să ajute mântuirii sufletului fiecăruia. Constaţi, iubite frate, cum mai ales în Dumineci şi sărbători, în zilele în care ai slujit sfânta liturgie şi ai săvârşit sfânta jertfă, când treci pe stradă toată lumea se ridică în picioare, te salută cu un respect plin de cucernicie şi te priveşte şi te socoteşte ca pe un adevărat reprezentant al lui Iisus Hristos în mijlocul ei.

Iată o comoară de credinţă, de simţire şi trăire morală, iată un tezaur spiritual creştin în parohia ta, cu care nu orice preot se poate mândri, nu oricine poate să spună că-l are!

Şi ceeace măreşte şi mai mult frumuseţea şi valoarea parehiei tale este faptul că alături de această comoară creştină există o altă comoară de ordin naţional şi anume:

Toţi credincioşii parohiei tale *simt curat româneşte.* Fără ca ei să fi citit tratate despre naţionalism şi fără să li se fi ţinut cursuri sistematice despre curentele politice şi sociale contimporane, ţăranii aceştia sunt totuşi cei mai autentici naţionalişti. Prin instinctul sănătos, care îi caracterizează, ei desprind din experienţa trecutului nostru furtunos şi de două ori milenar, precum şi din asprele realităţi ale prezentului porunca cea mare şi legea supremă a fiecărui Român... Ei sunt integraţi total în dogma simţirii, în dogma voinţii şi în dogma idealului românesc... Deaceea sămânţa amestecată cu neghină, venită din afara graniţelor ţării şi răspândită uneori, prin unelte netrebnice, în cetatea sufletului românesc, n'a prins niciodată rădăcini în parohia ta.

In satul acesta, distanţat ceva şi de oraş şi de drumul de fier, încă n'au pierit cântecele româneşti. Doina, această creaţie a sufletului nostru răsună cu vigoare prin codri stufoşi, pe colnice şi văi şi romanţele din Capitală, cu vădite nuanţe de străinism şi cu inspiraţie de mahala, n'au găsit teren prielnic în inima curată a parohienilor tăi.

Portul naţional, cu fondul dominant alb, simbol al curăţeniei lăuntrice şi expresie vizibilă a curăţenii din afară, se bucură de înaltă cinste şi de frecventă întrebuinţare în parohia ta. Satul întreg ţine cu îndreptăţită mândrie şi cu o intransigenţă vrednică de toată lauda la aeest port, care este o adevărată poezie a sufletului românesc. Respectul nelimitat faţă de portul naţional se observă mai ales în faptul că chiar şi atunci când anumiţi indivizi — bărbaţi şi femei — care au petrecut ani dearândul, angajaţi în diferite slujbe prin Capitală şi prin alte oraşe, întorşi în parohie ei sunt constrânşi să desbrace imediat vestmintele orăşanului şi să îmbrace costumul naţional. Altfel riscă să fie porecliţi, zicându-li-se: «golani», «cioflingari», «urloieri» etc.

Dansurile practicate astăzi în parohie sunt aceleaşi pe care le-au practicat înaintaşii, sunt vestitele noastre jocuri naţionale. Caracteristica aceastora este sprinteneala, este mişcarea ritmică şi armonioasă a întregului corp. Ele au însă şi o înaltă valoare etică, fiind foarte decente până în cele mai mici amănunte. Rar să mai existe pe lume un popor ca cel românesc, care să fi ştiut să îmbrăţişeze şi să îmbine în jocurile sale cu atâta măestrie frumuseţile sufletului cu cele ale corpului, aşa precum a făcut acest lucru poporul nostru.

Dansurile sălbaticilor, acest import degradant pentru generaţia de acum, au pătruns astăzi pretutindeni prin saloane, cafenele şi săli de petreceri din toate oraşele lumii. Ele desfigurează toată frumuseţea şi stâlcesc chipul românului adevărat acolo unde se introduc. Cu dreptate spun oamenii din parohia ta că la ei n'au ce căuta asemenea «năsbâtii», asemenea «prostii», asemenea jocuri de ale sălbaticilor.

Am constatat deasemenea cu bucurie că la nunţi se respectă încă în mare parte minunatele noastre obiceiuri strămoşeşti, că se porneşte mireasa dela casa părintească cu mare alai în carele cu patru boi împodobiţi cu flori şi năframe, că se face «pintenul», se cere «colăcelul», se aruncă «ulciorul», se înconjoară carul miresii de către călăreţii împodobiţi cu steaguri, cu flori, cu năframe etc. etc., că la marile praznice împărăteşti din cursul anului se respectă şi se îndeplinesc toate obiceiurile moştenite din generaţii în generaţii şi că peste tot modernismul cu suflarea lui ucigătoare de tradiţii şi obiceiuri frumoase n'a devastat sufletul credincioşilor tăi.

Iată, iubite frate, un alt tezaur, o altă comoară a sufletului românesc din parohia ta!

Desigur nu m'aş fi gândit niciodată în viaţa mea să-ţi scriu despre aceste lucrui dacă n'aş fi observat în Dumineca trecută — alături de multe lucruri bune — o inovaţie, care, drept să-ţi spun, nu mi-a plăcut.

Fiind rugat să iau parte la cununia lui Nicolae al lui Cirică cu Maria Cruţului am venit cu plăcere la această nuntă ţărănească. Dar spre surprinderea şi mai ales spre marea mea durere cununia nu s'a mai făcut îndată după terminarea sfintei liturghii, aşa cum s'au cununat părinţii noştri, aşa cum ne-am cununat noi şi aşa cum s'au cununat toţi tinerii din parohie până acuma de curând. Nu, ci ea s'a celebrat seara la orele opt. M'am interesat şi am aflat că este cel dintâi caz de abatere dela tradiţie, că este prima inovaţie, dar că în parohiile învecinate multă lume se cunună acum seara.

Iată pacostea modernismului, iată microbul «domniei», care a străbătut sub această formă, până acolo în regiunea aceea atât de românească şi patriarhală, iată un început de boală rea şi primejdioasă, care dacă stăruie şi se întinde poate nimici întreagă comoara spirituală despre care ţi-am amintit mai înainte.

Iubite frate,

Cununia săvârşită în biserică imediat după terminarea sfintei liturghii nu este un lucru rânduit de înaintaşi aşa la întâmplare. Nu, şi lumea trebue să ştie că această cununie are o profundă semnificaţie religioasă şi morală.

Dumnezeu a preţuit atât de mult actul acesta al unirii alor două suflete, pe temeiul dragostei curate dintre ele, încât l-a înălţat la rangul de taină a Bisericii. Şi pentruca să se sublinieze şi mai mult atenţiunea pe care creştinismul o dă acestei taine s'a rânduit ca ea să se săvârşească imediat după sfânta liturghie. S'a legat oarecum în felul acesta taina cununiei de slujba cea mare a Bisericii, de slujba sfintei liturghii. Şi s'a făcut lucrul acesta pentruca atât mirii cât şi nuntaşii să fie cât mai curaţi sufleteşte şi trupeşte în asemenea clipe solemne din viaţa noastră pământească.

Este lucru ştiut că în vederea participării la sfânta liturghie credincioşii adevăraţi îşi impun încă din ajun anumite înfrânări diferitelor pofte, ca şi anumitor distracţii şi petreceri. La slujba sfintei liturghii ei merg îmbrăcaţi în haine de sărbătoare, fără să fi mâncat şi fără să fi beut ceva în dimineaţa aceea. Este în această atitudine o pregătire conştientă a omului pentru întâmpinarea Domnului. La biserică credincioşii se roagă cu stăruinţă şi smerenie ca Mântuitorul să-i facă părtaşi darurilor sfinţitoare ce izvorăsc din jertfa cea mare, săvârşită în sfântul altar.

Ce lucru poate să fie mai creştinesc, mai frumos şi mai sublim decât această sufletească şi trupească pregătire, decât această purificare şi înălţare, căreia îi urmează apoi îndată taina sfântă a cununiei? Iată, iubite frate, rostul religios şi moral al cununiei săvârşită imediat după sfânta liturghie.

Spre deosebire de aceasta, cununia, săvârşită seara, aduce la biserică miri şi nuntaşi care n'au pregătirea religioasă necesară pentru taina sfântă a cununiei, aduce adeseori oameni îmbuibaţi cu tot felul de mâncări şi uneori chiar turmentaţi de beutură ameţitoare. Cununiile acestea sunt lipsite astfel de cele mai multe ori tocmai de elementul cel mai necesar acestor clipe solemne, de elementul cel mai indispensabil vieţii şi fericirii familiare. Şi încă ceva: întunerecul nopţii împiedecă desfăşurarea programului cu frumoasele obiceiuri româneşti dela nunţile săvârşite ziua, prin ceeace se dă o lovitură de moarte şi acestor obiceiuri.

*

Ţie, iubite frate, ţi s'a încredinţat paza, ocrotirea, chivernisirea şi îmbogăţirea celor două comori spirituale din parohie despre care ţi-am vorbit. Tu, în calitatea ta de preot şi păstor al sufletelor ai drepturi, ai puteri şi îndatoriri nelimitate întru administrarea, întru păstrarea şi sporirea continuă a celor mai mari bunuri din întreaga lume. Dar tu ai şi întreaga răspundere a acestor bunuri. Intreagă păstrarea acestor două uriaşe comori spirituale, toată salvarea lor în aceste vremuri critice şi transmiterea lor în formă nealterată generaţiilor viitoare depinde în măsură hotărâtoare de conştiinţa ta, de pric»perea ta şi de sârguinţa ta.

Caută şi lucrează din toate puterile tale, străduieşte-te şi îţi îndeplineşte astfel misiunea încât să-ţi poată spune şi ţie Stăpânul: «Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune: Intră întru bucuria Domnului tău» (Matei XXV, 21).

Al tău binevoitor frate:

Pr. TEOFIL

Nr. 12247—1943 Bis.

Aviz oficial

Preoţii, cari au împlinit până acum, sau vor împlini până la data de 1 Aprilie 1944, 5, 10, 15 sau 20 ani de serviciu cu îndreptăţire la gradaţii, vor cere gradaţia de vechime ce li se cuvine prin cerere timbrată în regulă şi adresată Consiliului nostru arhiepiscopesc până la cel mai târziu 1 Decemvrie 1943, ca să poată fi luată în bugetul Statului, pentru plată.

Consiliul arhiepiscopesc

Activitate în protopopiatul Hunedoara. — Dintr'o corespodeuţă primită cu întârziere, din protopoiatul sus amintit, reţinem constatarea că, alături de preoţi şi învăţători, în timpul mai nou o întreagă echipă de ingineri, medici, directori de întreprinderi ş. a. au apărut în viaţa satului, punându-şi la contribuţie puterile de muncă. In vara şi toamna anului curent s'au ţinut mai multe întruniri religioase şi culturale, deplin izbutite, în parohiile din protopopiat: la Govăjdia. Valea Nandrului, Josani, *Lelese*, în centrul ţinutului pădurenesc, unde s'a înaugurat noul local de şcoală, o adevărată podoabă a comunei,— clădire ridicată din vrednicia şi bunăvoinţa societăţii „Mineralia" şi a conducătorilor ei.— Cu prilejul acestor manifestări au rostit însufleţite şi instructive vorbiri intelectualilor şi poporului, adunat în număr respectabil, păr. prot. N. Suciu, dl prof. univ. Dr. I. Crăciun, dl prefect C. Dumitrescu, inginerul Filotti directorul socetăţii pomenite, mai mulţi preoţi şi alţii. A fost o remercabilă înviorare în viaţa religioasă şi naţională din lumea satelor hunedorene.

INTRE SPIRITUAL ȘI SOCIAL

Stăm în furtuna răspântiilor de veac cu tulburarea nedumeririlor în suflet: poate că viitorul n'a apărut mai nebulos ca astăzi. Şi totuşi lumea de mâine este o realitate ce se zămisleşte astăzi în duh. Se poate întâmpla ca realizarea ei momentană să fie zădărnicită de cine ştie ce uragane ale prăbuşirii, dar — cu sau fără aceste prăbuşiri, mai curând sau mai târziu — ea va trebui să devie realitate vie, realitate neîndoelnică. Dialectica înfăptuirii ei zace în dialectica inevitabilă dintre spiritual şi social. Pe liniile acestei dialectici se desfăşoară zările de viziune ale veacului ce vine. Aparent, tot accentul cade pe social: un veac de împlinire socială. Intr'adevăr idealul care fanatizează massele este actualmente — idealul dreptăţii sociale, al micşorării prăpăstioaselor diferenţe dintre diferitele categorii sociale, a egalei îndreptăţiri la bunurile unei vieţi «mai omeneşti» pentru toţi membrii societăţii umane. Căci ce revoluţia franceză a realizat în plan politic, revoluţiile actuale năzuesc să realizeze pe plan social. De aceea — cu toată opoziţia faţă de democraţie — îşi revendică paternitatea democrată: sunt continuarea şi împlinirea deplină a lozincelor democratice de egalizare şi fraternitate umană. Ceeace se urmăreşte e binele poporului: nu un bine pur politic, care — în condiţiile democraţiei — putea deveni un drept iluzoriu, ci un bine real, concret, palpabil. Este ridicarea masselor la un standard de viaţă mai înalt, îndreptăţirea tuturor la bunurile pe cari civilizaţia şi cultura le pune la îndemâna omului modern. Ceeace era apanajul unei restrânse pături sociale, trebue să devie apanaj al fiecărui membru din societatea umană.

De aici — natural — rezultă şi sentimentul solidarismului social. Dreptatea socială nu se poate realiza în lupta egoismelor individuale întreolaltă: pentru o astfel de luptă era favorabilă libertatea democratică, în care statul era un simplu spectator, sau un teren de luptă şi nimic mai mult; aceasta nu încurajează dreptatea, ci «vicleşugul" luptei pentru existenţă: «isteţimea». Dreptatea socială cere ca necesitate nu lupta indivizilor între ei, nici lupta de clasă, ci armonizarea, solidarizarea, duhul comunitar. Ea vede societatea nu sub prisma divergentă a unei aglomerări de indivizi sau structurări de clase ce se duşmănesc, ci sub prisma convergentă a unei unităţi organice, în care atât clasele, cât şi indivizii trăesc din seva aceleiaşi vieţi: sunt asemenea celulelor din organismul uman. Natural, păstrând toate caracteristicele impuse de caracterul personalităţii umane. Dreptatea socială nu este fructul luptei pentru existenţă dintre indivizi, nici al luptei de clasă: ea are caracter totalitar. Ea angajează întreg organismul social în tensiunea aceluiaşi ideal, în participarea echitabilă la aceleaşi bunuri, în şuvoiul aceluiaşi elan. Ea presupune identitatea de bunuri şi participare dreaptă, deci înlăturarea tuturor barierelor care opresc circulaţia lor normală. Are idealul acesta al dreptăţii sociale care răvăşeşte veacul, are în sine ceva anticreştin? Nu. Dimpotrivă: îl putem socoti ca un rod al duhului creştin. Pentrucă el, pe lângă accentuarea comunităţii, cuprinde şi preţuirea justă a individului. E conştiinţa egalităţii în faţa lui Dumnezeu, e raportul de dragoste creştină dela frate la frate transpus în domeniul social. Aşa cum «libertatea, egalitatea şi fraternitatea» revoluţiei franceze nu era decât transpunerea aceleiaşi conştiinţe creştine în domeniul politic. E un raport asemenea celui dintre izvor şi râu, dintre rădăcină şi coroană. Şi totuşi atât revoluţia franceză, cât şi revoluţiile sociale contemporane s'au definit — în mare parte — în duh anti-creştin. In aceasta constă rătăcirea, fatalitatea lor. E încercarea de a temeinici dreptatea socială în sine însăşi, ca o valoare absolută, care nu mai are nevoie de zările spiritului; e nebunia gândului că societatea umană poate fi transformată într'un mecanism de sine stătător care funcţionează conform anumitor dispoziţii «legale». Or tocmai aceasta este superioritatea (şi mizeria — totodată) societăţii omeneşti faţă de regnul animal, care ne ofere «modelul» unor «societăţi perfecte»: imposibilitatea schimbării ei în mecanism, ireductibilitatea ei la «perfecţiunea instinctului» sau a maşinii. Un ideal mecanicist al dreptăţii sociale însemnează negarea totală a individualităţii, afirmarea brutală, strivitoare a colectivului, a massei: ea nu e ridicarea la un nivel de viaţă omenească, ci coborâre la un nivel de viaţă pur animalică. Nu e comunitate ci massă incoloră; e ridicarea egoismului colectiv — ca normă absolută de vieţuire umană. Intr'o astfel de «societate» se pot incadra numai cei lipsiţi de personalitate, cei pentru cari tot sensul vieţii se reduce la foamea trupului — ca la orice animal — în care flacările duhului s'au stins. Un astfel de «ideal» de herghelie este cea mai grozavă pervertire, caricaturizare demonică a adevăratului ideal social după care însetează veacul. El nu poate întrona dragostea pe pământ: El nu poate coborî pacea în sânul omenirii sfâşiat de atâtea tragedii. E cea mai mizeră concretizare a unui ideal, pentru care sângerează atâtea generaţii.

Suntem conştienţi — nu pentrucă am fi creştini (şi deci părtinitori) ci pentrucă acesta e adevărul — că idealul social al lumii ce se zămisleşte sub ochii noştri, *idealul comunitar nu poate deveni o realitate plină decât prin vâlvorile duhului creştin, prin flacările iubirii.* El presupune nu o societate în care tensiunea spirituală este minimă sau chiar total înlăturată, ci o societate în care tensiunea trăirii în Duh este maximă. Fără o ridicare a masselor nu numai la un standard de existenţă materială mai bun, ci şi la o mai intensă trăire pe dimensiunea spirituală a creştinismului, dreptatea socială e o ironie amară, un pretext pentru îndobitocirea omenirii. Dreptatea socială e cu atât mai reală, cu atât mai eficientă cu cât şi dragostea care isvorăşte din Dumnezeu şi se revarsă în lume, schimbă mai adânc faţa sufletului omenesc. Idealul social contemporan cere cu necesitate o mai mare intensitate de trăire spirituală, nu numai individual ci şi colectiv. Creştinismul să fie, nu combătut sau socotit ca o chestiune privată, particulară a fiecărui individ, ci *să constitue însăşi atmosfera spirituală a societăţii.* Aceasta e indicaţia pe care o aruncă peste valuri sbuciumul vremilor de azi. Neînţelegerea acestui imperativ e pricina tuturor tragediilor ce le trăim: *permanentizarea neînţelegerii e tot una cu permanentizarea haosului, a tragediei umane.* Chiar şi numai reducerea creştinismului la starea de «chestiune particulară» care interesează numai pe individ, nu e o soluţie, ci o premiză a eşecului, a nestatorniciei. Dacă dreptatea socială e totalitară în pretenţii, cere cu necesitate solidarismul social, *ea e totalitară şi în condiţia ridicării societăţii la un nivel de trăire spirituală mai înalt: ea cere ca societatea întreagă să fie infuzată de duh creştin.* De aceea am afirmat — la început — că zările veacului ce vine îşi au destinul făurit în dialectica dintre spiritual şi social. Corespund revendicărilor ei totalitare? — Idealul lor va fi o realitate. Nu corespund? — Istoria lor va fi cea mai chinuită istorie a omenirii. In cadrul acestor consideraţii sumare, devine evident — pentru oricine — rolul imens care îi revine Bisericii la cotitura aceasta de veac. (Aceasta chiar dacă «revoluţionarea» se va realiza în cadre creştine cu atât mai mult când peste zări pluteşte ameninţarea unei «revoluţii» demonice). Misiunea ei este dublă: întâi, *o intensificare a lucrării de înduhovnicire, de spiritualizare a societăţii;* este misiunea ei din veac, care acum însă trebue să ardă cu înflăcărarea apostolică. Să se simtă că ea nu e numai o instituţie de educaţie a poporului pe lângă — şi în rând — cu alte instituţii, ci Ea are misiunea, în care nu poate fi înlocuită şi care e o necesitate inevitabilă, de-a coborî focul Duhului care purifică şi schimbă în adânc, până în rădăcini, fiinţa umană.

In al doilea rând, o încurajare a adevăratului ideal social şi o participare la opera de dragoste totalitară pe care o pretinde vremea. Biserica nu poate fi străină de durerile sociale: Ea este izvorul duhului dintru care se plămădesc soluţiile adevăratei dreptăţi sociale. Trebuie să reactualizăm puterea iubirii prin care creştinismul a biruit societatea antică. Inaltul Ierarh al Ardealului a pus aici accentul pe realitatea acestui postulat într'o formulare clasică: «Vremurile noui, pe de o parte prin greutăţile lor, pe de alta *prin duhul ce le însufleţeşte*, impun o tot mai mare apropiere de cei lipsiţi şi obijduiţi... *Conştiinţa contimporană nu mai suportă nepăsarea omului faţă de aproapele său, ci e stăpânită de o puternică tendinţă de înfrăţire şi de comuniune.* Ideea naţională s'a transformat şi ea din teorie şi declamaţie în simţământ al solidarităţii şi al obligaţiei de ajutorare a fiecărui membru al neamului. *Preoţimea noastră trebuie să fie în fruntea acestor tendinţe generoase ale timpurilor noui cari sunt atât de adecvate duhului evangheliei şi tradiţiei de muncă pentru popor a înaintaşilor noştri».* Prin aceasta, Biserica şi-a spus cuvântul afirmativ pentru veacul ce vine: nu numai cuvântul ci şi fapta. Desigur încă numai un început. Atârnă şi de râvna preoţimii — alături de alte condiţii — ca cuvântul să devie faptă masivă, ca lozinca să fie forţă creatoare de noui realităţi.

Ne aflăm în faţa unei lumi — în parte descreştinate ca duh (în orice caz superficial-creştine), care însă trebuie să devie totalitar-creştină, nu spre a face pe plac creştinismului ci spre a-şi împlini idealul dreptăţii sociale: aceasta e misiunea mare care apasă pe conştiinţa răspunderii fiecărui preot, ca şi-ar trebui — a fiecărui om de stat.

Ard în noi destul de adânc, destul de intens flacările Duhului, spre a putea corespunde acestei chemări? — Iată întrebarea capitală de a cărei soluţie depinde şi soarta societăţii, dar şi soarta preoţimii. «Imi e milă de popor», a zis Mântuitorul privind mulţimile ce veniau la Dânsul. Mila aceasta de mulţimile însetate de lumină dar mereu amăgite, să covârşească — cu harul lui Hristos — conştiinţa fiecărui preot; din ea să soarbă îndemn de a aprinde în veac unica flacără salvatoare a istoriei: flacăra iubirii lui Hristos, care dă societăţii forma de împlinire reală a năzuinţelor, a idealurilor pentru care sângerează...

Diacon **Nicolae Mladin**

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

FOIŞOARA

Erwin Liek:

Minunea în terapeutică

Consideraţii finale

Traducere de MIHAIL MĂRGINEANU

[Urmare din Nr. 42)

Aşa de ex. noi medicii de astăzi nu ne putem lipsi cu totul de diagnoză. In prognoză şi în terapie încă mai putem învăţa mult dela Hippocrates.

5. Popularitatea medicinei moderne este un lucru interesant. Medicii-preoţi egipteni şi greci din antichitate păstrau secretul lor.

„Lucruri sfinte nu pot fi destăinuite decât bărbaţilor sfinţi; nu se poate ca ei să le transmită laicilor, afară de cazul că ar cunoaşte deja secretul". [Hippokrate].

Am respins totdeauna popularizarea, întrucât nu priveşte regulele igienei generale şi personale. Destăinuind secretul lui medicul pierde în mare parte succesul. Ştiu că nu stau singur cu această afirmaţie; iată câteva exemple:

Dr. Kahle, cunóscut pentru metoda sa de a vindeca morfinişti, scrie la sfârşitul articolului său, „Diê seelische Behandlung der Opiumsucht" Deutsche Aerzte-Zeitung din 23 III 1930.

„După ce am schiţat mai sus câteva puncte din metoda mea, ajung la punctul principal, pentru care am fost mai mult atacat: păstrarea secretului. In această privinţă trebue să spun din principiu: pentru ştiinţa medicală cred că publicitatea e utilă, pentru arta de a vindeca [Heilkunst] o socotesc vătămătoare, cel puţin în ceeace priveşte bolile psihice. Ca tânăr medic la ţară am observat deja, că aveam mai mult succes dacă nu spuneam bolnavului ce medicamente folosiam şi dacă le preparam eu însumi. Mai târziu, când am înlocuit pe alt medic, am văzut cât de mult am înaintat în medicină. Bolnavii cereau pur şi simplu un anumit medicament, încât spuneam disperat: „Nu vă aflaţi aici într'o prăvălie!" Cred că această publicitate este moartea medicinei".

Ar trebui ca noi să fi ajuns atât de departe să înţelegem că omul este o fiinţă iraţională, că nu putem ajunge cu medicamentele noastre până la suflet. Cine vrea să practice medicina cu succes, trebue să îmbrace toga misterului din nou, aşa cum a fost timp de milenii.

Nu e tocmai uşor, pentru un medic conştiincios, de a-şi da părerea. In sine păstrarea secretului unui medicament eficace nu e justă. Pe de altă parte însă trebue să afirm cu Dr. Kahle că un medicament cunoscut nu are acelaş efect ca unul înconjurat de un secret. Deja tabletele produse în fabrici sunt inferioare medicamentelor prescrise şi preparate anume pentru bolnavul respectiv.

Exemplul al doilea: Hamburger, distinsul medic de copii (mai nainte la Graz, acum la Viena) scrie într'un articol în M. m. W. (1926, Nr. 47).

„Publicul, presa se ocupă cu chestiuni de medicină, şi aşa numiţii intelectuali cred că trebue să se ocupe cu noutăţile medicale. Vina o poartă în cea mai mare parte chiar medicii, şi aceasta trebue să se schimbe. Ca în atâtea alte lucruri, oamenii erau mai înţelepţi înainte şi păstrau secretul artei şi ştiinţei medicale. Astăzi însă se poate întâmpla, ca părinţii să ceară medicului să vindece pe copiii lor prin sugestie; în cazul acesta, medicul să răspundă că boala nu e accesibilă sugestiei".

Lui Lessing, care critica în „Biologische Heilkunst" [1930, Nr. 51 52] cartea de faţă foarte aspru, nu-i convin rândurile de mai sus.

(Va urma)

Serbările bisericești dela Beiuș

La granița de Vest a Țării, în Beiușul în care în tot trecutul nostru a pulsat cu putere conștiința națională, se desfășoară dela anul dureril 1940 activitatea ziditoare de suflete și înmulțitoare de putere românească a P. S. Episcop Nicolae Popovici. E o muncă încordată, dar tăcută, manifestată în crearea de instituții culturale și caritative pe seama poporului, o muncă de ajutorare și de împlinire a lipsurilor celor mai umile dar mai importante straturi ale neamului. Din când în când dogoarea acestei activități isbucnește în flăcări ce atrage atenția Țării întregi.

O astfel de isbucnire, care este o încoronare a acestei activități dar și un nou salt pentru lucrarea viitoare, a avut loc Duminecă 24 Oct. a. c. când, în prezența dlui ministru Ioan Petrovici, s'a pus piatra fundamentală pentru orfelinatul-școală ce se ridică zi de zi tot mai promițător prin apringa strădanie a tânărului episcop. Nu peste mult casa aceasta va primi sub adăpostul și la lumina ei pe micii orfani bihoreni al căror tată a căzut pentru Țară.

Cu această ocazie au alergat la Beiuș toți membrii adunării eparhiale a acelei episcopii, convocați în sesiune sărbătorească.

Luând cuvântul la sfințirea pietrii fundamentale a orfelinatului, dl. ministru I. Petrovici a rostit între altele, următoarele cuvinte atât de profund adevărate:

«Festivitatea de azi nu este numai un semn neîndoios al activității Episcopiei Bihorului, ci totodată lărgește rațiunea de a exista a acestei Episcopii. Un mare gânditor care a trăit acum două veacuri în Franța, Montesquieu, spunea: nu ajunge ca Religia să aibă o doctrină, ci trebue să știe să o dirijeze, ceeace înseamnă să facă din ea un instrument de acțiune și de înfăptuiri practice. Dacă acest lucru s'a putut spune despre religie, cu atât mai mult se poate spune despre Biserică, care e o instituție specială cu obligații militante.

Un mare filosof mai vechiu spunea: toate științele sunt vătămătoare dacă nu sunt întovărășite de știința bunătății. Ce teribilă verificare a acestui adevăr trăim în vremurile de azi, când științele neîntovărășite de știința Binelui, amenință să distrugă omenirea și civilizația. Mai ales popoarele mici trebue să strălucească prin știința bunătății. Popoarele mici mai cu seamă prin omenie și bunătate se pot validita. Este unul din rolurile principale ale Bisericii să desfunde izvoarele debunătate care zac în sufletul omenesc și să le facă să curgă din belșug.

Binele curge din inimă, iar inima nu obosește ca mintea. Poți obosi gândind dar nu poți obosi iubind și făcând binele aproapelui.

In clipele de încercare prin care trece neamul, Biserica dă o mărturie a bunătății sufletului nostru, gândindu-se la alinarea suferințelor celor nevoiași și părăsiți. Odată cu rugile de astăzi se înalță spre Cer fumul bunătății noastre, neavând a cere în schimb lui Dumnezeu decât să reverse și El dreptatea întreagă pentru toate așteptările noastre legitime».

Iar la deschiderea Adunări Eparhiale tot d. Ioan Petrovici a spus în legătură cu desființarea sectelor.

„Partizan al libertății de conștiință am ezitat câtăva vreme înainte de a decide dizolvarea sectelor. A sosit însă momentul când în urma unor numeroase documente am avut dovada suficientă că sectele erau focare de desolidare națională. Din acel moment nu am mai ezitat nici o clipă pentru a hotărî disolvarea lor. Săvârșind aceasta, nu socotesc totuși că legea pe care am făcut-o aduce o tranșare definitivă a acestei chestiuni. Ea nu rezolvă, ci numai înlesnește rezolvarea problemei sectelor. Un act de guvernământ nu poate să facă totul. E acum rândul Bisericii noastre naționale să continue și să împlinească opera pe care am început-o. Ea trebue să-și dea silința să readucă în rândurile ei oile rătăcite. Pentru aceasta e nevoie de o propagandă neobosită și statornică care să producă o convertire sinceră și totală a celor rătăciți, în favoarea cre dinței noastre strămoșești, luând în acelaș timp înaintea altor biserici care ar vrea să folosească în avantajul lor acea stă împrejurare. Acolo unde puterea legii și activitatea Ministerului se termină trebue să intervină Biserica pentru a-și împlini misiunea ei de vindecătoare de suflete și de făuritoare a unității de credință».

Așezământul caritativ inaugurat la Beiuș este o dovadă despre felul cum știe Biserica noastră să răspundă cerințil timpurilor actuale. Pe linia aceasta pentru ea se deschide un vast tărâm de activitate.

Programul

serviciilor religioase la Sfânta biserică Catedrală din Sibiu pe luna Noemvrie 1943

1. In fiecare zi dimineața la ora 6½ Utrenie și în continuare *Sfânta Liturghie*. In fiecare seară la ora 6 Vecernie. Vineri seara după Vecernie *„Acatistul Maicii Domnului"*.
2. *In Dumineci și Sărbători* dimineața la ora 8½ Utrenia, iar la *ora 9½ Sfânta Liturghie*. La liturghie cântă „Corul catedralei", sub conducerea profesorului Gheorghe Șoima.
3. *Duminecă în 7 Noemvrie 1943*, servesc: Consilier Ieronim Grovu, Dr. Spiridon Cândea și prot. Mihail Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu și Simion Macarie. *Predică: prot. Mih. Neagu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4 *Pr. Dr. Ioan Chioariu* dela parohia Sibiu-Inferior.
4. *Luni în 8 Noemvrie 1943, la sfinții arh. Mihail și Gavriil* servesc: Prot. Mihail Neagu, cons. Gheorghe Secaș și pr. Ștefan Morariu; diaconii: Ioan Circov și cons. Alexandru Popa. *Predică: cons. Gheorghe Secaș.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Ioan Albu* dela parohia Sibiu-Iosefin.
5. *Duminecă în 14 Noemvrie 1943*, servesc: prot. Mih. Neagu, prof. Dr. Teodor Bodogae și Nicolae Gavra; diaconii: Anatolie Scurtu și Nic. Mladin. *Predică: prof. Nicolae Gavra.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Prot. Mihail Neagu.*
6. *Duminecă în 21 Noemvrie 1943, la Intrarea în Biserică* servesc :Protop. Mihail Neagu, cons. Aurel Nanu și dir. Dumitru Călugăr; diaconii: Ioan Circov și Simion Macarie. *Predică: cons. Aurel Nanu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Nicolae Constantin* dela parohia Sibiu-Lazaret.
7. *Duminecă în 28 Noemvrie 1943*, servesc: Prot. Mihail Neagu, prof. Dr. Nicolae Terchilă și duhovnicul Nicodim Belea; diaconii: Anatolie Scurtu și cons. Alex. Popa. *Predică: duhovnicul Nicodim Belea.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Dr. Corneliu Sârbu*, dela parohia Sibiu Treistejari.

INFORMAȚIUNI

Inaugurarea noului an universitar *la Sibiu* s'a făcut Duminecă, în asistența unui distins public al orașului. In catedrala mitropolitană s'a săvârșit la ora 10 a. m., serviciul religios de către I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, înconjurat de soborul preoților. A predicat dela amvon păr. duhovnic al studenților, Aurel Nanu. Dela sf. biserică profesorii și tinerimea a pornit spre sala teatrului municipal, unde la ora 11 și jum. s'a ținut ședința inaugurală de deschidere a noului an universitar. La ședință au fost de față I. P. Sf. Mitropolit, împreună cu reprezntanții celorlalte oficialități sibiene, și un mare număr de alți ascultători. Dl profesor *Dr. Iuliu Hațeganu*, rectorul universității, a făcut apoi un strălucit expozeu despre situația universității noastre, ca luptătoare pentru drepturile românismului din Ardeal. Ea, universitatea, a stat și va sta în slujba idealului sfânt al românilor de pretutindeni, al idealului: pentru Hristos, Rege și Națiune. — Ședința s'a terminat în sunetele imnului „Deșteaptă-te, române", cântat de corul studențesc, acompaniat de mulțimea din sală. — Legământul studenților din anul I al universității și învestirea lor cu cetățenie universitară s'a desfășurat în ziua următoare, în sala festivă a prefecturii județene și în prezența corpului profesoral și a unui impunător număr de noui studenți.

Burse pe anul școlar 1943—44. Comitetul central al Asociațiunii „Astra" (Sibiu, str. Șaguna Nr. 6) publică concurs pentru mai multe burse, à Lei 1000—10.000, pentru studenți, elevi de liceu și ucenici dela diferite meserii. Cererile se înaintează Comitetului până cel mai târziu la *20 Noemvrie* 1943, cu certificatele necesare.

ȘTIRI LOCALE

Conferință publică. Duminecă, în 7 l. c., ora 17, în sala prefecturii județului Sibiu, va vorbi dl *Petre Papacostea*, fost ministru, despre „Ferdinand și Maria". Intrarea liberă.

CĂRȚI ȘI REVISTE

Omagiu lui Ion Lupaș la împlinirea vârstei de 60 de ani, București, 1943, Imprimeria Națională. Pg. 926 Prețul ?— Un mare volum de colaborări române și străine, rezultat al unui apel din 1939 al comitetului de inițiativă de sub președinția dlui Alex. Lapedatu. Contribuțile, studii și articole, sânt tot atâtea acte de meritată recunoștință omagială adusă la acest prilej, profesorului **Ioan Lupaș** pentru vasta sa lucrare istorică națională și culturală. Lunga și stăruitoarea activitate a ilustrului bărbat închinată neamului și bisericii noastre își primește astăzi prinosul sărbătoresc, în aceste studii și articole, datorite admiratorilor și amicilor săi.

"CASSA DE PĂSTRARE", institut de credit și economii S. A., în Sălișteu, aduce la cunoștință domnilor acționari că, la cererea celor interesați, termenul pentru prezentarea acțiilor vechi la preschimbarea și participarea la noua emisiune, a fost prelungit până la data de 30 Noemvrie 1943

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creștin

pe anul 1944

cu Șematism Lei 250·—; fără Șematism Lei 80·—

Calendarul „Oastea Domnului"

pe anul 1944 Lei 80·—

Calendarele au un cuprins foarte bogat și variat și sunt împodobite cu multe ilustrațiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de peste 10 ex. se dă rabatul cuvenit. Pe lângă prețul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 60 pt. porto postal

— Contra ramburs nu se trimit —

Nr. 363—1943. [73] 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei nou înființate **Sântuhalm** de clasa I-a, cutermin de 30 de zile dela întâia publicare în Telegraful Român".

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat-urban III;
2. 1.600 st. pătrați grădină drept chirie până la zidirea casei parohiale. Grădina va rămânea în folosul preotului și după zidirea casei parohiale;
3. 7 jugăre arător, sesiune parohială;
4. Stolele obișnuite în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc, în termenul indicat, însoțite de actele de studii și încuviințarea de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc.

Candidații se vor prezenta apoi în parohie, cu încuviințarea prealabilă a oficiului nostru, pentru a servi și a face cunoștință cu credincioșii.

Deva, la 30 Iulie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român în înțelegere cu Consiliul și adunarea parohială.

Teofil Chiffa
protopop

Nr. 310—1943. [75] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III. **Lunca**, din protopopiatul Zarand, se publică concurs cu termin de 30 zile pela prima apariție în Telegraful român.

Veniturile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Stola uzitată în parrhie;
3. 1 jug. 1.087 st. p. loc arători 1.005 st p grădină, 2 jug 30 st. p pășune și 1 jug. 860 st. p. cimitir.

Cererile de coocurs, însoțite de oate actele necesare și de încuviințarea de candidarea dela I. P. S. Mitropolit se vor înainta în termin Oficiului protopopesc Zarand.

Concurenții se vor în biserică, spre a face cunoștință cu poporul.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu Consiliul parohial.

BRAD, la 11 Octomvrie 1943

Ioan Indreiu
protopop

Nr 248/1943 (74) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de diacon la biserica nouă centrală cu hramul Sf. Treime din **Sighișoara**, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile dela prima lui apariție în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela stat;
2. Remunerația legală de catihet la școala de ucenici;
3. Stola obișnuită pentru servicille reclamate de credincioși;
4. 3 jug pământ în Bendorf din sesiunea bisericii și 2 jug în unghiul Poști din sesiunea preoțească;
5. Un ajutor de chirie (anual de 24000 Lei acum), ce se va stabili după posibilitățile bugetului în fiecare an.

Diaconul va sluji cu preotul la sfintele slujbe din biserică, va propune Religia în toate clasele celor 2 școli primare centrale, va catehiza la școala de ucenici și va îndeplini lucrările de birou în cancelaria protopopească.

Concurenții îndreptățiți la acest post își vor înainta petițiile prevăzute cu documentele prevăzute în regulamentul parohial și însoțite de încuviințare de candidarea dată înalt Prea Sfințitul Mitropolit, oficiului protopopesc ortodox român din Sighișoara în termin și cu învoire subsemnatului se vor prezenta și în parohie.

Sighișoara 4 Octomvrie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român din Sighișoara în înțelegere cu consiliul parohial.

Emilian Stoica
protopop

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 14 Noemvrie 1943 — Nr. 46

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

UN FILOSOF CREȘTIN

De curând a apărut la Sibiu o carte a dlui Eugeniu Speranția, profesor la Facultatea de Drept a Universității din Cluj-Sibiu, care trebue socotită drept un eveniment de seamă în istoria culturii noastre și poate fi îmbrățișată cu cea mai deplină încredere și bucurie de toți cei ce sunt fervenți aderenți ai concepției creștine de viață.

Ilustrul autor s'a remarcat și până acum ca un puternic gânditor și ca un prietin fără rezerve al principiilor religiei creștine. Sistemul de metafizică («Système de Métaphysique»), pe care l-a publicat acum, întrece însă și cele mai optimiste nădejdi la cari ne dădea dreptul cursul de până azi al gândirii Domniei Sale. Am putea spune că principiile fundamentale ale sistemului Domniei Sale se acopere perfect cu principiile creștine, deși gândirea desfășurată în paginile cărții atestă o remarcabilă originalitate. Original în datele dela cari pornește, în felul de-ale interpreta, în folosirea rezultatelor celor mai noui la cari au ajuns diferitele ramuri ale științei, în tot mersul gândirii, autorul nu are altă ambiție decât aceea de a proecta unde noui de lumină peste adevărurile esențiale și permanente ce flutură în fața spiritului omenesc, spre cari e purtat prin forța constituției sale și a raportului său cu ele, pe cari, după ce le întunecase păcatul, le-a evidențiat din nou Revelațiunea divină.

Reproducem câteva pasagii din incomparabilul capitol «Considerations finales», în cari smerenia autorului strălucește în toată noblețea ei, ca închinare în fața evidențelor, pe cari cugetarea noastră nu are menirea să le volatilizeze, ci să le descopere, în aceasta constând adevărata ei mărime:

«Sistemul expus mai înainte nu ne aparține... El nu este al nostru, deoarece este inerent și implicit fiecărui spirit omenesc. Nu este al nostru, deoarece el constitue «revelațiunea naturală», pe care fiecare din noi o poate regăsi, spontan, în sine, ca înclinare primordială și irezistibilă a cugetării sale.

Există, de fapt, un acord minunat între această metafizică cuprinsă în postulatele întregei cugetări umane și între premisele inițiale ale doctrinei Bisericii.

O spunem: minunat. De fapt, noi am început lucrarea noastră fără nici un parti-pris teoretic, fără să știm unde ne va duce intreprinderea noastră.. Am fost însă, adesea, ca Malebranche la citirea lui Descartes, sesizați și mișcați, de coincidențele uimitoare ale unor părți ale acestui sistem atât cu detaliile dogmei, cât și cu anumite teorii și descoperiri științifice acreditate la savanții contimporani...

Ideea unei Ființe supreme, ce condiționează totul, dar este exemptă de sub orice condiție, ideea spiritualității sale, ideea participării «eului» spiritual la acest principiu care îl transcende, dar spre care el aspiră, iată câteva leit-motive cari se desvelesc la orice cercetare intreprinsă asupra adâncimilor ascunse ale «facultății noastre de a cugeta și de-a cunoaște».

Și acordul acestor rezultate cu învățăturile dogmatice ale filosofiei creștine ne pare cu atât mai semnificativ, cu cât principiile marei credințe au fost anunțate cu mult înainte de ce deducțiuni și analize asemenea celor ale noastre, să fi fost încercate sau imaginate. Cum se face că fără întrebuințarea unui asemenea aparat de cercetare filosofică, acestea au fost oferite inimii omenești și că, analiza metodică întreprinsă de noi le confirmă ca perfect raționale?

Revelațiunea divină venea, acum douăzeci de veacuri, să reașeze în lumină ceeace fusese dela început în spiritul omenesc, dar prin nestatornicia și inconsecvența omenească fusese întunecat, șters, alterat» (pg. 300—302).

Nu ne încumetăm să prezentăm aici o expunere a întregei desfășurări a sistemului dlui prof. Eugeniu Speranția. Aceasta vom putea-o face numai după ce vom stărui mai cu dinadinsul asupra fiecărei pagini, analizând și interpretând pasagiu cu pasagiu toată cartea.

Vom semnala numai câteva din vârfurile ideologice în cari culminează argumentația operei. Surprinzând și câteva fire ce trec dela unul la altul, vom avea o schemă suficientă a stufișului de idei, de probleme, de intuiții din care e țesută densa economie a cărții.

Remarcăm dela început că metoda de lucru a dlui Eugeniu Speranția e cea a argumentării logice. Deși sistemul DSale e orientat religios, nu găsim nicăiri o utilizare a intuiției mistice. Totul e clădit cu ajutorul raționamentului lucid, stringent, vădindu-se influința școalei filosofice franceze. Tocmai de aceea rezultatele ce le obține merită să fie primite cu cea mai deplină încredere, căci fiecare poate repeta procedeul de judecată logică a autorului.

Desprindem ca un prim rezultat care ne interesează, din cele evidențiate în acest sistem, faptul că toată cugetarea noastră stă pe temelia credinței. Omul care cugetă, implicit crede. Cogito ergo credo. Cine cugetă își pune întrebări, iar a-ți pune întrebări înseamnă a presupune că dincolo de cugetare există un adevăr pe care vreai să-l afli. Din a cugeta nu rezultă numai a fi (cogito ergo sum), ceeace-i o tautologie, căci cugetarea însași este ceva ce există, ci rezultă ceva ce trancende cugetarea, căci altfel cugetarea n'ar avea nici un rost. Prin urmare acceptând să mă îndoesc, să cuget — și altfel un pot — eo ipso cred în ceva ce-i dincolo de cugetare (Capitolul: Cogito ergo credo, pg. 79—81).

O idee scumpă autorului, pe care o evidențiază în mai multe capitole și din cari scoate o serie de consecințe prețioase, este aceea despre deosebirea radicală ce există între *subiect* și *obiect*. Subiectul este celce cugetă, obiectul este ceeace e cugetat. Intre ele este o legătură logică, dar și o diferență logică, întrucât alta este poziția fiecăruia în actul cugetării.

Dar subiectul și obiectul nu sunt numai doi poli ai unei relații logice, ci fiecare din ele are și o existență reală, ontologică. Există deci și un cuplu ontologic între ele.

Despre existența reală a obiectului ne spune faptul că el nu poate fi construit de cugetare, dedus din ea. Noi ne dăm seama că obiectul există și atunci când nu-l cugetăm noi și dincolo de raza cugetării noastre și de formele ce i le imprimă ea.

Dar și despre subiectul nostru ne dăm seama că e altceva decât tot ce poate forma obiect pentru el.

Din independența subiectului față de orice obiect și din faptul că obiectele trec și pier, iar subiectul perzistă cu toate, autorul deduce imortalitatea subiectului. «Distincțiunea dintre subiect și obiect (înțeleasă ca independență reciprocă a acestor două date ontologice) implică o singură soluțiune posibilă a marei probleme a imortalității sufletului» (p. 92)

Cu un curaj rar într'un timp în care intelectualul, chiar dacă e savant sau filosof, se teme să susțină credința în nemurire, ca să nu pară înapoiat, dl Eugeniu Speranția se mărturisește deschis aderent al acestei idei și o fundamentează cu argumente ce nu pot fi respinse din front. Problema reapare mereu în paginile cărții, soluția imortalității apărând ca «flacările aceluiaș incendiu isbucnind în diferite părți».

Dar tot legătura și diferența dintre subiect și obiect îi oferă dlui Eugeniu Speranția unul dintre temeiurile pentru existența lui Dumnezeu. Folosind o ideee din Parmenides a lui Platon, Domnia Sa arată că subiectul și obiectul, ca realități diferite, pentru a se afla într'o legătură reciprocă, trebue să stea ambele într'o dependență față de o existență de ordin superior, care trebue să fie ea însași subiect, având ca obiect raportul dintre subiectul și obiectul obișnuit (pg. 89).

Insă argumentele cele mai puternice pentru existența Ființei supreme, suverane și conștiente, le scoate dl Eugeniu Speranția din extraordinar de subtilele și bogatele analize ale naturii subiectului nostru.

Insușindu-și o idee care este bun comun al filosofiei franceze dela Descartes și Pascal încoace, Domnia Sa accentuiază caracterul subiectului ca o realitate ce există pentru sine, «în sine», spre deosebire de obiect care pentru el însuși nu există, odată ce nu poate reflecta asupra sa, ci numai pentru un subiect. Subiectul există «în sine», obiectul «în altceva». Subiectul e prin urmare *substanță*, obiectul fenomen.

Dl prof. Eugeniu Speranția refface astfel prestigiul termenului *substanță*, atât de evitat în ultimele veacuri în filosofie și chiar îl arată ca propriu realității spirituale, pentru care era considerat în mod special impropriu.

«Este, credem, de oarecare utilitate, să reluăm discuția asupra vechei distincții metafizice, între ceeace *există în sine* și ceeace *există în altceva*. Această existență este aceea care în graiul kantian este denumită «fenomen». Existența fenomenală este existența «în altceva» și acest «altceva» nu poate fi decât un spirit sau în orice caz un subiect, să-i zicem: o conștiință.

Cât despre existența *în sine*, ea nu poate fi concepută decât ca spirituală, pentrucă ea presupune reflexiunea asupra sa, prezența sau apariția *pentru sine*, care nu e decât aceea a conștiinții ce se întoarce asupra sa și care se constitue «ipso facto» ca existență în sine».

Intrucât obiectele n'au o existență în ele însile, ci în funcție de subiect, dar subiectul uman pe care-l experiem, nu ni se desvălue ca având o putere absolută asupra obiectelor — de a le crea și nimici, — ci numai una relativă, trebue să existe un subiect atotputernic de care depind lucrurile în însași existența lor.

Și altfel spiritul nostru ne apare ca «limitat și insuficient lui-și». Dar prin toate tendințele sale își manifestă credința într'o existență care e într'un mare plus față de el, ca un Spirit căruia nu-i lipsește nimic și de care depind toate. E un Spirit care nu mai are lipsă de nici un obiect pentru a se gândi pe sine, care nu mai are nimic care să-l avanseze în existență și în actul gândirii.

Printr'o mulțime de indicații asemănătoare de-o mare forță sugestivă evidențiând existența lui Dumnezeu, autorul declară la un moment dat:

„A nega pe Dumnezeu înseamnă a renunța la facultatea de-a cugeta logic, adică a renunța pentru totdeauna de-a ști sau de a înțelege ceva, odatăce prin aceasta s'ar respinge postulatele fundamentale fără de cari nu există cugetare coherentă» (pg. 184).

De-o mare originalitate, redând totuși ideea generală creștină, sunt paginile în cari autorul expune modalitatea actului divin de creație, care este în acelaș timp un act de gândire.

Nu mai puțin luminoase și juste sunt toate considerațiile prin cari se evidențiază ca scop al lumii refacerea solidarității spiritelor între ele și între ele și Dumnezeu, după o abatere primordială dela această cale ce li-a fost destinată.

Autorul demonstrează că în existența lor de după moarte spiritele trebue să se bucure de o fericire sau

de o pedeapsă după, cum au realizat aici uniunea lor interioară, întreolaltă şi cu Dumnezeu: «Dacă în timpul vieţii în această lume, orice contradicţie, orice disarmonie a spiritului nostru cu el însuşi, este pentru el o ruptură interioară, aşadar o auto-desaprobare, semn de inferioritate şi de non-valoare, — cu cât mai mult după emanciparea spiritului de tutela sa psihologică, nu vor tortura «defectele» sau «păcatele», cari apasă identitatea şi unitatea noastră cu noi înşine, spiritul nostru devenit inaccesibil consolărilor senzuale şi instinctuale mincinoase?» (pg. 298).

Credem că aceste puţine excerpte şi sublinieri sunt suficiente pentru a evidenţia valoarea filosofică şi ţinuta creştină a unei cărţi care ar trebui rezumată pagină cu pagină.

De încheere inducem câteva paralele din scrisul Sf. Maxim Mărturisitorul, cu care ne îndeletnicim tocmai acum, pentru a arăta cât de mult se acopere, ca fond, gândirea dlui prof. Eugeniu Speranţia cu tradiţia platonic-patristică a creştinismului din epoca de aur.

Şi pentru Sf Maxim Mărturisitorul mântuirea constă în unirea spiritului omenesc cu sine însuşi, cu semenii şi cu Dumnezeu.

Cel ataşat lui Dumnezeu, spune Sf. Maxim: «veşteşte invidia, cea care a veştejit întâi cu dreptate pe cei ce o au, apropiindu şi prin bunăvoinţă pe cei de aceeaş fire; deasemenea desfiinţează ura şi gândul ucigaş, mânia şi vicleniа, ipocrizia şi ironia, rancchiuna şi avariţia, *şi toate cele în cari s'a împărţit omul.* Căci prin desrădăcinarea iubirii de sine ca principiu, cum am spus, şi maică a relelor, se desrădăcinează şi toate cele ce vin din ea şi după ea, odată ce ne mai fiind aceasta, nici un fel şi nici o urmă de rău nu mai poate exista. Se ivesc în locul lor toate felurile de virtuţi, ce intregesc puterea iubirii, care readună pe cele împărţite şi *face pe om unul după judecată şi putere, nivelând toată inegalitatea şi deosebirea de voinţă din toţi*... fiecare fiind adus spre o simplitate şi identitate, în baza căreia nici unul nu mai e despărţit de ceeace-i comun, ci fiecare devine unul cu fiecare şi toţi cu toţi, mai bine zis cu Dumnezeu decât între ei, având toţi aceeaş raţiune a existenţii, arătată după fire şi după voinţă» (Către Ioan Cubicularul, Despre iubire, P. G. 91, col. 400).

Făcând deosebirea între orice conţinut mintal şi între subiectul cugetător, dl Eugeniu Speranţia consideră că centrul ultim al omului este nu inima, nu duhul, ci *mintea* ce se cugetă pe sine Omul care vrea să se afle pe sine trebue să se ridice peste tot obiectul cugetării deosebit de subiect şi luat din ceva extern, să ajungă la un fel de *supraom noetic.* In această calitate de subiect ce se cugetă pe sine, eliberat de dependenţa de orice obiect, omul este cu deosebire chip al lui Dumnezeu. Dumnezeu, infinit mai mult şi mai perfect decât omul, este minte întoarsă prin cugetare asupra sa. El nu e nimic asemănător cu ceeace poate fi obiect de provenienţă exterioară pentru minte.

Dar toate aceste idei se găsesc într'o identitate de gând la Sfântul Maxim.

Şi pentru el partea cea mai intimă a fiinţei omeneşti este νοῦς. Ideea, λόγος-ul, este obiectul minţii. Tatăl ceresc de asemenea este νοῦς, faţă de care Fiul este Logosul.

Dar importanţa practică a acestei teorii stă în faptul că la Dumnezeu, ca şi la subiectul omenesc, dar păstrând proporţiile, nu ne putem ridica decât trecând dincolo de orice imagine, idee, conţinut al minţii, dat din lumea creată. Şi întrucât cugetarea obişnuită constă din meditarea la un obiect, actul spiritual prin care ne apropiem de Dumnezeu este o cugetare peste cugetare (νόησις ὑπερ νόησιν) care înseamnă o asceză a minţii, ce nu poate avea loc fără o asceză a vieţii.

Iată câteva locuri despre toate acestea în Sf. Maxim Mărturisitorul: «Iar cap al lui Hristos, adecă al Logosului aflat mistic prin negaţie prin faptul că depăşeşte toate, este Mintea (Nus) ce e infinit dincolo de toate în tot chipul şi în mod absolut. Pe ea înţelegând-o Hristos, ca Logosul prin fire al Minţii, o face cunoscută celor vrednici». «Cel ce mă vede pe mine, vede pe Tatăl», zice. Intr'adevăr, înţelegerea Logosului este cunoaşterea evidentă a Minţii ce l a născut pe El, arătând în El însuşi ca subsistenţă prezentă prin fiinţă Mintea, spre care duce mintea ce se doreşte după identitatea prin har cu Tatăl, după desfacerea ei de cugetarea deosebirilor calitative şi cantitative ale lucrurilor şi după concentrarea într'o monadă asemănătoare cu Dumnezeu, identificându-se într'o mişcare neîntreruptă în jurul lui Dumnezeu» (Quaest. ad Thalasium, P. G. 90, 332).

Nu am dat aceste citate din Sf. Maxim din motivul că l-am socoti pe dl Eugeniu Speranţia tributar acestui mare gânditor şi sfânt mărturisitor. Pe deoparte ideile acestea din Sf. Maxim vin dela antecesori de ai lui, fiind o adaptare genială a unor intuiţii platonice şi neoplatonice la doctrina creştină, iar pe de alta forma pe care o au la dl Eugeniu Speranţia fiind cu totul nouă.

Le-am dat numai pentru a demonstra şi cu autoritatea unui Sf. Părinte, cât de autentic şi de tradiţional creştin este sistemul metafizic al Domniei Sale.

D. STĂNILOAE

Bibliografie

1. Preotul Florea Mureşan: *Intâia carte de invăţătură.* Pentru tineretul român de lege răsăriteană şi pentru tot Românul iubitor de Hristos. Kolozsvár-Cluj (Editura Episcopiei ortodoxe române) 1943. Pag. 238. Preţul 3: Pengei.

Din Clujul ce respiră azi sub cnut strein, ne vin mereu mărturiile concrete ale unei Biserici ortodoxe române vii şi active, datorită aceasta — desigur— în primul rând destoiniciei şi vigurozităţii personalităţii proeminente ce-i stă la cârmă: *P. S. Sa Episcopul Nicolae Colan.* De data aceasta e vorba de cartea cu titlul de mai sus, alcătuită de peana mălaştră a Părintelui Florea Mureşanu, care desfăşoară o activitate bogată în slujba Bisericii ortodoxe din Ardealul înstrăinat. După ce a alcătuit cărţile de religie ortodoxă pentru cele dintâi patru clase ale şcolei primare, P. C. Sa a întocmit — la îndemnul P. S. Sale Episcopului Nicolae Colan — o altă carte, „menită să întregească învăţătura de credinţă şi de viaţă cuprinsă în amintitele patru cărţi" (Cuvânt înainte). Ea cuprinde părţile de căpetenie din Istoria Bisericii Universale şi naţionale. Ca atare, ea serveşte ca manual de religie pentru clasa V-a şi a VI-a primară. Totodată, ea se îndreaptă şi către întregul tineret şi tuturor acelora cari iubesc legea lui Hristos şi Biserica Lui.

Acestei cărţi îi va urma *„A doua carte"*, care va cuprinde „învăţătura de credinţă a sfintei noastre Biserici, precum şi poruncile şi legile vieţuirii creştineşti".

Scrisă cu dragoste şi însufleţire pentru cauza pe care o serveşte, într'un stil simplu, limpede şi atrăgător, şi împodobită la tot pasul cu reproduceri de icoane şi figuri bine alese, cartea corespunde *integral scopului pe care-l urmăreşte.*

2. Preot Dr. Petre Procopoviciu, Profesor la Facultatea de Teologie din Cernăuţi: *Elemente fundamentale de educaţie creştină.* Extras din Revista „Candela" pe anii 1939—1941. Cernăuţi (Tipografia Glasul Bucovinei) 1942. Pag. 80. Preţul?

Reîntoarsă acasă. Facultatea de Teologie din Cernăuţi îşi continuă — în paginile „Candelei" — glorioasa-i tradiţie de serioasă şi intensă activitate ştiinţifică teologică. Printre proaspetele studii apărute în ultimul număr a revistei respective, se înşirue şi lucrarea cu titlul de mai sus.

In partea introductivă, autorul arată cum a luat naştere problema educaţiei şi acuta actualitate a problemei educaţiei tineretului. De educaţia ce-o primeşte tineretul depinde fericirea lui şi a neamului. Acestor vremuri grele vor rezista numai acele naţiuni, cari îşi vor îndruma generaţiile tinere prin *educaţie morală şi eroică.* Trece apoi la stabilirea noţiunii de educaţie şi la indicarea scopului ei. De reţinut că dintre pedagogii creştini, Clement Alexandrinul a fost cel dintâi care a dat cea mai adecvată definiţie a educaţiei, afirmând că aceasta este *îndrumarea copilului la virtute.* In esenţă, educaţia este satisfacerea integrală a sufletului, adică formarea caracterului sau a personalităţii umane.

Ştiinţa educaţiei sau pedagogia e preocupată de următoarele patru probleme fundamentale: problema educabilităţii, idealul educativ, mijloacele educaţiei şi comunitatea pedagogică. Dintre acestea, autorul nostru se ocupă numai cu primele două probleme şi astfel întreagă lucrarea se teoarnă în două compartimente: Partea I-a: *Problema educaţiei psihice* şi Partea II-a: *Educaţia creştină.* Cea dintâiu parte prezintă 3 capitole: 1. *Problema educabilităţii* (respingând tezele atotputerniciei Şi imposibilităţi educaţiei, admite şi susţine teza că educaţia e posibilă, dar e limitată de natura sau individualitatea omului); 2. *Idealul educativ în concepţia pedagogică* (arată că pedagogia laică n'a avut multă vreme o concepţie clară, definitivă şi unitară despre idealul educativ şi 3. *Formarea caracterului e ţinta educaţiei.* (Abia creştinismul prin concepţia sa unitară despre lume şi viaţă, ne-a putut da idealul educativ integralist. In lumina lui, *ţinta educaţiei este formarea caracterului moral).*

Partea II-a e menită să arate că creştinismul dispune de cel mai efectiv sistem şi mijloc pedagogic de formare a caracterului moral. După ce relevează valoarea religiei creştine ca principiu şi forţă educativă (cap 1), arată că morala laică e insuficientă şi incapabilă în formarea caracterului, deficienţe pe cari le înlătură numai morala creştină. (cap. 2). Cap. 3 tratează despre forţa educativă a cultului divin ortodox, arătând că slujba sf. Liturghii este *„cel mai intuitiv şi puternic factor educativ"* (p. 76). In rezumat, partea II-a dovedeşte că *educaţia creştină — prin religia, prin morala şi pin cultul creştin — constitue idealul educaţiei intregale.*

Bazată pe o selectă şi bogată bibliografie şi scrisă de un specialist bine orientat şi priceput în materie, *lucrarea aceasta prezintă o considerabilă valoare ştiinţifică şi practică,* mai ales în aceste vremuri. Ea e menită să servească de temeiu şi îndreptar preţios tuturor acelora ce au pe umerii lor îndatorirea spinoasei probleme a educaţiei tineretului în duh creştin ortodox. La acestea, se adaugă, claritatea, simplitatea şi închegarea organică a lucrării, calităţi de formă şi fond cari o fac şi mai îmbietoare la lectură. Intrucât preoţilor le este de mare trebuinţă şi folos, o recomandăm acestora cu toată căldură şi stăruinţa.

Dr. CORNELIU SÂRBU

Proprietate a parohiilor. — *Monitorul Oficial publică decretul lege, prin care toate bunurile fostelor noastre şcoale primare confesionale din Ardeal, Banat şi Crişana, devenite după 1919 şcoale de stat, sânt şi rămân proprietatea parohiilor.*

Tăcere, unire şi muncă:
prin acestea vom învinge

* FOIŞOARA *

Erwin Liek:

Minunea în terapeutică

Consideraţii finale

Traducere de MIHAIL MĂRGINEANU

(Urmare din Nr. 42)

„Nu e logic să li se interzică medicilor libertatea de a-şi comunica ştiri şi totodată să se reducă întreaga medicină practică la vrăjitorie psihogenetică, sau să se ridice chiar cererea nebună că medicina trebue să fie o ştiinţă secretă între auguri şi un fel de şamanism al sufletului".

Citez această propoziţie ca model pentru o critică răutăcioasă, de falsificare voită. Intreagă cartea mea cuprinde ideea principală: importanţa influenţei sufleteşti a medicului, pe lângă celelalte măsuri ce le ia. Eu însumi sunt chirurg practic. Cum aşi putea exercita profesia mea ca ştiinţă secretă? Zilnic trebue să explic bolnavilor mei, de multe ori şi cu desene, ce boală au şi ce cred că este necesar să se facă. Nu e totuşi o contradicţie, că poate exista alături şi secretul, miraculosul. O critică ca aceasta a lui Lessing, superficială şi străbătută de mândrie profesorală exagerată, îmi dovedeşte numai că am ales drumul bun.

6. Noi medicii trebue să fim mărinimoşi, să luăm binele indiferent de unde vine. Avem o artă înaltă, şi şcolastica a fost totdeauna moartea artei.

„A primi rezultatele ştiinţifice ca un fapt termino-dogmatic, e propriu numai unui suflet neliber" [Marchand].

Nu trebue să uităm, că societăţile de medicinişti engleze au stat în opoziţie cu Jenner, cele austriace cu Semmelweiss. Virchow şi Mendel au refuzat hipnoza ca o înşelăciune. Aceasta se întâmplă de multe ori.

Fizicianul genial Chladni fu batjocorit de domnii savanţi dela Academia ştiinţifică din Paris, când apăra vechea tradiţie populară că „au căzut pietre din cer" [meteorite].

Lister, descoperitorul antisepsiei, fu atacat violent de medici, iar înaintea lui genialul Sydenham, când recomanda chinină împotriva malariei.

„Semmelweis a fost de origine german, şi opera lui de reformator e scrisă nemţeşte. Dar mândria, cu care constatăm aceasta în ziua de azi, e moderată de faptul că capitolul Semmelweis e unul din capitolele cele mai ruşinoase ale istoriei ajutorului la naşteri. Semmelweis avu aceeaşi soartă ca Paracelsus, Vesal, Harvey, Galvani, Robert Mayer, Auenbruger şi alţi savanţi mari în medicină, a căror viaţă fu amărâtă în mod inutil prin lupta împotriva intoleranţei autorităţilor atotputernice". [Kleine].

Inceputuri ale unei dogmatici medicale le vedem peste tot în medicina modernă. „Orizontul medicilor", îmi scria un medic distins, e îngustat prin gândirea microscopică, microchimică, microbotanică. Bleuler vorbeşte despre „forme împietrite de gândire ale medicinei".

„Cercetătorul exact să dovedească ceeace poate fi dovedit; dar să nu desaprobe întâmplări şi raporturi care stau în afară de tehnica lui de dovedire". [Buttersach].

A contribuit mult unirea prea strânsă, se poate spune chiar, dependenţa nedemnă a medicului de industria chimico-farmaceutică. Nu numai la noi, ci pretutindeni în lumea culturală a dus această dependenţă la comercializarea şi industrializarea medicinei.

Pe masa mea de scris stă o carte englezească: „Algemeine und spezielle Simptomdiagnose". In introducere se spune foarte caracteristic: această carte nu e destinată pentru studiu, ci pentru a căuta ceva în timpul, când pacientul sei îmbracă şi se desbracă. Terapia rapidă este tot atât de mecanică ca şi această diagnoză rapidă: o tabletă sau alta, acest ser sau altul etc. O medicină fără suflet, sau mai bine zis, nici o medicină.

„Este fapt regretabil, că mulţi medici îşi adună astăzi cunoştinţele despre terapia medicală numai din

Regele Predicei

Pe cerul din Răsărit, Sfântul Ioan Gură de Aur se arată ca un luceafăr minunat. Acest sfânt părinte al Bisericii, al cărui nume, *Gură de Aur*, arată elocvenţa fără de pereche, a fost proclamat din partea bisericii drept patron al tuturor preoţilor predicatori. Prin aceasta Biserica mărturisea că el încă n'a fost întrecut, rămânând *regele predicei*.

Admis din bună vreme la lecţiile vestitului retor Libanius, sf. Ioan atrage îndată atenţiunea dascălului prin progresele vrednice de remarcat ce făcea. Presimţind în acesta elevul eminent, un viitor stăpân al verbului Libanius ar fi dorit, după unii, să-i lase direcţiunea şcoalei sale. Înscris mai târziu în barou, sf. Ioan, creştin desăvârşit, a părăsit curând pledoaria advocaţială, pentru a se dedica, prin sacerdoţiu, apărării unor cauze mai sfinte. Preot distins din partea episcopului, el a început, nu mult după aceea să ţină predici în Antiohia, predici cari în curând îl vor face celebru. Împrejurările în cari trăia, au favorizat desfăşurarea elocvenţei sale. El domnea am putea zice asupra cetăţii prin cuvântul său răpitor. Ridicat pe scaunul patriarhal din Constantinopol, amvonul său nu întârzie de-a ajunge un fel de centru focar al capitalei bizantine. El se afirmă mai mult decât oricând un orator extraordinar „*Demostenele creştin*", potrivit expresiei lui Bosuet.

Prin înfăţişarea sa trupească nu se putea asemăna întru nimic cu gloriosul atenian. Sf. Ioan a fost de-o statură mai mijlocie, slab şi urât la înfăţişare, neimpunând cu exteriorul său. Dar de îndată ce-şi deschidea gura şi rostea câteva fraze înaintea auditorilor săi, aceştia vibrau din toată fiinţa lor şirămâneau atârnaţi de buzele oratorului. In zilele în cari avea să predice sf. Ioan, alerga tot oraşul la catedrală.

Sf. Ioan Hrisostom, fără de-a neglija expunerea adevărurilor dogmatice şi făcând dovada constantă de calităţile sale de mare exeget, practică mai mult predica morală, ţintind cu deosebire la reforma moravurilor poporului său. Se adaptează cu o supleţe vrednică de mirare tuturor situaţiunilor existenţei individuale, precum şi multiplelor împrejurări ale vieţii publice. Din prilejul asediului Antiohiei, el se arată sprijinitorul şi mângâitorul întregului popor ajuns la desnădejde. La Constantinopol, nu este eveniment vrednic de notat, dureros sau senin, care să nu afle ecou în inima sa de păstor de suflete.

Obişnuit bolnăvicios şi neliniştit, cam rece şi timid în raporturile sale de fiecare zi, el se transformă îndată ce urcă în amvon. Fruntea sa lată şi puternică, ochii săi adânci pătrunzători, trăsăturile sale expresive, vocea sa arzătoare, gesturile sale elocvente totul se preschimbă în viaţă în el.

Sf. Ioan Hrisostom, este elocvenţa desăvârşită, rând pe rând blândă şi puternică, măsurată şi vehementă, suavă şi stigmatizătoare. Cunoscând bine inima omenească, viaţa omenească, el intră în legătură strânsă cu cei ce-l ascultă, stăpânindu-i în chip uimitor. Ca părinte întreţinându-se cu copiii săi, el vorbeşte de tot ceeace i interesează. Inima sa se revarsă în cea a ascultătorilor, iar inima ascultătorilor freamătă, bate, palpitează împreună cu a predicatorului. Dăruit cu o putere de imaginaţie extrem de bogată, sf. Ioan risipeşte imagini şi comparaţii, descopere toate analogiile posibile şi le exploatează cu îndemânare. Stilul său viu, plin de culoare, foarte pur, rămâne mereu simplu şi familiar, chiar şi când oratorul se ridică la expunerea concepţiilor celor mai înalte. Sf. Ioan Hrisostom înţelege să fie priceput de toţi, chiar de poporul de jos. Aflând odată, la începutul misiunii sale, că o femeie săracă s'a retras intrista după predica lui pe care n'a înţeles'o, el a luat hotărârea de-a vorbi în aşa fel încât chiar şi cei mai smeriţi ascultători, să poată pricepe tot. Intr'adevăr, i-se întâmplă de multe ori de-a sacrifica oratoria, în profitul sufletelor simple. Astfel mai întâi, el ocoleşte orice complicaţie, orice abstracţie, nu se preocupă decât foarte puţin de proporţia ce trebue păstrată între părţile predicei şi la nevoie, dacă citeşte pe faţă că tema ce o tratează nu e urmărită cu interes, o schimbă luând altă direcţie în expunere, mai plăcută.

Acest cuvânt al sf. Ioan Chrisostom, care obişnuit trădează preocupări intime sau care ocazional, condamnă cu vigoare, cu asprime chiar, abuzurile epocei, anumite depravaţiuni morale, predica aceasta trece uneori în sboruri lirice, în vibraţii emoţionante, cari provoacă aclamaţiuni sgomotoase, reprimate de altfel cu grăbire de orator. In împrejurări mai mişcătoare, se întâmplă ce predica sf. părinte să fie atât de patetică, încât adunarea isbucneşte în plâns.

Spirit înălţat, foarte ispitit în şiloţă, pshiolog fin, bărbat c'o judecată perfectă, zugraf minunat al moravurilor, inimă foarte caldă, vibrantă, pasionată, mare caracter dăruit c'o imaginaţie puternică şi rapidă, de-o sensibilitate ascuţită şi foarte mobilă, cu un organ minunat, suflet entusiast, păstor dăruit cu ardoare turmei sale, sf. Ioan Hrisostom este *oratorul născut, regele predicatorilor*.

El vorbea foarte des şi nu te plictiseai ascultându-l, ba dimpotrivă. Dacă suprima pentru un motiv grav vreo cuvântare anunţată, fiecare se plângea. Altădată, terminând o cuvântare, mulţime aştepta pe orator la eşirea din biserică, îi făcea rugăminţi stăruitoare şi-l constrângea de a se întoarce, a se urca din nou pe amvou şi-a vorbi iar.

Sf. Ioan nu scria predicile. Meditând tema timp îndelungat, el vorbea din abundenţă din beşugul sufletul său. Tahigrafi culegeau cuvântările sale pe care le revizuia personal înainte de multiplicare. Multe cuvântări sunt azi perdute. Ne au rămas 100 cuvântări izolate şi 640 Omilii. Cele asupra Epistolei către Romani, şi mai mult cele asupra Evangheliei dela Matei sunt deosebit de frumoase. In comentariul sfintei Scripturi excelează sf. Ioan cu deosebire.

Plin de energie el a atacat nedreptăţile şi păcatele celor mari, a căror răsbunare nu l'a cruţat. Exilat de mai multe ori, el a murit în urma violenţelor la cari a fost supus din prilejul ultimei sale deportări, în Septemrie 407.

Trad. din l. franceză Preot **Gh. Secaş**

Bombardarea Vaticanului

Pagubele pricinuite bisericii sf. Petru şi rezervelor de băuturi spirtoase ale statului papal

O telegramă din Roma a agenţiei noastre oficiale de ştiri „Rador", datată 9 l. c. şi reprodusă de ziarele din capitală, oferă amănunte privitoare la pagubele pricinuite de bombele lansate în 5 l. c. de aviatori anglo-americani asupra teritoriului statului papal, Sunt de plâns următoarele stricăciuni:

1. *La biserica sf. Petru.* — Marea fereastră ovală situată în dosul amvonului sfântului Petru, din fundul absidei, străpunsă de 15 schije de obuz, parţial distrusă. Ferestrele cari dădeau în spre locul unde a căzut bomba, au fost deasemenea distruse, iar alte patru, aşezate în partea de nord a bolţii capelei, au fost smulse din ţâţâni de presiunea exploziei.

2 *La palatul guvernatorului Vaticanului.* — O bombă căzută în apropierea lui, a avariat cabinetele de lucru ale cardinalilor Carnali şi Tardini (vice-secretar de stat), camerile princiare şi culoarele.

3. *La pivniţele de alimente ale Vaticanului.* — Aci, bombardamentul a cauzat „pagube materiale considerabile", precizează telegrama citată. In speţă:

„Toate sticlele conţinând vinuri şi băuturi spirtoase, precum şi băuturile care erau păstrate în mari rezervoare de sticlă au fost sparte".

Precizarea sfârşeşte aici. Astea-s... „alimentele" considerabil păgubite de iureşul bombardierelor atacatoare.

Familia profesorului Lupaş dela Universitatea din Cluj Sibiu, mulţumeşte pe această cale tuturor cari au binevoit a-i adresa, cu graiul sau prin scrisori şi telegrame, cuvinte de mângâiere cu prilejul încetării din viaţă a neuitatei mame Marina. Deasemeni mulţumeşte preoţilor, cari au săvârşit slujba prohodului, subliniind în predici cu temei vrednicille ei creştineşti, precum şi corului elevelor dela Gimnaziul din Săliştе pentru duioasele versuri cântate la mormântul ei atât în ziua îngropăciunii, cât şi la parastasul de 6 săptămâni.

Vizite arhiereşti

Inalt Preasfinţia Sa Mitropolitul nostru Nicolae a vizitat Vineri, 5 Noemvrie a. c. tabăra de săpături dela Costeşti, jud Hunedoara, organizată de Institutul de cercetări clasice, de sub conducerea Domnului profesor universitar Constantin Daicovici dela Universitatea Regele Ferdinand I din Cluj-Sibiu. Domnul profesor Daicovici a primit pe înaltul ierarh, dându-i explicaţiile necesare. I. P. S. Sa a rămas plăcut impresionat de rezultatele la cari au ajuns săpăturile dela Costeşti, cari au scos la lumină comori nepreţuite, ce grăesc despre viaţa strămoşilor noştri.

Cu acel prilej I. P. S. Sa a împărţit lucrătorilor daruri şi a împărtăşit arhiereasca Sa binecuvântare tuturor străduitorilor din tabără.

Luni 3 Noemvrie a. c., la sf. Arhangheli Mihail şi Gavril, I. P. S. Sa a luat parte la sfânta Liturgie în biserica din Geoagiu-băi şi a adresat poporului credincios cuvântul Său de învăţătură.

Sfinţirea Casei studenţeşti dela Universitatea Cluj-Sibiu

După solemnitatea legământului universitar al studenţimii, despre care am raportat în numărul precedent al ziarului, la ora 17 studenţimea şi corpul profesoral au luat parte la solemnitatea sfinţirii Casei studenţeşti.

Slujba religioasă a fost săvârşită de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, asistat de soborul preoţesc, răspunsurile fiind date de corul studenţilor teologi, sub conducerea păr. prof. Gh. Şoima. In acelaş timp Inaltul prelat a sfinţit şi drapelul grupărilor culturale studenţeşti.

I. P. S. Sa a vorbit apoi studenţimii, zicând următoarele:

«Folosesc acest prilej de a Vă îndemna să Vă adânciţi în suflet comoara credinţei strămoşeşti, fiindcă noi ca neam am trăit dealungul veacurilor prin puterile divine care s'au desprins dela altarele strămoşeşti. Nu pot să zugrăvesc în scurte cuvinte cât dar dumnezeesc şi câtă putere de muncă se coboară în sufletul omului tânăr prin credinţă şi câtă putere are această credinţă de a-i îndruma puterea de muncă spre cel mai înalt ideal ce a fost dat vreodată omenirii.

Dau îndemnul meu părintesc tineretului universitar de a se identifica cu toate valorile spirituale ale sufletului românesc. Din împrejurările grele prin care trecem, din acest foc al credinţei, el să-şi purifice şi să-şi oţelească toate puterile fiinţei lui.

Dumnezeu nu ne-a păstrat 2000 de ani şi nu ne-a trecut cu bine prin atâtea primejdii, ca să ne piardă azi. El ne-a păstrat ca să ne încredinţeze o misiune în planul Său după care conduce destinul popoarelor. Prin aceste greutăţi de astăzi vrea să ne crească un suflet mai mare, pentru a ne putea încredinţa misiunea ce ne-a hărăzit-o. Tineretul să crească în acest optimism şi să muncească pentru el».

I. P. S. Sa a încheiat dând studenţilor sfatul de a avea pe lângă cultul sufletului strămoşesc şi al valorilor sale spirituale, cultul muncei, al demnităţii şi al constiinţei de român, pentru binele viitor al neamului şi invocând binecuvântarea cerească asupra Casei studenţeşti şi a muncei noului an universitar.

La sfârşit dl rector *Iuliu Haţieganu* a subliniat importanţa Casei studenţeşti în sfera vieţii universitare. Apoi a predat drapelul Societăţilor studenţeşti, cerându-le să-l păstreze cu demnitate şi cinste pentru a-l preda plin de prestigiu generaţiilor următoare.

Dl Ioan Oană a vorbit în numele studenţimii aducând legământul ei sincer de închinare şi iubire faţă de deviza spirituală a Universităţii Daciei Superioare: «*Deo et Patria, Litteris et Nationi*».

---

prospecte de medicamente ce le sosesc zilnic şi din reclamele, care le însoţesc. Acest obicei e cauza situaţiei, care îi vatămă şi pe ei, şi poporul.

Lipsa de spirit personal a terapiei medicale duce pe pacienţi la medici superficiali. Mai ales când medicii, dintr'o recunoaştere pshiologică a datoriei lor faţă de bolnav, îi mai dau explicaţii despre compoziţia şi efectul farmacologic al „noului" şi al „celui mai nou medicament", [Munk].

In medicină mereu se schimbă perioade liniştite cu altele neliniştite. Cunoaşterea progresează în linii ondulatorii sau mai bine în formă de spirală, Numai viteza a devenit deosebită, Din istoria medicinei ştim, că odioioară epoci de linişte durau timp de secole. Vă aduc aminte de timpul dela Galen şi medicii arabi până la Vesal şi Morgagni, Astăzi schimbarea se face atât de repede, încât se vorbeşte cu dreptate despre „mode în medicină".

Noi bărbaţii ne batem joc de sclavia modei, căreia femeile noastre se supun atât de uşor. Dar noi ne supunem, mândri de raţiunea noastră, modelor spirituale, ceeace e cu mult mai rău. Ne lăsăm înlănţuiţi de o idee oarecare, legată de un timp anumit, Eu de ex., cunosc mulţi bărbaţi cu situaţie înaltă, curagioşi, care au înfruntat în luptă moartea sute de ori şi care totuşi nu ar putea să suporte gândul, că lumea i-ar privi ca nesociali. Ar putea să fie convinşi de inutilitatea, chiar de blestemul atenţiei noastre, care nu este socială, ci, socialistică, dar să fie priviţi ca „nesociali", poate chiar „reacţionari sociali" — imposibil. O putere asemănătoare, uriaşă, o posedă astăzi cuvântul „ştiinţific", Un medic bun este mult mai mult decât un „om de ştiinţă" bun, în orice caz trebue să ştie şi să poată mai mult. Am auzit discursuri ţinute de profesori învăţaţi, cari conţineau într'o imensitate de cifre, date etc. ştiinţifice ca sâmbure o teorie falsă, care aplicată practic ar duce la un dezastru, Publicul a fost entuziasmat, Şi apoi vorbeşte un medic, un observator înţelept, cu experienţă, care şi-a câştigat cunoştinţele nu din laborator, ci în orele de consultaţie şi la patul bolnavului, Şi răspunsul, în cazul cel mai bun, e că publicul zâmbeşte cu milă: omul acesta e „neştiinţific". Eu cred că ştiinţa ar trebui să stea mai mult decât arta de a vindeca, deasupra modei trecătoare. Să ne sforţăm, ca dintr'o medicină fără suflet să se ivească din nou una cu suflet.

„Şi ce este minunea în medicină"? întrebăm la sfârşit. Nici mai mult, nici mai puţin decât minunea vieţii însăşi Nu putem s'o înţelegem, nici s'o explicăm, ci putem vorbi despre ea numai în metafore, Paracelsus spune: „Medicul vine din Dumnezeu". Aşa este. O parte a puterii, care a creat cerul şi pământul, animale şi plante, trăieşte în fiecare dintre noi, noi medicii suntem servitorii vieţii, a vindeca e ceva sfânt. Activitatea medicală e acţiune creatoare, chiar şi dacă rămâne omenească, lucru fragmentar, Creia însă nu se poate decât cu mâinile curate şi cu inima curată. „Noi suntem economii tainelor lui Dumnezeu. Şi nu cerem mai mult dela economi, decât să fie găsiţi credincioşi. [„Scrisoarea către Corinteni, Cap. 4. vers. 1—2,

INFORMAŢIUNI

Ziua Regelui. *Praznicul Sfântului Arhanghel Mihail, ziua onomastică a M. Sale Regelui MIHAI I, a fost nou prilej pentru întreaga ţară să-şi manifeste iubirea şi devotamentul ce-l poartă Suveranului şi credinţa neclintită în Dinastia română. Ziua aceasta a fost sărbătorită în catedrala mitropolitană din Sibiu, unde s'a săvârşit un solemn serviciu religios, de un sobor de preoţi în frunte cu I. P. C. Sa păr. vicar-arhimandrit Teodor, pentru sănătatea şi glorioasa domnie a M. Sale. Răspunsurile au fost date de corul Şcoalei noastre normale «A. Şaguna», sub conducerea dlui prof. I. Micu. La festivitate a luat parte un mare număr de credincioşi, împreună cu reprezentanţii autorităţilor locale. După slujba religioasă, dl general Macici a trecut în revistă compania de onoare, adresând trupei şi ofiţerilor cuvântul de omagiu al armatei pentru tânărul Suveran al tuturor românilor.*

CICLU DE CONFERINŢE istorice s'a ţinut în Sala Prefecturii jud. Sibiu între 8 Nov.—12 Nov. la oarele 6 d. a. organizate de Institutul de Istorie Naţională de sub conducerea dlui prof. Ion Lupaş. Au conferenţiat dl prof. Ioan Lupaş: Figuri reprezentative din Istoria neamului, dl M. Macrea: Boerebista şi Decebal, M. Lascu: Traian, păr T. Bodogaie: Eroi ai legii strămoşeşti, dl Şt. Pascu: Voivozi români din Transilvania şi dl prof. Ion Moga: Negru Vodă, adevăr sau legendă. Conferinţele au fost deosebit de frecventate, purtându-se la sfârşit discuţii asupra lor.

Academia Română la atitudine. *— In şedinţa sa din 15 Oct. a. c. supremul for de cultură al Ţării, Academia Română a condamnat modul trivial în care «filosoful» Lucian Blaga s'a obişnuit să răspundă celor ce nu înţeleg să aplaude necondiţionat tot ce spune. Intr'o scrisoare semnată de 29 membri ai ei, toţi savanţi şi gânditori consacraţi, Academia Română, adresându-se dlui C. Rădulescu-Motru, ultimul care a fost atacat de dl Blaga, declară articolul celui din urmă un «atac brutal, lipsit de cea mai elementară deferenţă faţă de Instituţiunea din care face parte».*

Reacţiunea aceasta puternică, tot mai generală, faţă de actele unui om ce aruncă cu noroiul şi veninul din el în tot ce e sfânt şi românesc, e un semn bun care mai poate împiedeca încă dăcăderea totală a moravurilor vieţii noastre culturale.

Sărbătorile legale sânt, după noua lege de organizare judecătorească, afară de Dumineci, şi următoarele: Sf. Vasile [1 Ianuar], Botezul Domnului [6 Ianuar], Sf. Ioan Botezătorul [7 Ianuar], Unirea Principatelor [24 Ianuar], Bunavestire [25 Martie], 5 zile de Paşti [începând din Vinerea Mare], Sf. Gheorghe [23 April], Proclamarea Indep. şi a Regatului [10 Mai], Înălţarea Domnului [Ziua Eroilor], Sf. Constantin şi Elena [21 Mai], Sfânta Treime [la 50 zile după Paşti], Sf. Ap. Petru şi Pavel [29 Iunie], Adormirea Maicii Domnului [15 August], Înălţarea Sf. Cruci [14 Sept.], Sf. Dimitrie [26 Oct.], Sfţii Arhangheli Mihail şi Gavril [8 Nov.], Sf. Nicolae [6 Decemvrie], 4 zile de Crăciun, dela 24—27 Dec.

Examenul de admitere la Facultatea de Drept Cluj-Sibiu, pentru locurile disponibile din anul I, se ţine în zilele de 22—23 Noemvrie 1943. Inscrierile se fac până la 19 Noemvrie 1943. Orce alte informaţiuni se dau la Secretariatul Facultăţii.

Inlăturarea jidovilor dela licitaţii. Ministerul economiei naţionale a constatat în ultimul timp reapariţia multor jidovi, cari se prezintă la licitaţii publice pentru tot felul de furnituri, mai ales în numele patronilor români. eD aceea consiliul interministerial a hotărât înlăturarea cu desăvârşire a elementului jidovesc dela licitaţii, sub orce formă s'ar prezenta. In acest senz s'a dat ordin circular prefecturilor şi primăriilor din municipii şi oraşele de reşedinţă, afară de Basarabia şi Bucovina.

Revista de Istorie Bisericească; această publicaţie se tipăreşte cu ajutorul moral şi material al I. P. Sfinţitului *Nifon* Mitropolitul Olteniei. Anul I Nr. 2 April—Iunie 1943 Tip. Mitropoliei Craiova. — Apare trimestrial cu binecuvântarea Mitropolitului şi sub direcţia profesorului uoiversitar *T. G. Bulat.* cu concursul mai multor specialiţşi. Abonamentul anual: Lei 600. Administraţa: Craiova, str. Madona Dudu Nr. 64.

Noua publicaţie este *întâia* revistă de pură istorie bisericească ce se tipăreşte în România. O fericită iniţiativă a Vlădicăi oltean de care se vor bucura nu numai istoricii şi cercetătorii, ci toţi iubitorii de trecut bisericesc, doritori să afle ştiri nouă şi tot mai luminosse despre acest glorios trecut. In primul număr semneaza contribuţiile I. P. S. mitr. Nifon Criveanu Prot T. G. Bulat Prof. din Bucureşti T. M. Popescu Prof. Gh. Otoşman dela Caransebeş ş. a. Revista merită întreg sprijinul cărturarilor noştri de pretutindeni.

Două Altare: Credinţă şi Cultură, de *Dr. I. Lancrănjan,* asistent universitar inspector general la culte. Buc. Tip. Cărţilor bis. 1943 Pg. 216 Preţul?

Volumul conţine o serie de articole interesante şi conferinţe în patru capitole: *Figuri de ierarhi contimporani* [II. PP. SS. LL. Nicodim, Visarion, Pimen ş. a.] *Clipe Solemne* [Indemnul frăţiei Revista teologică la 25 de ani, I. Petrovici gânditorul, A. C. Cuza ş. a], *Atitudini creştine* [Preoţii şi politica, Creştinismul şi democraţia, Unitatea de credinţă O. Goga şi biserica ş. a] Manifestări culturale (Problema culturii ,Rasă şi religiune, Cartea pentru popor. Din trecutul Banatului ş. a.] Lucrările acestea, în majoritatea lor apărute în diferite reviste şi ziare, au fost bine primite în cercurile care se interesează de chestiuni creştine ortodoxe; reunite şi sporite în volum, ele vor fi cetite cu aceaş plăcere.

ŞTIRI LOCALE

1. *Duminecă în 14 Noemvrie 1943,* servesc: prot. Mih. Neagu, prof. Dr. Teodor Bodogae şi Nicolae Gavra; diaconii: Anatolie Scurtu şi Nic. Mladin. *Predică: prof. Nicolae Gavra.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Prot. Mihail Neagu.*

Nr. 397/943. (80) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parorlei de cl. III-a **Hondol,** se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariţie în „Telegraful Român".

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.

2. Sesiune parohială: 900 st. pătraţi pădure, 7 jugăre fânaţi şt livezi, 1 jugăr arător.

3. 20 litri porumb de fiecare cap de familie, sau echivalentul în bani, adău.

4. Locuinţă corespunzătoare, cu toate dependinţele necesare pentru gospodărie.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc, în termenul indicat, însoţite de actele de studii şi încuviinţarea de candidare dela I. P. S. S. Mitropolitul nostru.

Candidaţii se vor prezenta apoi în parohie într'una din Dumineci sau sărbători cu încuvlinţarea noastră, pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Deva la 30 Octomvie 1943.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu Consiliul parohial.

Teofil Chihffa
protopop

Nr. 12195/943 Ep. [78] 1—1

Publicaţiune

Consiliul arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu dă în întreprindere fasonarea în stânjini şi transportarea la Sibiu a unei cantităţi de 944 metri steri lemne de foc, destinate spre exploatare în parchetul pe exerciţiul silvic 1943/944 din pădurea numită „Ciuha", situată în hotarul comune Vurpăr.

Cei ce doresc a lua în întreprindere exploatarea acestor lemne, vor înainta până la 3 Decemvrie 1943 oferte în scris la Consiliul arhiepiscopesc ort. român în Sibiu, unde se pot vedea condiţiunile şi se dău zilnic informaţiuni.

Odată cu înaintarea ofertelor vor depune la cassieria Arhiepiscopiei ort. în Sibiu o garanţie de Lei 100.000 — una sută mii — în numerar.

Oferte fără garanţia de Lei 100.000 şi supraoferte nu se primesc.

Sibiu din şedinţa secţiei economice, dela 6 Nov. 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 72161/943. 1—3

Concurs

Pentru întregirea de secretar dela Şcoala normală de băeţi „A. Şaguna" din Sibiu se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Candidaţii trebue să fie absolvenţi ai unei şcoli secundare şi de confesiune ortodoxă.

Cererile se înaintează Direcţiunii şcolare.

Sibiu, la 4 Noemvrie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 363—1943. [73] 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei nou înfiinţate **Sântuhalm** de clasaI-a, cutermin de 30 de zile dela intăia publicare în Telegraful Român".

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat-urban III;

2. 1.600 st. pătraţi grădină drept chirie până la zidirea casei parohiale. Grădina va rămânea în folosul preotului şi după zidirea casei parohiale;

3. 7 jugăre arător, sesiune parohială;

4. Stolele obişnuite în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc, în termenul indicat, însoţite de actele de studli şi încuviinţarea de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc.

Candidaţii se vor prezenta apoi în parohie, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului nostru, pentru a servi şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Deva, la 30 Iulie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român în înţelegere cu Consiliul şi adunarea parohială.

Teofil Chiffa
protopop

Nr. 310—1943. [75] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III. **Lunca,** din protopopiatul Zarand, se publică concurs cu termin de 30 zile peta prima apariţie în Telegraful român.

Veniturile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.

2. Stola uzitată în parrhie;

3. 1 jug. 1.087 st. p. loc arători 1.005 st p grădină, 2 jug 30 st. p păşune şi 1 jug. 860 st. p. cimitir.

Cererile de coocurs, însoţite de oate actele necesare şi de încuviinţarea de candidarea dela I. P. S. Mitropolit se vor înainta în termin Oficiului protopopesc Zarand.

Concurenţii se vor în biserică, spre a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu Consiliul parohial.

BRAD, la 11 Octomvrie 1943

Ioan Indrelu
protopop

Nr 248/1943 (74) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de diacon la biserica nouă centrală cu hramul Sf. Treime din **Sighişoara,** se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile dela prima lui apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela stat;

2. Remuneraţia legală de catihet la şcoala de ucenici;

3. Stola obişnuită pentru serviciile reclamate de credincioşi;

4. 3 jug pământ în Bendorf din sesiunea bisericii şi 2 jug în unghiul Poşti din sesiunea preoţească;

5. Un ajutor de chirie (anual de 24000 Lei acum), ce se va stabili după posibilităţile bugetului în fiecare an.

Diaconul va sluji cu preotul la sfintele slujbe din biserică, va propune Religia în toate clasele celor 2 şcoli primare centrale, va catehiza la şcoala de ucenici şi va îndeplini lucrările de birou în cancelaria protopopească.

Concurenţii îndreptăţiţi la acest post îşi vor înainta petiţiile provăzute cu documentele prevăzute în regulamentul parohial şi însoţite de încuviinţare de candidarea dată înalt Prea Sfinţitul Mitropolit, oficiului protopopesc ortodox român din Sighişoara în termin şi cu învoire subsemnatului se vor prezenta şi în parohie.

Sighişoara 4 Octomvrie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român din Sighişoara în înţelegere cu consiliul parohial.

Emilian Stoica
protopop

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti, să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creştin

pe anul 1944

cu Şematism Lei **250**—; fără Şematism Lei **80**—

Calendarul „Oastea Domnului"

pe anul 1944 Lei **80**—

Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi sunt împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de peste 10 ex. se dă rabatul cuvenit. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 60 pt. porto postal

— Contra ramburs nu se trimit —

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane

Anul XCI — Sibiu, 21 Noemvrie 1943 — Nr. 47

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Unitate în noi și între noi

In articolul anterior despre sistemul metafizic al dlui prof. Eugeniu Speranția, am dat câteva citate din Sf. Maxim Mărturisitorul, din cari se constată că acest sfânt consideră unitatea ca efect al mântuirii, iar desbinarea ca expresie a păcatului. Citatele s'ar putea înmulți oricât s'ar voi.

Mai dăm aci numai unul pentru densitatea de înțeles a lui. Declarând că iubirea este cea mai generală dintre virtuți, Sf. Maxim arată cum ea făcând pe oameni să cugete și să voiască la fel «depărtează dela fire toate excesele și lipsurile, pe cari inventându-le iubirea de sine, care conduce judecata fiecăruia, a sălbătăcit firea noastră blândă *și-a tăiat ființa cea unică în părți multe și opuse, ba, ca să nu spunem ceva mai rău, în părți ce-și sunt stricăcioase una alteia*". Efectul iubirii este că toți oamenii devin unul, orientându se după norma de judecată cea unică înscrisă în inima tuturor (Migne, P. G. 90, 397, 401).

Ca toate ideile creștine, așa și aceasta își are o permanentă actualitate. Mai mult chiar, parcă din ce trece timpul se proectează și asupra acesteia o lumină tot mai puternică. Care generație dinaintea noastră a simțit atât de intensiv identitatea dintre unitate și virtute, sau pe cea dintre desbinare și păcat, ca cea a noastră? Niciodată omul n'a fost mai mult ispitit spre desbinarea lăuntrică și spre cea socială, niciodată nu s'a simțit mai mult ca azi că suprema forță care ne poate salva este unitatea.

Mai mult chiar, adversitatea față de unitate, care pândește în cei mai mulți oameni, tinde azi spre forma extremă, care este anarhia. Păcatul neunității are azi înfățișeri radicale.

Simțim printr'o intuiție a ființei noastre că anarhia este păcat, este forma ultimă a păcatului, este starea de extremă decădere, precum simțim că unitatea este expresia virtuții și a stării de mântuire.

Anarhia poate fi o stare lăuntrică în individ și poate fi o stare socială, interindividuală. Ultima își are izvorul în prima. De ce e păcat anarhia, fie ca stare lăuntrică individuală, fie ca desordine socială?

Omul este un mănunchiu de forțe spirituale de diferite calități și tonalități. Dacă, potrivit noilor rezultate ale microfizicei, într'un singur atom sunt concentrate forțe uriașe, cu cât mai mari forțe nu sunt sintetizate într'un om? Numai prin faptul că au fost concentrate și echilibrate într'un întreg, ele pot da o unitate care se poate menține în existență ca atare. Judecata logică și sentimentul, tendința spre comunicare și dorința de intimitate, impulsivitatea și înfrânarea și atâtea alte puteri ale ființei umane, condiționându-se reciproc, dau o ființă plină de armonie în inepuizabila ei varietate. Când una sau alta din aceste puteri scapă din frâna ansamblului, armonia și unitatea individului e sfâșiată și ființa lui se descompune.

Atunci apar patimile, cari nu sunt decât deslănțuiri și exaltări ale uneia sau alteia din puterile spirituale ale omului, cari trebue să se miște în sistemul frânelor reciproce. S'ar părea că individul pătimaș manifestă o putere mai mare, decât omul unitar și echilibrat. Dar puterea lui este puterea organismului încins de febra, care aduce după sine sleirea și — dacă nu se produce reacțiunea vitalității — descompunerea. Când a scăpat o putere sufletească din ansamblul celorlalte, ea nu mai ascultă de ele, ci luptă împotriva lor. Ca urmare mai scapă și alte din frânele intregului, din necesitatea de a se afirma mai puternic împotriva rebelei și astfel se încinge o luptă lăuntrică nedirijată de voința rațională a individului. Acesta nu mai contează ca for suveran al puterilor din el, ci e purtat încolo și încoace de patimile deslănțuite și e sfâșiat de războiul din lăuntrul lui până la epuizarea totală. Fiecare ins este o împărăție cu mulți membrii. Când membrii acestei împărății se ridică unii împotriva altora, nemai fiind înfrânați de conducerea centrală, împărăția nu mai poate dăinui.

In orice om, deodată cu tendința spre o maximă armonizare, unificare, există și o tendință centrifugală a diferitelor puteri de-a se elibera, de-a nu se mai cheltui în opera de armonizare, ci de-a se manifesta în întregimea lor, nemai ținând seama de interesul întregului. In orice om este o dinamită, capabilă să exploadeze.

Dar omul adevărat și puternic stă la capătul strădaniilor spre unitate lăuntrică. Numai unificându-și toate puterile în vederea unui țel sau altul, omul îl poate și atinge. Omul unificat, este omul concentrat, statornic, încordat cu toată ființa spre o direcție. Numai omul acesta reușește să realizeze opere uimitoare în viață. E și aci o pasiune, dar e pasiunea care încinge toate puterile sufletești într'un întreg armonic, statornic, solid.

Omul pătimaș, anarhic, este dimpotrivă omul slab, care nu poate realiza nimic mare, ci se macină pe sine. El e tare numai în a strica, în a destrăma tot ce atinge.

Dar mai presus de toate prin unitate se realizează omul pe sine însuși și-și dă forma netrecătoare în baza căreia va dura etern. Cine se destramă pe sine în cursul acestei vieți, cum va vrea să aibă o existență plenară după moarte?

Dumnezeu a concentrat în fiecare din noi forțe multe și uriașe, punându-ne iconomi peste ele. Misiunea noastră este să le aducem la deplina unitate, formându-ne, întărindu-ne, consolidându-ne într'o entitate netrecătoare. Strădania în vederea unității proprii și rezistența față de orice tendință anarhică din lăuntrul său, se incadrează în lucrarea omului pentru mântuirea sa.

Preoțimea, ajutătoarea oamenilor spre mântuire, îi va susține, mai ales azi când sămânța anarhiei se seamănă mai insistent, în silințele lor de a persista întru echilibru spiritual, ca să trecem cu bine vremurile de răscruce. Echilibrul acesta a fost aproape singura putere care a susținut neamul nostru în toate vremurile de furtună. Prin el vom rămânea și în viitor nedisolvați de otrăvurile aduse de vânturi.

D. STĂNILOAE

Tot despre nelăcomia de avere a preotului

«Nu vă adunați comori pe pământ, unde moliile și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci vă adunați comori în cer, unde nici moliile, nici rugina nu le strică, și unde furii nu le sapă, nici nu le fură. Că unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră».

(Matei VI, 19—21)

Iubite frate,

Ai scris acuma recent o scrisoare. Ea poartă data de 20 Octomvrie 1943. Ce-i drept, nu mi-ai adresat-o mie, ci unui alt frate al nostru. Scrisoarea aceasta, cu bogate însemnări pastorale, a ajuns totuși la mine și ea a prilejuit rândurile care urmează.

Sunt sigur că, recitind în această scrisoare a mea părți din scrisoarea ta, veir ămânea foarte surprins. Nu face nimic. Eu mă bucur, gândindu-mă că tu te vei convinge acuma definitiv că scrisorile mele nu sunt pure invențiuni, nu sunt lucruri teoretice, lipsite total de orice legătură cu oamenii, cu viața și cu realitățile care ne stau în față, nu sunt adecă așa cum le-ai crezut până în clipa de față și cum le cred încă foarte mulți dintre frații care le citesc, ci ele sunt îndrumări și răspunsuri date unor întrebări reale și precise, sunt scrisori care tratează probleme foarte actuale pentru misiunea noastră preoțească.

Și acum după această lămuritoare întroducere să intrăm în miezul problemei. In partea ultimă a scrisorii tale scri:

«Să vezi Prea Cucernice Părinte ceva ce m'a impresionat. Mă chinuia problema grâului. N'aveam bani și nici altă posibilitate să-mi cumpăr grâu. Grâul ce-mi sta la dispoziție din partea primăriei s'a ridicat de către Camera de Agricultură. Oamenii au observat. Intr'o zi intră în curtea mea un car cu trei saci cu grâu, colectat dela credincioșii mei pentru mine.

Dacă eu mă îngrijesc de ei, și ei se îngrijesc de mine...

Iepurașii sunt sănătoși. Am 10 bucăți. Patru dintre ei sunt azi de 12 zile» etc. etc.

Citind aceste rânduri, am avut o mare bucurie. Am verificat, prin experiența ta, adeveritatea învățăturii pe care ți-am dat-o cu câțiva ani mai înainte. Sunt sigur că îți amintești încă locul și împrejurările în care îți spuneam cam următoarele lucruri:

Credincioșii noștri, și în special țăranii sateler noastre, cu instinctul lor sănătos, simt îndată și disting pe preotul care slujește pentru ei, care se mistue ca o luminare pentru ca să lumineze și să arate tuturor calea mântuirii, ei deosebesc pe un asemenea bun păstor de suflete de preotul care se trudește mai mult pentru sine decât pentru credincioși, de preotul care face din preoție mai mult o funcțiune decât o misiune. Și nu numai că-l disting dar ei sunt în stare să facă orice jertfă pentru părintele lor adevărat, pentru preotul ideal, pentru păstorul cel bun care sufletul său își pune pentru oi (Ioan X, 11).

Și mai mult: țăranii noștri cu inteligența lor ascuțită și cu bunul simț, care îi caracterizează, fac totdeauna deosebire între ceeace preotul adună fiindcă are nevoe — el sau familia lui — și între ceeace preotul adună fiind stăpânit de patima averilor materiale. Pentru trebuințele preotului și ale casei lui credincioșii dau totdeauna bucuros din toate bunurile pe care le au ei, mai ales atunci când este vorba de un preot devotat misiunii lui. Ei dau în asemenea cazuri chiar ceeace preotul nici nu gândește și dau atât de mult cât nimeni nu-și poate închipui.

Când observă însă că preotul lor este un îndrăgostit al banului și al altor bunuri de ordin material, când văd că el face din preoție un prilej de îmbogățire personală, o negustorie deghizată, când îl văd lacom, hrăpăreț, explotator, avar și nemilostiv sufletele lor se închid, mâinile se strâng, inimile se învârtoșează, iubirea slăbește, respectul față de un asemenea preot dispare și conflictele sunt inevitabile. Față de un asemenea preot credincioșii refuză să-și îndeplinească până și îndatoririle contractate prin actul de concurs pentru întregirea parohiei.

In legătură cu această problemă îmi povestea odată un preot mai bătrân, un preot înțelept, harnic și cu foarte multă experiență pastorală următoarele:

Poporul nostru este în raporturile lui cu preoții săi destul de respectuos, este bun, am putea spune că adeseori este chiar prea bun. Din această bunătate — care a ajuns să fie o adevărată slăbiciune din multe puncte de vedere — poporul tolerează adeseori preoților patimi și pă-

cate care n'ar trebui nicidecum tolerate. Poporul vede multe, ştie despre toate şi le iartă zicând: «*Apoi... ce să facem? Este om şi preotul nostru şi ca om greşeşte şi păcătueşte...*» Toate... toate este în stare să le ierte poporul nostru, afară doar de un singur lucru: *lăcomia de avere*, ahtierea după câştigarea prin orice mijloace de bunuri materiale. Faţă de această patimă a preotului credincioşii iau poziţie de cumplită vrăjmăşie şi merg cu jalba lor până la vlădica. Iată o patimă a preotului care tulbură mai des şi mai profund pe credincioşii satelor noastre! Iată cauza cea mai frecventă care distruge definitiv legăturile sufleteşti dintre preot şi credincioşi! Iată păcatul cel mai actual şi cel mai răspândit care face adeseori din preoţi inteligenţi, din preoţi culţi, zeloşi şi foarte muncitori oameni cu totul impropri pentru îndeplinirea misiunii lor!

Credincioşii nu vreau să vadă pe preotul lor robit bunurilor materiale, ei nu vor să-l vadă sclavul averilor trecătoare. Ei aşteaptă ca preotul să fie altfel de cum sunt ceilalţi oameni, ei doresc să-l ştie liber de asemenea patimi şi să-l vadă veşnic preocupat de agonisirea comorilor spirituale. In această privinţă ei doresc chiar ca preotul să fie atât de bogat încât să fie în stare ca din prisosul acestor comori să împărtăşească hrană continuă tuturor sufletelor din parohie.

Cu alte cuvinte credincioşii doresc ca preotul să se îngrijească în primul rând şi mai presus de orice de cele ale sufletului şi să lase totdeauna chestiunile de ordin material pe planul al doilea şi — dacă se poate — chiar pe seama altor persoane.

Sunt alţii care vor purta grija acestor lucruri. De cele mai multe ori credincioşii înşişi rezolvă asemenea probleme. In această privinţă credincioşii sunt întru toate de partea Scripturii, care ne spune: «*Şi voi să nu căutaţi ce să mâncaţi şi ce să beţi şi nu fiţi necumpătaţi. Că toate acestea păgânii lumii le caută, iar Tatăl vostru ştie că vă trebuesc acestea. Ci căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi acestea toate vi se vor adăuga*»... (Luca XII, 29—31).

Aceasta este, iubite frate, povăţuirea pe care ţi-o dădeam anii trecuţi şi constat astăzi cu deplină mulţumire sufletească şi cu mare bucurie că sămânţa aruncată de mine a căzut în pământ bun şi ea rodeşte cu îmbelşugare. Constat că eşti liber de legăturile amăgitoare ale averilor deşarte.

Din acest punct de vedere ai început bine slujba preoţiei tale.

Eu te îndemn să mergi cu însufleţire şi cu hotărîre nebiruită de adversităţi pe drumul pe care te găseşti şi sunt sigur că vei experimenta tot mai bogat principiul: *Cu cât vei îngriji mai mult de parohienii tăi cu atât te vor preţui şi ei mai mult şi cu atât vor purta şi ei grijă mai stăruitor de cele ce îţi lipsesc ţie şi casei tale.*

Ai început bine! Să dea Domnul Dumnezeul nostru să «săvârşeşti călătoria, să păzeşti credinţa» şi să sfârşeşti şi mai bine slujba preoţiei, ca în felul acesta să primeşti cununa cea nevestejită a dreptăţii, pe care o va da Domnul, Judecătorul cel drept, în ziua aceea, tuturor celor ce au iubit arătarea Lui! (II Tim. IV, 7—8).

Al tău binevoitor frate:
Pr. TEOFIL

† I. P. S. Sa Mitropolitul GURIE al Basarabiei

Din capitala ţării primim întristătoarea ştire a trecerii la cele veşnice a I. P. S. Sale fostului Mitropolit *Gurie Grosu* al Basarabiei.

Inaltul chiriarh, suferind de pneumonie, a fost internat în sanatorul Brâncovenesc, unde boala agravându-se, Părintele Gurie, în 16 Noemvrie c., şi a dat obştescul sfârşit, ear rămăşiţele sale pământeşti s'au depus în dimineaţa zilei următoare în sf. biserică a Patriarhiei.

Răposatul în Domnul s'a dovedit totdeauna ca neclintit vestitor al cuvântului lui Hristos şi, în acelaş timp, ca bun român, care a luat parte la toate marile evenimente ale Basarabiei dela 1917 şi 1918, unde a păstorit până în anul 1938.

A desvoltat ca arhiereu o frumoasă activitate misionară, didactică predicatorială, răspândind lumină creştinească în mijlocul păstoriţilor săi. A întemeiat şi redactat revista bisericească „Luminătorul" şi alte publicaţii româneşti, pentru care în 1909 a avut de pătimit din partea guvernului rusesc, care n'a întârziat să-l exileze într'o mănăstire din Smolensk. Mai târziu ajunge director la şcoale bisericeşti pentru învăţători în Rusia, ear la 1917 vine în Chişinău ca să lucreze pentru românizarea învăţământului.

Născut la 1877, s'a stâns din viaţă în vârstă de 66 ani.

Bunul Dumnezeu să-l odihnească în lăcaşurile drepţilor Săi!

Cuvântul ministrului Culturii Naţionale

Dl Prof. *I. Petrovici*, ministrul culturii naţionale şi al cultelor, a vizitat în 9 l. c., instituţiile noastre fundamentale, biserica şi şcoala, din Arad. După vizitarea reşedinţei episcopale, a Academiei Teologice, a Şcoalei Normale şi a altor instituţii, a urmat, la prefectura judeţului, o recepţie, unde P. S. Sa Episcopul *Andrei* al Aradului, în numele tuturor confesiunilor creştine din localitate, face o luminoasă mărturisire de credinţă a slujitorilor altarelor. După alte vorbiri, rostite de reprezentanţii autorităţilor şcolare, a răspuns tuturor dl prof. I. Petrovici, ministrul cultelor, zicând:

«Şcoala şi Biserica, aşa după cum a spus Prea Sfinţitul Părinte Episcop Andrei, n'au fost niciodată despărţite, nici în Ardeal şi nici în Vechiul Regat, ci au mers mereu mână în mână pe acelaş drum. Când şcoala s'a despărţit de Biserică şi a dus luptă ideologică contra Bisericii, atunci acea şcoală s'a distrus. Este cunoscut exemplul Academiei dela Cotnar, întemeiată de aventurierul Despot Vodă, care a pornit luptă de idei împotriva credinţei strămoşeşti. Această luptă s'a terminat cu distrugerea Academiei dela Cotnar, iar pe susţinătorul ei l-a costat tronul şi viaţa. Toate şcolile mari din Vechiul Regat au ţinut strânsă legătură cu Biserica. Această legătură se oglindeşte în faptul că dela început ministrul şcolilor este şi ministrul Bisericii. Dacă totuşi s'a încercat să se despartă, situaţia n'a putut dănui, aşa că azi vă salută în aceeaş persoană reprezentantul Bisericii şi al Şcoalei.

Nu se poate separa niciodată ştiinţa de credinţă, deoarece ele, ambele, sunt două compartimente ale sufletului omenesc, iar sufletul este o unitate firească şi organică ce nu se poate diviza. Dacă totuşi această separare se întâmplă, atunci ea nu se petrece niciodată spre fericirea celui ce o face. Constatarea aceasta am putut-o face prin experienţă personală, căci mărturisesc că am avut şi eu o epocă în viaţă când nu credeam în Dumnezeu. Acum când privesc îndărăt, şi privesc adeseori, căci vârsta îmi permite s'o fac, găsesc că epoca necredinţei este epoca cea mai nefericită din viaţa mea, deşi este o epocă din tinereţe. Imi aduc aminte că în aceea vreme eram un tânăr melancolic, amărât şi am trăit zilele cele mai nefericite, până ce graţie studiilor spirituale şi şcoalei m'am întors la credinţa religioasă.

Puţină ştiinţă îndepărtează de Dumnezeu, ştiinţa multă luminează cărările, potoleşte îndoielile, umple sufletul de căldura credinţei şi apropie de Dumnezeu.

Acest precept îl recomand tuturor. Pe cei ce au părăsit credinţa, îi sfătuesc să-şi suspende ateismul, până ce-şi vor completa cultura, prin care apoi se va face unitatea credinţei şi ştiinţei.

Am ascultat cu bucurie cuvântările şi constat cu satisfacţie că intenţiile cu care am venit în fruntea resortului Culturii Naţionale şi al Cultelor, mi-au fost înţelese; eforturile ce le-am făcut au fost sesizate de către membrii corpului didactic din Arad. M'am străduit ca nivelul învăţământului să nu scadă în spiritualitate. Trăim vremuri de război, vremuri potrivnice spiritualităţii, şi fenomenul scăderii ei s'a înregistrat în unele ţări, unde s'au scos unele materii din învăţământ, ca să facă loc altora, cu caracter practic, motivându-se că se face aceasta pentru a da satisfacţie vremurilor pe care le trăim. S'a accentuat în chip deosebit asupra educaţiei fizice şi asupra materiilor practice. S'a simţit un vânt ce voia să aducă şi în ţara noastră această orientare.

M'am împotrivit acestui curent, nu fiindcă aş disprefui educaţia fizică sau partea practică. Nu depreciez importanţa lor, căci sunt convins că aplicarea este fructul teoriilor.

S'a spus că avem vremuri de război care cer luptători ce au nevoie de carte mai puţină, dar trebuie să aibă muşchi puternici, să poată alerga, să ştie să conducă un automobil şi să fie stăpâni pe tainele unui aeroplan.

Recunosc necesitatea tuturor acestora, dar sunt convins că eroismul mai este şi altceva, mai are şi alte părţi decât muşchi, forţă, automobil, avion. Pe lângă aceste lucruri din domeniul pragmaticului, eroismului îi este esenţială mai ales conştiinţa datoriei şi a jertfei. Poţi fi erou fără ca totuşi să fii un atlet. Strălucit exemplu de acest adevăr au dat în actualul război membrii corpului didactic, citaţi mereu pentru bravura lor. Invăţătorii au luptat şi au murit frumos, fără atletism şi fără abuz de discipline practice. Dau locul ce se cuvine educaţiei fizice şi materiilor practice, dar vreau ca, în învăţământ, cununa spiritualităţii să rămână intactă.

Mă bucur că aceste iniţiative şi străduinţi ale mele au fost înţelese. Dovada am avut-o în frumoasa serbare de azi. Urmărim rafinarea sufletului printr'o cultură intensă a frumosului de ordin spiritual, în tovărăşia adevărului şi a credinţei religioase, pentru a obţinea un cetăţean bun, plin de abnegaţie şi entuziasm, înserat în marea colectivitate a Neamului românesc. Traversăm momente grele, însă optimismul meu rămâne drept, căci oricare ar fi greutăţile clipei, dreptatea, care nu stă în puterile omului ci este în mâna lui Dumnezeu, va triumfa. Bazat pe această convingere privesc cu optimism viitorul, căci după epoca de încercare va veni şi epoca de lumină în viaţa Neamului nostru.

Trag nădejde că Regele nostru, Mihai I, întâi după cronologie, va fi Mihai II, după înfăptuiri.

FOIŞOARA

Ispitiţi Scripturile

Studenţilor mei

Am ţinut cu tot dinadinsul să mi se dea rând la meditaţie cu prilejul acestor exerciţii duhovniceşti de început de an şcolar şi nu pot fi îndeajuns de recunoscător veneraţiilor mei colegi seniori, profesori ai Voştri, pentru prompitudinea isvorîtă din înţelegerea de frate mai mare, cu care au renunţat la dreptul lor de întâietate, în favoarea mea.

Stăruinţa aceasta, care n'a trebuit să fie îndelungată, şi de aceea nici obositoare, înţeleg să o motivez aici.

Luni dimineaţa (27 Sept. a. c.), când ne-am rugat împreună pentru isbânda deplină a intenţiilor bune cu care începeam — profesori şi studenţi — un an nou de trudă pentru luminarea minţii şi subţierea inimii, am avut prilejul, precum ştiţi, să participăm la hirotonirea întru diacon, precedată de tunderea întru citeţ, a doi candidaţi de preot.

Imi place să cred că aţi reţinut îndemnul pe care I. P. Sf. nostru Mitropolit *Nicolae* l-a dat atunci acestor fraţi ai noştrii — şi nu numai lor, ci Vouă tuturor:

Vă leg de suflet grija de-a face astfel încât, de azi înainte, să nu treacă zi lăsată de Dumnezeu fără să citiţi măcar câteva versete din Sfânta Scriptură!

Mai trebue, oare, să Vă spun cu câtă recunoştinţă am întâmpinat această nouă mărturie a grijii exemplare pe care luminatul nostru Arhipăstor o poartă pregătirii teoretice a clerului în subordine? Credeti-mă nă n'ar fi fost altfel nici dacă astăzi aş fi ostenit în aria altor preocupări decât cele legate de-o catedră biblică. Pentru că, iubiţi studenţi teologi, orice om de bună credinţă va trebui să conceadă că nu-i tot una să sorbi apa proaspătă direct dela isvor, sau după ce ea a fost purtată în găleţi prin Sahara veacurilor, cu opriri progamatice pe la răspânţiile tuturor interpretărilor, dintre cari — cele mai multe — nu reuşesc decât să-i tulbure unda clară ca obrazul Cerului care ne-a hărăzit-o.

Era o vreme şi nu-i prea mult de-atunci, — când această fântână a mântuirii noastre, care-i Sfânta Scriptură, zăcea prin cine ştie ce unghere solemne de bibliotecă publică sau privată, înconjurată de-o veneraţie pasivă, contrară nemuritoarelor tradiţii ortodoxe răsăritene. Teologii apuseni, mai ales cei de coloratură protestantă, nu ne-au menajat câtuşi de puţin reproşurile lor fraţeşti pentru această poziţie de înmărmurire tematoare pe care am luat-o şi am menţinut-o prea multă vreme faţă de cuvântul lui Dumnezeu aşternut în Sfânta Scriptură. Imi aduc aminte ce impresie neplăcută mi-a făcut, pe vremea când îmi făceam studiile teologice la una din Universităţile de peste hotare, lectura unui fragment dintr'o lucrare mai veche a lui Adolf Harnack. Renumitul teolog berlinez susţinea că în ce priveşte atitudinea faţă de Sfânta Scriptură, noi, creştinii de legea răsăriteană, nu ne deosebim prea mult de papiştaşi. Ca şi ei, zicea el, ţinem sub zăvor cuvântul lui Dumnezeu, împedecând obştea drept credincioasă să se împărtăşească din plenitudinea darurilor ce isvorăsc din lectura lui.

Am închis cartea şi am început să scriu, arătând nedreptatea ce ni se face. Constarea lui, justă dacă se limitează la câteva anotimpuri de indiferenţă biblicistă, era infirmată de mărturiile celor trecute vremi, privitoare la circulaţia de care s'a bucurat Sfânta Scriptură, veacuri multe, în sânul Ortodoxiei răsăritene, şi la setea cu care era citită pe cale particulară. Nu mă gândiam numai la bătrânii evlavioşi cari ştiu Psaltirea pe dinafară — („Mărginenimea" oferă pilde frecvente în această privinţă) — nici la feuntaşul gospodar din satul meu natal, badea Vasălie L., care citise de mai multe ori întreagă Biblia lui Şaguna după exemplarul ce se află în biblioteca personală a tatălui meu, ci la *poziţia oficială* a Ortodoxiei răsăritene faţă de lectura Sfintei Scripturi. Aceasta e categoric contrară celei a bisericii papiştaşe. La noi, oricine are dreptul să citească Biblia, în limba maternă, cu condiţia — care-i ceva mai puţin decât opreliştе — de-a n'o tâlcui după cum îi taie capul, ci de-a recurge la asistenţa exegetică a membrilor erarhiei bisericeşti.

Astăzi, după o perioadă de şovăială, putem spune că ne-am întors la făgaşul tradiţiilor ortodoxe de totdeauna. Şi revirimentul biblicist, de proporţii pasionante, la care asistăm, nu se datoreşte — cum greşit cred unii — uzului împins până la abuz pe care-l fac sectarii de cuvântul lui Dumuezeu. Nu!

Sufletul omenirii actuale, amăgit de

Asociaţia „A. Şaguna" a clerului din Ardeal

Un dar simbolic

Asociaţia „A. Şaguna" a clerului ardelean iniţiată în anul 1919 de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, a fost condusă în calitate de preşedinte de regretatul Dr. V. Saftu, protopopul Braşovului, iar din anul 1922 de P. C, Sa Ic. Stavr. Dr. Gheorghe Ciuhandu.

In răstimpul de 20 de ani, sub înţeleapta şi neobosita strădanie a actualului preşedinte, asociaţia a ajuns să fie bine închegată, cu membri disciplinaţi pe liniile trasate în realizarea scopului pentru care a fost urzită, sub permanenta purtare de grijă şi oblăduire a I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* şi a P. Sf. Chiriarhi din Mitropolia Ardealului.

P. C. păr. preşedinte Ic. Stavr. Dr. Gh. Ciuhandu a ştiut să-i imprime înfăţişarea sărbătorească şi să-i fixeze ţintele mai înalte spirituale; a organizat şi condus 15 din 17 congrese ale Asociaţiei în diferite centre ale Mitropoliei; a ţinut luminoase vorbiri de deschidere, unele adevărate conferinţe, cu înţelepte chemări şi îndemnuri, cu tact, cu felul echilibrat care-l caracterizează în aşa fel, încât aceste întruniri preoţeşti vor rămânea cele mai demne manifestaţiuni ale clerului ardelean. In aceste congrese s'au desbătut atâtea probleme duhovniceşti cari toate reoglindesc preocupările preoţimii în misiunea cu care este încredinţată în şi afară de Biserică, contribuind într'o largă măsură la ridicarea prestigiului ei.

„Analele" Asociaţiei noastre vor fi mai târziu doeumente de cercetare despre rosturile îndeplinite de clerul ardelean în cadrele Asociaţiei, din cari reiese dorinţa de coordonare şi de stimulare a puterilor de muncă în slujba apostolatului haric, naţional-cultural deopotrivă.

Paralel cu problemele de ordin duhovnicesc, preşedintele nostru în cursul celor 20 de ani a stăruit cu orice prilej, în scris şi cu graiu viu, de-a apropia Asociaţiile preoţeşti existente din întreaga ţară prin federalizare — unica soluţie practică care poate înfrăţi puterile clerului ortodox în cadrele unei asociaţii generale, nu numai pentru apărarea intereselor sale profesionale, ci şi pentru a-şi îndeplini mai uşor misiunea duhovnicească în sânul neamului. Interesele de ordin profesional ale preoţimii au fost apărate cu aceeaşi dârzenie la forurile în drept.

Activitatea păr. preşedinte Dr. Gh. Ciuhandu e multilaterală începând cu sf. altar, la birou, la masa de scris ca neobosit cercetător al trecutului bisericesc şi naţional, activitate recunoscută şi de Academia Română. Oameni chemaţi vor înfăţişa în amănunt la vremea sa vrednicia de cărturar şi scriitor bisericesc.

Preoţimea ardeleană, organizată în Asociaţia „A. Şaguna", atât de ataşată şi respectuoasă faţă de preşedintele ei simţea că este datoare cu ceva, cu un semn simbolic al dragostei şi al recunoştinţei sale faţă de tot ce a făcut pentru ea în cei 20 de ani. Doria să-l sărbătorească la proxima întrunire, ori împrejurările momentane nu sunt prielnice pentru astfel de întruniri. Şi până atunci, în ziua de 11 Nov. c. C. preşedinţi ai Secţiilor s'au prezentat la domiciliul preşedintelui nostru predându-i o „Cruce" de aur cu lanţ, cu inscripţia: „Asociaţia „A. Şaguna" a clerului ort. din Mitropolia Ardealului vrednicului ei preşedinte: Ic. Stavr. Dr. Gh. Ciuhandu, în semn de dragoste şi recunoştinţă, 1922—194...".

Au fost prezenţi preş. de secţii: E. Cioran-Sibiu; Z Moga-Oradea-Beiuş; R. Ancuşa-Caransebeş; Al. Baba, Alba-Iulia-Cluj; M. Şova-Timişoara şi V. Mihuţ-Arad. Dar prezenţi au fost toţi membrii Asociaţiei căci toţi au contribuit cu obolul lor benevol la procurarea acestui dar. Cuvântul potrivit a fost rostit de preş. secţiei Sibiu, Prot. E. Cioran, tălmăcind rostul darului simbolic faţă de preşedinte şi rostul lui sub raport educativ şi pilduitor pentru preoţime faţă de toţi cari o iubesc şi se jertfesc pentru ea. Totodată transmite arhiereasca binecuvântare a I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae* şi urările de bine.

Contribuirile benevole ale preoţimii o onorează. Din suma rămasă s'a pus bază „Fondului Dr. Gh. Ciuhandu" cu menirea de a se premia lucrările de seamă ale preoţimii în cadrul Asociaţiei. Fondul va fi sporit cu 10% din cotizaţiile membrilor vărsate la centru.

A răspuns preşedintele nostru vădit mişcat de atenţiunea cu care a fost cinstit, exprimând cuvinte de profundă mulţumire fraţilor preoţi din toate secţiile Asociaţiei pentru jertfa şi atenţia lor, pentru acest simbol creştin şi dar dela fraţi cu care l-au cinstit, preţuit şi înveselit. A încheiat cu cuvintele: „Mă bucur, deci, de acest dar, pentrucă el dovedeşte şi altora, că în rândurile clerului ardelean au rămas, statornic, vii şi efective, legăturile frăteşti, de preţuire reciprocă şi de împreună lucrare".

Bunul Dumnezeu să hărăzească preşedintelui nostru viaţă cu sănătate, ca şi în viitor să fie în fruntea noastră ca preşedinte, îndrumător şi conducător ca şi până acum.

C. Preoţi, membri ai Asociaţiei, cari propoveduesc dragostea şi recunoştinţa, de astădată, prin darul simbolic au premers cu exemplu care îi onorează.

Este o datorie morală şi naţională să ajutăm familiile desrobitorilor.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării Oastea Domnului

† Preotul VASILE MATEIU

In dimineaţa zilei de 13 l. c. s'a săvârşit din viaţă preotul Vasile Mateiu, fost paroh în Lancrăm (protopopiatul Sebeş).

Defunctul a slujit la altarul Domnului vreme de 38 de ani, împlinind cu zel şi tact pastoral de atâtea ori dovedit, îndatoririle misiunii sale. Cântăreţ dotat şi liturghisitor de model, preotul Vasile Matelu a fost în egală măsură un pasionat cititor de slovă bisericească şi un cuvântător însufleţit şi totdeauna temeinic pregătit. De pe urma sa au rămas, în manuscris, un maldăr de predici şi cuvântări ocazionale, pe cât de substanţiale şi de atrăgătoare, pe atât de îngrijit scrise. Moştenise dela tatăl său, fost decenii dearândul paroh în Sebeşul de sus (prot. Avrig) şi una din cele mai luminoase feţe bisericeşti de pe Ţara Oltului, râvna neistovită pentru casa Domnului. Iar dragostea de carte, i-a adus elogiile marelui Nicolae Iorga, aşternute într'una din lucrările sale, care cu prilejul unei călătorii făcută prin Ardeal, înainte de războiul întregitor de ţară, poposind în casa ospitalieră a părintelui Vasile, a văzut cu bucurie, printre alte, colecţiile citite şi răscitite ale revistei „Semănătorul".

La conferinţele preoţeşti şi, peste tot în viaţa pastorală din protopopiat, e a pe cât de activ, pe atât de ascultat.

Dar mai presus de toate, adormitul întru Domnul a fost un făcător de pace în înţelesul evanghelic al expresiei. Cu blândeţe şi înţelepciune, a isbutit să înstăpânească o atmosferă de frăţie şi armonie desăvârşită între fruntaşii satului şi între aceştia şi popor.

Prohodirea rămăşiţelor sale pământeşti s'a săvârşit de către un sobor de 14 preoţi, în frunte cu P. C. Sa Dr. Vasile Oana, protopopul Sebeşului. Sicriul a fost purtat pe braţe, de acasă şi până la biserica satului, de şase preoţi.

In cuvântări simţite, P. C. Prot. Dr. Vasile Oana, preotul-paroh I. Laşită şi învăţătorul pensionat I. Pavel din Lancrăm, au arătat meritele ce şi le-a câştigat defunctul, pe felurite tărâmuri de activitate.

Lasă în urmă nemângâiata soţie şi patru fii.

La înmormântare, care a avut loc în 16 l. c., au luat parte membrii familiei, în frunte cu fratele defunctului, dl Profesor universitar Dr. Ioan Mateiu, prorectorul Academiei comerciale din Cluj-Braşov şi preşedintele general al F. O. R, precum şi număroşi intelectuali şi popor din Lancrăm şi jur.

Dumnezeu să-i aşeze sufletul în curţile Sale!

(gr. t. m.)

Svonul umple întâi târgul, dar curând îl face să şi ardă.

Conferinţe preoţeşti. — Preoţimea protopopiatului *Avrig* s'a întrunit în 4 Noemvre a. c. în conferinţă de toamnă la sediul protopopiatului. La 7 jum. s'a oficiat utrenia şi s'a făcut învocarea Sf. Duh în istorica biserică din Avrig. Lucrările conferinţei s'au desfăşurat într'o sală a şcoalei primare unde păr. *A. Radu*, adm. prot. printr'o alocuţiune deschide şedinţa. A urmat:

1, Meditaţia Pr. I. Bursu, la textul I. Cor. 4, 1.

2. Conferinţa Pr. A. Radu adm. protop.: „Contribuţiuni la psihologia sectelor."

3. Exerciţii de combatere a rătăcirilor seciare s'au făcut în legătură cu: *a)* preoţia creştină, *b)* Dumineca, *c)* Sf. cruce, In acest scop s'au tras la sorţi 2 preoţi cari apoi au desbătut în contradictoriu una din chestiunile fixate. S'a constatat cu acest prilej necesitatea acestor exerciţii pentru preoţi.

4, S'au prezentat şi următoarele dări de seamă: Pr. Il. Budac a referat asupra lucrării păr. Dr. D. Stăniloaie. Poziţia dlui L Blaga faţă de creştinism, iar pr. V, Ivan asupra cărţii păr. Dr. Gr. T. Marcu, Mythos.

5 Preşedinţii cercurilor pastorale au prezentat rapoartele asupra activităţii desfăşurate în cadrul lor. La ora 17 şedinţa s'a încheiat, iar preoţimea cu sufletul înviorat s'a întors la munca ei de toate zilele.

*

— In 5 Oct. 1943 s'a ţinut în *Băiţa* conferinţa de toamnă a preoţimii din acest protopopiat.

La ora 9 a. m. — s'a săvârşit în biserică serviciul învocării Duhului Sfânt, după care la sediul oficiului protopopesc s'a deschis conferinţa de către P, C. Sa prot. D, Secărea, care a împărtăşit preoţimii observaţiuni şi directive, — tratând subiectele: Catehizaţia în anul şcolar 1942—43, şi: Vizitaţiunile canonice.

Pr. Al. Popa-Vălişoara, a făcut dare de seamă asupra cărţii: Şcoala Mitologică, de Prof. D, S. Vlad, o lucrare teologică ce răspunde cerinţelor vremii.

Pr. C. Dumitrescu-Fizeş a tratat subiectul: Preocupări pastorale, învederând o seamă de împrejurări de interes pastoral din timpul activităţii în parohia sa, contribuind la mai deplină lămurire a problemei.

Conferinţa a luat sfârşit la ora 1 şi jum. p. m. — Pr. *L. Tebeş*.

*

— Preoţimea tractului *Agnita* s'a întrunit în conferinţă preoţească de toamnă în parohia fruntaşă *Alţina* pe zilele de 30 şi 31 Oct. 1943.

Dela centrul Mitropoliei a fost prezent P, C. Părinte consilier *Gheorghe Secaş*, care a luat parte la desfăşurarea programului şi la săvârşirea sf. liturghii în sobor.

Imbierile seducătoare ale atâtor ratate concepţii de viaţă cari îi dispută adeziunea, îşi reclamă cu o fermitate corespunzătoare seriozităţii grave a vremilor ce le străbatem, dreptul său firesc la *stabilitate*. Ori *tonalitatea sufletească* a cărei trăinicie a rezistat totdeauna celor mai cumplite încercări şi celor mai înfricoşătoare strâmtorări, n'o poate oferi decât tot numai *Iisus Hristos*.

Câtor dintre Voi nu le arde inima de dorul întâlnirii cu El, ca ucenicilor cari îl însoţeau pe drumul colbuit al Emausului?

Sfinţii Părinţi ai Bisericii celei oarecând una, ne-au arătat tuturor calea pe care sârguind, anulăm distanţa bimilenară ce ne separă de binecuvântata Sa zăbavă pe pământ, în trup smerit de om, accesibil vederii tuturor contimporanilor „plinirii vremii".

E *Sfânta Scriptură*.

Toată! — şi nu numai cea de-a doua jumătate a ei, cum pretinde o eronată prejudecată, ţinută în mare cinste de către împătimiţii unui antisemitism superficial. Mă explic!

Voind să comprime în câteva cuvinte istoria poporului israelit, *Pascal* scrie undeva că aceasta constă dintr'un şirag de oameni cari, unul după altul, vreme de peste patru mii de ani, au prezis constant, fără întrerupere, venirea lui Iisus Hristos.

Norocoşii lor urmaşi L au văzut alevea, şi s'au împărtăşit coplos din binefacerile întrupării Lui.

Noi? La fel, cu deosebirea că nu-L vedem alevea.

N'aţi observat că am comis o gravă eroare spunând unele ca acestea? De sigur! Căci Hristos e prezent în Biserică. El se oferă, tuturor, mâncare şi băutură, de pe sf. Prestol. Iar amănuntele petrecerii Sale în trup, ce altceva te poate împiedica de-a le cunoaşte cu un ceas mai de vreme decât vinovata zăbavă pe care o vădeşti în deschiderea deasă şi ispitirea sârguincioasă a Sfintei Scripturi.

Dar despre atari chestiuni se vorbeşte la cursuri, Părinte Profesor, şi nu în cadrele exerciţiilor duhovniceşti — ar putea spune cineva.

Preopinentul meu imaginar uită că amvonul nostru e în sala de cursuri, iar catedra în biserică. Şi într'o parte şi 'ntr'alta, oficiem aceeaşi *sfântă liturghie a adevărului*. Şi atunci, ce însemnătate mai poate prezenta diversitatea numelor de botez ale locurilor dela înălţimea cărora indicăm căile mântuirii? Nici una!

Căci Sfânta Scriptură, iubiţi studenţi teologi, nu este numai obiect de învăţământ, materie de examene. Să-i lăsăm numele pe care i l-a dat sf. Atanasie cel Mare, patriarhul Alexandriei, acela de „fântână a mântuirii". Supremul instrument de zidire a adevăratei înţelepciuni, care-i soră bună cu solia dumnezeească, mai cunoaşteţi altă carte care să fi fost cercetată de atâţia oaspeţi ca Biblia? Pe paginile ei dogorite de suflarea Duhului Sfânt, au plâns cei mai frumoşi ochi care au vizionat vreo dată splendidele întocmiri ale creaţiunii din nimic: ochii sfinţilor.

Eu văd în ei pe *cei mai mari învăţaţi ai lumii*: au învăţat să-şi mântuiască sufletul împreunându-L cu Hristos, cufundându-l în Dumnezeu, legându-l încă până vieţuiam pe pământ, cu verigile de aur ale virtuţilor, de bucuriile fără sfârşit ale Cerului.

Nu râvniţi să le călcaţi pe urme?

Atunci faceţi ca ei, adică nu neglijaţi nici ispitirea Scripturile insuflate, bine ştiind că ele ne-au fost date mai ales spre îndreptare şi spre înţelepţire, astfel ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârşit pregătit pentru orice lucru bun; iar uneori spre mustrare (cf. II Tim. 3, 16-17).

„*Cupa înţelepciunii e în mâinile Voastre*», iată ce vă spun, reproducând pe sf. Ambrosie. Sorbiţi *mereu din ea*, zi de zi, cu nesaţ şi mai vârtos cu dragoste.

„Citiţi Scripturile sfinte; îl veţi întâlni pretutindeni pe Hristos Mântuitorul... Nu există pagină din care El să lipsească"... (Bossuet). Şi cu El, paradisul pierdut.

„O livadă este agreabilă, şi o grădină la fel; dar mai agreabil este studiul Sf. Scripturi. In cele dintâi găseşti, de fapt, flori cari se ofilesc; aici cuvinte permanent dătătoare de viaţă. Dincolo adie zefirul; aici e suflarea Duhului Sfânt" — spune înmătătoarea elocvenţă a *sf. Ioan Gură de Aur*.

Intr'o formă sau alta, luceferii creştinătăţii biruitoare (sf. Grigorie de Nazianz ca şi Grigorie cel mare al apusenilor, sf. Ioan Gură de Aur ca şi sf. Ambrosie, sf. Vasile cel Mare ca şi fericitul Augustin, ca şi Lactanţiu, ca şi atâţia alţii), informează generaţiile succesorale, împreună cu Origen, nefericitul mare dascăl alexandrin: „A fost voia Cerului ca noi să ur-

Au rostit cuvânt către preoţi C. Sa păr. *Mihail Leicu*, adm. protopopesc, stăruind asupra chestiunilor de ordin pastoral pentru bunul mers al credincioşilor spre Hristos.

P. C. Păr. protopop *Emil Păcală*, trecut la pensie, îşi exprimă mulţumirea sufletească pentru ascultarea ce i s'a acordat în timpul de 15 ani cât a stat în fruntea tractului. Mai mulţi preoţi au rostit cuvânt de recunoştinţă pentru fratele bun care cu dragoste a îndreptat şi condus totul şi care acum ne părăseşte, lăsând în urmă unanime regrete.

Preoţii *Pavel Suciu*-Vărd şi *Pantilie Urlan*-Vecerd au citit lucrările «*Pastoraţia familiei*», după studiul Păr. Dr. Sp. Cândea, dând naştere la interesante discuţii la care au luat parte mai mulţi preoţi.

După masă C. păr. *Nichifor Todor* Ilimbav rosteşte un îngrijit comentar asupra textului din sf. Evanghelie după (*Luca 10, 1—24*) — *trimitereaşi înapoierea celor 70 de ucenici.*

Firul de înfiorare sufletească s'a continuat şi pentru popor prin cuvântul de învăţătură al Păr. Gh. Secaş, cu pilde despre sfârşitul bogatului nemilostiv faţă de al săracului Lazăr, ca şi cel despre „Temeiurile luptei noastre în Răsărit" rostit după masă, la sf. Maslu, de păr. *R. Boca*-Merghindeal.

Atât preoţii cât şi poporul n'au avut decât dobândă sufletească din această întâlnire în preajma trupului de taină al lui Hristos Domnul. — *Asistent.*

Comemorarea zilei de 1 Decemvrie 1918

Un sfert de veac se împlineşte, în ziua de 1 Decemvrie 1943, de când românii din Transilvania, Banat, Crişana şi Măramureş, prin liberă voinţă au hotărât să se unească cu fraţii lor din celelalte provincii.

Acest măreţ act al istoriei românilor va fi comemorat cu toată cinstirea ce i se cuvine.

In consecvenţă Asociaţiunea culturală „Astra" a luat măsuri să se organizeze serbări comemorative în fiecare despărţământ central judeţan, de plasă şi cerc cultural, cu sprijinul tuturor instituţiilor culturale şi patriotice.

Din programul serbărilor va face parte *parastasul*, în sfintele noastre biserici, pentru pomenirea Regelui *Ferdinand* şi Regina *Maria*; a organizatorilor şi delegaţilor dela Alba-Iulia, trecuţi la cele veşnice; a luptătorilor pentru unitatea naţională de pe întreg pământul românesc; a soldaţilor cari în războiul trecut şi-au dat sângele pentru înfăptuirea ei, precum şi al acelora cari, în războiul actual, şi-l varsă cu atâta prisosinţă pentru pentru a o restaura.

In cuvântările sau conferinţele, rostite la acest prilej, va fi evocată adunarea dela 1 Decemvrie 1918, cu semnificaţia ei pentru timpurile de astăzi.

INFORMAŢIUNI

Duminecă, 14 Nov. a. c., I. P. S. Sa Mitropolit *Nicolae*, a hirotonit, în Paraclisul mitropolitan din Sibiu, pe dl *Dr. Emilian Vasilescu*, numit profesor titular de Apologetică la Academia teologică „Andreiană", întru diacon.

Zece ani dela sfinţirea catedralei din Cluj. *In toamna anului curent se împlinesc două decenii dela punerea pietrei fundamentale şi un deceniu dela târnosirea Catedralei ortodoxe române din Cluj. Evenimentul acesta, în vremile şi împrejurările actuale, se cinsteşte cu recunoştinţă în vechea eparhie a Feleacului şi Vadului cu reşedinţa la Cluj, prin măestre şi duioase cuvinte, datorite P. S. Sale Episcopului* **Nicolae Colan**, *apărute în numărul mai nou al revistei «Viaţa Ilustrată", şi însoţite de alte luminoasa contribuţii privitoare la ridicarea catedralei în episcopia Ctitorului Ştefan cel Mare. De sub teascurile tipografiei eparhiale a Clujului vor ieşi în curând şi alte momente solemne petrecute în sfântul lăcaş, unde s'au desfăşurat praznice religioase măreţe şi neuitate, ca de pildă sărbătorirea ctitorului, a octogenarului vlădică Nicolae Ivan; înscăunarea P. S. Sale Episcopului Nicolae Colan; întemeierea FOR-ului ş. a. Toate acestea vor fi întrunite într'un album comemorativ.*

† **Clemence Preda.** Marţi 16 Nov. a. c., a încetat din viaţă în Sibiu, după o grea suferinţă, dna *Clemence Preda*, soţia dlui *Dr. Gh. Preda*, vicepreşedintele „Astrei". Inmormântarea a avut loc Joi 18 Nov. în cimitirul oraşului. Dumnezeu s'o odihnească cu drepţii!

Vicar patriarhal. P. C. arhim. *Atanasie Dinca*, starеţul mănăstirii Căldăruşani şi exarhul mănăstirilor din Muntenia, este numit vicar patriarhal şi delegat cu serviciul la conducerea Consiliului Central bisericesc. In prezenţa consilierilor patriarhali, nóul vicar a fost instalat în 5 l. c.

Peste 8000 de străini studiază la universităţile din Germania. Dintre aceştia: la Viena 2.500, la Berlin 1200, restul studiază în celelalte oraşe ale Germaniei. Aceşti studenţi străini se recrutează din 49 naţiuni, — primul loc îl ocupă bulgarii. Două treimi din numărul de 8000 studenţi sânt înscrişi la facultăţile tehnice şi economice.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

ŞTIRI LOCALE

Duminecă în 21 Noemvrie 1943, la Intrarea în Biserică servesc: Protop. Mihail Neagu, cons. Aurel Nanu şi dir. Dumitru Călugăr; diaconii: Ioan Circov şi Simion Macarie. *Predică: cons. Aurel Nanu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Nicolae Constantin* dela parohia Sibiu-Lazaret.

CĂRŢI ŞI REVISTE

„Minunata Cetate a Braşovului". — Cărturarii braşoveni ai secolului al XVI-lea, ca ctitori ai limbii noastre literare, — de *Nicolae Sulică* Braşov, Tipogr. „Dacia Traiană", suc. Braşov, 1943. Pag. 59. Preţul?

Transilvania, organul Astrei, redactor dl *Ion Breazu*, a apărut ca număr dublu, 9—10 din 1943, cu bogat material de studii, referate, cronici şi însemnări. — Abonamentul: 600 anual, Red. şi administraţia: Sibiu, strada Şaguna 6.

Seceriş în ogorul Bisericii Oltene. Trei ani de activitate în Mitropolia Olteniei, Craiova. Tip. Mitropoliei, 1943. Pg. 23. Preţul? — O broşură în care se înmănunchiază, clar şi grăitor, activitatea Mitropoliei Oltene dela reînfiinţare în 1940, până la 1942. Roadele acestei întinse activităţi se depun ca prinos pe altarul sfintei biserici şi al patriei iubite.

Gândul Nostru, revista Şcoalei Normale de băeţi „A. Şaguna", Sibiu, apare de 4 ori pe an, sub un comitet de redacţie, format din profesori şi elevi. Numărul de curând apărut aduce, în fruntea publicaţiei, lista numelor celor 17 învăţători eroi, căzuţi în luptele marelui război în Basarabia, Ucraina şi Crimeea. Urmează articole şi versuri semnate de învăţători, de profesorii A. Nanu, D. Călugăr, Gh. Şoima, M. Grădinaru şi de mai mulţi elevi. — Recomarcabile sânt fragmentele din monografiile alcătuite de elevi: Din viaţa satelor noastre, cu interesante obiceiuri, adunate şi comunicate de harnicii elevi.

Nr. 72161/943. 2—3

Concurs

Pentru întregirea de secretar dela Şcoala normală de băeţi „A. Şaguna" din Sibiu se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Candidaţii trebue să fie absolvenţi ai unei şcoli secundare şi de confesiune ortodoxă.

Cererile se înaintează Direcţiunii şcolare.

Sibiu, la 4 Noemvrie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 397/943. (80) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Hondol**, protopopiatul Deva, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariţie în „Telegraful Român".

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială: 900 st. pătraţi pădure, 7 jugăre fânaţ şi livezi, 1 jugăr arător.
3. 20 litri porumb de fiecare cap de familie, sau echivalentul în bani, adău.
4. Locuinţă corespunzătoare, cu toate dependinţele necesare pentru gospodărie.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc, în termenul indicat, însoţite de actele de studii şi încuviinţarea de candidare dela I. P. S. S. Mitropolitul nostru.

Candidaţii se vor prezenta apoi în parohie într'una din Dumineci sau sărbători, cu încuviinţarea noastră, pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Deva la 30 Octomvie 1943.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu Consiliul parohial.

Teofil Chiffa
protopop

81 1—3

Concurs

Pentră întregirea postului de cântăreţ bisericesc în parohia Broşteni, prot. Blaj se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.—

Venitele acestui post sunt:

1. Salarul dela Stat.
2. Folosirea sesiunii cantorale de 5 jug. arător.
3. Stóla uzitată în parohie.
4. Locuinţă în natură, sau chiria corespunzătoare.

Sibiu, la 17 Noemvrie 1943.

Consiliul parohial Broşteni

„ALBINA"
institut de credit şi de economii, Sibiu.

Aviz

„Albina", institut de credit şi de economii, Sibiu, aduce şi pe calea aceasta la cunoştinţa acţionarilor săi, că acţiunile noui (definitive) din ultima emisiune fiind tipărite, se eliberează în schimbul prezentării Titlurilor Provizorii.

Acţionarii, cu domiciliul în oraşele unde institutul are sucursale, vor depune Titlurile Provizorii la sediile sucursalelor de unde urmează a ridica acţiunile noui (definitive). 82 1—1

Citiţi şi răspândiţi

Revista Teologică

Organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească. Apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE al Ardealului. Redacţia şi Administraţia: Sibiu, Academia teologică „Andreiană". Redactor: Prof. Dr. Grigorie T. Marcu Abonament anual, Lei 560.

Organizaţi Reuniuni de feme

măm întru totul ceea ce s'a scris de către sf. Evanghelist Ioan (5, 39): «*Ispitiţi Scripturile*».

Ispitiţi Scripturile — iubiţi studenţi teologi — ca să ştiţi mai mult; şi mai ales *ca să vă mântuiţi.*

Duhovnicul Vostru obicinuieşte să Vă prescrie uneori, din scaunul sf. spovedanii, drept canon, lecturi adecvate din Sfânta Scriptură.

Bine face! Pilda sa, cred eu, ar trebui s'o adoptaţi cu toţii, când Vă veţi învrednici a Vă împărtăşi de darul preoţiei. E de-o eficacitate nebănuită. Căci *din cetanile biblice, sufletul dreptcredinciosului creştin învaţă că cel ce crede în Hristos, dator este precum Hristos a umblat, şi el aşa să umble* (cf. I Ioan 2, 6), *în toate zilele vieţii sale.*

•

Un renumit profesor de Exegeză a Sfintei Scripturi *(L. Cl. Fillion)*, printre alte, îi scria cu ani în urmă, unuia din foştii săi studenţi:

„Cum aş face să deştept în inima ta aceeaş dragoste de Biblie pe care Dumnezeu a binevoit s'o aşeze în inima mea?"

Mai modest decât el, dar totuşi plin de respect faţă de nobila sa intenţie, eu mă întreb:

— Cum aş face să stârnesc în inimile Voastre o şi mai aprinsă dragoste pentru cetanlile biblice, decât aceea pe care Dumnezeu bine a voit s'o facă rodească de mult în inima mea, profesorul şi fratele Vostru mai mare?

Gândiţi-vă împreună cu mine.

Aceste zile — pentru unii şi: aceste nopţi — de exerciţii duhovniceşti, Vă lasă răgaz, sunt sigur, şi pentru atari preocupări.

Şi nu uitaţi să-mi spuneţi şi mie la ce concluzii aţi ajuns.

Faceţi-o fără preget, iubiţi studenţi teologi. Avem, doar, atâţia lauri sfinţiţi de cucerit; am cucerit până acum aşa de puţini.

Să-i cucerim împreună!

Diacon **Dr. Grigorie T. Marcu**

Acolo departe, faţă în faţă cu inamicul se bat cu dârzenie, copiii, fraţii, părinţii noştri. Să nu le slăbim rezistenţa făcând să circule minciunile lansate de inamic.

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creştin
pe anul 1944
cu Şematism Lei 250·—; fără Şematism Lei 80·—

Calendarul „Oastea Domnului"
pe anul 1944 Lei 80·—

Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi sunt împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de peste 10 ex. se dă rabatul cuvenit. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 60 pt. porto postal
— Contra ramburs nu se trimit —

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae
Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 28 Noemvrie 1943 — Nr. 48

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Saguna 8
Sibiu

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 6 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 12817

Circulări

Către toate oficiile protopopești și parohiale din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu

Aniversarea de 25 ani a zilei de 1 Decemvrie 1918

Iubiții mei fii sufletești,

Miercuri la 1 Decemvrie 1943 se împlinește un pătrar de veac dela marea Adunare Națională din Alba-Iulia, în care poporul nostru din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș, la chemarea fruntașilor și a conducătorilor lui a hotărît într'un glas și cu însuflețire alipirea acestor ținuturi la Patria mamă și unirea politică cu frații din România liberă.

Această măreață Adunare este o peatră de hotar în istoria mult sbuciumată a poporului nostru ardelean.

Ea înseamnă sfârșitul stăpânirii străine cu tot noianul ei de urgii și începutul stăpânirii naționale pe pământul strămoșesc desrobit.

Ne-a învrednicit Dumnezeul dreptății și al milostivirii să ne dăruiască cea mai mare biruință națională, după ce poporul nostru trecuse prin vămile de foc și de sânge ale unui războiu de patru ani 1914—1918 și care s'a sfârșit cu prăbușirea împărăției austro-ungare.

De multă vreme acea împărăție se transformase într'o temniță de neamuri împilate și dornice de libertate.

In cuprinsul ei libertatea era răstignită, deși Dumnezeu a lăsat libertatea ca dar pentru toate neamurile pământului. Dar când Dumnezeu a cumpănit jertfele neamului românesc pentru libertate, ne-a ajutat și ne-a poruncit să scuturăm cătușele împilării și să ne strângem laolaltă toți fiii neamului la sânul României libere.

Tot dintr'o poruncă de sus Țara mamă și-a pus în cumpănă viața și s'a aruncat în vâltoarea războiului de desrobire din 1916-1918, înfruntând primejdii și grele încercări, ca să făurească o Românie mare și fericită.

Cu drept cuvânt socotim că Pronia cerească a făcut minuni cu acest neam scoțându-l prin cumplite furtuni de veacuri la rotunjirea hotarelor țării sale. Basarabia a venit cea dintâi la sânul Patriei mame prin votul sfatului Țării din Chișinău dela 9 Aprilie 1918. După 7 luni se alătura Bucovina, la Regatul României. Iar în 1 Dec. 1918 a votat Adunarea națională din Alba-Iulia unirea Transilvaniei și a Bănatului cu România liberă.

Atotputernicul Dumnezeu ne-a hărăzit o sfântă moștenire și isbânda deplină a idealului național. Lui să-I mulțumim în rândul întâi că a ajutat poporul nostru să-și isbândească visul cel mare al istoriei sale și să ascultăm de voia Lui cea sfântă întru împlinirea misiunii noastre pe pământ.

Să ne gândim cu recunoștință la toți fiii neamului cari și-au jertfit viața pentru biruința dreptății noastre și să avem în mare cinste pe toți conducătorii înțelepți ce i-am avut.

Iar noi cari am ajuns aceste zile, în strânsă frățietate și în nebiruită solidaritate națională, gata la orice jertfe, să ne legăm cu sufletul de hotărîrea cea mare din ziua de 1 Decemvrie dela Alba-Iulia și să o socotim ca cea mai mare datorie a noastră de-a o duce din nou la desăvârșită și netrecătoare biruință.

Căci noi astăzi nu putem prăznui altfel ziua de 1 Decemvrie decât cu durerea că scumpul nostru Ardeal a fost sfârticat de nedreptatea oamenilor, dar și cu hotărîrea nestrămutată de a-l aduce iarăși întreg la glia strămoșească. La nicio brazdă din moștenirea noastră dreaptă nu renunțăm. Prin virtutea sufletului nostru trebue să dobândim tot ce am pierdut. Pentru aceasta trăim și cu acest gând nesdruncinat ne mărturisim vrerea noastră în sfânta zi a aniversării unirii dela 1 Decemvrie 1918.

Cu aceste simțeminte și hotărîri luate în conștiință, să ne apropiem de sfintele altare în ziua unirii Ardealului cu Patria mamă, având-i prezenți la închinarea noastră pe toți luminații patrioți trecuți la cele veșnice, cari ne-au dat bucuria zilei de biruință dela Alba-Iulia. Cu vie recunoștință și pietate să pomenim în slujba noastră pe Regele Ferdinand Intregitorul și pe Regina Maria, și pe toți ceice și-au jertfit viața în războiul pentru întregirea neamului și lărgirea granițelor Țării.

„Cu noi este Dumnezeu, înțelegeți neamuri și vă plecați, căci cu noi este Dumnezeu".

Impărtășindu-Vă arhierești le Noastre binecuvântări, am rămas

Sibiu, la 22 Noemvrie 1943.

Al Vostru al tuturor de tot binele voitor:

(ss) Nicolae

Nr. 12601/1943 Pres.

P. Sf. Episcop NICOLAE COLAN al Vadului, Feleacului și Clujului împlinește vârsta de 50 ani

Duminecă 28 Noemvrie a. c., Prea Sfinția Sa D. D. *Nicolae Colan*, episcopul Vadului, Feleacului și Clujului, membru activ al Academiei Române, împlinește venerabila vârstă de *cincizeci de ani.*

Evenimentul acesta, știută fiind opera mare pe care o împlinește Arhipăstorul Românilor ortodocși din Ardealul de Nord, cu desăvârșită înțelepciune și cu zel apostolesc, pentru apărarea tradițiilor noastre străbune și pentru conservarea ființei naționale a fraților noștri de acolo, nu-l putem lăsa să treacă nevalorificat în scopul fortificării nădejdilor ce însuflețesc astăzi conștiințele treze de pe tot cuprinsul pământului locuit de Români. Aceasta, cu atât mai vârtos cu cât a desfășurat o frumoasă activitate și în Arhiepiscopia noastră și împlinim astfel și cuvântul Apostolului care ne îndatorează să [illegible] ceia dintre păstorii bisericești cari ostenesc întru cuvânt și învățătură (comp. I Tim. 5, 17).

Din prilejul amintit, publicațiile periodice, cari apar sub diriguirea Noastră, vor aduce Prea Sfințitului Episcop Nicolae Colan prinosul recunoștinței și admirației neprecupețite pe cari i le purtăm cu toții.

Pe lângă aceasta, dispunem cele ce urmează:

In toate bisericile parohiale din cuprinsul Arhiepiscopiei Noastre se vor înălța rugăciuni fierbinți — Duminecă 28 l. c., după sf. Liturghie — pentru sănătatea Prea Sfințitului Episcop Nicolae Colan, pentru isbândirea înaltelor năzuințe ce-L însuflețesc și pentru buna sporire întru toate a obștei dreptcredincioase încredințată ocârmuirii Sale duhovnicești.

Cu acel prilej, Prea Cuc. protopopi și Cuc. preoți vor rosti câte o cuvântare potrivită, relevând meritele ce și le-a câștigat Prea Sfințitul Episcop Nicolae Colan [1], și mai cu osebire stăruind asupra legăturii strânse dintre Arhipăstor și turmă și asupra caracterului esențial al Ortodoxiei românești, care este acela de *Biserică a poporului.*

Sibiu, 13 Noemvrie 1943.

NICOLAE
Arhiepiscop și Mitropolit

Al. Popa,
secretar

[1] In acest scop, Vă veți servi de *Schița bio-bibliografică* pe care o anexăm la această Circulară și, eventual pentru amănunte, de fascicolele *Revistei Teologice* pe lunile Iulie—Decemvrie 1936, Ian.—Febr. 1942 și Ian.—Febr. 1943.

P. S. Episcop NICOLAE COLAN

Astăzi P. S. Episcop Nicolae împlinește bărbătească vârstă de 50 ani. Increstând acest moment, îl învăluim în lumina de sărbătoare a sentimentelor de dragoste și de admirație pe cari le nutrim față de persoana ilustrului și vrednicului ierarh.

Dacă ar fi fost timpuri liniștite și dacă nici o piedecă n'ar fi stat în calea adunării noastre pe lângă vlădica dela Cluj, sărbătorirea zilei de 28 Nov. ar fi avut un alt caracter. In condițiile actuale însă, lumina fețelor e așternută pe un fond de nostalgie și de grave meditații.

Dar pe de altă parte tocmai aceste împrejurări accentuiază personalitatea P. S. Sale. In zarea umbrită, care ne trimite chipul ființelor și al mișcărilor lor numai în contururi generale de mister, figura ierarhului care a rămas, ca Păstorul cel bun, pe lângă turma sa cea obidită, se înalță ca un înger protector, ca un stâlp de supremă nădejde.

Vlădica Nicolae Colan este pentru frații noștri cel mai bogat izvor de întărire și de mângâere, iar pentru noi chezășia principală a unui scut așezat peste fragmentul de viață românească despărțit de întregul din care face parte.

Cine se putea gândi acum 7 ani, când rectorul Academiei teologice «Andreiane» din Sibiu, își muta centrul de activitate la Cluj, că un act preînțelept al Providenții destinase ca ochii lui senini și totuși duioși, să lumineze ca două stele netulburate și neabătute deasupra acelei părți din neamul nostru care va avea soartea cea mai sbuciumată?

După ce învățase pe viitorii preoți că datoria lor este să se jertfească pentru popor, alipindu-se cu toată ființa lor de el și nepărăsindu-l pentru nimic în lume, Dumnezeu l-a hărăzit să învețe acest lucru și cu pilda vieții. Astfel cariera Sa învățătorească s'a continuat pe linie suitoare, devenind dascăl și mai deplin al Bisericii românești.

Prin P. S. Sa se continuă șirul acelor ierarhi ardeleni pe care istoria ni-i dă pildă pentru ataşamentul lor la soartea unui popor care nu le putea oferi nici o strălucire, afară de aceea pe care o dă identificarea cu el din dragoste după pilda Domnului Iisus Hristos. P. S. Sa a ilustrat din nou adevărul că ultima rezervă a unui neam este Biserica lui, că singură ea este instituția care se contopește cu ființa lui în sensul că niciodată nu-l părăsește, ci până mai există, redus la ultima simplitate de viață, e și ea acolo într'o simbioză indestructibilă, care e totuși de sublimă esență etică.

Vlădica Nicolae Colan a reactualizat în plină epocă modernă o însușire istorică a Bisericii noastre și din pilda aceasta noi avem să învățăm că chiar dacă o anumită parte din intelectualitatea de azi n'ar avea ochi să vadă o asemenea vrednicie a Bise-

ricii, noi să ţinem şi mai departe la ea, căci ceeace facem nu facem pentru oameni, ci pentru Dumnezeu şi pentru conştiinţa noastră.

Dar P. S. Episcop Nicolae Colan nu este numai o inimă iubitoare de popor în sensul evanghelic şi bisericesc-românesc al cuvântului, ci şi una dornică de lumină şi capabilă să împrăştie lumina curată a slovei oriunde se găseşte. Ducând cu Sine pasiunea aceasta dela Sibiu, unde a desfăşurat o remarcabilă activitate publicistică personală şi prin insufleţirea şi îndrumarea altora, nu l-a putut opri dela continuarea acestei opere nici una din greutăţile vremurilor şi împrejurărilor. Dimpotrivă, par'că pe măsură ce au fost mai aspre condiţiile, s'a înverşunat duhul din P. S. Sa îndemnându-şi destoinicii colaboratori mai vechi şi scoţând la iveală pe alţii noui, ca împreună să dea de lucru tiparului şi să împrăştie lumină creştinească şi românească sufletelor rămase departe de masa copioasă a scrisului din ţară.

Cărţile religioase pentru popor apar fără încetare, iar «Viaţa Ilustrată» a consacrat o serie de scriitori noui, de real talent, al căror scris e pâne frământată şi coaptă în vatra şi pentru vatra poporului nostru.

La vârsta de 50 de ani P. S. Episcop al Românilor în suferinţă este o personalitate consacrată a neamului nostru. Şi totuşi vârsta aceasta departe de-a însemna o încheiere a unei opere, e de abia promisiunea sigură a unei opere care va urma. Vârsta de 50 de ani însemnează începutul fazei de deplină maturizare. Şi mai mult ca până azi neamul nostru va avea de aci înainte în P. S. Sa un Părinte înţelept, un îndrumător matur, în care îşi pune cele mai mari nădejdi pentru scăparea din strâmtorile ceasului de faţă şi pentru buna lui orientare viitoare. Experienţa de conducător al poporului câştigată în cele mai dificile împrejurări îi vor fi P. S. Sale un capital de preţ de care se va folosi din plin neamul nostru în existenţa lui viitoare.

Dumnezeu să-I prelungească ani mulţi viaţa şi să-I hărăzească bucuria de-a vedea cele mai bogate roade ale strădaniilor Sale în viaţa neamului românesc!

D. S.

Valoarea zilei de 1 Decemvrie 1918

Zilele mari în istoria unui popor sunt zilele de întâlnire cu destinul lui, iar aniversarea acestor zile e prilej de confruntare cu poruncile destinului, a vieţii pe care o trăiesc, a ideilor de care se călăuzesc, a simţemintelor care-i însufleţesc, pe ceice prăznuesc acele zile.

Astfel de zile sunt rare.

Dar pe noi, generaţia de azi ne-a plasat Providenţa divină într'o epocă de uriaşe încordări, de evenimente dramatice, sguduitoare şi de transformări radicale în lume. De aceea, epoca aceasta e prilej de multe zile mari.

La toate acestea n'am fost numai spectatori şi martori oculari, ci ne-am aruncat, ori am fost atraşi în vâltoarea năpraznică a dramei vieţii făcând să strălucească virtuţiile tradiţionale ale rasei şi înfruntând încercări grele.

In primul război mondial, poporul nostru a luptat şi a sângerat sub steag străin, dar n'a făcut o jertfă zadarnică, pentrucă sau realizat cuvintele profetice ale Profesorului Nic. Iorga, pe care le adresa prin *Neamul Românesc* dela 10 August 1914 sub titlul: *Către Românii cari cad pe câmpurile de luptă străine.*

El scria: «Este o dreptate pe lume. *De sigur că este. Şi această dreptate face ca orice silinţă, orice jertfă a unui individ, ca şi a unui popor, oriunde şi oricum s'ar face, să se reverse, peste oricâtă vreme şi împotriva oricărei piedici,* **asupra lui.**

«Să fiţi deci voioşi aceia cari, în strigăte de comandă străină, sub steag străin muriţi! Undeva un alt steag se ridică, în măsura în care voi vă cheltuiţi vitejia, vă daţi sângele tinăr, fără să-l vedeţi. El se ridică tot mai înalt, tot mai larg, săltat în sus şi răsfirat de fiecare silinţă desnădăjduită a puterii voastre, care se stinge. *Şi să ştiţi că urmaşii voştri, în ciuda tuturor puterilor lumii, subt acest steag pe care în neştiinţă, în durere şi în întunerec voi l-aţi înălţat, desfăşurat şi sfinţit, vor fi toţi împreună!*»

Această profeţie s'a împlinit.

Monarhia austro-ungară s'a prăbuşit în război. La Alba-Iulia în 1 Decemvrie 1918 s'a deschis testamentul celor ce au luptat şi s'au jertfit pentru libertatea poporului şi pentru unirea tuturor Românilor în Statul naţional din cuprinsul pământului strămoşesc desrobit.

Libertatea proclamată în Adunarea din Alba-Iulia n'a fost monopolizată pentru noi ci extinsă asupra tuturor locuitorilor din Ardeal, fără deosebire de neam, de lege, de cultură şi de stare socială.

S'a proclamat egalitate pentru locuitorii ţării şi toţi aceştia au fost chemaţi la colaborare, în sinceră şi rodnică frăţietate.

Dar ziua de 1 Decemvrie 1918 înseamnă unitate şi solidaritate naţională, mai presus de toate şi prin toate şi peste toate, în pace ca şi în restrişte. In contra acestei solidarităţi şi unităţi s'a păcătuit mult şi de multe ori în intervalul celor 25 de ani trecuţi.

Ar fi un neadevăr să afirmăm contrarul.

România întregită era dela început o brazdă sfântă, în care să semănăm sămânţa, din ale cărei roduri abia generaţiile viitoare să se înfrupte.

Mulţi însă au înţeles că e mai profitabil să trăiască dela ţară decât pentru ţară şi Neam. Progresele pe care cei buni împreună le-au realizat, sunt multe şi însemnate.

Ele vor fi în continuă ascensiune, când — credincioşi idealului naţional vom lua marea hotărâre a *întoarcerii la Hristos!*

Fără o generală convertire la Hristos, iar nu numai de indivizi răsleţi, nu e cu putinţă să păstrăm şi să refacem sacra moştenire dela 1918 în toată integritatea şi autenticitatea ei.

Fie ca trecând pragul unui nou sfert de veac dela Adunarea naţională din 1 Decemvrie 1918, să păşim pe calea convertirii la Hristos, a întregului nostru neam românesc, pe calea biruinţii, pe care nici o putere din lume să nu ne-o poată răpi!

T. S.

Comemorare. — Universitatea Daciei superioare Cluj-Sibiu, într'un cadru de evlavioasă reculegere sufletească, a sărbătorit Duminecă în 21 l. c., pomenirea străluciţilor luptători naţionalişti: Al. Papiu Ilarianu, Gh. Bariţ, Baron David Ursu de Margina, Dr. Ioan Raţiu şi Iosif Şterca Şuluţiu, — toţi cinci înmormântaţi în cimitirul bisericii unite din Sibiu. Aici s'a ţinut parastasul pentru odihna sufletelor celor comemoraţi. A slujit, cu acest prilej, P. S. Sa Episcopul Orăzii, Dr. Valeriu Traian Frenţiu, administratorul mitropoliei blăjene, înconjurat de un mare sobor de preoţi. La serbare au fost prezenţi: I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului şi numeroşi reprezentanţi ai autorităţilor locale, civile şi militare, împreună cu profesorimea universitară şi studenţi. Cuvântări omagiale au rostit: P. S. Sa Episcopul Frenţiu, prof. univ. R. Cândea, rectorul Iuliu Haţegan, şi 5 studenţi.

Unirea Ardealului cu România

— 1 Decemvrie 1918 —

S'a scurs un pătrar de veac dela 1 Decemvrie 1918, dela unirea Ardealului cu România, până la 1 Decemvrie 1944, cel înroşit de sânge şi de foc.

Generaţia Adunării dela Alba Iulia avut-a privilegiul de-a trăi şi bucuria înălţării ardelene pe culmea Unirii şi durerea decăderii şi sfâşierii care durere nu se mai alină.

In noaptea suferinţii de azi ne apare mai mândru şi mai strălucitor soarele Unirii din 1 Decemvrie 1918.

Şi-i adevărat scrisul părintelui Lupaş:

«Dintre toate manifestările „suveranităţii naţionale", fărămiţate prin graniţele nedrepte ale împărăţiilor prăbuşite, cea mai măreaţă a fost fără îndoială, adunarea dela Alba-Iulia, nu numai prin covârşitoarea mulţime, care a luat parte la ea, dar şi prin însufleţirea şi prin demnitatea cetăţenecscă a celor ce aduceau acum la matca României intregite partea cea mai de preţ a Daciei lui Traian, pământul şi poporul care prin vitregiile istoriei a fost ţinut timp mai îndelungat în lanţurile cârmuirilor străine şi împiedecat a-şi urma cursul firesc al unei desvoltări nestingherite, în cadrele aceleiaşi organizaţii politice cu restul neamului". (I. Lupaş, Istoria unirii Românilor, Bucureşti 1937 p. 368).

Şi-i reală caracterizarea lui Cezar Petrescu:

„Din sate perdute tocmai în văgăunile Carpaţilor de Maramureş, din plaiurile şi din văile Mureşului, dela marginea Pustei şi dela apa Tisei, din Bihor şi de pe valea Arieşului, de pe Olt şi de pe Someş, din cele patru zări ale Ardealului, curgea norodul în straie de sărbătoare, cu lăute şi cu steaguri în frunte, cu chiote şi cu cântece, urcând dealul spre cetăţuie. Puhoiul acesta a intrat pe sub poarta lui Mihai Vodă Viteazul, abea găsindu-şi loc încăpător pe câmpul lui Horia. Pe chipurile cărturarilor scăpaţi din temniţe şi din lagăre se ceteau scrise cu unghii de fier urmele chinurilor. Insă toate se ştergeau spălate de lacrimi în bucuria cea mare". (C. Petrescu, Cei trei regi, Bucureşti, p. 110).

Aşa se înfăţişează „Adunarea Naţională a tuturor Românilor din Transilvania, Banat, şi Ţara Ungurească» din 1 Decemvrie 1918, care a decretat: „Unirea acestor Români şi a teritoriilor locuite de dânşii cu România".

La înfăptuirea acestei uniri a contribuit în mare măsură şi Biserica ortodoxă română.

„Biserica îndeosebi şi-a dat contribuţia ei însemnată, ca sufletul acestui neam să se constitue unul şi acelaş dela o margine etnică până la cealaltă. Impărtăşindu-i aceeaş învăţătură, săvârşind aceeaş sfântă slujbă în acelaş dulce graiu românesc, şi dând aceleaşi îndrumări simţirii româneşti de o parte ca şi de cealaltă a Carpaţilor, în ciuda nedreptelor graniţe această Biserică a înfăptuit unitatea sufletească a neamului nostru. Atunci când a învăţat pe toţi fii acestui neam a se ruga în vremuri grele la fel s'a înfăptuit dela Nistru până la Tisa marele front al sufletelor». (I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, în discursul la Constituţia din 1923).

Preoţimea şi credincioşii Bisericii noastre au luptat mână'n mână cu neclintit curaj pentru înfăptuirea unităţii politice. Dacă episcopul Gerasim Adamovici cerea la 1791 prin „Supplex Libellus Valachorum" numai egalitate de drepturi politice pentru Românii, Şaguna şi generaţia lui pretindea independenţa politică a Transilvaniei iar Iancu aprinse focul răscoalei pentru a împiedeca unirea Ardealului cu Ungaria. In patru luni 6000 de omoruri şi 40 mii de victime a îndurat atunci sărmana naţiune română din Ardeal (G. Bariţiu, Părti alese din istoria Transilvaniei, Sibiu 1890 v. II p. 451). Fii devotaţi ai Bisericii ca Babeş, Mocsonyi, Slavici, dimpreună cu Bariţiu, Raţiu şi alţii la 1881 au pus bazele unui program autonomist unitar pentru toţi Românii din Ardeal şi Ungaria şi au organizat mari mişcări populare de demonstraţie în contra încălcării drepturilor noastre, cu prilejul „Memorandului" şi a „Replicei". Pe când fruntaşii din 1905 lărgiră programul politic şi inaugurară activismul, (Ion Clopotel, Istoria revoluţiei din 1918, Cluj 1926, p. 169) cei din 1918 cu prilejul desagregării monarhiei austro-ungare au realizat integral acest program bogat. Grea a fost Vinerea Patimilor ardelene în cursul războiului mondial din 1914—18. Din aproape o jumătate milion de Români ardeleni mobilizaţi 449.786 au fost mânaţi în prima linie de foc. Au pierit pe câmpul de luptă 41.737, iar alţi 11.275 au murit prin spitale, lagăre şi închisori. Numai prin temniţele Clujului au trecut în doi ani 26.000 de Români. Ne-au rămas apoi 25.406 invalizi, 38.630, văduve şi 79.226 orfani de războiul (C. Petrescu, L. c. p. 108).

Preoţimea română ardeleană încă a fost nevoită a gusta din cupa tuturor amărăciunilor în aceea cumplită vreme. Au fost internaţi în lagăre 140 de preoţi, întemniţaţi 86, pribegi 106, osândiţi la temniţă grea 15, la moarte 4, omorâţi 4 şi 1 cleric, morţi în închisoare 3, în pribegie 7, iar în urma suferinţelor de prin temniţele jilave 28 slujitori ai altarelor străbune. (Dr. Sebastian Stanca, Contribuţia preoţimii din Ardeal la războiul pentru întregirea neamului, Cluj 1925 p. 171).

Pentru bieţii oameni eliberaţi ca din ghiara morţii de revoluţia din 1918, păreau cuvinte de Dumnezeu insuflate confesiunile lui Vasile Goldiş din Adunarea Naţională:

«Naţiunile trebuesc liberate. Intre aceste naţiuni se află şi naţiunea română din Ungaria, Banat şi Transilvania. Dreptul naţiunii române de a fi liberată îl recunoaşte lumea toată, îl recunosc acum şi duşmanii noştri de veacuri. Dar, odată scăpată de robie, ea aleargă în braţele dulcei sale mame. Nimic mai firesc în lumea aceasta. Libertatea acestei naţiuni înseamnă unirea ei cu Ţara Românească!» (I. Lupaş, l. c. p. 366).

Mărturisirea episcopului de Caransebeş Dr. Miron Cristea — mai târziu patriarh al României — fost-a răscolitoare:

«Mai ales ceeace au făcut cu noi Ungurii în anii din urmă, trece toate marginile. Strigau la cer răzbunare nedreptăţile, care trebuia să le suferim. Ne durea mai ales încătuşarea sufletului nostru românesc şi răpirea şcoalelor, căci n'am uitat nici pe o clipă admoniţia dela 1848 a marelui Bărnuţiu: «Şi cu cât vor învăţa mai mulţi Români la şcoale străine, cu atât va pierde naţiunea mai mulţi fii». Fiecare fiu înstrăinat era o bucată ruptă cu dureri din trupul nostru. Bărbăteştile lupte politice ale episcopilor şi fruntaşilor noştri conducători, pecetluite cu însemnate jertfe de mucenici naţionali, formează pagini strălucite ale trecutului nostru întreg». (I. Clopoţel, l. c. p. 127).

Indemnurile episcopului Ioan Pap

al Aradului au înălţat sufletele româneşti:

«Ne-am prezentat aici în deosebi cu scopul şi dorinţa că precum antecesorii noştri, vrednici de pomenire, episcopi de pe vremuri, au suspinat împreună cu clerul şi poporul credincios sub povara sistemului de impilare a tot ce a fost românesc, acum tot împreună cu clerul şi poporul nostru să prăznuim bucuria zilei, în care ne-a răsărit şi nouă soarele dreptăţii care ne este chezăşia unei vieţi viitoare ca naţiune românească liberă şi unică îndreptăţită a dispune de soarta sa prezentă şi viitoare» (Idem, l. c. p. 126—27.

Dar Biserica ortodoxă română din Ardeal pe lângă unirea politică avea să aşeze din nou şi unitatea sa organică: ierarhică şi canonică, cu Biserica României, unitatea întreruptă la 1700, când s'a petrecut «grozava tragedie ca mitropolitul Ardealului să-şi trădeze nu numai credinţa strămoşească, ci şi toate legăturile sufleteşti cu fraţii săi de peste munţi». (Omagiu Inalt Prea Sfinţiei Sale Dr. Nicolae Bălan, mitropolitul Ardealului, Sibiu 1940, p. 137). De aceea pe când Comitetul naţional central al Românilor din Ardeal îl delega pe profesorul Dr. Nicolae Bălan — azi I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae al Ardealului — să străpungă repede Carpaţii Răsăriteni şi să ceară Regelui Ferdinand I din Moldova intrarea cu armata în Ardeal, (Acelaş, p. 43) pe atunci Consistorul ortodox român arhiepiscopesc din Transilvania, autoriza pe asesorul Lazar Tritean — azi P. S. Sa episcopul Lucian al Romanului — să prezinte la Adunarea Naţională din Alba-Iulia dela 1 Decemvrie 1918 această «declaraţie» răspicată ca o mărturisire de credinţă. (Arhiva Arhiepiscopiei de Alba-Iulia şi Sibiu, actul nr. 11,929/1918).

«Biserica creştină ca instituţiune de origine dumnezeească, după fiinţa şi chemarea ei are să perfecţioneze firea omenească şi să desăvârşească opera de mântuire. Biserica creştină urmând învăţăturile Sfintei Scripturi despre puterea lumească mărturiseşte a fi dela Dumnezeu, de aceea întru îndeplinirea misiunei sale religioasemorale şi culturale, chiar dela început a lucrat în bună înţelegere cu puterea de stat, *păstrându-şi însă totdeauna libertatea şi independenţa de acţiune.* In epoca de aur a imperiului roman, Biserica creştină şi imperiul existau ca două societăţi distincte coordonate, având fiecare guvernul său, legile sale, însă adaptându-se şi susţinându-se reciproc.

Dar conlucrarea armonică dintre biserica creştină română şi puterea de stat a fost turburată prin tendinţele stăpânirii lumeşti din veacurlle următoare de a-şi aservi Biserica şi a îndruma viaţa credincioşilor ei într'o direcţie contrară intereselor naţionale ale acestora. Astfel istoria bisericei creştine române, mai ales dela reformaţiune încoace, este un şir neîntrerupt de lupte crâncene, de prigoniri dureroase, de suferinţe amare. Românilor li-se zicea: «Sunteţi veniţi de eri, de alaltăeri. Trecutul ţării nu vă cunoaşte, legile ţării Vă înlătură. Actualitatea ţării nu are nevoie de voi decât numai în calitate de plebe, fără nici un caracter naţional». (N. Iorga: Istoria Românilor din Ardeal şi Ungaria dela mişcarea lui Horia până astăzi, pag. 64). Ni-s'a răpit mai întâi nobilimea, ni-s'au umilit şi batjocorit preoţimea, ca astfel mai uşor să ne poată desfiinţa sub raport naţional ţărănimea. Din cupa plină a suferinţelor a isvorît în Martie 1791 memorabila petiţie, îndrăzneaţă, dar deamnă, cunoscută în istorie sub numirea *„Suplex libellus Valahorum"* iscălită de vlădicii Adamovici şi Bob, în care pentru prima dată se cere egalitate de drepturi, echitate şi dreptate şi pentru «naţiunea română» alături de Unguri, Saşi şi Săcui. Cutezanţa valahilor a trezit o uriaşă indignare în dieta ardeleană din 21 Iunie 1791, căreia i-se trimisese petiţia ca fără zăbavă să propună măsurile necesare «cu privire la binele de obşte» şi încă pentru întreaga naţiune valahă din Ardeal.

Dar «binele de obşte» sub ocrotirea vulturului cu două capete a fost monopolizat pentru maghiarii din Ungaria şi pentru nemţii din Austria căci pe lângă acordarea unor favoruri de ordin material inferior, cererea justă a naţiunii române pentru exerciţiul practic al drepturilor cetăţeneşti — cu aprobarea curţii — a fost respinsă. Şi firul fărădelegilor s'a dăpănat mai departe.

*

Naia Bisericii ortodoxe române părea a fi intrat în ape mai liniştite.

Marele chiriarch al acestei Biserici, nemuritorul arhiepiscop şi mitropolit Andreiu Şaguna pentru a potenţa puterea de rezistenţă a Bisericii, pe lângă conservarea bazelor canonice, a dat acestei Biserici organizaţia cea mai democratică, pe care ne-o putem închipui. «Ca o piramidă puternică aşa se ridică organismul acestei autonomii pe bazele cele mai largi ale sinodalităţii în treptata sa clădire şi un spirit blând, spiritul vechiu creştinesc, spiritul patriarchal încălzeşte acest organism de jos până sus, în culmea sa. Clerul şi poporul, preoţi şi mireni, stau pe toate punctele în contactul cel mai intim unii cu alţii şi prin necontenita cooperare a acestor două elemente constitutive ale Bisericei, decurge întregul ei proces vital. In această autonomie se îmbrăţişează într'o desăvârşită armonie spiritul democratic modern cu spiritul creştinesc patriarchal, spiritul libertăţii, cu spiritul autorităţii, spiritul progresului cu spiritul unui conservatism, propriu aşezămintelor nestrămutavere ale Bisericii» (Alex. Mocsonyi, discurs rostit la deschiderea congresului electoral din 17 Decemvrie 1898). Dar această autonomie atât de sănătoasă şi de puternică prin alcătuirea ei a fost un spine în ochii deţinătorilor puterii de stat şi astfel au căutat s'o slăbească şi s'o facă ilusorie prin legi şi ordinaţiuni, prin uneltiri externe şi interne. Intoleranţa şi volnicia guvernelor maghiare sub ocrotirea Contractului dualist a ajuns în timpul din urmă la paroxism.

De aceea Consistorul arhidiecezan, ca organ executiv al Bisericii ortodoxe române din Transilvania îşi exprimă nestrămutata sa convingere că Biserica, orice autonomie democratică ar avea *nu-şi poate îndeplini sublima ei chemare, decât într'un stat naţional român, liber şi independent.* Voind deci a reînoi şi cimenta pentru vecie legătura cu Biserica ortodoxă română din regatul României, legătura ruptă prin uneltirile stăpânirei austriace la sfârşitul veacului al XVIII-lea, în contra protestărilor metropolitului muntean Teodosie şi a domnitorului Vodă Brâncoveanu, — se declară, pentru unirea Transilvaniei şi a celorlalte teritorii locuite de Români cu regatul României, sub sceptrul Majestăţii Sale gloriosului rege Ferdinand I».

La comemorarea acestui sfert de veac datoria noastră supremă este: adâncirea şi întărirea unităţii naţionale şi religioase în aşa fel, ca nimenea să nu mai rămână pe din afară, ca toţi «fraţii împreună» să fie.

Prot. A. NANU

Acolo departe, faţă în faţă cu inamicul se bat cu dârzenie, copiii, fraţii, părinţii noştri. Să nu le slăbim rezistenţa făcând să circule minciunile lansate de inamic.

Petrache Lupu la Sibiu

Maglavitul: nume de taină şi înfiorare, centru de cutremurare duhovnicească a neamului. Indiferent de atitudinea ce o luăm faţă de minunea Maglavitului, ea — ca factor de înviorare a forţelor religios-morale ale poporului — nu poate fi trecută sub tăcere: e deja un fapt care caracterizează fizionomia spirituală a ţării din veacurile noastre. Este ea însă prin aceasta numai o faptă ce aparţine istoriei, adică trecutului, fără nici un ecou în prezent? — Poate că sunt mulţi înclinaţi să răspundă afirmativ la această întrebare. Maglavitul a fost — acum opt ani — ca un meteor ce a sbuciumat conştiinţele, le-a trezit din toropeală, le-a făcut să ia atitudine pro sau contra şi le-a deschis o zarişte de minune dintr'o altă lume. Dar de atunci ciobanul văzător s'a adâncit par'că în tăcerea unei prezenţe mai mult legendare decât reale. Şi totuşi nu acesta e adepărul: Maglavitul nu numai a fost, *ci şi* este. *De ce? — Pentrucă misiunea lui este încă actuală şi pentrucă Petrache Lupu n'a încetat — nu încetează — a fi conştient de această misiune şi a propovedui cu timp şi fără timp porunca pe care a primit-o de sus. Dovadă sunt ieşirile prin ţară — activitatea lui neostenită; dovadă este cutremurarea cu care e primit pretutindeni de credincioşi, ca un om care a vorbit cu Dumnezeu, care are să mărturisească — nu cuvântul lui, ci cuvântul lui Dumnezeu. El însuşi spune că «trebuie» să-şi împlinească propoveduirea: e par'că o putere poruncitoare care îl transformă în mărturisitor neobosit.*

Când Dumnezeu ţi-a încredinţat o poruncă, trebue s'o împlineşti, chiar cu preţul vieţii şi al oricărei osteneli. Dacă lumea crede sau nu asta nu-l priveşte: el trebuie să vorbească lumii, să strige în surzenia vremii ca să se deschidă auzul pentru adevărul Domnului. Este în conştiinţa aceasta — care are surprinzătoare paralele în profeţi — semnul care ne îndeamnă să credem că viziunea lui e cu adevărat o poruncă dela Dumnezeu. In graiul lui simplu o concretizează aşa: «Dacă generalul nu dă poruncă, cei de sub ordinele lui nu ştiu ce să împlinească; dacă însă generalul ordonă, porunca trebuie împlinită. Aşa şi eu: nu dela mine am pornit să vestesc, ci pentrucă Moşul mi-a poruncit. Vai mie, de nu împlinesc porunca». Aceasta este taina din care isvorăşte truda lui, niciodată micşorată, de a chema lumea la pocăinţă. Nu-i e teamă nici de moarte. E identificat deplin cu misiunea ce i s'a dat.

La Sibiu a apărut pe neaşteptate. A predicat Duminecă (21 Nov.) la Biserica din Groapă şi la adunarea din Aulă de după masă; Luni a vorbit în Capela mitropolitană studenţilor teologi şi după masă în Catedrală. Poporul l-a ascultat cu reculegere şi uimire. Inaltul Ierarh al Ardealului l-a primit în audienţă şi la masă. Faptul că l-am cunoscut personal — până acuma nu l-am văzut — mi-a întărit convingerea că Petrache Lupu nu se propoveduieşte pe sine, ci e vestitorul unei porunci dumnezeeşti. Nimic prefăcut, nimic intenţionat în toată făptura lui: acesta nu poate fi un em care vrea să înşele lumea ca să câştige gloria popularităţii. Dimpotrivă: o nevinovăţie de copil, o desinteresare deplină. Şi totuşi o memorie exactă, vie şi o inteligenţă sănătoasă, a judecată reală şi dreaptă: acesta nu este omul care să fi fost înşelat de o halucinaţie, de o iluzie. A trebuit să primească porunca de trei ori, ca să se înduplece — ameninţat fiind că altfel va fi pedepsit — să o vestească lumii. La aceste calităţi ale inimii şi ale minţii, se adaogă — alături de conştiinţa că Dumnezeu vorbeşte printr'însul — o largă, nereţinută revărsare de dragoste şi milă pentru oameni. Propoveduirea lui e: pocăiţi-vă, îndreptaţi-vă, altfel vine prăpădul mâniei lui Dumnezeu. Dar pocăinţa n'o înţelege numai ca lepădarea de păcate, ci mai ales ca reîntronare a dragostei dintre oameni, o îmbunare a inimii înrăite în păcat. «Mi-e milă de voi», e o expresie pe care o repetă şi în toată fiinţa lui se vede — în acele momente — o mare suferinţă, din pricina necazurilor ce vin peste lume din nepocăinţă. Solidarizarea în dragoste atinge limitele sacrificiului de sine: Doamne, mai bine să piară Petrache Lupu, decât să piară neamul, — a grăit cu glas stins şi îndurerat. Şi dragostea aceasta, în care îmbrăţişează pe toţi (dela vlădică până la opincă: tuturor le dă sărutarea păcii), este efectivă, se traduce în fapla milosteniei. Câţi săraci nu s'au îmbunătăţit din vorba dragostei prin care ciobanul dela Maglavit a îndemnat mâna bogatului să fie mai darnică! Şi puţini vor fi ştiind, cum ciobanul cel simplu, împotriva multor urzeli dubioase, a zidit din dania credincioşilor la Maglavit o biserică, un corp de case pentru călugări, două spitale, *casă pentru pelerinii sănătoşi şi alte aşezăminte, pe când el însuşi a rămas cioban — cu oiţele lui — aşa cum era şi mai înainte. Banii ce s'au adunat nu sunt ai lui, ci ai lui Dumnezeu: pentru El îi foloseşte. Aceasta e fapta care-l ridică peste orice suspiciuni la o înălţime morală vrednică de un văzător. Ce să zicem de ataşamentul lui necondiţionat faţă de Biserică? Puterea lui Dumnezeu îl călăuzeşte pe calea cea dreaptă a credinţii.*

In toate aceste calităţi, ar fi şi un element de poticneală: defectul fizic al «gângăvelii» despre care s'a vorbit atât. Cine însă ştie că înainte de vederea Moşului, el nu vorbea, nici nu auzea, nu se mai împiedecă de acest fapt: e de mirare că azi aude şi vorbeşte corect. Iar cine îl aude vorbind, îl vede predicând, îşi dă seama că în gestul şi vorba lui năvăleşte o energie spirituală, care înfrânge şi piedeca acestui defect fizic. Şi trece cu gândul la cunoscutul cuvânt paulin, că Dumnezeu a ales pe cele slabe şi nebune ale lumii acesteia ca să facă de ruşine pe cele tari şi înţelepte. Cât de deosebit a vorbit pentru popor, şi cum cu totul altfel studenţilor teologi! A fost — fără exagerare — la nivelul studenţilor ce-l ascultau: un simplu cioban dela Maglavit! Dealtfel el însuşi mărturiseşte că Moşu îi spune ce să grăiască. Iată cum defectul fizic se întoarce în favoarea lui...

Maglavitul este încă actual: prin instituţiile ce le are, prin bolnavii şi pelerinii ce nu încetează a veni, prin râvna propoveduitoare a ciobanului. E actual, pentrucă predica lui de pocăinţă, este o necesitate a vremii: să înlocuim inima de piatră, cu o inimă zămislită din lacrimă şi milă, pentruca mânia lui Dumnezeu să se risipească. Maglavitul întăreşte frontul spiritual al Românismului, care este adevărata chezăşie a fiinţării şi a biruinţii noastre. E glasul dreptăţii divine în tulbureala vieţii moderne.

N. M.

Conferinţele religioase ale Universităţii Ardealului

Universitatea „Regele Ferdinand I" din Cluj-Sibiu, organizează un nou ciclu de conferinţe religioase, care va fi inaugurat Duminecă 28 l. c. orele 11 şi jum. [după sf. Liturghie], în sala Simion Bărnuţiu, când va vorbi Păr. Prof. Dr. *Grigorie T. Marcu*, despre *„O capodoperă: Biblia"*.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Este o datorie morală şi naţională să ajutăm familiile desrobitorilor.

Vizite arhiereşti

Inalt Presfinţia Sa Mitropolitul nostru **Nicolae** *a vizitat Mercuri 17 l. c. biserica nouă în construcţie din Orăştie, căreia i s'au montat recent iconostasul şi candelabrul mare şi care cu ajutorul Domnului anul viitor va fi gata, pentru a fi predată destinaţiei sale.*

In după masa aceleaşi zile, Inalt Preasfinţia Sa a trecut la Hunedoara, unde s'a interesat de stadiul lucrărilor monumentalei biserici, ctitorită de Domnul Constantin Bursan, deputat eparhial, neîntrecut sprijinitor al Bisericii.

Mare a fost bucuria Ierarhului nostru şi de data aceasta, ca totdeauna când se găseşte în faţa faptelor mari, prin semnificaţia cărora se preamăreşte Dumnezeu.

Duminecă, 21 l. c. Inalt Preastinţia Sa a găzduit pe Preasfinţia Sa Valeriu Traian Frenţiu, locţiitor de Mitropolit al Blajului, care a luat parte la serbarea organizată de Universitatea Ardealului pentru pomenirea memoriei a cinci vrednici bărbaţi ai neamului, luptători pentru drepturile lui în trecut.

La această frumoasă şi românească serbare a participat şi Inalt Preasfinţitul nostru Mitropolit.

Luni a primit la reşedinţă pe ciobanul Petrache Lupu dela Maglavit, cu care a stat mai mult timp de vorbă, oprindu-l şi la masa de seara.

RAPORT

asupra activităţii ştiinţifice, didactice şi de organizator a dlui Emilian Vasilescu, alcătuit de Comisia instituită pentru chemarea prin numirea ca titular a unui profesor la catedra de Apologetică şi Sociologie dela Academia teologică „Andreiană" din Sibiu, conf. art. 15, 2 al Regulamentului acelei Academii, comisie ce şi-a ţinut şedinţele la 22-23 Octomvrie 1943

Comisia, cercetând activitatea dlui Emilian Vasilescu, a constatat următoarele:

I. Studiile în domeniul Teologiei şi al Apologeticei şi Sociologiei:

Dl Emilian Vasilescu, născut în anul 1904 din părinţi creştini, români ortodocşi, Nicolae şi Elena (decedaţi), com. Herăşti, jud. Ilfov, este licenţiat al Facultăţii de Teologie din Bucureşti, disciplina Apologetica (1928), licenţiat al Facultăţii de Filosofie şi litere din Bucureşti, specialitatea Filosofia (1938) şi doctor al Facultăţii de Teologie din Bucureşti, specialitatea Apologetica (1936). A făcut studii suplimentare de teologie sistematică şi filosofie religioasă la Facultatea de teologie protestantă din Paris în anii 1929—1932, studii superioare de Morală şi Sociologie la Facultatea de litere a Universităţii din Paris (1929—30) şi studii superioare de Psihologie la aceeaş facultate (1930—31).

II. Activitate ştiinţifică:

Dl Dr. Emilian Vasilescu a tipărit până acum următoarele lucrări de interes apologetic şi sociologic:

1. Probleme de psihologie religioasă şi filosofie morală. Bucureşti 1933, ediţia II-a adăugită 1941, 204 pag.

2. Interpretarea sociologică a religiei şi a moralei, Şcoala sociologică franceză, — studiu critic — Bucureşti 1936, XVI+176 pag.

3. Apologeţi creştini, Români şi străini, Bucureşti 1942, 224 pag.

4. Râvna casei Tale, Gânduri şi îndemnuri spre folosul Bisericii, Bucureşti 1940, 204 pag.

5. Raportul între Religie şi Filosofie. Bucureşti 1943, 20 pag.

Pe lângă acestea a mai publicat manuale pentru şcolile secundare, scrieri de cuprins variat şi numeroase studii, articole şi recenzii în revistele „Gândirea", „Revista de Filosofie", „Raze de Lumină", „Biserica Ortodoxă Română" şi în ziarele „Calendarul", „Universul", etc.

Din ţinuta lucrărilor se desprinde vasta, variata şi curenta informaţie a autorului pe terenul Teologiei şi al Filosofiei şi o gândire limpede. Peste tot activitatea publicistică a dlui Dr. Emilian Vasilescu atestă la Domnia Sa un spirit viu, polivalent şi o râvnă apreciabilă în a fi continuu prezent în slujirea Bisericii şi a teologiei româneşti prin arma scrisului.

Prin activitatea ştiinţifică de până acum, dl Dr. Emilian Vasilescu promite să continue a da teologiei româneşti în ramura apologetico sociologică lucrări de reală valoare.

III. Activitatea didactică:

1. Dl Emilian Vasilescu a funcţionat ca profesor suplinitor de religie la liceul „Cantemir Vodă" din Bucureşti, în anii 1932—33, 1933—34 şi 1934—35 şi la liceele „Matei Basarab" şi „N. Kreţulescu" din Bucureşti în anul şcolar 1936—37.

2. Profesor suplinitor de religie şi filosofie la liceul „C. Alimănişteanu" din Oltenita, în anul şcolar 1935—36.

3. Asistent la catedra de Apologetică şi Dogmatică dela Facultatea de teologie din Bucureşti, pentru disciplina Apologetică, în mod *onorific* între 1 Nov. 1934—1 Aprilie 1937, cu titlul de asistent *suplinitor* bugetar între 1 Aprilie 1937—1 Martie 1939, cu titlul de asistent *provizoriu* între 1 Martie 1939— 1 August 1940, cu titlul de asistent *definitiv* dela 1 Aprilie până azi.

IV. Activitatea de organizator:

Dl Emilian Vasilescu a funcţionat în anii şcolari 1925—26 şi 1926—27 în cancelaria Revizoratului şcolar al Jud. Ilfov. iar între 1 Ianuarie—1 Martie 1928 în cancelaria Inspectoratului şcolar al regiunii VIII-a Bucureşti.

Insuşirile de organizator şi le-a mai evidenţiat în calitate de iniţiator şi administrator al revistei „Raze de Lumină" a studenţilor dela Facultatea de Teologie din Bucureşti, în primele 9 luni de apariţie, Ianuarie—Septemvrie 1929, şi ca secretar de redacţie al revistei „Gândirea" începând dela 1 Ianuarie 1942.

Pe baza titlurilor şi a activităţii de mai sus şi a faptului că îndeplineşte condiţiile din art. 15, 1 a din Regulamentul Academiei Teologice „Andreiane", comisia propune chemarea prin numirea ca titular a dlui Dr. Emilian Vasilescu la catedra de Apologetică şi Sociologie a Acelei Academii.

Având în vedere că susnumitul face parte din cadrele corpului didactic universitar, comisia constată că nu este cazul de-a fi supus şi unei probe didactice.

Sibiu, 23 Octomvrie 1943.

Preşedinte:
NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

Membri:
Ioan Gh. Savin
Dr. D. Stăniloae
Dr. N. Terchilă
Dr. Nic. Neaga

Nr. 12405 - 1943 Bis.

Aviz oficial

Prea Cucernicii Protopopi şi Cucernicii Preoţi, conducători ai oficiilor parohiale, vor întocmi până la 31 Decemvrie 1943: Listele membrilor adunării parohiale pentru anul 1944, ca ele să poată servi la eventualele alegeri bisericeşti, ce s'ar face în anul 1944.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 12 Noemvrie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

AVIZ

Rectoratul Academiei Teologice „Andreiane" face cunoscut celor interesaţi că a fixat o sesiune extraordinară de examene de licenţă în Februarie 1944.

La acest examen de licenţă se vor putea prezenta absolvenţii Academiei din anul 1942/43 cari nu şi-au susţinut încă teza şi absolvenţii mai vechi ai Academiei sau dela alte Academii, care şi-au făcut examenul de diferenţă în vederea licenţii. Examene de diferenţă în vederea licenţii nu vor avea loc în această sesiune.

Rectoratul

INFORMAŢIUNI

Răscumpărare. Inalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* şi-a răscumpărat felicitările de ziua numelui, dăruind suma de 10.000 Lei pentru ajutorarea săracilor.

Obişnuita recepţie din anii trecuţi nu va avea loc la Sf. Nicolae de astă dată.

† **Pr. Ioan Prişcu,** paroh la biserica Sf. Nicolae din Prundul Braşovului, şi protopop onorar, a încetat din viaţă în vârstă de 76 de ani. A slujit altarul şi neamul timp de aproape o jumătate de veac, cu întreg devotamentul său, a suferit şi mizeriile exportării la „Şopron" timp de doi ani. A publicat studii documentate despre istoria bisericii Sf. Nicolae, şi alte lucrări. Prin moartea sa Ardealul pierde un vrednic luptător pentru credinţa şi dreptate. Odihnească cu drepţii!

Sfaturi de împăciuire. Cu ziua de 1 Decemvrie 1943 vor lua fiinţă, în toate comunele ţării, aşa zisele „Sfaturi de împăciuire", formate din fruntaşi săteni şi cărturari. Aici se vor judeca pricinile mărunte dintre locuitori: loviri, ameninţări, calomnii, injurii, stricăciuni în bunurile altora, pretenţii în bani sau lucruri până la zece mii de lei ş. a. Sfaturile sânt puse sub oblăduirea judecătorului de pace. Preoţii şi învăţătorii, cari îşi cunosc bine oamenii, vor putea fi, de sine înţeles, de mare ajutor în această nouă instanţă judecătorească a satelor, menită să înlăture multe vrăjmăşii.

Manifestaţie pătrunsă de recunoştinţă au dovedit harnicii locuitori din orăşelul *Băiţa*, al ţării vechiului Zarand, faţă de venerabilul lor concetăţean dl Dr. *Silviu Moldovanu*, fost prim preşedinte al tribunalului arădan şi ultimul memorandist în viaţă, care a împlinit acum 81 de ani ai vârstei. Din acest prilej, Duminecă, după terminarea sfintei liturghii, păr. protopop al Băiţei, Dumitru Secărea, asistat de preoţi, a rostit în sfântul lăcaş, în faţa mulţimii de credincioşi, o impresionantă vorbire în care, prin slujitorii altarului, sărbătoritul mulţămeşte bunului Dumnezeu, că a fost învrednicit cu deplină sănătate, hărăzindu-i-se vrednicia unor alese slujbe, pentru binele neamului, — alături de marii luptători naţionalişti ai vremii trecute. Vorbitorul a pomenit apoi activitatea vigurosului octogenar în mişcările, naţionale şi culturale, ale neamului atât înainte de anul unirii, cât şi după aceea, — dorindu-i cu toţii, mici şi mari, să-i fie dat să mai vadă restabilite şi lărgite vechile hotare ale ţării noastre.

Piesă românească în teatru german. Teatrul de stat dela Berlin şi-a deschis stagiunea acestui an cu piesa lui Caragiale „O scrisoare pierdută", reprezentată în Teatrul Naţional din Bucureşti întâia oară în Nov. 1884. Rolurile au fost încredinţate actorilor celor mai de seamă ai scenei germane, între ei şi Paul Wegener, bine cunoscut publicului românesc din capitală şi din alte oraşe ale ţării. Publicul berlinez, scriu ziarele, a făcut o excelentă primire atât cuprinsului, cât şi interpretării piesei româneşti, — traduse de o sibiană: dra Ioana Maria Gorvin (pseudonim).

ŞTIRI LOCALE

7. *Duminecă în 28 Noemvrie 1943*, servesc: Prot. Mihail Neagu, prof. Dr. Nicolae Terchilă şi duhovnicul Nicodim Belea; diaconi: Anatolie Scurtu şi cons. Alex. Popa. *Predică*: *duhovnicul Nicodim Belea.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Dr. Corneliu Sârbu*, dela parohia Sibiu Treistejari.

CĂRŢI ŞI REVISTE

Dacia în autorii clasici, de *G. Popa-Lisseanu*, membru coresp. al Academiei Române. *I. Autorii latini clasici şi postclasici. — II Autorii greci şi bizantini.* Impr. Naţională, Bucureşti, 1941. — I. pg. 132, Preţul 245 Lei. — II. pg. 190. Preţul 350 Lei.

In studiile şi cercetările, tipărite de Academia Română, s'au publicat de curând aceste două lucrări ale dlui G. Popa-Lisseanu, care continuă astfel opera sa de neobosit cercetător al trecutului neamului românesc. Volumele de acum servesc tot odată ca întregire a masivei publicaţii de 15 volume din colecţia autorului de *Fontes Historiae Dacoromanorum*, Izvoare ale Istoriei românilor. Opera istorică a venerabilului profesor şi membru al Academiei Române stă la îndemână în deosebi tinerilor cari se ocupă cu începuturile istoriei românilor dovedind drepturile noastre istorice asupra teritoriilor în care am trăit şi trăim.

Nr. 11840—943.

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasa II-a Rod II, din protopopiatul Săliste, se publică Concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român

Cererile se vor înainta la Consiliu arhiepiscopesc în Sibiu, care va întregi parohia prin numire.

Venitele postului sunt:

1. Salarul dela Stat.

2. Stola obişnuită în protopopiatul Săliste.

3. Relut de lemne de foc.

Vor fi preferaţi preoţii cu vechime de serviciu.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 12 Noemvrie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

ad. Nr. 646—943. (83) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de diacon, pe lângă biserica Sf. Adormire Braşov-Cetate, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela Stat.

2. Remuneraţie din partea bisericii de Lei 3500 lunar, şi 5 jugăre de pământ, pentru predarea orelor de religie la şcoalele primare din parohie.

3. Stola obişnuită în parohie la serviciile de cununii şi înmormântări, când e cu doi preoţi, şi dela botează.

Cererile de concurs, însoţite de toate actele necesare şi de încuviinţarea de candidare dela I. P. S. Mitropolit Nicolae, se vor înainta în termen oficiului protopopesc al Braşovului.

Concurenţii se pot prezenta într'o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a servi şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Din şedinţa Consiliului parohial al bisericii Sf. Adormire, Braşov-Cetate, ţinută la 27 August 1943.

Dr. N. Stinghe Adm. Prot. **Pr. V. Coman** Paroh.

Nr. 376—1943. (84) 1—3

Concurs

Pentră întregirea parohiei de cl. III-a Hârseni, protopopiatul Olt, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat,

2. Casă parohială în stare bună,

3. Sesiune parohială, 10 jugăre arător şi fânaţ,

4. Câte una măsură — dublu decalitru — bucate de fiecare familie,

5. Una soarte lemne de foc din pădurea composesoratului — cca 6 metri steri — depusă în curtea parohială.

6. Stola obişnuită în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta în termen Prea Veneratului Consiliu Ahiepiscopesc Sibiu. Parohia renunţând la dreptul de alegere, întregirea ei se face prin numire de către Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc.

Oficiul protopopesc al Oltului în înţelegere cu consiliul parohial din Hârseni.

Şercaia, la 15 Noemvrie 1943.

Chirion Marcu
protopop.

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul XCI — Sibiu, 5 Decemvrie 1943 — Nr. 49

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Organ național-bisericesc. **Intemeiat în 1853 de Mitr**
APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Pentru un studiu românesc de Teologie pastorală

Invitare deschisă adresată tuturor P. C. Părinți și C. Frați Preoți

P. C. Părinți,
Iubiți Frați,

In Biserica ortodoxă română numărul preoților buni este astăzi, din fericire, destul de mare. Ei sunt răspândiți ca o semănătură bună pretutindeni, prin toate provinciile Țării, prin toate eparhiile Bisericii, prin diferite orașe, sate și cătune.

Ei lucrează cu dragoste și cu devotament pentru realizarea împărăției lui Dumnezeu în sufletele și pe plaiurile românești, înfruntând adeseori vrăjmășii uriașe și greutăți mari.

Ei sunt stâlpul de foc care luminează în bezna păcatului căile credincioșilor.

Ei sunt adevărate candele spirituale care ard în fața altarelor și la icoanele de închinare ale neamului.

Ei sunt adeseori jertfa lui Avel, pe care Dumnezeu o primește din brațele neamului nostru ca pe o tămâie bine mirositoare. Sunt plata de răscumpărare a rătăcirilor, a greșelilor și a tuturor răutăților noastre individuale și colective...

Noi avem astăzi atâția preoți a căror cea mai aleasă podoabă sufletească este evlavia, este cucernicia creștină izvorâtă din adevărată, sinceră și profundă credință în Iisus Hristos Mântuitorul lumii.

Avem preoți care posed multe din comorile științei teologice și în același timp sunt la curent și cu rezultatele științelor profane.

Avem preoți cunoscători ai limbilor clasice și ai limbilor de mare cultură modernă.

Avem preoți bătrâni a căror experiență duhovnicească și pastorală este un adevărat tezaur de mare preț.

Avem preoți tineri ale căror elanuri sunt mereu proaspete și niciodată secătuite.

Avem preoți cu voință dârză, cu extraordinare puteri de muncă și cu nepotolite doruri pentru realizarea sfintelor și creștinești noastre idealuri.

Tuturor acestor evlavioși, însuflețiți, învățați, experimentați, osârduitori și buni preoți ai noștri se adresează rândurile acestea ale mele, cerând fiecăruia partea sa de contribuție la discutarea și lămurirea unor probleme specific românești de Teologie pastorală, care ne interesează în împrejurările actuale pe toți în gradul cel mai înalt.

*

Teologia pastorală, ca știință sistematizată, e cea mai tânără, cea mai proaspătă dintre toate științele teologice. Prima catedră de Teologie pastorală din lume s'a înființat abia în jumătatea a doua a veacului al XVIII-lea (1777) la universitatea din Viena. Tocmai din această pricină și literatura de Teologie pastorală e mai săracă, mai redusă decât literatura celorlalte discipline teologice, care au o existență de mai multe secole. Este ușor de înțeles că într'un veac și jumătate nu s'a putut realiza în domeniul Teologiei pastorale atât cât s'a realizat b. o. în domeniul Istoriei bisericești în cursul alor șaisprezece veacuri de existență, sau în domeniul Exegezei biblice, al Dogmaticei etc.

La noi la Români în veacul al XVIII-lea abia s'au putut face unele foarte modeste începuturi ale literaturii de Teologie pastorală. O oarecare temelie mai trainică s'a putut pune la noi acestei literaturi numai în jumătatea a doua a veacului al XIX lea, prin strădaniile episcopului Melchisedec al Romanului și ale marelui mitropolit Andrei Șaguna din Sibiu. In veacul al XX-lea și mai ales după primul război mondial au început să apară și în limba românească un număr tot mai mare de manuale, monografii și tratate de Teologie pastorală. Cu toate acestea suntem încă foarte departe de unde ar trebui să fim, suntem foarte departe de a fi ajuns să avem fixate în scris toate îndrumările necesare unei bune conduceri pastorale a credincioșilor noștri.

Dar nici ceeace avem până în prezent în acest domeniu de activitate nu este în întregime bun. Adeseori scriitorii noștri bisericești contimporani au procedat în domeniul Teologiei pastorale la fel ca și în domeniul celorlalte științe teologice și anume: au citit fel și fel de cărți străine, au adunat material prețios, pe care l-au rânduit apoi după un anumit plan și au făcut să apară diferite studii de Teologie pastorală. Unii autori au reușit uneori să ne dea lucrări bune chiar și prin această procedură. Dar oricât de bune ar fi aceste lucrări se simte totuși că ele nu sunt răsărite și crescute din sufletul nostru ortodox și românesc. Se simte mai mult sau mai puțin că ele au plămadă străină, că conțin lucruri nepotrivite cu credința, cu firea și cu obiceiurile noastre.

Adevărata Teologie pastorală românească trebue neapărat să răsară în întregime din psihologia religioasă a neamului nostru, psihologie care este cu totul diferită de a celorlalte popoare și confesiuni. Teologia pastorală românească trebue să se bazeze integral pe realitățile spirituale ale ortodoxiei și ale românismului. Ea trebue să se nască și să se închege din frământările noastre, din nevoile noastre sufletești și trupești, din biruințele noastre și din înfrângerile noastre pastorale. De aceea la alcătuirea acestei Teologii pastorale poate să contribue și încă într'o formă foarte bogată fiecare preot, fiecare păstor de suflete, care și-a aplecat urechea, și-a îndreptat privirile și inima spre viața lăuntrică a credincioșilor săi, cu scopul de a observa, de a cunoaște și a înregistra toate manifestările și toate necesitățile vieții neamului nostru. Fiecare bun păstor de suflete, fiecare bun preot, poate să fie într'o anumită măsură autor al acestei lucrări de mare însemnătate pentru noi toți.

Fiecare experiență pastorală românească prinsă în cuvinte și redată, fie și pe calea unor scrisori simple și fără pretenții de publicitate, alcătuește un document valoros pentru știința noastră de Teologie pastorală și formează o pagină prețioasă în cartea îndrumărilor, în cartea care ne învață cum să păstorim turma încredințată grijilor noastre.

Iată prin urmare motivele care m'au îndemnat să scriu aceste rânduri, să lansez acest apel, să fac această invitare adresată tuturor P. C. Părinți și Frați Preoți, rugându-i să însemneze fiecare pe hârtie toate experiențele, toate observările și toate constatările duhovnicești și pastorale și a le trimite apoi oficial pe adresa: *Tipografia Arhidiecezană, Sibiu. Pentru Pr. Teofil.*

Aceste însemnări vor fi de mare folos celui ce scrie aceste rânduri, întru închegarea unui îndreptar pastoral românesc, atât de necesar preoțimii noastre.

Pentru a veni în ajutorul P. C. Părinți și Frați și a le ușura întrucâtva orientarea, dăm în cele ce urmează o schiță a programului cu problemele care ne interesează în primul rând și anume:

1. Credința creștină și moralitatea neamului nostru sunt ele astăzi la un nivel mai înalt sau mai scăzut decât au fost în trecutul nostru apropiat sau mai îndepărtat?

In legătură cu răspunsurile care se vor da acestei întrebări se vor arăta desigur și cauzele cu caracter general sau special care au contribuit la sporirea sau diminuarea tezaurului de credință și morală creștină. Așteptăm și chiar dorim să se exprime păreri personale și să se facă propuneri pentru o cât mai fericită îndrumare și rezolvare a acestei probleme de capitală însemnătate pentru noi pentru preoți și pentru întreg viitorul neamului nostru.

2. Ce crede astăzi poporul nostru despre rostul Bisericii și al clerului în viața neamului?

Noi știm că dela începutul ființării noastre Biserica ortodoxă a fost inima care a pus în mișcare toate părțile organismului neamului, a fost temelia sigură pe care s'au răzimat toate realizările sufletului românesc, a fost cu adevărat o Biserică a poporului, iar clerul nostru a fost stegarul tuturor idealurilor neamului. Clerul a dat în cursul veacurilor numărul cel mai mare de mucenici ai credinței ortodoxe și ai naționalismului românesc.

Ar fi o pierdere imposibil de înlocuit dacă în concepția poporului nostru ar avea loc o abatere, o frângere dela linia sănătoasă a tradiției în ceeace privește rostul Bisericii și al preoțimii în viața neamului.

3. Care este astăzi raportul sufletesc al preoților cu credincioșii lor?

Se știe că în tot trecutul nostru ortodox și românesc clerul și poporul au fost nedespărțiți și la bine și la rău, au fost totdeauna înfrățiți până la formarea unei singure unități sufletești, pe care n'au putut-o sparge nici prigoanele, nici nedreptățile, nici vîclenele ademeniri, nici torturile, nici silniciile și nici chiar moartea cea mai amară. Suntem noi preoții astăzi în aceeași sfântă și nebiruită unitate de credință și viață cu poporul nostru, sau am ajuns să ne despărțească o prăpastie primejdioasă?

4. Care sunt metodele de tratament duhovnicesc și de lucrare pastorală cele mai bune, cele mai ducătoare la scop, cele care au dat rezultate pozitive în viața neamului nostru?

Fiecare duhovnic, fiecare păstor de suflete are anumite experiențe, fiecare preot a făcut anumite încercări, a folosit anumite mijloace întru conducerea credincioșilor săi la mântuire. Unele din aceste mijloace s'au dovedit foarte bune, altele s'au dovedit cu totul nepotrivite pentru firea neamului nostru. Interesează foarte mult cunoașterea amănunțită din partea fiecărui preot atât a mijloacelor de păstorire cu rezultat bun, cât și cunoașterea celor ce s'au verificat improprii păstoririi credincioșilor noștri. Din unele învățăm ce trebuie să facem și cum anume avem să lucrăm, iar din celelalte învățăm ce anume nu e bine să încercăm. Deci toate însemnările de natura aceasta vor fi deosebit de prețioase.

5. Aproape în fiecare parohie oamenii vorbesc despre un anumit preot, care a decedat sau a plecat în altă parte, ca despre un adevărat om al lui Dumnezeu, ca despre un adevărat părinte al tuturor, ca despre cel mai bun preot pe care l-au cunoscut ei, ca despre cel mai ideal preot ce poate să existe pe lume.

Noi cei de astăzi suntem datori să ne interesăm foarte de aproape de felul de viață, de ocupațiunea și de întreagă activitatea unui astfel de înaintaș. Noi trebue să ridicăm vălul și să descifrăm în întregime taina succesului unui astfel de preot. Din viața și activitatea lui preoțească noi trebue să desprindem reguli de viață și de activitate, reguli de foarte valoroasă învățătură pentru noi preoții de astăzi. De aceea este absolut necesar să precizăm însușirile personale și metodele de lucru prin care un astfel de preot s'a impus și a rămas în sufletul oamenilor.

Prin faptul că am pus aceste câteva întrebări nu înseamnă că am limitat domeniul preocupărilor și dreptul de discuție al P. C. Părinți și Frați la ceeace s'a însemnat aici. Nu! Suntem conștienți că domeniul de activitate duhovnicească și pastorală al preoțimii noastre este atât de vast

şi atât de bogat încât este cu neputinţă să fie cuprins în câteva linii generale. Câmpul acestei activităţi este tot atât de vast şi tot atât de variat ca şi sufletul omenesc.

Din şirul nesfârşit al tuturor încercărilor, din lanţul fără de capăt al tuturor experienţelor, din truda de fiecare clipă, din lupta de fiecare zi, de ani şi chiar decenii dearândul fiecare preot poate să comunice ceea ce i se pare mai important, mai de preţ şi mai semnificativ pentru preocupările noastre şi pentru vremurile pe care le trăim. Iată deci că fiecare preot are deplină libertate şi nelimitată posibilitate de a contribui cu ştiinţa sa, cu înţelepciunea sa, cu talentul său şi cu experienţa sa la lămurirea unor probleme care ne interesează în cel mai înalt grad pe toţi în clipele de faţă.

Cel ce scrie aceste rânduri Vă asigură că va şti să preţuiască şi să aprecieze cu mare dragoste, cu multă bunăvoinţă şi cu tot atât de multă recunoştinţă strădania şi munca fiecărui preot care va răspunde chemării ce i se face prin această scrisoare. Vă rog deci să îndrăzniţi a comunica, pe calea arătată, părerile şi experienţele activităţii preoţeşti.

Al tuturor iubitor frate :

Pr. TEOFIL

Insemnări din Bethel

de Ieromonahul Serafim Popescu

Sub numirea de Bethel este cunoscut un orăşel lângă Bielefield (Westfalia), ce adăposteşte pe cei suferinzi, şi mai ales pe bolnavii epileptici. Cuvântul Bethel este luat din Sfânta Scriptură şi însemnează : casa lui Dumnezeu. Cu drept cuvânt se numeşte acest oraş casă, căci el vrea să ocrotească ca într'o familie pe bolnavii de tot felul atât sufleteşti, cât şi trupeşti. Bethelul vrea să fie după dorinţa întemeietorului — „patrie pentru cei lipsiţi de patrie".

Cine este întemeietorul Bethelului ? Ce lucrare se săvârşeşte acolo ? Cum este organizată lucrarea de caritate din Bethel ?

Desvoltarea Bethelului se datoreşte pastorului numit „tatăl Bodelschwingh", omul de inimă care a jerfit totul pentru ridicarea caselor de bolnavi şi înzestrarea lor cu cele de lipsă. Deaceea bolnavii îl numesc „tata", căci nimenea n'a avut atâta înţelegere şi dragostea faţă de suferinzi, cum a avut acest ales al lui Dumnezeu. El este pentru biserica evanghelică, ca un Francisc de Assisi pentru biserica catolică.

Născut la anul 1831 în Mecklenburg (Vestfalia) dintr'o familie de nobili, tânărul Bodelschwingh primeşte în casa părintească o educaţie aleasă, fiind crescut în credinţa şi iubirea faţă de Dumnezeu. „Copilul meu, Dumnezeu este foarte bun. El te-a iubit foate mult", au fost primele cuvinte auzite dela tatăl său. Aceste cuvinte s'au sădit în sufletul tânărului copil şi vor da roade binecuvântate la timpul bărbăţiei.

La educaţia aleasă din casa părntească se adaugă o temeinică pregătire ce şi-o câştigă prin studii superioare.

După terminarea liceului se ocupă de gospodărie având astfel cunoştinţe care vor fi de folos mai târziu pentru organizarea Bethelului.

In sfârşit studiază teologia la universităţile din Basel, Erlangen şi Berlin. După terminarea studiilor teologice ajunge preot la Paris în fruntea comunităţii evanghelice ce există acolo. Mai târziu ocupă o altă parohie în oraşul Delwig.

Ceace l-a determinat să se ocupe de suferinţa omenească, a fost perderea a lor patru copii ai săi.„ Când cei patru copii ai mei au murit, mi-am dat seama pentru întâia dată de puterea cea mare a lui Dumnezeu faţă de oameni, şi de atunci am devenit milostiv faţă de oameni".

Tatăl Bodelschwingh munceşte toată viaţa pentru alinarea suferinţei şi ocrotirea, celor nevoiaşi. Prin îngrijirea şi osteneala pastorului Bodelschiwingh Bethelul devine patria suferinţei şi a bucuriei.

Vom lămuri mai la vale înţelesul acestor cuvinte.

Bethelul cuprinde astăzi câteva mii de bolnavi. din toate părţile Germaniei, şi chiar din ţări străine vin cei apăsaţi de greul suferinţei. Cel suferind nu se simte bine între cei sănătoşi, sau mai bine zis cei sănătoşi n'au destulă înţelegere pentru cei în suferinţa. Bolnavul are o lume a lui cu totul deosebită. Sufletul celui suferind este robit gândurilor rele, cari îi pricinuesc deprimarea sufletească, dujmanul cel mai mare al sănătăţii. Ca să-l ajuţi trebuie să-l scoţi din robia gândurilor, să-i dai curaj de viaţă şi bucuria de a trăi. „Nimenea nu e aşa de bolnav ca să nu poată fi de folos; şi nimenea aşa de sănătos ca să nu aibă nevole de ajutorul aproapelui."

„Lucrul folositor săvârşit cu voe bună este medicina cea mai bună pentru bolnavii noştri", a zis tatăl Bodelschwingh. Deaceea toţi bolnavii muncesc, ca în felul acesta să înlăture gândurile, ocolindu-se cearta ce s'ar putea ivi înte ei. Lucrul întăreşte conştiinţa de sine. Bolnavii sunt educaţi în aşa fel, ca ei să nu se socotească nişte exilaţi ai vieţii, ci membri folositori ai socetăţii. Lucrul lor este foarte preţuit ca un dar al lui Dumnezeu. Bolnavii trebue să ştie: noi ajutăm cu slabele noastre puteri la o lucrare ce se săvârşeşte după voia lui Dumnezeu. Nu toţi bolnavii pot munci, fiind prea slăbiţi şi chinuiţi din pricina suferinţei. Dar cei mai mulţi, mai cu seamă bolnavii epileptici muncesc fiecare la meşteşugul său. Sunt diferite ateliere de tâmplărie, fierărie, croitorie în care bolnavii lucrează bucuroşi că pot ajuta şi ei cu munca lor la bunul mers al comunităţii. Munca lor este bine preţuită şi răsplătită.

Sufletul bolnavului este înseninat adeseori prin serbări aranjate în scopul de a-i uşura viaţa. Când vreun bolnav are ziua naşterii, sau 25-30 ani de petrecere în Bethel, se serbează ziua aceea. Munca şi voia bună sunt deci mijloace de întremare sufletească. Omul bântuit de suferinţă este în felul acesta ridicat din starea sa de cădere şi prin deprinderea cea bună ajutat să-şi ducă jugul suferinţei. Astfel Bethelul nu este numai locul suferinţei, al necazului şi lacrămilor, ci şi al bucuriei, al credinţei, al dragostei şi al muncii. El vrea să aprindă în sufletul celor bolnavi lumina vieţii veşnice. Bethelul este împărţit în diferite familii sau case. Casele poartă numele oraşelor din ţara sfântă : Nazaret, Cana, Betlehem, Tabor etc. In fruntea fiecărei familii stă „tatăl casei," un diacon sau pastor căsătorit, având datoria să se îngrijască de bolnavii de sub conducerea sa. Tatăl lucrează cu bolnavii sfătuindu-i şi povăţuindu-i. Mama casei se îngrijeşte de ale bucătăriei, fiind ajutată în lucrul ei de diaconiţe. Toţi lucrează pentru bunul mers al familei. Bolnavii sunt în felul acesta îngrijiţi şi bine educaţi. Munca disciplinează viaţa bolnavului, dându-i în acelaşi timp dreptul la existenţă.

Cuvântul „însănătoşare prin muncă" este un principiu medical, aplicat prima dată de bătrânul tată Bodelschwingh. Prin lucru, bolnavul iese din pasivitatea suferinţei şi călăuzit la împărăţia bucuriei lui Dumnezeu. Bolnavul care munceşte se simte îndreptăţit la pâinea cea de toate zilele. „Munca face viaţa dulce, este o expresie des auzită. Muncă în ateliere, muncă în familie, muncă în aier liber, căci numai aşa viaţa primeşte un sens. Bethelul este „oraşul muncii vesele".

Munca este alternată de rugăciune şi cuvântul lui Dumnezeu. In fiecare dimineaţă şi seară se citeşte din sfânta Scriptură. Odată sau de două ori pe săptămână sunt „ore biblice" în care se explică anumite texte din sfânta carte. „Prin predica cuvântului dumnezeesc se urmăreşte întărirea sufletească a suferindului şi pregătirea pentru o viaţă mai bună. Credinţa în viaţa viitoare este izvorul nesecat de mângâiere pentru sufletele cari s'au răstignit lumii. Se explică anumite texte din sfânta carte în cari se vorbeşte despre slava viitoare a celor iubitori de Dumnezeu. „Suferinţele veacului de acum nu sunt vrednice măririi ce va să fie". Psaltirea cu bogatele şi mângâietoarele ei învăţături este un izvor de întărire duhovnicească pentru cel suferind.

Dumnezeu vorbeşte oamenilor prin suferinţe. Prin suferinţa bolnavilor se ispăşesc păcatele societăţii omeneşti. Prin ea, Dumnezeu pune la încercare iubirea noastră. Sub chipul smerit se ascunde Hristos celce „milă voeşte şi nu jertfă". Hristos este Stăpânul vieţii şi al morţii. „Ori de murim, ori de viem, ai Domnului suntem", zice Apostolul Pavel. Aceste gânduri sălăşluesc în sufletele celor suferinzi. Celce primeşte aceste gânduri şi e în stare să pătrundă ceva din taina suferinţei creştine, îşi duce uşor crucea.

Sunt bolnavi atât de chinuiţi, cât nu mai pot primi niciun ajutor din afară. Casa lor se numeşte „Eben-Ezer", cuvinte ce însemnează : până aici a ajutat Dumnezeu. — Limba iubirii se face tot mai înţeleasă chiar şi acolo unde nu e posibilă nicio punte spirituală de înţelegere. Bolnavul simte unda de iubire sau ură ce vine dela cei apropiaţi ai săi. Am cercat să mă apropiu cu întrebări sufleteşti de aceşti bolnavi. Prea puţin se cunoaşte sufletul lor. Bolnavul nu-şi desvălue lăuntrul său sufletesc. Mântuitorul singur a pătruns până în adâncul de taină a sufletului omenesc, unde a văzut lipsa pe care înlăturând-o a zidit din nou pe om după voia Sa dumnezeească. „Noi cunoaştem prea puţin sufletul omenesc", a mărturisit un doctor, de aceea nu putem aduce ajutor real celui lovit de suferinţă. Toată silinţa de însănătoşire a bolnavului, la aceasta trebue să tindă : scoaterea celui suferind de sub povara deprimării sufleteşti, ca el să poată primi ajutorul lui Dumnezeu. Bolnavul nu este un desmoştenit al sorţii, ci un chemat al Impărăţiei lui Dumnezeu.

(Va urma).

Sfântul Sinod. — *Potrivit Art. 4—5 din Statutul legii de organizare a Bisericii ortodoxe române, Sfântul Sinod şi-a inaugurat prin Mesaj Regal în ziua de Joi 2 Decemvrie 1943 lucrările sesiunii ordinare de toamnă.*

Cel care vorbeşte vinde, cel care tace cumpără

FOIŞOARA

Personalitatea eroică a Mitropolitului A. Şaguna [1]

de prof. Pr. SIMION RADU, Sibiu

Peste 3 zile, neamul românesc serbează 25 de ani dela marea unire dela Alba-Iulia lui Mihai Viteazul, din 1 Decemvrie 1918.

Acei care nu cunosc trecutul nostru, duşmanii, afirmă că acest praznic naţional este consecinţa unui hazard. Dar pentru ceice răsfoesc mai des paginile istoriei noastre, momentul acesta se integrează organic în ea, fiind pregătit de veacuri, prin munca, lupta şi jertfa a sute de generaţii.

Până la această unire s'au încrucişat atâtea spade şi au sângerat atâtea trupuri de martiri, s'au frânt atâtea condee şi s'au sbătut atâtea suflete, lanţ nesfârşit de eroi, de arme şi de cărturărie.

Din şirul imens al acestor pionieri cărturari ai realizării visului unităţii naţionale, vis pentru care „ne-au răposat şi moşii şi părinţii", societatea „Sf. Gheorghe" comemorează azi, într'a 4-a şedinţă pe Mitropolitului Andrei Şaguna, a cărui pomenire Biserica o face la 30 Nov., ziua sf. Ap. Andrei, cel întâi chemat la propovăduirea Evangheliei.

Clipa de faţă vrea să fie o pioasă închinare memoriei marelui Ierarh şi o comemorare cerută de două motive: 1. In Iunie a. c., s'au împlinit 70 de ani dela moartea sa ; 2. La 1 Dec. a. c. se încheie un pătrar de veac dela alipirea Ardealului la Patria-Mamă.

O atare comemorare este cu atât mai necesară cu cât se face în jurul unui exemplar de elită al neamului românesc şi tinde să aibă un caracter educativ, precum în genere este educativă, atât în sens moral cât şi politic, toată tendinţa istoriei.

Popasuri de acest fel, sunt *oaze spirituale* în viaţă. Ele ne îmbie prilejuri de reculegere şi întărire sufletească, atât de necesare în vârtejul valurilor care ne cer imperios o orientare sigură.

In contact cu duhul şi cu opera mare a lui Şaguna, pe care dorim să le evocăm, fiecare se va simţi înălţat şi pătruns de fiorul sacru al împlinirii datoriei totale faţă de Biserică, Neam şi de întreg patrimoniul strămoşesc.

In sensul deplin al noţiunii, Şaguna este un erou, aşa cum a conceput eroul istoricul şi filosoful englez T. Carlyle. Eroul, după el, este omul mare, creator de epocă şi luminător de istorie, care are ca nişte caracteristice ale sufletului: *sinceritatea* şi *curajul*.

Prin cea dintâi, eroul are ochii în permanenţă spre ceriu, iar *inima îi este deschisă la prezenţa Divinităţii în lume, o acceptă şi crede nesdruncinat în ea.*

Prin a doua, virtutea curajului, eroul se împlineşte pe sine, căci *luptă, înfruntă piedici şi se jertfeşte*, nu pentru sine, ci pentru colectivitatea pe care o serveşte, iar la nevoe chiar şi moare, fără să renunţe la ideal.

Pe temeiul sincerităţii, în sensul lui Carlyle, Şaguna a avut o mare credinţă în Dumnezeu, pe care a slujit-o ca sf. Ap. Andrei. Cuvintele lui : *„De m'aş naşte de o sută de ori, tot preot m'aş face"*, dovedesc devotamentul lui fierbinte de apostol al lui Hristos. Iar prin bărbăţia sa, prin caracterul său ferm, a făurit poporului şi Bisericii sale o istorie nouă, mai *bună* şi mai *glorioasă*.

Pe drept, românismul întreg al sec 19 lea a văzut în Şaguna pe Părintele său, pe bărbatul providenţial, chemat să fie pentru sine un Moisi eliberator din robia politică, religioasă şi morală austro-ungară.

In misiunea sa cerească, marele mitropolit *a crezut cu toată tăria sufletului său*, după cum a crezut de tânăr în religia mamei sale care-şi trage originea dela Hristos, şi după cum a crezut în viitorul neamului său, pe care vola să-l vadă liber, părtaş tuturor bunurilor civilizaţiei şi ale culturii, la fel cu celelalte neamuri conlocuitoare.

Acest crez întreit l-a mângâiat în zile de restriste de care n'a fost lipsit, dar l-a şi încălzit de nădejde şi l-a dinamizat în lupta statornică, pe care a dus-o cu atâţi duşmani oculţi, ca să vadă adunaţi pe toţi Românii într'o ţară mare şi creştină, ţară pe care nimănui nu o mărturisea, dar o purta în sufletul său şi o trăia aievea, în hotarele Daciei lui Traian.

In slujba acestui ideal naţional, el şi-a pus toate energiile vieţii sale morale şi fizice şi, tot geniul politic, creator şi dătător de atâtea legi şi datini mari, care-l fac un *Solon al Românilor*.

Aceste lapidare contururi spirituale ale marelui Ierarh, ne fac să recunoaştem în el o uriaşă personalitate a istoriei Ardealului, un Păstor model, un conducător naţionalist neîntrecut, înflăcărat, prudent, şi luminat, dotat cu un spirit clar văzător asupra stărilor sociale şi politice ale vremii, pe care le-a captat în interesul neamului.

El este stâlpul de foc al neamului, care peste veacuri a despicat brazde adânci de lumină, reuşind să scuture jugul şi să schimbe soarta Bisericii şi ale fraţilor săi greu împilaţi.

Drept aceea neamul nostru nu-l va putea uita şi nici *nu trebue să-l uite niciodată*. Pentrucă el este Ioan Botezătorul care a pregătit calea mântuirii — ziua Unirii.

Dacă este adevărată teoria filosofului istoric Chamberlain, din sec. 19, din opera sa „Temeiurile sec. 19-lea", (apă-

[1] Cuvânt de deschidere rostit în 28 Nov. a. c. la şedinţa festivă a Soc. „Sf. Gheorghe" dela liceul „Gh. Lazăr", Sibiu, închinată marelui Ierarh.

Ziua de 1 Decemvrie 1918 la Sibiu

Ziua de 1 Decemvrie din acest an, în care s'a împlinit un sfert de veac de când poporul român din Transilvania a hotărât unirea sa pe veci cu Patria mamă, s'a sărbătorit şi la Sibiu într'un chip potrivit cu însemnătatea acestui eveniment şi cu împrejurările în care ne aflăm. Tonul principal al întregei aniversări a fost afirmarea puternică a sufletului românesc de-a reface toată moştenirea zilei de 1 Dec. 1918, ca rezultat al strădaniilor şi al sacrificiilor generaţiilor cari ne au precedat.

Primul act al serbării a fost sf. slujbă din catedrală la orele 11 a. m. oficiată de I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, şi P. S. Episcop Veniamin al Caransebeşului, înconjuraţi de un sobor de preoţi. A participat o mare mulţime de ofiţeri, în frunte cu dnii generali N. Macici, comandantul Armatei Ardealului şi Leoveanu, comandantul corpului VI Armată. De asemenea autorităţile administrative, în frunte cu dnul general-prefect Negoiescu, ajutorii de primar Dr. S. Mitea şi Vătăşanu, un mare număr de profesori universitari, corpul magistraţilor în frunte cu dl Ion Papp, preşedintele Curţii de Apel, reprezentanţii «Astrei», o grupă numeroasă de studenţi etc. Răspunsurile le-a dat corul studenţilor teologi, sub conducerea Păr. prof. Gh. Şoima.

După sf. slujbă, I. P. S. Mitropolit Nicolae a rostit o cutremurătoare rugăciune în care a dat glas tuturor durerilor şi nădejdilor noastre.

Cuvântul ocazional, de puternice vibraţii, l-a rostit Păr. rector al Academiei teologice «Andreiane», Dr. D. Stăniloae.

Intre orele 11-30—12-30 a avut loc o solemnitate la Universitate şi la statuia lui Andrei Mureşianu din faţa Universităţii, unde au vorbit dnii profesori Petre Poruţiu şi Ioachim Crăciun şi doi reprezentanţi ai studenţimii.

Seara s'a desfăşurat în Sala Teatrului Municipal un reuşit festival, organizat de Despărţământul sibian al «Astrei». In cadrul lui a vorbit cu avântu-i cunoscut dl prof. univ. Romul Cândea, despre: «Un sfert de veac dela Unire». Gruparea universitară teatrală de sub conducerea dlui profesor Victor Papilian a executat actul III din piesa «Domnul Notar» de Octavian Goga, iar corul mixt al Şcoalei Normale de băeţi şi fete a executat un frumos program coral.

P. S. Episcop NICOLAE COLAN la cincizeci de ani

Festivitatea dela Alba-Iulia

Vicariatul ortodox român al Albei-Iulia, a sărbătorit Duminecă 28 Nov. a. c. pe Chiriarhul său canonice, P. S. Episcop Nicolae Colan, din prilejul împlinirii vârstei de 50 de ani.

Dimineaţa, după sf. liturgie, oficiată în sobor la biserica centrală, s'au făcut rugăciuni pentru sănătatea P. Sf. Sale, iar Părintele Protopop Stavrofor **Alexandru Baba**, *preşedintele Vicariatului, a rostit un însufleţit cuvânt festiv. Au participat toţi capii autorităţilor.*

Seara, la orele 6, în spaţioasa sală „Carageale", care era plină până la refuz, Corul bisericii centrale din Alba-Iulia a dat un festival religios, în cursul căruia au fost executate — sub diriguirea Păr. diacon Ion C. Popescu — mai multe compoziţii de Ioan Ghica Comăneşti, Tr. Silcher, G. Cucu, I. Cart şi I. D. Chirescu.

Fetivalul a fost deschis de către Păr. Vicar **Al. Baba**, *care a arătat în cuvinte însufleţite semnificaţia prasnicului.*

Intre coruri Păr. Prof. **Grigorie T. Marcu** *dela Academia teologică „Andreiană" din Sibiu, şi-a rostit conferinţa cu subectul:* **„Dela Mitropolitul Simion Ştefan al Bălgradului la Episcopul Nicolae Colan al Clujului"**, *evocând momentele de căpetenie ale istoriei traducerii Sfintei Scripturi în româneşte.*

A participat tot ce are Alba-Iulia mai ales, în frunte cu prefectul şi subprefectul judeţului, ajutorul de primar, inspectorii şcolari şi clerul local.

Din acelaşi prilej, organul oficial al Vicariatului, **„Renaşterea"**, *a apărut în haină de sărbătoare, cu articole omagiale semnate P. Sf Episcop* **Veniamin** *al Caransebeşului, Păr. Vicar* **Al. Baba**, *dnii profesori universitari I. Lupaş, S. Dragomir O. Ghibu, I. Matei, Păr. Dr. N. Terchilă, Păr. Dr. S. Stanca, Prot. N. Vasiu, Păr Dr. Ilarion V. Felea, Păr Dr. S. Cândea, Păr. Dr. Grigorie T. Marcu, Păr. Nicodim Belea, dl Mircea Munteanu, Diacon Romeo Dăscălescu şi Păr. Prot. Teodor Ciuruş, redactorul rensponsabil al „Renaşterii", care şi-a afirmat încă odată destoinicia, prin această izbutită realizare.*

Citiţi, sprijiniţi şi răspândiţi ziarul

Telegraful Român

Textul telegramei I. P. Sf. nostru Mitropolit *Nicolae* trimisă P. Sf. Episcop *Nicolae Colan* al Vadului, Feleacului şi Clujului, Duminecă 28 Noemvrie 1943:

Prea Sfinţiei Sale

Episcop NICOLAE COLAN

KOLOZSVÁR

Hitler Adolf tér 18

Eu şi cei din jurul meu, cu ocazia împlinirii alor cincizeci de ani de viaţă închinată luminat Bisericii şi poporului credincios al ei, îţi trimitem odată cu tălmăcirea preţuirii şi dragostei neţărmurite ce ţi-o păstrăm călduroasele noastre urări şi rugăm pe bunul Dumnezeu să Te ţină sănătos întru mulţi ani.

NICOLAE

arhiepiscop şi mitropolit

I. P. Sf. Sa Mitropolitul Nicolae în mijlocul răniţilor

I. P. S. Sa Mitropolitul **Nicolae** *ori de câteori are câteva clipe de răgaz, nu întrelasă nici o ocazie ca să nu cerceteze pe ostaşii răniţi din spitale, să nu-i mângâie, să nu le deie hrană sufletească spre a putea suporta mai cu încredere suferinţele trupeşti.*

Sâmbătă, 27 Nov c, I. P. S. Sa însoţit de păr. cons. E. Cioran, a cercetat în curs de 2 ore ostaşii răniţi şi pe alţi bolnavi aflători în Clinicile Universitare din Sibiu. Fiecare rănit a fost întrebat de unde este, unde a luptat, ce suferinţe are adresându-le tuturor şi fiecărria în parte cuvinte de mângâiere, revărsând în sufletele lor o rază de lumină, de bucurie şi de dragoste părintească. Dnii profesori şi medici principali ai clinicelor au dat referinţe asupra stadiului în care se aflau unul sau altul din răniţi şi alţi bolnavi de sub îngrijirea lor. I. P. S. Sa a distribuit personal cruciuliţe şi cărţi de rugăciuni pentru fiecare. Bucuria şi mulţumirea sufletească se putea citi din faţa ostaşilor cari s'au învrednicit de părinteasca purtare de grijă şi de cuvintele calde adresate lor de către Inaltul Ierarh.

In urmă I. P. S. Sa a vizitat nouile instalaţii de care dispun Clinicele Universitare, primind informaţiile necesare din partea dlui prof Dr. Hăngănuţ.

I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae a rămas deplin mulţumit de grija deosebită desfăşurată de conducătorii clinicelor faţă de ostaşi noştri.

Serbarea studenţilor teologi

Marţi 30 Nov. ora 6 d. a., a avut loc în Aula Academiei teologice tradiţionala serbare a studenţilor teologi închinată patronului societăţii lor, Mitropolitului Andrei Şaguna, dela a cărui moarte s'au împlinit 70 de ani.

Serbarea a fost onorată cu un public extraordinar de numeros, multă lume trebuind să rămână pe dinafară. Dintre personalităţile ilustre cari au participat remarcăm pe I. P. S. Mitropolit Nicolae, dl general comandant de armată N. Macici, P. S. Episcop Veniamin al Caransebeşului, Ven. Episcop Dr. Victor Glondys, Preot Reinert reprezentantul Ven. episcop Wilhelm Staedel, vicar Dr. Fr. Müller, I. P. C. Sa păr. vicar T. Scorobeţ, Dr. Iuliu Haţieganu rectorul Universităţii, G. Sion dnii generali Leoveanu, Stavrescu, Filip Agricola, Dr. Ion Papp prim-preşedintele Curţii de Apel, dnii decani Victor Papilian, Aurelian Ionaşu, dnii prof. univ. G. Popovici, E. Speranţia, Traian Popovici, Emil Ţeposu, Aleman, dnul General Prefect C. Negoiescu cu dna, dna Sofia Şt. Meteş preşedinta soc. ort. a femeilor române, dnul Grigorie Popa, etc.

Programul, prin felul unitar cum a fost întocmit şi prin excelenţa cu care s'a executat, a creat o atmosferă de intens entuziasm şi a stors admiraţia unanimă a tuturor participanţilor.

Cuvântul de deschidere rostit de păr. Grigorie T. Marcu, preş. de onoare al societăţii, a fost braţul de flori aşternut peste memoria marelui Şaguna şi evocarea vibrantă a prezenţii lui la începutul serbării.

Lucrarea studentului Iuliu Pănican, preşedintele societăţii, despre „Providenţa în Istorie" a obţinut alese aprecieri.

Duioasă până la sfâşiere a fost poezia studentului poet I. V. Spiridon evocând pustiul lăsat de mitralierele duşmane la Ip.

Poezia „Se scoală morţii". declamată de stud. M. Mărgineanu a sguduit sufletele, iar poezia „Rugăciune pentru fraţii răpiţi" a poetului Grigorie Popa, declamată de stud. Vasile Florea a trezit în ele calde accente de rugăciune.

Toate aceste ţâşniri de flacără au fost învăluite în dogoarea programului muzical, executat de corul studenţilor sub conducerea pricepută şi nuanţată a păr. prof. Gh. Şoima. „La mormântul Marelui Andrei" de D. Cunţan, „Arcaşul" de I, Vidu, „Marşul Libertăţii" de T. Popovici, „Rugăciune" de C. Şandru şi „Balada Ianculul" de Victor Vasilescu, au fost tot atâtea valuri ale aceleiaşi unităţi muzicale fluide, care a înălţat asistenţa în înaltul unei trăiri în minune.

La finea programului a vorbit I. P. S. Mitropolit Nicolae, lăudând pe tinerii eologi pentru iubirea de neam şi de lege pe care au manifestat-o prin serbarea lor. Credinţa în Dumnezeu şi iubirea de popor trebue să le fie cele două forţe care să-i însufleţească în toată misiunea lor, cum au însufleţit şi pe Mitropolitul Şaguna. Amintindu-şi că anul trecut a comparat serbarea studenţilor cu vecernia zilei luminate ce va veni, serbarea de anul acesta o compară cu utrenia după care va urma curând marea slujbă a Liturghiei.

† Doctorul NICOLAE COMŞA

La 27 Nov., după scurte suferinţe, a trecut la cele veşnice, credinciosul fiu al Bisericii noastre, neînfricatul luptător şi mare român, Doctorul *Nicolae Comşa*, în vârstă de 76 ani.

Doctorul Comşa nu s'a mărginit numai în sfera misiunii sale de iscusit medic al circumscripţiei Sălişte, comuna sa natală, ci el a activat din tinereţe în toate compartimentele vieţii de obşte în slujba neamului. Il aflăm ca membru activ în toate corporaţiunile bisericeşti, şcolare, culturale, dela consiliul parohial până la Consistorul Mitropolitan şi Congresul bisericesc; în corporaţiile administrative, de binefacere şi economice deopotrivă, între cari amintim „Astra" şi banca „Albina". Ori unde era o instituţie sau societate creiate pentru întărirea şi înălţarea neamului, Doctorul Comşa era prezent cu cuvântul său înaripat, cu fapta sa pilduitoare, cu seninătatea, cu optimismul său de totdeauna, gata de orice jertfă şi dăruire.

Viaţa şi activitatea sa de bun român şi suflet mare se desfăşoară în două epoci aparte. Una care se încheie la 1 Dec. 1918, a doua, dela marea unire încoace.

In cea dintâi epocă se înrolează de tânăr ca luptător împreună cu alţi fruntaşi şi conducători ai neamului de pe vremuri sub dominaţie străină în grelele lupte de revendicare a drepturilor firesti de libertate, dreptate şi de realizare a visului de veacuri pentru neamul nostru. Temperament de luptător ştia să însufleţească massele începând cu anii Memorandului şi culminând în lupta politică electorală din anul 1905, şi în cele din anii următori, când a smuls mandatul de deputat dela Cristian, reprezentând ţinutul şi judeţul Sibiului, în parlamentul asupritorilor de veacuri. Doctorul Comşa făcea legătura cu personalităţile de conducere, cu marii bărbaţi de stat ai Vechiului Regat de pe vremuri. Pentru curajul său, Regele Carol I. îi acordă pentru merite naţionale, rara distincţie: „Coroana României" în grad de ofiţer

rută 1898), care zice că realitatea istoriei o crează spiritualitatea prin *personalitate* şi *rasă* şi că personalitatea este rasa concentrată, iar rasa este personalitatea împrăştiată, coborâtă în anonimat, atunci Şaguna este personalitatea cea mai complexă a sec. 19 lea, expresia pură, cea mai autentică şi cea mai înaltă a rasei daco-romane, cu întreg geniul ei *intelectual* şi *moral*.

In mod excepţional el sintetizează virtuţile strămoşeşti, care, prin vibraţie puternică, s'au impus istoriei universale timp de două mii de ani, adecă: sinceritatea şi curajul, credinţa în Dumnezeu şi în forţele vitale, fizice şi spirituale ale neamului nostru *şi lupta* dârză pentru dreptate pe care n'a înţeles s'o cerşească niciodată.

Da, *Şaguna este personalitatea polivalentă, care ne-a cuprins peste veacuri pe toţi Românii, cu toate aspiraţiile, vrerile şi simţirile noastre.*

Comemorându-l, îl simţim oarecum viu în mijlocul nostru şi'n adierea duhului său vizionar înţelept, creştinesc şi românesc, ne înălţăm peste grijile vieţii zilnice, spre sferele de lumină ale cerului, acolo unde el a visat şi a dorit să ducă de pe pământ întreg neamul românesc.

Iubiţi elevi, pentru voi facem acest popas, căci în curând vouă istoria vă va deschide o pagină albă ca să scrieţi aici vrednicia voastră.

Vremile grele de azi ne impun categoric *să ne legăm organic şi indisolubil de trecutul nostru eroic.* Staţi tari pe temelia vieţii părinţilor eroi şi vom putea privi viitorul cu încredere.

Din inima acestei sărbători, înţelegeţi fapta personalităţii eroice a marelui Mitropolit Şaguna şi hotăriţi-vă să-l urmaţi! Împliniţi astfel un imperativ naţional şi îndemnul creştinesc al sf. Ap. Pavel care spune să vă aduceţi aminte de mai marii voştri, care v'au grăit cuvântul lui Dumnezeu. *Priviţi-i cum şi-au închinat viaţa, cum şi-au sfârşit viaţa şi urmaţi-le credinţa!*

Da, iubiţi elevi, fiţi cu credinţă în Dumnezeu şi în neam, ca şi Mitropolitul Şaguna! Iubiţi-le cu toată curăţenia şi sinceritatea sufletului vostru nevinovat, entuziaşti pentru orice faptă mare, care începe cu a vă face datoria cât mai deplin ori unde şi oricând, dar mai ales acum, când fraţii aşteaptă desrobirea dela noi.

Dea Bunul Dumnezeu, ca să se ridice încă mulţi Păstori mari şi conducători destoinici de neam ca marele Şaguna! Ajute-ne El, ca păşind peste primul pătrar de veac dela unire, să ne vedem în curând fraţii desrobiţi, iar ţara adusă în hotarele ei firesti, „dela Nistru pân' la Tisa" — căci numai aşa Mitropolitul Andrei îşi va dormi la Răşinari somnul liniştit pe veci, fericit că noi, strănepoţii lui, nu i-am spulberat visul, nu i-am risipit moştenirea sacră, ci am păstrat-o şi am sporit-o, aşa cum a crezut, cum a dorit şi cum a luptat el!

Jertfele curate, aduse pe altarul neamului de vrednicii conducători de odinioară, Dumnezeu le încununează şi cu bucurii neuitate cari au culminat în marea adunare dela Alba-Iulia, dela 1 Dec. 1918, sărbătoarea biruinţii la care a participat şi Doctorul Comşa, după ce fusese internat pentru sentimentele sale binecunoscute împreună cu ataţia preoţi şi intelectuali de asupritorii de totdeauna.

In a doua epocă, a libertăţii şi a înfrăţirii, Doctorul Comşa e membru în Sfatul Naţional, prefect al judeţului Sibiu, în două rânduri, mai târziu deputat în parlamentul Ţării româneşti.

In contact cu semenii săi, a rămas acelaş cunoscut de toţi: senin, afabil, binevoitor faţă de toţi cari muncesc în marele atelier al vieţii, în şi afară de instituţii, prin ceeace şi-a câştigat stima şi regretul tuturor.

A făcut parte din generaţia de evlavioşi creştini, de buni români, de luptători şi conducători care se sting rând pe rând.

Pădurea se răreşte. Să rugăm pe bunul Dumnezeu ca în locul stejarilor bătrâni să odrăslească din seminţa lor alţi tineri, de aceeaşi trăinicie, cu acelaşi suflet mare, cu aceiaşi iubire de lege şi neam.

Sicriul cu rămăşiţele pământeşti ale Doctorului Comşa, au fost depuse Marţi, 30 Nov. în Catedrala mitropolitană străjuit de îndurerata familie, de o mare mulţime de prieteni, stimatori şi cunoscuţi cari au participat cu florile recunoştinţei la înşotirea lui cea mai de pe urmă. Slujba înmormântării a fost săvârşită de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, din a cărui mână a primit sf. Taine şi binecuvântarea arhierească, şi de P. S. Sa episcopul *Veniamin* al Caransebeşului, înconjuraţi de un sobor de preoţi.

Cuvântul din urmă e tălmăcit în semn de recunoştinţă şi apreciere pentru viaţa dăruită Bisericii şi neamului, de prot. cons. E. Cioran, în numele tovarăşilor de luptă, a vorbit dl Al. Vaida Voevod, în numele colegiului medicilor insp. sanitar Dr. I. Cosma, în numele „Astrei" şi a băncii „Albina", unde a deţinut postul de vicepreşedinte al Consiliului, a vorbit dl Dr. I. Lupaş, în numele Camerei de Comerţ şi alte aşezăminte la cari a participat decedatul, a vorbit Dr. M. Veliciu, în numele şăliştenilor cari au participat în mare număr, prinosul de recunoştinţă a fost tălmăcit prin graiul prot. Dr. D. Borcia.

Un impunător convoi se formează însoţind pe Doctorul Comşa, în cântările corului funebral şi ale muzicei militare până la Cimitirul central unde trupul său robust odinioară s'a aşezat spre odihna de veci.

Dumnezeu să-l odihnească cu drepţii!

Programul

serviciilor religioase la Sfânta biserică Catedrală din Sibiu pe luna Decemvrie 1943

1. In fiecare zi dimineaţa la ora 6½ Utrenie şi în continuare *Sfânta Liturghie*. In fiecare seară la ora 6 Vecernie. Vineri seara după Vecernie *„Acatistul Maicii Domnului"*.

2. *In Dumineci şi Sărbători* dimineaţa la ora 8½ Utrenia, iar la *ora 9½ Sfânta Liturghie*. La liturghie cântă „Corul catedralei", sub conducerea profesorului Gheorghe Şoima.

3. *Duminecă în 5 Decemvrie 1943*, servesc: Consilier Ieronim Grovu, Dr. Spiridon Cândea şi prot. Mihail Neagu; diaconi: Ioan Circov şi Simion Macarie. *Predică: cons. Dr. Spiridon Cândea.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *prot. Mih. Neagu.*

4. *Luni în 6 Decemvrie 1943, la sfântul Nicolae* servesc: I. P. C. Arhimandrit Teodor Scorobeţ, Prot. stavr. Emilian Cioran, cons. mitr., şi Dr. Dumitru Stăniloae, rectorul Acad. teol., cons. Aurel Nanu şi Prot. Mihail Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu şi prof. Nic. Mladin. *Predică: prof. Nicolae Mladin.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Dr. Ioan Chioariu* dela parohia Sibiu-Inferior.

5. *Duminecă în 12 Decemvrie 1943*, servesc: prot. Mih. Neagu, cons. Aurel Nanu şi prof. Dr. Nicolae Neaga; diaconii: Ioan Circov şi cons. Alexandru Popa: *Predică: cons. Aurel Nanu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Ioan Albu* dela parohia Sibiu-Iosefin.

6. *Duminecă în 19 Decemvrie 1943*, servesc: Prot. Mihail Neagu, cons. Gheorghe Secaş şi prof. Dr. Nicolae Terchilă; diaconii: Anatolie Scurtu şi Simion Macarie. *Predică: cons. Gheorghe Secaş.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Nicolae Constantin* dela parohia Sibiu-Lazaret.

7. *Sâmbătă în 25 Decemvrie, la Naşterea Domnului nostru Iisus Hristos serveşte şi predică I. P. Sf. Mitropolit Nicolae*, înconjurat fiind de un mare sobor de preoţi şi diaconi. La Oastea Domnului după masă la ora 4 predică: *Pr. Dr. Corneliu Sârbu* dela parohia Sibiu-Treistejari.

8. *Duminecă în 26 Decemvrie 1943, a doua zi de Crăciun* servesc: I. P. C. Arhimandrit Teodor Scorobeţ, cons. Dr. Andrei Gâlea, Ieronim Grovu, Aurel Nanu şi prot. Mihail Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu şi prof. Nicolae Mladin. *Predică: I. P. C. Arhim. Teodor Scorobeţ.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Prot. Mihail Neagu.*

9. *Luni în 27 Decemvrie 1943, la sfântul arhid. şi mucenic Ştefan* servesc: Prot. Mihail Neagu, preoţii dir. prof. Dumitru Călugăr, Ioan Nicoară, Ioan Muntean şi duhov. Nicodim Belea; diaconii: Ioan Circov şi Simion Macarie. *Predică: prot. Mih. Neagu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *duhovnicul Nicodim Belea.*

Nr. 12610/943.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă, că erezii rămaşi după văduva preoteasă Paraschiva Bucşa din Arini—decedată la 10 Noemvrie a. c. în baza §—lui 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc, au ridicat dela Casa Arhiedecezană din Sibiu, ajutorul de înmormântare statutar, în sumă de lei 20.000.—

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 20 Noiemvrie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* a plecat Miercuri, 1 Dec. a. c. la Bucureşti pentru a lua parte la lucrările Sf. Sinod. Sâmbătă 4 Dec. I. P. S. Sa s'a întors la reşedinţă.

De ziua numelui *I. P. Sfinţitului nostru Mitropolit* **Nicolae** *foaia noastră urează, împreună cu toţi cetitorii ei, Arhipăstorului şi Patronului său mulţi ani cu sănătate şi cu bună sporire în cârmuirea duhovnicească a poporului nostru dreptcredincios. In aceste timpuri grele şi în împrejurările îngrijorătoare ce le trăim, neamul nostru simte că are în Marele Ierarh de pe scaunul lui Andrei Şaguna un conducător destoinic, capabil să îndrume corabia destinului nostru naţional printre primejdiile ce ne pândesc spre limanul mântuirii. Prezenţa I. P. S. Sale la cârma duhovnicească a poporului ardelean e un temeiu de încredere şi de privire liniştită spre zările nedesluşite ale viitorului. Mulţumind lui Dumnezeu că ni L-a hărăzit în aceste timpuri de răspântie, tot clerul şi poporul îi adresează azi, cu rostire de grai sau în taina sufletului: Intru mulţi ani, Inalt Prea Sfinţite Părinte!*

Inaugurări. In parohia Ghijasa de jos, protop. Agnita, în Dumineca din 31 Oct. 1943 s'a făcut inaugurarea Casei culturale şi a primăriei, în prezenţa dlui suprefect N. Bratu şi a tuturor intelectualilor din plasa Valea Hârtibaciului. Au săvârşit slujba religioasă preoţii V. Chesçu, I. Ghicăşan şi T. Nistor. După cuvântarea preotului Chesçu, mulţumeşte, în numele locuitorilor, dl pretor N. Lăzărici, marele binefăcător al comunei noastre, aducând omagiul recunoştinţei tuturor sprijinitorilor acestor înfăptuiri. — *Coresp.*

Concurs. Pentru a contribui la încurajarea talentelor locale şi la orientarea lor spre lumea satelor, *Gazeta Transilvaniei* a publicat concurs, fixând un *premiu* de două mii de lei pentru cea mai bună schiţă [scurtă povestire] cu subiect din viaţa ţăranului. Terminul de înaintare a manuscriselor este *15 Ianuar 1944*. Lucrările se trimit la adresa dlui Gh. Tulbure, redactor, Braşov, str. Dorobanţi 13. Un plic închis, cu numele şi adresa autorului, se va anexa la manuscris.

Păr. Dr. Ilie Dăianu şi-a repetat Joi seara, 25 Nov. a. c., în sala Prefecturii din Sibiu, în cadrele Agru-lui, conferinţa pe care a rostit-o prin multe oraşe ardelene despre un Sfânt român catolic din v. XVI Irimie Valahul, care a trăit în Italia. Invăţătura ce rezultă din această asiduă strădanie a Păr. Dr. Ilie Dăianu este: „Tineri, desrădăcinaţi-vă, părăsiţi-vă naţia prin trecerea la altă religie, ca să fiţi slăviţi peste câteva sute de ani, aşa cum e slăvit azi de mine Irimie Valahul". Precum se vede, o conferinţă cum nu se poate mai actuală pentru zilele noastre.

Nr. 72161/943. 3—3

Concurs

Pentru întregirea de secretar dela Şcoala normală de băeţi „A. Şaguna" din Sibiu se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Candidaţii trebue să fie absolvenţi ai unei şcoli secundare şi de confesiune ortodoxă.

Cererile se înaintează Direcţiunii şcolare.

Sibiu, la 4 Noemvrie 1943,

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 397/943. (80) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Hondol**, protopopiatul Deva, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariţie în „Telegraful Român".

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială: 900 st. pătraţi pădure, 7 jugăre fânaţ şi livezi, 1 jugăr arător.
3. 20 litri porumb de fiecare cap de familie, sau echivalentul în bani, adău.
4. Locuinţă corespunzătoare, cu toate dependinţele necesare pentru gospodărie.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc, în termenul indicat, însoţite de actele de studii şi încuviinţarea de candidare dela I. P. S. S. Mitropolitul nostru.

Candidaţii se vor prezenta apoi în parohie într'una din Dumineci sau sărbători, cu încuviinţarea noastră, pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Deva la 30 Octomvie 1943.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu Consiliul parohial.

Teofil Chiffa
protopop

---

81 2—3

Concurs

Pentră întregirea postului de cântăreţ bisericesc în parohia Broşteni, prot. Blaj se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.—

Venitele acestui post sunt:

1. Salarul dela Stat.
2. Folosirea sesiunii cantorale de 5 jug. arător.
3. Stola uzitată în parohie.
4. Locuinţă în natură, sau chiria corespunzătoare.

Sibiu, la 17 Noemvrie 1943.

Consiliul parohial Broşteni

Nr. 11840—943.

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasa II-a **Rod II**, din protopopiatul Săliştе, se publică Concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român

Cererile se vor înainta la Consiliu arhiepiscopesc în Sibiu, care va întreg parohia prin numire.

Venitele postului sunt:

1. Salarul dela Stat.
2. Stola obişnuită în protopopiatul Săliştе.
3. Relut de lemne de foc.

Vor fi preferaţi preoţii cu vechime de serviciu.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 12 Noemvrie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

---

ad. Nr. 646—943. (83) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de diacon, pe lângă biserica Sf. Adormire Braşov-Cetate, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post

1. Salarul dela Stat.
2. Remuneraţie din partea bisericii de Lei 3500 lunar, şi 5 jugăre de pământ, pentru predarea orelor de religie la şcoalele primare din parohie.
3. Stola obişnuită în parohie la serviciile de cununii şi înmormântări, când e cu doi preoţi, şi dela bobotează.

Cererile de concurs, însoţite de toate actele necesare şi de încuviinţarea de candidare dela I. P. S. Mitropolit Nicolae, se vor înainta în termen oficiului protopopesc al Braşovului.

Concurenţii se pot prezenta într'o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a servi şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Din şedinţa Consiliului parohial al bisericii Sf. Adormire, Braşov-Cetate, ţinută la 27 August 1943.

Dr. N. Stinghe Adm. Prot. — **Pr. V. Coman** Paroh.

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creştin

pe anul 1944

cu Şematism Lei 250·—; fără Şematism Lei 80·—

Calendarul „Oastea Domnului"

pe anul 1944 Lei 80·—

Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi sunt împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de peste 10 ex. se dă rabatul cuvenit. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 60 pt. porto postal

— Contra ramburs nu se trimit —

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIU

Anul XCI — Sibiu, 12 Decemvrie 1943 — Nr. 50

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8 Sibiu

Organ național-bisericesc. **Intemeiat în 1853** de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

I. P. C. Sa Arhim. Iuliu Scriban

Cine ar putea crede? I. P. C. Sa Arhimandritul Iuliu Scriban a ieșit cu 1 Oct. 1943 la pensie din slujba de profesor al Facultății de teologie din București, împlinind 35 ani de serviciu. Își poate închipui cineva cu ușurință viața noastră bisericească și scrisul nostru religios fără prezența atât de activă a I. P. C. Sale?

Cuprinsul vieții noastre bisericești este atât de plin de vre-o 3—4 decenii încoace de cuvântul său înțelept, puternic, îndreptător, ca și de slova sa scrisă, totdeauna nouă, vie, izvorîtoare dintr'un suflet nesecat în vigoare și în cunoștințe, încât ne am obișnuit să-l considerăm pe I. P. C. Arhimandrit Scriban ca nedesiipit în veci de laturea bisericească a existenții noastre, ca pe o inimă cu rolul principal în susținerea mișcării spirituale din ea.

Am citit într'un număr de curând din «Glasul Monahilor», închinat I P. C. Sale, numeroase articole scrise de personalități de seamă din Biserica noastră. Aproape toți ne-aduc câte o amintire personală despre prima întâlnire cu I. P. C. Arhimandrit Scriban. Dar cine nu poate povesti câte o asemenea amintire? Impresia pe care o face I. P. C. Sa asupra oricărui om la prima întâlnire, ca și la cele următoare de altfel este atât de puternică, încât se imprimă statornic în memorie. Aceasta se explică din covârșitoarea personalitate a I. P. C Sale. Impunătoarea sa înfățișare fizică rivalizează cu forța spirituală care năvălește ca dintr'un vulcan plin de foc duhovnicesc, din personalitatea sa. Când își deschide gura la predică sau pentru convorbiri, simți că vorba îi pornește dintr'un izvor de-o bogăție cum rar întâlnești și deci nu trebue să facă economie cu luminile ce pornesc din mintea și din inima I. P. C. Sale.

Câțiva dintre semnatarii articolelor din «Glasul Monahilor» îl aseamănă cu prodigiosul Nicolae Iorga și I numesc un «Iorga al Bisericii». De fapt și mie mi-a făcut aceeași impresie chiar înainte de-a-l vedea personal, din scrisul I. P. C. Sale și din ceeace povesteau acum vreo douăzeci de ani cei ce-l cunoscuseră. Când l-am văzut, închipuirea de mai înainte mi s'a confirmat perfect.

I. P. C. Sa Arhimandritul Scriban este o mândrie a Bisericii noastre, un impunător titlu de mândrie. In tristele noastre timpuri când rar se apropie câte un element mai răsărit de studiul teologiei, simțim că Părintele Arhimandrit Scriban, cu personalitatea sa spirituală, care covârșește nivelul obișnuit nu numai al clerului nostru, ci și al intelectualității mirenești, salvează prestigiul cărturăresc al Bisericii și impune respect chiar celui mai pretențios om de carte.

M'am întrebat adeseori care poate să fie taina că un om de asemenea proporții spirituale neobișnuite, a îmbrățișat misiunea preoțească, ce oferă azi atât de puține satisfacții lumești, și răspunsul mi-a fost o șoaptă de adâncă mulțumire adresată Providenții.

Și totuși I. P. C Păr. Scriban nu a suit trepte înalte în Biserică. N'a primit nici pe departe răsplătirile onorifice cari să compenseze într'o oarecare măsură darurile imense pe cari le-a făcut Bisericii. Ba mai mult, adeseori a fost asediat de șoapte nedrepte. Așa este lumea aceasta. Cu cât îi dă cineva mai mult, cu atât așteaptă și mai mult, fără să-i recunoască măcar dreptul de a fi și el om și putința să trăiască, fiind în acelaș timp foarte îngăduitoare cu cei care nu-i dau nimic, sau aproape nimic.

Care să fie cauzele că I. P. C. Sa Păr. Scriban iese la pensie numai ca Arhimandrit? Nu este în puterea noastră să le știm și nici în căderea noastră să le cercetăm.

S'a anunțat că Facultatea de teologie din București intenționează să organizeze o sărbătorire a I. P. C. Sale. Nu știm ce forme va lua această sărbătorire, dar cel ce semnează aceste rânduri, îndrăznește, cu toată modestia, să se gândească la un lucru care ar fi bine să se îndeplinească pentru a se răsplăti cu ceva marile daruri ce le-a făcut Bisericii acest mare fiu al ei: să se găsească modalitatea de-a fi ridicat la gradul de arhiereu măcar onorific; un arhiereu al cărții, mai mare peste lumea ideilor nobile și peste admirația pură a celor ce știu să prețuiască această latură din viața unui om.

Ar fi un semn de recunoștiință care n'ar cinsti atât pe I. P. C. Sa, cât generația actuală din Biserică.

Dar chiar dacă nu se va întâmpla aceasta, avem o certitudine care ne produce bucurie: I. P. C. Sa nu va înceta a propovădui cu scrisul și cu graiul Evanghelia Domnului, prin această ieșire oficială la pensie. Cuvântul său va răsuna mai departe când într'un loc, când într'altul, iar scrisul său va fulgera dela multe tribune nourii neștiinții și ai greșitelor socoteli. Nu vrem să ne gândim că Arhimandritul Scriban va fi de aci înainte mai puțin prezent ca îndrumător al vieții noastre bisericești. Nu ne putem gândi că s'ar fi împuținat anii cât va mai fi prezent.

Dumnezeu să ni-L țină mulți, mulți ani încă, plin de energie combativă, ca pe un înțelept Părinte al Bisericii și ca pe un înfocat apărător al adevărului.

D. STĂNILOAE

Citiți, sprijiniți și respândiți ziarul

Telegraful Român

Praznicul Ierarhiei ortodoxe [1]

Indreptător credinței și chip blândețelor te-a arătat pe tine turmei tale, Hristos Dumnezeu..

Frați creștini,

Oare ce cuvânt omenesc ar putea purta povara sfântă de preamărire a Marelui Ierarh Nicolae? — Căci iată Dumnezeu însuși l a învăluit în lumina unei măriri pe care mărginitele noastre graiuri n'o pot cuprinde: sufletul lui cel sfințit strălucește sus în ceruri, în ceata Arhiereilor, și revarsă dar și milă, binecuvântare și mângâiere peste durerile pământului; iar trupul lui, îmbălsămat in puterile nepieritoare ale harului, isvorește și astăzi mir bine mirositor spre tămăduirea neputințelor omenești. Oare ce limbă de carne și gând ar putea lăuda după vrednicie pe Marele Ierarh al lui Hristos? — Căci iată din începuturile veacului al IV-lea și până astăzi, toate limbile pământului îl preaînalță, toate crugurile vremii se umplu de dulceața faptelor lui, toate vârstele, toate stările — bogatul și săracul, tânărul și bătrânul, muncitorul simplu și intelectualul, țăranul și orășanul — toți și toate îi aduc prinos de rugă și de închinare, și clopotele miilor de Biserici, priveghiate de icoana lui, duc svon de slavă și preamărire peste neamuri, peste veacuri, ca un rug necontenit aprins de laudă și de nădejde. Este unul din cei mai populari sfinți ai creștinismului. De ce? De unde valul acesta mereu crescând al unei evlavii atât de impresionante pentru Sfântul Nicolae? — Răspunsul la această întrebare ni-l poate da numai personalitatea însași a Sfântului.

Frați creștini,

Dacă am vrea să cuprindem într'o formulă lapidară personalitatea complexă a Sf. Nicolae, n'am găsi cuvânt mai potrivit decât acesta: *Marele Ierarh.* El e întruchiparea vie, nepieritoare a Ierarhului ortodox. El e «podoaba Ierarhilor» — cum frumos mărturisesc cântările Bisericii. Chip îmbunătățit, răsfrânt din chipul cel veșnic al Marelui Arhiereu, care e izvorul oricărei Ierarhii: Hristos.

Și care sunt limbile de lumină ce făuresc și ridică pe culmi neatinse ființa de sfințenie a Marelui Ierarh? — O cunoaștere cât de sumară a vieții lui, le evidențiază dintr'odată cu o vigoare și o putere inegalabilă. Ele sunt două: dragostea de popor și dragostea de Hristos; identificarea până la sacrificiu cu turma sa și mărturisirea în faptă și cuvânt a Adevărului neschimbat, a Adevărului pur și mântuitor. Intr'adevăr cine nu știe că marea popularitate a Sf. Nicolae, căldura evlaviei ce i învăluie ființa izvorește tocmai din dragostea, din blândețea, din bunătatea cu care și-a îmbrățișat turma. El a revărsat dragoste și a primit dragoste, a revărsat milă și a primit recunoștință, a revărsat ocrotire și a primit preamărire, a revărsat mângâiere și a primit închinare. Cine nu-și aduce aminte de cele trei fecioare, care — din pricina mizeriei — erau să fie date necinstei? — Și tânărul Nicolae le-a înzestrat cu atâta avere, încât toate trei și-au putut așeza o viață cinstită și bineplăcută lui Dumnezeu. Cine nu știe întâmplarea celor trei tineri nevinovați condamnați la moarte? Și marele Ierarh Nicolae n'a pregetat să-i scape chiar de sub sabia călăului și să-i libereze. Cine nu vede — în oglinda minții — cetatea Mirei tulburată de spectrul de groază al foametei? — Și Sf Nicolae este celce o hrănește cu grâu din destul. El este tatăl orfanilor, sprijinul văduvelor, ocrotirea săracilor, pavăza celor nedreptățiți, mângâierea necăjiților, izbăvirea celor din primejdii, — pâinea bunătății și a milei ce se împarte tuturor spre întărire și alinare. Inima lui e ca o mare în care se revarsă toate izvoarele de lacrimă și durere ale pământului spre a-și găsi într'însa potolirea; sufletul lui e ca un templu în care liturgisesc toate suferințele umane spre a primi mirul sfințitor al binecuvântării. Icoana lui este icoana blândeții, a bunătății, a milei.

Dar nu mai puțin însemnată este și cealaltă trăsătură a personalității lui: mărturisirea Adevărului, înrădăcinarea în Hristos. Vremuri de grea încercare se abătuseră peste Biserica lui Hristos. Născocirea de basme filosoficești — de care nu e lipsit nici veacul de acum — tăgăduiau Dumnezeirea lui Iisus. Și așa cum apele tulburi ale râului ieșite din matcă năpădesc totul, rătăcirea necredinței căuta să covârșească puținătatea de credință a celor slabi, ispitind chiar și pe cei mai tari. Urmând sfatului apostolesc — „păzește ce ți s'a încredințat, ferește-te de flecăriile lumii și de împotrivirile științei, pe nedrept numite așa», — Marele Ierarh Nicolae a stat ca un stâlp de foc în bântuiala veacului și a făcut din Biserica sa o stâncă nebiruită în furtuna de uragan a rătăcirii: o singură oaie n'a pierdut din staulul cel duhovnicesc, Păstor și turmă fiind cu un singur gând, un singur suflet, mărturisitor al Adevărului nestrămutat, celui veșnic. Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat: Aceasta este peatra de temelie a Bisericii și temelia de neclintit a vieții omenești. Negarea acestui Adevăr, confundarea lui Iisus cu o făptură creată, cu un înțelept oarecare — chiar dacă e cel mai mare între înțelepți — însemnează nu numai prăbușirea Bisericii lui Hristos, ci și prăbușirea omenirii în haosul unei vieți neomenești, în haosul barbariei. Aceasta este mărturisirea neclintită pe care și-a zidit sufletul său și sufletul turmei sale: «Tu ești Hristos Fiul lui Dumnezeu celui viu»...

[1] Predică la Sf. Ierarh Nicolae.

Fraţi creştini,

In prezentarea atât de sumară a personalităţii Marelui Ierarh nu vi se pare că figura lui este mereu actuală, că adevărurile pentru care a luptat sunt şi adevărurile vremii de acum? In acest veac de sbucium şi de suferinţă, numai inima bună, inima topită în flacăra dragostei, inima înmuiată în lacrima milii poate aduce mângăiere şi alinare durerilor ce clocotesc; şi numai dragostea lui Hristos, înrădăcinarea fiinţei noastre în crezul Dumnezeirii Lui mântuitoare, mântuitoare, poate salva neamul şi veacul din prăbuşire...

Dar vorbind despre Sf. Ierarh Nicolae, n'aveţi cumva impresia că vorbim în acelaş timp de toţi ierarhii Ortodoxiei, şi mai ales de şirul cel nenumărat al Ierarhilor Ardealului a căror singură străduinţe a fost: să cuprindă în inima lor durerea milioanelor de inimi şi să păzească neschimbată dumnezeiasca învăţătură a Bisericii! — Iată-i, nevăzut, veniţi din străfunduri de istorie, s'au adunat astăzi în luminata Catedrală a Sibiului, ca să prăznuiască pe Marele Ierarh Nicolae: e praznicul Ierarhiei ortodoxe, e praznicul Ierarhilor Ardealului. Şi între ei — cel din urmă după vremi — încărcat de vrednicie şi înţelepciune, pe Ierarhul Ardealului de astăzi, îngenunchiat sub catapeteasma îndoliată a Ardealului. In inima lui se răsvrătesc toate volburile durerilor noastre: în sufletul lui se limpezesc toate luminile nădejdilor noastre; şi graiul lui este glăsuirea Adevărului. El preamăreşte pe Sf. Nicolae cu viaţa şi cu fapta. Da: praznicul Marelui Ierarh Nicolae — «podoaba Ierarhilor» — este praznicul Ierarhiei ortodoxe, praznicul Ierarhilor Ardealului.

«Fericită cetate a Mirei, ce Păstor primeşti, plin de dragoste pentru fiii tăi, ce ocrotitor! Da, tu eşti fericită între cetăţi de a avea un astfel de apărător, de a-l fi pus pe scaunul Arhiereilor tăi. Dar mai fericită eşti dacă mergi în lumina lui, dacă trăeşti şi te odihneşti la umbra lui!» Ce putem adăoga noi la lauda imnografului? — decât să glăsuim cu aceeaş bucurie: Fericită cetate a Ardealului ce Păstor ai primit, plin de dragoste pentru fiii tăi; fericită cetate a Ardealului de a avea un astfel de Ierarh pe scaunul mântuirii tale de totdeauna! Dar mai fericită eşti dacă mergi în lumina lui, dacă urmezi glasul lui, care este: Hristos-Dumnezeu, Domnul şi Stăpânul veacurilor şi al neamurilor — în vecii vecilor, Amin.

Diacon Nicolae Mladin

Sfântul Sinod şi-a continuat lucrările în 3 l. c., când comisiunile şi-au prezentat rapoartele şi au început desbaterile în plenul Sinodului, la care au participat I. P. S. Patriarh Nicodim, dl prof. I. Petrovici, ministrul cultelor şi membrii înaltului lor bisericesc.

Rapoartele cuprind date despre activitatea pastorală, desfăşurată în eparhiile Olteniei, Huşilor şi Cetatea-Albă-Ismail.

S'a aprobat conferirea rangurilor ierarhice de arhierei P. C. vicari ai Patriarhiei: Arhimandritul Atanasie Dincă cu titlul de *Bârladeanul*, protos. Iosif Gafton cu titlul de *Sinaitul* şi P. C. vicar al mitropoliei oltene Arhim. Antim Angelescu cu titlul de *Craioveanul*.

Sf. Sinod a aprobat de asemeni reînfiinţarea mai multor schituri şi transformarea bisericii Frumoasa din Iaşi în mănăstire de călugăriţe, pe lângă care să ia fiinţă un gimnaziu sanitar pentru pregătirea de călugăriţe infirmiere. — După amiazi, Sf. Sinod, terminând lucrările, s'a închis prin mesagiul citit de dl ministru I. Petrovici.

Cel care vorbeşte vinde, cel care tace cumpără

Tăcerea ta ucide în fiecare clipă câte un svon, adică o născocire a duşmanului

Increştinarea tinereţii

Inalt Prea Sfinţite Stăpâne,

FORS-ul are fericitul prilej de a-şi manifesta dorinţa lui de viaţă şi înfăptuire în ziua Sf. Nicolae, ziua numelui I. P. Sf. Voastre. I. P. S. Stăpâne, permiteţi-mi să consider această împrejurare drept un semn al viitorului creştin şi românesc al acestei societăţi, iar dacă se poate printr'un singur glas să se audă toate sufletele tinere care Vă înconjoară, atunci primiţi Vă rog expresiunea respectuoasă şi caldă a tinereţei noastre pentru cele mai bune urări de ziua numelui.

La mulţi, mulţi ani, I. P. S. Stăpâne!

Inalt Prea Sfinţite,
Domnule Rector,
Onorată Asistenţă,
Dragi Colegi!

A trecut un an de când FORS-ul a concretizat într'o voinţă, avântul viabilităţii sale. Cele 13 şedinţe răspândite printre săptămânile de ieri au reprezentat reazimul sufletelor noastre în drumul greu de ascensiune spre purificare şi împlinire.

Pentru aceasta FORS-ul mulţumeşte părintelui duhovnic A. Nanu, fostului preşedinte dl Nossa şi întregului comitet, prin sbuciumul cărora au trecut greutăţile anului care a fost.

In mărturisirea leală şi intimă a realităţilor din fiecare, realităţi care trebue să se confunde cu realităţile dincolo de noi, FORS-ul a regăsit prin Biserica strămoşească chemarea neamului nostru pierdută undeva şi stingheră printre preocupările mărunte ale zilelor anonime.

Din nou Biserica a oferit deslegare problemelor care ne animau nemărturisite, iar trecutul prin glasul istoriei a confirmat, peste atâtea generaţii, soluţiile pe care le-a oferit atunci şi le va oferi întotdeauna fiinţei româneşti.

In sufletul nostru a stăruit prin transparenţa veacurilor de demult, profilul energic al lui Ştefan Vodă aplecat sub binecuvântarea altarului, atunci când graniţele sfăşiate păreau că se prăbuşesc definitiv sub pasul nesfârşitelor cotropiri De atunci ani s'au pierdut înapoi, dar altarul acela va spune mereu, mereu aceeaşi poveste şi fiii neamului nostru până când se vor duce s'o asculte vor şti ce au de făcut.

Inima noastră s'a înfiorat, ca odinioară mii şi mii de alte inimi, sub scrâşnetul roatei dela Alba-Iulia şi din praful pământului s'au adunat picăturile de sânge ale lui Horia. Din chemarea ochilor scobiţi sub fruntea dăltuită cu toate necazurile româneşti, am înţeles deasemenea ce avem de făcut.

Poate nici unuia din neamurile pământului, nu are mai multe de spus altarul ca acestui neam românesc.

Pentru aceasta a fost necesar ca vremurile cu vitregia lor să ne găsească şi pe noi acolo, unde alte vremuri cu aceleaşi vitregii au găsit întotdeauna pe strămoşii noştri.

*

Increştinarea tinereţei găseşte o îndoită justificare: pentru fiecare şi pentru colectivitatea naţională în mijlocul căreia trăim.

Este de necontestat faptul că apariţia vieţii creştine a dat o altă interpretare existenţei, pe care imaginaţia elenă n'a putut-o decât bănui prin mitologia sa.

Creştinismul a opus antichităţii frivole ideia de spiritualizare, activând ceeace era distinct în om. Proclamarea luptei dintre materia dinamică prin instincte şi spiritualitatea vie prin atitudine, poate nu aparţine cu exclusivitate concepţiei creştine. Ea s'a făcut simţită în om prin însăşi compunerea fiinţei sale dar s'a manifestat sporadic, lipsită de justificarea necesară unei victorii.

Intervenţia necesară a divinităţii a legitimat această luptă, a generalizat-o, oferindu-i arma şi în acelaş timp soluţia: moralitatea. Intreaga filosofie etică a antichităţii a rămas o disciplină care s'a adresat unui cerc restrâns de pasionaţi, în timp ce creştinismul a făcut din moralitate o concepţie sau mai bine zis o religie a masselor.

Antrenarea omenirii spre o tendinţă de moralizare însemnează diferenţierea definitivă a omului din obscuritatea nedemnă a scării zoologice, însemnează scoaterea lui de sub dominaţia instinctelor şi incadrarea vieţii umane sub determinarea conştiinţei.

Dumnezeu a oferit omenirii 3 daruri care aveau să reprezinte legile propriei sale fericiri: credinţa, nădejdea şi dragostea.

Scoţând pe om de sub haotica intrigă a zeităţilor, creştinismul l-a încredinţat unei divinităţi juste şi nepărtinitoare. Adevăratul Stăpân al lumii nu pretindea ofrande materiale în schimbul bunăvoinţei Sale, ci o oferea tuturor acelora care prin viaţa lor aminteau cu demnitate morală că sunt creaţiunea Sa. Prin revelaţia rugăciunii, omul creştinătăţii se desprindea din lanţurile materiale ale existenţei sale pentru a se fortifica sub auspiciile eternităţii. Creaţiune şi Creator erau faţă în faţă.

In momentul în care viaţa se găsea sub discernământul „criticului ideal", se ivea satisfacţia gesturilor înalte pe care dacă imperfecţiunea celor din jur nu i-o puteau da, decât prin viitorul altor generaţiuni, încrederea sa, îi dădea certitudinea aprecierii juste a divinităţii atotînţelegătoare.

In felul acesta creştinismul a facilitat expresiunea genialităţii. Omul adevărurilor creştine nu s'a simţit niciodată singur în mijlocul marei neînţelegeri, ci totdeauna a fost alături de marele său Creator. Este poate suficient să amintim emoţionanta rugăciune a lui Keppler la sfârşitul celebrei sale lucrări despre mişcarea astrelor.

Ştergând prin nădejde şi încredere acea îndoială, pe care Ampere o definea aşa de bine «ca cel mai mare chin pe care omul îl sufere pe pământ", a fost acordată liniştea unui interior fericit. Inzestrarea sufletului cu dragoste, presupune rezolvarea ideală a tuturor sistemelor economice, indiferent de numele lor.

Dacă am face efortul să presupunem o lume în care viaţa individuală si colectivă ar aplica total această lege a divinităţii, am avea perspectiva reîntronării fiinţei umane în vechile rânduieli pe care le-a pierdut prin păcatul primului om.

Adăugând peste acestea toată taina suferinţei, exprimată de viaţa Mântuitorului Iisus, taină care a desăvârşit transformarea eroică a omului, n'aş putea totuşi să redau decât o imagine cu totul incompletă a contribuţiunii creştinismului la crearea tipului de creştin.

Intrebarea căreia mi-am propus să răspund, îşi găseşte cred legitima ei rezolvare. Aderarea tinereţei, această epocă de efervescenţă şi sbucium, la concepţia vieţii creştine, concepţia care ofere această definitivă consacrare a omului, nu poate fi decât totală.

Finalul creaţiunii creştine este perfecţiunea sub toate aspectele ei. Spontaneitatea şi avântul tinereţii slujind cu fidelitate perfecţiunii, însemnează dinamica creaţiunii.

Increştinarea tinereţei va da acesteia încrederea, prin liniştea interiorului odihnit sub auspiciile unei divinităţi atotputernice.

Ea va asigura stabilitatea dârză şi demnă în desfăşurarea bizară a evenimentelor şi va asigura prin dragoste raporturile dintre indivizi.

Dar mai ales pentru tânărul român de astăzi şi de totdeauna credinţa bisericii sale îl va face să se întâlnească cu întreg trecutul, indiferent de domeniul preocupărilor sale. Acolo în faţa altarului va asculta miile de eroi povestind desnădejdea lor de o clipă, fortificată în clipa următoare. Ascultând povestea lor va şti ce trebue să facă el pentru ca din faţa aceluiaş altar să aibă ce spune peste sutele de ani care au să vină, urmaşilor săi.

Vreau să amintesc aici pe marele patriot român Aurel C. Popovici, întâlnind pe studentul I. Petrovici, ministrul de astăzi:

— „Crezi în Dumnezeu? a întrebat Aurel C. Popovici.

— Da!

— Aceasta este esenţialul, restul nu poate fi decât fum!"

Tânărul creştin este cel mai bun cetăţean pe care îl poate avea ţara şi cel mai bun naţionalist pe care îl poate avea neamul.

Aceasta este justificarea pentru care FORS-ul a scris pe frontispiciul noului său an de existenţă: **increştinarea tinereţii.**

Importanţa evenimentelor între care se desfăşoară istoria popoarelor, pretinde în mod neîndoios acest „imperativ categoric" al vieţii româneşti. Acesta trebue să fie răspunsul anilor noştri tineri în faţa tuturor perspectivelor, indiferent de frământarea momentelor.

Pentrucă momentele se măsoară cu clipele iar viaţa creştină cu eternitatea. In acest fel neamul nostru poate privi ca şi în tot cursul istoriei sale, de pe crestele Carpaţilor dela Tisa până la Marea cea mare, cu mândrie şi încredere pe fiii lui de totdeauna.

Domnule Rector,

Daţi-mi voe să comunic colegilor mei mărturisirea D-Voastră dela ultima consfătuire avută cu preşedinţii societăţilor studenţeşti. V'am auzit atunci:

„Atâta timp cât voiu şti că în Universitate tineretul este frământat mereu de viaţa neamului nostru, eu sunt liniştit".

Prin mine, FORS-ul Vă răspunde nespus de fericit:

„Nu vom uita niciodată, dle Rector, faptul că noi trăim în mijlocul acestui neam şi numai pentru el".

Domnilor colegi,

Să strângem rândurile încredinţând toate gândurile acelora care au făcut să trăiască trecutul românesc şi să ne cuminecăm sufletele din acelaş potir, pentruca să-i asigurăm viitorul. Vieţile noastre vor tencui cu sângele lor aburind încă de viaţă temelia vremurilor româneşti care ne aşteaptă, iar faptele noastre îi vor scrie destinul.

Priviţi înaintea voastră pe acel tânăr creştin a cărui frunte străluceşte sub sclipirea diademelor de virtute din suflet. Căutaţi în noblefea ochilor săi încălziţi de pasiunea binelui, măreţia viitorului creator.

Mai frumos decât tânărul elen, prin prospeţimea sa morală şi mai distins decât tânărul patrician al Romei, prin sobrietatea preocupărilor, înţelegeţi-l căci el este biruitorul.

Sub semnul lui, FORS-ul a intrat într'un alt an!

Mircea Aleman
student în medicină,
preşedintele FORS-ului

Concurs

„Reuniunea culturală naţional a meseriaşilor români din Sibiu", în dorinţa de a veni în ajutorul băeţilor dornici de a urma o meserie, cari nu dispun de mijloacele necesare, acordă din Fondul „Dr. Ioan Fruma", plata întreţinerii în „Căminul de uceuici" pe seama unui ucenic din judeţul Sibiu.

Cererea se va înainta Reuniunii meseriaşilor rom. din Sibiu, str. Brukenthal 17, până la 31 Dec. 1943, însoţită de: *a)* Certificat şcolar; *b)* Certificat de starea familiară şi materială; *c)* Certificat de purtare dela oficiul parohial.

Vor avea preferinţă absolvenţii a 7 clase primare sau chiar secundare cari vor urma una din următoarele meserii: ceasornicărie, pieptenari, frângher şi teracotar (sobar).

Sibiu, 2 Decemvrie 1943.

Comitetul

Tăcere, unire şi muncă:
prin acestea vom învinge

Ziua Sf. Nicolae la Sibiu

Ziua Sf. Nicolae, Patronul I. P. Sf. Mitropolit Nicolae *a fost prăznuită la Sibiu, cu deosobit accent sufletesc datorită unei spontane porniri a inimilor credincioşilor.*

In preseara zilei s'au prezentat I. P. S. Sale studenţii teologi, Oastea Domnului şi Măicuţele dela Sf. Mănăstire Elisabeta, urând Arhipăstorului prin cântări şi cuvinte potrivite îndelungime de zile şi cele mai depline izbânzi ale Duhului.

La sf. slujbă a Liturghiei în ziua de Sf. Nicolae, biserica a fost arhiplină, deşi n'a fost sărbătoare legală.

La sfârşitul sf. Liturghii, I. P. C. Vicar Teodor Scorobeţ a adresat lui Dumnezeu o rugăciune stăruitoare pentru buna sporire în toate a Inaltului nostru Ierarh, iar Păr. Diacon Nicolae Mladin a rostit, cu forţa de cuvânt şi cu sclipirile de gând care-l caracterizează, o impresionantă predică despre Sfântul Nicolae, tipul ierarhului ortodox iubitor de popor şi păzitor al adevărului, atât de bine încorporat în şirul de vlădici al Ardealului, pe care îi continuă cu cinste I. P. Sf. Mitropolit Nicolae.

După Sf. Liturghie numeroşi intelectuali, regretând că nu este recepţie ca să se prezinte în persoană spre a oferi omagiile şi urările lor Inaltului Ierarh, au semnat în cartea ce s'a deschis la secretariatul arhiepiscopesc, iar preoţii din centrul eparhial s'au prezentat I. P. S. Sale tălmăcind prin Părintele rector D. Stăniloae sentimentele de devotament ale lor şi ale întregei preoţimi din Arhiepiscopie şi urându-I ca Dumnezeu să-L ţină încă mulţi ani spre a-i conduce la alte şi alte biruinţe duhovniceşti.

A răspuns în cuvinte părinteşti I. P. S. Sa, făgăduindu-se de-a fi şi mai departe întreg la dispoziţia Bisericii şi a neamului.

I. P. S. Sa a participat apoi la şedinţa Forului studenţesc dela Universitate, unde de asemenea I-s'au făcut repetate urări şi ovaţii din prilejul zilei numelui şi despre care scriem în altă parte a foii.

*

Tot aci amintim de frumosul editorial pe care cotidianul »Ţara« din Sibiu l-a dedicat I. P. S. Sale prin peana directorului său dl prof. Grigore Popa: »Cinstea cârjei vlădiceşti«.

Poetul ardelean scoate în relief câteva trăsături dominante ale personalităţii I. P. S. Sale, ca: prestigiul, farmecul, graţia şi simţul monumentalului.

Educaţia religioasă a elevilor

Decizia Ministerului culturii naţionale

Art. I. Elevilor şcoalelor primare li se vor preda cunoştinţele şi li se va face educaţia religioasă, prevăzută de programa analitică a învăţământului primar, de către preotul respectiv, iar elevilor şcoalelor confesionale li se va face educaţia religioasă de eclesiastul confesiunii.

Art. II. Elevii cari au aparţinut diferitelor secte religioase, sânt obligaţi să primească educaţia religioasă fie creştină ortodoxă, fie a unui cult istoric. In baza acestei obligativităţi, vor obţinea note la religie.

Art. III. Elevii care au aparţinut diferitelor secte religioase, dacă vor arăta rea voinţă, vor fi notaţi cu notele corespunzătoare. La stabilirea mediei generale pentru promovarea acestora, se va ţinea seamă de instrucţiunile ce s'au dat la începutul fiecărui catalog şi anume: dacă în primul an nu întrunesc media 5 la trei obiecte, între care şi religia, vor fi declaraţi repetenţi. In cazul că nu obţin media numai la religie vor fi promovaţi, şi numai dacă şi în anul al doilea vor arăta aceeaş rea voinţă la învăţământul religiei, vor fi declaraţi repetenţi, chiar dacă au media sub cinci numai la religie.

Colaborare între Biserică şi Consiliul de patronaj

In sala de ceremonii a Palatului patriarhul din capitala ţării, şi în prezenţa I. P. S Sale Patriarhului *Nicodim*, a dnei *Maria Mareşal Antonescu*, a dlui prof. *I. Petrovici*, ministrul cultelor, şi a *înalţilor ierarhi*, s'a desfăşurat solemnitatea, în cursul căreia s'au pus temelurile colaborării între Biserică şi a Consiliului de patronaj.

I. P. S. Patriarh, luând cuvântul, arată că opera Consiliului de patronaj de sub preşedinţia dnei Maria Mareşal Antonescu, intră în cadrul chemării sfintei noastre biserici. Inaltul prelat asigură pe dna prezidentă Antonescu şi la acest prilej, aici în şedinţa Sfintului Sinod, că biserica va îmbrăţişa cu tot dragul lucrarea de bunătate samariteană a Consiliului de patronaj. Preoţimea noastră, în fruntea cu Arhiereii săi, va da întreg concursul, pentru ca frumoasa operă a Constliului să dea bogate roade spre mulţumirea tuturor credincioşilor.

Dna *Maria Mareşal Antonescu* răspunzând spune, că în fapta de dăruire şi ocrotire românească preoţimeaa poate să ajute neînchipuit de mult, înfrăţind prin cuvânt, îndemnând la bunătate şi dăruire prin străduinţă şi proteguind prin faptă.

I. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, a ţinut apoi următoarea cuvântare:

Prea stimată doamnă, — Sfânta noastră Biserică s'a indentificat în toate vremurile cu poporul pe care l-a păstorit, cu durerile şi cu suferinţele lui ca şi cu cele mai avântate aspiraţiuni ale sufletului său.

In mijlocul împrejurărilor grele pe care le străbatem, Biserica şi slujitorii ei sunt gata să lumineze poporul cel credincios prin lumina Evangheliei sale, să mângâe durerile lui, să-l întărească în nădejdile şi aspiraţiile lui.

Am fost deosebit de fericiţi, noi, slujitorii acestei sfinte biserici, când am văzut programul larg de activitate al Consiliului de patronaj condus de dv., prea stimată doamnă. Am fost şi mai mângâiaţi în sufletele noastre când am văzut sămănate pe întreg cuprinsul ţării o mulţime de instituţiuni de binefacere, o mulţime de nenumărate fapte ale milei şi ajutorării creştineşti.

La Crucea Mântuitorului, cele din urmă fiinţe care au rămas cu devotament au fost femeile. Deaceea Mântuitorul, când a luminat dimineaţa Invierii Sale, a răsplătit devotamentul femeii, arătându-se ei mai întâi. Cu inima ei simţitoare, femeia este în stare să înţeleagă şi să ajutoreze mai efectiv pe cei ce se găsesc în suferinţă.

Noi, păstorii bisericii, vă felicităm pentru activitatea atât de rodnică ce aţi desfăşurat şi vă rugăm să credeţi că o apreciem în cea mai mare măsură. Vă rugăm să fiţi convinsă de tot sprijinul pe care suntem în stare să l acordăm, şi în mijlocul durerilor şi suferinţelor de astăzi. Noi, slujitorii Altarului, nu putem găsi o mai mare mângâiere decât punându-ne toate puterile noastre ca să ajutorăm neamului nostru să străbată cu sufletul întreg şi să suporte cu tot curajul încercările lui, dar în acelaş timp să-l sprijinim ca să-şi păstreze integral aspiraţiile sale româneşti.

A doua zi după serbarea praznicului marii adunări dela Alba-Iulia dela 1 Decemvrie, să-mi daţi voie să declar că nu renunţăm la nimic din toate drepturile ce ni se cuvin (aplauze). Dumnezeu e cu noi şi cu dreptatea noastră. In această clipă, când aţi venit în numele Consiliului de patronaj, pe care îl prezidaţi cu atâta simţire creştinească, noi slujitorii Altarului înălţăm rugi către bunul Părinte ceresc, rugându-L să vă stea întru ajutor, să primească suferinţele zilelor ce le străbatem, să primească jertfa soldaţilor noştri şi să ne ajute în isbândirea integrală a dreptăţii româneşti. —

Ultimul a luat cuvântul dl prof. Ion Petrovici, care a spus:

Poporul nostru este un popor milos, este un popor care are sentimentul carităţii şi generozităţii în sufletul său. Aceasta nu însemnează că graba cu care se dăruieşte altora îl va face vreodată să renunţe la drepturile sale. Poate să fie generos cu suferinţele altora, şi să fie intransigent cu drepturile pe care le are de la natură şi dela Dumnezeu, — una nu exclude pe cealaltă.

Să lăsăm chestiunea apărării drepturilor româneşti celor care au răspunderea în momentul de faţă în frunte cu ilustrul nostru Mareşal; iar în ceeace priveşte caritatea activă, Consiliului de patronaj în frunte cu Doamna Maria Mareşal Antonescu, şi Bisericii creştine strămoşeşti în frunte cu Inalt Prea Sfinţitul Patriarh.

Din colaborarea rodnică a acestor două instituţii suferinţa va fi ajutorată şi viaţa ţării se va normaliza mai uşor.

Duhul creştin în Universitatea Ardealului

„Crucea şi Biblia şi-au făcut intrarea triumfătoare în Universitatea Ardealului", a spus dl rector Dr. Iuliu Haţeganu într'una din vibrantele sale alocuţiuni.

Intr'adevăr, aşezarea înaltului for de cultură în metropola credinţei strămoşeşti a Ardealului, în preajma scaunului luminatului Ierarh care poartă azi cârma sufletească a neamului românesc de dincoace de Carpaţi, a adăugat la preocupările ştiinţifice şi naţionaliste şi pe acelea de educaţie în duhul credinţei creştine. Sufletul dinamic, pururea tânăr şi cu largi vederi al actualului Rector, a îmbrăţişat cu toată căldura şi sinceritatea această latură de supremă importanţă a vieţii noastre româneşti, ajutat de îndemnurile şi de cuceritoarele piedoarti ale I. P. S. nostru Mitropolit şi astăzi putem spune că viguroasele tradiţii ale Universităţii Ardealului s'au înmulţit cu încă una, cu cea mai valoroasă: cu tradiţia preocupărilor religioase.

Ciclurile de conferinţe religioase se succed cu regularitate în Universitate, savanţi profesori făcând rând pe rând din catedră un amvon dela care îşi mărturisesc credinţa în Dumnezeu şi certifică despre acordul perfect ce există între ştiinţa cu care se ocupă şi adevărurile spirituale ale religiei.

In acest post al Crăciunului studenţimea şi publicul sibian au avut fericitul prilej să asculte, după conferinţa frumoasă ca o bijuterie a Păr. *Dr. Grigorie T. Marcu* despre „Biblia ca operă de artă", pe cea a dlui prof. Dr. Emil Ţeposu despre raportul de mare înrudire ce a existat în trecutul mai îndepărtat şi reîncepe să existe azi între „Medicină şi Religie".

In acest şir de mărgăritare de mult preţ, Luni 6 Dec. şi-a luat locul manifestaţia plină de o liturgică reculegere a Forului studenţesc, cu ocazia inaugurării noului său an de silinţe întru întărirea credinţei.

Ca la toate celelalte manifestări religioase din Universitate, a luat parte şi de astădată I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* şi dl Rector Dr. Iuliu Haţeganu, împreună cu mai mulţi profesori universitari.

Acum vreo 10 ani, câţiva tineri adresau prin revista „Gândirea" o chemare numită „Manifestul crinului alb". Numele acesta se potriveşte mai bine cu mărturisirea tineretului universitar din ziua de 6 Decemvrie. Cu suflete de crini s'au înfăţişat studenţii noştri. Albe ca zăpada le erau cugetele şi privirile; sfioase în puritatea lor mărturisirile şi smerite în conştiinţa tainei care îşi tălfăie aripa peste gândurile lor.

Nu era oratorie impetuoasă în declaraţiile lor de ataşament la legea strămoşilor, ci simţire izvodită din lacrimă şi dragoste de cer.

Cuvântul studentului *Mircea Aleman*, pe care îl publicăm în altă parte a foii, a fost îngenunchierea tinereţei, capabilă de orice vitejie şi de orice jertfă, sub privirea de dragoste şi de har a lui Iisus, iar mărturisirea studentei Olimpia Gruiţea a fost un suspin de rugăciune şi o psalmodie imaterială de o mistică simţire a lui Dumnezeu.

Studentul Ioan Petrugan a oferit o remarcabilă meditaţie asupra sfântului Nicolae, împletită cu consideraţii pe marginea actualităţii româneşti.

Impresionat a luat cuvântul dl rector Dr. Iuliu Haţeganu care şi-a arătat satisfacţia pentru acest duh creştin sălăşluit în Universitate, datorită şi sforţărilor Domniei Sale, cu binecuvântarea şi îndrumarea I. P. Sf. Mitropolit Nicolae. „Un om care nu se încadrează în viaţa religioasă a neamului este un desrădăcinat şi o fiinţă lipsită de maturitate", a spus Domnia Sa.

Asociază apoi la urările adresate de studenţi I. P. S. Mitropolit din prilejul zilei onomastice şi pe celea ale profesorilor, dorind ca precum în 1918 a rugat, ca sol al Ardealului, pe Regele Ferdinand să-şi trimită armatele desrobitoare în Ardeal, aşa să-l roage în curând şi pe M. Sa Regele Mihai I să le trimită încăodată peste graniţa durerii.

Cu faţa radiind de bucuria care i-a fost prilejuită de înălţătoarea manifestaţie creştină a tineretului, şi-a început cuvântul Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae. Inaltul Ierarh i-a lăudat pe tineri pentru drumul sănătos pe care au pornit şi care e drumul neamului. Numai intelectualul care crede rămâne lângă sufletul poporului, slujitor fidel al neamului, capabil să-l sporească puterile şi să-l conducă spre mai bine.

De tineretul actual, care manifestă atâta identitate cu aspiraţiile neamului, I. P. S. Sa leagă cele mai întemeiate nădejdi şi încredere desăvârşită că va contribui decisiv la înlăturarea durerilor prezente ale lui.

Sărbătoarea tinereţii curate dela 6 Decemvrie s'a terminat în mângâietoarele acorduri ale rugăciunii „Tatăl nostru" cântată de corul FORS-ului.

Cinstirea luptătorului

In centrul oraşului Târnăveni, nu prea departe de frontiera nedreaptă a ţării noastre, s'a inaugurat Duminecă, în 5 l. c., bustul în bronz, al poetului şi luptătorului vizionar Octavian Goga, ridicat din iniţiativa unui comitet de localnici, sprijinit de toate întreprinderile din loc şi din împrejurime.

Bustul este una dintre cele mai izbutite opere ale sculptorului Radu Moga, profesor la Liceul nostru ortodox din Brad.

Desvelirea s'a făcut în mijlocul unor măreţe sărbătoriri, în prezenţa văduvei ilustrului dispărut şi a unui mare număr de ţărani şi intelectuali veniţi din capitală, din Sibiu şi din alte oraşe.

Slujba de sfinţire a monumentului a săvârşit-o păr. prot. Gheorghe Opreanu, înconjurat de soborul preoţilor din protopopiatul Târnava.

După serviciul religios, dl profesor I. Vulcuţ, preşedintele comitetului de iniţiativă, a predat primăriei din Târnăveni bustul poetului rostind o însufleţită cuvântare întru pomenirea bardului dela Răşinari, care, de departe, din mormântul său dela Ciucea, ne luminează şi astăzi calea de urmat.

Memoria marelui luptător a fost cinstită prin vorbiri alese, ţinute de marcante personalităţi ale vieţii publice din ţară: dl ministru al justiţiei, Ion Marinescu, reprezentantul Mareşalului Conducător şi al guvernului, a citit o mult grăitoare scrisoare a Mareşalului, întru amintirea sărbătoritului poet şi profet al neamului.

Au mai cuvântat: părintele protopop Opreanu, dl prof. I. Lupaş aducând omagiul Academiei Române, dl prof. Grigore Popa dela ziarul „Ţara", dl Dr. Eugen Nicoară în numele refugiaţilor, dl primar Todoran al Târnăvenilor ş. a.

In după amiaza zilei s'a dat un festival artistic, împreunat cu o conferinţă despre Octavian Goga, desvoltată de dl Al. Hodoş, fost ministru.

Mulţimea, întrunită la Târnăveni, şi-a manifestat astfel prinosul de recunoştinţă nemuritorului îndrumător, care, după expresiunea unui aderent al principiilor lui

Goga, ni-a lăsat un capital de mare preţ moral şi politic, — un capital de care naţiunea, greu încercată, se slujeşte şi după moartea poetului spre a păşi într'o nouă lume, alături de adevăraţii săi aliaţi.

INFORMAŢIUNI

Mulţumire. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* mulţumeşte şi pe această cale celor ce i-au trimis felicitări şi i au făcut urări de Sf. Nicolae, împărtăşind tuturor arhiereştile Sale binecuvântări şi făcându-le urări de bine.

Număr festiv *a publicat, în 28 Noemvrie 1943, organul naţional-bisericesc* **„Renaşterea"**, *dela Alba-Iulia, la aniversarea celor 50 de ani de viaţă a P. S. Sale Episcopului* **Nicolae Colan** *al Vadului. Feleacului şi Clujului. Numărul festiv conţine articole omagiale datorite fruntaşilor scrisului românesc din Ardeal şi Banat.*

Veste tristă. Ne-a sosit vestea tristă că fostul Director General al Ministerului Cultelor şi Artelor, retras la pensie, Gheorghe Ilioniu a decedat.

Regretatul a fost pe lângă un foarte bun şi devotat funcţionar al Ministerului, om cu suflet de elită şi un avântat scriitor, dela care au rămas cărţile „Vedar", „Decebal", „Boerebista" şi „Deşertăciunea deşertăciunilor, toate sunt deşertăciuni", bine apreciate în lumea celor ce le-au cetit. Deasemenea a trecut în lumea veşnică şi talentatul pictor Ioan Mihali, odată cu care arta românească a pierdut un priceput şi avântat reprezentant al ei. Pe amândoi îi însoţim cu regretul nostru şi rugăm pe Dumnezeu să-i odihnească cu drepţii.

Desvelirea statuei Voevodului Costantin Brâncoveanu, alături de biserica Sf. Gheorghe Nou din capitală, — [unde zac rămăşiţele pământeşti ale Domuitorului] — s'a făcut Sâmbăta trecută, în cadrul solemn, început cu serviciul religios oficiat de Vicarul patriarhiei, P. S. Veniamin Pocitan, înconjurat de soborul preoţiior. Statuea, în memoria voevodului celui tare în credinţă, a fost ridicată, în 1938, din partea primăriei municipiului Bucureşti — dar din motive edilitare n'a putut fi inaugurată la timp. Cu atât mai pioasăa fost sărbătorirea de acum.

Vacanţa de Crăciun a şcoalelór, după o hotărâre ministerială, începe în 18 Decemvrie 1943, ora 14, şi durează până la 10 Ianuar 1944, ora 8, când reîncep cursurile.

† **Dr. Marin D. Preoţescu,** o figură proeminentă preoţească din clerul Eparhiei Argeşului, preşedinte al Socetăţii „Frăţia" şi profesor în Piteşti, a încetat din viaţă în 19 Nov. a. c. A condus, câteva decenii, revista «*Păstorul Ortodox*» a numitei socetăţi unde a scris numeroase articole de actualitate, interpretată totdeauna după doctrina creştină şi cetite cu viu interes în cercuri preoţeşti şi mireneşti. Odihnească cu drepţii!

Acţiunea de culturalizare. Dl inspector şcolar *Liviu Ţeposu*, preşedinte al desp. „Astra" Sibiu, a ţinut în 2 l. c. o consfătuire în sala de şedinţe a comitetului central al „Astrei" la care au participat preşedinţii şi secretarii cercurilor culturale ale plasei Sibiu. Dl preşedinte Liviu Ţeposu a dat informaţiuni şi îndrumări în scop ca cercurile culturale să poată acţiona cât mai rodnic şi să se poată întruni de câte ori cere trebuinţa. — Factorii de conducere ai satelor îşi vor ţinea de datorie naţională a lua parte cât mai activă la munca de culturalizare a Asóciaţiunii „Astra"

Zilele teatrale româneşti se ţin, în timpul actual, în oraşul Heilbron din Würtemberg, organizate de autorităţile locale şi de ministrul României. Se reprezintă mai multe opere dramatice şi muzicale româneşti între care şi o lucrare muzicală a Reginei Carmen Sylva.

Un instrument al progresului în cultură şi artă îi constitue astăzi radiodifuziunea. S'au împlinit, la sfârşitul lui Octomvrie, abea 20 de ani — o scurtă epocă — dela fondarea primului post de radio în Germania, unde numărul abonaţilor s'a ridicat, în cursul vremii, dela câteva sute la 16 milioane; astfel Germania are probabil reţeaua cea mai întinsă de ascultători la radio. — Nu ştim cam cât de mare va fi numărul abonaţilor la radio în ţara noastră, în România; credem însă că acest număr ar putea să fie destul de respectabil şi la noi, dacă taxele de abonament, încasate sub diferite titluri, n'ar fi atât de mari şi, pe lângă acestea, mereu sporite, fără nici o considerare că eşti abonat vechi la radio, şi fără a lua în seamă că aparatul în sine cere anuale cheltueli.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

5. *Duminecă în 12 Decemvrie 1943*, servesc: prot. Mih. Neagu, cons. Aurel Nanu şi prof. Dr. Nicolae Neaga; diaconii: Ioan Circov şi cons. Alexandru Popa: *Predică: cons. Aurel Nanu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: *Pr. Ioan Albu* dela parohia Sibiu-Iosefin.

Reprezentaţiune teatrală în Sibiu. Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu aranjeaza o reprezentaţie teatrală în Teatrul orăşenesc, Sâmbătă în 25 Dec. (prima zi de Crăciun) 1943, la ora 8 seara. Se vor juca piesele: „Plăieşii dela Bala" şi „Doi morţi vii", comedii, sub conducerea dlui D. Axente. Biletele de intrare la agenţia A. Băcilă, str. Regina Maria 57.

CĂRŢI ŞI REVISTE

Colinde. Au apărut 8 *Colinde* pentru cor mixt, de *Gheorghe Şoima*. Preţul 40 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană, Sibiu.

(85) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III, **Scoreiu,** protopopiatul Avrig, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în „Telegraful Român".

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat;
2. Stola uzitată în parohie;
3. Patru jugăre fânaţ;
4. De chirie pentru locuinţă se va îngriji parohia până la zidirea casei parohiale.
5. Lemne de foc o soartă din pădurea foştilor iobagi şi una din pădurea comunală. Transportul priveşte pe preot.

Cererile de concurs, însoţite de actele necesare şi de încuviinţarea de candidare dela I. P. S. Mitropolit se va înainta în termen Oficiului protopopesc Avrig. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc în vreo Duminecă sau sărbătoare la Biserică spre a face cunoştinţă cu parohienii.

Oficiul protopopesc ort. rom. Avrig în înţelegere cu consiliul parohial.

Avrig la 21 Noemvrie 1943.

Pr. A. Radu
adm. protopopesc

ad. Nr. 646—943. (83) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de diacon, pe lângă biserica Sf. Adormire Braşov-Cetate, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela Stat.
2. Remuneraţie din partea bisericii de Lei 3500 lunar, şi 5 jugăre de pământ, pentru predarea orelor de religie la şcoalele primare din parohie.
3. Stola obişnuită în parohie la serviciile de cununii şi înmormântări, când e cu doi preoţi, şi dela bobotează.

Cererile de concurs, însoţite de toate actele necesare şi de încuviinţarea de candidare dela I. P. S. Mitropolit Nicolae se vor înainta în termen oficiului protopopesc al Braşovului.

Concurenţii se pot prezenta într'o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a servi şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Din şedinţa Consiliului parohial al bisericii Sf. Adormire, Braşov-Cetate, ţinută la 27 August 1943.

Dr. N. Stinghe Adm. Prot. — **Pr. V. Coman** Paroh.

81 3—3

Concurs

Pentră întregirea postului de cântăreţ bisericesc în parohia Broşteni, prot. Blaj se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.—

Venitele acestui post sunt:

1. Salarul dela Stat.
2. Folosirea sesiunii cantorale de 5 jug. arător.
3. Stola uzitată în parohie.
4. Locuinţă în natură, sau chiria corespunzătoare.

Sibiu, la 17 Noemvrie 1943.

Consiliul parohial Broşteni

Nr. 11840—943.

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei de clasa II-a **Rod II**, din protopopiatul Săliştе, se publică Concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Cererile se vor înainta la Consiliul arhiepiscopesc în Sibiu, care va întregi parohia prin numire.

Venitele postului sunt:

1. Salarul dela Stat.
2. Stola obişnuită în protopopiatul Săliştе.
3. Relut de lemne de foc.

Vor fi preferaţi preoţii cu vechime de serviciu.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti, a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 12 Noemvrie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 376—1943. (84) 2—3

Concurs

Pentră întregirea parohiei de cl. III-a **Hârseni**, protopopiatul Oit, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială în stare bună.
3. Sesiune parohială, 10 jugăre arător şi fânaţ.
4. Câte una măsură — dublu decalitru — bucate de fiecare familie.
5. Una soarte lemne de foc din pădurea composesoratului — cca 6 metri steri — depusă în curtea parohială.
6. Stola obişnuită în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta în termen Prea Veneratului Consiliu Arhiepiscopesc Sibiu. Parohia renunţând la dreptul de alegere, întregirea ei se face prin numire de către Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc.

Oficiul protopopesc al Oltului în înţelegere cu consiliul parohial din Hârseni.

Şercaia, la 15 Noemvrie 1943.

Chirlon Marcu
protopop.

AVIZ

La **Librăria Arhidiecezană** *din Sibiu, se află de vânzare*

TABLOUL

I. P. S. Sale Arhiepiscopului şi Mitropolitului

Dr. Nicolae Bălan

mărimea 37×30 cm. Lei 100.—

TABLOUL

Arhiepiscopului şi Mitropolitului

Andreiu Şaguna

mărimea 37×30 cm. Lei 100.—

Ambele Tablouri sunt artistic executate şi potrivite pentru birourile On. Oficii protopopeşti şi parohiale. Comandele se fac trimiţând preţul plus spesele postale Lei 60.— şi se expediază franco-recomandat.

Contra ramburs nu se trimit

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Organizaţi Reuniuni de femei

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creştin

pe anul 1944

cu Şematism Lei 250·—; fără Şematism Lei 80·—

Calendarul „Oastea Domnului"

pe anul 1944 Lei 80·—

Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi sunt împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de peste 10 ex. se dă rabatul cuvenit. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 60 pt. porto postal

— Contra ramburs nu se trimit —

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu

I-52 C IV R 157

Anul XCI — Sibiu, 26 Decemvrie 1943 — Nr. 51—52

Telegraful Român

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Organ național-bisericesc. — **Intemeiat în 1853 de Mitr**
APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni 150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. — Pentru America 6 Dolari

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. **13624**/1943.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos

„Pe pământ pace" (Luca 2, 14)

Iubiții mei fii sufletești,

A sosit din nou marele praznic al Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, care ne poartă cu sufletul spre noaptea cea sfântă lângă ieslea care a primit pe Pruncul ceresc, pe Mântuitorul sufletelor noastre. În auzul nostru sufletesc răsună iarăși solia cea mai de preț pe care a trimis-o atunci Tatăl ceresc lumii, împreună cu Fiul Său: *„Pe pământ pace, între oameni bună învoire"*.

Dar, ca și în anii trecuți, solia aceasta răsună și azi în mijlocul zângănitului de arme, într'o lume învrăjbită, mai învrăjbită poate ca oricând. Focul războiului și-a întins flacările lui pustiitoare tot mai departe, ducând pretutindeni întristarea și durerea. Chiar și prin locurile pe unde nu a trecut vijelia lui care a măturat sate și orașe de pe suprafața pământului și a scos lumea pașnică din rosturile ei, chiar și acolo se simte suflarea lui care a alungat liniștea din suflete și a așezat în locul ei grijă, nesiguranță și tot felul de greutăți. Unde nu se simte azi dogoarea vâlvătăii războiului? Unde mai e pace netulburată și senină?

Dar puterea cu care stăpânește azi războiul peste toți și toate, n'a putut să înăbușe și dorința omenirii după pace. Dimpotrivă, cu cât se aprinde mai tare războiul, cu atât crește și dorința sufletului omenesc după pace și cu atât își dă seama mai mult de marea ei binefacere. Toate popoarele înțeleg din ce în ce mai mult că nu sunt pe lume pentru a se ucide întreolaltă cu sălbătăcie, nici pentru a-și pustii satele, orașele și țările și a-și face din viață un chin. Neamurile simt că au pe pământ un rost mai înalt, mai omenesc și anume acela de a se desvolta în pace, sporindu-și puterile date de Dumnezeu, descoperind tainele naturii și ale sufletului într'o frumoasă conlucrare și întrecere spre lauda Ziditorului și spre fericirea lor. In acest scop ele tind spre o pace dreaptă, care să le dea tuturor putința viețuirii libere și desfășurării neîmpedecate a însușirilor deosebite pe cari le-a sădit Dumnezeu în fiecare din ele, ridicându-se spre asemănare cu El. Căci ele își dau seama că o pace strâmbă, o pace care ar fi bună numai pentru unii, n'ar fi o pace adevărată, n'ar fi o temelie trainică de viață liniștită între popoare și starea pe care ar înființa-o ea, ar fi o stare de nemulțumiri mocnite, cari ar duce cu timpul la un nou război.

Astfel solia păcii pe care ne-o repetă Cerul din nou din prilejul sărbătorilor Nașterii Domnului, deși răsună azi în mijlocul sgomotului asurzitor al armelor, totuși se întâlnește cu setea adâncă a omenirii după același bun scump al păcii. Am putea spune că tocmai nenorocirile războiului fac ca omenirea să înțeleagă azi poate mai mult ca oricând ce mare lucru este pacea pe care ne-a făgăduit-o Tatăl din cer în noaptea în care a trimis pe Fiul Său în lume. Tocmai această întâlnire între solia Cerului și dorința sufletului omenesc de azi, ne dă nădejdea că într'o zi nu prea depărtată războiul va lua sfârșit și o pace dreaptă își va întinde aripa binefăcătoare peste toate neamurile pământului.

Puterea păcii de sus, a păcii lui Hristos, va cântări greu în aducerea păcii pământești, întărind pacea din suflete și mărind setea lor după pacea dinafară. Aceasta este credința noastră nesdruncinată și credința oricărui creștin adevărat.

S'ar putea găsi însă și câte unul care să nu aibă atâta încredere în puterea păcii lui Hristos, spunând că dacă ea nu a reușit să oprească războaiele nici după o mie nouă sute și mai bine de ani, e semn că nu s'ar fi potrivind cu lumea noastră și cu ființa omenească.

Un asemenea gând ar fi însă cu totul lipsit de dreaptă chibzuință. Numai atunci s'ar putea spune că pacea lui Hristos nu și-a dovedit puterea, când pruncul ceresc trimis în lume ar fi vrut în primul rând să aducă o pace în cele din afară, întemeind-o și susținând-o cu mijloace silnice. Dar Mântuitorul lumii, care n'a venit ca împărat conducător de oaste, ci în chip de om smerit, nu s'a gândit să impună o pace cu sila în cele din afară, ci o pace în cele dinlăuntru, care e primită de om de bunăvoie și se înstăpânește în el numai după biruința păcatului. Și câți dintre Voi nu știu, iubiții mei fii sufletești, că la o asemenea *pace a sufletului* se poate ajunge cu adevărat. Domnul nostru Iisus Hristos n'a fost un visător care n'a cunoscut firea omului, ca să vestească o pace care nu poate fi ajunsă. Tocmai pentrucă a cunoscut mai bine decât oricine firea omenească, a căutat și caută să așeze pe pământ între oameni nu în primul rând pe cea dinafară, care nu se poate păstra fără sabie, ci pacea dinlăuntru. E mai greu să se sălășluiască aceasta în suflete, dar odată sălășluită, e statornică și dă o temelie neclătinată și păcii dinafară.

Mântuitorul lumii a venit să aducă pe pământ adevărata pace, *pacea sufletelor* din care să se reverse și înafară. Nu de geaba a prevestit Isaia prorocul că El se va numi „Stăpânul păcii" (9, 5) și nu în zadar a spus sf. Apostol Pavel că „El este pacea noastră" și a venit „să întemeeze pacea" și „pace a binevestit" (Efeseni 2, 14, 15, 17).

„Pacea mea dau vouă" ne-a spus Mântuitorul, adecă pace isvorâtă din ființa Lui, pace dumnezeească, adâncă ca oceanul încât nimic nu o poate istovi și limpede ca cerul încât nimic nu o poate tulbura. E pacea pe care o are sufletul împăcat cu Dumnezeu și sigur că soarta lui e în mâna Părintelui ceresc, pace pe care având-o Fiul cel Unul născut al Tatălui, mai mult decât oricine, a dat-o și oamenilor cari cred în El. Cine simte pe Dumnezeu aproape, umbrindu-l ca ocrotitor, are liniște și pace, iubire și putere înlăuntrul său. Dar cine stă departe de Dumnezeu sau împotriva Lui, nu poate avea sălășluită în sufletul său pacea și mulțumirea și siguranța. Învăluit de iubirea lui Dumnezeu ca a Tatălui prea bun și atotputernic, nici o grijă nu-ți poate tulbura pacea sufletului.

Mântuitorul ne-a insuflat pacea Sa, fiindcă ne-a descoperit iubirea Tatălui nostru cel din ceruri, ne-a făcut să o simțim învăluindu-ne, fiind El însuși arătarea iubirii dumnezeești, ca unul ce s'a coborît din sânul Tatălui între noi. Prin El și-a întins Dumnezeu brațele de Părinte iubitor spre noi și cine voiește se lasă cuprins de ele și învăluit de cea mai netulburată dintre păci.

Poate oare războiul să ne smulgă această *pace a sufletului?* O asemenea putere el nu are. Dar este de datoria noastră să ne străduim a o păstra și întări. Căci nimic nu ne este mai folositor în frământările și năcazurile de azi. Ostașul dela front cu ea înfruntă orice primejdii. Eroii cari și-au dat viața, cu pacea aceasta în suflet au închis ochii, fără teamă și fără desnădejde. Cei de acasă, îndurerați de pierderea celor dragi ai lor și apăsați de greutățile vremii, prin ce ar putea suporta toate strâmtorările, dacă n'ar avea pacea lui Hristos în suflete?

Nu-i ușor să-ți păstrezi cumpătul și răbdarea în mijlocul unor timpuri ca ale noastre. Insă pacea lui Hristos dă omului toată puterea care-i este de lipsă.

Sărbătorile Crăciunului vin de astădată să ne întărească pacea sufletelor sub poverile greutăților acestui război. Intr'o vreme lipsită de pacea dinafară, Nașterea Domnului ne arată din nou iubirea isvorîtoare de pace a Părintelui nostru celui ceresc. Iubirea Lui însoțește astăzi pe ostașii dela front, unde nu poți tu merge, îi întărește ziua și noaptea, încălzindu-le inima; învălue pe eroii pe cari moartea vitejească i-a depărtat dela noi, dar de Dumnezeu nu i-a depărtat. Ea este coborîtă și peste noi peste toți. Este peste tine, te caută, te cheamă, te mângâie, te întărește și te mântue. Primește, deci, această solie de iubire a lui Dumnezeu, căci ea este sprijinul cel mai neînșelător și limanul cel mai asigurat în preajma valurilor cari se lovesc în ființa ta.

Această pace sălășluită în adâncul tău îți va da putere nu numai să te ții pe tine pe deasupra năcazurilor vieții, ci și să fi un făcător de pace între oameni.

De ce nu-i pace între oameni, de ce-i război între popoare? Pentrucă lipsește pacea lui Hristos din lăuntrul sufletelor! Dacă toate sufletele ar purta în ele pacea lui Hristos, n'ar mai fi războaie. Așadar nu Dumnezeu și nu Evanghelia poartă vina pentru războiu. Evanghelia lui Hristos este Evanghelia păcii, căci cu solia păcii s'a început lucrarea ei în lume în noaptea Nașterii Domnului. Noi oamenii purtăm vina războiului, căci nu facem lăcaș cuvântului evanghelic în sufletul nostru. Și atunci să nu mai învinovățim pe Dumnezeu că nu-i pace pe pământ.

Dar deși ca oameni n'am avut poate o pace deplină sălășluită între noi, ca popor față de alte popoare din moși strămoși am căutat numai pacea. Neamul nostru n'a căutat nici când pricină de ceartă cu alte neamuri și n'a râvnit la nimic dintr'al altuia. Dacă astăzi ne aflăm și noi în război, nu e din pricină că am fi lăcomit la bunuri străine, ci numai fiindcă a trebuit să redobândim ceea ce ni s'a luat pe nedrept și să ne apărăm „sărăcia și nevoile și neamul". Căci la ce-i al nostru nu putem renunța. Iubirea de pace nu ne poate face nepăsători față de soartea fraților noștri cari sunt chinuiți în grea robie și a urmașilor cari n'ar mai avea zi bună dacă nu ne-am strădui azi cu toate puterile noastre să-i eliberăm. Dacă ne-am purta cu nepăsare față de drepturile la libertate ale neamului, n'am mai fi iubitori de pace, ci am fi niște moleșiți și neiubitori de frați, ceea ce n'ar fi pe voia lui Dumnezeu, care nu le dă neamurilor totul de-a gata, ci vrea ca și ele să se străduiască, apărându-și liber-

Alipire fără conditii!

O contribuţiune inedită la istoria unirii Ardealului cu Patria-Mamă: Scrisoarea Profesorului Dr. NICOLAE BĂLAN trimisă dela Iaşi Consiliului naţional al Românilor ardeleni

de Dr. GRIGORIE T. MARCU

Era către sfârşitul toamnei anului 1918. Impărăţia austro-ungară începuse să se descompună. Armistiţiul încheiat între beligeranţi pe deoparte, proclamarea principiului autodeterminării ca temeiu al viitoarei orânduiri europene pe de altă parte, încurajau năzuinţeel la viaţă liberă, pe cari le-au vădit din plin, şi până aci, naţiunile încorporate în împărăţia pajurei cu două capete.

In Ardeal, lucrurile erau coapte pentru scuturarea jugului milenar. Mai trebuia doar ca voinţa obştească să fie exprimată sărbătoreşte, cu respectarea formelor uzitate în asemenea cazuri. Şi mai ales fără întârziere. i

La Sibiu, se constituise atunc un Consiliu naţional, în a cărui compunere intraseră: *Andreiu Bârseanu'* preşedinte; Prof. Dr. *Nicolae Bălan'* secretar general; Prof. Dr. *Silviu Dragomir* şi Prof. Dr. *Ion Broşu*, membri, cărora li s'au asociat ulterior alte personalităţi de vază. Sediul său era în palatul Asociaţiunii «Astra»; iar garda naţională, pusă sub comanda lui Dr. Valeriu Liuba, era cazată în localul Academiei teologice «Andreiane» din str. Mitropoliei 24—28.

Pentru accelerarea lucrărilor de perfectare a unirii Ardealului cu Ţara-Mamă, era necesar să se ia contact, fără preget, cu Guvernul român dela Iaşi. Misiunea aceasta îi revenea Consiliului naţional central care se constituise la Arad din dnii: Iuliu Maniu, Al. Vaida-Voevod, Vasile Goldiş, Ştefan Cicio-Pop, Gh. Pop de Băseşti, ş. a.

Drept aceea, fruntaşii sibieni au trimis la Arad pe inginerul Bohăţel, cu îndrumarea de-a stărui în acest sens. Arădanii şi-au declinat această onoare în favoarea sibienilor, pe considerentul că aceştia fiind mai aproape de vechea graniţă vor afla fără greutate modalitatea de-a intra în legătură cu cercurile conducătoare din România.

După ce au chibzuit îndelung asupra situaţiei, Profesorul Dr. *Nicolae Bălan* s'a oferit să meargă la Iaşi. Misiunea era primejdioasă. Drumul cel mai scurt, care ducea prin Săcuime, era blocat de populaţia nesigură de-acolo şi de resturile a două divizii austro-ungare, cari staţionau pe zona de frontieră. A fost aleasă, de aceea, ruta Sibiu—Mediaş—Târgu Mureş—Vatra Dornei—Paşcani—Iaşi, pe care Profesorul Dr. *Nicolae Bălan* o cunoştea bine, de când era student la Cernăuţi.

I se dăduse ca tovarăş de călătorie curajosul căpitan de honvezi Victor Precup. Dela cazarma gărzii naţionale, luase o uniformă de soldat: pentru reuşita intreprinderii, Profesorul Dr. *Nicolae Bălan* hotărise să facă drumul travestit în ordonanţă a Căpitanului Precup. Acesta primise, cu data de 31 Oct./13 Nov. 1918, un «salvus conductus» din partea comandantului gărzii naţionale, Dr. V. Liuba. După ce şi-a luat rămas bun dela prietenii săi — despărţirea de Andreiu Bârseanu a fost îndeosebi mişcătoare — Profesorul Dr. *Nicolae Bălan* şi Căpitanul *Victor Precup* au pornit la drum, cu un automobil «Benz», în dimineaţa zilei de Joi 1/14 Nov. 1918.

Ion Rusu-Abrudeanu a istorisit destul de amănunţit călătoria la Iaşi a Profesorului Dr. Nicolae Bălan, în cartea sa intitulată: «*Inalt P. S. Sa Patriarhul României Dr. Miron Cristea, Inalt Regent.* Omul şi faptele. Contribuţii la studiul istoriei Bisericii române ortodoxe contimporane. (Vol. I, Bucureşti, Editura «Cartea Românească» 1929, p. 254—266). Fragmentul, care poartă titlul: «Un moment critic în desfăşurarea acţiunii pentru intrarea trupelor române în Ardeal», a fost reprodus în volumul: «*Omagiu Inalt Prea Sfinţiei Sale Dr. Nicolae Bălan, Mitropolitul Ardealului, la douăzeci de ani de arhipăstorire*» (Sibiu 1940, p. 43—51; vezi şi «Revista Teologică» XXX, 1940, p. 183—193).

Printre alte I. Rusu-Abrudeanu scrie:

„Rezultatul misiunii ardelene la Iaşi s'a văzut repede. La 10/23 Noemvrie a plecat din Bacău în Ardeal un aeroplan, condus de locotenentul Vasile Niculescu şi însoţit de căpitanul Victor Precup, ducând 6000 manifeste[1] date de dl general Prezan, care au fost aruncate prin satele ardelene. Aeroplanul a aterizat apoi pe Câmpia Libertăţii dela Blaj, având, între altele, misiunea să predea aici dlui Dr. Vasile Suciu, p'atunci vicar al Mitropoliei, iar azi[2] Mitropolit al Blajului, o scrisoare confidenţială din partea prof. Bălan, cu instrucţiuni, spre a fi transmisă Consiliului naţional central dela Arad.

In aceea scrisoare Drul Bălan făcea atent pe dl Vasile Goldiş, sufletul Consiliului naţional din Arad, ca la marea adunare din Alba-Iulia ce se pregătea, să nu se pună nici un fel de condiţiune la unire, deoarece un asemenea fapt ar îngreuna enorm mersul tratativelor diplomatice ulterioare".

Interesându-ne în loc competent, am fost informaţi că Profesorul Dr. Nicolae Bălan — dată fiind urgenţa plecării curierului aviatic la Blaj, ca şi faptul că era asaltat până noaptea târziu de factorii conducători şi de refugiaţii ardeleni din capitala Moldovei, unii mai dornici decât alţii să afle ştiri exacte asupra situaţiei reale din Ardeal — n'a mai avut răgaz să-şi facă o copie a acelei scrisori. Ii scrisese, însă, regretatului Mitropolit Dr. Vasile Suciu, ca după ce o citeşte, să o multiplice, trimiţând originalul lui Vasile Goldiş, iar copiile, Consiliilor naţionale din diverse părţi ale Ardealului.

Scrisoarea a ajuns la destinaţie. Intâmplarea a făcut, însă, ca ea să dispară din läsämâatul scriitoricesc al lui Vasile Goldiş. Mai bine de un pătrar de veac i s'a pierdut urma, fără nădejdea de-a fi regăsită.

Câteva zile înainte de 1 Decemvrie a. c., I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului a avut bucuria de-a primi o copie a ei. I-o adusese profesorul Dr. Coriolan Suciu, directorul liceului «Sf. Vasile» din Blaj. Dsa a obţinut înalta încuviinţare de-a avea întâietatea publicării ei, ceea ce a şi făcut în revista «*Transilvania*», organul Asociaţiunii «Astra» (nr. 11—12, Nov.—Dec. 1943, p. 876—879), apărut în cursul săptămânii acesteia. Iată textul acelei scrisori:

[1] Generalul Prezan oferise mai multe, dar avionul nu le-a putut lua la bord. Textul manifestului [reprodus în revista „Transilvania", nr. 11—12, Nov.—Dec. 1943, p 879-880] a fost redactat de Lt.-Colonelul *Ion Antonescu*, şeful de Stat Major al Armatei din Moldova, azi Mareşal al României şi Conducătorul Statului. Inainte de-a fi dat la tipar, a fost citit *Generalului Prezan*, în prezenţa Profesorului Dr. *Nicolae Bălan*. (Nota noastră).

[2] Adică în 1929. (N. n.).

Iaşi, 7/20. XI. 1918.

Scumpe Domnule Goldiş,

Pe urma îndrumării ce ne adusese dela Arad dl Bohăţel de a lua contact cu guvernul din Iaşi, la îndemnul unor membrii ai consiliului nostru sibian, am luat sarcina asupra mea. Plecând cu automobilul din Sibiu Joi dimineaţa în 14 Nov. st. n., am răzbit prin Mediaş, Târgul Mureşului, Reghin, la Bistriţa, de unde, după ce mi-am cules informaţii dela ai noştri, am plecat prin pasul Bârgăului la Vatra Dornei în Bucovina. Sâmbătă în 16 Nov. st. n. către seară am sosit la Iaşi.

E peste putinţă să redau impresiile şi emoţiile covârşitoare prin cari am trecut în timpul călătoriei şi a petrecerii mele de până acuma aici. Mă voi sili să Vă comunic pe scurt ce e esenţial şi mai necesar ca să ştiţi pentru orientarea DV., înţeleg a intregului nostru consiliu şi pentru acţiunile politice ce trebue să întreprindeţi în aceste zile mari.

In armată s'a decretat mobilizarea unor contingente suficiente pentru a opera cu succes contra acelora ce nici acum nu vreau să recunoască dreptul nostru la libertate şi independenţă politică deplină. In desăvârşit acord cu aliaţii s'a ordonat trecerea armatei peste Carpaţi, spre înfăptuirea idealului nostru secular. Nu Vă puteţi închipui, ce entuziasm a produs faptul acesta în toate inimile. Zvonurile că ostaşii nu ar fi răspunzând la chemare şi că ţărănimea s'a revoltat sunt absolut mincinoase.

Imediat după sosire am obţinut audienţă la bărbaţii politici cu rol conducător, cărora le-am dat informaţii detailate despre stările dela noi şi despre actlvitatea consiliului nostru central. Ca trimis al consiliului sibian, în înţelegere cu cel dela Arad, am făcut expozeul asupra situaţiei înaintea Ministrului preşedinte Coandă, a generalului Prezan, şeful Statului major, a fraţilor Brătianu şi a altor fruntaşi ai partidului liberal, a dlui Nicolae Iorga, Mişu Cantacuzino, Cuza, etc. Astăzi am fost primit la Ministrul Franţei Saint-Aulaire, care cu o extraordinară căldură ne-a garantat şi mai departe tot sprijinul pentru realizarea întreagă a tuturor aspiraţiilor naţionale. Dumnezeu a voit, ca cu ocaziunea audienţei la acest bărbat, însufleţit de iubire faţă de neamul nostru, să fie la Legaţiunea franceză şi Ministrul plenipotenţiar al Angliei şi al Statelor Unite. Prin dl Saint-Aulaire am fost prezentat şi acestora din urmă, comunicându-le voinţa nestrămutată a poporului român din Ungaria şi Transilvania de a se uni cu Regatul României. Incă în prezenţa mea toţi trei Miniştrii s'au învoit să comunice guvernelor lor această declaraţie ce le-am făcut-o.

Cumpănind cu toată seriozitatea ce o comportă chestiunea explicaţiile primite pentru orientarea DV., Vă rog să procedaţi în chipul următor:

1. Dacă nu aţi făcut până acum, întrerupeţi orice tratative cu guvernul maghiar pentrucă numai încurcă chestia.

2. In timpul cel mai scurt posibil într'o adunare ce se va ţinea oriunde, dar mai bine la Alba-Iulia, şi la care să participe mulţime cât mai mare şi reprezentanţii consiliilor noastre locale de pretutindeni: proclamaţi alipirea necondiţionată la România. *Proclamaţia aceasta este indispensabilă şi cerută în modul cel mai categoric şi de urgenţă din toate părţile. S'a aşteptat să fie făcută până acum şi orice întârziere este enorm păgubitoare intereselor noastre. Ministrul Franţei a cerut-o ca o condiţie sine qua non a tuturor paşilor pe cari guvernul francez îi face pe lângă aliaţi pentru isbândirea cauzei noastre, care după informaţiile telegrafice ale dlui Tache Ionescu este bine garantată. Lăsaţi orice consideraţie la o parte şi chiar dacă ar trebui să aduceţi cea mai mare jertfă, conformaţi-Vă întocmai. Am avut plăcere să vorbesc la Iaşi şi cu dl Sextil Puşcariu, care mi-a dat ideea să ţineţi adunarea de proclamaţie a unirei pe Dumineca ce vine, în 24 Nov. st. n. pentrucă atunci vor proclama şi fraţii Bucovineni alipirea la România şi dacă s'ar face acelaş lucru simultan şi la noi, se va considera ca un plebiscit suficient pentru a servi de bază la deciziunile ce le va lua conferinţa de pace. Min. Franţei ţine plebiscitul de prisos, dacă se va face proclamaţia acum, până ce armata României nu a intrat mai adânc in interiorul ţării; va*

---

tatea, pentru a-şi putea îmbogăţi nesupărate fiinţa lor în lume. Libertatea este, dragii mei, cea dintâi condiţie pentru un neam ca să-şi împlinească chemarea lui pe lume. Fără libertate un neam se pare numai că trăeşte. El e mai mult mort decât viu. Şi Dumnezeu n'a făcut neamurile în lume ca să tânjească în amorţire, ci ca să fie vii, ca „să aibă viaţă şi mai multă să aibă" (Ioan 10, 10). Cine nu tinde la viaţă deplină şi prin urmare la libertate ca temelie a vieţii, acela stă deacurmezişul gândului lui Dumnezeu cu el.

Noi suntem datori să nizuim cu toate puterile noastre spre libertatea deplină a întregului neam şi nimic nu trebue să ne domolească această ferbinte strădanie a noastră. Căci dacă o parte a trupului tău ar fi prinsă în cleşte, atunci întreg trupul s'ar găsi în suferinţă şi ar trebui să se opintească să scape partea prinsă în cleşte. Aşa e şi cu neamul nostru: el nu poate găsi odihnă până ce nu va slobozi partea care se găseşte în robie străină.

Pacea dreaptă pe care o dorim se va ivi prin silinţele bune ale tuturor. Luptând pentru drepturile neamului nostru, ne împlinim şi noi datoria de-a ajuta la înfăptuirea păcii celei drepte.

In vederea păcii care va veni, să sălăşluim în sufletele noastre pacea lui Hristos şi iubirea unuia faţă de altul. Toţi fiii neamului să ne înfrăţim în *bună învoire*, ca să vedem mântuirea Ţării.

Arătaţi-Vă, iubiţii mei fii sufleteşti, vrednici de Domnul nostru Iisus Hristos, care, din milă faţă de neajunsurile noastre, s'a smerit culcându-se în iesle ca un Prunc sărman. Coborîţi-Vă şi Voi cu dragoste la toţi cei ce au lipsă de ajutor, căci şi Dumnezeu pe ei i-a iubit mai mult. Faceţi-Vă inimă curată ca a Pruncului din Vifleem şi smeriţi-Vă în purtările Voastre întreolaltă.

Crăciunul este praznicul iubirii dumnezeeşti, care a uitat de orice strălucire, venindu-ne aproape spre mântuire. Să fie şi praznicul iubirii noastre întreolaltă, căci numai aşa Naşterea lui Hristos ne va fi de folos.

In duhul acestei iubiri în care a învăluit Tatăl ceresc lumea la Naşterea FiuluiSău, Vă îmbrăţişez şi eu, iubiţii mei fii sufleteşti, cu inimă de părinte duhovnicesc şi-L rog pe Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos să facă din inima fiecăruia din Voi o iesle în care să se sălăşluiască cu pacea, cu nevinovăţia şi cu puterea Lui mântuitoare, iar acest luminat praznic, împreună cu cel al Anului Nou şi al Bobotezii să-l petreceţi cu mulţumire şi bucurie duhovnicească şi să Vă învredniciţi a-l ajunge întru mulţi ani.

Impărtăşindu-Vă arhiereasca Noastră binecuvântare, am rămas

Sibiu, la sărbătorile Naşterii Domnului din anul 1943

Al Vostru al tuturor de tot binele voitor:

[ss] Nicolae
arhiepiscop şi mitropolit

„Chipul Fiului“

In noaptea Vifleemului s'a făcut pentru prima dată cunoscut lumii că «aşa de mult a iubit Dumnezeu lumea încât şi pe Unul născut Fiul Său l-a dat ca tot cel ce crede întrânsul să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică» (Ioan 3, 16). Atunci a isbucnit revelaţia iubirii supreme a lui Dumnezeu faţă de lume, iubire pe măsura căreia nu există alta. In acea noapte a pornit Dumnezeu să-şi descopere oamenilor adevărata Sa faţă şi să arate cât de scumpă Ii este fiinţa omenească. Din acele ceasuri a început să afle oamenii care este adevăratul raport între Dumnezeu şi lume, au început să vadă că Dumnezeu le este Tată, adecă tot ce le poate fi mai apropiat şi mai iubitor.

Din toate aspectele marei taine a întrupării transpare aceeaş supremă iubire a lui Dumnezeu, cum alta mai deplină nu se putea.

Acest adevăr de foc şi de lumină spirituală isbucneşte şi din faptul că tocmai Fiul lui Dumnezeu s'a întrupat şi nu Tatăl sau Duhul Sfânt.

Ar putea spune cineva: dacă s'ar fi întrupat Tatăl, s'ar fi manifestat în grad şi mai înalt iubirea lui Dumnezeu faţă de lume. Dar mai mare lucru este pentru un tată să-şi dea fiul la suferinţe şi la moarte, decât pe sine însuşi. Predarea fiului propriu este suprema jertfă pe care o poate face cineva, este suprema durere căreia i se supune. A se da pe sine e mai puţin pentru orice părinte, decât a-şi da copilul.

De altfel inima tatălui este acolo unde este copilul lui. In jurul copilului sunt toţi ai familiei cu grija, cu atenţiunea, cu inima lor.

Trimiţând pe Fiul Său în lume ca să sufere şi să moară pentru oameni, a venit şi Tatăl cum nu se putea mai aproape de lume, a venit dumnezeirea în toate ipostasurile ei.

Acesta e un răspuns la întrebarea de ce tocmai persoana dumnezeească a Fiului s'a întrupat şi nu Tatăl sau Duhul Sfânt. Dar sunt posibile şi alte răspunsuri, cari evidenţiază în chip convergent suprema iubire şi înţelepciune divină manifestată în uluitorul act al înomenirii Fiului lui Dumnezeu.

S'a întrupat tocmai persoana Cuvântului pentrucă oamenii trebuiau să ia pildă dela El pentru o raportare filială faţă de Dumnezeu. Şi cine altul decât Fiul era chemat să dea oamenilor încorporarea celei mai afectuoase iubiri filiale faţă de Dumnezeu. Tatăl ceresc întrupându-se nu ne-ar fi putut arăta decât chipul unei raportări de Părinte faţă de divinitate, pe care omul n'ar fi putut-o imita în nici un fel, decât în temeiul celei mai nebuneşti prezumţii.

Tatăl ceresc ne-a trimis, adecă ne-a făcut vizibil, chipul Fiului Său, modelul iubirii filiale faţă de Sine, ca să devenim şi noi «asemenea chipului Fiului Său» (Rom. 8, 29).

Dumnezeu a voit să producă în noi cuget de fii, să ne facă să-L simţim ca pe Tatăl nostru, de aceea a trimis pe Fiul Său, suprema formă a existenţii filiale.

Iar când mai mulţi inşi sunt fiii iubitori ai aceluiaş Părinte, e stabilită între ei dragostea frăţească. Fiul lui Dumnezeu a coborît între noi ca să ne facă aşadar fii ai Tatălui şi fraţi între noi şi cu Sine «ca să fie El cel întâi născut între mulţi fraţi» (Romani 8, 29).

Prin urmare în două mari aspecte este văzut de Dumnezeu chipul ideal al omenităţii noastre: filiaţiune şi fraternitate. Toată viaţa spirituală a omului trebue să ajungă a se exprima în aceste atitudini. Un Heidegger a înşirat o serie întreagă de aşa zise *existenţiale* ale firii umane, adecă de atitudini statornice prin cari se manifestă. Iar la baza tuturor a găsit grija, această neadormită şi sbârcită boabă care chinue fiinţa de copil a omului.

In ochii lui Dumnezeu însă în ascunsul potenţial al realităţii noastre însaşi, omul are două mari existenţiale: filiaţiunea şi fraternitatea. *Omul copil* şi *omul frate*, în acestea culminează desăvârşirea şi fericirea omului. In acestea se exprimă omenitatea în plenitudinea ei, omenitatea în definiţia naturală, nealterată de păcat In fiecare din noi e un copil şi un frăţior, chinuiţi de smeii şi de vrăjitoarele fără inimă şi în sbaterea cumplită de a se elibera, de-a ieşi la suprafaţă din temniţa cu şerpi şi cu fiare în care sunt ţintuiţi.

Când omul, eliberându-se de forţele fantomatice ale răului, ar deveni actual ceeace este în potenţă şi ceea ce doreşte cu ardoare să devină: copil şi frăţior, toate neajunsurile din om şi dintre oameni ar dispare ca nişte iasme la răsăritul soarelui.

Ce înseamnă a fi fiu, a fi copil? Insemnează a te simţi neieşit din legătura de iubire a tatălui, plutind în valul fericitor al ocrotirii părinteşti. Tatăl îţi este nu o fiinţă ca tine sau ca oricare alta, ci temeiul de nesdruncinată încredere şi siguranţă. In el ai iubirea de supremă intensitate şi înţelegere, dar şi puterea căreia nu-i afli scădere. Iar tu ai cel mai curat cuget de respect şi de iubire faţă de tatăl.

Fiul, indiferent de vârstă, e nevinovat cât timp are cuget de fiu, în raporturile sale cu tatăl. Nici o impuritate, nici un gând de încălecare, de semeţire, nu îl stăpâneşte. Legătura cu tatăl e o legătură cu adevărat spirituală, suprarațională, tainică. Fiul pluteşte în legătura sa cu tatăl ca într'o lume de mister şi de basm.

Fiul lui Dumnezeu a venit în lume ca să ne pună în faţă chipul celui mai desăvârşit Fiu în raportul cu Dumnezeu, capabil să facă orice fără cârtire, întru nevinovăţie şi fericire, pentru Tatăl ceresc. Dar şi ca să ne transmită nouă duhul de Fiu, această *existenţială* supranaturală şi fundamentală mântuirii fiinţii noastre de om. «L-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său... ca să primim înfierea. Iar pentrucă sunteţi fii a trimis pe Duhul Fiului Său în inimile voastre, care strigă: Avva! Părinte!» (Gal. 4, 6).

Dar nici simţirea totalitară de frate nu e mai puţin. E acelaş rug al dragostei care fiind desăvârşirea fiinţii umane, arată lui Dumnezeu înfăţişarea dragostei ascultătoare, iar oamenilor înfăţişarea dragostei de ajutorare, de încurajare, de simţire solidară a destinului comun.

Frăţietatea e izvor de fericire. Cine are fraţi nu se simte singur, ci susţinut de gândul lor, de puterea sufletului lor. Dragostea filială e pornire de dăruire şi de recunoştinţă pentru ce se primeşte. In frăţietate se realizează unitatea naturii umane în grad suprem şi în ea conştiinţa experiază această unitate în chipul cel mai deplin şi mai fericitor.

Filosofia, care bate de mai mult de două mii de ani apa în piuă, umblând după roşcovele uscate, aruncate în cine ştie ce periferii ale realităţii, n'a fost în stare să se aplece cu meditaţia ei peste ceeace îi este mai aproape omului ca fiinţă gânditoare: peste raporturile din casa părintească în care trăeşte. Par'că orbită de-o vrajă, n'a văzut că omul e întâi şi întâi fiu şi frate şi în aceste raporturi îşi găseşte fericirea, nu în rătăcirile prin lume străină.

A trebuit să coboare lumina din cer, prin Domnul nostru Iisus Hristos, ca să vadă prin Evanghelia Lui cei simpli ceeace înţelepciunea lumii n'a fost în stare să vadă.

Se va întoarce măcar în viitor omenirea la aceste realităţi de acasă? Ceva semne par a fi în filosofie, în ştiinţă, ca şi în sbuciumul politic al omenirii după comunitate. O va lăsa însă orgoliul să primească integral, în simplitatea ei, lumina îndrumătoare a Evangheliei? De aceasta depinde scăparea omenirii de crizele tot mai sguduitoare, de rostogolirea ei tot mai adânc şi mai iremediabil în patimi.

«De nu vă veţi întoarce şi nu veţi fi ca nişte prunci, nu veţi intra întru împărăţia cerurilor», a spus odată Mântuitorul. Astăzi se poate spune că de nu se vor întoarce oamenii pentru a redeveni copii, nu vor mai vedea nici pe pământ fericire, linişte şi pace adevărată.

Căci cine nu poate fi fiu, nu poate fi nici frate. Iar fiu deplin nu poate fi omul decât faţă de Tatăl ceresc. Cine nu a descoperit pe Dumnezeu ca Tată, nu poate descoperi nici pe semenul său ca frate.

Pruncul din ieslea Vifleemului ne cheamă la asemănarea cu Sine. Aceasta este închinarea cu duhul, închinarea cea deplină şi adevărată pe care trebue să I-o aducem.

D. STĂNILOAE

---

trage neasemănat mai mult în cumpănă, decât dacă s'ar face între alte condiţiuni mai târziu. Cu privire la fixarea graniţelor prezintă oare cari dificultăţi numai partea Banatului locuită de sârbi. Dl Ionel Brătianu mi-a spus s'o reclamăm cu stăruinţă şi aceasta conform convenţiilor încheiate, deoarece făcându-se navigabil Murăşul din mijlocul Ardealului vom avea trecere prin Tisa la Dunăre. Dl Iorga e de părerea să renunţăm la această pretenziune, pentrucă nu e bine să stăm rău şi cu Sârbii, pe câtă vreme Ucrainienii nu ne iubesc, Maghiarii şi Bulgarii ne urăsc pe întrecute. Să ne păstrăm măcar pe Sârbi ca prieteni. Chestiunea teritorială veţi trata-o în proclamaţiune cum o veţi afla de bine. Poate nu ar fi consult să intraţi în amănunte.

3. Dupăce se va face proclamaţia Unirei, în adunări prin centre de toate părţile, în frunte cu consiliile locale, să se facă şi redacteze cât mai multe aderenţe. Eu am arătat pretutindenea, că e de prisos să se facă plebiscit tocmai în Ardeal, de unde s'a conceput pentru prima dată ideia ideii (unirii) naţionale şi care a dat atâţia apostoli înflăcăraţi ai ei.

Dacă veţi face proclamaţia în chipul arătat, veţi înlesni nu numai acţiunea diplomatică până la pace şi hotărârile congresului de pace, dar veţi arăta că e superfluu orice alt plebiscit.

4. Cred, că armata nu va întâmpina rezistenţă serioasă, eu însă am dat informaţiuni, cari pot lăsa posibil şi contrarul. Am făcut-o aceasta cu gândul bun de a asigura cât mai bine succesul. Inaintarea se va face încetişor, mai ales acum la inceput, până ce se vor concentra trupe mai multe. Intâmpină foarte mari greutăţi aprovizionarea, că ţara a fost stoarsă de Nemţi. Lipsurile aici sunt foarte mari, în Bucovina şi mai mari. Pentru trebuinţele armatei se vor face rechiziţionări mai ales dela străini. Mi-a declarat azi gen. Prezan, că dacă populaţia rom. ar sări trupelor într'ajutor cu alimente, înaintarea s'ar face cu mult mai repede. Vă rog deci să luaţi măsuri în direcţia aceasta, prin consiliile locale din toate centrele şi chiar prin satele noastre. Completaţi organizaţia pretutindenea prin oameni de încredere şi de ispravă. Gărzilele noastre vor avea să susţină ordinea în dosul frontului.

5. Pe urma audienţei ce am avut azi la Regele Ferdinand, Vă rog să daţi expresie şi tradiţionalului nostru dinasticism, proiectat asupra Coroanei române.

6. Proclamaţia Unirei cu România să se facă fără nici o rezervă, ca cu atât mai mare greutate (să se poată face) faţă de elementele străine. Ar fi greşit să se accentueze vre-o rezervă cât mai mică de păstrare a vreunei autonomii în cadrul Statului român, cum greşit ar fi, dacă s'ar proclama numai unirea tuturor Românilor într'un stat naţional. E necesar să se proclameze nu teze generale, ca aceasta, cum au făcut-o fraţii din Bucovina, cari însă în Dumineca ce vine vor proclama în concret unirea. Aşa să se facă la noi chiar primul pas.

7. Ar fi de dorit să luaţi contact cu Saşii şi Şvabii din Banat, promiţându-le drepturi largi conform indicaţiilor din scrisoarea Dlui Brătianu. Dacă s'ar putea staţi de vorbă şi cu Săcuii, cari de altcum vor ajunge cei dintâi sub ocupaţie.

8. Proclamaţia şi aderenţa să se redacteze în mai multe exemplare, din fiecare trimiteţi un exemplar la Blaj, ca ocazional să poată fi luate cu aeroplanele la Iaşi. Informaţiuni şi altceva veţi mai primi şi prin un curier trimis de aici.

Cu deosebită stimă:
ss *Dr. NICOLAE BĂLAN*

PS. Căp. Victor Precup a fost trimis cu primul aeroplan la Blaj.

Prin lumina pe care o aruncă asupra pregătirii Adunării naţionale dela Alba-Iulia, ea constitue o contribuţie documentară de primul ordin la reconstituirea *fidelă* a istoriei unirii Ardealului cu Patria-Mamă... Şi nu mai puţin asupra *esenţialului* ei: **unire fără condiţii.**

Alegerile de episcopi. *Marele colegiu electoral bisericesc pentru alegere de episcopi este convocat pentru Luni 10 Ianuarie 1944. (Colegiul va fi chemat să aleagă cinci episcopi şi anume pentru scaunele din: Buzău, Constanţa, Cetatea-Albă, Curtea de Argeş, Hotin, precum şi pentru scaunul de Mitropolit la Chişinău.*

Instalare de protopop

Duminecă în 14 Nov. 1943 s'a făcut cu deosebită solemnitate introducerea în scaunul de protopop al tractului Oltul a P. C. Sale Păr. *Chirion Marcu*.

In biserica arhiplină de credincioşi s'a slujit sf. Liturghie de către P. C. Părinte Dr. Andrei Gâlea, consilier arhiep., delegat al I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, asistat de noul protopop şi preoţimea tractului.

La sfârşitul sfintei Liturghii P. C. Sa păr. cons. Dr. A. Gâlea, după o preafrumoasă predică, citeşte singhelia arhierească prin care P. C. părinte Chirion Marcu este întărit ca protopop al tractului Oltul, împărtăşind sfaturi pentru chemarea protopopească şi aducând noului ales şi dreptcredinciosului popor binecuvântarea I. P. Sf. Mitropolit Nicolae.

Adânc mişcat P. C. Părinte Chirion Marcu mulţămeşte I. P. Sf. Mitropolit pentru înalta încredere; exprimă recunoştinţă Părintelui consilier Dr. Andrei Gâlea pentru sfaturile pline de învăţătură şi dragoste împărtăşite; face legământ solemn că va munci cu toată stăruinţa pentru preamărirea lui Dumnezeu şi Biserica noastră şi pentru întărirea în credinţa strămoşească a credincioşilor din protopopiat.

A fost o sărbătoare aleasă a bisericii din parohia centrală din acest protopopiat, care cu multă bucurie şi aleasă dragoste îşi primeşte pe noul ales pastor.

Asistent

„Pe pământ pace“ — în parohie bunăînțelegere

Iubite frate,

E anul Domnului 1943. An de urgie, an de vrajbă nepotolită, an de foc și război tot mai cumplit, an de încăerare tot mai sălbatecă, an în care volbura patimilor negre s'a întins tot mai mult peste lume, lăsând în urma ei ruine, moarte și nenorociri fără de număr...

Anul Domnului 1943! An în care îngerul morții a cercetat milioane de case, an în care ploaia de foc și pucioasă a pustiit sate, cetăți și ținuturi întregi, prefăcându-le în scrum și cenușă.

Anul Domnului 1943! An scăldat în lacrimi de durere, an înfășurat în pânză cernită de doliu, an în care gemetele omenirii, biciuită de blestem, au umplut de atâtea ori văzdnhul.

Anul Domnului 1943! An plin de nenorociri, an în care puntea legăturilor dintre neamuri și continente s'a rupt și s'a prăvălit în prăpastie, an în care fumul arderilor a întunecat de atâtea ori fața soarelui, an în care zăngănitul armelor și trăznetul exploziilor au sguduit din temelii și neîntrerupt lumea terestră.

Peste această amestecare de limbi babilonice, peste această irodiadă a uciderilor de vieți nevinovate, peste acest infern al pământului, Dumnezeu, plin de milostivire, trimite în mijlocul nostru în noaptea cea sfântă pe Fiul Său cel Unul născut cu misiunea ca:

Din valul ce ne bântuie
Să ne ridice, să ne mântuie.

«Oastea cerească», lăudând pe Dumnezeu, cântă și astăzi ca și acum 1943 de ani: «*Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și* **pe pământ pace** *între oameni bunăvoire*».

Opera mântuirii întregului neam omenesc a început prin vestirea păcii. «*Pe pământ pace*». «Aceasta a fost solia pe care au adus-o oamenilor îngerii din cer în noaptea cea sfântă a nașterii Domnului. Ea cuprinde darul pe care Tatăl ceresc l-a coborît în lume deodată cu trimiterea Fiului Său. Niciodată n'a răsunat pe pământ o cântare atât de minunată ca aceea care s'a auzit în văzduhul ce împrejmuia ieslea Vifleemului, în noaptea în care Fiul lui Dumnezeu s'a sălășluit între noi oamenii. A fost minunată fiindcă venea din cer și era cântată de glasuri îngerești, dar a fost minunată și fiindcă vestea pacea și bunăvoirea între oameni. Dacă Tatăl nostru al tuturor a găsit că cel mai bun cuvânt ce ni-l poate spune în clipa atât de însemnată a nașterii Fiului Său este cel despre *pace*, atunci putem fi încredințați că nu este ceva mai înalt, mai frumos și mai dulce pentru sufletul omenesc decât pacea. Cei ce au fost învredniciți în aceea noapte plină de taină să audă vestirea îngerilor, au trebuit să fie adânc mișcați în inimile lor și să se simtă învăluiți de-o fericire cum nu se poate tălmăci în cuvinte» (I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru Nicolae în Pastorala de Crăciun din anul 1941).

Cerul a socotit totdeauna pacea drept unul dintre cele mai mari bunuri ale sufletului omenesc și o condiție indispensabilă mântuirii. Deaceea nu s'a limitat numai la solia dată în noaptea sfintei nașteri, ci Mântuitorul în cursul activității Sale pământești a stăruit adeseori în predicile Sale asupra importanței și asupra necesității sălășluirii păcii adevărate în sufletele oamenilor.

Cu ocazia enumerării elementelor care condiționează întreagă fericirea neamului omenesc, Mântuitorul a spus: «*Fericiți sunt făcătorii de pace că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema*» (Matei V, 9).

In preajma sfintelor patimi, în preajma despărțirii Sale de apostoli Mântuitorul le-a lăsat, drept mângâiere și întărire în lupta pe care aceștia aveau s'o poarte în lume, drept cea mai mare putere prin care vor birui lumea, pacea Cerului. «*Pace las vouă, pacea Mea dau vouă, nu precum lumea dă, Eu dau vouă. Să nu se tulbure inima voastră, nici să se spăimânteze*» (Ioan XIV, 27). Deci pacea aceasta a lui Hristos este cea mai prețioasă moștenire, cel mai mare dar pe care Mântuitorul îl lasă apostolilor Săi și tuturor creștinilor.

După slăvita Sa înviere, în timp ce apostolii stăteau cu ușile încuiate de frica Iudeilor, arătându-se lor, Mântuitorul le-a zis: «*Pace vouă*» (Ioan XX, 19—26). Iată că și în aceste împrejurări atât de grele pentru sfinții apostoli Mântuitorul a găsit că cel mai mare dar, cel mai însemnat ajutor și cea mai de valoare putere pe care poate să le-o dea este tot pacea de care ei erau atât de lipsiți în acele clipe de groază.

Atât de mult a ținut Iisus Hristos ca în lume și în suflete să stăpânească pacea Sa, pacea creștină încât ne-a învățat ca în toate împrejurările vieții să socotim pacea sufletului drept cel mai frumos dar pe care îl putem prezenta lui Dumnezeu. Inaintea oricărui obol, înaintea oricăror daruri aduse de noi la altar trebue să premeargă împăcarea noastră cu toți vrăjmașii, cu toți răufăcătorii noștri. Altfel, darurile noastre n'au nici un fel de valoare în fața lui Dumnezeu. «*De-ți vei aduce darul tău la altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul tău acolo, la altar, și du-te de te împacă mai întâi cu fratele tău și apoi vino de-ți adă darul tău*» (Mat. V, 23-24).

Cerul ne vestește pace și pământul însetează după pace. Nimic nu dorește atât de mult omenirea ca tocmai pacea, care cu toate acestea întârzie mereu să se sălășluească în viața neamurilor și a continentelor. Intârzierea aceasta se datorește în primul rând unei greșeli dn metodă, care s'a repetat continuu de mii de ani și anume: Fiecare individ și fiecare națiune dorește și vorbește mereu despre o pace universală și despre o pace externă fără să caute să realizeze în primul rând pacea individuală, familiară, pacea claselor sociale, pacea pământului și pacea lăuntrică a acestor unități ale întregului universal. Pacea universală nu se poate realiza decât dacă în prealabil s'a ajuns la pacea internă a individului, a familei, a satului, a parohiei, a orașului, a claselor sociale etc. Pacea universală și externă va fi atunci o consecință firească și imediată a păcii interne individuale. Deci mai întâi să căutăm pacea lăuntrică a noastră personală și toate celelalte se vor adauge nouă.

Biserica Ardealului a înțeles de mult acest adevăr și de aceea a căutat prin toate organele ei să lucreze în așa fel încât să potolească mânia, să alunge vrajba, să stingă procesele, să aducă iertarea, bunaînțelegere și pacea în sufletele indivizilor, în casele credincioșilor și în toate parohiile noastre.

Statutul organic, opera nemuritorului Mitropolit Andrei Șaguna, prevede în paragraful 23, punctul 13 datoria preotului și a consiliului parohial de a supraveghea întreagă viața parohienilor, de a-i judeca și a aplica pedepse mai mici în cazuri de vinovăție. șt a stărui ca în parohie să domnească bunaînțelegere și pacea creștină.

Credincioșii parohiilor noastre sunt obligați a se prezenta cu toate neînțelegerile lor în fața comitetului parohial, care e chemat să facă dreptate și să restabilească pacea în sufletele tuturor membrilor parohiei. Pornind dela această dispoziție s'a înființat apoi «Sfatul păcii». Scopul «Sfatului păcii» este aplanarea pe cale pașnică a neînțelegerilor ivite între credincioșii parohiei și înlăturarea proceselor costisitoare dela forurile civile» (Art. 2). Președintele «Sfatului păcii» este preotul paroh în parohie și protopopul în protopopiat, (Art. 7 și 12 din Regulamentul pentru organizarea Sfatului păcii»).

Preocupată de bunaînțelegere a credincioșilor fiecărei parohii, preocupată de pacea care trebue să domnească în fiecare suflet din enorie Conducerea noastră bisericească a dispus ulterior înființarea unui «Sfat al păcii» în cadrele fiecărei societăți religioase din parohie. Așa b. o. statutele societății misionare ortodoxe «Oastea Domnului» prevăd în art. 8 lit. f, înființarea «Sfatului păcii» în cadrele «Oastei Domnului», iar statutele «Casei culturale» prevăd acest lucru în art. 6, etc. etc.

Mare răsunet a avut în parohiile noastre Circulara I. P. S. Sale Arhiepiscopului și Mitropolitului nostru Nicolae cu Nr. 4892—1941, prin care Inaltul Ierarh a rânduit *săptămâna împăcării* și a cerut tuturor credincioșilor să scoată din sufletele lor ura, vrajba, neînțelegerea și în locul lor să sădească dragostea, bunaînțelegere și pacea frățească. Rezultatul acestei învitări arhierești a fost peste toate așteptările. Aproape trei mii de suflete din cuprinsul Arhiepiscopiei au ascultat chemarea Arhipăstorului și s'au împăcat, stingând focul vrajbei și procesele costisitoare, în care se găseau.

Guvernul țării, preocupat de grija fiilor neamului și de dragostea ca în satele și orașele noastre să stăpânească bunaînțelegere și pacea între toți cetățenii, a publicat în Monitorul Oficial Nr. 258 din 3 Noemvrie a. c. legea de înființare în satele noastre a «*Sfaturile de împăciuire*». Această lege spune între altele: «...Lovirile, amenințările, calomnia, înjuria, strămutarea și desființarea de hotare, turburarea de posesie și degradarea bunurilor altora, precum și neînțelegerile de bani ce nu trec peste suma de 10,000 lei vor fi mai întâi îndreptate la «*Sfaturile de împăciuire*» care au luat ființă la 1 Decemvrie 1943. Aceste Sfaturi vor căuta să aducă împăcare între cei împricinați». Cinstea și sarcina prezidării «Sfatului de împăciuire» s'a dat tot preotului.

Statul Român, prin guvernul de astăzi vine să facă lucrul cel bun, pe care Biserica ardeleană îl face continuu de atâtea decenii, împăcând pe cei învrăjbiți...

Iubite frate,

In calitatea ta de preot și păstor de suflete, în rolul de președinte al »Sfaturilor de pace» bisericești și civile din parohie, ai datoria mare de a supraveghea totul deaproape, de a pătrunde adânc în sufletele enoriașilor tăi, de a cunoaște toate pricinile neînțelegerilor și nemulțumirilor mari și mărunte și a turna apoi din sufletul tău și din comoara creștinismului untul de lemn cel vindecător peste toate ranele enoriașilor și a face ca în parohia ta să fie cu adevărat pace și bunaînțelegere. Vrednicia unui preot se vădește și în aceea că știe să fie judecător drept și făcător de pace pretutindeni.

Acum când Cerul ne trimite solie de pace, când sufletele tuturor sunt mai însetate decât oricând după pace adevărată, când Biserica și Statul îți încredințează ție, iubite frate, conducerea operei de împăcare a sufletelor, caută și lucrează cu toată inima și cu toate puterile tale încât rezultatul strădaniilor să fie sălășluirea păcii lui Hristos Domnul nostru în sufletele tuturor credincioșilor tăi.

Nu uita nici o clipă cuvintele Mântuitorului: «Fericiți sunt făcătorii de pace că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema».

Al tău binevoitor frate:
Pr. TEOFIL

NAȘTERE IN VEAC

Dacă istoria ar fi o singură generație, poate că ar fi suficientă o singură naștere a lui Hristos în inima ei. Poate. Cum însă istoria e succesiune de generații în permanentă frământare, în permanent sbucium după alte și alte zări, Hristos se naște în inima fiecărei generații spre a da năzuințelor ei lumina adevăratului sens, tăria adevăratei înfăptuiri. Dar istoria nu e numai succesiune de generații este și răsturnare de perspective, succesiune de vremi, rotunjire aeonică: există în cadrul ei **veacuri** *cu o anumită fizionomie, cu o anumită structură, cu o anumită atmosferă spiritual-politic-economică. Ele se disting clar — cel puțin în istoria europeană — ca niște cercuri delimitate temporal, întrecari există anumite raporturi dialectice, cari însă fiecare constituie un cosmos, o lume aparte. Evul Mediu și Evul Modern nu sunt simple delimitări de ani, de imperii și războaie, ci caracterizează lumi deosebite, veacuri cu structuri variate. Aceasta e cu atât mai evident cu cât — deși rădăcinile noului ev se pot urmări până în îndepărtatul ev mediu — e un fapt banal să susții că veacul modern s'a născut în spirit de frondă, de opoziție, de răsturnare a tot celace părea neschimbat și așezat pe vecie. Dacă evul mediu a fost colectivist, evul modern e individualist până la anarhie ; dacă primul a fost religios și metafizic, celalt este areligios (dacă nu antireligios) și tinde spre desființarea metafizicii : e veacul științei empiriste ; dacă primul a fost dominat de un larg spirit sintetic, celalt este fiul preferat al spiritului analitic, Direcții opuse ca sens deși într'o strânsă legătură dialectică. Mărginindu-ne la Apus, Hristos s'a născut în veacul medieval prin Biserica romano-catolică. Aceasta a fost marea ei misiune: a naște pe Hristos în inima barbariei apusene pentru a o converti la umanitate. Dacă Maica Domnului este Născătoare de Dumnezeu, Biserica este aceia care suferă durerile nașterii lui Hristos în inima oamenilor, în inima neamurilor, în inima veacurilor : Ea ne naște la o viață nouă, încorporându-ne în Hristos, sălășluind Pruncul divin în ieslea de taină a sufletului uman. „Copilașii mei, pentru cari iarăși simt durerile nașterii, până ce va lua Hristos chip în voi!“ (Gal. 4, 19) scria Sf. Ap. Pavel, cu atâta gingășie, fiilor lui care erau să cadă din adevărata credință. Durerile acestea ale nașterii până când Hristos la chip în veac le sufere Biserica : Ea este maica prin care veacurile se nasc în Hristos, prin care Hristos se naște în inima lor. De aceea Ea se apleacă cu dragoste și cu înțelegere peste răsvrătirile veacului îi sprijinește pașii neputinței și limpezește din gânguritul neînțeles, vag și nesigur limba cea clară, plină de contur și sens a năzuințelor lui. Fără opera aceasta a Bisericii, fără nașterea lui Hristos în veac, el este o jalnică neîmplinire, o tristă dramă a unui vis care n'a devenit niciodată realitate.*

Dacă deci romanocatolicismul reprezintă forma în care Hristos s'a născut în veacul medieval apusean, o formă instituțională, autoritară impunătoare, se înțelege de ce Biserica papală privește

spre Evul Mediu ca spre piscul, spre culmea realizării sale şi are o netăgăduită năzuinţă de a întoarce cursul istoriei spre vremile medievale: Ea a fost dintru început protestatară faţă de noul veac şi s'a adaptat numai din silă, din necesitate, fără a renunţa vreodată la visul unei restauraţii, unei renaşteri medievale. Neotomismul este o apariţie semnificativă în acest sens. Ca şi încercările de a menţine autoritatea politică a statului papal. Toate acestea sunt amintiri ale unui veac depăşit, cari apar ca pelerini rătăciţi într'o lume cu foarte puţină înţelegere pentru ei. Deşi aparent fac impresie, în realitate influenţa lor e minimă: «Nu'nvie morţii e'n zadar copile!».. Prin aceasta nu vrem să susţinem că romanocatolicismul va dispărea, ci numai să evidenţiem că forma medievală — care încă e dominantă — trebue părăsită, că el însuşi are nevoie de o convertire. In ce sens, vom vedea.

Evul modern s'a născut în spirit, odată cu fapta de răsvrătire a lui **Luther.** *El a deschis zăgazul prin care a năvălit tumultuos toată drama modernă pe scena istoriei. Era nevoe de o nouă naştere a lui Hristos în veac şi aceasta a voit s'o realizeze protestantismul. Natural, dacă romanocatolicismul n'ar fi fost — în acel veac — aşa cum a fost, el ar fi putut, ar fi trebuit, să dea viaţa creştină şi noului veac. Prin lipsa lui de înţelegere şi de putere lăuntrică a împins pe deoparte noile tendinţe pe calea unei duşmănii făţişe faţă de creştinism, pe de altă parte a provocat ruptura cu protestantismul. Desigur ulterior şi-a dat seama de greşală: era însă târziu, nemaiputând salva decât anumite poziţii parţiale, nicidecum întreg duhul veacului. Greşelile în istorie se ispăşesc scump. Înţelegem astfel de ce toată epoca modernă din punct de vedere catolic se caracterizează prin iezuitism: nu o trăire reală în veac, nu o convertire intimă a veacului, ci o adaptare formală, „fariseică" la perspectivele veacului spre a-i corespunde (dacă nu a-l domina) exterior.*

Catolicismul a participat la noul ev nu integral — ca în evul mediu — ci cu rezervă, sub mască (cum participă de altfel şi la veacul de acum): sufletul lui nu era aici decât formel. Protestantismul în schimb a participat cu aşa intensitate încât a ajuns câteodată să uite că misiunea lui este naşterea lui Hristos într'un veac individualist şi a mers — în unele direcţii teologice — până la secularizarea lui Hristos. Oricum ar fi, el era forma sub care creştinismul se adresa lumii apusene sbuciumate de atâtea şi atâtea revoluţii. El a descoperit un nou aspect a creştinismului, prin care Hristos devenea contemporan veacului. In orice caz privind peste evul modern nu se poate vorbi despre absenţa lui Hristos din el, dar nici despre convertirea lui totală la Hristos. Aceasta mai ales din pricina greşalei iniţiale a catolicismului.

Astăzi ne aflăm la o nouă cotitură de veac. Un veac apune, cu triste ţi apăsătoare de toamnă, ca să răsară cosmosul unui veac nou. A lupta împotriva lui e absurd: însemnează a repeta greşala catolică dela începutul evului modern. A sta indiferenţi, e greşit şi — poate fi — fatal. Singura atitudine valabilă, pe care o impune trăirea în veac, este ca Biserica să sufere durerile naşterii noului veac în Hristos: o participare creatoare, dinamică la zările ce se deschid. Biserica e tradiţională, dar nu e reacţionară. Pentrucă deşi Hristos este Acelaş ieri, azi şi mâine, El nu e niciodată reacţie, niciodată trecut: El e permanent viu, permanent actual, permanent contemporan. El trebue să se nască în inima fiecărui veac, dar naşterea aceasta ţi aparţine Bisericii. Stăm la o cotitură a vremii în care e mai evident ca oricând că naşterea noului veac fără Hristos însemnează haos barbarie, destrămare, nimicire: istoria coboară în subistorie.

In peştera veacului pe care năzuesc s'o umple rânjetul sinistru al atâtor şi atâtor dobitoace, în ieslea de gând, durere şi dor a veacului ce vine, trebue să se nască Hristos, ca besna ei să se umple de lumină şi peştera să devie cer de împlinire a năzuinţelor umane. Intrebarea e: putem noi lua asupra noastră durerile acestei naşteri în Hristos a veacului? Desigur e şi martiriul o suferinţă prin care Hristos se naşte în veac: prin el s'a născut Hristos în inima lumii greco-romane. Dar nu aceasta e unica formă, nici nu trebue so o aşteptăm ca pe singura soluţie. Ci a naşte veacul în Hristos este a trăi toate disperările lui, a te identifica cu ranele lui, a absorbi năzuinţele lui, a surprinde duhul lui şi toate acestea a le umplea de Hristos, aşa cum peştera din Betleem s'a umplut de surâsul Lui divin. Iar veacul care vine vrea să fie un veac comunitar. Nici colectivist — medieval, nici individualist — modern, ci o mare sinteză comunitară, în care se împacă într'o armonie superioară individul cu societatea, insul cu colectivitatea.

De aici lozinca de dreptate socială şi naţională, străduinţa cuprinderii tuturor claselor sociale într'un mare organism, o mai mare omogenitate, o mai profundă egalizare şi apropiere a omului de om. O mai adâncă înţelegere a solidarităţii umane, a faptului că suntem avizaţi unul la altul în viaţa aceasta.

Conform acestor tendinţe s'a accentuat şi în cadrul Bisericii nota comunitară. Apusul catolic şi protestant reînvie ideia Bisericii nu ca societate dominată de principiul papal, nici ca sumă aritmetică a indivizilor, ci a Bisericii ca organism pneumatic, ca trup mistic al lui Hristos, comunitate vastă cât universul scăldat în sevele aceleaş vieţi, aceluiaşi duh, aceluiaşi sânge. E perspectiva pneumatic-comunitară, hristocentrică a Ortodoxiei. In cadrul catolicismului tendinţa medievală — destul de puternică (în virtutea inerţiei) — se ciocneşte cu tendinţa revoluţionară (mai tânără şi mai firavă), care cere o desbărare de medievalism, o întoarcere la isvoarele originare ale creştinismului, reînvierea patristicei greceşti (orientale) şi adăparea din fântânile de duh ale Ortodoxiei. In cadrul protestantismului se remarcă o convertire progresivă dela individualism la comunitate şi o simpate faţă de creştinismul oriental (fără să amintim de mişcarea ecumenică prin care se face o aplicare faptică a acestor tendinţe: Prof. Heiler dela Marburg este călăuzitorul — în Germania — acestei convertiri din cadrul Protestantismului].

Iar în cadrul Ortodoxiei — alături de realitatea trăită mai ales în cult a comunităţii pneumatice — e suficient să amintim teologia contemporană rusă, pentru care „sobornicitatea" este o problematică esenţială, capitală şi minunata reactualizare a viziunii areopogitice despre Biserica paneosmică prin verbul cald şi inspirat al Dlui prof. Nichifor Crainic, fără să uităm scrierile în acelaş sens comunitor al altor teologi şi scriitori români (D. Stăniloae, Şerban Ionescu, Grigore Popa ş. a.), ca şi năzuinţa Ierarhiei ortodoxe de-a da o întrupare practică acestor idei. Sunt semne ce mărturisesc — în mod evident — că ortodoxia, este aleasă spre a naşte noul veac în Hristos, spre a naşte pe Hristos în inima veacului ce vine. Duhul Ei e cel mai conform cu spiritul noului veac; în duhul acesta lumea va găsi matca firească de împlinire a năzuinţelor sale. Natural, nu pledăm pentru o încorporare formală, administrativă a Apusului creştin în ortodoxie (n'avem strâmtimea prozelitismului ieftin şi necondiţionat!), ci pentru năvala duhului Ei în toate ramurile istorice ale creştinismului. Şi aceasta se realizează nu prin prozelitism, ci sub imperativul de netălăturat al vremilor. Catolicismul medieval şi protestantismul individualist modern sunt depăşite: ele trebuie să se convertească — odată cu veacul — la sinteza superioară pneumatic — comunitară a ortodoxiei.

Această perspectivă, care nu e o utopie, ci urmăreşte în deapropape tendinţele reale ale vremii, ne impune o dublă obligaţie:

1. Să respingem net, fără nici o şovăială, toate ispitele de convertire la forma unui anumit catolicism medieval, pe care ni le îmbie ca mântuitoare zelul atât de deplasat, atât de strein, al unor fraţi „apostolici", ca şi arama sunătoare a unei cunoscute frazeologii ziaristice. Când lumea apuseană descopere puterile Ortodoxiei, noi să renunţăm la ele, ca şi când ar fi anahronice? Este cel mai absurd pas ce l-am putea face, identic cu renunţarea de a participa plenar la zările istoriei ce se clădeşte sub ochii noştri.

2. Să îndrăgim comorile Ortodoxiei, să facem din ele flăcări de entuziasm, văl ătaie ce transfigurează fiinţa şi viaţa omenească. E păcat să le avem şi să le neglijăm, să le lăsăm nelucrătoare. Şi e un păcat care se va răsbuna amar. Ortodoxia trebue să fie forţa dinamică prin care veacul se converteşte la Hristos. Pentru aceasta Ea trebuie să fie o realitate vie în toţi credincioşii şi mai ales în toţi slujitorii ei. Nu numai ca trăire în marea comunitate a sfinţilor, ci ca duh de trăire în comunitatea de dragoste şi har a celor vii.

De aceea mi se pare că am ajuns la o cumpănă în care energiile contemplative ale Ortodoxiei trebue să devie lucrătoare în dragoste. Preoţimea trebue să fie purtătoarea elanului iubirii care îmbrăţişează pe toţi credincioşii, care apropie sufletele şi care creează instituţiile milei şi ajutorării sociale. Trebue să păşească şi în înfăptuiri practice, spre a dovedi cu roada inima de flacără ce arde în sânul Ei. Aceasta nu ca o imitare a Apusului, ci ca o continuare de tradiţie ca o reînviere a operei sociale a creştinismului patristic, mai ales a celui din sec. al IV-lea. O reînviere de proporţii potrivite noului veac. Da: fiecare veac trebue să fie iesle în care să se săl şluiască Hristos; în fiecare veac Biserica trebuie să sufere durerile naşterii lui în Hristos. Durerile naşterii noului veac în Hristos aparţin Ortodoxiei: martirajul Bisericii ruseşti nu este cumva începutul acestor suferinţe? La ele trebue să adăogăm suferinţa proprie de sbucium, de dăruire, de creaţie. Nimeni nu poate pretinde să fie un spectator indiferent la marea dramă a omenirii: toţi şi toate trebue să participe la marea flacără purificatoare în care se topeşte şi se toarnă statura noului veac. Nu trebuie să te strecori pe lângă sau pe subt vreme, ci să iei vremea în piept şi s'o călăuzeşti spre zările mântuirii ei. Altfel vei răspunde de iremediabila ei prăbuşire.

Dacă Maica Domnului este Născătoare de Dumnezeu, Biserica este aceea care naşte în permanenţă pe Hristos în inima tuturor veacurilor, aceea care naşte toate veacurile, toate neamurile, toate sufletele în Hristos. Suferinţele naşterii în veac a lui Hristos aparţin acum Ortodoxiei: putea-vom noi împlini măsura acestor suferinţe spre a se naşte cu adevărat veacul în Hristos? — Iată întrebarea capitală care trebuie să ne frângă fiinţa în faţa smeritului staul din Bethlem. **Fiecare să se întrebe pe sine, nu să judece pe alţii.** *Răspunsul pe care-l va primi va fi judecata obiectivă a vieţii şi a sbuciumului său.*

Diacon **Nicolae Mladin**

Datinile noastre de Crăciun

— Consideraţiuni asupra valoarei lor —

La sărbătorile Crăciunului din 1943, ne întregrăm în tradiţia străbunelor noastre datini creştineşti, care în curgerea veacurilor adus-au atâta mângâiere şi atâta desfătare înaintaşilor şi care pot înviora, pot îmbucura şi pot îmbuna şi trudituI suflet românesc de azi. In sfera acestor datini intră ca preţios conţinut: Colindele, cu cerească lor atmosferă poetică, muzicată; cântecele de stea, cu vraja razelor desprinse din lumina ideei mesianice; vicleiemul, cu feerica interpretare a misterului din Betleem; plugu şorul, cu poema luptei viguroase pentru cucerirea pâinei noastre de toate zilele şi alte floricele ale evlaviei.

Din fugara înfăţişare a comorilor noastre strămoşeşti, se desprinde limpede, ca lumina din candelabru, importanţa lor deosebită:

1. *Religioasă.* Ele sunt manifestări vii ale credinţei ţâşnite din plinul inimii străbune.

Cu sinceritate de spovedanie mărturiseşte ciobanul în faţa lui Dumnezeu că oile sale sunt:

„D'ale tale cu-ale mele,
Eu le pasc, tu le păzeşti,
Eu le mulg, tu le'nmulţeşi,
Eu le tund, tu mi le creşti".

2. *Morală.* Dumnezeu răsplăteşte pururea „inima bună", „omenia" şi toată virtutea. Coliba săracului care găzdui cu drag şi ospătă cu bucurie pe Domnul care drumărea pe pământ, se polei în aur lucitor ca raza de soare. Iar palatul bogatului care isgoni pe Stăpânul venit în chip de rob, îl încinse'n focul mistuirii, căci Dumnezeu surpă pe cei trufaşi şi nu lasă păcatul nepedepsit

3. *Estetică.* Sunt creaţiuni artistice, muzicale-poetice, ale geniului popular, cu tot ce are mai esenţial, mai tipic şi mai permanent ingenioasa şi fecunda noastră producţie populară.

Cât de plastic este acest peisaj paradisiac:

„Raiule, grădină dulce,
De aici nu m'aş mai duce,
De graiul îngerilor,
De glasul păsărilor,
De mirosul florilor,
De sborul albinelor,
De para făcliilor,
De fumul tămâilor".

4. *Socială.* Sunt zămislite din nevoile sufleteşti şi grupul socal le-a păstrat şi purtat peste veacuri, ca pe cele mai autentice bunuri ale spiritualităţii româneşti. In albia istoriei cât spirit de solidarizare şi de închegare obştească semănat-au ele prin rândurile înaintaşilor noştri. Câtă apropiere, coeziune şi identitate de cuget, simţire şi trăire în unitate obştească picura, încolţea şi cultiva în sufletul boierului urarea şerbului:

„Fii boier tot sănătos
Şi să-ţi ajute Hristos!"

5. *Etnografică.* In covorul lor de pitoresc român-creştin surprindem toate permanenţele firii noastre etnice, răsărite din substratul nostru psihologic ancestral. Ca într'un admirabil caleidoscop ne trec prin faţă toate clasele sociale, dela boierii cei străluciţi:

„Şi'n curtea lui Ştefan-Vodă
Mulţi boieri se strâng la vorbă"

până la smerita babă dela ţară:

„Femee bătrână
Cu fusul în mână
Cu furca la brâu
Şi colac de grâu".

Apoi toate îndeletnicirile, începând dela vitejii ostaşi, care mânuesc cu atâta iscusinţă

„Săgeata cea veche,
Ce n'are păreche",

până la fierarul cănit, care

„Odată de dă cu ciocanu
Şi pe loc şi-apucă banu".

Şi apoi aşezările noastre româneşti şi instituţii străbune şi porturi stră-

moşeşti şi tot specificul firii noastre etnice le prezintă în icoane vii.

6. *Istorică.* Deşi cea mai veche ştire despre colinda românească datează abia din veacul XVII, când preotul Andreas Mathesius din Cergăul-Mic, jud. Târnava-Mică, face menţiune în Memorialul său despre „vechile colinde româneşti", totuş criteriile interne ale colindelor ne îndreptăţesc a le urca originea pân'la strălucirea epocei romane. Când românul de azi rosteşte în limba lui română cuvântul: colindă, poartă pe buze derivatul calendarelor romane, pe care le fluturau şi plebeii pe buzele lor. Şi toţi câţi ostenesc azi la colindat, începând de la copilaşii de-o şchioapă până la moşnegii aduşi de spate, toţi ajută la înflorirea unei nobile datini romane. Este drept că anticei formule magice, cu scopuri romane practice, elementul autohton dacic i-a împrumutat nota transcendentală şi recitării simple vraja cântecului şi farmecul poeziei, iar elementul creştin limpezimea şi înălţimea divinului. De aceea:

„Noi umblăm şi colindăm
Şi pe Domnul lăudăm".

7. *Naţională.* Pământul românesc se caracterizează prin unitate în variaţia formelor de relief, iar neamul românesc prin unitate în varietatea componentelor sale etnice. Unitatea geografică a determinat şi unitatea noastră etnică. O magistrală pledoarie pentru susţinerea acestei unităţi ne-o fac şi străvechile noastre datini de sărbători. In lungul şi'n latul Ţării şi chiar şi peste hotarele ei unde se'nfiripă o vatră românească, acolo se colindă la Crăciun şi se urează ca „Naşterea lui Hristos să le fie de folos".

8. *Educativă.* Biserica Neamului are vrednicia mare că a încreştinat firea noastră etnică, imprimându-i pecetea spiritualităţii lui Iisus Hristos. Şi firea Neamului clarificată în lumina doctrinei creştine a creat o seamă de valori religioase-morale, care constituesc tezaurul bunurilor noastre spirituale. Unele din el se poartă'n salba datinilor noastre, ca boabele de aur în spicele de grâu şi aprind în altarul sufletului făcliile virtuţilor şi candelele nădejdilor noastre de mai bine.

Iată curcubeul datinilor noastre strămoşeşti, luminând pe bolta vieţii noastre româneşti!

Înţelepţii şi cucernici noştri înaintaşi au înţeles valoarea acestei preţioase zestre spirituale şi şi-au lipit sufletul de ea pân'la contopire.

— „Mai uşor vei smulge ghioaga din mâna lui Ercule, decât datinile străbune din viaţa Românilor!" era nevoit să mărturisească despre ei într'o clipă de sinceritate un scriitor strein din veacul al XVIII-lea.

Aşa să le înţelegem şi noi valoarea!
Aşa să le iubim şi noi podoaba:
Aşa să le păstrăm şi noi comoara:

Prof. **A. NANU**

Nr. 12991/943.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii preotului pensionar Ioan Prişcu din Braşov, decedat la 17 Noemvrie 1943, în baza §-lui 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au ridicat dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, ajutorul de înmormântare statutar în sumă de Lei 50.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice, a consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 8 Decemprie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Este o datorie morală şi naţională să ajutăm familiile desrobitorilor.

Sensul Intrupării

Spre sfârşitul celui de-al doilea mileniu dela venirea printre noi a Pruncului Iisus, omenirea se găseşte departe de Hristos şi încleştată în deslănţuirea celei mai diabolice uri şi distrugeri. Situaţia aceasta este un indiciu vădit că omenirea n'a înţeles — sau dacă l-a înţeles nu s'a conformat lui — rostul adevărat al venirii Lui în lume, sensul întrupării. De aceea nu-i deloc anacronic sau de prisos a vorbi acum de sensul întrupării, căci chiar în zilele noastre *această problemă este de o acută actualitate.* De fapt, pe când primele veacuri au trăit creştinismul, cele noui s'au limitat aproape exclusiv la cugetarea şi reflecţia asupra creştinismului. Şi totuşi n'au ajuns să înţeleagă rostul înalt al creştinismului, pentrucă — înlăturând revelaţia — n'au putut descifra sensul adevărat al întrupării. Pentrucă, religia creştină fiind prin excelenţă religia răscumpărării, *întruparea — întemeind metafizic dogma răscumpărării — constitue însuşi sensul primordial al creştinismului.* Prin urmare, nu-i greu de desprins adevărul, că însăşi refacerea şi înnoirea sănătoasă a lumii, în urma actualului războiu, refacere şi înnoire care nu se poate concepe fără creştinism, *depinde de măsura în care omenirea îşi rememorează sau descifrează şi adânceşte sensul întrupării.*

Dar, ce minte omenească ar putea pătrunde şi ce limbă ar putea mărturisi întreg adâncul de taină cuprins în dogma întrupării?!... Adâncul insondabil al sensului întrupării a stârnit discuţii pasionate şi contradictorii, mai ales atunci când acestea au apucat pe linia prea raţionalist-scolastică a întrebării: De ce Dumnezeu Tatăl a hotărît să isbăvească lumea chiar prin întrupare? Conştienţi de abisul de neatins al dogmei respective şi călcând pe urmele sf. Părinţi, nu ne vom pierde nici noi în prea multă reflexiune şi speculaţie teologico-filosofică, care — atunci când, forţând sensul lucrurilor, vor să pătrundă nepătrunsul — mai mult încurcă decât descurcă.

Intruparea Logosului are o înaltă semnificaţie metafizică şi morală, pe care o putem desprinde din viziunea creştină a cosmosului şi a omului, semnificaţie mare cât dimensiunile fără de sfârşit ale Dumnezeirii şi cât virtualităţile ontologice infinite ale omului. Ea răsare din adâncurile sure ale păcatului şi se înalţă până în zările de lumină ale Cerului, ale desăvârşirii.

Conform tezei dogmaticei riguros ortodoxe, *sensul integral şi primordial al întrupării este izbăvirea de păcat şi plinirea omului şi a cosmosului într'un mod accesibil şi adecvat acestora. Cauza întrupării este, prin urmare, păcatul; obiectivul ei: distrugerea păcatului, iar scopul ei final: desăvârşirea şi îndumnezeirea omului.* Toate încercările cugetării teologice de a abate sensul întrupării de pe această linie, au rămas glasuri izolate şi fără ecou adânc şi durabil în spiritualitatea autentic creştină.

Că sensul primordial al întrupării este mântuirea, se desprinde limpede din însăşi cuvintele adresate de către înger lui Iosif: »Şi va naşte fiu şi va chema numele lui *Iisus,* căci acesta va mântui pe poporul său de păcatele sale« (Mat. I, 21), precum şi din multe alte mărturii scripturistice (ca Mat. IX, 13; Marcu II, 17; Luca XIX, 10; Ioan III, 17 şi Rom. III, 25), dintre cari trebue să înregistrăm locul clasic dela Galat. IV, 4—5: »Iar când a venit plinirea vremii, a trimis Dumnezeu pe Fiul său cel născut din femeie, născut sub lege, *ca să răscumpere pe cei de sub lege, ca să primim înfierea«.* Acelaşi punct de vedere îl reprezintă şi sf. Părinţi, cari învaţă că Dumnezeu Tatăl, din iubire faţă de neamul omenesc, a trimis pe unul născut Fiul său în lume, ca făcându-se om să ne împace cu Dumnezeu şi să ne răscumpere de sub povara păcatului strămoşesc. Sf. Ioan Damaschinul, care reprezintă sinteza gândirii patristice, spune despre Mântuitorul: »Dar s'a făcut într'adevăr om după natură,... pentruca să procure cu adevărat mântuire naturii noastre« (Omilia despre Sabbatul sfânt, n. 11. Migne, P. G. 96, col. 612 B).

Trăsătura fundamentală a semnificaţiei întrupării este iubirea şi îndurarea nesfârşită a lui Dumnezeu faţă de lume. Din acest punct de vedere, putem afirma că unicul motiv al întrupării este iubirea şi milostivirea Tatălui ceresc faţă de neamul omenesc cel căzut: »Aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât şi pe Fiul său, cel unul-născut, l-a dat, ca oricine crede în el să nu piară, ci să aibă viaţa de veci«. (Ioan III, 16). De fapt, întruparea este maxima apropiere întru iubire a lui Dumnezeu faţă de om şi faţă de lume, ca s'o mântuiască. In acestă iubire dumnezeiască nesfârşită faţă de lume şi constă mărimea sublimă a tainei celei »din veac ascunsă şi de îngeri neştiută«. Căci întruparea este dovedirea vie şi concretă a clasicei mărturisiri ioaneice: »Dumnezeu este dragoste«.

Dar sensul integral al întrupării depăşeşte izbăvirea din păcat, tinzând spre *împlinirea şi transfigurarea omului şi a cosmosului.* E drept, că izbăvirea s'a făcut prin moartea pe cruce, iar plinirea şi transfigurarea prin înviere, dar acestea îşi au baza lor metafizică în întrupare. Hristos a venit în lume, pentruca fiecare om, care crede în El şi vieţuieşte potrivit acestei credinţe, să devină un Hristos, un dumnezeu prin filiaţiune adoptivă, adecă un dumnezeu prin participare la natura dumnezeiască. (Cf. Galat. IV, 5; II. Petru I, 4). Bogatele mărturisiri patristice ale acestui adevăr culminează în aceea a sf. Atanasie cel Mare, care spune: »Cuvântul... lui Dumnezeu... s'a întrupat din sfânta şi Născătoarea de Dumnezeu Fecioara Maria, şi s'a făcut om, rămânând totuşi Dumnezeu, *pentruca pe oameni,* deşi rămân oameni, *să-i facă dumnezei«.* (Despre Intruparea Cuvântului lui Dumnezeu, 4. Migne, P. G. 28, col. 96 A. Vezi şi Lartea despre Intruparea Cuvântului lui Dumnezeu şi contra Arienilor, 8. Migne, P. G. 26, col. 996 A). Acelaşi sublim sens al întrupării se desprinde şi din minunatele imnuri liturgice cântate în preajma Crăciunului, care spun că Hristos s'a născut »ca să înnoiască chipul cel dintâiu«, »ca să îndumnezeiască omenirea«.

Pe lângă semnificaţia dogmatică, cu pronunţat caracter antropocentric, relevată mai sus, *întruparea are şi un înalt sens moral,* care i atât de strâns legat de cel dogmatic, pe cât de corelate sunt între ele dogma şi norma morală. Intruparea este desvăluirea valorii excepţionale a cosmosului şi în special a omului. Căci revelaţiunea deplină a omului în întrupare, este totodată descoperirea deplină a maximei valori a omului. Potrivit acestei valori excepţionale, omul are un destin sublim, pe care-l realizează numai călcând pe urmele Mântuitorului. De aceea prin întrupare *Fiul lui Dumnezeu s'a făcut om, pentruca să ne ofere chipul omului deplin,* modelul vieţuirii conforme cu voia lui Dumnezeu.

E adevărul pe bare-l exprimă minunat Metodiu de Olimp, când spune despre Hristos: «Dumnezeu fiind, a îmbrăcat trup omenesc, pentruca privind ca într'un chip exemplul divin al vieţii oferit, *şi noi să putem imita pe autor,.* (Banchetul celor zece fecioare. Cuvânt I, Cap. IV. Migne, P. G. 18, col. 46 A; vezi şi sf. Ioan Damaschinul: Expunerea exactă a credinţei ortodoxe. Cartea IV, cap. IV. Migne, P. G. 94, col. 1108 C) Prin urmare, *noi oamenii trebue să devenim asemenea lui Hristos,* pentrucă El s'a făcut asemenea nouă. Iisus este supremul model de urmat pentru noi, El fiind cea mai nobilă şi mai înaltă realizare şi expresie concretă a umanului. Căci în făptura Lui pământească se reflectează sub'imitatea celor mai înalte culmi de plinire şi spiritualitate. Ori, creştinul trebue să devină un reflex al personalităţii şi desăvârşirii Lui. De conformarea sau neconformarea în faţa acestui imperativ, şi de intensitatea împlinirii lui, depinde soarta noastră în viaţa de dincolo.

O adâncire a consideraţiilor de mai sus întăreşte din plin această afirmaţie. Din activismul eminamente dinamic, care pulsează în adâncul tainei întrupării, rezultă că *adevăratul creştinism nu-i atât speculaţie şi teorie, cât mai ales faptă şi trăire.* Pe de altă parte, prin întrupare, ca cel mai intens contact al lui Dumnezeu cu umanitatea, suntem puşi în stare de cea mai serioasă şi gravă responsabilitate faţă de Dumnezeu. Căci prin întrupare se arată sensul adevărat al vieţii omului. Din aceste două premise, rezultă *îndatorirea noastră de a realiza cu însăşi viaţa noastră chipul omului desăvârşit,* pe care ni l-a descoperit Pruncul Iisus.

In fine, întruparea, fiind expresia concretă şi vie a tendinţei lui Dumnezeu spre comuniune cu lumea, ne învaţă că *mântuirea şi fericirea se dobândeşte prin desăvârşită comuniune întru dragoste frăţească.*

Contemplând, în perspectiva sumbră a vremurilor de azi, adânca semnificaţie a tainei întrupării, dragostea nesfârşită şi oblăduitoare a lui Dumnezeu, ce se desprinde din atmosfera mistică a Crăciunului, ne este picur de rouă întrematoare şi reconfortătoare, iar viziunea sublimului destin ce ni s'a desvăluit prin înomenirea Logosului, motiv de încordare trudnică şi eroică pentru realizarea lui.

Preot **Dr. CORNELIU SÂRBU**

Invitare la abonament

Cărturarii noştri, din cler şi mireni, sânt invitaţi, la acest prilej, să aboneze în număr cât mai sporit, vechiul organ de publicitate **Telegraful Român,** *care în anul Domnului 1944, intră în al 92 lea an de existenţă.*

Cu ajutorul bunului Dumnezeu, şi cu binevoitorul sprijin al preţioşilor noştri colaboratori vechi şi noi, vom continua, în direcţia statorită de începătorul acestei gazete, munca întinsă şi stăruitoare în folosul aşezămintelor bisericeşti, culturale şi filantropice ale mitropoliei noastre, şi spre obştească propăşire a neamului şi bisericii dreptmăritoare.

Abonamentele, indicate în fruntea foii, se trimit către **Administraţia „Telegrafului Român"**, *Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.*

Redacţia şi Administraţia

Nr. 13109/943.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că, erezii C. Preot Vasile Mateiu dela parohia Poiana II, decedat la 13 Noemvrie a. c., în baza §-lui 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoţesc au ridicat dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu ajutorul de înmormântare statutar în sumă de lei 50.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc, ţinută la 8 Decemvrie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

†

Dr. George Proca

consilier arhiepiscopesc î. r.

Sâmbătă, în 18 Decemvrie a. c. a răposat în Domnul, P. C. Dr. G. Proca, consilier arhiepiscopesc, în vârstă de 74 de ani. Timp de 44 de ani i-a închinat slujbei bisericeşti, în calitate de profesor de teologie, apoi ca secretar consistorial, consilier arhiepiscopesc şi redactor la Telegraful Român. De cinci ani s'a retras la odihnă, şi în timpul din urmă suferise mult, până în clipa în care Dumnezeu l-a strămutat în împărăţia de dincolo de dureri.

Coborîtor dintr'o familie fruntaşă din Râşnov a făcut liceul la Braşov, iar studiile teologice la facultatea din Cernăuţi.

A candidat la postul de preot din Râşnov, unde însă a fost ales Ioan Teculescu, viitorul protopop de Alba-Iulia şi mai pe urmă Episcop.

Episcopul Ioan Meţianu, al Aradului, care în tinereţe fusese paroh în Râşnov, l-a dus pe Dr. G. Proca la institutul teologic din Arad. Iar dupăce Episcopul Meţianu s'a mutat la Sibiu ca Arhiepiscop şi Mitropolit, Dr. G. Proca s'a strămutat la Sibiu ca profesor de teologie, iar mai pe urmă ca secretar şi asesor consistorial.

Ca slujbaş bisericesc a făcut parte dintr'o generaţie de transiţie dela epoca bisericească, de sub dominaţia străină, şi dintre epoca naţională de azi. Aceste două epoci se deosebesc radical una de alta. Una e conservativă şi alta de adânci transformări.

Dr. George Proca ca şi întreagă generaţia sa avea credinţa, că în jurul bisericii se concentrează întreagă viaţa neamului şi că un slujitor al bisericii nu se poate mulţumi să cultive numai florile pietăţii în grădina sufletului individual.

Biserica, în slujba religiei, este şi va rămâne atotalitară. Părintele Dr. Gh. Proca s'a bucurat de avântul pe care l-a luat viaţa religioasă în Arhiepiscopie sub îndrumarea înţeleaptă a Arhipăstorului nostru, pentru care a avut o veneraţie pilduitoare, şi pe care l-a slujit cu mult devotament.

Prieten al preoţimii bătrâne şi al generaţiei de preoţi tineri, rămâne în amintirea tuturora ca un slujitor devotat al Bisericii şi al tuturor aşezămintelor ei. Ii datorăm toată recunoştinţa noastră. Dumnezeu să-i facă parte de odihnă veşnică şi de răsplata slujitorului credincios.

Arhim. T. Scorobeţ

Nr. 305/1943 (88) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreţ bisericesc la parohia din **Braşov-Cetate** se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în „Telegraful Român".

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat.
2. Renumeraţie de lei 3500 lunar dela biserică.
3. Locuinţă în natură, fără luminat şi încălzit.
4. Stola obişnuită în parohie.

Din şedinţa Consiliului parohial, ţinută la 27 Noemvrie 1943.

Văzut:

Dr. N. Stinghe Adm. Prot. — **Pr. V. Coman** Paroh.

Tăcere, unire şi muncă:
prin acestea vom învinge

Insemnări din Bethel

de Ieromonahul Serafim Popescu

[Urmare din Nr. 48)

A petrece lângă patul unui bolnav mai cu seamă la căpătâiul unui bolnav epileptic, însemnează a renunţa la tine, a trece peste dorinţelê tale şi a sluji desinteresat aproapelui. E multă mizerie în trupul celui suferind. Te cuprinde de multe ori desgust pentru viaţă, dar iarăşi te înseninezi şi te întăreşti sufleteşte. E dragostea pusă la încercare. „Lângă patul bolnavului este aşezat amvonul bisericii. De aceea diaconia trebue şi poatê să aducă înoirea bisericii" a spus tatăl Bodelschwingh.

„Dupăce ne-am deprins cu mila, nu ne mai ostenim". Numai credinţa şi iubirea potfface ca niciun sărman Lazăr să nu mai stea părăsit înaintea uşilor — a spus tatăl Bethelului. Creştinul cugetă aşa: Iisus şi-a dat viaţa Sa pentru mine. Oare nu trebue ca şi eu să-mi dau viaţa pentru fraţi? Dragostea biruleşte toată mizeria şi suferinţa omenească. Ea este condiţia diaconiei în Bethel. Mii de diaconiţe s'au angajat cu toată fiinţa lor în slujba de îngrijire a bolnavilor. Fiind întrebată o diaconiţă: Cum poate să suporte o lucrare aşa de grea şi neplăcută, a răspuns: „Cu darul lui Dumnezeu, căci unde este credinţă şi dragoste faţă de Mântuitorul, nici un lucru nu e greu. Lucrarea noastră e un dar al lui Dumnezeu". E o mărturisire ce se potriveşte aşa de bine cu ce a exprimat odată bătrânul Bodelschwingh cu ocazia unei serbări: „De vrea cineva să înfiinţeze un institut de caritate, să nu încercê numai cu argint şi aur. Inainte de toate e nevoe să ai oameni cu inimă arzătoare, oameni cari înţeleg să slujească nu numai cu vorba, ci cu fapta şi adevărul. Când ai astfel de oameni, lucrarea creşte dela sine prin cuvântul lui Dumnezeu".

Am amintit de casa celor mai greu bolnavi „Eben Ezer". Să pomenim acum de o altă casă, numită „Tabor", căci bolnavii de aici sunt mai uşor lovţi de flagelul boalei. Unii dintre ei sunt aproape ca şi cei sănătoşi. Vorbesc liniştit şi cuminte, cât îţi face impresia că ai de lucru cu oameni sănătoşi. Doar în timpul crizei îşi pierd pentru câteva minute cumpătul, revenind iarăşi la starea normală de mai 'nainte. Te cuprinde mirarea, când vezi oameni bărbătoşi după înfăţişare, dar cu totul neputincioşi în faţa crizei. Când vine răul peste ei, sunt trântiţi la pământ şi zguduiţi în toată fiinţa lor. Ajutorul din afară nu poate înlătura primejdia. Chiar doctorii nu-i pot salva. In casa pomenită sunt pacienţi de aleasă condiţie socială: profesori, advocaţi, doctori etc.

Cât de frumos va fi muntele schimbării la faţă, — muntele celor mai alese bucurii duhovniceşti! Taborul Bethelului este frumos prin raza de bucurie ce o strecoară în sufletele celor suferinzi: Deşi unii dintre pacienţi nu sunt într'o stare grea, totuşi rămân credincioşi casei şi nu o părăsesc, fiindcă îşi dau sărmanii seama că aici e patria lor. Unii au ajuns la adânci bătrâneţe. Cunosc pe bătrânul taiă Bodelschwingh. Istorisesc cu bucurie despre vremile acelea, când iubitul lor tată se îngrijea de bunul mers al casei. Toţi pomenesc cu cinste despre bătrânul Bodelschwingh.

Azi Taborul este sub îngrijirea duhovnicească a tânărului pastor Bodelschwingh, care cercetează în fiecare săptămână pe bolnavii de aici, dându-le sfaturi şi învăţături pline de dragoste părintească. Fiindcă am pomenit de tânărul pastor Bodelschwingh, e bine să remarcăm faptul, că dsa este un vrednic urmaş al bătrânului său tată.

Inzestrat cu alese însuşiri sufleteşti şi mai ales cu o bunătate de inimă, pastorul „Fritz", cum îl numesc bolnavii, conduce astăzi cu multă vredsicie institutele de caritate întemeiate de iubitul său tată. Predicile sale ascultate cu multă dragoste, împrăştie norul grijilor şi necazurilor din sufletul ascultătorilor, şi face să răsară în suflet soarele nădejdii şi al bucuriei lui Dumnezeu. Datorită stăruinţei şi hărniciei acestui destoinic conducător, Bethelul îşi împlineşte şi astăzi, în împrejurări aşa de grele, misiunea de ajutorare a celor suferinzi.

Să intrăm acum într'o altă casă, cu numele, „Morija" şi să petrecem câteva clipe alături de bolnavii mintali. Bătrânul Bodelschwingh s'a îngrijit şi de aceşti nefericiţi. *Morija* e o staţiune foarte mare. Peste 300 bolnavi sunt adăpostiţi aici. Bolnavii mintali şi-au pierdut din diferite pricini echilibrul sufletesc. Sistemul lor nervos, fiind într'o stare bolnavă, nu poate servi la manifestarea normală a faptelor sufleteşti. Medicina cu mijloacele ei are de scop a restabili sistemul nervos, ca el să-şi poată împlini funcţiunea sa de regulator al fenomenelor sufleteşti. Pe măsură ce omul se reface, primeşte ajutorul religiei. Deaceea psihiatria şi religia merg mână în mână, ajutând pe omul căzut în suferinţă să se ridice la starea sa firească de sănătate. Astăzi nu mai trăim în epoca materialismului absurd, care nega tot ce venea din partea spiritului creştin. Religia cu mijloacele ei vine în ajutorul omului, ajutându-i să-şi refacă sănătatea. Păcat că religia protestantă a redus mijloacele harice, mărginindu se mai mult la propoveduirea cuvântului. Bethelul a făcut totul pentru ajutorarea bolnavilor, dar în ce priveşte grija de suflet s'a mulţumit cu predica. Bethelului îi lipseşte „Molitvelnicul", cu rugăciunile lui tămăduitoare de suflet.

Nu putem părăsi Bethelul fără să ne oprim la casa numită „Brockensammluug". Cred că bătrânul tată Bodelschwing s'a gândit la minunea înmulţirii pâinilor, când a înfiinţat această casă. Ce să vezi înăuntru: haine, ghete, cărţi, vase, cu un cuvânt tot ce poate fi întrebuinţat în viaţa de toate zilele a omului. De unde vin aceste obiecte, cine le trimite? Din depărtare şi de aproape. Cine cunoaşte lucrarea şi vrea să facă ceva pentru bolnavii de aici, trimite din lucrurile ce-i prisosesc, lucruri care sunt împărţite celor lipsiţi. In felul acesta s'au strâns o mulţime de obiecte folositoare. Lucrurile ce nu se întrebuinţează de bolnavi, sunt vândute realizându-se astfel un izvor de venit. Obiectele slabe sunt reparate de bolnavi, şi puse astfel în valoare. Nimic nu se pierde, totul se transformă şi se întrebuinţează. Brockensammluug, este totodată, şcoală a deprinderii bune şi muncii. Bolnavii lucrează aici pentru repararea obiectelor slabe, câştigându-şi bucuria muncii. E un lucru binecuvântat, căci s'a născut din dărnicia oamenilor de bine.

Să intrăm acum în casa copiilor epileptici. Sărmanii de ei! Cei mai mulţi poartă în trupurile lor tinere boala moştenită dela părinţi. Mici şi nevinovaţi cum sunt, fără tată, fără mamă, se împrietenesc uşor cu străinii, Iar faţă de tatăl casei se simt totdeauna îndatoraţi. Un copil sta de vorbă cu tatăl Bodelschwingh. Vorbea despre Impărăţia lui Dumnezeu. Deodată grăi copilul: „Când intră cineva în Impărăţia lui Dumnezeu, se mai teme el de Dumnezeu, fiind Dumnezeu aşa de bun?" Tatăl Bodelschwingh a răspuns: „Dacă suntem strâns uniţi cu Hristos, nu ne mai temem".

Un alt copil cuminte întreabă: „Când voi fi în cer ca un înger, pot eu să mă întorc pe pământ să cercetez pe oameni?" „Eu mă rog în fiecare seară iubitului Mântuitor, să-mi dea până la confirmaţiune o inimă curată".

„Eu nu vreau să am aici un gând dela cel rău în mintea mea. Aş vrea să am gândul totdeauna la Iisus".

Sunt cuvinte care arată nevinovăţie şi multă dragoste faţă de cei din jurul lor.

Copiii sunt îngrijiţi şi educaţi nu numai în familie, dar şi în şcoală. In Bethel sunt şcoalê pentru copiii mici, şcoale primare în afară de şcoalele de meserii.

Să ne oprim acum la cea mai mare şcoală, la biserica numită „Sionkirche", căci aceasta este maica tuturor bolnavilor. „O biserică vie şi activă", a cărei misiune internă şi externă este foarte bogată, Lucrarea internă stă în propoveduirea Evangheliei şi întărirea duhovnicească a celor suferinzi, Lucrarea externă, sau „misiunea Bethelului", cum se numeşte, are de scop răspândirea Evangheliei la popoarele păgâne. In fiecare an erau trimişi misionari în Africa orientală, cari prin cuvântul şi fapta lor de caritate aveau drept scop propoveduirea învăţăturii mântuitoare la popoarele necreştine. Astăzi, fiind lipsă de misionari, nu se pot trimite decât foarte puţini. „Misiunea, a spus tatăl Bodelschwingh, nu este o lucrare la întâmplare, ci o parte constitutivă din fiinţa noastră, o bucurie ce stă la baza lucrării noastre".

Având începuturi modeste, dar dragoste multă faţă de suferinzi, bătrânul tată Bodelschwingh a pus bazele unei lucrări care face cinste nu numai bisericii evanghelice ci creştinismului întreg. Păşind pe urmele bătrânului tată, conducătorul Bethelului Friedrich Bodelschwingh are deosebitul merit de a păstra cu cinste moştenirea iubitului său tată, muncind cu dragoste multă pentru mântuirea vremelnică şi veşnică a bolnavilor.

Lucrarea din Bethel dovedeşte cê pot face oamenii aleşi ai lui Dumnezeu când inima lor e aprinsă de dragoste faţă de Mântuitorul.

Bethelul este rodul dragostei creştine faţă de oameni, deaceea lucrarea lui rămâne ca un dar al lui Dumnezeu peste cei suferinzi.

Bethel, 8 Oct. 1943.

Un medic credincios

Am ascultat — nu de mult — conferinţa unui ilustru medic şi profesor, despre: »Religie şi Medicină«, *pe care a ţinut-o aici în Sibiu în sala cea mare a Universităţii Clujene. Vorbirea a fost onorată cu prezenţa Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae şi a altor personalităţi distinse.*

Eruditul Profesor Dr. Emil Ţeposu *dela Facultatea de Medicină — căci despre Domnia Sa este vorba — a tratat problema aceasta interesantă, cu toată competinţa şi priceperea. Cu un adânc spirit de pătrundere şi cu o limpede convingere religioasă şi ştiinţifică, a brodat raportul dintre Religie şi Medicină pe un fond ales din începuturile istoriei Medicinei. Arată că înainte de Mântuitorul Hristos, Medicina şi Religia constituiau aceeaşi disciplină. Le lipsea însă caritatea şi iubirea deaproapelui pe care le-o imprimă apoi creştinismul. Invăţătura adusă de Mântuitorul nostru Iisus Hristos revoluţionează şi aşează şi disciplina Medicinei pe făgaşe nouă în concordanţă cu învăţătura adusă de Fiul lui Dumnezeu pe pământ, care este cel mai mare doctor al omenirii.*

Ceea ce nu trebue să ne scape din vedere în conferinţa dlui Profesor Dr. E. Ţeposu, este faptul că schiţează în chip frumos desvoltarea ştiintei doftoriceşti şi raportul creştinismului, relieiând marea realitate că Bizanţul este leagănul de sistemizare a ştiinţei medicale şi introducerea în chip efectiv a spiritului creştin în medicină. *Aici, sub cupolele măreţe ale creştinismului răsăritean, se înalţă cele dintâi spitale. Spitalul ridicat de sf. Vasile cel Mare (330-379), poate fi şi azi modelul operelor caritative. In Apus s'a întârziat cu fon-*

darea spitalelor din cauza prefacerilor politice. Nu scapă vorbitorului a accentua valoarea etnică şi spirituală ale neamului nostru, care a stat şi în această privinţă pe linia tradiţiilor bune româneşti: mila creştină.

Personalitatea Domnului Profesor Dr. Emil Ţeposu, este destul de bine cunoscută în cercurile Bisericii şi a Neamului nostru, ca om erudit şi de valoare; dar aici ni s'a dat să-i descoperim şi laturea părintească pe care o trăieşte cu suferinzii cari vin la dânsul. Este conştiu că slujba de medic este o slujbă de devotament şi de salvare, şi că împlinirea ei cere o mai mare iubire de oameni, o imensă bunătate şi un nesfârşit spirit de jertfă. Căci iată ce-a spus: «Medicina este o artă în care rolul esenţial îl joacă: valoarea personală a medicului şi conştiinţa sa morală». Medicina este un «sacerdoţiu umanitar». In concordanţă cu aceste simţiri, ştim că-şi desvoltă şi şi-a desvoltat marea operă de caritate în spitalul de răniţi din Sibiu pe care-l comanda anii trecuţi. Nu era numai chirurgul celor sfredeliţi de gloanţe bolşevice, ci mai presus de toate le era tată. Doctorul şi Profesorul Ţeposu face totdeauna deosebire între trupul şi sufletul bolnavului, ştiind că el nu trebuie numai studiat, ci mai întâi uşurat şi liniştit în marele dezastru sufletesc în care l-a aruncat boala şi suferinţa trupească.

Domnia Sa se află în acord cu spiritul mai nou al medicinei, fiind un cunoscător şi un protagonist al nouei ei orientări.

Căci astăzi Medicina s'a aşezat din nou în făgaşul începuturilor sale de aur. Ea înţelege azi că omul trebuie studiat şi examinat aşa cum este el, aşa cum a ieştit din mâinile Creatorului. Omul are nu numai trup, ci şi suflet, prin urmare suferinţa n'are numai o latură biologică, ci şi una de ordin spiritual.

Preot N. B.

Filosofie în duh românesc şi creştinesc

Domnul profesor de filosofie *D. D. Roşca* dela Universitatea din Cluj-Sibiu este unul dintre cărturarii noştri animaţi de un adevărat duh creştinesc şi românesc, cari au îmbogăţit literatura filosofică românească cu monografii şi opere ce stau bine nu numai pentru o societate care-şi caută încă o cristalizare intelectuală, dar şi pentru acele societăţi care au ajuns la un grad de maturitate a formelor de gândire şi a sistemelor de înţelegere şi interpretare a vieţii. In ultimele sale două cărţi: **Puncte de Sprijin,** Sibiu 1943, Pg. 263, Preţul 490 Lei; **Linii şi figuri,** Sibiu 1943, Pg. 270. Preţul 420 Lei, s'a arătat un adevărat ctitor de „puncte de sprijin" în marea vieţii filosofice foarte sbuciumată din zilele noastre; un minunat cunoscător al proeminentelor figuri filosofice prezentate cu adevărată artă ca totatâtea faruri menite să proiecteze lumină pe drumul dificil al adevărului.

In cele ce urmează vom stărui asupra cărţii: *Puncte de Sprijin,* urmând să prezentăm cu alt prilej aşa cum ne impune importanţa sa cartea: *Linii şi Figuri.*

Primul „punct de sprijin" oferit de gânditorul nostru, pentru cugetarea filosofică prin excelenţă, este primatul spiritualului demonstrat în mod magistral în cel dintâi esseu al cărţii, intitulat: *Mitul Utilului.* Pătruns de un duh creştinesc şi românesc în esseul prezent îşi sprijineşte afirmările sale în această privinţă pe adevărul evanghelic exprimat în cuvintele Mântuitorului: „Ingrijiţi-vă mai întâi de cele sufleteşti şi toate celelalte vi se vor adăoga vouă" (pg. 37); iar concluzia imediată pentru zidirea sufletească a neamului nostru este formulată astfel: atâta timp cât activitatea spirituală gratuită va fi considerată de mediul românesc ca valoare de ordin secund sau chiar non-valoare, nu vom reuşi să întemeiem o cultură românească superioară, producătoare de valori universal omeneşti. Se impune deci ca generaţiile române care intră de-acum în viaţa conştientă a neamului, să lupte din toate puterile şi cu tot talentul lor — oricare vor fi împrejurările exterioare de viaţă — pentru întronarea unei noi scări de valori în sufletul naţiunii noastre. Scară de valori care, fără să elimine din întinderea ei utilul de toate genurile, ar proclama cu hotărâre şi absolută sinceritate primatul spiritualului (pg. 39).

Trebue să remarcăm aici faptul că noţiunea de *„gratuitate"* joacă un rol de idee fundamentală în concepţia generală despre lume a gânditorului nostru. Ca atare ea revine ca un leit-motiv pe numeroase pagini ale cărţii: *Linii şi Figuri,* în studiul său despre raporturile tineretului român cu filosofia şi cu deosebire în: *Existenţa tragică.* In această carte de sinteză, ideea gratuitului primeşte şi fundamentarea metafizică necesară.

Astfel autorul ne întăreşte convingerea formată din studiul atent al publicaţiilor sale de până acum, anume că un filosof poate să rămână creştin, fără a suferi cea mai mică ştirbire a libertăţii sale de cugetare. Cea mai strălucită dovadă ne-o prezintă *Existenţa tragică,* în care contrar opiniei pe care ne-ar putea-o sugera titlul ei, nu pledează pentru o doctrină a desnădejdii. Dimpotrivă autorul ei ne prezintă, ca pe un suport puternic al ideii creştine a „gratuităţii", o încercare reuşită de-a justifica pe plan metafizic, cu argumente scoase din întregul domeniu al cunoaşterii contemporane, optimismul creştinesc, curajul şi iniţiativele creatoare de mari şi neperitoare plăsmuiri spirituale, ceeace în duh creştinesc înseamnă a colabora cu Iisus Hristos la opera cea mare a mântuirii.

Pe linia aceasta mergând gânditorul nostru în esseul al doilea: *Interesant tineret ardelean,* prezintă filosofia ca ştiinţă care pregăteşte calea generaţiilor spre religie zicând: „orice spirit de bunăcredinţă şi suficient de informat intelectualiceşte, ştie că din toate disciplinele profane, filosofia este aceea, care deschide cea mai justă şi mai luminoasă perspectivă pentru înţelegerea şi judecarea marei realităţi care se cheamă religie" (pg. 45); mărturiseşte credinţa în puterea sufletească cu care omul e în stare să rupă lanţurile grele ale sorţii şi să schimbe cu totul faţa veacului" (pg. 53).

„Utilul", „economicul" în gândirea filosofului nostru cade pe pagina a doua, iar „gratuitul", „inutilul" intră pe planul prim, şi este prezentat ca un semn al maturităţii spirituale şi în viaţa neamului nostru. Aspectul spiritualist al cugetării sale se manifestă şi atunci când judecă desechilibrul vieţii sociale. „Credinţa noastră — zice D. D. Roşca — este că criza economică şi politică actuală nu e decât efect exterior al unei crize de ordin mai profund. Să înlăturăm deci cauza, şi efectul va dispare dela sine. Adevărata criză a momentului istoric ce-l trăim e de ordin spritual, *metafizic* chiar". Şi ca un adevărat preot creştin propune remediul de natură sufletească zicând: „E nevoie prin urmare de o *primenire* din rădăcini *a sufletului*: primenire după care inteligenţa contimporanilor noştri să fie iarăş în stare să înţeleagă că simpla organizare a factorilor materiali nu poate fi considerată drept un scop ultim al existenţei" (pg. 53).

Ascendenţa liniei de gândire în lumea „primatului spiritual" se zugrăveşte într'o formă cuceritoare în esseul: *„Valori veşnice»,* în care ni se destăinueşte apărătorul însufleţit al drepturilor imprescriptibile ale neamului nostru, desvelind în faţa lumii temelia lor metafizică.

Pe scara acestor valori locul prim îl ocupă *Adevărul,* care este numai unul (pg. 74); urmează apoi *Dreptatea,* care şi ea este numai una „şi se impune cu putere coercitivă tuturor spiritelor oneste". Loveşte apoi fără cruţare în politica forţei brutale a „faptelor împlinite", arătând că „dacă nebunia omenească şi-a închipuit cele mai adesea că forţa materială îşi poate îngădui orice, înţelepciunea omului, recunoscând existenţa reală a forţei, a căutat uneori, şi va căuta tot mai mult, să pună puterea în serviciul Dreptăţii. Această încercare de transmutaţie e cea mai specific umană dintre toate operile omului şi ea constitue principalul lui titlu de glorie. Renunţând la ea şi principiar, omul se va întoarce în lumea nemărginită a bestiilor" (pg. 81).

De aici trage apoi concluzia, a cărei cunoaştere de către toţii fiii neamului nostru este un imperativ categoric al vremii, concluzie formulată în cuvintele: „Naţiunile, pătrunse de o justificată conştiinţă a drepturilor lor, nu pot fi desfiinţate de nici o putere a pământului" (pg. 82).

Pe scara valorilor urmează apoi „Binele" şi „Dreptul", iar „cel dintâi drept firesc, drept imprescriptibil al tuturor popoarelor, e dreptul de a-şi păstra individualitatea etnică şi spirituală" (pg. 85), glăsuieşte filosoful stăpânit de un duh românesc pe care-l supără grozav nedreptatea îndurată de Neamul său.

Dar în ce priveşte originea valorilor veşnice, ni se pare că gânditorul nostru admite fără rezerve morala kantiană când spune: „Ele sunt plăsmuiri ale sufletului omenesc în toată complexitatea lui, plăsmuiri pe care spiritul încearcă să le impună, ca pe o pecete a lui, realităţii" (pg. 78). Din aceste cuvinte reiese clar doctrina kantiană despre „raţiunea practică" creatoare de valori eterne.

Convingerea noastră însă este că omul nu-i capabil să creeze valori veşnice ca „Adevăr", „Bine", „Dreptate"; noi credem că chiar şi valorile culturale, creaţiile geniului artistic sunt fructe ale revelaţiei divine (N. Crainic: Nostalgia Paradisului), că afară de „raţiunea practică" a lui I. Kant, există o „raţiune divină", singură plăsmuitoare de legi eterne, de valori veşnice şi absolute, care apoi sunt cunoscute de om prin revelaţie, — geniul legislator sau artistic fiind organ de revelaţie a lui Dumnezeu.

Acest adevăr îl confirmă chiar şi autorul nostru când mărturiseşte: „Credeul ce înfăţişăm aici, în chip cu totul fragmentar de altfel, este implicat în afirmaţiile fundamentale ale religiei lui Hristos (pg. 79) — iar după cât ştim, Domnia Sa nu neagă că Hristos este Revelaţia desăvârşită.

In esseul *„Despre unele puteri ale ştiinţei"*, dl prof. D. D. Roşca urmăreşte scopul înalt de-a îndruma studenţimea română să creeze astfel încât energia ei valoroasă să nu se irosească, ci eforturile puse în slujba ştiinţei pure să devină puteri creatoare de cultură pentru Neam.

Ni se destăinueşte aici dascălul pătruns de duh creştinesc şi românesc, care-şi dă seama deplin de răspunderea grea ce-i apasă umerii, dascălul care-şi înţelege perfect misiunea sa sublimă de conducător şi dăltuitor al sufletelor tinere cari poartă destinul de mâne al neamului, îndrumându-le acestea cu hotărâre neclintită spre „o valoare supremă în lume spre viaţa spirituală" (pg. 115). „Sunteţi mai mari servitori ai patriei făcând cel puţin cât sunteţi aici (la Universitate) ştiinţă pură, meditaţie desinteresată, căutând adevărul pentru adevăr, decât coborând tamnesam, înainte de vreme în arenă" (pg. 109).

In felul acesta dascălul devotat să străduieşte neîncetat să imprime în sufletele primitoare datoria supremă aceea de a fi slujitor desinteresat al adevărului. Arată că, folosind cu pricepere puterile sufleteşti ce trebuesc dobândite negreşit de cel ce se dedică cercetării adevărului şi anume: *disciplina inteligenţei, curajul intelectual, maturitatea intelectuală,* din cunoaştere ştiinţa devine creatoare de cultură, conştiinţă determinantă a întregului fel de a fi al omului şi mai ales al tinerimii, din care educatorul conştiincios vrea să formeze „o elită creatoare, susţinătoare şi apărătoare de mândră şi trainică civilizaţie românească" (pg. 124).

In esseul: *Temeiuri filosofice ale ideii naţionale,* autorul nostru, cu claritatea şi preciziunea ce-i caracterizează gândirea stăpânită totdeauna de legea primatului spiritual, alungă pâcla confuziei ce planează adeseori între argumentele ştiinţifice şi temeiurile filosofice ale acestei probleme.

Căile care duc la lumină în câmpu discuţiei noastre, sunt două. Se pot găsi temeiuri ale ideii naţionale într'o cercetare de inspiraţie ştiinţifică, deci de factu naturalistă care se mulţumeşte să „explice" fenomenul „naţiune". Ea va căuta să determine condiţiile care fac posibilă naşterea, creşterea şi durata naţiunilor. Calea aceasta se împotmoleşte în concluzii de ordin pur biologic. A căuta însă temeiurile filosofice ale ideii naţionale înseamnă a încerca să justifici fenomenul amintit în faţa scaunului de judecată pe care-l ţine spiritul. In faţa acestui scaun, — zice gânditorul nostru, — o naţiune e mare numai calitativ, adecă e mare numai prin ceea ce ea a creat sau promite să creeze în împărăţia celor „veşnice": în ştiinţă, în artă, în filosofie, în religie (pg. 129).

Concepţia primă justifică dreptul la viaţă a celui mai tare şi între popoare, având la bază legea selecţiunii naturale care stăpâneşte în firea lipsită de spirit, în lumea altor specii decât cea umană. Concepţia a doua are la bază legi specifice spiritului creator de cultură — „cultură în care creştinismul a intrat ca stâlp de temelie şi de rezistenţă şi care s'a făcut în bună parte *contra* a ceea ce numim „Natură" (pg. 134). In lumina acestor legi „naţiunile nu sunt numai varietăţi zoologice ale unei specii şi ca atare, voite oarecum de Natură, ci naţiunile apar ca fecunde pepiniere de creaţie spirituală originală (pg. 135). In lumina acestei concepţii justifică autorul nostru, într'un spirit foarte înalt şi creştin, dreptul la existenţă al fiecărui popor, pentrucă: „In mijlocul oricărui popor, fie el cât de umil, poate naşte omul excepţional, om care, într'un domeniu sau altul, poate întrupa în persoana lui cel mai înalt ideal de umanitate al vremii. Sau, în termeni biblici: fiecare popor poate fi mântuit. Căci toate popoarele, câte sunt şi cum sunt, sunt egale înaintea Tatălui ceresc" (pg. 135). Iar concluzia la care ajunge filosoful nostru pentru naţiunea sa, trădează pe naţionalistul înflăcărat care caută şi află în filosofie temeiuri de a întări conştiinţa drepturilor inalienabile ale neamului românesc la viaţă şi libertate.

N. Terchilă

(Va urma).

Conferinţe preoţeşti. — Preoţimea ortodoxă română din protopopiatul Dobrei a ţinut în ziua de 31 Octomvrie 1943 a. c. conferinţa de toamnă în fruntaşa parohie *Lăpuşnic,* sub prezidiul P. C. Părinte adm. protopopesc *Adam Lăzărescu,* de faţă fiind aproape toţi preoţii tractului.

S'a oficiat slujba utreniei şi s'a continuat cu sfânta Liturghie, slujită de P. C. Preşedinte, înconjurat de un sobor de preoţi. Răspunsurile liturgice au fost date de corul mixt din Ilia, format şi condus de Pr. *Valeriu Vlădăreanu* din Săcămaş, secondat de dna preoteasă Eliza Vlădăreanu, dotată cu o admirabilă voce care a impresionat adânc asistenţa. La pricesnă a predicat părintele *Miiionor Furdui* din Teiu, pe temeiul evangheliei zilei, arătând rostul strângerii averilor şi bogăţiilor şi întrebuinţaraa lor pentru a fi în concordanţă cu preceptele evanghelice.

După terminarea sf. Liturghii s'a oficiat un parastas pentru eroii din parohie, căzuţi în războiu. I-a preamărit cu mult suflet P. C. Părinte Lăzărescu.

Conferinţa şi-a continuat lucrările în localul şcoalei primare, unde Părintele preşedinte printr'o cuvântare ocazională deschide şedinţa şi prezintă pe C. preoţi noi veniţi, asigurându-i de dragostea fraţilor preoţi din protopopiatul Dobra.

Urmează lecţiunea practică a C. preot *Remus Hanes* din Lăpuşnic, cu elevii Cl. IV-a tratând lecţia: „Bogatul nemilostiv şi săracul Lazăr", care, supusă criticii, a fost declarată deplin reuşită.

C. Părinte *Valeriu Vlădăreanu* şi-a cetit conferinţa: „Importanţa religiei în şcoala primară", lucrarea, bine docu-

mentată, a adus reale foloase preoţimii care a ascultat-o cu toată atenţiunea.

Păr. *Virgil Josan* din Rădulești a cetit o dare de seamă asupra lucrării: „Istoria Filosofiei" de Pr. Dr. Nicolae Terchilă, iar Păr. *Nicolae Gavrilescu* din Cerbia a desvoltat tema: „Creştinismul social imperativ actual al bisericii", lucrare de proporţii mai mari.

Luând cuvântul preşedintele îşi exprimă deplina mulţămire faţă de lucrările C. preoţi,

După comunicările oficiale şi propuneri, conferinţa ia sfârşit prin cuvântul de mulţămire şi îndemn la muncă al preşedintelui ei. — Pr. *V. J.*

Din protopopiate

— Activitate misionară — Conferinţă —

Din protopopiatul Hunedoara nu s'a dat ştiri publice de mult. In tăcere însă şi fără zgomot, aici se lucrează cu zor. Pentru a ilustra acest fapt, dăm publicităţii câteva momente recente mai importante din viaţa pastoralo-bisericească din Hunedoara, chiar şi pentru faptul de a reîmprospăta tradiţia lăudabilă din trecutul acestui protopopiat istoric, rechemat la viaţă în anul 1901: că adeca nu se trece cu vederea nici un act vrednic de a fi cunoscut cercurilor preoţeşti, fără a fi tipărit în coloanele prefuitului nostru ziar Telegraful Român.

Arătăm mai jos câteva acte de interes general pastoral, petrecute în protopopiatul nostru:

1. In 10 Octomvrie preoţimea tractuala s'a întrunit în număr considerabil în parohia fruntaşă *Batiz*, pentru slujbe misionare-religioase. Conform programului, în presară s'a făcut vecernie cu Priveghere de către par. local Ioan Truca cu câţiva preoţi din apropiere. Duminecă dimineaţa la ora 8, Păr. protopop, N. Suciu sosește în parohie cu alţi 8 preoţi. Se începe serviciul şi spovedaniile credincioşilor din loc şi satele vecine. La liturghie, înainte de actul cumineçării, Pr. *Ioan Hămăruş*, predică frumos şi cu temei despre actul sft. al Impărtăşaniei, pregătind cu înţelepciune spre marele act sfinţitor mulţimea care venea în rând cu ochii înrouraţi de a lua pe Hristos în trupurile lor. După predica de instalare, spusă mai nainte cu opt zile în biserica sa din Nădăştia de sus, preotul Hămăruş îşi ţinu aici predica de inaugurare a activităţii sale pastorale viitoare.

După rugăciunea de amvon, rosteşte Păr. protopop *Nicolae Suciu* predica zilei. Zugrăveşte, în colori vii, stările viforoase de azi, şi arată datoria bisericii noastre strămoşeşti în faţa acestor vremi de prefaceri. Predica, întreţesută cu pilde vii din viaţă, este ascultată cu mare atenţiune de mulţimea adunată.

Se iase apoi cu procesiune la hotar, unde se slujeşte sfântul Maslu pentru cei din războiu, se fac rugăciuni pentru cei bolnavi, pentru eroii morţi pe front, pentru îmbelşugarea rodurilor hotarelor ţării.

Aici predică preotul pensionar *George Rain* din Nădăştia de jos, despre „Dragostea de glia strămoşească şi pericolul comunismului". Vorbitorul spune, printre altele: românului i-e dragă brazda moştei căci e dăruită dela Dumnezeu şi dela strămoşi. Duşmanii de ieri şi de azi au lăcomit la ea, voind să i-o răpească. Strămoşii însă au apărat-o cu dârzenie, punând stăvilare puternice în calea puhoaielor năvălitoare. Şi azi se cer „stăvilare"... dar de unde să le punem, în *număr îndestulitor*, în calea puhoiului bolşevic şi al altor duşmani — când azi se prezintă la recrutare abia 2—3 flăcăi dintr'un sat ca şi acesta... şi nu ca acum 50—60 de ani, când mergeau de aici cântând câte 38—40 voinici... Din an în an avem aici tot mai puţine naşteri... Ilustrând primejdia cu câteva istorioare morale, îndrumă la porunca dumnezeească: „Creşteţi şi vă înmulţiţi şi umpleţi pământul, şi-l stăpâniţi pe el"...

2. In 25 Noemvrie s'a ţinut conferinţa catehetică preoţească de toamnă. După slujba chemării Duhului sfânt, se trece la şcoala primară centrală, unde Pr. *Viorel Suciu* din Zlaşti face prelegere practică din religie, desvoltând tema: Parabola neghinei din grâu, cu cl. IV primară. La desbatere asupra prelegerii se constată că catehetul a pregătit tema şi a predat-o conform regulelor pedagogice, şi a obţinut astfel rezultatul urmărit.

In cuvântul său de deschidere a conferinţei, Păr. protopop Nicolae Suciu face cald apel către preoţimea întrunită să-şi împlinească datoria cât să poate de conştiincios, pentru a feri de daune bunurile comune sufleteşti moştenite dela părinţi. Urmează tema: „Atitudinea actuală a Bisericii ortodoxe române faţă de noua stare produsă în viaţa bisericii ruseşti", cetită de Pr. *Nerva Florea* din Ghelar.

După desbatere asupra lucrării, Păr. protopop N. Suciu în rezumat conchide: din păţania celor din Rusia noi, ca apropiaţi vecini să ne potenţăm toată puterea, toată înţelepciunea şi munca, şi să ne facem deplin datoria de a ţinea turma cuvântătoare strâns legată de altarele strămoşeşti.

Pr. *Adam Borşei* referează asupra punctului din program: Instrucţiuni referitoare la introducerea scriptelor pentru ţinerea inventarelor, dela 1 April 1943. După explicări date de referent şi opiniuni venite dela mai mulţi membri, conferinţa e de părere că „Instrucţiunea" nu ne dă lămurit deslușirile necesare şi nici întocmirea formularelor uniforme; roagă deci Preaven. Consiliu arhiepiscopesc să ne trimită trebuitoarele îndrumări prin o circulară privitor la această chestiune.

George Rain
prot. onorar î. r.

INFORMAŢIUNI

De sfintele sărbători ale Naşterii Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos urăm iubiţilor noştri cetitori ani mulţi cu bine şi sănătate.

Solemnitatea dela Sighişoara. Duminecă, în 12 l. c., s'a desvelit la Sighişoara bustul cărturarului, decedat anul trecut, *Horia Teculescu*, fost director al liceului „Principele Nicolae" din localitate. Bustul, lucrarea sculptorului profesor Radu Moga, se ridică în faţa bisericii ortodoxe, aproape de monumentele ce reprezintă figurile lui Zaharie Boiu şi Ilarie Chendi. Sfinţirea noului monument, din oraşul de pe Valea Târnavelor, a săvârşit-o păr. protopop Emilian Stoica, înconjurat de preoţi din protopopiat. In cuvinte avântate rostite de păr. prot. Stoica, de prof. univ. I. Lupaş ş. a., s'a subliniat activitatea culturală şi naţională a lui Horia Teculescu, personalitate pilduitoare prin marea sa dragoste de neam şi lege.

Comemorări. *Implinindu-se, în anul curent, întâiul veac dela naşterea reginei poetei Carmen Sylva, care şi-a închinat întreaga operă vieţii umanitare şi naţionale, socetăţile noastre culturale şi literare au comemorat acest centenar prin omagiale cuvinte aduse amintirii marei şi nobilei noastre Regine.*

O frumoasă serbare şcolară. Elevii şcoalei primare de aplicaţie de pe lângă Şcoala normală de fete „A. Şaguna" din Sibiu de sub conducerea doamnei directoare Septimia P. Gherman şi împreună ostenitoarele distinsele învăţătoare: dna R. R, Călin, dna Iacob, dşoarele Dumitrescu şi Mihailescu au organizat, Joi d. a., o frumoasă serbare şcolară, cu un bogat program de cântece naţionale, de stea, colinde, declamaţiuni precum şi piesă teatrală „Visul unui copil", operă a dnei R. Călin, interpretată de elevii cl. III-a şi a IV-a, cu deplin succes. Asistenţa, care a fost neaşteptat de bogată a subliniat cu multe aplauze opera educativă ce se săvârşeşte la această şcoală, fiică a Bisericii noastre. După sfârşirea programului, „Moş Crăciun" a împărţit tuturor copiilor daruri, făcând să se simtă valul de bucurii şi nădejdi ce-l coboară în sufiete Crăciunul, sărbătoarea bucuriilor şi a sufletului românesc. — *Asistent.*

† **Dr. Ioan Lazar** advocat în Bistriţa şi fost membru al Adunării eparhiale din Cluj, a încetat din viaţă şi a fost înmormântat în 19 Nov. a. c. în Bistriţa. Regretatul dispărut mult iubit de popor, a contribuit în largă măsură la zidirea frumoasei biserici din acel oraş şi a fost membru activ în toate corporaţiile noastre bisericeşti. Odihnească cu drepţii!

Belşugul de zahăr în comerţ a îndemnat ministerul de interne să trimită órdin prefecturilor ca, prin organele administrative, să se înceapă o acţiune de propagandă pentru sporirea consumului de zahăr în comune — [Cu preţurile actuale ale zahărului, propaganda nu va face multă ispravă].

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.

Sâmbătă în 25 Decemvrie, la Naşterea Domnului nostru Iisus Hristos serveşte şi predică I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, înconjurat fiind de un mare sobor de preoţi şi diaconi. La Oastea Domnului după masă la ora 3 predică: *Pr. Dr. Corneliu Sârbu* dela parohia Sibiu-Treistejari.

Duminecă în 26 Decemvrie 1943, a doua zi de Crăciun servesc: I. P. C. Arhimandrit Teodor Scorobeţ, cons. Dr. Andrei Gâlea, Ieronim Grovu, Aurel Nanu şi prot. Mihail Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu şi prof. Nicolae Mladin. *Predică: I. P. C. Arhim. Teodor Scorobeţ.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 3: *Prot. Mihail Neagu.*

Luni în 27 Decemvrie 1943, la sfântul arhid. şi mucenic Ştefan servesc: Prot. Mihail Neagu, preoţii dir. prof. Dumitru Călugăr, Ioan Nicoară, Ioan Muntean şi duhov. Nicodim Belea; diaconii: Ioan Circov şi Simion Macarie. *Predică: prot. Mih. Neagu.* La Oastea Domnului predică după masă la ora 3: *duhovnicul Nicodim Belea.*

Teatru. Reuniunea meseriaşilor va da o reprezentaţie teatrală în sala Teatrului muncipal din Sibiu, Sâmbătă în prima zi de Crăciun, ora ora 20. Se reprezintă sub conducerea dlui D. Axente pieselei: Plăeşii dela Baia şi Doi morţi vii. Bilete de intrare: la A. Băcilă, str. Regina Maria 57, şi seara la cassă.

Rescumpărări. Domnii Ştefan Morariu, preot şi Ştefan Duca, cond. Tipografiei Arhidiecezane, îşi rescumpără felicitările de ziua onomastică, dăruind la fondul Dr. Ioan Fruma, pentru ucenicii săraci, administrat de Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu, primul 300 lei, iar al doilea 200 lei. *Comitetul*

CĂRŢI ŞI REVISTE

Cântările liturgiei Pentru cor mixt de *Timotei Popovici.* Ediţia treia (a III-a), Preţul unui exemplar legat 300 lei.

Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu

Nr. 12791/1943 Ep. (86) 1—1

Publicaţiune

In ziua de 12 Ianuarie 1944, la ora 10 dimineaţa se va ţinea, în cancelaria Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45, etaj I, licitaţie publică cu oferte închise, pentru vânzarea unui număr de 1220 arbori, esenţă ştejar, ce se găsesc în pădurea „Tufari" situată în hotarul comunei Cisnădie, judeţul Sibiu, reprezentând un volum de circa 1332 m. c. lemn de lucru 595 metri steri lemn de foc şi 165 grămezi de crăci.

Materialele lemnoase ce se vând, sunt evaluate de organele silvice la suma de Lei 2.489,522.

Ofertanţii vor prezenta oferte închise la data şi ora de mai sus, în cancelaria Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, unde se pot vedea zilnic condiţiunile şi se dau informaţiuni.

Ofertele vor fi însoţite de garanţia de 5%.

Supraoferte nu se iau în considerare.

Sibiu, la 8 Decemvrie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 447/1943 (87) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II-a **Bogatul-român**, protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat;
2. Venitele stolare obişnuite în parohie.
3. Folosinţa casei parohiale.
4. Folosinţa sesiunei parohiale constătătoare din 18 jug. arător şi 14 jug. fânaţ.
5. Folosinţa cimitirului vechi.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc, însoţite de actele necesare şi încuviinţarea de candidare dela I. P. S. Mitropolit, în terminul indicat.

Candidaţii se vor prezenta în parohie într'una din Dumineci sau sărbători, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Mercurea, 2 Decemvrie 1943.

Oficiul protopopesc Mercurea, în înţelegere cu consiliul parohial din Bogatul-rom.

Dumitru Ciuchendea
protopop

(85) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III, **Scoreiu**, protopopiatul Avrig, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în „Telegraful Român".

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat;
2. Stola uzitată în parohie;
3. Patru jugăre fânaţ;
4. De chirie pentru locuinţă se va îngriji parohia până la zidirea casei parohiale.
5. Lemne de foc: o soartă din pădurea foştilor iobagi şi una din pădurea comunală. Transportul priveşte pe preot.

Cererile de concurs, însoţite de actele necesare şi de încuviinţarea de candidare dela I. P. S. Mitropolit se vor înainta în termen Oficiului protopopesc Avrig. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc în vreo Duminecă sau sărbătoare la Biserică spre a face cunoştinţă cu parohienii.

Oficiul protopopesc ort. rom. Avrig în înţelegere cu consiliul parohial.

Avrig la 21 Noemvrie 1943.

Pr. A. Radu
adm. protopopesc

Nr. 376—1943. (84) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Hârseni**, protopopiatul Olt, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat,
2. Casă parohială în stare bună,
3. Sesiune parohială, 10 jugăre arător şi fânaţ,
4. Câte una măsură — dublu decalitru — bucate de fiecare

scopesc Sibiu. Parohia renunţând la dreptul de alegere, întregirea ei se face prin numire de către Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc.

Oficiul protopopesc al Oltului în înţelegere cu consiliul parohial din Hârseni.

Şercaia, la 15 Noemvrie 1943.

Chirion Marcu
protopop.

Acolo departe, faţă în faţă cu inamicul se bat cu dârzenie, copiii, fraţii, părinţii noştri. Să nu le slăbim rezistenţa făcând să circule minciunile lansate de inamic.

Telegraful Român 1943

Anul XCI

Tabla de materii

(Cifrele arată numărul ziarului)

1. Articole

Academia teologică »Andreiană« — — — 22, 24
Adevărata viață — — — — — — — — 32
Alex. S. Sturza — — — — — — — — 35
Alipire fără condiții! — — — — — 51—52
Anul 1942 — — — — — — — — — 1
Aniversarea zilei de 1 Decemvrie — — — 48
Asoc. »Anastasia Șaguna« — — — — — 10
Asoc. generală a clerului — — — — — 10
Atitudine față de istorie — — — — — — 6
Basarabia noastră — — — — — — — 13
Biserica luptătoare — — — — — — — 34
„Biserica și protecția copilului" — — — — 9
Botezul din necesitate — — — — — — 9
Cauzele ivirii sectelor — — — — — — 37
Cheia Fericirii — — — — — — — — 5
Chemarea Cruciaților — — — — — — — 8
Chestiuni omiletice — — — — — — — 6
»Chipul Fiului« — — — — — — — — 51
Clipe de răspunderi — — — — — — — 20
Conștiința rel. și bunurile mat. — — — — 44
Continuitatea dovedită — — — — — — 17
Cooperația — — — — — — — — — 27
Cu moartea pe moarte călcând — — — — 16
Datini de Crăciun — — — — — — — 52
Datoria permanentă de a propovădui — — 2
Dela califul Omar la filos. Blaga — — 14—17
Demonizarea istoriei — — — — — — 21
Desființarea sectelor — — — — — — — 2
»Doamne, învață-ne să ne rugăm« — — — 36
Ecce Mater — — — — — — — — — 20
Echilibrul universal — — — — — — — 20
Ep. Nicolae Colan [de 50 ani] — — — 48, 49
Euharistia și preoția — — — — — 28—30
Familia preotului — — — — — — — — 42
Fecioara Maria — — — — — — — — 37
Filosof creștin [Un] — — — — — — 46, 47
Filosofia în duh românesc — — — — — 53
Gânduri în timp de post — — — — — — 12
Iată vin la nem. Impărat — — — — — — 9
Increștinarea tinerației — — — — — — 50
Ingrijirea de sănătatea poporului — — — 33
Inima, măsura preoției noastre — — — — 23
Instinctul proprietății — — — — — 38, 39
Intre iubire și ură — — — — — — — 36
Intre spiritual și social — — — — — — 45
Inviere — — — — — — — — — — 16
Inviere și veșnicie — — — — — — — 17
Istoriograf credincios [Un] — — — — — 45
Izvor de predică — — — — — — — 19
La început de an academic — — — — — 40
Limba românească — — — — — — — 6
Lucrarea dela măn. Brâncoveanu — — — 31
Luptăm pentru dreptatea rom. — — — — 12
Maica Preacurată — — — — — — — — 4
Mărturisire dreaptă — — — — — — — — 7
Mila Creștină — — — — — — — — 2, 3, 4
Mitrop. Andrei Șaguna — — — — 26, 27, 49
Născătoarea de Dumnezeu în sf. Liturghie — 33
Naștere în veac — — — — — — — — 52
O lege dreaptă — — — — — — — — 40
O nouă fază [Fac. teologică] — — — — — 8
Orfanii de război — — — — — — — 21
Orizonturi noi — — — — — — — — — 1
Ortodoxia — — — — — — — — — 20
O victimă a grandomaniei — — — — — 24
Pentru limba românească — — — — — — 5
»Pe pământ pace« — — — — — — — 52
Pogorîrea Duhului sfânt — — — — — — 24
Praznicul dela Pelișor — — — — — — 25
Preotul și icoanele religioase — — — 11, 12
Preotul și medicul — — — — — — — 37
Preotul și ocrotirea — — — — — — — 45
Preotul și rugăciunea — — — — — — — 43
Preotul și preg. credincioșilor pt. spovedanie 15
Preoție și vocație — — — — — — — — 39
Prevederea în istorie — — — — — — — 7
Primatul spiritului în istorie — — — — — 25
Raport pentru front — — — — — — — — 6
Regele predicei [Sf. Ioan Hrisostom] — — 46
Regimul sovietic și biserica — — — — — 41
Responsabilitate istorică — — — — — — 23
Revenire — — — — — — — — — 8
Școala de cânt. »D. Cunțan« — — — — 28
Scriban Arhim. [ieșit la pensie] — — — — 50
Semnificația credinței [trad.] — — — — 36
Sensul Intrupării — — — — — — — 52
Senzul muncii — — — — — — — — 13
Senzul suferințelor — — — — — — — 38
Sibiul în sărbătoare — — — — — — — 29
Teologie pastorală [Pentru] — — — — — 49
Timpurile viitoare — — — — — — 3, 4
Tot despre nelăcomie — — — — — — — 47
Transfigurarea românismului — — — — — 18
Unirea Ardealului cu România — — — — 48
Unitate în noi și între noi — — — — — 47
Veac de prefaceri — — — — — — — 36
Vinul aprinderii lui Dumnezeu — — — — 24
Ziua de 24 Ianuar — — — — — — — 5

2. Pastorale, cuvântări ș. a.

Apeluri, proclamații [Răspuns la un apel] 11, 35, 38
Cuvântări 1, 11, 15, 19, 21, 22, 23, 26, 27, 40, 45, 47, 50
Decizie ministerială — — — — — — — — 50
Decret-Lege [Acad. »Andreiană«] — — — 8
Legea de desf. a sectelor — — — — — — 3
Legea p. completare [art. 37] — — — — 41
Măsuri [publ. în M. O. în interes general] — 1
Normativ (p. înv. religios) — — — — — 11
Pastorale — — — — — — 2, 16, 17, 18, 51—52
Predici — — — — — — — 25, 42, 43, 44, 50
Programe de servicii religioase [Sibiu] 5, 9, 18, 23, 27, 30, 35, 40, 45, 49
Rapoarte — — — — — — — — — 35, 48
Raport [Asoc. »A. Șaguna«] — — — — 2, 3
Statutul Asoc. »Anastasia Șaguna« — — — 10

3. Antrefileuri

Activitate în prot. Hunedoara — — — — 45
Alegeri — — — — — — — — — — 52
Biserici ortodoxe la Berlin — — — — — 27
Colportaj bisericesc — — — — — — — 39
Completare — — — — — — — — — 40
Cuvinte adevărate — — — — — — — 22
Doi premerg. ai lui Horia — — — — — 44
Intru pomenirea lor [Coșbuc, Goga] — — — 20
Istorică întrevedere — — — — — — — 4
Leziuni trupești — — — — — — — — 16
Pioasă închinare — — — — — — — — 30
Prăznuire [Sâmb. de Sus] — — — — — 19
Proprietate a parohiilor — — — — — — 46
Sat model — — — — — — — — — 43
Serb. bis. la Oradea — — — — — — — 15
Sf. Sinod — — — — — — — — 49, 50
Ziua Mamei la Sibiu — — — — — — — 22

4. Probleme, comentarii, conferințe, rapoarte

Abnegație și jertfă — — — — — — — — 7
Academia Română [și prof. Blaga] — — — 46
Același drum — — — — — — — — — 18
Adunarea gen. [»Astra«] — — — — — — 40
Adunarea protop. [Brașov] — — — — — — 15
Adunări eparhiale — — — — — — — 19, 24
Anul cultural în Ardealul de nord — — — 4
A se slăbi [Naghiu] — — — — — — — 12
Asoc. »A. Șaguna« — — — — — — — 27
Autoritățile com. să vegheze — — — — — 2
Avram Iancu [conferință] — — — — — 12
Bătrânețe [versuri] — — — — — — — 37
Beiuș [serb. bisericești] — — — — — — 45
Biblioteca »Anastasia Șaguna« — — — — 20
Bis. ort. rom. la Făgăraș — — — — — — 2
Boboteaza la Sibiu — — — — — — — — 2
Bombardarea Vaticanului — — — — — — 46
Catedrala din Brașov — — — — — — — 40
Cazania lui Varlaam — — — — — — — 7
Colaborare între Bis. și Cons. de patronaj — 50
Concertul Reuniunii »Gh. Dima« — — — 22
Conferințe despre ortodoxie — — — — 14
Conferințe preoțești 1, 2, 12, 16, 17, 28, 29, 38, 41, 47, 51, 52
Conferințe religioase la Universitate 10, 11, 12, 48
Congresul prof. secundari — — — — — 19
Corul Armatei — — — — — — — — 13
Creștinismul și pacea — — — — — — — 33
Cruce și existență — — — — — — — 17
Cu gândul la ostașii noștri — — — — — 8
Cuzături românești — — — — — — — 11
Dar simbolic [Un], Ciuhandu — — — — 47
Din protopopiate — — — — — — — — 52
Distincție — — — — — — — — — 48
Duh creștin la Univ. Ardealului — — — — 50
E. Triteanu [20 ani de păstorire] — — — 42
Expoziția de copii din Rășinari — — — — 25
FORS. Mărturisirea unei generații — — — 23
Funcționarii la biserică — — — — — — 2
Goga Octavian [Cinstirea lui] — — — — 50
Înălțare [la rang de facultate] — — — 23, 24
Inaug. de an universitar — — — — — — 45
Inaugurarea conf. relig. — — — — — — 11
Incheere de an școlar — — — — — — — 27
Inochentie Micu Clain — — — — — 20, 21
Insemnări din Bethel — — — — — 49, 52
Instalare — — — — — — — — — 52
Interview [N. Crainic] — — — — — — 6
Interview [prof. A. Popa] — — — — 10, 11
Italia încetează ostilitățile — — — — — 37
La sfârșit de an — — — — — — — — 22
Legătura între popor și preoți — — — — 22
Lozinci — — — — — — — — — — 8
Lungu Dionisie [Greșala] — — — — — 42
Lupaș I. (Sărbătorire] — — — — — — 45
Manifestații la Chișinău — — — — — — 14
Mărturisirea de credință — — — — — — 16
Medicamentul — — — — — — — — — 8
Moldovan S. Dr. [sărbătorit] — — — — 48
Naghiu, preotul unit — — — — — — 41
O întâlnire coleg. după 45 ani — — — — 32
Operă creșt. [Orfelinat, Beiuș] — — — — 18
Pelerinaj — — — — — — — — — 16
Petrache Lupu la Sibiu — — — — — — 48
Prof. I. Lupaș: Toți împreună! — — — — 14
P. S. Ep. Nicolae Colan, în viz. can. — — 18
Puterea rugăciunii [trad.] — — — — — 27
»Sănătatea Neamului« — — — — — 33, 37
Săptămâna universitară — — — — — — 27
Sărbăt. [liceul din Năsăud] — — — — — 41
Sărbătorile legale — — — — — — — 46
Șase luni dela moartea lui N. Lăpădat — — 4
Sectari primesc botezul — — — — — — 28
Sergie, patriarh sovietic — — — — — — 38
Șezătoare lit. relig. — — — — — — — 17
Șezătoare ostășească — — — — — — — 25
Sfaturi de ap. pasivă — — — — — — — 5
Sfințirea Capelei [Feldioara] — — — — — 41
Sfințirea Casei studențești — — — — — — 46
Sfințire de bis. — — — — — — 19, 25, 44
Supraistoria noastră — — — — — — — 18
Țara Făgărașului [Din] — — — — — — 39
Teologul Țancov — — — — — — — — 20
Un medic creștin — — — — — — — — 52
Vizite arhierești — — — 24, 33, 44, 46, 48, 49
Vonica Nic. [P. familia lui] — — — — — 38
Ziua cărții — — — — — — — — — 25
Ziua de 22 Iunie — — — — — — — — 26
Ziua de 24 Ianuar — — — — — — — 4, 5
Ziua desrobirii — — — — — — — — — 24
Ziua de Zece Mai — — — — — — — — 20
Ziua Eroilor — — — — — — — — — 33
Ziua de 8 Noemvrie — — — — — — — — 46
Ziua de 1 Dec. 1918 — — — — — 47, 48, 49
Ziua de Sf. Nicolae — — — — — 48, 49, 50
Ziua Temperanței — — — — — — — — 19
Ziua Mamei — — — — — — — — — 22

5. Recenzii, notițe

Anuarul Școalei Norm. »A. Șaguna« — — 4
Chițescu N.: Biserica — — — — — — — 5
Dölger etc.: Athosul — — — — — — — 39
Felea Il. V.: Duhul Adevărului — — — — 4
»Foaia Poporului« — — — — — — — — 18
Gândul Nostru, revistă — — — — — — 47
Glasul Monahilor — — — — — — — — 7
Gregorian Al.: Țara Demiurgului — — — 3
Gregorian Al.: Poeme — — — — — — — 27
În slujba țării [Odessa] — — — — — — 15
Isacu D.: L. Blaga și Mar. Anonim — — — 38
Lancrănjan I.: Două altare — — — — — 36
Lungu Șerban: Noțiunea — — — — — — 31
Lupaș I.: Zur Geschichte d. R. — — — — 18
»Mergeți și propoveduiți«. — — — — — 26
Mironescu Al.: Microcosmosul — — — — 8
Mureșan Fl.: Intâia carte de învățătură — — 43
Mușlea C.: Bis. Sf. Nicolae din Schei. — — 43
Nica Antim Dr.: Viața rel. în Transnistria — 35
Niculescu Gh. Ec.: »Calea, Adevărul, Viața« 26
Petrovici I.: Momente solemne — — — 18
Petrovici J.: Studii, seria nouă — — — — 3
Popa Aurel: Orizonturi noi — — — — — 24
Popa Grigorie: Itinerar spiritual — — — 27
Popescu N. M.: Preoți de mir — — — — 35
Popescu V. N: Sufletul preot. — — — — 42
Radu S.: Duh creștin — — — — — — 5
»Renașterea« — — — — — — — — — 37
Revista de istorie biser. — — — — — — 46
Roșca D. D.: Puncte de sprijin — — — — 52
Savin I. Gh: Apologetica — — — — — 42
Seceriș din ogorul bis. Oltene — — — — 47
Stanciu I. Dr.: Istoricul lic. »Gh. Lazăr« — 42
Ștefănescu Marin: Filosofia Creștină 26, 34, 35
Sulică N.: Minunata cet. Brașov — — — — 47
Todoran I.: Bazele binelui — — — — — 5
Transilvania — — — — — — — — — 47
»Viața Ilustrată« — — — 5, 20, 26, 34, 42,
Vintilescu P.: Liturghiile bizantine — — — 41
Vonica N.: Tâlcuirea Sf. Lit. — — — — 8

6. Foiletoane

A fost numai o dimineață — — — — 36—38
Am căutat ierberi amare — — 28, 29, 30, 33
»Biserica vie« și »Bis. renoită« — — — — 18
Biserica și protecția familiei — — — 10—17
Contrib. la rest. mitrop. — — — — — 42—44
Cuvânt la înmorm. [A. Albini] — — — — 21
Despre viața în Hristos — — — — 6. 7, 8
Duhovnicul și păcătoșii — — — — 23—27
Ispitiți Scripturile — — — — — — — 47
Minunea în terapeutică 38, 39, 40, 42, 45, 46, 49
Ne prindem de stăvilarele cerului — — 4, 5
Nu vă potriviți veacului acestuia — — — 25
Personalitatea Mitr. Șaguna — — — — — 49
Raportul gen. al sec. Sibiu a As. »A. Șaguna« 2, 3
Statutul Asoc. »Anastasia Șaguna« — — — 10

7. Anunțuri

Anunțuri, Note — — — 4, 5, 9, 22, 33, 34, 35
Avizuri 1, 7, 14, 16, 17, 19, 20, 21, 23, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 41, 42, 45, 48, 50
Circulare — — — — — — — 10, 24, 33, 48
Comunicări 1, 4, 11, 14, 15, 16, 17, 20, 26, 29, 30, 31, 32, 33, 38, 39, 41, 49, 51, 52
Concursuri [dela Consiliul Arhiep.] 11, 13, 16, 17, 18, 19, 21 23, 28, 29, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 45, 48, 49, 50
Convocări — — — — — — — — — 16, 17
Duminecа Ortodoxiei — — — — — — 12, 13
Invitare la abonament — — — — — — 1, 52
Notificări — — — — — — — — 28, 29 32
Publicații — 3, 4, 10, 25, 26, 27, 38, 46, 51, 52

8. † Necrologuri

Albini Aurelia S. — — — — — — — 20
Anderco Artur Dr. — — — — — — — 5
Boris, Regele bulgar — — — — — — 36
Broșu Ioan Dr. — — — — — — — — 14
Câmpeanu Maria — — — — — — — — 8
Comșa Nic. Dr. — — — — — — — — 49
Coșbuc Elena — — — — — — — — — 43
Crăciunescu A. Dr. cons. patr. — — — — 13
Dădârlat [Lupaș] Marina — — — — 40, 41, 46
Dionisie Erhan, Ep. — — — — — — — 40
Giurca I. pr. — — — — — — — — — 20
Goron Ion prot. — — — — — — — — 3
Grădinaru E. Dr. — — — — — — — — 26
Gurie mitrop. — — — — — — — — — 47
Iacob Victoria — — — — — — — — 13
Lazar Ioan Dr. — — — — — — — — 52
Manta Casiu prot. — — — — — — — — 34
Mateiu Vasile pr. — — — — — — — — 47
Mocsonyi Anton — — — — — — 14, 15
Modran Gh. pr. — — — — — — — — 15
Morușca Ana n. Cado — — — — — — — 18
Popescu-Pasărea Ion — — — — — — — 16
Preda Clemence — — — — — — — — 47
Prezan Mareșalul — — — — — — — — 36
Prișcu Ioan pr. — — — — — — — — — 48
† Proca George Dr., consilier arhiep. î. r. — 52
Răcucia D. N. — — — — — — — — — 44
Regman Veturia — — — — — — — — 30
Suciu Galenia — — — — — — — — — 5
Suciu-Sibianu Traian — — — — — — — 11
Tătucu Gh. pr. — — — — — — — — — 19
Tocineanu Dum. — — — — — — — — 11
Vaida-Voevod Elena — — — — — — — 41
Vonica Nic. pr. — — — — — — — 23, 28

Informații, știri locale, cărți și reviste, concursuri, inserțiuni.

C. preoți să stea în fruntea mișcării

Oastea Domnului

Organizați Reuniuni de femei

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creștin

pe anul 1944

cu Șematism Lei **250**— ; fără Șematism Lei **80**—

Calendarul „Oastea Domnului"

pe anul 1944 Lei **80**—

Calendarele au un cuprins foarte bogat și variat și sunt împodobite cu multe ilustrațiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de peste 10 ex. se dă rabatul cuvenit. Pe lângă prețul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 60 pt. porto postal

— Contra ramburs nu se trimit —

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu